d verità e d bugia e forte:

archimede car 240 457

-1

d sanguane x lavorare fuora

aie carcere 44 8445

nota 495 [illegible] 415

orazione 417

Deus in nobis operatur car 4

d bonitate 400 4

d maria 81 84 [illegible]

d benefizia di 23

d [illegible] 318

Delizione pro
simi [illegible]
[illegible] ccc 15

Restitui [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]

Sermones Quadragesimales Fratris Antonij De Vercellis De .xij. Mirabilibus Christiane Fidei Excellentijs Cum Tabula.

Item Tractatns Optimns De Virtutibus Eiusdez Noviter Impressus.

Venetiis
1505

¶ In Nomine Domini nostri yesu xpi: ꝛ Beatissime Uirginis Marie. Incipit Tabula ſm ordinē Alphabeti super Sermones Quadrageſimales Fratris Antonij de Uercellis: ordinis minorum de Obſeruātia.

A

Tabula

d verita d. nissun . p̃sone :
Archimede car. 2 4 6 4 57
-1
d sangunne . e . lacrime furono
ala carta 44 . & 44 5
nota 4 9 5 Item 4 1 9
orazione — 4 17 .
Deus in nobis operatur car 4
d bonitate — 400 .
d maria — 81 — 84 — ex igito
.7. benefizia di — 231
d dia 318 | Restituta
Delizione pro | nus prop sage
simili 7 ni corretix | nota uanita
10 ccc 15 | c re gl. nal go

Sermones Quadragesimales Fratris Antonij De Vercellis De .xij. Mirabilibus Christiane Fi dei Excellentijs Cum Tabula.

Jtem Tractatus Optimus De Virtutibus Eiusdez No uiter Impressus.

Venetiis 1505

8. 1. [illegible] Sola fid[illegible] 137

-2

¶ In Nomine Domini nostri yesu xp̄i: ⁊ Beatissime Uirginis Marie. Incipit Tabula ſm ordinē Alphabeti super Sermones Quadragesimales Fratris Antonij de Uercellis: ordinis minorum de Obseruātia.

A

Tabula

F

G

H

I

FINIS TABULE.

IBUNT de virtute in virtutē Uidebitur deus deoꝝ in syō psal mo. 84. Of ficiū viri euāgelici ē circa ho norē dei ⁊ spiritualē hoīuʒ ꝓ fectū magnā hr̄e diligentiaʒ Quapꝑ de aīaꝝ vr̄aꝝ salute solicitus: ac lege diuia vr̄isqꝫ pijs precib⁹ astrictus. decre ui omni meo postposito gau dio omni postposita ꝯsolatio ne omni demū postposita ge te tā mētis q̄ȝ corporis: ꝑ totā hāc septimanā ꝓponere atqꝫ declarare charitatib⁹ vestris tractatelū vnū pulcherrimū valde necessariū: valde vtilē valde salutiferꝝ. ⁊ delectabi lē de virtute p̄clarissima que maxime expedit saluti nostre imo saluti oiuʒ saluādoꝝ om ni alia ꝑ pn̄ti septimana post posita mā. Cū multi tractent de peccatis: vt supbia: luxu ria: auaritia ⁊ silib⁹. Cū virt⁹ sit melior peccato. imo ē ꝯpa ratio abusiua: cū virt⁹ sit to taliter bona: peccatū total'r malū: ideo ꝺ ipsa sanctissima virtute total'r tractare decre

ui. Ad hoc me cogit auctori tas atqꝫ viua rō inducit vt ꝺ ipsa virtute singulariter per tractē. Nā ad hoc me cogit auctoritas Macrobij lib. j. de somno scipiōis dicētis so le virtutes ⁊ nihil aliꝺ hoīeʒ beatum efficiūt nullaqꝫ alia via qsqꝫ hō sūmuʒ bonū adi piscitur. Itē auctoritas Se nece ad Lucillū ad virtutem nos inducit dū ait. Sola op timaqꝫ virtus felicitatē hoīs impleuit. Hoc vnū bonū ho minis ē: ꝙ qui hʒ ēt sine alijs oīb⁹ bōis laudādus ē: atqꝫ bea tificādus: ꝙ q nō hʒ ēt cuʒ oī alioꝝ bonoꝝ copia dānatur. h ille. Itē auctoritas Aristo. in q̄rto lib. de regimine prin cipū. Sine ipsa virtute nec boni sumus: nec bona facere possumus: nec in futuꝝ bona expectamus: cū felicitas sim pliciter sit p̄miū ipsius virtu tis. hec ille. Itē primo ethico rū. Oportet bonos ꝓuocare ꝑ premia: malos per penas in sanabiles total'r extirpare. h ille. ¶ Secundo ad pertra ctādū de virtute me inducit efficax rō ⁊ viua. Nā sic Ari sto. in p̄cedēti auctoritate di xit: virtute absente nec boni

esse possumus:nec opa nostra bona sunt:nec in futuro felicitatē hr̄e possumus. Itē.6. ethico. Bene agere optimuz est:ideo eligibilissimū ē. Itez tertio ethi. Desideriū pueri dz eē ꝫm precepta doctoris. Itē primo ycono. Ois actio rōnis versat̄:vel circa virtutes vel circa vitia. Ergo si dabimus virtutib⁹ operā ꝛ boni erimus:ꝛ bona erūt opa nr̄a: ꝛ felicitatē obtinebimus:probat̄. Nā Aristo. ait primo posterioꝝ. primo pyermenias. ꝛ q̄rto methaphi. Sicut negatio ē causa negationis ꝛ affirmatio affirmatiōis. Et si aliqd ē causa alicuius:ꝛ oppositū eius est cā oppositi. Et exemplificat dicēs. Nā si hr̄e pulmonē ē cā respirationis. ergo non hr̄e pulmonē est cā q̄ non sit respiratio. Sic āt est q̄ sine virtute nec boni sum⁹ nec opera bona facere possumus:nec in futuꝝ bona expectamus. Quapp̄ virtute bōi sumus:ꝛ opera nostra bōa sūt Unde Aristo.2.ethi. Uirtus est q̄ bonū facit habentem:ꝛ opus eius bonū facit. Item virtus ē que facit:vt ēt felicitatē expectemus. Est āt ad

uertēdū sicut dicit Aristo.3. ethi. Cōsiliū non ē de fine: sz de his que sunt ad finē. Itez sexto ethicoꝝ. Consilium debet esse simpliciter de his q̄ pn̄t se aliter hr̄e:vt de his q̄ sunt ad finē:nō de his que vno mō se hn̄t sicut finis. In his auctoritatibus intelligit Arist. q̄ nō dz dari ꝯsiliū q̄ hoīes appetāt finē beatitudinis ꝛ desiderēt:sed solū dzdari ꝯsiliū de his q̄ pducunt ad finē beatitudinis. s. de virtutibus. Et rō qr̄ nō dz dari cōsiliū de fine beatitudinis: est q: vt ipse ait prio ethico. primo rhetori. ꝛ tertio thopico: Oia bonū appetūt:sed finis ꝛ bonū ꝯuertunt̄ ꝛ idē sunt. Nā primo metha. dr̄. finis ē bonū vniuscuiusq; rei. ꝛ vniuersaliter ē optimū in omni nā. Idē.2. metha. dicit. finis ꝛ bonū cōuertunt̄. Itē.2. phisicoꝝ dr̄. Finis nō solū ē vltimū:sed primū ꝛ optimū. Et tertio metha. dr̄. In oib⁹ mobilib⁹ nō ē mouēs nisi finis. finis āt ꝛ bonū idē sunt. Item .5. metha. dr̄. Finis ē optimū oiuz reꝝ ꝛ premiū. Et Boe. pͣsa pria.3. lib. ait. Ois mortaliū cura:quā multiplicium

studiorū labor exercet. diuer/
so quidē calle ꝓcedit. sʒ ad vnū
tñ beatitudinis finē nitif per
uenire. Et infra. Inest. n. mē
tibus hoīuʒ veri boni nāliter
inserta cupiditas: sed ad fal/
sa deuius error adducit. Ex
his cibus auctoritatibꝰ claŕ
pʒ ꝙ oēs hoīes nāliter appe
tūt finē sūmi boni. vel felici/
tatē vel beatitudinē. Jō non
oʒ dari ꝯsilium: ꝙ beatitudo:
felicitas· ⁊ sūmū bonū desi/
deretur: appetaf: ⁊ q̄raf. imo
nō tm̄ vult Arif. ꝙ oēs bonū
desiderent: sed vult cōiter ꝙ
oia q̄ fiunt: fiant pp fineʒ illiꝰ
boni acq̄rēdi. Nā idē ait. 2.
de aia. ⁊. 2. phisic. Oē agens
fm rōeʒ agit propter finem.
Nota ꝙ dicit fm rōeʒ addif
ferētiā irrationabiliū q̄ non
agūt pp finē cū rōne careant:
sʒ regunf ab intelligētia ⁊ ab
ipetu nāli. Vñ Thomas. 1. 2.
q. 12. arti. 5. ponit dubiū: vtrū
bruta animalia intēdunt finē
p se ipsa: vel dirigant ab aliq̄
mouente. Rñdet ꝙ nō inten/
dūt finē. Rō ē q: intētio finis
importat ordinē alicuiꝰ i finē
ꝙ ē tm̄ rōnis. Cū igif bruta
aialia nō hñt rōneʒ. ḡ nō in/
tēdūt in finē p se: sed p aliuʒ.

Notādū tñ dicit Tho. ibidē
qḋ intēdere idē ē: q̄si in aliud
tēdere: qḋ qdē ē ⁊ mouētis et
moti. Secūdū igr̄ qḋ dr̄ in/
tendere finē id qḋ mouef ad
finē ab alio. Si nā dr̄ intēde
re finē: q̄si mota ad suū finem
adeo: sicut sagitta a sagittan
te. Nā sagipta per se non in/
tēdit ire p se in finē aliquem
sʒ a dirigēte. sʒ iō dr̄ ire in fi
nē q: ab aliquo hñte rōnē di
rigif in finē. Et hoc mō bru/
ta aialia intēdūt finē in quā
tū vt instinctu nāli ad aliud
aliquo mō intēdeŕ finē ē mo/
uētis: ꝑut. s. ordinat motum
alicuius vel sui vel alterius i
finē qḋ ē rōis tm̄. Vñ p hūc
modū bruta nō intēdūt fineʒ
qḋ ē ꝓprie ⁊ principalr̄ intē
dere. Ex quo seqtur qḋ plāta
ñ itēdit p se finē sui fructꝰ nec
similiter aīalia scḋʒ ꝙ dr̄. 2.
phy. Talia regunf ab intelli
gentia non errāte ƀ tho. Iteʒ
nō tm̄ vult Arist. ꝙ oēʒ bonū
desiderent sed vult cōiter: vt
dixi ꝙ oia que fiunt fiant pro
pter finem illius boni acquirē
di. Unde in. 2. met. ait. Nul/
lū agens siue methaphysica
le: siue naturale: siue artificia
le agit nisi cū intētione finis.

Item.2.ethi. Finis mouet operantem ad agendum. Item.2. prior. Omnes concupiscentie et artes fiunt propter hoc quod est optimum.i.propter finem. Ex predictis patet quod non tantum omnia appetunt bonum et finem: sed etiam omnia quecunque agunt. agunt propter finem: ideo non est necesse consilium dare de fine. Consilium autem debet dari de hijs que sunt ad finem.s.de virtutibus acquirendis. et hoc duplici ratione ¶ Primo ratione necessitatis Nam.2.phy. dicitur finis. Imponit necessitatem hijs que sunt ad finem sicut exempli gratia. Si infirmus debet habere sanitatem que est finis ab eo desideratus. Sanitas requirit ea que sunt ad finem.i.ea que perducunt ad ipsam sanitatem: vt est medicus: vt sunt medicine: abstinentie: et similia. sic a simili. Finis beatitudinis appetitur ab omnibus. ideo non est necesse consilium de fine: sed solum de hijs que sunt ad finem: vt de virtutibus sanctis. Et quia licet omnes appetant finem beatitudinis: tamen aliqui multi retrahuntur ab hijs que perducunt ad illum finem.i. a virtutibus. et per consequens deuiant a fine beatitudinis. Ne igitur hoc contingat: ideo Aristo. vult quod detur consilium de hijs que sunt ad finem .s. de virtutibus: vt homines ex tali consilio reducantur a vitijs ad ipsas virtutes. Ex hac ratione clarum quod est necesse tractare de virtutibus. consilium dare de virtutibus: predicare de virtutibus.s. vt humane persone inducantur et incitentur ad ipsas virtutes: sine quibus: optatur finis a nullo consequi potest. et cum quibus virtutibus ab omnibus potest possideri.

¶ Secundo vult Arist. quod detur consilium de hijs que sunt ad finem.i. de virtutibus ratione errabilitatis. Nam in appetendo finem et si possit error cadere: quia vt vult Scotus in.4. di.49. ar. primo.q.2. Bonauentura ibidem art. primo.q.2. Ricardus ibidem arti.2.q.1. Thomas in prima parte summe.q.2. felicitas et beatitudo siue summum bonum necesse est quod ab omni adulto cognoscatur in particulari in quantum.s. consistit in clara dei visione. Nam si cognoscatur et appetatur in generali beatitudo prout est quoddam sufficientissimum bonum hoc non sufficit ad salu-

tē: sed ē maximus error. Et i hūc errorē multi ceciderunt in q̄ztū aliq posuerūt beatitudinē in fine diuitiarum: aliq i voluptatib⁹: aliq in honoribus: vt recitat phs in primo ethi. c. 6. lz igit possit cadere hic error in hoibus. s. appetēdo beatitudinē in gnāli ⁊ nō in pticulari. s. put solū consistit beatitudo in clara dei visiōe: tñ nunc pauci hoies incidūt in hūc errorē ⁊ p̄cipue ō xp̄ianis. Maior āt error pōt incidere de his q̄ sunt ad finē: aut p ignorātiā: aut p fragilitatē: aut p malitiā. Ideo magis necessariū ē ↄsuler ō virtutib⁹ que sunt ad finē in quib⁹ pōt incidere error q̄z ō fine. Circa quē cōiter nō cadit totalr error: hoc pz p exēpla. Nā infirmus appetit sanitatē sine vllo cōsilio medicorum ⁊ parētū: qr vt ait ari. 8. ethi. Natura maxie fugit triste. s. infirmitatē: ⁊ appetit ōlectabile. s. sanitatē. Et ↄm̄. sup. 2. de aia ait. oē qd ē nālr ōsiderat sui pmanētiā. Et boetius prosa. 11. tertij libri. ait oē aial tueri salutē desiderat mortē vo pnitiemq3 deuitat. ⁊ ideo nullus error pōt incidere in infirmo in apetēdo sanitatem nec vlla ignorantia. Sed licet talis infirmus apetat sanitatē tñ posset errare circa ea que sunt ad finem sanitatis: vt in capiendo medicum impitū: accipiendo cibum cōtrarium sanitati accipiendo supflua vel nimis parum de necessarijs: Jō necesse habet talis infirmus habere cōsilium nō de fine sanitatis: in quem non cadit error sed de hijs: que ducunt ad sanitatē in quibus cōiter cadit error ⁊ ignorātia. Sic a simili non est cōsulendum hoibus de fine quē cōiter omnes apetūt ipticlari p̄cipue christiani: sed de hijs que sunt ad finem. s. de virtutibus ne incidant in errorē. Qm̄ igitur vt predictum est. Finis imponit necessitatē hijs que sunt ad finem ⁊ cōsilium dz dari ō hijs que sunt ad finem. Cū virtutes totaliter sint necessarie ad finem beatitudinis consequendū. ecōtra vitia faciunt deuiare ab ipso fine. Hinc est q vvolens sequi doctrinā Ari. valde in hoc necessariā. In hac septiana vt prefatum est nos iugiter tractabimus de

sanctissima virtute ideo trac/
tatum de virtute vtilem: et
gratiosum vestris charita/
tibus prepono. De qua san
ctissima virtute vel opera/
tione bona tractare volēs: et
intendēs cōuenienter mihi as
sūpsi et assumo thēa vris cari
tatib⁹ recitatū. s. Ibūt de vir
tute i virtutem etc. Circa quā
māin de ipsa virtute ānotabi
mus diffōnem vel cōtempla/
tionē: que dicitur diffinitio.
¶ Prima pclusio vel cōtem/
platio virtutis vocat diffini
tio. Iō psuppono diffinitōem
virtutis: qz plato i timeo ait:
In oi tractatu dz fieri vt iter
initia cōsideretur super quid
sit illō d quo agitur. Et Tulli
us primo de officijs ait. Diz
enim que aratōe suscipitur de
aliqua re institutio debet a
diffinitione proficisci vt in/
telligatur quid sit id de quo
disputatur: hec ille. Et ra/
tio est vt ait Aristotiles sep
timo methaphisice et septi/
mo topicorum. Diffinitio est
sermo indicans quid est esse
rei per essentialia. Item pri/
mo posteriorum dicitur dif/
finitio ē cognitio scie rei et ip
sius qō qd ē. Itē Tuli⁹ li. de
oratore ait. Diffinitio ē orō q̄
qd sit id de quo agit oñdit.
quā breuissime Aristo. in pohe
mio primi de aia dic q diffi/
nitio ē pncipiū ois demōstra
tiōis. Est g necessaria diffini
tio vtutis p vt cognoscamus
s. qd ē vtus. Et rō ē qz vt ha/
bet. 3. de aia. Uolūtas nunqz
fert nisi in pcognitum. Et. 11.
metaphy. Nihil appetit et
amat nisi cognitū. Et li. j. de
regi. pn. Cognitio sp precedit
amorē. Augst. 10. de trin. c. j.
Firmissime nouim⁹ vt nisi no
ta amari posse. Idē in eodez
lib. de trini. Inuisibilia dili/
gere possumus incognita ne/
quaqz. Ex pdictis pz q nūqz
aliqd amat nec placz nisi pri
us pcognoscat qd est illō qō
dz amari. Ut g vt⁹ amari pos
sit imo p effectū opis psuma/
ri necesse ē pcognoscere qd sit
ista vtus. Sz cognitio alicu/
ius rei nō hz nisi p diffinitio
nē q̄ indicat eēntiā rei. g pri/
us opz q vtutꝫ diffinitio pce
dat ante oēs alias pclusioēs.
¶ Accipe g aia mea q̄ cupis
oino vtuosa effici et vtutibus
adherē. 7. diffinitiōes ipius
vtutis qb⁹ optie et clare de
claratꝫ poteris sufficiēter co

nota

gnoscere qd ē v̄tus. p ꝯn̄s ip̄a v̄tute cognita poteris illam amare: immo nulla remāebit apō te excusatio si non amas eā: p ꝯn̄ amando v̄tutem poteris actualiter te in virtutibus ꝛ bonis opibꝰ exercere. ¶ Prima virtutis diffinitō est diui augu. in li. de libero arbitrio sic dicētis: virtus ē bona qualitas mētis. qua recte viuit: qua nemo male vtitur quaꝫ deus in nobis: sine nobis opatur. hec ille. In ista diffōne ego volo vti sentētia ari. in. 6. thopicoꝝ dicent̄s. oꝫ diffinientē plenissima interp̄tatione vti eo qꝺ cā cognoscendi reddit in diffinitione. vnde diffō non dꝫ esse obscura. nec aliquid sup̄fluū contineri. hec ille. Expositiōe indiget ista diffinitio: vt itelligatur. Accipe ergo intellectum istius diffinitionis de verbo ad v̄buꝫ. Dicit igitur virtus ē bona qualitas mētis vel aie hic pōit p̄io q̄litas p generē q̄litas ē s̄m quā q̄les eē dicimur. Sꝫ cū dicit bona: h̄ dicit q̄ntuplici rōe. Prio dr̄ bona q̄litas. i. bonus habitꝰ ꝛ ornatus in aia q facit animam pulchrā ꝛ quadā claritate ꝛ luie vestitā. Et iō dicit bona q̄litas ad differētiā malaꝝ q̄litatū q̄ aliqn̄ sunt i aia vt puta hitus ꝛ q̄litas super hic hitus inuidie: q hitus sūt differētes ab ip̄o hitu virtutis: qm̄ hitus virtutis i anima nō solū beatificat ipsam animam: vt infra patebit. sed mirabiliter decorat pb. ¶ Prio auctoritatibꝰ Chrisosto. sup̄ Mathe. tot aurea vestimēta in se hꝫ aia ipsam decorātia quot hitus virtutū in se recondit. hec ille. Et Bernardus in sermōe de pulchritudine aie ait: Tunc aia vere decora efficit: cū ē plena virtutibꝰ. 2. de aia virtus ē qdam splēdor illustrās omnes aie potētias: ipsam anime essentiā mira venustate ꝺ corās aiam p oia deo siliꝫ efficiēs. hec ille. Augu. li. de vero cultu ait. Uirtus ē quedā sp̄ūalis lux q̄ aiaꝫ deificat ꝛ mirabilē reddit sanctitate. ¶ 2ᵒ. pb. rōe. fundamētum rōnis ponit Aris. 5. politico. vbi ait. Contrarioꝝ ꝯrij sunt effectꝰ ꝛ. 7. metaphy. ait. Dissimilitudo cāꝝ gn̄at dissimiles effectus in cātis. Tunc sic habitꝰ vitioꝝ sunt oino cō

trarij habitib⁹ ṽtutũ ꝭƺ pħƺ j.ethicoꝝ. Et Bona. in.2.di. 35.ar.1.q.j. Sicut ergo hitus peccati malũ gñat ꝛ corrũpit in aiaƺ triplicẽ turpitudinẽ.s.mõi.spẽi. ꝛ ordinis. ꝭm Bonanẽ. in.2.di.35.ar.2.q.j. Et ꝭƺ Alex.in pria pte.sum.q. 130.ar.3.j.ꝙ peccatũ deturpat mõƺ in aia.s.opis grauitati.spẽƺ.i.formã caritatꝭ ꝛ ordinẽ.i.finẽ.q: facit aiaƺ deordinari a suo vero fine ꝛ figi in fine nõ ṽo. Qđ ꝯfirmãt auctes Nã Treñ.3. dr̃. Denigrata ẽ sup carbones facies ei⁹.s.peccatoris. Et Eƺe.16.dr̃. Trãsini p te ꝛ eras nuda ꝛ ꝯfusiõe plena: Eccli.41. Dedisti maculã in glia tua. Treñ.i.c. Ois dcor recessit a filia sion. Sic eƺ cũ habitus ṽtutũ sint ꝯrij habitib⁹ vitioꝝ ḡ gñant i aia pulchritudinẽ spẽi mõi ꝛ ordinis. Et sic ṽtus dƺ bona q̃litas ad drãƺ malaꝝ q̃litatuƺ. ¶ Scđo dr̃ bõa q: ꝺscẽdit a deo bono qđ pbaẽ. ¶ Prio auctoritatib⁹. ¶ Scđo rõne ¶ Primo pbo auctib⁹ꝙ omne bonũ p̃ncipalr̃ procedit a deo. Jacobi.j. Omne datum optimũ ꝛ oẽ donũ pfectũ desursuƺ ẽ descẽdẽs a pr̃e luminũ. ꝛ Ber.in quodã sermone ait. Ois bona ṽtus ꝛ ois bona opatio. ꝛ ois bona cogitatio desursum descendit a patre luminum. tanq̃ƺ riuulus a fonte omniuƺ bonoꝝ h ille. ¶ Scđo pb.rõe qđ oẽ bonũ pcedit a deo. phs ait.10.metha.i oi genere primũ ẽ causa ꝭ causarioꝝ. Sic excpli grã.aia ẽ prima cã mot⁹ cordis: cor brachij: brachiũ man⁹. Itẽƺ mare ẽ pria cã fluuiũ. Tunc sic pcul ait i li.de causis. prima cã.s.de⁹ ẽ prima ꝛ simpliciter bonitas.ḡ oƺ qđ oẽs alie bonitates pcedũt ab illa pria bonitate. Qđ confirmaẽ lib.de causis vbi diciẽ. Quicqd ẽ cã cause ẽ cã causati. Ibidẽ cause ꝭe illuminãtur ad illuminationẽ cãe prime. Ibidẽ pria cã influit pl⁹ in suũ effectũ q̃ƺ ꝭa: cã pria influit bonitatẽ suã in rebus vera influxiõe siue tẽporali siue corporali siue spũali. Ibideƺ pria cã ẽ magis diues omnibus q̃ influit i oib⁹ ꝛ non fit ifluxio sup cã.et.8.phi.dr̃.oẽ agẽs agit in ṽtute p̃mi actiui Cõmẽtator sup.11. metaphy. ait. Inferiora nihil agũt nisi mota a supiorib⁹ cãis q̃ sunt

Causa

deus 𝔷 intelligẽtie. vñ opus nature ẽ op⁹ intelligẽtie. Itẽ cõmenta. sup .6. metaphysi. Cause primarie sunt cã mot⁹ secũdaꝝ carũ. Itẽ li. de cãis. Oẽs operatiões quã opaꝫ causa sa pa: opaꝫ cã pria. Itẽ phus lib. de bona fortuna ait. Deũ dignificam⁹ dñs extitẽs. eo ꝙ bona distribuat. Idẽ sine deo nihil est possibile possibilitati. Idẽ .i. metaphy. De⁹ videꝫ omniũ bonoꝝ eẽ cã 𝔷 pncipiũ. Itẽ Plato in thimeo. Deus ẽ auctor maxim⁹ omnium bonoꝝ. Itẽ phs .ii. meta. ab vno pncipio depẽdet tota nã 𝔷 ab vno bono omne bonũ Ex pdicta rõne claret qũo oẽ bonũ ẽ a deo ĝ ipsa vt⁹ bona est a deo bono vt ait diffinitio nr̃a. ¶ Tertio dr̃ bona eo ꝙ bonos tm̃ inhitat. Nã cuꝫ malis nulla virt⁹. s. infusa a deo põt habitare. Nã vt dicem⁹ in fine diffinitiõis. Aliud ẽ vtus acqsita 𝔷 aliud est vtus infusa hic põt incidere qstio in 𝔷riũ. Nã videꝫ ꝙ ẽt in malis possit esse aliqua bona virtus. Nã dr̃. 2. ethicorũ. ppriũ virtutis ẽ actũ bonũ pducere. Sꝫ multi q sunt mali pducũt sepi⁹ bonos act⁹ puta dum nudum vestiunt famelicũ cibãt: ptea. 6. ethi coꝝ dr̃. Scia 𝔷 ars sunt virtutes. sꝫ h̃ sunt in multis qui tñ mali sunt. ĝ videꝫ ꝙ ẽt in malis 𝔷 peccatoribus sit aliq̃ bona vtus sicut in bonis. Exemplũ habem⁹ in paganis q exercebãt actus iustitie q̃ est virtus viriliter. Naꝫ Aug. 5. de ci. dei nos repbẽdens 𝔷 paganos exaltans eo ꝙ nõ habemus act⁹ 𝔷 illoꝝ vtutes si vtutes dici pñt ait. Ueteres ĝ ciues romani p glia mundi multa opabanꝫ eximia bona vide ibi. q tñ nõ habebãt spes celestis regni. Nã torquatus obsessus rome fecit edictus ne qs exiret. filius aũt torq̃ti exiuit 𝔷 obtinuit victoriam de inimico 𝔷 pplm̃ romanus liberauit. tñ q: fili⁹ trãsgressus ẽ edictũ pris. sine vlla misericordia p vtute iustitie eũ occidi fecit. Marchus regulus cũ a carthaginẽsibus captiuus teneret. data fide. ꝙ vadẽs romã rediret cũ eẽt liber tñ p virtute fidei rediijt 𝔷 sic in quodã strictissimo vase acutis plẽo miserabilr̃ interemptus ẽ. Et sic de alijs. Ex hijs pꝫ ꝙ ẽt mali hoies pur

Torquatus

hr̃e videbant aliquas bonas v̓tutes. O miserabilis pecca tor tu nō dicis verū. O infe/ lix peccator tu mentiris. O peccator omni cecitate plene tu non intelligis veritatem. Ego dico tibi qꝺ̄ nulla virt⁹ inq̄ʒtū vera virtus pōt esse in hoie malo sʒ solū in bono yt ait diffinitio Augustini. Et hoc probatur tripliciter. ¶ Prio rōnib⁹ vñ Bona. i. 3. di. 27. ar. i. q. 3. ait. in rn̄sione primi argumēti qꝺ̄ de virtu te possum⁹ loq̄ tripl'r: aut q̄ʒ/ tū ad esse aut q̄ʒtū ad bn̄ esse aut q̄ʒtū ad opari: ꝛ in finē di rigi. Si q̄ʒtū ad eē sic q̄libet virtus hʒ in se ipsaʒ ꝓpriam formam ꝑ quā distinguit̃ ab alia vt fides a spe. Si aūt lo/ qmur de ipsa q̄ʒtū ad bn̄ esse sic informat̃ ab ip̄a gr̄a q̄ fa cit ipsas gratas ꝛ deo accep tas. Si vero loqmur q̄ʒtum ad opari ꝛ dirigi sic informā tur a charitate q̄ ē pōdus in clinās ꝛ dirigēs oēs opatio/ nes oiuʒ v̓tutū i suū finē. h il. Et venerādus doctor sanctus Tho. de aqno Sa Se. q. 23. ar. 7. rn̄dens huic nr̄e qōni ait. Ois virt⁹ ordinat̃ ad bonū. tūc sic. sic di. phs. 7. ethicoꝝ

Duplex ē bonū. vl'e: ꝛ ꝑticu/ lare. Si dirigit̃ act⁹ alicuiuʒ ꝑsone in bonū vl'e qꝺ̄ ē deus tūc ille act⁹ dr̃ eē virtuosus. Si aūt ille actus ab hoie fa/ ctus dirigit̃ in bonū ꝑticula re. vt in ꝓꝑuʒ honorē ꝛ huius modi. tūc ille act⁹ nō pōt ve/ re dici v̓tuosuʒ. Rō ē cū in bo nū vl'e qꝺ̄ ē deus: nulla v̓tus vel nullus act⁹ dirigi possit nisi ꝑ charitatē q̄ oia dirigit ꝛ regulat in finē debitū. seq̄t ꝙ cū hō malus nō sit in cha/ ritate ꝑ ꝯn̄s ꝙ nulluʒ ei⁹ act⁹ possit eē v̓tuosus cū nō diri/ gat̃ vbi dirigi dʒ. Et ꝙ nulla v̓tus ꝑ se possit moueri i fineʒ suū nisi ꝑ charitatē ꝓbat̃ ſʒ Tho. p̄ma Se. q. 5. ar. j. in cor. q. vbi ait. Sic in corꝑalibus quo ad motū non solū reqrit̃ ipsa forma rei q̄ ē p̄ncipium motus vel actiōis: sʒ ēt reqri tur motio primi mouenꞩ. sic in spūalib⁹. p̄mū aūt mouēs i ordine corꝑaliū ē corpus ce leste. vñ q̄ʒtūcūqʒ ignis hēat ꝑfectū calorē non mouet̃ ad altiora nisi ꝑ motiōeʒ p̄mi cor poris celestis. Et rō ē q: vna queqʒ forma indita reb⁹ crea tis a deo hēt efficatiā respe/ ctu alicui⁹ ꝺ̄terminate actio

primi mouentis

caritas

nis in q̄ꝫ pōt ſꝫ ſuā ꝓpͤtatē. Ultimū aūt nō pōt agere niſi p aliq̄ꝫ formā ſup additaꝫ. Sic aq nō hꝫ formā calefactiōis niſi ab igne vñ manifeſtū ē ꝙ ſic ē in corpib⁹. ſic eſt a fortiori in ſpūalib⁹ q̄ꝫ tūcunꝙ igiṫ aliq̄ nā ſpūalis vꝉ corporalis hēat p ſe ſuā formaꝫ ⁊ ſit in ſe pfecta pōt ſimplr̄ ꝓcedere ad ea q̄ ſunt ſibi ſm nām ſuā ad altiora vͦo nō pōt moueri niſi moueaṫ a fortiori v̄tute. h aūt v̄tus. fortior ē ipſa charitas. Sic ḡ mot⁹ celeſtiū corporū ē cā mot⁹ omniū inferioꝝ phs. 2. de gñatiōe ⁊ cor. Et. j. methaurorꝫ ſic charitas ē cā mot⁹ in deū oiuꝫ v̄tutū. Ideo ꝯmentator ſup. 6. met. ait. Cāe pmari ſp ſṫ cā mot⁹ ſecundaꝝ cauſaꝝ. Et lib. de cauſis. Cauſe ſecunde ſemp recipiūt illuminationē a pria. Et hoc cōfirmans Bonauē: vt ſupius dixi in ſigno: p̄teres vnaq̄qꝫ res ſortitur ſpēꝫ a ſua forma: ſꝫ Tho. pa ſe. q. 14. arti. 3. Et porphirius libro vꝉiū ait. Species dr̄ forma vniuſcuiuſqꝫ rei: ſm q̄d ſpēs priami digna eſt impio. Et phs ſo de aia ait. ēt ꝙ vnaq̄qꝫ res ſortiṫ ſpēm a ſua forma. Sꝫ cū charitas ſit forma v̄tutū: vt ait Tho. pa ſe. ḡ ablata caritate que ē in forma actus vꝉ habit⁹ virtutis nō pōt dici virtus. Nā diciṫ. 7. ⁊. 8. metha. Et. 2. de aia. Et etiam idem ait auctor ſex principiorꝫ. Forma eſt q̄ dat eſſe rei qua ablata non eſt res. Exēplū hois ex aia ⁊ corpe cōpoſiti. nā ablata aia a corpore que ē forma corpis iā nō pōt dici āplius homo: ī hoc erraſſe dr̄ magr̄ ſen. in. 3. q: dixit xp̄m fuiſſe verū hominē in triduo. q̄d nō fuit verum. cū aia xp̄i realiter receſſiſſet a corpe. ſed nō. ꝙ cū dr̄ ꝙ charitas eſt forma virtutū ꝙ triplex ē forma. ſ. exēplar ſ pficiēs ⁊ cōplens. Exēplaris ⁊ iſta eſt ab extrinſeco ⁊ nō ē iſta forma in mā rei. Iſte pictor dr̄ eē forma exēplaris alicuius picture facte in muro vel alibi. ſcd̄a dr̄ forma intrīſeca ⁊ pficiēs ipſius rei. hijs duobus mōis predictis. caritas nō dr̄ eſſe forma virtutū. ſꝫ tertio mō dr̄ forma vꝉ act⁹ informās. Et ſic iſto mō tertio ſolū charitas dr̄ eſſe forma virtutū vel actionuꝫ vel actuū nroꝝ. Exēplū. ſicut. n.

Causa primaria

corp⁹ ꝛ coloꝛ: vel simul corp⁹ coloꝛatū ꝑ se nō pōt nec appe re nec demōstrare cuius cōdi tionis sint vel cui⁹ spēi. Sed aduenięte luce solari clare aparēt qd sint ꝛ sic infoꝛmāť sic act⁹ oiuꝫ virtutū nō appa rent nec spēs earū sed sūt ve lut moꝛtui ꝛ incogniti. sꝫ veni ente charitate q̄ est quedam maria lux spūalis in aia stati ex sua luce infoꝛmat oēs act⁹ oium virtutū. Et sic appet eo rum spēs atq; lucet. Uñ com mētatoꝛ sup. 7. met. ait. Mā nō cognosciť ꝑ se: sꝫ ꝑ foꝛmaꝫ Ex p̄dictis igiť pꝫ ꝙ nulla p̄t dici virtus sine charitate q̄d ꝯfirmat auctoꝛitas pauli p̄me ad coꝛin. 13. Si linguis hoiuꝫ ꝛc. Et extra de renūciatione c. Nisi cū p̄dē. §. quippe. vbi dr̄. Quippe si q̄ntocūq; virtu tū floꝛe refulgeas charitatē aūt in te nō hēas nullā virtu tem hr̄e cōpꝛobaris. Itē gre go. ꝛ pōiť de pe. di. 2. §. cui⁹ si de ait. Nihil hꝫ viriditatꝫ ra mus boni opis nisi mãserit i radice charitatis. Idē li. 10. mathei ait. In sola dilectōe ois virtus nomē virtutis ac cipit. ꝛ in eadē oium virtutū bona cōsistunt: ꝛ sicut ex vna

radice multi exeunt rami: ita ex radice caritatis oēs gn̄an tur virtutes. itē aug. ꝛ pōiť d̄ pe. di. 2. §. sed q: ait. radix oī um virtutū ꝛ oium bonoꝛum opuꝫ ē charitas. Jō tho. 2. 2. q. 23. in fine ait. Charitas dr̄ ꝛ ē mr̄ omniū virtutū. q: ex appetitu finis vltimi cōcipit actus oium aliarū virtutū i perādo ipsos. hec ille. Et ex tra d̄ hereticis. c. firmissime. dr̄. Di hoi nō hn̄ti charitatē neq; baptismus neq; ecl'ia q̄ntū libet p̄ciosa neq; moꝛs ꝑ xp̄i noie suscepta ꝑficere poterit ad salutē. De hoc hēs egregi um ꝛ pulcherrimū textū. 90. di. c. Nā ad capꝫ. Si vis po ne alias auctoꝛitates ad ꝑpo situ. Cōcludēdo igiť cū nulla virtus possit eē sine charita te. ꝛ ois hō malus est p̄uatuꝫ oī charitate. seqtur ꝙ in nul lo hoie malo pōt eē aliq̄ virt⁹ vera. s̄m ꝙ ait diffō ꝙ virtus est qualitas bona:

¶ Scđo ꝑ. rōe ꝯrietatis. ari. 1. eth. ꝛ. 10. rhet. ait. bonū ē ꝯ riū malo ꝛ eꝯ. Tūc sic. cū vir tus sit bona. vicium ꝛ pecca tum sint malum. ꝛ contraria nō pn̄t simul eē vt ait Ari. 10. metaphy. Nā ait ꝯria sunt q̄

ſub eodē gñe poſita maxime a ſe inuicē diſtāt. ⁊ eidē ſuſceptibili viciſſiȝ īſunt ⁊ mutuo ſe expellūt. h ille. Et Boe. pſa. 6. q̄rti li. ait. Agit vniuſcuiuſq; nā qđ ꝓprium ē rei nec ꝯtrarūȝ rerū miſcetur effectibus. ſed vltio q̄ ſunt aduerſa depellit. Seqꝫ ꝙ ꝙ virtꝰ nulla pōt eſſe cū aliquo hoīe malo. Ideo Aug. ad heremitas ait. Niſi ſupbia ab aīa exeat nunq̄ȝ humilitas vītus itrabit niſi fornicatio diſcedat nūq̄ȝ caſtitas in aīa qeſcet. h idem hr. 32. q. j. c. Cū renūciaꝫ vbi dr̄. Cū renunciaꝫ improbitati ſtatiȝ virtꝰ aſſiſtit egreſſu malitie. virtutis opaꝫ ingreſſuȝ. eodēq; ſtudio. quo crimē excludiꝫ innocētia cōplātaꝫ h il. Et ð pe. d. 2a. c. ficta charitas. §. Ex p̄miſſis ait Aug. Radix oīuȝ malorū ē cupiditas ⁊ radix oīuȝ bonorum eſt charitas ⁊ ſimul ambe eē nō pñt niſi vna radicitus euulſa fuerit alia plātari nō p̄t. Sine cauſa aliquis conaꝫ ramos incidere ſi radicē nō cōtendat euellere. h Auguſt.

¶ Tertio ꝓbo rōe inimicabilitatis ꝙ nulla bona virtꝰ p̄t eē in hoīe malo. Nā Aug. lib. de verbis dñi ait. Uirtꝰ ē q̄ hoīeȝ deo amicū facit ⁊ propinquuȝ. ecōtra pctm̄ facit deo inimicū ꝓbaꝫ ꝑ Jacob. Qui voluerit eē amicus huius ſeculi inimicus dei ꝯſtitueꝫ. Sȝ cū oīs peccator adhereat vni illarū triū amicitiarū huiꝰ ſeculi q̄ ſunt ſcđm Jo. j. 3. c. ꝯcupiſcētia carnis cōcupiſcētia oculorū ⁊ ſuperbia vite. ꝙ adherēs vni iſtarū triū amicitiarū ꝑdit amicitiam dei: ſȝ q perdit amicitiaȝ dei fit inimicus dei Mat. 6. Nemo pōt duobus dominis ſeruiꝛ ⁊c̄. Et cuȝ impoſſibile ſit eē amicū đi ſil' ⁊ inimicuȝ. Si igiꝫ peccator ē inimicus dei: ergo nō pōt eſſe amicus. ſȝ hoc nō ꝓuenit niſi ex defectu virtutis. ¶ Quarto ꝓbo alia rōne ꝙ virtus nō pōt eē in malis. ⁊ hoc ꝓbaꝫ rōne felicitatis. Nā ari. 1. eth. ait. Felicitas eſt p̄miū virtutis. ⁊c̄ ſic. Felicitas nullatenꝰ pōt dari hōi malo. ergo ſignū eſt ꝙ in eo nō eſt v̄tus. Nā ſi vi eo eſſet virtꝰ hr̄et felicitatē ꝑ p̄mio. ꝓbaꝫ ꝙ nō pōt dari feli citas hoī malo. Nā ſcđȝ ſco. in. 4. di. 49. ⁊ oēs alios theologos. Felicitas ꝯſiſtit in cla

ra visiõe dei: sꝫ peccatoꝛ non
põt videre gloriã. Rõ ē. q̄.2.
de aia dr̄. Sicut se hꝫ sensus
ad sensibile: sic itellectus ad i
telligibile. sꝫ sēsus nõ decidi
tur circa ꝓpriũ obm: obserua
tis debitis circũstãtijs q̄ sũt
debita dispositio organi me/
dij ꝛ obi. Uñ sicut in vidēdo
opꝫ ꝙ tria sint. s. oculus sanꝰ
aer clarus mediãte quo vide
at. nã si eēt oculꝰ sanus ꝛ aer
eēt tenebrosus nullatenꝰ pos/
set vidē obꝫ suũ sic a silr̄ si aia
dꝫ vidē deũ reqrit ꝙ aia sit
sana spūlr̄. Itē ꝙ iter aiaꝫ ꝛ
deũ ñ sit obscuritas pci. sꝫ sit
claritas v̄tutꝫ ꝛ grē. sꝫ cũ pec
catoꝛ inter aiaꝫ suã ꝛ deũ ha
beat tenebrã peccati. ḡ nũq̄ꝫ
poterit videre deũ. ḡ signum
est ꝙ in ea nõ ē virtꝰ: q2 virtu
ti daf felicitas q̄ est visio dei
clarissima: Iõ Mat.5. Bea/
ti mundo corde. de ꝯse. di.4.
ca. nõ põt dī. Nõ põt qs vi/
te celestis grām accipere nisi
purgatus fuerit ab oi sorde
peccati. Magister in p̊ di.2.
Sũmuꝫ bonũ nõ nisi a pur/
gatissimis oculis cernitur.
Mentis. n. humane acies in
tã excellēti luce nõ figit nisi
ꝑ iustitiã fidei prius emũdet.

Hic adde alias auctes ad ꝓ
positũ si vis. Ex hac igif rõ
ne claret apte ꝙ virtus bona
nõ potest eē in hoie malo. ꝓ/
baf ēt auctoritate. Nã dicif
28. di. c. oēs. §. Ex his. Ubi de
est agnitio eterne ꝛ incõmuta
bilis veritatis falsa virtꝰ est
ēt in optimis moribꝰ. Itē. j.
q. j. c. Cum paulus ꝛc. Adde
alias auctoritates. Et sic pꝫ
rõnibꝰ ꝛ auctibꝰ ꝙ virtꝰ non
p̄t eē i pcōre iux dcm̄ sa. In
maliuolã aiaꝫ nõ intrabit sa/
pientia nec habitabit in corpo
re subdito pctis. glo. i. virtꝰ.
Qd si obicias forte dicendo
ꝙ sic phs ait. Unũ tm̄ vni ē
ꝯriũ. j. de celo ꝛ mũdo ꝛ. io.
metaphy. ait. Nõ contingit
plura vni ꝯria eē. Ric. in.4.
di. j. ar.4: q.4. in rñsiõe p̄mi
ar. ait. Quãuis vni sub eadē
rõne nõ possint eē plura ꝯria
tñ vni pñt eē ꝯria plura pro/
pter plres rões que pñt esse
realiter i vno. vñ pctõ inq̄tuꝫ
est morbus anie ꝯriatur grā
sacramētorũ. inq̄tuꝫ ꝓhibet
potētiã a bñ opãdo ꝯtrariaf
ei grā virtutũ. h Ricar. ꝛ ꝙ
licet vnũ vitium ꝛ pctm̄ ꝯrie
tur directe vni v̄tuti. vtputa
fornicatio castitati: superbia

bũilitati: ꝛ sic illam expellat rõne ꝯrietatis:nõ tñ ꝯtraria tur alijs virtutibꝰ. ꝛ ꝑ ꝯñs il las cui nõ ꝯtrariat̃ nõ expel lit. Et ex h̃ possibile est vnuꝫ hoiem eẽ ꝑuatum vna v̓tute respectu vitij ꝯrij illã expel lẽtis. ꝛ tñ hr̃e alias v̓tutes i se non hñtes vitiũ ꝯtrariũ q̊ expellat̃. Rñdet̃ scd̃m tho. 2. 2. q. 24. ar. 12. ꝙ charitas. ꝛ ꝑ ꝯñs ois virtus dupl'r ãmitti tur. vno mõ directe ꝑ actua le odiũ dei siue ꝯtemptũ. Et hoc mõ petrus charitatẽ nõ amisit negãdo xp̃ꝫ. alio mõ i directe qñ cõmittit aliqd cõ trariũ charitati ꝑꝑ aliquam passiõeꝫ ꝯcupiscẽtie vel timo ris. ꝛ h̃ mõ petrus cõtra cha ritatẽ faciẽs caritatẽ ãmisit ſꝫ eã cito recupauit. hec ibi. Uide melius qõneꝫ si vis. sic & sil'r. lꝫ vnũ pcm̃ sil'r ꝯtrarie tur vni virtuti directe. tñ idi recte vnũ pctm̃ cõtrariat̃ oi v̓tuti. Et sic expellit oẽm vir tutẽ ꝑ accñs p̃cipue cũ oẽs v̓ tutes sint cõnexe vt inferius appebit: Uñ si vnũ pcm̃ expel lit vnã virtutẽ cõtrariã cum oẽs alie v̓tutes illi v̓tuti sint cõnexe oꝫ ꝙ remota vna v̓tu te remoueant̃ oẽs sil'. exẽplo catenale colligate cũ multis anulis. Nã ꝛ si attrahis vnũ anulũ oẽs alij trahũtur sil'. Rõ est q2. 8. phi. dꝫ cãrũ eẽn tialiter ad inuicẽ o:diatarũ remota vna remouent̃ ꝛ po steriores. Et ꝙ vnũ pctm̃ per indirecte expellit oẽꝫ v̓tuteꝫ ꝓbat̃ ꝑ rõneꝫ vel argumẽtuꝫ ab oppositis. Nam Tho. fa scd̃e. q. 24. ar. 12. Et Bonauẽ. in ꝑ. di. 17. art. 2. q. 3. Tho. in 2ᵒ di. 17. ar. 2. q. 5. Bona. in. 3. d. 27. Et Ric. ibidẽ dñt ꝙ pec catũ directe opponit̃ chari tati ꝛ nõ soluꝫ alteri v̓tuti q2 charitas hẽt oẽs simul v̓tu tes habitual'r Ro. 13. plenitu do legis ẽ dilectio. Ad gal'. 5. Omnis lex vnico sermõe im plet̃. diliges ꝓximuꝫ tuũ sicͭ teipꝫ. j. Thi. j. c. Finis prece pti ẽ charitas. Grego. Prece pta dñica multa sunt ꝛ vnuꝫ multa ꝑꝑ diuersitatem opis. vnũ in radice charitatis. Et Bona. in. 2. di. 38. in qõibus circa litterã. q. scd̃a. Cũ q̃rit̃ q̃re charitas ẽ finis oiuꝫ pre ceptorũ ꝛ v̓tutũ. Rñdit idem di. ꝙ iõ scriptura tãtã facit mentionẽ de charitate. q2 ſꝫ ph̃ꝫ 2ᵒ phisyco. Finis ẽ meli or hijs q̃ sunt ad finẽ. Exẽplũ

gr̄a. Medicus adhibēs medicinā intēdit p̄ro fine inducere sanitatē. Jō nobilior ē iste finis .s. sanitas q̄ȝ medicina 2° scriptura fac̄ tātā mētionē de charitate tāq̄ȝ de nobiliori q2 ē finis oīuȝ preceptorū. deus .n. q est finis oīuȝ virtutū ꝛ oīuȝ bonorū ē caritas prime. Jo. 4. c. deus ē charitas. p̄cepta autem sunt . x. 3. sunt circa amorē dei septem circa amorē ꝓximi q̄ singula ꝛ oīa ꝯsumant̄ in charitate tāq̄ȝ in suo fine. h̄ ille. Si peccatū opponit̄ charitati ergo ꝛ charitas pctō. Sed cū hoc sit verū f̄ȝ theologos oēs. q̄ adueniēte vna vera v̄tute sola iformata caritate oīa peccata simul ab aīa expellit ēt si ēēnt quasi infinita. 1. pe. 4. c. Charitas oppit multitudinē pctōrū. ꝓuer. 10. Uniuersa delicta operit charitas. ꝛ prouer. 24. q. 4. c. ipsa pietas glo. sup v̄bo. Charitas operit multitudinē peccatoruȝ. ait. Jmmo sola virtus iformata charitate oīa delicta expellit ergo adueniēte ēt peccato in aīa solo ꝯtrariabitur oīb° virtutib°. ꝛ oēs virtutes ab aīa expellet. qd̄ verū ē cū sit sn̄ia pḧi. 2. de celo ꝛ mūdo. 4. ꝛ. 5. ethi. 4. phi. ꝛ. 11. meta. q̄ oppositoꝝ semp̄ eadē ē potētia. Un̄ si sanitas hȝ potentiā expellēdi infirmitatē. ergo ꝛ infirmitas sanitateȝ. ꝛ si sanitas hȝ ptātem expellēdi tristitiā: ergo ꝛ infirmitas hȝ potestatē expellēdi letitiā. h̄ cōfirmat auctoritas. d̄ pe. d ist. 5. c. Cōsideret. vbi dr̄. Ois v̄tus detrimētū patit̄ ab vno vitio. nā si qs cadit in auaritiā largitatē pdit: ꝛ minorauit charitatē. h̄ ille. Ex p̄dictis oībus accipe correlariū q̄ sicut ꝓbatū ē q̄ttuor rōnibus: diuersisq̄ȝ auctoritatib° impossibile ē eē virtutē in aīa peccatoris. Jmmo nec sola virt° potest esse in eo in quantum vera virtus bene poterit esse in eo aliqua v̄tus inquantuȝ moralis alijs deficiētib° virtutibus in eo. sȝ nō erit v̄tus vera nec infusa gr̄a ꝛ charitate informata vt supra ꝓbatū. bn̄ dicit igit̄ diffinitio Augu. Uirt° ē bona q̄litas q2. s. tm̄ bonos inhabitat ꝛ nō malos. ¶ Quarto dic̄ diffinitio Uirtus ē bona q̄litas: q2 virtus nō tm̄ dr̄ bona. q2 bonaȝ q̄litatē ꝛ bonū habitū in aīa

ponit ⁊ꝙ adeo bono ꝓcedit
⁊ qꝛ solū bonos inhabitat. ſꝫ
virtus ēt dr̄ bona qꝛ hcꝰ iꝰs in
quos inhabitat bonos facit.
Ūn̄ si qs esset pessimus oiuꝫ
irrationabiliuꝫ creaturaꝝ ⁊
vna virtus informata chari-
tate intraret in eo statim ille
omni reiecta vitioꝝ ⁊ pctōꝝ
calamitate bonus efficeret.
Ecōtra fac qcqd viꝫ augmen
ta honores dignitates diuiti
as ⁊ silia. Nūqꝫ eris dico bo
nus nisi in te sit v̉tus bona q̄
bonū facit hn̄tez vt ait phs
2. ethicoꝝ. O igit aia misa.
O aia infelix. O aia scelera-
ta. O aia plēa omni miseria.
oibꝰ vitijs. oibꝰ iniqtatibus
oibꝰ pctis ⁊ calāitatibuꝫ vis
effici bona vis effici scta vis
effici immaculata. vis ꝙ tibi
dicat ab oibꝰ hoibꝰ ab oibus
angelis. ab oibus sctis ⁊ ab
ipso pr̄e ⁊ filio ⁊. s. s. illa v̉ba
cañ. Tota pulchra es amica
mea ⁊ macula nō ē i te. dices
sic. sic. Sꝫ qūo h̄ faciā. Audi
⁊ scies. Clama ama v̉tutē: seq̄
re v̉tutē āplectere v̉tutē. adhe
reas v̉tuti sancte possidē v̉tu
tē age v̉tutē. Certe sic hēbis
v̉tutē oia habebis ⁊ bōita-
tē hēbiꝫ ⁊ sctitatē ꝓbatur tri

pliciter. ¶ Primo rōe. ¶ Se
cūdo auctoritate. ¶ Tertio
exemplo. ¶ Primo ꝓbat rōne
sic. Nā auctor sex pn̄cipioꝝ
Actiōis nālis ꝓprietaꝫ ē ex
se in id qđ subicit silez infer
re passionē. Itē phs. 9. meta
phy. ait duplex est potentia
actiua ⁊ passiua potētia acti
ua ē pn̄cipiū trāsmutādi al-
terū inquātū alteꝝ. potētia ve
ro passiua ē pricipiū trāsmu
tādi ab altero inquātū alteruꝫ
Itē Aristo. de longitudine ⁊
breuitate vite ait. Actiuuꝫ et
passiuū qñ sil fuerint. Si h̄
qdē semꝑ agit. h̄ āt sꝑ patit
impoſſe ē nō ꝑmutari. Idem
in. 10. ethi. ait. Actiuo ⁊ passi
uo sꝫ eūdē modū se hn̄tibus
idē aptū natū ē fieri. Idē in
primo de gñat. ⁊ corr. ait. Agēs
sꝑ agit ipatiēs trahēdo ipm
in suā nām. hec auctoritateꝫ
ꝯcludūt ꝙ qñ aliqd iungi-
tur alteri: cōiter id tale ꝑtici
pat de virtute ⁊ nā ⁊ silitudie
illiꝰ rei cui appropiq̄t. qꝛ illđ
tale emittit virtutē suā in re
sibi appropinquāte ⁊ silitu-
dinē cū āt hō appropiq̄t v̉tu
ti ⁊ v̉tus hitat i hoie. oꝫ ꝙ vir
tus agēs in aia: aiaꝫ sibi assi
miletcū āt vir[tus] [s]it bōa to

ta. ꝗ facit hoiem bonū totuȝ
a capite ad pedes. Argumē.
dicūt phi nāles ꝙ q̄litates
nāles hn̄t hoiez imutare: sic̄
pȝ in magna ira ⁊ in magno
timore gaudio vel dolore: sed
multo magis fides vel chari
tas q̄ ē q̄litas spiritualis hȝ
imutare animam a culpa ad
gr̄az. Sic eꝫ. pcm̄ cū sit ma
lū totū: facit hoiez a capite
ad pedes totū malū. sic eniȝ
dr̄ Jsa. i. Oē caput lāguidū
⁊ oē cor merens a planta pe
dis vsqꝫ advérticē nō ē in eo
sanitas. Et sic pȝ rōe ꝙ vbi
cūqꝫ est virtus bona necessa
rio facit hominem bonum.
¶ Secūdo probať auctori
tate. Nā Augu. sup canōica
Jo. prima ait. Si terrā dili
gis: terra es. si auꝝ: auꝝ es.
si carnē: caro es. si āt deū di
ligis. qd dicā. deus es. Audi
psal. dn̄tē: Ego dixi dij estis.
Et Hugo de arra sponse ait.
Scio aīa mea qꝛ amare ē vi
ta tua ⁊ oē qđ diligis ea vi
dilectiōis in eādē similitudi
nē trāsformaris. h̄ ille. Dio
nysius de diui. noibus ait. A
mor ē vis vnitia transformās
amantem in id quod amať.
Boe. ꝑsa. io. tertij li. ait. Nā
qm̄ btitudīs adeptione fiunt
homines beati. beatitudo ve
ro est ipsa diuinitas: diuini
tatis adeptione btōs fieri ne
cesse est. Sȝ vti iustitie adep
tione iusti. Sapia sapientes
fiunt: ita diuinitatē adeptos
deos fieri sili rōne necesse est
Dis igiť beatus deus est. sȝ
natura quidē vnus. partici
patiōe vero nihil ꝓhibet esse
quā plurimos. hec ille. Adde
alias auctoritates si vis.
¶ Tertio ꝓbať exēplis quō
dū aliqd agit in aliud trahit
ipsuȝ ad participationeȝ sue
nature. primū exēplū accipe
Ecce ramus silucstris facit
fructus isipidos ⁊ siluestres
si āt inseratur ⁊ iungatur il
le ramus siluestris arbori do
mestico statiȝ ille domestic⁹
ramus trahit silucstrem in
suaȝ naturā ⁊ in suā similitu
dinē quasi trāsmutabit ⁊ fa
ciet fructus domesticos: si
cut illa. Sic a sili. Aīa silue
stris faciens fructus silue
stres steriles ⁊ insipidos: si
iungatur virtuti que est bōa
imediate conuertit totam il
lam iniquitatem q̄ꝫ prius ha
bebat in bonitatē. ¶ Accipe
sm̄ exemplū qđ pōit Augu.

libro de vero cultu di. Quod facit ignis in corpalibus: facit amor et virtus in spiritualibus. et sic ignis rubeus et callidus assimillat sibi ferrum prius frigidum et nigrum: cōvertēdo eū in callidū et rubeum: sic virtus et amor animā quā inhabitat: prius frigidā ad bene operādū et nigrā in peccato totam facit calidaz bonam et pulchram. ¶ Accipe tertiū exēplum. dic mihi scis que scit vna de potissimis rōnibus. qr Uirgo maria dulcissima et Mater dei dicat regina et mater et fons misericordie: et quare magis bēat de misericordia et de bonitate et pietate oibus alijs sanctis. Audi. dicaz tibi et scies et valde mirabitur cor tuuum. lege verbū supermissus est. Et inuenies ista verba ad litterā. Quid mirū si tantam pietatem exhibent viscera pietatis: nonne qui pomum i manu sua tenuerit dimidia die. reliqua diei parte pomi seruabit odorē: q̄ztū ergo credis q̄ viscera illa virtus repleuerit pietatis: in quibus nouē mensibus tota diuina pietas et charitas requieuit. h ille. Ecce igitur ex hac auctoritate quantū deus qui ē totus pius et clemens et misericors habitauit in vtero virginis. Ideo conuertit omnia viscera virginis in suā similitudinem. s. in pietatez: misericordiam et clementiā. Sic est de anima in qua virtus ihabitat: qm̄ virtus tota bona est. conuertit aiam in suam similitudinem. s. in bonitatem. Accipe quartuz et vltimū exēplū de beato Francisco. Nā qr crux iesu xp̄i et passio iugiter erat in visceribus et in memoria beatissimi patris nostri Frācisci. Ideo iesus christus totaliter conuertit corpus Francisci in similitudinem crucifixi. Et quod sit verum. Audi auctoritatem egregiā domini Bonauē. quam ponit Seraphicus dominus Bona. in legenda eiusdē in tractatu de stigmatibus dicens. Digne quidez vir iste beatus singulari p̄uilegio stigmatū xp̄i isigni tus appuit. Cū oē ip̄ius cor et studiū tā publ'z q̄z p̄uatū ingit circa crucē dn̄i versaret. Nā mira mā̄suetudis ip̄ius lenitas austeritasq̄z viuendi humili

tas illa pfunda obia pmpta pauptas eximia: castitas illibata: amara cōpūctio: lacbrimarū pfluuiū: pietas viscerosa: emulōis ardor: martyrij desideriū: charitatis excessus: multiplex deniqȝ xpi formiū ꝓrogatia virtutū: qd aliud in eo ptendūt q̄ȝ assimilationes ad xpȝ ⁊ ꝯparatōes quasdaȝ ad stigmata sacra ipsius. pp qd a sua ꝯuersiōe i toto ipsi⁹ vite decursu preclaris crucis xpi adornato misterijs: tādeȝ ad ꝯspectū sublimis seraph. ⁊ hūilis crucifixi totus fuit luise forme effigiē in q̄dā dei formi ⁊ ignea silitudine trāsformatus quēadmodū atestati sunt q viderūt: palpauerūt osculati sunt: ⁊ tactis sacrosanctis sic fuisse mōstrātes. habūdātiori certitudie firmauerūt. h ille. ¶ Ex pdictis igit̄ s. auctori. rōib⁹ ⁊ excplis claret qūo si ṽtus i hoie regnat nec̄e ē q faciat illū hoiem totum bonū. qm̄ ipsa ṽtus tota bona ē. Uis igit̄ eē bon⁹: vis hr̄e in te bonitatē: noli illā q̄rere in diuitijs honorib⁹. supbia ⁊ silibus: sȝ q̄re eā ṽtuteȝ hr̄e: ⁊ tunc oēm bonitatē habebis. Sȝ O misera creatura. o aia ceca. cū bonitas solū repiat̄ i ipsa ṽtute. tū nō vis q̄rere ipsaȝ virtutē. O quot sunt q nedū amant ṽtutē: nedum q̄runt ṽtutē: nedū volūt virtutē: nedū placet eis virt⁹ nedū defendūt ipam ṽtuteȝ. sed eꝯ odiunt ipsam ṽtutē: fugiunt ṽtutē. nolūt virtutē: displicet eis ṽtus: psequūt̄ virtutē: ⁊ abhomiant̄ ṽtutē. ecōtra de vitio q hoiem bestiā ⁊ diabolū facit. Nam peccata amāt: pctā q̄runt: pctā sequūtur: peccata defendunt: pctā volunt ⁊ eligūt: pctā placent ⁊ demū de quolibet taliū pt dicere illud qd Jo. 9. di. In pctis totus natus es. o res abhominabilis. o res detestabilis. o res nimiū maculata. peccata amare: peccata eligere: ⁊ odire virtutes: seq pctā: postponere ṽtutes. Certe talibus euenit. imo de talib⁹ ṽificatur dcm̄ Aug. li. 50. omeli. dicētis. O miser hō dic mihi qd ē q vis hr̄e maluȝ dices mihi. q nihil oino. Nō vxorē: nō filiū. nō filiā. nō ancillā nō seruū: non tunicā: nō carnē. postremo non caligā: ⁊ vis hr̄e vitā malā ⁊ aiam malaȝ. Rogo te ꝑpone aiam tuā cal

lige tue. hec ille. Jtē idē aug. lib. p̄fato. s. 50. omeliarū ait. Adeo cecitas mētis inualuit adeo hō i interiori absorduit: vt oia velit hr̄e bona p̄ter se ipsum. Cū tn̄ plus hō amare dēat bonitatē sui. q̄ꝫ hr̄e totū mundū. Cū. n. bonitas hois toti mundo preualeat. ⁊ ot⁹ g̃ iste mūdus nō p̄ualet bonitati eius. Aliud qdē o hō ifelix te mouere dꝫ ad amorē ppꝛie bonitatis. q2 sicut hō cū bon⁹ est p̄ualet atqꝫ melior ē oibus creatis visibilib⁹: sic qñ mal⁹ est: peior est oibus illis. h ille. Rō q2 nō solū hō malus est: malitia pene: sꝫ etiaꝫ malitia culpe: ex qua fit debitor mortis tpalis ⁊ eterne. Jn hꝫ vere est deterioris ɔditiōis ⁊ serpētibus ⁊ buffonibus ⁊ canib⁹: ⁊ oibus alijs brutis. Hoc cōfirmat Boe. p̄sa. 5. 2. lib. di. sic rerū vr̄a ɔditio ē: vt diuinū i. simile deo. merito rōnis aial nō aliter sibi splēdere nisi in aiate suppellectilis possessione videat. Et alia qdem suis rebus cōtēta sunt. Uos autē dō mēte ɔsiles a rebus ifimis excellētis nāe ornamēta captatis. Nec intelligit quātā ɔditori vr̄o iniuriā faciatis. Ille genus humanū terrenis oib⁹ prestare voluit. Uos dignitatē vr̄am infra queqꝫ infima retruditis. Nam si omne cuiuscūqꝫ bonuꝫ eo cui⁹ ē cōstat esse p̄tiosius. cū vilissima rerū vestra eē bona iudicatis eisdē vosmetipsos vr̄a estimatiōe summittit. Quod qdem haud imerito cadit humane qppe nature ista conditio est: vt cū tantuꝫ ceteris rebus: cū se cognoscit excellat. Eadē tantuꝫ infra bestias redigatur si se se nosce desierit. Nā ceteris animantib⁹ se se ignorare nā est. hoibus vero vitio venit: hec ille. Ecce qūo Boe. cōcordat cuꝫ Aug. q2 ex quo preponit hō oēm bonitatē creaturaꝝ bonitati sue. ipse fit vilior oibus creaturis. hoc ɔfirmat ari. 1. poli. di. Sicut oium animaliū lege fruēs melius est hō sic pessimū oium aialium est hō a lege ⁊ iusticia separatus. hec ille.

¶ 5. dicit virtus bona qualitas: q2 virtus nō tantū generat bonū habitū in aia: nō tātum p̄cedit a deo bono. nō tātuꝫ habitat in solū bonis. nō tm̄ facit eos quos inhabitat bonos sꝫ hoies quos inhabi

tat certitudinaliter perduci ad summum bonum sine vllo dubio probatur.

¶ Primo probatur aucto-ritatibus.

¶ Secundo probatur ratio-nibus.

¶ Primo auctoritatibus ꝑbatur ꝙ virtus dat ⁊ perdu-cit ad summum bonum in-dubitanter. Lactantius. lib. sexto diuinarum institutio. ait. Sicut vitium mortis. sic virtus semper est fabri-catrix immortalitatis. Hec sola hominem felicem facit: huic soli beatitudo repromit-titur; hec ille. Plato in thi-meo dicit. Ad hoc anima cō-iuncta est corpori. vt virtu-tes foueat; ⁊ corporis vali-tudinem seruet. si enim cum magno fauore virtutis iun-xerit. benigne certe recipie-tur a suo creatore. sin autem religabitur ad infernum.

Hec ille.

Seneca libro primo de cle-mentia ait. Bonarum virtu-tum verus in ipsis fructus est. Nec vllum precium vir-tutum dignum illis extra ip-sas est. Ubi autem virtus ibi certe ⁊ felicitas;

Hec ille.

Tullius libro de senectute. Non viribus aut velocitate corporis res magne geruntur ⁊ felicitas adipiscitur sed cōsi-lio: auctoritate: sciētia. ⁊ quā plurimum virtute.

Hec ille.

Lactantius libro quarto di-uinarum institutionum ait. Nec enim potest aliquid in rebus terrenis esse venera-bile celoꝗ dignum: Sed sola est virtus: sola iusticia: que potest verum bonum ⁊ cele-ste ⁊ ꝑpetuū adipisci qđ nec datur cuiꝗ̄. nisi virtut. Nec ni-si vitio aufertur quam virtu-tem ⁊ iusticiam Christus in-structurus in terram venit. Immo vere quia ipsa virtus ⁊ ipsa iustitia descendit: vt eam doceret: hominemque informaret quo magisterio ⁊ ac dei legatione perfunctus ob eaꝫ ipsam virtutem quam simul ⁊ docuit ⁊ fecit ab om-nibus gentibus ⁊ meruit ⁊ potuit deus credi. Hec ille.

Prosper in libro epigrāma-tum. Ad patriam vite. de no-cte velle vocari. Uirtutum gradibus. scādite lucis iter. Vis virtus sup̄ sba salua est

Inuitus xp̄i mūera nemo rapit. Itē glo. sup verba Mat. xi. Regnū celoꝝ vim patitur vis sola qua regnū celoꝛū furatur ꝛ acquirit est ipsa virtus. cuius foꝛtitudo nō tātuȝ vim infert ciuibus celestibꝰ sed etiā regi seculoꝝ imoꝛtali omnipotēti atꝗ inuisibili. h glo. Alia glo. ibidē ait. Grandis violētia est in terra nasci ꝛ celum rapere ꝛ habere per virtutē qḋ p naturā nō possumus. hec glo. Hiero. ad Eusto. Nisi vim facies celoꝛuȝ regnuȝ non capies nisi pulsaueris ipoꝛtune. panem nō accipies sacramēti. An non videtur tibi esse grādis violentia virtutuȝ cū caro cupit eē qḋ deus est ꝛ illuc vnde angeli coꝛruerūt cuȝ virtute angelos iudicatura cōscendere. Egredere igitur aia paulisp e coꝛpoꝛe ꝛ ob pꝛesentes labores ante oculos tuos depinge mercedem quā nec oculus vidit nec auris audiuit nec coꝛ hominis vnquā ascendit. hec ille. Lactantius libꝛo. 6. diuinarum institutionū ait. Unum est summū bonum ꝛ immoꝛtalitas ad quā capiendam ꝛ foꝛmati a pꝛincipio ꝛ nati sumus. ad hāc tendimꝰ: ad hanc spectat humana natura. ad hanc solum virtutis bonum nos pꝛouehit qḋ depꝛehendimus. hec ille. Tullius lib. de paradoxis ait. Sicut in pꝛobo ꝛ stulto ꝛ inerti nemini bene esse potest sic bonus vir ꝛ sapiens ꝛ virtute decoꝛus miser esse non potest sed felix. hec ille. Item lactātius. lib. de ira dei. ꝛ. c. vltio. ait. Quoniam deus ad iustitiam nos genuit ꝛ ad virtutē pꝛocreauit non est fas hominem relicto deo: sensus ac vite datoꝛe terrenis fragilibusꝗ famulari aut querēdis tēpoꝛalibus bonis inherentem ab inocentia ꝛ pietate discedere. Non faciunt beatū vitiosum ac mortifere volupta tes non opulentia libidinuȝ irritatrix non inanis ambitio: non caduci honoꝛes quibus illaqueatus animus humanus ꝛ coꝛpoꝛi mancipatus eterna moꝛte damnatur: sed sola innocentia: sola virtus. sola iustitia: cuius legittima ꝛ digna merces est immoꝛtalitas: quam statuit a pncipio deus sanctis virtuosis ꝛ incoꝛruptis mētibꝰ q̄ se

a vitijs ꝛ ab oi labe terrena integras inuiolatasq; cōser-uāt: hui⁹ p̄mij celestis ac sem piterni pticipes eē nō pn̄t: q fraudib⁹ facinorib⁹. rapinis circūscriptiōib⁹ ꝯsciaꝫ suam polluerunt qq; iniurijs hoīuꝫ nefarijs cōmissis inelubiles sibi maculas immiserūt ꝑin de vniuersos opꝫ q sapiētes q hoīes merito dici volūt fra gilia ꝯtēnere terrenaq; calca re: hūilia ꝺspicere. vt possint cū deo beatissima necessitudi ne copulari. Auferrat impie tas ꝛ discordia discēsionesq; pestifere ꝛ turbulēte sopiant q̄b⁹ humana societas ꝛ publi ci federis diuinaq; ꝯiunctio irrūpit dirimit ꝛ dissipat. Quātū possumus boni ꝛ be-neficī ꝛ virtuosi esse medite-mur. Si qd nobis opū: si qd suppetit copiaꝝ. nō volupta ti: vni⁹ ſꝫ multoꝝ saluti imp-ndat. Uoluptas. n. tā moralis est q̄ corpus cui exhibet m-nisteriū. ꝟtus ꝟo iustitia ꝛ be neficiētia. tā imortales sunt q̄ mens ꝛ aīa q̄ bonis opib⁹ silitudinē dei assecunt. Sit nobis de⁹ nō in tēplis ſꝫ in corde nr̄o p ꝟtutē ꝯsecrat⁹ de structilia sunt oīa q̄ manu fi-unt. Mondemus ꝗ tēplū qđ nō fumo: nō puluere ſꝫ malis cogitatiōib⁹ sordidat. Quod nō cereis ardētib⁹ ſꝫ clarita-te ac luce ꝟtutis ꝛ sapientie illustrat. in quo si sp̄ credide rimus deū eē pn̄teꝫ cui⁹ diui nitati secreta mētis patent. ita viuemus vt ꝛ ꝓpitiū sem per hēamus: ꝛ nunq̄ verea-mur iratū. ꝗ ille. pħs. 2. ethi-coꝝ ait. Uirtus ē certior om ni arte. Jō. 2. phyſi. dr̄. Non putauit recte medic⁹ nec scri psit recte scribens. pꝫ exēplo artis pingēdi. Nā ꝛ si pictor intēdat facere pulcherrimā figurā. pōt facere turpē. vir-tus aūt sp̄ imitat nāꝫ. Cū āt nā nō erret. ꝗ vbi ē ꝟtus sp̄ ē certitudo salutis ꝛ boni pse-uerādo in illa. Hijs auctori-tatibus pꝫ quomodo indubi-tanter ꝟtuti dat eterna feli-citas. eterna beatitudo ꝛ sum mum ꝛ eternū ꝛ ꝑpetuū bo-nū. Felicitas. n. ē p̄miū virtu tis vt ait pħs. j. ethicorum.

¶ Secūdo ꝓbat rōne q̄ vir tus sine dubio ꝓducit ad sum mū bonū. Fundamētū rōnis habet ab Arist. 8. physico. et ponit a beato Tho. pria scđe q. j. ar. j. di. Causaꝝ cēntralr

adinuicez ordinatap. remota pria remouent oēs posteriores. 7 ecōtra stāte pria. stant 7 oēs posteriores. h pz exemplo. Nā radix arboris ē pria cā q̄ influit in trūcū arboris truncus in ramos. rami in folia flores 7 fructus. Ecce q̄ oia predicta sunt eēntial'r ordinata ad inuicē. s3 pria cā ē radix. Ponat nunc q̄ radix abscidat: nonne cito arescet truncus. rami. folia flores 7 fructus. Certe sic. Rō q2 prima cā erat fundamētū omnium p̄dictop ablata 7 absoisa 7 sepata ab eis deest. Ponat ɔ̄rtiū q̄ radix nō abscidat s3 stet. Certe stāte radice necesse ē q̄ stet 7 viuat truncus arboris. viuāt rami viuant folia. viuāt flores viuāt fruct9. ¶ Aliud exēplū ponit pħus 2. metaphi. vbi ait in quolibet gn̄e rerū nō est ire in infinitū: s3 opz deuenire ad vnū primum a quo oia illi9 generis p̄cedūt quo deficiēte oia simul cū suo principio deficient. pz exēplo. Nā cyat9 habet aquaz a vase. vas a fonte. fons a flumine flumē a mari vltra mare nō potes ire. eo q̄ mare sit oium aquap principiū. Tūc sic deficiente mare qd̄ est prima cā essentialis omniū subsequētiū oz q̄ omnino deficiat 7 flumen. deficiente flumine deficit fons. deficiēte fonte deficiet aqua a cyato. Econtra stante mare stat 7 flumen stante flumine stat 7 fons stante fonte pōt hr̄e aquā in ciato. ¶ Aliud exēplū ponit pħs. 7. phyficorū di. In mouētib9 7 motis nō ē ire in infinitū s3 ē deuenire ad aliquē motorē primū quo mouēte: 7 oia mouentur q̄ cessante: 7 oia cessant. Exēplū. Nos videm9 q̄ manus mouet a v̄tute brachij. 7 brachium a virtute cordis. cor a virtute anime. Jō remota aia a corpore deficit omnino virtus in corde. brachio 7 manu. Ecōtra stāte aia in corpore stat 7 virtus omniū subsequentiuz. ¶ Aliud exēpluz de speris 7 cel' stellato 7 cristalino. Nā scd̄m theologos in. 2. dñt. Una intelligentia vel vnus angelus mouet celum cristalinuz ɔtinue 7 celū stelatum 7. 7. planetas inclusos i celo cristalino. Jō angelo mouēte istud celū omneq; alij mouent. Cessante autem

angelo a motu omnia alia cessabunt vel dicas ꝙ primus motor est deus qui dat potentiam angelo quia vt dicitur octauo physicorum.

¶ Hec agens agit in virtute primi actiui. Et procul li. de causis ait. Omnem operationem quam operatur causa secunda operatur ⁊ prima. Sicut enim vicarius episcopi agit cum auctoritate episcopi quecunqꝫ agit episcopus auctoritate pape. Sic a simili.

¶ Aliud exemplum ⁊ vltimum. Nam mors causatur ex corruptione hūorum. Corruptio humorum causatur a pugna elementorum. pugna elementoruꝫ ex actione ⁊ passione qualitatum. actio ⁊ passio qualitatum ex celi motu. Ideo q̄ꝫdiu durat motus celoruꝫ. durat generatio. ⁊ corruptio. mors ⁊ vita in istis inferioribus. Et ratio est quia in omni genere primū est causa secundoꝝ. Cuꝫ igit̃ celum sit primū alterans per motū suū localē ⁊ oia alia agentia scd̓a v̓tute ipsius agāt ⁊ quasi ab eo mota. opꝫ ꝙ cessante motu celi. nihil sit agens qđ possit corpus per alterationē aliquaꝫ trāsmutare a sua naturali ꝓprietate. Et ideo post resurrectionē nulla qualitas erit que possit mutare corpꝰ a sua naturali ꝓprietate. Et si non poterit alterari. nō poterit corrūpi. Et h̄ ideo quia cessante motu celi oia consequētia cessabūt. Unde ⁊ xp̄s mortuus ⁊ confectus fuisset senio post incarnationē suaꝫ. dato ꝙ nulla alia morte iudeoꝝ vel infirmitate fuisset ⁊ h̄ q̄ꝛ habebat carnem ⁊ membra porrosa per quos porros intrabant qualitates elementoꝝ. Intellige si ipse voluisset dimittere ꝙ natura faceret cursuꝫ suū. In celo aūt empireo qđ ē spatiosuꝫ igneum ⁊ immobile scd̓m Bona. in scd̓o. di. nō esset sic. Unde posito ꝑ possibile ꝙ imediate nato puero poneret̃ in celo empireo nō moreretur vnq̄ꝫ. quia ibi non sunt qualitates ⁊ mobiles passiones.

¶ His exemplis positis ⁊ declaratis. ꝙ cāꝝ ad inuiceꝫ essentialiter ordinataꝝ remota prima remouentur ⁊ posteriores. Et econtra stante prima. stant ⁊ posteriores.

¶ Probatur nunc firmiter q̄ homini virtuoso ꝛ non alteri vitioso datur beatitudo. Nam ſm glo. super illa verba Luce.6. Eadem mensura qua mensi fueritis remetiet vobis quatuor sunt que equaliter mēsurant.s.virtus.gratia gratū faciens. meritum ꝛ premiuꝫ. Tunc sic stāte virtute in homine per cōsequēs stat ꝛ gratia: stante gratia stat meritum: stāte merito necessario stat ꝛ premium ꝛ sic a primo ad vltimū stante virtute necessario habetur ꝛ premium. O virtus amanda. O virtus querenda. O virtus amplectenda. quanta est virtus tua. quanta potētia. q̄n ta strenuitas tua. quanta fortitudo tua. Tu enim es fortior omni natura. quia quod per se tota natura accipere nō potest. tu violēter rapis. Tu es vere sola clauis paradisi. Tu porta. Tu hostium. quid plura? Tu subicis angelos potestati tue. Tu deum cogis tanq̄ꝫ seruum ꝛ sclauum. Tu potentiam omnipotentis ligas. ita vt tibi negare non possit fruitionem sue proprie persone ꝛ omnium bonorum suorum. Quid plura? Tu omnium bonorum que deus possidet es imperatrix. Quis igitur te non amet. quis te non querat. quis te non amplectetur? Certe: O virtus beatissima facis ꝛ deuꝫ ꝛ angelos ꝛ virginem ꝛ omnes ciues celestis occurrere obuiā anime benedicte que te possidet. Et dicit verba illa cañ. Surge propera amica mea ꝛc̄. tota pulcra es ꝛ macula non est in te. O quale gaudium tunc habebis. O anima virtuosa. O qualis letitia. Hoc enim confirmat Aristotiles de regimine principum. di. O q̄ꝫ beata est anima que non fuerit infecta prauis voluptatibus ꝛ electionibus turpibus huius mundi. quoniam sine retardatione ibit ad locuꝫ suum. Hic pone aliquod exemplum alicuius sancti quomodo omnes angeli ꝛ virgo veniunt ei obuiam in morte ob virtutem. Hoc patet exemplo quinq̄ꝫ virginum prudentum. Mattei vigesimoquarto. quibus statim aperta est ianua ꝛ intrauerūt. dic textū totum si vis. Hoc confirmat Bonauentura in quarto

di.21.dic. Q̄ ꝺ anima ve vir/ tuosa recto tramite ascendit in celū. ꝛ dn̄s Bona. ibidem ꝯfutat errorē quorūdā here ticoꝝ dicentiū: ꝙ aia q̄ʒtūlʒ virtuosa nō ascēdit in celum nisi post iudiciū: ꝛ tūc aia siľ ꝛ semel cū corpe glorificabiť Un̄ dicit ibidē que vr̄ exem/ plo latrōis virtuosissimi: cui dcm̄ ē. Hodie mecū eris in paradiso. ꝛ ħ probat. ꝗ. rōni/ bꝰ. s. ꝙ aia vere v̄tuosa recta via sin̄ vlla mōa tēdit ad celū

Pria rō ē ex pte ipsiꝰ vir tutis ꝛ charitatis. Charitaꝗ enīʒ est pōdus sufficiēter tra hēꝗ sursuʒ. Jō cū nō hʒ retar dās. s. pōduꝗ pci. statiʒ volat.

Secūda rō ē ex parte di/ uine iustitie. Cū. n. deus sit sūme iustus: statiʒ sine mo/ ra retribuet hoi cuʒ inuenit ipsum virtuosum ꝛ bene di/ spositū. Magnū. n. fieret di/ uine iustitie preiudiciū: si aia rum premium differrētur.

Tertia ratio ē ex pte ipsi/ us anime. q: spes q̄ differť affligit aiaʒ. Un̄ si tm̄ differ/ rēť premium animarum vir tuosarum multū affligerēť.

Quarta rō ē ex pte remo tiōis obstaculi: Quid ē ꝙ tʒ portā paradisi clausam. Rn̄. peccatum. ergo cessante ꝛ re moto impedimento ꝛc.

Quinta rō ē ex pte oppo sitionis. Nā aia que moritur sine virtute in momēto tēdit ad infernū. Job. 21. Tenent tympanū: seqtur ꝛ in pūcto ad inferna dscēdūt. Jtē Lu. 16. Mortuus ē diueꝗ ꝛc. ḡ ab oppositis: siqs moriť in vir/ tutibus statiʒ vadit in para/ disuʒ: cū deuꝗ pnior sit ad sal uandū q̄ dānādū. ḡ. Ex his oibꝰ pʒ certitudo ꝛ firmitas ipsiꝰ felicitatis respectu vir/ tutis sanctissime ħ pmerēẜ. Sʒ ecōtra. remota prima cā scʒ virtute q̄ ē cā aliaꝝ. s. gra tie meriti ꝛ p̄mii: oʒ ꝙ oia po steriora remoueanť. Nā re/ mota virtute ab hoie: neces/ sario remoueť ꝛ gratia. remo ta gratia remoueť ꝛ meritū. remoto merito remoueť ꝛ p̄/ miū: vel beatitudo vel felici/ tas. Et sic a primo ad vltimū est bōa ꝯsequētia: q: remota virtute remoueť ꝛ gloria. O igitur peccatores. O inique creatur̄. O carnaleꝗ. O adul teri. o auari. o superbi. o par tiales: o inuidi. o sacrilegi. o sodomite. o corruptores iusti

tie sancte. o transgressores p̄ceptoꝝ dei. o peruersi homicide. o odiosi. o gulosi ⁊ epulatores. o dediti vanitatibus huius mũdi. o amatores huius traditoris mundi. o abhominabiles cõcubinarij. o excõicati. o vsurarij. o irati ⁊ furore succẽsi. o raptores. o'pyrrate. o pessimi aduocati. o falsi iudices. o notarij p̄uersi. o falsi sacerdotes. o falsi religiosi. o põpaꝝ amatores dicite mihi qualẽ partez hẽbitis in celo q̃lẽ herditatẽ quã btitudinẽ quã felicitatẽ Nunqd dabit deus vobis regnuz celoꝝ? Nũquid vobis dabit infinita bona paradisi? Nũqd vobis dabit vitã eternã? Nunqd cõstituet vos heredes oium bonoꝝ suorũ. Clama: None. None. none. dico None. Et q̃re? q: cessante cã cessat effect⁹. Nã q: i vobis nõ ẽ virtus: ergo in vobis nõ põt eẽ grã: ergo nullũ est meritũ in vobis: ergo nullũ p̄mium hẽbitis. hoc ẽ qd̃ ait phus in li. de regimine prin. di. Ue aie peccatrici q̄ non hz posse redeũdi ad locum celi: q: turpia opa delectatiões corpis pediũt ascensuz ei⁹ sursũ. hoc

est qd̃ ait apl's ad ephe. 5. hec aũt scitote q̄ ois fornicator aut immundus aut idolis seruiens nõ hz hrditatẽ in regno xpi ⁊ dei. Itẽ cor. 6. dr̃. An nescitis q: iniq regnũ dei ñ possidebunt. Nolite errare: neq̄ fornicari: neq̄ idolis seruientes: neq̄ adulteri: neq̄ molles neq̄ masculoꝝ excubitores. seqr̃ tales regnũ dei nõ possidebunt. Hebre. 13. fornicatores ⁊ adulteros iudicabit deus. Pone alias auctoritates si vis. Ideo scitote q̄ tantum sperare debetis habere de illo premio ⁊ nõ plus q̃tũ habetis de virtute. Si igit̃ nihil habetis de virtute. ⁊ speratis habere illam mercedẽ. spes vestra vana est. Ideo ait diffinitio spei: que cõiter accipitur a doctoribus ⁊ ponit̃ a magr̃o. 3. sen. di. 27. Spes ẽ certa expectatiõ futuroꝝ bonoꝝ ex grã dei ⁊ meritis proueniens. Nota q̄ dicit meritis: q: sine meritis nulla põt esse vera spes. sed merita presupponunt gratiã. gratia p̄supponit virtutẽ. proinde bo. bonauẽ. in. 3. di. 26. ar. 1. q. 4. in rñ. primi argumenti dicit vtrũ peccator qui deo nõ ser

niuit ꝛ caret virtute. possit recte sperare beatitudinem. Et respōdet di. ꝙ aliquis potest exire in actuȝ spei tripl'r.

¶ Primo habēdo merita in ꝓposito ꝛ i effectu. sicut homo iustus qui diu deo seruiuit ꝛ iste est actus spei formate ꝛ iam exercitate. O quam bona spes ē ista. O spes perfecta. O spes iocunda. hec est spes de qua ad Romanos .v. dicitur. Spes non confundit. quia charitas dei diffusa est in cordibus vestris.

¶ Secundo habendo merita in proposito ꝛ non in effectu sicut ille qui est peccator ꝛ proponit multa bona opera facere. ꝛ per illa saluari. Et iste est actus spei informis valde dubius ꝛ periculosus ꝛ modici valoris. nisi actualiter ponatur in effectu.

¶ Tertio non habendo merita nec in effectu nec in proposito: sicut ille qui semper agit mala ꝛ nulla facit bona ꝛ deliberat sic perseuerare. sed per solam misericordiam dei se credit gloriam adeptu rum. Et iste est ille actus maxime presumptionis de quo Eccl'i. 37. dicitur. O presumptio nequissima vnde creata es. vbi glosa. triplex est presumptio.

¶ Prima neq; quando quis etiam habendo merita nimis sperat se esse bonū. cōtra qd Eccl'i. 10. hec presumptio excludit vbi dr. Quis pōt dicere mundū est cor meū. purus sum a peccato. q. d. null9. sic ait August. Si omnes sancti ꝛ sancte simul essent excepto christo ꝛ sua dulcissima matre interrogarentur vtrum peccatum haberent: responderent ꝙ sic. dicendo adhuc dimitte nobis debita nostra: quia Jo. j. ca. Si dixerimus quia peccatum nō habemus ipsi nos seducimus ꝛ mendacium facimus. ꝛ veritas in nobis non est.

¶ Secunda presumptio est nequior. quando quis est sine meritis ꝛ virtute.

¶ Tertia presumptio est nequissima quando quis nō tantum caret meritis ꝛ virtute. sed etiā est totus plenus peccatis in corde ore ꝛ opere.

¶ Ex predictis igitur patet ratione ꝛ auctoritatibus ꝙ malus hō ꝛ peccator virtute

carens nō poterit vnq̄ꝫ possi-
dere eternā beatitudinē. glo-
riam ꝛ felicitatem beatoꝝ.
Vnde habes de hoc figuram
de quinqꝫ virginibus fatuis
Mat. 24. quibus clausa fuit
ianua ꝛ non potuerunt intra
re. Dic textuꝫ. Nouissime vo
veniunt ꝛ reliquevirgines di
centes domine domine ape
ri nobis ꝛc̄. vbi glo. Si virgi
nes ille haberent opus de se
bonum. propter inanem glo-
riā solum eternaliter a beati
tudine sanctorum sunt exclu
se quomodo intrabūt inique
anime nullum opus bonum
habentes. sed omnibus ma-
lis plene? Aliud exemplum
Mat. 22. de illo qui intrauit
ad conuiuium regis ꝛ nō ha-
bens vestimentum nuptiale
dictum est ei a rege cuꝫ facie
turbata amice quomodo huc
intrasti non habens vestem
nuptialem ꝛ ille obmutuit.
Tunc dixit rex ministris liga
tis pedibus ꝛ manibus mit-
tite eum in tenebras exterio-
res ibi erit fletus ꝛ stridor
dentium. Cōmuniter docto-
res di. ꝙ ille rex est deus pa-
ter qui faciebat nuptias spi-
rituales in paradiso filio suo
ꝛ ille qui intrauit sine veste
nuptiali significatur anima
que non habet vestimentum
preciosis ꝛ nuptialibus vir-
tutibus contextum. talis ani
ma vestimento virtutum pri-
uata totaliter ꝛ cum impetu
a deo expellitur. tradens eaꝫ
in manibus demonum perpe
tuo ligandam ꝛ in inferno ꝛ
in carcere perpetuo recluden
dam. vbi est ꝑpetuus fletus
ꝛ stridor dentiuꝫ. Audisti. O
anima peccatrix omni virtu
te ꝛ bono opere: ꝛ charitate
ꝛ humilitate ꝛ pietate ꝛ iusti
tia priuata. sic fiet tibi si non
mutas in melius vitam tu-
am. Si non deseris vitia ꝛ
induas te virtutibus sanctis
Quam grauis: quam mole-
sta. quam penosa. quam hor-
ribilis ꝛ crudelis erit pena
anime virtutibus priuate qn̄
claudetur sibi ianua paradi-
si. que ianua nihil aliud est
quam priuatio diuine visio-
nis. potes perpendere ꝛ con-
siderare ex auctoritate Ber-
nardi in libro meditationum
dicentis. Quis putas tunc
meror erit quis luctus. que
tristitia cum separabuntur a
consortio sctōꝝ ꝛ a visione

dei τ tradent in potestate demonū. ibūtq; cū eis in igne; eternū. ibiq; sp erunt sine aliquo fine in luctu τ gemitu. pcul qppe a beata padisi patria exulati: cruciabunt in gehenna ppetua visuri. nunq; refrigeriū adepturi ꝟ; p milia miliu; anno; in inferno cruciandi. nec inde vnq; liberādi. vbi nec q torquet aliquando fatigat nec q torquetur aliqñ morit. Sic. n. ignis nisi ꝯsumit. vt sp renouet sic tormēta agūt vt sp renouent hec ille. Hoc idē aīa infelix ꝯprehēdere poteris auctoritate Joa. criso. sup Mat. ad litterā. d. Ego multo grauiores q; gehennā eē dico cruciatus remoueri τ abici ab illa visiōe dī. nec puto ita acerba eē gehēne incēdia: vt sunt illa qb⁹ torquet is q eiciet a ꝯspectu dei. Et infra plurimi solā ptimescūt gehēnam ego aūt illi⁹ glīe amissiōe; multo amarius q; gehēne cu; dico supliciū. Intellectualis ē. n. gehēna. verum si qs ēt ponit mille gehēnas nihil tale erit quale ē a beata illa glīa excidi. odio xp̄i hr̄i audire nō noui vos. Et. n. decē milia melius ē sustinere fulmīna q; faciem dei māsuetā. a nobis videre auersa; τ trāqllū oculum nos videre nō ferentē. h ille. Audisti v̄ba o anima infelix. O anima omni v̄tute τ bonitate destituta. nota τ ꝯsidera diligenter misteria τc. ¶ Ex p̄dicta ꝯclusione satis claruit auctoritatib⁹. rōnib⁹ τ exemplis qūo anima v̄tuosa ppter solū v̄tut; meritu; τ grē pducit infallibiliter ad summā τ ppetuā felicitatē. Ecōtra audisti. Auctib⁹. Rōnib⁹ τ Exēplis: qūo anima vitiosa omni v̄tute τ bonitate τ iustitia priuata indubitāter p̄uat illa summa felicitate τ pducitur ad summū τ ppetuū tormentū. quas duas v̄itates simul ꝯcludēs ipa pura τ infallibilis veritas xp̄s iesus ait Marci. Hij ibunt in suplicium eternū. s. p̄uati virtutis τ pleni pctis. iusti vero in vitā eternā. Idē ꝯfirmat Ma. 25. di. virtuosis. Uenite benedicti. Ecōtra vitiosis di. Discedite a me. Athanasi⁹ conformās se cū xp̄o τ euagelio ait in suo simbolo v̄itatis qui incipit. Quicūq; vult saluus esse. Qui bona egerūt ibunt

in vitā eternā. qui vero mala in ignē eternū. Cū hijs mirabiliter cōcordat Plato in thimeo: hui⁹ virtutis lumie illustratur. di. Ad hoc eīā ꝯiūcta est corpi vt virtutes foueat ꝛ corpis valitudinē seruet. si. n. cū magno fauore v̓tutis vixerit bēigne recipietꝰ a suo creatore: sin aūt religabitur ad infernū. hec ille. Cū hijs oibus ꝯcordat sanctus Leo papa i sermōe p̄me dñice de aductu. di. Sctām ꝛ desiderabilē gloriosam ꝛ singularē solēnitatē dñi nostri dilectissimi fratres deuotiōe fidelissima susceptvri totis virib⁹ nos d̓bemus cū ipsius adiutorio p̄parare oēs latebras aie nostre diligēter aspicere ne forte sit in nobis aliqđ pctm̄ abscōditum qđ ꝛ ꝯsciam nr̄am cōfundat ꝛ mordeat ꝛ oculos diuine maiestatis offendat. Naz lȝ dñs nr̄ post passionē suā resurrexerit: ꝛ in celū ascēderit cōsiderat tñ vt credimus ꝛ diligēter attēdat q̄liter se vnusquisꝙ seruoꝝ eius sine superbia: sine ira: sine auararia atꝙ luxuria ad celebrandaȝ ei⁹ solēnitatē studeat p̄parꝰ atꝙ cōponere. Et s̓m qđ vnūque ꝙȝ virtuosum ꝛ dispositū inuenerit. ita illi grām sue misericordie dispēsabit. Si quē enī viderit dñs noster luce charitatis vestitū benignū misericordē piū virtuosum ꝛ castuȝ si talē inuenerit: ei indubitanter graȝ sue glorie exhibebit. Si v̓o aliquē viderit adulterum ebriosum: cupidū ꝛ supbū. timeo ne hoc illi dicatꝰ q̄ i euāgl'o dñꝫ ipse dixit. amice qūo huc intrasti nō habēs vestē nuptialē. ꝛ qđ dñꝫ auertat: fiat qđ sequitur: ligate illi man⁹ ꝛ pedes ꝛ mittite eū in tenebras exteriores ibi erit fletus ꝛ stridor dentiū. Ecce qualē sniam in die iudicij merebitur excipe q sine virtute ꝛ remedio pnie. ad pñtiam dñi. nisi vitioꝝ sordibus ingnat⁹ accesserit. hec ille. Habeꝫ igitur ex p̄dictis. O aia mea declarationē nostre diffōnis potissime illoꝝ verboꝝ. vȝ. v̓tus est bona q̄litas. Seqtur i diffinitiōe mētis. s. virtus ē bona q̄litas mētiꝫ. Nota quare dicit mētis dicit. n. mētis ad dr̄iam q̄litatū corpis vel qualitatū que sunt in corpe. puta qñ corpus est pulchrū: albuȝ: turpe: nigrū: frigidū: calidū:

ꝛ filia. Et qm̄ hec mãles q̈li tates sunt in corpore ꝛ nō sc̄ ĩ aia. ꝛ q̈litates aie spūales siue bōe siue male nō sc̄ i cor/ pore vtputa hit⁹ v̄tutū ꝛ viti oꝝ. Jō dic̄ diffō. Uirt⁹ ē bo/ na q̈litas mētꝭ ꝛ n̄ dic̄ corpis Sꝫ nō. ꝙ simpl'r hit⁹ v̄tutū sūt ꝛ dn̄r eē i aia simpl'r ꝛ di recte: tn̄ ꝛ indirecte ꝑ accñs pñt eē in corpe inq̄ꝫtū ꝑ v̄tutꝭ bitū iteriorē: regulãt ꝛ ↄpo nūt actual'r oēꝭ sensuꝭ corpiꝭ exteriores. Jmo ex hac disti ctōe ↄcludit necio ꝙ lꝫ v̄t⁹ p̄n cipal'r sit i aia ꝑ babitū. tn̄ ꝑ actū ē ab ex̄ i corpe: inq̄ꝫtū re gulat corp⁹ ſꝫ intētionē hit⁹ ꝛ q̈litatis ipsi⁹ aie. Probat rōe quō vbi ē habit⁹ i aia ne/ cessario ab ex̄ segtur actus. Nã Bōa. in. 2. di. 27. i qōib⁹ circa lr̄aꝫ. c. x. iꝫ. diffinitioni bus virtutis q̈s pōit ibi. po nit vnã diffōnē Tullij dicen tis. Uirtus ē babit⁹ mētis i modū nãe rōi ↄsentiens: vbi ipse ait. Uirt⁹ ꝗ ē magis cō/ uenīēs cū nã q̈ꝫ cū arte. Tūc sic. 2. phyſi. dr̄. ꝙ nãlia agūt necessario: sicut ignis necessa rio emittit actū sui caloris. Si igr̄ virtus ē sil'is nãe ꝛ nã agit necessario. ꝗ vbi ē ha bitus virtutis necessario se qr̄ actus ab extra: qꝛ necio oꝫ ꝙ ↄcurrat actus ipsi⁹ vir/ tutis. Jō bene dicit Aristo. 2. ethi. ꝙ si in aliq̄ ē habit⁹ ali/ cuius virtutis sꝑ ipellit ad actū ꝓpriū. puta si hēs habi tū castitatis in aia ille habi/ tus interior facit te ēt ꝑ oia mēbra corporis actual'r ser/ uare castitatē: si hēs habituꝫ caritatis vel pietatis ab in/ tra ab ex̄ fac̄ te exir̄ in opa ꝛ act⁹ caritatꝭ. si hēs hitū hūi/ litatꝭ ab itra fac̄ te ab ex̄ per oēs act⁹ corpiꝭ exir̄ i opa hūi litatꝭ. si hēs hitū ↄtritōis vl' pñie ab itra fac̄ te exir̄ ab ex̄ in opa ꝛ act⁹ ipsi⁹ pnie. tho. 2. 2. q. 27. ar. i. i cor. q. ↄcordat cū pho. di. Ois v̄t⁹ siue sit ca ritas siue alia ſꝫ suā nãlē es/ sentiā ↄtinue ꝛ sꝑ hꝫ inclina/ tōꝫ ad ꝓpriū actū ꝛ opatōꝫ. Jō hñ v̄t⁹ sic diffinit a pho ō ce. ꝛ mū. Uirt⁹ ē vltimū pōa ō re. idē. 7. eth. ꝛ. 7. phi. Uir tuꝭ ē dispō pfecti ad optimū Jō. 2. ethi. dr̄ ad perfectionē virtutis tria reqrunt scire: velle: ꝛ operari. 2. io. eth. vir tutes nō sufficit scire: vt sint virtutes sꝫ ſꝫ actus operari Greg. in omel'. penteco. Pro

batio dilectiōis exhibitio est operis. Ibidē. Amor dei nunq̄ est ociosus: opatur multa si ē. si āt operari renuit amor nō ē. Ex p̄dca rōne ꝛ auctoritatibus pꝫ clare quō virt⁹ nō tm̄ ē habitus animi vl' mētis ab intra. sed ēt ē regl'a ipsius corpis. ¶ Itē dicit virtus ē bona qualitas mentis q: simpl'r ipsa virtus ē i aia ꝛ est illa bona dispositio que ē in anima ad volēdū aliquid bonū. vñ simpl'r ipsa virtus ē ipse habitus bonus qui est in anima ꝛ nō tñ ipsa virtus ē ipse actus exterior qm̄ ꝛ si actus exterior eēt in se bon⁹ ꝛ nō eēt bona dispō i anima nulla eēt virtus. vñ q: actus exterior depēdet ab habitu interiori. Iō virtus est ab intra ꝛ nō ab extra. Itē Cōmē. super. 3. de anima di. habitus ē fm quē hñs ipsuꝫ pōt agerꝫ qñ vult. Itē auctor sex p̄ncipiorꝫ ait. habitus ē corporis ꝛ eorꝫ que sunt circa corpus adiacentia. i. habitus est dispositio derelicta in re habētē ex adiacentia rei habite ad habentē. h ibi. ¶ Alia rō quare virtus nō tm̄ ē ab itra sꝫ etiā necessario est ab extra per actū ē rōe volūtatis ab ipsa vt'ute informate. Nam virt⁹ in anima informat i bonitate ꝛ intellectū ꝛ volūtatē. differētia tñ ē inter intellectū ꝛ volūtatem: q: intellectus hꝫ se per modum dirigētis: volūtas vero per modū imperātis: exēplo iudicis ꝛ potestatis. Nā iudex hēt cognoscere cās. sꝫ ptās hꝫ precipe ꝛ impare q̄ mādet vel nō mandat executiōi. Uires āt sensitiue hñt sp mōꝫ obsequētis: vl' dic al'r. Intellectus hꝫ se per mōꝫ iudicis discernētis: volūtas p mōꝫ ptātis vel senioris sentētiantis fꝫ iudiciū iudicis discernētis. potētie v̄o sensitiue hñt se p mōꝫ militis obedičtis. qb⁹ voluntas tāq̄ supior iubet potētijs h faciatis: ꝛ h dimittatis vt pōe visiue videas illō. noli vidē. pōe gressiue: vadō ad eccl'iaꝫ ꝛc. h Frā. d may. circa finē p̄mi li. sentē. Ex hac distinctione sil'r claret q̄ cū duplex sit act⁹ volūtatis elicit⁹ q. s. nihil aliud ē q̄ꝫ aliqd velle vel aliquid nolle. Et imperat⁹ qñ. s. volūtas imperet potētijs ab extra adueniente virtute in anima informat eā nccīo ad

vtrumqꝫ actū elicitū.s. ⁊ imperatum. Et ex hoc bene seqtur ꝙ ipsa virtus nō tantum directe ⁊ p se simplr est habitus ⁊ qualitas in aia: sed aliqualiter ēt indirecte p accñs ⁊ ꝯm qd est ēt in corpore. Jō xps Math. 12. ait. bonus hō de bono thesauro cordis sui profert bona. malus autē hō de malo thesauro cordis sui profert mala. Jtez Mat. 12. Ex habūdantia cordis os loquitur. Ex qua re cōiter elicitur ꝙ p actus exteriores demōstrantur interiores quod Arist. cōfirmat. di. 2. pyerme. Uoces sunt note eaꝝ que sūt in aia passiōuz. Et. 4. metha. Opus bonū vel malū ab extra indicat quale in aia. Et. 2. de aia. hitus distiguūtur per actus. actus autem per oba. Jtē. 12. met. hitus mētis actꝰ specificāt. Et. 2. ethico. Justa opantes iusti iudicātur. extra d sacra vnctiōe. c. cū venissz. dicit vnctio visibilis ⁊ exterior. signuz est interioris vnctionis. Exemplū de p̄sumptionibꝰ. c. ex studijs suis cognoscit puer. si munda sit ⁊ recta opa eius. extra de p̄sūptionibꝰ. c. vlt. prima facie p̄sumitur qs eē bonus ex actibus suis. nisi in ꝯriū pbet. B idē dicit glo. extra de fide instru. c. scriptavō vbi hētur ꝙ dz dari fides sigillo auctētico. glo. dicit in tex. sup vbo. sigillū autēticū. dr sigillū epi. ⁊ ei semp credit donec in ꝯrium ondatur. extra de scrutinio. c. vno. 86. di. c. Si qd dr p exteriora p̄sumit de interioribꝰ. 32. q. 5. c. qviderit. 5. d. c. si qs. diaconus ibi ponit versus. Jntima p mores cognosces exteriores. Hitus enim mētis p statū corpis cognoscitur. Hiero. sup. 20. puer. s. ex studijs suis ait. Quē videris vtutibꝰ studere. modestie ⁊ ꝯtinētie vacare auditiōi sapiētie obseruatiōi diuinoruz mādatoꝝ marie simplicitati ⁊ humilitati opam dare. huius recta ⁊ mūda opa intellige. hec ille. Ecclesi. 25. Ex visu cognoscit vir ⁊ ab occursu faciei cognoscit sensatus aictusqꝫ corpis ⁊ risus dētium ⁊ egressus hois enūtiant de illo. 20. dr. Jncōpositio corpis q̄litatem indicat mētis. 27. q. j. c. Nec aliq̄ putet. Certe ipse cōcubitus: ipsa confabulatio: ⁊ osculatio conïacentiū feda ⁊

turpis dormitio dedecus cri minis cõfitenť ꝛ q̃litas act⁹ p̄sumptões habitus inducit. Mat.7.ex fructib⁹ eorũ cognoscetis eos. Priorum.2.li. Per signa corpis nobis nota sillogizamus dispositões aie nobis ignotas.extra de hõicidio in.c. significasti di .Ex q̃litate facti p̄sumiť aius facientis.Ecce q̃uo clare apet ꝙ habitus iterior ēt agit ab extra in mēbris corpis fm habitũ bonũ vel malũ: ꝛ ex h̄ vt claruit cõiter p actus exteriores q singlr̄ ꝓcedũt ab hitib⁹ interioribus iudicať de ipsa q̃litate vel habitu iteriori :siue bono siue malo.vis igiť ꝙ ostẽdam tibi cognoscere hominẽ hñtem hitum v̇tutis charitatis ab intra.certe tũc cognosces qñ videbis opa charitatis ꝛ pietatis exerceř. Extra si nõ vides opa ab extra cum possit illã exercere. Judica illum nõ hr̄e in aiam hitũ charitatis.Silr̄ cognosce hoiẽ hr̄e in aia hitum castitatis. qñ oia mēbra ab extra sũt pudica ꝛ casta. Silr̄ iudica hr̄e hitum hũilitatꝭ.qñ ab ex̄ act⁹ humilitatis exercet q2 p̄tactũ ē.hitus semp ipellit ad actũ. In hoc igitur.O hõ potes te cognoscere virtuosũ vel vitiosum hr̄e bonũ hitũ virtutis vel prauũ:si vt dixi opa correspondent hitui. Sz O quam multi ꝛ inumerabiles sunt d̄cepti q credũt se eē virtuosos ex quadã nõ v̇a.vt ita dicaz: sz ficta ꝛ decepta bona voluntate.Cuz tñ in opa exercuit. dico tibi si opus nõ rñdet habitui virtutis ꝙ certe in te ñ est virtus:nec v̇tuosus sz vitiosus oino iudicãdus es:hec oia dicta sũt grã illi⁹ v̇bi qđ poniť i diffõne.s. mētis. Nã ait diffõ. Uirtus ē bona q̃litas mētis. Et vt declaratũ ē nõ tm̃ est hitus mētis virt⁹,ꝛ ornatus ꝛ regula: sz ēt est regula ꝛ ornatus spũalis oium sensuũ humani corpis. Certe si in te est hitus ꝛ virtus honestatis in aia: hēbis oculos pudicos ꝛ honestos:sermões modestos:icessus graues.gestus sensatos : v̇ba cõposita. Et oẽs sensus reglatissimos. Ecõtra si hẽs hitum vitiosũ vel prauũ in aia.Cũ p̄rioꝝ p̄rij sint effectus.videbis oculos ipudicos.sermones inhonestos:icessus bestiales ꝛ oẽs sensus corpis sine vllo freno:

ꝛ regula ad oia inhonesta re/
laxatos. Item si hẽs calores
spũs.s. ab itra imediate redũ
dabit ab extra ẽt per corpꝰ.
Exẽplo beati Frãcisci q cale/
fecit cũ manibꝰ suis vnũ ru/
sticũ in niue q frigore morie/
batꝰ ꝛ nũq̃ȝ habuit tñ calorẽ
ꝛ h qꝛ beatꝰ Fran. intus i cor
de erat hituatꝰ calore ꝛ igne
spũs.s. Itẽ cũ flatu calido le
uauit fratrẽ .M. a terra per
vnã bonã bastam. vide ista in
floretis cronicis ꝛ ꝯformita
tibus. ¶ Seqtur in diffõne.
Uirtus est bona qualitas mẽ
tis qua recte viuitꝰ. Nõ. qua
re dicit ꝙ ṽtus ẽ qua recte vi
uitur. h ideo dicit ad drĩaȝ q̃
litatũ: per q̃s vel mediãtibꝰ q
bus hõ intẽdit recte viuere:
sicut ex scia de q̃ Ari. dicit in
ethicis. Scire pscrutamur
nõ vt sciamꝰ: sed vt boni effi
ciamur. Silr̃ dico de artibꝰ i
se bonis ex qbus hõ põt fieri
virtuosus. nã ꝛ si snia cũ silĩ
bus: possint eẽ cã rectitudis
in nobis. pñt tñ eẽ ꝯrio. Uir
tus ãt eꝯ. Nõ iõ dicit diffõ.
Uirtꝰ est qua recte viuitꝰ. qa
exñte ṽtute: nos semp serua/
mus rectitudinẽ vite ꝛ sp di/
recte ꝛ honeste viuimꝰ. Sed
hic icidit qõ ꝛ dubitatio. nũ
quid ẽt exñte ṽtute in aia põt
hõ nõ tm̃ recte: sȝ ẽt male vi/
uere. Rñ. ꝙ cũ dicat Magr̃
in .2. sen. di. 24. ꝙ q̃ȝdiu hõ vi
uit sp est iuertibilitate liberi
arbi. i. ꝙ sp põt se flectere vs/
qȝ ad morte tã ad malũ q̃ȝ ad
bonũ. Cui ꝯcordãs Aristo. 3.
ethi. ait. Nos sumꝰ dñi opa/
tionũ nr̃aꝝ vsqȝ in finẽ. Stã/
te igitꝰ sic libero arbi. lȝ ṽtus
existat i aia alicuiꝰ ꝛ possibile
est imo q̃ȝ plures vt expiẽtia
docet ꝙ hõ reiecta ṽtute pꝰ
ea male ꝛ pessime viuat ꝛ nõ
recte nec virtuose. itellige de
hijs q nõ sunt ꝯfirmati i grã
qꝛ si aliqs eẽt in hoc mũdo in
grã ꝯfirmatus vt fuerũt ṽgo
Maria aplĩ. Jo. bap. ꝛ btũs
Fran. vt creditꝰ maxie post su
sceptiõem sacroꝝ stigmatum
tales sp remanẽtes imobiles
in ṽtute sẽp eẽnt imobiles ad
malũ. dico igitꝰ ꝙ exñte ṽtu/
te i aliquo nisi sit in grã ꝯfir/
matus possibile ẽ ꝙ ille talis
postposita tñ virtute male vi
uat. Sȝ p tpe quo ṽtus vl' hi
tus ṽtutis ifuse intellige ẽ in
aliquo nũq̃ȝ põt male viuere ꝛ
male opari: mala facerꝰ: vitia
ꝯmittere. clama. Non may.

Nō may. Nā pñte ɉtute. di/
co de virtute infusa: vt demō
strabit̃ inferius imediate: nū
q̄ȝ ē possibile ꝙ ꝑsona male vi
uat: sȝ est nec̄e oīno ꝙ sp̱ recte
agat. supaddat bonuȝ bono.
charitatē charitati: ɉtutē ɉ/
tuti: deuotionē deuotiōi: ꝛ sic
de singulis. ꝛ nō p̄t aliter esse
Et ꝙ h̄ sit veꝝ pbo tibi.
¶ Primo firmissima rōne.
¶ Scdo auc̄te. ¶ 3° exēplo.
¶ Primo probo firmissima
rōe. Accipe igit̃ fundamētū
nr̃e rōnis. Nā ait Ari. 2. eth.
Uirt⁹ ē certioꝛ oī arte. Jō. 2.
phi. dı̄. nō putauit recte me/
dic⁹ nec scripsit recte scribēs
pȝ rl̃a. lȝ medic⁹ sit istructuꝭ i
arte medicine tñ aliqñ c̃rdēs
dare medicinam ferētē sani/
tatē accidit ꝙ dat ipso igno/
rāte medicinā ferētē moꝛteȝ.
silr̃ pictoꝛ credit facere pul/
cherrimā figurā ꝛ sepi⁹ ꝯ suā
volūtatē fac̃ turpissimā. silr̃
scriptoꝛ credit multotiēs fa
cere pulcherrīas lr̃aꝭ ꝛ facit
turpes. Ecce qꝛ ars pl̃ies de
cipit̃: ɉt⁹ āt ē certioꝛ oī arte:
ꝛ imittat̃ nām q̄ȝtū p̄t vt ait
ph̄s. 2. ethi. Et Tal̃ ꝯcoꝛdanꝭ
cū ari. i sua diffōe ɉtutiꝭ quā
alle. do. Bona. i. 2. di. 27. i qō
nib⁹ circa lr̃aȝ ait. Uirt⁹ ē ma
gis conueniēs cū nā q̄ȝ cū ar
te. Tūc vltra. si ɉtus imitat̃
nāȝ. cū āt nā cōiter nō erret:
si ḡ ɉt⁹ sequit̃ nām: ḡ ɉt⁹ ñ p̄t
errare. i. nō p̄t eē ꝙ exñte ɉtu
te i aīa ꝙ aīa illa erret a via ɉ
tutꝭ ꝛ bōitatiꝭ. Ex q̄ ꝯcludit̃ ꝙ
durāte i te ɉtute. nec̄ario sp̱
facies bonū nec̄rio sp̱ eris bo
nuꝭ ꝛ ɉtuos⁹. ꝯm̄. sup. 3. ꝺ aīa
bit⁹ ē fȝ quē hñꝭ ipȝ nō p̄t. ꝑ
tūc alr̃ se h̄re. ꝛ sic pȝ ɉitas
diffōnis dñtis. ɉt⁹ ē bōa q̄li/
taꝭ mētꝭ q̄ recte viuit̃. q: ipoſe
ē male viuē pñte ɉtute vt pba
tū ē. sȝ sp̱ nec̄e ē recte viuē. ꝑ/
ut ait diffō ipsa. ¶ Pꝛobat̃
2. alia foꝛtissima ꝛ irrefraga/
bili rōe ꝙ vbi ē ɉt⁹ nō p̄t opa
ri nisi bonū. ¶ Rō ē nālitatꝭ.
nā ari. 1. me. Unū qōq̄ȝ eētiū
vtit̃ nā sibi ꝑpa: ꝛ vnūqōq̄ȝ
sic se hȝ ad entitateȝ sic se hȝ
ad opatōeȝ. ꝛ. 4. eth. vn⁹ qsq̄ȝ
q̄l' ē. talia dic̃ talia vult: talia
opat̃. ꝛ. 8. ethi. dirigit vn⁹ qſ
q̄ȝ opa sua fȝ nām suā. ꝛ boe.
ꝑsu. 4. q̄rti li. agit vni⁹ cuiusq̄ȝ
nā qō ꝑpuȝ ē rei. ꝯm̄. sr̃. 2.
me. ait. Unūqōq̄ȝ sic se hȝ ad
entitatē sic se hȝ ad ɉitatē. ex
hiꝭ auc̄tib⁹ ꝯcludit̃ ꝙ vnūqō
q̄ȝ opat̃ fȝ suā nāȝ. Er⁹ fellis

cum nãliter sit amarum. dat amaritudinẽ. Mel naturalr̃ est dulce. Jõ dat dulcedinem ignis nãlr̃ est calidus .iõ dat calorẽ. ꝛ sic de singulis. Cum aũt virtus nãlr̃ sit bona naturaliter sit recta. ꝛ sit fons bonitatis ꝛ totius rectitudiꝫ qũo põt esse ꝙ ipsa pñte homo opeꝛ aliter q̃ȝ scdm rectitudinẽ ꝛ bonitatẽ? Nunquid a sume calido põt procedere frigidũ? Nunqd a sume frigido põt procedere calidum? Nunqd a sume lucido ꝛ luminoso põt ꝓcedere obscurum? Nũqd a sume dulci põt procedere amarũ? Non. ğ nec a sume bono poterit procedere nisi bonũ. nec a rectissimo et sume recto poterit ꝓcedere nisi rectũ. cuiusmõi est ipa optima ꝛ rectissima ṽtus. Ex h̃ poteris cognoscere qñ bonuꝫ es. qñ. s. bonitatẽ oparis. qñ ṽtuosus. qñ opa ṽtuosa facis

¶ Scdo probatur auctoritate Augu. de vero cultu difficile immo impossibile est ꝙ hõ virtutis amator in vitia ruat probaꝛ exẽplo sancte Justine que ṽtuosissime cuȝ incantareꝛ a demonibus per Cipzianuȝ. nunq̃ȝ fuit possibile mutare aiuȝ ab honestate ad cõcupiscẽtiã. Exẽplũ habes de sancta Lucia quã virt⁹ spiritus sancti sic fixit: vt trahi nõ posset nec a bobus nec ab hoib⁹. Exẽplo sororis sancte Clare. Exemplo Susanne.

¶ Ex p̃dictis ꝯcludiꝛ ꝙ virtus nõ tm̃ auget p̲ actus bonos opa virtutũ. sȝ ipa exñte in aia defendit pro tũc ne aia labaꝛ in aliqõ peccatũ. Uis igiꝛ. o aia mea sp̲ facere bona: sp̲ seruare diña p̃cepta. sp̲ diuinã facere voluntatẽ. stude sp̲ hr̃e ṽtutẽ. stude sp̲ ṽtutibus inherere. stude sp̲ eẽ virtuosa ꝛ tunc alr̃ non poteris opari nisi simplr̃ ṽtutẽ ꝛ bonitatẽ. Ad h̃ solum te creauit de⁹. vt recte viuas. ṽtuose viuas. sancte viuas. honeste viuas. Ad h̃ solũ dedit tibi deus suã sanctissimã ymagineȝ ꝛ silr̃itudinẽ. vt sicut ipe recte ꝛ virtuose viuit. tu silr̃e recte ꝛ virtuose viuas. Ad h̃ dedit tibi angelũ in custodiã. vt ait Bona. in. 2. di. io. vt recte viuas. Ad h̃ tibi dedit sacr̃ȝ baptismi. vt recte viuas. Ad h̃ dedit tibi p̃cepta sanctissima vt recte viuas. Ad h̃ descẽdit de celis in vterum ṽginis. vt

recte viuas. Ad h̄.33. annis
voluit pegrinari ipe deꝰ in hꝰ
mūdi exilio ⁊ in hac misa pe
grinatiōe. vt recte viuas. Ad
h tribꝰ annis p̄dicauit. p̊ fa-
ciēs opa v̄tutū ⁊ postea do-
cens. vt recte viuas. Ad h vo
luit crucifigi ⁊ mori. vt recte
viuas. Ad h resurrexit. vt re-
cte viuas. Ad h ascēdit in ce-
lū vt recte viuas ⁊ ip̄z seq̄ris
Ad h misit spūz.s. aplīs in lin
guis igneis vt illuminando
totū mūduz eoꝝ v̄tutibꝰ vt re
cte viuas. Ad h misit doctores
theologos: p̄dicatores vt re-
cte viuas. Ad h oia mirabi-
lia fecit. vt recte viuas. Ad h
ministrat tibi lucē solis lune
atq3 stellaꝝ. vt recte viuas.
Ad h ꝯseruat tibi vitā quā im
mediate posset auferre. vt re-
cte viuas. Ad h dedit tibi sa-
cramenta ecclīe. vt recte vi-
uas. Ad h dat tibi panē vinū
⁊ alia hūane vite necessaria.
vt recte viuas. Postremo oia
q̄cūq3 fec̄ deus vel facturꝰ ē.
iō fec̄. vt recte viuas vt pure
viuas. vt scīē viuas. vt sim-
plr̄ viuas: vt honeste viuas.
Jō Ber. O hō quot bn̄ficia
suscepisti a dō. tot sunt iugit̄
in auribꝰ tuis voces clamātes
⁊ dicētes. ama deū tuū. lau-
da creatorē tuū. bn̄dic redem
ptorē tuū. fac volūtatem dei
tui. dimitte diabolū ⁊ ꝯcupi-
scētias eiꝰ seq̄re xp̄z ⁊ v̄tutes
eiꝰ. Ue tibi. Ue tibi. Ue tibi.
O hō si dimisso creatore dō
⁊ creatore tuo. diabolo serui
as. si relictis v̄tutibus vitijs
adherebis meliꝰ tibi esset si
hāc lucē nūq̄3 intrasses. h il-
le. Jdē i q̄dā alio sermōe ait.
Grāde pctm̄ ē illū nō lauda
re deū cū oī v̄tute ⁊ bōitate q
nō brutalē speciē: s3 ymagis
sue silr̄tudinē in te exp̄ssit. q
tibi eē viuere ⁊ intelligere de
dit. Qui celuz terrā. mare et
oia q̄ in eis sunt p̱ te creauit
Qui te i custodiā ne inimicꝰ
tuus sup̱ te p̄ualere possit an
gelū suū in custodiam dedit.
Qui tādē dū eēt deꝰ ⁊ crea-
tor ipassibilis ⁊ imortal̄ p̱ te
fctū ē hō ⁊ creatura passibi
lis ⁊ mortalis. Certe q te de-
um nō amat. Qui tibi nō ser
uit. q te cū v̄tutibꝰ nō hono
rat indignꝰ ē ymagine ⁊ silr̄-
tudine tua. Qui te non amat
indignꝰ ē eē et viuere. ⁊ itelli
gere. Qui te nō amat idignꝰ
ē anglōꝝ tuoꝝ custodia. Qui
te nō amat indignꝰ ē sol lune

⁊ oium elemētoꝝ influentia ⁊ administratione. Qui te non amat indign⁹ ē redēptiōe tua ⁊ glˀia tua. Postremo q te nō amat indign⁹ ē et pane q̄ vescit. Crede tñ miser q: quem nō amas certe nō inuenies. Crede infelix q: cui nō seruis ⁊ crudelē ⁊ intollerabilē inuenies. Crede q: quē creatorē ⁊ redēptorē despicis iudicem ⁊ vltorē repies. Crede demum q: quē in pctis ⁊ voluptatibus respuis in tormētis eternis posit⁹ deū vtiq̧ recognosces. h illе. O igit infelix peccator. O obstinata creatura. O aia in pctis indurata cum deus oia q̄ fecit iō fecerit. vt tu recte ⁊ v̄tuose viuas cū āt econuerso vitiose viuas. Immo oēs v̄tutē detesteris ⁊ abhorreas quā excusatiōem poteris inuenire ante eū in die mortis tue. in die q̄ egredieris de tabernaculo corpis tui in die q̄ opportebit te reddere rōnē de fctis tuis malis ⁊ pessimis vsq̧ ad minimū quadrātē. Certe nullā. Certe nullā. Certe nullam. Immo dñs Bona. sup ꝓhemiū p̄mi señ. sup v̄ba Ecclˀes. 7. f. h solūmodo inueni ꝙ de⁹ fecit hominē rectū. Et super v̄ba ecclˀi. 17. vbi dr̄ deus creauit hoiem de terra ⁊ s̄m ymaginē suā fec illū. Et iteꝝ ꝯuertit illū in ipm. ⁊ s̄m se vestiuit illū v̄tute. dicit vt hō nullā hēat excusatiōem in die iudicij ꝙ nō seruauerit rectitudinē vite. de⁹ fec hoiem rectū s̄m corp⁹. rectū s̄m aiam. rectū s̄m grām. rectū s̄m habitus v̄tutū. que oia q̄tuor clare cludunt in auctate p̄cedenti. h oia dicta sunt grā illorū v̄boꝝ. vz. Uirt⁹ ē bona q̄litas mētis q̄ recte viuit in qbus v̄bis satis clare visum est qūo hñs v̄tutē necario recte ⁊ pie ⁊ sancte viuit. eꝯ pōt ꝓbari ꝙ aia in q̄ nō ē v̄t⁹ p tpe pro quo ē v̄tute p̄uata ē necesse ꝙ male ⁊ pessime viuat. ⁊ labatur de malo in pei⁹. ⁊ d̄ pctō in peccatum. ꝓbat h ꝯclusio. ¶ Pmo auctribus. ¶ Scdo rōnibus. ¶ Tertio exēplis. ¶ Pmo ꝓbo auctib⁹ Greg. supˀ Eze. ait pctm̄ qd̄ p pniam nō diluit. mox suo pōdere ad aliud trahit. Itē Treñ. 3. peccatū peccauit ierlˀem. i. aia ꝓpterea instabilis fctā ē glo. dū pctm̄ aiam possidet. eā instabilē facit. vt et velit nolit vix facere possit qn in alia pctā

ruat. Ber. in q̊dā̃ sermone. O hō̃ si in te regnat pctm̄ nisi ci to expellas illō̃ statī3 assumet secū̃ septē̃ spūs neqores se ꝛ tū̃c fient in aia tua nouissima peiora p̄oꝛib⁹. Exē̃plū̃ de pre sūptiōib⁹. c. Mādata. Gre. li. 2. ꝛ. 23. Extrāsacta in te vi/ta discim⁹ ꝙ de seq̄nti tua cō̃ uersiōe p̄sumam⁹. Itē̃ exem/plum de regulis iuris lib. 6. Semel malus sp̄ p̄sumit̄ ma lus. Tull'. li. 3. tuscu. ait. Ani/m⁹ eger sp̄ errat nec pati nec ppeti pōt cupe nūq̄ desinit. ¶ Scḃo ꝓbat̄ rōnib⁹. p̄ rōe priuatiōis grē vel v̄tut̄. Fun/damētū̃ rōnis ponit ph̄s. 10. metaphy. di. p̄uatio ꝛ hitus sunt radix ꝯriorū̃. S3 vt ait 5. politico. ꝯrioꝝ ꝯria sunt fa ctiua. Itē̃. 5. metaphy. ꝛ scḃo phisico. dr̄. Idē̃ aliter se hn̄s est cā̃ oppositoꝝ. Exē̃plū̃ po/nit Alex. de nauta. Na3 pn̄te nauta naui fit cō̃seruatio na/uis ne demergat̄ in ꝓfundu3 maris. e3ꝯ habēte gubernato re ē̃ cā̃ ꝙ demergat̄ ꝛ abisset̄ in pfundū̃ ꝛ demergat̄. sic a sili. Supra ꝓbatū̃ ē̃ ꝙ vbi ē̃ v̄tus. nō̃ tm̄ facit opari bonū̃ necessario. s3 ēt ꝯseruat ꝙ pre sente v̄tute aia nūq̄ pōt ꝓro tū̃c ruere in aliqḋ malū̃. Si ergo pn̄tia v̄tut̄ ē̃ cā̃ cō̃serua/tiōis a pctis. ꝗ absentia v̄tu/tis ē̃ cā̃ ꝙ aia abissetur ꝛ de/mergat̄ in ꝓfundū̃ ciu3 pec/catoꝝ. Et ē̃ potissima rō̃. O vtinā nō̃ eēt veꝝ. O vtinam mētiret̄ frater Anto. qūo di/co v̄itatē̃. Hanc rōnē̃ ꝯfirmat p aliā̃ viā̃ Aureli⁹ Aug. in li. de nā̃ ꝛ grā ꝛ ponit̄ ista rō̃ a sctō̃ Tho. p̄ma se. q. 110. dic̄ ibidē̃ Aug. p̄uaricatoꝛe3 dine legis. lex deserit v̄itat̄ q̄ vti/ꝗ desert⁹ stati3 fit cecus. cui ꝯcordat Ari. i. ethico. di. Cō̃/cupiscētia pcti abduc̄ a rōne ꝛ a luie v̄itatis vnāq̄ꝗ potē̃ tiā̃ aie. Et ꝓph̄a sophōia p̄. h̄ ꝯfirmās ait. Ambulabūt vt ceci quia dn̄o peccauerūt. Et p̄s. Coꝛ meū̃ ꝯturbatū̃ ē̃ i me dereliqt me v̄t⁹ mea. s. grā d̄i illūminans oēs potentias aie. Seq̄t̄ ꝛ lumen oculoꝝ meoꝝ nō̃ ē̃ mecū̃. Sapiē̃. 7. Exceca uit eos malitia. Tūc sic. dic mihi. Quid fac̄ ille q ē̃ cec⁹ q nullū̃ in se h3 lumē̃ ocl'oꝝ suo rū̃. Certe dicēs ꝙ dum est in itinere. neēe ē̃ ꝙ cadat ꝛ ruat in oia p̄cipitia q̄ inuēit ꝛ h̄ q2 lūine caret q̊ mediāte illa p̄cipitia vitare poss3. sic a sil'i

Qui non habet in anima sua lumen virtutis ⁊ gratie dei quo mediante animadeuitat omnia p̄cipitia peccatoꝝ. necesse ē oio ꝙ ruat in fossaꝫ diuersoꝝ pc̄oꝝ: proinde bn̄ ait. psal. diuisi eos ſm desideria cordis eoꝝ: ibūt in adinuentionibus suis. Et glo. super verba illa sap̄. 9. Sciui ꝙ aliter nō possuꝫ esse continens: nisi deus det. ait. Deus vult dare virtutē ꝑtinentie sꝫ hō nō vult acciper̄. merito ergo diuina gratia priuatus fit incontinēs. h glo. ℭ Secūda ratio dr̄ elongationis. philosophus. 8. phisic. ait. Quanto magis aliquid recedit ab vno oppositoꝝ tanto magis appropinquat ad reliquū exempli gratia dū qs ē in peccato elongatus ē a deo. longe est dominus ab impijs. glo. non locoꝝ distātia: sed dissimilitudine. Jō qui se a te elōgant peribūt: sicut qui se elōgat a calido necessario incurrit frigiditatē. Sic a sil'i Qui est elongatus a bonitate oꝫ ꝙ ruat in malū ⁊ in prauitatē: ⁊ oꝫ ꝙ oio ruat in aliud pc̄m̄. q: Gre. papa. 3i. moralium ait. Nūq̄ꝫ qppe illic anima quo ceciderit iacet qꝛ volūtarie sel' lapsa ad peiora pōdere sue iniquitatis ipellitur. vt in profunduꝫ corruēs semper adhuc profundius obruatur. Hec ille.

ℭ Tertio ꝓbat̄ rōe ꝯuersionis ꝙ aia priuata virtute nō pt se custodir̄ a peccatis nec recte viuere nec bene agere. Fundamētū rōis pōit phs. in metha. vbi ait. Ex sil'i fit sil'e. exēpli gratia. Nam sicut ex vna virtute humilitatis gn̄atur alius habitus castitatis panētie ⁊ hmōi. sic a sil'i ex vno vitio gn̄at̄ aliud vitium oppositorū eadē ē potentia. Et contrarioꝝ ꝯrij sunt effectus. Et rō ē dn̄i Bonauētu. in sc̄do di. 28. dicēs ꝙ nostrū liberum arbitriū hꝫ habilitatē quādā ad bonū. Si vtitur bono: habilitas illa crescit i bono: Si āt qs ꝯmittit pc̄m: lꝫ habilitas illa ad bonū: nūq̄ꝫ in totū possit consumari. tn̄ bilitas illa aliqua lit̄ cōsopit̄: ⁊ surgit bilitas mala. Igit̄ depssa illa habilitate bōa p pc̄m̄. oꝫ rōe bilitatiōis male: ꝙ illa aia ruat i aliō pc̄m̄. ℭ Quarto pꝫ rōe assimilatiōis. h rō ē hti

Tho.1.2.q.109.ar.8.di. Sic
sensus corpis rõni. sic rõ dʒ
subici deo. Tūc sic. sic qnqʒ
sensus cū nõ subiciūt rõi. sʒ
vagāt hic inde oʒ ꝙ cadāt i
diuersos errores ⁊ defectus
sic rõ bita ⁊ aia q̄ per virtu/
tē non vult subici deo. q: cer
tū ē ꝙ per pcm̄ abstraxit iu/
gū aie sue ⁊ rõis a dõ. oʒ oio
ꝙ cadat in diuersa peccata
ꝑcipue cū pbs.3.ethi. dicat
ꝙ in repētis casibꝰ sꝑ hõ opa
tur ſʒ finē ꝑordinatū ⁊ hituʒ
ꝑerñtē. Exēplo illiꝰ q ꝯfiteba
tur q cū interrogaret a ꝯfes
sore si iuraret vnq̄ʒ. Rñ. In fe
de dio no misere. Et q̄ʒto plꝰ
interrogabat tāto plus iura
bat. ꝓinde Boe. ꝯfirmāʒ hāc
rōnē ait ad lrāʒ ꝓsa.1.ij.lib.
Si vētis vela ꝯmitteres: nõ
q̄ volūtas peteret: sʒ quo sta
tus ipeteret promouereris.
Itē Tullius in prio li. de of.
ait. Efficiēdū āt est vt appeti
tus obediāt rõi: eāqʒ nec pre
currāt: nec ꝑ pigritiā ⁊ igna/
uiā deserāt: sintqʒ tranquilli
atqʒ omni perturbatione ani
mi careant. Ex quo elucebit
ois virtus: ois ꝯstātia: omnis
qʒ moderatio. Nā appetitus
qui lõgiꝰ euagāt: ⁊ tāq̄ʒ exu

lantes: siue fugiēdo siue capi
endo non satis a rõne deriuē
tur: hi sine dubio modū ⁊ fi
nē totiꝰ bonitatꝭ transeūt. re/
linquūt. n. atqʒ abiciūt obiaʒ
nec rõi parēt cui sunt subie/
cti lege nāe. a qbus nõ modo
animi ꝑturbāt ⁊ offendunt.
qn ēt ⁊ corp:: lʒ ora ipsa cer/
nere iratoꝝ aut coꝝ q aut li/
bidine aliqua aut metu ꝯmo
ti sunt: aut voluptate nimia
gestiūt. ꝓrioꝝ oium vltimus
motus voces statusqʒ mutā/
tur. Ex qbus illud intelligit
vt ad officij formā reuerta/
mur. apetitus oēs ꝯhendos
sedādosqʒ eē excitādāqʒ ani/
maduersionē ⁊ diligentiam:
vt ne quid temere aut fortui/
to incōsiderate negligēterqʒ
agamꝰ. hec ille. ¶ Ex hac rõ
ne euidēter appet qūo aia q̄
nõ submittet iugo sancte vir
tutis: oʒ chella si schauezi el
collo in mille peççi. Do acci/
pe ⁊ q̄rtā rõnē ad maiorē cõ
firmationēqʒ precedentium.
¶ Quinto ꝓbat rõne stimu
latiōis. Aug. li. cõfirma. ait.
Iussisti dñe ⁊ sic ē: vt ois in/
ordinatꝰ affectꝰ sibiipsi pena
sit. Et Isa. vltio. Uermis eo/
rum nõ morieť. glo. Uermis

conſcientie ſemper rodit ani/ mam peccato ſubiacētē. Im mediate igitur ꝙ quis pecca uit ⁊ peccatum cōmiſit. ſta/ tim conſcientia ſtimulat eū cruciat. rodit ⁊ pong t velut aculeus. Sed quia vt ait Ari ſto. tertio ethicorum. homo non poteſt ſtare ſine aliqua delectatione. cū n igitur qs peccauerit reliquit delecta/ tionem virtutis ⁊ dei ſpiri/ tualem. Secura enim mens ait ſapiens quaſi iuge conui/ uium. ergo oportet omnino ꝙ conuertatur ad aliam de/ lectationē vł mūdanā vel car nalem ⁊ ex hͦ Auguſt. ⁊ poni tur. 23. queſtione quarta capi tulo. Uaſis ire. Cū vero aliqˢ traditos deſiderijs ſuis aut obduratos legimus. aut reli/ ctos magnis pctis ſuis. hͦ ip ſos meruiſſe ꝑſitemur. q: ta/ lia eoꝝ crimia ꝑceſſerūt vt ſi biipſis penā debuerint q̄ eis ſuppliciū v̄tute retineť i rea/ tū. hͦ ille. Et ex hͦ ꝯcluditur ꝙ aia v̄tute ꝑuata opꝫ ꝙ nō tm̄ nō faciat bonū. ſꝫ ꝙ iugiter opeť bonū. ℭ Sexta rō nō ē ꝑtermittēda q̄ vocať rō diui ne ꝑmiſſiōis ⁊ iuſtitie. Augu. Qui. n. qn̄ voluit pctō ſe ſub/ iecit: opꝫ ēt qn̄ nō vult ꝑmit/ tēte diuina iuſtitia ꝙ peccet qn̄ nō vult. ℭ Ex hijs auctⁱ/ bus ⁊ rōnibꝰ clare vidiſti. O aia mea dilecta. ꝙ ſic aia vir tuoſa nō pōt facere qn opeť bonū. Immo ⁊ mediāte ipſa v̄tute ꝯſeruať a ꝑpetratione ois mali. Sic eꝯ̄ cia q̄ pctō ſubiacet ⁊ abhoʒret virtutes nō tm̄ nō pōt opari bonū. nec cogitare aliqd boni ſꝫ ēt ꝯti/ nue ſe ꝑcipitat ⁊ ruit in pluri ma ⁊ infinita mala. de talibꝰ ſic pctā multiplicantibus dr̄ Iſa. 5. Ue q trabitis vanita/ tē in funiculis vanitaꝭ ⁊ qſi vinculū plauſtri pctm̄. Item ſimplicíꝰ p̄p. ⁊ poniť. 74. di. c. vbi iſta ait. Priuilegiū me reť amittere q ꝑmiſſa abutiť poteſtate. hͦ idē ait Grego. in regiſtro ⁊ pōiť. 11. q. 3. c. ꝑui/ legiū. Et. 5. q. 2. c. poſtea. eх̄ de regularibꝰ. c. lꝫ qbuſdā. eх̄ de ꝑuilegijs. c. tuaꝝ. Et. c. vt pri uilegia. Eх̄ de ſententia excō. c. Sane ꝯtingit ⁊ hͦ idem hr̄ eх̄ de ꝯceſſione ꝑbēde li. 6. c. deteſtāda. vbi dr̄. Deteſtāda iniquoꝝ pueſitas abſtinere neſciens auctitis. nec debito mō gaudeť ꝯceſſis. digne ple rūqꝫ offm̄ excitat ꝑſidētiſ ad

ea q̄ fuerūt iuste ↄcessa. cum in abusuꝫ eā vĝere circūspic̄ discretiōe p̄uia reuocāda. h̄ ille. ❡ Exēpla cā breuitatis nō pono:sꝫ expiētia teste vidẽmus ꝙ qñ qs ab oi virtute se sepauit nō tm̄ ml'tiplicat pec cata sua ⁊ fit peior de die i di em. sꝫ ēt si petit̄ ⁊ querit̄ ab eo q̄re nō facit bonū ⁊ nō adheret v̄tutib⁹. Rñdet viua voce. Ego vellē facere bonum ⁊ nō possuꝫ. Egredere igit̄ cito aīa de laq̄is pctōꝝ tuorum. Egredere cito de malis ↄcupiscētijs tuis. Egredere cito de tuis malis morib⁹ ⁊ ↄsuetudinib⁹. Egredere cito de tuis pessimis abhomiatiōibus ⁊ iniq̄tatib⁹. q: q̄to plus pseuerabis in vijs tuis pessimis tāto tibi difficilius erit resurgere ⁊ tāto plus augmētabis iniq̄tates tuas ⁊ scelera tua. Amplectere v̄tutes. Ama v̄tutes. Suppone aīaꝫ tuā v̄tutibus ⁊ bñ tibi erit sp̄ ⁊ in p̄nti ⁊ in futuro. Et nō poteris facere q̄n operis bonū. h̄ oia dicta sunt grā illoꝝ v̄borūꝫ nr̄e diffinitiōis. vꝫ. Uirt⁹ ē bona q̄litas mentis q̄ recte viuit̄. Si vis igit̄ sp̄ recte viuere: sp̄ esto v̄tuosus. ❡ Sup illo verbo recte viuit̄ incidit alia vtilissima q̄stio ⁊ dubitatio. vꝫ. Quādo ⁊ q̄uo pōt anima scire ꝙ recte viuat prout ait nr̄a diffinitio. O quā bona ē questio. O quā felix ē ista dubitatio. Sta igit̄ atenta aīa mea dulcissima. ⁊ audita declaratiōe illius vocabuli: recte viuit̄. non modicā delectationě non modicū fructū. nō modicum gustū reportabis. Leua igitur in directum oculos intellectus tui. Leua in directum sensus oēs cordis tui ⁊ audies indubitāter res tā miras quā stupēdas. Scire igit̄ dēꝫ aīa mea ꝙ ille termin⁹ rectū p̄uū ē tā l̄ris quā sillabis quā dictiōe. Sꝫ v̄e ē maxiuꝫ sñia fructu ⁊ vtilitate fꝫ plꝫ ⁊ pōit̄ a domio Bonauē. super prohemio secūdi sententiarum. ❡ Rectum dicitur illud cuius medium nō exit vel discrepat ab extremis. Facta declaratione sup̄ hijs verbis poterit clarescere. quomodo ⁊ quādo anima recte dicatur viuere secundū habitum ipsius virtutis benedicte de qua tractamus. Rectū igit̄ est cui⁹ mediū nō egredit̄ ab extrēis. Que sunt

ista extrema. dicit dñs Boñ. sup prohemio scdi sen. q ex trema hois: siue vite humane sunt primũ z vltimũ alpha z o pncipiũ z finis. i. ipse deus q primo dr ec cã efficiẽs z p ma oium creatura inquãtũ oia bona ab ipo pcedũt z ab ipso oẽs creature pcesserunt nõ tm inuisibiles z incorrup tibiles: sed ẽt oẽs visibiles z corruptibiles cõtra maniche os hereticos qui ponũt duo esse principia vnũ inuisibiliũ z aliud visibilium qd est fal sissimũ z hereticuz: z optie h falsitas confutatur a dño bo nauen. in scdo sen. di. j. ar. 2. q. j. Ideo scias q deus ẽ cau sa prima z efficiẽs nõ tantuz oium bonoz: sed ẽt oium crea turarum tã visibiliũ: q̃ inuisi bilium. Ideo dicit in symbo lo maiori q cãtatur in missa. Credo in vnũ deum: nõ i duo scz prẽm oipotentẽ factorẽ ce li z terre: visibiliũ oium z in uisibiliuz. ℭ Scdo dr deus eẽ z oium bonoz: z eiuz crea turarũ nõ tantũ principiũ in quãtum ab ipso emanauerũt z emanant oia: sed ẽt dicit eẽ finis oium creaturarũ inquã tum oia fecit pter finẽ glo rie sue. rõ vtiq ex creaturis augmẽtande. q2 gloria dei nec põt crescere: nec diminuere: sed pter finem glorie z boni tatis sue demõstrande z crea turis manifestãde. Jõ Pro. 16. Oia pter semetipsũ crea uit altissimus. Et licet dicat magr sen. in. 2. di. pma. q de9 oia. s. corporalia creauit ppt finem hois: hominẽ ãt pp se. Et psal. dicit. Oia subiecisti sub pedib9 eius oues z boues zc. Et Ari. p pol. dicit. Nã. s. naturans fecit oia pp hoiez. Et in. 2. de aia. Et in. 2. phi. di Finis quodãmodo oium ẽ bõ tñ do. Bona. ponẽs formalr hanc qõnem. in. 2. di. 15. ar. 2. q. j. s. Utrũ de9 fecerit oia p cipue inferiora pp finẽ hois. distinguit di. q deus z si se cũdario fine fecit oia inferio ra pp hoiem. vz. aut ad vsum hois: aut ad obsequiũ: vt sũt asini boues z similia: aut ad recreatiõem z delectationẽ: vt sunt aues: canes: ancipi tes: z sil a. tñ pmo fine z pnci paliter oia tam visibilia quã inuisibilia fecit ad finẽ sue glo rie manifestande. i. sic oia p cesserunt ab ipso: vult q oia redeant ad ipsum. qd cõiter

⁊ fit: q: ēt instinctus vel apetitus vel desideriū vel rō oīum creaturaꝝ: tā rōnabiliū꞉ q̄ irrationabiliū tā sensi. q̄ȝ i sen. fert̄ ſm suū modū ⁊ reflectit̄ ad suuȝ p̄ncipiū a quo exierit quodā. s. mō intrinseco. Et hoc bn̄ ⁊ egregie cōfirmat ille venerādus doctor. s. Tho. de aquino. 1. 2. q. iij. vbi ponēs q̄onem vtrū possit de⁹ ab hoīe diligi sup oīa i puris nālibus sine gr̄a dei. R̄ndet. d. diligere deū sup oīa est nāle non tm̄ hoī. sed oī creature nō tm̄ rōnabili: sed ēt irrōnabili ⁊ inaīate ſm mōm amoris qui vbiq̄ȝ cōpetere p̄t ſm modū suū. Cui⁹ rō est vnicuiq̄ȝ nāle ē vt amet aliqd̄ ſȝ qd̄ aptū natū ē eē. Sic igit̄ vnūqd̄q̄ȝ mouet̄ ſm q̄ aptū natū est eē: vt dr̄. 2. phy. Manifestū est aūt q̄ bonū partis est ꝓpter bonuȝ toti⁹ vn̄ ēt nāli apetitu vl' amore. Unaquecq̄ȝ res p̄ticularis amat suū bonuȝ ꝓpriū pp̄ bonū cōe vniuersi qd̄ est deus. Jō bn̄ dyonisi. in li. de diuinis no. dicit q̄ ipse deus oīa ꝯuertit ad amorem sui ipsius: h̄ Tho. vbi supra. Boe. aūt hoc ꝯfirmās metro 6. quarti li. pulchre ait. hic est cunctis cōis amor. Repetuntque boni finem teneri.

Quia non aliter durare q̄ant. Nisi ꝯuerso rurs⁹ amore. Refluāt cāe q̄ dedit eē. h̄ Boeti⁹. Ex p̄dictis clare visū est q̄uo deus est cā efficiēs oīum reꝝ sine principiū ⁊ ēt cā final'. Sȝ cū. 4. sint cāe. s. cā māl' efficiēs. final': forālis: vt hētur. 1. ⁊. 5. metha. ⁊. 2. phi. deus tn̄ nō p̄t eē cā mālis cū duplex sit cā mālis. p:ia in q̄ sicut calor ignis aque in mā aque. Et ex q̄ sicut ex mā ferri fit cultellus. de⁹. n. nō p̄t eē cā mālis aliquaꝝ reꝝ vel mā Jō phs. 2. phi. bn̄ dicit q̄ cā efficiēs ⁊ finalis ⁊ formalis sepe coincidūt mā aūt efficiens: vel mā ⁊ finis nunq̄ȝ coicidūt. Est igit̄ deus oiuȝ reꝝ cā efficiēs ⁊ finalis: ſȝ nō p ōt eē mālis. Cū ēt sit duplex cā formalis. s. vna p̄ficiens que dat eē rei. h̄ mō deus nō pōt esse forma alicuius rei. Alia est cā formalis exēplaris ab extrinseco. ⁊ hoc mō deus ēt est cā formalis oium rerum. Un̄ Boe. metro. 9. tertij lib. ait. Tu cūcta supno ducis ab exēplo. pulchrū pulchrius ipse. Mundū mēte gerēs. si

miliq; imagine formās. hec ille. Hic fac transcursum de ydeis si tibi placet put Tho. ponit in. I. di. 36. Itē put hēs egregie i quolibeto Ricardi. His oibus p̄suppositis 7 de claratis vt redeamus ad nr̄a p̄ncipia: p3 qūo deus est p̄n cipiū 7 finis oium rex bona rum. Ergo op3 ponere q̄ oēs creature tā rationals q̄3 irrō nales sint qddā mediū inter deū p̄ncipiū 7 inter deū finē. Itē o3 poere q̄ oēs bone opa tiōes hois: vt cogitatiōes bo ne. bona v̄ba: opa bōa sūt qd dā mediū inter duo extrema sc3 deum p̄ncipiū 7 deū finē: sicut ad lrām. dicit bona. sup p̄hemio scdi sen. His p̄sup positis q̄ deus ē p̄ncipiū 7 d us est finis. Creatura aūt rō nalis bona opatio est quoddā mediū iter ista duo extrema. Nūc petes interrogare qn̄ 7 creatura p̄cipue aia rōnalis: 7 eius opatio q̄ sunt qddā me diū dicant recte 7 iiuste cre dere 7 oblique. Nam rectum dicit illud qd non egredit vl discrepat ab extremis. Tunc aia recte incedit 7 recte viue re dr̄ 7 recta reputat cum co gnoscit se eē creatam ex me ra bonitate ab ipso deo tāq̄3 principio. Et de hoc firmā fi dē tenet 7 h3. Itē tunc recte incedere dr̄ 7 viuere 7 non di screpare a suis extremis qn̄ nō tm̄ credit q̄ a deo sit crea ta tanq̄3 a quodam principio s3 etiā firmiter t3 q̄ de9 crea uit eā ad finē beatitudinis. i. sicut exiuit a deo: sic credit ire ad eū. Cū oi imortalitate: vt ip̄m ppetuo fruatur. Eco tra. Cū obliquū sit cōtrariu3 recto fm plīm 7 obliquus ni hil aliud sit q̄3 egressus medij ab extremis: tūc aia nō dr̄ re cte incedere sed obliq̄ cū egre dit a suis extremis. p̄mo v3 qn̄ egredit a primo extremo: qd est deus tāq̄3 p̄ncipiū. qn̄ aia non credit nec cognoscit se a deo venisse: nec ēt se a deo creatā sed solū hūisse princi piū 7 originē ab ipso semine vel humore sicut ēt a semine originē h3 tā aia vegetatiua: q̄3 nutritiua sicut voluerunt multi ois veritatis luce p̄ua ti: tunc aia egreditur ab vno extremo. s. a deo principio: 7 sic non recte sed obliq̄ nec iu ste sed iniuste nō bene s3 pessi me incedit. Itē tunc dicit re cte non incedere sed obliq̄ qn̄

egredietur a scdo extremo.s. qñ nõ credit se imortalez: nec ad finẽ beatitudis se creataz eẽ credit vel qñ ex despera/tiõe negat z credit deũ ex mi sericordia nõ posse ei indulge re z pcedere grãm suã z mise ricordiã: hijs tribus modis aia dr egredi a scdo extremo.s.a deo tãq̃ fine. z oblique z tor/te ambulare. Cũ tñ indubitã ter tenere z credere dẽat qm̃ sꝫ oẽs theologos z doctores aia est imortalis vt bõa. z.i se cũdo di. Et ad beatitudinem creata est vt ait magr̃ i.z.di. j. Et deus facit misericordiaz reuertẽti a se. vt ait Ricar. in 4.di.14.z di.46. Scdo tunc nõ solũ aia dr recte incedere: z nõ egredi ab extremo. qñ.s. credit se firmiter eẽ adeo tãq̃ a pncipio p creationẽ egres/sam z ad deũ tanq̃ ad finem p dei misericordiã eẽ ituram: z ad hoc creatã. Sꝫ ẽt tũc re cte dr incedere z non egredi sua extrẽa qñ cognoscit z cre dit oẽs bonas cogitationes: locutiões: v̇tutes: z opatiõ s quas ipsa hꝫ vel habuit vel bitura est a deo tanq̃ a pnci pio z a pma cã efficiente pce dere ex sualiberalitate vl' nul laeũ cogente necessitate. imo credit z tꝫ: nõ tm̃ bona sua: sꝫ ẽt oẽs bonitates z spũales z corpales z tpales quas hũe rũt: hñt z biture sũt oẽs alie rõnales creature vsq̃ ifinẽ fir miter pcessisse ab ipso deo sꝫ dcm̃ Jacobi.i. Oẽ datũ opti mũ z oẽ donũ pfectum dsur/sum est descẽdens a pre lumi nũ. Et Jsa.69. Oia opa nr̃a opatus es dñe. Ad Ro.9. Nõ est volẽtis neq̃ currẽtis sꝫ mi/serentis est dei. Et cor.3. Nõ q sumus sufficiẽtes cogitare aliquid ex nobis q̃si a nobis: sꝫ sufficiẽtia nr̃a ex deo ẽ. Ad phi.i. Certus sum q q opat i nobis oẽ bonũ perficiet vsq̃ in diẽ iesu xpi. Ad cor. abũdã tius illis oibus laborauit: sed nõ ego. sed gra dei: Ad phi.6. deus est q opatur in nobis z pficit in bona voluntate: Ad ephe.z. gra.n. saluati estis p fidẽ z nõ ex vobis dei donũ ẽ: nõ ex opibus: ne qs glorietur. Ansel. in li. de gra z li. ait. ne mo pt bonũ incohoare nec vo/luntatẽ rectã ad aliqd bonuz dirigere. nisi gratia dei dan/te. Augustinus libro de natu/ra z gratia. ¶ Sicut ocu lus corporis etiaz plenissime

sanus:nisi candore lucis ad/iutus s nō pōt cernere sic ꝛ hō ēt pfectissime iustificatus:ni/si luce diuine grē diuinit⁹ ad/iuuetur.nō pōt nec recte viue re.nec recte aliqd cogitare: nec aliqḋ bonū vel minimuꝫ facere. Hoc cōfirma. Bona. in.2.di.26.27.28.per totū di/sputādo cōtra Arrianū q di/cebat ēt sine vllo adiutorio di uine grē p liberū arbi.hoiem posse multa bona agere.hoc lumē vr̄ habuisse. Ari.8. phi. scꝫ ꝙ oē bonū a deo ꝑcedit tā q̄ꝫ a principio qn̄ ait. Omne agens agit i v̄tute primi acti ui. Itē Auerrois li.de sba or/bis ait. Prima cā dat eē ꝛ bo nitatē oibus rebus. Et lib.de cāis dr̄. Oēm opationē quaꝫ opaṫ cā ꝭa opaṫ cā p̄ma. Boe. Sicut motus p̄mi celi crista lini ē cā oīum motuū inferio rum.sic diuina bonitas est cā oium bonitatū creaturārum suaꝝ. Ex his pꝫ ꝙ ois bōitaſ ꝑcedit a deo tāq̄ꝫ a principio Si igiṫ aia hoc credit tā i se: q̄ꝫ in alijs ꝙ ois bonitas prio ꝛ p̄ncipalṙ ꝑcedit a deo.tunc ip̄a dr̄ recte icedere ꝛ nō egre di ab extremis. Itē tūc aia ēt dr̄ recte incedere ꝛ nō egredi extrema.qn̄ nō tm̄ credit oēꝫ bonitateꝫ egredi a deo tāq̄ꝫ a p̄ncipio:sꝫ ēt oia dirigit i de/uꝫ tanq̄ꝫ in finē.idest oia facit ad honorē dei.hoc.n.fieri dꝫ. Nā sicut oia flumia ꝑcedūt a mari.ꝛ adhuc ad mar̄ reuer/tuntur. A fortiori aia oia bōa que recipit vel opatur nō tm̄ dꝫ cognoscere a deo: sꝫ dꝫ ea dirigere in deū qr nihil ē bo/nuꝫ nisi ꝙ in deū vel in dei ho norem ordinatur.hoc mō aia dr̄ nō egredi ab extremis qn̄ oia cognoscit bona a deo ꝑce dere:ꝛ iteꝝ ea dirigit in finē. Iō thesala.5.dr̄. In oib⁹ gra/tias agite ꝛ glīam dei q̄rite: Itē p̄me cor.x. Siue mādu/catis:siue bibitis siue aliqḋ aliud facitꝭ oia i glīa dei faci te.hoc faciebat.psal.di. Nō nobis dn̄e nō nobis.sꝫ noi tuo da glīā.et tu o aia mea similṙ fac.eꝯ aūt tunc aia dr̄ nō re cte incedere ꝭm ꝙ vult ratio medij:sꝫ oblique ꝛ torte ꝛ in/iuste:qn̄ nō credit nec cogno/scit bona q̄ hꝫ a deo ꝑcedere: vel a sua mera bonitate: sed cr̄dit aut illa ꝛ mereri opib⁹ suis:aut illa simpḷr a seipsa procedere. O aia tu recedis ab extrēis:tu recedis ab vno

extremorum:tu recedis a medio:tu recedis a rectitudine. Nō facias. Noli hoc credere:q2 illa bona opatio vel grā vel virtus q̄ in te est ꝑcedit a deo. Et dic mihi Quid hēs qđ nō accepisti? Et si hoc nō cognoscis thesaurizas tibi maledictiōe3 eternā. Disce sp ex hūilitate oia bona a deo ꝑcedere ⁊ noli vti in hoc temeritate ⁊ supbia: q2 vn̄ credis lucrifacere tu pdis. ℭ Itē secūdo. Tūc aia dr̄ oblique icedere qn̄ omnia nō facit ad honorē dei: s3 ad ꝓpriā laude3 ⁊ fumū inanis glorie vel ꝓpriā vtilitatem. O mirabil' creatura q̄tum es ceca. S3 dices quō sum ceca? si facio talē elemosinā: tale ieiuniū: tale3 orōne3 ⁊ silia. vt ex hoc habundet laus mea ⁊ honor meus ⁊ fama mea. Rn̄deo tibi q2 vere es ceca in hoc. q2 tu p̄mo facis magnū furtū: vsurpādo honorē ⁊ laudē deo debitū: ⁊ tibi acōmodādo. ℭ Itē scđo es ceca. q2 pro illa re pro qua daret̄ tibi thesaur⁹ vite eterne. acqris tibi ex eadē re eternas penas ifernoꝝ. Ecce igr̄ anima quō duobus mōis aia dr̄ recte inceder̄ cognoscēdo omnia bōa a deo dari ⁊ iteꝝ eadē bona in deū dirigendo. Eō duob⁹ mōis anima ābulat obliq̄ attribuēdo sibi ipsi opa sua bona ⁊ non referēdo in gloriā dei: s3 in suā: de qb⁹ bn̄ apl's ait. Oēs que sua sūt q̄runt nō q̄ iesu xp̄i.

ℭ Tertio anima dr̄ seruare rectitudinē tenēdo mediu3 ⁊ nō egrediēdo extrēa qn̄ rā cogitatiōes q3 affectiones locutiōes ⁊ opatiōes studet omnino hr̄e bonas. Et rō est: q2 vt dr̄. 5. phi. ⁊. 4. tho. Medium semp ꝑticipat de extremis: l3 mediū cōpatū ad vnū extremoꝝ hēat rōnē alteri⁹ extremi: vt fuscū ꝯpatū ad album dr̄ nigrū. i. fuscū minus silr̄ ē albo q3 nigrū. tn̄ ꝑticipat de vtroq3. Pone ēt exēplū qui ē inter terrā ⁊ solē: ab vno latere ē niger ab altero albus vel rubeus. Tunc sic. Cu3 ambo extrema nr̄e opatiōis sint bona. immo optima. q̄ extrēa st̄ deus vt p̄ncipiū bonū. Item de⁹: vt bon⁹ finis. ḡ opatio nr̄a media d3 omnino ꝯuenire cū suis ābobus extremis bonis: ergo opa nr̄a si d3 esse recta: o3 q2 ꝑticipet de bonitate extremoꝝ suorū: tūc aia mea di

ceris recte incedere ꝛ ꝭ3 ipaз v̄tutem qñ omnis tua cogitatio: locutio ꝛ opatio bona est. Ecōtra tūc aia dr̄ egredi extrema ꝛ nō pticipare de extremis. s. de bōitate dei: vt ē pncipiū ꝛ de bonitate dei: vt est finis. qñ opatio cogitatio delectatio locutio ē mala. qꝛ tūc nullatenus ꝯuenit cū extremis nec ꝯcoꝛdaƭ cū diua volūtate. Solū igiƭ peccatū facit discrepare a regula extremoꝝ ꝛ a volūtate dei. Jō Aug. diffiniēs peccatuз ait. Peccatū ē factū vel dictum vel ꝯcupitū ꝯ̄ volūtateз dei. O maledictū peccatū qd̄ destruit tm̄ bonū: q̄ƺtū ē confoꝛmari diue volūtati. ¶ Quarto tūc recte viuiƭ ꝛ seruatur mediū in q̊ rectitudo ois consistit. qñ oēs sensus regulantur a rōne. Rō hз duo extrema q̄ Arist. ponit in. 3. topi. vbi ait. Illō ex q̊ bonū seqƭ ꝭ3 rōeз stati dз icipi. illō ex q̊ malū nūq̄ƺ. Idē ꝓ regi. pnci. ait. In bōis simplr̄ ēt ipellit ad actū i mal' simplr̄ potētiā ħ idē hr̄. 9. metaphy. vbi ait. In bonis sp̄ actus est melioꝛ potētia in malis aūt potentia sp̄ est melioꝛ actu. ꝙ pз qꝛ actu esse sanū ē melioꝛ quam posse fieri sanū sed posse fieri infirmū quā actu eē ifirmū. ħ idē ait. 8. ethi. di. Nā ꝛ ratio semp appetit dlectabile ꝛ fugit triste. Ecce igiƭ ex pꝛedictis auctoꝛitatib⁹ qūo rō hз duo extrema. pꝛimum qꝛ rō vult ꝙ fiat bonuз. nam recta rō sp̄ suadet. ꝛ depcaƭ ad optima vt dr̄ p̊ ethico. Scd̄m extremū rōis est ꝙ nūq̄ƺ fiat malū. tūc ḡ aia dr̄ tenere mediū ꝛ nō egredi ab extremis rōnis. vt vult diffinitio virtutis ꝛ ipsa rō qñ oēs sensus ꝛ oēs potētie anime volūt ꝛ opanƭ bonū. ꝭ3 iuditiū rōnis ꝛ qñ oēs sēsus ꝛ oēs aie potētie refugiunt oino malū. Eꝯ̄ tūc dr̄ egredi extrēa rōis aia qñ nec opaƭ bonū ꝛ ꝯtinuat ꝛ multiplicat tales eniз nullatenus hn̄t in se v̄tutē qꝛ virtus vult ꝙ recte viuatur: qd̄ tunc fit cū seruanƭ ambo extrema rōnis. ¶ Quinto ꝛ vltimo tūc recte viuiƭ. tūc aia recte dr̄ incedere. tūc mediuз nec egrediƭ a suis extrēis. s. aia nō egrediƭ a deo vt pncipiū ꝛ a deo. vt finē qñ ꝭ3 Bonauē. in ꝓhemio scdi sen̄. qñ intellectus hominis directe

adequat summe virtuti intelligendo qn voluntas hominis conformat summe bonitatis i diligedo. qn memoria continuat in memorando dei beneficia. ¶ Primo igit hō recte dicitur incedere cū intelligentia summe veritati equat. Equari aūt dico nō p omnimodā implectionē sed p quādā immitationē z subiectionē. Si enim veritas vt dicit Anselmus ē rectitudo mētis pceptibilis. Et rectitudo nō pōt eqri nisi per rectū cū intellectus noster equat summe veritati. Necessario rectificat. tūc autem equat. qn actualr se cōuertit ad vitatē oēz dei credēdā. vt credere incarnationē resurrectionē corpis cū animabus consecrationez hostie z silia. Et in hō opz captiuare totū intellectū nostrū in obsequium xpi z vitatis vt ait aplus. 2. cor. x. vitas. n. in actu. vt ait phs. 9. metaphy. est adequatio rei z intellectus. Jō tunc intelligētia nra dr recte quādo simplr ex vera fide oia credēda credit q ipa veritas deus vult credi qz eo mō tanta voluntas nostra quaz dei voluntas conformant z adequantur. Silir. 2°. memoria tunc adequat deo qn iugiter recordatur beneficioz dei. s. q sit a deo creata redēpta dic plurima beneficia ad ppositum breuiter trāscurrendo. Silr 3°. tunc anima dr recte icedere cū voluntas sua summe bonitati conformat in diligendo cā directe sup oēs creaturas etiā sup seipsam. Summa. n. bonitas est sua equitas siue iustitia. Tanto aūt quis melior est q̄to iustior. Sz vt dicit Anselmus. Justitia est rectitudo voluntatis. Nihil aūt cōformat rectitudini nisi rectū. Dū ergo volūtas nostra summe bonitati z equitati conformat necessario rectificatur. tunc autem rectificat cū ad ipsum conuertitur in toto corde z aia ipsaz bonitatē summā sup omnia diligendo. Et q tūc anima rectificet pz qz vt dic Ugo. Scias anima mea quia duz deum diligis in eius similitudinez trāsformaris. Qui enim recte diligit bonitatez rectus est. Jō cañ. j. dicitur. Recti diligūt te. Nota q solum dicit recti diligūt te qz vt ait Dioni. de dinis no. Et phs i plribꝰ locis

triplx ē motus aie.s.Circula ris. Reflex⁹ ꝛ Rect⁹. ¶ Pri mus ē circularis q̊.s.mouetur aia p amorē ad mūdū ps. In circuitu impij ambulant tā q̃ꝫ bestia ceca. hic ē amor filius amori diaboli. Naꝫ ait Job. Circuiui terrā ꝛ pambulaui eā. ꝯ hūc amorē ait Salua tor Jo.3. Nolite diliger̄ mun dū neqꝫ ea q̄ ꝛc̄. Rō qꝛ q vo luerit eē amic⁹ hui⁹ mūdi ini micus dei ꝯstituet̄. Jō exem plo Pauli ad Gala.6. debe mus dicere mihi mūdus cru cifixus ē.ꝛc̄. Jdē. Oia arbi trat⁹ suꝫ vt stercora. ¶ Se cūdus ē amor obliqu⁹ q̊ mo uet̄ qs ꝛ reflectit̄ ad amorē suipsi⁹ de q̊ Paulus. In no uissimis dieb⁹ erūt hoies se ipsos amātes. Qd̊ uere est ꝯ diffinitionē ipi⁹ amoris. Cū amor sit mot⁹ cordis in aliuꝫ directiuus. Et iō talis amor q̃ꝫdā obliqtatē in aia fac̄ con tra qd̊ Jo.12. Qui amat aiaꝫ suā in h̄ mūdo pdet eā. Jō ex emplo Pauli ad gal̄.2. Viue re debem⁹ q ait. viuo ego iaꝫ nō ego viuit v̊o in me xps.

¶ Terti⁹ ē amor rectus ꝛ li nearis q̊ qs recte mouet̄ in amorē dei sup se ꝛ sup oia. Et hic solus amor ē laudabilis ꝛ v̊tuosus ꝛ sctūs ꝛ deo summe placet. de quo Cañ.j.dr̄. Re cti diligūt te. Et ad Ro.5. Ca ritas diffusa ē in cordib⁹ ve stris p spūꝫ sctūꝫ q dat⁹ ē no bis. Hic.n. amor procedit a virtute q̄ virtus nō tm̄ diri gere facit totū nr̄ꝫ amorē in deū. sꝫ ēt facit oia opa nr̄a fa cere pp deū. Vñ nō. pulcher rimū floretuꝫ qd̊ dñs Bona. pōit i.2.d.26.ar.j.q.2. vbi di cit ꝙ v̊tus informata gr̄a im mo vt supra pbatuꝫ ē. nunq̃ꝫ pōt esse v̊a v̊tus in aia nisi sit ꝛ gr̄a. gr̄a.n. ꝛ virtus si v̊tus charitatis sunt sorores simul ꝯiurate ꝛ fecerūt pactum ꝙ nunq̃ꝫ stet in vno loco vna si ne alia. sꝫ Bona. in.3. di.27. ar.3. qd̊ ꝛ fit. Dic̄ igit̄ Bona. ꝙ virtus informata gr̄a. s. virtus infusa ad dr̄aꝫ v̊tutū acqsitaꝝ que bene pñt esse si ne gr̄a: vt inferius declarabi tur. ¶ Tria habꝫ priuilegia singularia. Primo qꝛ datur virtus solum a deo anime: ex sua mera liberalitate. nulla cogēte necessitate nāe. Non enim orit̄ v̊tus ex principijs subiecti. Nā Arist. ait Nulla v̊tus ē in nobis a nā. nec ēt

a deo exit de necessitate sz so
lū ex sua liberalitate τ beni-
gnitate. ¶ Scdʒ virtutꝭ pri-
uilegiū ē q2 vt⁹ sp facit homi
nē i quo ipsa hitat deo gratū
τ acceptū. duz eniz ṽtus ho-
minē dō ꝯformat τ assimilat
reddit eū amicū deo. q2 vt dī
Silr̄itudo ē cā amicitie τ sic
facit hominē deo placituz τ
acceptū. ¶ Tertiū virtutis
ꝑuilegiū ē: q2 facit totū affe-
ctū τ amorē hominis dirige-
re in deū solū. ita ꝙ iux̄ possi
bilitatē nature ꝑuat illud pre
ceptū. Mat. 22. Et dutero. 6.
diliges dn̄m deū tuū ex toto
corde tuo τc̄. Dēm aliū amo
rē ꝓpriuz τ mundanum post
ponēdo τ pedibus ꝯculcādo.
Et non solū facit ipsa virtus
amorē recto τ nō reflexo τ cir
culari deū diligere. sz ēt fac̄
ꝙ omnia opa q̄ facit gratis
facit τ ex amore dei. Nā affe
ctus hominis nālr̄ post pec-
catū ꝑmi parētis. fit recurꝰ
τ mercenariꝰ quantū ē de se.
vn̄ si qd facit. cōiter fac̄ aut
intēdendo ꝓpriū honorē aut
intendēdo ꝓpriū cōmodum:
Sed supueniēte virtute gr̄a
informata. sic hominē totum
gratū facit. vt siue ad vtilita
tē ꝓximi. siue ad honorez dei
velit totū gratis τ amore im
pēdere ēt seipsum. h dn̄s Bo
nauen. ¶ O igit̄ virtus lau
dāda. O ṽtus admirāda. O
virtus magnificāda. O ṽtus
sublimanda τ extollenda. O
virtus amāda. O virtus que
renda. O virt⁹ amplectēda.
O demū ṽtus totis viribus
cordis τ aie ꝯstringēda. Cum
tāta sit virtus tua. Cū tanta
sit potētia tua. Cuz tanta sit
fortitudo tua. Cū tāte sint vi
res tue ꝙ supra naturam ele
ues aiaz ab amore mundāo τ
dirigas in deū. ꝙ supra natu
ram cor in amorē proprie car
nis τ ꝓprie persone reflexum
cōuertas recto tramite in ip
sum deum. Cū supra naturaz
facias aiaz in qua habitas τ
quā possides penitus ꝯforma
re diuine volūtati τ in nullo di
screpare. Cū supra naturaz
oia que rōnalis creatura agit
facias fieri gratis τ amore in
laudē τ honorē dei: Quis te
nō amet? Quis te nō diligat?
Quis te nō querat? Quis te
non amplectet̄? Uere brutuz
τ bestiale irrationaleqꝫ aial
potiusqꝫ homo rōnalis q te
non possidet dicendū est. Cer

te qui te abicit a rōe alienus est. Qui te odit. oi infelicitate z miseria z calamitate dignus ē. Qui te nō q̄rit. viam padisi ignorat. Qui te nō cu stodit iferni arrā iā possidet. Qui te nō diligit nō bois s3 diaboli silitudinez h3. Quid plura? Qui te possidebit om niū bonoꝝ affluētia pfruet. Qui te nō dilexerit ois mali z ois infelicitatis z ois infor tunij z ois calāitatis posses sor ppetuus erit. Hec oia dicta sunt gr̄a illoꝝ v̄boꝝ q̄ in diffinitiōe ponunt. s. Uirtꝰ ē bona q̄litas mētis. qua recte viuit vbi clare visu3 ē. q aia q̄ v̄tutē infusam possidet. ne cessario fctē z recte z honeste viuit. Itē nō discrepat ab ex tremis s3 cognoscit aiam se a deo tāq̄ a pncipio creata3 z aia3 ad finē beatitudis creatā z iturā si recte vixerit. Itē v̄tus recte viuere facit z non discedere ab extremis. q2 te net z credit oē3 bonitatē pro priā siue oiu3 aliaꝝ creaturarū. siue tpalē. siue corpalē: siue spūalē a deo tanq̄ a fonte oiu3 bonoꝝ procedere. Et qd plꝰ ē oia q̄ aia fac. fac redi re ad suū finē. s. ad bonorez z glīam dei. Itē virtus facit oēs cogitatiōes oēs affectiones oēs locutiōes z oēs operationes esse bonas ne discrepent a suis extremis deo pn cipio bono. z deo fine bono. Itē virtus facit q seruetur mediū rōis que vult fieri omne bonū z refugere oē malū. Postrēo v̄tus rectificat intellectū ipsu3 captiuādo z i omnibus pme vitati adequando Rectificat affectū z voluntatē. ip3 total'r p amorē z charitatē i deū diligēdo. Rectificat memoriā ipsa3 iugiter dirigēdo in memoriam infinitorū z multipliciū bn̄ficioꝝ dei tā tēporaliū q̄3 corpaliū z spiritualium. Hec oia predicta operat virtus in aia quā pos sidet. Econtra anima virtute carens oia agit p obliquu3 z contrariū. Et h est necessaria oino z pbatur dupl'r. ¶ Primo auctoritate. ¶ Scdo rōne. ¶ Primo auctoritate August. in lib. de verbis dn̄i dicentis. Ubi nō est virtus q̄ secū fert oē bonu3 oino necesse est q sit pctm̄ q̄ secū fert omne malū. ¶ Scdo pbat per rōnē a sili. Fundamētū rōnis ponit pbs. 2. de gn̄atiōe z cor

ruptiõe vl. Ois gñationis ⁊ corruptiõis cã ē obliquus motus solis. ⁊ pñtie ⁊ absentie inclinatio. Contigit.n.solem alqñ fieri ppe ⁊ lõge in adueniendo ⁊ prope esse gñat : In recedẽdo ⁊ lõge fieri corrumpit h pħs.ḡ p argumẽtũ a simili pbatũ ē supra immediate q pñte v̄tute in aia gñanť omnia bona p̄dicta. ḡ p elongationẽ ⁊ absentiã v̄tutis ab aia opꝫ q oia bona predicta corrũpanť ⁊ fiat p ꝯriũ: Nã vbi ḡ nõ ē virtus in aia talis non vere credit p amorez se a deo exisse:nec ad deũ se itura nec credit bona q̄ hꝫ a deo p cedere:sꝫ a suis meritis exigentibꝰ. Nõ dirigit cogitationes:affectiões locutiones ⁊ opatiões suas i honorẽ dei sed in ppriũ cõmodũ laudez famã.vtilitatẽ ⁊ honorẽ. Nõ studet bonas hr̄e cogitatiões bonas.locutiões bonas opatiões.sꝫ eꝯ studet malas hr̄e affectiões.malas delectationes.malos consensus.malas opationes ⁊ malas ꝯsuetudines. Nequaq̄ insup vult bõ maius ⁊ v̄tute carẽs seruare mediũ rõnis nec regular̄ oẽs sensus ad bonuz ⁊ retrahere ab oĩ malo. sꝫ odit oẽ bonũ ⁊ amat oẽ malũ oibꝰ voluptatibus ⁊ passiõibꝰ se subiciẽdo. Quid plura homo bestialis ⁊ virtute carẽs nõ regl'at intellectũ nec deo ꝯformat sꝫ simpliciter tm̄ credit q̄tũ videt. Nõ credit incarnatiõem xp̄i ve. Nõ resurrectionẽ corporũ. Nõ trãsubstãtiationẽ hostie p v̄ba ꝯsecratõis. Nõ credit se redere rõez d̄ fctis suis pessimis. Nõ regulat affectũ nec dirigit in amorez dei.sed hꝫ amorẽ circularẽ ⁊ apetitũ oiuꝫ mũdialiũ.hꝫ amorẽ obliquũ reflexũ ⁊ retortũ ad seipsum se vitiose : voluptuose : ⁊ carnalr̄ diligẽdo. Non regulat memoriã in recordãdo de bñfitijs dei. sꝫ oia bñfitia dei postponit taq̄ si nulla vnq̄ a deo recepisset. O ifelix peccator. O ingrata creatura. O perfide christiane. O aia iniqua. O pessima persona. O impie. O crudelis. O maledicte homo quare h omnia tibi eueniunt? Quare tot malis subcũbis? Quare tot vitijs sbiaces? Quare tot pctis habũdas? Quar̄ i te nullũ regnat bonũ.sꝫ oẽ regnat malũ clamare mihi libet. per the

hai perduta la vtude: Quia in te nō habitat vtus scā. q: in te nō regnat vtus infusa ⁊ desiderabilis. Sed o scelerata anima. Pone vecondaris faciē corporis hr̄e ad celum eleuatā ⁊ erectā ⁊ animā hr̄e curuā obliquā ⁊reflexā i oib⁹ carnis ⁊ mundi voluptatib⁹ Audi misa. audi Ber. in q̄dā smōe dicētē ⁊ erubesce. Querē inqt ⁊ sape q̄ sup terra sunt curuitas anime ē meditari ac desiderarī q̄ sursum sunt: rectitudo ē. Rectū te dixerimus: si in oib⁹ recte credas; ⁊ factis non dissentias. Quid. n. indecēti⁹ q̄z curuuz recto corpe gerēdū animum: Praua res ē ⁊ feda. que ōbuit nutriri in croceis: herē luto: tāq̄z vna de suib⁹. stercora āt amplexari. Erubesce igit̄ anima ⁊ ɔfundere plurimuz volutari in ceno fetido q̄ de celo es: ⁊ volutari ōbes in angelis sancti atq̄z celesti curia h̄ Ber. ¶ Seq̄t in nr̄a diffinitiōe. vtus est bona q̄litas mētis q̄ recte viuit: q̄ nullus male vtit̄. Quare dicit. q̄ nullus male vtit̄. Rn̄d. h̄ iō dr̄ ad differētiā aliaꝝ q̄litatum q̄ cōit̄ pn̄t vti in bonū ⁊ malū sic ē de fortitudine: sciētia ⁊ huiusmōi: Nā h̄ ⁊ silia pn̄t vti tā in malo q̄z in bono. e ɔ̄ virtute nemo cōiter pōt vti in malo sed sp in bonū. Aug. li. retractatio. ⁊ pōit a mgro in scdo sentē. di. 26. c. Si vo ait. Uirtutib⁹ nemo male vtitur. ceteris āt bōis. in medijs ⁊ minimis: nō solū bn̄: sz etiā male q̄sq̄z vti pōt: ⁊ iō virtutib⁹ nemo male vtit̄: q: opus vtutis ē bonus vsus ipsaꝝ q̄ b⁹ēt nō bn̄ vti possum⁹. h̄ ille Sz h̄ posset incidi q̄ō. posset eniz qs obicē in ɔ̄riū p illud vbū Jsido. in li. de sū. bono dicētis. Interdū vtutes mala generāt. g̃ vr̄ q̄ possit virtute sic ⁊ in alijs vti in malo Rn̄. sz Bona. in. 2. dist. 27. in qōib⁹ circa l̄ram. Dō ⁊ si virtus possit eē alicui occasion alicuius mali. vt puta. q: habēs vtutē castitatꝭ deserens postea castitatē: diuina iustitia pmittēte talis ruit in deteriora pcā ⁊ mala pp ingratitudinē suā in q̄ nūq̄z incurrisset si nō hūisset illā vtutez castitatis. Itē hn̄s magnas grās: ē cā elatiōis ⁊ supbie: Exēplo Luciferi cui habundātia intellect⁹ ⁊ graꝝ fuit

m u n ſ

cā elatōis ꝛ ſupbie: tñ actus ipſi⁹ v̄tutis nūq̄ pōt eē mal⁹ nec ipſo actu virtutis pōt vn q̄ aliqs abuti. Nūqd iudicabis actū humilitat̄ eē malū? Certe non. Nūqd iudicabis actū caſtitat̄ foꝛe malū? Nō Nūqd dices vnq̄ actū el'ie foꝛe malū? Nō: Nūqd iudicabis actū virtutis iuſtitie foꝛe malū? Nō: Nūqd iudicabis actū tēperantie ꝛ foꝛtitudinis eē malū? Nō. Impoſſibile enim tales act⁹ ſimpliciter foꝛe maloꝝ. pꝛecipue cū debitis ſuis circūſtātijs bonis: vt puta. Ecce qs facit el'iam. ibi duo ↄcurrūt. act⁹ ipſius el'ie ꝛ circūſtātia. ſ. intentio cū q̄ daꝛ: vl' pſona cui daꝛ: vel tēpus quo daꝛ: vl' illud de quo daꝛ. Actus ipſiuꝝ el'ie ſemp eſt bonus ſemper ē laudabilis ꝛ virtuoſus. Circōſtantia āt cū q̄ el'ia fit pōt eē bōa. puta q: daꝛ illa el'ia ob amoꝛē dei. daꝛ pſone indigēti. daꝛ de ꝓpꝛio nō de alieno daꝛ tpe quo dꝫ dari. hee circūſtantie omnino ſunt de eſſentia ipſius virtutis. Jō neceſſe eſt ꝙ ſint iūcte cum illo actu el'ie. ꝛ ſi deficiat pur vna circūſtātia vt diceꝛ infra imediate nō ē ampli⁹ v̄tuꝝ cū pꝛimo act⁹ el'ie fuerit ꝑ ſe bonus reddūt adhuc ipſum actū meliorē: q: ait Ariſt. 6. topicoꝝ. Tale aditū tali facit magis tale ſicut malū aditū malo augmētat illud malum ſic bonū aditum alteri bono magis augmētat illud bonū Circūſtantia igitur bona neceſſaria ē et addita actui bono virtutis: reddet illū actū magis bonū ꝛ magis laudabilē. Ponaꝛ nūc ꝑ oppoſitū ꝙ deꝛ el'ia: ꝛ detur hac mala circūſtantia. ſ. pp inanē gloriā: vel daꝛ pſone nō egenti: dimittēdo perſonas indigentes: ſiue el'ia datur concubine pp carnis dlectationē hñ da vl' meretrici. nō daꝛ de ꝓpꝛio ſed de alieno ꝛ p̄cipue d eo qd certū ē qd ē alicuius ꝑticularis pſone. hee oēs circūſtātie cū ſint male. Nūqd ille tñ actus dandi el'iam debet appellari virtus. Certe nō. q: circūſtantie male addite totaliter minuūt valoꝛē ꝛ bonitatē illi⁹ actus inq̄tū actus ille fuiſſet nobilioꝛ ꝛ p̄cioſioꝛ ꝛ laudabilioꝛ. ſi bōas circūſtantias hūiſſet. Et rō eſt q: ad hoc ꝙ aliquis act⁹

dicitur vere virtuosus: oz q
si perfect⁹ totalr. phs ait i. 3.
physi. ꝛ p̄rio ꝺ ce. ꝛ mũdo di
cit q p̄fcm̃ tũc aliqd ē cũ ei
nihil abest ꝛ deest. Et. 2. pco.
ait. Illud pfectũ dr̃ qd habz
principiũ mediũ ꝛ finē. Et cō
mēta. sup. j. physi. ait. Ad per
fectiōez alicuius rei totũ re
grit̃ q nihil aliud ē: nisi oēs
partes simul sumpte. hec ille
Cũ igr̃ circũstantie illi⁹ act⁹
sint male. ḡ actus ille nō ha
bet oēz suā perfectiōez. ḡ nō
pōt amplius dici virt⁹. qꝛ si
eēt virt⁹ hēret ꝛ actũ bonũ ꝛ
oēs sil' circũstantias bonas.
Tho. āt. 2. 2. q. 3. arti. i. in coꝛ.
q. pōit vnũ floꝛetũ mirabile
ꝛ valde notabile. Nā ait ibi
dē ad hoc q virtus sit ṽtus
ꝛ dicat̃ virtus. quinqꝫ regrũt̃.
¶ Primo potētia in q ipsa
virtus firmet̃ ꝛ fundetur.
¶ Secũdo habitum ꝓpꝛiuz
ṽtutꝭ i aīa fundatuz vl' i pōa.
¶ Tertio actũ ipsius ṽtutꝭ.
¶ Quarto obiectum.
¶ Quinto finem. Si vnum
istaꝝ vl' vna ꝺficit istaꝝ circ.
ñ ē ṽt⁹ sed pdit ꝛ rē ꝛ nomē ve
re virtutis. Accipe exēplum
oiuz p̄dcōrũ quinqꝫ ꝛ ponat̃
in exēplũ ṽtutis abstinentie.
vt igr̃ dicat̃ abstinētia ṽtus.
¶ Primo requirit̃ potētia
in q talis ṽtus fundet̃. Hec
potētia ē volũtas vna ꝺ po
tētijs aie in qua fundat̃ ipsa
virtus abstinētie. ¶ Secũ
do regrit̃ abstinētie habitꝰ
iō habit⁹ vel illa bona dispo
sitio abstinētie q̄ ē in volun
tate fũdata dr̃ eē ipa abstia.
¶ Tertio regritur actus ip
sius abstinētie q ē vel ieiuna
re vel siles abstinētias facer̃.
q act⁹ totaliter ē necessari⁹
vt habitus abstinētie dicat̃
virtus. s. qñ facultas adest.
qꝛ dr̃. 7. physi. Uirt⁹ ē dispo
sitio pfecti. s. habitus ad op⁹
s. ad actũ. Idē de ce. ꝛ mũ. j.
Uirtus ē vltimũ de potētia
alicuius quod pōt. ¶ Quar
to regrit̃ obm abstinētie qꝺ
nihil aliud ē q̄ ipse cib⁹ a quo
ipse habitus virtutis p̄cipit
abstineri. ¶ Quinto requiri
tur finis. s. ex quo vult se con
tineri a tali cibo. q finꝭ nihil
aliud ē q̄ velle ꝯpescere ipaz
carnē ne sit rebellis rōi. ꝛ ex
h̄ seq̄tur diuina offensio. Si
āt quis ieiunaret nō pp finez
macerādi carnē: sz pp finem
auaritie. h̄ nō esset abstinen
tia inquātũ virtus. Rō ē q

finis isti⁹act⁹ abstinētie nō re spōdēt hitui abstie inquātuz ē habit⁹ v̄tutis sʒ hitui vitioso. Vñ qz finis isti⁹ act⁹ fuit vitiosus. ḡ ⁊ hitus ipsi⁹abstinētie q ē in aia dr̄ ⁊ ē ētvitiosus. Act⁹. n. exteriores ꝓprie dnr̄ ⁊ sunt actus illi⁹ habit⁹ vl' virtutis. ad quaꝝ fines ꝑʒ suā spēʒ referūtur. His p̄sup positis pʒ ꝙ nūq̄ꝫ hit⁹v̄tutis q ē i aia dr̄ ec̄ v̄tuosus cui⁹finis ē vitiosus. Et sic daret ꝙ v̄tute nemo pōt unquā male vti. nō sic ē de potētijs nāliꝫ b⁹ qb⁹indifferēter pōt hō et bñ vti ⁊ male vti. ħ oia dctā sunt gr̄a illoꝝ v̄boꝝ. s. v̄tus ē bona q̄litas mētis. q̄ rectevivit. q̄ null⁹male vtitur.

¶ Ultimo dic̄ diffō nr̄a. virtus ē bona q̄litas mētis qua recte viuit qua null⁹malevtitur quā de⁹ in nobis sine nobis opat̄. In his vltimis verbis diffōnis pōit incider̄ duplex qō ⁊ dubitatio. Quarū p̄ria talis ē. Nūqd hō p nāʒ ⁊ virtutē lib. ar. pōt hr̄ ⁊ pos sidere aliquā v̄tutē absq; coo peratiōe dei: Rñdet dñs Bona. in. ij. sentē. di. 27. in qōni b⁹ circa lr̄aʒ. Et scūs Tho. ð agno. i. 2. q. 63. ar. 4. di. ꝙ virtutū alique sunt acq̄site aliq̄ infuse ⁊ hñt in se maximā diuersitatē. Nā virtutes acq̄site ut att Ari. 2. ethi. cū non sint in nobis a nā pñt acq̄ri: tñ per ingeniū: p studiū p doctrinā p exercitiū humanuz p societatē ⁊ hmōi: vt. 9. ethico. puta. virtus hūilitaꝭ inq̄tū ē virtus acq̄sita pōt qs adiscere ⁊ acq̄rere p doctrinā alic⁹q eū istruēt ð actib⁹ hūilitaꝭ vl' p exēplū vidēdo qs actus hūilitaꝭ in alijs ⁊ ipse posset adiscer̄ illū actū. Sic dico de oib⁹alijs virtutibus moralib⁹⁊ cardialib⁹. Eō est de v̄tute infusa qz primo a solo deo infundit̄ aie ⁊ nullus p̄t acq̄ri per ingeniū per consuetudinem per doctrinam: nec per societatem nisi forte per accidens inqaantum aliquis audiens ⁊ videns virtutem esse multum cōmendabilem disponeret se quantuz in se est ad recipiendum vel acquirendum illas virtutes ⁊ sic deus iufunderet sibi in anima illas virtutes: sed nō posset dici quod acquisisset sicut de virtutibus acquisitis dcm̄ ē. Rōe pb. quō v̄tus infusa simpliciter Datur a

deo ꝛ infunditur. ꝛ non acq-ritur ab homine. Nã cum fi-nis nr̃ sit supnãlis. opꝫ ꝙ vir-tus acqrens illũ finẽ sit sup-naturalis. qꝛ Ari. j. ethi. ꝛ. ii. metha. ait. Omnia q̃ sunt ad finẽ dñt eẽ proportionata fi-ni. Cũ finis sit supnãlis: ergo opꝫ ꝙ v̓tus sit supnãlis. sꝫ qđ est supernaturale excedit oẽꝫ nãm: ergo nõ põt hr̃i nec ac-quiri ꝑ nãm, si nõ põt hr̃i per nãm: oꝫ ꝙ deť a deo qui est su-pernãm. ergo v̓tus infusa sim-pliciter datur a deo: ꝛ nõ ac-quiriť a nobis. Tria no. đ v̓-tute infusa. ¶ Primo qꝛ a so-lo deo infũdiť. ¶ Scđo no. dr̃iam inter infusas ꝛ acqsi-tas. ¶ Tertio no. v̓tutes in-fuse omnino sũt ad salutẽ ne-cessarie: dr̃iam gr̃e v̓tutꝫ infu-se ꝛ virtuti acqsite. vide in. 2. Bona. di. 27. ar. j. q. 2. Jte in quolibeto Ricardi. Jtẽ in. 3. Bona. ꝛ in p̃mo. Et no. ꝙ nõ tm̃ differunt virtuteſ acqsite: ꝛ infuse inq̃tũ alique aqrun-tur ꝑ ꝯsuetudineꝫ doctrinã ꝛ societateꝫ. ꝛ alique simplr̃ ꝛ immediate infunduntur a deo sed ẽt differũt in hoc ꝙ v̓tu-tes infuse sunt alteri⁹ spẽi a v̓tutibus acqsitis. Sicut ait Tho. j. 2. q. 63. ar. 4. Qđ ver̃ ꝛ valde mirabile ꝛ speculati-uũ ad videndũ ꝛ intelligẽdũ. ꝛ qđ hoc sit veꝝ. pbať sic. q̃li-bet dr̃ia in diffõne posita. di-uersificat spẽm. Sꝫ in diffõe virtutꝫ poniť: quã de⁹ i nob̄ si-ne nob̄ opať. ꝫ v̓t⁹ acqsita cui hoc nõ cõuenit qꝛ acqriť sine deo: loquẽdo large non ẽ eiuſ dẽ spẽi cũ infusa. No. tñ scđꝫ Tho. vbi supra. ꝙ dupl'r hũ⁹ distinguũť spẽ. ¶ Prio mõ ſm spãles ꝛ formales rõnes obõꝝ. Obm aũt cuiuslibꝫ v̓-tutis est bonũ ꝯsideratũ i mã ꝑpria. Sic obm tempantie ẽ bonũ delectabiliũ i concupi-scẽtijs tactus. Cuius obi for-malis rõ est a rõne q̃ instituit modũ in his ꝯcupiscentijs ꝛ mensurã. Mãle aũt est illud qđ ẽ ex pte ipsaꝝ cõcupiscen-tiaꝝ. Manifestũ ẽ at̃ ꝙ alte-rius rõnis ẽ modus ipositus in h⁹mõi ꝯcupiscentijs scđꝫ regl'am diuinã. Et alteri⁹ ſm regulã ꝛ rationem humanaꝫ pura in sumptione ciborum. Rõne hũana modus statuiť: vel ꝫ fine sit: vt ñ noceat vali-tudini corpis nec ipediat sim-pliciter rõnis actũ. ſm at̃ re-gulã legis diuie regriť ꝙ hõ

hoc fine castiget corpus suum ēt nō respiciēdo valitudinē ꝛ in seruitutē redigat per abstinētiā cibi ꝛ pot⁹ ꝛ aliorū hmōi ꝛ a potētia generationis ꝛ voluptatis carnis. Itē vt deus nō offendat ex nimia pinguedine ipsius carnis:q̄ nō fac nec respicit virtus acqsita. vñ ex hoc manifestū ē ꝙ tēperātia ifusa ꝛ acqsita differūt spē. Sic ē de fortitudine.q: vt fortitudo ē v̄tus acqsita:stat ꝯstāter vsqꝫ ad mortē:ꝛ ēt mortē ex v̄tute morali r̄cipit.Sꝫ fortitudo ifusa ñ solū recipit mortē simpl'r p r̄spectū ad ipsā virtutē necꝫ ex timore:sꝫ recipit mortē principal'r p respectū ad ipꝫ deū vl' p respectū ad offensionē ipsius dei;q̄ oio seq̄ret si in casu necessario:morꝭ ipsa nō susciperet. Tūc fortitudo vt virtus infusa nō tm̄ mortē nō suscipit cū timore: nec refugit sꝫ currit ad ipsaꝫ mortē ꝛ ēt libēter ꝛ sponte ꝛ sic maxima ē dr̄ia inter fortitudinē acqsitā ꝛ ifusaꝫ. Imo tāta ē dr̄ia inter infusaꝫ ꝛ acqsitā ꝙ sola virtus infusa excedit oēꝫ v̄tutē acqsitā q̄ꝫ vnq̄ꝫ hūerīt oēꝭ phi sil' nec hitur

sunt vsqꝫ i finē mūdi oēs creature rōales sil'. Sic ō iustitia acqsita:q̄ reddit vnicuiqꝫ qd̄ suū ē:vt maiorē reuerētiā ꝛ subiectionē. ꝛ h̄ pp̄ d̄bitū nālis rōis. Iustitia āt ifusa nō solū maiorib⁹ exhibet reuerētiā ꝛ subiectiōeꝫ pp̄ d̄bitum rōnis simpl'r:sꝫ h̄ facit.prio ꝛ p̄ncipal'r pp̄ bonorē ꝛ gl'iaꝫ dei. scd̄o pp̄ bonū v̄tutis moralis. Itē ēt non solū maioribus reuerētiā exhibet virtuꝭ infusa:sꝫ ēt minorib⁹ ; q̄ duo simpl'r nō facit nec respicit iustitia acqsita . Itē iustitia infusa facit occidere legis et statutorū transgressorē .prio ꝛ principaliter ad bonorē d̄i ꝛ vt ab alijs vitet tale delictū pp̄ exēplū illi⁹ q pp̄ bonū iustitie ꝛ caritatꝭ occisus ē.Et sic pꝫ qūo rōe finis alit̄ se hꝫ hit⁹ v̄tutꝭ infuse ꝛ aliter hituꝭ v̄tutꝭ acqsite. ¶ Scd̄o mō habit⁹ distinguit spē f̄m ea ad q̄ ordinant. Nō.n. est eiusdē spēi.sanitaꝭ hois ꝛ eq pp̄ diuersas nās ad q̄s ordināt vl' pp̄ diuersos fines. Eodē mō dic phs.3.politi.ꝙ diuerse sunt v̄tutes ciuiū f̄ꝫ ꝙ hñ se hñt ad diuersas policias.Et p hūc ēt modū differt

spē. ṽtutes morales ⁊ infuse
p quas hoies bñ se hñt in or
dine ad id ꝙ sint ciues scōꝝ ⁊
dōestici dei. s. in ordine ad ip
sam beatitudinē. Et alie ṽtu
tes acqsite ꝑ3 qͣs hō bñ se h3
⁊ regit simplr in ordine ad
ipsas res hñdas tm̄. Ex his
p3 q̄ta dr̄ia sit iterṽtutes ac
qsitas ⁊ ifusas. Sꝫ pōat alia
dr̄ia aurea sup oēs: interṽtu
tē acqsitā ⁊ infusa3. Nā ṽtꝰ
simplr acqsita cōit stat ⁊ sta
re pt sine gr̄a dei sine merito
vite et̄ne ⁊ sine vlla acceptōe
apō deū tā ipsiꝰ ṽtutis q̄ ṽtu
tē ipā3 possidētꝭ. ⁊ pt stare cū
hoie malo ⁊ psona pūersa. E
ꝯ ꝑ3. d. Boā. in. 2. sen. di. 27.
in. q. circa lr̄a3. Et ꝑ3. b. Th.
1. 2. q. 68. ⁊ ar. 5. ṽtꝰ infusa a
caritate informata nūq̄ pōt
eē sine gr̄a dī. sꝫ vbicūq3 ē vir
tꝰ infusa: ē ⁊ gr̄a dī. ⁊ ecōuer
so vbi gr̄a dei: ibi ē sp ṽtꝰ in
fusa. itē ṽtꝰ infusa nūq̄ pōt
stare sine merito vite eterne:
⁊ ppetue felicitatꝭ intellꝭ stā
te ipsa ṽtute in aia ⁊ pseuerā
te. itē aia quā ṽtꝰ possidet in
fusa nūq̄ pt eē p eo tpe p q̄
talis ṽtus infusa ē in aia ꝙ
nō sit deo accepta: imo accep
tissima ⁊ amica: imo ⁊ ipa ṽ
tus infusa sūme deo pl3 ⁊ est
accepta dō nec aliť pt eē. De
mū ipsa ṽtꝰ infusa nō pt star̄
cū aliq̄ hoie malo. qꝛ cū ṽtus
ifusa sit tota bōa. eꝫ hō pcōr
totꝰ malꝰ: ⁊ ꝯria sil' eē nō pñt
q̄ recipe. O igiť ṽtꝰ infusa ve
ni in animā meā. O deꝰ eter
ne. O deꝰ bēigne. O deus pr̄
misericordiaꝝ ⁊ totiꝰ ꝯsolati
onis. O fons omniū gr̄aꝝ. o
spūs scē dator ⁊ largitor om
niū ṽtutū infusaꝝ ꝯcede nob
hāc ṽtutē infusa3: q̄ mediate
te videre possimus. O iesu
dlcissime. O saluator gratio
sissime. O xp̄e bñdcē omniū
redēptoꝝ ꝯcede nobis p ṽtu
tē tue sanctissime passionis
hāc ṽtutē infusa3. Tu. n. di
xisti. Petite ⁊ accipietꝭ: q̄ri
te ⁊ inuenietꝭ. Ecce petimꝰ gra
tiā ⁊ ṽtutē infusa3. Ecce q̄ri
mus gratiā ⁊ ṽtutē infusa3.
Ecce desideramꝰ toto corde ⁊
tota anima ṽtutē infusa3. da
igiť nobis. Cōcede nobis. lar
gire nobis. O aia qd torpes?
Quid dormis? Quid pigrita
ris? Quid ocio vacas? Pete
Pete. Pete. a dño deo tuo
hāc bñdcā3 ṽtutē infusam: ⁊
hēbis eā: ⁊ dabit eā tibi deꝰ.
Et vltra pdcā nō. ꝙ aia sicut

nunq̄ȝ saluabit̄ sine v̄tutibuȝ theologicis infusis. Sic ⁊ nūq̄ȝ sine alijs v̄tutibus moralib⁹ infusis. Uñ saluti nr̄e ōio necessarie sunt ⁊ v̄tutes theologice ⁊ v̄tutes morales infuse. theologice p̄rio infuse a deo nobis necessarie. pbat̄ Nā Tho. 1. 2. q. 62. ar. 3. pōit dubiū vtrū ꝯueniēt. tres v̄tutes theologice infūdāt̄ in aīa Rñ. sic. di: Nā v̄tutes theologice h̄ mō ordināt ad finē supnaturalē vel beatitudinem sic p naturalē inclinationē ordinat̄ hō in finē sibi ꝯnaturalē. h̄ āt ꝯtingit s̄ȝ duo. primo qdē s̄ȝ rōnem vl' intellectū in q̄ꝫtū ꝯtinȝ p̄ria p̄ncipia vl'ia cognita nobis p naturale lumē intell'us. Ex qb⁹ p̄ncipijs prim⁹ vl'ib⁹ pcedit rō ⁊ mouet̄ tā i speculādis q̄ꝫi agēdis

¶ Scd̄o p rectitudinē volūtatꝭ natural'r tēdēt̄ꝭ in bonum rōnis. Sȝ h̄ duo deficiūt ab ordine ipsi⁹ beatitudinis supnatural' s̄ȝ illō p̄me ad cor. 2. Ocul⁹ ñ vidit ⁊c. nec in cor hōis ascēdit. s. p intell'cȝ naturalē. vñ oȝ q̄ q̄ꝫtū ad vtrūq̄ȝ aliqd hōi supnatural'r addat̄ ad ordinādū ipsuȝ in finē supnaturalē: primo qdē ad intellectū addūt̄ hōi qdā principia supnaturalia q diuino lumine capiūt̄. Et hec sunt credibilia: de qbuȝ ē fides. secūdo vero cū volūtas ordinatur ad finē vllū. dupl'r se hȝ. primo q̄ꝫtū ad mobilitatē ad ipsum finē tēdētē. sicut in id qđ ē impol'e ꝯseq. Et ex hoc necessario datur nobis spes nos erigēs ⁊ mouēs in finē. scd̄o q̄ꝫtū ad quādā vnionē spūal'ȝ. q: volūtas primo mouet̄ ad aliqd. scd̄o vnit̄ illi rei. Et sic respectu vnionis volūtatꝭ ad finē p quā q̄dāmō trāsformat̄ in illū finē. ⁊ ad hoc requiritur charitas que est supnaturalis: vt nostrā volūtatē ꝯiungat fini supnaturali. ex hoc apꝫ quō nob' necessarie sunt omnino tres virtutes Theologice ad salutem. secūdo nō tm̄ sunt necessarie nobis virtutes theologice ad salutē. sed etiam morales ⁊ cardinales infuse: et non sufficerēt acquisite. h̄ cōfirmat beatuȝ Tho. 1. 2. q. 68. ar. 3. di. q oportet effectus esse suis causis ⁊ p̄ncipijs proportionatos. oēs āt virtutes tā intellectuales q̄ꝫ morales q̄ ex nr̄is actib⁹ acqrūt̄ pcedūt

ex qbusdā nālibus pncipijs in nobis existētib⁹ q̄ sunt sinderesis ad bonū appetēdū: ꝛ malū fugiēdū. ꝛ ex bona com plexiōe corpis q̄ ēt ē aliqđ pn cipiū ad vtutes acqrēdas ꝑ3 bonā dispositionē loco quoꝝ pncipioꝝ nāliū cōferunt su pernālr nobis a deo vtutes theologice qb⁹ ordinamur ad finē supnālez sicut supra im mediate visum ē. vñ ꝑ3 ēt ꝙ hijs vtutib⁹ theologicis pro portiōalr rñdeāt alij supnā les habit⁹ diuinit⁹ cāti in no bis q sic se hēant ad vtutes theologicas supāles sicut se hñt vtutes intellectuales ac morales ad pncipia nālia vtu tū. Ex h̄ ꝑ3 ꝙ oino vtutes mo rales ꝛ infuse simul cū theo logi. sunt nobis neciē ad salu tez. Qđ si obiceres forte. di. qđ saltē vtutes morales infu se nō sunt nobis neciē ad salu tē s3 sufficiūt theolo. Et rō ē q2 in opib⁹ dei multomin⁹ est aliqd supfluū quā in opibus nature. s3 ad ordinādū nos in bonū supnāle. sufficiūt vtutes theologice. g̃ nō sūt nobis ne cessarie alie vtutes morales supinfuse. Ad h̄ Rñdet Tho. pria ꝑe. q. 63. ar. 3. qđ verꝝ ē qđ vtutes theologi. sufficien ter nos ordināt in finē supna turalē ꝑm q̄3dā inclinatiōem q̄3tū. s. ad ip3 deū immediate. s3 oino op3 qđ ꝑ alias vtutes infusas ꝑficiat aia circa ali as res agēdas in ordie tm̄ ad deū. Itē si obiceres. di. ꝙ so lū sufficiunt theolo. infuse ꝛ nō morales. Na3 nā nō facit ꝑ duo q̄ facere pōt per vnu3 multominus de⁹. s3 de⁹ infe ruit aie nr̄e scia vtutū. vt diē glo. ad Heb. j. c. g̃ nō o3 ꝙ de us causet in nobis alias vtu tes infusas s3 sufficerēt acqsi te. Rñdeo ꝑ3 Tho. vbi sup̄ qđ virtus illoꝝ pncipioꝝ nālr inditoꝝ nō se extēdit vltra ꝓ portiōe3 nāe. Et iō in ordine ad finē supnāle3 indiget hō ꝑ fici ꝑ alia pncipia infusa sup addita ꝛ supnālia. Nā pħus p̄. ethico. ꝛ. xj. metaphy. ait. Ordo agentiu3 ꝛ eoꝝ q̄ sunt ad finē o3 eē ꝑ3 ordinē finium ꝛ q2 finis est supnālis op3 ꝙ actio ꝛ acqsitio sit supnālis. h̄ idem habet. 23. q. 5. c. Pro dest se vitas vbi dī. Ea q̄ sunt ad finē semꝑ dñt regulari ꝑm qđ dictat rō finis ꝛ q2 vt su pra rō finis ē supnālis. g̃ ꝛ ea q̄ sunt ad finē illū agēdū op3

qđ sint supnālia: ⁊ qꝛ qđ ē su
pernā3 vel supnāle solū ifun
dit a deo. ḡ op3 qđ a deo vtu
tes infuse ⁊ supnāles aie in
fundant. Et sic p3 ꝯclusio ve
rissima quod homini nō suffi
ciūt vtutes morales acqsite
s3 op3 qđ hēat a deo vtutes in
fusas. Jō ait diffinitio quā3
deus opat in nobis sine nob
.s. vtutē infusā3. Patuit etiā
differētia maxima inter infu
sas ⁊ acqsitas. Qui igit non
h3 has a deo vtutes infusas
pessime stat ⁊ in statu dāna
tionis. Petat igit eas a deo
qui affluēter dat oibꝰ peten
tibus ⁊ sic poterit sine dubio
hic. ⁊ p ꝯñs mediātibus tali
bus vtutibꝰ saluari. ¶ Cum
aūt dicat ite3 diffinitio. vir
tus ē bona qlitas mētis qua
recte viuit q nemo male vtit
quā deus in nobis sine nobis
opat. Jlla vba dupl'r hñt in
telligi. Prio mō cū dicit dif
finitio. quā deꝰ opat in nobis
sine nobis. s. merētibꝰ intelli
git qđ vtus ifusa diuina gra
informata dat nobis sine vl
lo merito nr̄o. i. qđ nos nulla
tenus possumus mereri a đo
qꝫ ipse nobis infundat grām
suā cu3 q ⁊ oēs vtutes simul
descēdūt. Nam vtus infusa
gra ⁊ charitas l3 aliqľr dif
ferat: tñ cōiter oēs simul re
periunt vt ait Tho. Nā dñs
Bona. in.2. di.27. arti.j.q.2.
ponit questionē vtrū sit dria
inter grā3 ⁊ vtutē gratuitā3.
sicut sunt spes. fides. ⁊ chari
tas pōit ibi diuersas opinio
nes. tñ ꝯcludēs ait qđ ē dria:
vñ ait ibidē. Quēadmodum
cū dico lumē ⁊ colorē illumi
natū. dico aliā ⁊ aliā forma3
l3 vna sit ordinata ad aliam.
Et quodāmō altera cōpleat
ex alteriꝰ pñtia. Silr itelligē
dū ē de gra ⁊ vtute gratuita.
quēadmodū. n. color ē qlitas
corpis terminati q a pñtia lu
minis influxi venustat ⁊ ꝯple
tur vt possit mouere visum.
phs. 2. de aia. Color nō est visi
bilis sine lumine. Sic vtus
q est habilitatio potentie sine
gra gratū faciēte informis ē
sicut color sine lumine. sed ea
aduēiēte q aia tota in se ⁊ su
is potētijs decorat formari
⁊ viuificari dñt hitꝰ vtutū ⁊ ef
ficiūt accepti. Et quēadmō3
ex lumine infuso ⁊ colore nō
fit vnū f3 eēntiā s3 p ordinem
⁊ iterū lumē mōstru3 illūinat
aera ꝯiūctū corpi terminato.

ꝛ incꝺtũ colorẽ reddit lumi nosuꝫ nõ ẽ aliḋ ꝛ aliud ꝑ eẽn/ tiã ſ; sola ꝯpatiõe differens ꝛ ꝼꝫ eẽ. Et ſicut vnũ lumẽ hꝫ diuerſos colores ad actũ de/ ducere ſine ſui multiplicatio ne. ſic i influẽtia grẽ ꝛ habitu ṽtutis intelligẽdũ ẽ eſſe .ſ. ꝙ grã ſupueniẽs cũ habitu vir/ tutis charitatis quẽ forma/ re dĩ nõ facit vnũ ꝑ eẽntiaꝫ. ſ; iḋ format qꝛ ad finẽ ſuũ ordi/ nat. Silr grã a q̈ dr aia eſſe deo grata ꝛ a q̈ aliqua vtꝰ dĩ eẽ gratuita nõ differt niſi ſo/ la ꝯpatiõe. ſicut ṗmũ expoſi/ tũ eſt in lumine ꝗ vna eſt grã a qua oẽs virtutes aie dicun tur eẽ gratuite. h ibi. Uide ſi vis formaliꝰ qõneꝫ in ſuo lo/ co. Jdẽ Bona. in. ȝ. di. 27. ar. j. q. 3. dicit qḋ charitaꝭ ꝛ grã ſunt idẽ ꝑ eẽntiã ſ; ſolũ diffe runt relatiõe ſicut lumẽ ꝛ ra/ dius. Et ibidẽ in rñſione ṗmi argu. ait qḋ de ṽtute ẽ loq tri pliciter aut quantum ad eſſe aut quantum ad bene eẽ. aut quantum ad operari. Si q̄ꝫ/ tum ad eẽ ſic qlibet ṽtus hꝫ in ſe ipaꝫ ꝓpaꝫ formã ꝑ quaꝫ diſtinguit̃ ab alia vt fides a ſpe. Si loq̄mur de ipſis q̄ꝫtũ ad bene eẽ ſic informãt̃ ab ip ſa grã q̄ facit ipſas gratas ꝛ deo acceptas. Si loq̄mur q̄ꝫ/ tũ ad opari ſic iformãt̃ a cha ritate q̄ eſt põdus inclinãs ꝛ dirigẽs oẽs opationes oium virtutũ in ſuũ finẽ. h il. Hijs ꝑſuppoſitis loquẽs de virtu/ te gratuita vel infuſa grã in/ formata. dico qḋ illa ṽba no ſtre diffinitionis. ſ. quã deus opat̃ in nobis ſine nobis in/ telligũt̃ qḋ deꝰ dat nobiꝭ vir tutes grã informatas ſine no bis. i. ſine nr̃is meritis ꝛ opa tiombꝰ ꝛ ſolũ ex ſua mera ꝛ li bera ꝛ ſpõtanea ꝛ realt clemẽ tia bonitate. ꝛ charitate. Et qḋ talis grã ſimul cuꝫ ṽruti/ bus det̃ ſine vllis meritis no ſtris ꝓbat̃. ¶ Prio auctate ¶ Scḋo rõne. ¶ Primo au ctoritate. Naꝫ dĩ. j. q. j. §. j. grã ſi nõ gratis dat̃ vel acci/ pit̃ nõ ẽ grã. Jtẽ Au uſtinus in lib. de trini. ait. Fundamẽ/ tũ meriti nullo mõ cadit ſub merito ſ; cũ grã ſit fundamẽ tũ ꝛ meritũ oiuꝫ operũ ꝛ bo/ noꝝ nr̃oꝝ. ꝗ grãꝫ cũ ṽtutibuꝭ gratuitis ꝛ ifuſis mereri nõ poſſumꝰ. Criſo. ſup Mat. ait Nequaq̄ꝫ pẽſandũ ẽ qḋ grãꝫ ex opibus nr̃is a deo mereri poſſimꝰ. Si ex opibuꝭ daret̃

gr̃a ꝛ ex meritꝭ neq̄q̄ꝫ gr̃a ee͂t
ꝭ ille. ꝓbať duplici rõne q̄s
põit dñs Bona.in.2.li.di.27.
ar.2.q.j.in ar.ad pt̃e negatí
uã.d. Meritũ ꝛ p̃miũ hñt or
dinẽ sicut via ꝛ terminꝰ. ꝛ sic
dispositio respectu eiꝰ ad qđ
dispõiť.ḡ necesse ẽ qđ meritũ
p̃cedat vl' tp̃e vl' nã.ḡ cum oẽ
meritũ sit ab ip̃a gr̃a ꝛ a gr̃a
ꝓcedat.ipol'e ẽ mereri p̱ op̱a
nr̃a ip̃aꝫ gr̃aꝫ: immo ip̃a gr̃a
dat meritũꝫ op̱ibus nostris.
¶ Sc̃da rõne ꝓbať sic q̄ꝫtũ
vnũqđq̄ꝫ placet đo tm̃ dr̃ bo
nũ ꝛ meritoriũ. sꝫ nullũ opꝰ
nec vllũ bonũ nec ẽt ip̃e vsuſ
gr̃e đo placꝫ nisi mediãte ip̃a
gr̃a: Sꝫ donũ gr̃e eoipso qđ
habeť nõ mereť se.ḡ a fortio
ri nec ip̃a bona op̱a ꝛ v̉tutes
a gr̃a ꝓcedẽtia merebũť ip̃aꝫ
gr̃aꝫ. Immo Bona. ibideꝫ in
corp̱e.q. dic̃ qđ donuꝫ p̃muꝫ
gr̃e nõ p̃t mereri nec merito
ꝯgrui: nec ꝯdigni. Btũs aũt
Tho.j.2.q.cxiiij.ponens du
biũ. Utrũ hõ possit sibi mere
ri p̃mũ gr̃e donũ egregie rñ
dit distiguẽdo.s.qđ donũ gr̃e
dupl'r p̃t ꝯsiderari. Uno mõ
f̃ꝫ rõem gratuiti doni. Et sic
mãifestũ ẽ qđ oẽ meritũ repu
gnat gr̃e. q: vt ad Ro.x. dr̃.
Si ex op̱ibꝰ iã nõ ẽ gr̃a. Alio
mõ p̃ot ꝯsiderari f̃m nãꝫ ip̃iꝰ
rei q donať. Et sic ẽt non p̃ot
cadere sub merito non hñtis
gr̃aꝫ.tũ q: excedit ꝓportionẽ
nãe tũ ẽt q: hõ añ gr̃aꝫ in sta
tu p̃cti hꝫ ꝭ impedimẽtũ ꝓ
merẽdi gr̃aꝫ.s.ip̃ꝫ pcm̃. Post
q̄ꝫ ẽt aliq̄s iã hꝫ gr̃aꝫ.nõ p̃ot
gr̃a iã hita sub merito cadeř
q: merces ẽ terminꝰ op̱is.gr̃a
v̉o ẽ p̃ncipiũ cuiuslibet boni
op̱is in nobis. Si v̉o ad donũ
gratuitum q̄s mereať v̉tute
gr̃e p̃cedẽtis.iã non erit p̄ria
vñ mãifestũ ẽ q̄ꝑ nullꝰ p̃t sibi
mereri p̃mã gr̃aꝫ.ꝭ Tho. Ex
hijs igiť auc̃tibꝰ rõnibꝰ ꝛ di
stictiõibꝰ claret qđ nec p̱ nr̃a
op̱a nec merita possumus me
reri qđ deꝰ det nobis ꝛ gr̃aꝫ ꝛ
v̉tutes. Sꝫ ꝓbať exẽplo ma
nifesto atq̄ꝫ sil'itudie ꝛ clari
or veritas apparebit. Nam
Ricar.in.3.distinctiõe quar
ta ponit dubium. Utrum fi
liuſ dei assumpsisset humanã
naturam propter aliquod me
ritum. Et respondit di. quod
incarnatio filij dei potest du
pliciter cõsiderari: Aut quan
tum ad essentiam. Aut q̄ꝫtum
ad circũstantiã. primo mõ fili
us dei humanã nãm nõ p̃ot

suscepisse pp aliqd meritū. loquēdo de merito simplr. Rō qz fundamētū ois meriti nō pōt cadere sub merito. Sz incarnatio filij dei sp fuit fūdamentū ois meriti post lapsuz hūane nāe inquantū sine fide explicita vel explicita. nūq̄ʒ potuit aliqs mereri vitā eternā. vñ Aug. in encheridiō. c. pe. ait. Nec antiquoꝝ qsq̄ʒ q̄tūcunqʒ iustoꝝ pter xpi fidez salutē potuit vnq̄ʒ inuenire. H ille. ergo nulla creatura p se vel p alios oēs sil' mereri potuerūt filij dei incarnationē. puta incarnatio dei fuit ad repandum humanā nām. Nā āt extēdit indiuidua iq̄tū nō tot sunt indiuidua i humana nā qn apta nata sit q̄ʒtū est de se pluribꝰ cōicari q̄ʒ nis ex ordine creatoris pfixꝰ sit ꝛ pcisus numerus indiuiduoꝝ qbꝰ cōicabit: g nullum meritū hois puri vel oiuz simul pōt mereri tātā grāz: vt filius dei icarnaret. scdo mō si loqmur de merito incarnatiōis filij dei q̄ʒtū ad circūstātiā lz pt eē dupliciterr aut q̄ʒ nis ad circunstantiam tēporis: aut psone in qua ꝛ de q̄ filius dei carnē humanā assūpsit. pmo mō pt dici q sancti pres meruerūt suis orōnibꝰ vt filius nām humanā assumeret tpe illo quo assumpsit. ipsi. n. flagratissimis desiderijs psupposita filij di icarnatione futura meruerūt eiꝰ accelerationē. ¶ Scdo pōt dici q ipsa virgo Maria q̄ʒuis merito odigni ñ meruerit cōcipere filiū dei cū hoc oē excedit meritū: tñ presupposita dei filij incarnatiōe pōt dici q aliquo mō meruit ocipere filiū dei inq̄ʒtū erat psona purissima ꝛ in oi sanctitate pfectissima. Et hoc erat decens fm Ansel. li. de cōceptiōe v̄ginali vltra mediū vbi ait. decebat. n. vt illius hois cōceptio de mre purissima fieret ea puritate q̄ Maior sub do negt intelligi. vñ meritū illō de quo virgo Maria meruit effici mr dei. pōt dici meritū cōdecentie vel ogruitatis vel fm aliq̄s dignitatē. Et sic de v̄gine dr. beata viscera matrevirgis q̄ meruerūt portare eternū pris filiū. glo. dicit q dz intelligi de merito cōgrui non odigni. hic Rica. hijs declaratis pz q pmo q̄ʒtum ad essentiā meriti ipossibile fuit

mereri nec a vgine nec a sanctis pribus incarnationē filij dei. Ratio ē q2 incarnatio erat fūdamētū oium meritoꝝ ıō nō potuit cadere sub merito. Jō lʒ cōfirmās apl's ad titū.2.ait. Apuit humanitas ꝛ benigni. salua. nri dei nō ex opibus que fe.nos.sʒ ſm su. m.s.nos fecit. Jteʒ ro.11. Si gr̄a dei iā nō ex opibus.alioquin gr̄a iā nō ē gr̄a. Et nūc silr nō possum mereri nisi in fundamēto meriti xp̄i. vn̄ dr̄ i.q.i.c.cū paulus dicat. Fundamentū aliud nr̄o pōt ponere p̄ter id qd̄ positū est. vʒ.iesus xp̄s ꝯsequēter pbaf q vbi xp̄s nō est fundamētū meriti nullū pōt eē boni opis edificium. hec ibi. Hijs p̄supposi tis ꝯclude a silr. q sicut fuit vnq̄ ipossibile mereri incarnationē filij dei q̄tum ad eēntiam. eo q erat fundamentū oium meritoꝝ. Sic nobis impossibile est vnq̄ mereri diuinā gratiam ex nr̄is operibus bonis cū ipsa gr̄a sit fundam̄tum ꝛ p̄ncipiū oium meritorum nr̄oꝝ ꝛ ex ipsa pendent oia merita nr̄a. ppterea Aug. ad sixtum presbr̄m ꝛ recitat Magr̄.i.2.di.26.c. Ex meritis. cōcludit optie di. Cū cernat deus merita nr̄a nihil aliud cernat q̄ꝫ munera sua. vnde vita eterna in fine a deo meritis p̄cedētibus reddif: q2 eadē merita qbus reditur: non a nobis sunt: sed in nobis oia facta sunt p gr̄aʒ. hec ille. Et q2 deus dr̄ remunerare munera sue gr̄e. rō eē pōt q2 successiue quattuo2 p̄cedunt an̄ ipsum q oia pcedūt ex mera bonitate dei: ꝛ sine vllis meritis nostris: ſʒ Tho.i.2.q.110.ar. j. Et ſm Bona. in.2.di.26.ar. i.q.i.ꝛ ſm Alexan.in.3.in tractatu de gr̄a. ¶ P2imū ē diuina dilectio. ¶ Scdʒ ē gratificatio siue grati i gratū faciēs. ¶ Tertiū app2obatio. ¶ Quartū acceptatio. ¶ Quintū p̄miatio. ¶ P2imū est dilectio: q2 p2imo deꝰ diligit. ¶ Scdm est gratificatio que datur sine meritis nr̄is. Nā dicit Alex. vbi sup̄. Qd̄ deus nūq̄ app2obat animā nisi sit ei similis. Similitudo aūt creaturaꝝ nullatenus pōt ꝯpari vel assimilari deo cū ipse sit virtutis infinite ecōtra psōa virtutis finite Est igitur necesse q deus det gratiā illā ꝛ similitudinē aie

q̈ data efficit deo grata ꝛ h fit sine vllis meritis nr̄is. pꝫ exēplo. Ponat qd rex hēat filiā q̄ vult in maritū vnū caligarium ꝛ nō aliū. nulla ē cōpatio nobilitatis īter istos. Videns h pr̄ dic caligario. q2 nō es dign9 filia mea: nec ex meritis tuis potes eē dign9. Jō vt sis dign9 facio te cōitē vl militē sic fac de9 dādo nobis suā silitudinem mediāte gr̄a quā ex meritis nr̄is nullo mō acqrere possum9. T. āt vbi. s. ait. Q̄ð dr̄ia ē inter gr̄az dei ꝛ inter gr̄az hois. Gr̄a dei sp pōit id qd ē suū in creatura. Gr̄a āt hois sp p̄suppōit aliqd eē in creatura q2 sp mouetur ex aliq̊ bono p2eexn̄te. vt q2 aliqs ē moralis bon9 virtuosus ꝛ hmōi. Posita gr̄a de9 approbat illā aiaz. q2 nūq̄ꝫ deus approbat aliquē nisi in se habeat aliqd. s. gr̄az per qd sit approbatiōe dign9. Approbatio ptꝫ ad intellectuꝫ. q videns reꝫ hr̄e bonitatē aliquā approbat eā qua approbata fit acceptio in volūtate q2 volūtas nunq̄ꝫ fert nisi in bonū p̄cognitū ab ipo intellectu. vt dic pħus. 3. de aia. Et nō. qd diuia volūtas vel itellectus in approbādo aliqd vt dic Bona. vbi. s. nunq̄ꝫ fallit eꝰ i nob ē: q2 iudiciū hois sepe fallit credēs aliqd eē bonū ꝛ erit malū. Jtē volūtas dī nūq̄ꝫ afficit ex aliq̄ passione eꝰ ē i nob: q2 volūtas hois ex aliq̄ passiōe vel affectione magis aliq̄n dirigit in re affectiōatā q̄ꝫ in aliā in quā dirigi deberet. ¶ Tertio ꝛ vltimo volūtas dei ꝛ intellect9 in gratificādo nūq̄ꝫ mutatur. ¶ Quarto post dilectiōeꝫ dī post gratificatiōem p9approbationeꝫ seqt acceptatio. q2 acceptat p̄sonā cū opib9 suis. ¶ Quito post acceptationē seqt p2emiatio. q̄ oia q̄ncꝫ vt dnt p̄dci doctores simplr ex mera bōitate sua ꝛ sin̄ vll meritis nr̄is opat i nobis. vn̄ gr̄a quā pōit i nob ē ab eo: dilec. q̄ diligit nos procedit ex gr̄a sua quā i aia nr̄a posuit. Approbatio dī q̄ nos approbat eē bonos p̄cedit ex gr̄a quaꝫ ipe posuit i nob. Acceptatio q nos acceptat i suos aicos ꝛ filios p̄cedit ex approbatiōe gr̄e sue i nob p̄miatio q̄ seqt ꝛ quādat nob. dat nob ex sua acceptōne. appro. gratificat ꝛ dilectiōe. Et sic ꝯclusiue pꝫ

q̄ de⁹ vt ait diffō ifūdit i nob̄ ṽtutes ḡtuitaſ ꝛ infuſas. gr̄a ꝛ chari. ifoꝛatas. ſine nob̄. ſ. merētib⁹ ipſā gr̄az ꝛ ṽtutes. O diuia bōitas. o diuia clemētia. o diuina caritas q̄to amoꝛe: q̄ta charitate: quāta dilectiōe es a nobis amāda: cū nobis virtutes tuas: gr̄az tuā: dilectionē tuā. ꝛ pꝛemiuz vite eterne nobis miſeris peccatoꝛib⁹ ꝛ inimicis tuis ipendis nullo merito p̄cedēte nulla pꝛeuia virtute ꝛ bonitate: vere deus me⁹ in h̄ ꝯ̄rius es oib⁹ creatūris q̄ nec diligunt aliquē nec ei bonitatē vllam: aut gr̄am cōicant: niſi meritis eoꝝ pꝛeexn̄tibus. Pꝛecamur igr̄ te dn̄e vt ſic aliȷ̄ſ gr̄az tuā grat̄ ꝛ amoꝛe ipēdiſ: ſic ꝛ nob̄ lāgiri digneri q̄ mediāte poſſim⁹ te videre diligere ꝛ ſeq ꝛ vſq̄ in finē vite nr̄e cōcoꝛdes eē volūtati tue: ꝛ tuis ſp̄ obedire mandatis: hec oia p̄dicta declarata ſunt gr̄a illoꝛū verboꝝ. Uirtus eſt bona q̄litas mētis qua recte viuit̄ q̄ nemo male vtit̄ ꝛ quā deus i nobis ſine nobis opatur. i. ſine nr̄is meritis. ¶ Scđo ṽba nr̄e diffōnis. vz. Uirtus ē bona qualitas mētis q̄ recte viuit̄ qua nemo male vtitur: quā deus in nobis ſine nobis opatur pn̄t intelligi cū dubitatiōe. vz vtrū verū ſit q̄ de⁹ poſſit in nobis ifundere gr̄az ꝛ virtutes ſine nobis ex lib. arbi. ꝯſentiētibus. Certe cuz magr̄ ſen. in. 2. di. 24. dicat q̄ ſp̄ in nob̄ viget li. ar. vſq̄ ad mortē: tā in faciēdo bonū q̄ȝ malū vī q̄ de⁹ nō poſſit opari in nobis virtutē gr̄e ſue atq̄ ṽtutū gratuitaꝝ ꝛ ifuſaꝝ ſine nobis ex mero ꝛ lib. arb. ꝯſentiētib⁹. hoc p̄t dupl'r itelligi. ¶ Pꝛio mō ſm tho. i. 2. di. 25. p̄t itell'i q̄tū ad ſimplicē coactionē. ꝛ ſic de⁹ p̄t ex p̄ōa ſua. lȝ lib. arbi. in ſe ꝯ̄phēdat oēm libertatē deſtruere ipſaz libertatē li. arbi. Et ſic veꝝ ē q̄ deus ꝯ̄ volūtatē nr̄am poſſet nob̄ dar̄ gr̄az ſuā ꝛ ṽtutes ēt ſūn nob̄ ꝯſentiē. imo ēt nob̄ r̄pugnātib⁹. rō ē q: p̄ōa dādi ōi ñ tm̄ hȝ p̄ōaz creādi ꝛ nāſ ſȝ et potētiā: ſm tho. oia creata ꝛ oēſ nāe ōſtruēdi. Cito āt ait gre. i mo: a. oia i nihilū tēderent niſi manus oipotētis dei ea teneret: q ea ꝯdidit. ſȝ certe cū hac coactione deus nūq̄ repit̄ aliquē coegiſſe. nec credit̄ q̄ vnq̄ȝ cogere debeat.

¶ Scdo mō pōt intelligi q̄3 tum ad imutationē volunta/ tis tunc deus dr̄ imutare vo lunatē ab vno in aliud ꝛ ab vna re in aliā cū imittit terri bilia flagella: terribilesq̄ cōmi nationes paupertates infor/ tunia ꝛ similia qbꝰ mediāti/ bus aia flectit efficaciter ꝛ li berū arbitriū totalr̄ inclina/ tur ꝛ mouet ad oē illud qd̄ d̄ us vult. Et hoc mō fm̄ Ricā. in. 2. di. 25. ar. 4. q. 2. verū est q̄ deus pōt cogere volunta/ tē nr̄am: vt velit grām suā3 ꝛ virtutes. Exēplo Pauli. Ac/ tuum. 9. cui eunti ad alligan/ dum xp̄ianos xp̄s dixit saule saule qd me pseq̄ris? Respon dit qs es dn̄e? rn̄dit ego sum iesus nazarenus quē tu pseq ris. et cecidit paulus in terrā ꝛ factus est cecus ꝛ ex h̄ rn̄/ dit. dn̄e quid vis me facere: sed hoc nō dr̄ ꝓprie coactio: loquēdo proprie de coactiōe. qm̄ cū triplex sit actus volun tatis. s. elicitus: impatꝰ ꝛ exe cutiuꝰ: elicitꝰ vt cū aia ꝓpria libertate vult aliqd vel non vult: impatus ꝓut aia impat potentijs vt faciāt vel nō fa ciant hoc vel hoc. executiuꝰ qn̄ ad impium voluntatis vel ad impium alterius potētie corporis exeūt in actū per or gana ipsius corpis. hijs pre/ missis: l3 deus imutat terro res aie vel silr̄ia vel flagella exteriora: solū cogit animam q̄3tum ad tertiā mām ipsiꝰ aie s. p actū executiuū: vt qr dat sibi febres tormēta ꝛ silr̄ia: nō tn̄ directe dr̄ cogere aiam q̄3/ tū ad actū elicitū ꝛ impatū3 s3 illa solū inducit in aiam p actū exteriorē vt libere ipsa exeat in actum elicitū ꝛ im/ peratū. p3 exēplo. Et hic vnꝰ q vult q̄ aliqs neget fidē xp̄i anam ille nō vult. tūc ille di/ cit cū minis ecce carnifices ecce tormēta oia ista tormēto rum genera in te expēdā nisi negaueris fidē xp̄i. ponat q̄ ille ex terrore tormētorū neg3 fidē xp̄i et q̄ cū thure adoret idola. Nunquid illa dr̄ fuisse coactus vt neget fidem xp̄i ꝛ idola adoret? Certe nō potuit n. simplr̄ induci p illa tormē/ ta ad negādu3 fidē xp̄i: s3 non cogi q̄3tu3 ad actū volūtatis elicitū ꝛ impatū: silr̄ potuit cogi p actū exteriorē vt cū in cēso adoret violēter idola sed volūtas ab itra q̄3tū ad actū volūtatis elicitū ꝛ impatū ē

potuit cogi. Hoc igit' fo mō dr̄ deus mutare voluntatem humanā ⁊ lib. arbi. s; certe h̄ nō ē neq; coactio ꝓprie dctō neq; violētia: d̄ hac imutatōe dic̄ Ber. lib. d̄ diligē. deū. Ex occasiōe freq̄ntiū necessitatū ⁊ infirmitatū cogit de⁹ multos ad se redire. q nunq̄ alit' a vijs suis pessimis recederēt. ⁊ h̄ mō intelligit' auctoritas illa. puer. 20. Cor regis in manu dn̄i q̄cūq; voluerit iclinabit illd̄. Itē h̄ mō itelligūtur, ille auctes. Jo. vj. Nemo venit ad me nisi pr̄ meus traxerit eū. Itez Luc. 14. Exi in vias ⁊ sepes ⁊ ꝯpelle eos intrare. s. nō qd̄ simplr̄ cogere dicat' de⁹ s; imutare sic̄ p p̄redicta declaratū ē. ¶ Tertio mō pōt intelligi qd̄ deus cogat nos ad grāz suā vel v̄tutes manēte tn̄ in nob' liberta te libera arbitrij. Et tūc fm Tho. vbi. s̄. ⁊ Ric. vbi. s̄. Et dn̄z Bōauē. in. 2. di. 25. arti. 2. q. 5. nō tm̄ h̄ ē iplr̄e eē s; ēt h̄ ē implr̄e intelligere. quia vt ait Tho. vbi. s̄. manēte nā rei necesse ē nālia nō moueri ⁊ Ricar. vbi supra dicit. Sic̄ non pōt facere de⁹ q manēte nā ignis. ipsuz ignem moueat se sursuz sic nec manēte lib. ar. potest deus mouere lib. arbi. motu opposito libertati. sic̄ velle grāz ⁊ v̄tutes Bona. āt vbi supra dic̄ qd̄ si intelligat' qd̄ de⁹ possit cogere li. ar. auferēdo ei oē; libertatē. hoc deus sine dubio pōt. Si aūt intelligat' qd̄ de⁹ cogat lib. ar. manēte ꝓprietate libertatis ⁊ ei⁹ nā h̄ nō solū ē ipolr̄e sed nec ēt ē intelligere. Nō est vt ibidez ait. q: h̄ implicat in se duo ꝯdictorie opposita. Ex h̄ .n. qd̄ lib. ar. liberū ē. Si aliquod vult libere vult. Et ex h̄ qd̄ volūtariū ē si aliud vult volūtarie vult ⁊ seipo mouēte vult. Ex h̄ āt qd̄ cogitur si aliud vult. fuilr̄ vult ⁊ si qd vult inuite vult: Et si qd vult ab alio vult: q: vt ait phus. Uiolētū ē cui⁹ p̄ncipiū ē extra nō ꝯferēte vim passo. ḡ lib. ar. cogi nō ē aliud quam actū lib. ar. simul ⁊ semel eē liberū ⁊ nō liberū vel seruilē eē volūtariū ⁊ nō volūtariū eē a se ⁊ nō a se. S; h̄ ē ipolr̄e eo qd̄ claudit intra se vtraq; ptē ꝯdictionis. Immo h̄ non tm̄ ē ipolr̄e creature. veꝝ etiā creatrici eēntie. q: istud posse nō ē posse sic̄ in p̄. li. ostīsum ē.

Cōcedēdū igit̄ ē oio ꝟ mō li. ar. nō posse cogi a deo ad aliqd bonū. ſʒ ſi deus vult dare bonū ⁊ gr̄aʒ aie oʒ ꝙ ipa aia ꝯſentiat. aliter deus non pōt ſibi dare hec bona. ❡ Pͬio rōne pmāſionis. ſ. libertatiſ. Fūdamētū rōnis pōit pħs. 2. phi. ⁊. 2. peryreme. ⁊. 9. me. dicēs. Ptātes rōales ſp ſe hn̄t ad opposita. irrōnales vero ad vnū tm̄. hec auctas pħi ſic ītelligēda eſt. cū dicit ptātes rōnales ſe hn̄t ſp ad opposita intellr̄ volūtas rōnal'. ſ. hois tm̄ q̄ cū rōne ⁊ libertate ſua pōt ſp velle opposita vt frig⁹ ⁊ calorem bonum ⁊ malū: albū ⁊ nigrū: gr̄am ⁊ nō gr̄am. Et cuʒ dicit irratiōales vero vno tm̄ ſignificat alias creaturas q̄ cū rōe careāt ⁊ libertate libe. arbi. ꝑut ponit ꝺ ꝟ bona. formalē qōnē i. 2. di. 25. ar. j. q. j. nō pn̄t velle niſi vnū de nccātc: vt ignis nō pōt velle calorē ⁊ frig⁹. ⁊ ſic ꝺ ſingul' Rō ē: qꝛ vt ait ꝯm̄. ſup. 2. met. vnūqꝺqꝫ ſicut ſe hʒ ad emptitatē ſic ſe habʒ ad ꝟitateʒ. Et ꝑmo me. pħs vnūqꝺqꝫ entiū vult ſimplr̄ nā̄ ſibi ꝓpꝛia. Et 4. eth. Qual'vnuſqſqꝫ ē talia vult talia dicͭ talia opat̄. ⁊. Et hīc oꝓ dirigit vnuſqſqꝫ opa ſua ſʒ ſuā nāʒ. Cū ḡ inſenſibilia ⁊ irrōnalia hn̄t nām ſine libertate libe. arb. Jō nō pn̄t velle opposita cū rōne ⁊ cum electōe ſicut pōt velle lib. ar. bois. ſcō fundamēto ꝙ potestates rōales ſp ſe hn̄t ad opposita. ḡ pmittente deo libertate lib. ar. in boie ⁊ nolente gr̄am deus nō pt ſibi dare. ⁊ boc ē qꝺ dicit Ricar. in. 2. di. 25. ar. 4. q. 2. Sic nō pōt facere ꝺus ꝙ manēte nā ignis ipſum ignē moueat ſe ſurſū. ſic nec manēte lib. ar. pt de⁹ cogere lib. arbi. vt velit boc vel boc. Et ſic pʒ ꝙ rōne libertatis nō pōt de⁹ cogere aliquē ad gratiam ſuam.

❡ Secundo ratione inconuenientie. ſi deus daret per vim gr̄am: ⁊ cogeret liberum arbi. ❡ Tria maxia inconueniētia ſequerent̄. Primuʒ dr̄ icōuenieēs apertōis. ſ. peccatoꝝ. ſi daret nolētib⁹ gr̄aʒ apiret̄ poꝛta pctōꝛib⁹ oium pctōꝝ. nā ſi nūc tot peccata mētis obſtiate cōmittūt ⁊ tn̄ credūt ⁊ cōiter ſciūt qꝺ peccatoꝛib⁹ nō dat deus gr̄aʒ q̄ꝫ tomagis plura cōmitterēt. ſi ſcirēt ſe ſine pctō a deo rece

pturos grām: ⁊ sic eē saluan/dos. O quot adulteria vide/res multiplicarī. quot incest⁹ quot homicidia. vsure. sodo/mie. o quot sacrilegia fierent. certe nullus eēt termin⁹ i ini/qtatib⁹ hoium: nullus eēt mo dus in pecatis . nullus esset finis: nulla esset mensura in oi trāsgressiōe p̄ceptoꝝ dei. O deus q̄ꝫ magnū iconueni/ens sequeret̄. si tn̄ ēt iniqꝫ pec catorib⁹ dares grāꝫ. Certe tu deus esses cā oium illoꝝ pec/catoꝝ: qꝛ extra de reg . iu. ⁊ dāno dato: dicit̄ q cām dāni dat dānuꝫ v̄disse vr̄ tu simul cū eis esseꝫ pctōꝛ. Imo deus eēt maioꝛ pctōꝛ oibus. ꝑbat̄ ꝛ. metha. qdquid est cā alioꝝ vt sint talia illud magis ē ta/le. pꝫ i igne q callefaciēs fer/rū est cā calefactiōis: O ma gnū ꝓdigiū. o magna ifamia o magnuꝫ dedecus. o magna calūnia. o magna iniuria de⁹ meus qd̄ tu esses pctōꝛ ⁊ pec catoꝝ socius. Hiero. in trāsi tu suo o deus meus si impijs darēs grāꝫ tuā: si tu iniq̄s i ini qtatibus fouerēs ⁊ pctōꝛ eēs ⁊ peccatorum socius: sed om nes Theologi presertim Bo/nauentura in. ꝛ. distinctione. ꝛ4. ⁊ i. i. di. 40. ar. 3. q. ꝛ. tenēt qd̄ tu deus nō potes eē cā ali cuius peccati ēt venialis qꝛ nō eēt facere bonū: sed defice re: ⁊ hec est rō qꝛ cōmen. in. ꝛ. metha. dicit sicut vnūqdq̄ꝫ se hꝫ ad entitatē sic se hꝫ ad ve/ritatē. ⁊ cū dicat auctoꝛ in li. de cāis. p̄ma cā est pura boni tas: ergo de pura bonitate ni hil ꝓcedit nec ꝓceder̄ pōt ma li: sed tm̄ de bonitate pura ꝓ cedit simplr̄ bonum: ex falsis veꝝ. p̄mo p̄oꝛū. Aug. li. 83. q. 3. deo auctore nūq̄ꝫ fit hō de/terioꝛ ex p̄missis pꝫ. qd̄ nullo modo potest esse causa pec/cati ideo o deus in te non po test cadere aliqua infamia. ¶ Scōm inconueniens dici tur immeritationis qꝛ seque/retur quod deus daret grām suaꝫ nullo merito precedente quod tamen nō facit de lege cōmuni nec fieri pōt. probat̄ Gene. 3. in sudore vultus tui vesceris pane tuo. glo. a for/tiori si requiritur laboꝛ vt de us dat panem materialem coꝛporis vult q laboret viri liter vt sic mereatur habe/re panem gratie anime spiri tualem ꝓbat̄ auctoritate. j. Coꝛi. 3. c. qui parces seminat

gl.sup illa vba ad ga.4.Bōa āt faciētes nō deficiam⁹ ait. quātū seminauerim⁹ in ope rib⁹ virtutis tm̄ metemus i fructib⁹ gr̄e.glo.super illud ad rom .4.Si āt qui opatur merces nō imputat̄ ɓm gratiā fidei sed ɓm merituȝ ait. merces gratie nō dat̄ secundum gratiā fidei tm̄. sed ɓm meritū operatōis. Ꝭ probat̄ rōne similitudinis Tho . in 4.di.46.Sicut se habet peccatū ad penā ⁊ ꝺmerituȝ sic se habet virtus ad gratiam. Sed sic ē ꝙ ɓm mēsurā peccati dat̄ mēɓa pene:⁊ ɓȝ vtutꝭ mēsurā dat̄ ⁊ mēɓa gr̄e. pb. Nam secundū mensurā delicti erit plagaꝝmod⁹Et bōa. i.3.ɓȝ mēsurā pci dat̄ mēɓa iustitie .Et.90.di.c.Alien⁹dr̄ iur̄ mēsurā culpe pnia dȝ imponi.Exēpli gr̄a.fecisti vnuȝ pcm̄ diuina iustitia ipōit tibi vnū graduȝ pene: fecisti duo pcā :duo penaꝝgradus: fecisti.ꝭ.graduꝭ pene . ġ per argumētū a sil'i. Nā de similib⁹ idē ē iudiciū . Scd̄ȝ mēsurā vtutis vel bōi opis est ⁊ mēsura gr̄e.fecisti vnū bonū vnū gradū habebis gratie: fecisti.x.bona.x.gradus gr̄e ⁊ sic de singulis.Ex q̊ ꝯcluditur argumēto auctoritatib⁹ ⁊ rōe:ꝙ ne sequat̄ id magnū inconueniēs.vȝ . ꝙ hō ꝑ coactionē li.ar.hēat gratiā sine vllo suo merito p̄cedēte. de⁹ nō tm̄ vult dare gr̄aȝ ꝑ coactionē ⁊ sine merito sȝvult ꝙ hō ꝯsentiat vt hēat ab eo gratiā ⁊ nō tm̄ ꝯsentiat sed vult ꝙ mereat̄. Nō igit̄ speres. O peccator hr̄e gr̄aȝ ⁊ gloriaȝ dei sine misericordia p̄cedēte:⁊ tn̄ multi credūt ꝙ deus debeat.imo sit obligatus ex sua bōitate ⁊ clemētia eis dar̄ gratiā:padisuȝ:vitā eternā:sūmū bonū:⁊ ꝑpetuā felicitatē:ēt sine vllis eoꝝ meritis.imo cū multis eoꝝ ꝺmeritis pp pcā.O ifelices pcōres. O ceci pcōres.O ignorātissimi pcōres.clama Uoꝭ erratꝭ.Uos erratꝭ voꝭ estis lōge a via virtutis plusq̄ȝ sit celū a terra ⁊ oriēs ab occidente. Mutate versuȝ. Mutate viam. Mutate sonum. Mutate vitam. Mutate mores. Mutate consuetudinem vestram malam:si vultis habere gratiam : si vultis habere gloriam:si vultis effici heredes tā padisi q̄ȝ vite eterne

O quot reperierūt se decep-
tos in nouissimo die mortis
sue. credētes inuenire diuinā
gratiā ꝛ inueniēt diuinā ma
ledictōꝫ. O q̄t erūt tūc ꝺfrau
dati a ꝺsiderio suo credētes i
uenir̄ placatū ꝺuꝫ ꝛ inueniēt
turbatū iratū ꝛ furor̄ succē-
sū. o q̄t er̄t ꝺcepti i opinionib⁹
suis credētes tūc deū iuēir̄ mi
sericordē ꝛ piū ꝛ iuēiēt eū oī
iustitia ꝛ seueritate plēuꝫ ita
vt nedū nullā eiꝭ miaꝫ ipēdat
q̄ꝫ ñ nouer̄t: sꝫ ēt eos acerrie
ꝛ sbtilr̄ pūiat vsq3 ad mimū bo
nū obmissū q̄d facē potuissēt
ꝛ vsq3 ad mimā malā cogita-
tiōeꝫ ꝛ locutiōꝫ. O aīa mīsa
ꝛ ifelix ꝛ obstiata. si sapiēs es-
se volueris. si sꝫ meū ꝯsiliū a
ger̄ volueriꝭ tuo ꝺpōes on⁹ oim
pcōꝝ tuoꝝ q̄b⁹ dabit̄ et̄na pe
na ꝛ ꝑpetu⁹ cruciat⁹. si ñ ꝺpo
nis. Et te idues vestimēto oiꝫ
v̄tutū ꝯtritiōis: ꝯfessiōis: sa-
tisfactōis: caritat̄: hūilitat̄:
pietat̄: q̄b⁹ mēberis hr̄e grāꝫ
ꝛ gl̄ia. ¶ Tertiū icōueniēs
dr̄ cessatōis. s. oīꝫ v̄tutū. Ecce
ꝑr nūc repiūt̄ i mūdo pl̄es
ꝑsone v̄tuose tā mares q̄ꝫ feīe
Nā mlt̄i sūt ꝺcorati virgitate
hūilitate: orone: ieiunijs: ab-
stinētia: ꝯtritiōe: ꝯfessiōe: sa-
tisfactiōe: ꝑceptoꝝ obs̄uatōe
iustitie: abstia: dilectione dei
caritate ꝓximi: spe scā: fidē fir
ma: tēperātia: fortitudie: pru
dētia: ꝯtēplatiōe. dic oēs v̄tu
tes mundi. Sꝫ ponatur q̄
deus det gratiaꝫ etiam lib.
arbi. non ꝯsentiente. Nūq̄d
repirēt̄ ꝑdcē v̄tutes in mūdo
vl̄ i hoib⁹. clama. Nōne. Nō
ne. sꝫ oīs v̄t⁹ iret ad terrā. oīꝭ
v̄t⁹ mutaret̄ i vitiū. oē bonuꝫ
mutaret̄ i malū. oīs castitas
i carnalitate. oīs hūilitas in
supbia. oīs ꝯtritio i gaudiuꝫ
Dic oīa isto mō ꝓb. Nā cum
pcōres scirēt se receptoꝭ gra
tiā ꝛ gl̄iaꝫ: ēt post pcā mul-
ta ꝯmissa nō tm̄ frequētarēt
ipa pcā in iniuriam ꝛ offensi
onē dei: eo q̄ nullā ex talib⁹
peccatis ꝛ offensiōib⁹ time-
rēt futurā inferni penam. sꝫ
etiam nullo modo vellent se
disponere per virtutes ad ip
sam gratiam recipiendam.
Et sic ex hoc esset necessario
omnino q̄ ipse deus de ne-
cessitate deberet ꝛ tenere-
tur ꝛ obligaretur eis infun-
dere ipsam gratiam per quā
a peccato cessarent. Ex quo
sequeretur per omnimodam
experientiam quod vix aut

nulla virtus reperiret in toto mundo vel in aliquo homine ꝛ ꝑsona. Uere si hoc eēt ꝙ de⁹ cogeret pcōres dādo eis gratiā suā. nullū apperet vestigiū caritatꝫ nō spei. nō dilectiōis proximoꝝ. no n vere fidei. nō humilitatꝫ. nō ꝯtrictiōis nō cōpunctionisꝫ. nō doloris peccatoꝝ. nō cōfessionis. nō cōmunionis. nō obseruationis mādatoꝝ dei. nō satisfactionis. nō iustitie. nō tēpātie. nō opuꝫ pietatisꝫ. tā spūaliū quā corpaliū. nō obseruātie ꝯsiliorū dei. nō remissiōis iniuriarū. nō fortitudinisꝫ. nō orōnisꝫ nō abstinētie ꝛ Postremo aut vix aut nulla virtus reperiret in mūdo. Ecōtra verificaret illō. j. Jo. 3. Oē qd ē in mundo aut ē ꝯcupiscentia carnis aut cōcupiscentia oculorum aut superbia vite. Item in ea dē epl'a. Tot⁹ mūdusꝫ ē in maligno: Et qs eēt cā ꝙ tāte virtutes cessaret q̄ tñ nūc aliq̄l'r in mundo vigēt. Certe O deus tu esses ille si cogeres liberum arbi. in dādo ei grāꝫ tuam. Et sic nō eēt pua calūnia ꝛ infamia tibi deo. Nā si hoc faceres tu demōstr aresꝫ te odio hr̄e v̄tutes ꝛ te oñderes inimicū eē oiuꝫ v̄tutū ꝛ ꝯriū oi bone ꝛ sancte opationi. Sed cum deus sit virtuosissimus impossibile ē ꝙ odiat v̄tutes Immo impl'e ē credere ꝙ deus nō sit sicut vere ē ꝑfectissimus amator oium virtutum. Et per ꝯñs cū hoc sit ꝯ nāꝫ dei noli credere. O hō quod de⁹ tibi vnq̄ velit infundere gratiā suā nisi cōsentias ne incidas in illō magnū incōueniens ꝙ. s. abhorreas ipsas sanctissimas virtutes. Uult igitur quod oino sis amator virtutū ꝛ ꝙ melius v̄tutibus te disponas ad grāꝫ suā cū tua libera volūtate recipiendaꝫ. Hoc enim volūt auctores vult ꝛ ipsa rō. Et exēpluꝫ. ¶ Prio auctoritates. Eccl'i. ꝑ. de⁹ fm datū suū p̄bet illā. s. grām diligentibus se. Jaco. 4. Deus supbis resistit. humilib⁹ autē dat grām. ꝑuer. 3. Illusores ipe dludet: māsuetis aūt dat grāꝫ. Prouer. 11. Qui bonus erit hauriet grām. q āt impie agit corruet. ꝑuer. 14. Stultus illudit pctm̄ ꝛ iter iustosꝫ morabit grā. Eccl'i. 3. Quanto maior es hūilia te in omnib⁹ ꝛ corā dō iuēies grāꝫ. j. Reg. 6. ꝑpate corda v̄ra dño

⁊ seruite illi soli ⁊ in ꝯspectu illi⁹ scrificate aias vr̃as. Ja. 4. Emūdate man⁹ vr̃as pec/catores ⁊ purificate corda vestra: dicēte dño. ꝑuer. 15. Hominis ē ꝑparare aiuꝫ suū. Empedocles phs in libello de ydolis respuēdis ⁊ de cultu dei. Quatuor sunt q̄ excellētissimū di donū ꝓmerent. pmuꝫ clara sui cognitio. Scdꝫ nobilis affluētie ꝯtēpt⁹. Tertiū felicitatꝫ appetit⁹. Quartum disposita ad deū mentis illustratio. q̄ꝛ ꝑ nihil honesti⁹. 2° nihil facili⁹. 3°. nihil nālius 4° nihil meli⁹. h il. Boe. me. septimo primi libri.

Nubib⁹ atris ꝯdita nullum
Fundere pn̄t sidera lumen.
Si mar̄ voluēs turbi. auster
Misceat estū vitrea dudum
Parqꝫ serenus vnda diebus
Mox resoluto sordida ceno
Uisibus obstat ⁊ infra
Tu quoqꝫ si vis lumie claro
Cernere verum
Tramite recto
Carpere callem
Gaudia pelle
Pelle timorem
Spemqꝫ fugato
Nec dolor adsit
Nubila mens est
Uinctaqꝫ frequens
Hec vbi regnant.

Itē Aug. in sermōe de assen/siōe ait. Uis videre deuꝫ vis deū in corde tuo suscipe. Uis spūꝫ sctm̄ in te suscipe prius munda cor tuū ꝑus ꝑpa aiaꝫ tuaꝫ ꝑus purifica habitaculū tui cordis. ⁊ postea ipꝫ videbis audi ipꝫ dñteꝫ beati mundo cor. qm̄ ipi de. vide. Pri⁹ ḡ cogita de munditia cordis postea de ipi⁹ visiōe. Et si qd ibi vides qđ displiceat tolle. venire ad te de⁹ vult. audi ipꝫ dicen. si qs diligit me ser. meū fuabit ⁊ pr̄ me⁹ diliget eū ⁊ ad eū vēiem⁹ ⁊ māsionē apđ eū facie. Ecce qđ ꝓmittit tibi de⁹. Si ego hō fragil' ventuꝛ me ad domū tuā pro mittere sine dubio eā mūdares supflua ꝓiceres. ⁊ q̄ necessaria eēnt parares. de⁹ ad cor tuū venire vult ⁊ piger es ei domū mūdare. Omnia vitia inimica sunt đo. Et iđ ipo ad iuuāte ꝓice illa. si vis suscipe illū. h ille. đ ꝯse. di. 4. c. Nō ṗt dr. Nō pōt qs vite celestis grāꝫ accipe nisi purgat⁹ fuerit ab oi sorde pcti. Ex predictis auctoritatib⁹ claret qūo nō tm̄ regrit arbitrij liberta

tē sed vult τ reqrit oino aie p̄pationē si dʒ in ea infunder graʒ τ v̄tutes. ℭ 2° pbat rōe argumētatiōis. Arist. 2. d aia dic. Act° actiuoꝝ sunt impa/ ticte bñ dispositio. Idē in. 4. metaphy. ad introductionez vni° forme in vno subiecto re qrit dispositio τ explsio ɔ̄rij Plato in timeo. Forme dan/ tur fm mercedē mãe. Bona. sup phemio p̄mi lib. sen. ait. Ois pfectio. i. forma reqrit suū subʒ pfectibile. Hee au/ ctoritates ɔcludūt ꝙ nã nūq̄ʒ dat formã alicui mãe τ subo nisi pri° mã τ subʒ sint p̄pata τ disposita. h pʒ exēplo. Nã ignis nō mittit calorē i lignū hūidū τ plenū aq̄. nisi prius hūiditas sibi ɔ̄ria recesserit τ sic de alijs. Facto h funda/ mento ait Tho. fa fe. q. j. ar. 6. Opatio diuine gr̄e nō mi/ n° pcedit ordinate q̄z opatio nãe. sʒ magis inq̄ʒtū nobilior forma reqrit nobiliorē mãm τ p ɔñs reqrit maiorē dispo sitiōem. Ex hac rōne ɔcludit oio ꝙ si nã reqrit p̄patiōeʒ i mã in q̄ vult introducere for mã. A fortiori de° nr̄ volēs in fūdere in aiaʒ formã accidē/ talē sue gr̄e. vult oio ꝙ aia sit bñ disposita τ p̄pata. ℭ 3° p bat exēplo. Uidem° p expien tiã ꝙ si aliqs sapiēs vult po nere balsamū vl aliqd p̄ciosū in aliq̄ vase mãli. Tria reqrit in vase vl i loco vbi vult illd ponere. p̊ qd sit mūdū. 2°. qd sit vacuū. 3°. qd sit sanū τ so/ lidū g̊ a sili cū de° sit sapiētis sim° τ gr̄a sua sit p̄ciosissima. Tria in aia volēte illã recipe reqrit. p̊ qd sit munda ab oi pctō vt possit dīe illd. 2° ad corin. p̊. Glia nr̄a h ē testimo niū ɔscie nr̄e. s. mūde. Uel il/ lud Dañ. 4. Mūdam seruaui aiaʒ meã ab oi ɔcupiscētia. 3° qd sit vacua ab oi supbia q2 fʒ Aug. τ Gre. Tumor mētis ē obstaculū gr̄e τ v̄itatis. 3° qd sit solida charitate τ ɔstãtia in oi aduersitate τ tribulatio ne vt possit dīe cū Pau. Ro. 8. Quis nos sepabit a chari tate xp̄i tribulatio an angu/ stia an psecutio an fames an nuditas an piculū an gladi° sic scriptū ē q2 pp te mortifi/ camur tota die estimati su/ mus sic oues occisiōis. Cert° sū3. n. q2 neq3 mors neq3 vita neq3 ãgli n3 ptãtes poterūt nos separe a charitate q̄ ē in xp̄o iesu. Et sic mãifestū ē tã

anctib⁹ quā rōne ⁊ exēplo qđ de⁹ reqrit in dādo grāz oēm libtatē aie. simul i ipa dispositionē ⁊ ꝑpatione. Si vis igit O aia dinaz suscipe grāz fac quod cor tuū đo ꝯsētiat ⁊ fac qđ te mūdes ab oi genere delictoꝝ. Uisuz ē ꝗ sex theologicis fundamētalib⁹ ⁊ irrefragabilib⁹ rōnib⁹ qūo de⁹ nūqꝫ dat nec dare solet nec grām nec ṽtutes infusas grā ⁊ charitate infusas alicui nisi bō ꝯsentiat ꝑ lib. ar. ⁊ spōte velit ipaz grāz. Sz vt h̄ ṽitas firmi⁹ credat roborabim⁹ eam multis ⁊ diuersis doctoꝝ auctoritatib⁹ q̄ h̄ māifeste monstrabūt. ¶ Scđo ꝓbat auctoritatib⁹ q̄ de⁹ nō infundit grāz aie nisi ipa libere ⁊ spōte ꝯsentiat ph̄s. 2. physi. scđo ꝑyermēias ⁊. 9. meta. att. Potestates rōnales sp se hñt ad opposita. i. q̄ volūtas hominis rōnalis ē libera tā ad malū qꝫ ad bonū. Idē de regimine ꝑncipiū. liberi. n. sum⁹ ad hoc ⁊ ad hoc. s. ad h̄ bonuz ⁊ ad hoc malū. Idē in. 3. ethicoꝝ ait. Uirt⁹ ⁊ vitiū sunt volūtaria q: in ptāte nr̄a ꝗ opatiōis bone vel male q̄ sunt ꝫ ṽtutes ⁊ vitia sunt volūtarie in nobis ⁊ in ptāte nr̄a. h̄ ibi Idē. 3. ethicoꝝ. Bonū sp est volūtariū qđ āt nō ē volūtariū nō ē bonū. Idē in. 2. ethicoꝝ diffiniēs ṽtutē ait. Uirt⁹ ē hit⁹ electiu⁹ i medietate ꝯsistēs q̄ ad nos determinata ⁊ vt vtiqꝫ sapiēs determinabit. Idē. 3.. ethi. Uoluntarie sunt ṽtutes sic̄ ⁊ vitia. Idem 3. ethi. Nullus ē bonus nec btūs nō volēs. Itē Ecc. 15. dr̄ De⁹ ab initio ꝯstituit hoiez ⁊ reliqt eū i manu ꝯsilij sui adiecit mandata ⁊ ꝑcepta sua. Si volueris mādata seruare ꝯseruabūt te. ⁊ ipꝑetuū fidez placitā facere. Apposuit tibi aquā ⁊ ignez ad qđ volueris porrige manū tuaz. Ante hominē vita ⁊ mors bonū ⁊ malū qđ placuerit ei dabit illi. h̄ ibi. Nō. n. meli⁹ h̄ auc̄tas exꝑmere posset libertatē lib. ar. siue ad bonū siue ad malū Idē Bernar. in quodā sermone. Nullum inuitū saluabit vnqꝫ deus. adeo enim libertas arbitrij in homine viget. vt nec angeli omnes. nec demones. nec homines. nec sancti oēs ad grāz ip̄z cogere possint sed nec ipse deus. h̄ ille. Ber. li. de libe. ar. ait. Tolle

liberū arbi. nō erit qui salue-
tur. tolle grām nō erit vñ sal
uetur. Idē ibidem. Cōsensus
ad salutē nrām datus est. pro
inde peccatoris spūs salutez
huiuscemodi minime capit si
illi volūtarius ꝯsensus desit:
quo saluāti deo obtempet: hˀ
ille. Idē sup Cātica. Sciant
hostes grē. nec ad bonū cogi-
tandum sine gīa sufficere coꝛ
hūanuz nec sine arbitrio nr̄o
sufficere ad bonū grē suscipi-
endum. Idem libꝛo de libero
arbitrio. Tria in nobis deus
opatur. Cogitare: velle ⁊ pfi-
cere. pmum sine nobis. 2m no
biscū. tertiū p nos. Idē ibi-
dē. hō cū sit liber: spōte ex li-
bero arbi. a gīa cadere potu-
it nō resurgerē. Aug. li. de libe
ro arbi. Et li. cōfessionū ait.
Qui fecit te sine te. nō salua-
bit te sine te. vbi Alex. in. 3. in
tractatu de grā ait. Qui fe-
cit te: sine te efficiēte. nō sal-
uabit te sine te cōsentiēte. idē
Aug. in li. retractationū ait.
Nāq3 miseret deˀ nisi volūtas
libera pcesserit. vbi alexā. in
3. vbi supꝛa ait. Miseratio āt
dei nihil aliud ē q3 gīa sua. g
nō dat grām nisi volūtas libe
ra pcesserit. idē Aug. li. de ec
clesiasticis dogmatibˀ ait: Et
Bona. recitat in. 2. di. 28. Mo
uet ad accipiēdā salutē arbi-
trij libertas. s3 admonēte pri
us deo ⁊ inuitāte ad salutez:
vel vt eligat: aut sequaf: aut
agat occasiōe salutis. hˀ ille.
Idē Aug. li. de eccle. dog. ait.
Et ponit a do. Bona. in. 2. di.
28. ar. 2. q. j. Initiū nr̄e salutꝫ
deo miserāte hēmusꝰ vt acqe
scamˀ salutꝛ. ptātis nr̄e ē: vt
adipiscamur qꝫ acqrēdū amo
nitiōe cognouimus: diuini est
muneris: vt non labamur iaz
adepto salutis munere. solici-
tudinis nr̄e est: ⁊ celestis part
ter adiutoꝛij. hec ille. Idē li.
soliloqoꝝ ait. Velle qꝺ bonū
est possum velle: sed meū velle
nihil ē nisi ⁊ tu mecū velle sit
nec tuvis mihi bonū sine meo
velle. ⁊ q2 tu pvis mihi bonuz:
volo ⁊ ego vt bonum habeam
tecū pit ⁊ bonū. hec ille. Idē
li. retractationū ait. Hō per
suā libertatē potest in foueaz
siu: in puteū se pcipitare: sed
nō pōt p se solū surgere nisi d
us cū eo simul adiuuet eū. hˀ
ille. Itē Apo. 3. dicif. Ego sto
ad hostiū ⁊ pulso si qs apue-
rit mihi intrabo ad eū ⁊ cena
bo cū illo. de pe. di. 7. c. Nul-

lus dr̄. ⁊ est tex. aug. li. de pe
nitētia. Arbitrij nr̄i q̄rit de⁹
libertatē. vt delere possit cō/
missa nō necessitatem. Psal.
Aia mea in manib⁹ meis sēp.
Aug. 5. de ci. dei. c. x. ait. Sūt
igit̄ nr̄e volūtates libere siue
ad bonū siue ad malū ⁊ ip̄e fa
ciūt volēdo qđ nō fieret si no
lemus. quicqd aūt alioꝝ ho/
minū volūtate nolens q̄sque
patit̄. Uolūtas nō est. Hier.
in qōnib⁹ ad Elledia ait: De⁹
n. equali cūctos sorte gn̄auit
⁊ dedit singulis arbitrij liber
tatē vt faciat vnusq̄sq̄ quod
vult siue bonū siue malū. hec
ille. Idē ibidē. oēs hoies suo
arbitrio derelicti sunt. neque
eni bonuz necessitate cōpulsi
faciūt: sꝫ volūtate vt creden/
tes coronaz accipiāt ⁊ incre/
duli ꝑprio arbitrio supplicijs
mancipent̄. h̄ ille. Aug. Et po
nit̄. 23. q. 4. c. Nabuchodono
sor ait. Malis vasis ire nūq̄
de⁹ redderet interitū nisi spōta
neū iueniret̄ hō hr̄e pcm̄. idē
Augu. ⁊ ponit̄. 15. q. i. c. Illa.
ait: Iō ēt i iudicijs isti⁹ mūdi
ꝯolūtarios reos nō necessita
te cōpulsos. culpa cōstringit:
pena dānat. de pe. di. 2. c. Si
nōr̄. Liberi arbitrij nos ꝯdi
dit de⁹. nec ad v̄tutes nec ad
vitia necāte trahimur aliogn
vbi necessitas nec corona. ne/
q̄ꝫ. n. pctm̄ dici p̄t nisi volun/
tariū: vt. 8. q. i. c. Sciendūz.
15. q. i. c. Illa. 15. q. 6. c. i. 22. q.
4. c. Inter cetera. 23. q. 5. c. d̄
occidēdis. Nec aliqs dꝫ rēu/
nerari vnq̄ꝫ de eo qđ inuit⁹ fa
cit. vt hēt̄. 13. q. 2. c. Qđ ꝑpo/
sterū. 20. q. i. c. Illud. 32. q. 5. c.
Ille. Itē. 23. q. 6. c. Iudex vi/
des dr̄. Nulli fit bon⁹ inuitus
23. q. 6. c. Iā vō. ait Greg: Il/
larē datorez diligit deus. nā
q inuitus dat eo ꝙ spōte non
dat meritū pdit. 10. q. 2. c. pre
carū dr̄. nemo cogit̄ inuitus
de ꝑprio facere bn̄ficiū. Itez
45. di. c. de iudeis. Et c. Qui
sincera. dr̄. Coacta seruitia n̄
placēt deo. Iō. 23. q. 5. c. Ad fi
dē. Nullus cogēdus ē. Iō ēt
mr̄imoniū nulluz ē nisi sit vo
luntariū. Extra de sen. excōi/
catōis. c. cū volūtate. in glo:
que dicit. Amplius respicit
deus ad corda ⁊ ad spōtane/
as voluntates q̄ꝫ ad act⁹. Iō
de pe. di. 2. c. Si cui. dr̄. Uolū
tas remunerat̄ nō op⁹. Hier.
sup Oseā ꝑphetā ⁊ ponitur
23. q. 3. c. Odi. ait. Dn̄s nō sa/
crificioꝝ magnitudinē: sꝫ of/

ferētiū corda cāsq3 diiudicat vñ vt dī Mat.12.Et Luc.21. Uidua q̄ in corbonā duo minuta miserat oib⁹ a saluatore pferf q2 dñs nō ea q̄ offeruntur s3 volūtatē respic offerentiū.h ille. Itē.15.q.6. ca.j. Et 14.q.5.c.Si qd.Et.3.q.7.c. In grauib⁹ ꝛ i clemētina.Exiui de v̄boꝝ significatiōe.Et de pe.di.6.c.Quivult.dī.Semper deus respicit ad cor ꝛ ad volūtatē. Itē ex̄ de snia excōmuni.c.Cū volūtate dī. Uoluntas ꝛ ꝓpositū distinguūt maleficia.23.q.4.c.Displicet dī. Nā qs nescit hoiem nisi merito sue volūtatꝭ saluari ꝛ marito sue male volūtatis dānari. Itē Jero.Et pōif.56.di.c. Nasci ait. In volūtate ē p̄ncipalis cā vitioꝝ atq3 virtutū. Itē.15.q.j.c. Illa cauēda ait Ambro. Illa cauēda sunt q̄ ex nr̄a volūtate ꝓdeunt.delicta.s.iuuētutis ꝛ irrōnales corpis passiōes. Quoꝝ igif nos sumus dñi eoꝝ p̄ncipia exteri⁹ nō regram⁹. nec i alios deriuem⁹ s3 agnoscam⁹ ea q̄ ꝓpa sunt.q̄ possum⁹ nec facere si volum⁹. hui⁹ electiōes mali nob poti⁹ debem⁹ ascribere quā alijs. Idē Ambro. lib.de vita beata ꝛ pōif.15.q.j.c.Nō ē ait. Nō est q cui quā nr̄a ascribamus crimina nisi nr̄e volūtati: nemo nr̄m tenef ad culpā ꝛ bonū: nisi se ꝓpa volūtate deflexerit. Nō hn̄t crimē q̄ inferuntur reluctātib⁹. Uolūtaria tm̄ cōissa seqf delictoꝝ inuidia.quā in alios deruiam⁹.h ille Augst. ad petulian. ꝛ ponitur.23.q.5.c.Ad fidē ait.Sic igif q̄ aduersus nos leges ꝯstitute sūt nō eis bn̄facere cogit.s3 malefacere ꝓhiberi. Nā bn̄facere nemo pōt nisi sponte elegerit ꝛ nisi amauerit qd ē in ꝓpa libertate. Itē Nicolaus pp. ꝛ ponif.20.q.3.c.Presens ait Qd.n.qsq3 nō eligit. nec optat. qd aūt nō optat ꝓfecto nec diligit.qd aūt nō diligit facile ꝯtēnit. Nullum igitur bonum est nisi voluntariū.h ille. Itē.20.di.ca. de iudeis. dicitur. Sicut enim proprij arbitrij volūtate serpēti obediens perijt sic vocāte se gratia dei ꝓpria mentis conuersione saluatur. hec ibi. Item Marcel.pp. ꝛ ponif.20.q.j capitu. Illud ait.Satis inutile est ꝛ virtuti contrariū vt coacta seruitia dño prestaf

Itē.10.q.j.c. Illud. Item.23. q. 6.c. Iā vero.§.Ex hijs dr Ad bonuz aūt q̄sq3 inutiliter cogitur cū de⁹ aspnetur coacta seruitia. vñ cū apl'us ad cl'as corithios hortaret ait. Unusq̄sq3 ꝑut destinauit in corde suo non ex tristitia aut necessitate .ꝑlarem.n.da. di. deus . Itez Innocētius li.1. ti.4.extra de hijs q̄ vi met⁹: vel cā fiūt.c.Ad audiētiā.ait. Que vi met⁹ vel cā fiunt. carere debēt robore firmitatis. Itē extra de spon.c.requisiuit. li.4.ti.1.dr̄ coactiōes difficiles solēt exitus frequēter habere malos.Criso.sup Mat. ait.Unusq̄sq3 hoium ex volūtate sua sola:aut pctōr:aut iustus ꝯstituitur an̄ deū:q2 volūtas ex arbitrio nr̄o ꝑcedit opus aūt dei ꝑ gratiam consumat. hec ille. ¶ Pro confirmatiōe oium auctoritatum decreti suprapositarum accipe aureū textū Ambr.li.de vita beata dicētis ꝛ ponitur 15.q.1.c. Non est.vbi ait.Uolūtariū sibi militē elegit xp̄s volūtariū sibi militē diabolus auctionat. Neminē.n.iugo seruitutis astrictū possidet nisi se ei ꝑus ere peccatoꝝ vēdiderit.hec ille. Proinde psal.ait.Uolūtarie sacrificabo tibi vbi glo. Nullū apud deū est sacrificiū q̄uis copiosum nisi sit volūtarium. Hoc ꝯfirmāt oēs theologi in.2.di. 25.ꝙ liberū arbitriū hēmus sine vlla coactione siue ad bonum.siue ad malū.hoc cōfirmat Sco.in.4.di.20.vbi ait ad lr̄am:ꝙ deus nunq̄3 acceptat opa nr̄a:nec vnq̄3 nobis infundit grām suā.nisi sint in ope nr̄odue circūstantie.s.circūstantia finis.i.ꝙ fiat ꝑꝑ deum.Et circūstantia principij quod.s.opus ꝑcedat a libera ꝛ spontanea voluntate. Item Tho.in.2.di.29.ar.4. Et Bonauen. ibidē.di.29.ar.3.q.2. Et Tho.ꝛ Bonauen.in.2.di. 40.ar.2.q.2.Et Alexā.in scda parte sue summe.q.34. cōcludunt ꝙ deus nunquaz remunerat opus: nec gratiam suā infundit vel augmentat nisi tria concurrant scdm que distribuit gratiam suā.s.Magnitudo voluntatis spontanee. Magnitudo charitatis: ꝛ Magnitudo difficultatis. ¶ Ex quibus omnibus doctorum ꝛ theologoꝝ sententijs atq3 auc̄atibus ml'tis ꝑmissis

claret aperte q deus semp re quirit volútatē liberā z spon taneā ad hoc vt cōicet alicui psone thesaurꝝ suaꝝ virtutuz atqꝫ grāꝝ. Nō igit putes vnqꝫ dinaz recipe grām z glīaz nisi ꝯsētias qd si alr credis. tu in totū deceptus es z modicus sensus z itellectꝰ z rō in te viget. ¶ Tertio hoc cōfirmat multiplici exēplo. naz primum z pncipale exēplum quo demōstrat q deꝰ nunqꝫ aliquē cogit i gratijs dādis: sz sp reqrit spōtaneā volútatez ē dulcissime z glīosissime mrīs dei vginis Marie. Nā Frā. de may: supmissus ē. Et Amb. ibidē. dnt q āgelꝰ Gabriel qn appuit vgini glīose. stetit qsi p mediā noctē in disputatiōe cū vgine. q anteqꝫ ꝯsentiret vt eēt mr dei. regrebat angeluz cū magna instantia de mō: qūo filius dei debebat ꝯcipi i vtero suo. vñ ꝯcludunt q filiꝰ dei nūqꝫ intrauit nec intrasset i vterū vgis nisi ipsa liberalr āgelo ꝯsensisset: nec vnqꝫ meruisset hrē illud magnū pulegiū z grāz q eēt mater dei si nō ꝯsensisset. tūc soluz filius dei incarnatus ē qn cōsentiens dixit. Ecce ancilla dñi fiat mihi scdm vbuz tuū. dic totū textū euangelij si vis. s. Missus ē. Factū igr argumētū. Si deꝰ noluit cōstringere Mariā q fm doctores soluz ex hūilitate recusabat z tñ merebat cogi. Qūo credis q deus coget pctōrez q nedū vult cōsentire volútati dei: sz ēt totis viribꝰ cum suis malis z peccatis z cōcupiscētijs recalcitrat qꝫtū pt. O pctōr infelix q dicis deus bene dabit mihi grām suā. deus bñ saluabit me. Clama tu sei iganato. Tu sey acecato. Tu sey puato del lume della vitade. Accipe. ¶ Scdz exēplū quo silr demōstrat. q deus neminē cogit in dādo grāz suā. Ecce cū xps crucifigeret duo pessimi latrōes ex demeritis suis simul cū eo crucifixi sūt. Et certe vt euāgelij recitāt alter eoꝝ est saluatus. ille. s. q a dextris pēdebat: altr vo dānatus. q. s. a latere sinistro residebat. Qr hoc: ambo fuerūt mali ambo peccatoīs ambo rei. ambo iniqui. ambo inimici dei. ambo pceptorum dei trāsgressores. ābo fures. ambo iniqtatibꝰ pleni. Et tñ vnus saluat: alter dānat. qr

hoc? forte dices: Jō vnus sal uatus est: q2 hūiliauit se τ co/ gnouit se eē peccatorē. di. me mento mei dñe τc. Ecōtra di ces. Alter iō dānatus ē quia xp̄m blasphemabat. Optie rñdisti: sed tamē doctores oēs cōcludūt ꝙ iō vnus dānatus est: q2 libere ꝑmanēs in duri/ tia cordis sui dānari ꝓpria vo luntate voluit. Alter ecōtra saluatus ē: q2 ꝓpria volunta/ te suis iniqtatibus renūciās saluari voluit. ergo τ tu volū tarie cognosce iniqtatē tuā τ cōfitere iniqtatē tuā cū latro ne dextro τ reuertē ad. d. deū tuū. τ sic poteris τ tu cū illo saluari. Saluatus. n. fuisset tam latro q in sinistra parte crucis pēdebat queadmodū qui i cornu crucis dextro sta/ bat. vt ait Aug. li. de pnia: si ipse voluisset flectere volū. su aȝ a malo ad bonū. τ a vitijs ad v̄tutes queadmodū τ ali⁹ latro. Hoc exēplo claret ꝙ d̄ us neminē cogit sȝ illi tm̄ of/ fert grām suā qui se spōte ad ipsum deū conuertit.

¶ Tertiū exēplū accipe hoc idē ꝯfirmāś. s. Petri τ Jude. Nā Petrus τ iudas ābo xp̄i fuerunt discipuli τ ambo pec cauerunt mortal̄r: vnus i xp̄i negatiōe: alius in ꝓditione τ venditiōe xp̄i: τ tñ vnus eoꝝ saluaē: alter dānaē. Qr̄ hoc? Uñ hoc ꝓcessit? Qd̄ si dicas forte. Jō Judas sine miseri/ cordia a diuina iustitia ꝯdem naē. Petrus aūt ex dei mise/ ricordia saluaē. q2 iudas ma ximū peccatū cōmisit. τ ma/ xime peccauit. Jō non meru/ it veniā sicut τ Petrus q nō sic grauiter peccauit. Absit hoc. Ego dico tibi ꝙ eadē fa/ cilitate τ misericordia de⁹ iu dā saluasset sicut τ Petrū: si eadē volūtate redisset iudas ad deū qua redijt τ petr⁹. Cer te iudas si voluisset saluari pe nitus potuisset. Ut hēȝ d̄ pe. di. j. c. hijs ꝑtātibus. vbi dī: Arbitror. n. ꝙ etiā iudas po/ tuisset tāta miseratione domi ni nō excludi a venia. si pniaȝ nō apud iudeos sed apud xp̄ȝ egisset: q2 nemo pōt bene age re pniam nisi q sꝑauerit idul/ gentiā. vt dī. de. pe. di. i. c. ne/ mo. Nam iudas penituit sed male. q2 laqueo se suspēdit. d̄ pe. di. ȝ. c. Judas. c. Nihil. c. Scelerat ior. de quo ēt hētur i. q. i. Qui studet. 23. q. ȝ. c. Si nō licet. τ. c. tu dix. Et habeē

in euāgelio. Mat. 27. Petr⁹ vō ꝛ si xp̄m ter negauit ēt cū sacro ꝛ periurio: tn̄ bene spō te ꝛ volūtarie penituit de dei misericordia sperās ꝛ cōfidēs ꝛ sic saluꝰ fuit. Et licz dicat euā geliū ꝙ dn̄s respexit petrum vel ad cor petri: vbi potes co gitare ꝙ spūaliter xp̄s dice bat sibi. O Petre nescis qa laui tibi pedes. nescis q͛ te i discipulū accepi: ꝛ tn̄ negasti me. Obliuisceris petre qn̄ di xi tibi. Petre amas me: ꝛ di xisti domine quia amo te qūo me amas si me negasti. Et ex hijs tunc petrus fleuit ama re: ꝛ ex hoc saluatus ē. Certe lz euāgeliū dicat ꝙ xp̄s respi cit petrū: lz nullā mentionem faciat ꝙ respexerit iudā sicut ꝛ petrū. tn̄ vt ait Bernar. q͛ apud deum nulla ē acceptio psonaꝝ certe eo mō respexit i secreto cordis iudā quo ꝛ pe trū. Nā ait Bern̄. ꝙ ēt xp̄us spūaliter dicebat in corde iu de. O iuda filij mi. Eccе ꝺ mū do te vocaui: te in discipuluz meū elegi te dispēsatorē ꝛ mi nistratorē eccliaꝝ meaꝝ feci: te vbis eterne vite dulcissimis erudiui: tibi pedes tuos hūi lit̄ laui: corpus meū ꝛ sangui nē tibi ministraui: nō te discipu lis ꝓpalaui tibi osculū dedi demū regnū celoꝝ tibi ꝓmisi ad qd ergo venisti? Ad ꝓdēdū pꝛem: ad extinguēdā lucē: ad negandā vitā: ad dissoluēdaz amicitiā nr̄am: ad magistruz tuū ꝛ pastorē occidenduz. O fili mi esto dolēs: esto penitēs redi cor tuū ad deū. plāge ꝺli ctū tuū: reuertere ad magr̄m tuū: ꝛ ecce oia tibi parco: oia dimitto: oia postpono: postre mo oium delictoꝝ tuoꝝ obli uiscar. hec ill. ¶ Ecce igit̄ qūo xp̄s āboꝝ respexit. Ambos ad pniaz reduxit: ambobꝰ gr̄am suā ipendere volebat: sz q͛ co rū volūtas i penitēdo diuer sa fuit. Jō vnus meruit eter nā vitā: alit̄ vō cruciatū eter nū. O tu peccator q delictis tuis iniqtatibꝰ tuis ꝛ volu ptatibꝰ tuis renūciare ꝓpo suisti ꝛ pniam agere decreui sti fac qso pniaz cū pet. n̄ cū iuda vt post mortē tuā tu pos sis nō in societate iude: sed in petri ꝯsortio te possis inuēre. ¶ Quartū ꝛ vltimū exēplū accipe mirabiliter declarās ꝛ cōfirmās qūo diuina gr̄a n̄ datur nisi volēti. Et isto erit exēplū nabuchodonosor ꝛ Fa

raonis qui ambo hoies. Qui ambo reges. q ambo destinati populum dei captiuũ tenebunt: ⁊ tñ vnus eo℞ saluatus ẽ. s. nabuchodonosor: alter ṽo dãnatus. vz pharao. Quare hoc. Audi ⁊ scies imo mirabiliter intelliges. ideo vnus saluatꝰ ẽ. q: saluari voluit. alter ṽo dãnatus ẽ: q: voluit dãnari. hẽtur ista mirabilis cõclusio ⁊ snia in decretis .23. q. 4. c. Nabuchodonosor: vbi egregie ait aurelius Aug. nabuchodonosor pniam meruit fructuosam. Nõne post innumeras ipietates flagellatus penituit ⁊ regnũ qđ pdiderat rursus accepit. pharao aũt ipsis flagellis durior est effectus ⁊ interijt. Hic mihi rõnẽ reddat q diuinũ ꝯsiliũ nimis alte ⁊ sapienti corde diiudicat. cur medicamentum vnius medici cõfectũ: alteri ad interitũ: alteri ṽo valuerit ad salutem: nisi q: xpi bonus odor: alijs ẽ odor vite in vitã: alijs est odor mortis in mortẽ Nã quantum ad naturã ãbo hoies erant quantũ ad dignitatez ambo reges. quãtuz ad culpã ambo captiuũ dei populum tenebãt: q̃tum ad penã ambo fuerũt clemẽter flagellis admoniti. Quid ḡ fecit fines eo℞ esse diuersos nisi q: vnus manuz dei sentiẽs in recordatiõe ꝓprie iniqtatis ingemuit: alter ṽo cõtra misericordissimã dei pietatẽ libero pugnauit arbitrio. hec ille Ex quo exẽplo claret vt supra q̃ iõ vnus habuit grãm dei: q: voluit: alter ṽo nõ habuit: q: noluit: ⁊ ex hoc dãnatus ẽ Qm̃ ergo ex pcedẽtibus rõnibꝰ auctoritatibꝰ ⁊ exẽplis claruit quõ deus reqrit cor hois: reqrit libertatẽ hois reqrit cõsensum hois: vt ei tribuat grãm: vt ei ipendat salutẽ: vt ei cõcedat eternã vitaz. Et qñ nulli dantur hec nisi volẽti. Jõ. O aĩa. Ecce in tua libertate est recipere grãm in tua libertate est nõ recipere grãm. tu q̊ꝗ si sapiens fueris. Si discreta. Depones onus peccatorum tuorum: ⁊ te dispones ad diuinam gratiã suscipiẽdaz: per quam poteris regnũ celo℞ consequi.

FINIS.

¶ Fratris Antonij De Uercellis Ordinis Minorum De Obseruãtia Apostolici Uiri Ac Predicatoris Gratissimi. Sermões Quadragesimales De. 12. Mirabilib⁹ Xpiãe Fidei Excellentijs. Incipiunt.

Prologus.

CUm sero factũ eẽt. dicit dñs vinee procuratori suo. voca operarios: ꝛ redde illis mercedẽ suã. incipiẽs a nouissimis vsqꝫ ad p̃mos. Math. 20. ca. ꝛ in euãgelio occurrẽtis dñice que etiã dñica septuagesime appellaẽ. Qm̃ patres merito venerãdi: egregijqꝫ diui v̾bi pcões: necnõ ẽt generosi atqꝫ pclarissimi ciues in xp̃o iesu dilectissimi: pñs euãgeliũ seu pñs parabola euãgelica moraliter nos instruit atqꝫ clarissime nobis insinuat: q̃liter vnusq̃sqꝫ debeat in hac vita fidel'r opari. atqꝫ feruẽter se exercere in spiritualib⁹ exercitijs ꝛ operib⁹ virtuosis in vinea dñi sabbaoth. i. i ecclesia militante. vt postmodum cũ sero factũ fuerit: vz: cũ dies mortis nostre tenebrosa aduenerit: vnusq̃sqꝫ recipiat in ecc'ia triũphãte a pcuratore patrisfamilias. i. a dño Jesu xp̃o q est filius celestis eterni pr̃is: mercedẽ sui laboris: scilicet denariũ diurnum: idest eternã beatitudinẽ. eternãqꝫ felicitatem: que p denarij rotunditatẽ significaẽ: hinc est qꝫ cũ nullũ iter cetera mai⁹ sacrificium deo offerri possit in hac vinea seu ecclesia militante: q̃ꝫ salus aiaꝝ. attestante morali Grego. qui sup Eze. ait. Nullũ omnipotẽti deo sacrificiũ tale offerẽ: quale ẽ zelus animaꝝ. Qđ etiã cõfir. glo. super v̾ba Joh. 2. vz. Zelus domus tue comedit me. di. Nullũ op⁹ ꝛ sacrificiũ đo preciosius offerri vnq̃ꝫ potest salute animaꝝ pro q̃bus ꝛ ipse filius dei mori dignatus ẽ. hec glo. Salus vero animarũ potissime acq̈riẽ p doctrinã euangelicã scriptam ꝛ p̄dicatam. dicente Inno. ex̃ đ officio Judicis ordi. c. iter cetera. Inter cetera inq̈t: q̃ ad salutem spectant, ppl'i xp̃iani: pabulũ verbi dei maxime noscit sibi necessariũ: q: sic cor

pus materiali: sic anima cibo spirituali nutritur: eo q non in solo pane viuit homo: sed ex oi verbo qd pcedit ex ore dei. hec ille. Decreui propter hoc omnino et statui zelo charitatis atq salutis animarũ motus. postposito omni gaudio meo atq priuato commodo: licet non sine maximo atq ingentissimo labore vtriusq hominis: prout testis ē mihi ipse dominus: gratiã a domino deo et saluatore nostro Jesu xpo celitus mihi concessam et infusam vobis liberaliter comũicare: et charitatiue impartiri: ne tanto dono et gratia corã creatore meo ingratus inueniar. Cõicabo igitur tibi populo meo: mihi in veritate singulariter cordialissimo: nouũ: mirabile: vtile: delectabile: atq valde salutiferũ quadragesimale: dietiz et inclusiue a septuagesima vsq ad dominicã octaue resurrectionis predicans. qd vtiq omnium vestrum mentes mirabilit illustrabit: atq corda miro diuini amoris igne succēdet et inflammabit. Cõicabo et vobis venerandis patribus meis: atq egregijs dei preconibus. pñtibus et futuris idē quadragesimale i scriptis: in forma debita relinquēdo: cuius erit titulus. Quadragesimale de. 12. mirabilibus excellētijs xpiane fidei: vt tã in vita mea. q post mortē saluti animarũ prodesse possit: imitatus in hoc: licet non codez fine atq respectu Tuliũ Ciceronē: q in libro de amicitia sic dicit. Mihi autem nõ minori cure est qualis Respublica post mortem meam futura sit: q qlis hodie sit. h ille. Paucis eniz natus est qui se tm ceteris sue etatis dimissis excogitat. Imitatus ēt sanctam matrem ecclesiam que vult communicari debere cũ mortuis cum quibus viuentes etiam cõmunicauimus: vt optime colligi potest in. c. A nobis. extra de sen. excõ. et in ca. sacris. extra de sepul. Ad cõmunicandam itaq ex charitate vnicuiq vestrum hanc duplicem gratiam predicãdi vz: et quadragesimale in scriptis et debita forma relinquendi: tria me precipue coegerunt seu cogunt et astringũt. Prio auctes. Scdo rõnes. Tertio exēpla. ¶ Pri

mo dico q ad suscipiendum hunc duplicem et ingentissimum laborem predicādi scilicet et cōponēdi: me cogunt et iducūt auctoritates diuerse tam doctorum quam phorum. Et primo auctoritas Ambro. in sermōe quē facit sup festo scōrum Geruasij et Prothasij. di. In diuinis voluminibus reus scribit qui nō studuerit dare gratis: qd ipse gratis a deo accepit. qcquid enim ecclesie di pfuturum erat subtraxisse arguit: qui noluerit tradere oibus quod ipse nō celandum accepit: hec ille. Cū quo concordās dominus Bonauen. in libello de triplici statu religiosorū sic ait. Reus furti apud deum censetur: qui proximo gratis nō impendit: qd a deo gratis accepit: hec ille. Itē Hieronymus in primo plogo biblie. et ponit. 2. q. 7. c. Sancta ait. Sancta quippe rusticitas solum sibi prodest: et quantum ex vite merito edificat ecclesiam xpi. tm nocet si destruentibus non resistat. hec ille. Item Augustinus in epistola ad macedonium. et ponitur. 23. q. 4. c. debet. ait. Debet homo diligere proximum suū sicut semetipsum: vt quē potuerit homi nē beneficētie ɔsolatiōe: vel informatiōe doctrine: vel discipline coertiōe inducat ad colendū deū. hec ille. Itē Prosper de pe. di. 2. c. proinde ait. Proinde sicut nos primos nostros diligimus qn ad bonos mores et eternā vitā ɔsequendā sicut nobis eorum saluti consulimus: qn nos in eorum periculis et peccatis cogitamus et sicut nobis subueniri optaremus ita eis subuenimus. Aut si facultas defuerit voluntatē subueniēdi teneamus: quapropter carissime satage tota dilectiōe: vt bonū quod tibi cōferri vis. velis et primo sp. h ille. Itez prie pe. 4. Petrus ait. Unusqsqz sicut accepit grāz i alterutrum illā administrātes sicut boni dispēsatores multiformis grē dei h ille. phs etiā lib. de repub. ait. Ops ē ad virtutes: vt hō q ē animal sociale socios faciat amicos in bonis suis q eisdē bōis egēt. h ille. Tul. etiā li. 2. de offi. ait. Cū igit locus n hēat dubitationē: qn hoies plurimum hoibus: et psint et obsint ppuz h statuo eē vtutis: ɔsilia

re aios hoiu3: ⁊ ad vsus suos
adiūgere atq; adinuicē tueri
⁊ auxiliari. Deniq; idē Tuli⁹
lib. p̄mo de offi. ait. Scire de
bem⁹ q̄ in terris gignunt ad
vsu3 hois creari oia: hoies āt
hoiu3 causa fuisse generatos
vt ipsi inter se: alij alijs pdes
se possint. In hoc ergo debe
mus nāz ducez seq: etiā cōes
vtilitates afferre in mediū. h
ille. Hec igit oēs auctes tā
q̄ quadā dei seu spūs sancti
facte lingua ⁊ voce me cogūt
ad suscipiēdū onus tanti la
boris: tanteq; difficultatis.
¶ 2⁹ dico q ad suscipiendū
pōdus tāte charitatis me idu
cūt diuerse rōes ⁊ p̄cipue qn
q;. Quaꝝ p̄ma dr rō assimila
tionis. Scda dr rō electiōis
Tertia rō ordinatiōis. Quar
ta dr rō accumulatiōis. Qui
ta dicitur rō fructificatiōis.
¶ Pria rō me cogēs aut in
ducēs ad suscipiendū h du
plex onus tāte caritatis dr rō
assimilatōis. Fūdamētū hui⁹
rōnis pōit phs. 9. ethi. Amica
bilia q̄ sūt ad alteꝝ veniūt ex
aicabilib⁹ q̄ sūt ad seip̄3: h phs
p3 h regula. Nā posito q hic
sint duo socij vl amici: si vn⁹
videt alteꝝ aliq̄ re idiget: cer
tū ē q p dilectionē nālem ei
subueniet: aliter cū nō dilige
ret: imo si ꝯfaceret: qr ageret
ꝯ dilectiōez nālez: mortaliter
peccaret. Cū dicat Alexāder
de ales in tertia pte sūme in
tractatu de legib⁹. Agēs ingt
ꝯ ius nāe mortalr peccat. h
p̄supposito: certū ē q si nālis
⁊ tpalis aicitia h exigit: g a si
mili: imo a fortiori aicitia spi
ritualis: ⁊ isusa: q̄ ē pfectior ⁊
nobilior oi amicitia nāli ⁊ ac
qsita: reqrit vt qsq; in neces
sitatib⁹: amicis spūalib⁹ sub
ueniat: sic ⁊ ipe sibi vellet sub
ueniri. Sz claꝝ ē q si ego nō
intelligerē scripturā: nec ha
berē modū cōponēdi: etiam vti
q; ptēt⁹ q aliqs vestꝝ ⁊ scri
pturā mihi explanaret. ⁊ isu
per op⁹ ad lucrifaciēdū aias
xpo ꝯponeret: g a sili. Cū hec
duo mihi aliq̄liter ꝯcessa sint
iō teneor illa vobiscū cōicare
⁊ volo. h enī3 dñs Mat. 7. p̄
cipit vnicuiq; faciendu3. di.
Quecūq; vultis faciāt vob
hoies: h facite illis. ⁊ Mat.
22. dic. Dilige pximū tuū sic
teip̄3. qd ꝯfirmas phs. 8. ethi.
⁊ 2. polli. ait. Amicoꝝ nāliter
oia debēt eē cōia: ⁊ 9. ethi. di
cit. Aicus se debet hre ad ami

cuz sic ad seipsũ: qm amicus est alter ego. Et Tuli⁹ lib. de amicitia sic dicit. Est ãt aicitia nihil aliđ nisi diuinaꝝ humanarũq͡ꝫ reꝝ cũ bñiuolẽtia ꝛ caritate ꝯsensio. Et ꝯfirmatur ista rõ ꝑ Dyonisiũ. 4. c. đ di. no. dicentẽ: Bonũ ẽ nãlr̃ suiipsi⁹ diffusiuũ: pꝫ q: sol iõ ẽ bon⁹: q: cõicat lucẽ suã: qđ si sic ẽ: seq̃tur q̇ si quis habeat aliquod bonuz pro aliquo tempore non sibi: sed proximo necessarium: ꝛ non communicat cum agnoscat: agendo contra naturam peccat. Et qua rõne pꝫ q̇ ego nequaq͡ꝫ vos diligerem si bonũ qđ in me ẽst vobis cõicare nollem. Ideo non leuiter forte peccant interdum predicatores q nimia forte ãbitiõis cupiditate ducti. opa predicabilia cõicare uolunt vt non ꝓpter dei honorem sed ꝑp mũdi gloriam appareant ꝑmi in officio. Nec insuper volunt ꝓpter laboris impatiẽtiã aliquid fructuosuz componere. Certe tales sic cupidi cõtra salutez proximoꝝ ꝛ caritatẽ: nũq͡ꝫ deo placere possunt: etiam si mundo placere videantur. dic̃ Greg. 47. di. c. bonorum. Bonorum inquit auctori aliter placere nõ valemus nisi cupiditatẽ a nobis que radix est oium maloꝝ fundi tus abscidamus. hec ille. Et Leo ẽpus. 47. di. c. viꝝ ait. Viꝝ catholicuz ꝛ precipue dñi sacerdotes sicut nullo errore implicari ita nulla vnq͡ꝫ oportet cupiditate violari: dicẽte scriptura. Post cõcupiscẽtias tuas nõ eas. Mẽs enim potentie auida nec abstinere nouit a vetitꝭ: nec gaudere concessꝭ: nec pietati adhibere consensum. hec ille.

¶ Secũda rõ me inducens ad hoc on⁹ suscipiẽdũ dr̃ rõ electiõis. Fundamẽtũ rõnis ponit phs. 3. thopicoꝝ dicẽs Maius bonũ semꝑ ẽ eligibilius minori bono ꝛ plura bona paucioribus bõis nãliter sunt preeligenda: patet hec regula. Nam si preponat̃ in electiõe alicui vas plenũ vino debili ꝛ acetoso: ꝛ vas plenum maluatico: claꝝ ẽ q̇ ꝑeliget vas plenum maluatico tãq͡ꝫ maius bonũ h ꝑsupposito: certũ ẽ q̇ bonũ cõe ꝛ multoꝝ est maius bono ꝑuato ꝛ singl'ari: dicẽte pho. j. ethicoruz. Bonũ quãto cõmunius

tanto melius & diuinius. qđ si sic est: cū predicare & cōponere sit quoddā bonum cōe plurium: ecōtra vero nō predicare & non componere siue nō cōicare sit quoddā bonuz particulare. Igitur pp hoc vt maius bonū sequatur volui vtrūqꝫ opus assumere: qđ faciendum esse insinuans saluator ipse Mat. 5. dicit. Estote perfecti sicut pater vester celestis pfectus est qui solez suum oriri facit super bonos & malos & pluit super iustos & iniustos. & Plato in thi. ait. Tanto quis deo ē similior quāto in bonis suis ē cōior & vtilior. Et phs. i. ethi. ait. Bonuz cōe omni altero bono eligibilius ē qꝫ solitariū. hec ille. Et 8. ethi. ait. In qbus nihil est cōe in his neqꝫ ē amicitia neqꝫ bonitas neqꝫ iusticiā. & 2. poli. dicit. Amicis pluribus auxiliari & optimū & delectabilissimū ē. Idē etiā. 3. poli. ait: Quicūqꝫ politice intendūt vtilitatē cōez recte iusti sunt. quicūqꝫ aūt intendant simpliciter vtilitatez ppriaz vitiosi sunt & rectaꝝ pollicia rum trāsgressores sunt. hec ille. Tulius insup lib. 3. de officii. sic ait. Magis est fm nāz pro oībus gentibus .. si fieri possit conseruādis atqꝫ iuuandis maximos labores molestiasqꝫ suscipere: imitantes herculē illum quē hominum fama beneficiorū memor in cōcilio celestium collocauit: quē viuere in solicitudine nō solū sine vllis molestijs: sed etiaz in voluptatibus & omnium reꝝ copijs hec peruertunt: itaqꝫ homines ea q̄ sūt fūdamēta nāe cū vtilitate ppa a cōi bōitate disiungunt hec ibi. Ideoqꝫ Tulius in eodē lib. ait: Unū debꝫ eē ppositū omnib⁹ ciuib⁹: vt eadez sit vtilitas uniuscuiusque & vniuersoꝝ quā si ad se qsqꝫ rapiat dissoluetur ois hūana ɔsociatio: & sup ibidē dic. Detrahere eniz aliqd alicui & alterius incōmodū suū cōmodū facere magis ē ɔ nām quam mors: qꝫ paupertas qꝫ dolor ħ ille. Itē Seneca in epla q̄dā ad Lucillū ait. Sapiens qsqꝫ solē & lunā in cōi beneficio sequi debet. Idez quoqꝫ in epla. 34. ad Lu. ait. Sapiēs nō iudicat eē suū qđ est cōe. Stulta aūt mortalium auaritia pprietates possessio-

nēq₃ discernit. itē. 7. q. j. c. sci as. dr̄. Plurioꝝ vtilitas: vni⁹ vtilitati p̄ferri dꝫ. Itē. 8. q. 2. c. dilectissimi colligit̄ q̄ nullus dꝫ inspicere ꝓpria₃ vtilitatē. sꝫ cōem. 7. 8. di. c. differt. dr̄ apud Platonē. Illa ciuitas iustissime ordinata ē in q̄ q̄sq₃ nō ꝓpos: sꝫ cōes scit affect⁹. h̄ idē hr̄ ex̄ ð electiōib⁹ c. vbi piculū. §. cetero: ūq₃ li. 6. vbi colligit̄ q̄ nih̄ ē in oī re deteri⁹ q̄₃ cū mētē ꝓpus ⁊ in ordinat⁹ ⁊ nō cōis captiuat affect⁹. Itē. 12. q. j. c. dilectissimis. Clemēs ait. Cōis vs⁹ oiū₃ q̄ sūt in h̄ mūdo oib⁹ hoīb⁹ eē d̄buit: sꝫ p̄ cupiditatē ⁊ iniqtatē ali⁹ dixit h̄ eē suū: ⁊ ali⁹ illō: ⁊ sic iter mortales facta ē diuisio. deniq₃ grecoꝝ q̄dā sapiētissim⁹ h̄ ita sciēs oia dcre eē cōia ait. h̄ ille: Itē Inno. 3. ex̄ ð regularib⁹. c. lꝫ qb⁹dā ait. Sic mai⁹ bonū minori bono p̄pōit̄ ita cōis vtilitas spāli vtilitati p̄fert̄. ⁊ i h̄ casu recte p̄pōit̄ doctria silētio solicitudo ꝯtēplatiōi: ⁊ labor qeti. h̄ ille. Ex hac igr̄ rōne q̄ ōndit qualr̄ cōe bōū₃ p̄uato ⁊ pticulari p̄ferri debꝫ: cogor h̄ on⁹ tāte charitatꝭ assumere. ¶ Tertia rō me iducēs ad h̄ on⁹ suscipiēdū dr̄ rō ordiationis. s. diuine. Fūdamētū rōis ponit ph̄s. j. poli. di. Debem⁹ sp̄ vti reb⁹ ad id pp̄ qd̄ date sīt a sapiētissimo datore. pꝫ h̄ regula. nā si aliqs dn̄s dat vni suoꝝ suoꝝ. x. ducatos vt expēdat in cōi vtilitate familie nūq₃ sibi lꝫ eos in singularē ⁊ ꝓpria₃ expēdere: alit̄ peccabit faciēs ꝯ volūtatē dn̄i sui: q̄ p̄ supposito certū ē q̄ de⁹ mihi hāc grā₃. s. p̄dicādi ⁊ ꝯponēdi gratꝭ dedit eo. s. fine vt silr̄ gratꝭ cōmunicē. sic. n. p̄cipit̄ Mat. x. gratꝭ accepistꝭ gratꝭ date: qd̄ si n̄ cōicarē: vtiq₃ facerē ꝯ dei volūtatē ⁊ sic peccarē: qd̄ nec mihi nec alicui: vnq̄₃ licitū ē: pp̄ qd̄ Leo pp̄. 25. q. j. q̄ ad ppetuā generalr̄ inqt ordiata sīt vtilitatē nulla cōutatione varient̄: nec ad priuatū trahant̄ cōmodū q̄ ad bonū sīt cōmune p̄fixa. h̄ ille. Itē Greg. ex̄ de p̄ben. c. rō ait. Rō nulla pmittit vt qd̄ p̄ cōmuni vtilitate datū eē cognoscit̄: ꝓprijs cuiusq₃ vsib⁹ applicet̄. Et Au. lib. ð doctrina xp̄iana dic̄. A deo q accepit gratia₃ cōmune₃ ⁊ cōmuniter ceteris eam non prestat nunq₃ eam possidet secundū

voluntatem dantis. hec ille. Igitur si aliter quisqꝫ facit. i. ꝙ communiter non cōmunicet qđ pro cōmuni vtilitate accepit cōmunicandum: pfecto cū agat cōtra dei voluntatē graues penas post hāc vitā tollerabit: attestante ipo dño qui Luc. 12. c. ait Seruꝰ sciens voluntatē domini sui ⁊ nō faciēs: plagis vapulabit multis. ¶ Quarta insup rō me inducēs ad hoc onus suscipiendū dicit ratio accumulationis: vꝫ gratie. Nam exquo quis ꝓpter deuꝫ se occupat fideliter in cōmuni vtilitate meret vtiqꝫ accipere incrementa gratiarum atqꝫ donorū. Fūdamentū rōnis ponit phs: 2. phi. ⁊. 5. metha. dicit idē aliter se habēs est causa oppositoꝝ. patet hec regula. Nam videmus ꝙ si aliqs seruus male vtitur beneficio domini sui seu gratia: statim ⁊ merito ab ipso Domino ei gratia ⁊ beneficium aufertur vt puta. dominus priuat officialeꝫ officio suo: cū eo male vtitur. qđ patet de villico: de quo habet Luc. 16. q cuꝫ eēt diffamatꝰ apđ dñꝫ suū statiꝫ eū amouit a villicatione. ecōtra vero si seruus officialis vel villicus bene vtuntur officio ⁊ beneficio recepto confestim dñs eoꝝ eos confirmat ⁊ lucrum augmentat. Quo presupposito certum est a simili: ꝙ si quis gratiam a deo receptam non communicat cum ea abutatur vtiqꝫ meretur: aut in toto priuari priuilegio illius gratie ⁊ doni seu per mortem seu per aliū modū: aut non meretur augmētuꝫ alterius doni ⁊ gratie. sic enim dicitur. 13. q. j. c. ecclesias. vbi Dyonisius ait. Dum queritis vsurpare cōmune bonum qđ vestrum nō est iusta animaduersiōe cogamini ammittere qđ vobis aliquo modo videbatur competere. Et Greg. in registro. ⁊ ponit. xj. q. 3. c. Preuilegium. quod etiam ponitur extra de regularibus. c. qbusdā. ⁊ ex͡t de puilegijs. c. tuarū. ⁊. c. priuilegia. ait. Priuilegiuꝫ meret amittere q pmissa sibi abutit potestate. Iteꝫ ex͡t de conces. p̄ben. lib. 6. c. detestāda. dicit Detestāda iniquoꝝ puersitas abstinere nesciēs a vetitis nec debito mō gaudere cōcessis: digne plerūqꝫ officiū excitat

presidentis ad ea q̃ iusta fue-
runt consideratione concessa
cum in abusum vergere ea cō
spicit discretiōe preuia reuo
cāda. hec ibi. Quod ɔfirmās
Thomas scd̃a secūde. q. 107.
arti. 4. ait. Cum queritur an
ingratis ⁊ beneficijs abuten
tibus sint bñficia subtrahēda
seu presentia seu futura. Re-
spondeō quod circa ingratū
duo consideranda sunt. Pri-
mo quidem ꝙ ipse dignus sit
pati ⁊ sic certum est: ꝙ mere
tur beneficij subtractionem.
Alio modo considerandum ē
quid oporteat beneficium fa-
cere. Primo nāq; oportet ip-
sum beneficum non esse faci-
lem ad ingratitudinē iudicā
dā: quia frequenter aliquis:
vt Seneca dicit. qui non red
didit gratus est: q2 forte non
occurrit ei facultas aut debi
ta oportunitas reddendi. Se
cundo debet attēdere ad hoc
ꝙ de ingrato gratum faciat:
ꝙ si non potest primo benefi-
cio facere: forte faciet secūdo
Si vero ex bñficijs mltiplica
tis igratitudiē augeat ⁊ peior
fiat ds a bñficiorū exhibitiōe
cessare. h Tho. qd̃ insup ɔfir
mās Ber. super canti. ait. In
gratitudo est inimica anime
et inanitio meritorum: virtu
tum dispersio beneficiorū p
ditio: ventus vrēs ⁊ exsiccās
fontē pietatis: rorem miseri
cordie: ⁊ fluenta gratie. h il-
le. Et ppterea dñs Matth.
7. dicebat: Nō est bonū san-
ctū dare canibus. i. ingratis
⁊ abutētibus gratijs diuinis
nec mittere margaritas an-
te porcos. Quibus premissis
dico ego per oppositū ꝙ qui
dispensat ⁊ communicat. et
gratias receptas pro bono
cōi ⁊ est gratus de ipsis: de-
us ei auget accumulat ⁊ cre
scit dona gratie sue. Sic. n.
dicit Grego. sup canti. ⁊ po
nit a magistro snia ꝝ in pmo
di. 37. c. Sciendū est. Lz in
quit deus cōi mō omnibus
rebus insit pñtia potentia ⁊
substantia: tamen familiari
modo inesse dicit p gratiam
illis qui mūificētiā operꝝ di
fidelius cōicāt ⁊ acutius cōsi
derāt. hec ille. Quod p simi-
litudinē ecclesia etiam obser
uat: dicente Innocen. 3. ex
de pben. c. cum ss. Dignū est
inquit vt maioribus ecclesie
stipendijs sustentētur: qui in
diuinis obsequijs fidelius as

scribunt. Cuz quo cócordás Greg. 12. q. 2. c. ecclesiasticis. Utilitatib⁹ desudátes ecclesiastica digni sunt remuneratióe gaudē. vt qui volūtarijs obsequiorū necessitatib⁹ spōte subiciunt: digne nostris puisionibus cōsolent. hec ille. Ut igitur deus non subtrahat mihi gratias ab ipso d̄o receptas libētius cōicare decreui. ¶ Quinta deniq̃ rōme inducēs ad hoc charitatis onus suscipiēdū dicitur felicitatis. Certū eniz ē q̄ p̄dicatio seu doctrina xp̄i predicata ⁊ in scriptis formaliter declarata: ⁊ populos: ⁊ ceteros p̄dicatores inducit ad faciēdū fructū bōe operationis: Et q̄ sit verū accipe fūdamētū rōnis phi. di. 2. phisi. Ars inquit imitat nām ⁊ in alijs aūt pficit q̄ nā n̄ pōt opari. Et Cōmētator ait. Ars ⁊ doctria supplēt d̄fectū nāe pz h regula. Certū ē. n. q̄ lignū obliquū p nām nō pōt rectificari. s; bn̄ rectificat p artē: similit ⁊ infirm⁹ p nāz nō sanatur aliqn̄: tñ p artē medicine suscipit formā sanitatis. Similiter naues p nām tēpestatis tpe in mari ⁊ fluminibus nō pseruant s; poti⁹ submergunt. Sed p artē velox atq̃ remox cōseruāt dicēte Ouidio lib. de arte amādi. Arte tute veloq̃ naues remoq̃ regunt. Arte leues currus arte regēdus amor. h ille. Quo p̄supposito certū est q̄ quelibet ars habet duplex esse. s. esse materie ⁊ esse forme non tantum substātialis sed etiā accidentalis seu esse moris: Nam forma est que dat esse rei: vt dicitur. 2. de anima. Sicut in semine forma est illa que dat esse materie seminis sicut verbi gratia. Illud quod erat generū fit lac herba ⁊ huiusmodi. A simili est de anima que cum habeat esse ⁊ insup p accñs forma moris praua p artē ⁊ doctrinaz diuini v̄bi i formā bonā trāsmutat: ⁊ q̄ prius erat obliq̄ opando mala: nūc rectificat p diuinū v̄bū opando bona vnde Isa. 58. dr̄. Dñs dedit mihi linguā eruditā vt suscitarē q lapsus ē. Jō. j. Regū. 19. de audiēte diuinū verbū dicitur. Insiliet in te spirit⁹ domini ⁊ immutabilis in virū alterū. ⁊ phs. 10. ethicorū ait. Bonos nos quidaz fieri

existimãt:hi qdē a nã:hi ɔsue tudie:hi vō a doctrīa. 7.2.eth. Nō.n.vt sciam⁹ qd sit vt⁹:nã nulla eius foret vtilitas: sed vt boni simus pscrutamur. h ibi ad litteras. Idcirco sicut ex vno grano decem spice ge nerantur:sic plerunqꝫ ex vno verbo diuino 7 ex vna predi catiōe fit cōuersio centū aia rum:q2 vt dr̃ ad hebreos. 4. Sermo dei est viu⁹ 7 efficax 7 penetrabilior oi gladio āci piti:ptingēs etiā vsqꝫ ad di uisionē aie 7 corporis. h p3. actuū.3.vbi legit̃ q2 i vna p̄ dicatōe petri tria milia hoi3 ad deū sūt ɔuersi. 7 iō Jac.j.di Abiciētes oē3 imūdiciā 7 ha būdātiā malicie suscipit isitū verbum:qd pōt saluare aias nr̃as. Ut igit̃ vtroqꝫ mō v3 pplo 7 ceteris p̄dicatoribus xp̄i fructificare possi3: decre ui hoc duplex onus assumer̃: Sciens pfecto 7 arbitrans q2 si nō cōicarem has duas grās nō imerito i morte mea velut fur salut aiaꝝ a diuina iustitia iudicarer atqꝫ puni rer nisi cōicare3 grā3 mihi a deo ɔcessā:q2 cōicando aut p me aut p alios p̄dicatores lu crari potuisse3. Sic eni3 dic̃ Hieronȳ. 7 ponit̃.12.q.2.c. glīa epi Amico rape qppiam furtū est ecclīa3 fraudare sa crilegiū est:accepisse paupi bus errogādū 7 esuriētibus plurimis illō reseruar̃ vl̃ cau tū vl̃ timidū ē aut q2 aptissi mi sceleris ē exinde vero ali qd subtrahere oiu3 p̄donum crudelitatē supat. h ille. Itē Inno.3.ex̃ de resti.spol.c. se pe. Non multū inqt interest quo ad piculū aie aut iniuste aliqd detinere:aut inuadere alienū. Itē Ambro.86.di.c. nō satis. ait. Grādis culpa ē si te sciēte fidelis egeat:si sci as eū sine sumptu eē famē to lerare erūnā ppeti p̄sertiz q egere erubescit:si in cām ceci derit aut captiuitat sue. aut filioꝝ suoꝝ:aut calūnie 7 nō adiuues:si sit in carcere posi tus 7 pēis 7 supplicijs pp d bitū aliqs iustus excruciet̃. nā si debet̃ oib⁹ misericordia iusto āpli⁹ si tēpoꝝ afflictiōis sue a te n̄ ipetret 7 si tpe picu li q̊ qs rapit̃ ad mortē plus apd te pecūia tua valeat q̄3 vita morituri nō ē leue pctm̄ hec ibi. Qd si est tam graue peccatū nō communicare tē poralia in necessitatibus cor

poris:a fortiori est grauissima culpa aut ex negligētia:aut ex inuidia ꝛ cupiditate seu supbia nolle cōmunicare spiritualem doctrinā animabus paupculis que diuio v̄bo sicut cibo nutriunt ꝛ pascunt:ꝛ ideo q eas nō adiuuat cōmunicando gratias sibi a deo elargitas nō tātū fur sed homicida est appellādus. Sic eniꝫ dic itur extra de homicidio.c.Sicut dignū. Qui potuit hominē liberare a morte ꝛ non liberauit:eū occidit. Iteꝫ 83.di.c. ꝓuidēduꝫ: dicit: vt enim Simacus papa ait. Nō est grandis dria vtrū letū inferas vel admittas. Mortē .n. lāguentibus probat infligere qui hāc cū possit nō excludit hec ibi. Iteꝫ Ambrosius. 86.di.c.pasce:ait. Pasce fame morientē: quisqs.n. pascēdo hoies suar̄ poteris:si non paueris occidisti. Dēiqꝫ ꝯtra nolētes diuina dona cōicar̄ tāqꝫ cōtra pessimos fures ꝛ latrones. Ambrosi⁹. 47. di c.sic hi.ait. Propriū nēo eē dicat qđ est cōe: plusqꝫ sufficeret sūptui ei⁹ violēter obtētuꝫ ē: ꝛ subdit dicēs. Tu vo susceptis dei munerib⁹:ꝛ in sinū tuū redact] nihil te repures iniquū agere si multoꝝ vite subsidia sol⁹ obtieas. qs eniꝫ tā iniust⁹ ꝛ tā auar⁹ dici pōt qꝫ q mltoꝝ alimta seu bona nō suū vsuꝫ:sꝫ abūdātiā ꝛ delitias facit Nec.n.minus ē criminis hn̄ti tollere:qꝫ cū possis ꝛ abūdās sis indigētib⁹ denegare:ꝛ subiūgit di. Tātoꝝ ğ scias inadere bona quantis possis p̄stare qđ velis:hec ille. Aduerte o p̄dicator q opera tua tenes occulta qꝫ grauiter erres ꝛ peccas. Nā ex vno s̄mone ceteris p̄dicatorib⁹cōicato saluarent forte cētū aie atqꝫ dimitterēt mille peccata mortalia qđ totū pdit:dum occultādo opa tua atqꝫ s̄mōes nihil oino vis cōicare certe reddes rōnem de oibus his. Sic

enim dī ēē de iniurijs . ꝛ dā.c.si culpa. Si clpa tua datū ē dānū vel iniuria irrogata seu alijs irrogantibus opē forte tulisti: aut h imperitia tua seu negligentia euenerūt: iure sup his satisfacere oz. Nec ignorātia te excusat si scire debuisti ex fcō tuo iniuriā verisimiliter posse ꝯtingere . Et ita subdit: q occasionē dāni dat dānū dedisse vī. Sunt predicte ḡ qnqꝫ rōnes vna cū auctib⁹ me astrinxerūt ad suscipiēdū hoc onus.

¶ Tertio dēiqꝫ dico ꝙ ad cōicandū pōdus tāte charitatis me īducūt ēt exempla: ꝛ ṗcipue duo . Primū exēplū pōit . Math.25. de seruo: neqꝫ q cū accepisset vnū talētū a dn̄o suo vt cū ipso aliqd lucraret dn̄o abscōdit in terrā: ꝛ nō fecit sicut ille q duo ꝛ q qnqꝫ acceperāt: q geminū lucꝝ fecerūt dn̄o suo ꝑpter qd cū venisset dn̄s ꝛ inuenisset ꝙ talentum in terra abscondiss3 sine lucro: dixit ad eū serue piger ꝛ male sciebas qꝛ ego meto vbi nō semino ꝛ cōgrego vbi non sparsi: opoꝛtuit ḡ te pecuniā meā cōmittere nūmularijs : et ego veniēs recepissez quod meū ē cū vsura. Tollite ita ꝙ talētū ab eo ꝛ date ei q hēt decē talēta: homini.n. hn̄ti dabit ꝛ habūdabit: ꝛ ei q nō h3 ꝛ q̄ videt hr̄e auferte ab eo: ꝛ inutilē seruū eijcite ꝛ mitite in tenebras exterioꝛes. h ibi. Quo exēplo p3: qualiter qsqꝫ tenet cōicare ꝑximis suis grās suas: vt cū eis repoꝛtet lucra aiaꝝ multaꝝ corā deo: Qd si nō facit sine misericordia condēnabit . dicēte omel. sup hoc euāgelio. Lectio ingt sācti euāgelij fratres carissimi solicite cōsiderare nos admōet ne nos q plus ceteris in h mūdo accepisse aliqd cernimur ab auctoꝛe mūdi grauius inde iudicemur. Cū.n.augentur dona: ēt crescūt rōnes donoꝝ. Tāto ḡ esse humilioꝛ atqꝫ ad seruiendum deo ꝓmptioꝛ quisqꝫ debet ēē ex muner: q̄to se obliga

tiorē eē cōspicit i reddēda rōne. Ecce hō q peregre ꝓficiscitur: seruos vocat: eis ꝗꝫ ad negociū talēta partitur: post multū vero tpis positurus cū eis rōnem reuertit. Bene āt opantes ꝓ apportato lucro remūerat seruū vero a bono ope torpētē dānat. h ibi. Ut igit hāc dānationē effugiam: ꝛ exprobitatē decreui cōicare hoc q̄dragesimale cū ceteris q̄ deo dāte ordinabo paternitatibus vr̄is. ꝛ p̄cipue post istō: cōicabo aliō q̄dragesimale de fructib⁹ ipsi⁹ sacratissime fidei: qō erit ifinite v̄tutꝭ atqꝫ valor] Aliō exēplū pōit Luc. 6. vbi legit ꝙ mltis pharisēis diuitib⁹ ponētib⁹ i gaçofilatio tēpli. i. in arca multas pecūias: accessit ꝛ postremo q̄dā vidua paupcula q̄ ēt obtulit duo era minuta: q̄ plus misisse ceterꝭ a dn̄o ꝯmēdat: eo ꝙ cū maiori charitate: ꝛ insup cum maiori difficultate illa obtulissꝫ: qō exēplū qlibet se q dꝫ in cōicādo ꝓximis pp deū thesauros grē sue: ꝛ q nō pōt magnos thesauroꝭ dar saltem tribuat mediocres: vt igrat⁹ deo nō existat: qō ꝛ ego veluti altera vidua facē ōcreui. dū hoc opus mihi valde onerosuꝫ pp deū cōicar decreui: Et lꝫ q̄dragesimale istud non sit tāte excellētie sicut forte liceret: respectu ornat⁹: q: rudi latio ꝛ iclto ꝯmōe vtor: ꝛ respectu sniaꝝ quia sublimiores forte snias appeteres. rn̄deo ꝛ dico ꝙ respectu ornat⁹ nō sum ꝓfessus talē artē atqꝫ doctrinā: sꝫ magis legē sacri euāgelij ꝛ scissime charitatis: q̄ legi Juliane nō subijciūtur: ꝛ q̄ magis vtiles sniaꝭ ꝗꝫ verba ornata ꝯspiciunt Respectu vero sniaꝝ dico ꝙ sufficere dꝫ: ꝙ in hoc obseruo cōsiliū Thobie maioris: qō dedit Thobie minori filio suo. Qui Thobias. 4. c. ait. Quō poteris ita esto misericors. si multū tibi fuerit: abūdāter tribue: si exiguū fuerit: ēt exiguū libēter imptiri stude ℂ Ex

predictis igit auctoritati bus rônibus τ exéplis pȝ q̄ me ṗcipue coegerint atq̈ inducāt ad cōmunicādum cum vestris charitatibus q̈dragesimale supradictū: Et qm̄ q̈dragesimale titulū hȝ de. 12. miserabilibus excellētijs xp̄iane fidei. Jccirco nō inconuenieter in hac septimana tm̄. cū non occurrāt specialia euangelia pro themate assumam v̓ba saluatoris nr̄i ad Magdalenā. Luc. 7. di. Fides tua saluā te fecit. Per oēs vero q̈dragesime dies τ ferias assumā semp̱ speciale thema de euāgelio occurrēte. De cetero insup p̱ totā q̈dragesimā in hoc quadragesimali aliud exordiū τ ꝓhemiū nō faciā: qm̄ loco exordij τ ꝓhemij cōiter a predicatoribus historia euāgelica: tam litteraliter q̄ȝ moraliter solet spiritualiter ꝺclarari. Obsecro ēt scriptores hui⁹ quadragesimalis dei amore vt iuste scribant: vt dātes ad scribendū scriptores iustos ac cipiāt: ne aliquo allegationes τ sententias corrūpāt. hoc iō dico. q: sicut testis est mihi dn̄s iesus pauce vł q̈si nulle sunt distinctiones theologoꝝ: seu auctoritates: tā decreti q̄ȝ decretaliū alioꝝq̈ doctoꝝ nec nō τ ipsi⁹ philosophi. q̄s originaliter egoipse vt potui videre volui. De auctoritatib⁹ v̓o ph̄i, aliqn̄ τ q̄ȝ plurimū accepi eius v̓ba verbaliter aliqn̄ sentētialiter respectu suprapositio τ sic iuenies auctoritates in locis suis allegatas. Nec mireť aliq̄s si aliqn̄ easdē ph̄i auctoritates in pluribus locis licet paucis posuerīȝ q: ēt ipse ph̄s in diuersis suis libris ad diuersas materias ac proposita easdeȝ auctoritates ponit si ēt aliqn̄ inuenies lȝ raro eādem doctoꝝ theologoꝝ seu ip̄i⁹ ph̄i. distinctionē τ auctoritatē i pluribus⁹ locis nō mireris: q: iō sic feci. q: aliqn̄ in āno sepi⁹ ꝯtinget in sp̄e facere vnū sermonē τ nō aliū. Jdcirco si ibi eā

dē distinctiōēz ⁊ auctoꝛita tē nō ponerē:ñ sic tūc pin/ guis oꝛnat⁹ ⁊ fructuosus apperz. Potes tñ i q̈drage sima. qñ oēs ꝑmōes q̈dra/ gesimales ꝑ̄dicabis: aut il las dimittere:aut icidēter dicere vbi h̄ ꝯueniet talis auc̄itas rō vl' distictio:quā o ppl'e si mēte retines i ta/ li ꝑmōe hūisti ⁊ sic dicēdo sēꝑ dices ⁊ tñ nō appebit ꝙ dicas. Nō ꝓcedā ēt i h̄ q̈dragesimali ꝑ articulos quēadmodū ceteri ꝯponē/ tes ꝓcedere solēt: s3 aliqñ instabo ad ꝓbā.dū vnā so/ lā qōnē simpl'r plurib⁹ au ctoꝛitatib⁹ rōnib⁹ distin/ ctiōibus ⁊ exēplis. Aliqñ duas:aliqñ tres:sic videbi tur opoꝛtunū:s3 tñ si hunc stilū meum seq volueris. spo deo duce ꝙ valδ gra/ t⁹ ⁊ fructuosus erit i ppl'iꝭ ꝑmo tu⁹: Uolens igit' his ꝑmissis sic ꝑ̄dixi ꝑ totā q̈/ dragesimā tractare de mi rabilib⁹ ⁊ excellētijs fidei xp̄iane:iteꝝ assumo sup̄di cta v̄ba saluatoꝛis Luc.7: di. Fides tua te sal.fe. De q̈ sacratissima fide. o ppl'e dilecte.12.mirab.excel. in hac q̈drage.tibi d̄clarabo

¶ Pria di excellētia qd/ ditaꝭ. ¶ Scda di excellē tia necessitatis. ¶ Tertia di excellētia vnitatis.

¶ Quarta di excellentia v̄itaꝭ. ¶ 5. di excellentia nobilitatiꝭ. ¶ 6. di excel/ lētia integritatis. ¶ 7. di excel.realitatis. ¶ 8. dic i tur excellētia passibilita/ tiꝭ. ¶ Nona di excellētia discēsibilitatis. ¶ Deci/ ma di excellētia reunitaꝭ.

¶ Undecima di excellen tia certificabilitatis.

¶ Duodecima di excellen tia damnabilitatis.

¶ Incipit q̈dragesimale de.12.mirabilib⁹ excellen/ tijs xp̄iane fidei:editū per Uenerabilē ⁊ paupculum frēm Antoniuz de v̄cellis: oꝛdis fratꝝ minoꝝ de ob/ seruantia nuncupatoꝛum.

¶ Dominica in septuage/ sima de pꝛima excellentia sacratissime fidei que dici/ tur excellentia quidditā/ tis. Sermo pꝛimus.

Fides tua te saluā fecit. Luc. 7. Post consumationē ꝓhemij ⁊ exordij huius nr̄i q̄dragesimalis p̄dicādi. vʒ: ⁊ cōicādi occurrit in hac dn̄ica septuagesime ⁊ p ꝯn̄s p oēs dies hebdomade seq̄ntis: declarare ꝓ mā mirabilē excellētiā ipius sacratissime fidei xp̄iane: q̄ dꝫ excellētia qdditas seu diffinitiōis. Sapiētes oēs ꝯsueuerūt in oi sua oratiōe sermōe siue tractatu. añ oia demōstrare p qdditatē ⁊ diffinitionē eēntiaꝫ ipi⁹ rei de q̄ dicturi sūt vl' tractaturi: q̄s p̄cipue in h̄ nr̄o q̄dragesimali duplici via cogor imitari ⁊ sequi. Prio via auctoritatis. Secūdo via rōnis. ¶ Primo via auc̄tatis. Naꝫ ph̄s. j. Posterioꝝ ait: Ante oēꝫ d̄mōstratiōeꝫ oꝫ p̄cognoscere de q̄libet subo qd ē. Cū q̄ ꝯcordās Tulli⁹ in. j. d̄ offi. sic ait. Ois. n. q̄ a rōe suscipit̄ de aliq̄ re institutio dꝫ a diffinitiōe ꝓficisci: vt intelligat̄ qd sit id de q̄ disputet̄ Plato insup in thimeo h̄ idē ꝯfirmās ait. In oi tractatu sp dꝫ fieri vt inter initia ꝯsideret̄. id de q̄ agit̄. ¶ Scd̄o cogor ad h̄ faciēdū via rōnis. Claꝝ ē. n. s̄ꝫ ph̄ꝫ lib. de regimine ꝓncipū. q̄ cognitio sp p̄cedit amorē eo q̄ amor seq̄t̄ cognitionē rei: q̄ ꝯcesso cū sola diffinitio sit demōstratiua eēntia ipi⁹ rei. di. phi. 2. Meth. ⁊. 7. Topi. Diffinitio inq̄t ē s̄mo inducans qd ē eē rei p eēntialia: ⁊. j. Poste. di. Diffinitio est cognitio subiecte rei ⁊ ipius qd̄ qd ē. Et in ꝓhemio primi de aia ait. Diffinitio ē ꝓncipiū ois demōstrationis. Et Tuli⁹ li. de oratore sic inq̄t. Diffinitio ē oratio q̄ qd sit id de q̄ agit̄ oñdit q̄ꝫ breuissime. hec ille. Si igit̄ vt ex p̄dictis pꝫ amor boni seq̄t̄ simpl'r cognitionē ipi⁹ boni: ⁊ diffinitio demōstrat simpl'r eēntiā ipi⁹ boni. Igit̄ vt diligat̄ bonitas hui⁹ nr̄i q̄dragesimalis seu tractat⁹ de mirabilib⁹ excellētijs ipi⁹ xp̄iane fidei ꝓus habeo declarare ipi⁹

gdditatē ꝛ diffinitionē. Et qm̄ fides ꝓut recitat dn̄s Bonauē. in. 3. dist. 23. in q̄stiōib⁹. Circa lr̄aȝ. Et etiaȝ Alexāder d̄ al'. i. 3. pte summe in tractatu de fide. Fides diuersimode accipit: ꝛ variat: ꝛ ne i equoco laboremus seu loq̄mur: ꝛ sic decipiamur iux̄ regulā ph̄i. .2. Elencoꝝ dicētis. Ignorātes viȝ vocabuloꝝ de facili ꝑalogisant. i. decipiūt accipiēdo. s. rē vnā ꝓ altera. Jō volēs ꝛ intēdēs simplr̄ de fide ip̄a tractare inq̄ꝫtū ē vt⁹ theologica omissis ceteris descriptiōib⁹ suis. ad duas solū ip̄i⁹ fidei diffinitiōes me ꝯuertā: q̄ꝝ pria lȝ nō sit ꝓp̄e ſȝ ecn̄tiā talis ē. Nā glo. sup illa v̄ba ap̄li ad Roma. 4. c. Credidit Abraā deo ꝛ reputatuȝ ē ei ad iustitiā: sic ait: Fides ē spes certa alicui⁹ de aliq̄ futuro bono. h̄ glo. Licȝ h̄ sit d̄scriptio poti⁹ q̄ꝫ diffinitio. ꝛ ꝯpetat nō tm̄ fidei inq̄ꝫtū ē vt⁹ theologica: sed isup oi alteri rei: tn̄ nr̄e vtilitat̄ ꝛ recreationis cā sup ip̄aȝ tres aureos ſmōes faciem⁹ iclusiue. i q̄b⁹ oñdaȝ vob̄ q̄liter habeo maximā fidē. i. certā ꝛ firmā spē: q꜄ clementissim⁹ de⁹ saluator nr̄ iesus xp̄s i hac q̄dragesima ꝯcedet mihi q꜄ faciaȝ ingētē fructū. Et isup ꝯcedet nob̄ gr̄am suā ꝛ remissionē pctōꝝ. Dico igit̄ q꜄ fides inq̄ꝫtū ē certa spes alicui⁹ d̄ aliq̄ futuro bono q꜄ h̄ diffinitio ꝛ vobis ꝛ mihi dȝ eē gratissima ꝛ d̄lectabilis: qm̄ hāc spē firmaȝ: ꝛ certā atq̄ꝫ idubitabilē. q꜄ d̄ns i p̄nti q̄drage. dabit vobis ꝛ gr̄aȝ suā ꝛ remissionē pctōꝝ: atq̄ꝫ postmodū eternā btitudinē ꝛ felicitateȝ. Triplici ḡ marie respū habeo firmā fidē seu spē firmā de futura gr̄a ꝛ salute.

¶ De triplici respectu q̄ fidelis p̄dicator mouet hēre firmā fidē ꝛ spē: d̄ gr̄a ꝛ salute audiētiū do. sacrā q̄ꝝ .1. dr̄ respect⁹ eruditiōis.

Rim⁹ ḡ respect⁹ ex q̄ i me causat̄ mag̃ fidēs. i. maxia firma ꝛ certa spes d̄ vr̄a salute ꝛ futura ꝯuersiōe ad deū dr̄ r̄spect⁹ eruditōis seu nr̄e do

ctrine. Nā doctrina nr̄a: seu sermões mei hẽbūt p̄ci pue. vij. optias ⁊ excellentes ꝯditiões ex qb⁹ facil'r qſcꝫ pctō2 seu audito2 poterit ad p̄niaꝫ seu ad deū se ꝯuertē seu i gr̄a exn̄s poterit facil'r i ip̄a p̄ficer̄ ⁊ ꝯser uari.

¶ Pr̄ia di ꝯditio sublimitatis.

¶ Secūda di cōditio claritatis.

¶ Tertia di ꝯditio puritatis.

¶ Quarta di ꝯditio medialitatꝭ.

¶ Quita di ꝯditio diuersitatis.

¶ Sexta di ꝯditio vigorositatꝭ.

¶ Septia di ꝯditio charitatis.

¶ De septē ꝯditiōib⁹ q̈ꝭ q̄libet salutifera doctria requirit. ⁊ p2io de pr̄ia q̄ di conditio sublimitatis.

Pr̄ia ꝯditio optia ⁊ excellēs q̄ꝫ iugiter hẽbit nr̄a doctria ex q̈ facilie poterit qſcꝫ auditor seu peccator imerito p̄ficē: ⁊ ad deū seu ad p̄cītētiā se ꝯuerti: di ꝯditio sublimitatꝭ. L ꝫ. n. itellect⁹ hūa n⁹ sit q̄dā simplex ⁊ imixta potētia p̄uata p se simpl'r oi forma v̄itatꝭ pt tn̄ apphēdere diuersas v̄itates: seu sint sublimes: seu viles: seu nobiles: seu ignobiles: seu alte: seu ifime. Sic. n. dicit pħs. ꝫ. de aia. Intellect⁹ ē simplex nāl'r: ⁊ imixt⁹: ⁊ denudat⁹ a formis mālib⁹ vt oiuꝫ formas possit itelligē nec ibi. Et ibidē ꝯdic. Int⁹ potētialiā itelligere ē sicut tabula rasa: i q̈ nihil ē d̄pictū. Et ibidē dic. Int⁹ potētialis ē spēs spēꝝ q2 pōt iformari spēb⁹ oiuꝫ itelligibiliū. sic sensus spēb⁹ oiuꝫ sēsibiliū. ħ ibi. Uēꝝ q2 itellect⁹ ē pōa altissima in homine di. pħo. 10. ethi. Int⁹ ē altissima pōa i nob cui⁹ opatio optia ē: claꝝ ē pp ħ q̄ magis potētia intellectiua eleuat̄ ⁊ incliat̄ ad v̄tutes seu ad detestādavitia p v̄tutes altas p̄fūdas: excellētes sublimes: atcꝫ speculatiuas: q̄ꝫ p v̄tutes infimas: viles grossas: atcꝫ cōmūes. Idcirco pp ħ itēdo iugiter i ſmōib⁹ meis ponere ⁊ d̄clarar̄ v̄itates p̄fū

das: sublimes atq; speculatiuas: ex qbus facilius iducamini atq; flecti possitis: et ad diligēdū deum: et ad cōtēplādū celestia: nec nō ad ōtestāda vitia et pctā. Et pcipue vt expiemini p totā qdragesimā itēdo tractare: ō arduis ḃitatibus sacratissime fidei: q̄ suprāt et excedūt oēs alīs ḃitates. qz ait intus glz magl ōlectet: seu cicius inducat vl' inclinet ad bonū opandū p ḃitates altissimas et inusitatas q̄z p ḃitates īfirmas ignobiles: atq; vsitatas q̄drupl'r pbo. Prio auctibus. Scdo rōne. Tertio distictiōe. Quarto sil'itudie. ¶ Probo g prio auctibus. Nā phs. 2. ō celo et mūdo ait. Magis diligimus scire illa ō qbus maxiaz dubitatōez. hēmus ēt p puas et debiles rōes: q̄z notiora qdē ēt p rōes efficaces. idē q̄q;. xj. ō aialibus ait. Magl ɔcupiscimus scire modicū de rebus honorabilibus. lz nō nisi pbabil'r id sciamus q̄z scire multū cū certitudie ō rebus minus nobilibus et vl'ibus. hec ibi. Idē q̄q; ait. 16. de aial'. In rebus sublimibus: si itellectus hēat mediocrē explanationē sūme ōleat et plusq̄z i oibus infimis. Idē i. 2. de celo et mū. ēt ait. Cū ō corpibus celestibus qōes possint solui pua et topica solē. ɔtigit auditōi vt vehemēs sit gaudiū et dilectio eius. Et i. xj. ō aia. ēt dic. Quāuis parū sit qō ō supiorib' substātijs. accipimus tn illō modicū ē magis amatū: magl ōsideratū: et magis delectabile oi cognitōe q̄z ō oibus sil' substātijs iferioribus hēmus. idē q̄q; phs li. ō se. secr. ad. A. di. De re. altis. ēt pua et ōbili ɔsideratōe aliqd posse cōspicē iocūdissimū et ōlectabilissimū ē. Iō ēt. 10. ethi. Declaratio inqt duplex est fm oēz sensū: et fz itellectū specl'atiuū. Int quoz opatiōes illa ē ōlectabilissima q̄ ē pfectissi. pfectissima āt opatio ē q̄ ē sensus vl' itellectus biī dispositi in ɔpatione ac optimū eoz q̄ subiacēt sensui et itellectui: pfectissima āt delectatio ē q̄ ē

ꝭm itellectū magis:q̄ꝫ q̄ est ꝭꝫ sensū:h ibi. Idē q̄qꝫ phs xj.metha.sic ait. Intelligē bonū ⁊ nobile differt q̄ ad pfectiōeꝫ ⁊ nobilitatē itellect⁹:⁊ itelligē vilia:q2 icō ueniēs vi ꝙ aliqs mediteꝛ ⁊ opatiōꝫ itellect⁹ occupet circa vilia: nobilitas igiꝛ i telligibil'ptinet ad nobilitatē itellect⁹: cū opatiōes circa obiecta ꝓpria specificēꝛ: h ibi. Dēiqꝫ Tho.sup 3.ō aia diē. Ille itellect⁹:q pl'a itelligit n̄ ē nobilior.sꝫ q nobiliora itelligit pfectior ē.ex p̄dictis auctib⁹pꝫ q̄l'r pōa itellectiua:sil'r ⁊ volitiua:tāto mag] flectūꝛ ⁊ iducūꝛ ad opandū bonū ⁊ ad faciēdū diuiaꝫ volūtatē:q̄ꝫ to mag] v̇itates nobiliores ⁊ sublimiores eis offerūꝛ. Scd̄o h idē ꝓbaꝛ vnica rōne.vꝫ.obiectōis.Fūdamētū rōnis pōit phs.io.ethi.d. A ꝓpꝛio obiecto q̄libꝫ pōa recipit suā pfectiōeꝫ ⁊ ōlectatiōꝫ. pꝫ h regl'a. Cū.n. vt dī.2.ō aia. Obiectū visus sit color seu corp⁹ coloratū:claꝝ ē ꝙ qn̄ pōe visiue p̄ponitꝛ aliq̄ egregia figuraꝛstati pōa visiua delcāꝛ: vn̄ eccl'.xj.dī Dulce lumē ⁊ delcābile ē ocul' vidē solē. Tūc vltra snia ē c̄t eiusdē phi.4. thopi.ꝙ sic simpl'r ad simpl'r.ita mag] ad mag].⁊ sic maxie ad maxie:vn̄ si aliq̄ imago pulchra ē ⁊ ōlectat pōaꝫvisiuā:si aliq̄ est pulchor vl' pulchria mag]⁊ maxie ip̄aꝫ pōaꝫ visiuā ōlcābit.q̄ p̄supposito:certū ē vt dī.9.eth.Nō ē maxie intellect⁹ ⁊ rō:sꝫ māifestū ē ꝙ obiectū pōe itellectiue ip̄aꝫ pficiēs ⁊ ōlectās:ē q̄ōlꝫ verū.dī.pho.6.eth. Ueꝝ igt ē bonū itellect⁹:sic falsū est ei⁹ malū. ⁊ Tuli⁹ li.3. Tusculanaꝝ q̄onū ait. Sapia ⁊ v̇itas sāitas st̄ ai. Insipiētia āt ⁊ fl'sitaꝫ q̄si ifirmitaꝫ hec ille.Cū qb⁹ cōcordās. Aug.i li.retractatiouū ait. v̇itas ē pfectū bonū cuiuꝛ libꝫ hūane mētis: ⁊ Lact. li.j.c.j.null⁹.n.suauior aio cib⁹ ē:q̄ꝫ cognitio v̇itatꝭ:h ille.Q.ō si sic ē:certū ē ꝙ q̄libꝫ v̇itas ō reb⁹ ifimis: vt puta:ō idustria mercātie:⁊

agricultur: seu ꝺ scia pigē-di palacia ꝯstruēdi: ⁊ hmōi p̄bꝫ magnā ꝺlectatiōꝫ pōe itelectiue ⁊ volitiue: g̊ a fortiori q̄to ỽitates altiores ⁊ nobiliores eisdē pōijs offerūt: tāto i se ip̄is maiores ꝺlectatiōes suscipiāt: ⁊ pp̄ea cū aia sit nobilior oib⁹ corpib⁹ creaꝫ. Hic ē ꝙ ỽitas q̄ dī ꝺ ip̄a: ē nobilior: ⁊ ꝺlectabilior: oi sil' ỽitate q̄ dī ꝺ q̊uis corpe creato: pħo atestāte i. 1. ꝺ aia: q ait. vna ỽitas vl' scia melior ē alt'a: vl' q2 ē ꝺ meliori subiecto: vl' q2 certior alia: sꝫ pp̄ vtraqꝫ h̄ scia ꝺ aia melior ē ⁊ nobilior aliis scijs nālib⁹: h̄ ibi: ⁊ ꝯmētator sup. 3. ꝺ aia dic̄. Subiectū scie ꝺ aia nobili⁹ ē subiect] aliaꝝ sciaꝝ ⁊ demōstratio ei⁹ ē magi] firma ⁊ iō ip̄a p̄cedit i nobilitate ⁊ ꝺlectatiōe oēs al's sciaſ: h̄ ille ꝙ si ỽitas ꝺ corpib⁹ ⁊ ỽitatib⁹ iferiorib⁹: ⁊ p̄cipue de aia rōali: sic flectit itellectū ⁊ volūtatē ad ꝺlectatiōem sp̄ūalē ⁊ ad bn̄ opandū g̊ a fortiori l ifinitū: ỽitates q̄ ꝺ p2ia cā: seu ꝺ ip̄o ꝺo: veluti nobiliores ⁊ excellētiores: q̄s ⁊ ego p̱ totā q̄dragesī. vob offerr ⁊ p̱ponerr dispo nor: eis icōpabilit' maiorē ꝺlectatiōeꝫ tribuēt: ⁊ eas miro mō ad diligēdū deū ⁊ faciēdū ei⁹ volūtatē flectēt ⁊ iducēt: nā ⁊ si ois al'a ỽitas ⁊ sp̄ia: vt p̄dictū ē nobilis sit: ⁊ p ꝯn̄s ꝺlectabilis: tn̄ incōpabilit' ỽitas ⁊ sp̄ia q̄ de ꝺo hr̄: ē melior ⁊ nobilior atq̄ꝫ pfectior: quā sp̄iaꝫ q̄lqꝫ tūc i se hꝫ qn̄ p cā altissima ⁊ vltio fine ip̄ꝫ deū ꝯtēplaf ꝭꝫ ꝙ dic̄ pħs i. 1. metha. Ad sp̄iaꝫ inqt ptinet ꝯsiderare cāꝫ altissimā: p quā ꝺ oib⁹ iudicat: ⁊ secundum q̄ꝫ de omnibus ordinat: hec ille. Unde ille qui sic cognoscit veritatem aliquam per causam altissimam quem deus est: dicitur simpliciter sapiens inquantum per diuinas regulas potest anima iudicare ⁊ ordinare. Et talis diuina sapientia nobilior est: ⁊ per consequens delectabilior omnibus aliis sciētijs. Sic. n. dic̄ pħs 8. ethicoꝝ. Sapiētia est sci-

entia honorabilissimoꝝ ⁊ diuinoꝝ: iõ hꝫ rõnē capitis iter oēs scias: hec ibi. Et idē phs ꝓlogo metap. sic dicit. Scia marie diuina marie honorāda ē: ⁊ ꝙ marie de⁹ hꝫ eā: vñ ⁊ dea est sciaꝝ. Oēs āt alie scie magis necessarie sũt ea: dignior vo nulla: h ibi. ⁊. 6. metaphi. dic. Licet oēs scie nobiles sint: tñ scia diuina nobilior ē alijs: rõne subiecti. Et Lact. li. 3. diui. insti. ait. Ois sapiētia hois in h vno ē: vt deũ cognoscat ⁊ colat: ꝙ si vt pꝫ veritas de ipo deo nobilior ē oiuꝫ: nulla alia scia delectabilior ē pp qð phs. x. eth. ait. Phia hꝫ mirabiles delectatiões: puritate ⁊ firmitate. Et. 12. metap. ait. Delectatio q̄ ē in actu intellect⁹ eminētior ē oi delectatiõe q̄ ē in actu sens⁹ ⁊ p ɔñs opoꝛtet ꝙ maria: ⁊ pfecta sit itelligētia optimi: ⁊ ita seqr maria delectatio: h ibi. Et ꝑfecto nõ ē mirũ: si vitas icreata tātā imprīt delectationē cũ ēt ꝓut dic Aug. in quodā smõe ad heremitas: q dā phs nālis stetit pp delectationē ad ɔtēplādā naturā ⁊ vitatē vni⁹ apis p ānos. 30. ɔtinuos. Nõ eni sic stetissꝫ nisi delectatiõeꝫ habuissꝫ: q: vt dic phs. x. ethi. Delectatio tenet opā tē in ope. O si phs iste audissꝫ nobiles ⁊ altas atqꝫ sublimes vitates d diuia ⁊ icreata scia: sic vos audietis a me dictiꝫ: ꝙtā q̄so creditis habuissꝫ delectationē: ꝑfecto ipossibile esset enũerar: ppea dicebat ꝓpha. quā dulcia fau. m. elo. t. su. m. o. m. Et Ber. sup vba eccliast. Jocũditas cordis ⁊c. ait. Illð est solũ ⁊ veꝝ gaudiũ qð ñ d creatura: sꝫ d creatoꝛ accipit: qð cũ acceperis nemo tollet a te: cui cõpata ois aliũde iocũditas meroꝛ ē ois suauitas doloꝛ est: oē dulce amaꝝ ē: oē dcoꝛũ fedũ ē: oē postrēo qð delectare põt molestũ ē: h ille. Et q̄ ēt rõne ɔcludit: ꝙ cũ vitas q̄ d do habet: sit nobi

lioꝛ q̃libꝫ alia ꝟitate. ꝑ ꝯñs ē ꝺlectabilioꝛ ⁊ magis fle ctit ⁊ inducit aiuꝫ ad ipm deū. ¶ Tertio h̃ idē ꝓbo distin. vꝫ: ꝙ doctria seu ꝟi tas diuia q̃ꝫ ego cōicabo vobis dictis ē nobilioꝛ oi alia vsitata: ſēſibili ⁊ ma/ teriali scia: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝺlecta bilioꝛ ⁊ efficatioꝛ ad ꝯuer tēdū ad deū: nā Tho. i. p/ te, sū me. q. i. ar. 5. in coꝛpe q. dic. Cū q̃rit an sacra ⁊ diuia doctria sit dignioꝛ ⁊ ꝺlectabilioꝛ oib⁹ aliis sciis Rñdet ꝙ sic. Nā ista scia q̃ꝫtū ad aliqd ē specl'atiua ⁊ ꝑ̃ctica: ⁊ ꝑꝑ h̃ oēs alias scias tā specl'atiuas q̃ꝫ ꝑ̃/ cticas trāſcēdit. Specl'a tiuaꝝ āt sciaꝝ vna altera dignioꝛ dr: tū ꝑꝑ certitu/ dinē: tū ꝑꝑ dignitatē ma/ terie. Et q̃ꝫtū ad vtrūqꝫ h̃ scia diuia alias specl'ati/ uas excedit ſm certitudi/ nē qdē: qꝛ alie scie habēt certitudinē ex nāli lūie rōnis hūane q̃ pōt errare hec āt scia hēt certitudieꝫ qdē ex lūine diuie scie q̃ ꝺ cipi ñ pōt. Scdꝫ dignita tē ꝟo māe ēt nobilioꝛ ē: qꝛ ista scia ē ꝑ̃cipalit' ꝺ his q̃ sua altitudie rōnē tran/ ſcēdūt. Alie ꝟo scie ꝯside/ rāt ea tm̄: q̃ rōni subdūt. Practicaꝝ ꝟo sciaꝝ: illa dignioꝛ ē: q̃ ad vlterioꝛē fi nē nō oꝛdiat: sic ciuilis mi litari. Nā bonū exercit⁹ ad bonū ciuitatis oꝛdiat Finis āt hui⁹ doctrie inq̃ꝫ tū ē ꝑ̃ctica ē beatitudo et na: ad quā sic ad vltimū fi nē oꝛdināt oēs alii fines sciaꝝ ꝑ̃cticaꝝ: ꝑꝑ qꝺ ꝓ uer. 9. Salomō ait. Misit ancillas suas vocar̄ ad ar cē. Uñ māifestū ē ꝟꝫ oēm modū oib⁹ aliis sciis hāc dignioꝛē eē. hec Tho. qꝺ meli⁹ idē Tho. ꝯfirmās. vbi sup̄. ar. 6. in coꝛpe. q. ait. Cum queritur: an sa/ pientia de deo sit nobilioꝛ. Respondeo dicendum: ꝙ doctrina diuina est maxi me sapientia inter omnes sapientias humanas: ⁊ maxie delectabilioꝛ ⁊ effi/ catioꝛ nō quidē in aliquo genere tm̄: sꝫ simplicit': cū eni vt dr ꝑ̃io metaphisice

Sapiētis sit ordinare ⁊ iudicare. Judiciū autē p altiorē causaz de inferioribꝰ habeatˀ. illic sapiens dr̄ in vnoquoqꝫ genere: q cōsiderat causā altissimā illius generis. sicut in genere edificij artifex: q dispōit formā domꝰ dicitˀ sapiēs architector respectu iferiorꝝ artificū: q dolāt lapides ⁊ ligna vł parāt cemētū vnde dicitˀ. i. corꝝ. 13. Ut sapiens architectus fūdamētū posui: ⁊ rursus in gn̄e totius humāe vite: prudēs sapiēs dr̄. inqꝫtū ordinat humāos actꝰ ad debitū finē. Un̄ dr̄. puer. 10. Sapiētia ē viro prudētia. Jlle igitˀ q ꝯsiderat simpliciter altissimā causā totiꝰ vniuersi q deus ē maxime sapiēs. Un̄ ⁊ sapia dicitˀ esse diuinorꝝ cognitio. vt pꝫ p Aug. 12. de tri. Sacra autē doctria ꝓpriissime determinat de deo ſm ꝙ ē cā altissima: qꝛ nō solū qꝫtū ad illō qō est p creaturas cognoscibile. qō phi cognouerūt. vt dicitur Ro. 1. Qō notū ē dei: māifestū ē i illis. Sꝫ ēt qꝫtū ad illō qō notū est soli sibi ō seipso: ⁊ alijs p reuelationē cōicatū: vnde sacra doctria maxime dr̄ sapientia. H̄ Thomas ad lrāz. Ex q̄ etiā distinctiōe clarissime pꝫ q̄liter doctrina q̄libet p̄cipue sicut est diuina: quāto altior ē: tāto ē nobilior: ⁊ p ꝯn̄s efficatior ad diligēdū deū seu ad bene opandū. ¶ Quarto dēiqꝫ ꝓbo vnica similitudīe. Nā videmꝰ ꝙ quanto potētia auditiua sētit dulciorē melodiā: tāto magis trahitur ad eā audiēdā: ⁊ tanto magis in ipsa delectatˀ. H̄ patet p exēplū bti patris nr̄i frācisci q vt habetˀ in eius legēda. cū semel esset valō afflictus ob nimiā penitētiā: rogaretqꝫ deū: vt aliq̄z sibi dulcedinē ⁊ delectatiōnē impēderet. statiꝫ affuit angelꝰ a deo missus habēs citharā cū arcu in māu qꝫ semel trahēs beatꝰ franciscus q̄si p̄ nimia dulcedine defecit adeo ꝙ si angelus secūda vice archū traxisset beatꝰ frāci. pēitꝰ defecisset: sicut ipse postmoduꝫ

suis fratrib⁹ reuelauit: vñ ɼ postmodú asseruit. ꝙ ois pñs simul posita mũdi dulcedo illi dulcedini ɼ delectatiõi q̃ȝ habuit cõparata nulla ẽ. ꝙ si potẽtia sensitiua sic trahit a nobili suo obiecto. a fortiori potẽtia itellectiua ɼ volitiua. magis incõpabilit̃ trahunt. ɼ ad itelligẽdũ ɼ amãdum deũ: cũ eis ꝓponũt: sicut ɼ ego faciaȝ vobis ṽitatis ꝓfũdissime ɼ nobilissime: ɼ sic ex p̃dictis pȝ p̃ma ꝯditio doctrine nr̃e. vȝ ꝯditio sublimitatis.

¶ De scđa ꝯditione q̃ȝ q̃libet salutifera doctria requirit q̃ dr̃ cõditio claritatis.

SEcũda ꝯditio optima ɼ excellẽs quaȝ iugit̃ habebit doctrina nr̃a dr̃ ꝯditio claritatis. Nõ tm̃ volo ꝙ doctrina mea iugit̃ sit sublimis sȝ insup ꝙ sit valde clara. valdeqȝ disticta adeo ꝙ qs qȝ doct⁹ ɼ nõ multũ doct⁹ eã facilit̃ poterit intelligẽ ɼ accipe. Nã si alta ɼ sublimia p̃dicarẽ: ɼ obscuro mõ ɼ ꝯfuso illa exponerẽ: ɼ nõ clarificarẽ: ꝑfecto vitupabilis eẽt ɼ auctor doctrine ɼ insup ip̃a doctria. Nolo igr̃ ꝙ doctria mea sit ꝯfusa ɼ obscura. Cũ talis doctria sit inutilis ɼ ifructifera ꝓut fuit doctria: sic refert. s. Bernardinus cuiusdã p̃dicatoris q cũ p̃dicaret in quodã castro marchie ancõitãe: ad quosdaȝ paupes idiotas ɼ illr̃atos. p̃dicauit eis ṽitates altissimas ꝺ astrologia. de motu celoꝝ de angelis de trinitate. ɼ hmõi. ɼ ꝯpleto sermõe: illi homines grossi ɼ bestiales dicebãt vnus ad alterũ: o q̃ȝ mirabilis ẽ iste ɼ dũ vnus obuiaret cuidã ꝯpatri suo. dixit: o ꝯpater mi: interfuisti ad s̃monẽ? q respõdit. nõ q dixit: o paup homo: ꝑdidisti nobilioreȝ s̃monẽ quẽ vnq̃ȝ audieris. Qui cũ diceret: ɼ quid dixit iste p̃dicator? R̃ndit in ṽitate p̃dicauit ita alte ɼ sbtilit̃: ꝙ nihil itellexi sȝ certe null⁹ vnq̃ȝ dixit sic bñ q dixit ei o macarõe: ɼ qũo p̃dicauit bñ si nihil itellexisti. Dico ꝙ oȝ ꝙ doctria mea

ꝛ etiã cuiuslibet sit clara ꝛ distic̃ta atq3 palpabilis: ꝛ nõ obscura atq3 ꝯfusa: seu itrincata: ad hoc ut maximꝰ fructꝰ animaꝝ sequať ꝙ ꝓbo q̃druplicit. Pꝛio auctoꝛitatibꝰ. Scđo rõne Tertio distinctiõe Quarto silr̃itudine. ¶ Pꝛio ꝓbo auctoꝛitatibꝰ. Nã ꝓpħa dicit. Declaratio ꝭmonũ. t. illu. ꝛ itel. d. p. Jtẽ apostolꝰ. i. coꝝ. 14. ait. Eteni si incertã vocẽ dct tuba: qs parabit se ad bellũ. Jta ꝛ vos p linguã: nisi mãifestũ ꝭmonẽ ḋderit quõ scietur id qđ dicit? Eritis enim in aera loquẽtes. hec ibi. Et Tuliꝰ i reth. j. q̃ ars vetus dicit ait. Narratio ẽ reꝝ gestaꝝ clara expositio q̃ ḋbet habere tria. scilz ꝙ sit breuis: ꝛ ꝓbabilis. ꝛ apta Jdẽ quoq3 libꝛo ḋ oꝛatoꝛe sic dicit. Narratio obscura totã obcecat rõnẽ: erit autẽ pspicua oꝛatio si v̇bis vsitatis ꝛ claris fiat: oꝛdie tẽpoꝝ obſuato. Jdẽ quoq3 ibidẽ ait. Malo nõ itelligi oꝛationẽq3 rep̄hendi: hoc eni ꝓuerbiũ oꝛatoꝛis. ratio grauis pspicua ꝛ oꝛnata etiã omniũ hoĩuz sensibus ac mẽtibꝰ accõmodata. Et pħs. 6. ethicoꝝ. Nõ sufficit ad sciẽtiã alicuius vt sciat ꝛ doceat i vniũsali ꝛ ꝯfuse: sed requirit ꝙ determiate ꝛ distincte. Et. 6. Thopi. dicit. Opoꝛtet diffinictẽ ꝛ demõstrãtẽ plaĩssima iterp̄tatiõe vti ꝛ non obscura. Et p̄mo phisicoꝝ dicit. Notioꝛa nobis ꝛ magis certa sũt magl vniuersalia ꝛ magis ꝯfusa: unde via doctrie ex ꝯfusis ꝛ vniuersalibꝰ ad singularia opꝫ pꝛocedere. hec ille. Salomõ etiã ꝓuer. 9. ait Doctrina pꝛudẽtiũ facilis. vbi Augus. dicit. Nihil ꝓdest clauis aurea: si apire quod volumꝰ nõ potest. Ex p̄dictis auctoꝛitatibꝰ patꝫ necessitas doctrine distincte ꝛ plãe ad hoc ꝙ sit salutifera. ¶ Secũdo hoc idez ꝓbo vnica rõe vz executionis sũdamẽtũ ratiõis ponit pħs. 2. Metha. di. Cognitio finis ꝛ boni mouet

simplicit̃ opantē ad agendū. patet hec reg. Nā agricola ideo laborat cāpū: q2 cognoscit q̄ exinde fructū colligat. qđ nequaq̄ faceret. si sciret q̄ inde fructū nō extraheret. Similiter homo pecūiā diligit. quonia scit eā esse bonā q̄ neq̄ q̄ diligeret: si ei⁹ bōitatē nō cog̃sceret: Quo p̄suppositio. certū ē q̄ doctria clara ⁊ plana demōstrat bōitatē ipsius veritatis: q̄ cognita appetit⁹ fert̃ naturaliter ad ipsā diligēdā q2 vt dicit̃ p̄mo Ethicoꝝ. Bonū naturalit̃ ē diligibile. Sz cū s̄m Grego. i omel. pēte. Amoꝛ nūq̄ ē ociosus. Opat̃ eni magna si ē si aūtē opari rēuit amoꝛ nō est. hinc ē q̄ post amoꝛē elicitū ↄfestīz seq̄tur actus imp̄atus: dū scilz potētie sensitiue ex impio amoꝛis ⁊ volūtat̃ mouētur ad act⁹ ⁊ opatiōes exterioꝛes. Oppositū vero ē q̄ñ doctrina ē ↄfusa ⁊ obscura: qm̄ tūc nō cognoscit̃ p eaz bōitas v̄itatis occulte: ⁊ p conse/quēs nō diligit̃ nec p ipsa aliquid bōi opatur. Hinc ph̄s p̄mo đ generatiōe ait Qđ nō ē cognitū nō ē diligibile Et. 3. de aia dicit. Uolūtas nō fertur nisi in p̄cognitū. Et. 12. Metaphisice inq̄t: Appetim⁹ simpl'r qđ bonū esse ↄspicim⁹. Et August. in. 1. đ tri. ait: Inuisibilia diligere possum⁹, incognita āt nequaq̄. Et io. de tri. dicit: Firmissime nouim⁹ nō nisi nota amari posse. Deinde idē ph̄s. 6. Ethico. dicit. Affirmatio ⁊ negatio sunt in intellectu. ⁊ qđ intellectus affirmat bonū hoc appetit̃ ⁊ desiderat̃. ⁊ quod itellect⁹ negat bonū. appetitus fugit. hec ibi. Ex q̄ ratiōe patet q̄ tāto q̄s ↄuertit̃ ad diuina p̄cepta q̄to doctrina v̄itatis ei plana ⁊ clara impēdit̃. Extra vero tāto quis p̄sistit in peccatis: ⁊ in iniusticia q̄to audit vel suscipit doctrinā ↄfusam ⁊ tenebroſā. ¶ Tertio insup p̄bo intētū meū vnica distinctiōe. Un̄ Tho. in. i.

pte sũme.q.j.ar.4.i corpe q.dic cũ q̃rit .An qs debeat vti metaphoricis locutionibꝰ/seu ifimis exẽplis. dũ sanctã doctrinã p̄dicat Rñdit di. Cõuenicñs ẽ oino sacre scriptur̃ diuia ⁊ spũalia sub corpaliũ metaphoris trader̃.Deꝰ.n. oibꝰ ꝓuidet s͛z ꝙ ꝯpetit eoꝝ nẽ. Est ãt nãle hoi:vt p sẽsibilia ad sublimia itelligẽda veniat: qa vt di lib.de sensu ⁊ sen. Dis nr̃a cognitio ortũ h͛z a sẽsu. Uñ ꝯueniẽter i sacra doctria tradũt nob spũalia sub metaphorica locutiõe.Et h̃ ẽ qđ Dyoꝰ.dicit. iij.c.cele.hyerar. Impossibile ẽ nob alit̃ ducere diuinũ radiũ:nisi varietate sacroꝝ vl'aminũ circũuelatũ ꝯuenit ẽt sacre scripture q̃ cõiter oibꝰ ꝓponit:s͛z illđ Ro.j.Sapiẽtibꝰ ⁊ isipiẽtibꝰ đbitor sũ:vt spũalia sub corpaliũ sil'itudinibus ꝓponãt:vt saltẽ vl'sic rudes ea capiãt q ad itelligẽda s͛z se capiẽda nõ sũt ydonei: hec Tho.⁊ ad ꝯfirmationẽ istorũ fac qđ pħs p̄io Jconomi.dic̃. Exẽplis vtimur in docẽdo:vt faciliꝰ itelligat̃ qđ di.Et p̄io p̄ioꝝ au.exẽpla aliqñ ponimꝰ nõ vt ita sint:s͛z vt meliꝰ intelligãt q adiscũt.Ex q̃ ẽt distinctiõe p͛z q̃liter doctria ad h̃ ꝙ sit fructifera necessario d͛z eẽ clara ⁊ plana. ❡ Quarto deniq͛z h̃ idem ꝓbo sil'itudine:nã pħs.2.Phisicoꝝ dic̃ Cecꝰ natꝰ nõ põt disputare de coloribꝰ q̃ꝫtũ ad rẽ:s͛z bñ q̃ꝫtũ ad nomẽ: ꝙ si sic ẽ:g̃ ñ põt colores vere diliger̃:cũ cos vider̃ nõ possit.Sic dico a simili:ꝙ itellectꝰ cui ꝓponit̃ doctrina ꝯfusa ⁊ obscura:cũ v̇itatẽ nõ pcipiat: nõ põt p voluntatẽ ferri in amorẽ eiꝰ v̇itat̃. Ecõtra v̇o sicut oculꝰ sanꝰ vidẽs colores diuersos ⁊ cognoscens fert̃ i illos p amorẽ sic põa itellectiua audiẽs doctrinã clarã ⁊ planã eã itelligit:⁊ p ꝯñs volũtas q̃si cogit̃ ad diligẽdũ eã.Et iõ i hac nr̃a doctria me volo hr̃e ad auditores:sic se h͛z itellectꝰ meus agẽs ad itelligibilia: ꝓpco ꝙ sic itellectꝰ specificat:

τ demonstrat oia itelligibilia actu. q̄ pri⁹ erāt pōa sic me opoꝛtet facere: ad h̄: vt doctria mea sit vtilis. De h̄ itellectu ph̄s in. 3. de aia dicit. Intellect⁹ in aia ē duplex. scilȝ pōalis q ē oia fieri: τ agēs: q ē oia facere: vn̄ sicut lumē fac̄ coloꝛes pōa visibiles actu visos: sic itellect⁹ agēs pōa itelligibilia facit actu itellecta: hec ibi. Sup q̄ v̄ba Cōmē. ait: opatio itellect⁹ agētis ē oia abstrahere: itelligere āt ē recipere itelligibilia put s̄t oꝫ igit̄ abstrahere itelligibilia pōa actu v̄o intelligibilia d̄mōstrar̄: h̄ ille. Ergo mō cō simili opꝫ se hr̄e q vtilit̄ alios vult docere: vt scilȝ v̄itates q̄ s̄t in pōa itelligibiles apd̄ mētes auditoꝝ actu fiant itellecte. Similit̄ ph̄s 3. de anima ponit aliā similitudinē de itellectu practico τ speculatiuo. quoniaꝫ τ si speculatiu⁹ vniuersaliter intelligit: pꝛacticus tamen intellectus illud vniuersale particulariter clarificat τ demonstrat. Unde duplex inquit est intellectus: scilȝ pꝛacticus τ speculatiuus: qui differunt in modo considerandi: qꝛ speculatiuus simpliciter considerat rē τ vniuersaliter pꝛacticus vero cōsiderat: vt res habent esse particulariter. Differunt etiam in fine: quia finis speculatiui est veritas: Finis autem pꝛactici est opus hec ibi. Ex pꝛedictis igitur omnibus patet secūda conditio quam habebit iugiter doctrina nostra que dicitur conditio claritatis.

¶ De tertia conditione quam quelibet salutifera doctrina requirit que dicitur conditio puritatis.

Tertia conditio optima: τ excellens doctrine nostre ex qua facilime quisqꝫ auditoꝛ seu peccatoꝛ ad Deum se conuerti poterit. dicitur conditio puritatis: quia non tantum doctriua nostra: vt sit vtilis. Debet eē subtilis: τ clara: sꝫ opoꝛtet q̄ sit etiam pura: idest

remota ab oi falsitate. Uñ
ẜ3 ph3. Puꝝ dr̃ cui nihil ꝯ
trariũ ē admixtũ. sic res dr̃
pur̃ alba seu dulcis q̃ nihil
secũ h3 aut ꝺ amari. aut ꝺ
nigredie. Et ideo i hac nr̃a
doctria. intẽdo dimittere
oẽs falsitates. ⁊ isup opi-
niões seu rationes negati
uas: pure eni ⁊ simpliciter
ṽitates eoꝝ declarabo. di
missis oibus falsis ⁊ nega
tiuis ratiõib⁹: qm̃ nõ sunt
ꝺ pãe lucrãdo. s3 nec ad sa
lutẽ animaꝝ ꝓficiũt: s3 po
tius ificiũt ṽitatẽ. ꝙ autẽ
simplicit̃ vera doctria ⁊ p̄-
cipue in p̄dicãdo debeat a
se abijcer̃ oẽ3 falsitatẽ seu
argumẽta negatiua. nisi es
set forte euidẽs necessitas
⁊ vtilitas triplicit̃ ꝓbo.
Pmo auctoritatib⁹: Scd̃o
ratiõe. Tertio similitudi-
nib⁹. ¶ Nã philosophus
p̄mo posterioꝝ. ait: Affir-
matio potior ē negatiõe: q2
melior ē semꝑ demõstratio
q̃ ē de esse: q̃3 q̃ ē de nõ esse
Et. 3 Metaphi. dicit. Ma
gis dicim⁹ illũ scire q scit
rẽ affirmatiue ꝓut est: q̃3 q
scit negatiue ꝓut non ē. Et
p̄mo Elẽcoꝝ Sapiẽtis in-
qt opus ē i vnaquaq3 re nõ
mẽtiri. s3 mẽtiẽtẽ poti⁹ ma
nifestare. ¶ Scd̃o l3 idez
ꝓbo vnica ratiõe v3. finali
tatis. Fũdamñtũ ratiõis po
nit cõmetator sup scd̃o phi
sicoꝝ. di. Ea q̃ sũt ad finez
debẽt esse simpl'r ẜm ordi-
nẽ finis. patet hec regula.
Nã medicia q̃ daẜ ad finẽ
sãitatis. oportet ꝙ habeat
similitudinẽ cũ ipsa sãitate
alit̃ si dareẜ medicia falsa:
seu ꝯtraria fini sãitatis: ne
quaq̃3 ifirm⁹ sãitatẽ ꝯseq̃re
tur: s3 poti⁹ mortẽ. Quo p̄
supposito certũ est: ꝙ cũ fi
nis seu beatitudo aie ratio
nalis. sit ṽitaẜ increata ꝓut
tradũt theo. in. 4. dist. 49.
Et saluator ipse Jo. 18. di.
Ego sũ via veritas: ⁊ vita.
Opor3 siml'r ꝙ ip̄a ratio-
nalis aia ad eundẽ finẽ pue
niat mediãte veritate. ꝙ si
aliquãdo eidẽ aie ratiõali
falsitas ꝓpõatur de facili
credit: ⁊ relinqt ṽitatem: ⁊
hoc p̄cipue ꝓpter grauita
tẽ carnis: q̃ magis trahit

⁊ incliat itellectū ad bona apparētia: q̄ȝ ad bona vera ⁊ existētia. Sic eniȝ dī sapiētie. 9. Corpus qđ corrūpitur aggrauat animā. ⁊ dep̄mit terrēa inhabitatio sensum pluria cogitātē. Accidit etiam qđ quādoqȝ argumēta negatiua sūt fortiora ratiōibus affirmatiuis ⁊ p̄ ꝯseq̄ns difficulť p̄t postea intellectus credere veritatē. Sic eniȝ p̄hus. 8. topicorū dī. Nihil eni ꝓhibet quedā falsa ꝓbabiliora esse quibusdā veris. Pretermitto qđ etiā aliquādo auditor audiet falsitatē. seu partē negatiuā. q̄ audita: aut tedio: aut necessitate ductus statī recedit. Et cū nō audierit partē affirmatiuā adheret in posteꝝ falsitati. Cū igiť tales falsitates opponanť fini ⁊ beatitudini aie ratiōalis. ecōtra vero pura ⁊ simplex veritas sit ꝯuciēs cū ipso fine. Ideo dimissis argumētis falsis: ⁊ ratiōib⁹ negatiuis simplr̄ demōstrabo puram veritatē. Pretermitto quo qȝ de ꝑditiōe tēporis: que fit in allegādo ratiōes falsas. in quo tēpore possent dici multe v̄itates animā in v̄itate roborantes. Hoc totū ꝯcludit p̄hus. Cū. 3. de aia ꝯsulit. di. Intellectus in actu oino se debet habere sicut ⁊ res q: sicut se habet res ad esse sic simpliciť debet habere ad cognosci ⁊ itelligi. ¶ Tertio hoc idem ꝓbo similitudinibus. Nā philosophus. 18. de animalib⁹ ait: Ars ⁊ natura semꝑ eijciunt superflua Patet p̄mo de arte. Nam sutor cū accipit formā alicuius ꝑsone: solū tm̄ pānū incidit. ꝑut exigit forma ipsius ꝑsone. reliquū vero relinq̄t cū nō sit necessariū Similiť ⁊ natura hoc idē facit: q: stomachus postq̄ȝ cibū in se suscepit. retinet simpliciter quod est sibi necessariū: reliquū vero trāsmittit ad cetera corporis membra. qđ si hoc facit ars ⁊ natura a fortiori. hoc idē debet facere ⁊ obseruaŕ veritas seu doctria a spiritu

sancto p grāz in corde pre/dicatoris infusa: cū gratia in infinitū sit pfectior qua libet arte atq; nā. Et ideo viciosuz est supfluitates di cere: aut falsa argumēta al legare sine euidenti necessi tate z vtilitate. ex quo ta/lia animaꝝ saluti non pos/sunt prodesse sed magis vt dictum est obesse. di. pħo. 8. topicorum. Peccatū, in/quit est ostēdere p lōgiora aliquid: quod pōt ostēdi p minora. Et peccatuz est fie ri p plura: qđ pōt eque bn̄ fieri per pauciora. Aliam si militudinem habere possu mus: de aīa egressa a cor/pore z itura ad gloriā: que si haberet solā maculaz ve/nalis culpe: que est contra ria bonitati increate: q̄ ni/hil est aliud q̄; increata ve ritas: quoniam fm pħm. Uerum z bonū conuertun tur q: omne ens verum est bonū z ecōuerso. Impossi/bile est talē aīaz cōiungi cū ipsa veritate increata. sine aliq̄ satisfactiōe penitētie implicita: vel explicita: p/ut asserit Ric. in. 4. di. 16. ar. 5. q. j. in corpore. q. pro/pter qđ di Apoc. 21. Nihil coinquinatū intrabit in illā nec abhominationē faciēs z de conse. di. 4. c. nō pōt. di. Nō pōt quis vite cele stis gratiam acquirere nisi purgatus fuerit ab oī sor/de pcti. Ut g̃ vitas doctri/ne create sit cōformis veri tati increate. oꝫ q sit se mo ta ab omni falsitate cōtra ria. Et sic ex predictis oīb9 patet ꝯditio tertia doctri/ne nostre. que dicit condi/tio puritatis: q̄; puritatem doctrine: z conscientie no/bis cōcedere dignetur sal/uator noster Jesus xp̄s q cum omni puritate viuit z regnat deus per infinita se cula seculorum. Amen.

¶ Feria secunda post do/minicam septuagesime ite/rum de conditionalitate sa cratissime fidei: seu de qua tuor alijs cōditionibus q̄s quelibet salutifera doctri na requirit. Sermo se/cundus.

Fides tua te saluū fecit. Iteruz Luc. septimo. Declarat hesterno die tribus pmis ꝛ optimis cōditionib⁹: quas doctrina nostra iugiter ha bebit. Ne forte plurius ni mis efficiar in dictando ꝛ predicando ex qua plixita te tedium plerūqꝫ mētibus auditorū generatur: desti ti a declaratione aliarū q̈ tuor quas in hodierno ser mone discrete declarādas reseruaui: vt ex hoc visa to ta simul pfectiōe doctrine nostre. animus quilibet for tius feruētiusqꝫ disponatur ad eā audiendā ꝛ ad eā bonis ꝛ sanctis morib⁹ imi tandā: ꝛ vt ordinē scientie q̄ꝫ etiā veluti quid optimū tota sensibilium natura ob seruat. prout expresse tradit. Ar. 2. meta. ꝛ. 3. de ce lo ꝛ mundo. ꝛ. 8. phi. Ad ali as requisitas conditiones venio. Accipe igit̃ q̈rtam conditionem. s. medietatis.

¶ De quarta conditione quā quelibet salutifera doctrina requirit que di conditio medietatis.

Quarta igitur cōditio optima ꝛ excellēs, quā iugiter ha bebit nostra doctrina ex q̈ faciliter poterit quisqꝫ audito: seu peccator in merito proficere ꝛ ad deum se conuertere dicitur cōditio medietatis. Ita ꝙ sermones nostri non sint nimis prolixi ꝛ longi: ne fastidiuz generēt: nec insuper nimis breues ne veritates predicande remaneant obscure ꝛ indeclarate apud mētes auditorum. sed volo in ipsis sermonibus seu predicatione nostra tenere quoddā mediū: omnez viciosam extremorum superfluitatem resecando quod vtiqꝫ erit valde gratū vtile atqꝫ salutiferum omnibus vobis. hoc enim medium requirit quelibet vera doctrina ad hoc vt sit salutifera: auditoribusqꝫ pficiat quod quadrupliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo rōnib⁹.

Tertio silitudinib⁹.4⁰ exē plo. ¶ Pzio auctatib⁹: nā phs.6.poli.ait. Dis exces sus vl' ōfect⁹ rex: vl' nocet vl' nō pficit. Jtē.2.ō celo ꝛ mū.ait. Jllō qō p paucas rōnes acqrit facili⁹ tenet ſꝫ qō p plures acqrit diffi cili⁹ retinet. Jdē ꝙꝙ phs i.2.ſue rethozice ait. Dis ſ mo ſi bꝛeuioꝛ ſit ꝙ oꝫ: obſcu rat itellectū: ſi lōgioꝛ diffi cilis erit retētiōis: ꝛ diſci pulo obliuionē iducet. Jdē ꝙꝙ.2.ethicoꝝ dic. Jn oib⁹ medietas ē laudāda extrēa āt vitupabilia ſt. Tuli⁹ ꝙꝙ in pzio ō offi.ait. Jn pleriſ ꝙ reb⁹ mediocritas optia ē. Deiꝙ Gre.ſup Ezech.ait Pauca loquēda ſt: ꝛ foꝛtaſ ſis: h vtili⁹ pderīt: qa ſepe alimēta q̄ min⁹ ſufficiūt aui di⁹ ſumūt. Sic ſi āt cū mł ta ferre nō valet vbū exhoꝛ tatiōis vl' icrepatiōis lōgi us trahim⁹ auditoꝛē nr̄m ad faſtidiū ducim⁹: h ille. ¶ Scdo h idē pbo dupli ci rōne. Pzio rōne vtuoſita tis.2⁰.rōne pfectibilitatꝭ. ¶ Pzio pbo rōne vtuoſita tis. Fūdamtū rōnis ponit phs.2.ethi.di.vt⁹ ē ſimplr hit⁹ electiu⁹ imediate cōſi ſtēs: q̄ ad nos ōtermiata ꝛ vt vtiꝙ ſapiēs ōtermiabit hec ibi pꝫ h regula. Nā cū auaritia q̄ p ſe oia vult te nēr: ꝛ pdigalitas: q̄ oia vult idiſcrete effūdere ſint q̄dā extrēa mediū egrediētia: iō inter vitia ꝯputāt. Libali tas āt q̄ mediū tenet: dū p tē p ſe retinet: ꝛ ptē effūdit optia vtus eē censet. Quo pſuppoſito: certū ē: ꝙ ſi do ctrina ſeu pdicatio nr̄a ſit nimis lōga: pꝛolixa ſeu bꝛe uis: cū mediū egrediat: ne quaꝙ erit vtuoſa ꝛ p cōſe quēs nō poterit boni face re animā: ſeu pficere. Econ tra ſi medium teneat vtiꝙ virtuoſa erit. Et ppter hoc auditoꝛes recipiēt pfectio nē ſue bōitatis: dicēte pho 2.Eth. Uirt⁹ ē habitus qui habentē perficit: ꝛ op⁹ eiꝰ bonū reddit. ¶ Secundo hoc idem pbo rōne pfecti bilitatis. Fundamētū ratio nis eſt vniuerſaliter omniū Theo.ſ.ꝙ Gratia diuina ē

perfectioꝛ natura: eo ꝙ na/
turaꝫ perficit. Patet hec re
gula. Naꝫ anima rationa/
lis ꝑ natura est min⁹ nobi/
lis: q̄ȝ sit quilibet angelus.
di. ꝓpheta. Minuisti eum
paulo minus ab angelis: sꝫ
tamē per gratiā dei nobili/
oꝛ fit ipso lucifero ⁊ ceteriꝭ
angelis damnatis. Quo ꝑ
supposito: certū est: ꝙ natu
ra ꝓijcit a se omnia sup̄flua
tanq̄ȝ vana: ⁊ inutilia. di.
pho. 3. de anima. Natura
inquit non agit frustra: nec
deficit in necessarijs: nec
abūdat in sup̄fluis: hec ibi.
Qđ si hoc natura facit: a
foꝛtioꝛi hec facer̄ debet do
ctrina: q̄ ꝓcedit a spūssan/
cti gratia: aliter sequeretur
ꝙ gratia đi eēt imꝑfectioꝛ
natura: qđ vtiqȝ viciosū es
set. ¶ Tertio deniqȝ ꝓbo
ideꝫ similitudinibus. Naꝫ
videm⁹ ꝙ nimia abūdātia
cibi ⁊ potus seu defectus
coꝛrūpit foꝛtitudinē sui oꝛ
gani vt di. phs. 2. Ethi. Er
go a simili: si doctrina seu
pꝛedicatio habeat defectū
bꝛeuitatis seu abūdantiaꝫ

nimie ꝓlixitatis: vtiqȝ in/
tellectiuā potentiā que est
oꝛganū ipsiuꝫ. s. anime coꝛ/
rūperet. Quod bene cōfir/
mat Jo. 50. auri de consec.
di. 5. c. Nihil. Fames: inq̄t:
in paucis dieb⁹ aufert ho/
minē ⁊ liberat eū ex hac vi
ta penali. excessus v̄o cibo
rū ꝯsumit ⁊ cōputrescere
facit coꝛp⁹ humanū: ⁊ ma
cerat egritudine diurna: ⁊
tūc cū moꝛte crudeli consu
mit: hec ille. Alia similitu/
do habetur de medico coꝛ/
poꝛali: qui si dederit medi/
cinā egroto aut nimis acu/
tā: aut nimis defectuosaꝫ
eū occidit: hoc idem facit
p̄dicatoꝛ in p̄dicatione sua
spiritualiter: qđ ille coꝛpo/
raliter facit. Aliā similitu
dinē pōit Aristo. de medio
diuitū ⁊ pauperū: in quo
cōsistit ꝑfectio dicēs. 4. po
li. In oī ciuitate sunt mul/
te spēꝭ hoīuꝫ. i. diuiteꝭ pau
pes ⁊ mediocres: int̄ q̊ꝭ me
diocreꝭ sꝫ optimi: q2 mediū
semper est optimū: hec ibi.
Idem ibideꝫ ait. Optimi
sunt mediocres ciues in ci

uitate: q2 ipsi non desiderant aliena: sicut pauperes: nec per inuidiam diuitum substantiam desiderāt: ergo nec insidias patiuntur nec fraudes ferūt vnde semper sine periculo viuunt. Hec ille.

Hanc medij laudabilem ꝛ optimam virtutē. Salomon petebat a domino cū Prouerbio. 30. dicit. Mēdicitatem: ꝛ diuitias ne dederis mihi. Sed tribue tantum victui meo necessaria. ne forte saciatus illiciar ad negandum: vt dicam quis est dominus: aut egestate compulsus furer ꝛ periurem nomen dei mei Hec ibi. Ex predictis ergo similitudinibus patet qualiter tam in doctrina sacra quam in ceteris virtutibus moralibus: medium tanquam laudabile debet obseruari. ¶ Quarto postremo hoc idem probo vnico exemplo: videlicet dñi nr̄i iesu xp̄i: qui in actibus suis mediū tāq̄ȝ qd optimū ꝛ laudabile seruauit. ¶ Primo in natiuitate sua: q2 nat⁹ ē in medio terr̄ habitabilis: ꝛ iacuit i medio duoꝝ aialiū: vȝ bouis ꝛ asini: de quo medio ꝓphetauerat Abacuch. 3. c. di. In medio duoꝝ aialiū cognosceris. Et ysa. primo ð hoc medio dr̄. Cognouit bos possessorē suū. s. xp̄m: ꝛ asinus p̄sepe dñi sui. In hoc docēs nos xp̄s tenere mediū circa prudētiā: cui⁹ extrēa sunt fatuitas vl' grossities: q̄ p asinū: ꝛ dolositaȝ q̄ p bouē q̄ ē cornupeta significat: de quo ēt medio tenendo. 1. pe. 3. dr̄. Quasi mō geniti infantes: p inocentiā ratiōabiles ꝯ fatuitatem: sine dolo. s. malitie: ꝛ dolositatis. Lac. s. prudētie ꝯcupiscite: vt in eo crescatis in salutē. ¶ Secundo tenuit christus mediuȝ in templo cum voluit sedere in medio doctorum: de quo medio Luc. 2. dicitur: Inuenerunt eum in medio doctoꝝ: audiētē eos: ꝛ interrogātē. Quo exemplo docuit christus nos tener̄

medium circa iustitiaʒ: cuius extrema sunt crudelitas ꝛ remissio: propter qđ in figura: vt habetur Luc. 10. Samaritanus infudit oleum: contra crudelitatē ꝛ vinum quod ē valde acutum ꝛ penetratiuū: ꝛ sanauit integre hominē a latronibus plagatū: ꝛ semiuiuū relictum. hoc mediū iustitie tangit. Salomō ꝓuer. 8. di. In vijs iustitie ambulo: ꝛ in medio semitaruʒ iudicij. ¶ Tertio tenuit xp̄s mediū dū ambulabat per medium iudeorum de quo medio Luc. 3. dicitur. Jesus autem transiens p mediū illoꝝ ibat. Quo exemplo docuit nos christus debere tenere medium circa fortitudinem cuius extrema sunt pusillanimitas ꝛ temeritas. Ipse eniʒ nō pusillanimiter timuit nec etiam iudeos impegit: ꝛ sic secure transiuit sine ipsoꝝ iudeorum ꝛ suiipsius lesione: hoc medium Dauid tenebat cum dicebat. Expectabam eum qui saluū me fecit: a pusillanimitate spiritus ꝛ tempestate: de quo optio medio in figura. Dani. 3. dicit. Fecit deus mediū fornacis: quasi vētū roris flantē.

¶ Quarto christus tenuit medium pendens in medio latronum: de quo medio Joan. decimonono dicitur. Jesus baiulans sibi crucem: exiuit in eum qui dicitur caluarie locum: ibique eum crucifixerunt: et cum eo alios duos. hinc ꝛ inde. medium autem Jesum. Hec ibi. Quo exemplo docuit nos Jesus tenere medium circa temperantiam: cuius extrema sunt nimia cura per sinistrum latronem: ꝛ nimia maceratio: quod per dextruʒ significatur. ¶ Quinto denique christus tenuit medium: dum stetit in medio discipulorum suorum: de quo medio dicitur Joan. vigesimo. Cum sero esset die illa vna sabbatorū: ꝛ fores eēnt clause. vbi erāt discipuli ꝯgregati: ꝑ

ꝓter metū iudeoꝝ. venit ie
sus ꝛ stetit i medio discipu
loꝝ: ꝛ dixit eis. Pax vobis
hec ibi. Quo exēplo docu/
it nos xp̄s debere tenerꝰ me
diū circa dilectionē oium
ꝛ nō diligere vnū sicut filiū
alteꝝ vero sicut filiastꝝ. cu
ius extrēa sunt nimia ꝛ in
ordiata vel pauca dilectio
seu docuit nos xp̄s in hoc
debere tenere mediū circa
ꝯuersationē: cuiꝰ extrēa sūt
singularitas ꝛ tumultuosi
tas: vt nec hō a communi
tate se separet: nec etiā tu/
multibus secularibꝰ se im/
plicet. Nec ēt facere sicut
guelfi: qui nō cōuersanꝰ cū
gebelinis. Nec econuerso.
Sꝫ inter istos si tutꝰ vult
viuere medium dꝫ tenere.
Qd̄ mediū tenebat Dauid
cū. 3. Re. 3. dicebat. Habi/
tauit seruus tuus semꝑ in
medio populi tui quē elegi
sti. Ex p̄dictis auctoritati/
bus rōne similitudinibꝰ ꝛ
exēplo pꝫ q̄rta conditio q̄ꝫ
habebit iugiter doctria no
stra que dicitur ꝯditio me/
dietatis.

¶ De quinta ꝯditiōe quā
quelibet salutifera doctri/
na requirit que dicitur cō
ditio diuersitatis.

Quinta cōditio op/
tima ꝛ excellens
quam iugiter ha/
bebit doctrina nr̄a: ex q̄ fa
ciliter poterit quisqꝫ ꝛ in
merito ꝓficere: ꝛ ad deum
seu ad penitētiā se cōuerti
dr̄ ꝯditio diuersitatꝫ. Pro
eo ꝙ nō tm̄ veritatē vnius
rei declarabit: sꝫ veritatē
diuersaꝝ reꝝ. Immo ꝛ ple
runqꝫ eadē regula phisica
ad diuersas res accōmoda
bitꝰ: vt pꝑ hoc potētia itel/
lectiua auditoris: delecta/
biliꝰ ꝓficiat in auditiōe ta
lis doctrine: ꝛ ꝙ doctrina
salutifera debeat se extēde
re ad diuersas materias:
seu ad diuersas veritates
tripl'r probo.

Primo auctoritatibus.
Secundo ratione.
Tertio distinctione.

¶ Pr̄io ḡ auctoritatibus.
Nā ꝓbat Gre. in ꝓlogo su
ꝑ Ezechielē di. Dū cogito
ꝙ sepe iter q̄tidianas deli

tias ēt viliores cibi suauit sapiūt. iō minima ꝛ vilio/ ra legenti plerūqꝫ ꝓpono. ¶ Itē in mappologia ait. Silr̄itudo reꝝ aliqñ mole/ stat. varietas vͦo fastidiuꝫ tollit. Itē Cassio. li. 7. ait. Nemo dubitat hoies ex va rietate suauiter recreari: q: in ꝯtinuatiõe magnū ꝯstat eē fastidiū: dulcedo mellis si assidue sumat oibꝰ ꝓhor/ rescit. hec ille. Deniqꝫ Tul lius i pꝛio li: veteris rheto rice ait. Uariare oꝛonē ma gnope opoꝛtebit. Nā i oibꝰ rebꝰ silr̄itudo societatis est mr̄. ¶ Scđo hoc idē ꝓbo rōne pfectiōis. Fundamen tū rōis põit pl'bus. 12. me/ tha. di. Diuersitas spēꝝ est ad decoꝛē ꝛ pfectiōem toti us vniuersi. pꝫ hec regula: Nā si mūdus eēt plenꝰ so/ liꝭ lilijs: seu solo gn̄e lilioꝝ vtiqꝫ potētiā visiuā aliqn̄ tu lū delectaret. Sꝫ dū plenꝰ ē diuersitate floꝝ vtputa li lioꝝ: rosaꝝ: violaꝝ: ꝛ huiuſ moi: magis potētiā visiuā pficit ac ceteros sensus de lectat. hec idē exēplifica ð varietate ciboꝝ: erga potē tiā gustus. ꝛ de varietate i strumētoꝝ erga potētiā au ditusꝭ. Quo p̄suppoſito cer tū ē. q si cognitio vniꝰ veri tatis potētiā itellectiuā p ficit ꝛ delectat: multoma/ gis ipsam pficit ꝛ delecta bit diuersas multaꝝ vita/ tū: qꝫ vtiqꝫ regulā iugiter xp̄o seruabo. ¶ Tertio isu p ꝓbo idē distinctiōe. Nā Tho. pꝛia pte sūme. q. j. ar ti. io. in coꝛpe. q. dicit. Luꝫ q̄rif an sacra scriptura: seu doctrīa ēt sub vna lr̄a ðbe at hr̄e plures sensus ꝛ si/ gnificatiōes. Rn̄deo q sic. q: Auctoꝛ sacre scripture ē deus. in cuiꝰ ptāte ē vt nō solū voces ad significandū accōmodet: q ēt hō facere pt. Si ēt res ipsas: ꝛ ideo cū in oibus sciētijs voces significēt. hoc hꝫ ꝓpꝛium ista scia. q ipse res signifi/ cate p voces ēt significant aliđ. Illa ergo pꝛima signi ficatio qua voces significat res ptim ad pꝛimū sensum q ē sensus hystoꝛic vl' litte raliꝭ. Illa vͦo significatio q̄

res significate p voces. ite rū res alias sigt dr sensus spūalis:q sup litt'alē fūdatur ꝛ eū suppōit. hic aūt sens⁹ spūalis tripharie diuidit. Sicut eniȝ dic Apo. ad Hebreos.7. Lex vet⁹ figura ē noue legis: ꝛ ipsa noua lex. ut Dyoni. di. i eccl'. hierarch. Est figura future gl'ie: Jn noua etiā lege ea q̄ i capite gesta sūt figura sūt eoꝝ q̄ agere debēus nos. Scdʒ ḡ ꝙ ea q̄ sūt legis veteris significāt ea q̄ sūt noue legis: ꝛ ē sēsus allego⁹. Scdʒ ea vero q̄ in xp̄o sūt facta. vl' i his q̄ p xp̄ʒ sunt facta: sūt figura eoꝝ q̄ nos agere debem⁹ ꝛ ē sēsus moral'. Prout vero significāt ea q̄ sunt in eterna gl'ia est sensus Anagogic⁹. Qr vero sēsus litteral' ē quē auctor intēdit: Auctor autem sacre scripture ē de⁹: q oia suo itellectu comprehēdit: ideo nō est incōuenies. vt Aug. dicit. 12. confes. Si etiā fm vniuersalē sensū in vna littera sacre scripture plures sūt sēsus. hec Tho. ad litterā. Quā Thōe sententiā phs etiā ꝯfirmat. dū 2. posterioꝝ dic. Demostrari potest optie id ē p pluresȝ cāsȝ ꝛ eꝯuerso. Et ꝯmētator sup .5. phisy. ait. Nō ē incōueniēs ſʒ valde cōgruū. ꝙ idē se extēdat ad diuersa. Dic exēpli grā. Uidēus ꝙ faber cū vno maleo facit diuersa istrumēta: vtputa gladium. lanceā: ligonē ꝛ hmōi: q̄ oia sūt ad decoreȝ ꝛ pfectionē ꝛ vtilitatem totius vniuersi. Sic a simili dico ꝙ p̄dicator debet p̄dicare res diuersas. lʒ aliqñ easdē res diuersas ponat sub titulo ꝛ noie vnius tractatus. Et insup eādē auctoritatem seu regulaȝ phisicam debʒ accommodare ad diuersas v̄itates: q̄ oia sūt dēonstratiua magne pfectiōis. Hūc modū. s. p̄dicādi diuersa. Ego ingiter obseruabo licet q̄dragesimale nostrū sub titulo xp̄iane fidei simpl'r pōat. Ex p̄dictis ḡ patet ꝯditio hec: quā nr̄a doctrina habebit q̄ dicit ꝯditio diuersitatis

¶ De sexta ꝯditione quam quelibet salutifera doctrina requirit, que dicitur cōditio vigorositatis.

SExta ꝯditio i ordie optima ꝛ excellēs doctrie nr̄e dī ꝯditio vigorositatis: quia ipsa erit valde potēs: ꝛ valde vigorosa ad iducēdū ad ṽtutes ꝛ ṽtuosas opationes: ꝛ etiā ad remouēdū ab oibuꝫ vitijs atq̧ peccatis. Certū ē eni ꝙ glibꝫ intellectꝰ naturalit̄ appetit certificari de rebꝰ ꝛ ṽitatibꝰ quātum pōt: Propter quod philosophus primo phisycorum dicit. Certitudo in omnibus in tantum querenda est. quantum recipit natura rei. Et primo ethicorum ipse phi. ait certitudinē nō oportet i oibus simil'r expetere: ſꝫ i singuliꝫ ſm subiectā materiā: ꝛ i tā tū qnātū ē ꝓpriū doctrine hec ibi. Talis autē certitudo ꝛ si habeat̄ ꝑ auctoritatē ꝛ exēpla: tamē vehemētius ꝑ rationes naturales acqrit̄: vn̄ sola naturaliꝫ ratio ꝓualet i fortitudie ꝛ vigore oibus auctoritatibus mūdi. Ut igit̄ doctria nr̄a sit vigorosa nō tm̄ auctoritatibus ꝛ exemplis: sed iugiter fortissime etiam naturalibus rationibus ipsam roborabo. Ad qd̄ faciendū tripliciter cogor.

Primo auctoritatibus.
Secundo ratione.
Tertio similitudine.

Probo ergo auctoritatibuꝫ quod cogor sic procedere. Nam philosophus. j. methe. ait. Hi recte docent. qui causas de singulis reddunt. Et. 3. ethi. dicit. Bonus singula rationibus probat ꝛ iudicat. Et. 4. phisy. dicit. quod pulcherrime demonstratur. optimum ꝛ delectabile est. Et. 7. ethi. dicit. Non oportet solum dicere verum. Sed etiam oportet causam veri: vel falsi assignare. Et secundo methaphisice dicit. Uerum nescimus sine causa ꝛ ratione. Et tertio methap. ait. Ueritatem queren-

tes sine demõstratiõe sunt similes ignorãtib⁹ q̃ ire d'beat. Deniq̃ꝫ Tuli⁹ lib.3. d' tusculãis.q.ait. Sapiens animus ita sp̄ ē affect⁹: vt in vna q̃que re rõne vtaẗ. ¶ 2⁹ ħ idē ꝓbo vnica rõe: vꝫ pfectiõis. Fundamẽtuꝫ rõnis ponit phs .5. metħ. dicēs. Perfectū tūc ē vnū q̃dq̃ꝫ. ⁊ ois suba pfecta: qñ ħꝫ spēꝫ ꝓp̄rie v̓tutis: nulla ps d̄ficit. ħ ibi. pꝫ ħ regula Nã dom⁹ tūc simplr̄ ē pfecta qñ ħ tria simplr̄ hꝫ. vꝫ fundamẽtū tecū: pietes: cui si vna haꝝ ptiū deficeret: vtiq̃ꝫ dom⁹ impfecta eẽt: q̃ p̄suppositо: certū ē q̄ a silr̄i tūc v̓itas dī pfecte eē ꝓbata qñ ē munita auc̄itate ⁊ exẽplo: sꝫ p̄cipue rõne q̃ rõ si deficeret: dū sit pfectior ⁊ potẽtior oi auc̄itate ceteris pib⁹ vtiq̃ꝫ doctrina seu p̄dicatio aliq̃lr̄ ipfecta esset. Ut igiẗ doctria nr̄a sit pfecta: cõiter auc̄itatibus ⁊ exẽplis ēt validiꝭ rõnib⁹ vtar. Nihil. n. vt dicit phꝭ .j. de celo ⁊ mundo. Simpliciter ē pfectū vbi trinitas. Et vltra ħ intēdo potius vti rõne q̃ꝫ auctoritate: qm̄ potentia intellectiua semp cogiẗ ab obiecto v̓itatis: ⁊ p ꝯñs q̃si cogit: ⁊ si libera sit ip̄aꝫ volūtatem ad id amãdū qđ intellect⁹ cogiẗ credere. ¶ Tertio deniq̃ꝫ ꝓbo similitudie q̄ doctrina vt sit autētica maxime idiget rõne quã similitudinē colligo a Cõmentatore sup.2. de aia: sic̄ color ait. non est visibilis sine lumine: sic nec veꝝ ē visibile sine rõne. ħ ibi. Et sic ex p̄dictis auctoritatibus ratione atq̃ꝫ similitudine hec sexta conditio.

¶ De septima conditione quam quelibet salutifera doctrina requirit que dicitur conditio charitatis.

Septima conditio ⁊ vltima optia ⁊ excellens doctrie nostre diciẗ ꝯditio caritatiꝭ. Nõ. n. tm̄ predicatio mea seu doctrina: sup̄adictas conditiões habebit: sed potissime volo q̄ habeat in se charitatē. Non enim volo

predicare ꝓpter cupidita‑
tē pecūie:fame:honoris: hu
mae laudis ⁊ hmōi:sȝ sim‑
plr̄ p̄dicabo ꝓpter amorē
dei: ꝓpter charitatē ⁊ salu
tē ꝓximoꝝ:ꝙ si alit̄ facerē
nequaq̄ꝫ vtilit̄ ⁊ fructuose
p̄dicarē:ꝙ aūt doctria ⁊ p̄
dicatio ad h̄ ꝙ sit fructife‑
ra exigat caritatē triplr̄ ꝓ
bo. Pꝛio auctib⁹. Scd̄o rō
ne Tertio exēplo. ¶ Pꝛio
ꝓbo auctoritatib⁹ Nā glo:
sup illa v̄ba ꝓph̄e. Docebo
iniquos vias tuas ⁊ impij
ad te ꝯuertent̄ ait. Uana ē
doctrina p̄dicatoris si non
fuerit succēsa igne diuini
amoris. Et Grego. ait. Lin
gua p̄dicatoris inuanū la‑
borat. si ardore ⁊ flāma ca‑
ritatis ignita nō fuerit. Et
apl̄us. j. corint. 13. Si lin‑
guis hoīuȝ loquar ⁊ angelo
rū. charitatē aūt nō hēam
fact⁹. s. ve. es. so. a. cimb. ti‑
mēs. ¶ 2⁹ h̄ idē ꝓbo vnica
rōne. vȝ assimilatiōis. Fun
damētū rōnis pōit ph̄s. j.
de gnātiōe ⁊ corrup. dicēs
Agēs agit ipatiēs trahēdo
ipȝ i suaȝ nām:pȝ h̄ regula
Nā ignis ꝯiunct⁹ cū ferro
ferrū calefacit: ⁊ insup ipȝ
rubescere facit. Et ecōtra
si carbo mortu⁹ pōat̄ apud
ferrū. nūq̄ꝫ facit eū rubeū
⁊ calidū. Quo p̄suppoſito
certū ē ꝙ si p̄dicator in se
hȝ caritatē: de facili pōt
cū doctrina sua calefacere
peccatores : seu auditores
caritate ⁊ igne diuini amo
ris. ecōtra vero si p̄dicator
nō habeat caritatē velut
carbo mortuus nequaq̄ꝫ po
terit peccatores cōiter con
uertere aut ad caritatē re
ducere. Un̄ vulgar̄ ꝓuerbi
um ē. Nō po altri brusare
o rescaldare :chi i se nō bru
sa o arde. Et iō videmus p
expiētiā ꝙ magis fructifi‑
cat vnus p̄dicator idiota q
p̄dicat ex caritate q̄ꝫ vnus
maxim⁹ Theo⁹ ⁊ litterat⁹
q p̄dicat ex hūana laud vl̄
cupiditate. ¶ Tertio deni
q̄ꝫ ꝓbo:exēplo Helie ꝓph̄e
d quo eccle. 48. dicit̄. Sur
rexit Helias q̄si ignis: ⁊ v̄‑
bū ei⁹ q̄si facula ardebat. s.
corda ip̄m audiētiū. Et i si
gnū ꝙ doctrina ad hoc ꝙ

sit fructifera debeat fieri
ex caritate. legit̄ actuū.2.
c.q̄ spūs sanct⁹ datus est
aplīs in liguis igneis:vt.s.
possēt ignire ⁊ calefacē cor
da auditorum igne diuini
amoris ⁊ caritatis.Et pp h̄
habet̄ ibidē q̄ statīz vt ac/
ceperūt Aplī sp.san.in lin/
guis igneis:illa die.Petro
pdicāte in vno s̄mone ꝯuer
si sūt circiter tria milia viro
rū ac mulierꝝ bn̄ ḡ pbaui q̄
nr̄a doctrina dz h̄re carita
tē q̄ est septia ⁊ vltia ꝯditi.
¶Ex pdictꝭ ḡ septē ꝯditio/
nib⁹ q̄s iugiter itēdo obser
uare in nr̄is pdicationibꝰ
atq; doctria: pz q̄liter q̄sq;
poterit faciliter:⁊ remissio
nē pctōꝝ ⁊ diuinā gr̄az in
hac q̄dragesima suscipe:q̄z
vobis ⁊ mihi donare digne
tur dn̄s nr̄ iesus xp̄s q cuz
patre ⁊ spiritu sancto ⁊c̄.

¶Feria tertia post dn̄icā
septuagesime de scd̄o respe
ctu q̄ habetur firma fides ⁊
spes de gratia ⁊ salute au/
dientium doctrinam sacrā
sermo.3.

Fides tua te sal
uuz fecit.Luc.7.
demōstrato hester
no die pmo respectu quo
spē firmaz habeo: ⁊ ēt vos
h̄re potestis de salute vr̄a:
hec mane in pn̄ti s̄mōe ha/
beo demōstrare scd̄z respe/
ctū p quē habeo eandē spē
q di respect⁹ vr̄e dispōnis.
Ante cui⁹ d̄claratōez occur
rit mihi loco prohemij vna
nālis ⁊ vera sn̄ia phi.2.phi
sy.dicētis.Ois res ad finē
aliquē ordinata nāliter ipz
desiderat:pz hec regula:nā
q: pōa nutritiua ordiata est
ad actū gnāndi: iō nāliter
vt h̄r.2.d aia illū d̄siderat.
Silr̄ q: pōa visiua ⁊ audi/
tiua ordinate st̄ ad vidēdū
⁊ audiēdū.hinc ē q̄ illū ac
tū nāliter desiderat. Silr̄
q: pōa volitiua ordiata est
ad bonū:iō nāliter illd̄ desi
derat. Oia.n.vt dic̄ ph̄ .j.
ethi.Bonū nāliter appetūt
Et bonū nāliter ē oib⁹ dili/
gibile.Silr̄ q: mā ordiata
est ad formā:iō vt di.j.phi.
Ois mā appetit formā:ḡ a

silii: q2 potētia itellectiua or dinata ē ad intelligēdū: iō nālr desiderat illū actū. di cēte pho in pncipio metha phi. Oēs hoies nā. j. p nāz seu nālr scire dsiderāt. Rō aūt potissima q̄re q̄libet po tētia appetit suū actū ꝛ fi nē. ē: qa q̄libet pōa pficit p suū actū: seu recipit pfectio nē maxiaz i suo actu: sic ocu lꝰ pficit vidēdo: auris audi endo: ꝛ hmōi. Q. ō ɔfirmās phs. 9. metha. ait. Actꝰ ē fi nis ꝛ pfectio ipiꝰ pōe. Nō n. videt qs vt visū hēat: sꝫ ecōuerso: visū hꝫ vt videat h ibi. Et ēt. 9. metha. ait. Ac tꝰ ē melior pōa in bonis: in malis āt ecōuerso: ꝛ idē dic actꝰ magis: facit itelligere q̄ꝫ pōa. Et. j. metha. Finis ē bonū vniuscuiusqꝫ rei: ꝛ vni uersalr ē qd optimū ꝛ pfe ctū in oi nā. hec ibi. Quibꝰ p̄missis: dico ꝙ lꝫ q̄libꝫ pōa ꝛ p̄cipue itellectiua apetat suū finē ꝛ actū tāq̄ꝫ q̄ndaꝫ ipiꝰ pfectionē: tñ nulla pōa finē desideratū ɔseq pōt ni si p̄us hēat p̄uias dispōes: ꝛ p̄paratōes ad ipꝫ finē ɔse quendum: quoniam finis vt dicitur. 2. phisy. naturalit imponit necessitatem omni bus his que sunt ad finem. Et propterea q̄uis poten tia intellectiua cuiuslibet hominis nālit appetat scir ꝛ cognoscera diuersas vita tes qbꝰ cogniꝭ rōnalis aia faciliter ɔseqtur grāꝫ dei: sa lutē ppriā: atqꝫ gl'iaꝫ sempi ternā: tñ doctrinā ipaꝫ ex q̄ intellectꝰ vitates sue salutꝭ pcipit ꝛ cognoscit: nequaq̄ꝫ acqrere pōt sine aliq̄ debi ta dispositōe atqꝫ p̄paratio ne q̄ oino necessaria est ad quelibet finē ɔsequēdū: ꝛ p̄ cipue ad hoc ꝙ nostram re cipiat doctrinam salutareꝫ quod probo. Primo aucto ritatibus. Secundo ratio ne. Tertio distinctione.

¶ Primo probo auctori tatibus. Naꝫ philosophus 2. de anima dicit. Actus ac tiuorum sunt in patiente bene disposito. Et Pla to in thimeo. Forme dan tur simpliciter. Secun dum dispositionem ipsi us materie. Et Sanctus

Bonauētura in ꝓhemio p̄mi sententiaꝝ ait. Omnis ꝑfectio.i.forma pficiēs.presuppōit suū pfectibile.i.subiectū eē dispositū. Deniq̄ pħs.9.ethi.ait. Ad h̄ ꝙ doctrina descēdat ⁊ efficatiā habeat in auditorē oportet aiaȝ auditoris oio: eē bene dispositā ⁊ p̄paratam:sicut terra anq̄ semē mittat̄ i ea Et.2.de anima dicit̄. Duri carne inepti sūt mēte:molles autē carne bn̄ apti sunt ¶ Scd̃o h̄ idē ꝓbo vnica ratiōe videlicet argumētatiōis Fūdamētū rationis habet̄.2.topicoꝝ Si d̄ quo minus videt̄ inesse ⁊ inest: ḡ ⁊ d̄ quo magis.patet hec regula. Nā si miles potest expugnare castrū a fortiori domin⁹ q̄ ē eo potētior. Et si vnus pauper pōt dare decē ducatos:a fortiori poterit dare ditior ipso. Quo p̄suppostito.certū ē ꝙ ars ⁊ natura anteq̄ tribuāt formā seu pfectionē alicui materie pri⁹ requirūt ꝙ materia sit disposita patet de arte. Nā forma sigilli nō imprimit̄ cere nisi prius fuerit molificata. Itē natura hoc idē facit:q2 cāpuꝫ seu ager nō fructificat nisi p̄us fuerit cultiuatus ⁊ dispositus dicēte Boetio metro.j. tertij.lib. Qui serere ingenuū volet agrū liberat arua prius fructibus: Falce rubos filicēq̄ resecat:vt noua fruge grauis ceres eat.hec ille. Sȝ claꝝ ē ꝙ grā diuina infundēda aie mediāte doctrina ē nobilior ⁊ pfectior incōpabilit̄ oi arte atq̄ nā ḡ p ꝯñs maiorē reqrit i aīa dispositiōeȝ:dicente Tho. Scd̃a scd̃e.q.j.ar.6. Operatio grē cū nobilior sit nā: n̄ minus s̄ȝ magis ordiate ꝓcedit q̄ operatio nāe. Qd̄ totū ꝯfirmās Tulius in li.tusculanarū q̄stionū ait. Ut ager q̄uis fertilis sine cultura fructuosus eē nō pōt: sic nec siñ disposita doctrina salutis aius recipiat.

¶ Tertio h̄ idem. Probo di.beati Tho.1.2.q.112.arti.2.in corpore.q.di. Cū q̄rit̄ an ad suscipiēdum doctrinā sacrā ⁊ p cōseq̄nꝫ di

uinā grāz reqraſ aliq̄ di-
ſpoſitio in hoīe peccatoris
Reſpōdeo q̄ grā dulplicit̄
accipiſ. vel ꝑ habitu. vel
habituale dono dei. ſcd̄o ꝑ
auxilio dei vl' ipſuz diuinū
auxiliū mouens animā ad
bonū. Pꝛio mō accipiēdo
grāz ad grāz exigiſ aliqua
ꝑꝑatio grē q̄ ē q̄daz foꝛma
accidētalis q2 nulla foꝛma
impꝛimiſ niſi in materia
diſpoſita Si loq̄mur d̄ grā
ſ3 q̄ ſignificat auxiliū dei
mouētis ad bonū ſic nulla
ꝑparatio reqriſ ex parte
hoīs ꝑueniēs diuinū auxi-
liū. S3 potius q̄cunq3 ꝑpa
ratio in hōie eſſe poteſt: eſt
ex auxilio dei mouētis ani
mā ad bonū. Et ſ3 h̄ ipſe bo
nus motus li. ar. quo quiſ-
q3 ꝑparaſ ad bonū grē ſu-
ſcipiēdū ē actus li. ar. moti
a deo: ⁊ quātū ad h̄ dī ho-
mo ꝑparare animū. q̄ ē ꝑn
cipalit̄ a deo mouēte libeꝝ
arbitriū. ⁊ ſ3 h̄ dī a deo vo
lūtas hoīs pparari ⁊ a dn̄o
greſſus hoīs dirigi. ❡ Ex
ꝑdictis igitur auctoꝛitatib⁹
rōne ⁊ diſtinctiōe p3 q̄liter

ad doctrinā ſalutiferā au-
diēdā. reqriſ aliq̄ diſpoſi-
tio ꝑuia: ⁊ ſi queris q̄ ſit il-
la. Rn̄deo q̄ ꝑ nūc ſunt ſep
tē diſpoſitiones neceſſarie
ad ſuſcipiēdū vtilit̄ doctri-
nā ſalutiferā. Quaꝝ ꝑma
diciſ diſpō acceſſiōis ſcd̄a
diciſ diſpō feſtinationis.
Tertia diciſ diſpoſitio con
tinuatiōis. Quarta dī di-
ſpō attētōis. Quinta dici
tur diſpō creditiōis. Sex
ta diciſ diſpō ſuſceptionis
Septima dī diſpō execu-
tiōis. ❡ Pꝛima diſpō ex q̄
acqriſ ſalutaris doctrina
⁊ ꝑ ꝯn̄s diuia grā ⁊ eterna
gl'ia diciſ diſpoſitio acceſ
ſionis. Expiētiā teſte vide-
mus: q̄ qcūq3 vult adiſcere
ſeu acqrē aliquā artem ſeu
vanā ⁊ mūdanā ſapiētiam
neceſſe ē q̄ vadat: vt vide-
at: vt audiat magiſtrū illius
artis: ſeu doctoꝛē illius ſciē
tie aliſ nec artē illā: nec ſciē
tiā vnq̄3 adiſcē poſſet. A ſi
mili ꝯ3 facere eū q vult do
ctrinā veritatis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s di
uinā grāz acqrē: ſeu magni
tudinē ⁊ turpitudinē ſuoꝝ

peccatoꝝ ĩtelligẽ. qm̄ oꝫ vt actualr̃ accedat ad audiendũ doctorẽ: ꝛ p̄cipue p̄dicatorẽ ipsi⁹ v̄itatꝪ: qm̄ ex tali auditõe illi⁹ doctrĩe faciliter q̄sq̊ adiscet ea p̄ q̄ et peccata dimitũt ꝛ diuina gr̄a seu eterna sal⁹ acq̄rit. Et q̄ nec̄e sit actualr̃ accedere ad audiēdũ doctrinā p̄dicatiõis. ꝓbo sextupliciter. P̄rio auc̄atib⁹. Scd̄o rõe. Ter⁹ distictiõe. Quarto silr̃itudie. Quito figura. Sexto exēplo. ¶ P̄rio auctoritatib⁹. Nā apl̄us ad Ro. io. ingt. Dis qcũq̊ inuocauerit nomē dn̄i salu⁹ erit. qũo ḡ inuocabũt eũ i quē nõ crediderĩt? Aut qũo credēt ei quē nõ audierũt? qũo audiēt sine p̄dicante? qũo v̄o p̄dicabũt nisi mittātur: sic̄ scriptũ ē: q̄; speciosi pedes euāgeliꝫātiũ pacem euāgeliꝫātiũ bõa: sꝫ nõ oēs obediũt euangelio. Ysa. n. dic̄. Dn̄e qs credit auditui nr̄o? ḡ fides ex auditu: auditꝰ āt p̄ v̄bũ xp̄i: sꝫ dico: nũ qd nõ audierīt. Et qdē i. o. t. exi. so. eo. ꝛ i fi. or. terr̄. v̄. co. h ibi. Itē ad heb. 4. ait Uiu⁹ ē. n. s̄mo di ꝛ efficax ꝛ penetrabilior oi gladio ancipiti: ꝛ ptingēs vsq̊ ad diuisionē aie ꝛ sp̄us. Item Ia. j. di. In māsuetudie suscipite isitũ v̄bũ qd̄ p̄t salnar̄ aias vr̄as. Tulli. ēt li. 3. p̄me rhetorice dic̄. hi maxime dociles sũt q attētissime pati sũt audir̄: pb̄s ēt li. d̄ sen. ꝛ sensa. ait. Audit⁹ plurimā ptē ꝯfert ad prudētiā: s̄mo. n. audibilis cā ē disciplie nõ s̄ꝫ se sꝫ s̄ꝫ accidēs: q: noia sũt q̄ significāt itellectũ ex q̄ accipitur ꝯn̄a reꝝ hmõi. Idē q̊q̊ pb̄s i ꝓhe. meth. ait. Auditũ n̄ hn̄tia idisciplia bilia st̄. hn̄tia v̄o discipliabilia. Itē p̄ pp̄ha ait. Lucerna pedib⁹ i ver. tu. ꝛ lu. se. m. Et ꝓuer. 30. di. Dis s̄mo di igneus clipe⁹ ē oib⁹ sperātib⁹ in se Et Hier. 23. Uerba mea st̄ q̄si ignis ꝛ q̄si malleus ꝯterēs petras. Et cant. 5. di. Aia mea liq̄fcā ē: cũ dilect⁹ me⁹ locut⁹ ē. Et pp̄ha dicit. Fcm̄ ē cor meũ tāq̊ cera liq̄scēs in me. vē. mei. s.

ex auditiōe ṽbi dei. Et Jsa ie. 18. dī. Uipotēs ꝟmo tu us dn̄e sanat oia. s. scelera pctōꝝ. Et pp̄ha dic. Misit ṽbū suū ꝛ sanauit eos. Deniq̧ pp̄ha ait. Lex dn̄i im maculata ꝯuertēs aias te stimoniū dn̄i fidelē spiaꝫ p̄ stās puulis. Ex qbꝰ auctori tatibꝰ pꝫ nec̄itas huiꝰp̄me ꝯditiōis. ❡ Scd̄o ꝉ idē p bo vnica rōe vꝫ specificati onis. Fūdamētū rōis pōit pb̄s. 6. ethi. di. Nō sufficit ad sciētiā alicuiꝰ vt sciat in vl'i ꝛ ꝯfuse. Sꝫ oꝫ scir̄ dter minate ꝛ distīcte: pꝫ hec re gula. Nō. n. suffic medico ad ꝉ q̄ sanet iſ̄rmū q̄sciat medicinā eē bonā i vl'i: sed oꝫ q̄ itelligat i spē hāc me dicinā: ꝛ hac forte tali ꝛ ta li ifirmitati necessariā: qm̄ si i gn̄e daret oēs medicias nō sanaret infirmū: sꝫ occi deret cū medicinaꝝ alique sint calide alique frigide: ꝛ hmōi. Sil'r ifantulꝰ ꝛ si in sua pueritia i gn̄e ꝛ vl'r co gnoscat quēlꝫ hoieꝫ foꝛ ho minē ꝛ nō bestiam: pp̄ qd̄ ꝛ vl'r quēlꝫ appellat pieꝫ: tn̄ talis cognitio gn̄alis ē im pfcā: vn̄ vt pfcāꝫ sciaꝫ ha beat de pꝛe suo: oꝫ q̄ in spē sciat ꝛ dicat. h ē pꝛ meꝰ: ꝛ non alius. licet in particu lari tantum mater eiꝰ hoc sciat: vt habetur nono eth. quia ipsa est certa q̄ eū cō cepit: qd̄ tn̄ pꝛ ignoꝛat. Sꝫ oꝫ hūc i spē appellar̄ pieꝫ suū ꝛ non alium ꝟꝫ cōem opinionem seu extimatiōeꝫ. Quo supposito certum est q̄ sicut duplex est scientia de felicitate ꝛ beatitudine pꝛout ponit sanctus Bona uētura in quarto distincti one. 49. articulo pꝛio ꝛ ter tio. Et Ricardus ibidem articulo secundo questio ne pꝛima. Et Scotus ibi dem questione secunda. Et Thomas in pꝛima parte summe questione secunda videlicet generalis ꝛ spe cialis. Sic a simili duplex est scientia que habetur de vitijs ꝛ virtutibus: scili cet generalis ꝛ specialis. Sed manifestum est q̄ sci entia cōmunis et vniuersa lis: qua vniuersaliter appe

titur sũmũ bonũ. Non est salutifera nec saluat aiam Prout dicũt theologi supradicti. Et ꝓpter hoc phi losophi habentes scientiã in vniuersali. dãnati sunt: propter qđ opꝫ ꝙ talis felicitas cognoscat̃ ⁊ credatur impartiri inq̃ꝫtũ.s.solum cõsistit in clara dei visione ⁊ nõ in generali ꝑut simpliciter ẽ quoddã bonũ sufficiẽtissimũ.ergo a sil'i đ virtutibus ⁊ de vitijs est dicẽdum:qm̃ oportet in spẽ cognoscere hãc esse virtutem ⁊ hoc esse vitium ⁊ peccatum.similiter hoc esse bonũ ⁊ illud eẽ malũ:quã specialitatẽ nullus acquirit: nisi per sciam ⁊ doctrinaꝫ aut auditionẽ sanctissime predicationis.s.quã p̃dicator:nõ in genere:sed in specie veritatis virtutuꝫ atq̃ vitiorum p̃dicat specificat ⁊ declarat. ⁊ ideo sicut phi losophi. vt dicit Aristo.i. Eth.c.6.Errauerunt in felicitate:dum quidã posuerunt eam in voluptatibus quidam in diuitijs: quidã in honoribus:⁊ huiusmõi. ⁊ per cõsequẽs dãnati sũt sic ⁊ multi xp̄iani obmissis p̃dicationib⁹ cadũt i diuersos errores atq̃ peccata: dũ nõ audiunt verbũ dei: seu p̃dicationes. de quib⁹ Boetius ꝓsa.2.tertij li.ait Omnis mortaliũ cura q̃ multipliciũ studioꝝ labor exercet. diuerso qđẽ calle ꝓcedit:sed ad vnũ tñ fineꝫ beatitudinis nitit̃ ꝑuenire ⁊ infra subiũgit di. Inest enim mẽtibus hominũ veri boni natural'r inserta cupiditas:sed ad falsa deui⁹ error abducit.hec ille. Et ideo errant grauissime illi bestiales viri:qui volentes ire ad p̃dicatiõeꝫ dicũt. O qđ oꝫ ire tm̃ ad p̃dicatiõeꝫ Ego bene scio qđ dicit p̃dicator.Dicet.n.ꝙ q̃sq̃ debet facere bonũ ⁊ dimittere malũ. Ego bñ scio qđ đbeo facẽ. O macarone. O grossolãe. O bestial' ⁊ isensate hõ lꝫ bonũ scias eẽ faciẽdũ i gñe sil'r ⁊ malũ fugiẽdũ:nõ tñ itelligis illđ i spẽ ⁊ iõ ꝑꝑ ħ cõruis i diuer

a peccata estimãdo eẽ bonũ qđ est malũ ⁊ malũ qđ est bonũ. Et ꝓpter hoc merito oib⁹ talibus cõuenit illa cõminatio. Isa.5.di. Ue vobis q dicitis malũ bonũ ⁊ bonũ malũ: ponẽtes tenebras lucẽ: ⁊ lucẽ tenebras: ponẽtes amarum dulce ⁊ dulce amarũ. Ue q sapientes estis in oculis vestris ⁊ corã vobismetipsis prudẽtes. hec ibi. Ex qua rõne etiã pꝫ qualiter quisqꝫ tenet ire ad p̄dicationem ad hoc vt illuminet de veritatib⁹ necessarijs ad salutẽ.

¶ Tertio hoc idẽ ꝓbo distinctione. Ric. in.4.di.17. ar.2.q.6. in corpore. q. dicẽtis. Cũ q̄rit an ex cõfessione facta peccata remittantur. R̄ndit ꝙ aut tẽpore cõfessionis penitẽs adhibuit debitã diligẽtiã examinando cõsciẽtiã ⁊ petendo ꝯsiliũ a peritis: ⁊ insuꝑ se informando de doctrina sacra ab his qui intelligunt eam. prout de lege communi humana ꝑmittit fragilitas. vt memoriam haberet omniũ peccatoꝝ suoꝝ mortaliũ. Aut facit ignorãs ex malicia: aut ex ignorantia affectata vl' crassa. Si primo mõ: dico ꝙ tali remittunt peccata in ꝯfessione. Si vo scđo mõ: dico ꝙ nec aliqđ peccatũ oblitum seu ẽt ꝯfessuꝫ ei remissuꝫ ẽ. Et ꝙ plus ẽ: ꝑut idẽ Ric. ait in.4.di.9. ar.2.q.j. in corpore. q. Talis sic suscipiẽs eucharistiã moraliter peccat: ꝑ eo ꝙ volũtaria irreuerẽter illđ suscipit dñ audire sacras p̄dicatiões noluit. ex qb⁹ in spẽ peccata ꝓp̄a intellexisset ⁊ sic ea cõfiteri potuisset. Ex q̄ dstinctiõe pꝫ q̄liter qsqꝫ dꝫ accedere ad audiẽdũ sacrã doctrinã: vt illuminet. ¶ 4⁹ insuꝑ ꝓbo sil'itudie ꝙ. s. diuina doctria q̄ accipit in p̄dicatiõe illumiat ⁊ ꝯuertit pctõres ad deũ. Nã Lu.7. legit. Q đ dñs suscitauit iuuenẽ mortuũ vbo suo dicẽs Adolescẽs tibi dico surge: q statiꝫ surrexit viu⁹ nõ tm̃ corpore sꝫ ẽt aia. Nã vt dr Ezech.18. Aia q̄ peccauerit

ipa moriet .s. morte pecca-
ti. Sic.n. corp⁹ dr mori dũ
aia sepat ab ipso . sic ꝛ aia
spiritualr p pctm̃ moritur
dũ deus vl' diuia grã ab ipa
sepat . Sic.n. xps vbo suo
adolescẽtẽ mortuũ viuifica
uit corporalr. Sic et pdica
tor vbo diuio spũalr viuifi
cat aias pctoꝝ. dũ ex acce
pta ꝯtritiõe: deus ꝛ diuina
grã iteꝝ cũ aia ꝯiũgit . Et
pp h saluator dicit Jo. 6.
Amẽ amẽ dico vobis q: ve
nit hora ꝛ nũc ẽ qñ mortui
audiẽt vocẽ filij dei: ꝛ q au
dierint viuẽt . Sup q̃ vba
Bernar. ait. Si mortu⁹ in
peccatis fueris viues: si vo-
cẽ dei audieris. Si cor tuũ
induratum fuerit emittet
vbũ suuz ꝛ liq̃faciet illud.
Sic.n. pmisit xpus. Qui-
cũq3 audierit vocẽ filij dei
viuẽt. h ille. Et Prouer. 13.
Salomõ ait. Lex dei fons
vite vt declinet qs a ruina
mortis. Et iõ Ezech. 37. pci-
pit ipi Ezech. Cõtra pctõ-
res spũaliter mortuos cla
mare ꝛ dicer . Ossa arida
audite vbũ dñi. h dic dñs
deus. Ecce ego intromittã
in vos spm̃: vz grẽ ꝛ viuetis.
Alia ponit silitudo. Jo. 11.
De suscitatiõe Laçari. Uñ
clamauit dñs. Laçare ve-
ni foras: ꝛ statĩ pdijt viu⁹
q fuerat mortu⁹. vt ondat
ꝙ aiaz q̃triduanã .s. iãdiu
in peccatis mortuã ꝛ diu se-
pultã. diuinũ vbũ spũalit
resuscitat ꝛ ista resurrectio
facta maior ꝛ nobiliõ ẽ: mã
li resuscitatiõe oiuz corpo-
rũ hũanoꝝ dicẽte Gre. in
4. dia. Si inuisibilia pẽsa-
m⁹ nimiꝝ ꝯstat : ꝙ mai⁹ ẽ
miraculũ pdicationis vbo
atq3 oõnis studio pctõrez
ꝯuertere ad deuz: q̃3 carne
mortuos suscitar. Jn illr. n.
suscitat caro iteꝝ moritu-
ra. Jn isto vo aia in eterna
victura. h ille. O igr pctõ
res i pctis mortui currite
ꝛ vẽite ad audiẽdũ vba di-
uina. Et sic vitã diuine grẽ
facilr suscipietis. ¶ 5⁹ h idẽ
figurat. Nam pplo israelis
die noctuq3 de⁹ faciebat p
ceder seu ab ãgelis portar
q̃ndã colũnã igneã. Exo. 13
Ex q̃ dũ filij isrl illũinarẽ

tur egiptios fugabāt ⁊ maris ꝑcipitiū euadebāt ip̄z trāseūdo. qd.n. figuratiue p colūnā igneā nisi p̄dicatōez ignitā caritate accipim⁹: quā dū pctōres audiunt ⁊ imitāt vtiq3 liberāt a ꝑcipitio maris.i.iferni ⁊ māib⁹ pharaōis atq3 egyptioꝝ.i.māib⁹luciferi atq3 satellitū suoꝝ. ¶ 6⁹ dēiq3 h idē ꝓbat exēplo. ⁊ attende q̄sto cū q̄ta reuerētia ⁊ ꝺuotiōe q̄sq3 ꝺbeat se ꝑpare ad audiēdū ꝺbū di. Nā videm⁹ ad oculū. ꝙ si aliq̄ dn̄atio seu aliqs dn̄s scribit aliq̄s lr̄az popul'suiꝫ statiz oēs ꝯuocāt: ⁊ statiz oēꝫ se ꝑpāt ad audiēdū lr̄as illaꝫ cū ꝺsiderio sciēdi qd in eiꝫ ꝯtiet. Cācellari⁹āt ascēdit i altū co:ā ppl'o ⁊ exbit sibi capuceū seu biretū cū magna r̄uerētia apiēdo dictas lr̄as. Et cū dn̄s noiat i lr̄is seu dn̄atio oēs faciūt reuerētiā: ⁊ sic oēs ꝯgregati stāt attēti ad audiēdum. null⁹ mouet null⁹loqt nullꝰ dormit. null⁹ oculos hic in ꝺ diuertit. Ibi totū co:

apōit ⁊ itel⁹ tot⁹ apit. Sz qd final'r ibi legit: Certe legit plerunq3 ꝙ dn̄s ponit vnā magnā taliā toti ppl'o vl'ꝙ hūit victoriam ⁊ sacomanauit terrā ⁊ ml'toꝫ fec captiuos. ml'tosq3 fec ifrusta icidi: ⁊ expulit totā ptē guelfoꝝ seu gebelioꝝ. Et fecit eoꝝ vxores adulterari: ⁊ fil'ia ibi legūt. Si igr̄ vt pz q̄sq3 accedit ad audiendū tales lr̄as dn̄oꝝ tpaliū imo meli⁹ dicā tyrānoꝝ q̄to libēti⁹ dz ⁊ tenetur q̄sq3 xp̄ian⁹acceder ad audiēdū diuinū ꝺbū: O grādis ꝯfusio. O grāde vitupium. O ignominia maxia xp̄ianoꝝ sic diligēt audiētiū lr̄aꝫ taliū dn̄oꝝ. ⁊ n̄ audire diuia ꝺba: q̄ ꝓpe sūt lr̄e toti⁹ trinitat. vz pr̄is ⁊ filij ⁊ sp̄us scti q̄s ꝓnunciat p̄dicato: tāq̄ cācellari⁹ di i p̄sōa toti⁹ trinitat. He āt lr̄e talē hn̄t sn̄iaz. ꝙ malefaciētib⁹ pena eterna dabitur. econtra vero conterentibus cōfitentibus ⁊ benefacientibus dabit ip̄e deus eternā vitam: infinitam gloriam:

perpetuāq; beatitudinē. ꝛ cū diuina ꝟba sint maioris auc̄atis q̄ʒ oc̄ʒ lr̄e tp̄aliū do minoꝝ tñ vilipēdūt ꝛ ꝯtē nunt veluti eēnt vile quid: nec ea audire volūt: nec isu per si audiūt nolūt ea reuereri sicut decet. Sʒ attēdāt tales: ꝙ sic ꝯtēnere diuia ꝟba grauissimā penā incurrūt. Et q̄ʒ sit graue pc̄m diuinū ꝟbū vilipēdere. audi qd dicat Aug. j. q. j. ca. iterrogo. Jnterrogo vos fr̄es iquit ꝛ sorores dicite mihi qd vob̄ pl⁹ eē videt corpus xp̄i. an ꝟbū xp̄i. si vultis verū rn̄dere. h̄ dicere debetis ꝙ nō sit min⁹ ꝟbū ōi q̄ʒ corp⁹ xp̄i. ꝛ iō q̄ʒta solicitudie obseruam⁹ qn̄ nob̄ ministratur corp⁹ xp̄i. vt nihil ex ipso ō māib⁹ nr̄is in t̄raʒ cadat tāta solicitudie obseruare debem⁹ ne ꝟbū ōi qd̄ nob̄ erogat: dū aliō cogitam⁹: aut loqmur ō corde puro depereat: qa nō min⁹ re⁹ erit q ꝟbū ōi negligēter audierit q̄ʒ ille q corp⁹ xp̄i sua negligētia in terrā cader̄ p mittit: hec ille. Cogita ḡ q̄lē penā meret: q aut ex negligētiā: aut ex malicia corpus xp̄i ꝯculcaret: qm̄ simile penā recepturi st̄ qcūq; ꝟbū ōi aut ꝯtēnūt: aut audire negligūt. Cū isup grauissima pc̄a dāda sit nephādis sodomitis. Similis tn̄ ꝛ maior dāda ē negligētib⁹ diuinū ꝟbū saluatorē attestāte. Matth. x. vbi ait: qcūq; nō recepit: nec audierit ꝟmones vr̄os: fugite in aliā ciuitatē: ꝛ excutite pulueré de pedib⁹ vr̄is: Amen dico vob̄ tollerabilius erit t̄re sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ i die iudicij q̄ʒ ciuitati illi h̄ ibi. itē Clemēs pp̄ terti⁹ di. c. Null⁹ ait. Qui. n. rebelliť viuit ꝛ addiscer̄ atq; agere bōa recusat magl diaboli q̄ʒ xp̄i mēbrū ondit: ꝛ potius isidelis q̄ʒ fidelis eē mōstrat. Et Jsido. in li. sniaꝝ ēt de reprobatiōe taliū: ꝯtēnētiū audire ꝟbū ōi dic: qd̄ trāsūptiue ponit. 37. di. c. Jō Jgnorās ignorabit: qd̄ de eo itelligēdū ē q noluit itelligere. vt bn̄ ageret: h̄ ibi Et di. 38. di. c. Qui ea ingt.

Qui ea q̄ di sᷓt sapiūt a do sapiūt. Et q ea q̄ di sᷓt nesciunt a dño nesciunt. Paulo attestāte q ait. Siqs ignorat ignorabit idē qꝙ. Qui eni stult⁹ ē in culpa sapiēs est i pena: Et Aug. 37. di. c. Nō ois. Nō ois ignorās imunis ē a pena. Jlle ignorās excusat a pena q vbi disceret nō iuēit. Jlli⁹ āt hoc ignosci nō poterit: q hñtes a q̄ discerēt opaꝫ nō ddert hec ille. ꝛ idē Aug. li. d p̄destinatiōe scōꝝ ait. Sic nullū euidēti⁹ē signū eterne salutis q̄ꝫ libēter audit v̓buꝫ di sic nullū euidēti⁹ ē signū eterne reprobatiōis q̄ꝫ ꝯtēnere v̓bū dei. Dēiqꝫ saluatoꝛ Jo. 8. De audiētib⁹ ꝛ nō audiētib⁹ v̓bū dei ꝯcludit di. Qui ex do ē v̓bū di audit ppea vos nō auditis. qꝛ ex do nō estis. Et stati adiūgit di. Uos āt ex p̄re diabolo estis. Et sic ex p̄dictꝭ auctatib⁹: rōne distictiōe: simlʼitudine: figura: atqꝫ exēplo: pꝫ pria dispositio ad suscipiēdā diuinā doctrinā ꝛ p ꝯñs diuinā grām que di disposítio accessionis.

¶ De scda dispositiōe necessaria ad audiēdā doctrinā q̄ di dispō festinatiōis.

Secūda dispō in ordine di dispō festinatiōis. Nō. n. tm̄ opꝫ ꝙ qsqꝫ vt ifoꝛmet de reali v̓itate sue salutꝭ accedat ad audiēdā doctriaꝫ di. Sꝫ insup opꝫ ꝙ sit festin⁹ i eūdo: vt nō tm̄ adsit medio vel fini ipsi⁹ s̄monis: sꝫ ēt p̄ncipio. Et h̄ dico ꝯtra mlʼtoꝝ q aut ex sēsualitate pl⁹ doꝛmiunt ꝛ sic nō itersūt p̄ncipio vlʼ medio sꝫ solū fini. Aut insup ex q̄dā cupiditate reꝝ tpaliū retrahūt ita ꝙ nolūt iteresse p̄ncipio: sꝫ solū medio ꝛ fini. dicūt. n. Ego possū stare p dimidiā hoꝛā ad laboꝛandū postea ibo ꝛ audiā p̄dicatiōes. Tales ꝓfecto sᷓt a demōe valde dcepti ꝓ eo ꝙ q vult ꝑficeᷓ in cognitiōe v̓itatꝭ opꝫ vt habeat p̄ncipiū mediū ꝛ finē. Et ꝙ qsqꝫ festināter ꝛ solicite debeat studere iteresse nō tm̄ fini: sed medio ꝛ principio tripliciter pꝛobatur

·prio auctē.scdo rōe. Ter° ex°. ¶ P° auctē nā Se. i su. p. ait. initia i qlʒ re ⁊ ar te laudabilia sꝰ ⁊ optia: sic finis. Phs ct. 3. Th. illō ser q bonū seqꝰ statim fieri dʒ Illō āt ex q malū nūqꝫ. itē prio po. Nece ē marie hre ⁊ pcogscē pma pricipia. qr pp qd vnūqdqꝫ ⁊ illō ma gl qr pp illō qd amam° illō magl ē amādū: Sʒ oia po steriora scim° ⁊ credim° p priora: g illa magl oʒ scire ⁊ hre. h ille. ¶ Se° h idē pbo vnica rōe vʒ rcotiōis Fūdamītū rōis pōit ɔmēt. 10. Met. di. Rcotis pncipi is rcouet pfcō ⁊ eēntia ab oib° posterioꝛib°. pʒ h regu la. cū. n. fʒ phʒ. j. phi. prin cipia re ꝝnāliū sint tria. vʒ mā puato ⁊ fra. si hec tria rcoueat: si dabit i mūdo p fecto alicui° eē: sic excpli gra. rcota mā gni seu farie n pt dar forma pāis: sʒ vbi nō ē forma ibi nō pt eē eēē tia alicui° rei cū forma: ut dr. 2. d ala. Sit simplr q dat eē rei. Silr si n sit pua tio farie nūqꝫ poterit for ma itroduci: cū sic forma p eēt puarōi: qd fas n ē. silr si radix arboris deficerꝫ: ne qqꝫ possʒ hri pfectō arborl atqꝫ fruct°. Eꝫ vo hitis pn cipijs oium supdcōꝝ exē ploꝝ facile habent oia po steriora eoꝝ. Quo psuppo sito certū ē. q a silri siq nō festiat ad habēdū pncipia ipsoꝝ fmo. q fiūt i qdra. im possible ē q possit pfcē hre verā notitiā d fi. ⁊ medio ip soꝝ fmōuʒ: cū mediū ⁊ finis pdicatōis trahāt suā pfcō nē a pncipio: pp qd ɔmē.. ʒ phi. di. Ignorato pricipio alic° rei ignorat ⁊ seqntia. Et. i. d ce. ⁊ mū. ait. Paru° erroꝛ i pnci: fit maxim° i fi. Et. j. q. j. c. pncipa. Uir bo no pagūt exitu q malo sūt icoata pncipio. Et iō pden tes pncipiū pdicatōis faci lit cadēt i diuersos errores Oppositū vo ē d eo q acce dit ad pnci. qm facilr app hēdit realē ɔclōnē toti° ser mōis: ex q postmodū faci lit diuiaʒ graʒ acqrit. pbo attestāte q p. Eth. ait. Pri cipia qlibʒ marie valēt ad

oia ꝯña. Ex q̄ rōne pȝ q̄l'r q vult ꝓficer̄ i doctrina ⁊ gr̄a dei oȝ solicite festiare nō tm̄ ut hēat mediū ⁊ finē: sȝ etiā ꝑncipiū ꝑdicatiōis. ¶ Tertio idem ꝓbo vnico exēplo. Nā legit̄ in vitis patꝝ: ꝙ dū mōachꝰ qdā multis tētatiōibꝰ dia bolicis ꝺuictꝰ reliqssȝ mōasteriū. ⁊ sic postmodū ifini ta mala fecissȝ. tāq̄ȝ despatꝰ nulla bōa faciebat. Accidit tm̄ ꝙ diuia ispiratōe dictꝰ iuit ad q̄ndā scm̄ p̄rēȝ ꝓ petēdo ꝯsilio salutꝭ sue. ⁊ dixit cū sim ꝺspatꝰ vr̄ mihi ipossile ꝙ possim aliqd bn̄ opari ⁊ vnq̄ȝ saluari qd ad hec rn̄des pr̄ q leta faciꝭ eū ꝯfortās dixit fili mi ne ꝺspes: q: oia bōa q̄ velles ⁊ necia st̄ sil'r facer̄ nō potes. Incipe tm̄ ⁊ fac aliqꝺ puū bonū: qm̄ ꝟtute illius vēies postea ad pfectionē alioꝝ bonoꝝ opeꝝ vaꝺ igit̄ ⁊ icipe hodierna die facer̄ aliqꝺ bonū: etiā si sit puū: qm̄ ex ꝟtute istiꝰ ꝑncipij facil'r ꝓficies vsq̄ȝ ad finē vite tue. Qui cū acquieuisset ꝯsilio nō vēit triennꝰ ꝙ erat pfectio: mōachꝰ q̄ȝ eēt i toto mōsterio. Quo exº pȝ ꝙ q vult ꝓficer̄ i aliquo bono seu i cognitiōe salutꝭ sue: oȝ solicitꝰ eē ire ad ꝑncipiū ꝑdicatiōis: ⁊ sil'r se dispone̅ ad faciendū aliqꝺ bonū cuiꝰ ꝟtute poterit ⁊ i bonū ⁊ p ꝯseq̄ns i diuia gr̄a ꝓficer̄. Ex ꝑdictis igit̄ auc̄itatibꝰ rōne ⁊ exº. pȝ hec scꝺa dispositio q̄ dicit̄ dispositio festiatiōis.

¶ De tertia dispōe necaria ad audiēdū doctrinā sacrā q̄ dī dispō ꝯtinuatōis.

Tertia dispō ex q̄ salutari doctria ⁊ p ꝯseq̄ns diuia gr̄a ⁊ eterna gl'ia ꝯseqt̄. qs ex ꝟbo dei solicite audito dī dispō ꝯtinuatiōis. Nā ꝭm phȝ. 5. meth. Cōtinuū ē sim pl'r cuiꝰ motꝰ sp ē vnꝰ: Et iō nō tm̄ oȝ ꝙ q̄sq̄ȝ accedat ad principiū predicationum. Sed oȝ illud continuare a pricipio vsq̄ȝ ad finē. Et nō tm̄ oȝ ire ad vnū ꝭmonē si vult pficer̄: sȝ oȝ ꝙ vadat ad oēs siml' ser-

mones nisi ipedimētū ali/ qđ occurreret nōbile. Cō/ tra hāc ꝯtinuationē faciūt illi⁹q nō pñt stare ad sermo nē nisi ꝑ mediā horā. Sil'r ꝛ illi q audiūt vnū ꝑmonē: vl'duos: ꝛ postea nolūt am pli⁹ ire: nec cogitāt ꝙ in.3. sermōe vl'in seqntib⁹ maio rē recipiēt delectationē: qꝛ sepe: vt dic̄ Auctor sex prici pioꝝ. Aia ꝯiūcta corpi imi taᵗ passionē corpis. Et ꝑꝑ hoc accidit plerūqꝫ ꝙ vna die vn⁹ ibit ad vnū sermo/ nē: ꝛ habēs tūc corp⁹ indi/ spositū nō delectaᵗ de illo ꝑmone: sꝫ poti⁹ recipit fa/ stidiū. Dico ḡ sil'ib⁹ qcūqꝫ vult ꝑficere: dꝫ a principio ꝑmōis vsqꝫ ad finē ꝑseuera re: nec dꝫ attēdeᵗ i h̄ tediū corpis: nec cupiditatē diui tiaꝝ mūdanaꝝ: ꝛ ꝙ tal'ꝯti nuatio sit necessaria ad ꝑ fectū doctrine ꝛ diuie grē ꝛ salutis tripl'r ꝓbaᵗ. Pri mo auc̄tib⁹. Scđo rōnib⁹. Tertio exēplis. ¶ Prio ꝓ baᵗ auc̄tib⁹. Nā Isiđ. li.2. de sūmo bo. ait. Incboāti/ b⁹ bonū ꝑmiū ꝓmittiᵗ: sꝫ ꝑseuerātib⁹ daᵗ: tūc.n.pla cet deo ꝯuersatū nulla: qñ bonū qđ icboam⁹ ꝑseuerā ti finē ꝯplem⁹. Itē auctor i li. de morib⁹ ꝑhoꝝ ait. Licꝫ nō sit differēdū vnqꝫ bonū incipe: ꝛ magna ps bonita tis sit icepisse āpli⁹ tñ curā dū ē vsqꝫ ad finē ꝑseuraᵗ: hec ille. Et apo. ad Gal'.6. ait. Bonū āt faciētes nō đ ficiam⁹: tpe.n.suo metem⁹: nō deficiētes: ꝛ Ber. in suis sētētijs ait. Nō suffic̄ icho asse bonū: nisi sit ꝯtinuatio nec suffic̄ ꝯtinuatio: nisi sit ꝛ ꝑfecta ꝯsūmatio. Sene/ ca epl'a.3. ad Lucillū. Ne/ cesse ē iqt vt ṽtutū vitia exi tusqꝫ ꝯueniāt. Et i collatio nib⁹ patꝝ li.12. qdā de san/ ctis patrib⁹ di. Nō debet eē mēs iusti in bonū vt cera mollis quālibꝫ impssionez defacili suscipiēs: sꝫ: vt ada mas: primā in ꝑpetuū reti nēs impssionē: hec ibi. Hie ro. ēt ad furiā ait. In xp̄ia/ nis nō q̄rūtur initia: sed fi/ nis. Paulus male cepit sꝫ bñ finiuit. Inđ laudāᵗ exor dia: sꝫ finis ꝓditiōe dānaᵗ.

Et Gre. de pe. di. i. c. Incassum ait: Incassum bonū agitur si ante vite terminum deseratur: qz & frustra velociter currit: q prius q̄ ad metas venerit deficit. Et dn̄s Lu. 9. ait. Nemo mittens manū ad aratrū & aspiciēs retro aptus est regno dei. Itē Saluator Matth. 10. ait. Non qui inceperit: sed qui pseuerauerit vsqz in finem hic saluus erit. Deniqz de cōse. di. j. c. Sacerdote. dicit. Sacerdote in ecclesia verbū dei faciente: qui egressus de auditorio fuerit excōmunicet. Ex predictis igitur auctoritatibus patet. q quisqz tenetur non tm̄ in predicationibus: sed etiā in quolibet bono incepto vsqz ad finez perseuerare. ¶ Secūdo hoc idē probat duplici rōne. Primo rōe proponit prepositiōis. Secūdo rōne perfectionis. Primo ergo pbatur rōne prepōnis. Fūdamentū huius rōnis ponit pho 8. phi. di. Dignius naturaliter pponitur minus digno: & nobilius vilioti: & prius posteriori. patet hec regula. Nam quia aqua est nobilius elementū q̄ terra: & aer q̄ aqua: & ignis q̄ aer: ideo naturaliter vnū precedit alterz. Similiter videmus q dn̄s respectu maioris dignitatis preponitur oibus seruis suis. Quo p̄supposito certū est q a simili cuz spiritualia prout est doctrina euāgelica sint incōparabiliter nobiliora oibus tpalibus & corporalibus bonis: propter hoc merito quisqz tenetur eam preferre omnibus mundanis diuitijs: atqz omnib⁹ sēsualitatibus corporis qd cōfirmās Tho. scd̄a scd̄e. q. 32. ar. 3. in corpore. q. dicēs. Cū querit an spūalia bona: seu spūales elemosyne sint potiores & p̄ferende oibus elemosynis & corporalibus bonis. Respondet q cōparatio istaz elemosynarū potest attendi dupliciter. Uno modo simpliciter loquendo: & s̄m hoc elemosyne spūales p̄eminēt triplici rōne. Primo quidē qz id qd exhibet nobilius ē. s. donū spirituale: qd p̄eminet corporali. s̄m illud pūerbi. 4. Donū bonū tribuat vobis: legem meam ne derelinquatis. Scd̄o rōne eius cui subuenitur: qz spiritus nobilior est corpore. Unde sicut homo sibiipsi magis debet puidere quantū ad spiritū q̄ quātum ad corpus: ita & proximo quem dz tanq̄ seipsuz diligere. Tertio quantū ad ipsos qbus subuenitur: qz sunt spirituales actus q sunt nobiliores corporalibus q sunt quodāmodo seruiles. Alio modo possunt cōparari s̄m aliquem particularē casum: in quo quedā corporalis elemosyna alicui spirituali prefertur: puta qz magis esset pascendus fame morientem: q̄ docen. sicut & indigenti ditari q̄ philosophari: qm̄ hoc esset simpliciter melius. s̄ Tho. Et pp hoc Sal. Matth. 6. precipit dicens. Primū querite regnum dei. & iusti. eius. & h̄ oia

adijt vobis. Et ibidem ait. Di co autem vobis ne solliciti sitis anime vestre quid manducetis. neqꝫ corpori vestro quid induamini. Nōne aia plus ē ꝙ esca: ⁊ corpus plus ꝙ vestimentū. No lite ergo thesaurizarꝰ vobis thesauros in terra: vbi erugo ⁊ thinea demolitꝰ: ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furantur. Thesaurizate autē vobis thesauros scꝫ virtutū ⁊ gratiarū in celo: vbi neqꝫ erugo: neqꝫ thinea demolitur: ⁊ vbi fures nō effodiunt nec furantur. hec ibi. Ecce ergo o cupide ⁊ auare: q̄liter teneris preponere diuinam doctrinam temporali lucro: cum sit nobilior in infinitum. Et ideo o paupercule plus lucraberis in vna hora audiēdo predicationē ꝙ si centū ānis tibi foderes aurum purissimū. Et certe veniēdo quotidie i quadragesima p vnā horam ad ꝓdicationē nō ꝑdes nisi quadragita horas: ⁊ sic p cōsequēs quasi laborē duorū dierꝫ in qbus simpliciter tres vel quatuor grossos lucratꝰ fuisses. Perseuera igitꝰ ad audiēdū verbū dei ⁊ merebe ris: put dixi ifinitū thesaurꝫ eterne vite. ¶ Scdo ꝟ idē probatur rōne pfectionis: vꝫ ꝙ pseuerātia in oi bona opatiōe ⁊ precipue in audiēdo ꝓdicationes est cuilibet necessaria. Fūdamentū rōnis ponit Saluator Matth. v. dicēs. Estote pfecti. s. in omni virtute sicut ⁊ pater vester celestis pfectꝰ est. Quo presupposito peto qd sit simpliciter pfectū. Respōdit phus. v. metha. di. Perfectū est cui nulla suarum partium deest. Et. iii. phisy. ait. Perfectum est cui nihil deest. ꝙ si sic est: clarum est ꝙ qui non habet pseuerātiam in suo opere caret vna pte virtutis: ergo tale opus est imperfectum: ergo non est secūdum voluntatem saluatoris hoc precipientis. Sed cum nulli liceat facere cōtra voluntatem ⁊ preceptū saluatoris: ergo quisqꝫ tenetꝰ perseuerare in bono incepto ⁊ i predicationibꝰ vsqꝫ in finem: quod egregie confirmans phs. v. metha. ait. Perfectū est omne simpliciter qꝺ finē attingit. ¶ Tertio demqꝫ ꝟ idem probatur exemplo. Nam videmus per experientiā ꝙ miles strenuus qui agreditur aliquam pugnā nūꝙ̄ deficit in pugnādo q̄uis propter hoc maximum laborem sustineat: quousqꝫ aut victoriā de inimico deportauerit: aut inimicus sibi cedat cum confusione ⁊ detrimento: Sic ait Alexand. i. vt habetur extra de renun. c. i. Indecens (inquit) omnino probatur prius soluere militie cingulum ꝙ cedat victori aduersitas preliorum. Si hoc facit pro habenda victoria temporali: quāto fortius quisqꝫ xp̄ianus debet continuare in bonis operibus vsqꝫ in finem vt habeat victoriam eterne vite in qua postmodum sibi subijcit ⁊ creatorē ⁊ omnes creaturas. Habes si vis ⁊ aliud exē-

plum: Nam vt legitur gen.29. Jacob seruiuit laban iugiter.14. annis: vt haberet Rachelē filiam eius que certe erat vna pecia carnis valde putrida ⁊ fetida. Et vt dicit ibi textus. Uidebant̄ ei dies pauci p̄ amoris magnitudine: q̄ si Jacob.14. annis pseuerauerit in labore: ut acqreret filiā laban: quāto magis debet quisqȝ pseuerare in bonis opib⁹ pro qb⁹ meremur postmodū eternā vitā. heu o mūdani ceci. o mūdani iniqui. o vtiqȝ mūdani filij diaboli. O carnales spurcissimi atqȝ sensuales: vos totū ɔtrariū facitis: dum toto tempore vite vestre insudatis pro acquirendis diuitijs: ⁊ pro fouendis vestris carnalitatibus: nec quasi est qui velit in quadragesima verba dei audire: nec confiteri pro quibus beatitudinem acquirerent ⁊ felicitatem. Ideo bene Grego.47. di.c. omnes. de talibus ait. Omnes huius seculi dilectores in terrenis rebus fortes sunt: in celestibus debiles. Nam pro temporali gloria vsqȝ ad mortem desudare appetunt: ⁊ pro spe perpetua: nec parum quidem in labore subsistunt. Nam p:o terrenis lucris quaslibet iniurias tollerāt. Et p̄ celesti mercede: vel tenuissimi verbi ferre cōtumelias recusant. Terreno etiam iudici tota die assistere fortes sunt: in oratione vero coram deo vel vnius hore momento lassantur. Sepe nuditatem deiectionem: famēqȝ pro acquirendis diuitijs atqȝ honoribus tollerant: ⁊ eaȝ reȝ spe se per abstinentiam cruciant: ad quas adipiscendas festināt: superna autem laboriose querere tanto magis dissimulant: quāto magis ea retribui tardius putant. Hi itaqȝ quasi malarum arborū more deorsum vasti sūt. sursum angusti sunt: quia fortes in inferiora subsistunt ⁊ ad superiora deficiunt: at contra ex qualitate palmarum designatur proficiēs vita iustoȝ qui nequaq̄ in terrenis rebus fortes sunt ⁊ in celestibus debiles. Sed longius atqȝ distantius studiosos magis deo se exhibēt q̄ seculo fuisse meminerint. hec ille. ¶ Ex predictis auctoritatibus ratione ⁊ exemplis: patet qualiter qui vult proficere in diuina doctrina ⁊ gratia dei debet perseuerare in audiendo sanctissimas predicatiōes ex quibus illuminatur homo ⁊ saluatur. Et per consequens patet etiam tertia dispositio necessaria ad suscipiendum diuinam doctrinam. ⁊ per consequens diuinam gratiam que dicitur dispositio cōtinuationis: quam continuationem: ⁊ perseuerantiam in auditione sacre doctrine ⁊ in ceteris operibus virtuosis: nobis concedat oīpotens deus q est benedictus in secula seculoȝ. Amē.

¶ Feria quarta post dominicam septuagesime de reliquis quattuor dispositionibus necessarijs ad diuinā doctrinā sermo q̄rtus.

Fides tua te saluum fecit. Luc. 7. Explens tribus dispositionibus cuilibet necessariis: ad hoc vt quis perfecte sumat fructuz diuine doctrine seu sanctaz predicationū: necesse est vt quatuor sequentes conditiones: etiā declaremus que nō minus necesse sunt: immo magis ꝙ precedentes. Et vt ordinē seruemus: accipe nunc quartā dispositionem in ordine declarandam.

¶ De quarta dispōne declaranda ad audiendā doctrinā sanctaz que dicitur dispositio attētionis.

Quarta igitur dispositio ex qua acquiritur salutaris doctrina: ꝛ ꝑ cōsequens diuina gr̄a dicit̄ dispō attentionis. Clarum est eni ꝛ iugiter experiētia docet: ꝙ nullum exercitium siue sit spirituale siue corporale: vnꝙ̄ consequitur bonū finem sine precipua attentione dicente Seneca in prouer. Nullum exercitiū bonuz redditur vbi est discursus ꝛ vagatio aī. Sic a siſi volo dicer̄ de exercitio auditiōis diuini verbi: seu doctrine euangelice: qm̄ nō sufficit: vt qs vadat ad audienduz verbum dei festinant̄. Sed etiā opꝫ ꝙ singulariter dum est ibi singularissimā hēat attentionē ad veritates declarandas: aliter nulluz de diuino verbo spirituale fructum aīe reportat. Qui eni vult ꝓficere tā in ceteris ꝙ̄ etiam in doctrina diuina opꝫ ꝙ leuet cor suū totum oēs sensus: oēm volūtatez: oēm intellectū ꝛ memoriā atꝙ̄ oēs vires suas: ad id qd̄ dr̄ ꝛ declarat̄ excludendo maxime pro tunc a se oēs vagatiōes: oēs circūspectiones: oēsꝙ̄ mūdanas alias nogias lasciuias atꝙ̄ vagabundas cogitatiōes. Dico tibi. o mulier que corpore stas ad ꝑdicatiōes: sed corde ꝛ fantasia es aut ad faciendū cognaz: aut ad laudādūz pānos ꝛ hmōi. Heu dico tibi. O adolescens q ꝛ si venis ad ꝑdicationē mens tua vagabūda semp̱ discurrit ꝑ varia ꝛ diuersa inutilia. Dico igit̄ gnāliter ꝙ diuina doctrina sicut cetera exercitia ꝑcipue reqrit: ꝙ cor cuiuslibꝫ sit attētum: sit directū: sitꝙ̄ totū eleuatū ad ea q̄ dicunt̄ ꝛ non ad alias fantasias ꝛ nogias cogitationes. Talis aūt attentio ad diuinā doctrinā capiendā probatur esse necessaria qnꝙ̄. s. Primo auctē. Secdo rōne. Tertio distinctionibus. Quarto silitudine. Quinto exemplo. ¶ Primo ꝓbat̄ auctībus ꝙ qsꝙ̄ debet hr̄e maximā attentionē ad ea q̄ ꝑdicator dicit ꝛ declarat. Naz ph̄s 4. pol. ait. Magnis negociis oꝫ simpliciter aiuz ordinari ad vnū opus: qr maior est cura que ē intenta circa vnū ꝙ̄ si circa multa. hec ibi. Item auctor. lib. de causis ꝑpōne. 16. ait. Uirtus omnis

vnita fortior est et plus firma quam virtus dispersa et multiplicata: quia ois virtus appropinquans vni vero est plus firma quam que longinqua est ab eo: quando eniz virt incipit multiplicari: tunc destruitur virtus eius et p cõsequẽs infirmatur eius vehemẽtia. hec ibi. Item Boetius in lib. de disciplinã scolariuz ait. Disciplinis quemque dz esse beniuolus: docilis atque attentus in exercitio. beniuolus ad audiendũ: in aio attentus ad recipiendũ: et in se toto docilis ad intelligendũ. Discolus aũt discipulus qui currit p vicos et plateas: et q aio est vagabundus nõ proficiet in doctrina. hec ibi. Itẽ Tullius in retho. prima que ars vetus dicitur ait. Dociles eos facimus si apte et breuiter sũmã cause exponimus: cũque docilem vis facere. simul et attentũ facias oz. Nam is maxime docilis est qui attentissime paratus est audire. hec ibi. Idẽ quoque ibidẽ lib. 4. ait. Audienti discipulo intento opus ẽ aio ne oia dilabantur si vnũ aliquod effugit. Itẽ Seneca ad Lucillũ ait. Primũ argumentũ cõposite mẽtis existimo: posse psistere et secuz morari et assidua intentione ad ea que referuntur occupari. Et eccle. 28. dicitur. Qui minoratur actu pcipiet. sapiẽtiã. Et idẽ. 29. di. Qui conatur multa agere incidet in ruinã. Et Grego. 4. dialogoz ait. Cũ aius diuidit ad multa: fit minor ad singula: tãtoque ei minima res surripitur: quãto latius in multis occupat. h ibi. Idem in pastorali ait. Impar quisque inuenit ad singula dũ pfusa mente spargit ad multa. Et qdam versificator dicit. Pluribus intẽtus minor est ad singula sensus. Itẽ Cassio. lib. x. epistolaz ait. Duabus curis ingeniũ simul nõ debet occupari. Item puerb. 28. Salomon ait. Qui declinat aurẽ suã ne audiat legẽ scz dei: oratio eius erit execrabilis. Et puer. j. dicit. Inuocabũt me et non exaudiã eos: eo q exosã habuerunt disciplinam: vz legis mee. Ex predictis auctoritatibus pz qualiter impossibile est veritatẽ diuini verbi accipere nisi qs habeat summã attentionẽ ad audiẽdũ illã. ¶ Scdo h idẽ p bo vnica rõne videlz remotionis. Fundamentũ ratiõis ponit Aristoteles lib. j. de regi. princi. dicens. Potẽtia remota ab obiecto priuatur virtute et influẽtia eiusdem obiecti. patet hec regula. Certum est eni q sol est quodam obiectũ potentie visiue quẽ si oculus tẽperate directe respicit seu attendit influẽtiam sue delectationis et cognitionẽ sue pulchritudinis suscipit. dicentẽ Ecclesiastico. xl. Dulce lumen et delectabile est oculis videre solem. Econtra si potentia visiua respiciat ex aduerso seu ad alia: nõ respiciendo pprie solẽ clarũ est. q oculus nullã influẽtiã delectationis ab ipso sole pcipere põt. Similiter si potẽtia visiua directe

respiciat seu attendat in aliquam pulcherrimã imaginẽ virginis gloriose et non in aliam: clar ũ est: ꝙ ab eadem quandam influẽtiam maxime delectationis recipit. Econtra si oculus respiciat ad alia simul diuersa obiecta impossibile est ꝙ de predicta imagine accipiat cognitionem: ⁊ per consequens delectationẽ. Quo presupposito certum est ꝙ potentia intellectiua non potest simul ⁊ semel ferri in diuersas res: seu i diuersa obiecta cũ sit potentia simplicissima: dicẽte phõ. 3. de anima. Impossibile est eandem potẽtiã pro nũc ferri in diuersa obiecta. Unde ⁊ cõtingit intellectũ multa scire. intelligere vero non nisi vnum. Quod si sic est manifestũ est ꝙ dum intellectus seu voluntas ad veritatez non attendunt: est per consequens oino impossibile ꝙ tunc recipiant veritatem diuini verbi seu ab ipso deo influentiam gratiarum quas appetunt ⁊ requirunt. Uis igitur o fidelis ala fructum orationis: ⁊ ꝗ maxime predicationis recipere ⁊ gratiam acquirere quã desideras: fac ꝙ directe itellectus tuus atqꝫ voluntas solum intendant ad deũ seu ad veritates que dicũtur ⁊ declarantur. Hanc attẽtionem qa plures non habent. ideo sine fructu diuine predicationis ⁊ gratie: a predicatione recedũt: vnde cõtingit ꝙ aliqui vagant: aliqui discurrunt per circuitum nec reperiunt locũ: sicut fornilce diaboli. Aliqui attendunt ad apponendum manus super caudam accipitris quem ad predicationem portauerũt. Aliqui auertunt oculos impudicos a predicatore ⁊ ꝯuertunt ad vanas mulieres. Aliqui volunt numerare quot femine vel hoĩes ad predicationem venerunt. Alij murmurant: Alij recedunt sine necessitate. Alij loquuntur vana ad inuicem. Alij faciunt diuersa signa cum oculis. Et alij aliquãdo ꝙ cũ habent locũ secretum in predicatione fornicantur sicut contigit laude in quadã ecclesia dum predicaret quidam pater conuẽtualis: vocatus magister Paulus in die annunciationis virginis Marie: eodem predicante quidam ribaldus diabolica sugestione vexatus mulierem in eadem ecclesia cathedrali post altare sancte Katerine postrauit prout a pluribus visus fuit. Alij insuper impudicis manibus mulieres venientes ad predicationem stimulant ⁊ pungunt. Cũqꝫ talia ⁊ multa similia miseri hoĩes ⁊ mulieres faciũt in predicatione fructum predicationis ⁊ per ꝯñs diuine grẽ penitus ignorãt. Contra quos Arist. 12. metha. ait. Intelligere bonũ ⁊ nobile. Intelligere vana ⁊ vilia valde differũt quo ad pfectionẽ ⁊ nobilitatem itellectus: qꝛ valde inconueniẽs videtur ꝙ aliquis mediteẽ subtilia ⁊ operationem actus sui occupet circa vana ⁊ vilia. Nobi-

litas igitur intelligendi pertinet simpliciter ad nobilitatem intellectus cũ operationes circa obiecta propria specificẽtur. hec ille.
¶ Tertio insuper probo intentum distinctionibus. ꝛ vt ꝑ quãdam similitudinez loquar Thomas .xxij. q. 83. articu. 13. querit An attentio requiratur in omni re ꝛ maxime ad vocalem orationem. Respondit dicens. Attentio potest haberi ad tria. Primo ad verborum ordinem vel tenorem. videlicet: ne ille qui orat erret in proferendo verba. Secũdo ad verboꝝ significationẽ: vt scilicet ille qui orat verba orationis ꝛ petitionis itelligat: ꝛ he due attentiones non sunt necessarie: tum quia simplices ꝛ idiote eas habere non possunt. tum ꝙ si in singulis verbis velit homo cogitare qualiter verba sint formanda ꝛ intelligenda: mentis euagationem incurret. Tertio potest haberi intentio ad finẽ ꝛ hec maxime est necessaria cujus ratio est: quia finis orationis ẽ duplex. scilicet deus qui orat: ꝛ illũ pro quo orat: siue persona pro qua oratur. Et ista duo siue hanc duplicem attentionem nõ solũ docti: sed etiaz idiote ꝛ simplices habere possũt. Inmmo ꝙ plus est attẽtio qua mens fertur in deum quandoqꝫ intãtũ abundat: vt etiam mens obliuiscatur omniũ aliorum: sicut dicit Ugo de sacro Uic. ꝟ Tho. Aliaz ꝺ fi-ctionem egregiam ꝛ similem ꝑo-nit Ricar. mal. 4. distincti. 15. articu. 5. q. 6. i corpore. q. dicẽs. Cum queritur an vocalis oratio sine mentali atten ione sit meritoria vel satisfactoria. Respondẽtur ꝙ orationis triplex est efficacia. sci icet in merẽdo: ꝗ sic est satisfactoria. Et in impetrando: ꝗ orantez spiritualiter ꝛ experimẽtaliter reficiendo. modo nullam istarum efficatiarum habet vocalis oratio: si eã non precedat: aut non concomitetur concors meditatio; aliter e; im nõ esset moralis actus: nã act⁹ exterior moralis nõ est nisi per cõparationẽ ad actũ rationis interiorez: si autem adsit intentio debita ꝛ actualis in pricipio vocalis orationis ꝗuis postea non sequatur: tamẽ oratio vocalis est meritoria ꝛ impetratiua per virtutẽ p̄me intẽtionis nisi postea interrumpatur per intentionem contrariaz. Sicut cum aliquis ex bona intẽtione icipit peregrinari: vel elemosynam dare totus actus sequens meritorius est virtute intentionis prime ꝗuis cesset sua intentio actualis. Sed efficatiam spiritualiter reficiendi orantez non habet vocalis oratio: nisi quãdiu eã comitatur intentio. Et sic intelligitur illud verbum Apostoli .j. ad corinthi. 14. Si or. in lingua spiritus meus orat: mens autem mea sine fructu est. Sciendũ est ꝙ põt intentio conuenire vocali orationi tripliciter. s. aut applicando eas ad verba que dicit

tur: aut ad illos q̄s petit: aut ad il
lum cui oratio porrigit. Et quo
cūq; istorum modorum adsit intē
tio: non est inefficax ad satisfaciē
dum vocalis oratio: sed scḋa in
tentio melior est q̄ prima: ⁊ ter
tia q̄ scḋa. Vñ Vgo i lib. de vir
tute orandi inter principium ⁊ me
dium dicit pura oratio est: q̄n ex
abūdantia deuotionis mens ita
accendit vt cum se ad deum po
stulatura cōuerterit pre amoris
eius magnitudine: etiā petitiōis
sue obliuiscat. H ibi. Ex p̄dictis
distinctionibus arguo a simili: cū
de silibus idē sit iudiciū. q̄ si ora
tio est vtil' sine attentione p̄cipua
ad id q̄d dr vel orat: a sili doctri
na diuina: nulli pōt p̄ficere nisi p
ipaȝ audiēs audiat eā cū maxima
attentione ⁊ reuerētia. ¶ Quar
to ꝯ idē p̄bo silitudine: experiētia
n. docet q̄ venator q sil' vult cur
rer p⁹ duos lepores nullū eorū
cape pt: quos tn̄ facilit' cepisset si
sigillariȝ p⁹ vnum illoꝝ cucurris
set. Vñ qdam sapiens metrice
loquendo testatur di. Quis bi
nos lepores vna sectabitur: hora
vno q̄ȝ: quādo quoq; carebit
vtroq;. A simili dico ꝯ sacra do
ctria ⁊ dina gr̄a quā mēs neq̄
acqrere pt: q circa multa ē euaga
būda. ¶ Quito dēiq; ꝯ idē p̄bo
vnico exēplo. Nā legit i vita bti
Syri ep̄i Jan. q̄ cū semel eēt i
ecclesia ⁊ predicādo celebraret.
Ibiq; ēt magna multitudo ppl'i
que vtiq; erat vagabūda: nec ad
verbū diuinū erat attēta: ɔtigit
q̄ ipse sanctus vidit in eadē eccle
sia quēdā demonē habentē ma
gna cartā in manibus ⁊ scribētē
in ea omnes cogitatiōes noxias
⁊ vagabūdas: circa quas popu
lus ipse dū predicaret erat occu
patus: ⁊ cū carta deficeret: p̄ eo
q̄ tota iam conscripta erat: ⁊ de
mon cū dētibus ipsā elōgare vel
let. subito carta fracta caput ei⁹
ictu valido muꝝ ipetijt: ita ut so
nitus collisionis ⁊ vulnus capi
tis sentiret quo facto statiȝ euanu
it: q̄d totū idem ep̄us populo sin
gillariȝ reuelauit: sciret eos redar
guens: q̄ in orationibus ⁊ p̄dica
tione sinebāt ingredi eoruȝ mē
tibus ⁊ cordib⁹. varias. supbas.
mūdanas. carnales. atq; dyabo
licas cogitationes ꝓpter q̄d indi
gni oino reddebant. ⁊ sacra do
ctrina ⁊ diuina gratia. Ex predi
ctis igr̄ omnibus pȝ quarta di
spositio necessaria ad suscipiēdā
doctrinā sacrā ⁊ p cōsequens di
uinam gratiam que dicitur di
spositio attentionis.

¶ De q̄nta dispōe necessaria ad
audienduȝ doctrinā sacram que
dicitur dispositio creditoris.

Quinta dispositio ex qua
acqritur salutaris doctri
na ⁊ per consequens di
uina gratia ⁊ eterna gloria: dicit
dispositio creditoris. Non enim
tantum oportet q̄ quisq; in audien
do euangelicam doctrinam ha
beat dispositiones suprapositas:
sed sup omnia necesse est q̄ sim
pliciter credat ea q̄ sibi a docto

re ꝛ ꝑdicatore proponūtur: nec faciāt ſicut faciūt qdam ſuperbi inflati: arrogātes: atq; curioſi homines: q cū non intelligāt etiam naturam vnius vermiculi: ſeu vnius viliſſime formice: tū volūt confutare: aut ꝑ falſas eorum opiniones: aut per erronea eorū iudicia ꝛ argumēta doctrinam veritatis aliter volendo itelligere: ꝙ a ſacris doctoribus ſeu ꝑdicatoribus exponatur. Tales igitur ſacram doctrinam ſic audientes ꝛ decidentes: non tm̄ non merentur diuinā grām: ſed qđ maius ē merētur ex eoꝝ infidelitate eternas penas ſuſcipere. Dico igit̄ ꝙ quicunq; debet ꝓficere in ſacra doctrina atq; diuina gratia neceſſe ē: ꝙ ſimplicit̄ credat: ꝛ ſimpliciter fidē adhibeat his que dicuntur a doctore. vel predicatore ꝑdicantur. Et ꝙ talis fides ꝛ ſimpliciter creditio diuine ſcripture atq; predicatoribus ſit adhibenda triplicit̄ ꝓbo. Pꝛio auctoritatibus. Scđo rōe. Tertio exēplo. ¶ Primo ꝓbo auctoritatibus. Nam Boetius in libro de diſciplina ſcolariū ait. Qui non nouit ſe ſubijci in oibus nūꝙ̄ audeat ſe magiſtrare: nec dign᷒ eſt ſciētia ꝛ veritate: ille q ſciētie ꝛ veritatis iſurgit auctori. Hec ille. Apls ēt. 2. Coꝝ. 10. In carne ēt ābulantes nō ſm̄ carnē militam᷒. Nā arma militie nr̄e nō ſūt carnalia ſed potētia deo ad deſtructionē mūitionū cōſilia deſtruētes: ꝛ oēm altitudinē extollentē ſe aduerſ᷒ ſciētiā dei ꝛ in captiuitatē redigētes oēm intellectū in obſequm xp̄i: ꝛ in ꝓmptu habētes vlciſci oēꝫ inobedientiā cū ipleta fuerit obediētia noſtra. hec ibi. Idē quoq; Apo. ad Eph. 4. ait. Hoc igitur vobis dico ꝛ teſtificoꝛ in domino ut iā nō ambuletis: ſicut ꝛ gētes ambulant in vanitate ſenſus ſui: tenebꝛis obſcuratum habentes intellectum: alienati a via dei ꝑ ignorantiam: que eſt in illis: ꝑ cecitatē cordis ipſorū: qui deſperantes ſemetipſos tradiderunt ipudicicie in operationē immūdicie ois auaricie hec ibi. Cepherinus papa di. 38. c. ſicut ſtellas ait: Sicut ſtellas celi nō extinguit nox: ſic mētes fidelium inherentes ſimpliciter firmamento ſacre ſcripture non obſcurat mundana iniqtas. hec ille. Et Hyero. ſup yſa. ꝛ ponitur. 37. di. c. vnis ait: Sed tropologiā pſeudo ꝓphetas eos debemus accipere qui alıter ſcripturarū verba accipiunt ꝙ̄ ſpirituſſanct᷒ ſonat. Et diuinos eos qui coniectura mentis ſue incerta futurorum: quaſi vera pronunciāt abſq; diuinorū auctoritate verboꝝ. hec ille. Idē quoq; Hiero. ſup epiſtolam ad Gal. Et ponitur. 24. q. 3. c. hereſis. ait: Quicūq; autē aliter ſcripturam intelligit ꝛ ſacrā doctrinam ꝙ̄ ſenſ᷒ ſpiritus. ſcꝫ flagitat a quo ſcriptura eſt: licet ab eccleſia nō receſſerit. tamē hereticus appellari poteſt: ꝛ de carnis ope

ribus est eligēs que priora sunt. hec ibi. Deniq3 Leo papa. 24. q. 3. c. q autē. ait: Quid āt iniquius est: q3 impia sapere ⁊ sapientioribus: doctoribusq3 non credere: Sed in hanc insipientiā cadunt quicūq3 ad cognoscendā veritatem aliquo ipediuntur obscuro: nec n ad propheticas voces. nec ad apostolicas lr̄as. nec ad euangelicas auctoritates: sed ad semetipsos recurrunt: ⁊ ideo magistri erroris existunt: qa veritatis discipuli non fuerūt. hec ibi. Ex predictis auctoritatibus p3 qualiter qsq3 tenetur pure ⁊ simpliciter credere ⁊ fidem exhibere ⁊ scripture diuine: ⁊ doctis pdicatoribus eam pnunciātibus cōtra multos ceruicosos ⁊ bestiales: qui quotidie volunt audire subtilia de pscientia dei de predestinatione ⁊ reprobatiōe: ⁊ postq3 veritates audierint: eis nequaq3 credunt: sed in diuersos errores propter suas dyabolicas fantasias incidunt: qui ⁊ si habeant nomen christianorum: tamen non habent substantiam veri christiani: que cōsistit in simpliciter credere: ⁊ fidem adhibere dictis sacrorum theologorum: ⁊ illa in predicatione eoꝝ predicantibus ⁊ declarantibus. ¶ Secūdo hoc idē probo vnica ratione. v3 processionis. Fundamentū rationis ponit Cōmentator sup. 8. Metaph. di. Quādo aliquis effectus conuenit vni tanq3 cause: ⁊ alteri tanq3 causato. per prius attribuitur cause q3 causato. patet hec regula. Cū enim lux stellaruꝫ. vt dicit Cōmentator. 2. de anima. Procedūt a sole tanq3 a prima causa. Et ab ipsis stellis tanq3 a secunda causa: debet magis attribui laus illius lucis stellarū ipsi soli q3 ipsis stellis. quia ut dicitur 2. de aīa. Denominatio n qualibet re semper debet fieri a nobiliori. Similiter si aliquis gratias agit aliquibus ambasiatoribus pro eo q sibi detulerunt aliquod egregium donum nomine alicuius ducis: multo magis ille gratie debent referri ipsi duci a quo donum ipsum principaliter processit. Quo presupposito certū est. q sacra scriptura seu doctrina licet procedat ab ore ipsius pdicatoris qui est quasi quoddam instrumentū dei: tamen in veritate principalius ⁊ imediatius procedit ab ipso deo: seu ab ipsa sanctissima trinitate patre. s. ⁊ filio ⁊ spirituisancto. Quod cōfirmās Ambros. super verba pauli. Nemo potest dicere dominꝰ Jesus: nisi in spiritusancto ait: Omnis veritas a quocūq3 dicatur a spiritusancto est. Et pphета dicit dominus dabit verbum euangelizantibus verba euangelica virtute multa. Et Ysa. 59. dicit. Spiritus meus uite est ⁊ ego posui verba mea in ore tuo. Et primo ad Thess. 2. Apo. ait. Cum accepistis a nobis verbū auditu dei accepistis non verbū hominum. Sed sicut est vere verbum dei

qui operatur in vobis: que credidisti. hec ibi. Et Hiere. j. dicitur. Ecce ego dedi verba mea i ore tuo. Denique et saluator. Matth. 10. ait. Cum steteritis ante reges et p̄sides nolite cog. quō aut quid. lo. non enim. u. c. q. lo. sed s. p. u. qui loqtur in vobis. Qd si vt pz doctrina predicatoris immediate p̄cedit ab ipso deo clarum est q̄ talis doctrina a deo ita est vera: qd̄ non pōt esse falsa. Sic enim dicit phs primo priorum. Ex falsis verum: sed ex veris nunquam sequitur nisi verum: ergo per consequens quisque tenetur pure simpliciter et sine aliqua dubitatione credere ei et fidē adhibere si vult veraciter ab ipso deo illuminari. Quod si quis non credit simpliciter verbo p̄dicatoris vtique deū ipsum contēnit: qui de veritate linguam predicatoris informat. Propter quod Saluator Matth. 10. ait. Qui vos recipit me recipit: et q vos spernit me spernit. Et q recipit prophetā i noīe prophete: mercedem prophete accipiet. Et confirmatur ista ratio. Nam extra de fide instrumentorum. c. scripta. dicitur. Quod dat magna fides bulle et creditur firmiter in qua est verum sigillum et auctenticum alicuius principis: seu collegii: seu pape: vel pontificis. Quod si sic est: q. s. firmiter creditur litteris ipsorum et principium: seu priuilegijs sūmi pontificis: et scriptoribus imperatorum: et cartis notariorum iam mortuorum. a fortiori tenetur q'qz credere et fidem adhibere dictis scripturarum celitus infusarum. et verissimis testibus: qui pro cōfessione veritatis scripture sacro sanguinem effuderunt. Et tanto plus debz ei fides adhiberi: quāto in infinitū nobilior et veratior est ipse deus: a quo ipsa doctrina p̄cedit ipsis principibus imperatoribus dominis atque notariis: et huiusmodi. pro eo q̄ vt dicit. j. de aīa. Quelibet scientia trahit suā nobilitatem et veritatem a suo subiecto q̄ si fuerit nobilius nobilior est: et per consequens ipsa scientia ¶ Tertio denique probo exemplo. Nā Socrates philosophus atteniensis in suis sententijs ait. Auctoritas magistri etiā sine alia ratione est digna fide et veneratiōe. Et est sibi fides adhibēda. patet hec sententia. Nā videmus q̄ datur fides indubitanter Aristoteli de rebus naturalibus que dicit: et sine inqsitione alicuius rōnis similiter et medici adhibēt fidē in dubiā Ypocrati Galieno Auicēne: et Meue. Similiter et oratores adhibēt fidem Tulio Cyceroni. Similiter et legiste adhibent fidē conditoribus suarum legum. Et hi oēs p̄dicti auctoritatibus suarum legū sic simpliciter fidē adhibēt: q̄ nequaquam possunt credere q̄ in suis sententijs errauerint. Quod si p̄dictis tanta datur fides q̄ pro sustinēda vna cōclusione earum: nequaquam exposuissent nō tm̄ vitā, sed nec solā etiā

guttam sanguinis. a fortiori tenetur quisqȝ fidem verbis euangelicis dare: quoꝝ auctor xp̄us fuit: ⁊ scriptores quatuor euangeliste: ⁊ expositores sacri theologi atqȝ doctores: q omnes pro defendēda vna sola euangelij veritate mortē libētissime suscepissent. Preterea refert Ualerius qui erat paganus. li. primo. Q̄d Simmōides poeta nauigās per mare ad littus applicuit. ⁊ ibi mortuū corpus humanū inhumatuȝ reperiens sepeliuit: ⁊ cū ipsum sepeliret. ab eo admonitus fuit ne die proximo sequenti nauigaret: qui acquiescēs monitis eius in terra remāsit. Alij vero qui nauigauerunt ipsa die procellis ⁊ fluctibus maris oēs submersi sunt. Ecce ꝙ daſ fides Ualerio qui fuit paganus talia referenti. ⁊ sic de multis dicere possemus. ꝙ si dictis paganorū ⁊ infideliū simpliciter fides adhibetur: q̄nto magis quisqȝ simpliciter debet fidē adhibere dictis p̄dicatorū atqȝ sententijs sanctorū doctorū. Sicut igitur cecus vel cecutiens acquiescit fideli ductori: sic sapiens xp̄ianus debet simpliciter credere euangelice veritati. Sed multi sunt in hoc peiores ipsis cecis: qui cum nolint credere doctoribus a spiritu sancto illuminatis: iugiter permanent in errore sue damnationis. di. Seneca epistola. 50. ad Lucillum. Ceci ducem querūt: nos autem sine duce erramus: ⁊ ideo difficulter ad sanitatē peruenimus: quia nos egrotare nescimus. hec ille. Ex predictis auctoritatibus ratione atqȝ exēplo. patet quinta dispositio necessaria ad suscipiēdum diuinam doctrinam. ⁊ per consequens diuinam gratiam que dicitur dispositio creditionis.

¶ De sexta dispositione necessaria ad audiendū doctrinā sacrā q̄ dicitur dispositio susceptionis.

Sexta dispositio quā requirit salutaris doctrina: ⁊ per consequens diuina gratia ⁊ eterna gloria: dicitur dispositio susceptionis. Non tātū quisqȝ christianus qui vult proficere in sacra doctrina ⁊ per consequens in diuina gratia: debet habere omnes supradictas dispositiones. Sed summe ⁊ necessariū est ꝙ alacriter ⁊ libenter suscipiat admonitiones atqȝ correctiones ipsius predicatoris: ⁊ cōsentiat inspirationib' bonis q̄s suscipit: dum audit sacraȝ doctrinam. Et dico contra multos qui cum audierint vnum solum verbum in predicatione quod eis displiceat. cōfestim dedignantur ⁊ postmodum contemnunt amplius predicationes audire: hi tales nunq̄ possunt proficere in sacra doctrina ⁊ diuina gratia. cum non acquiescant diuinis īspirationib'. nec īsup sanctis admōitiōib' ⁊ caritatiuis correctionibus quas ab ipsis p̄dicatorib'

alacriter suscipere debuerat. Et quod susceptio talis admonitionis et correctionis. (Et si aspera uideatur) sit cuilibet necessaria ad proficiendum in sacra doctrina et diuina gratia tripliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo ratione. Tertio similitudine.

¶ Primo probo auctoritatibus. Ait enim Hierony. super Amos propheta. Grande peccatum est odisse corripientem: et correctionem non tollerare: maxime cum te non odio: sed amore corripiat. hec ille. Item Salomon Prouer. 4. ait. Audite filij disciplinam patris vestri et attendite ut sciatis prudentiam. Bonum bonum tribuam vobis. Et Prouerbio 15. ait. Stultus irridet disciplinam patris sui: qui autem custodit increpationes sapientior fiet. Et idem dicit. Non amat pestilens eum: qui se corripit: nec ad sapientes graditur. Cor autem sapientis accipiet correctionem. Et Prouer. 12. ait. Qui diligit disciplinam diligit scientiam. Qui autem odit increpationes insipiens est. Item psal. secundo. Apprehendite disciplinam. nequando irascatur dominus et pereatis de via iusta. Et Prouerbi. 9. dicitur. Argue sapientem et diliget te. Qui autem arguere scit arguenti glorificabitur. Et Gregorius libro. 10. Moralium ait. Sicut recti quibusdam que ab eis non recte gesta sunt correctionis vocem ministerium caritatis existimant: sic peruersi contumeliam derisionis. Et philosophus 4. Ethicorum ait. Nequaquam utique cogit magnanimus fugere commonentem. Et Tullius libro de amicitia. Et monere et moneri velle proprium est vere amicitie: et alterum libere facere non aspere: et alterum libere accipere non repugnant. Idem quoque in primo de offi. ait. Ut pictores et hi qui singula fabricant. et veri etiam poete suum quisque opus a vulgo considerari volunt si quid reprehendendus sit a pluribus id corrigatur. sic aliorum iudicio multa nobis et facienda et non facienda: et mutanda et corrigenda sunt. Deniqz Seneca libro tertio de Ira sic dicit. Admoneri et corrigi semper boni gaudent. pessimus autem quisque asperrime patitur correctionem. Ex predictis auctoritatibus patet. Qualiter qui vult proficere et doctrinam dei atque diuinam gratiam et salutem propriam consequi: necesse est ei quod alacriter et libenter suscipiat admonitionem et correctionem ipsius predicatoribus. contra multas mulieres vanas que cum audiunt quod predicator detestatur vanitates superfluas caudas cornua bellettum: et huiusmodi. statim indignantur et se transferunt ad alium predicatorem qui predicta omnia laudat: vel nihil de ipsis tangit: aut stant domi et non volunt amplius ire ad predicationes. Tales omnes diabolus portabit. Hoc idem faciunt vsurarij seu falsi officiales. seu com

cubinarij: qui cum audiunt etiam in genere aliquid quod eos tangat statim per totam quadragesimam predicationem relinquunt. ¶ Secundo hoc idem probo vnica ratione. videlicet bonificationis. Fundamentum rationis ponit philosophus tertio Thopicorum et secundo phisycorum dicens. Cuius finis melior ipsum quoque melius. patet hec regula. Cum enim finis salutis anime sit nobilior fine salutis corporis clarum est. quod dare consilium de salute anime est magis nobile quam dare consilium de salute corporis. Quo presupposito certum est quod si quis corporaliter esset infirmus libenter et alacriter medicinam qualibet amaram assumeret ut corporis sanitatem recuperet. ergo a fortiori cum anima sit nobilior corpore incorporaliter. dicente philosopho. 16. de animalibus. Anima nobilior est omni corpore animatum inanimato. viuum mortuo. ens non ente. Et primo ethicorum dicit. Bona anime maxime sunt bona. Et sexto politicorum dicit. Anima melior est corpore: et anime bonum omnibus bonis. Propter hoc tenetur quisque in infinitum libentius et alacrius suscipere admonitiones atque correctiones quas predicator facit pro salute ipsius anime. Nam tales admonitiones et correctiones sunt quedam spirituales medicine ipsius anime. ¶ Tertio denique probo similitudine. videlicet quod quisque volens proficere in sacra doctrina et diuina gratia tenetur libenter suscipere et non bestialiter seu superbe fugere admonitiones predicatoris. Nam videmus per experientiam quod infirmus qui odit presentiam medici et fugit suam medicinam non recipit corporis sanitatem sed potius mortem incurrit. Econtra si medicum diligit et eius consilia suscipit seu medicinam. licet videantur sibi amara et penosa facere recipit sanitatem. Sic a simili est de anima spiritualiter infirma que si libenter audit predicatorem tanquam spiritualem medicum et suscipit eius doctrinam et admonitionem: faciliter a deo per contritionem recipit sanitatem anime: id est veniam de peccatis. econtra vero si predicatorem odit et eius doctrinam et admonitionem fugit et contemnit: certum est quod incurrit sententiam eterne mortis. Sic enim ait Apostolus ad Romanos secundo. Secundum duritiam tuam et impenitens cor tuum thesaurizas tibi iram in die ire et reuelationis iusti iudicij dei. quod confirmans Augustinus in libro de verbis domini ait. Precipuum et magnum signum diuine reprobationis est correctionem fraternam deuitare. Et Salomon prouerbi. 15. ait. Qui increpationes odit morietur. scilicet secundum glosam triplici morte. videlicet nature: gratie: et glorie. Et Prouer. 29. ait. Uiro qui corripientem se

dura ceruice contemnit: repenti nus superueniet interitus. Et Sapien. tertio dicitur Sapientiam enim & disciplinam qui abijcit infelix est: & vacua est spes illorū: & labores sine fructu: & inutilia opera illorum sunt. hec ibi. Et ideo in figura Exod. quarto ca. loquitur. Qd Moyses pijciens virgam id est correctionē in terram i. in terrenis hominib᷒ versa est in colubrum. quia scilz qui has corectiones non suscipit: in futuro a serpentib᷒ infernalib᷒ deuorabitur & punietur. Ex predictis auctoritatib᷒: ratione: & simile: patet sexta dispositio necessaria ad suscipiendam diuinam doctrinam. & per consequens diuinam gratiam que dicitur dispositio susceptionis.

¶ De septima dispositione necessaria ad audiendum doctrinā sacrā q̄ dicitur dispositio operationis.

Septima postremo dispositio ex qua acquiritur salutaris doctrina: & per consequens diuina gr̄a & eterna gloria dicitur operationis seu executionis. vltra predictas oēs dispositiones: quicunq̄ vult proficere in sacra doctrina & diuina gratia. necesse est omnino q̄ habeat executionem. i. q̄ exequatur & operetur ea que ab ipso predicatore operanda intellexit. quoniam sine tali operatione omnes predicte dispositiões omnino essent inutiles tam ad anime salutem: q̄ʒ ad diuinam gratiam & eternam gloriam promerendam. quod quinq̄ modis probo. Primo auctoritatib᷒. Secundo ratione. Tertio distinctione. Quarto similitudine. Quinto exēplo. ¶ Primo probo auctoritatibus. Nam Iac. j. dicitur. Estote factores verbi & non auditores tantum: fallentes vosmetipsos: quia si quis auditor est verbi & non factor. hic comparabitur viro consideranti vultum natiuitatis sue in speculo. Considerauit enim se & abijt. & statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem perspexerit in lege perfecte libertatis & permāserit in ea. Non auditor obliuiosus factus: sed factor operis. hic beat᷒ i facto suo erit. hec ibi. Itē phus scdo ethi. Virtutes scire parū aut nihil pdest ad felicitatē. & ibidē dicit. Qd nō pscrutamur de virtutib᷒ ut sciam᷒. sed ut operantes boni efficiamur. Et. io. ethi. ait: Nō sufficit virtutes scire nisi quis operetur sm illas. Et io. methaphi. dicit. Ex puatione actus a potētia siue habitu seq̄tur maluʒ qd̄ est bono oppositū. & secūdo ethi. ait: Opārē & nō tm̄ dīscērē laudam᷒: utputa. Edificantes & nō edificatores. & j. ethico. Duplicit̄ ē ratio pōiis & actualis actualis āt ē pfectio hois: sicē bñ citharizās bon᷒ cithared᷒ ē. & sexto ethi. etiam dicit. Prudens non est quis i scire solum: sed in eo q̄ practic᷒ est & operat̄ sm rectam rationē. Itē Beda sup Lu

tam. Scire inquit bonū et nō facere nō pertinet ad beatitudinē: sed ad condēnationem. sicut scriptum est. Scienti bonum et non facienti peccatū est illi. et Grego. nazanzenus in appologia sua ait. Ille mihi videtur esse sapiens: qui pauca de virtutibus deserēs plura vero suaꝝ operationuꝫ auctoritatibus ostendit. Item Sene. in prouer. suis dicit. Nihil prodest facienda didicisse et nō facere. et Matth. 7. Saluator ait. Omnis arbor que non facit fructum bonū excidetur et in ignē mittetur. et Crisost. in quadam omelia dicit. Nam plura scire: neqꝫ plura miracula facere valēt ad salutem. sed tm̄ operatio virtuosa. felicē aīam facit. Denique Grego. in primo dyalogoruꝫ. et transumptiue. 23. q. 4. c. optineri. ait: Ipsa quoqꝫ perhēnis regni predestinatio. ita est ab omnipotente deo disposita: ut ad hanc electi ex labore pueniant: quatenus laborando et orando mereātur accipere quod eis omnipotens deus ante secula disposuit donare. Ex predictis igitur auctoritatibus patet qualiter ad diuinam gratiā et salutem promerēdam inter ceteras dispositiones operatio virtuosa requiritur.

¶ Secundo hoc idem probo in vnica ratione videlꝫ acquisitionis eterne felicitatis. Fundamētum rationis ponit philosophus 10. ethicoꝝ. di. Felicitas est premium virtutis. Quo presupposito certum est ſm eundē philosophū. 7. phisicoꝝ. Quod virtus simpliciter est dispositio perfecti. s. habitus ad optimum scꝫ ad actum. et propterea. 2. ethicorum. dicit. Ad perfectionē virtutis tria requiruntur. scire velle: et operari. Quod si vt patet operatio est de essentia virtutis: clarum est quod si quis non operatur que operanda intelligit. non hꝫ in se perfectaꝫ virtutē: quia sicut dicit. 6. Thopicoꝝ. A quocūqꝫ remouetur diffinitio remouetur et diffinitum. et Cōmentator. 9. Methaphi. ait. Qui tollit a rebus suam propriā operationeꝫ. tollit ab eis suā essentiaꝫ. quod si quis non habet operationem nec per consequens virtutē. Cum igitur felicitas simpliciter sit premium virtutis. concluditur necessario quod talis nō operans que intelligit nunquam poterit beatificare: et eternā felicitatem sibi acquirere.

¶ Tertio hoc idem probo vnica distinctione. s. domini Bonauenture. qui super prohemio primi sententiaruꝫ. q. 1. querit. An sciētia tradatur simpliciter a spiritu sancto pter scire et intelligere tm̄. et Respōdit di. Quod perfectibile a scientia est ipse intellectus: qui tripliciter habet cōsiderari. Primo quantuꝫ ad se. Secundo quantū ad affectionē. Tertio quantū ad opus. Et concludit quod spiritussanctus nō tradit simpliciter scientiam intellectui ut tm̄ intelligat. Sed vt re-

feratur ad voluntatem vt velit & amet quod intelligit: & precipue ut referat ad opus videlicet ut quisqȝ operetur quod cognoscit & intelligit. Ex qua distinctione infert ꝙ nullus vnꝙ est verus theologus: licet sciat omnes conclusiones theologie: nisi velit: amet: & operetur actualiter ex charitate secundum possibilitatē suam omnia que ipsa sacra thelogia demonstrat. hoc idem intelligitur de ceteris omnibus scientijs: & sic patet idem quod supra. ¶ Quarto etiam probo similitudine. operationem fore necessariam ad gratiam & salutē acquirendam. Nam primo de celo & mundo philosophus ait. Quod natura tria exigit ad perfectionē vniuscuiusqȝ rei videlicet substātiam. virtutem. & operationem. quod sic patet: quia si arbor haberet substantiam arboris similiter & potentiam fructificandi: & non fructificaret: vtiqȝ vitupera bilis foret. ꝙ si natura requirit operationem in rebus naturabilibus: a fortiori diuina gratia & eterna gloria requirūt. ꝙ quisqȝ actualiter in se habeat spirituales & materiales operationes. Similiter & medicus. vt dicit. j. & . 2. Metha. Non dicitur medicus simpliciter propter scire & speculari. sed simpliciter propter operari. seu practicā exercere. quia iste est finis principalis. propter quem talis sciētia acqrit. Quod confirmans philosophus. 3. de anima dicit. Finis in operabilib' est quasi principium: & licet sit vltimum in executione: tamen est primum in intentiōe. Quod sic patet. Nam scientia medicine nihil prodesset ipsi medico ꝙtum ad lucrū. nec insuper ipsi egroto ꝙtum ad sanitatem: nisi practice actualiter exerceret. que scientia docet exercenda: ergo a simili est de anime sciētia: nihil prodesset ei talis sciētia ad salutem. Similiter etiam videmus ꝙ parum prodesset mulieri videre seu intelligere maculam faciei sue in speculo. nisi actualiter eaȝ abstergeret. ergo a simili parum prodesset anime per sacram doctrinā cognoscere & intelligere maculas peccatorum suorum nisi eas actualiter elemosynis. contrictione: confessione: atqȝ satisfactiōe purgaret: & abstergeret. ¶ Quinto deniqȝ probo exēplo operationem fore necessariam. Nam videmus ad oculum: ꝙ quando aliquis rex: vel dominus facit fieri bandum quo districte mandantur ut fiant alique exactiones: uel alia huiusmodi: statim omnes aut amore aut timore conantur sine mora actualiter opere complere omnia quecunqȝ precepit rex fore adimplenda. Et hoc ideo faciunt: ne perdant gratiam regis: seu ne incurrant in maliuolentiam sui. ꝙ si hec faciūt mūdani pro mundanis dominis. a fortiori quisqȝ verus xp̄i seruus & fidelis tenet

actualiter implere ꝛ facere omnia que xp̄us precipit faciēda: ꝛ hoc ne incurrat sententiā sue maledictiōis: q̄ in extremo iudicij die. prout habetur Matth. 25. daturus est di. Discedite a me maledicti in ignem eternum. qui paratus est diabolo ꝛ angelis eius. Et insuper se debent in operibus virtuosis exercere. ad hoc vt sibi acquirant diuinam gratiā. Et insuper obtineant paruā benedictionem: quā idem xp̄us in eadē iudicij die. vt habetur Matthei 25. bene operātibus daturus est. dicens. Venite benedicti patris mei possidete regnum quod vobis paratum est ab origine mundi. Et sic ex predictis auctoritatibus ratione: distinctione: similitudine: atq; exemplo patet septima dispositio necessaria ad suscipiendum diuinam doctrinā ꝛ diuinam gratiaꝫ que dicitur dispositio executionis. Et per consequens patet etiaꝫ. scd̄s respectus quo faciliter quisq; poterit percipere remissionem peccatorum ꝛ diuinam gratiam in quadragesima futura. In quo respectu septem dispositiones mōstrate sūt necesse ad salutem ꝛ diuinaꝫ gratiam promerendam. Quas oēs dispositiones simul cum gratia ꝛ salute vobis ꝛ mihi elargiri dignetur ipse largitor salutis ꝛ gratie dominus Jesus. qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat deus per infinita secula seculorum amen.

¶ Feria quinta post dominicam septuagesime de triplici respectu principali. videlicet influxionis diuine clemētie quo apparet quod quisq; faciliter saluari potest. Sermo qntus.

Fides tua te saluaꝫ fecit. Luc. 7. Postq̄ declarauimus duos respectus principaliores ex quibus maximam fidem firmamq; spem habeo: q in quadragesima futura ꝛ diuinā gratiam ꝛ peccatoꝝ remissioneꝫ accipietis: tuꝫ deo propitio ex nostra instructione: tuꝫ respectu optime dispositionis vestre volens ordinate procedere: habeo nunc in spē declarare tertiū respectuꝫ: quo credo firmiter ꝛ spero in proxima quadragesima vos ꝛ gratiā dei: ꝛ peccatoꝝ remissionē faciliter consecuturos. Qui di respectus diuine influxionis. seu respectus diuine clementie atq; misericordie. Pro cuius respectus declaratione loco exordij dico: q deus quantum est in se generaliter vult cōmunicari ꝛ cōmunicabit omnibus nobis tam diuitibus q̄ pauperibus: tam nobilibus q̄ ignobilibus: tam magnis q̄ pusillis: taꝫ masculis q̄ mulieribus gratiam suam gratuꝫ facientem: ꝛ insuper plenariam oium

peccatorum remissionem. deus quantū est in se velit oībus nobis. Et ꝙ generaliter concedere ꝛ hoc impertiri quadrupliciter probo. Primo auctoritatibus. Secūdo rōne. Tertio distinctione. Quarto exēplo. ¶ Et primo probo auctoritatibus. Nā apo. primo thi. 2. ait. Deus vult oēs hoīes saluos fieri ꝛ ad agnitionem sue virtutis venire. Et 2. pe. 3. Petrus ait. Non vult deus aliquos perire: sed oēs ad penitentiā conuerti. vbi glo. qua s. mediate quisqꝫ saluaṭ. Et Apo. prio Thessalo. 4. ait. Hec est volūtas dei sanctificatio nr̄a. Dyo. aūt li. de di. no. ait. Sicut noster sol non ratiocinans: neqꝫ eligēs equaliter diffundit radios suos i corpora īferiora: sic sol iustitie diffundit radios oēs bonitatis sue. Salomon ēt Sapieñ. xj. ait. Diliges oia que sūt ꝛ nihil odisti eorum que fecisti. Et Sapieñ. 6. dicit. Pusillū ꝛ magnū diligit deus: ꝛ est ei eq̄liter cura de oībus. Deniqꝫ Ysa. 55. Generaliter vocat oēs ad gratiam suam dicens. Omnes sitientes venite ad aq̄s. scꝫ gratie mee ꝛ qui nō habetis auꝝ ꝛ argentum properate emite ꝛ bibite. Et eccł. 24. oēs etiam inuitat di. Transite ad me oēs q concupiscitis me ꝛ a generationibus meis: videlꝫ grē mee adimplemini. Et Matth. xj. dicit. Uenite ad me oēs q laboratis ꝛ onerati estis ꝛ ego reficiam vos. s. gratia mea. ¶ Secūdo etiā probo vnica ratione. vꝫ obiectiōis. ꝙ. s. deus generaliter vult grātotam suam oibus impṫiri. Fundamentum rōnis ponit ph̄s sententialiter. 2. de aia di. Quelibet potentia hꝫ propriū obiectum ꝛ adeq̄tum a quo non pōt diuerti. patet hec regula. Nā adequatū obiectum potentie visiue. vt dī. 2. de aia. est color. Et ideo naturaliter potentia visiua non pōt se diuertere quin appetat videre actualiter spēm pulcherrimā ꝛ coloratam: hec idē faciunt naturaliter oēs alie potentie hoīs sensitiue. Similiter cū obiectū potētie volitiue sit beatitudo eterna: prout ponunt oēs theologi. in. 4. dist. 49. ꝛ di. 50. Hinc est ꝙ etiā ipsi dānati non possunt facere qn naturali appetitu ipsam appetant ꝛ desiderent. Quo supposito peto qđ est obiectū ꝓpriuꝫ ꝛ adeq̄tum volūtatis diuine: ꝛ certū est qđ ē sua bonitas: a quo obiecto deus nequaꝗ̄ se pōt diuertere. qꝛ non pōt nō velle omne bonū: sed cuꝫ dare grām nō tm̄ vni: sed oībus sit quedā bonitas. ergo p̄ oīs nō pōt deus dimittere: ꝗ̄tum in se est quin det oībus gratiam suam affluenter. ꝙ si vni simpliciter ꝛ nō alteri gratiā dare vellet. cum talis cōmunicatio bonitatis esset pticularis ꝛ ñ vniuersalis: vtiqꝫ volūtas humana. q̄ hꝫ Tho. scda scđe. q. 2. ar. 1. ꝛ hꝫ ph̄m. 2. Methe. Que hꝫ pro obiecto bonuꝫ vniuersale pfectior esset volūtate diuina: q̄ simpliciter respiceret in

cõmunicatione sue gratie bonuȝ particulare. Sed cum sit falsissimũ ꝙ humana voluntas sit perfectior voluntate diuina: ideo si voluntas humana respicit bonũ vniuersale. ergo a simili minio a fortiori diuina volũtas ꝗ̃tum in se est vult omnibus gratiam suam cõmunicare. ¶ Tertio ẜ ideȝ probo distinctione dñi Bonauenture in. 4. dist. 17. arti. j. q. ij. Et in. 2. di. 27. ar. 2. q. 3. di. Cũ querit an faciẽtib⁹ ꝙ in se est deus omnib⁹ gratiã suam largiat necessario. Rñdit ꝙ duplex est necessitas. scȝ coactionis: ⁊ hec non cadit in deum: nec hac necessitate tenetur deus alicui gratiã suã dare. Alia est necessitas seu obligatio mere pactionis ⁊ sponsionis: qua ex sua mera benignitate spopondit: pepigit: atqȝ promisit: omnib⁹ facientib⁹ quod in se est gratiam suam se daturuȝ: sicut promisit Abraam Genes. 15. c. di. Ego sum protector tuus ⁊ merces tua magna nimis. nimis scȝ per gratiã ⁊ hac secunda necessitate necessario vult deus: ⁊ immutabiliter gratiam suã omnib⁹ exhibere. ¶ Quarto denicȝ etiã probo similitudine. qualiter deus vult ꝗ̃tum in se est omnib⁹ gratiam dare. Nam. 8. Ethicoꝝ philosophus ait. Generantis ad genitum naturalis est amicitia: patet q: naturaliter omnes genitores nõ tantũ rationales: sed etiam irrationales: filios suos fouent ⁊ nutriunt: ⁊ eis necessaria impẽdũt. ⁊ ꝓpter hãc naturalẽ amicitiã filius prodigus. ut habetur Luc. 15. quãuis dissipasset cum meretricibus omnẽ substantiã: tamen a patre dulciter est susceptus. ꝙ si parẽtes supradicti cõmunicationẽ sue gratie ⁊ voluntatis naturaliter omnibus filijs semper impendũt: a fortiori deus ipse qui est pater omniũ hominum. Ipso dicente Matthei. 23. Unus est pater vester qui in celis est quem omnes orare iubet. Matthei. 6. di. Cũ orabitis dicite: pater noster qui es in celis. gratiã suam omnib⁹ cõmunicabit: cũ sit cunctis genitorib⁹ in charitate perfectior: qḋ bene ipse saluator promittit se facturũ. cum Matth. 5. di. Estote pfecti. s. in cõmunicatõe vre gratie ⁊ bonitati. sicut pater vester celestis pfectus est: qui soleȝ. s. o facit super bonos ⁊ malos: ⁊ pluit. s. gratiã suã super iustos ⁊ iniustos. Ex predictis igitur clarissime patet ꝗliter deus vniuersaliter vult oib⁹ gratiã suã impertiri. Et quoniã ẜm Aristotelẽ ab effectu cause cognoscunt. vt patȝ primo ⁊ scḋo posterioꝝ. Quia ex fructib⁹ cognoscit arbor esse bona vel mala: seu sterilis: ⁊ fructifera. prout ait Saluator Matth. 7. c. Idcirco vt possitis clarius ⁊ euidentius cognoscere: ꝙ deus noster omnipotens ⁊ gloriosus vult nobis omnib⁹ largiri salutẽ ⁊ gratiam suã accipite inter ceteros septẽ spũales effect⁹

diuie clemētie: qđ euidētissime apparebit sicut pdixi. qualiter gratiam suam & salutem vult deus ipse liberaliter vobis concedere. Quorum.

¶ De septem effectibus diuine clemētie & p̄rio de duob' p̄mis.

¶ Primus dicitur effectus preseruationis.

¶ Secūdus dicitur effectus purificationis.

¶ Terti' dr̄ effectus intētionis.

¶ Quartus dicitur effectus custoditionis.

¶ Quintus dicitur effectus institutionis.

¶ Sextus dicitur effectus concessionis.

¶ Septimus dicitur effectus intercessionis.

P Rimus igit̄ effectus diuine clementie quo clare cognosci potest q̄ oipotens & gloriosus deus vult oibus q̄ntum in se est grām suaȝ cōmunicare & vitam eternā impēdere: dr̄ effectus preseruationis. Signū profecto euidētissimū q̄ deus vnicuiq̄ vult gratiā & gloriaȝ exhibere in hoc apparet. q̄ licet aia sponte committat grauissima & quasi innumerabilia peccata: tñ deus nō pmittit. q̄ habilitas & possibilitas liberi arbitrij ita corrūpatur: obstinetur: & induretur: & puertat̄: quin semp faciliter possit de malo ad bonum redire: & ad deum se conuerti. Quem effectum clementie & pietatis nequaq̄ deus concedere voluit angelis apostaticis quolibet homine per naturam nobilioribus: qui cum in solum superbie peccatum inciderint. Prout dicit Bonauentura in secūdo distinctione sexta arti. primo. q. prima. Tamē eorū libertas tota arbitrij ex hoc puersa & corrupta fuit: ita q̄ impossibile est. Prout idem dñs Bonauentura in scđo distinc. 7. arti. primo. q. j. dicit. Ipsum ad deū iterato conuerti ipsum amādo: vt summū bonum Ratio est iter cetera. q2 angelus naturam simplicissimaȝ ab omni corpulenta materia remotissimaȝ habet. Ideo ad quod semel se conuertit totaliter se ꝯuertit. & sic macula que in intellectu angelico & voluntate cecidit nulla potest vnq̄ vlterius penitētia expiari. q2 p talem maculam tota habilitas ad bonū penitus est corrupta. Ecōtra vero clementissimus deus hāc gratiaȝ hoi prestitit. q̄ si infinities caderet in peccatū infinities habet adhuc habilitatem possibilitateȝ atq̄ libertatem faciendi bonum & diuinam gratiam recipiendi. Hec igitur proprietas habilitatis atq̄ libertatis est signum magne clemētie dei: & est valde vtilis homini ad salutem: immo in tantum vtilis: q̄ si eaȝ demones habere possent: nullas penas sustinerent. Sic enim legitur in vitis patrum: videlicet q̄ quidam sanctus pater cum obuiaret de-

moni: inter multa que locuti sūt: dixit sanctus pater ad demonē: qd faceres si adhuc ad regnū pdi tuz puenire posses: Rñdit: si ha berē habilitatem ad bonum ⁊ si mul carnem ⁊ ossa sicut tu ha bes: vellem ꝙ milies in die vs qꝫ in diem iudicij caro mea mi nutim ⁊ membratim incidere tur: ⁊ ī puluerem redigeretur: dum tamen sic faciendo ad re gnum beatitudinis in quo semel fui redire possem. hec ille. Qđ etiam hodie facerent ceteri ho mines damnati pro habendo il lo beatissimo regno quo propter ipsorum scelera sunt priuati: si haberent habilitatem ad benefa ciendum quam in hac vita iam habuerunt. Sed iam ad propo situm redeamus. Dico igitur ꝙ quisqꝫ peccator: etiam post gra tia ⁊ innumera peccata habet habilitatem: possibilitatem: atqꝫ libertatem penitendi ⁊ benefaci endi: ⁊ ad deum redeundi: quod vtiqꝫ est signum euidentissimū maxime clementie: atqꝫ diuinē pietatis: qui propter hoc vult omnes saluare quantuꝫ in se est: ⁊ omnibus gratiam suam im pendere: ⁊ quod talis libertas: habilitas: atqꝫ possibilitas peni tēdi: ⁊ ad deū redeundi: fit etiā ī quolibꝫ maxio peccatoꝛ. q̄drupli citer ꝓbo. Primo auctoritati bus. Secūdo rōne. Tertio distinctione. Quarto exēplo. ¶ Prīo ꝓbo auctoritatibꝫ Nā Ber. lib. đ gra. ⁊ libe. arbi. sic ait Humana anima ī libero arbitrio cōstituta: qđ semel accipit nunq̄ aliq̄ iniqtate pđ re pōt. Philoso phus etiā in. 3. de regimi. princi. ait. Liberi sumus oēs vsqꝫ in fi nē ad hoc: ⁊ ad illud. videlicꝫ ad bonū ⁊ malū: ad vitia ⁊ virtutes. hec ille. Et glo. sup verba pphe te. Anima mea ī manibus meis semꝑ est ait. Iꝫ volūtas hominis obliquet̄ ꝑ peccata: tam̄ salus sua sēper ē in manibꝫ libertatis sue. Hieronymus ī questionibus ad helbidiam ait. Deus equali cun ctos nos sorte generauit: ⁊ de dit singulis vsqꝫ ī finē arbitriū voluntatē vt faciat vnusqsqꝫ qđ vult siue bonū siue malū. hꝫ ille. Et ibidem dicit. Oēs homines vsqꝫ in finem suo arbitrio dereli cti sunt: neqꝫ enim bonum neces sitate compulsi faciunt sed volū tate: vt credentes coronam acci piant: ⁊ increduli proprio arbi trio supplicijs mācipēt eternis. hec ille. Deniqꝫ ecclesia. 15. dicit. Deus ab initio ꝯstituit hominē ⁊ reliqt eū. scilicꝫ vsqꝫ ad mortē ī manu ꝯsilij sui. Ante hoīeꝫ bonū ⁊ malū: vita ⁊ mors: qđcūqꝫ vo luerit dabit̄ ei. ¶ Secđo etiā ꝓbo vnica ratiōe: vꝫ ꝓprietatis. ꝙ. s. anīa sp est libera ⁊ habilis ad bñfa ciēdū: ⁊ si sit ꝑ peccatū corrupta. Fūdamētū ratiōis ponit Com mentator super. 9. methaphysi. ⁊ etiam ponit. s. Thomas in. 2. di. 25. di. Manente semper natu ra rei: necesse est eius naturalia non moueri: patet hec regula.

Nam si substantia lapidis duraret in eternum : etiam grauitas que est eius proprietas naturalis duraret vtiqꝫ in eternum: ꝙ si talis naturalis proprietas a lapide auferetur : nequaqꝫ amplius lapis diceretur dicente eodez Commentatore vbi supra. Qui tollit a rebus suaz ꝓprietatē tollit ab eis suam essentiam. Exemplifica d̄ ceteris prout vis. Quo presupposito certū est: ꝙ substantia anime ratiōalis ⁊ intellectualis est incorruptibilis ⁊ immortalis. dicente philosopho. 2. de anima. Intellectus videlicz rationalis videtur esse alterū genus anime: ⁊ solum contingit ipsum separari: sicut perpetuum a corruptibili. Et. 3. de aīa dicē. Intellectus est perpetu⁹ ⁊ imortalis. Et 12. methaphysi. ait. Anima non omnis sed intellectualis manet post compositi corruptionem. Quod cōfirmās Saluator Matth. 10. ait. Nolite timere eos qui occidūt corpus. animam autem non possunt occidere. hec ibi. ꝙ si vt patet substantia anime est incorruptibilis : igitur per consequens necesse est ꝙ eius naturalis ꝓprietas que est libertas arbitrij ad bonū ⁊ ad malū sit icorruptibilis. dicēte philosopo. 7. phisycorū. ⁊. 9. methaphi. Potestates nāles se hn̄t vno mō potestates vero rationales se habent ad opposita. Sed si per peccata talis libertas totaliter corrumperetur: nequaqꝫ extunc qui nūc est homo posset dici homo: ergo cū sp ut ꝓbatuz ē talis ꝓprietas libertatis sit in homine. sequit ꝙ semp habz poss i hac vita. ⁊ penitēdi ⁊ ad deū redeūdi. ⁊ diuinā gratiam recipiēdi. ¶ Tertio hoc idem probo distinctionibus. Et primo distinctione beati Thome prima parte summe. q. 83. articulo primo in corpore questio. dicētis. Cum queritur an in homine semper remaneat vsqꝫ ad finem habilitas ⁊ libertas li. ar. ad bonum. Respondeo ꝙ sic. Alloquin frustra essent consilia: exhortationes ad penitentiam: receptiones: prohibitiones: ⁊ huiusmodi. ¶ Ad cuius euidentiam sciendum est ꝙ quedam agunt absqꝫ iudicio sicut lapis mouetur deorsum: ⁊ similiter omnia cognitione carentia. Quedam agunt iudicio: sed non libero. sicut animalia bruta. Judicat eniz ouis videns lupum esse fugiendum naturali iudicio: sed non libero. quia non ex collatione rationis. sed ex naturali instinctu hoc iudicat. Similiter est de quolibet iudicio auium seu brutorum animalium. Homo vero agit iudicio quo per vim cognoscitiuam iudicat aliquod esse fugiendum vel prosequendum. Sed quoniam iudicium istud non est ex naturali instinctu: ⁊ particulari operabili: sed ex collatione quandam rationis. Ideo magis potens est in diuersa: ratio enim circa contingentia:

habet vsum ad opposita. vt patet in dyaleticis syllogismis: ⁊ rethoricis psuasionibus. pticularia aūt operabilia sunt quedam contingentia. ⁊ ideo circa ea iudicium rationis ad diuersa se habet: ⁊ non est determinatum ad vnum tantum. Et pro tanto necesse est ꝙ homo ex quo rationalis est. sit semp vsqꝫ in finē ꝫ i libro arbitrio ad bonū ⁊ malum. seu ad vitia ⁊ virtutes. Hec Thomas. ad litteram. ¶ Ex qua distinctione patet qualiter peccata q̄uis multa ⁊ grauia nunꝗ sic corrumpunt bonitatem anime: quin sē per diuina clemētia habeat plenam libertatem a malo ad bonum se conuertendi. Aliam distinctionem egregiam. ⁊ valde notabilem. ponit dominus Bonauentura in secundo. distinctione. 35. arti. 2. questio. 1. quā etiā ponit Tho. diuersimode libro tertio. Contra gentiles capi. xj. Et etiam in questionibus de malo. in questione Utrum peccatū diminuat bonum nature: Sed formaliter in prima parte summe questione. 48. articulo quarto. Cum queritur (inquit dominus Bonauentura) An diuina bonitas permittat per peccatum totam habilitatem ⁊ bonitatem liberi arbitrij corrūpi: ne possit aliqs āplius bñfacerē ⁊ diuinā gratiā accipere. Respōdeo ꝙ triplex est bonū. scilꝫ naturē: gratie: ⁊ habilitatis: seu potētie. Bonū naturē in tribus p̄cipue ꝯsistit ſm Augustinū in libro de natura boni. videlꝫ in modo: in specie: ⁊ in ordine. seu ſm Salomōem Sapien. vndecimo. In numero pōdere ⁊ mensura. Quorū sufficientia sic intelligitur. Naꝫ modus: species: ⁊ ordo: seu mēsura. numerus: ⁊ pōdus. sunt quedam dispositiones que cōueniūt cuilibet bono seu cuilibet rei create. per respectum ad causam efficientem. formalē. ⁊ finalem. Inde modus vel mensura est dispositio rei put refertur ad causā efficientem. que dat esse terminatum ⁊ mensuratum cuilibet rei. Species autem ⁊ numerus est dispositio rei put refertur ad causam formalem: ſm quam quelibꝫ res per formam specificatur ⁊ ab alia re distinguitur. Pondus vero vel ordo est dispositio rei prout refertur ad causam finalem. Unde dicit Augustinus sup Genes. ad litterā. Qd mēsura modū prefigit quo ad primuꝫ Numerus omni rei speciem prebet quo ad secūdum. Pōdus vero i suo loco ordinat ⁊ quiescere facit quo ad tertium. Hoc autē triplex bonum naturē nec tollitur nec diminuitur q̄tū ad essentiam per aliquod malum culpe: qd tali ratiōe ostēdo. Illud enī bonū nō tollitur nec diminuitur p peccatū. qd nō opponitur peccato ⁊ p ꝯseq̄ns i eo existit peccatū. sꝫ bonū naturē nō opponitur malo culpe: immo in tali bono consistit malum vt in subiecto vel causa. quod patet: quia peccatum non

tollit voluntatem. Immo in voluntate consistit peccatum. Igitur quamuis triplex bonū predictū nature p peccatum aliqualiter deformetur. Non tamen propter hoc tollitur nec corrumpitur. seu diminuit. Et sic quantū ad hoc dicit Augustin⁹. quod fallit regula dyaleticorum: dum malum est in bono. Aliud est bonū gratie: et hoc bonū tollit et corrumpitur per peccatū: quod tali ratione ostendo. Nam vnum oppositorum naturaliter tollit et excludit reliquum sicut tenebra excludit lucem sibi oppositam. Sed clarum est quod peccatum tanquam tenebra spiritualis opponitur luci gratie: igitur per consequens peccato adueniente in anima tota gratia gratū faciens que erat in ea corrumpitur. ¶ Tertio deniqȝ dico quod est bonū potētiale seu habilitatis anime ad bonū et ad diuinā gratiā: et hoc bonum per peccatum non omnino tollitur et corrumpitur: sed bene notabiliter diminuitur: et tanto plus quanto plura peccata perpetrantur: quod tali similitudine ostendo. Quare creatura rationalis se habet ad gratiam: sicut oculus ad lumē: sed oculus in tenebris existens fit minus habilis ad videndum lucem: ergo a simili quāto plus anima peccata multiplicat: et in peccato manet tanto fit minus habilis ad pcipiēdū lumē diuine gratie. licet autem talis habilitas anime ad diuinā gratiam per peccata quasi in infinitū diminuatur: nunquam tamen tale bonum habilitatis totaliter tollitur manente natura anime: etiam si peccata in infinitum multiplicentur: sicut uerbi gratia. Si in infinitum interponantur corpora opaca vel obscura inter solem et aerem: diminuitur in infinitum habilitas aeris ad susceptionem luminis: nunquam tamen totaliter tollitur manente aere: similiter in infinitum potest fieri additio in peccatis: per que semper magis ac magis minuitur habilitas anime ad susceptionē diuine gratie. Nam peccata sunt quedam obstacula inter animam et deum. Sic enim dicitur Isa. 59. Peccata vestra diuiserunt inter vos et deum vestrum: propter talē tamen multiplicationē nunquam totaliter tollitur habilitas anime ad bonum licet diminuatur. Et ratio est. quia nō minuitur anima alicuius partis ablatione: sed elongatione nō secundum id quod est sed secundum illud. scilicet gratiam ad quod est hoc enim modo illi habilitati opponitur: et ideo per hunc modum a culpa diminuit: Hoc sententialiter Tho. in supradictis locis. Sed formalius Bonauentura. Ex qua etiam distinctione patet: qualiter per diuinā clementiam nunquam sic corrumpatur anima per peccatū quin semper habeat habilitatem possibilitatem: atqȝ libertatem redeundi ad deum: et diuinam gratiam recipiendi. ¶ Quarto deniqȝ pro-

bo exemplis. q. s. post peccatum per diuinam clementiam remanet in quolibet peccatore etiam maximo habilitas benefaciendi: et diuinam gratiam suscipiendi. ¶ Primum exemplum habemus de latrone pendente ad dexteram saluatoris: qui prout tradunt hystorie: cum quasi toto tempore vite sue perseuerasset in perpetratione quasi innumerabilium peccatorum, tamē vt habetur Luc. 23. Et diuinā gratiam suscepit et saluatus est. Unde cum dixisset. Memento mei domine dū veneris i regnū tuū statim audiuit a domino. Amen dico tibi: quoniam hodie mecum eris in paradiso. Clarum est igitur q hic latro ideo dignam gratiam suscepit: quia a malo ad bonū se conuertit: sed quomodo de malo ad bonum se conuertisset nisi habilitatem et possibilitatem et ad bonum conuertendi habuisset. O peccator: tu quoque fac simile. Aliud exemplū habemus d superbissimo Nabuchodonosor Rege: qui cum deū diu per superbiam offendisset: eo q tanq deū se adorari iussisset: tū ad deum tandem se conuertit: et a superbia ad humilitatem rediit. quod nequaq fecisset nisi possibilitatē ad hoc faciendum per diuinam clementiam habuisset. totū oppositum fecit Pharao Rex egypti: quem cū Moyses ex precepto dei admoneret vt populum israhel dimitteret: et sic bñplacito diuine volūtatis et gratie se subiiceret: totū contempsit: cum tamen libere facere potuisset. Ideo non immerito a deo extitit reprobatus. Que simul duo exempla ponit Aug. 23. q. 4. c. Nabuchodonosor. di. Nabuchodonosor penitentiā meruit fructuosā. Nōne post innumeras impietates flagellat⁹ penituit et regnū qđ perdiderat rurs⁹ accepit. Pharao autem in ipsis flagellis durior est effectus et periit. hic mihi rationē reddat q diuinum cōsilium nimium alto et sapienti corde diiudicat: cur medicamentū vnius medici confectum: alii ad salutē: alii ad interitum valuerit: nisi quia Christi bonus odor aliis est odor vite i vitā: aliis ē odor mortis in mortem. Quātum ad naturam ambo homines erant. quantum ad dignitatem ambo reges: quātū ad culpā ābo populum dei captiuum tenebāt: quantum ad penam: ambo flagellis clemēter admoniti. Quid ergo fecit fines eorum esse diuersos: nisi quia vnus manum dei supra se sentiens in recordatione proprie iniquitatis ingemuit: Alter vero libo ↄtra dei misericordissimam bonitatem pugnauit arbitrio. hec ibi. Ex predictis igitur auctoritatibus ratione distinctione atq exemplis patet prim⁹ effectus diuine clementie quo clare cognoscitur q deus omnibus quantum in se est vult gratiā dare: qui dicit effectus ↄseruatiōis.

¶ De scd'o effectu diuine clemētie q' dicit effectus purificationis.

Secūdus effectus diuine clementie quo clare cognosci potest q' omnipotens deus vult omnibus gratiam impendere: dicitur effectus purificationis: videlicet peccatorum. Quia enim parum prodesset anime sua libertas & habilitas se conuertendi ad deuz: nisi mundaretur a maculis peccatorum Idcirco cognoscens deus q' anima per peccatum corrupta & maculata: non potest introduci ad celestem gloriaz nisi purgata prius fuerit ab omni sorde peccatorum. dicente Joan. Crisosto. de consecra. distinc. 4. c. Non pōt. Nō pōt qs vite celestis gloriā accipere: nisi purgat' fuerit ab omni sorde peccati. Et cognoscens insuper deus ipse q' anima q̄uis libera sit: nulla tamē virtute sua potest a se expellere sordes peccatorum. Hinc ē q' nimia victus pietate: cum quadam luce gratie incausate effectiue: & etiam cum quadaz luce gratie create formaliter deus ipse tam misericorditer q̄ pie expellit ab ipsa anima omnes maculas peccatorū: eāq3 integraliter purificat. Que vtiq3 gratia tante est virtutis & efficacie atq3 potentie. q' etiam siquis tot annis stetisset in peccato quot fuerit āni Matusalē qui fuerunt 969. vt habet Gen. 5. c. Et insuper in annis ipsis tot peccata perpetrasset quot sūt stelle celi. Et vltra hoc cōmisisset oē pcm̄ ēt in spm̄ sanctū qd' teste Saluatore est irremissibile. Matth. 12. Tn̄ pdicta gra tāte virtutis ē: q' simul & semel igrediēs aiaz expellit ab ipsa in istāti maculas oiuz dlictoꝝ. Et q' diuina clemētia cū pdicta gra aiaz purificet a maculis peccatoruz. Quintupliciter probo.

Primo auctoritatibus. Secundo rationibus. Tertio distinctionibus. Quarto similitudinibus. Quito exemplis.

¶ Primo pbo auctoritatibus. Nā Criso. diffiniēs grām bm effectū: prout ponit Bonauentura in. 2. distin. 26. in q̄stionibus circa litteram ait. Gratia est sanitas mentis: purgatio criminis: & delectatio cordis. Similiter glosa super epistolas Pauli: vt ibidez ponit Bonauentu. dicit. Gratia est perfecta iustificatio & remissio peccatoꝝ. Apostolus etiā ad Roma. 3. ait. Omnes enim peccauerunt & egent gratia dei. Justificati igitur sumus gratis p gratiam ipsius: & per redemptionē que est in Christo Jesu. Et ad Ro. 5. dicit. Ubi abundauit delictum superabundauit & gratia: vt sicut regnauit peccatū in mortem: ita & gratia regnet per iustitiam & vitā eternā. Et ad Ephe. 2. propter nimiam caritatē suam qua dilexit nos deus cum essemus mortui peccatis conuiuificauit nos i xpo: cuius gra saluati estis & iustificati. Deniq3 Hiero-

mymus de peniten. distinc. j. Ex his omnibus ait. Quia diuinitatis natura clemens est et pia magisque ad indulgentiam quam ad vindictam prona: que nõ vult mortem peccatoris sed vt magis cõuertatur et viuat. si quis post lapsum peccatorum ad penitẽtiam se cõuerterit cito a misericorde iudice veniam impetrabit. Hec ille. Ex predictis igitur omnib⁹ patet intẽtũ auctoritatib⁹. ¶ Secundo hoc idem probo duplici ratione. ¶ Primo ratiõe oppositiõis. ¶ Scdo rõne obiectiõis ¶ Primo ergo ratiõe oppositionis. Fundamentũ huius rationis ponit phs. 10. metha. di. Priuatio nõ remouetur ab aliquo subiecto nisi per habit⁹ positionem. patet hec regula. Nam tenebra que nihil est aliud nisi quedam priuatio lucis: vt dicit. 2. de anima. Non expellit ab aere nisi per aduẽtum seu habitũ (vt sic dicã) et positionẽ ipsi⁹ lucis: que adueniẽs fugat tenebras ab aere tanquam quoddã cõtrariũ. Nã habitus et priuatio (vt dicit idem phs. 10. metha.) sunt radix otra riorum. Item priuatio castitatis expellit per aduẽtum et habitũ ipsius castitatis. Quo presupposito: certũ est sm Augustinũ in libro de natura boni. quod peccatum nõ est aliq substãtia sed simpliciter nihil est nisi qdã priuatio boni: quod si sic est: necesse est quod expellat per habitũ sibi cõtrariũ. Sed talis habitus sm Theologos est gratia: ergo gratia tam creata quam increata: est anime purificatiua: et expulsiua omniũ peccatorum. Et confirmat ista ratio sic. Clarũ est enim quod nullũ peccatum dimitti tur alicui sine caritate: quoniam omnia peccata operit caritas. vt dicit Prouerbio. 10. Et prima Pe. 4. Sed manifestum est sm sentẽtiã Theologorum: quod caritas sine gratia dei haberi nõ potest: immo aliqui tenent quod ad presens nõ teneo (quod caritas et gratia dei sunt idẽ per essentiã: sed solũ differunt relatione sicut lumen et radius.) quod si sic est quod caritas nõ sit sine gratia quia sic est. concludit vt prius quod gratia simul cũ caritate est anime iustificatiua. ¶ Scdo hoc idẽ pbo ratiõe obiectionis. Fundamentũ rationis ponit phus. 2. de anima dicens. Inter potentiã et obiectũ necessario requirit proportio. patet hec regula. Nam si medicina debet expellere infirmitatẽ ab egroto: reqrit necessario quod sit tãte fortitudinis et maioris quãte malitie et grauitatis est ipsa infirmitas. quod si medicina cẽt minoris potentie nũquam sanaret egrotum. Quo psupposito: certũ est quod culpa qua deus offenditur est infinita: non subiectiue: cum a subiecto finito: non egrediatur actus infinitus: sed simpliciter obiectiue: eo quod culpa commissa sit contra deum qui est infinitum bonum. Sed clarum est quod bonitas liberi arbitrij est simpliciter virtutis fi-

nite: ⁊ per consequens non sufficit per se ad expellendum infinitam malitiam ipsius peccati: qđ deus videns misericorditer infundit in ipsam animā gratiam suam: que cum sit infinite virtutis ⁊ bonitatis: faciliter purgat animā ab infinita malitia omniū peccatoꝝ. ℭ Tertio idē ꝓbo distinctionibus: ꝙ diuina clemētia cum gratia sua creata ⁊ increata tanꝙ prorsus necessaria expellit ab anima omnem maculam peccatorum. Et prima distinctio est Ricar. in. 4. distinc. 17. articu. 4 qōne. 2. in corpoꝛ qōnis. dicētis. Cum queritur an ad iustificationem impij vltra bonā habilitatem liberi arbitrij requiraꝛ gratie infusio. Respondeo ꝙ sic: vnde sicut quando ex vno elemento fit aliud concurrūt quattuor. scilicet vnius forme corruptio: ⁊ alterius generatio: ⁊ dispositio ad corruptionem illius forme: ⁊ dispositio ad generationē alterius. Sic cū de impio fit iustus: necessario requiruntꝛ quattuor: scilicet impietatis destructio: que est culpe remissio: ⁊ gratie infusio: ⁊ dispositio ad destructionē impietatis: que est culpe detestatio. Et dispositio ad susceptionē gratie: que est libe. ar. ad deum conuersio. Et sic patet ꝙ gratie infusio necessario requiritur ad impij iustificationem. ћ Ricardus ad litteraꝫ. ℭ Aliā distinctionem ponit Thomas ꝑma scđe. qōne 109, articu. 7. dicens, Cum queritur an ad iustificationem impij diuina gratia necessario requiratur. Respōdeo ꝙ sic. Nam per peccatū homo tria mala incurrit. Primo ammittit decorē: quia per id anima maculatur. Scđo amittit ordinem eo ꝙ per peccatum mortale anima a deo separatur. Tertio incurrit pene horrorem: quia per peccatum aīa cruciatur. hec autē tria reparari nō possunt nisi per auxilium diuine gratie in anima infuse: quod sic patet. ℭ Primo enim decor ⁊ nitor mentis non reparatur nisi per lumen diuine gratie. ℭ Scđo ordo mentis ad deuꝫ obliquatus nō rectificatur nisi per gratiam dei trahentem mentem ⁊ ordinantē. ℭ Tertio horror pene eterne non potest remitti nisi a deo: qui sui gratia potest peccatū contra se cōmissum: ⁊ penā peccati remittere. ћ Thomas sinatur. Aliam deniqꝫ egregiam ⁊ auream distinctionē ponit seraphic⁹ dominus Bonauētura in. 2. distinc. 28. arti. j. q. j. in corpore qōnis dicens. Cum queritur an gratia gratum faciens requiratur ad expulsionem culpe. Respondeo ꝙ sic. Sed in huius questionis determinatiōe aliter senserūt phi: aliꝛ heretici ⁊ aliꝛ recitatores catholici. Philosophi enim ignorantes qualiter peccato offendatur diuina maiestas: ⁊ qualiter per ipsum adimitur habilitas potentiaꝝ: dixerūt ꝙ homo per exercitationem po

test fieri iustus sicut per inordinationē a recta ratione factus fuerat iniustus. Unde phus dicit. Prau⁹ ad meliores exercitatiões deductus a natura: aut mulruz proficiet: aut perfecte in contrariuz habituz restituet. Heretici vero aliqd lumē fidei habentes cognouerunt ꝙ per peccatū offenditur maiestas diuina ⁊ quodammodo dānificat. Excecati tamen non considerauerunt qualiter ex culpa natura infirmat. Et ideo dixerunt ꝙ ad hoc ꝙ liberū arbitriū a culpa resurgat: non est sibi necessaria aliqua gratia curans: sed sufficit sola gratuita dei misericordia: qua inclinatur ad remittendu3 peccata nostra ꝓpter satisfationem quā xp̄s sibi facere voluit dum se in cruce pro nobis obtulit. Sed hec positio non tantum a veritate deficit: sed etiam dum contraria implicat seipsam destruit. dicit enim ꝙ ad hoc ꝙ lib. ar. a culpa resurgat: necesse ē ꝙ deus remittat sibi culpam: ⁊ tamen nō est necesse ꝙ aliqd sibi tribuat: vel circa ipsu3 faciat. Si enim deus non mutatur: ⁊ ipse in tm̄ iustus iudex est: vt nihil acceptet nisi tantu3 quantu3 valet. Ad hoc ꝙ culpa remittat ⁊ peccator deo reconcilietur. necesse est ꝙ aliquid ipsi peccatori tribuatur: per quod morbus peccati sanet catholicoꝝ. Catholici vero tractatores ⁊ luce fidei ⁊ auctoritate scripture cognouerūt: ꝙ peccatum est ⁊ dei offensiuum ⁊ quodāmodo dānificatiuu3 dum homo se transfert a seruitio dei ad seruitiu3 diaboli: est etiam imaginis deformatiuu3. Et ideo dixerunt ad hoc ꝙ liberu3 arbitrium resurgat a culpa: necessaria ē gratia dei: non solu3 s3 ꝙ gratia dicitur gratuita voluntas dei. nec etiam ſm quod dicitur libera⁹s passio xp̄i: sed etiam ſm ꝙ dicit habitus animi. Gratuita eni3 voluntas dei ad hoc concurrit: vt fiat offense remissio, voluntarie enim nobis cōdonat offensa3. Liberalis autē passio christi ad hoc concurrit: vt fiat dāni satisfactio. habitus aute3 gratie infusus ad hoc concurrit vt fiat morbi curatio: ⁊ imaginis deformate reformatio. Et ideo ad hoc ꝙ homo purget a culpa: multu3 per omnem modu3 necessaria ē sibi gratia dei infusa. Hic Bonauentura ad litteram. Ex predictis igitur distinctionibus patet qualiter deus per suam clementiam cu3 gratijs tam creata ꝙ̄ increata: expellit ab anima maculas omniū peccatoru3. ¶ Quarto ħ idem probo vnica similitudine. Clarū est enim ꝙ lumen corporis non potest naturaliter recuperari vel rehaberi a ceco per virtutem totius nature: dicente pħo. in postpredicamētis. Ab habitu in priuationē fit mutatio. a priuatōe vero i habitū ipossibilis est regressus ꝑ nām. hec ille. Qđ si talis cec⁹ d3 illuminari: regrit ad hoc virtus supra naturalis. Manifestu3 est an-

tem q per peccatuz anima spiri-tualiter fit ceca dum priuat lumi-ne & cognitione veritatis: dicen-te Augu. in lib. de natura & gra-tia. Preuaricatorē diuine legis. lux deserit veritatis: qua deser-tus vtiqz fit cecus. hec ille. Et sa-pientie sc̄do. Salomon ait. Exce-cauit eos malitia eoꝝ Et Sopho-nie. j. dicit. Ambulabunt vt ceci quia domino peccauerūt. Sed talis cecitas anime que fit p pec-catuz maior est & peior omni ceci-tate corporali: igitur ad illumi-nanduz animaz requirit a fortio-ri virtus supernaturalis diuine gratie infuse. Hoc etiā patet per similitudinē mortis. Sicut eniz aliquis potest naturaliter ab ha-bitu in priuationē incidere: vt-puta: de vita ad mortē: nō tamē econtrario: nisi per virtutez sup-naturalem. Sic quilibet potest a gratia cadere in peccatuz per qd anima spiritualiter morit: dicen-te Eze. 18. c. Anima que pecca-uerit ipsa morietur. Non autem a statu culpe ad vitaz gratie natu-raliter & per se potest redire: sed necessario requiritur supernatu-raliter a diuina grā excitari. Ex qua similitudine patet idē quod supra. ¶ Quinto deniqz h idem probo vnico exēplo: videlz pec-catricis Magdalene: de qua vt dr̄ Matth. vltimo Dominus eiecit septem demonia. i. septem peccata mortalia. Unde Gre-go. in Omel. super Luc. dicit. Quod septē demonia nisi vni-uersa peccata designātur. Septē igitur demonia Magdalena ha-buit: quia vniuersis vitijs ple-na fuit. hec ille. Sed omnia pec-cata saluator ab eius anima tunc expulit: quādo existens in domo Symōis leprosi. vt habet Luc. 7. Et videns eius lachrymas: de illa dixit. Remittūtur ei pecca-ta multa. s. per gratiaz: qm dile-xit multum. ¶ Ex predictis igi-tur auctoritatibus rationibus: distinctionibus: simile: & exem-plo. patet etiam effect⁹ secundus diuine clemētie quo clare cogno-scitur q de⁹ vult omnes saluare dum per gratiaz suaz animā pu-rificat a cunctis maculis pecca-toruz qui dicit effectus purifica-tionis. Quā anime purificantez & peccatoꝝ remissionem nobis concedat dominus Jesus in pre-senti p grāz & i futuro p gloriā q ē benedictus in secula seculorum.

¶ Feria. vj. post dominicam se-ptuagesime. Iteruz de qualita-te fidei. Sermo sextus.

Ides tua te saluam fecit. Luc. 7. Declaris duo bus effectib⁹ diuine clemē-tie. Nūc eniz i supradicto pcedē-ti sermone tertiū dclaraui ne smo plixior eēt. Habeo i psenti smo-ne duos alios effectus eiusdem clementie simpliciter declara-re. Nec mireris si secundum

aliorum morem trinario articulo aliquando non vtar in sermonibus meis: quoniam magna rerum substantia atq3 efficax probatio veritatum me sic interdū facere cogunt. Poteris tamen tu tali modo vti. vel iuxta consuetudinem vsitatam tres particulas seu tres articulos pro quolibet sermone fiendo: duas tamē seu duos tantū declarādo: duos igitur in hodierno sermone: sicut ꝛ in hesterno diuine clementie effectus simpliciter dclarabo: quorum primus immo tertius in ordine ta'is erit.

¶ De duobus alijs effectibus diuine clementie seu de tertio qui dicitur effectus inductionis.

Tertius igił effectus diuine clementie in ordine declarandus quo clare cognosci potest ꝙ omnipotēs ꝛ gloriosus deus vult omnibus quantum in se est: ꝛ suam grām ꝛ eternam gloriam impartiri. dicitur effectus inductionis: videlicet ad bonam operationē. Nō enim ad salutem requiritur tantum ꝛ precipue in adulto peccatorum deletio: sed insuper requiritur bona operatio ꝛ virtuosa volitio. Duplex tamē operatio est cuilibet hoi seu iusto: seu peccatori necessaria ad salutē. prout expresse ponit Ricar. i suo quolibeto. videlicet operatio elicita ꝛ intra manēs: atq3 operatio imparata ꝛ extra exiens. De qua duplici operatione formaliter loquitur phš. 9. methaphi. dicēs. Duplex inquit est actio: quedam manēs in agēte que est perfectio operantis: ꝛ quedam transciens: scilicet in exteriorem materiam que est perfectio operati: quandam duplicis actionis ꝛ operationis distinctionem possumus tripliciter declarare. Primo per exemplum artis. Scđo p exemplum nature. Tertio p exemplum ipsius dei. ¶ Primo per exemplum artis. Uidemus enī ꝙ duplex est actio artis. Una est considerare de artificio. Alia est producere illud artificium ab extra. Ipsa enim cōsideratio dicitur actio manens in agēte. scilicet in intellectu ꝛ voluntate. Et ideo non est in re extra. sed simpliciter manet in intellectu artificis considerantis. Ipsa autē edificatio que est in edificato ꝛ transit in exteriorem materiam dicitur actio seu operatio extra transiens. he autem actiones sic se habent: ꝙ vna depēdet ex alia. Unde actio transiens: presupponit actionem non transeuntem: ꝛ sine ista esse non potest. ¶ Secundo hec distinctio duplicis actionis ꝛ operationis declaratur per exēplum ipsius nature. Bene verum est ꝙ si hanc distinctionem volumus adaptare ad naturam: oportet nos extendere non actionis. Nam si vellemus actionem proprie summere: nullum agens naturale: siue nullum corpus habet actionē imanentē seu nō trāseun-

tem: quia non habet actionem ad se conuersiuam: vt probat Proculus phūs in lib. suo de causis. Sed si volumus accipere actionem large pro ipsa perfectione & actu: sic concedi potest ꝙ etiam insensibilia: & agentia naturalia: habent actionem immanentem: quia ignis & calet & calefacit. Et ab eadem forma caloris competit sibi calere & calefacere: & tūc calefacere ē actio trāsiens in exteriorem materiam vt in rem calefactam. calere vero ē actio vel perfectio manens in igne calefaciēte. Exēpla alia nature potes hic ponere prout vis.

¶ Tertio denique hec distinctio duplicis actionis & operationis declaratur per exemplū ipsi' dei seu per actionem diuinam. Sed cum dicimus ꝙ est actio diuina manens in agente: & est actio transiens in exteriorem materiā oportet ꝙ illa exterior materia accipiat large pro omni exteriori substantia. Nam actio diuina se extendit ad omnia creata: & nō solū ad materialia sed etiā ad imaterialia. Unde dicimus ꝙ est quedam actio diuina manens in agente. Et hec est ipsum intelligere diuinum & ipsum suum velle: quorum quodlibet est idem quod ipsum diuinum esse. Alia est actio diuina transiens in exteriorem materiam: & ista est ipsa creatio rerum. Et per quālibet istarum actionum producuntur alique: quia per actionem diuinā non transeuntem producunt persone diuine: vt pater intelligens se producit filium: pater & fili' diligēdo se producūt spiritū sanctum. per actionem vero trāseuntē producuntur creature. His duabus actionibus seu operationib' declaratis: dico ꝙ hāc duplicē operationem & actionem manentem & transeuntem quisque habere tenetur. Nam actio manens est quidam habit' cognitionis luminis increati & supernaturalis: vel habitus diuini amoris: vel habit' cuiuslibet alterius virtutis: q habitus est quedam actō simpliciter manēs i ipsa anima. Actio vero transiens est operatio separata a voluntate que fit ab extra: sicut est facere elemosynam proximis indigentibus: actualiter festū sanctificare. parentes honorare: seu actualiter confiteri. Et cetera huiusmodi que cum id requirit locus & tempus: quisque tenet facere: nec sufficit ad salutē hominis solus habitus interior: seu sola actio intrinseca manens in ipsa anima: sicut non sufficit ad bonitatem aut perfectionem ignis ꝙ calorem intra se retineret nisi in res alias actualiter ab extra calefaceret. Quod volens insinuare faciēdū saluator de seipso dicebat Luce. 12. Ignem veni mittere in terram idest habitum amoris & caritatis in cordib' terrenis. Et qd volo nisi vt adeatur: idest ꝙ in operationem exteriorem exeat vel egrediatur. Quod confir-

mano Gregorius in Omiel. pē
te ost. dicit. Probatio dilectio-
nis exhibitio ē operis. Et amor
dei nunq̄ est ociosus. operatur
enim magna si est. hec ille. Et lʒ
vt patet he due actiones cuilibʒ
sint necessarie ad salutem: ⁊ insu-
per q̄ volūtas hominis etiam si
fuerit corrupta per diuersa pec-
cata sit libera ⁊ habeat habilitatē
ad predictas duas operationes
saluti necessarias. īpossibile tamē
est vt per se moueat ad se exercē
dum ī predictis necessarijs actio
nibus: nisi specialiter diuina cle-
mentia per gratiam suam indu-
cat: seu stillet ⁊ inspiret ipsaʒ vo-
lūtateʒ hominis ad hoc faciēduʒ.
Ex quo profecto apparet in deo
magnus zelus nr̄e salutis. Et q̄
deus moueat ⁊ īducat ⁊ inspiret
voluntatem cuiuscunqʒ homi-
nis ad faciendum predictas du-
as operationes per clementiam
suam: cum sine eius gratia im-
possibile esset aliquam hominis
voluntantem etiam talia opera-
ri: seu se conuertere ⁊ dirigere
ad predicta faciendum. quintu-
pliciter probo. Primo aucto
ritatibus. Secundo rationi-
bus. Tertio distinctionibus.
Quarto similitudie. Quito
exemplo. ¶ Primo probo au-
ctoritatibus q̄ scilicet clementia
diuine gratie inducit aiam tā ad
operationem intrinsecaʒ q̄ȝ extri
secam sine qua inductione ⁊ in-
spiratione nunq̄ȝ per se mouere-
tur ad predictas actiones. Unde
apostolus. 2. ad corinthios. 3. ait.
Non sumus sufficientes cogita-
re aliquid a nobis quasi ex no-
bis sed sufficientia nostra ex deo
est. vbi ait glo. Tanta est humāe
fragilitatis debilitas: vt etiā per
se bonum cogitare non posset: ⁊
quō p se sine deo bonū operabit.
h glo. Ideʒ apostol' ad Philip.
2. ait. Deus est qui operat in no
bis velle ⁊ perficere. Et ad Ro
ma. 9. ait. Non est volētis. s. vel
le bonū. neqʒ currētis. s. opari bo
nū: sʒ miserētis dei. Itē Jer. 10.
dicit. Non est via eius. s. volen-
di bonum: nec viri est vt ambu
let ⁊ dirigat gress' suos. s. ad bo-
nū. Et Jo. 15. Saluator ait. Si-
ne me nihil potestis facere. Et
glo. super verba Joan. 3. Spi-
rit' vbi vult spirat ⁊ vocē ei' au
dis. ait. Quotiēscūqʒ o peccator
veniet ī te desideriū penitēdi: cō
uertēdi: restituēdi: iniurias di-
mittendi: orandi: atqʒ a peccatoʒ
occasionibus fugiendi: totuʒ a
diuina gratia cognosce prouenī
re. hec glo. Ber. quoqʒ lib. de li-
be. arbi. c. 12. dic. Conat' libe. ar.
ad bonū cassi sūt si a gr̄a nō adiu
uant: ⁊ nulli si a gr̄a nō excitant.
Gratia enim excitat li. ar. dum
seminat cogitatum: perficit au-
tem dum facit in opus exire. hec
ille. Et in eodem lib. ait. Gratia
illuminat potentiam intellecti-
uam ad bene intelligendum af
fectiuam ad bene operandum.
Et ibidem dicit. Tria opera-
tur in nobis deus: cogitare vel

le: ꝛ perficeṫ. Primum sine nobis. Secdm nobiscum. Tertiuȝ ꝑ nos. Et ibidem ait. Sciant defensores liberi arbitrij nihil boni posse nec qd cogitarꝭ nisi iuuamine diuine gratie sustentētur. Et sermōe. 31. super cant. ait. Sciāt hostes gratie, nec ad bonum cogitandum sufficere coꝛ humanū. Et Aug. ad Bonifacium papam ait. Non poteſt homo aliquid boni velle nisi adiuuetur ab eo q nō poteſt malum velle. Et in libro de ecclesiasti. dogmatibus inqt. Manet ad accipiendam saluteȝ liberi arbitrij itemerata libtas: ſȝ admonente prius deo ꝛ inuitāte ad saluteȝ vel vt eligat: aut sequatur: aut agat operatōies salutis. hec ille. Et ꝓpha ait. De⁹ deoꝝ dominus locutus eſt ꝛ vocauit terraȝ. i. coꝛ terrenum ad bonū. Deniqȝ apoca. 3. dicitꝭ. Ego sto ad hostiū. s. cordis ꝛ pulso. s. inspirationibus sanctis: siquis appuerit mihi. s. per consensuȝ: intrabo ad illum. s. cum gratia mea: ꝛ cenabo cuȝ illo. s. i eterna gloria. Et sic ex predictis auctoritatib⁹ patet qualiter omnis bona operatio extrinseca necessaria ꝓcedit ab illa gratia sine qua impossibile esset hoc facere. Scdo ħ idē probo duplici ratione. Prio ratione causatiōis. Scdo ratione argumentationis. ¶ Primo probo ratione causationis. Fūdamētum rationis ponit phus. 3. de anima dicens. In omnium reruȝ natura semper eſt aliqd qd poteſt facere omnia illius generis. Sic etiaȝ necesse eſt in anima fieri omnia: ꝛ sic vnum ē qd poteſt fieri omnia. s. intelligibilia ꝛ recipere ea: ꝛ hoc eſt intellectus possibilis. Aliud vero quod poteſt facere intelligibilia: ꝛ hoc eſt intellectus agens. Sup que verba Tho. dicit. In quolibꝫ genere rerum eſt inuenire vnum primū a quo omnia illius generis descēdant. patet hec regula de motu. Cum enim nauis mouetur i mari: clarum eſt ꝙ mouetur ab ipsa aqua. Aqua autē moueṫ a remo: remus moueṫ a manu remigis: manus mouetur a brachio: brachiuȝ mouetur a corde: coꝛ vero vltimate moueṫ ab ipsa anima. Ecce ꝙ omnes hi motus ꝓcedūt ab vno ꝑmo motu. Et ideo phs 7. phisy. di. In mouentib⁹ ꝛ motis non eſt ire in infinitum: sed ē deuenire ad aliquem motorem primuȝ. hec ibi. Hoc ideȝ exēplifica de oi motu inferiori qualiṫ ꝓcedit ab vno motu ꝑmi celi mobilis: dicēte pho. 1. meth. Motus celi eſt ꝑmus omniū motuū: ꝛ ꝑmi celi ē causa omniuȝ motuū inferiorum. hec ibi. Hoc idem patet in genere aquaruȝ: qm̄ vt Salomō ait Ecclesiastes. 1. A mari omnia flumina descendunt: ꝛ ad mare reuertuntur. Hoc idem etiam patet in genere lucis. qm̄ omnis lux aeris lune ꝛ syderū a sole procedunt. Hoc idem patet in genere hominum: qm̄ omnes homines ab vno homine. s. Ada

⁊ Eua descenderunt. Quo pre-suppositio: certum est ꝙ a simili omnis actio ⁊ operatõ bona necessario egredit per prius ab influēt a prime bonitatis. Sed cuꝫ in genere bonoꝝ sint specialiter actio intrinseca ⁊ extriseca hois. Igit impossibile est ꝙ hō p se aut īrisece: aut extrisece agat ⁊ opet sine speciali influentia ipsius prime: ⁊ diue bonitatis. Qd ꝯfirmans Plato i thimeo dicit. Sicut omne eē est a primo eē: ⁊ omne verū est a primo vero: sic omne bonuꝫ. est a primo bono. Et pħus lib. de regi. ꝓnci. dic. Deo nihil est impossibile: ⁊ sine eo nihil est possibile fieri. Et Jaco. j. dicitur. Omne datuꝫ optimuꝫ: ⁊ omne donuꝫ pfectuꝫ de sursuꝫ est: descendens a patre luminuꝫ. Et auctor in lib. de causis dicit. Cā prima influit bonitatem suaꝫ in oib' reb' ꝫm dispositionē vnā: tamen vnaqꝫ reruꝫ recipiat eā ꝫm moduꝫ potentie sue quedaꝫ recipiunt eā receptione vnica: q̄dam receptiōe multiplicata: quedam receptione eterna: quedam receptione temporali: quedaꝫ spirituali: quedā corporali: ⁊ hec diuersitas non fit ex causa pma: sed propter recipiens quod diuersificatur. ¶ Scđo hoc idē probo ratione argumētatiōis. Fundamētum rationis ponit pħs. 2. ⁊. 4. topicoꝝ. dicēs Si de quo magis videt inesse ⁊ nō inest nec de quo minus. patet hec regula. Nam si rex valde diues ⁊ potens nō potest expugnare aliquod castrum sine auxilio alteri' domini: a fortiori nec miles valde pauper poterit illd̄ expugnare sine auxilio alicuius dn̄i. Quo presuppositio: certum est ꝙ homo etiam in gratia existens: non potest sine speciali gratia aliquod bonuꝫ operari: dicente Augustino in lib. de natura ⁊ gratia. Sicut oculus cordis plenissime sanus nisi candore lucis adiutus nō potest aliquid cernere: sic ⁊ homo perfectissime iustificatus nisi eterne luce iustitie diuinitus adiuuetur: non potest recte viuere: nec aliquid bene operari. hec ille. Qd si sic est ergo a fortiori etiam est impossibile ꝙ homo in mortali culpa existens aliquid operetur: nisi per speciale adiutorium diuine gratie. Qd egregie cōfirmās Tho. i. 2. q. cix. ar. 9. in corpore. q. dicit. Cum queritur an etiam ille qui consecutus est gratiā dei per seipsum possit operari bonum. Respondit ꝙ ad recte viuenduꝫ homo respectu eget auxilio dei. ¶ Primo modo q̄ntum ad aliquod habituale donū: per quod humana natura corrupta sanet: ⁊ que sanata eleuetur ad operandum opera meritoria vite eterne que excedunt proportionem nature. ¶ Secundo eget auxilio diuine gratie: ut a deo moueatur ad agendum. Quantum ad primum auxilij modum: homo nō eget aliquo auxilio gratie. videlꝫ alio gratie infuse habitu. Quan-

tum ad secūduʒ vt.s.bū operet: eget auxilio gratie propter duo. Primo ratione generali: quia nulla res creata potest in quemcunqʒ actuʒ pdire sine virtute motōis diuine. Secūdo ratione speciali. propter conditionem status humane nature: que licet sanetur per gratiā q̄tuʒ ad mentem: remanet tñ in ea infectio ꝛ corruptio q̄tuʒ ad carnē: p quā seruit legi peccati. vt dicitur ad Roma.7. Hec Tho.ad litteraʒ Ex quibus rationibus patet idē qd̄ supra ¶ Tertio etiaʒ pbo distinctionibus. q.s. rationalis anima quicqd boni operat̄ sm actū īntrinsecuʒ: ꝛ extrīs.cū opat̄ i virtute diuine gr̄e: sine q̄ moueri nō posset ad talia opera faciendum. Prima igit̄ distinctio est Tho. qui in.2.sen.di.28. articulo p̄mo sententialiter dicit. Cum querit̄ an liberꝫ arbitriū sine speciali gratia dei possit se mouere ad faciendum opera bona. Respondit q̄ circa liberꝫ arbitriuʒ quidā dupliciter errauerunt. Quidā enīʒ negauerunt ipsum esse. Quidaʒ vero nimis ipsuʒ ampliauerūt. Quidā eni heretici vt manichei ꝛ Jouiniani naturā li.ar.destruebāt dicētes. q̄ hō vel necessitate peccat: vel de necessitate bene opatur: quorum ratio talis erat. Manichei eniʒ dičtes q̄ sensibilis natura est mala. vtpote a malo deo: hoc ē a demone facta: ponunt q̄ homo de necessitate peccat nec bonuʒ facere potest. sicut lapis de necessitatē rēdit deorsū. Jouiniani autē attendēs q̄ natura intellectualis est bona: vtpote a bono deo facta dicūt q̄ homo de necessitate bū opat̄. ꝛ nunq̄ potest peccar̄. sicut leue ex se semper fert̄ sursuʒ: ꝛ nunq̄ deorsuʒ. ¶ Quidaʒ vero alij volētes naturam liberi arbitrij seruare nimis eius virtutem ampliauerūt dicētes. Qd̄ hō potest quodcunqʒ bonū intrinsecū ꝛ extrinsecuʒ etiā meritoriū facere ex se ipso sine aliqua gr̄a supaddita. Nos autem sm catholicā fidē ɔfitemur liberꝫ arbitriū bona ꝛ mala posse facere. Homo tamē in actus meritorios pōt exire sine gr̄a gratū faciēte. Vn̄ libe.arbi. siue speciali gratia dei nō sufficit q̄tum ad quinqʒ cōtra pelagiū. Primo ad bene opanduʒ. Scdo ad vitium vitāduʒ. Tertio a peccato resurgendū. Quarto ad pseuerānduʒ in bonū. Quīto ad p̄miū eternū ɔsequenduʒ. ¶ Et ratio p̄dictoꝝ ē: q2 duplex ē bonū. quoddā eni est naturale qd̄ nō excedit facultatē nature: ꝛ tale quodcūqʒ sit illud pōt hō facer̄ sine gratia dei. ¶ Aliud est bonū supnaturale qd̄ facultatem nature excedit: ꝛ tale nō pōt homo opari ꝛ facere sine gr̄a dei dicēte Augus.li. de correctione ꝛ gratia. Sine gratia dei nullū psus siue cogitando: siue volēdo ꝛ amādo: siue operando faciunt homines bonum. Hec Tho. snaliter. Aliā distinctionē; posuit seraphic' sanctus Bonauen

tura in .2. dist .28. ar. 2. q. 3. in corpore quest. dicens. Cum queritur an li. ar. hois omni gra destitutum possit facere aliqd bonum i genere. Rndeo q op9 aliqd tripliciter pot dici bonum. Uno mo dicitur aliqd bonuz simpliciter: z hoc est bonum qd est directe ordinatum i fine. z tale e bonum meritoriu. z h bonuz no pot li. ar. opari absq auxilio gratie gratuz facientis. Scdo modo dicitur aliqd bonum ex hoc q aliquo mo de cogruo disponit ad bonu meritoriu vite eterne: z tale est bonuz qd fit extra charitate: nihilominus tn cu recte intentioe ad deu: z in tale bonuz no pot li. ar. absq munere gratie gratis date. p qd illumine z dirigat: z excitet vt velit facere aliquid qd sit deo placituz. Et q ad hoc bonuz munus gratie gratis date sit necessariu expresse inuit Sapien. 9. vbi Salomon ait. Sciui q aliter no possuz esse cotines nisi deus det: z hoc ipz erat sapia scire cuius hoc donu esset. Unde no est puum donum cognoscere ipm munus gratie: z cognoscere q sine gratia ho saluari no potest. Tertio modo dicitur aliqd bonu: qz in fine est ordinabile: z habet aliqua ordinationez intra se: sicut ex transitu sup materia debita: sicut pascere esurientem ex debita circunstatia supaddita. s. cuz hoc facit cuz exigit tempus: z loc9: z opportunitas. Ad istud aute gen9 boi copleduz gra gratis data oio necessaria est vt s. ordinet ad merituz. Relicto tn libe. arbi. i puris naturalib9 p instinctuz z nale iudicatoriuz possz i tale bonu deo sibi coopate. sicut coopat alijs creaturis. Nam sine pmo agete nulluz ages pot agere. hec dns Bonauen. ad lram. Alia distinctione ponit qda magr ordinis heremitaruz sup scdo di. 28. di. Cuz qrit an ho sine gra spali possit sufficieter se disponere ad op9 meritoriuz. Rndeo breuit q no. Na generalit tria sunt necessaria ad merituz gre gratuz facietis: q sine aliq gra gratis data haberi no pnt. Primuz est qda cognitio fidei. oz eni agnoscere deuz summe reueredu z q ei est p oia obedieduz: ac p hoc oz aliquo mo cognoscere qd iustuz z qd iniustuz. Scdz e odiuz z displicetia mali. sicut eniz i nalibus trasmutationib9 no pot ee accessus ad vnuz extremoz nisi sit recessus ab altero. sic i pposito: vn s. Grego. dic. Nisi maluz oderimus: bonuz diligere no possum9. Tertiuz amor z desideriuz boni in quo e termin9 pparationis ad meritu. Costat at q hec sine multiplici dei gra haberi no pnt. maxime sine bono iudicio ronis z suasibilitate ipsi9 volutatis ad bonuz vel sine interna ispiratioe ad bonuz z huiusmodi. Ex quo sequitur q ex puris naturalibus sine aliqua noua gratia non potest homo sufficienter se disponere ad op9 meritoriu: z graz gratu faciete. h ille. Quida ali9 doctor sic di.

singult. Cuz queris ingt an hō egeat noua grā in q̄lȝ sua opatio ne. Rn̄deo. ꝙ opatiōuz tres sunt spēs. aliq̄ sunt nāles ⁊ voluntarie. alique speculatiue ⁊ practice: aliq̄ supernaturales ⁊ diuine potētie. Opationes naturales non egēt noua grā dei. put ē comedere. dormire. ⁊ hmōi. Quia cuz nā ut dicit. 3. de aīa. nihil faciat frustra. hic ē ꝙ nālit sine alio nouo auxilio q̄lȝ potētiā mouet ad suuz actuz. Similit nec opatiō voluntaria eget auxilio noue grē qꝛ nāliter p se q̄lȝ humana voluntas bonuz appetit seu felicitatē dicēte Boetio psa. 2. tertij li. Inest mētib' hoīuz veri bōi nālit inserta cupiditas. Scd̄e opatiōes sunt speculatiue ⁊ practice. Scientia autē speculatiua ⁊ maxie q̄ est de dei cognitione: a duob' pcedit vȝ a magistro docēte: ⁊ a grā dei gratis data mētē illuīnante: q̄ grāȝ gratis datā habuerunt ēt phī. put dicit Alexā. de ales in. 3. pte summe. tractatu de grā. de quo dono grē gratis date. i. cor. 12. dr. Alij dat p spm̄ smo sapie. ⁊ cū ꝟ eni donuz ut dicit Alexā. vbi supra. nō creat in aīa: sȝ post' ei dat. Et in ꝟ deceptus est Plato qui dixit. ꝙ i nob fuerūt simul creati habitus sciaꝝ. qꝛ ut dicūt theologi oēs i. 4. di. 4. Habitus virtutū dat solū i baptismo: ita ꝙ q nō est baptizatus nō hr eē virtuosus. Practica vero scia est ex pre actiua. Naȝ practica dicit a praxis: qd̄ est opatio: ⁊ iste artes etiaȝ egēt extrinseco adiutore: ⁊ cōlter nō egēt noua grā dei. Tertie vero opationes sunt supnaturales ⁊ diuine: vt est diligere deū super oīa: resurgere a pctō: opari meritorie ad vitā eternā. Iste eni nō sunt opatiōes nāles: qꝛ tunc qlibet hō i actib' suis saluari posset. Nec etiā sunt voluntarie: qꝛ iudei saraceni et q̄cunqȝ pctōres salvarent cuz voluntarie saluari cupiāt. Nec insup sunt soluz speculatiue: qꝛ multi docti ēt in sacra pagina tn̄ nō incedētes p semitas dn̄i dānant. vt dicit Nico. de lira sup ꝟ la verba pphete. Nescierūt neqȝ itellexerunt opa dn̄i. Dicit eni ibi. duplex est scia. Pria speculationis ⁊ cognitionis: ⁊ hanc multi habuerūt: vt phī: ⁊ hn̄t ⁊ tn̄ dānant. Scd̄a ē opatiōis ⁊ electionis: ⁊ ꝟ est q̄ saluat. De q̄ ait Matth. 5. ca. Qui fecit ⁊ docuerit hic magn' vocabit in regno celoꝝ. Nec isup scie practice merent vitaȝ eternā: vt pȝ ad oculuȝ. Nā si medicus q̄ hȝ practicā medēdi curaret oēs ifirmos mūdi nō pp hoc saluaret. Silr si sartor faceret isinitas vestes hoīb'. pp ter hoc nō saluaret. Igit vt pcludā a sufficiēti diuisiōe. dico ꝙ ad actū itrīsecū ⁊ extrīsecū meritoriuum vite eterne: necessario reqrit q̄dā supnālis grā dei. Ex pdictis igit distictionib': pȝ qualiter sine spāli grā dei nulla aīa p seipsaȝ pōt pcedet in actū meritoriū vite eterne. ¶ Quarto idē pbo similitudine. Nā Cōmen.

sup. xi. Metb. et ad litam. Natura nihil agit et opat nisi mota a supioribus causis: pz. Naz ignis et si habeat formā suam. tñ nō potest p se aliquid calefacere nisi p motū corpoꝝ supioꝝ. dicēte pho scđo đ celo et mū. Ignis sine supiori agēte qđ ē celū: veteri⁹ agit q̄z istrm̄ artificis sine artifice. hec ibi. Exēplifica đ ceteris. put vis Qđ si sic ē de nālibus q nō exeunt etiā in opationes naturales sine influentia celestiū corpoꝝ: ergo a fortiori sm̄ Tho. j. 2. q. iij. ar. j. dicēdū est de spūalib⁹ q2 vz non pōt qs deū vere cognoscere nec vere diligere nisi p actum fidei et charitatis supnālem. Preterea videmus q sacerdos qtumcūqz bon⁹ nō pōt p se ascēdere ad dignitatē epatus sine spāli gr̄a pape. Nō igitur a simili putet quisqz ascendat ad eternā gloriam nisi ex speciali gr̄a diuine maiestatis. qđ ɔfirmās Ans. lib. j. de gr̄a et lib. ar. dič. Sič t̄ra spinas et tribulos. et quasdaz herbas non necessarias p se germinat vite vero necessaria non sine semine seminantis: sic hō p se potest germinare vana et noxia: ea vero que sunt salutis nō pōt sine semine diuine gr̄e. hec ille. Et ibidē pōit aliā similitudinē dicēs Gratia et liberꝝ arbitriū ita se habent ad ea que sunt salutis. sicut pater et mater ad prolem. vnde sicut sine patre et matre proles non potest nasci. ita sine gratia et libe. arbi. hō nō potest bn̄ opari et saluari. Ex q̄ etiā similitudine pz. qualiter est ipossibile q qs p se pducat actū meritorium et supnālez sine spāli gr̄a dei. ¶ Quinto deniqz hoc idem pbo vnico exēplo. vz apli pauli ad Ro. 7. di. Ego carnalis sum venūdatus sub pctō. Qđ enim operor non intelligo: non eniz qđ volo bonum hoc ago: sed quod odio maluz h facio. Et subdit dicens. Uideo autē aliā legez in mēbris meis repugnātē legi mētis mee et captiuantē me in lege peccati: que est in membris meis: infelix ego hō quis me liberabit de corpe mortis huius. Gratia dei per dn̄m nr̄m iesum xp̄m. hec ille. Quo exemplo pz simł cum pdictis auctoritatibus: rōnibus et distinctionibus: atqz similitudie. q sicut paulus non poterat act⁹ meritorios pducere sine speciali gr̄a dei: sic a simili ipossibile est q aliquis aliquādo pducat aliquez actū intrinsecū vel extrinsecū meritoriū et supnālez: nisi de⁹ spāliter inspiret stimulet et inducat ipsum ad hoc faciendum: et p consequens ex predictis pz tertius effectus diuine clementie: q quo clare cognoscitur q deus oibus ɔtrum in se est vult gratiaz dare. q dicit effect⁹ iductiōis.

¶ De quarto effectu diuine clemētie q dicit effect⁹ custoditiōis.

Quartus effect⁹ diuine clemētie quo clare cognosci pōt q oipotēs et gliosus de⁹ vult oibus gr̄ā i se ē suā gr̄a

de custodia Angelorum.

tiā et eternam gloriā impertiri: dicitur effect' custoditionis: vz angelor. Uidēs eni de' q, ppter origialē culpā. sicut hētur Gen. 6. Sēsus et cogitatio cordis humani in malum prona sunt. Et vidēs insup q, magna est demonis malitia que studet sp hoies inducere ad peccandū: ne gloriā cōsequant ex humilitate q̄ ipse pdidit ex supbia. et insup querit iugiter: et paruos et magnos homies seducere: et in peccati mortem tradere: eo q, ut dicit Job. 41. Nō est potestas super terram que cōpetur ei. hinc ē q, p clemētiā suā vnicuiqz hominū dedit angelū vnum in custodiā qui protegat et defendat eū a manib' et ptāte demonis et qui eū iugiter inspiret ne cadat in malum culpe: et si ceciderit inducat eū ad resurgendum: et si resurgere noluerit pter libe. ar. facultatem saltem eum preseruet ne totiens cadat i peccatū quotiēs caderet. si solus sine eius custodia persisteret. Et insuper angeluz dedit. ut promoueat hominem ad bonum: et faciat eum pficere in virtutib' et diuia gratia: propter hec tria igitur. videlicet propter ptectionē a demone. propter inductionem ad bonuz. et propter preseruationez a peccatis. voluit diuina clemētia cuilibz angelū dare i custodem. qd quadrupliciter probo. Primo auctoritatib'. Secūdo rōnib'. Tertio difficultatib'. Quarto exēplis. ¶ Primo p-

bo auctoritatib'. Nā pphēta dic. Angelis suis deus mandauit de te: vt custodiant te in oībus vijs tuis. Et Saluator Matthei. 18. dicit. Uidete ne contēnatis vnū ex his pusillis qui in me credūt: dico enim vobis qz angeli illoz semper vident faciē patris nrī q in celis est. Itez Ysa. 62. dicitur. Super muros tuos hierusalem cōstitui custodes. Ubi Glosa dicit. Muri sunt apostoli: custodes vero sunt angeli. Itē Ecclesiast. decimooctauo dr. In vnamqzqz gentem preposuit rectorē. Glo. i. angelum Et Hieronymus sup illud Matthei decimooctauo. Angeli eoruz zc. ait. Magna dignitas est aiarum. vt vnaqueqz ab ortu natiuitatis sue habeat angelum ad sui custodiam deputatum. Et Apoc. vicesimo. Joā. ait. Uidi angelum descendentez de celo habentem clauem abyssi et cathenam magnā: idest potestatem in manu sua: et apprehendit dracon m serpentem antiquum qui est dyabolus et sathanas. et ligauit eum: idest eius potestatem impediuit. vt nō tentaret q̄tum vult tentare. s. vsqz ad casū. Unde et glo. dicit q, potestas dyaboli ligatur a deo principaliter. sed ab angelo et hoie sancto istrumētaliter inquantuz angeli et sancti hoies virtute dei demonem artant et expellunt. Deniqz apostolus ad hebre. j. ait. Oēs sunt administratorij spiritus missi propter eos q hereditatē capiunt salutis.

Que verba declarans sanctus Bonauētura in scđo. di.10.ar.j. q.scđa.i corpe.q.dic̄. De missione oīuz angelorꝝ est distinguēdū. Est eniz missio exterior que ē ad nos. Et est missio interior que est ad angelos: sed propter nos. Si de missiōe exteriori loquamur. sic nō cōpetit oībꝰ angelis actualiter ad nos venire ꝛ nos custodire: quia vt dicit Dyoñ. Agmina supremorꝝ angelorꝝ q̄ pemmanēt ꝛ assistūt in cōspectu dei: vsuz exterioris officij cōiter nunq̄ exercent. ꝑpter qđ paulꝰ nō intellexit de missione exteriori. Si aūt intelligamꝰ de missione interiori: q̄ est ad angelos ꝑpter nos: sic mitti cōpetit oībꝰ angelis: quoniam supiores mittunt ad medios ꝛ medij ad infimos. dū reuelādo eos illūināt ad ea que nostre saluti expediūt. Hec Bonauentura ad litterā. Ex ꝑdictis auctoritatibus patet qualit̄ diuina clemētia cuilibet dat angelū vnum in custodē: ꝛ vltra hoc ceteros oēs angelos nostros facit contra demonē adiutores. ¶ Secūdo hoc ꝓbo duplici ratione. Primo rōne cōtrarietatis. Secūdo ratione charitatis. ¶ Primo ꝓbo ratione cōtrarietatis. Fundamētuz rōnis ponit phs scđo de celo ꝛ mūdo. di. Si vnū cōtrariuz ē in natura. igit̄ ꝛ reliquū. pꝫ hec regula. Nā si repit̄ albuz ergo ꝛ nigrū: ꝛ si dulcedo ergo ꝛ amaritudo. Et si lux: ergo tenebra. Et si maluz: ergo bonū. Sic eni dicit̄ Eccl.33. Cōtra maluz est bonū. Quo ꝓsupposito certū est: q deus dedit hominibꝰ malos demones ad tentanduz. dicēte apo. ad Eph. vltimo. Nō ē nobis colluctatio aduersus carnē ꝛ sanguinē: sꝫ aduersus pricipes ꝛ potestates: aduersus mūdi rectores. i. demones tenebrarꝝ harꝝ. Nō si sic ē ergo a fortiori debet nobis dare suuz oppositū. vꝫ angelos ad custodiam: quod si nō faceret vtiq3 natura in hoc deo ꝑfectior eēt: q̄ si dat vnuz cōtrariuz: prebet ꝛ reliquuz. Sꝫ cū hoc sit impossibile q natura naturata sit ꝑfectior natura naturāte. ergo necesse ē cōcludere. q deus ex quo dat angelos malos ad tentandū det etiā cuilibet angeluz bonum ad eis resistēduz. Et tāto magis credit̄ q dat: q̄to deus ē pnior ad miserēdū ꝛ saluādū q̄ ad puniendū ꝛ damnādū. Et nota fm Alexanđ. de ales in secunda pte summe. q.9. q deus dupl'r hominez custodit. Uno modo immediate per seipsuz grām infundendo: ꝛ ad glīam deducendo. Alio modo mediante. s. p angeluz ad grāꝫ ꝛ glīam hominē disponendo. vt verbi gratia. Sicut enim in artificialibus alia est causa disponens ad formā. ꝛ alia inducens formā: patet. Nam ignis disponit ad formā cultelli mollificando ferrum. ꝛ artifex vel principale agens formaꝫ cultelli inducit. Sic angelorꝝ est officium homines ad grāꝫ ꝛ gloriā ꝑparare:

p illuiatione intellect⁹ ꝛ inflāmationē affect⁹: q̄ erga nos instīalit operant. Sȝ dei est vt pncipalis agentis ꝛ custodiētis vltimā pfectionē hāc dare. s. gfam piungētē nos gr̄e cōseruante ꝛ fini vltimo. s. glorie. Et licet magna sit ptās oiuȝ demoniuȝ ad tentāduȝ hoieȝ: licet nō patiat deus hominē tētari supra illō qō pōt: tamē maior q̄si in infinituȝ ē ptās solius boni angeli custodiētis hoieȝ: intellige p grāȝ non p naturā: q̄ simul sit ptās oium demonum. ¶ Scdo hoc idē pbo rōne charitatis. q vȝ deus p clemētiā suam dat cuilibet angelum in custodē. Fundamētum rōnis ponit phs scdo de aia. ꝛ. 7. Metha. ꝛ etiam Auctor li. vj. pncipioꝝ di. Forma ē q dat eē rei qua ablata nō ē res: pȝ hec regula. Nā petrus dicit eē hō p suaȝ formā simul cū corpe cōiunctā q̄ forma bm phm de anīa ē ipsa aia rōnalis. Sed posito q hec forma. s. rōnalis aia sepet a corpe iā corpus illud p se; nec insup aia sepata poterunt amplī⁹ appellari petrus vel hō. dicēte pho. 4. Meth. Hō mortu⁹ nō est hō nisi equoce. Simi'iter dom⁹ tāto dicit dom⁹ eē: q̄to in ea remanet forma dom⁹. sed cuȝ fuerit destructa ꝛ totaliter ruinata non ampli⁹ vocabit dom⁹: sed magis lapides: cementum: ꝛ lignū. Quo supposito certuȝ est q caritas sola ē qdā formis oium virtutuȝ nō formaliter pficiens subiectum. sed simpliciter totum cōpositum. s. hoiem: ꝛ ad debituȝ finē pducēs. sine q̄ forma. i. caritate nulla virt⁹ pōt dici vera virtus cuȝ finē ppriuȝ nō attingat. Nō cōfirmās Inno. tertius ex de renuntia. c. nisi cuȝ pridē. §. qppe ait. Quippe si quantocunqȝ virtutuȝ flore refulgeas: ꝛ in te nō habes charitatē: nihil cōprobaris habere. hec ibi. q si sic est: q. s. charitas ē pfectio cuiuscunqȝ rei pcipue intellectualis. claꝝ est q cū deus vt dicit primo Jo. 4. Sit qdā charitas eēntialis debuit potissime ex lege charitatis vnicuiqȝ homini angelum bonum mittere in custodiam. quoniam secundum Bonauentura in secundo. di. 10. ar. 1. q. j. in corpore. q. Talis missio concordat charitati diuine: charitati angelice: ꝛ charitati humane. ¶ Prio dico q talis missio cōuenit charitati diuine: quia in hoc manifestat diuina bonitas: que tantum nostram salutem diligit: dum nobilissimi spiritus qui ei intima charitate iungunt dirigit ꝛ trāsmittit ad pcuranduȝ salutē nostrā. ¶ Scdo hoc etiā cōpetit charitati angelice. Cuȝ enim charitatis ardētis sit desiderare alioꝝ salutē: ꝛ angeli possint nos iuuare. p eo q vident nos suo auxilio indigere: ꝛ malos angelos nos indesinēter impugnare. ideo q ad nos mittat lex exigit charitatis angelice. ¶ Tertio deniqȝ bꝫ etiā cōpetit charitati hūane. q qm paruula ē q̄diu sum⁹ in via idiget fa

ueri: nutriri: et excitari: et quoniam angeli sunt conciues hoibus: cum non sint eis coniuncti p similitudinem nature: que excitat ad amorem. ideo oportuit eos iungi per obsequium beneficentie. Et sic ex predictis rationibus patet: qualiter deus congrue prebet cuilibet homini bonum angelum contra malignos hostes ad custodiam. ¶ Tertio hoc idem probo distinctionibus. Nam Bonauentura in secundo di. xj. in questionibus circa litteram. q. j. querit. An ab ortu natiuitatis: anima cuiuslibet pueri: dato quod non sit capax discipline et non possit mereri vel demereri: debeat habere bonum angelum ad custodiam deputatum: Et respondit di. quod sic. et non tantum ei competit angelus in natiuitate que est extra vterum: sed etiam in natiuitate que fit in vtero: cum scilicet anima de nihilo creata corpori coniungitur: ex tunc enim et non ante debet angelica custodia circa eum qui nasciturus est deputari: quia illa custodia principalius respicit spiritum quam corpus: et ideo non debet specialem angelum in sui custodiam habere: antequam spiritus infundatur. Non debet etiam differri: quia extunc defendere potest: et adiuuare: magis tamen et magis: secundum diuersa tempora. Dum enim est in vtero paruulus potest iterum occidi et damnari. dum est extra vterum ante adultam etatem potest baptismate impediri. Dum vero est in adulta etate ad diuersa potest pertrahi peccata. Contra hec omnia in his tribus statibus debet sibi angelica custodia deputari: vt per eam ab his malis possit paruulus ab aduersario erui et defendi quamdiu careret vsu rationis. hec ibi ad litteram. Aliam distinctionem ponit idem Bonauentura in secundo. di. xj. ar. j. q. xj. in corpore. q. dicens. Cum queritur an sit competens angelum ad custodiam hominis deputari. Respondeo quod sic: quia et si angelus per hoc in multis ei prosit et subueniat. specialiter tamen ad hoc deputatur: vt ab inuisibili aduersario eum defendat. Et quia aduersarius vndique nos impugnat. Nam rationem seducit per astutias. voluntatem allicit per blanditias. virtutes opprimit per violentiam. ideo bonus angelus ad hoc nobis datur: vt hominem defendat ab oppressione contra violentiam: vt hominem erudiat et illuminet contra fallaciam: vt hominem incitet ad bonum contra blanditias. vt hominem inflammet ad diuinum amorem contra pigritiam et sensualitatem. hec ille. Et nota quod angelus tante est charitatis quod nunquam subtrahit ab homine peccatore etiam ab ipso antexpo: qui sicut nos bonum angelum in custodiam habebit: custodie beneficium. Et rationem assignat sanctus Bonauentura in secundo. di. xj. ar. 2. q. 2. di. Pronior est bonus angelus ad iuuandum quam malus angelus ad perdendum. Sed clarum est quod malus angelus hominem quantumcunque sceleratum non derelinquit vsque ad mortem. ergo a fortiori nec bonus ange-

sus hominē q̄ntumcūq3 sceleratū
⁊ obstinatuz nō derelinquit vsq3
in finē. Est tamen sciendum ſm
eundē Bonauen. eo. ar. sed q̄one
prima. q̄ duplex est effectus an-
gelice custodie in homine obsti-
nato. vnus respectu boni acqui-
rendi: augendi: ⁊ p̄seruandi. Ali
us respectu mali vitādi: diminu
endi: ⁊ deserēdi. Quātuz ad pri
muz effectū deserit angel' obsti-
natū. S3 nō quo ad secūdū: ideo
semp incitat ⁊ mouet ⁊ illuminat
intellectū interna inspiratione ut
maluz relinquat. hec Bonauētu
ra. Ex predictis igif distinctioni
bus patet qualiter diuia clemētia
dat cuilibet hominuz angeluz q
euz custodiat ⁊ defendat ab ini-
quo hoste. ¶ Quarto dēiq3 hoc
idez p̄bo exēplis. Primuz exē-
pluz quasi datur angelus ut nos
defendat ab hoste. habef Tho. 6
vbi legif q̄ angelus raphael p̄ser
uauit tobiā minorē a demone ne
demō in cōiugio euz suffocaret:
sicut suffocauerat ⁊ occiderat sep
tē alios viros impudicos duz cū
Sara filia Raguelis vxore eoz
carnali copula vterēf. Nā docu
it euz angel' vt p tres noctes sta
ret in orone ⁊ in timore dei si-
mul cuz Sarra quā in vxorem
acceperat: ac post modum causa
generāde prolis simul commisce
renf. Cuius consilio cuz fidē pre
buisset incolumes a malignitate
hostis preseruati sunt. Aliud ex-
emplum qualiter angelus non
tm̄ preseruat a demone: sed insu-
per preseruat a peccato p̄petrān-
do. ponif numeri. 22. Ubi legif
q̄ cum Balaam corruptus mer
cede p̄cederet super asinā ad ma
ledicenduz populo israel: statim
apparuit ei angelus cum gladio
euaginato dixitq3 sibi. Ecce ego
veni vt aduersarer tibi q2 puer-
sa est via tua retrocede. ⁊ nō ire.
quod ⁊ fecit. Quo exemplo etiā
patet qualiter angelus illuminat
omnes ne peccent. ¶ Aliud ex-
emplum ponitur figuratiue Ge
nes. 19. vbi legif. q̄ cum angeli
vellēt ignez mittere in sodomaz
⁊ gomorrā dixerunt ad loth co
gentes eum exire. Tolle vxorez
tuam ⁊ duas filias quas habes:
ne ⁊ tu turpiter pereas. Et sub-
dit. Dissimulante eo apprehen-
derunt manuz eius ⁊ manū vxo
ris ⁊ filiaz eius: ⁊ eduxerunt eū
extra ciuitatē. Scd'z istuz modū.
Angeli boni peccatores subleuāt
a peccatis. Moraliter eniz per
loth significaf ratio p vxorē ca-
ro: p duas filias cogitatio ⁊ affe-
ctio peccati. cogūt q̄ angeli spi-
ritum vt exeat a sodomis. vo-
luntati suadent vt tollat vxorem
i. carnē a peccati consuetudine. ⁊
duas filias. i. cogitationē ⁊ affe-
ctionē abstrahat a peccato. Sed
dissimilantib' nobis monitionē
⁊ inspirationē angelicā. multoti-
ens inferūt: q̄si vim ⁊ apprehen
dūt manuz eius p̄bentes adiuto-
riuz voluntati spiritus ac manū
vxori prebētes auxilium carnis
fragilitati ⁊ cogitatiōi: ⁊ affectio-

ni: que sunt q̄si due filie ad exeun-
dum de peccato. Denique qualiter
angelus excitat affectum conso-
pitū ad bene operandum habe-
mus figuraliter exemplū. Actu.
12. vbi dicit. q angelus dn̄i asti-
tit et lumen refulsit in habitaculo
carceris percussoque latere petri ex-
citauit eum dicens. Surge ve-
lociter. moraliter petrus dormiens
est homo ad bene operandū ne-
gligens due cathene sunt proni-
tas ad malū et difficultas ad bo
num. Et ideo sic hoiem excitatū
percutiunt angeli ei mittendo ti
morem in corde. Ideo dicit q eum
percussit in latere. i. ad volunta-
tem excitandū ad bonum opus.
Ex predictis itaque rationibus: au
ctoritatibus: distinctionibus: atque
exemplis: patet qualiter diuina cle
mentia exhibet cuilibet homini no-
bilissimū angelum qui eū ab ho
ste defendat: et ad bonum iugiter
inspiret et inducat: cui debemus
consentire. quia vt dicit Luce. 15.
Gaudium est angelis dei super
vno peccatore. etc. Sup que ver
ba Ber. ait. Curramus oēs ad
deum non passibus corporis. sed
affectuosis desiderijs atque suspi-
rijs cordis: quoniā non solū an-
geli: sed etiā angelorum creator
nos expectat: Expectat nos de'
pater tanquam filios et heredes vt
cōstituat nos super oīa bona sua.
Expectat nos dei filius tanquam fra-
tres et coheredes: vt fructū sue
natiuitatis et preciū sui sanguinis
participemus. Expectat nos. s.
s. ipse siquidem est bonitas et be-
nignitas in quo ab eterno prede
stinati sumus: nec dubiū quin
predestinationē suam ad impleri
velit. Ergo quia tota celestis curia
simul cū sanctis angelis nos ex-
pectat et desiderat: desideremus
eam nos et curramus ad eā quā-
to possumus desiderio. hec ille.
Et sic etiā ex predictis patet quar-
tus effectus diuine clemētie: qui
dicitur effectus custoditionis: quo cla
re cognoscitur q deus vult oēs sal
uare: et oibus mediante custodia
suorū angelorū eternā beatitudi-
nem ipendere: quā nobis in p̄sen-
ti concedat per gratiā rex angelorū
Iesus xp̄us dominus noster. et
in futuro per gloriā. Qui viuit et
regnat deus per oia. s. s. Amen.

¶ Sabbato post dn̄icam septua-
gesime. Sermo septimus.

f Ides
tua te saluam
fecit Luc. 7.
Illa i mensa
ineffabilis et
infinita atque
eterna sapientia oipotentis dei q
de nihilo mundus factus regit
et gubernatur. preuidit ab eter-
no loquēdo per similitudinē. q sic
non sufficit infirmo corporaliter
simpliciter. vti doctrina et sciētia
medici ad hoc vt sanitatem reci-
piat: sed insup querit q per me-
dicū actualiter detur egroto ali
qua materialis medicina. Sic et

a simili. nō sufficeret ad salutem aiarum angeloꝝ custodia inspiratio atq̧ illuminatio: nisi etiam actualiter dareł ipsis aialibus aliquod speciale remediuz. seu aliq̃ spūalis medicina tanq̄ sūme necessaria. Hinc est q̄ p ꝯsiliuz suuz ineffabile decreuit humano populo pp diuersa peccata spūaliter infirmo aliqḋ salubre remediuz exhibere quo facilius ⁊ ab omni spirituali infirmitate sanareł: ⁊ insuper facilius vitare posset spirituales infirmitates diuersoꝝ peccatoꝝ. Propter hoc igił nō inmerito diuina clementia ordinauit q̄ septē ecclesiastica sacra instituerenł: que vz sunt: Baptism⁹: Confirmatio Extrema vnctio: Eucharistia: Penitētia: Ordo: ⁊ Matrimoniuz. Quoꝝ oium sacramentorum virtutem ⁊ efficaciam in sequenti domino dante. patebit quinto effectu.

¶ De tribus vltimis effectibus diuine clementie ⁊ primo de. 5. q dicitur effectus institutionis.

Quintus igił effectus diuine clemētie: quo clare cognosci pōt q̄ oīps ⁊ gloriosus deus vult oībus grāz suā ⁊ eternā gloriā impēdere: dicił effectus institutiōis. vz sacramētoꝝ. Sicut eni in ꝓhemio predictuz est diuina clementia. ppter aiarum salutē voluit istitui sacra ecclesiastica tanq̄ summe necessaria nobis ad grām ⁊ gloriā acquirendā: que necessitas tripliciter probatur. Primo auctoritatibus. Secūdo rōnibus. Tertio distinctionibus. Primo pbatur auctoritatibus. Nā Dyo. c. j. Angelice hierarchie. ait. Neq̧ eniz aliter possibile est nobis suplucere diuinū radiū nisi varietate ⁊ deco: ⁊ diuoꝝ velaminū. i. sacramentoꝝ anagogice circūuelanduz nos. hec ille. Itez Ber. in suis sentētijs dicit. Sacramenta nob a deo ideo data sunt: q: sacra faciunt aiam sanctam ⁊ mundā: que munditia exigetur ad vidēdum diuinam maiestatem. sicut scriptū est Matth. 5. Beati mundo corde: quoniā ipsi deum videbunt. hec ille. ¶ Secundo ēt probo triplici ratiōe. vz q̄ sacra ecclesiastica non inmerito tanq̄ necessaria nobis a diuina clementia sunt instituta. Primo ratione decorationis. Secundo ratione preseruationis. Tertia ratione restaurationis. Primo probo ratione decorationis: seu ornationis. vz q̄ sacra saluti nostre sunt necessaria. Fundamentum rationis ponit auctor in lib. de cāis di. Quicqd pfectionis ē in cā secunda nobiliori ⁊ altiori modo debet esse in prima. patet hec regula. Naz si auctoritas absoluendi que est quedam spiritualis perfectio inuenitur in simplici sacerdote: vel in ep̄o a fortiori eadem auctoritas perfectius inuenitur in papa. Similiter si marchio vel dux in ducēdo vxorem eā a capite vsq̧ ad pedes propter ipsoꝝ honorem ⁊ dele-

cratione mirabiliter ornant: a for tiori Rex seu imperator hoc idē perfectius facere creduntur. Itē similes dz habere thalamū auro ꝛ omni lapide p̄cioso adornatū: a fortiori hoc deberet velle dux: rex: atq; imperator. Quo p̄sup/ posito certum est ꝙ rōnalis aīa per fidem efficit sponsa xp̄i. Sic enim dr̄ Osee. 2. Desponsabo te mihi in fide in sempiternū. Qd si sic est: quis dubitat quin velit xp̄s ꝙ talis aīa si debet introdu/ ci ad nuptias regis celestis sit or nata margaritis oium simul vir tutum: tam moraliū: ꝙ̄ theolo/ gicarum. Hoc eni claruit in illo de quo Mat. 22. dr̄. Figuratiue. ꝙ cum ingressus esset ad conui/ uiuz regis sine veste nuptiali: vz charitatis ceterarūq; virtutum: statim ab ipso rege acriter incre/ patus p̄ ministros suos ligatis pedibus ꝛ manibus in tenebras exteriores deiectus est. Sed hoc exemplo preternisso. vt de sta/ tu p̄ntis vite loquar. Dico ꝙ si tp̄alis rex exigit thalamuz omni lapide precioso ornatum: a fortio ri spūaliter rex regum xp̄s dñs ihs: ꝛ tota sāctissima trinitas exi git ꝙ templum suū in quo habi tat: seu thalamus quod ē cor hu/ manum sit ornatū omni genere sanctaꝝ virtutum. ꝙ enim habi tet Trinitas sancta in p̄nti vita i humano corde tanq̄ in thalamo suo testatur Saluator Jo. 14. di/ cens. Si quis diligit me: diliget a patre meo: ꝛ pater meus dili/ get eum: ꝛ ad eum veniemus: ꝛ mansionem apud eū faciemus. Et Apo. dicit ad Ro. 12. Uos estis templum dei. Et ꝙ requirat deus ꝙ sint oēs virtutes tā theo logice ꝙ̄ infuse vel morales in corde in quo per grām habitare ꝛ quiescere debet pater. Nam de virtute fidei dicitur ad hebreos secūdo. Sine fide impossibile est placere deo. De spe aūt necessa/ ria dicit Aug. i encheridion. Si/ ne virtute spei non habitat deus in tēplo humani cordis. De cha ritate aūt necessaria dicit idē Au gu. in li. de laude charitatis. Nō habet pacem spūs sanctus cum aīa. que caret charitate. De cete ris aūt virtutibus necessarijs di cit idē Aug. in li. de moribus ec clesie. Si perseueraueris in om/ ni virtute. ꝛ deficias i vna. ꝛ de/ us erit a te alienus: ꝛ iusticia dei iudicabit te. ac si nullaz vnq̄ ha buisses virtutem. hec ille. Qui/ bus p̄missis. vz ꝙ sanctissima tri nitas requirit ꝙ aīa sit vniuersa/ liter plena ꝛ ornata cunctis vir/ tutibus si dz in ea habitare per grām in p̄nti ꝛ per cōsumatam gloriā in futuro. Sed manifestū est. ꝙ in sacris precipue ɔferṫ grā in aīa seu infunditur. dr̄. B. i ser/ mone de cena dñi. Sicut inue/ stit canonicus per librū: abbas p̄ baculum: Ep̄us per anulum: sic dimensiones grāruz diuersis sūt tradite sacris. hec ille. Item ma/ gister in. 4. di. j. sacrm̄ diffiniens ait. Sacramentum est inuisibi.is

gratie visibilis forma. Quod optime cõfirmans sanctus Bonauẽtura in. 4. di. j. ar. i. q. 4. in corpore. q. dicit. Cũ querit an sacra sint gratie contẽtiua. Respõdeo non est concedendum: ꝙ gratia contineat in ipsis sacris essentialiter ꝫ pprie: sicut aqua continet in vase: ꝫ medicina in pixide: qꝛ hoc intelligere esset erroneum. Sed dicuntur continere gratiaꝫ quia methaphorice dicuntur vasa gratie: propter quattuor causas. Nam dicuntur primo vasa gratie quia signant gratiam: sicut vas continens signat contentũ. ¶ Secundo dicuntur vasa gratie: quia gratia cõfertur realiter in ipsis: nisi sit impedimentum in recipiente. Intellige tamen ꝙ gratia sit in anima non in signis visibilibus: sicut vinum est in canepa ꝫ non in circulo exteriori. ¶ Tertio dicuntur vasa gratie: quia per illa sicut per vasa hauritur gratia in animam de fonte salvatorio. ¶ Quarto dicuntur vasa gratie: quia ad illa recurrendũ est pro gratia sicut ad vas pro liquore. hec ibi ad litteram. Cum quo cõcordans Ricar. in. 4. di. 4. ar. j q. j. in corpore. q. dicit. Cuꝫ queritur an parvuli etiam recipiant grãm precipue in sacro baptismi. Rñdeo ꝙ puuli in baptismo recipiunt effectum baptismi. Effectus autẽ baptismi sunt: peccati purgatio: gratie collatio: pene remissio: caractheris impressio ꝫ fomitis repressio: hec aũt oĩa parvuli recipiunt in baptismo: qꝛ aĩa nata est predictos effectus suscipe: ꝫ in parvulis nihil est qꝺ eoꝝ susceptioneꝫ possit ĩpedire: ꝫ fides ecclesie nõ efficiendo aliquã q̃litatẽ in parvulis: sꝫ ex divina ordinatione eos ad predictoꝝ susceptionẽ disposuit: ꝫ ille qui pncipaliter baptizat id est deus liberalit influit. ß Ric. ad lrãm ꝙ si vt pꝫ sacra sunt causatiua gratie in aĩa eo modo quo predictũ ẽ: certũ ẽ ꝙ vbi est grã ibi p ꝯsequens sũt oẽs virtutes theologice. vꝫ fides: spes: ꝫ caritas. Sed vbi sũt he virtutes: sũt etiam habitus ceteraꝝ omnium virtutũ nõ theologicaꝝ sꝫ moraliuꝫ. Qꝺ cõfirmãs Tho. j. 2. q. 68. ar. 5. in corpore. q. di. Cũ querit an septẽ dona spũs sci: ꝫ habitus aliaꝝ virtutuꝫ simul cõnexa sint cuꝫ grã ꝫ caritate. Rñdeo ꝙ sic: qꝛ sicut vires appetitiue disponũt per virtutes morales in cõparatione ad regimen rõnis. Ita omnes vires aĩe disponunt per dona ꝫ habitus virtutum in corporatiõe ad spm̃ scm̃ movẽtẽ. Spũs aũt sanctꝰ habitat in nobis per grãm ꝫ caritatẽ infusaꝫ. ꝭm illꝺ Ro. 5. Caritas dei diffusa est in cordibꝰ nostris per spm̃ scm̃ q datus est nobis. Igit sicut virtutes morales cõnectunt sibi invicẽ in prudẽtia. Ita habitꝰ omniũ virtutũ ꝫ dona spũs sci ꝯnectũtur sibi invicẽ in caritate. Ita i. ꝙ q caritatẽ habet omnes habitus virtutũ: ꝫ septem dona spũs

sancti hz: quoz nullū sine carita-
te haberi potest. h Tho. ad lraz.
qd breuiter affirmās sanctus Bo
nauentura in. 4. di. 4. ar. vlti. in
corpore. q. dicit. Cum queritur
an paruuli in baptismo recipiant
rem sacri. i. grām & habitus vir-
tutū. Rñdeo dimissis alijs opi-
nionib' que modo nō tenent: di-
cendū est cuz magistro q dantur
eis habitus pfecti virtutuz sicut
& adultis: q̄uis p illos ex idispo
sitione corporis nō operent: siue
q̄uis non habeant vsuz eoz. hec
ille ad lrām. Ex quib' oib' recte
ocluditur: q exquo per sacra aia
decoratur oi gener virtutū theo
logicarum simul & moraliuz de-
centissimū fuerit: q pp hoc diui-
na clemētia & sacra instituerat: &
nobis cōicanda pberet. De vir-
tutibus tamē moralibus. apud
aliquos opinio est q non simul in
fundant habitus eaz cum virtu-
tib' theologicis: sed solum suffi-
cit q sint acquisite pro eo q cari-
tas solum ordinat & dirigit in fi-
nē suū: qui deus est in quem per
seipsas dirigi non possūt: sicut pa
tuit in plurib' phis moralibus:
qui nequaq̄ dirigebant virtutes
suas in finem supernaturalez qui
deus est: Sed simpliciter in finez
naturalē qui ē bonū rōnis. Tho.
vero. j. 2. q. 63. ar. 3. oppositum
tenet dicens. q habitus virtutū
moraliuni simul infunduntur in
baptismo cum virtutibus theo-
logicis. Et rationes assignant di-
cens. q oportet effectus eē pro-
portionatos suis causis: sicut er-
go caritas q dirigit ceteras vir-
tutes in deum est virtus infusa:
sic etiā oportet alios habitus vir
tutū moralium esse infusos. Tu
vero tene de istis duabus opinio
nib' eam que magis tibi placet.
¶ Scdo etiam pbo ratione pre-
seruationis: q vz sacra ecclesiasti
ca non immerito tanq̄ nobis ne-
cessaria a diuina clemētia sunt in
stituta: pro eo q non tm̄ per ipsa
nobis infunditur gratia cum ce-
teris omnibus virtutibus. Sed
insuper & purgant peccata nostra
& etiaz a peccatis nos preseruāt.
Et pro fundamento nostre ratio
nis: dicit Commentator super
10. metha. Contraria corrūpunt
contraria & simul sunt preserua-
tiua contrariorum. pz h regula.
Nam medicina salutifera simul
& semel corrumpit & destruit in-
firmitatem: & insuper preseruat
a futuris infirmitatibus. Simili
ter ignis corrumpit frigiditatez
in aqua: & insuper eam preseruat
dum eaz semper calefacit: aut ab
equali: aut a maiori frigiditate.
Quo presupposito certum est q
sacra ecclesiastica corrumpūt seu
destruunt ifirmitates spūales ani
marum que sunt peccata: & insu-
per animas purgatas a peccatis
preseruant. Unde Ugo lib. j. de
sacramentis parte. 9. c. 5. ait. Sa
cramenta dei medicine sunt spi-
rituales q foris corporibus adhi
bentur per visibilem speciem:
sed intus animas sanant & cōser-

uant per inuisibilem virtutem. H ille. Et q primo purgēt aias a peccatis tanq medicine eis cōtrarie. pz quia diuersis generib9 culparum sacra contraria adaptātur. Prout dicit Ricar. in. 4. di. 1. ar. j. q. 4. Unde baptismus est contra culpam originalē. penitentia contra actualē mortalem. Extrema vnctio: contra culpaz venialē. Ordo: ꝯtra ignorantiā. Matrimonium: ꝯtra ꝯcupiscentiā. Confirmatio: contra infirmitatem. Eucharistia: contra maliciam: q2 eucharistia est sacrm caritatis: que p se opponit malitie. Uel dicas q non tm sacra aiam a peccatis purgāt: sz etiā ꝓseruāt: vnde sacra data sunt in remediū peccati septem modis. Primo culpam impediendo ne fiat: ideo datuz est sacrm matrimonij. s. ad concupiscentiam carnis īpediendam ⁊ refrenandam. Secundo culpā contractā subtrahēdo: ⁊ propter hoc inuentuz est sacramentum baptismi contra culpaz originalē: in quo gratia infunditur: que etiam fortificat animam contra peccata. Tertio de culpa commissa satisfaciendo: ⁊ sic contra culpam actualem sacramentum penitentie est institutum. Quarto disponendo ⁊ sic sacrm ordinis inuentum est ad executionē bonoꝝ. Inquātū ordo hoiez reddit idoneū ad dispēsationē sacroꝝ. Quito abluēdo vel funditus destruēdo: ⁊ sic inuentū ē sacrm extreme vnctiōis: que est quedā delibutio religās peccati: ⁊ i qua fit remissio peccatoꝝ si que sunt. Sexto ꝯfirmādo ⁊ sic est confirmatio que hominē fortem reddit: vt nomen xpi propter pressuras mundi nō refugiat confiteri. Septimo coniungendo: ⁊ sic est sacrm eucharistie quo. s. coniungunt membra capiti. Et q2 hoc sacrm ē vltim9 terminus nostre sacrificationis. Ideo dicit Dyonisius q omnis alia sacrificatio in eucharistia terminatur: ⁊ ideo ordinati ⁊ baptizati eucharistiam sumunt. ¶ Tertio insuper probo sacra fuisse necessaria rōne restaurationis. Clarum est enim secundum Augu. vt habetur de pe. di. 5. c. consideret. q omnis virtus patitur detrimentum ab vno vitio. i. q per vnum vitium expellitur ab anima omne meritum: virtutum infusarum: propter quod extra de reg. iur. in regula defleat dicitur. Defleat peccator q2 offendens in vno factus est oiuz reus. Propter h igitur diuina clementia spāliter īstituit sacrm penitentie ⁊ confessionis in quo remittunt peccata: dicēte pphā. Dixi ꝯfitebor aduersū me iniusticiam meam dño: ⁊ tu remisisti impi. peccati mei. Et Jo. 20. dicit. Quoꝝ remiseritis peccata. s. p sacrm penitētie ⁊ ꝯfessionis: remittūt eis. Et quoꝝ retinueritis: retēta sunt. Et in quo penitētie sacro plenarie restituunt ⁊ reacquiruntur omnes virtutes p peccatum

iam amisse. dicente Ambro. Pe nitentia est res optima que omnes defectus reuocat ad profectum: qd optime ↄfirmans Ricar. in. 4. di. 14. ar. 8. q. j. in corpore. q. dicit. Cum queritur an omnes virtutes per sacrm penitentie restituant. Rñdeo q per penitentiaȝ oēs virtutes amisse realiter restituunt loquendo de illis virtutibus que i hoie sunt p infusioneȝ. Et ideo est: quia caritas non pōt esse in anima cum carentia alicuius virtutis necessarie ad rectitudineȝ spūalis vite. Sed claȝ est q per penitentiam remittuntur oia peccata: que remissio eē non pōt sine caritate. q si restituit virtus caritatis per sacrum penitentie: seqtur etiaȝ q per penitentiam restituunt oēs virtutes ammisse necessarie ad rectitudinem vite: ꝛ ad salutem necērie. h Ricar. Qd aliter egregie ↄfirmans sanctus Bonauentura in. 4. di. 14. arti. vlti. ꝛ. q. 2. dicit. Cum queritur an perfecta penitentia restituat hoiem in pristinū gradū virtutum amissarū. Rñdeo q sic. Naȝ gratia ꝛ virtutes causant in nobis ex diuina influentia: sicꝫ lux in aere ex irradiatiōe solari per modum cause efficientis per se: Per peccatum vero sicut per nubem prohibetur illa influentia. Et qꝛ per penitentiam tollitur nubes illa: Ideo quasi per modum cause efficientis per accidens. s. que remouet ꝓhibendo ꝛ repat i nob p penitentiaȝ ois virtus ꝛ grā ꝺm eē a tiaȝ: sed non ꝺm statū. Oēs ergo habitus virtutū p penitētiā infunduntur ꝺm substantiam ꝛ essentiaȝ eoꝝ ꝛ nō ꝺm statuȝ: qꝛ virginitas non redditur: nec ꝺm modū priorem: qꝛ non ita intēse sꝫ plus vel minus ꝺm dispositiones. h Bonauentura sententialiter. Ex predictis ergo rōnibus pꝫ qualiter coueniens fuit ad salutē humani generis: q diuina clementia instituerit ecclesiastica sacra. ¶ Tertio hec idem probo vnica distinctione. Ric. in. 4. di. j. ar. 4. q. j. in corpore. q. di. Cū queritur an institutio sacrorum fuerit nobis necessaria ad diuinam gratiam recipiendam. Respondeo q deus ab eterno preordinauit naturam humanam sibi in psonam filij vniendam in tempore: ad reconciliandū sibi genus humanū ꝛ a seruitute diabolica liberanduȝ: sꝫ ꝓuidebat in primis parētibus qd sibi erat facturus propter hominem lapsurum: ꝛ in diabolicam seruituteȝ casurum. Impletio autē illius preordinationis inter oēs res p tempus ortas summa grā fuit. Vn̄ Augu. 13. de trinitate. In rebus inquit per tempus ortis illa summa gratia est q homo in vnitate persone ↄiunctus ē deo. Et ideo tempus in quo fuit hoc completum vocatur ab aplo ad gal. 4. Plenitudo tpis qꝛ tunc ostensa fuit hūano generi diuine grē plenitudo. vn̄ rōnabile fuit

vt lex in illo tēpore data ab ore illius in quo deus plenitudinem gratie posuerat esset lex plenitudinis ad hominē reconciliandū & de seruitute diabolica liberandū: Sed q2 hec non pōt fieri sine gratia gratum faciēte. Ideo data est lex grē perfectioni auctē legis debet rñdere sanctoꝝ eius perfectio. Et ideo rōnabile fuit vt in illa lege talia instituerent sacra in quoꝝ susceptiōe conferret gratia q homo deo recōciliaret: & de seruitute diabolica liberaretur. hec. Ric. ad litteram. Ex predictis igitur auctoritatibus: rationibus: atq3 distinctiōe. p3 qualiter diuina clementia non immerito ordinauit & instituit ecclesiastica sacra: ex quo vt patuit saluti nostre sūt necessaria. Et propter hec omnes infideles qui sponte se excludūt a prefatis sacris: nec peccatorum veniam: nec virtutum infusionem tam moralium q̄3 theologicarum: nec insuper diuinam gratiam & eternam gloriam possunt suscipere & mereri. Et idcirco omnia eorum moralia opera que faciunt falsa sunt & prorsus inutilia ad salutem. Unde. 28. q. j. §. et his. dicitur. Ubi enī3 deest cognitio eterne & incōmutabilis veritatis falsa virtus ē ēt in optimis morib9. Et Greg. j. q. j. c. Cū Paul9. ait. Cū Paulus dicat q fundamētū aliud nemo pōt ponere pter id qd̄ positū3 est. ꝯsequēter pbat q vbi xp̄s nō ē fūdamētū nullū pōt eē bōi operis super edificium. hec. ille. Et sic ex predictis oībus etiā p3 qntus effectus diuine clementie: quo clare cognoscitur: q deus omnibus quantum in se est vult gratiam & gloriam impendere q dicitur effectus institutionis.

¶ De sexto effectu diuine clemētie qui dicitur effectus ꝯditionis.

Sextus insuper effect9 diuine clemētie: quo clare cognosci pōt q oīpotens & gloriosus deus vult omnibus quantum in se est & suam gratiam & eternam gloriam impendere: dicitur effectus concessionis. s. indulgentiarum. Preuidens enim diuina sapientia: q propter sacrm penitentie simul cum vera contritione: pena eterna que debebatur peccato per clementiam suam conuersa est in temporalem vel purgatoriam penā: que transcendit in acerbitate omnes simul penas pñtis vite. dicente Augu. 25. di. c. Qui in aliud seculum distulit fructum conuersionis: prius purgabit igne purgationis. Hic ignis & si eternus nō sit: miro tñ modo grauis est: excedit enim oēm penā3 quā3 vnq̄3 aliqs passus est in hac vita vel pati pōt nunq̄3 in carne tanta est inuenta pena l3 mirabilia passi sint martyres tormenta: tñ in eius cōparatiōe nulla sūt hec ille. Et idem Augu. prout ponit do. Bonauen. in. 4. di. 20. ar. j. q. 7. etiam dicit. Ignis ille purgatorii9 durior ē: q̄3 quicqd in

hoc seculo penaꝝ: aut videt: aut cogitare: aut sentiri: qs posset. hec ille. Cogitauit ex abũdantia charitatis sue: etiã aliud remediũ humano generi impendere: quo simul cũ eterna pena et euaderent omnẽ temporalẽ ꝛ purgatoriã penã: vt sic aĩe mũde tam ab oi culpa ꝙ ab omni pena recto tramite ascẽderẽt ad gloriaꝫ vite eterne. Concessit igit̃ ꝑpter hoc clemẽtissimus deus Petro ꝛ successoribus eius auctẽatem plenariam: vt non tm̃ remittant oẽm culpaꝫ per sacrm̃ penitentie: verũ etiam indulgentias tribuãt: quib⁹ ois pena tẽporalis ꝛ purgatoria peccatis debita integre remittat̃. Et ꝙ realiter p diuinã clemẽtiã omnis pena purgatorij que si qs in eo stare deberet vsqꝫ ad diem iudicij: auctoritate summoꝝ pontificũ realiter ꝛ integre remittatur tripliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo ratione. Tertio distinctione. ¶ Primo ꝓbo auctoritatibus. Nã vt habetur Math. 16. dñs Jesus dixit Petro. Tu es Petrus ꝛ super hanc petrã edificabo ecclesiam meã: ꝛ porte iferni non preualebunt aduersus eã. Et tibi dabo claues regni celoꝝ. ꝛ qđcũqꝫ ligaueris super terrã erit ligatũ ꝛ in celo. Et qđcũqꝫ solueris sup terrã erit solutũ ꝛ in celo. ħ ibi. Augu. isup de pe. dist. j. c. Quẽ penitet ait. Dixit dñs sacerdotibus. Quecũqꝫ solueris super terram erunt soluta ꝛ in celis: hoc est. Ego deus ꝛ oẽs celestis milítie ordines: ꝛ oẽs sancti in gloria mea laudãt vobiscũ ꝛ confirmant: quos ligatis ꝛ soluitis sup terrã. hec ille. ¶ Scđo ħ idẽ probo vnĩ a ratione vꝫ causalitatis. q. s. per indulgentias a summis pontificib⁹ concessas integre remittitur ois temporalis ꝛ purgatoria pena. Fundamentuꝫ rõnis ponit phs. 5. metha. di. Effectus naturaliter semp sunt ꝓportionati suis causis. pꝫ hec regula. Naꝫ si aliq̃ arbor habeat radicẽ amarã vel dulcẽ: naturaliter eius effect⁹ ab ea progrediens qui ẽ fructus est dulcis vel amarus. Similiter ex quo substantia solis est incorruptibilis. Et ideo et⁹ effectus qui sunt solares radij incorruptibiles erunt. Econtra vero ois cã generans si sit corruptibilis: ꝛ effect⁹ erit corruptibilis: sic ẽ de aĩa brutoꝝ sensitiua ꝛ vegetatiua: q̃ cuꝫ similiter egrediat̃: ꝛ generat̃ ex cã corruptibili: per ꝯñs corrupta illa carne corrũpit̃ ꝛ aĩa brutorũ. Nõ sic ẽ de rõnali aĩa: que cũ generet̃ ex carne: sed imediate ꝛ similiter egrediatur a deo p creationem. Nã intellectus vt dicit̃. 3. de anima. seu anima intellectiua prouenit nobis ab extrinseco: ꝑpter hoc corrupto corpore: ipsa anima nõ corrũpit̃. Quo presupposito certum ẽ ꝙ auctoritas remittendi omnem penam purgatoriam concessa est Petro ꝛ eius successoribus per xp̃m dei filium: qui vtiqꝫ dñs ẽ ꝛ homo.

sed cū deus essentialiter sit eius cā incommutabilis. Sic enim dicit. 22.q.⁊.c. Incommutabilis deus idemqȝ semper existens. Et philosophus .j. de celo ⁊ mundo dicit. Diuinum esse est esse intransmutabile primum ⁊ summum. Et auctor in lib. de causis. dicit. Prima causa ⁊ superior immutabilis est: ⁊ sine vlla variatione. Et Jaco. j. dicit. Apud deum non est transmutatio nec vicissitudinis obūbratio. Quod si sic ē ꝙ deus sit cā icōmutabilis: ergo effectus eius qui ē auctoritas data pastoribus ecclesie semper erit vera ⁊ icōmutabilis vsqȝ ad finem mūdi. Propter hoc Saluator Luc. 22. dicebat Petro. Ego rogaui pro te vt nō deficiat fides tua: id est veritas tua. Et alibi dicit. Ego ero vobiscū cunctis diebus vsqȝ ad consumationē seculi. Et Joan. 14. dicebat. Ego sum via veritas. s. immutabilis ⁊ vita. Qd si sic est: ergo sequitur: ꝙ quando summus pontifex dat indulgentiā plenariam īfallibiliter: verū est ꝙ remittit hōi si tamen dispositus est: omnis pena temporalis ⁊ purgatoria: quod si hoc non fieret: sequeret ꝙ ecclesia erraret: ⁊ p cōsequēs, Christus mutabilis fuisset: ⁊ insuper falsitate plenus: quod non tm̄ dicere sed etiā velle cogitare nephas eēt. Et ꝑpter hoc Aug. in quodā sermone dicit. Cū eniȝ spiritus sanctus regat ecclesiam: sequitur ꝙ ecclesia nūꝗ̄ errabit: cum habeat ductorem ⁊ magistrum virtutis: qui Apostolis dixit. Ego ero vobiscum vsqȝ ad consumationem seculi. hec ille. Item distinc. 19. dicitur. c. Sic omnes apostolice sedis sanctiones accipiende sunt tanꝗ̄ ipsius Petri diuina voce formate. Itē Hieronymus .24. q. j. c. h est fides. ait. Sancta Romana ecclesia que semper vera ⁊ immaculata permansit: dn̄o prouidente ⁊ beato Petro apostolo opeȝ ferente in futuro manebit sine vlla hereticorum insultatione preualente: atqȝ firma ⁊ immobilis in veritate omni futuro tēpore persistet. hec ille. ¶ Tertio deniqȝ hoc probo distinctione. Nam Ricar. in. 4. distin. 20. arti. 1. q. j. in corpore questionis. Et dominus Bonauentura eadem distinc. articu. vlti. q. vlti. Et Alexander de ales in quarta parte summe. q. 209. in corpore q. Et insuper Tho. in. 4. di. 20. articu. 2. q. j. sententialiter sic distinguunt. Cum queritur inquiunt an indulgentie non tantum a culpa: que per contritionem charitate informatam remittitur: sed insuper a pena in purgatorio debita animam liberent: Respondetur ꝙ sic. Nam absolute omnes fideles concedunt indulgentias tm̄ valere quantuȝ sonāt simpliciter: aut verba. aut bulle summorum pontificum: ⁊ aliter tenere impiū esset ⁊ hereticū: quia hoc eēt dicere. ꝙ ec-

clesia vniuersalis erraret exquo
indulgentias daret & nihil vale-
rent. valent igit̄. Sed ad qd va-
leant. Dicunt quidā q̄ nō valēt
ad absoluēdū a reatu pene quam
qs in purgatorio meret̄ ſm iudi
ciū dei: sed simpliciter valent ad
absoluendū a pena qua sacerdos
obligat penitētē ad penā aliquā:
vel ad quā obligaret̄ penitēs ex
statutis canonū: siue sint a iure:
siue a iudice. Sed opinio falsa est
& erronea: cū sit contraria priui-
legio dato petro. Matth. 16. vbi
dicitur. Quodcunqȝ. &c. Quod
priuilegiū etiā successoribꝰ eius
fuisse datū intelligit̄: Et ideo ab
solute tenēdū ē q̄ indulgentie va
lent ad remissionē totius pene re
sidue post cōtritionē & cōfessionē
& absolutionē: siue illa pena sit in
iuncta a iure: vel a iudice: siue nō
sit iniūcta: sed daret̄ a deo in pur
gatorio. Triplici enī ratione in-
dulgētie realiter efficatiā habēt.
Quarū. Prima est meritū pas
sionis xp̄i: & pene sanctoꝝ. Se-
cunda ē charitas illius cui indul
gentie dant̄. Tertia vero est po-
testas ipsius dantis ad illum in-
dulgētias applicantis. ¶ Prima
ratio igit̄ q̄re indulgētie valēt est
abundātia meritorū xp̄i atqȝ san
ctoꝝ. Nā tantū fuit meritū xp̄i.
quod sufficeret ad infinite pene
solutionē. Similiter & sācti mul
to plus de passionibus sustinue-
runt q̄ȝ peccata eorum merent̄.
Et ideo magis super abundātia
meritoꝝ xp̄i & sanctoꝝ est thesau
rus ecclesie: quē ecclesia cōmuni
cat cōmuniter oībꝰ existētibꝰ in
charitate. ¶ Secūda ratio quia
indulgētie valent: est charitas su
scipientis. pro eo q̄ non existens
in charitate non potest pticipare
de istis idulgētijs. Sicut nec mē
brum precisum a corpore potest
percipere de bonitate capitis seu
membroꝝ ipsius corporis. E con
tra. sicut membra corpori coniun
cta participāt de eius bonitate:
sic a simili. qui per charitatē con
iuncti sunt corpori ecclesie partici
pant de eius meritis atqȝ indul-
gentijs. Unde August. in li. de
penitētia. sic ait. Credendū est q̄
orationes ecclesie vel elemosyne
& opera iustitie succurrant reco-
gnoscenti mortē suam ad cōuer
sionē. Et pp̄heta dicit. Parti-
ceps sum oīuȝ timētiū te et cu.
mā. tua. Et de conse. di. 4. c. ec-
clesie. dr̄. Ecclesie charitas dif-
fundit̄ in cordibus eoꝝ qui par-
ticipes sui sunt. ¶ Tertia ratio
q2 indulgētie valentē potestas
indulgētias instituentis & appli-
cantis ad istum vel ad illuȝ. Nā
ſm q̄ papa & eius vicarius ap-
plicat supradicta. s. meritū xp̄i
& meritū passionū sanctoꝝ ad
istū vel ad illuȝ vel ad illam re-
missionē pene consequit̄ realiter
iste vel ille. Hec omnia sentētialr̄
in locis preallegatis supradicti
doc. dicunt. Ex predictis igitur
omnibus patet sextus effectus
diuine clemētie qui dicit̄ effectus
concessionis. Quo clare mōstra-

tum est qualiter deus oib' q̄ tuz inest eternā gloriā vult impēdere. Ex quo nō tm̄ instituit p sacr̄z penitētie oia peccata relaxari: s3 insup auctoritatē cōcessit pastoribus ecclesie: q indulgētias p̄beant: quibus omnis pena tam tēporalis q̄ purgatoria vere realiter atq3 integraliter relaxatur.

¶ De septimo effectu diuine clementie qui dicitur effectus intercessionis.

SEptimus postremo effectus diuine clemētie quo clare cognosci potest. q omnipotēs deus vult oēs saluare: et omnibus suam gratiam et eternā gloriam impendere. dicitur effectus intercessionis. Quātum clementissim' deus salutē et gloriā oium. et precipue peccatorum appetat in hoc ostendit. quoniā multos peccatores: q ex meritis suis nunq̄3 saluarētur. s3 potius pro demeritis damnarētur saluauit: saluat: et saluabit ex merito intercessionis. seu charitatiue orationis iustor3 v rorū atq3 sanctor3. Et quod maius est. dico q nisi iusti et boniviri pro peccatoribus intercederent et orarent arbitror q pauci vel quasi nulli saluarentur. Et q mediātibus orationibus seruorū dei: seu iustarum personaru3: etia3 in hac vita existentium peccatores saluari possint. et diuinam gratiam accipe. q̄druplicter probo. Primo auctoritatib'. Scdo ratione. Tertio distinctiōe. Quarto exemplo. ¶ Primo pbo auctoritatibus. Na3 Jaco. quinto dicitur. Oratio fidei: idest hominis fidelis: saluabit infirmum id est peccatore3: et alleuiabit eu3 dominus: et si in peccatis sit remittentur ei. Et infra subdit. Orate p inuice3 ut saluemini. multū enī valet deprecatio iusti assidua. hec ibi. Item Augustinus ad herēticas ait. Orate pro inuice3 dulcissimi fratres vt saluemini: quia si Stephanus non orasset. hodie Paulū ecclesia nō haberet. Idē quoq3 Augustin' in lib. de correctione et gratia ait. Nulli est denegandu3 orationis beneficium: ex quo et plerunq3 obstinatis possumus salutis beneficiū impetrare. Itē glo. sup verba Matth. 9. Uidēs Jesus fidē illor3 dixit paralitico. Confide fili remittuntur tibi peccata tua ait. Pensate quantū valet apud deu3 fides ppria et oratio. si tm̄ valuit fides et oratio aliena: vt hominē sanaret in corpore et aia. h glo. Itē Saluator Luc. 16. hortat. di. Ego dico vobis facite vobis amicos de mamona iniquitatis. i. de diuitijs supfluis: vt cum defeceritis recipiant vos. s. ipsi iusti per oratione3 suā in eterna tabernacula. Et Matth. 10. dr̄ Amē dico vobis. Qui recepit prophetam in nomine pphe mercedē pphe accipiet: et q recipit iustū i nōie iusti: mercedē iusti accipiet idē gratiā dei per eius orationē. Et q dederit potū calicē aque frigide tm̄ in

noie discipuli. Amen dico vobis non perdet mercedē suā. hec ibi. Item Alex. papa. i. q. i. c. Ipsi sacerdotes, ait. Sacerdotes iusti p populo interpellāt: ⁊ populi peccata comedūt quia precibus suis ea delent atqȝ consumūt qui quāto digniores fuerint tanto facilius pro quibus clamant exaudiūtur. hec ille. Deniqȝ de pe. di. i. c. ex similitis. dicitur. Passiões ⁊ vitia peccatoꝝ non sanātur nisi orationibus ecclesie. Ex quibus auctoritatibus pȝ idē quod supra. ¶ Secundo probo etiam vnica ratione videlȝ amicabilitatis. ꝙ s. ex oratione iustorū plures peccatores diuinam gratiā recipiūt. Fundamentum rōnis pōit phs. 9. ethi. Et etiam Tulius in lib. de amicitia dicēs. Propriū amicoꝝ est idem velle ⁊ idem nolle Impossibileqȝ est amicitiam esse inter eos q non eisdem gaudent. hec regula per experientiam est clara: quia vt videmus si Petrus vult album ⁊ Joānes nigruȝ: statim si fuerunt amici dissoluitur inter eos concordia mutue amicitie: ⁊ hoc respectu diuersitatis voluntatum. Ecōtra vero si ambo album aut nigrum volunt generatur in eis amicitia si non fuit: aut si fuit augetur: quod totum prouenit ex respectu conformitatis volūtatum. Quo presupposito certū est ꝙ si vera amicitia ⁊ charitas ē inter aiaȝ ⁊ deuȝ: ergo in eis ē idē velle ⁊ idē nolle. Si igitur aia vult ꝙ p orationē suā gratia det isti peccatori. Congruum est ꝙ ipse deus eidem gratiam suam impendat aliter nō videretur ꝙ inter animam ⁊ deum esset cōformitas voluntatum. Et profecto de hoc non est dubitandum: quia deus magis inclinatur ad volendū illō quod vult anima iusta ꝙȝ oēs amici inclinentur ad volendum quod volūt amici. Quod bene confirmans propheta dicit. Voluntatem timentium se faciet: ⁊ deprecationē eorum exaudiet ⁊ saluos faciet eos. ¶ Tertio idem probo vnica distinctiōe. vȝ Alexan. de ales in tertia pte sūme in tractatu de gratia qui dicit. Cum queritur. An aliquis iustus possit mereri primam gratiam peccatori. Rñdeo ꝙ sm ꝙ de merito proprie loquimur: nullus purus homo potest alteri mereri primā gratiam: quia vnicuiqȝ hominī particulari datur gratia ad mensuram sue salutis procurende per informationem suaꝝ potentiaꝝ: ⁊ per directionem ⁊ ordinationem suoꝝ actuum in debitum finem: ideo nullius gratia se extendit ad merendum salutem alteri proprie de condigno: nisi solius domini nostri Jesu xpi cui non fuit sm ꝙ dicitur in Jo. Datus spiritus ad mensuram: sed habitat sm Apl'm in eo tota plenitudo diuinitatis corporaliter. Et ideo solius eius gratia est sufficiēs de cō digno ad pmerēdū cuilibȝ oēȝ gratiā ⁊ salutē. Cōiter tñ distiguitur triplex meritū. s. digni: ꝯdi

gni: ⁊ ɔgrui. Meritū cōdigni est
qñ est iusta ⁊ eq̄lis cōpensatio ob
sequij ⁊ remuneratiōis. Et h̄ me
ritū condigni ponit φ grā detur
necessario: vȝ necessitate inmutabi
litatis non coactiōis. Meritū di
gni dicit̄ qñ aliquis est dign⁹ sui
ratione: sed nō rōne eius ꝓ quo
petit: sicut cū iustus orat pro pec
catore. Meritū vero cōgrui di-
cit̄ qñ nulla dignitate petentis: sȝ
sola dignitate dantis cōceditur
postulatum: vt cuȝ peccator orat
pro seipso. vnde meritū cōdigni
est sufficiens dispositio ad remu-
nerationē. Sed meritum digni
⁊ congrui est insufficiens. Vir igi
tur iustus pōt alteri mereri p̄mā
gratiam merito digni: sȝ non con
digni. h̄ Alex. sniāliter. hanc di-
stinctionem etiam cōfirmat Sco
tus in. 3. dist. 18. di. Quilibet iu-
stus meretur de congruo a deo
optinere peccatori primam gra-
tiam Quid autem sit prima gra
tia. Ber. in lib. de gratia ⁊ li. ar-
bi. declarat di. Hec tria operatur
deus in nobis: cogitare: velle: ⁊
operari: seu perficere. ❡ Primū
s. cogitare sine nobis: ⁊ ista voca
tur prima gratia. De qua etiam
ps. dicit. Et miā eius preueniet
me. Et hec cogitatio impetrata
est: vel donata est merito alicui⁹
serui dei: qui orauit pro illo pecca-
tore. Unde Apostolus. 2. corin.
3. Non sumus sufficiētes cogita
re aliquid a nobis quasi ex nob:
sȝ sufficiētia nr̄a ex deo ē. s. oratio
ne alicui⁹ vel iusti. Aut imediate
ex merito christi. qui meruit no-
bis de condigno prefatam pri-
mam gratiam. Hic Scotus sen-
tentialiter. Ex qua distinctione
clare patet qualiter diuina cle-
mentia per oratiōnē iustoꝝ pecca
toribus graȝ p̄bet: ⁊ p cōseqns glo
riaȝ. ❡ Quarto h̄ idē ꝓbo vnico
exēplo. Greg. eni in. 4. dialo. ait.
Is de quo i omelijs me corā po
pulo iam narrasse memini. inge-
tus valde Theodor⁹ noie fuit: q
in momēto in monasteriū fratrē
suū necessitate magis φ volūtate
secut⁹ ē. Cui nimiū erat graue si
quis ꝓ sua aliqd salute loqret̄: bo
na autē nō solū facere sȝ ēt audir̄
nō poterat. Nūq̄ȝ se ad sācte con
uersationis habitū venir̄: iurādo
trascendo: ⁊ deridēdo testabat̄.
In hac autē pestilētia q̄ nup hui⁹
vrbis populū magna ex pte con
sumpsit: pcussus infirmitate per
ductus est ad mortē. Cūq̄ȝ extre
muȝ spm ageret: conuenerunt
fratres vt egressum illius oran
do protegerent. Iam corpus ei⁹
ab extrema parte premortuū in
so'o tm̄modo pectore: vitalis ad
huc calor anhelabat: cuncti auteȝ
fratres tanto pro eo ceperunt an
xius orare: quanto eum vide-
bant iam sub celeritate discede-
re. Sed repente cepit eisdem
fratribus existentibus clare at-
q̄ȝ cum magnis vocibus ora-
tiones eorum interrumpere di-
cens. Recedite recedite: quia
draconi ad deuorandum: da-
tus suȝ: qui pp vestrā penitentiā

⁊ orationem deuorare me nõ potest. Caput tamē meū in suo ore obsorbuit: date ergo locum orationi vt me amplius non cruciet: sed faciat cito ꝙ facturus ē: quia ꝓpter vos moras patior: tūc fratres ceperūt ei dicere quid est qḋ loqueris frater. Signuꝫ tibi sancte crucis imprime. Respondebat ille cū magnis clamorib⁹ dicens. Uolo me signare sed non possuꝫ: quia squamis hui⁹ draconis premor. Cuꝫ hoc fratres audierēt ꝓstrati in terraꝫ cū lachrymis ceperunt feruentius orare. Et ecce oratiōis virtute subito eger cepit cuꝫ magnis vocibus clamare dicēs: gratias ago deo. Ecce draconem q me ad deuorādū acceperat fugit: Et orōnibus vr̄is expulsus stare non potuit: pro peccatis meis modo intercedite: qr conuerti paratus sum ⁊ secularē vitā funditus relinquere. Et postꝙ mutatus mēte diu est flagellis attritus: tūc eius aīa carne soluta in pace qeuit ħ Gregō. Ex ꝑdictis igitur oībus clarissime pꝫ qualiter per oratiōes iustoꝝ diuina clementia peccatoribus in p̄nti gratiaꝫ suā prebet: ⁊ in futuro eternā gloriaꝫ. Et iō quisqꝫ peccator quantuꝫ potest se orationibus seruoꝝ dei atqꝫ iustarum personaꝝ recōmendare dꝫ: qm̄ vt patuit ꝑ ꝓpria meri ta nunꝙ saluaretur. Sed ꝯtemplare queso aīa quantuꝫ saluator tuus tuam cupiat salutem. Non enim tm̄ peccatores vult saluare per orationes iustaꝝ ꝑsonaruꝫ in hac vita existentiū: sed insup saluat quasi innumerabiles peccatores: per merita ⁊ orationes beatorum atqꝫ sanctoꝝ: iam in celesti patria residentiū. Nam ipsi iugiter pro nobis intercedunt ad dn̄m vt saluemur. qḋ intelligēs ecclesia: vt feruentius pro nobis intercedant orat: dicens. Sācta Maria ⁊ oēs sancti intercedant pro nobis ad dn̄m: vt nos mereamur ab eo adiuuari ⁊ saluari: qui viuit ⁊ regnat in secula seculoruꝫ amen. ¶ Proinde letanie hac de causa decantant. Ubi suffragia Angeloꝝ: Patriarchaꝝ: Aploꝝ: Martyruꝫ: Cōfessoruꝫ: Doctoꝝ: ⁊ sanctaꝝ Uirginū postulant. Angeli nāqꝫ vt humilitatem contra superbiā: Patriarche largitatem: ꝯtra auaritiam: Apli caritatem: cōtra inuidiam: Martyres patientiā: contra iracundiā: Doctores solertiā ⁊ studium ꝯtra ignorantiā: Confessores sobrietatē contra ventris ingluuiem Uirgines ⁊ vidue continentiā ⁊ castitatem contra luxuria(m) suis meritis nobis acqrāt. Et ꝙ pro nobis orent vt saluemur: testat Ric. in. 4. di. 45. ar. 7. q. 2. Et clarius. s. Bona. ibidē arti. 3. q. 2. di. Cū queritur an sācti orent pro peccatoribus ⁊ pro iustis qui viuunt in terra. rn̄deo ꝙ sic. Nam orant pro nobis dupliciter: scꝫ oratione expressa: vt votis suis pro nobis diuinā clementiā pulsant. Similiter orant

pro nobis orone interpretatiua: dum eoꝝ merita in ꝯspectu dei existentia: non solū ipsis cedunt ad gloriā: sed etiā sunt nobis in orones ⁊ suffragiū: sicut sanguis xp̄i fusus pro nobis: dicit pro nobis veniā petere. Triplici tn̄ respectu orant pro nobis sancti.

Primo qꝛ vidēt nostrā necessitatē: pro eo idigemus ab ipsis releuari. Scdō qꝛ vident dei voluntatē: q vult ꝙ vnū mēbꝝ releuet aliud in necessitate. Tertio ꝑꝑ adimpletionē celestis curie: qua cōpleta adimplebit gloria eoꝝ. Seu orant ꝑꝑ augmentationē numeri ciuiū supnoꝝ: ex qua crescit in eis aliquod singulare gaudiū ⁊ accidētale. ¶ Premisso igitur vt pꝫ ꝙ sci ex charitate pro nobis orāt vt saluemur si querit. An qsqꝫ ⁊ ꝑcipue peccatoꝛ debeat spāliter scōs exorare: vt ipsi orent ꝑ eo corā diuia maiestate. Rn̄dit dn̄s Bon. i. 4. di. 45. ar. 1. q. 4. i corpore. q. di. Cū q̄rit an sit vtile ⁊ necessariū rogare scōs vt ipsi deuꝫ rogēt ꝑ nobis. Rn̄deo ꝙ sic: qꝛ deus decreuit ⁊ voluit ꝙ scōs rogemus triplici rōne. s. ꝑꝑ nr̄am inopiā: ꝑꝑ scōꝝ gloriā: ꝑpter dei reuerētiā. ¶ Primo ꝑpter nr̄am inopiā in merēdo: vt vbi nr̄a nō suppetūt merita patrocinent aliena: ꝑpter inopiā in ꝯtēplando: vt q nō possumus summā lucē aspicere i se aspiciamus in scis: ꝑpter ēt nr̄aꝫ inopiā ⁊ miseriam in amādo: qꝛ miser hō aliqñ sentit se magis afci circa vnū scm̄ ꝙ ēt circa deū: ⁊ io cōpassus nr̄e inopie voluit nos rogare scōs. Ac ꝑ hoc pꝫ primū argumētuꝫ ꝙ ille q ante idignus erat grā dei rogando scōs eius eoꝝ patrocinio efficitur dignus. ¶ Scōa cā est scōꝝ gloria: qꝛ deus vult ipsius scōs glorificare: ⁊ ꝑ eos miracula facere in corporibus ⁊ salutē in aiabus: vt ipsos laudemus. Et hoc nō tm̄ ꝑ sūmos scōs sꝫ ēt ꝑ infimos. Un̄ sicut aliqs saluat corporaliter inuocādo Linū ⁊ nō iuocādo Petrū. Alius ecōuerso: sic fit ēt spūaliter. ¶ Tertia causa est dei reuerentia: vt peccatoꝛ qui deum offendit per sanctoꝝ patrociniū: audeat a deo gratiaꝫ implorare: q in ꝑpria ꝑsona non audent ad deum intercedere. h Bona. ad lrām. Pꝫ igitur qsqꝫ aliqueꝫ scm̄ inter ceteros spāliter habere in deuotione: ad queꝫ fundat preces suas. Sic enim ꝯsulit Job. 5. vbi dr̄. Uoca ergo si est qui tibi rn̄deat: ⁊ ad aliquem sanctoꝝ conuertere. h ibi. Si vlterius quereres an sci obtineant a deo gratias: quas ab eis postulans presupposito ꝙ sint nostre saluti expedientes. Respondit Bonauentura vbi supra ar. 1. q. 1. di. Obtinere aliquid potest quis dupliciter: Aut per viam iustitie: ⁊ meriti. Aut per viam gratie: ⁊ supplicationis: sicut in curia summi pontificis: quedam beneficia obtinent de gratia tantum quedam merito: ⁊ isto vtroqꝫ modo

sancti obtinent pro nobis orantes: qr iuuant nos merito quod meruerunt in carne: & iuuāt nos voto vel oratione: quā nunc pro nobis fundūt ad deuz. Et ex his duobus semp est efficax intercessio eorum. Sed eorum intercessio per modū meriti: est oratio interpretatiua: & semper exauditur quantū est de se. Non tñ semper impedientibus demeritis nris. Intercessio vero p modum voti: est oratio vera & semp exauditur: qr non optant nisi qd sciunt deum velle fieri: vel simpliciter: vel eis orantibus. b Bon. ad litteram. Concordat Ricar. e. di. ar. 1. q. 3. in corpore. q. Et lz oēs sci debeant orari: tñ spālissime dz quisqz iustus & peccator hre gloriosissimā virginez Mariam in suā deuotam: cui dictum fundat preces suas: qm ipsa sola est potētior ad impetrandū gratias: & salutem oibus alijs sanctis. Cuius oratio ante deū nunqz est vana: sed sp exauditur: dicente Ber. super cant. Securz habes o homo accessum ad deū: vbi habes matrē ante filiuz: filiū ante patrem: filius ostendit patri latus & vulnera. Mater ostendit filio pect' & vbera: nul'a ergo poterit ibi esse repulsa: vbi sūt tot caritatis insignia. hec ille. ¶ Ex pdictis igitur pz qualiter diuina clementia non tñ saluat peccatores p orationem hominū iustorum adhuc in hac vita mortali existentium: sed insup: r eos magis saluat per orationes beatorz: seu ciuium supernorum: & sic etiam ex oibus supradictis: vt correlarie loquar. pz prima diffinitio generalis de sacratissima fide: & per pñs etiaz pz tertius respectus. vz diuine influxionis seu clementie: in quo clare monstratū fuit per. 7. effectus ipsius diuine clementie qualiter quisqz in futura quadragesima faciliter poterit gratiam dei recipere. Et remissionem peccatorum: quas septem clementias simul cū gratia & remissione peccatorum: nobis largiri dignetur actor omnis clementie & gratie: Jesus Christus dñs noster: qui in trinitate pfecta viuit & regnat deus: p ifinita scla sclorz. Amē.

¶ Dominica in sexagesima de quiditate essentiali sacratissime fidei Sermo octauus.

Semen

cecidit in terrā bonam: & ortuz fecit fructū centuplum. Luc. 8. & in euāgelio occurrentis dñice. Post expositionem litteralem sacri euangelij & insuper moralem qz Salua. ponit. possumus etiā super hanc parabolam qdam facere spiritualem expositionē vel significationez. Spūaliter igit hanc parabolam intelligēdo p semen materiale habitus sanctissime fidei intelligi pōt. per agrū in quo seminatur: cor humanū in quo habitus

infunditur. Per seminatorē hu ius seminis non imerito sanctissimam trinitatē intelligimus. patrem vz: ⁊ filiū: ⁊ spm̄ sanctum. tn̄ trinitas simpliciter est vnus deus. Sic enim dr̄ prime Joan. 5. Tres sunt q testimoniuz dant in celo. Pater verbū ⁊ spiritus sanctus. ⁊ hi tres vnuz sūt. Hic ergo seminator semen suū in quatuor partes dispersit ⁊ seminauit: seu semen a deo seminatuz in quatuor partes est dispersum. Prima pars seminis cecidit secus viaz: ⁊ conculcatū est ab hoibus ⁊ volucres celi comederūt illud. Hoc modo semen sacratissime fidei per similitudinem cecidit sup viam. Et volucres celi comederūt illud: ⁊ q ab hoibus dicitur conculcatuz: hoc est fides q̄ apostoli seminauerunt in Jerusalem in saracinea: in turchia: ⁊ in ceteris partibus Asie: p eo q sic eis preceptum fuerat a seminatore xp̄o Matth. vlti. Euntes inquit in mundū vniuersuz p̄dicare euāgelium oi creature: qui crediderit. i. fidē meam susceperit: ⁊ baptizatus fuerit saluabitur: q autē non credi. ɔdē. Hec ibi. Quod etiā fecerunt dum p oēs mundi partes Christi fidē predicauerūt: propħa attestante: q ait. In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ: ⁊ in fines or. terre verba eoꝝ. Huius aūt pars seminis dr̄ ɔculcata ab hoibus: insup ɔsumpta a volucrib⁹. Per volucres intellige demones qui ħ3 Apostolū vsq3 ad diez iudicij volant. i. discurrunt per mediā regionem huius aeris caliginosi: per oēs vias homines conculcantes. vel per volucres comedentes hoc semen fidei: intellige iniquissimū Machometum cum sequacibus suis: qui simul cū operatione demonū totā fidem quaz apl'i in partibus illis p̄dicauerant: ɔculcauerunt ⁊ despexerunt: ⁊ aliā: sed falsam seminauerunt. Ecce iā q spūaliter prima pars seminis seminati. i. sacratissime fidei totaliter cōculcata est. Ita q cuz essent. 5. patriarchatus. videlz Jerosolo. Cōstantinopolitanus: Anthiochenus: Alexandrinus: ⁊ Romanus fides scissima soluz viget in p̄iarchatu romano. In ceteris vero quatuor totaliter conculcata est.

¶ Scda pars seminis dr̄ cecidisse sup petraz ⁊ natuz aruit: qr nō habebat humorez. Per semen autē qd̄ cecidit sup petram: itellige fidē sacram quaz seminauit xp̄s simul cum apostolis in petrosis cordibus populi iudeoꝝ: qui pricipaliores ⁊ doctiores in lege: cum p veram fidē ⁊ doctrinam xp̄i cognouissent ipm̄ xp̄m esse veꝝ dei filiū: tn̄ inuidia ⁊ superbia excecata lumen iam acqsitum ab eoꝝ cordibus totaliter ē eradicatū: ⁊ in tanta duritia ⁊ obstinatione persliterunt. q extunc vsq3 nunc nunq̄ verā xp̄i fidem suscipere voluerunt: nec insuper in xp̄m postea voluerūt credere. Sed nouū Messiā vētuꝝ expe-

erant. Cum tñ allus [Messias] minime sit venturus: nisi ille q iam venit: vz xps dñs. Et ideo de ipsorum duritia i qua arúit semen vere fidei prophetauerat. Job. 41. c. Cor eius. s. iudaici populi indurabitur quasi lapis: ꝛ stringetur quasi malleatoris inchus. Et Zach. 7. de ipsis dicitur. Posuerũt cor suum sicut adamantem. Super que verba Hieronym⁹ ait. Adamas est lapis fortissimus: ꝛ intantum durus vt oia metalla confringat: ꝛ ipse a nullo ꝯfringatur. Unde a grecis indomabilis dicitur. Sed ꝛ si durissimus sit hircino tñ sanguine frangibilis est. Cor aũt obstinati adamante durius est: quod a nullo frangitur: nec etiã emoliri potest sanguine xpi. hec ille. ¶ Tertia pars seminis dr: ꝛ ex orte spine suffocauerunt illud. Per spinas itelli ge iniquas heresés xpianoꝝ diuersorum. Qui cuz in baptismo veꝝ semen fidei susceperint: tñ postmodum in adulta etate crescentes hereses in cordibus eoꝝ suffocauerunt ꝛ perdiderunt omne lumen vere fidei: ꝛ sic hec tertia pars seminis. s. vere fidei simul cum ceteris duabus precedentibus nullum fructum boni operis dicitur fecisse. ¶ Quarta denique pars huius vere fidei dicitur cecidisse in terram bonã. i. in cordibus bonoꝝ xpianorum. Et sic ortum fecit fructum centuplum. i. humana aia repleta est omnibus virtutibus ꝛ gra dei. Et insuper meritis copiosis: qm simpliciter talis fides facit opera meritoria apud deum. Post hanc igitur spiritualem sacri euãgelij expositionem: ex quo in precedenti hebdomada declarauimus vnam significationem siue diffinitionem non essentialem sacratissime fidei. volens prosequi tractatum nostrũ hoc mane deo dante declarare incipiam ipsius sacratissime fidei quidditatem ꝛ diffinitionem essentialem: que ꝑfecto simul est valde vtilis ꝛ delectabilis. Et insuper valde subtilis ꝛ speculatiua: de qua tractare intendens: non incongrue assumpsi supraposituz thema. vz. Semen cecidit i ter. bo. ꝛ or. fe. fruc. centuplũ. Quod vtique thema per totam hebdomadam sequentẽ congrue assumi poterit. Super que verba ponens essentialem diffinitionẽ ipsius sanctissime fidei. ceteris obmissis diffinitionibus: dico cuz paulo ad hebre. xi. Fidem ipsam diffiniente. q fides est substantia rerum sperandaꝝ: argumentum non apparentum. In qua diffinitione quatuor articuli precipue sunt declarandi. ¶ In primo articulo declarabitur quid significatur ꝑ illa verba Fides est substantia. ¶ In secundo articulo declarabitur qd significatur ꝑ illa verba. reꝝ sperandaruz. ¶ In tertio articulo declarabitur. quid significatur ꝑ illud verbũ argumẽtuz. ¶ In quarto articulo ꝺclarabit.

quid significat p illud verbū nō apparētius. Quib⁹ articulis declaratis sufficiēter apparebit substantia ⁊ essentia qdditatis ⁊ diffinitionis ipsius sacratissime fidei.

¶ De quatuor articulis ex quibus declarat tota essentia diffinitiōis ipsius fidei: ⁊ pmo de prio.

Primu⁹ igitur articul⁹ hoc mane simplicit: ⁊ solū declarādus: ē videre quid significetur per illud verbum diffinitionis ipsi⁹ fidei. vz. Fides est substātia. ⁊ certum est q substantia fm pħm simpliciter dicitur a substando: quēadmoduz p similitudinem etiam fundamētū dom⁹ dicit substare parietibus ⁊ tecto. Triplici igitur respectu p nunc Apo. fidem substātiā appellat. seu fides substātia dicit: quoz videlicet. Primus dicit respectus causalitatis. Secund⁹ di cit respect⁹ necessitatis. Terti⁹ dicit respectus cōseruabilitatis.

¶ De triplici respectu quo fides substantia dicitur. Et primo de prio q dicit respect⁹ causalitatis.

Primus igitur respectus quo fides ab Apost. substātia eē dicit est respectus causalitatis. Sicut enim ⁊ infra clarius patebit substantia per accidens dicitur esse causatiua accidentium. Et fundamentum domus dicitur per accidens esse substantia causatiua tecti ⁊ parietum. Sic fides dicitur esse: quedam spiritualis substantia causatiua ceterarum virtutum: tam moralium q theologicarum: precipue infusarum. q autem fides sanctissima dicatur esse substantia seu fundamentum ceterarum virtutum causatiuum: seu a qua cetere virtutes non immerito descendant: quadrupliciter probo. Prio auctoritatibus. Secundo ratione. Tertio distinctione. Quarto similitudine. ¶ Primo dico q fides dicitur substantia seu fundamentum: ex quo cetere omnes virtutes creantur. Seu est fundamentū ois grē gratū faciētis: ois meriti: atq ois future glorie. ⁊ hoc probatur auctoritatibus. Nam Aug. in lib. de fide ad petrum ait. Fides est bonorum omnium fundamentum: humane salutis initium: sine qua nemo potuit vnq ad filiorum dei numerum puenit. hec ille. Paul⁹ ēt. i. cor. 3. ait. Ut sapiēs architector fūdamētū posui. i. fidē. Et paulopost dic. Fūdamētū aliud nemo pōt ponere preter id qd positū ē: qd est xpus iesus. Ubi Gregori⁹. ⁊ ponit. j. q. j. c. Cu paul⁹ ait. Cū paulus dicat q fundamētū aliud nemo potest pōere pter id qd positū est. cōsequēter pbat. q vbi xps nō est fūdamētū fidei: nullū pōt eē boni opis edifi. iū. hec ille. Itē Jo. Cri. sup Matth. ait. Fides ē xpiane religiōis cūctarūq virtutū pmū ⁊ stabilissimū fūdamētū. Aug. ēt li. de verbis dñi. ait. Fides ē substātia ⁊ fūdamētū toti⁹ boni spūalis: pterquā nihil ē

quod bonū sit. Idē quoqꝫ Aug.
sup Io. ait. Quicqd gratie: qcqd
meriti. qcquid virtutis: quicqd
beatitudinis aia susceptura est: to
tū ex fidei substātia fundamētoqꝫ
ꝓcedit. hec ille. Dyon. insup in
sentētiis suis dić. Fides ē manēs
credētiū fundamētū atqꝫ substā-
tia: collocās eos in virtute. De
niqꝫ magistralit etiā fides sic de-
scribit. Fides est virtus qua ea q̄
ad fundamētū religionis ptinēt
recte firmiterqꝫ credūtur: ꝛ sic
ex ꝑfatis auctoritatib' pꝫ itentū.
¶ Scđo idez sic probo vnica rō
ne. vꝫ ꝓcessionis. Fūdamētū rō
nis ponit phs scđo Metha. di.
In nullo genere causaꝝ ꝯtingit
ire in infinitū: Sed ē deuenit ad
aliqđ primū in illo gener. ex quo
etiā oia illius generis descendāt.
Vñ est deuenire ad primū effici-
ens: ꝛ ad primū finem. hec ibi.
Dicit aūt ꝑcipue q̄ i oib' ē deue
nire ad aliqđ primū in illo gener
ꝛ non ire in infinitū: qꝛ si aliquis
veller ire ꝛ procedere in infinitū:
ꝛ nullū principiū pōere seu cām
ex q̄ effectus reꝝ descedāt. Talis
apud phos tanqꝫ ignarus ꝛ insi
piens censeretur ꝓpter qđ phs
j. Phisicoꝝ dicit. Cōtra negātē
pricipia nō est disputādū. Et Cō
mē. super. 5. Meth. ait. Qui ne
gauerit primū principiū in oi ge
ner reꝝ: ipossibile ē cū phari. Et
qꝛ ꝫm phꝫ. xi. Meth. Diuersoꝝ
diuersa sūt pricipia. Et. j. Poste
rioꝝ. ait. Impossibile ē oiuꝫ eadē
esse principia. Hinc est q̄ duode-
cim modis sñia phi verificat. vꝫ
q̄ in oi gener reꝝ ē inuēire vnā
primā causāꝫ a q̄ oēs illius gene
ris descēdūt. patet ergo ꝑmo nu
meraliter. vꝫ in numeris. Nā in
numeris ponitur prima vnitas:
a q̄ oēs cetere sequētes ꝓcedūt.
Vñ phs đ celo ꝛ mūdo. ait. Vnū
ē ꝑus multis: a quo ꝛ multa de-
scēdūt. sic etiā simplex ꝑus est cō
posito. hec ibi. Et. 10. Meth. dić
Numer' ē vnitatū pluralitas: ꝛ
numer' est multitudo vno mēsu
rata. Scđo patet materialr. Naꝫ
radix arboris ē prior stipite. ramis
frondib'. florib'. a qua tāqꝫ a cau
sa ꝑncipaliori predicta omnia de-
scendāt. ¶ Tertio nāliter Ꝓ ro-
inde phus. 10. Meth. ait Pria
principia reꝝ oium naturaliū sūt
tria. vꝫ materia forma ꝛ priua-
tio. Et ꝑmo phisycoꝝ dicit. Tria
sunt principia q̄ nō fiunt ex aliis:
nec fiūt ex alterutris. Sed ex his
dicūtur fieri alia. hec ibi. Et no-
ta: q̄ ꝑuatio dicit etiā eē vnū prin
cipiū nature: qꝛ priuatio vt dicit
3. de aia. Cognoscit p habitum ꝛ
habitus quodāmodo fundat sup
priuatiōe. Unde habitū pietatis
ꝑcessit priuatio ipsius ¶ Quar-
to virificat regula phi scialiter:
seu subtiliter ꝛ speculatiue. Vñ
phs. 4. Metha. dicit. Pricipia
speculatiua sunt de quolibꝫ dicit
esse vel nō eē: ad que sequunt ter
mini ꝛ qōnes. Quod confirmās
Tho. scđa scđe. q. 4. arti. j. in cor
pore. q. dicit. Qđ prima princi-
pia indemōstrabilia sunt subiecta

scientie.s.primū quod ē in nobis de sciencia sunt huius pncipia: et in eoꝝ virtute cōtinetur omnis sciētia: et oēs questiones. ppter qđ phus primo posterioꝝ.ait. Ois sciētia psupponit subiectū et principiū a quo ē. ¶ Quinto virtualiter seu moraliter id est p quattuor virtutes cardinales et morales. Vn̄ phus.6.Eth.ait. Uirtutes oēs inerūt prudentia existēte: qꝛ nulla erit prudētia nō existēte: qꝛ prudentia est recta ratio agibiliū. sine q̄ nulla virtus recte operatur. ¶ Sexto virificatur artificialiter. Nam videmus q fundamētum domus est prius suis ptibus et tecto sup qđ ptes dom⁹ et tectū fundantur. ¶ Septimo ciuiliter. quod sic patet: quia dn̄s pcedit seruos et est causa ipsoꝝ: serui vero dn̄z subsequuntur. Itez videmus q ab aliquo dn̄o seu dn̄atione pcedit q aliquis fit in arte militari capitaneus generalis: sub quo ordinatur caput squadre: deinde armigeri: postmodum saccomani. ¶ Octauo pcessionaliter. p eo q nō tm̄ qđlibet genus aialiū pcessit ab vno principio. Sed etiam totum genus humanū pcessit ab vno hoie.s.Adam et Eua. qđ sic pz. Cū enim bm̄ phm̄.2. de aia. Nihil generet seipm̄. ergo vn⁹ generatur ab alio: et ali⁹ ab altero: et sic successiue opz pcedere vsqꝫ ad Euā et Adaz: a qbus totū genus humanū pcessit: qđ in genere ɔfirmans auctor.6. pncipioꝝ dicit. Ois cōitas ex ad̄az singularitate descendit. ¶ Nono potentialiter p eo q cōiter oēs act⁹ cuiuslibet creature: a potētia descendunt: et originē trahunt ab illa. Vn̄ phs.9. Metha.ait. Act⁹ prior ē potētia rōne et substātia. Tpe vero ē qdez vt sic ē aūt nō. Ratiōe eni et notitia actus prior est: vtpote edificator: potente edificare. Tēpore ēt priora sūt actu entia. ex quibus fiunt q̄ potentia sunt. hec ibi. Itē ibidem dicit. Actus prior est potētia tpe. preaccipitur eniz actus alius ante aliuz. vsqꝫ ad eū qui est mouentis primi. Oppositū vero est qn̄ potētia et actus sunt in eodē: qꝛ tunc actus pcedit a potētia tanq̄ a suo principio. ppter quod etiā ibidē. vz.9. Metha.ait. Actus simpliciter prius est potentia ad actuz: potentia sp precedit actionem. i. opationē tpe: nō natura. hec ibi. ¶ Decimo mobiliter. i. bm̄ motuz. vnde phs.7. Phisicoꝝ dicit. In mouētibus et motis: non est pcessus in infinitū: sed est venire ad aliquez primū motorez a quo ceteri motus oēs descēdāt. ¶ Undecimo verificatur sermocinaliter. i. in sermonibus et orōnibus faciēdis: qꝛ cū in arte oratoria diuerse sīt ptes ɔcurrūt: necesse est q oēs ptes descēdant seu originē trahāt a phemio tanq̄ a suo pricipio. Vn̄ phs.3. rethorice sue ait. Prohemiū est principium totius orōnis. Et ibidem ait. Qui aliqd magnū dicturus est phemiari dz. Et ibidē inquit

sit. Prohemia veluti pricipia to tius orationis facere debent auditores: dociles: beniuolos: opti mos: ꝛ attētos. ¶ Duodecio po strēo verificat regula phi genera bilit .i. ꝗtū ad generationē cor poris hūani. Nā prima pars: seu primū membrū ex quib⁹ post modū omnes alie ptes ꝛ oia mē bra corporis humani descendūt ꝛ generant: est cor. vi. pho in .j. de iuuentute ꝛ senectute. Et etiā primo de aialibus. Cor est p̄mū ꝙ generat in aiali. Unde ē p̄nci piū venaꝝ ꝛ mēbroꝝ mot⁹ ꝛ sē sus in omnib⁹ animalib⁹ sangui nē habentib⁹. Uel dicas qd̄ etiā regla phi supernaturaliter verifi cari potest pro eo ꝙ a causa supna turali que deus est omnes crea ture supernaturaliter ꝓcesserūt: sicut effect⁹ naturaliter a sua cau sa ꝓcedit. Qd̄ confirmans phs p̄mo Metha. dicit. Deus videt oium rerum esse causa ꝛ princi piū. Et Plato in thimeo ait. Deus est oium rerū auctor ma xim⁹. Et ibidē dicit. O dij deoꝝ id est angeli: quoꝝ opifex ꝛ pat ego sum. Uos opera mea estis ſ; dissolubilia natura: voluntate ta men mea indissolubilia. hec ibi. Ex premissis igit .12. exēplis pa tet euidēter ꝙ regula phi que di cit. ꝙ in omni genere reruꝫ est in uenire primā cām: ex quib⁹ om nes effectus illius generis descē dunt. vtiqꝫ verissima est. Quib⁹ p̄missis arguo a simi li: ꝙ vꝫ i om ni genere virtutū cardinaliū in fusaꝝ. q̄ ſm Tho. p̄ma ſcđe. q. 63. ar. 4. sunt alteri⁹ speciei. p̄ci pue respectu finis a virtutib⁹ acq sitis ꝛ necessario ſm eūdē Tho. vbi supra. ar. 1. Cum ceteris vir tutib⁹ theologicis in anima īfūdū tur. oportet oino concludere ali quā esse virtutē priorē: seu prin cipaliorē omnib⁹ alijs virtutib⁹: taꝫ theologicis ꝙ etiam alijs mo ralibus infusis: a q̄ virtute tanꝙ a priori causa ꝛ fundamēto. ceteꝛ omnes virtutes taꝫ theologice ꝙ morales infuse trahāt originē seu procedāt. ꝙ si sic q̄ritur que sit prior ꝛ p̄ncipalior virt⁹ seu cau sa a qua cetere ꝓcedāt. ꝛ sup quā omnes simul fundent. Certe rn̄ deo ꝙ nō ē spes: nec caritas nec aliq̄ ceteraꝝ virtutū moraliū in fusaꝝ. ſ; simpliciter: hoc priuile gio: hac p̄rogitiua: hac dignitate hac deniqꝫ nabilitate ꝛ excellen tia gaudet sola ꝛ sāctissima fides. Nā ipsa certe prior est ꝛ pricipa lior inter omnes predictas virtu tes. Ipsa sola tāqꝫ regina ꝛ ducis sa ducatū tenet ꝛ pricipatuꝫ. pro eo ꝙ ipsa ut immediate declara bit est p̄or ceteris omnib⁹ virtu tib⁹: dico nā: ꝛ rōne: sed nō tēpe. Et insuper ipsa sola hoc mō di citur causatiua ꝛ generatiua om niū aliarū virtutū: ꝛ ꝙ sic sit pra ctice loquēdo ptꝫ. Naꝫ fides est causatiua spei in anima. Uā pri ma inchoatio reruꝫ sperādarū in nobis. est p assensuꝫ fidei que vir tualiter in se cōtinet omnes spe rādas res. prout ad litterā dicit

Tho. sc̄da sc̄de. q. j. ar. j. in corpore. q. φ. s. spes causetur ex fide. Et ration̄e assumit ab Augu. in encheridio dicēte. Spes nō pōt haberi de beatitudine. nisi p fidē credatur possibile: eo φ impossibile non cadit sub spe. Credit autem quisq̄ esse possibile beatitudinem habere ex diuina bonitate per fidē ergo. ⁊c. Similis fides est causatiua charitatis dei. vz ⁊ primi. Et ratio est quia voluntas non potest deū amare: nisi prius interius rectam fidem habuit de xp̄o ⁊ deo. Similiter ē causatiua fides ceteraꝝ virtutū moraliū. quoniā ex charitate a fide generata generātur p cōsequēs operationes virtutū moraliū. utputa. Prudētie: fortitudinis: iustitie: tēperātie: ⁊ huiusmodi. q̄ operatiōes sine eoꝝ habitib⁹ nequaq̄ haberi possūt. Ex qua ratione libet cōcludere φ sicut b̄m philosophū. 4. Metha. Substātia dicit̄ esse primū ens: seu prima causa. ex q̄ omnia alia dependent. Ita a simili: fides sanctissima est causa primaria. ex q̄ acquiritur spes: charitas: virtutes morales: gratia gratū faciēs ⁊ per consequens beatitudo.

¶ Tertio etiam probo distinctione. vz φ fides dicitur esse substātia: seu causa principalior inter ceteras virtutes. ex qua per cōsequens etiam cetere virtutes in anima causātur ⁊ generātur. Et dimissis distinctionibus q̄s ph̄s ponit. 5. phisy. ⁊ in post predicamentis. In qbus diuersimode demonstrat vnū esse p̄us altero: seu vnā causā eē priorē altera: simp'r accipiā distinctionē Aug. tanq̄ clariorē: ⁊ magis substātialē. Distiguit igit̄ Aug. sup gen̄. φ causa vna dicit̄ esse prior altera: ⁊ p cōsequēs aliaꝝ causatiua.

Prio eternitate. Scdo tp̄e. Tertio p̄fectiōe. Quarto origine. Prio dr̄ aliqd prius eternitate: ⁊ sic sol⁹ de⁹ p̄cedit oīa creata. Nō loquor d̄ ideis: q̄ ēt eterne sūt ⁊ que nihil aliō sūt nisi ip̄e de⁹: sz loquor q̄tum ad substantiam suam que fuit ab eterno ante omne tempus. Ecōtra vero substātie omniū creaturaꝝ sunt ⁊ fuerūt non in eternitate ante temp⁹. Ideo isto mō fides nō p̄cedit ceteras virtutes: q2 fides ifundit̄ in aiabus nostris ⁊ ēt cetere virtutes in tp̄e ⁊ non in eternitate. ¶ Secundo aliquid dicitur prius tp̄e simpliciter. Et sic flos simpliciter precedit fructum. Isto etiā secundo modo fides non dicitur esse prior ceteris virtutibus: ifusis immo oēs virtutes: tam theologice: q̄ etiam morales infusie: simul ⁊ semel in codē instanti tp̄e in aīa rōnali ab ipso deo infunduntur. ¶ Tertio aliquid dr̄ prius altero p̄fectione seu electione. Et sic fructus precedit florē: ⁊ merces laborem. Hoc aūt tertio modo fides nequaq̄ prior est charitate: immo simpliciter charitas ipsa prior ē fide: ⁊ spe: ceterisq̄ oībus virtu

Causa d[illegible]
Prius q[illegible]

tibus infusis. eo q fides & spes cetereq virtutes pficiunt p charitatē: q est nif & finis omniū virtuti. dicēte Aplo. j. ad Thi. j. Finis pcepti est charitas. Et. j. cori. 13. ait. Nūc aūt manēt fides: spes charitas. tria hec maior aūt hoꝝ est charitas. vel dicas. q sicut ordine perfectionis forma est prior materia. pfectum impfecto: Actus potentia ut habetur. 9. Metha. Sic charitas est prior fide & spe. Et ↄsequēs ceteris virtutib' ifusis. eo q tā fides & spes: q cetere virtutes pficiuntur per charitatem. ¶ Quarto aliquid dicit pri' altero origine: natura: seu ratione sic sonus precedit cantū: & lux splendorem: & substantia aie precedit potentias suas. Et hoc quarto modo dico q sola sanctissima. fides necessario precedit & est prior spe charitate. & p ↄsequens ceteris virtutib' infusis sicut materia necessario pcedit formā: & potentia antecedit actuz suuz. Ex quibus oibus colligitur q cū fides sāctissima sit prior natura ceteris virtutibus infusis p consequens cōcludo. q ipsa fides est fundamentū totius xpiane religionis: & ē fundamētū oiuz virtutū cardina'iū seu moraliū. vt puta: prudētie: tēpantie: fortitudinis: iustitie: & huiusmodi. inq̄ tū sūt virtutes ifuse. Est quoq fundamētū toti' meriti ↄdigni eterne vite. Est deniq fundamētum totius btitudinis seu felicitatis & future glorie, sine quo fundamēto nec charitas infundit in aia: nec cetere virtutes. Sine quo fūdamēto non pōt haberi gratia gratū faciēs: nec vlluz meritū eterne vite cōdignuz. Sine quo fundamēto nullatenus etiā potest haberi futura gl'ia seu eťna beatitudo. Et i hoc apparet maxima nobilitas fidei: cū deus eaz solā cōstituerit fundamentū & principiū oiuz virtutuz infusaꝝ: omnis gratie gratū faciētis: omnis meriti: atq omnis future glorie. Ex q̄ etiaz distinctiōe patet: qualiter fides cū sit prior ceteris virtutib' nā & ratione: & per consequens debet esse ceterarū virtutū oiuz causatiua. ¶ Quarto deniq hoc idez pbo similitudine. Naz Ambro. in Examerō. dic. Sicut bon' artifex primo fūdamētū ponit. Et fundamēto posito: edificationis mēbra distēdit: & sup ponit. Vel de ornatū adiūgit: sic ecclesia militans primo ponit in aia fūdamentū fidei. qd est iesus xps: qui est tanq̄ lapis primari' de quo p̄mo Coꝝ. 3. Apo. dic. Fundamētuz aliud nemo pōt. &c. Deinde ponit spez in summo tanq̄ lapidē angularez. De quo ad Ephe. 3. dicit. Ipo sūmo āgulari lapide xpo iesu. &c. Ipsa eni spes dicit lapis angularis: quia hominē cū fide disponit ad coniunctionem ipsius dei. Postremo ponit charitas in medio fidei & spei. tanq̄ quoddam: cementum: seu vinculū pfectiōis. De q̄ ad Collo. 3. dicit. Sup oia charitatē ha

bēte:quod est vinculū pfectiōis. Ex qua similitudie apparet q̄liter sanctissima fides est substantia toti' xp̄iane religiōis.i.fundamētū substans ceteris cūctis virtutib'. Aliaz similitudinē ponit Aug.sup Jo.di. Sicut in radice arboris nulla prorsus apparet species pulcritudinis: ⁊ tamē qcqd est in arbore virtutis pulcritudinis ⁊ decoris:ex illa pcedit. Sic ex fidei hūilitate q̄ iter omnes prior est : quicqd est meriti: qcquid ve btitudinis aīa susceptura ē:ab ea pcedit.h ille. Aliā deniq̄ similitudinem ponit dn̄s Jesus Matth.7. Assimilās fidez firme petre:supra quaz sapiens totaz domum suā edificet. Proinde Matth.16.dixit. Sup hāc petrā edificabo ecclesiam meaz. Petrā vocat firmitatē fidei in petro. Hoc fūdamētuz nō timet pluuiam:nec flūina: nec ventos nec mix:innixū est eni petre veritati. Proinde Matth.7.dicitur. Descēdit pluuia ⁊ venerūt flūina:⁊ flauerūt venti:⁊ nō cecidit domus.fūdata eni erat supra firmā petrā.hec ibi. Pluuia que de sursum venit est impugnatio aere potestatū. flūina q̄ de montibus descendūt. sūt psecutiones potentuz atq̄ superborum. Uenti dicūtur. Omnia tētationū genera:q̄ simul omnia nō possunt destruere structurā ⁊ edificium sanctarū virtutuz infusarum. eo q firmissime supra petraz sancte fidei fundate sunt.

Aliam postremo sāctissime fidei similitudinē.ponit phūs.7.Metha. Et etiam Commentator super scd̄o d̄ anima. dicētes. Substantia est prior omni accidēte cognitiōe diffinitione ⁊ tempore. Accidens aūt s̄m Porphirium li. vniuersaliuz.c.d̄ accidēte. Est quod adest ⁊ abest pter subiecti corruptionem. Et quoddā est separabile.vt dormire:quoddā inseparabile:vt nigredo corui pōt tamen coruus itelligi albus ⁊ p̄ter nigredinem.hec ille Et phs prio Phisicoz. ⁊ primo Posteriorū distinguit dicens. Accidens est duplex.s.separabile:⁊ ppriū. Quibus premissis dico q substantia prior est accidēte separabili tempore ⁊ natura: put est anima.quia substātia anime in q̄ fundantur habitus virtutuz ⁊ scientiaz.prior est natura ⁊ tempore ipsis virtutib' ⁊ sciētijs. Similiter substātia corporis prior est accidentibus suis tēpore : ⁊ natura.utputa nigredine ⁊ albedie:⁊ huiusmodi. Talia accidētia que sunt posteriora tēpore:⁊ ratione ipsis substantijs.vtiq̄ sunt separabilia ab eis.pt quia albedo ⁊ nigredo interdū adsunt ⁊ iterdum recedunt. Similiter habitus sciētiaruz etiaz separabiles sunt ab ipsa potētia intellectiua. Aliqn̄ per vehemētē egritudinē corporis: Aliqn̄ vero ex lōga dissuetudine nō recogitāti. Similiter est de habitibus virtutū:qm̄ p contrariā ꝯsuetudinē vitiorū

perduntur. Aliqñ vero substantia est prior accidente nõ tempore: sed simplici er natura ꝛ ratione: ꝛ intelligi de accidente inseparabili. Nã accidens inseparabile in homine. put ē risibilitas: hoc enĩ nũꝗ potest ab homine separari. Unde null⁹ est homo vel fuit vnꝗ: qui ꝛ si non riserit. sicut dicit fecisse xp̃s seu scientiaȝ non didicerit: ꝛ virtutes non habuerit. tamen aptitudinē ridendi: scientiã addiscendi: ꝛ virtutes acquirēdi semper habuit. Per qḋ pbus. j. Phisy. dicit. ꝙ. accidentia ppria: ꝛ pprie passiones nũꝗ separant a suis substãtijs. Talia enĩ accidētia inseparabilia: vtiqȝ ratione ꝛ natura sunt posteriora ipsa substãtia: quia sicut substãtia anime est prior rõne ꝛ natura. nõ tempe ipsis potentijs. que sunt intellectus ꝛ voluntas. Sic substantia hominis in qua fundat risibilitas ꝛ disciplinabilitas ē ꝑor ratiõe ꝛ natura ipso accidēte inseparabili. qḋ est esse risibile ꝛ disciplinabile. ¶ Ex qua etiã similitudine concludo ꝙ cũ cetere virtutes vt ō dictũ est. sint in anima sicut quedã accidentia fundata super substantia: ꝛ habitus etiam ipsius fidei: propter hoc manifestum est: ꝙ fides ipsa prior est ceteris virtutibus natura ꝛ ratione. ꝛ per consequēs est causatiua oium aliaꝝ virtutũ. Et sic ex predictis auctoritatib⁹: rõne: distinctõe: atqȝ ꝗdruplici similitudine patet ꝗliter fides ē prior rõne ceteris virtutib⁹: ꝛ p consequens est causatiua omniũ virtutũ ĩfusaꝝ: ois gratie gratũ faciētis. omnis meriti atqȝ o is futur grie. Et ex hoc: o fides benedicta: o fides sancta: o fides amabilis: o fides super omnia desiderabilis apparet ꝙ inter ceteras omnes virtutes maxima precipue ē virt⁹ tua atqȝ potētia. Teste pho: q in primo de celo ait. Omnia pncipia sunt minia in quãtitate sed maxima in virtute. Et. 2. elenchoꝝ. dicit principiũ quãtitate minimũ est: potestate vero maximũ. Et sic etiã ex omnib⁹ supradictis patet primus respectus quo fides substantia dicitur.

¶ De secundo respectu quo fides substantia dicitur.

Secund⁹ etiã respectus quo fides ab Aplo substãtia eē dicit est respect⁹ necessitatis: qꝛ nõ tm̃ vt claruit fides necessario est prior ceteris virtutibus. Et insup causatiua ceteraꝝ virtutũ. Sed isup est summe necessaria ad ceteras oēs virtutes habendas. Sicut etiã fundamētũ domus dr eē necessariũ respectu suaꝝ ptiũ. sine quo pres eē nõ possent. hoc modo dicēdo a simili ꝙ cũ fides: vt declaratũ est sit substãtia ꝛ fundamētũ oium virtutũ: summe necessaria ē ad ceteras virtutes hñdas sine ꝗ impossibile ē aliquã virtutē ꝛ precipue infusaȝ haberi: qḋ tripliciter pbo. Primo auctoritate. Scḋo rõne. Ter

tio similitudine. ¶ Primo au-
ctoritate. Aug. sup epl'az ad gala.
vi. Sicut sine substātia fundamē
ti nulle ptes domus eē possunt.
sic sine substātia fidei nulla virt⁹
diuina ⁊ celestis eē pōt. Et iō nul
lū implet mandatū: nullūq3 op⁹
bonū facit. qui in se fidei substan-
tiā nō habet. ipossibile est eni3: vt
ait Apls. sine fide placere dō. hec
ille. ¶ Scdo hoc idē pbo vnica
rōne. v3. posteritatis. Fūdamen-
tū rōnis ponit phus pmo Prio
ru3. vi. In quolibet genere reꝝ:
q nō h3 priora. nō pōt habere po
steriora. patet hec regula. Qui
eni3 nō h3 arbore3: que est quid
prius nō pōt habere fructus po
steriores ⁊ qui nō h3 logica3 que
est clauis ad phiam ⁊ theologiā:
non pōt phiam nec theologiam
habere. Silr si cor nō generatur
qd est pncipium in toto homine:
impossibile est hre manus ⁊ cete
ra mēbra. ⁊ insup ipsa3 rōnalem
aiam. Quo presupposito certu3
est a simili: q q non h3 fide3 que
est substantia oiu3 virtutum: ois
gre: meriti: ⁊ glie. impossibile est
per ɔ̄ns q in se habeat aliquā vir
tutē infusa3: gratiā gratū facietē:
meritū ⁊ glia3. Ex quo etiā con
cludit q stantib⁹ terminis deus
nulli pōt infundere spē nec carita
tē: nec. 7. dona scī spūs. Nec in-
sup ceteras virtutes infusas nisi
talis p pus in se habeat virtualr
substātiā ⁊ habitū fidei. Ex quo
etiā elicitur q ex quo iudei: sara-
ceni: ceteriq3 ifideles. habitū ve-
re fidei nō hñt: ipossibile est eos
hre aliquā pdictar virtutum.
¶ Tertio deniq3 idē pbo simitu-
dine: q v3 substantia fidei oio est
necessaria ad habēdū ceteras vir
tutes. Sic enim se hñt accñtia tā
separabilia q iseparabilia ad sub-
stātiā sic oēs virtutes: precipue
ifuse se hñt ad substātiā fidei. Sz
clarū ē q remota substātia nulla
pñt hri vel eē accidētia: ergo a si
mili: remota substātia fidei: neces
se per ɔ̄ns oēs virtutes infusas
remoueri. Et q nulla accidentia
esse possint sine substātia: in qua
fundāt. p3 p phm. j. de gnātione
⁊ cor. vi. Accñs nullū esset substā
tia nō exñte. Quod sic etiā p3: qr
nulla est infirmitas: sanitas: albe-
do: nigredo: pulchritudo: ⁊ hu-
iusmodi. nisi sit corpus i quo fun
dētur: nec insup habitus sciar eē
poterūt: nisi habeat potētia itel-
lectiua in qua fundāt. Et. j. phy-
si. dicit. Accñtia nō possunt itelli
gi eē sine substātia: intellige per
nā3: qr bene supnaturaliter acci-
dētia panis ⁊ vini cōsecrati stant
sine subiecto in sacro altario. Et
2. topico. dicit. Accñtib⁹ solū ɔti-
git eē bm qd: ⁊ nō simplr. Et. 7
metha. ide3 phus dicit. Accñtia
nō stāt sine subiecto: neq3 sūt en-
tia nisi qr entis. Deniq3 in pdica
mētis ait. Impossibile est aliqd
accñs eē vnq nisi subiecto in quo
est. Quib⁹ pmissis cōcludo: q si-
cut nāliter nullū ē accidēs vel eē
pōt: nisi pus adsit subiectum: seu
substātia: i quo fūdet. Sic a simi-

ti spūaliter: cū oīs virt⁹ sit acciñs ipsi aie: ipossibile est φ insit aie vl la virtus: nisi per prius sit aliq̄ substantia siue fundamentū spūale: sup quo cetere virtutes fundētur: sed hoc necessario est fides: vt probatū est. ergo ⁊c̄. Et sic ex predictis pꝫ intentū. ⁊ sic pꝫ etiā scōus respect⁹: quo fides dr̄ substātia: q̄ dr̄ respectus nccitatis.

¶ De tertio respectu: quo fides substantia dicitur.

Tertius deniq̄ respect⁹: quo fides ab Apostolo substātia esse dr̄: est respectus cōseruabilitatis. Fides sanctissima vt claruit non tm̄ est necessaria ad habendū ceteras virtutes. nec insup tm̄ est cā pncipalior ceterarū virtutū causatiua: sꝫ insup est p̄dictorū oium cōseruatiua. Parū eniꝫ pdesset: nec quid laudabile eēt: φ substātia fidei eēt virtutuꝫ effectiua: nisi actualr̄ ipsas virtutes ꝯuaret i suo eē. Sicut nec etiā laudabile foret: φ terra eēt productiua plantarū ⁊ arborū: ⁊ p ꝯñs fructus: ⁊ etiā herbarū nisi etiaꝫ ea ꝯseruaret in suo esse. Dico igit̄ absolute φ substātia fidei ita conseruat virtutes in sua pfectione ⁊ bonitate: ne annihilentur ⁊ corrūpant̄: sicut etiaꝫ substātia mālis vt sic loquar: cōseruat sua accñtia in eorū bonitate ⁊ pfectione. φ hoc sit verū tripliciter pbo. Primo auctoritate. Scd̄o rōne. Tertio siīītudine. ¶ Primo pbo auctoritate sapiētis. Eccle. 32. dicentis. In omni ope tuo habeto fidem. Hec est eni ꝯseruatio mādatorū: vbi glo. dicit. Nisi diuinā fidem in te habueris: pcepta diuia vsq̄ in finem nūq̄ seruabis. ¶ Scd̄o hoc idē pbo vnica rōne. s. localitatis. Fundamentū rōnis ponit phs. 2. de aia. 4. physi. ⁊ i lib. de longitudine ⁊ breuitate vite. di. Locus ꝯtinens rē coopatur vel ad gnātioneꝫ: vel ad ꝯseruationē ipsius rei: eo φ in locis proprijs natura q̄libꝫ maxie saluat̄. Patꝫ hec regula q̄drupl'r. Et primo nāliter. Nā piscis vt videmus nāliter ꝯseruat̄ in aqua: rosa i spina. Et arbor in terra sibi pporcīuata. Oppositū fit si a pprijs locis remouent̄: vnde piscis si extrahit̄ ab aqua: ⁊ ponit̄ in terra: statim morit̄. Sir̄r si rosa est extracta a spina: statim marcescit. Sir̄r ⁊ arbor vel virgultuꝫ: si a locis pprijs remouent̄ statiꝫ morient̄. Scd̄o h̄ regula pꝫ ordinabiliter. Nā videmus φ armigeri q̄diu ordinate sequūnt̄ capitaneū sub quo sunt: seu consilium boni capitanei: primū ꝯualescūt. Econuerso vero si inordinate ⁊ suo mō facere volūt: statim confundunt̄. Tertio h̄ regula pꝫ artificialr̄. Nā videmus φ si semen ab agricola in terra bñ cultiuata ponat̄: que ē pprius eius locus: fructificabit optimū fructū. Ecōtra vero: si ponat̄ i terra nō laborata seu petrosa ⁊ spinosa: facit malū fructū; tā in paucitate:

q̃ in bonitate. Quarto hec regula deniq̃ p3 moraliter. Naz si religiosus stat i religione q̃ est locus eius respectu boni exempli: ꝛ ꝯsilij alioꝝ: ꝯseruat̃ in bonitate sue ꝓfessionis. Ecõtra vo si egreditur locũ sue religionis fit vn' ribaldus: ꝑdit oẽm bonitatem ꝛ virtutem. ꝓpter qꝺ beatus Antonius abbas dicebat monacis suis. Filioli videte ne egrediamini monasteriũ vestrũ: q: sicut piscis positus extra aquã moritur sic ꝛ monachus extra mõasteriũ suuz ẽt moritur. Propter h̃ oia etiã leuia tendũt sursuz: ꝛ grauia deorsum: vt d̃r. 4. celi ꝛ mundi. q: vadunt ad ꝓpriũ locũ in que melius ꝛ diutius ꝯseruant̃. His p̃suppositis dico q̃ a simili est de virtutib' ꝛ theologicis ꝛ moralibus infusis. Et etiã plerũq̃ non infusis: q: tãto magis ꝯseruant̃ in sua ꝑfectione ꝛ bonitate: quanto iugiter stant in loco suo nãli: q vtiq̃ est fides sanctissima: sicut supius ꝓbatũ est quã si qs remouerat a corde suo: statim in eo corrũpitur vel anullat̃ oĩs alia virtus infusa: ꝛ moralis: ꝛ acqsita. Sicut expresse videmus in multis: quĩ tñ fuerint: aut nimia supbia: aut nimia cupiditate: aut nimia lasciuia carnis deuicti: ꝓpter qꝺ nõ credũt aliã eẽ futurã felicitatẽ nisi simplr p̃ntem: statim deserunt oẽm virtutẽ: cunctaq̃ diuina ꝛ ecclesiastica p̃cepta: ꝛ supꝑdunt oẽs virtutes infusas: tam theologicas: q̃ cardinales: quas in sacro baptismo susceperunt.

Tertio deniq̃ ẽt ꝓbo sic iudicine. v3. q̃ fides ꝯseruat in aĩa oẽs virtutes. Nam Cõmentator sup 7. metha. dicit. Corruptis subiectis necessario corrumpunt̃ ꝛ oĩa eoꝝ accidentia. Et sic p3. Nam corrupto humano corpore statiz corrũpitur oĩs ei' pulchritudo: industria: ꝛ fortitudo. Ecõtra si corpus ꝯseruet̃ in suo esse: ẽt p̃dicta accñtia pro suo tpe itegra cõseruant̃ in eẽ. Silr durãte substãtia aĩe cu3 corpore ꝯseruant̃: ꝛ ei' accñtia q̃ sunt: risibilitas: ꝛ disciplinitas. q̃ si substãtia aĩe corrũperet̃: statim euanescerẽt: ꝛ p̃dicta accñtia inseparabilia. Silr si substãtia vel fundamentũ dom' destruit̃: statiz ruũt parietes ꝛ tectũ ipsius edificij. Ecõtra vero durante ipso fundamẽto: simul etiã durãt parietes ꝛ tectũ. Q̃ si sic est: ergo a siri de substãtia fidei dictũ est: qm̃ ipsa veraciter in aĩa durante: ꝛ existẽte necessario ꝯseruant̃ in ipsa aĩa: ꝛ cetere oẽs virtutes. Quare ex p̃dictis oĩb' p3: qualiter fides est cõseruatiua oium virtutũ in aĩa: ꝛ p ꝯñs p3 declaratio p̃mi articuli. In quo ꝑ triplicẽ respectũ declaratu3 est q̃liter fides nõ imerito ab Aplo substãtia vocat̃: quã substantiam vere fidei: simul cũ habitu oium aliaꝝ virtutu3: nobis concedere dignet̃: deus ipse q cu3 sit icreata veritas: est obiectũ singulariter ipsius fidei: cui sit semp honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ. Amẽ.

¶ Feria secunda post dñicam sexagesime: iterum de diffinitione ipsius fidei Sermo nonus.

S Emen cecidit in terram bonã: et ortum fecit fructũ centuplũ. Luc. 8. et in euangelio dñice preterite. Quoniam vt extitit superius declaratũ: per semen bonum qd in terrã bonã cecidit: nõ immerito habitus vere et bone fidei intelligitur. Qui a deo per clementiã suam in terrã bonam humani cordis infunditur: et per quem fidei habitũ crescimus in sciarum virtutũ gratia speciali. Ideo congruenter et conuenienter: iterum thema predicte dñice reassumpsi. Semen est verbũ dei etc. Et quoniam super hoc themate proposui diffinitionẽ ipsius sacratissime fidei ab Aplo assignatã: quã declarare volens: demonstraui qualiter quatuor articuli erant specialiter super ipsa diffinitione declarandi. vz. qd significaretur per illud verbũ: fides est substãtia. Similiter super illud rerum sperandarum. Similiter argumentũ. Et etiam similiter qd significaretur per illud verbũ nõ apparentiũ: hinc est quod cũ primum articulum tantum declarauerim: in sermone hodierno decreui tantum secundum articulũ. de diffinitiõe ipsius fidei declarare qui talis est.

¶ De secundo articulo de diffinitione ipsius fidei declarando.

S Ecundus igitur articulus in hodierno sermone solum declarãdus: est videre qd significetur per illa verba diffinitiõis ipsius fidei. vz. fides ẽ substantia rerum sperandarum. Nam spes cõiter secundum doc. est simpliciter quedam expectatio nõ futurorum bonorum tantum: sed et presentium vel preteritorum: Ideo queritur cur Apls diffiniuit substanciã fidei per bona speranda et futura tantum: et nõ per presentia? Ad qd respondeo secundum doc. quod Apls sapientissimus conuenientissime diffiniuit essentiã fidei per bona speranda futura tantum: non per presentia triplici respectu. Quorum primus dicitur respectus proportionis. Secundus respectus significationis. Tertius dicitur respectus inductiõis.

¶ De tertio respectu quo fides dicitur esse substantia rerum sperandarum tantum: et primo de primo.

P Rimus igitur respectus quo fides ab Apostolo dicitur esse substãtia rerum sperandarum tantum: dicitur respectus proportionis. Volens enim Aplus recte diffinire ipsam fidẽ non erat decens neque conueniens cum fides sit simpliciter de bonis supernãlibus non visis quod diffiniret eã per bona presentia et nãlia. Et quod fides debuerit diffiniri simpliciter cũ obiecto bonorum futurorum supnãlium et nõ cum obiecto presentium et nãlium bonorum tripliciter ostẽdo. Primo auctoritatibus. Secundo rõne. Tertio distinctione. ¶ Primo probo auctoritate. Nam Augu. 22. de ciui. dei ait. Quod

deus preparauit diligētibus se:
fide non capitur: spe nō attingit:
caritate non cōprehēditur: desi-
deria ⁊ vota oia transgredit: acq
ri pōt: extimari non pōt. h ille.
Idē Augu. in lib. de vero cultu
ait. Nulli dubiū esse debet quin
de⁹ sit merces caritatis nre: ⁊ nō
aliā. Ipse eniz dixit Abrahe. No
li timere Abrahā. Ego eniz ero
merces tua magna nimis: ꝙ si
q̄ras qd ē de⁹: dico ꝙ qōdā bo-
nū quo mai⁹ excogitari non pōt.
Quid ē d̄us? deus ē qōdā bonū
increatū: oēm intellectū creatuz
excedēs. Quid ē deus? deus est
q̄dā possessio sanctoꝝ iterminata
⁊ īfinita. Quid est deus? deus ē
quoddā bonū: cui cōparata oia
alia bona: mala sūt. Quid ē de⁹?
deus est quedā dulcedo infinita:
viua ⁊ efficax ⁊ penetrabilior oī
gladio ancipiti. Quid est deus?
deus est quedaz caritas infinita:
⁊ quidam intimus amor: qui nō
ꝭm partem: sed ꝭm totū quātuz
in se ē hoīs aia se cōtribuit. Quid
est deus? deus ē quoddam sum-
mum bonum in se cōtinens om
ne bonum: a quo omne bonuz:
extra quod nullum est bonuz.
Quid est deus? deus est quoddā
bonum infinitū satians ⁊ replēs
oēz rōalē appetitū. Quid ē de⁹:
deus postremo ē quodā bonū:
de quo plene loqui nulla lingua
pōt: ⁊ nullus itellectus percipe.
h. Augu. Ex predictis auctibus
pz: qualiter Apls recte diffinit fi
dem esse substātiā reꝝ sperando-
rum futuraꝝ: ex quo etiā beatitu
do hoīs nō est in presenti sed sim
pliciter est futura. ¶ Scdō hoc
ꝓbo vnica rōne. vz. idēptitatis.
Fundamētū rōnis ponit Cōmē
tator sup. 7. ⁊ etiā sup. 10. metha.
dicēs ꝭm naz finis. Naliter de-
bent etiā esse ea que nāliter sunt
ad finez: hec regula pz. Naz vi-
demus ad oculuz: ꝙ ꝭm exigen-
tiam finis: cā efficiens eligit sibi
māam cōuenientez ad finez inten
tum qd̄ sic pz: q2 qui vult facere
instrm ad secandum lapidez: seu
hoc fine: vt secect lapidem: claꝝ
est ꝙ eligit sibi māam ferri aut al
teri⁹ metalli durissimā: q2 si mā
mollis esset poti⁹ cederet ꝙ sec-
caret. Itez si aliqs vult aliquid
duꝝ penetrare: requirit ad hoc
faciendum ꝙ instrumenti forma
valde acuta sit: qm̄ si forma esset
obtusa nequaq̄ eēt penetratiua
seu idonea ad penetrandū: Si-
militer si medicus vult expelle
re aliquā infirmitatē grauissimā
ab egroto: necesse est ꝙ ei medici
nā non leuē det seu paruā: sz for-
tissimā atq3 potētissimā q2 aliter
expelli nō posset. Quo ꝓsupposi
to certū est ꝙ beatitudo hoīs est
quoddā bonum summū nō visū
⁊ supnaturale: put dicit Ricar.
l. 4. di. 49. ar. j. q. j. ⁊. q. 2. Qd̄
confirmās Aug. dicit put reci-
tat Magister sniaꝝ in. 2. di. j. di
cens. Creauit deus creaturā rō
nalem: vt summū bonū intellige
ret: intelligendo amaret: aman-
do possidet: possidendo frueret.

b ibi. Et Boe. prosa.2.3.lib.ait.
Ois mortaliū cura quā multipli
ciū. studioꝝ laboꝝ exercet: diuer
so qdem calle ꝑcedit: sed ad vnū
tm̄ finē: eterne beatitudinis nitit
ꝑuenir. Et Aplus.j.corin.2.ait.
Oculus nō vidit: nec auris audi
uit: que preparauit deus diligen
tib' se. ꝙ si sic est. vz. ꝙ vltimus
finis hominis sit quoddā bonuz
inuisuz: ꝛ supernaturale: ꝛ sum
muz: ergo a simili fides diffinita:
cū sit habitus nō visus summus
ꝛ supernaturalis: merito debuit
diffiniri per substantiā futuroꝝ ꝛ
supernaturaliū bonoꝝ: ꝛ nō per
bona presentia que sunt visa mo
dica atqꝫ naturalia: qꝛ si aliter fi
des esset diffinita. vz. per bona
visa naturalia ꝛ ꝑsentia: nequaꝗ͂
talis diffinitio: cum nō esset con
ueniēs cuz suo fine bona fuisset:
nec ēt per bona visa ꝛ presentia
nequaꝗ͂ fides diceret. Sed poti
us scientia demonstratiua: quoni
am vt dicit. j. posterioꝝ. 6. et bi
coꝝ. Scia est habitus conclusio
nis demōstrate. ¶ Tertio deniqꝫ
ꝓbo distinctiōe. vz. ꝙ fides debu
it diffiniri cuz substātia ꝛ obiecto
futuroꝝ bonoꝝ: ꝛ nō presentiū.
Nam Tho. scđa scđe. q.17. arti.
2. querit vtrū vere spei que fidei
innitit possit esse aliud obiectuz ꝙ͂
bonū futuꝝ supnaturale ꝛ increa
tū: qđ deus est. Et r̄ndit dicens.
Spes deum attingit innitēs ei' au
xilio ad cōsequēdū bonū futurū
infinitū e seperatum: vnde opor
tet effectum esse cause proportio
natum. Et ideo bonū quod pro
prie ꝛ principaliter a deo sperare
debemus: est simpliciter bonum
inuisum ꝛ infinitum: quod vtiqꝫ
proportionatur virtuti: ꝛ cause
dei adiuuantis. Nā infinite vir
tutis est proprium ad infinitum
bonum perducere. hoc autē bo
num est simpliciter vita eterna:
que in fruitione ipsius dei cōn
sistit. Non eniz minus aliquid ab
eo sperandum est: ꝙ͂ sit ipse deus
aliter peccatum est: cū non sit mi
noꝛ eius bonitas per quam bona
creature cōicat ꝙ͂ eius essentia.
Et ideo ꝓpꝛium ꝛ ꝑncipale obie
ctū spei est simpliciter eterna bea
titudo futura: quecūqꝫ autez alia
bona nūꝗ͂ debemus a deo pete
re nec sperare: nisi in ordine: siue
inquātū nos ordinant ad illā futu
ram beatitudinē b Tho. ad litte
ram. Si igit vt pz plus speratur
in p̄ntib' ꝙ͂ in futuris bonis: ta
lis spes nō est a deo: nec infusa: cū
nō sit infinite virtutis: sed simpli
citer finite: eo ꝙ ad finitū bonuz
se cōuertit: ꝛ ideo ē naturalis vel
acquisita. Et ideo Tho. vbi supra
i solutiōe scđi articuli dicit. Nūꝗ͂
alicui lz sperare aliqđ bonū pre
ter beatitudinē: sicͭ vltimum fi
nem: sed sicut illud qđ est ordina
tum ad consequendum ipsuz vl
timū finē. ꝙ si forte opponeres:
cum obiectuz speratum sit super
naturale ꝛ infinitū. virtus aūt no
stra sit naturalis ꝛ finita. Et fi
niti ad infinitum: nulla est ꝓpoꝛ
tio: vt dicit. 8. phyꝭcoꝝ. Ergo

Nota de spe.

talis spes futuroꝝ vana est. Rñ-
dit idē sᴛ Tho. i. 3. di. 26. di. q̄ aliq̄
habent spem consequendi futurā
bonitatē qnqꝫ modis. Primo
ex infinito auxilio diuine potētie.
Scd̄o ex infinito auxilio imen
se dei misericordie. Tertio ex
īfinita dei liberalitate. Quarto
ex eterna dei oꝛdinatiōe. Quin
to ex liberi arbitrij ad peccatum
inflexibilitate: q2. s. nō ponit ob-
staculū supradictis cum aliquo
pctō. Et hanc spem habuerunt
omnes sancti: ⁊ ē a deo infusa in
anima. Et q2 ex infinita potentia
non pōt egredi nisi simpliciter in
finita virtus: hinc ē q̄ talis spes
est infinite virtutis: ⁊ per ꝯñs est
ꝓpoꝛtionata ad capiendū obiectū
infinitū qđ d̄us ē. h̄ Tho. finalit̄.
Ex premissis apparet euidēter:
q̄ cū sint tres generationes ho-
minum hn̄tes plus spem in pn̄ti
bus bonis: q̄ꝫ in futuris: tales p
ꝯñs nō habēt in se substātiā vere
fidei que simpliciter respicit futu
ra ⁊ supernaturalia bona. Nam
aliq̄ ponunt spē ⁊ magis cōfidūt
in suo sensu q̄ꝫ in dei bonitate: ⁊
q̄ꝫ in futura gloꝛia: firmiter cre-
dētes q̄ nō sit aliud bonū q̄ꝫ pn̄s
De qb᷒ ait. glo. super verba Je
re. 4. Sapiētes sunt vt faciāt ma
la: bona aūt facer̄ nescierūt. Qui
cunqꝫ inquit magis sperat in sua
sapiētia q̄ꝫ in dei doctrina: a sapia
dei repꝛobationē accipient. p h̄
glo. de talib᷒ dicit̄ etiā Judith.
6. Nō derelinqs presumētes de
te dñe. Sed p̄sumētes de se ⁊ de

sua virtute gl'iantes humilias. i.
repꝛobas. Habemus de hoc ex-
emplū de multis ph̄is a deo re-
pꝛobatis. de quibus ad Rom. j.
Ap'lus ait. Inexcusabiles ante
deū sūt: q2 cū cognouissent deū:
nō sicut deū gloꝛificauerunt: aut
gratias egerūt: sed euanuerūt in
cogitationib᷒ suis: ⁊ obscuratū
est insipiēs coꝛ coꝝ dicētes se esse
sapiētes stulti facti sunt. Aliq̄ in-
sup ponūt spē: ⁊ plus cōfidūt in
diuitijs suis q̄ꝫ in deo: ⁊ futuris
celestib᷒ bonis. Cōtra quos hm̄
ꝓph̄am tāq̄ꝫ cōtra repꝛobatos a
deo. Iusti dicent in coꝝ moꝛte.
Uidebūt: inq̄t: iusti ⁊ timebūt: ⁊
sup eū ridebūt ⁊ dicēt. Ecce hō q̄
nō posuit deū adiutoꝛem suū: sed
sperauit in multitudine diuitiaꝝ
suaꝝ: ⁊ preualuit in vanitate sua.
Aliqui sunt deniqꝫ q̄ magis spē
suā in parētib᷒ suis ⁊ amicis plus
ponūt: ⁊ magis in eis ꝯfidūt q̄ꝫ
in bonis celestibus ⁊ futuris. Cō
tra quos tātū ꝯtra maledictos.
Iere. 17. dr̄. Maledictus hō qui
ꝯfidit in hoīe: ⁊ ponit carnē bra-
chiū suū. i. ponit in res carnales
spē suā seqt̄ ⁊ ad nō recedit coꝛ
eius. Erit eni q̄si mirce in deser-
to: ⁊ nō videbit cū venerit bonū
sed habitabit in siccitate in deser-
to in terra salsuginis ⁊ inhabita-
bili. Bn̄dictus vir q̄ cōfidit i dn̄o
⁊ erit dn̄s fiducia eius: q̄m erit
q̄si lignū qđ planatū est sup aq̄s.
h ibi. Ex p̄dictis igit̄ auc̄tib᷒ rōne
atq̄ distictiōe p3 p2ius respectus
v3. pꝛopoꝛtionis quo fides ab

Apostolo dicitur esse substātia rerum sperandarum tantū. Si forte querēs recreationis causa. qre Apo. dixit fides est substantia rerum sperandarū ꝛ non diligēdarum. Respōdit Alexā. in. 3. pte in tractatu de fide. ꝙ hoc facit Apo. duplici respectu. vȝ ꝯformitatis ꝛ superfluitatis. Et primo respectu cōformitatis. clarū est enī sicut dicitur. 5. Metha. ꝙ causa ꝛ effectus sꝑ debent esse ꝓportionati. q: cum sol essentialiter sit lucidus ideo effectū suum .i. radium nobis lucidū emittit. Quo concesso certū est. q: cum charitas sicut habet. j. corin. 13. Nunꝗ excidat: econtra vero fides excidat: q: fides euacuabit: nec manebit in gloria. lȝ ꝙ fides est substantia: aut fundamentum non poterit propter hoc fides dici fūdamentū charitatis vel substantia rerū diligendarū ꝑ se. quia fundamentū manet in eo cuius est fundamentū: ꝛ sic nunꝗ excideret: qđ esset ꝯ aplm. Econtra vero cuȝ spes sit boni absentis. quēadmodum ꝛ fides: ꝛ permanet cū fide in pn̄ti: ꝛ euacuabitur cū fide futuro ꝯueniēter ex h̄ dixit Apo. ꝙ fides est substātia rerū sperandarū: ꝛ nō diligendarum. scđo hoc dixit Aplś respectu superfluitatis. s̄nia enī est phi. 3. de aia. ꝙ sicut natura non deficit in necessarijs. Sic etiā non habundat in supfluis. quo ꝯcesso: certū est ꝙ cum dilectio possit esse tam presentiū bonorū: ꝙ futurorū bonorum. ecōuerso spes simpliciter sit futurorū bonorum quēadmodum ꝛ fides. ꝯuenientius ꝓpter hoc dixit Apo. ꝙ fides est substātia rerū sperandarū ꝛ non diligendarum: q: hoc supfluum fuisset dicere. Ex quibus etiam pȝ declaratio primi respectus.

¶ De scđo respectu quo fides dicitur esse substantia rerum sperandarum tantum.

Secundus respectus quo fides ab Apo. dē esse substantia rerū sperandarum tm̄ dr̄ respectus significationis. Sentētia enī phi est. 2. Priorū. ꝙ signū est demonstratiua ꝓpositio faciens fidē: seu signuȝ est demonstratio signati. pȝ hec regula. Nā fumus in altū eleuatus ē demonstratiuus ignis. ꝛ circulus ad tabernā est significatiuus vini ad vendenduȝ. Et insup dr̄ 2. priorū. Per signa corporis nobis ignota silogizamus nob passiones aie ignotas. Quo presupposito: certū est a simili ꝙ Apo. diffiniuit fidem esse substantiam sperandarū rerū. s. futurarū ꝛ non presentiū: q: in presentibus bonis nullatenus consistit humana felicitas ꝛ beatitudo: sed simpliciter in bonis non visis ꝛ futuris. ꝙ si aliter diffinis fidem oppositū dixisset eius quod intendebant ꝓbare. ꝙ autē humana felicitas ꝛ beatitudo non ꝯsistat in presentibus bonis: sed soluȝ in futuro ꝛ supernaturalibus tripliciter pro nunc probo. Primo auctori-

tatibus. Secūdo ratiōe. Ter
tio distinctione. ¶ Nam Auicen
na.9.Metha.sue.c.7.dic̄. Lex
quam dedit Maconietus osten
dit perfectionem felicitatis & mi
serie eorum que sunt secundum
corpus. Sz alia ē felicitas: q̄ ap
prehendit in intellectu. Sapien
tibus vero multo magis ē & fuit
cupiditas ad consequendū hāc
felicitatē: q̄ corporuz. h ille Ari
sto. etiā dicit. 7. Ethic̄. Bestiales
sunt & nō felices: solū bm sensuz
viuentes. & li. d regi. pn. ait. Ale
xand. Que gl'ia tibi erit si exer
ceas vicū & voluptatē irrōnabi
liū animaliū. h nō felicē. sz ma
gis infelicē hominē faciūt. h ille.
Itē quoqz. 8. Ethi. dic̄ Triplicit
ē bonū. vz honestū: vtile: & dele
ctabile. Sz honestū, bonū simpli
citer bonū est. Tulius etiā in pri
mo de offi. ait. Sed pertinet ad
omnē officiū questionē semp in
promptu habere: q̄tū nā ho
minis pecudib' reliqsqz bestijs
antecedat. Ille eni nihil sentiūt
nisi voluptatē ad eamqz ferunt
toto impetu. hominis autē mēs
discēdo aliter & cogitādo semp
aliqd aut inquirit: aut agit: vidē
diqz & audiēdi delectatiōe ducit
quinetiā si quis est paulo ad vo
luptatē ꝓpēsior caueat mō ne sit
ex pecudū genere. Sūt eni qdā
homines nō re: sed nomine. Sz
si quis est paulo ad virtutes ere
ctior q̄uis voluptate capiat: oc
cultat & dissimlat appetitū volu
ptatis ppt verecūdiā. Exquo
intelligit corporis voluptatē nō
satis eē dignaz hominis p̄stātia:
eamqz contēni & reijci oporte
re. Sz si sit q̄spiā q aliquid tribu
at voluptati diligēter sciat ei te
nēdū eē modū eius fruēde. Ita
victus cultusqz corporis ad vali
tudinē referant & ad vires nō ad
voluptatē. Atqz etiā si ꝯsiderare
volum' q̄ sit in nā hois excellen
tia & dignitas facile intelligimus
q̄ sit turpe defluere luxuria: & de
licate ac moliter viuere: q̄qz ho
nestū pārce continēter seuere so
brieqz. hec ille. Et aliquantulū 3
dicit. Neqz eniz a natura ita ge
nerati sumus: vt ad ludū iocūqz
facti esse videamur. Sed ad seue
ritatē potius & ad quedā studia
grauiora atqz maiora. hec Tulli
us. Deniqz glo. sup verba Apri.
Non habemus hic ciuitatē pma
nentē sed futurā inqrimus. ait.
Ois pńs voluptas & ꝓsperitas
contēnenda est & festinādū est ad
aliā futurā voluptatē & prosperi
tatē quā dominus deus daturus
est eis qui diligūt eū. h glo. Ex
predictis igit auctoritatibus pz.
qualiter secundū Apli diffinitio
nē humana felicitas nō est in bo
nis pńtibus: sed simpliciter in fu
turis. ¶ Secūdo hoc idez probo
duplici ratione. Primo ratione
appetibilitatis. Secūdo rōne fi
nalitatis. Prio probo rōne ap
petibilitatis. Fundamētū rōnis
pōit phs. 12. Meth. dicēs. Pri
mū bonū est maxime ab oībus
appetibile, vñ etiam Cōmenta

tor dicit. Naturale desideriū inest omnibus ad cognoscēdū primā cām ꝛ veritatē. Cuȝ quib⁹ cōcordās Aug.14.de tri.ait. Oēs homines tā boni ꝙ mali eternā beatitudineȝ appetūt. Et.10. de ci. dei.c.1.dicit. Oiuȝ certissima sententia ē: q rōne quoquo modo vti pñt oēs hoies velle esse btōs ꝛ felices. Quo psupposito.vȝ ꝙ oēs appetit⁹ rōnalis appetit post mortē ꝛ videre deū ꝛ hre quādaȝ felicitatē oia bōa delectabilia i se ptinentē. Ꝑcto quis mouet rōnalē appetituȝ ad desiderandū talē futurā felicitatē: ꝛ certum est ꝙ ipse deus qui in creatione ipsius anime humane naturalē appetitū sibi dedit.di. Aug.13.de tri.c.8. Ad appetendū futurā beatitudineȝ nā ipa cōpellit cui sūme.bon⁹ ꝛ incōmutabiliter beat⁹ creator h̄ indidit hec ille. Quod cōfirmās phs p rōnem.5.ꝛ.7.Phisy.di. In mouētibus ꝛ motis non est pcessus in infinitū: sed est deueni re ad pmū mouēs inmobile. Et Boe.metro.4.li.3.di. Stabilisq; manēs.s.vt de⁹.das cūcta moueri.quod sic pȝ. Nam manus mouet̄ i virtute brachij: brachiū in virtute cordis.cor i virtute aie: ergo aia mouet̄ i virtute dei: ꝙ si ut pȝ de⁹ mouet appetitū rōnalē vltra psentē vitā q̄ mortalis ē: ad appetendū aliā futurā beatitudinē. Aut ta ls futura beatitudo est aut nō. Si ē habeo intētū: qꝛ pm diff nitionē Apli felicitas hoīs stat i futuris bonis ꝛ nō in pñtibus. Si āt aliq̄ futura beatitudo nō est: ergo de⁹ ociose vane ꝛ frustra dedit aie rōnali hūc appetitū. Sȝ hoc ē impossibile ꝙ de⁹ faciat aliqđ ociose. qa.3.de aia.ꝛ pmo Phisicoꝝ.ꝛ scdo de celo ꝛ mūdo. phs dicit. ꝙ deus nihil vnq̄ agit frustra: ꝙ si sic est: ergo necessario ꝯcludit̄.ꝙ felicitas hominis nō cōsistit in bonis pñtibus.sed simplr in futuris. ¶ Secūdo hoc idē pbo rōne finalitatis. Fūdamtū rōis ponit pho.2. Phisicoꝝ.ꝛ.2.ð aia.dicēs. Omne agens secundum rationē agit propter finē.ꝛ nota quod dic̄ pm rōnem: qm arbores virgulta ꝛ animalia bruta . etiam si aliquid faciunt ꝛ operentur eꝫ quib⁹ aliquē finē cōsequūt̄: tñ cū careant ratione.reguntur ab ipsa intelligentia.i. ab angelo. propter qđ Cōmētator sup.xi. Metha.ait. Nihil agit nisi mota superioribus causis que sunt de⁹ ꝛ intelligit̄.vñ op⁹ nature: op⁹ ē itelligētie. Pȝ ergo regula ð dicta. Nā agricola hoc fine laborat agꝝ ꝛ vineaȝ: ut recolligat fructus ꝛ vinum. Quo psupposito certum est: ꝙ cum deus sit plen⁹ infinita sapia ꝛ itellectū a fortiori qcqd facit ꝑpter aliquē finē facit. qđ ꝯfirmās Cōmen.sup.2.Phisi.dic̄. q dñt debēt nō agere pp finē: tollūt sollicitudinē dei circa h̄ iferiora ꝙ si sic ē: qro. Cur de⁹ fec̄ elemēta fruct⁹ terre: ꝛ cetera oia aialia bruta. Et claꝝ ē: ꝙ nō ob aliđ nisi ut ondert̄ potētiaȝ suā: ꝛ ad

hois vtilitatē. q eis vtit. ppter qđ phs. i. politicoꝝ dic. Na facit oia alia ppter hominē. Et. 2. phisi. ꝛ ēt. 2. de anima ait. Finis quodāmō oim ē hō. Qđ totū cōfirmat. S. Bonauē. i. 2. di. i. pte 2. arti. 2. ꝛ formalr in. 2. d. 15. ar. 2. q. i. Ubi dic. Qđ lȝ de⁹ p̄io fine creauerit ē dicta pp ostēsionē glie sue. put dic Salomō puer. 16. Uniuersa pp semetipȝ opat⁹ ē de⁹: tñ fine secūdario creauit ipe aliq̄ ad nr̄m vsuȝ: aliq̄ ad nr̄aȝ recreationē: ꝛ aliq̄ ad nr̄m subsidiū ꝙ si de⁹ vt pȝ pp finē hominis supradicta creauit: ergo sequitur ꝙ hō est nobilissim⁹ ꝛ prudētissim⁹ oiuȝ aialium. Quib⁹ p̄missis etiā quero quo fine fecit deus hoiēȝ. Si forte dicis ꝙ hoc fine ut simplicit in hac vita cōedat bibat luxurietur diuitijs abūdet: ꝛ tandeȝ moriat vt videm⁹ p experientiaȝ ꝛ postmodū de ipso nulla habeat memoria. Claꝝ est ꝙ hoc falsissimū est: p eo ꝙ terra arbores ceteraqꝫ aīalia essent nobiliora ipso homine: quod est contra omnem naturalem phiam: que vult finē nobiliorē esse oibus his q̄ sunt ordinata ad finēȝ. vt dicit 2. phisy. Idcirco oȝ cōcludet hominē immortalē esse creatū hoc fine: vt immortali ꝛ futura beatitudine perfruatur. dicēte Bēn. in suis sētentijs. Nūqꝫ de⁹ creaturam rationalem creasset: nisi eam ad eternam beatitudinem ordinasset. hec ille. Quod si sic est: ergo cum deus nihil frustra agat. ꝛ cetera. Sequitur ꝙ beatitudinem hominis collocat nō in bonis presentibus ꝛ visibilib⁹ sed simpliciter in bonis inuisibilibus super naturalibus ꝛ eternis. Qđ egregie ꝯfirmi lā. Lact. in. 7. diuinaꝝ institu. aduers⁹ gētes. c. 4. ait. Quis est eni vel tā ineptus: vel tam ociosus: ut aggrediat aliquid facere frustra ex quo nullā vtilitatē nullū cōmodū speret. Qui domuȝ edificat non ideo edificat ut tantūmō domus fit: sed ut in ea possit habitari. Qui nauē fabricat. nō ideo assumit opaȝ ut tm̄ nauis appareat: sȝ ut in ea nauiget. Itē qui vas aliquod instituit ac format: nō ppterea id facit vt tm̄ fecisse videat: sȝ vt vas illud effectū capiat aliqđ necessariū. Similiter cetera quecūqꝫ fiūt. nō vtiqꝫ in supuacuū. sȝ aduersus aliquos vtiles laborātur. Mūdus igitur a deo fact⁹ ē nō vtiqꝫ ppter ipsuȝ mūdū: neqꝫ enim aut colore solis: aut lune: aut spiratione ventoꝝ: aut hūore imbriū: aut alimonia frugū: cuȝ sensu careat indiget. Sȝ nec illud quidē dici potest: ꝙ deus ppter seipsum fecerit munduȝ. quoniā potest eē sine ipso mūdo sic fuit antea. Et his omnibus q̄ in mūdo sunt queqꝫ generant. De⁹ ipe nō vtit. Apparet ergo animātiū causa mundū esse cōstitutū: quoniā rebus his quib⁹ ꝯstat animātes fruunt. Que vt viuere ꝛ vt cōstare possent. oia his necessaria tempibus certis subministrātur.

Rursus ceteros animãtes hois causa esse factos ex eo clarũ est: q hominis seruiunt & tutele ei⁹ atq vsib⁹ dati sunt. Et infra. Sicut ergo mundũ nõ ppter se deus fecit. q cõmodis eius nõ indiget. Sed propter hominẽ qui eo vtitur. Jta ipm hominẽ propter se que vtilitas deo in homine: inqt Epycurus. vt euz propter se faceret. s. vt esset qui eius opera intelligeret. qui prouidẽtiã disponẽdi. rationẽ faciẽdi: virtutẽ consumandi. & sensu admirari. & voce proloqui posset: quorum omniũ summa hec est vt deũ colat. Js enĩz colit qui hec intelligit. Js artificẽ omniũ rerũ. Js patrem suũ veruz debita veneratiõe psequit: qui virtutẽ maiestatis eius de suorum operũ inuentione. inceptiõe perfectiõe metit. Quod planius argumẽtũ proferri potest: & mundũ hominis: & hominẽs sui causa deuz fecisse: q q ex omnibus animantibus solus ita formatus est: vt oculi eius ad celum erecti: facies ad deũ spectãs vultus cum suo parente cõmunis sit. vt videat hominez quasi porrecta manu alleuatũ ex humo ad contemplationẽ sui excitasse. hec Lact. Quare ex predictis rationibus patet qualiter humana felicitas: non consistit in visibilibus & presentib⁹ bonis. Sed simpliciter in inuisibilib⁹ & futuris. ¶ Tertio hoc idem probo distinctione. Ric. in. 4. distinct. 49. arti. pmo quest. 3. i corpore quest. dicit. Cum queritur an beatitudo hominis possit eẽ aliquod bonũ visibile & creatũ: an simpliciter est bonũ inuisibile & increatũ. Respon. Beatitudo vite humane dupliciter potest accipi. Uno modo pro illo bono in quo pfecte & plenarie quiescit humana vita. Alio modo p perfecta quiete humane vite in illo bono: que consistit in perfecta hominis coniunctione cum bono illo. ¶ Primo modo beatitudo est simpliciter quid increatuz. s. ipse de⁹. Jn nulla enim creatura & bono alio posset hõ inueniȓ vnq pfectam sufficientiã ad quietãdũ & pficiendũ eum totum. Unde August. lib. j. confess. ait. Fecisti nos domine ad te: & iquietuz est cor nostrũ donec requiescat in te. Jgiȓ eoipso q homo fm animã fact⁹ est ad imaginem dei: tante capacitatis est: ut nullum bonum: possit ei sufficere preter sũmũ & infinitum bonum. sicut diciȓ in libro de spiritu & anima ante medium. Beatitudo autem secundo modo accepta est aliquid existens in bono tanq eius vltima & plena perfectio: & hoc est aliquid creatum. Jn nullo igiȓ alio visibili & creato bono potest beatitudo hominis cõsisteȓ. Hec Ricar. ad litterã. Aliã distinctionẽ breuẽ & auream ponit Thomas prima secũde. q. 2. arti. vltimo. in corpore quest. di. Cũ qritur an beatitudo hominis possit consistere in aliquo bono visibi

ll et creato. Respō. Impossibile est omnino q beatitudo hōinis consistat in aliquo creato bono: qa beatitudo est bonum perfectum totaliter quietens appetitū: alioquin nō esset vltimus finis: sed adhuc restaret aliqd appetēduz. Cūcta vero creata bōa si essēt in obsequiū hōinis non possent euz saciare. Et ratio ē qa obiectum voluntatis humane est vniuersale bonum sicut intellectus obiectū est uniuersale verū. Ex quo patet q nihil potest quietare voluntatē hominis: nisi bonū vle: qđ nō inuenit in aliquo bono creato sz solū in ipso deo. di. pphā Qui replet i bōis desideriū tuū. Et alibi saciabor cū apparuerit glia tua. Et, ideo sub figura dictum est. Exo. 33. Moysi desiderāti pdictū bonū. Ascende ad me in mōte et ondā tibi oē bonuz. Cum igitur bm Boe. prosa. 2. lib. 3. Beatitudo hois sit simplicit status quidam oiuz bonoz agregatiōe pfectus: et talis agregatio sit simplr i solo deo. cōcludo pp hoc q beatitudo hois nō possit cōsistere i aliquo bono creato: sz simplicit in increato. hec Tho. snialiter. Ex predictis igit auctribus: rōnibus atqz distinctionibus. pz qliter felicitas hois non pōt esse in pñtibus bonis: sed simplicit in futuris. Et p pño etiā pz scđus respectus. vz significatiōis: quo fides ab Aplo dicit eē substātia rerū sperandaz futuraz tantū.

¶ De tertio respectu quo fides dr eē substātia rez spādaz tm.

Terti' děiqz respect' quo fides ab Aplo dr eē substātia rez spandaz tm futurarum dicitur respectus inductionis. Regula est phi. 2. metha. q quodlibet obiectum mouet potentiam suā ad actum quod pz. Nā cū son' seu vox sit obiectum potenite auditiue: si accidit q aliquis cum aliquo instro seu ppa voce facit dulcē cātū et sonū statim potentia auditiua mouet ad audiēdū eū. q si sic potentia sensitiua mouet ad proprium obiectū: a fortiori potentia intellectiua: et etiā volitiua dz moueri et ferri i ppriū obiectū: qđ est vez et bonū increatū deserēdo pp hoc oia alia obiecta sensibilia: visibilia: et atqz creata. Et ideo cōueniēter Apls diffiniens fidē: dixit eā esse substantiā rez sperandaz futuraz: et nō pñtium: in quibus solū vt imediate claruit ɔsistit humana felicitas: vt ex hoc hūan' itellect' et appetitus semp pěligat et pponat seu inducatur ad preeligendū seu ad pponenduz sp bona futura: et supnālia bonis pñtib' et naturalibus. Et q₂ qsqz debeat et teneat semp pponere in actibus suis taz intrinsecis qz extrinsecis futura et supnaturalia bōa bonis pñtibus visibilib' et naturalib' tripliciter probo. Prio auctoritatib'. Scđo rōne. Tertio exēplo. ¶ Prio pbo auctribus.

Nā Matth.6. Sal.ait. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi erugo ꝛ thinea ↄ̄moli tur. ꝛ vbi fures effodiūt ꝛ furan tur: ſꝫ thesaurizate vobis thesau ros i celo: vbi nec erugo nec thi nea demollit: ꝛ vbi fures nō effo diunt neqꝫ furant. hec ille. Apo stolus etiā ad col.c.3.ait. Si ↄſur rexiſtis cū xp̄o que ſurſum ſunt querite: vbi xp̄us eſt in dextera dei ſedens: que ſurſum ſunt ſapi te: nō que ſup terrā. Ariſt. etiā li. de regi. p̄n. ad Alexan. ait. Noli appetere ꝛ querere qḋ eſt corruptibile ꝛ trāſitoriū: ſed para tibi diuitias icorruptibiles ꝛ imortales: vitā imutabilē: regnū eternū: ꝛ dn̄ationē glōſam. Aug. etiam i lib. de virginitate. ſic dicit. Eternā gloriā ſemper pre oculis habeas: qm̄ tanta ē delectatio future glorie: ꝙ etiam ſi nō liceret ampſius in ea manere niſi vnius diei hora: ꝓpter hoc ſolū ꝛ innumerabiles anni hui⁹ vite plem delicijs: ꝛ omni ↄfluentia bonorum tēporaliū recte: meritoqꝫ cōtēnerent. h̄ ille. Idē quoqꝫ Augu. li. 10. de ciui. dei. di. Tā delicata eſt futura beatitudo: tantoqꝫ amore digniſſima ꝙ quicqḋ boni haberi pōt i hac vita ſine illa faciat hominē miſeꝝ nō beatum hec ille. Criſoſtomus ēt ſup Matth. ait. Si quottidie oporteret nos tormenta pferre ſi ipſaꝫ gehēnā par uo tp̄e tolerare: pro eo: vt xp̄m videre poſſemus in futuro iudicio veniētē: ꝛ ſcōꝝ eius numero ſociari: nōne dignuꝫ eſt pati oē qḋ triſte eſt mō: vt tāte futur glīe pti cipes haberemur. hec ille. deniqꝫ Greg. in omel. vnius martyris ait. Si conſideremus frēs cariſſimi: que ꝛ quāta ſūt que nobis ꝓmittuntur in celis: vileſcunt aio oīa que hn̄tur in terris. Terrena nāqꝫ ſubſtantia ſupne felicitati cōparata pondus ē non ſubſidium: temporalis vita eterne vite cōparata mors eſt potius dicēda ꝙ̄ vita. Ipſe eni quottidianus defect⁹ corruptiōis: qḋ eſt aliud ꝙ̄ quedā ꝓlixitas mortis? Que aūt lingua dicere: vel qs intellectus capere ſufficit illa ſupne felicitatis quāta ſint gaudia. Angeloꝝ choris intereſſe: cū beatiſſimis ſpiritibus glorie cōditoris aſſiſtere: ꝑſenteꝫ dei vultū cernere: incircūſcriptū lumē videre nullo mortis metu affici: incorruptiōis ꝑpetue munere letari? Sed ad hec audita inardeſcit animus. Iāqꝫ illic cupit aſſiſtere vbi ſe ſpat ſine fine gaudere: ſed ad magna p̄mia pueniri nō pōt: niſi p magnos labores. Unde Paulus egregius predicator dicit. Non coronabit niſi q legitime certauerit. Delectat igitur mētē magnitudo premioꝝ: ſed nō deterat certamē laboꝝ. h̄ Grego. Ex predictis auctoritatibus patet q̄liter quiſqꝫ tenet ꝓponere futura bona p̄ntibus bonis

¶ Scḋo h̄ idē ꝓbo vnica ratione ſ. cōparationis. Fūdamētū rōnis ponit ph̄s. j. ethi. ꝛ phyſi. 2. 3. topico. di. Finis melior eſt omnib⁹

bis que sunt ad finem. patet hec regula. Nam innumerabiles ser ui ordinati ad finem seruitutis vnius domini: nihil fere habent nobilitatis & dignitatis per com parationem ad dominum qui est finis eorum. Insuper sanitas ad quam acquirendam ordinate sunt omnes medicine incompa rabiliter est melior omnibus si mul medicinis. Quo supposito certum est: q futura bona simpli citer: & non pñtia: sicut in prece denti monstratum est: sunt finis rationalis creature: ergo per cõ sequens sunt meliora incompa rabiliter oibus pñtibus bonis: p eo q hec bona presentia simpli citer ordinata sunt vt futura bo na acquirant. Sed manifestum est: sicut dicitur. 2. de generatio ne & corrup. Et in. 5. ethi. q na tura semper eligit quod melius est. Et in. j. ethi. dicitur. Ratio recta semper suadet & depreca tur ad optima: ergo ppter hoc necessario concluditur q futura bona debent bonis pñtibus om nibus anteponi: cum incompara biliter sint meliora. q si quis op positum facit: non veram sed fal sam fidem in se possidet: ex qua ratione patet idẽ q supra. ¶ Ter tio deniqz hoc probo vnico exẽ plo. Nam Crates philosophus thebanus. prout dicitur in lib. de vita & morib⁹ philosophoz: qui etiã fuit Zenonis preceptor: cũ valde virtuosus esset: magnũ auri põdus in mare proiecit, di. Abite pessime diuitie: ego potius vos mergã q ipse mergar a vo bis. Non enĩ putauit se posse si mul diuitias & virtutem possi dere. De ipso enim sic dicit Hie ro. & ponit. 12. q. 2. c. gloria epi. Crates ille thebanus hõ quõdã ditissimus: cum ad philosophan duz athenas pgeret magnũ auri pondus abiecit: nec putauit se di uitias simul & virtutes possider. hec ibi. Et licet in aliquibus de cretis scriptum sit. Socrates ille falsuz est: & venit ex vitio scripto rum: quoniam non fuit Socra tes: sed Crates: sicut predixi: q aurum in mare proiecit. Si igit pho iste virtutes morales prepo nit cunctis opibus presentis vi te: fortiori quisqz fidelis christia nus tenetur proponere futura & eterna bona omnibus presentib⁹ & tpalibus bonis. Sic auctoritati bus rõne & exẽplo pmõstratũ est. Ex predictis igitur oib⁹ patet ter tius respectus. vz. Inductiõis. quo fides ab Apostolo dicit esse substantia rerum sperandarum futurarũ tm̃. Et per ɔsequẽs pa tet declaratio scdi articuli. in quo p tertiũ respectũ declaratũ ẽ qlit fides nõ imerito dicit substantia rerum sperandarum & futurarũ: que bona speranda futura & inui sibilia supnaturalia ifinita & eter na nobis largiri dignetur omni potẽs deus: qui ẽ beatitudo atqz felicitas omnium beatorum atqz sanctorum: cui semper sit laus honor & gloria &c.

¶ Feria tertia post dominicã sexagesime de diffinitione ipsius fidei. Sermo decimus.

Emen cecidit in terraʒ bonã: ꝛ ortuʒ fecit fructũ centuplũ. Luc. 8. c. ꝛ in euangelio ꝑterite dominice. Postq̃ sufficiẽter declarauimus duos principales articulos: in quibus monstratũ fuit: q̃liter Apl's conueniẽter fideʒ sanctissimã diffiniuit. di. ꝙ fides est substãtia rerũ sperãdaꝝ ꝛc̃. Ubi d̃claratũ ẽ: qd significetur per illud verbum substãtia: ꝛ etiã qd significetur ꝑ illa verba sperandaꝝ: vt d̃ tota ipsius fidei diffinitiõe habeatur ꝑfecta sciã: seu plẽa cognitio ꝛ intelligentia. decreui ꝛ statui reliquos duos articulos non declaratos in sequentibus declarare. Quorum vʒ primus : sed tertius in ordine talis erit.

¶ De tertio articulo de diffinitione ipsius fidei declarando.

Tertius igitur articulus i hodierno sermone soluʒ declarandus : est videre quid significetur per illud verbuʒ diffinitionis. vʒ argumẽtũ. Nam Apostolus in diffinitione ipsius fidei dicit. Fides ẽ substantia reꝝ sperandaꝝ: ꝛ statiʒ subiũgit: di. armentũ. Quero igiꝭ qd significeꝭ ꝑ illuʒ terminũ argumẽtum: seu q̃ro quo fine: ꝛ quo respectu Apostolus diff nẽs fidẽ dixit cã essentialiter eẽ argumẽtuʒ non apparentũ ꝛ certum est ꝙ diffiniuit eẽ argumentuʒ triplici respectu. Prim' dicit respectus certificationis. Scd's dicit respect' exclusiõis. Tertius dicitur argumentationis.

¶ De triplici respectu quo fides dicitur esse argumentum: ꝛ primo de primo.

Rimus igitur respect' quo fides ab Aplo dr̃ eẽ argumentum: dicitur respectus artificationis. ſm enim Albertũ magnũ in compendio: in tractatu de fide. Fides inqt dicit eẽ argumentũ nõ apparentũ: q2 fides sua luce ac virtute manifestat nobis certitudinaliter ea que non apparẽt nobis: tãq̃ si eẽnt nobis apperẽtia. Manifestat aũt nobis ꝑcipue tria. vʒ. preterita: presentia: ꝛ futura. ¶ Primo ꝑterita. Clarum est enim ꝙ secundum Bedam quatuor sitis creata sũt: vʒ. Celũ emphireũ Chori ãgeloꝝ. Mã ꝑma. Et tp's. Preteritũ etiã ẽ ꝙ mãʒ postmodũ diuersis formis repleuit: ꝛ d̃ tali ꝑterita reꝝ creatiõe. Et ẽt de ip'a ꝑmi parẽtis ex terra formatiõe: dicit. Gen. j. In ꝑncipio creauit de' celũ ꝛ terrã scʒ ex nihilo ꝛc̃. Predicta oĩa preterita nobis nõ apparẽtia fides demõstrat ꝛ manifestat tãq̃ si ea actualiꝭ videamus: di. Aplus ad hebreos. ii. Fide intelligimus aptata esse secula. Et ecclesia cantat. Credo i vnũ deũ

patrem olpotentez:factorē celi ⁊
terre:visibilium ⁊ inuisibilium.
Sitr ⁊pterita put sunt Incarna
tio filij dei seu cōceptio ei⁹.Cru-
cifixo. Resurrectio. Ascēsio. At
qꝫ visibilis spūs.s.missio : hmōi
fides sāctissima nobis māifestat.
¶ Scōo etiaz fides pñtia nobis
demonstrat:lꝫ visibilr nō sint no
bis apparentia:put est ꝙ xp̄s:to
tus realiter sit sub accidētibus
hostie:seu put est ꝙ deus iuisibi-
liter res conseruat in eē: ⁊ insup
magna puidentia eas regit:dicē
te Augustio li.5.de ciui.dei. De
us sūmus ⁊ verus : non solum
celū ⁊ terraz: Angelos ⁊ hoies:
sꝫ nec etiaz exigui contēptibilisqꝫ
animātis viscera: nec auis pēnu
lā:nec herbꝰ flosculū:nec arboris
folium: sine suaꝝ partiū pfecta
dispōne ⁊ q̄litate reliquit. h ille.
¶ Tertio deniqꝫ fides benedicta
certificat intellectū nostrū ēt de
futuris:p eo ꝙ pfectionē beatitu
dinis firmiter credimus ⁊ intel-
ligim⁹:⁊ futurā oiuz mortuorū
resurrectionē:⁊ isup vniuersale
iudiciū : in quo ⁊ bonis in aīa ⁊
corpoī dabit eterna gloria. Ma
lis vero eterna pēa:dicēte Atha
nasio i suo simbolo. Qui bōa ege
runt ibunt in vitam eternā qui
vero mala i ignē eternuz . Hoc
Albert⁹ sentētialit Alex. vero d
ales in.3.pte summe. in tracta-
tu de fide. Fides inquit dicit ar-
gumentū nō apparentū: p eo ꝙ
tria que non sunt nobis visibili-
ter apparentia:prout sunt,12,ar
ticuli:quos verbaliter explica ti
vis. Bona eterna: ⁊ rōnes credē
doꝝ.fides sanctissima credita no
bis demōstrat . Nā.12. articuli
non sunt nobis apparentes. Bo-
na ēt eterna seu futura felicitas
nō sunt nobis apparētia: qꝛ trā-
scendūt in pñti omnē naturalem
intellectū. dicēte Aplo.j. corin.
2. Oculus nō vidit nec auris au
diuit ⁊c. Deniqꝫ rationes ipsoꝝ
articuloꝝ ⁊ alioꝝ credendoꝝ nō
sunt etiaz nobis apparētes:quod
pꝫ ad oculum. Nā quedā sūt ve
ritates valide ⁊ apparentes.s.ꝙ
deus est: ⁊ vn⁹ est: ⁊ omnipotēs
est:qđ etiam phi multis rōnibus
pbāt. Sūt ⁊ alie rōnes credēdo
rū nō apparētes:sed valde debi
les ꝓm humanā rōnē : sicuti est
credere tres personas esse sim-
pliciter vnum deum. ⁊ credere ꝙ
de nihilo ⁊ sine vlla mā pcedēte
factus est totus mūd⁹: qđ vtiqꝫ
est contra opinionē omniū phoꝝ
dicēte pho.j.physi.ꝓm oēs pho
santes. Ex nihilo nihil fit. Simi
liter credere ꝙ de⁹ factus est hō:
⁊ ꝙ xp̄s conceptus sit per spm
scm: ⁊ ꝙ i cruce xp̄us esset beat⁹
in parte supiori: ⁊ i pte inferiori
pateret ⁊ moreret. h talibꝫ ⁊ si-
milibus nō habēt nāles ⁊ appa-
rentes rationes. Ex quibus pa-
tet : quare Apostolus dixit : ꝙ
fides est argumentum non ap-
parentium :qꝛ tam articuli quam
futura bona : ⁊ etiam rationes
credendorum secundum hu-
manam rationem sunt nobis in-

uisibilia ꝛ inapparabilia. Sed ꝗ-
uis intuitu humane ꝛ naturalis
ratiõis: predicta sint nobis igno
ta: tamē fides sanctissima nobis
est manifesta: ꝛ de eis nos certifi-
cat. Itaqȝ respectu triũ ꝓceden
tium vȝ. p̄ntiuȝ: ꝑteritoꝝ: ꝛ futu
rorum: seu ēt articuloꝝ ꝛ rõnum
credendoꝝ: atqȝ futuroꝝ bono-
rum: fides dicitur esse argumen
tū. i. certitudo nõ apparentium:
Unū fides dr̄ eē certitudo articu-
lorum credendorum: certitudo
futuroꝝ bonoꝝ: certitudo prete
ritorū. p̄ntiū. ꝛ futuroꝝ. ꝓ eo ꝙ
fides grā informata tm̄ robur ꝓ-
stat aīe: ꝙ rõnes q̄ videnᷣ ꝯgrui-
tatis facit in intellectu eē necessi-
tatis. Igiᷣ pp̄ h̄ ꝯcludiᷣ ꝙ fides
dr̄ argumētū nõ appentū q2 oēs
rõnes vel veritates que prius p
nāȝ nõ erāt apparēter p fidē fiunt
certitudinaliter apparētes ꝛ ꝙ fi
des realr̄ sit argumētū. i. ꝙ pre-
beat firmā certitudinē i itellectu
hũano: de supradictis nõ appēti-
bus: ac si appentia forēt. qntupl'r
ꝓbo. Primo auctb'. Scd̄o
rõne. Tertio distictiõe. Quar
to silr̄itudie. Quinto exemplo.

Primo ꝓbo auctĩbus ꝙ fides
ab Aplo ꝯueniēter dicitur eē ar
gumētū. i. certitudo. Nā phs dif
finiēs argumētū put recitat Alex.
in. 3. pte dicit. Argu. est ratio rei
dubie faciēs fidē ꝛ certitudineȝ.
h ille. Iteȝ Dyonisius de diui.
no. c. 7. ait. Fides est manēs cre-
dētiuȝ: fundamētū: ꝛ argumētū
i. certitudo collocās eos in veri
tate. Itē quedā glo. super ep̄lam
ad Gal. ait. Fides argumentum
est nõ apparētiū: qm̄ est firma in-
uisibiliū certitudo. Ex qbus pa-
tet qual'r fides certificat intelle-
ctuȝ de nõ appētib'. ¶ Scd̄o idē
ꝓbo vnica rõne que diciᷣ causali
tatis. Fundamētum rõnis ponit
Auctor in libro de causis dicēs.
Nobilior causa sp̄ nobiliorē pro
ducit effectū. pȝ hec regula. Naȝ
vitis seu vinea melior melius vi
nū ꝓducit: q̄ȝ vitis vel vinea mi-
nus bona. Similiter melior ar-
bor facit meliorē fructuȝ arbore
minus bona. Quo presupposito
certū ē ꝙ scia naturalis etiā pre-
bet certitudinē de suis obiectis:
etiā aliqn̄ nõ visis: put de hoc est
qd̄ phi per rõnes ꝓbāt deuȝ esse:
quē tn̄ nunq̄ viderūt. Similiter
ponunt intelligētias. i. Angelos
qui vtiqȝ erant eis inuisibiles ꝛ
nõ apparētes esse imateriales: ꝛ
motrices orbium: ꝓpter qd̄ phs
sciam nālem diffiniens. j. posterio-
ruȝ dicit. ꝙ est habitus cõclusio-
nis demõstrate. Et. 6. ethico. di-
cit. ꝙ scia est habitus demõstrati-
uus alicui' rei qui ex necessarijs
necessaria cõcludit. Qd̄ pȝ in isto
silogismo. Omne aīal rõnale est
disciplinabile. Ois homo ē aīal
rõnale: ergo ois homo est discipli
nabilis ꝙ si vt pȝ scia naturalis
q̄ simpliciter ꝓcedit ab itellectu
causato ꝛ humāo certificat hoieȝ
de suis obiectis: q̄ a fortiori: fides
q̄ ē habit' supnaturalis ꝛ ifusus:
imediate a deo ꝓcedens dȝ certi

ficare intellectum humanum in
quo est ꝺ suis obiectis: que vtiqꝫ
dicunt eē nō apparentia. Aliter
sequeretur ꝙ intellect⁹ human⁹
in suo effectu esset nobilior deo.
pꝫ ex quo effect⁹ ipsius dei: q̄ est
habitus infusus ipsius fidei: ma
iorem nō faceret certitudinem
q̄ faceret itellectus human⁹: qđ
vtiqꝫ falsissimū est: ⁊ īpossibile. ⁊
hec ratio a tale exēpluꝫ confir-
matur. Nā legitur in hystoria Con-
stantini Imperatoris: ꝙ tempo
re ipsius fuit quidā magn⁹ phūs
qui redarguens Constantinū ex
hoc ꝙ xp̄ianus esset effectus:
dixit se velle disputare cuꝫ Ale-
xandro Alexandrie Ep̄o viro
vtiqꝫ pfecto: ⁊ sācto: sciā tñ igna
ro: asserēs ꝙ eū vtiqꝫ ꝯuinceret
p eo ꝙ sciā ē vera ⁊ certa. Fides
vero xp̄ianoꝝ erat per oīa fides
incerta ⁊ bestialis. Quo audito
Imꝑator fecit predictū ep̄m ad
uocare. Qui ꝯfidens in dn̄o vo
cat⁹ venit. Phūs aūt se paraue-
rat interim ad belli iaculis acu
tissimis sciaꝝ suaꝝ. Moꝝ āt cū
vellet icipere disputare. Alexāder
ep̄s dicit sibi. Scito phe ꝙ vn⁹
articul⁹ fidei est verior ⁊ certior
in intellectu humāo: q̄libꝫ scia
nālī: qđ cū negaret dixit. Precipio
tibi in virtute nōis Jesu vt cre
das q̄ dico ⁊ taceas. Cui cū nō ac
quiesceret: statim os eius retro
collum versum est: nec vlteri⁹
loqui valebat. Ex qua rōne cum
exēplo pꝫ. q̄liter fides ⁊ si habe-
tur p obiecto nō apparentia: tñ in
tellectū de ipsis realiter certificat.
¶ Tertio h idem pbo distinctio
ne. Alexā. de ales in .3. pte sūme
in tractatu de fide dicit. Cum
queritur an fides sit argumētū. i.
firma certitudo non apparētiū.
Rn̄deo ꝙ sic. Sed ne in equoco
loquamur argumētū .5. modis
dicitur. ¶ Primo argumētū dicitur bre
uis narratio cuiusqꝫ subsequentiū:
secundum ꝙ dicūt cōiter docto
res in pncipio libroꝝ. h est inqui
unt argumentuꝫ totius libri: ⁊
appellant argumentū collectio-
nem totius materie lib. simul.
¶ Secūdo argumentum dicitur
ostensio quedam qua ex luce ali-
qđ male factū arguitur. Et de h dicitur
Jo. 3. Qui male agit: odit lucē:
⁊ non venit ad lucem ne argu-
antur opera ei⁹. Et ideo ad Eph. e.
5. dicitur. Oia q̄ arguūtur a lūine ma
nifestantur. ¶ Tertio argumētū di
citur signū quoddā seu miraculū.
Unde Ricar. li. de tri. .. it Utl-
mur in attestatione credēdoꝝ
sine cōfirmatione signis p argu
mētis: pdigijs: p experimētis.
¶ Quarto argumētū dicitur sm logi
cos rō q̄dā dmōstratia rei dubie
faciēs fideꝫ ⁊ certitudinē. Et fi-
des ibi accipitur p effectu argumē
ti: sꝫ Theologos vero ecōuerso
qꝛ fides est faciens argumētū ⁊
rōnē. ¶ Quito deniqꝫ argumētū
dicitur sm Augu. certitudo ex qua
aīa mouetur in aliud. Et hoc mō
fides dicitur argumentū nō appa-
rentiū. vñ fides dicitur argumētū
non eo mō quo dicitur argumen

tum in locis: et in predictis quattuor. Sz dicit fides argumentum p similitudinē: q2 sicut argumentū est generās certitudinē respectu eius cuius dicit argumētuz: ita fides dicitur certitudo respectu eius cuius est. s. veri nō apparentis: vel dic q fides dicit argumētū nō ppue: sed p similitudinē: qm sic p argumētum venitur ad rōnis notitiā. ita p fidem magis ac magis illuminantē puenit ad notitiā eternoz bonoz nō apparētiū. Et iste ē modus rōnis non naturalis: vt ē modus logicoz: sed gratuitus. Et ideo fides non dicitur rō per modū speculationis et nature: sz dicit ratio p modū affectus et grē. h Alexan. sententialiter. Ex qua distinctione pz: qualiter fides dicit argumentū: qd idē est quasi certitudo. Aliam distinctionē ponit idē Alex. ibi. Di. Aduertēdū est q argumentū fidei nō dicit qualiscūq certitudo cū in aia. 5. modis pcipue sit certitudo. Quaz prima. dicit euidētie. Scda dicitur dependentie. Tertia conscientie. Quarta scripture. Quinta experiētie. ¶ Prima dicit certitudo euidētie que. s. iest aie pp rei euidētiā: et hec est certitudo pncipioz per se notoz: quib' aia consentit pter se et simpliciter sine vllo alio argumēto: rōne: et pbatiōe: put esset illd. Omne totū ē maius sua parte. Nā vt dicit. j. topi. Unūqdq pncipioz est simplr sibi fides. hec aūt certitudo habet in aia nō pp vllam ipsius intellect' informationē: sz pp se tm: sicut pz in illo qui pmo ante aliam informationē audisset h pncipiū. vz. Omne totū est maius sua parte. statiz hoc audito certitudinaliter consentiret: pter ipsius rei euidentiā. Hac igit certitudie: fides nō dicit esse argumētū. Et ratio est: q2 credēda actualiter nō ppo nunt intellectui p modū euidentie: vt pz de se. ¶ Scda certitudo in aia dicit esse dependentie. Hec autē certitudo ex alijs depēdet siue sumit: sicut questiones hnt certitudinē ex pncipijs. Et talis certitudo non est pter rei euidētiā sed magis pter informationē intellectus ex aliquo argumento vel rōne. Hoc modo pōt hri certitudo ēt de ipa fide: si articuli fidei presupponunt eē tāq quedā pncipia per se nota. Et ratio est: q2 cum in ipsis articulis inueniat intellectus humanus causaz et rōnez q credat eis s. pmā virtutē: que in eis ē: tunc certificat et assentit: pro eo q sicut in alijs sciētijs: ipsa pncipia credimus pter se: ex qb' elicim' conclusiones. Ita a simili pp graz fidei elicimus hāc conclusionē eē verā cū alijs: vtputa. q deus est trinus et vn' et gra fidei ē ratio q arguit veritas bonoz credēdorū. et ideo fides se hz quasi p modum logicalē: q2 sicut ex illa pte in pncipijs rei euidētia est sufficiens argumentū: vt ei consentiat intellectus. Ita fides seu infor-

certitudo vel = triplex.

matio prime veritatis per lumen
prime veritatis ē sufficiens argu
mētū vt intellect⁹ cōsentiat ipsi
pme veritati: ex qua deinde elici
citur ois cōclusio: ⁊ rō est demō-
stratiua veritatis. Unde presup-
posito h̄ pncipio sicut per se no-
to. Deus iustus est: ergo bene ar
guitur per ɔñs. ꝙ reddat vnicui
q̄ꝫ sm opera sua: nec potest aliter
facere sm theologos in. 4. dist.
46. quin mala puniat: inquantuꝫ
talis punitio respicit condecentiā
sue bonitatis. Similr presuppo-
sito hoc alio pncipio. videlicet.
deus misericors est: ergo bene se
quit: ꝙ necessario facit misericor
diā in his que concernunt conde
centiam bonitatis sue. Ex quib⁹
pꝫ scd̄a certitudo. ¶ Tertia certi
tudo in anima dicit conscientie
seu gratie. Et h̄ certitudo ꝓuenit
ex diuina gratia: ipsam conscien-
tiam informante: quodā infuso
lumine veritatis: que certitudo
est fidei: siue formate: siue infor-
mationis. Ratio aūt huius cer-
titudinis est: quia cū prima veri-
tas que deus ē fidē inspirat in aīa
sic cōscientiā inflāmat. ꝙ sicut ali
qs cogitur ex ipsa euidentia con-
sentire isti veritati. omne totū est
maius sua parte. ita per habituꝫ
infusum fidei: conscientia infor-
mata gratia artatur ⁊ cogitur cō
sentire credendis seu veritati ꝓ-
pter se. Unde sicut negare istam
propositionē. omne totū est ma-
ius sua parte: est naturaliter con-
tra sciam: sic negare articulum fi

dei: est etiam cōtrā ɔsciam illius:
que supnaturaliter habituꝫ fidei
infusum a deo acceperit. Ex qui-
bus etiam patet tertia certitudo.
¶ Quarta certitudo in aīa dicit
scripture h̄ enim certitudo fidei
genrat simpliciter in aīa seu au-
ctoritate. seu ex testimonio sancta
ruꝫ scripturaꝝ. Et sic etiā fides
dicit esse argumētū nō apparen-
tū. i. certitudo quedam que acci-
pit: aut ex testimonio: aut ex au-
ditu ⁊ predicatione scripturarū.
De qua certitudine. Apostolus
ait ad Ro. 10. Ergo fides ex au-
ditu ⁊c. ¶ Quinta deniqꝫ certi-
tudo in aīa dicit experiētie. h̄ aūt
fidei certitudo habetur per mo-
dū affectus siue gustus spūalis
in aīa. Unde sicut aliqs de rebus
materialib⁹ quātū ad corporis
sensus hꝫ certitudinē materialr
per modū gustus ⁊ tactus. sic ēt
talis certitudo inuenit in viris
moralib⁹: seu in hominibus vir
tuosis respectu suoꝝ obiectoruꝫ.
Sic a simili mediante fide expe-
ritur hō: etiā in pūti vita quādaꝫ
certitudineꝫ de bonis eternis: ⁊
nō apparētibus p spūalē gustum
qui in aīa per fidē generatur: de
quo spūali gustu dicit pp̄ha. Si-
gnatū est sup nos lumē vultus
tui dñe. vꝫ. per fidē infusaꝫ ⁊ se-
quitur. dedisti letitiā in corde meo.
Et alibi dicit. Quā magna mul-
titudo dulcedinis tue dñe quam
abscōdidisti timētib⁹ te per fideꝫ
s. infusaꝫ. Isto igitur etiā modo:
fides dr̄ eē argumētū. i. certitudo

nō appārētiū. Et sic ex ista distin-
ctiōe p3 q̄liter intellect⁹ q̄drupli-
citer certificat̄ per fidē de reb⁹
nō apparētibus. s. per depēden-
tiam: p grām ꝛ ɔsciam: per scri-
pturā ꝛ p̄dicationē: ꝛ insuper p
experientiā. ꝛ p ɔn̄s p3 qualiter
fides dicit̄ ess: argumentū. i. cer
titudo non apparētiū. ¶ Quar-
to etiā pbo idē similitudine. v3
quare fides arguit vel certificat i
tellectū de non apparentib⁹. Re
citat enim Fulgentius sup eplām
ad Ro. q̄ antiqui depingebāt fi
dem vultu obscurā ꝛ quasi vela
tam: nudā circa spatulas ꝛ pect⁹
lauro coronatam: sceptrum in
manibus tenentem sub pedibus
duas vel tres: vulpeculas hn̄tē:
ꝛ in gestu constantiā: h̄ Fulgēti⁹
Quā figurā qdā magister Pa
risien. s. Holcoth exponēs dic̄.
Fides obscura vultu depingit̄: q̄
de articulis ꝛ ꝺ credibilib⁹ sciā
nō habz. dicēte Aposto. j. cori. 13.
Nūc videm⁹ per speculum in
enigmate. Depingitur etiā nuda
circa spatulas ꝛ pectus: per qđ
significatur q̄ fides paliari non
debet: p parabolas ꝛ enigmata:
vl' p verba obscura ꝛ dissona: p
ut heretici faciūt. Sed debz clar
nude ꝛ simplr tradi. Depingit̄
etiam lauro coronata: per quod
significatur q̄ fides habet victo
riam contra demones carnem
ꝛ mundū: ꝛ ɔtra inimicos fidei
christiane. Nam victores antiq-
tus lauro coronabātur ideo pp
hoc cantat ecclesia de martyrib⁹
laureis ditant̄ bn̄ fulgidis. Dep
git̄ etiā cū sceptro in manib⁹: p
qđ significat̄: q̄ fides est regina
oīuz aliaꝝ virtutum: ꝛ imperatrix
xp̄i filia: ꝛ spōsa regis eterni. Et
h3 deū p obiecto: cui tanq̄ sce-
ptro apodiat̄: qđ ē signū marie
certitudinis ꝛ firmitatis. Depi-
git̄ etiā cū vulpeculis sub pedib⁹
eius: p quas significant̄ heretici:
quos vera fides calcat cū certitu
die veritatis. Depigit̄ dniq̄ q̄ i
gestu gerit constantiā: p quod
significatur: q̄ fides ex quo adhe
ret p̄me veritati: firmā certitu
dinē h3 de futuris bonis. Ex q̄
figura seu similitudine: p3 quali-
ter fides certificat intellectum ꝺ
bonis nō apparētibus. ¶ Quin
to deniq̄ hoc probo vnico exē-
plo. Legitur enim in legenda sā
cti Ignatij martyris: q scripsit
epistolas virgini. ꝛ ecōuerso. vir
go Maria sibi. Qui cū esset epūs
in anthiochia: ꝛ Romā perdu
ct⁹ compelleret̄ a Traiano Im-
peratore acerbissimis tormētis ꝛ
flagellis negare dn̄m Iesū xp̄m
dicebat se nullo modo posse: pro
eo q̄ hēbat scriptū in corde no-
mē Iesu xp̄i: per quod cert⁹ erat
de bonis futuris ꝛ supernatura
libus habendis: lz nō apparētī-
bus: Volēs igit̄ Imperator post
mortem eius probare qualē im
pressionem in eius corde facie-
bat xp̄i fides: inuenit in corde
eius scriptū nomē Iesu litteris
aureis: ꝛ cū in diuersis partib⁹
cor scinderetur: in qualibet parte

inuenlebatur scriptuz nomẽ Je-su. hoc igit modo: vt probát au ctoritates: rõ: similitudo dislictio atq; exemplum: patet qualiter fides ab Apostolo dicitur esse argumentũ id est firma certitudo de nõ visis: & de non apparentib⁹. & per consequens etiã patet prim⁹ respect⁹. vz certificatiõis.

¶ De secundo respectu quo fides dicitur esse argumentum.

Secũdus respectus etiã quo fides ab Aposto. dicitur eẽ argumẽtũ dicit respectus exclusionis. vz cõtrariorũ. Non tm̃ fides vt imediate claruit certificat imellectuz de credẽdis: & de futuris bõis. Sz insuper excludit ab itellectu oia q̃ ꝯtraria sũt ipsis credẽdis & futuris bonis adipiscendis: lz adhuc non apparentibus. Et q fides excludat omnẽ errorez & infidelitatem habitui ipsius fidei contrariũ: tripliciter probo. Primo auctoritate. Secõ ratione. Tertio similitudine. ¶ Prio pbo auctoritate. Nam glo. sup illa verba Jo. i. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mũdi ait. Presentia fidei tollit ab anima omnem rubiginez erroris & infidelitatis. sicut presentia agni dei: tollit ab aĩa omnia peccata. h̃ ille. Ber. etiaz in suis sententijs ait. Fides omnia a se abijcit: que sũt contra veritatez. ¶ Secõ idem probo vnica ratione. vz. formalitatis. Fundamentum ratiõis ponit phs. i. de generatione & corruptione. dicẽs. Generatio vnius forme: & precipue contrarie: sp est corruptio alterius. Patet hec regula. Nam generatio caliditatis in aqua totaliter corrumpit i ea formaz frigiditatis. Similiter generatio sanitatis in corpo: formam infirmitatis que prius i eo existebat destruit. Quo psupposito: certũ est q tres pcipue sũt forme ꝯtrarie habitui ipsi⁹ fidei: seu certitudinis fidei. vz suspitio: dubitatio: & opinio. Ideo aduenieñte habitu fidei isuse in aĩa stati cor rumpitur & expellitur ab anima omnis forma suspitionis: dubitationis: atq; opinionis. Et q predicta tria fidei cõtrarientur. & per consequens ipsa aduenieñte ab anima excludantur patet Nam suspitio sm phm est affirmatio alicuius rei cũ aliquo leui & momẽtaneo signo. Ecõtra: fides cum vt i precedentibus pz: sit firma adhesio & certitudo ad ipsaz pmaz veritatem: que deus est. Et qua nihil fortius vt dicit in Esdra. mãifestum est q fides est ipsi suspitioni ꝯtraria. Et ideo fide adueniente in anima stati corrumpitur omnis forma suspitionis fidei contraria. Dubitatio est etiam ipsi fidei cõtraria: qd patet. quia dubitatio sm eundem phz & Alexan. in. 3. parte summe in tractatu de gratia. Est vacillatio intellectus inter vtranq; partem contradictionis: vtputa. qñ quis vidẽs aliquas duas opiniones eque fortes dubitat d vtraq;

tor dicit. Naturale desideriū inest omnibus ad cognoscēdū primā cām ⁊ veritatē. Cuz quib⁹ cōcordās Aug.14.de tri.ait. Oēs homines tā boni q̄ mali eternā beatitudinez appetūt. Et.10.de ci.dei.c.1.dicit. Omniu3 certissima sententia ē: q rōne quoquo modo vti pñt oēs hoies velle esse btōs ⁊ felices. Quo p̄suppositō.v3 q̄ oēs appetit⁹ rōnalis appetit post mortē ⁊ videre deū ⁊ hre quādaz felicitatē oia bōa delectabilia i se ptinentē. Peto quis mouet rōnalē appetitu3 ad desiderandū talē futurā felicitatē: ⁊ certum est q̄ ip̄e deus qui in creatione ipsius anime humane naturalē appetitū sibi dedit.di. Aug.13.de tri.c.8. Ad appetendū futurā beatitudinez nā ip̄a cōpellit cui sūme.bon⁹ ⁊ incōmutabiliter beat⁹ creator h̄ indidit hec ille. Quod cōfirmās phs p rōnem.5.⁊.7. Phisy.di. In mouētibus ⁊ motis non est pcessus in infinitū: sed est deueni re ad p̄mū mouēs inmobile. Et Boe.metro.4.li.3.di. Stabilisq3 manēs.s.vt de⁹.das cūcta moueri.quod sic p3. Nam manus mouet i virtute brachij: brachiū in virtute cordis.cor i virtute aie: ergo aia mouet i virtute dei: q̄ si ut p3 de⁹ mouet appetitū rōnalē vltra p̄sentē vitā q̄ mortalis ē: ad appetendū aliā futurā beatitudinē. Aut ta is futura beatitudo est aut nō. Si ē habeo intētū: q: b̄m diffinitionē Arī felicitas hoīs stat i futuris bonis ⁊ nō in

p̄ntibus. Si āt aliq̄ futura beatitudo nō est: ergo de⁹ ociose vane ⁊ frustra dedit aie rōnali hūc appetitū. S3 hoc ē impossibile q̄ de⁹ faciat aliqđ ociose. qa.3.de aia.⁊ p̄mo Phisicoꝝ.⁊ scđo de celo ⁊ mūdo. phs dicit. q̄ deus nihil vnq̄ agit frustra: q̄ si sic est: ergo necessario ꝯcludit. q̄ felicitas hominis nō cōsistit in bonis p̄ntibus. sed simplr in futuris. ¶ Secūdo hoc idē pbo rōne finalitatis. Fūdamtū rōis ponit pbo.2. Phisicoꝝ.⁊.2.d aia.dicēs. Omne agens secundum rationē agit propter finē.⁊ nota quod dic̄ b̄m rōnem: qm̄ arbores virgulta ⁊ animalia bruta. etiam si aliquid faciunt ⁊ operentur ex quib⁹ aliquē finē cōsequūt: tū cū careant ratione.reguntur ab ipsa intelligentia.i. ab angelo. propter qđ Cōmētator sup.xi. Metha.ait. Nihil agit nisi mota superioribus causis que sunt de⁹ ⁊ intelligit. vñ op⁹ nature: op⁹ ē itelligētie. P3 ergo regula ē dicta. Nā agricola hoc fine laborat agꝝ ⁊ vinea3: ut recolligat fructus ⁊ vinum. Quo p̄suposito certum est: q̄ cum deus sit plen⁹ infinita sapia ⁊ itellcū a fortiori qcqd facit ꝓpter aliquē finē facit. qđ ꝯfirmās Cōmen.sup.2. Phisi.dic. q dñt debēt nō agere pp finē: tollūt sollicitudinē dei circa h̄ iferiora q̄ si sic ē: q̄ro. Cur de⁹ fec̄ elemēta fruct⁹ terre: ⁊ cetera oia aialia bruta. Et claꝝ ē: q̄ nō ob aliđ nisi ut ondert potētia3 suā: ⁊ ad

bois vtilitates. q eis vtit. ppter
qd phs. i. politicoz dic. Na fa-
cit oia alia ppter hominē. Et. 2.
Phisi. & ēt. 2. de anima ait. Finis
quodāmō oim ē hō. Qd totū cō
firmat. S. Bonauē. i. 2. di. i. pte
2. arti. 2. & formalr in. 2. d. 15. ar.
2. q. j. Ubi dic. Qd lz de⁹ prio fi
ne creauerit ōia dicta pp ostēsionez
glie sue. put dic Salomō puer.
16. Uniuersa pp semetipz opat⁹
ē de⁹: tū fine secūdario creauit ipe
aliq̄ ad nřm vsuz: aliq̄ ad nřaz re
creationē: & aliq̄ ad nřm subsidiū
qꝫ si de⁹ vt pz pp finē hominis su
pradicta creauit: ergo sequitur qꝫ
hō est nobilissim⁹ & prudētissim⁹
oiuz aialium. Quib⁹ pmissis etiā
quero quo fine fecit deus hoiez.
Si forte dicis qꝫ hoc fine ut sim
plicit in hac vita cōedat bibat
luxurietur diuitijs abūdet: & tan
dez moriat vt videm⁹ p experien-
tiaz & postmodū de ipso nulla ha
beat memoria. Claz est qꝫ hoc
falsissimū est: p eo qꝫ terra arbo-
res ceteraqꝫ aialia essent nobilio-
ra ipso homine: quod est contra
omnem naturalem phiam: que
vult finē nobiliorē esse oibus his
q̄ sunt ordinata ad finez. vt dicit
2. phisy. Idcirco oz cōcludet ho
minē immortalē esse creatū hoc
fine: vt immortali & futura bea-
titudine perfruatur. dicēte Bēn.
in suis sētentijs. Nūqꝫ de⁹ crea
turam rationalem creasset: nisi
eam ad eternam beatitudinem
ordinasset. hec ille. Quod si sic
est: ergo cum deus nihil frustra

agat. & cetera. Sequitur qꝫ bea-
titudinem hominis collocat nō
in bonis presentibus & visibilib⁹
sed simpliciter in bonis inuisibi-
libus super naturalibus & eter-
nis. Qd egregie ꝯfirmās. Lact.
in. 7. diuinaꝝ institu. aduers⁹ gē-
tes. c. 4. ait. Quis est eni vel tā i
eptus: vel tam ociosus: ut aggre
diat aliquid facere frustra ex quo
nullā vtilitatē nullū cōmodū spe
ret. ¶ Qui domuz edificat non
ideo edificat ut tantūmō domus
sit: sed ut in ea possit habitari.
Qui nauē fabricat. nō ideo assu-
mit opaz ut tm̄ nauis appareat: sz
ut in ea nauiget. Itē qui vas ali-
quod instituit ac format: nō ppte
rea id facit vt tm̄ fecisse videat: sz
vt vas illud effectū capiat aliqd
necessariū. Similiter cetera que-
cūqꝫ fiūt. nō vtiqꝫ in supuacuū. sz
aduersus aliquos vtiles laborā-
tur. Mūdus igitur a deo fact⁹ ē
nō vtiqꝫ ppter ipsuz mūdū: neqꝫ
enim aut colore solis: aut lune:
aut spiratione ventorū: aut hūore
imbriū: aut alimonia frugū: cuz
sensu careat indiget. Sz nec illud
quidē dici potest: qꝫ deus ppter
seipsum fecerit munduz. quoniā
potest eē sine ipso mūdo sic fuit
antea. Et his omnibus q̄ in mū-
do sunt queqꝫ generant. De⁹ ipe
nō vtit. Apparet ergo animātiū
causa mundū esse cōstitutū: quo-
niā rebus his quib⁹ ꝯstat animā
tes fruunt. Que vt viuere & vt
cōstare possent. oia his necessaria
temporibus certis subministrātur.

Rursus ceteros animātes hois causa esse factos ex eo clarū est: q hominī seruiunt ꝛ tutele ei⁹ atq vsib⁹ dati sunt. Et infra. Sicut ergo mundū nō ꝑpter se deus fecit. q2 cōmodis eius nō indiget. Sed propter hominē qui eo vtitur. Ita ipm hominē propter se que vtilitas deo in homine: ingt Epycurus. vt euz propter se faceret. s. vt esset qui eius opera intelligeret. qui prouidētiā disponēdi. rationē faciēdi: virtutē consumandi. ꝛ sensu admirari. ꝛ voce pro loqui posset: quorum omniū summa hec est vt deū colat. Is eniz colit qui hec intelligit. Is artificē omniū rerū. Is patrem suū veruz debita veneratiōe ꝑsequit: qui virtutē maiestatis eius de suorum operū inuentione. inceptiōe perfectiōe metit. Quod planius argumētū proferri potest: ꝛ mundū hominis: ꝛ homines sui causa deuz fecisse: q̄ q ex omnibus animantibus solus ita formatus est: vt oculi eius ad celum erecti: facies ad deū spectās vultus cum suo parente cōmunis sit. vt videat hominez quasi porrecta manu alleuatū ex humo ad contemplationē sui excitasse. hec Lact. Quare ex predictis rationibus patet qualiter humana felicitas: non consistit in visibilibus ꝛ presentib⁹ bonis. Sed simpliciter in inuisibilib⁹ ꝛ futuris. ¶ Tertio hoc idem probo distinctione. Ric. in. 4. distinct. 49. arti. ꝑmo quest. 3. i corpoꝛ quest. dicit. Cum queritur an beatitudo hominis possit eē aliquod bonū visibile ꝛ creatū: an simpliciter est bonū iuisibile ꝛ increatū. Respon. Beatitudo vite humane dupliciter potest accipi. Uno modo pro illo bono in quo ꝑfecte ꝛ plenarie quiescit humana vita. Alio modo ꝑ perfecta quiete humane vite in illo bono: que consistit in perfecta hominis coniunctione cum bono illo. ¶ Primo modo beatitudo est simpliciter quid increatuz. s. ipse de⁹. In nulla enim creatura ꝛ bono alio posset hō inuenirꝫ vnq̄ ꝑfectam sufficientiā ad quietādū ꝛ ꝑficiendū eum totum. Unde August. lib. j. confess. ait. Fecisti nos domine ad te: ꝛ iquietuz est cor nostrū donec requiescat in te. Igitꝫ eoipso q homo ſm animā fact⁹ est ad imaginem dei: tante capacitatis est: ut nullum bonum: possit ei sufficere preter sūmū ꝛ infinitum bonum. sicut dicitꝫ in libro de spiritu ꝛ anima ante medium. Beatitudo autem secundo modo accepta est aliquid existens in bono tanq̄ eius vltima ꝛ plena perfectio: ꝛ hoc est aliquid creatum. In nullo igitꝫ alio visibili ꝛ creato bono potest beatitudo hominis cōsistere. Hec Ricar. ad litterā. Aliā distinctionē breuē ꝛ auream ponit Thomas prima secūde. q. 2. arti. vltimo. in corpore quest. di. Cū qritur an beatitudo hominis possit consistere in aliquo bono visibi

¶ e creato. Respō. Impossibile est omnino ꝙ beatitudo hōinis consistat in aliquo creato bono: qa beatitudo est bonum perfectum totaliter quietens appetitū: alioquin nō esset vltimus finis: sed adhuc restaret aliqd appetēduz. Cūcta vero creata bōa si essēt in obsequiū hōinis non possent euz saciare. Et ratio ē qa obiectum voluntatis humane est vniuersale bonum sicut intellectus obiectū est uniuersale verū. Ex quo patet ꝙ nihil potest quietare voluntatē hominis: nisi bonū vl'e: qđ nō inuenit in aliquo bono creato sꝫ solū in ipso deo. di. ꝓpha Qui replet i bōis desideriū tuū. Et alibi saciabor cū apparuerit gl'ia tua. Et ideo sub figura dictum est. Exo. 33. Moysi desiderāti ꝑdictū bonū. Ascende ad me in mōte ⁊ ondā tibi oē bonuꝫ. Cum igitur ꝫm Boe. prosa. 2. lib. 3. Beatitudo hois sit simpliciť status quidam oiuꝫ bonoꝝ agregatiōe ꝑfectus: ⁊ talis agregatio sit simpl'r i solo deo. cōcludo pp hoc ꝙ beatitudo hois nō possit cōsistere i aliquo bono creato: sꝫ simpliciť in increato. hec Tho. finaliter. Ex predictis igiť auctīibus: rōnibus atqꝫ distinctionibus. pꝫ qualiter felicitas hois non pōt esse in p̄ntibus bonis: sed simpliciť in futuris. Et ꝑ ꝯn̄s etiā pꝫ scđus respectus. vꝫ significatiōis: quo fides ab Aplo diciť eē substātia rerū sperandaꝝ futuraꝝ. tantuꝫ.

¶ De tertio respectu quo fides dr̄ eē substātia reꝝ sp̄adaꝝ tm̄.

Terti' deīqꝫ respect' quo fides ab Aplo dr̄ eē substātia reꝝ sp̄andaꝝ tm̄ futurarum dicitur respectus inductionis. Regula est phi. 2. metha. ꝙ quodlibet obiectum mouet potentiam suā ad actum quod pꝫ. Nā cū son' seu vox sit obiectum potenite auditiue: si accidit ꝙ aliquis cum aliquo instrō seu ꝓpa voce facit dulcē cātū ⁊ sonū statim potentia auditiua moueť ad audiēdū eū. ꝙ si sic potentia sensitiua moueť ad proprium obiectū: a fortiori potentia intellectiua: ⁊ etiā volitiua dꝫ moueri ⁊ ferri i ꝓpriū obiectū: qđ est veꝝ ⁊ bonū increatū deserēdo ꝑpter hoc oīa alia obiecta sensibilia: visibilia: ⁊ atqꝫ creata. Et ideo cōueniēter Apl's diffiniens fidē: dixit eā esse substantiā reꝝ sperandaꝝ futuraꝝ: ⁊ nō p̄ntium: in quibus solū vt imediate claruit ꝯsistit humana felicitas: vt ex hoc hūan' itellect' ⁊ appetitus semp ꝑeligat ⁊ ꝑponat seu inducatur ad preeligendū seu ad ꝑponenduꝫ sp bona futura: ⁊ supnālia bonis p̄ntib' ⁊ naturalibus. Et q2 qsqꝫ debeat ⁊ teneať semp ꝑponere in actibus suis taꝫ intrinsecis q̄ȝ extrinsecis futura ⁊ supnaturalia bōa bonis p̄ntibus visibilib' ⁊ naturalib' tripliciter probo. Pͥo aucto ritatib'. Scđo rōne. Tertio exēplo. ¶ Pͥo ꝓbo auctībus.

Nā Matth.6. Sal. ait. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: vbi erugo & thinea demoli tur. & vbi fures effodiūt & furan tur: sȝ thesaurizate vobis thesau ros i celo: vbi nec erugo nec thi nea demolit̄: & vbi fures nō effo diunt neqȝ furant̄. hec ille. Apo stolus etiā ad col. c.3. ait. Si ɔsur rexistis cū xp̄o que sursum sunt querite: vbi xp̄us est in dextera dei sedens: que sursum sunt sapi te: nō que sup terrā. Arist. etiā li. de regi. pn. ad Alexan. ait. Noli appetere & querere qd̄ est cor ruptibile & trāsitoriū: sed para ti bi diuitias icorruptibiles & inmor tales: vitā inmutabilē: regnū eter nū: & dn̄atiorē gl̄iosam. Aug. etiā in i lib. de virginitate. sic dicit. Eternā gloriā semper pre oculis habeas: qm̄ tanta ē delectatio fu ture glorie: q̄ etiam si nō liceret amplius in ea manere nisi vnius diei hora: ppter hoc solū & innu merabiles anni hui⁹ vite pleni de licijs: & omni ɔfluentia bonorum tēporaliū recte: meritoqȝ cōtēne rent̄. h̄ ille. Idē quoqȝ Augu. li. 10. de ciui. dei. di. Tā delicata est futura beatitudo: tantoqȝ amore dignissima q̄ quicqd boni habe ri pōt i hac vita sine illa faciat ho minē miseꝝ nō beatum hec ille. Crisostomus ēt sup Matth. ait. Si quottidie oporteret nos tor menta pferre si ipsaȝ gehēnā par uo tp̄e tolerar̄: pro eo: vt xp̄m vi dere possemus in futuro iudicio venientē: & scōꝝ eius numero so ciari: nōne dignuȝ est pati oē qd̄ triste est mō: vt tāte futur̄ gl'ie pti cipes haberemur. hec ille. deniqȝ Greg. in omel. vnius martyris ait. Si consideremus frēs carissi mi: que & quāta sūt que nobis p mittuntur in celis: vilescunt aio oia que hn̄tur in terris. Terrena nāqȝ substantia supne felicitati cō parata pondus ē non subsidium: temporalis vita eterne vite cōpa rata mors est potius dicēda q̄ vi ta. Ipe eni quottidianus defect⁹ corruptiōis: qd est aliud q̄ quedā ɔplixitas mortis? Que aūt lingua dicere: vel qs intellectus capere sufficit illa supne felicitatis quāta sint gaudia. Angeloꝝ choris in teresse: cū beatissimis spiritibus glorie cōditoris assistere: psentes dei vultū cernere: incircūscriptū lumē videre nullo mortis metu affici: incorruptiōis ppetue mune re letari? Sed ad hec audita inar descit animus. Iāqȝ illic cupit assistere vbi se spat sine finē gau dere: sed ad magna pmia puenirē nō pōt: nisi p magnos labores. Unde Paulus egregius predi cator dicit. Non coronabit̄ nisi q legitime certauerit. Delectat igi tur mētē magnitudo premiorū: sed nō deterat certamē laboꝝ. h̄ Grego. Ex predictis auctoritati bus patet q̄liter quisqȝ tenet̄ ppo nere futura bona pn̄tibus bonis

¶ Scdō h̄ idē pbo vnica ratione s. cōparationis. Fūdamētū rōnis ponit phs. j. ethi. & phys. 2. 3. to pico. vi. Finis melior est omnib⁹

his que sunt ad finem. patet h regula. Nam innumerabiles ser ui ordinati ad finem seruitutis vnius domini: nihil fere habent nobilitatis & dignitatis per com parationem ad dominum qui est finis eorum. Insuper sanitas ad quam acquirendam ordinate sunt omnes medicine incompa rabiliter est melior omnibus si mul medicinis. Quo supposito certum est: q futura bona simpli citer: & non pñtia: sicut in prece denti monstratum est: sunt finis rationalis creature: ergo per cõ sequens sunt meliora incompa rabiliter oibus pñtibus bonis: p eo q hec bona presentia simpli citer ordinata sunt vt futura bo na acquirant. Sed manifestum est: sicut dicitur. 2. de generatio ne & corrup. Et in. 5. ethi. q na tura semper eligit quod melius est. Et in. j. ethi. dicitur. Ratio recta semper suadet & depreca tur ad optima: ergo pp̃ter hoc necessario concluditur q futura bona debent bonis pñtibus om nibus anteponi: cum incompara biliter sint meliora. q si quis op positum facit: non veram sed fal sam fidem in se possidet: ex qua ratione patet idẽ q supra. ¶ Ter tio deniq3 hoc probo vnico exẽ plo. Nam Crates philosophus thebanus. prout dicitur in lib. de vita & morib' philosophoꝝ: qui etiã fuit Zenonis preceptor: cũ valde virtuosus esset: magnũ auri põdus in mare proiecit, di. Abite pessime diuitie: ego potius vos mergã q3 ipse mergar a vo bis. Non eni3 putauit se posse si mul diuitias & virtutem possi dere. De ipso enim sic dicit Hie ro. & ponit. 12. q. 2. c. gloria epi. Crates ille thebanus hõ quõdã ditissimus: cum ad philosophan du3 athenas pgeret magnũ aurĩ pondus abiecit: nec putauit se di uitias simul & virtutes possidere. hec ibi. Et licet in aliquibus de cretis scriptum sit. Socrates ille falsu3 est: & venit ex vitio scripto rum: quoniam non fuit Socra tes: a sed Crates: sicut pdixi: q aurum in mare proiecit. Si igit pħs iste virtutes morales prepo nit cunctis opibus presentis vi te: fortiori quisq3 fidelis christia nus tenetur proponere futura & eterna bona omnibus presentib' & tpalibus bonis. Sic auctoritati bus rõne & exẽplo pmõstratũ est. Ex predictis igitur oib' patet ter tius respectus. v3. Inductiõis. quo fides ab Apostolo dicit esse substantia rerum sperandarum futurarũ tm̃. Et per ɔsequẽs pa tet declaratio scdi articuli. in quo p tertiũ respectũ declaratũ ẽ qlr fides nõ imerito dicit substantia rerum sperandarum & futurarũ: que bona speranda futura & inui sibilia supnaturalia ĩfinita & eter na nobis largiri dignetur omni potẽs deus: qui ẽ beatitudo atq3 felicitas omnium beatorum atq3 sanctorum: cui semper sit laus honor & gloria &c.

¶ Feria tertia post dominicā se-
xagesime de diffinitione ipsius
fidei. Sermo decimus.

Semen cecidit in terraꝫ bonā: ꝛ ortuꝫ fecit fructū centuplum. Luc. 8. c. ꝛ in euangelio ꝑterite dominice. Postꝙ̄ sufficiēter declarauimus duos principales articulos: in quibus monstratū fuit: q̄liter Ap̄ls conueniēter fideꝫ sanctissimā diffiniuit. di. ꝙ fides est substātia rerū sperādaꝝ ꝛc̄. Ubi d̄claratū ē: qd significetur per illud verbum substātia: ꝛ etiā qd significetur ꝑ illa verba sperandaꝝ: vt d̄ tota ipsius fidei diffinitiōe habeatur ꝑfecta scia: seu plēa cognitio ꝛ intelligentia. decreui ꝛ statui reliquos duos articulos non declaratos in sequentibus declarare. Quorum vꝫ primus: sed tertius in ordine talis erit.

¶ De tertio articulo de diffinitione ipsius fidei declarando.

Tertius igitur articulus i hodierno sermone soluꝫ declarandus: est videre quid significetur per illud verbuꝫ diffinitionis. vꝫ argumētū. Nam Apostolus in diffinitione ipsius fidei dicit. Fides ē substantia reꝝ sperandaꝝ: ꝛ statiꝫ subiūgit: di. armentū. Quero igit̄ qd significet̄ ꝑ illuꝫ terminū argumētum: seu q̄ro quo fine: ꝛ quo respectu Apostolus diffiniēs fidē dixit cā essentialiter esse argumētuꝫ non apparentū ꝛ certum est ꝙ diffiniuit eē argumentuꝫ triplici respectu. Prim⁹ dicit̄ respectus certificationis. Scd̄s dicit̄ respect⁹ exclusiōis. Tertius dicitur argumentationis.

¶ De triplici respectu quo fides dicitur esse argumentum: ꝛ primo de primo.

Primus igitur respect⁹ quo fides ab Ap̄lo d̄r eē argumentum: dicitur respectus artificationis. Fm̄ enim Albertū magnū in compendio: in tractatu de fide. Fides inq̄t dicit̄ eē argumentū nō apparentū: q2 fides sua luce ac virtute manifestat nobis certitudinaliter ea que non apparēt nobis: tāꝙ̄ si eēnt nobis apparētia. Manifestat aūt nobis ꝑcipue tria. vꝫ. preterita: presentia: ꝛ futura. ¶ Primo ꝑterita. Clarum est enim ꝙ secundum Bedam quatuor simꝰ creata sūt: vꝫ. Celū emphireū Chori āgeloꝝ. Mā ꝑma. Et tp̄s. Preteritū etiā ē ꝙ māꝫ postmodū diuersis formis repleuit: ꝛ d̄ tali ꝑteritareꝝ creatiōe. Et ēt de ip̄a ꝑmi parētis ex terra formatiōe: dicit̄. Geñ. j. In ꝑncipio creauit De⁹ celū ꝛ terrā scꝫ ex nihilo ꝛc̄. Predicta oīa preterita nobis nō apparētia fides demōstrat ꝛ manifestat tāꝙ̄ si ea actualit̄ videamus: di. Ap̄ls ad hebreos. xi. Fide intelligimus aptata eē secula. Et ecclesia cantat. Credo i vnū deū

patrem oipotentem: factorē celi ⁊ terre: visibilium ⁊ inuisibilium. Silr ⁊ pterita put sunt Incarnatio filij dei seu cōceptio ei⁹. Crucifixio. Resurrectio. Ascēsio. Atq; visibilis spūs. s. missio: hmōi fides sctissima nobis mãifestat. ¶ Scdo etiaz fides pñtia nobis demonstrat: lz visibilr nō sint nobis apparentia: put est q xps: totus realiter sit sub accidētibus hostie: seu put est q deus iuisibiliter res conseruat in eē: ⁊ insup magna puidentia eas regit: dicēte Augustio li. 5. de ciui. dei. Deus sūmus ⁊ verus: non solum celū ⁊ terraz: Angelos ⁊ hoies: sz nec etiaz exigui contēptibilisq; animātis viscera: nec auis pēnulā: nec herbe flosculū: nec arboris folium: sine suaz partiū pfecta dispōne ⁊ qlitate reliquit. h ille. ¶ Tertio deniq; fides benedicta certificat intellectū nostrū ēt de futuris: p eo q pfectionē beatitudinis firmiter credimus ⁊ intelligim⁹: ⁊ futurā oiu; mortuoꝝ resurrectionē: ⁊ isup vniuersale iudiciū: in quo ⁊ bonis in aia ⁊ corpoꝛ dabit eterna gloria. Malis vero eterna pēa: dicēte Athanasio i suo simbolo. Qui bōa egerunt ibunt in vitam eternā qui vero mala i ignē eternu;. Hoc Albert⁹ sentētialit Alex. vero d ales in. 3. pte summe. in tractatu de fide. Fides inquit dicit argumentū nō apparentū: p eo q tria que non sunt nobis visibiliter apparentia: prout sunt. 12. articuli: quos verbaliter explicauimus. Bona eterna: ⁊ rōnes credēdoꝝ. fides sanctissima credita nobis demōstrat. Nā. 12. articuli non sunt nobis apparentes. Bona ēt eterna seu futura felicitas nō sunt nobis apparētia: qz trāscendūt in pñti omnē naturalem intellectū. dicēte Aplo. j. corin. 2. Oculus nō vidit nec auris audiuit ⁊c. Deniq; rationes ipsoꝝ articuloꝝ ⁊ alioꝝ credendoꝝ nō sunt etiaz nobis apparētes: quod pz ad oculum. Nā quedā sūt veritates valide ⁊ apparentes. s. q deus est: ⁊ vn⁹ est: ⁊ omnipotēs est: qd etiam phi multis rōnibus pbāt. Sūt ⁊ alie rōnes credēdorū nō apparētes: sed valde debiles sm humanā rōnē: sicuti est credere tres personas esse simpliciter vnum deum. ⁊ credere q de nihilo ⁊ sine vlla mā pcedēte factus est totus mūd⁹: qd vtiq; est contra opinionē omniū phoꝝ dicēte pho. j. phys. sm oēs phosantes. Ex nihilo nihil fit. Similiter credere q de⁹ factus est hō: ⁊ q xps conceptus sit per spm scm: ⁊ q i cruce xpus esset beat⁹ in parte supiori: ⁊ i pte inferiori pateret ⁊ moreret. In talib; ⁊ similibus nō habēt nāles ⁊ apparentes rationes. Ex quibus patet: quare Apostolus dixit: q fides est argumentum non apparentium: qz tam articuli quam futura bona: ⁊ etiam rationes credendorum secundum humanam rationem sunt nobis in-

uisibilia ꝛ inapparabilia. Sed ꝙ uis intuitu humane ꝛ naturalis ratiõis: predicta sint nobis igno ta: tamẽ fides sanctissima nobis est manifesta: ꝛ de eis nos certificat. Itaqꝫ respectu trium pcedentium vꝫ. pñtiuꝫ: pteritoꝝ: ꝛ futurorum: seu ẽt articuloꝝ ꝛ rõnum credendoꝝ: atqꝫ futuroꝝ bonorum: fides dicitur esse argumentũ .i. certitudo nõ apparentium: Unũ fides dr eẽ certitudo articulorum credendorum: certitudo futuroꝝ bonoꝝ: certitudo preteritorũ. pñtiũ. ꝛ futuroꝝ. p eo ꝙ fides grã informata tm̃ robur pstat aie: ꝙ rõnes q̃ videnẽ ꝯgruitatis facit in intellectu eẽ necessitatis. Igit pp h̃ ꝯcludit ꝙ fides dr argumẽtũ nõ appentiũ qꝛ oẽs rõnes vel veritates que prius p nãꝫ nõ erãt apparẽter p fidẽ fiunt certitudinaliter apparẽtes ꝛ ꝙ fides realr sit argumẽtũ .i. ꝙ prebeat firmã certitudinẽ i itellectu hũano: de supradictis nõ appẽtibus: ac si appentia forẽt. qntuplr pbo. Primo auctib⁹. Scdõ rõne. Tertio distictiõe. Quarto silitudie. Quinto exemplo.

Primo pbo auctibus ꝙ fides ab Aplo ꝯueniẽter dicitur eẽ argumẽtũ .i. certitudo. Nã phs dissiniẽs argumẽtũ put recitat Alex. in .1. pte dicit. Argu. est ratio rei dubie faciẽs fidẽ ꝛ certitudineꝫ. h̃ ille. Iteꝫ Dyonisius de diui. no. c. 7. ait. Fides est manẽs credẽtiuꝫ: fundamẽtũ: ꝛ argumẽtũ i. certitudo collocãs eos in veritate. Itẽ quedã glo. super epłam ad Gal. ait. Fides argumentum est nõ apparẽtũ: qm̃ est firma inuisibiliũ certitudo. Ex q̃bus patet qualr fides certificat intellectuꝫ de nõ appẽtib⁹. ¶ Scdõ idẽ pbo vnica rõne que dicit causalitatis. Fundamẽtum rõnis ponit Auctor in libro de causis dicẽs. Nobilior causa sp nobiliorẽ producit effectũ. pꝫ hec regula. Naꝫ vitis seu vinea melior melius vinũ pducit: ꝙꝫ vitis vel vinea minus bona. Similiter melior arbor facit meliorẽ fructuꝫ arbore minus bona. Quo presupposito certũ ẽ ꝙ scia naturalis etiã prebet certitudinẽ de suis obiectis: etiã aliqñ nõ visis: put de hoc est qd̃ phi per rõnes pbãt deuꝫ esse: que tñ nunꝙ viderũt. Similiter ponunt intelligẽtias .i. Angelos qui vtiqꝫ erant eis inuisibiles ꝛ nõ apparẽtes esse imateriales: ꝛ motrices orbium: ppter qd̃ phs sciam nãleꝫ diffiniens .j. posteriorũ dicit. ꝙ est habitus cõclusionis demõstrate. Et .6. ethico. dicit. ꝙ scia est habitus demõstratiuus alicui⁹ rei qui ex necessarijs necessaria cõcludit. Qd̃ pꝫ in isto silogismo. Omne aial rõnale est disciplinabile. Ois homo ẽ aial rõnale: ergo ois homo est disciplinabilis ꝙ si vt pꝫ scia naturalis q̃ simpliciter pcedit ab itellectu causato ꝛ hũano certificat hoieꝫ de suis obiectis: g̃ a fortiori: fides q̃ ẽ habit⁹ supnaturalis ꝛ isusus: imediate a deo pcedens dꝫ certi

ficare intellectum humanum in
quo est ꝯ suis obiectis: que vtiqꝫ
dicunt̃ eẽ nõ apparentia. Aliter
sequeretur ꝙ intellect⁹ human⁹
in suo effectu esset nobilior deo.
pꝫ ex quo effect⁹ ipsius dei: q̄ est
habitus infusus ipsius fidei: ma
iorem nõ faceret certitudinem
ꝙ faceret itellectus human⁹: qđ
vtiqꝫ falsissimũ est: ⁊ ipossibile. ⁊
hec ratio a tale exẽpluꝫ confir-
mat̃. Nã legit̃ in hystoria Con-
stantini Imperatoris: ꝙ tempo
re ipsius fuit quidã magn⁹ phs
qui redarguẽs Constantinũ ex
hoc ꝙ xp̄ianus esset effectus:
dixit se velle disputare cuꝫ Ale-
xandro Alexandrie Epo viro
vtiqꝫ pfecto: ⁊ sãcto: scia tñ igna
ro: asserẽs ꝙ cũ vtiqꝫ ꝯuinceret
ꝓ eo ꝙ scia ē vera ⁊ certa. Fides
vero xp̄ianoꝝ erat per oia fides
incerta ⁊ bestialis. Quo audito
Imparator fecit predictũ epm ad
uocare. Qui ꝯfidens in dño vo
cat⁹ venit. Phs aũt se paraue-
rat interim ad bellũ iaculis acu
tissimis sciaꝝ suaꝝ. Moꝝ ãt cũ
vellet icipere disputare. Alexãder
epo dicit sibi. Scito phe ꝙ vn⁹
articul⁹ fidei est verior ⁊ certior
in intellectu humão: qlibꝫ scia
nãli: qđ cũ negaret dixit. ꝑcipio
tibi in virtute nois Iesu vt cre
das q̄ dico ⁊ taceas. Qui cũ nõ ac
quiesceret: statim os eius retro
collum versum est: nec vlteri⁹
loqui valebat. Ex qua rõne cum
exẽplo pꝫ. q̄liter fides ⁊ si habe-
at ꝓ obiecto nõ apparentia: tñ in
tellectũ de ipsis realit̃ certificat.

¶ Tertio h̄ idem ꝓbo distinctio
ne. Alexã. de alés in. 3. pte summe
in tractatu de fide dicit. Cum
querit̃ an fides sit argumẽtũ. i.
firma certitudo non apparẽtiũ.
Rñdeo ꝙ sic. Sed ne in equoco
loquamur argumẽtũ. 5. modis
dr̃. ¶ Primo argumẽtũ dicit̃ bre
uis narratio cũꝫ subsequentiũ:
secundum ꝙ dicũt cõiter docto
res in ꝑncipio libroꝝ. h̄ est inqui
unt argumentuꝫ totius libri: ⁊
appellant argumentũ collectio-
nem totius materie lib. simul.
¶ Secũdo argumentum dicit̃
ostensio quedam qua ex luce ali-
qđ male factũ arguit̃. Et de h̄ dr̃
Io. 3. Qui male agit: odit lucẽ:
⁊ non venit ad lucem ne argu-
ant̃ opera ei⁹. Et ideo ad Ephe.
5. dicit̃. Oia q̄ arguũt̃ a lũine ma
nifestant̃. ¶ Tertio argumẽtũ di
cit̃ signũ quoddã seu miraculũ.
Unde Ricar. li. de tri. ait. Uti-
mur in attestatione credẽdorum
fine cõfirmatione signis ꝑ argu
mẽtis: ꝓdigijs: ꝑ experimẽtis.
¶ Quarto argumẽtũ dr̃ ꝫ logi
cos rõ q̄dã dñiõstratia rei dubie
faciẽs fideꝫ ⁊ certitudinẽ. Et fi-
des sibi accipit̃ ꝓ effectu argumẽ
ti: ꝫ Theologos vero ecõuerso
qꝛ fides est faciens argumẽtũ ⁊
rõnẽ. ¶ Quito deniqꝫ argumẽtũ
dicit̃ ꝫm Augu. certitudo ex qua
aĩa mouet̃ in aliud. Et hoc mõ
fides dicit̃ argumentũ nõ appa-
rentiũ. vñ fides dicit̃ argumẽtũ
non eo mõ quo dicitur argumen

sum in locis: ⁊ in predictis quat-
tuor. Sz dicit fides argumentum
p similitudinē: q2 sicut argumen
tū est generās certitudinē respe-
ctu eius cuius dicit argumētuz:
ita fides dicitur certitudo respe-
ctu eius cuius est. s. veri nō appa
rentis: vel dic q̄ fides dicit argu
mētū nō ppue: sed p similitudinē:
qm sicut p argumētum venitur ad
conclonis notitiā. ita p fidem magis
ac magis illuminantē puenit ad
notitiā eternoꝝ bonoꝝ nō appa-
rētiū. Et iste ē modus rōnis non
naturalis: vt ē modus logicoꝝ:
sed gratuitus. Et ideo fides non
dicitur rō per modū speculatio-
nis ⁊ nature: sz dicit ratio p mo-
dū affectus ⁊ grē. ħ Alexan. sen-
tētialiter. Ex qua distinctione pz:
qualiter fides dicit argumentū:
qđ idē est quasi certitudo. Aliam
distinctionē ponit idē Alex. ibi.
di. Aduertēdū est q̄ argumentū
fidei nō dicit qualiscūqz certitudo
eū in aīa. 5. modis pcipue sit cer- certitudo quintuplex.
titudo. Quaꝝ prima. dicit euidē
tie. Scđa dicitur dependentie.
Tertia conscientie. Quarta
scripture. Quinta experiētie.
¶ Prima dicit certitudo euidē
tie que. s. iest aie pp rei euidētiā: ⁊
hec est certitudo pncipioꝝ per se
notoꝝ: quib9 aia consentit pprer
se ⁊ simpliciter sine vllo alio ar-
gumēto: rōne: ⁊ pbatiōe: put ē-
set illđ. Omne totū ē maius sua
parte. Nā vt dicit. j. topi. Vnū
qđqz pncipioꝝ est simplr sibi fi-
des. hec aūt certitudo habet in
aīa nō pp vllam ipsius intellect9
informationē: sz pp se tm: sicut pz
in illo qui pmo ante aliam infor-
mationē audisset h pncipiū. vz.
Omne totū est maius sua parte.
statī hoc audito certitudinaliter
consentiret: pprer ipsius rei eui
dentiā. Hac igit certitudie: fides
nō dicit esse argumētū. Et ratio
est: q2 credēda actualiter nō ppo
nunt intellectui p modū euiden-
tie: vt pz de se. ¶ Scđa certitu-
do in aīa dicit esse dependentie.
Hec autē certitudo ex alijs depē
det siue sumit: sicut questiones
hūt certitudinē ex pncipijs. Et
talis certitudo non est pprer rei
euidētiā sed magis pprer infor-
mationē intellectus ex aliquo ar
gumento vel rōne. Hoc modo
pōt hri certitudo ēt de ipa fide:
si articuli fidei presupponunt eē
tāqz quedā pncipia per se nota.
Et ratio est: q2 cum in ipsis arti-
culis inueniat intellectus huma-
nus causaz ⁊ rōnez q̄ credat eis
s. pmā virtutē: que in eis ē: tunc
certificat ⁊ assentit: pro eo q̄ sicut
in alijs sciētijs: ipsa pncipia credi
mus pprer se: ex qb9 elicim9 con
clusiones. Ita a simili pp grāz fi-
dei elicimus hāc conclusionē eē
verā cū alijs: vtputa. q̄ deus est
trinus ⁊ vn9 ⁊ grā fidei ē ratio q̄
arguit veritas bonoꝝ credēdo-
rū. ⁊ ideo fides se hz quasi p mo-
dum logicalē: q2 sicut ex illa pte
in pncipijs rei euidētia est suffici-
ens argumentū: vt ei consentiat
intellectus. Ita fides seu infor-

matio prime veritatis per lumen prime veritatis ē sufficiens argumētū vt intellect⁹ cōsentiat ipsi pme veritati: ex qua deinde elicitur ois cōclusio: ꝛ rō est demōstratiua veritatis. Unde presupposito hō pncipio sicut per se noto. Deus iustus est: ergo bene arguitur per cōns. ꝙ reddat vnicuiꝙ ꝫm opera sua: nec potest aliter facere ꝫm theologos in. 4. dist. 46. quin mala puniat: inquantuꝫ talis punitio respicit condecentiā sue bonitatis. Simili presupposito hoc alio pncipio. videlicet. deus misericors est: ergo bene sequit: ꝙ necessario facit misericordiā in bis que concernunt condecentiam bonitatis sue. Ex quib⁹ pꝫ scda certitudo. ❡ Tertia certitudo in anima dicit conscientie seu gratie. Et hō certitudo pueniet ex diuina gratia: ipsam conscientiam informante: quodā infuso lumine veritatis: que certitudo est fidei: siue formate: siue informationis. Ratio aūt huius certitudinis est: quia cū prima veritas que deus ē fidē inspirat in aia sic cōscientiā inflāmat. ꝙ sicut aliqo cogitur ex ipsa euidentia consentire isti veritati. omne totū est maius sua parte. ita per habituꝫ infusum fidei: conscientia informata gratia artatur ꝛ cogitur cōsentire credendis seu veritati ppter se. Unde sicut negare istam propositionē. omne totū est maius sua parte: est naturaliter contra sciam: sic negare articulum fidei: est etiam cōtra cōsciam illius: que supnaturaliter habituꝫ fidei infusum a deo acceperit. Ex quibus etiam patet tertia certitudo. ❡ Quarta certitudo in aia dicit scripture hō enim certitudo fidei generat simpliciter in aia seu auctoritate. seu ex testimonio sanctaruꝫ scripturaꝝ. Et sic etiā fides dicit esse argumētū nō apparentū. i. certitudo quedam que accipit: aut ex testimonio: aut ex auditu ꝛ predicatione scripturarū. De qua certitudine. Apostolus ait ad Ro. 10. Ergo fides ex auditu ꝛc. ❡ Quinta deniꝗꝫ certitudo in aia dicit experiētie. Hō aūt fidei certitudo habetur per modū affectus siue gustus spūalis in aia. Unde sicut aliqs de rebus materialib⁹ quātū ad corporis sensus hꝫ certitudinē materialē per modū gustus ꝛ tactus. sic ēt talis certitudo inuenit in viris moralib⁹: seu in hominibus virtuosis respectu suoꝝ obiectoruꝫ. Sic a simili mediante fide experitur hō: etiā in pūti vita quādaꝫ certitudineꝫ de bonis eternis: ꝛ nō apparētibus p spūalē gustum qui in aia per fidē generatur: de quo spūali gustu dicit pphā. Signatū est sup nos lumē vultus tui dñe. vꝫ. per fidē infusaꝫ ꝛ sequtur. dedisti letitiā in corde meo. Et alibi dicit. Quā magna multitudo dulcedinis tue dñe quam abscōdidisti timētib⁹: te per fideꝫ s. infusaꝫ. Isto igitur etiā modo: fides dr eē argumētū. i. certitudo

nō app:rētiū. Et sic ex ista distin-
ctiōe p3 q̄liter intellect⁹ q̄drupli-
citer certificat̄ per fidez de reb⁹
nō apparētibus. s. per depēden-
tiam: p grām ꝛ ɔsciam: per scri-
pturā ꝛ p̄dicationē: ꝛ insuper p
experientiā. ꝛ p ɔñs p3 qualiter
fides dicit̄ eē argumentū. i. cer
titudo non apparētiū. ¶ Quar-
to etiā pbo idez similitudine. v3
quare fides arguit vel certificat i
tellectū de non apparentib⁹. Re
citat enim Fulgentius sup epl'az
ad Ro. q̄ antiqui depingebāt fi
dem vultu obscurā ꝛ quasi vela
tam: nudā circa spatulas ꝛ pect⁹
lauro coronatam: sceptrum in
manibus tenentem sub pedibus
duas vel tres: vulpeculas hñtē:
ꝛ in gestu constantiā: h̄ Fulgēti⁹
Quaz figurā qdā magister Pa
risieñ. s. Holcoth exponēs dic.
Fides obscura vultu depingit̄: q2
de articulis ꝛ ō credibilib⁹ sciaz
nō habz. dicēte Aposto. j. cori. 13.
Nūc videm⁹ per speculum in
enigmate. Depingitur etiā nuda
circa spatulas ꝛ pectus: per qđ
significatur q̄ fides paliari non
debet: p parabolas ꝛ enigmata:
vl' p verba obscura ꝛ dissona: p
ut heretici faciūt. Sed debz clar
nude ꝛ simplr tradi. Depingit̄
etiam lauro coronata: per quod
significatur q̄ fides habet victo
riam contra demones carnem
ꝛ mundū: ꝛ ɔtra inimicos fidei
christiane. Nam victores antiq-
tus lauro coronabātur ideo pp
hoc cantat ecclesia de martyrib⁹

Fidei pictura

laureis ditant̄ bñ fulgidis. Depi
git̄ etiā cū sceptro in manib⁹: p
qđ significat̄: q̄ fides est regina
oīuz aliaz virtutum: ꝛ imparrix
xp̄i filia: ꝛ spōsa regis eterni. Et
h3 deū p obiecto: cui tanq̄ sce-
ptro apodiat̄: qđ ē signū marie
certitudinis ꝛ firmitatis. Depi-
git̄ etiā cū vulpeculis sub pedib⁹
eius: p quas significant̄ heretici:
quos vera fides calcat cū certitu
dine veritatis. Depigit̄ deniq3 q̄ i
gestu gerit constantiaz: p quod
significatur: q̄ fides ex quo adhe
ret p̄me veritati: firmiaz certitu
dinē h3 de futuris bonis. Ex q̄
figura seu similitudine: p3 quali-
ter fides certificat intellectum d
bonis nō apparētibus. ¶ Quin
to deniq3 hoc probo vnico exē-
plo. Legitur enim in legenda sā
cti Ignatij martyris: q scripsit
epistolas virgini. ꝛ ecōuerso. vir
go Maria sibi. Qui cū esset epūs
in anthiochia: ꝛ Romaz perdu
ct⁹ compelleret̄ a Traiano Im-
peratore acerbissimis tormētis ꝛ
flagellis negare dñm Iesū xp̄m
dicebat se nullo modo posse: pro
eo q̄ hēbat scriptuz in corde no-
mē Iesu xp̄i: per quod cert⁹ erat
de bonis futuris ꝛ supernatura
libus habendis: lz nō apparēti-
bus: Volēs igit̄ Imperator post
mortem eius probare qualē im
pressionem in eius corde facie-
bat xp̄i fides: inuenit in corde
eius scriptuz nomē Iesu litteris
aureis: ꝛ cū in diuersis partib⁹
cor scinderetur: in qualibet parte

inueniebatur scriptū nomē Je-
su. hoc igit modo: vt probāt au
ctoritates: rō: similitudo distictio
atq; exemplum: patet qualiter fi
des ab Apostolo dicitur esse ar-
gumentū id est firma certitudo
de nō visis: ⁊ de non apparenti-
bꝰ. ⁊ per consequens etiā patet
primꝰ respectꝰ. vz certificatiōis.
¶ De secundo respectu quo fi-
des dicitur esse argumentum.

Ecūdus respectus etiā
quo fides ab Apostolo. di
citur eē argumētū dicit
respectus exclusionis. vz cōtra
rioꝝ. Non tm̄ fides vt imedia
te claruit certificat intellectū de
credēdis: ⁊ de futuris bōis. Sz i
super excludit ab itellectu oia q̄
ꝯtraria sūt ipsis credēdis ⁊ futu
ris bonis adipiscendis: lz adhuc
non apparentibus. Et q̄ fides
excludat omnē errorez ⁊ infideli
tatem habitui ipsius fidei con-
trariū: tripliciter probo. Pri
mo auctoritate. Scdo ratione.
Tertio similitudine. ¶ Prio
pbo auctoritate. Nam glo. sup
illa verba Jo. i. Ecce agnus dei:
ecce qui tollit peccata mūdi ait.
Presentia fidei tollit ab anima
omnem rubiginez erroris ⁊ infi
delitatis. sicut presentia agni dei:
tollit ab aīa omnia peccata. h illc.
Ber. etiaz in suis sententijs ait.
Fides omnia a se abijcit: que sūt
contra veritatez. ¶ Scdo idem
probo vnica ratione. vz. formali
ratio. Fundamentum ratiōis po
nit pbs. i. de generatione ⁊ corru
ptione. dicēs. Generatio vnius
forme: ⁊ precipue contrarie: sp
est corruptio alterius. Patet hec
regula. Nam generatio caliditā
tis in aqua totaliter corrumpit i
ea formaz frigiditatis. Similiter
generatio sanitatis in corpore for
mam infirmitatis que prius i co
existebat destruit. Quo psupposi
to: certū est q̄ tres pcipue sūt for
me ꝯtrarie habitui ipsiꝰ fidei: seu
certitudinis fidei. vz suspitio: du
bitatio: ⁊ opinio. Jdeo adueniē
te habitu fidei ifuse in aia stati cor
rumpitur ⁊ expellitur ab anima
omnis forma suspitionis: dubi-
tationis: atq; opinionis. Et q̄
predicta tria fidei cōtrarientur.
⁊ per consequens ipsa aduenien-
te ab anima excludantur patet
Nam suspitio fm pbm est affir-
matio alicuius rei cū aliquo leui
⁊ momētaneo signo. Ecōtra: fi-
des cum vt i precedentibus pz:
sit firma adhesio ⁊ certitudo ad
ipsaz pmaz veritatem: que deus
est. Et qua nihil fortius vt dicit
in Esdra. mānifestum est q̄ fides
est ipsi suspitioni ꝯtraria. Et ideo
fide adueniente in anima stati cor
rumpitur omnis forma suspitio
nis fidei contraria. Dubitatio
est etiam ipsi fidei cōtraria: qđ pa
tet. quia dubitatio fm eundem
pbz ⁊ Alexan. in. 3. parte summe
in tractatu de gratia. Est vacilla
tio intellectus inter vtrāq; par
tem contradictionis: vtputa. qñ
quis vidēs aliquas duas opinio
nes eque fortes dubitat d vtraq;

opinione: an sit vera vel falsa: sicut etiam ille qui habet rationes eque fortes ad hoc q sit in gra: et q n sit i gra. Sic qn videt se ee tepidum in amando deum. et no habere affectu orandi. Et ex opposito videt q nullam habet voluntatem peccandi: nec vllo modo peccaret: talis dubitat se esse in gra cum habeat rationes eque fortes ad hoc et ad suum oppositum. Econtra vero cu fides sit firma adhesio sine vlla dubitatione ad primam veritatem. Ideo adueniens in anima corrumpit et expellit omnem dubitationem tanq formam et rem per omnia sibi contrariam. Opinio denique etiam est fidei contraria: qm opinio sm phm et Alexan. vbi supra est acceptatio vnius partis contradictionis: cum formidine tamen alterius. seu sm eundem phm. j. posterior. Cum scientia sit necessariorum opinio simpliciter est: contingentium alr se habere. sicut exempli gratia. Ille qui habet rationes ad vnum simul: et ad suum oppositu: tame idem fortiores habet rones ad hoc q ad aliud suu opposita. sicut quando in vna parte videt se feruentem in amore dei: et lugentem pro peccatis: ex opposito vero sentit rebellionem carnis et fragilitatem. Et sic per consequens talis magis opinatur se esse in gratia: q econuerso. Econtra vero cum fides sit firma adhesio sine formidine alicuius contradictionis ad primam veritate: et insuper fides sit tm necessarior. Ideo i anima adueniens corrumpit et expellit omnem opinione tanq forma: et rem per omnia sibi opposita. Ex quibus omnibus collige: q fides dicitur argumentum rationeexclusionis: qr arguit: corrumpit: et expellit omnia: et pcipue tria predicta sibi contraria et opposita. Hec ratio elicitur ab Alexan. vbi supra. et insuper a Tho. scda scde. q. 4. articu. j. in corpore. q. Tertio. denique probo similitudine q. s. habitus fidei excludit ab anima omnem errore: et omnia que sunt contraria certitudini eius: qua similitudine ponit glo. ad litteram super verba Apoc. 12. Mulier amicta sole et luna sub pedibus eius. dicit. Sicut sol sua luce oes materiales tenebras ab aere expellit: sic fides infusa sua spirituali luce expellit ab anima tenebras omnis erroris et infidelitatis. h glo. Ex predicta igit auctoritate: ratioe atque similitudine patet qualiter fides dicitur esse argumentu non apparentum: pro eo q arguit: expellit: et corrumpit omnia ea que sunt certitudini ipsius fidei contraria et per consequens etia patet respectus scdus qui dicit respectus exclusionis.

¶ De tertio respectu quo fides dicitur esse argumentum.

Tertius denique respectus quo fides ab Apostolo dicitur esse argumentu non

apperentum dicitur respectus ar
guitionis. Nam fides dicitur es
se argumentū .i. quasi arguens
mentē. Duplicē aūt mentem fi-
des arguit. vz. oiuz infidelium.
Quō vt dicit Alexā. vbi supra.
Ex quo infideles nō hñt verā fi-
dē carent iugiter spirituali letitia
spiritus sancti ⁊ p ꝯñs hñt iugi-
ter cōscientiā cauterizatā ⁊ ama-
ram. Et si aliqñ aliqs īfidelis sen
tire vr̄ in sua fide aliquē gustum
nō est perfectus: cū sit acquisitus
siue infusus a diabolo ⁊ non a deo
Quobrem diuia iustitia iustissime
ꝓpter infidelitatem eoꝝ ꝑmittit
eos errare: ꝓpter quod Apostolus
bene dixit. ꝙ fides est argu-
mentū ꝓ eo ꝙ arguit oium infi-
deliū mentē. ¶ Scdō insuper fi-
des dr̄ argumentū: eo ꝙ arguit
etiā quorundā fideliū mentes: q
⁊ si habitū fidei in baptismo su-
sceperunt: tamē opa fidei nequa-
ꝗ̄ hr̄e volunt: ⁊ iō ꝓpter hoc ha
bent iugiter ꝯsciam amaricatam
⁊ cruciataȝ ⁊ omni spirituali gau
dio priuatā. Et ꝙ fides dicatur
argumentū: eo ꝙ arguat in vita:
⁊ pcipue i morte: seu repleat mē-
tes: tā infidelium ꝗ̄ quorundā fi
deliuȝ opera fidei despicientium:
omni amaritudine ⁊ dolore qua
drupliciter probo .s. Prio au
ctoritate. Scdō rōne. Ter-
tio similitudine. Quarto exē-
plo. ¶ Primo probo auctē Au
gu. lib. cōfessionuȝ. vi. Iussisti do
mine ⁊ sic est: vt ois inordinatus
aius. s. tā fideliū ꝗ̄ infideliuȝ sibi
ipsi pene sit. Et Isa. 59. dicitur
Cor impij. vz. fidelis ⁊ infidelis
est quasi mare feruens: qd̄ quie-
scere nō pōt. ¶ Scdō hoc idē ꝓ-
bo vnica rōne. vz cōtrarietatis.
Fundamentū rōnis ponit phus
2. physi. ⁊ 5. metha. di. Idē ali-
ter se hñs est cā cōtrarioꝝ. Pa-
tet hec regula. Nā pñtia naute
sicut est cā cōseruationis nauis in
mari. ita eius absentia p accñs: ē
cā ipsius submersiōis. Itē sicut
obediētia serui ad dñm est cāusa
eius beniuolentie: sic p oppositū
deficiente obediētia deficit ⁊ be-
niuolētia. Quo presupposito cer
taȝ est: ꝙ hō hñs verā fidē cum
operibus bōis: sentit suauē gustū
⁊ pacē aīe sue: tā in vita ꝗ̄ i mor
te: dicēte Salo. ꝓuer. 1. Secura
mens quasi iuge cōuiuiū: ergo p
oppositū: hō infidelis: ⁊ ēt chri
stianus qui d̄ficit in opibus fidei
necessario priuatur pace aīe: ⁊ io
cunditate cordis: tā in vita ꝗ̄ in
morte. ¶ Tertio h idē ꝓbo simi
litudine. Nā Aug. dicit sup illa
verba Io. 3. Qui male agit odit
lucē: sicut palato egroto amarus
fit panis: sic oculis egris odiosa
est lux. qd̄ si sic est. ꝙ corruptis or
ganis sensitiuis obiecta sana cau-
sant in eis amaritudinē: ergo a si
mili: corrupta anima rōnali: aut
p infidelitatē: aut p defectuȝ bo-
noruȝ operuȝ: causatur in ea ma
xima amaritudo ⁊ turbulētia: tā
in morte ꝗ̄ i vita. ¶ Quarto de
niqȝ ꝓbo vnico exēplo. ꝙ vȝ fi-
des arguit .i. cruciat mētes: tām

fideliū ꝙ maloꝝ christianoꝝ i vi
ta .sed precipue in eoruꝫ morte.
Prout.n.recitat phs i li. de aia-
libus. Quoddā aial nomine Ci-
(Cignus)
gnus: q vtiqꝫ est albissimus in oi
vita sua hꝫ luctū in voce pro can
tu in morte vero sua cū voce ce-
terisqꝫ mēbris ostēdit ⁊ facit ma-
ximā melodiā ⁊ festiuitatē. Et rō
nē assignās phs. dicit. ꝙ iō in vi-
ta luget: qꝛ sanguis eius est puris
simus sed modicus est dispersus
in mēbris: seu per mēbra circū-
quaqꝫ, ita ꝙ ď eo quasi nihil rema
net apud cor . In morte ṽo p op
positum ostendit summā letitiā:
hoc ideo est: qm̄ sanguis purissi-
mus p membra dispersus totus
cōcurrit ad cor. Totū cōtrariuꝫ
vt dicit phs ibidem. facit animal
qŏdā noie sirena qŏ vtiqꝫ ē piscis
(Sirena)
marinus: hñs a media pte supio-
ri similitudinem hois ab inferio
ri vero similitudinem piscis hoc
eniꝫ animal in tota vita sua habet
suauissimum cantum: ⁊ maximā
ostendit letitiam. In morte vero
cuꝫ voce lamentabili ⁊ lachrymo
sa pre nimio dolore se totum di-
scerpit. Et rō est: qm̄ in eius vi-
ta cum habeat sanguinem vene-
nosum qui stat quasi totus in ve-
nis ⁊ cauda: ⁊ q̄si nihil remanet
apud cor. Et iō letaꝛ in vita. In
morte vero sūme tristaꝛ: qm̄ tot⁹
sanguis venenosus existens disp
sus in cauda: seu in parte eius in-
feriori concurrit ad cor. His de-
claratis: dico per similitudinem
ꝙ verus fidelis propter difficul-
tatem opeꝝ: ⁊ incertitudineꝫ sue
salutis: ⁊ si aliqualem hēat in cor
de letitiam tñ quasi timidus ⁊ tri
stis viuit: sed in eius morte: qm̄
ei offerꝛ meritū suorum operum
⁊ argumētū vere fidei: ⁊ insuper
salutis certitudo: summe iocun-
daꝛ atqꝫ letaꝛ: ⁊ penitus ab eo ad
modum Cigni discedit omnis ti
miditas atqꝫ tristitia. Econtra
vero homo infidelis: seu ēt chri-
stianus non habens opera fidei:
sed opa mūdi carnis atqꝫ dyaboli
qui vtiqꝫ. Sirene cōparaꝛ: in to
ta vita sua quasi letari dꝛ. pp leti-
tiam ⁊ vsuꝫ pñtium ⁊ delectatio-
nem. Et qm̄ demerita sua adhuc
ab intellectu cordis sui sunt disp-
sa in morte talis summe tristabiꝛ
atqꝫ cruciabitur. Et hoc ideo fiet
qm̄ ab Angelis bonis ⁊ malis ei
presentabunꝛ oia demerita sua et
insuper oēs defectus operum bo
norum. Et sic ex p̄dictis omnib⁹
patet tertius respectus .s. argu-
mentationis. in quo monstratuꝫ
est qualiter fides dicitur eē argu
mentum: qꝛ.s. arguit maloꝝ fi
delium atqꝫ infidelium menteꝫ.
Et per consequens etiam pꝫ de-
claratio tertij articuli declarandi
qŏ erat videre quid significaret
per illud verbum diffinitionis.
vꝫ argumentum non apparen-
tium. Et declaratum est ꝙ Apo
stolus dixit: ideo fidem esse argu
mentum respectu certificationis
⁊ respectu exclusionis ⁊ respectu
argumentationis: quaꝫ certifica-
tionem: exclusionem: atqꝫ mētio

letificationē: vobis concedere di gnetur deus benedictus. Amē.

¶ Feria quarta post dominicam sexagesime. Item de diffinitione ipsi⁹ fidei. Sermo vndecimus.

Semen ce cidit i terrā bo nam: & ortū fe cit fructum cen tuplū. Luc. 8. & in euangelio pte rite dominice. Postq̄ in supiori bus sermonibus sufficiēter decla rauimus tres principales articu los fundatos sup diffinitōe ipsius fidei in qbus declaratum est qd significetur per illa verba. fides est substantia rerum sperandarū argumētū restat deniq;: quartū articulum declarare: in quo vide bitur qd significet per illud ver bum vltimū diffinitionis. vz nō apparentum. Cuius articuli de claratio talis est.

¶ De quarto articulo de diffini tionis quiditate.

Quartus postremo arti culus i hodierno sermo ne de diffinitione ipsius fidei simpliciter declarandus est videre qd significetur p illud ver bū vltimum diffinitōis. vz non apparētiū. Nā Aplus in diffini tione ipsius fidei dicit. Fides est substātia re. sperā. argumentū. & statim subiungit. dicens nō appa rētiū. Quero igit qd significet p illum terminū. vz nō apparētiū. Sed quero quo fine: & quo respe ctu Aplus diffiniēs fidē dixit eā essentialr argumētū nō apparen tiū. Et certū est q diffiniuit fidē esse argumētū nō apparētum tri plici respectu. Quorū primus df respectus distinctōis. Scōs dicitur respectus gratificatiōis. Tertius dicitur respectus glo rificationis.

¶ De triplici respectu quo fides df argumentū non apparentiū.

Primus igit respectus quo fides df ab Aplo eē argumētū nō apparētiū df respectus distinctiōis. fm enim Tho. scōa scōe. q. 4. arti. 1. in cor pore qōnis. Per hoc inquit q Aplus dicit fidem esse argumen tum non apparentium. distinguit habitus fidei ab habitu ipsius sciē tie: per quā scientiam fit aliquid expresse apparens ipsi intellectui cum scientia: vt dicit. i. posterioꝝ & .6. ethico. sit habitus demōstra tiuus alicuius conclusionis & ve ritatis. Oppositum est de fide: quoniam fides est habitus a deo infusus alicuius cōclusionis & ve ritatis non simpliciter intellectui demonstrate. Et propterea fides diffinitur ab Apostolo esse argu mentum non apparentiū. Conue nientissimum igitur fuit q fides simpliciter fuerit diffinita magis per nō apparētia q̄ appentia. qd tripliciter pbo. Primo aucto ritatibus. Scōo rationibus. Tertio similitudine. ¶ Prio

probo auctoritatibus fides vз diffiniri per nō apparētia. Nam de consecra. dist.4.c. Venit sacerdos. dicitur. Non per signa ꝛ rationes: sed per simplicem fidem veritas fidei est colēda. Itē glosa super verba ad Roma.12. Nō plus sapere ꝙ oportet sapere. Sed sapere ad sobrietatem ait. Superbe nature speculū humilitatis quod est sincera fides sine alia visibili ratione debuit ꝓponi vt a superbia ad humilitatē transiret. hec glo. ¶ Scdō hoc idez probo triplici ratione. Prio ratione accumulationis. Scdō ratione causationis. Tertio ratione corruptionis. ¶ Prio pbo ratione accumulationis. vз virtutis. simpliciter virt⁹ fidei debuit esse de nō visis ꝛ nō apparentibus. Fundamētuз rationis ponit phus.2.ethi.di. Virt⁹ consistit circa bonum ꝛ difficile quia virtus ꝛ ars semper sunt circa difficiliora. patet hec regula. Nā quia castitas hēt difficultatē in ꝯseruatiōe sui: ideo castitas dicitur sūme virtuosa. si sic est ergo vbi maior est difficultas: ibi est ꝛ maior virtus: seu maior ratio virtutis. prout patet in his q non tm̄ maritalem ꝛ vidualē: sз insup virginalem castitatem cōseruant. Similiter ꝛ in his q daris omnibus bonis suis pauperibus deo seruiunt in spontanea paupertate. Quo presupposito certuз est sicut nō est virtuosū videre lucidum seu aliquid facere qđ de se est facile: sic nec credere qđ manifeste est probabile seu certificatuз demōstratiuis rationibus esset laudabile ꝛ virtuosuз. Sed vtiqз virtuosum est ꝛ laude dignū: simpliciter crede deo: in his: que sensus seu ratō non cōprehēdit. Et qđ maximū ē credere simplicit deo in his q̄ sens⁹ vel rō vidētur oīo dissuadere: eo in intellectu magna difficultas consistit. Sed cum nulla ī mūdo seu in qualibet virtute: maior difficultas esse possit: ꝙ contra nām ꝛ ꝯtra oēm rōnem violenter subijcere per volūtateз. Intellectū his que sunt fidei: ꝛ que nō sunt apparētia sequitur p ꝯńs maior virtus cōsistit in fide que est de nō apparentibus: ꝙ ꝯsistere possit ī qualibet alia scīa: que p suo obiecto habet rōnes apparētes ꝛ demonstratiuas. Ut igitur quelibet rōnalis aīa magis proficere posset in virtute. Ideo pp hoc deus proponere voluit nobis bona solum apparētia p virtutē fidei. ¶ Scdō hoc idē pbo rōne causationis. Fundamētuз rōnis ponit Auctor in lib. de causis di. Ubi est plus đ causa: ibi ē etiam plus de cāto. pз h̄ regula. Nam seruo magis fideli dn̄o suo: maior datur remuneratio: ꝛ premiū: cum fidelitas sit causa mercedis ꝓmij: atqз beniuolētie. Similit maior arbor nāliter plures fructus producit. Quo presuppsito certum ē vt phs dicit. j. ꝛ.10.ethi. Felicitas est ꝓmiū

virtutis. q si sic est: cum inter ceteras virtutes maxima sit virtus fidem habere: et bonis non apparentibus credere: put in precedenti rone pbatum est. Concludit pp hoc q maximum premium maximaqz remuneratio talem fidem habenti bus a deo debeat: cum ipse habeat maximam cam pmii atqz mercedis. Oppositum e si ho habuisset sciam de non apparentibus sm rones nales sicut de apparentibus: qm habuisset paruam difficultate: sicut habetur etiam in ceteris scientiis naturalibus: in qbus intellectus cogit ad credendum. Et sic per ons paruum vel nullum meritum habuisset. Qd ofirmans Grego. in quadam omel. super verba. Jo. 20. vz Cum esset sero die illa. etc. ait. Fides non habet meritum vbi humana ratio. i. humanus sensus prebet experimentum. Nec mirum si paruum vel nullum haberet meritum seu felicitas: si fides esset de apparentibus: qm si haberet certa scientia de ipsis. Intellectus cogeretur ad credendum: et per ons talis creditio: nec virtuosa esset: nec deo accepta. Na ad hoc q aliqd nome virtutis acqrat requirit q ad illud voluntas sit libera. Sic. n. dicit phs. 3. ethico. Uirtus et vitium voluntaria sunt: et bonum semp est voluntarium. qd aut non est voluntarium: no est bonum. hec ibi. Et. 2. ethi. dicit. Uirtus est habitus electiuus. Et Nicolaus papa. 20. q. 3. c. phs ait. Qd enim qs no eligit nec optat profecto no diligit. qd at no diligit facile contemnit. nullum ergo bonum est nisi voluntarium. hec ille. Item extra de resti. spo. c. Solicite. Alex. tertius ait. Non est verisimile q sponte iuri suo renunciauerit: qui renunciauit spoliatus. Item extra de his que vi metus ue cau. fiunt in. c. audientia. dicit Inno. tertius. Quia vero que vi metus ve cau. fiunt carere debent robore firmitatis. Deniqz. 20. q. 1. c. illud. vi. Satis inutile est vt coacta seruitia domino prestet. qm coacta seruitia deo non placent. Que omnia supradicta cofirmas Tho. scda scde. q. 2 articu. 10. dic. Cum queritur an ratio humana possit pdesse ad meritum. Rndeo. Ro humana ad ea que sunt fidei pot se habere ad volutate credentis dupliciter Uno mo sicut precedens: vtputa cum quis no vult credere: vel cum non hz promptam voluntatem ad credendum: nisi ratione humana induceret. et talis ratio adhibita minuit meritum. Scdo modo. vt sequens voluntate credentis. s. puta cum homo habet promptam voluntatem ad credendum, diligit veritatem credi tam. et super eam cogitat: et amplectitur: si quas rationes ad hoc inuenire potest. Et tunc humana ratio meritum fidei non excludit: sed potius auget. Et ratio est sm eundem Tho. in. 3. dist. 24. arti. 3. q. 2. Quia ea que sunt fidei. et si per rationem probari no possint, non tame sunt ctra rationem

rōnem. Et ideo querere ea que sunt sup rōnem euidentem non est vituperabile sed laudabile: q2 homo debet se ad diuina erigere quātum potest: vt dicit phs. 10. ethi. Quā sniam etiā approbans Ric. i prohemio. p. sen. q. 1. i so lutione. 1. argumenti. rndens ad verba Greg. vz. fides nō hz meritum zc. dicit q illa argumenta tio seu rō: que pcedit simpliciter ex articulis fidei: nō euacuat meritum fidei: nec minuit: q2 talis ratiocinatio est in virtute lumis fidei: vnde de tali argumētatiōe non dz intelligi auctoritas Gre. sed de rōcinatione que procedit vel procederet ex pncipijs cognitis in lumine naturali. Talis eniz euacuat z euacuaret meritū fidei: cū sibi homo principaliter innititur. Et pp hoc rōnes fidei meritū nō diminuunt sz augent q2 non illis tm̄ innititur itellectus sic eniz dr: Eccle. 24. Qui eluci dant me. s. fidem p rōnes proba biles sed nō demonstratiuas: vitam eternam habebunt. Oppositum vero esset siquis simpliciter crederet pp rōnes naturales tm̄: qm̄ tales nullum meritum p fecto assequerentur. h Ricar. sniatur. Ex qua rōne etiaz pz: q ideo fides data fuit de nō apparē tibus: qm̄ auget meritum z feli citatem credenti: qd vtiqz meritum z felicitas tolleretur a credē te solum per rōnes naturales ac quisitas. ¶ Tertio idem pbo ratione corruptionis. Fundamentum rationis ponit phs. 8. Metha. dicens. Species sunt sicut numeri: q2 sicut vnitas addita vel remota a numero mutat speciem: sic differentia addita vel remota in diffinitione: mutat diffinitum pz hec regula. Naz si vnitas additur numero binario sta tim perdit suam speciem. i. pfectionem sui nois: pp qd non amplius dicetur z vocabitur numerus binarius sed simpliciter ternari⁹. Similiter si asino irrationali adderetur vna differentia: p ut est rationale: nequaq̄ ampli⁹ vocaretur asinus: sed appellaretur homo. Quo psupposito certum est: q cum fides bm Damascenum sit simpliciter quidā habitus de non apparentibus: concluditur pp hoc q si esset de apparentibus tunc alia differentia sibi apponeretur: z sic nequaq̄ amplius posset fides vocari. z p consequēs nec posset dici virtus Ideo etiā a simili dico q si quis aliter non vult credere nisi p euidentia z per miracula apparētia talis vtiqz cum velit addere nouam differentiam fidei: fidez totaliter destruit z corrumpit: nec intelligitur q in eo sit aliqua species fidei: loquor contra vos: o superbi: o arrogantes: o psumptuosi xpiani qui aliter credere non vultis nisi rationes habeatis de trinitate: de pudentia dei de predestinatione: de reprobatione: z huiusmodi. qm̄ in veritate dum sic simpliciter creditis

nulla in vobis remanet species fidei. Ex predictis igitur tribus rationibus patet qualiter fides pout Apl'us diffiniuit conuenienter & simpl'r debuit esse de non apparentibus. ¶ Tertio deniqz h idez probo similitudine seu exemplo. Nam vt legit' Jo.20. Cum dñs post resurrectionez suam visibiliter apparuisset apl'is. Et cum eis Tho. nõ esset accidit q postmodum duz venisset: apl'i sibi dixerunt. Uidimus dñm. qui respondens ait. Nisi misero digitos meos in fixuram clauorum. & mittã manum meam in latus eius non credã: Quod cum dixisset iterũ apparuit, dñs in medio eorum et dixit: pax vobis. Deinde dicit Thome: infer digitos tuos in loca clauoꝝ: & pone manũ tuã in latus meũ: & noli esse incredulus: sed fidelis. Qđ cũ fecisset statim credidit: dicẽs. Domin' meus & deus me'. Cui dñs dixit. Quia vidisti me Tho, credidisti. Bñi q non viderunt & crediderũt. Ubi expositores dicunt: q sicut dñs redarguit Thomam. q nullam in se fidei virtutem haberet: pro eo q aliter noluit credere nisi latus xp̃i & vulnera pedum & manuum sensibiliter palparet. Sic fides nequaq̃ virtus esse potuisset si data non fuisset de non apparẽtibus: Et ideo a simili nunc ẽt xp̃ianus non dr: qui in se virtutẽ fidei xp̃i hr̃e nõ aliter q̃ p apparẽtes rõnes vel credere non vult & ppterea solus xp̃ianus est qui simpl'r non apparentia: per fidẽ firmiter credit: & magis ex hoc meret simpl'r loquendo: non dico per accidens: q̃ si xp̃m in carne sicut fecerũt apostoli sensibiliter videret. Qđ volens dñs insinuare, ideo dixit Tho. qz vidisti me Tho, credidisti. Beati qui nõ viderũt & crediderunt. Ecce q beatos iaz appellat xp̃s in hac vita credẽtes p fidem simpl'r apparentia. Qualẽ ergo credis queso mercedem credẽtes ab ipso xp̃o in eterna gloria post hãc vitam recepturi sunt: cum eum gloriosum facie ad faciem ex fidei merito sunt visuri.' Certe dicam cum Apl'o. i. corin. 2. quod oculus nõ vidit: nec auris audiuit: nec i cor hoĩs ascendit: que pparauit deus diligentibus se. Ex pdictis igit' pz qualr Apl'us ɔuenienter fidez diffinit: cũ dixit. fides ẽ argumẽtũ nõ apparẽtiũ: & p ɔñs ẽt pz primus respectus vz distinctiõis. ¶ De secũdo respectu quo fides dicitur esse argumentum non apparentum.

Secũdus ẽt respectus ad idem dr respectus gratificationis seu gratie. licz enim haberi fidẽ informatã in caritate: lux diuine grẽ atqz salutis & eterne glorie certitudo. cuilibz de lege cõi per sciam speculatiuã sit incognita & occulta. tñ per virtutẽ sanctissime fidei charitate informate: fidelis animis realiter & ipsa gratia salute & futura gloria certificatur: & propterea dicitur

fides ab Apostolo esse argumentum non apparentiũ.i. firma certitudo gratie salutis ꝛ glorie q̄ sensibiliter nõ apparent. Et ꝙ fides dicatur esse argumentũ non apparentiũ. eo ꝙ realiter certificet aiam de diuina gratia salute ꝛ futura gloria quintupliciter ꝓbo. Primo auctoritatibꝰ. Secundo rõnibus. Tertio distinctione. Quarto similitudine. Quinto exẽplo. ¶ Primo ergo ꝓbo auctoritatibus. Nã apostolus scḋo.Cori.vltimo ait. An nõ cognoscitis vosmetipsos. ꝙ xp̄s per fidẽ in vobis est. ꝛ sp̄us dei nisi reprobi sitis. Itẽ apoc.2. Jo.in ꝑsona dei dicit. Uincenti.i.per fidem seipsum: dabo mãna abscõditũ.i. dulcedinẽ gratie qḋ nemo nouit nisi qui accipit. Itẽ Joãnes damasce.li.i.dicit. Deus nõ reliq̄t nos penitus esse ignorantes: de gratia ꝛ salute nostra.sed ꝑ fidez formatã nos certos reddit de vtroq3. Itẽ Mat. vltio. Qui crediderit ꝛ baptizatus fuerit saluabit. Deniq3 Joãnis.6.Saluator ait. Qui credit in me h3 vitam eternã. Ibi etiã glo.dicit. Securus ẽ ḋ vita eterna:qui in se h3 fidem xp̄i. ¶ Secundo hoc idẽ probo duplici ratione. Prio rõne ꝓprietatis. Scḋo ratione operabilitatis. ¶ Primo rõne ꝓprietatis. ꝙ vz habens habitũ fidei h3 certitudinẽ ꝛ de diuina gratia in p̄senti:ꝛ de eterna gloria i futuro. Fũdamentũ rõnis ponit p̄hs p̄mo de celo ꝛ mũdo.di. Qui h3 substantiã alicuius rei: h3 ꝛ ꝓprietatẽ p3 hec regula. Nam qui h3 substantiam arboris h3 eius ꝓprietatẽ que sunt fructus. Item qui h3 substantiam domus habet eius ꝓprietatem q̄ est inhabitatio eius. Quo p̄supposito certum est.put in supradictis p3.ꝙ fides ẽ v̄a suba spei.itavt q h3 verã fidem ẽt h3 verã spẽ. Sed cũ ꝓprietas spei sit simpliciter speranda bona.i.p̄sens diuina gratia ꝛ futura gloria. ergo seq̄tur ꝙ q̄cunq3 h3 veram fidẽ: h3 etiã certitudinẽ gr̄e atq3 futurorũ bonorũ. Et ideo fides vt p̄dixi dicitur esse simpliciter substãtia rerum sperandarũ. q2 causa est vt res que sperantur in futuro tam in nobis subsistant per gratiam q2 per fidem quodãmodo futura bona sicut ara. quedã iam nobis presentia sunt. ¶ Scḋo hoc idem probo ratione operabilitatis seu causalitatis. Fundamentum rationis ponit p̄hs.4. Metha.di. Ex effectibus causas rerum cognoscimus.p3 hec regula.Cum.n.pietas sit quidam habitus aie non p̄ot cognosci nisi per actus qui sũt eius effectus Ex quo patet.ꝙ cognoscimꝰ aliquem esse pium tanquã per cãm per actum pietatis ab extra tanquã per eius effectũ. Simili etiã modo sm p̄h3 primo de aia. Licet anima nostra sit quedaz immaterialis substantia.ꝛ ꝑ consequẽs ab oculo materiali inuisibilis.ta-

anime cognoscit ab intellectu ex du
plici eius effectu. vz ex motu et
sensu. Nam cū nihil moueat nec
ēt sentiat nisi in virtute alicuius
aie. certum est: q cū corpus hūa
nū mouet vel sentit aliqd leue vt
asperum hoc totū pcedit ab aia.
Ex hoc apparet q & si aia p suam
nām & substantiam nobis sit inui
sibilis. tū illam tanq cām cogno
scimus ex effectibus suis. vz sen
su & motu. Quo psupposito cer
tum est: q fides informata chari
tate cum simul hēat opa q sunt si
gnificatiua diuine gratie & meri
ti. & future glorie. Dicente Gre
go. in omel. pentē. Amor dei nū
q est ociosus. opatur. n. magna si
est. si aūt operari renuit amor nō
est. per ḡns ɔcludit necessario. q
ēt per ipsa opera fidei. quisq ve
rus fidelis in se hz certitudinem
diuine gratie. Et insup certitudi
nem eterne glorie qd totū confir
mans Augusti. in sermone de de
dicatione ecclesie ait. Sicut enī
malis operibus: quasi qbusdaz se
ris & vectibus. vite ianua nobis
clauditur: ita bonis opibus aperi
tur. Ex quibus rōnibus pz quali
ter verus habitus fidei prebet
anime argumentum de non ap
parentibus. i. de diuina gratia &
futura gloria. ¶ Tertio hoc idez
probo vnica distinctōe. B. Tho.
secunda secunde. q. 19. ar. 4. dicē
tis. Cum queritur an spes viato
ris precedens a fide informata ha
beat certitudinem diuine gratie
& future glorie. Respōdeo q cer
titudo inuenitur in aliquo dupli
citer. scilicet essentialiter. & parti
cipatiue. Essentialiter quidem in
uenitur in vi cognoscitiua. parti
cipatiue autem in eo qd ab aliqua
vi cognitiua mouetur infallibili
ter ad finē suū: sic alia regunt ab
intellīa non errāte. & dicitur in
finem suū. Et sm hūc modū di
citur q natura certitudinaliter
operat tanq mota ab intellectu
diuino mouente certitudinaliter
vnūquodq ad finem: & p hūc ēt
modū virtutes morales dicunt
certius arte operari inq̄tuz per
modū nature mouētur a ratiōe
ad suos act9 hoc igitur scdo mō
spes etiā informata fide & chari
tate certitudinalr tēdit in suū fi
nem. vz in futurā gloriā respe
ctu ipsius dei participās certitu
dinez a fide que est in vi cogno
scitiua & q hz deū p obiecto. qui
spondit se daturum in presenti
gratia & in futuro eternam glo
riam. Et propterea magister in
3. sen. di. 26. spem diffiniens di
cit. Spes est certa expectatio fu
ture beatitudinis ex gratia dei
& meritis pueniēs. hec Tho. sen
tentialiter. Si autem quis con
tra hanc distinctionem oppone
ret. q vz quidam habent fidem
& spem. qui tamen postea non cō
sequuntur certitudinem future
beatitudinis. Ad hoc respondet
Thomas vbi supra in Solutio
ne vlti. arti. dicen. q hoc contin
git simpliciter ex defectu libe
ar. ponentis sponte obstaculum

peccati. non aūt ex defectu diui ne potentie vel misericordie: cuiꝰ spes informata charitate ⁊ fide i nitir. Unū h nō preiudicat certitu dini spei. Ex qua distictione etiā patet qualiter fides animam cer tificat de bonis non apparentibꝰ que sunt diuina gratia ⁊ futura gloria. ¶ Quarto hoc idez pro bo similitudie. Regula ē phi. 2. de anima. q sicut se habet sen sus ad sensibile. sic se habet in tellectus ad intelligibile. Sed certum est: q potentia gustus be ne disposita. habet certitudinem de dulcedine vel amaritudine ei bi sibi coniuncta. ergo a simili Immo a fortiori anima bene di sposita. per fidem: spem: ⁊ cha ritatem: debet habere certitudi nem de diuina gratia in presenti ⁊ per consequens de eterna glo ria in futuro ¶ Quinto demuꝫ probo vnico exemplo Pauli. 2. Thi. 1. de seipso dicentis. Scio cui credidi: ⁊ certus sum. s. de di uina gratia ⁊ futura gloria. qr po tens est depositum meum serua re vsqꝫ in illum diem. non soluꝫ autem mihi. sed ⁊ his omnibus qui diligunt aduentum eius. q si ut patet paulus ex merito fidei erat certificatus de gratia ⁊ de futura gloria. ergo a simili quisqꝫ verus fidelis certificari potest. ⁊ precipue cum deus in tali certi tudine non habeat cōmuniter ac ceptionem personarum. vnde ex tra de preben. c. venerabilis di cit. Nō grauis ſꝫ virtutꝰ nobilitas morūqꝫ honestas gratū deo faciūt ⁊ idoneū seruitorē. ad cuiꝰ regimē nō multos ſꝫ carnē. no biles ⁊ potentes elegit: ſꝫ ignobi les ac pauperes. eo q apd eū nul la est acceptio psonaꝝ. hec ibi. Ex predictis igit omnibꝰ patet qli ter fides dicit esse argumētū nō apparentiū. i. de aie gratia i psen ti ⁊ gloria eterna in futuro. Et p consequens etiā patet scds respe ctus. vꝫ gratificationis.

¶ De tertio respectu quo fides dicitur esse argumentum nō ap parentum.

Ertiꝰ deīqꝫ respectꝰ quo fides ab Apost. dr argu mētū nō apparētū: dr re spectꝰ glorificationis seu comphē sionis: qꝛuis eni ut imediate cla ruit. fides prebeat certitudinē aie de gratia ⁊ de futura gloria. ta mē vltra hoc dicitur etiā esse ar gumētuꝫ non apparentū. i. certi tudo quedaꝫ qua certificatur aīa q ⁊ si eterna gloria per merituꝫ fidei adipiscat. tamen gloria illa est tam eximia ⁊ profunda. qr eti am ab Apostolo dicitur esse bo num seu gloria non apparens. Et q futura gloria quam anima ex merito fidei: est habitura sit tam incomprehensibilis eximia atqꝫ profunda q etiam dicatur esse bonum non apparens omni intellectui causato quadruplici ter probo. Primo auctorita tibus. Secundo rationibus. Tertio distictionibꝰ. Quar to similitudine. ¶ Primo pro

bus auctoritatibus. Nam Dioni
sius in lib. de mistica theologia.
ait. Deus qui est omnium futu-
ra gloria est inuisibilis & inacces-
sibilis oēm sensum. omnem in-
tellectum . omnemqꝫ rationem
excedens . Item Grego. super
verba Job. 26. c. Cum vix par-
uam stillam sermonem eius au-
dierimus magnitudinem toni-
trui eius quis poterit intueri.
ait. Totum quicquid de deo po-
test humanus intellectus intelli-
gere. est quasi quedā stilla liquo-
ris. Itē Job. xi. di. Forsitā dei
vestigia cōphēdes & vsqꝫ ad p
fectū oipotentē repies. Excelsior
celo est. Et quid facies? Profū-
dior iferno: & vñ cognosces. Itē
Job. 28. di. Ubi inuenit sapia. s.
increata & qo est loc⁹ intelligētie
s. create. ut. s. sapiam icreatā itel-
ligat. Et sequit. Abscōdita ē ab
oculis oiū viuentiū. Itē puer.
25. Salomon ait. Perscrutator
maiestatis opprimet a gl'ia. Itē
Plato in Thimeo dic. De⁹ ē sū
mū bonū sup omnē substantiā
omnēqꝫ naturā. cui cūcta expedi
unt eū sit plene pfectionis. & nul
li⁹ societatis digni⁹. Et ibidē ait.
Genitorē vniuersitatis tā diffici
le est inuenire: qꝫ inuentū impossi
bile ē pfari. Deniqꝫ Apo. I. Ti.
6. ait. De⁹ lucē habitat inaccessi-
bilē: quā nullus hoium vidit: sꝫ
nec videre pōt. Ex quibus cūcta
tib⁹ pꝫ: qliter futura gl'ia est incō
prehensibilis cuilibet intellectui
creato. ¶ Scdo hoc idē probo
duplici rōne. Prio rōne essen
tialitatis. Scdo rōne repugna
bilitatis. ¶ Prio pbo rōne essē
tialitatis. Fūdamētū rōnis pōit
phs. 3. de aia. di. Sic se habꝫ res
simplr ad esse: sic se hꝫ simplr ad
intelligi. patet hec regula. Nam
res que paruꝫ habet de essentia
bonitatis. sic comprehēditur ab
intellectu put est. Si autem res
magis habeat de bonitate requi-
ritur ad eam intelligendam ma-
ior intellectus. Si autē res habꝫ
essentiā maxime bonitatis: tā in
tensiue qꝫ extēsiue reqritur ad eā
intelligēdū maxim⁹ intellect⁹ &
quēadmodū etiā ad sustinēdū vl
nū intensiuū optimū & potētissi-
mū. reqritur ēt necessario optia
& potētissima dispositio i ipso hī
bēte. ad hoc ut illō possit hibeṙ &
sustineṙ. Quo psupposito certuꝫ
est. qꝫ deus qui est omnium iusto
rum futura gloria: habet essenti
am suam intensiue & extensiue ac
tualiter infinitam: seu infinite bo
nitatis. ergo est infinite cogno-
scibilis: sꝫ cū null⁹ itellect⁹ creat⁹
hāc simplr taꝫ intēsiue qꝫ extēsi-
ue potētiā infinitā ad itelligēdū
necessario cōcludit. qꝫ gloria diui
ne visionis cuilibꝫ intellectui cre
ato icōprehēsibilis ē. quā rōnē cō
firmās Tho. j. pte sūme. q. 12. ar
. I. dicit. In tantū aliquis itellect⁹
pfecte cognoscit. In qꝫtū maiori
vel minori lūie perfundit. Cum
igitur lumen glorie creatū i quo
cūqꝫ intellectu creato receptū nō
possit esse infinituꝫ. impossibile ē

ꝙ aliqs intellectus creatus deuȝ
infinite cognoscat: ꝙ si sic ē ergo
impossibile est: ꝙ deū totaliter cō
prehendat. Qd̄ cōfirmās ph̄s. j.
phi. dic̄. Infinitū ꝛ multitudine
ꝛ magnitudine ſ̄ꝫ ꝙ infinitū ē no
bis ignotū. Et. 3. Phi. ait. ꝙ infi-
nitū ē nobis ignotū inq̄ꝫtū infinitū
Et primo Posterioꝝ. di. Infi-
nita nō contingit ptrāsire intelligē
tē hec Tho. sententialiter rōne re
pugnabilitatis. ¶ Scd̄o hoc idē
ꝓbo rōne repugnabilitatis: seu
repugnātie. Fundamētū pᵒ. s. j.
periarmi. c. i. Posterioruꝫ. ꝛ. 4.
Meth. dicit. Affirmatio ꝛ nega
tio nunq̄ꝫ sunt vera de eodeꝫ. pꝫ
hec regula. Nā impossibile est ꝙ
lapis sit lapis sit ꝛ non lapis. seu
impossibile ē. ꝙ aliqd sit hō ꝛ nō
hō seu aliqd sit hō simul ꝛ petra:
qꝛ hec sibiinuicē repugnāt. Quo
ꝓsupposito certū ē. ꝙ si aliq̄ crea
tura deū pfecte cōprehenderet et
cognosceret. clarū est ꝙ esset tāte
sapientie ꝛ charitatis. q̄nte ē deus
ipse: vel creator ꝙ si sic esset. er
go hō ꝛ creatura eēt sicut deus ꝛ
creator. Sꝫ cū sit impossibile ꝙ sit
aliqd sit hō ꝛ deꝰ. creatura ꝛ crea
tor. cū hec sibiinuicē differāt in in
finitū. ꝯcludit̄ēt per ꝯñs. ꝙ oio
impossibile est totā diuinā essen-
tiam: seu futurā gloriā cōprehēde
re. Quā rōnē ꝯfirmās dñs Bo-
nauētura in. 3. di. 14. ar. 1. q. 2. in
rōnibus affirmatiuis dicit. Oē
qd̄ cōprehēdit alterū est maius il
lo vel saltē ei equat̄. alioqui ipsuꝫ
claudere intra se nō posset. Sed
impossibile est creaturā aliquam
nec per vnionē: nec p aliū modū
equari creatori. ergo impossibile
est. ꝙ cōprehēdat creatorē. ergo
aia xp̄i nō comprehendit verbū
sibi vnitum. ergo a fortiori nulla
alia aia. Et iō Damasc. dic̄. Hoc
solū intelligit̄ de deo: ꝙ incōpre-
hensibilis est ab oi creatura. hec
ille ad litterā. ꝛ ita ex rōnibus p-
dictis pꝫ cōclusio. ¶ Tertio hoc
ꝓbo distinctionibus. Et p̄mo di
stinctione Ric̄. in suo quodlibeto
dicentis. Cum querit̄ an deus sit
cognoscibilis a rōnali creatura.
Rñdeo ꝙ creatura rōnalis pōt
hr̄e cognitioneꝫ de deo ſ̄m oēm
statū tam vie q̄ꝫ patrie: qd̄ ostēdit
primaria eius cōditio. Cū. n. rō-
nalis creatura ad imaginē dei sit
facta. Et ſ̄m Aug. 14. de tri. ca.
18. eoipso imago dei ē: quo capax
eius p cognitionē eē potest. quia
imago consistit in potētijs cogni
tiuis. ſ̄m qd̄ pōt deum cognosce
re ꝛ amari: nisi ſ̄m ꝙ pōt deū di
ligere. sequit̄ pp hoc ꝙ pōt deum
cognoscere tam in vita q̄ꝫ in p̄ria
Hoc ideꝫ ostendit nālis ad deum
diligendū obligatio. certū est. n.
ꝙ rationalis creatura naturaliter
est obligata ad deum diligenduꝫ
ita ꝙ hoc solum requirit deus ab
ipsa. tanq̄ꝫ pfectiuuꝫ ꝛ cōplectiuū
omnis obligationis. Sed cū im-
possibile sit ꝙ deum diligat tam
in via: q̄ꝫ in patria: nisi eū pcogno
scat. ergo ſ̄m statū vie ꝛ p̄rie deū
cognoscere pōt hoc idē ostēdit fi
nalis eius terminatio. certū ē. n.

q rōnalis natura ad finē beatitu dinis ē creata. qđ ondit naturale eius desideriū qđ nō pōt eē ocio sū. ſm Cōmenta. 2. Meth. Si beatitudo haberi nō pōt sine cognitiōe dei vel visiōe dicēte Sal. Jo. 17. Hec est vita eterna: vt cognoscāt te patrē. & quē misisti Jesum xp̄z. vbi ēt Aug. dicit q visio dei ē tota merces. q si sic est. ergo necessario cōcluditur q deus cognoscitur tā in via: q̄ in patria. Notandū tñ est q quadrupliciter contigit aliquid cognosci. Primo p imediatā dei apprehensionē. sicut qñ res aliqua potētie appręhēsiue se offert imediate & obiectiue. & hoc mō simpliciter hr̄ cognitio de deo in patria. eo q ibi imediate & obiectiue in sua essentia se intellectui representat: & ab eo apprehēditur. ¶ Scđo contigit ēt aliqđ cognosci p spēi ɔtēplationē: sicut qñ res pñtatur sensui nō autē intellectui p se imediate: sicut audiendo descriptionē alicuius qđ nō vidi cōcipio in mēte eius spēz aliqualez. Et hoc mō hr̄ cognitio de deo i statu vie: vbi nō repñtatur aie deus obiectiue in essentia sua: iō necesse hz aliq̄ spēz eius concipe aliquo mō: qđ qdē facere pōt aia triplici gradu & ordine. differenter tñ ſz magis & minꝰ pfectū. vz p naturalē rōcinationē. Rōcinādo. n. pōt aia multipliciter spēm de deo cōcipe. s. ex rez plitate: & ex hoc pōt cōcipi spēm vnius entis primi. cū ois plitas ad vnitatē reducatur & ab ea descēdat. p ut dicit Auctor in lib. 6. pnci. ex rez cāitate. Et ex hoc pōt ɔcipere spēm pme cāe. qm cū videamus vnū eē ab alio & nō sit pcessus in infinitū: necesse ē primam cām eē. Ex rez gradatiōe & varietate. Et ex hoc pōt ɔcipe spēz vnius nāe vel sūme. Nā cum videamus quedā nāli gradu dignitatis & valoris preferri qbusdā: & nō pōt eē pcessus in infinitū. ergo ē deuenire ad sūmuz aliqđ ex rez mutabilitate & sic pōt cōcipe spēm vnius imutabilis & eterni. Itez scđo ɔtingit aliqđ cognosci p doctrine & fidei informationez. Et sic audiendo & legēdo pōt cōcipe spēz dei expressius & certius q̄ mō pdicto iuxta ɔditiōes & pprietates. ſm qs describit tñ fides. Itē p ɔtēplationē & affectualē degustationē. Et sic adhuc expressiori & certiori mō pōt hō ɔcipere spēm aliq̄ đ deo & diuinis. ¶ Tertio ēt ɔtingit aliqđ cognosci p speciē apprehense retētionē & cogitationē. sicut cognoscimus rē que aliqñ p se fuit presēs possibile apprehēsiue postea tñ est abscens. Et hoc mō nō cognoscitur deus in via. nisi forte aliquis vsq ad visionē essentie eius raperetur. sicut vult Aug. de aplo lib. de videndo deo. ¶ Quarto deniq̄ cōtingit aliquid cognosci per immediatam rei apprehensionem & comprehensionem. sicut quando res aliqua prout est scientia alicuius potentie intelle

ctui se offert imediate ꝛ obiectiue: q̄ sit ꝛ semel apphendit ꝛ ꝯprehēdit. hoc mō ipossibile ē deū pfecte cognosci ab aliquo intellectu creato. s3 Auicennā. 8. Metha. sue. c. 37. q2 cā specialis quare res aliqua nō intelligit est mā esse. n. formale est eē intelligibile q̄to ergo aliqd ē magis mãle: tāto est minus intelligibile. ꝛ q̄to magis ē formale tāto magis ē cognoscibile. vnde pho. 2. Meth. vult q̄ mā nō sit intelligibilis nisi p analogiā ad formā: ꝛ q̄ illa q̄ sūt separata a mā: ꝛ si a nobis difficile intelligūtur: hoc non est pp ipsas res: s3 pp nos. vt dicit Cōmentator super. 2. Metha. Cū ergo deus sit sūme imaterialis: ꝛ sūme in actu h3 esse. Et iō sūme est intelligibilis q̄tū est de se. pp qd̄ dr̄ qd̄ deus lux est. q2 sicut lux inter corporalia ē sūme visibilis ꝛ manifestatiua: ꝛ declaratiua sui apud visuz corporalē. licet oculus debilis vt vespertilionis melius possit videre lucē obscuratam q̄3 clarā. Sic deus ē sūme intelligibilis ꝛ manifestatiuus sui apud quecūq3 intellectū q̄tū est de se licet ois intellectus creatus deficiat. nc possit infinitū splendorē ei9 intellectu suo sustinere: non tm̄ in via s3 ēt in patria. hec Ric. ad litterā. Ex qua distinctiōe. pat3 qualiter gloria futura diuine visiōis est incōprehensibilis apud quem cunq3 intellectu3 creatu3. Aliam distinctionē pōit seraphicus dñs Bonauentura in. 3. di. 14. ar. 1. q. xi. in corpe. q. di. Cū querit an aia xp̄i totū verbu3 ꝯprehendat. Rñdeo q̄ nō. pp q̄ notandū ē q̄ aliq voluerunt dicere. q̄ verbu3 incausatū: ꝛ ipse deus nō soliū ab aia xp̄i. sed ēt ab alijs aiabus beatis. pōt ꝯprehendi: ꝛ aliquo mō est incōprehensibilis. Cōprehenditur inq̄tu3 ad essentiā: vt dixerunt que est finita. Et iō finita: q2 in seipsa simplr̄ ē pfecta. Dicit at ꝛ est in ōprehensibile q̄tum ad potentia3 que respicit ifinita. nūq̄ ei pōt in tot qn̄ in plā. Et p h̄ dissoluere noluerūt auctes scōꝝ ꝛ scripture q̄ videtur inuice3 repugnare: q2 aliqñ dr̄ q̄ deus ē incōprehensibilis. aliqū vero dr̄ q̄ bti hn̄t cognitionē cōprehensionis. s3 iste modus in p2io lib. improbatus fuit: q2 impossibile ē q̄ potentia excedat essentiam. vnde impossibile est potentiā esse simpliciter infinitā: substantia existēte finita: ꝛ ibidem ostendit multipliciter deū eē imensum nō solu3 in relatiōe ad res: sed ēt in seipso habere imensitatem. Et ideo iste modus dicendi stare non potest. Jdeo q hoc prius dixit post modum retractauit. Alij vero dicere voluerunt q̄ anima christi: ꝛ si sit finita: tamen ob gratiā vnionis sublimatur ad aliquod infinitum: habet enim aliquid quod ē supra omnem creature gradu3: ꝛ quo nihil potest cogitari excellentius: ꝛ ex ipsa parte potest cōprehendere perfecte verbum sibi vnitum: ꝛ hoc est etiam ipsius

solius propriũ: ⁊ pro tanto alle-
gant ad suuz propositũz Hillari
um lib. de tri. dicentẽ. Trinitas
sibi soli nota est: ⁊ hõi assumpto.
Sed hoc etiã nullo mõ stare põt
quia quis gratia vnionis dicat
aliquid infinitum ratione alteri-
us extremi: tamen ratiõe anime
vnite semper dicit quid finitum:
⁊ rem virtutis finite: qm̃ anima
xpi manet intra terminos crea-
ture: queadmodum alie anime:
aliter non fuisset vera anima ra-
tionalis: ⁊ si est virtutis finite:
quõ põt vnq̃ comprehendere i-
mensitatẽ rei omnino infinite ⁊
excedentis eam in infinitum: p-
pterea est tertius modus dicen-
di cõmunior ⁊ verior ẽ q nec aia
xpi nec alia creatura comprehen
dere põt imẽsitatez verbi increa
ti: siue ipsius dei: ⁊ tamẽ ipsuz to
tum cognoscit: ⁊ possũt ista duo
simul stare: immo necesse est pone-
re: quis difficile sit itellectui no-
stro capere. Si.n. vere ponimus
deuz simplicẽ: immo qz necesse ẽ
sic ponere ⁊ credere si cognosca-
tur: iam non sm partem ⁊ partẽ
sz totus cognoscit. Rursus si de
um ponimus imensũ. qz hoc cre
dimus ⁊ fatemur: necesse est po-
nere q nunq̃ ab intellectu finito
comprehẽdatur: ⁊ sic deus a qua
cunq̃ creatura ipsuz cognoscen-
te totus cognoscitur: sed tñ nõ to
taliter. Si aũt queratur quõ hoc
põt itelligi. Dico q difficilimũ: ẽ
eo q plus repit i creaturis de dis
similitudine q̃ de dissimilitudie. Intel

ligamus tñ gratia exempli ali-
quem oculum: cuius aspectus
non sit omnino clarus: ⁊ intelli-
gamus aliquod paruum album:
tñ intensuz in luminositate ⁊ cla-
ritate coloris: oculus ille videbit
illud album totum: tamen inten
sionem illius albedinis non com
prehender. Sic suo modo in pro
posito intellectum est. Sed non
modica est dissimilitudo quia in
illo albo claritas differt a clari-
tate: in deo aũt omnino est idez.
Et iõ aliud exemplũ cõsueuit po
ni in puncto: qd rõne sue simpli
citatis totus attingitur ab vna li
nea: nõ tamen cõprehenditur: qz
punctuz põt infinitas lineas ter-
minare. Sed nec adhuc est simi-
le: qz in puncto aliud est virtus:
aliud est essentia: nõ sic est in deo
in quo est omnino idẽ. Et iõ terti-
um exemplũ ponẽduz est in sub-
stantia spirituali que est imago di
qz ipsa tota est in vna parte cor-
poris: ⁊ tamen in illa nõ diffinit:
qz rõne sue simplicitatis: sic tota
est in illa parte: q tota est extra il
lã in pte altera: sic ⁊ deus in vna
creatura est totus: ⁊ totus extra:
per hunc ẽt modum oportet in-
telligere circa potentiam intelle-
ctiuam: sed hoc melius intelligi-
tur ratiocinatione q̃ exemplorũ
suppositione. Si quis enim vi-
det q in deo simplicitas non op
ponitur infinitati videre potest
quomodo deus potest cognosci
totus: ⁊ tamen non comprehen-
ditur: propter quod nom q infi-

nitum accipitur ꝯm quantitatē ꝫ phm. Augu. tñ dicit qḋ est quāti tas mollis: ⁊ quantitas virtutis. Et ita ꝫ vtrūqꝫ pōt accipi infini tum: sed differēter: qm̄ enim quā titas mollis est partibilis ⁊ super partibile fundata: ideo infinitum ꝯm hāc quantitatem oppositionē hꝫ ad simplex ⁊ impossibile ē ꝙ aliquid idē: ⁊ ꝯm idez sit simplex ⁊ infinitum: qm̄ vero quantitas virtutis reperitur i simplicibus imo quāto aliqd simplicius: tāto potentius hinc ē ꝙ infinituz ꝯm hanc non repugnat simplici imo necessario sequit: ꝙ si aliqd ē sim plicissimum: ꝙ aliqd ēt sit infini tissimuz. Clare igit pōt videri ꝙ in deo sed idem pōt eē sūma sim plicitas ⁊ sūma infinitas: ⁊ ideo vera est positio ꝑdicta: ꝙ deus to tus vī: sed tñ nō cōprehendit ab aliqua creatura: nec vnita nec se parata. Et iō ꝯcedēde sunt aucto ritates ⁊ rōnes que sunt ad ꝑem ssā. ꝭ oia Bona. ad lrām. Ex ꝑdi ctis igit distinctōibus pꝫ qualiter futura glīa est incōprehensibilis intensiue cuilibet intellectui crea to. ℭ Quarto deniqꝫ ꝭ idez ꝓbo vnica similitudine. Naz legitur in legenda sci Dyonisij arropagite: qui fuit discipulus. aplī Pauli ꝙ dū ipse Dyo. post xpī ascēsionez postulasset hāc grāz a sancto Jo. euāgelista vt dimittēt ꝙ ser saltē videret xpī genetricez. i. gl'iosaz virginem mariā: qui eidē ꝯcessit qḋ voluit. cū aūt ipse Dyonisius thalamū ipsius virginis igressus fuisset vidit infinitos radios de singulis mēbris ipsius virginis exeūtes: eā supnāliter decorātes: quā claritatē eximiā sustinere nō valēs: nec comprehēdere potēs: cōruit in terram: ⁊ reuersus in se dixit Joāni. O Joānes aple vi de de cetero ne permittas aliquē videre precipue dū radio cōtem plationis illustratur hāc dei geni tricem. qm̄ idolatrare facies. Ni si enīz magister meus paulus de clarasset mihi differentiaz que est inter creaturam ⁊ creatricē essen tiam hāc creaturam pro creatore adorassem. ꝙ si sensibiliter oculis corpis potuit videre corpus vir ginis sensibile: sed non eius lucez cōprehendere. ergo a simili imo a fortiori impossibile est ꝙ aliqs intellectus creatus essentiam dei comprehendat ꝗuis eam videat intelligat. ⁊ ꝯtemplatur. Quod egregie confirmans Jo. Criso. in lib. de reparatione lapsi. dicit. Intuere aia in celesti patria cetuz pulcherrimum: non solū ex hoi bus: sed etiam ex angelis. archā gelis. ptātibus. cherubin atqꝫ se raphin congregatum. Refugit enim omnem sensum atqꝫ omnē intellectum humane mentis. ex cedit decus illud: illa pulchritu do: ⁊ illa virtus: illa magnificen tia illa gloria il'a maiestas. hec il le. Ex supradictis igitur omni bus patet secunda diffinitio sub stantialiter data de ipsa sacratissi ma fide. ⁊ per ꝯsequens patet pri ma excellētia qdditatis. Et istu

per pz declaratio quarti articuli de ipsa diffinitiõe declarãdi. vbi ꝛ declaratũ ẽ ꝙ Apostolus dixit ꝛ diffinit fidẽ esse argumentũ id est certitudinez nõ apparentũ tri plici respectu. vz distinctõis: gra tificatiõis: atqȝ glorificatiõis: seu cõprehensiõis. quã comprehen sionez in futuro: ꝛ nũcapprehen sionem nobis largiri dignet̃ ipsa sanctissima trinitas: que ẽ deus vnus ꝛ incõprehensibile bonuz. cui semper sit omnis laus ꝛ glo ria: in secula seculorum. Amen.

¶ Feria quinta post dominicã se xagesime. de secunda excellẽtia ipsius sacratissime fidei. Ser mo duodecimus.

Emẽ ce cidit in terrã bonã ꝛ ortuz fecit fructũ cẽ tuplũ. Luce. 8. ꝛ in euãge lio preterite dominice. Postꝙ̃ sufficienter declaraui primã ipsi us fidei sacratissime excelentiaz. vz quidditatẽ ꝛ diffinitianẽ. in qua monstratuz fuit: qd sit essen tialiter fides ipsa: nunc ẜm ordi nem in principio positũ: declara re hẽo in pñti secundã: ipsius fi dei excellentiaz: que dr̃ excellen tia necessitatis. cuius secunde ex cellentie declaratio talis est.

¶ De necessitate scissime fidei.

Ecunda igit̃ excellen tia sanctissime fidei in ordine declaranda dici tur excellentia necessitatis. In hac igitur excellentia habemus videre. qualiter fides de qua lo quimur est oibus rõnalibus crea turis siue in habitu siue in actu necessaria ad salutẽ. ꝛ quõ impos sibile est aliquẽ saluari vnqȝ sine ipsa. qz vt dicit. Crisosto. super Matth. Nõ sufficit ad perfectio nẽ alicui⁹ cognitio virtutis: nisi habeatur ipsius virtutis posses sio: ꝑpter qd dico: ꝙ non sufficit declarasse seu intellexisse ipsi⁹ fi dei essentiã: nisi etiã actualiter ha beamus in nobis verũ habitũ ip sius sacratissime fidei. Demon strabo igitur in hac fidei excellen tia ꝙ fides vel habitu simpliciter vt i pueris libero arbitrio ñ vtẽ tibus. vel habitu ꝛ actu cuz adest oportunitas. vt in adultis omni bus est necessaria ad salutẽ: quaz fidei necessitatez quadrupliciter ꝓbo. Primo auctoritatibus. Scðo rõne. Tertio similitu dine. Quarto exẽplo. ¶ Pri mo ꝓbo auctoritatibus. Nã Au gu. in lib. de fide. ad Petrũ ait. Fides est oium bonoꝝ fundamẽ tum: humane salutis initiũ: sine qua nemo põt vnquã ad filioꝝ dei numerũ peruenire. hec ille. Item Aposto. ad hebreos. xi. ca. dicit. Sine fide impossibile ẽ pla cere deo. credere enim oportet accedentem ad deum: qz ẽ deus. ꝛ inquirentibus se remunerator sit. Itẽ etiã Aposto. prime. Thi. 6. ait. Tu ergo o homo dei hec fuge. sectare vero iustitiam: pie

tatem: fidem: charitatem: paciē-tiam: mansuetudinē: certa bonuz certamen. apprehende vitā eter-nam: in qua vocatus es per fidē. hec ibi. Itē Augu. 24. q. prima c. vbi sana. ait. Ubi sana fides nō est non pōt esse iusticia. qz iustus ex fide viuit. hec ille. Idē Aug. sup epistolā ad Gala. ait. Nullus implet mādatū: nullūqz opus bo-num facit: qui fidē non hz. qz iu-xta Apostolum. Impossibile est sine fide placere deo. hec ille. Itē Greg. in moral'. ⁊ ponitur. 24. q. i. c. qz ex sola ait. Nisi quis fi-dei soliditatem tenuerit diuinam presentiā nunqz agnoscet. De q̄ soliditate. dñs dicit. Super hanc petram edificabo ecclesiā meaz. Sola qppe est de qua sacrificium dñs libenter accipit: sola que pro errantibus fiducialiter intercedit hec ibi. Idē quoqz Gre. in mo-ral. dicit. Sicut rami sine virtu-te radicis oēs arescunt. Ita que-libet opera licet bona videantur nulla sunt si a fidei soliditate dis-iungātur. Itē Matth. vlti. Sal uator ait. Qui crediderit ⁊ bapti zatus fuerit saluabitur. Qui vero nō crediderit cōdēnabitur. De-niqz Athanasius in simbolo ait. Quicunqz vult saluus eē ail oia opus est vt teneat catholicā fidē: quā nisi qsqz i te. inuio. qz. serua. absqz dubio in eternū peribit. hec ibi. Ex pdictis auctoritatib⁹ pz. q̄liter necesse est vt qsqz per fidez credat ipsi deo: seu xpo filio suo: nec nō ⁊ verbis suis sine q̄ credu litate ⁊ fide ipossibile est vnqz sal-uari. ¶ Scdo hoc idem pbo qua druplici rōne. Primo rōne ap-prehensiōis. Scdo rōne dilectio nis. Tertio ratione veneratiōis. Quarto ratione cultationis.

¶ Primo pbo rōne apprehen-sionis. vz obiecti. Fundamentuz rōnis ponit Tho. scda scde. q. j. Et ēt phs. 2. de anima. dicētes. Cuiuslibet cognoscitiui habitus obiectum duo hz seu requirit ad hoc vt apprehendat. vz obiectū materiale apprehendendū: ⁊ id qd est formalis ratio obiecti. hec ibi. Pz hec regula p exempluz. Nam ad hoc q oculus seu potē tia visiua aliqd videat duo psup-ponit. vz obiectū materiale visuz vel videndū ⁊ ipsa formalis rō q̄ tale obiectum videat que forma-lis ratio fz philosophū. 2. de aīa. Est lux qua mediāte videt color: vel corpus coloratū. Quo psup posito certū est q ad hoc q itelle ctus humanus videat ⁊ intelli-gat obiectum suū. qd est veritas increata. put tradūt theologi in 4. dist. 49. que veritas nihil ali ud est nisi deus ipse eo q in tali vi sione ⁊ cognitione consistit beati tudo itellectus. dicēte Joāni. 17. Hec est vita eterna: ut cognoscāt te deū verū ⁊ quē misisti Jesum xpm verz requirit oio q talis in tellectus in se habeat formalē rō nem: qua mediāte ipse itellectus videat ⁊ intelligat obiectū suum qd ē deus: que formalis rō cū nō possit eē aliqs habitus acqsit⁹ vt

Imediate declarabit. restat quod nihil esse pot quam ipsa fides: que est quedam lux spiritualis ipsius intellectus: qua et si non per speciem: tamen per certam adhesionem etiam in presenti vita deum ipsum intuetur. Si tamen ultra predicta velim considerare materialiter ea quibus fides assentit. non solum ipse deus est obiectum intellectus: sed etiam multa alia. sicut creatio rerum. Incarnatio xpi. Sacramenta ecclesie: et huiusmodi que tamen omnia sub assensu fidei non cadunt: nisi secundum quod habent aliquem ordinem ad ipsum deum. prout. s. per aliquos divinitatis effectus homo adiuvatur ad tendendum in divinam bonitatem vel fruitionem: et ideo etiam ex hac parte obiectum fidei est quodammodo veritas prima. inquantum nihil cadit sub fide nisi in ordine ad deum. sicut obiectum medicine principale est ipsa sanitas. quia medicina nihil considerat nisi in ordine ad ipsam sanitatem. Ex qua ratione concluditur. quod ad videndum deum: seu intelligendum: requiritur quod olo ipse intellectus sit informatus ipsa fide tanquam medio et ratione formali quam mediante obiectum suum quod est deus intelligat. Et confirmo istam rationem sic. Clarum est enim secundum philosophum. 2. de anima quod quilibet habitus debet esse adequatus suo obiecto: ad hoc ut apprehendat illud: sicut per similitudinem patet. quia si vas aliquod debeat accipere simul totam aquam maris: necesse est quod habeat capacitatem adequatam quantitati aque ipsius maris. Quod si vas minoris esset capacitatis: impossibile esset quod quantitatem aque maris apprehenderet. Quo etiam concesso. cum deus sit obiectum immediatum anime rationalis: et sit quoddam bonum supernaturale et infinitum: certum est: quod requiritur quod anima habeat in se aliquem habitum infusum fidei: qui habeat potestatem et virtutem supernaturalem quo mediante supernaturale obiectum et infinitum apprehendere et intelligere possit: quoniam per nullum habitum acquisitum: seu per naturalem potentiam sublimitas divina: et supernaturalis ab anima rationali unquam apprehendi posset. Et ratio est secundum Hugonem in suis sententiis prout recitat Alexan. de ales in. 3. parte summe in tractatu de fide. quia illaque a nobis comprehenduntur tripliciter distinguuntur. Quedam. n. comprehenduntur sensu: ut corporalia. Quedam intellectu per rerum similitudinem. Quedam vero experientia: ut gaudium: tristicia timor: et amor. Sed manifestum est quod divina maiestas non comprehenditur a nobis: primo modo. s. per sensum corporis: quia non est actu presens sensibus. Nec etiam tertio modo. s. per intellectum: quia omnem similitudinem et excellentiam creaturarum transcendit. Nec etiam tertio modo comprehenditur: sicut illa que sentiuntur esse in nobis: quia non est de substantia anime nec de his que in anima subsistunt. Cum igitur predictis tribus modis deus perfecte ab anima intelligi non possit. eo quod naturales sunt. concluditur quod ex solo habitu fidei supernaturali deus ipse ab intellectu humano potest intelligi et apprehendi. Quod bene confirmat glo. super illa verba prophete. s. In habundantia

virtutis sue n̄ saluab̄r. vi. Habū
dātia virtutis aie q̄ cōsistit. s. i nu
mero: pōdere: ꝛ mēsura i qb᷑ nō
saluat̄ ipsa aia p̄ncipal'r sȝ solū in
habūdātia virtutis ꝯfidei. h̄ glo.
Et Sap. j. dicit̄. Apparet āt de᷑
eis q̄ fidē habēt in ip̄m. Et eccle
siast. 45. In fide lenitate ipsius
scm̄ fecit illū. ꝛ elegit eū ex oi car
ne. Et Jeremi. 5. etiā d̄r. Circuī
te vias hierl'm: ꝛ aspicite ꝛ ꝯside
rate ꝛ q̄rite i plateis ei᷑ an iuenia
tis viꝝ facientē iudiciū ꝛ haben
tē fidē ꝛ ero ꝓpiti᷑ ei. s. p ꝑfectā
cognitionē. Et Augu. libro. pri
mo d̄ tri. ait. Mētis hūane acies
inualida in tā excellēti luce nō fi
gitur. nisi per iustitiā emendet̄.
hec ille. Et Hilari᷑ i. 4. tri. dic̄.
Nec celestiū per se sciam huma
na imbecillitas consegtur: nec in
uisibiliū itelligentiā ipse sibi cor
poraliū sensus assumet vnq̄ȝ. vn̄
ip̄i deo p fidei lumē credēdū est.
Et ei in his q̄ excedūt cognitio
nē nr̄aȝ obsequēdū. h̄ ille. Que
omnia egregie confirmat Lact.
in libro de ira dei. c. i. dicit enȝ.
Nec tn̄ nos arrogātes sum᷑ vt
cōprehēsaȝ nostro ingenio ve
ritateȝ glorieniur. sed doctrinā
dei sequimur: qui scire solus po
test ꝛ reuellare secreta. Cuius do
ctrine ph̄i in expartes existima
uerunt naturā rerū coniectura
posse deprehēdi: quod nequaq̄ȝ
fieri potest: q: mens hois tene
bro'o corporis domicilio: cir
cunscepta: longe a veri perspe
ctione submota est: ꝛ in hoc dif
fert ab humanitate diuinitas q̄
humanitatis est ignoratio diuini
tatis est scientia. Unde nobis ali
quo lumine infuso opus est ad
depellendas tenebras. quibus
obfusa ē hominis cogitatio. quo
niam in carne mobili agentes:
nostris sensibus diuinare nō pos
sumus. Lumē autē mentis hūa
ne deus ē: quē qui agnouerit ꝛ i
pectus admiserit illuminato cor
de mysteriū veritatis agnoscet.
Remoto āt deo celestiq̄ȝ doctri
na omnia erroribus plena sunt.
Recte Socrates cum esset oiuȝ
phoꝝ doctissim᷑. tamen vt cete
rorū argueret insipiētiā. qui se
aliq̄d de celo scire arbitrabātur.
ait se nihil scire: nisi vnū q̄ nihil
sciret. Intellexit eni doctrinā il
lā nihil habet̄ in se certi: nihil ve
ri. hec Lactā. ¶ Secūdo ēt pro
bo fidem de non visis cuilibȝ eē
necessariam ad salutē rōne dile
ctionis. Certū est eni q̄ si oēs ser
ui alicui᷑ domini. vtputa: ducis:
regis: impatoris: seu episcopi:
cardinalis: ꝛ pape: q̄ȝtum possūt
q̄runt amicitiam ꝑdictoꝝ domi
noꝝ. ꝛ vt eos diligāt. a fortiori
hāc amiciti[ā]: ꝛ dilectionē tenet̄
habet̄ q̄libet rationalis creatura
erga creatoreȝ suum: quam dile
ctioneȝ ꝛ amicitiā erga deū: sine
fide impossibile est habere. Et p
fūdamēto nr̄e ratiōis accipiā sen
tentiā Augu. in lib. d̄ verbis dn̄i
dicentis. Sine amore dei nulla
potest esse spes salutis. Quo sup
posito certum est q̄ deus ipse

amari non potest nisi prius cognoscatur: vt bonum. Et ratio est: quia vt dicit philosophus. 3. de anima. et. 12. Methaphisice. Voluntas non fertur in aliquid per amorem: nisi prius cognoscatur vt bonum. Sed cum deus non cognoscatur nisi per fidem. ergo fides necessaria est ad hoc vt deus cognoscatur et per consequens diligatur. Quod si diceres quod deus cognoscitur per suos effectus. ergo potest diligi a rationabili creatura sine habitu fidei: et si sic esset: ergo fides nulli esset necessaria ad salutem. Respondeo quod talis amor non esset perfectus: cum non haberet perfectam cognitionem de deo: et per consequens esset contra preceptum Saluatoris, Matthei quinto ca. dicentis. Estote perfecti. scilicet. in amore et caritate erga deum. sicut et pater vester celestis perfectus est. scilicet in amore et caritate erga vos. Quo precepto datur intelligi. quod deus non tantum vult quod diligamus eum amore perfecto. Sed clarum est quod tanto perfectiori amore quis diligit aliquem quanto immediatius dirigit in eum cor suum. Quo concesso manifestum est quod impossibile est deum diligere perfecto amore nisi per fidem: seu mediante habitu fidei. Et ratio est: quia si diligitur deus mediantibus creaturis sine suis effectibus talis dilectio cum sequatur cognitionem omnino est imperfecta. Quod sic patet. Nam licet ex creaturis cognoscamus deum: vt creatorem: ordinatorem: et gubernatorem earum. non tamen perfecte cum cognoscimus: scilicet qualis deus sit in seipso. quod duplici exemplo patet. ¶ Primo exemplo cognitionis hominis. Cum enim videmus homines loqui moueri vel aliquid operari. dicimus eum habere animam. que earum operationum principium est: et tamen non cognoscimus perfecte quid sit ipsa anima vel qualis sit. ¶ Secundo exemplo vestigij. per quod habemus cognitionem de aliqua re: non tamen explicitam et claram: sicut non cognoscitur perfecte vestigium vulpis vel canis: sed imperfecte et confuse. Sic a simili dico. quod est de cognitione quam habemus de deo ex creaturis: que cognitio vtique est confusa et imperfecta. dicente Dyoni. in. c. de mistica theologia. Intellectus inquit in hac vita deo coniungitur vt ignoto: incognitum ipsum est super omnem formam: quam intellectus noster potest concipere. hec ille. Quod bene confirmans Auc. in libro de causis. dicit. quod effectus simpliciter non ducit in perfectam cognitionem sue cause. Si igitur ut patet talis cognitio dei per creaturas est imperfecta: cum amor secundum philosophum. 12. Methaph. sequatur cognitionem: ergo dilectio sequens talem cognitionem est imperfecta. sed cum deus vt supra patet. omnino velit quod eum diligamus amore perfecto: necesse est ergo quod supra cognitionem dei que habetur a nobis in via mediantibus creaturis, habeamus aliam cognitionem om

nino remotā a creaturis de ipso
deo: que vtiqȝ cognitio non pōt
haberi nisi simpliciter per fidez.
cuius fidei cognitio cū sit pfecta
cōcluditur p ɔñs ꝙ pfecta ē etiaȝ
dilectio ad ipsuȝ deuȝ talē fidē ⁊
cognitionē sequēs. ¶ Tertio etiā
pbo rōne venerationis: ꝙ fides
de nō visis cuilibet est necessaria
ad salutē. Fundamētū rōnis po-
nit phus. 5. Ethico. di. Sacrifica
re diis simpliciter ē naturale: sed
sacrificare hoc vel hoc ē ad placi
tū: hec ibi. Et primo Thopi. di.
Deū venerari vtrū oporteat vt
parētes honorare. si qs dubitat:
indiget pena. sicē q dubitat vtruȝ
nix sit alba: idiget sensu. hec ibi.
Cū quo cōcordās Lac. li. de ira
dei ait. Primā cāȝ venerari opȝ
quicūqȝ salutis sue expers eē nō
vult. Quo psupposito. vȝ ꝙ ne-
cesse ē deū venerari: siue creato-
rē. Certū ē ꝙ tūc vere deuȝ glo-
rificamus: veneramur: ⁊ hono-
ramus. qñ tria facimus. Et prio
qñ credimus ipsuȝ eē aliquid ex
cellētius: qd cogitari possit. Et
hoc fit cuȝ diuina substātia: huma
nā cognitionē excedit. p nihil. n.
aliud firmatur hō sic ad creden-
dus: ꝙ deus excedat in dignitate
oēm creaturā: ⁊ oē qd est aut es-
se pōt. sicut cuȝ de deo pponitur
esse credēdū. ꝙ excedit oēm hu-
manā rōnez. Nō vtiqȝ credere
p fidē necesse ē. Et iō si queritur
quare magis obligatꝰ sit affectꝰ
hois ad deuȝ ꝙ̄ intellectꝰ. certe
nullā rōnez de hoc possumus in

uenire. Sȝ cum affectꝰ teneatur
subiici deo per amorē: ergo pari
rōne ⁊ intellectus per fidē. Sed
quē honorē poterit sibi exhibere
intellectꝰ nisi vt dictis suis assen
tiat p fidē: sine cogēti rōne. Er-
go fides necessaria est in oi secta.
Preterea quis honor eēt deo si
ei credere nō velles: nisi vel p rō
nē cogentē vel p pignus: vel p si
gnuȝ aliquod mōstratuȝ? Certe ⁊
temporales dñi plurimum dedi
gnātur. si soli verbo eoꝝ a sub-
ditis suis non creditur. Dico
ergo quod subiectio intellectus
ad fidem contra omnem ratio-
nem nālē necessaria ē cuilibet ad
hoc vt possit deuȝ venerari. De
qua subiectiōe intellectꝰ Apost.
2. Corin. 10. ait. In carne. n. am-
bulātes: nō ꝫm carneȝ militamꝰ.
Nā arma militie nostre nō sunt
carnalia: sȝ potētia deo ad destru
ctionē munitionuȝ ɔsilia destruē
tes: ⁊ oēm altitudinē extollētē se
aduersus sciaȝ dei: ⁊ in captiuita
tē reddigētes oēȝ intellectū i ob
sequiuȝ xpi ⁊ i prōptu hñtes vl-
cisci oēȝ inobediētiā. ¶ Scdō ve
neramur deū p obediētiā ⁊ obtē
perationē qd tūc facimꝰ: cū eū eē
se nostrū dñm recognoscimꝰ: ⁊
mādatis eiꝰ sicut serui dñis suis ac
tualiter obtēpamꝰ. Naȝ vt dicit
phus. 1. pollitico. Seruus quisqȝ
non est sui sed alterius hō cui nā
liter obtemperat. ⁊ 8. ethico. di
cit Seruus est organum anima-
tum domini sui: ⁊ subiectum si
bi. Quo ē pcesso: claꝝ ē ꝫ Ber.

ꝙ nullꝰ vnꝗ̃ ip̄ēdit alicui obedientie suitiū nisi ei quē credit ⁊ ēt cognoscit dn̄z suū eē. qđ si sic ē: ergo necesse ē ad salutē cuilibz p fidē cognoscere deū tāq̃ dn̄z suū. ne sit inutilis suus p ignorātiā ⁊ p ꝯsequēs ira ⁊ pēa eiusdē dn̄i dignꝰ. Proīde pu̇erbio. 14. Salomō. ait. Acceptꝰ ē regi minister intelligēs, iracūdiā aūt eiꝰ inutilis sustinebit. Et Matth. 25. ꝺ inutili suo: q n̄ dispēsauit talētū sḃz voluntatē dn̄i sui: dr̄. Seruū inutilē piçite i tenebras exteriores. Debz igit̄ qlqꝫ q deū vult venerari deū cognoscere tāq̃ dn̄z suū: qđ simplicit̄ fit p fidē: vt sciat q̄ sit volūtas eiꝰ bona: bn̄ placēs ⁊ pfecta: vt eiusdē volūtatis mādatis obtēperet: sine quoꝝ mādatoꝝ dei adimpletionē: nullꝰ salutē pōt adipisci: dicēte ip̄o dn̄o Matth. 19. Si vis ad vitā ingredi. s̄ua mādata. Et Hieronymꝰ ad Eusto. dic. Eterna vita non nisi per diuinoꝝ mādatoꝝ obseruationē acquirit̄. ¶ Tertio debemꝰ venerari ⁊ honorare ip̄z deū. p sacrificia: vtputa: ipendēdo ei cultū latrie ⁊ alias reuerētias: nec nō orationes ⁊ debitas cerimōias. ꝙ si vt patet tenet̄ qlqꝫ venerari deū: ⁊ p subiectionē intellectꝰ ⁊ p obrēperātiā mādatoꝝ: ⁊ p oblationē sacrificioꝝ: ergo per ꝯñs noticia creatoris cuilibz ē necessaria ad salutē. Nulli. n. dubiū ē: neminē deum colere nec sacrificare: nec eius mādatis obedire: nisi q per fidem credit ipsuz esse: ⁊ qui credit eū propter que debet ei cultum impendere. Cum ergo per Lact. ⁊ ph̄z sit necessariū deū naturaliter colere: ⁊ agēs ꝯtra nāz mortaliter: peccet prout dicit. Alex. de ales i tertia parte sūme in tractatu ꝺ legibꝰ. necesse ē igitur p habitum fidei infuse ipsum deū ⁊ creatorē credere. Nam nisi creatura rōnalis cognouerit deū esse per fidem suū creatorē ⁊ dominuz nequaq̄ ei impēdet cultuz latrie: nec alias reuerētias ⁊ orationes eis debitas seu cerimonias: nec adorabit eū: vt creatorem: redemptorem: iustificatorem: bonoꝝ maloꝝq̄z retributorem: ⁊ per ꝯñs nec eū volūtarie amabit: nec insup beatificabit̄: cū isti sint tres actus beatitudinis essentialis. videlicz. cognitio: adoratio: ⁊ dilectio dei. Ista ḡ ē fundamentalis rō: qua ratiōe īfideles dānantur. Oportet ergo ꝙ quelibz creatura rationalis adulta cognoscat per fidem deū vt p̄mam virtutē: quia sicut quelibz creatura rationalis ex debito ⁊ ex ordinato motu tam nature q̄ȝ gratie diligere debet suā bonitatem: ⁊ ex debito morali tā spiritualiter q̄ȝ temporaliter debet reuereri suam maiestatem. Ita ex debito ⁊ ex ordinato motu tam naturaliter q̄ȝ supnaturaliter eleuata. debeat sensuz prebere ad sūmam ⁊ primam veritatem que deus est huius autem prime ⁊ supernālis veritatis cognitionez: nō pōt intellectꝰ corpi ꝯiūctꝰ ac-

quirere ex principijs et causis: quibus acquiritur scientia per discursum silogisticū: vel aliā humanā investigationē: ergo oportet quod acquirat per habitū fidei: ergo fides per consequens cuilibet est necessaria ad salutem. ¶ Quarto probo fidē esse cuilibet ad salutē necessariā rōne evitationis. videlicet multorū malorū. Fundamentū rōnis pōit phūs. i. phy. dicens. Dato vno inconuenienti plura sequuntur. patet hec regula. Nā per inconueniētiā superfluitatis alicuius cibi vel potus statim generantur mali humores. Deniqȝ sequitur grauis infirmitas postmodū vero subsequitur crudelis mors: que vt dicit. 3. ethi. est vltimū oīum terribiliū. hanc. n. regulā phi recreatiōis causa exemplifica de muliere paupere habēte vnicū ouum et cū cogitaret ex illo fieri diues: pro eo quod ex eo sperabat nasci galinā: ex gallina multa oua: et sic ex eis sperabat nasci multos pullos et sic gradatim procedendo sperabat fieri ditissima: et ecce dato primo inconuenienti quod. s. dum hec cogitaret cecidit ouum de manibus eius et totaliter dispersum. statim alia inconuenientia secuta est: pro eo quod se reperit priuatā diuitijs quas sperabat mediante ouo acquirere et inuenit se pauperē vt prius. Quo presupposito certum est: quod qui supradictā fidē non habet: statim incidit in tria maxima incōueniētia. videlicet in incōueniens vite eterne. a qua excluditur. et inconueniens oium opuz suorum que sine fide inualida sunt ad salutē. et deinde in incōueniēs multiplicationis mirabilium peccatorum. quia vt in sequentibus dicetur. Ois actus elicitus in sacrificiū alterius fidei quam christiane semper peccatum est que simul tria inconuenientia deuitat. quicunqȝ christianā fidē in se possidet. quod si sic ē ergo vt ēt ex alijs predictis rōnibus probatum est. fides cuilibet est necessaria ad salutē. ¶ Tertio ēt probo vnica similitudine. quod videlicet necessariū est cuilibet ad salutē quod fidē habeat de rebus nō visis. et quod credat articulis fidei. et dictis christi et sanctorū. Nā legitur in lib. de moribus phorum et quod Ipocras et Socrates legē hanc indixerūt discipulis suis. vt nunquam essent ausi in sententijs eorū q̄rere. propter quid: sed simpliciter crederent et esset eis pro ratiōe dicentis auctoritas. Modo si sic est. quod fides ēt adhibetur naturali scientie quanto magis et deo adhibēda ē fides. et diuina auctoritas honorari debet. cū simplici fide et credulitate absqȝ inquisitione rōnem: quod si nō fit ergo apparet quod Ipocras et Socrates ceteriqȝ phi maioris auctoritatis et virtutis fuerūt quam ipse deus. Modo cū sit falsissimum. ergo dictis suis atqȝ sanctorum maior debet fides adhiberi in infinitum quam omnibus simul phis. Et cōtra oppositum faciētes. et signa petētes vel rōnes ad hoc vt credant dominus terribiliter intonat Matthe. 12. c. vbi cū quidam

de scribis et phariseis dicerent. Magister volum⁹ a te signū videre. Rn̄dens ait illis. Generatio praua et adultera signum q̄rit et signū nō dabitur ei nisi signum Jone pphete. q2 sicut Jonas fuit i vētre Ceti tribus dieb⁹ et tribus noctibus: sic filius hoīs erit tribus diebus et tribus noctibus in cord terre. Viri Niniuite surgent in iudicio cum generatiōe ista: et condēnabunt eā: q2 pniam egerunt in p̄dicatione Jone. Et ecce plus q̄ Jonas hic. Regia auster surget i iudicio cū generatione ista: et condēnabit eam: q2 venit a finibus terre audire verba Salomonis et ecce plusq̄ Salomon hic. Itē Matth. 16. cum Saducei non crederent: et signū de celo peterent. Christus rn̄dit eis Generatio mala et adultera signum querit. et signum nō dabitur ei. et relictis illis abijt. hec ibi. Et contra tales infideles etiā Matth. 17. clamabat idem Christus dicens. O generatio incredula et puersa. vsquequo ero vobiscū vsquequo patiar vos. hec ibi. Ex qua similitudine ēt patet qualiter christi fides necessaria ē cuilibet ad salutē. ¶ Quarto d̄nique hoc probo similitudine: qa Moyses et Aron ex incredulitate puniti sunt a deo nec voluit q̄ intrarent et ducerent populum ex incredulitate in terra p̄missionis: vnde ad litteram dicitur Numeri. 20. Dixitq̄ dominus ad Moysen et Aaron. Quia nō credidistis mihi: vt sanctificaretis me corā populo: non itroducentis hos populos i terrā quā daturus sū eis. q̄ si ex incredulitate deus exclusit Moysen et Aaron a terra p̄missiōis. ergo a simili: quicunq̄ verū habitū fidei christiane nō habebit: seu dictis christi fidē non exhibebit: a celesti patria excludet. Et ideo Joā. 3. dicit. Qui n̄ credit verbo dei: ira dei manet super eum Et eccle. etiā. 16. dicit. In gēte icredula exardescit ira mea: quā iram propter incredulitatem p̄cipue in presenti vita. Zacharias pr̄ Joānis bapt. expertus ē. de quo Luc. j. dicit. Ecce inq̄t Angelus: eris tacēs: et nō poteris loqui vsq̄ in diē quo hec fient. p eo q̄ nō credidisti verbis meis. hec ibi. Et de ira dei ɔtra tales incredulos. Apoc. 21. dicit. Timidis et icredulis: pars illoꝝ erit in stagno: igne ardē: i et sulphur: q̄ est scd̄a mors. h ibi. O igit christiane infidelis. O christiane heretice. O christiane incredule et puerse: qui nec credis: nec fidē habes. Ecce q̄ ira dei iugiter est sup te. Ecce q̄ flagellum dei propinquū est tibi. Ecce do certitudinē dānatiōis tue. O quot sūt qui christiani nomē habēt: et sub fide christi stare videntur. qui tn̄ fidem ipsam non tenent: nec etiā per fidē sicut tenentur credunt euangelio: seu dictis Christi: doctorū: atq̄ sanctorū. Contra tales clamat Hieronymi⁹ ɔminato

rie in testamēto suo dicens. Heu heu quot hodie sacro renati baptismate christiano funguntur noīe: qb⁹ foret meli⁹ nō fuisse. Centuplo eni maior erit pena maloꝝ: christianoruꝫ: ꝙ malorum pagãnorum. hec ille. Ex predictis ita qꝫ auctoritatibus: rationibus: similitudine: atqꝫ exemplo. patet. qualit cuilibet ad salutez necesse est: vt habituꝫ fidei in se habeat: ꝛ insup fidem exhibeat reb⁹ non visis: nec non ꝛ dictis Christi atqꝫ sanctorū vt quisqꝫ ꝓpter hoc possit effugere iram oīpotentis dei: atqꝫ iudiciū eterne dānatōis quā fidem sanctissimaꝫ nobis cōcedat ꝛ a qua ira ꝛ iudicio eterne dānationis nos conseruare dignet omnipotēs deus: qui ꝛ largitor fidei ꝛ iustus condenator ē quorūlibꝫ infidelium: qui in trinitate perfecta viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Feria sexta iterum de secunda excellentia seu de necessitate ipsius sacratissime fidei. ſmo. 13.

Semen cecidit i terraꝫ bonā: ꝛ ortū fec fructū cētuplū Luc. 8. ꝛ in euangelio preterite dñice. Lꝫ. n. in pcedēti ſmone auctatib⁹: rationib⁹: similitudine: ꝛ exēplo. necessitas sacratissime fidei mōstrata sit tñ qa tāta ē ei⁹ necessitas: ꝛ tot sūt q̄ ei⁹ maximā necessitatē ostēdūt. ꝙ q̄si nullus ſmo explicari pōt: nec aliqs itellect⁹ hūan⁹ pci pere. Et ideo vt talis necessitas clarior appeat: vt hēat: ꝛ firmi⁹ i humāis cordib⁹: fides ipa radicet: ꝛ ꝯplantet: statui iterū in hac die seu i hac sexta feria: aliū ſmonē aureū ꝛ egregiū: ꝛ maxie vtilitatis: de maxia necessitate ipsi⁹ fidei facere. Ultra igr̄ oia supradicta q̄ ondūt fidei necessitatē. ꝓbo iterū ꝛ demōstro: neminē saluari posse ēt si oib⁹ moralib⁹ virtutib⁹ plen⁹ eēt: nisi habitū sacratissime fidei: d̄ quo loqmur actualit in se habuerit: qđ ēt qntupliciter ꝓbo. Primo auctoritatib⁹. Scđo ratiōib⁹. Tertio distīctiōe. Quarto similitudine. Quīto exēplis. ¶ Pmo ꝓbo auctoritatib⁹ ꝙ fides Christi ꝛ d̄ nō visis: put ē de futura gloria: ꝛ eterna pena cuilibꝫ ē necessaria ad salutē. Nā Greg. 1. q. 1. c. Cū paul⁹. inqt. Cū paul⁹ dicat. Fūdamētū aliđ nemo pōt pōere: pter id qđ positū ē. vꝫ. Christ⁹ Jes⁹ ꝛ cōseqnter ꝓbat: ꝙ vbi Christ⁹ nō est fūdamētū nullū pōt eē bōi opis sup edificiū. h ille. Itē Greg. 9. ex de sūma tri. ꝛ fi. ca. c. 1. ait. Una ē oiuꝫ fideliū vniuersalis ecclesia. extra quam null⁹ oino saluat. In q̄ idē ipe sacerdos ē ꝛ sacrificiū. h ibi. Itē Apost. ad Roma. 1. ait. Uirt⁹. n. dei ē in salutē omi credēti: q ex fide sūt bñdicēt cū fideli Abraam in omnibus sumentes scutum fidei ꝛ galeam saluti: ꝛ gladium spiritus: qđ est

verbuz dei. hec ille. Idē quoqꝫ Apostolus ad Gal. 3. ait. Scriptū est eni credidit Abraam deo ⁊ reputatum est ei ad iustitiam. Cognoscite ergo: qꝛ q ex fide sūt hi sunt filij Abrae. prouidens autem scriptura: quia ex fide iustificat deus omnes gentes: pronunciauit. Abrae ⁊ benedicent in te omnes gentes: igit q ex fide sūt: benedicetur cum fideli Abraaz. Quicūqꝫ eni ex operibus legis sunt: sub maledicto sunt. scriptū est eni. Maledictus omnis q nō permāserit in oibus que scripta sūt i libro legis vt faciat ea: Qm autē in lege nemo iustificabitur apd deū manifestuz est: qa iustus ex fide viuit: lex autē nō ex fide ē: sꝫ q fecerit ea viuet in illis. xp̄s nos redemit p fidem de maledicto legis. factus pro nobis maledictus: quia scriptum ē. Maledictus homo q pēdet i ligno: vt in gentibus Abrae pmissio fieret i Christo Jesu: vt pollicitationez spiritus accipiamus p fidem spirit⁹: hec ibi. Itē. 24. q. j. c. Quicunqꝫ ab vnitate fidei ⁊ societate Petri ⁊ Pauli se separauerit: tales nec vinculis peccatorum absolui: nec ianuā regni celestis i gredi poterūt. h ibi. Augu. glo. super Ose. 2. videlꝫ. Sponsabo te mihi in fide. ait. Sola fides ē: que in spirituali matrimonio animā deo copulat: ⁊ sibi sponsaz facit. Ex predictis igitur auctoritatibus patet: qualiter supradicta fides cuilibet ē necessaria ad salutem. Scdo hoc idez probo quattuor rōnibus. Primo ratiōe gratificatiōis. Secūdo operatiōis. Tertio rōne purificationis. Quarto rōne acquisitionis. ¶ Primo rōne gratificationis. Fundamentuz rōnis ponit phs. 9. ethicoꝝ. dicēs. Beneficiatus naturaliter amabilis ⁊ grat⁹ ex memoria boni vtilis recepti erga benefactorez suuz eē tenet. patet hec regula. Nam canis ex quo panē seu nutrimētū accipit a dño: ne sit ingratus venat suuz dñm defendit. ⁊ p ipso plerunqꝫ morti se exponit: atqꝫ domuz ei⁹ die noctuqꝫ ꝯseruat. Similiter ⁊ fili⁹ carnalis: ne sit ingrat⁹ patri suo carnali: obedit: sibi suit: etiāqꝫ diligit: ⁊ qd̄ plus ē ei fidē exibet: ꝙ sit pr ei⁹ ⁊ genuerit eū: cū tamē hoc ignoret: cuꝫ nundū esset dux a pre generaret. Quo ꝑsupposito: certū ē a simili: imo a fortiori: ꝙ tenet qsqꝫ deū diligere: ⁊ ei seruire ⁊ obtēperare: ⁊ pcipue ei fidē exhibere. ꝙ per ipsuz ⁊ mediāte ipso habuerit eē: nō tm̄ rationalis anime quā de nihilo causauit: sed insup esse corporis: qd̄ sine ipso formari non potuit: nec organizari: p eo ꝙ ⁊ si sol ⁊ homo dicantur hominem generare: tamen he due cause nihil per se possunt sine influentia ⁊ virtute prime cause: que deus est. dicēte pho. 8. phy. Omne agēs agit in virtute primi actiui. Quod cōfirmans Auctor in libro de causis dicit. Omnem operationem

quam operatur cā scđa operatur ꝛ cā prima. Et phs ēt.i.de celo ꝛ mundo.ait. A primo certe singulis cōicatum est esse ꝛ viuere: his quidem clarius: his obscuri⁹ hec tibi. Et de hac fide patri celesti exhibēda: cū ēt exhibeat parētibus carnalib⁹. dicit greg. in.4.dialogoꝝ ad lram. Audacter dico: qꝛ sine fide nec ifidelis viuit. Si.n. eundem infidelē p cunctari voluero quē patrē vel quam matrē habuit. ꝓtinus rñdet illum atqꝫ illam: quem si statim requiram vtrū nouerit qñ conceptus sit vł viderit qñ nat⁹ fuerit minime vel vidisse vel nouisse fatebitur: ꝛ tñ qđ non videt credit. Si igit̄ de ipso suo corpore visibili: qđ minime videt̄ credunt cur inuisibilia nō credunt que corporaliter videri non pñt. h̄ ille. O igitur christiane nunqd eris peior carnalib⁹ filijs. imo ēt ipsis aialibus brutis: que etiam: vt sic dixerim per quandaꝫ fideꝫ currūt ad parētes suos: cum nullam aliquam scientiam non habeant? profecto cum carnales filij ꝛ aialia bruta hanc fidem prestent parentibus suis: a fortiori quisque eandē fidem tenetur impendere patri celesti. de quo Matth.23. Sal.ait. Unus ē.n. pr̄ vester eo q in celis est. Ad qđ faciendū propha nos hortat̄ dicēs. Venite adoremus ꝛ proci.ante deuꝫ: ploremus coraꝫ domino qui fecit nos quia.i.est.d.deus.n.nos autem po.ei⁹ ꝛ.o.p.eius. Et Apoc.dr̄. Adorate deum.s.per fidem: qui fecit celum ꝛ terram: mare ꝛ oia que in eis sūt. Qđ totum cōfirmans Lac.lib.de ira dei.ꝛ vltra dicit. Nemo vani loquētia phorum inductus ad contēptum dei erudiat qđ est maximuꝫ nephas debemus hunc ꝛ amare ꝙ pater est ꝛ venerari qđ dñs: ꝛ honorifficare ꝙ beneficus ꝛ metuere ꝙ se uerus. vtraqꝫ persona in eo venerabilis: qs salus pietate nō fidem prestat: non diligat anime sue parentem: aut qs impune cōtēpnat eum: q rex dñator habeat in oēs verā ꝛ eternā ptātem. Si patreꝫ consideras: ortum nobis ad lucē qua fruimur subministrat per illum viuimus per illum in hospicium huius mundi intrauimus. Si deum cogites: ille nos innumerabilibus copijs alit: ille substentat: in huius domo habitamus: huius familia sumus. Et si minus obsequens q̄ȝ decebat minusqꝫ q̄ȝ officiosa domini ꝛ pentis imortalia merita poscebāt certe plurimū ꝓficit ad veniam cōsequendā: si cultuꝫ eius notionēqꝫ teneamus: si obiectis humilibus terrenisqꝫ tā rebus q̄ȝ bonis celestia ꝛ diuina sempiterna meditemur. qđ vt facere possumus: deus nobis sequēdus est: deus adorādus ꝛ diligēdus est qm̄ in eo ē materia rerū. ꝛ ratio virtutum: ꝛ fons bonoꝝ: hec ille. ¶ Scđo ēt pbo rōne operationis: seu ordinationis operum. ꝙ fides de bonis futuris ñ visis ꝛ eternis: cui

libet eſt neceſſaria ad ſalutez. Fū
damentum rōnis ponit phs. 2.
phyſi. di. Cognitio finis oi opan
ti neceſſaria eſt: qꝛ finis ē cuius cā
fiunt alia: ꝛ cā finalis eſt cā pp qꝺ
hec ibi. Clarū eſt. n. ꝙ niſi agri
cola cognoſcat finez lucri in labo
rādo poſſeſſiones: nequaꝗ̄ pone
ret ſe ad ipſas poſſeſſiones. Sed
qꝛ cognoſcat lucrū: ideo ipſas cul
tiuat: ꝛ pro tunc nullā aliam artē
exercet pro eo ꝙ talis labor poſ
ſeſſionum ſimpliciter acqrit finē
intentum earundē poſſeſſionum
qui vtiqꝫ ſunt fructus. Quo pre
ſuppoſito certum eſt ꝙ cum ſint
diuerſi fines: ꝑpter quos diuerſi
diuerſa opera faciunt. vt. j. ethi
co. colligitur. Unus tamē inter
ceteros eſt finis ſupnaturalis cu
iuſlibet rōnalis anime oīa ſimul
bona in ſe cōtinēs. De quo Boe
tius proſa ſecunda tertij li. dicit.
Ois mortalium cura quam mul
tiplicium ſtudiorum labor exer
cet. diuerſo quidem calle ꝓcedit.
Sed ad vnum tamen beatitudi
nis finem nititur peruenire. Id
autem eſt bonum quo quis ade
pto nihil vlterius deſidarare qat
quod quidem eſt oium ſummuz
bonorum cunctaqꝫ intra ſe bona
continens hec tibi. Qꝺ ſi ſic ē. ꝙ
tm̄ finis vite humane eſt ſimplici
ter bonū futurum ꝛ non viſum
Igitur per fidem neceſſe eſt in ipꝫ
credere: ipſumqꝫ cognoſcere. vt
ſ. qſqꝫ poſſit ordinare actus ſuos
ꝛ operationem ad illuz finē quo
non cognito. tunc operabitur pp
alium finem ſeu beatitudinem.
Quod confirmans phs per ſimi
tudinem. i. ethico. dicit. Sicut ſe
hꝫ ſignum ad ſagittantes: ſic ſe hꝫ
finis ad operantes. Sed clarū eſt
ꝙ facta varietate in ſigno. fit eti.ī
varietas in ſagittando: pro eo ꝙ
ſi ſignuz ponit̄ ſurſum. ꝛ ſagitta
mittit̄ ſurſum ſi deorſum: deor
ſum: ſi dextrorſum: dextrorſum:
ꝛ ſi ſiniſtrorſuz: ſiniſtrorſuz. Sic
ergo a ſimili poſita varietate. in
fine. neceſſario quis ſequitur di
uerſitatem operum in actib' vi
te ſue. Sic ꝛ medicus diuerſis in
firmitatib' ordinat diuerſas me
dicinas. Et ſic etiaz videmus per
experientiam: ꝙ auarus cuius fi
nis eſt diuitiarū copia: eo mō vi
uit. ſ. in varijs artibus. mercan
tijs ꝛ contractibus feneraticijs:
quo poſſit melius finem illuz cō
ſequi. ſ. diuitias congregare. Car
nalis inſuper cuius finis eſt volu
ptas carnis: ꝛ delectatio. etiaz eo
modo viuit ꝛ ordinat oēs actus
ſuos: atqꝫ vitam: quo magis ex
periri poſſit finem delectationis
ſue. Superbus aūt qui in hono
re: vanis dignitatibus ꝛ excellē
tijs finem ſuum eſſe exiſtimat: ſtu
det ad ea ſectanda, per que facili
ter poſſit conſequi finem quem
intēdit: hoc idē facit guloſus. cu
ius finis eſt in gule delectatione:
qm̄ eo mō viuit querēdo. ſ. exqſi
tas delectatiōes atqꝫ pinguiores
cibos: q reperiant̄ ad macellū: vt
ſic delectationē ſuā ꝯſequat̄ de q
bus Apl'us ait. Quoꝝ deus ven

ter est. Que simul omnia mora-
lis Grego. confirmãs in omelia
plurimorum martyruz sic dicit.
Omnia nãqz que ad vsum vi-
te accepimus: ad vsum conuerti
mus culpe. Sed cuncta que ad
vsum prauitatis inflexim⁹: ad
vsum nobis reuertuntur vltio-
nis. Tranquillitatem quippe hu
mane pacis: ad vsum vertimus
vane securitatis. peregrinationē
terre pro habitatione dileximus
patrie salutē corporum: redige-
mus in vsum vitiorũ vbertatis
abundantiã non ad necessitatem
carnis: sed ad peruersitatem in-
torsimus voluptatis. Ipsa sere-
na blandimēta aeris: ad amorem
nobis seruire coegimus terrene
delectatiõis. Iure igitur restat:
vt simul nos omnia seruiãt: que
simul omnia vitijs nostris male
subiecta seruiebant: vt quot pri-
us in mundo incolumes habui-
mus gaudia: tot de ipso postmo-
dum cogamur sentire tormenta.
hec ille. Ne igit̃ aliquis erret in
opib⁹ suis: dũ errat in fine: non
proprio: necesse est ꝙ finē simpli
citer supernaturalē de rebus fu-
turis et non visis ꝓcognoscat: vt
omnes eius actus et operationes
ad illũ finē dirigat: q̃ finis super-
naturalis: cuz aliter cognosci nõ
poss̃t: nisi per simplicez et solum
habituz fidei: ergo per cõsequēs
cõcluditur: ꝙ fides cuilibet est ne
cessaria ad salutem. Quod vtiqz
Augustinus confirmans lib. 16.
de ciuita. dei dicit. Quid agat
seu quo tēdat vt ad beatitudinez
humana perueniat infelicitas: ne
scit si diuina nõ ducit auctoritas.
hec ibi. ¶ Tertio probo fidez es-
se necessariam ad salutem ratione
purificatiõis. vz. peccatoꝝ. Fun
damētũ rationis ponit̃ de conse-
cra. di. 4. c. Nõ potest quis vite
celestis gloriã accipere: nisi pur-
gatus fuerit ab omni sorde pec-
cati. hec ibi. Quod ēt cõfirmans
Sal. ait Matth. 5. c. Beati mun
do corde: qm̃ ipsi deũ videbunt.
Quo ꝓsupposito vz. ꝙ nulla aĩa
poterit vnqȝ deũ videre: in cui⁹
visione: hominis beatitudo sim-
pliciter cõsistit: nisi sit mundissi-
ma et purgatissima ab oi labe pec
cati. certũ est ꝙ quisqz preternissis
Christo et virgine gloriosa post
inobediētiã primi parētis incidit
in maculã et culpã originalis pec
cati. dicēte Augustino lib. de fi-
de ad Petrũ. Et ponit̃ de cõsec.
dist. 4. c. firmissime tene et nulla-
tenus dubites oēm hominē: qui
p cõcubitũ viri et mulieris conci
pit̃: cũ originali peccato nasci: pie
tati subditũ: mortiqz subiectuz: et
ob hoc naturaliter nasci ire filiũ.
de quo Apostolus dicit. Eram⁹
natura filij ire sicut et ceteri homi
nes. hec ille. Quod confirmans
Greg. sup Ezo. et ponit̃ a magi-
stro sententiaꝝ in. 3. distin. 30. c.
Sed qđ. dicit. Omnes in pecca-
tis nati sumus: et ex carne delecta
tiõis cõcepti oēs culpã originalē
nobis ꝯtraximus: vnde et volun
tate nostra peccatis implicamur.

hec ille. Cũ ſi vt paret omnes maculã originalis culpe contrahunt: cũ qua impoſſibile eſt videre deũ niſi purgẽtur. clarũ eſt ꝙ cũ nihil ſeipſuꝫ expellat ⁊ corrũpat: neceſſario pp hoc reqrit aliq̃ virtus: q̃ mediãte macula tã peccati origiãlis ꝙ̃ ẽt actualis ab aĩa purgat̃. Sed mãifeſtũ ẽ: ꝙ nulla macula peccati mortalis expelli põt ab aĩa niſi mediãte habitu ſanctiſſime fidei. dicẽte Auguſtiõ de ꝯſecra. diſtinc. c. firmiſſime tene. Oẽs inqt naſcimur filij ire. i. pcĩ a q̃ ira nõ vnq̃ꝫ liberat̃ niſi ꝑ verã fidẽ mediatoris dei ⁊ hoiuꝫ hois Jeſu Chriſti. hec ille. Qđ cõfirmãs Salomõ puer. 15. ait. Per miſericordiã ⁊ fidẽ purgat̃ peccata. Et ad Roma. 5. Apoſtolus ait. Juſtificati igit̃ ex fide pacem habeam⁹ ad deũ: ꝑ Jeſũ Chriſtũ dñm nr̃uꝫ: ꝑ quẽ ⁊ acceſſuꝫ habemus ꝑ fidẽ ⁊ grãꝫ iſtaꝫ in q̃ ſtam⁹ ⁊ gloriam in ſpe glorie filioꝝ dei hec ibi. Et Actuũ. 15. dicit̃. Fide purificans corda eoꝝ. Et Appoſtolus. In oĩb⁹ ſumẽtes ſcutũ fidei in quo poſſitis oĩa tela nequiſſimi ignea. ſ. pc̃a extinguere. Qđ ſi vt claruit videri nõ poſſit deus niſi aĩa ſit purgatiſſima ab oĩ labe peccati: ⁊ talis purgatio fieri non poteſt niſi mediãte fide. cõcludit̃ neceſſario: ꝙ fides xp̃i poſt peccatũ ꝑmi parẽtis ſemꝑ fuit ẽ ⁊ erit cuilibet neceſſaria ad ſalutẽ. Qđ totũ ꝯfirmãs Hugo in ſuis ſententijs prout recitat Alexand. de ales in. 3. parte ſumme: in tractatu de fide. dicẽs. Infirmitas ⁊ egritudo humane fragilitatis reſpectu originalis peccati: nõ poteſt ad deũ dirigi niſi per fidem. Erãt inqt tria quedã. ſ. corpus: ſpiritus: ⁊ deus. ⁊ corpus quidem mũdũ erat. Anima ſpiritus: ⁊ ipſa aĩa in medio quodã erat habẽs ex ſe mũdũ intra ſe debet ⁊ acceperat oculũ quo extra ſe mũdũ: ⁊ ea que in mũdo erãt videret ⁊ hic erat oculus carnis. Aliuꝫ oculũ acceperat quo ſeipſaꝫ ⁊ ea q̃ in ſe ipſa erãt videret: ⁊ hic erat oculus rationis. aliũ rurſuꝫ oculũ acceperat quo intra ſe deũ videret ⁊ ea que in deo erãt: ⁊ hic eſt oculus quidẽ contẽplationis extinctus eſt vt nihil videret: oculus vero rationis lippus effectus ẽ vt dubie videret ſolus. Ocul⁹ carnis in ſua claritate ꝑmãſit. hõ ergo qui habet oculũ carnis mundũ videre poteſt ⁊ ea que i mũdo ſunt. Jteꝫ qa oculũ rationis ex parte habet amiſſuꝫ. Similiter ex pte ea que in animo ſũt videre poteſt: q2 vero oculũ cõtẽplatiõis non habet: deũ neq̃ꝫ ea que in deo ſunt videre poteſt: ⁊ precipue cũ impediat̃ ꝑ maculã tã actualis q̃ꝫ originalis culpe: pp qđ neceſſe ẽ: ꝙ ſi ſol iuſtitie videri debet: habit⁹ fidei purget ab aĩa oẽm peccati maculã: ſicut q̃a fide nec aĩa purgari poteſt a culpa: nec inſuꝑ maieſtatẽ dei intueri hec. Hugo. ¶ Quarto deĩqꝫ ꝓbo fidẽ xp̃i cuilibꝫ fore neceſſariã ad ſalutẽ rõe acquiſitiõis videlꝫ. honoris ſeu premij vite

eterne. Fundamentuz rõnis posuit phs. 4. ethi. dicens. Honor est simpliciter premiũ virtutis: & attribuitur bonis. Quo presupposito φ merces mundani honoris nulli digne impenditur: nisi ei qui in se habuerit virtutis meritum. certum est. φ a simili: immo a fortiori honor vite eterne qui in infinitum oẽm simul mundanuz honorez excedit. nulli dat vnφ a iustissimo deo nisi prius i se virtutez ad hoc meritoriã habuerit. Sz manifestuz est. φ lz ƀz Bern. iuxta mensuraz amoris & caritatis in hac vita detur a deo in vita futura mensura celcitatis honoris: tñ clarissimũ est. φ fidei habitus nõ dico tpe. ƀz natura & rõne habituz caritatis precedit. immo fides cõparatur ad caritatez sicut dispositio precedens vltimaz formam. & ideo sicut subiectũ materie non põt aliquid agere in virtute forme nisi sit dispositio formã precedẽs. Sic a simili nec caritas potest vnφ mereri honorez sup̃ne p̃rie: nisi precedat dispositio fidei sanctissime. φ si sic est: concludo per p̃ñs: φ fides cuilibet est necessaria ad salutẽ: p eo φ sicut nec natura tanφ materia: nec fides tanφ dispositio possunt p̃ducer actũ meritoriũ eterne vite sine caritate: sic nec ipsa caritas potest vnφ p̃ducere actũ meritoriũ sine fide qr remota fide tanφ quedã preãbula dispositione: remoueretur etiã & forma caritatis: sic & per p̃ñs meritum eterne vite. Et φ fides sit cã meriti eterne vite: & per p̃ñs sit necessaria cuilibet ad salutez. p̃bat Tho. scda scde. q. 2. arti. 9. in corpore qõnis. dicẽs. Actus humani sunt meritorij inquantuz p̃cedũt a libero arbitrio moto a deo p gratiã. vnde omnis actus humanus: qui subijcitur libe. arbi. si sit relatus in deũ põt esse meritoriuz ipsum autẽ credere & fidez habere est actus intellectus assentientis veritati diuine ex imperio voluntatis a deo mote per gratiam & sic subiacet libe. arbi. in ordine ad deũ: p̃pter qd̃ actus fidei summe meritorius inuenit̃. hec ibi ad litterã. Adde ẽt φ tãto magis fides meretur maiorem honorẽ in celesti patria: quãto intellectus humanus captiuatur supra oẽm suã naturã ad credẽduz sibi prorsus incognita: cũ ƀz phz 3. de anima. Voluntas ƀm naturã nunφ fertur: nisi in sibi naturaliter cognitũ. sed in hoc voluntas imperat intellectui: vnde qñ intellectus dicit de corpore resuscitando: cũ p̃bo in post predicamẽtis. A priuatiõe ad habitũ impossibilis est regressus per naturaz: tunc voluntas respondet intellectui. di. Et si per naturã non intelligis corpus resuscitatũ: nolo tamẽ amore dei: φ super naturã per fidẽ hoc credas: quod vtiφ credere cum sit supernaturale est precipue meritoriũ honoris celestis patrie: que omnia confirmãs Aug. super Joan. dicit. Sicut

in radice arboris nullā prius ap paret species fructus & pulchritu dinis: & tñ quicquid est in arbore decoris fruct⁹ & pulchritudinis ex illo pcedit. Sic ex fidei humil litate: quicquid virtutis: quicqd meriti: quicquid vel beatitudis oia suscepturā ē ex fidei fundamē to procedit. hec ille. Et q̄ honor seu possessio eterne hereditatis p virtutem fidei acquirit: & p pñs fides sit necessaria ad salutē. etiaȝ sic pȝ. Nam certū est q̄ legitimi filij sunt naturaliter possessores paterne hereditatis. Sed mani festū est: q̄ homo per fidem fit le gitimus dei filius. dicente Apo stolo ad gal. 3. Oēs vos filij dei estis per fidem Christi Jesu. Et Jo. primo dicitur. Dedit eis po testatem filios dei fieri: his q cre dunt in noie eius. Et. j. Joā. dr̄ Ois q credit: qm̄ Jesus ē Chri stus ex deo natus ē. Et Joā. 12. dicitur. Dū lucem habetis. s. fi dei: credite in luce. s. Christū: vt filij lucis sitis. Et. j. Joā. 3. dici tur. Uidete qualē caritatē dedit nobis deus: vt filij dei nomine mur & simus. s. per fidem scdm glo. Si igitur vt pȝ quilibet p vir tutem fidei fit filius dei. ergo p consequens per fidē fit quisq̧ he res eterne glorie. dicēte Aposto lo ad Roma. 8. Non. n. accepi stis spiritum seruitutis iterū in ti more. Sed accepistis spiritū ado ptionis filioꝝ dei: in quo clamā mus abba. pater. Ipse. n. spirit⁹ testimoniū reddit spiritui nostro q̄ sumus filij dei. s. p fidem. Si aūt filij & heredes: heredes qui dem dei: coheredes aūt Christi. h ibi. Et Jac. 2. dicitur. Nonne deus elegit pauperes in hoc mū do diuites in fide & heredes re gni. Ex predictis igit quattuor rōnibus clarissime pȝ qualiter fi des sanctissima cuilibet est neces saria ad salutē. ¶ Tertio h idem pbo vnica distinctione Ricar. in prologo primi sen. di. Cū querit an celestia & diuina mysteria sine virtute fidei phie studio fiant no bis cognita & manifesta. Rūdeo q̄ nō. triplici rōne vel respectu. Primo pp eorum sublimitateȝ. Scdo pp nostre carnis corrupti bilitatē. Tertio pp voluntatis p uersitatē. ¶ Primo dico q̄ diui na mysteria non pñt a nobis ali ter q̄ per fidē cognosci. pp eorū subtilitatem. Nā sicut motus: & tempus: & pria materia sunt no bis abscondita: eo q̄ ex parte sua sunt paruȝ cognoscibilia: pp suā in essendo debilitatē. Sic ecōuer so. Mysteria diuina: q̄ ex pte sua maxie sunt cognoscibilia: tñ no bis sunt abscōdita: pp suā in essen do sublimitatē. Un̄ Auic. vj. na turaliū. c. 5. dicit. Res sublimis simas non pōt intellectus appre hendere: qr excedūt eū. Que ve ro sunt debilis eē: vt motus: tps & prima materia: difficile ē intelli gere: eo q̄ sunt debilis eē. Hinc hī dicit Ecc esi. 43. Multa sunt abscondita maiora his. i. multa vera de deo: maiora his supple

que cognoscimus in his inferio-
ribus. Hinc phs. xi. de animali-
bus. dicit. Opio nra et sermo in
substantia diuina vna est et pauca:
vna pp paucitatē eoꝝ: q̄ cognosci
mus de ea: pauca pp cognitionis
debilitatē. Cōfirmat h̄ Lactanti⁹
in. 4. diui. institu. aduersus gen-
tes loquēs de phis. Sed neqꝫ in
qt adepti sunt qd volebāt: et ope
ram simul atqꝫ industriā pdide-
runt: qꝛ veritas. i. archanū sum-
mi dei qui fecit oia: igenio ac pro
prijs sensibus nō pōt ꝯprehendi:
aliogn nihil inter deū hoiemqꝫ di
staret: si cōsilia atqꝫ dispositiones
illius maiestatis eterne cogitatio
assēqret humana. hec ille. Se-
cundo diuina mysteria sunt no-
bis abscōdita: pp nr̄i cordis cor-
ruptibilitatē. Qꝛ. n. nr̄um intel-
ligere in hac vita scd̄m cōem le-
gem depēdet a ministerio viriū
sensitiuaꝝ: q̄ organis corporalib⁹
sunt alligata: ita vt scd̄m ꝙ dicit
phus. 3. de aia. Intelligere et cō-
siderare corrūpuntur aliquo quo
dā corrupto interius: et in orgāo
s. memorie vel imaginatiue. Et
iteꝝ: qꝛ potētia intellectiua ē nr̄i
corporis forma: et forma impedi
tur in actu suo: non tm̄ ppter in-
dispositionē materie in quā agit
sꝫ ēt pp indispositionē materie ꝙ
pficit. Jō hac duplici cā corp⁹ qd
corrūpit aggrauat animā. Sapi-
en. 9. vt minus possit intelliger
diuina. Unde sapiētia diuina: vt
dicit Job. 28. abscōdita ē ab ocu
lis oium viuētiū. s. i corpore cor
ruptibili: qꝛ sic dicit Grego. in
8. moraliū q̄diu hic mortaliter
viuimus: videri p quasdā imagi
nes deus potest: sed per ipsaꝫ na
ture sue spēꝫ non pōt supple: nisi
ex priuilegio speciali. hoc ideo di
co: qꝛ Augustinus in antepenul-
tima qōne ad Orosium loquens
de raptu Pauli. di. Ad hec pfe
cto puenerat Paulus: vt deum
sic in ista vita videret: sicut san
cti post hāc vitam videbunt. hec
Ric. ¶ Tertio diuina mysteria
multis sunt abscōdita ppter sue
volūtatis puersitatē. Qm̄ eniꝫ p
peccatū aia elōgat a pre luminū:
ppterea minus intellect⁹ illumi-
nat: et ex cōsequēti i diuinoꝝ co-
gnitiōe ipedit. De h̄ pt exp ōi ꝙ
dr̄ deuterono. 32. i psona dn̄i. ab
scōdā faciē meā ab eis. Et subdit
gn̄atio. n. puersa ē. i. pp hāc per-
uersitatem abscōdita sunt ab eis
multa de deo. h̄ Ricar. ad lrām.
Ex qua etiaꝫ distinctiōe patet: ꝙ
triplici predicto respectu diuina
mysteria nō aliter a nobis q̄ p fi-
dē cognosci possunt. ¶ Quarto
ēt pbo fidē cuilibet fore necessa-
riā ad salutē ēt vnica similitudi-
ne. Boetius in lib. de disciplina
scolariū. dicit. Impossibile ē ali-
quē discipulū vtilē doctrinā acci
pere: nisi pri⁹ magistro exhibue
rit fidē. hec ille qd si sic ē: ergo a
simili: nec qsq̄ hō erit vnq̄ disci
pulus eterne glorie: nisi prius ex
hibuerit fidē ipsi deo: et regi eter
ne glorie. ¶ Quinto deniqꝫ pbo
exēplis fidē cuilibet eē necessariā

ad salutẽ. Et primo exẽplo pẽnil parẽtis atq; Angeloꝝ: q ante eorũ beatitudinẽ fidẽ necessario habuerũt. prout Tho. ad litterã ponit scđa scđe. q. 5. articu. 1. in corpore qõnis. Et in pma pte sũme q. 94. arti. 1. in corpore qõnis. Oppositũ tñ tenet dñs Bona. in. 2. distinc. 23. articu. 2. q. 3. in corpo. qõnis. Qui ibi asserit primuz parẽtũ in statu innocẽtie nõ habuisse fidẽ: potes ibi videre si vis. Cũ quo Bonauẽtura etiã tenet. Alexan. de ales in 3. pte summe. q. 80 mẽbro. 1. in. q. vbi querit: vtruz in Adã ꝛ in Angelo ante peccatuz fuerit fides. vbi ꝛ sic dicit. Cũ querit: an in Adaz ante peccatũ: seu in angelis ante confirmationẽ fuerit fides. Respondeo ꝙ Adaz in primo statu non habuit fidem in ratiõe fidei. Et hoc patet si qs cõsiderat cõparationẽ cognitiõis que p fidẽ est: ꝛ cognitiõis que erat in Adaz ante peccatũ ad cognitionem glorie. Cognitio eni que ẽ p fidẽ euacuatur adueniente gloria. Cognitio vero Ade de deo non euacuaret adueniẽte gloria. sꝫ stetisset: lꝫ pfi ceret. Ad id aũt qđ obijcit: dicendũ ꝙ sicut dicit sol videri multipliciter. Uno modo in speculo. Alio modo in nube. Tertio mõ in aere luminoso. Quarto modo in seipso. Sic ẽ distinguere visionẽ dei multiplicẽ. Una ẽ visio in speculo: que ẽ visio p fidẽ: ꝛ hec ẽ infima. Alia ẽ visio dei in seipso: ꝛ hec est per speciẽ. Et hec est suprema. Et inter has duas ẽ accipere duas medias. Unam que est visio dei in imagine simplicioꝛi: velut in aere luminoso habere visionẽ solis. Et hec est superior. Aliã que ẽ in imagine obscurioꝛi: ꝛ cõpositioꝛi sicut ẽ visio solis in aere tenibroso solis: ꝛ i nube: ꝛ hec ẽ inferior. Dicẽdũ ergo si ne preiudicio: ꝙ visio Angeli ꝛ hominis ante peccatuz respectu dei nõ erat in gradu supꝑmo q ẽ gloꝛie. Nec in gradu infimo: q est fidei. Sed in medio: sed differenter: qa cognitio angelica ante peccatũ respectu dei: luculentior ꝛ luminosior erat: ꝙ cognitio hominis: cũ Angelus esset separat⁹ ab omni corporea materia: homo vero nõ: neutroꝝ tñ cognitio erat p speciẽ vel p fidẽ. Hec Ale. ad litterã. tene quã vis opinionẽ. Sufficit pro nũc ad ꝓpositũ meum: ꝙ siue primi parẽtes: siue angeli fidẽ habuerit: vl' aũ: vl' post mãifestũ ẽ ꝙ fides a foꝛtioꝛi est in cunctis ceteris hominibus a deo illuminatis: ꝛ sic est necessaria ad salutem. Alia plura exempla de antiquis patribus fidem habentibus ponit Apostolus ad hebreos. xi. di. Est autem fides sperandarum substantia rerum: argumentum non apparentium. In hac enim testimonium consecuti sunt senes. Fide etiam plurimaz hostiã Abel quam Cayn obtulit deo: per quam testimonium consecutus est esse iustus: testimonium perhibente deo muneribus

eius: ꝛ per illã defunctus adhuc loquitur: fide Enoch translatus ẽ: ne videret mortẽ ꝛ non inueniebatur: qꝛ transtulit illũ deus fide Noe rñso accepto: de his q̃ adhuc nõ videbantur. metuens aptauit archã in salutẽ domus sue: per quã dãnauit mundũ: ꝛ iustitie que per fidẽ est: heres est institutus: fide vocatus Abraaz obediuit in locũ exire: quẽ accepturus erat in hereditatẽ. ꝛ exijt nesciens quo iret. fide demoratus est in terra repromissionis. tanq̃ in aliena in casulis habitãdo. cuz Isaac ꝛ Jacob coheredibus repromissionis eiusdẽ. Expectabat enim ciuitatem habentem fundamenta eius cuius artifex ꝛ conditor deus. fide etiam ipsa Sarra sterilis virtutem in conceptione seminis accepit. etiã preter tempus etatis: quoniã fidelez credidit esse eum qui repromiserat. ꝑpter quod ꝛ ab vno orti sunt. ꝛ hoc emortuo tanq̃ sydera celi. in multitudinẽ. ꝛ sicut arena que est ad oram maris innumerabilis. Iuxta fidez defuncti sunt omnes isti. nõ acceptis repromissionib⁹. Sed a lõge eas aspicientes ꝛ salutantes: ꝛ cõfitẽtes. quia peregrini ꝛ hospites fuerũt super terrã: fide offerebat abraaz isaac cũ tẽtaretur: ꝛ vnigẽitũ offerebat i quo susceperat repromissiones. ad quẽ dictũ ẽ qꝛ i Isaac vocabit tibi sẽctũ arbitrans quia ꝛ a mortuis suscitare potens est deus. Fide etiam de futuris bñdixit Isaac Jacob ꝛ Esau. Fide iacob moriens singulos filiorum Joseph benedixit. ꝛ adorauit fastigiuz virge ei⁹ Fide Joseph moriens de profectione filioꝝ Israel memoratus ẽ. ꝛ de ossibus suis mandauit. Fide Moises natus occultatus est trib⁹ mẽsib⁹ a parẽtib⁹ suis. eo ꝙ vidissent elegãtẽ infantẽ: ꝛ nõ timuerũt regis edictũ. Fide Moises grandis effect⁹. negauit se esse filiũ filie pharaonis. magis eligẽs affligi cũ populo dei. q̃ tẽporalis peccati habere iocunditatẽ. maiores diuitias estimãs thesauro egyptioꝝ in ꝓperiuz xp̃i. aspiciebat enim in remunerationez: fide reliquit egyptũ nõ veritus animositatẽ regis. Inuisibilem eniz tanq̃ videns sustinuit. Fide trãsierũt filij israhel mare rubrũ. tanq̃ ꝑ aridã terraz qđ exꝑti egyptij deuorati sunt. fide muri hiericho corruerũt circuitu dieꝝ septẽ. Fide Raab meretrix nõ perijt. cũ incredulis excipiẽs exploratores cũ pace. Et qd adhuc dicamus: deficiet eniz me tempus enarrante de Gedeon: Barach: Samson: Jepte: Dauid: Samuel: ꝛ alijs ꝓphetis. q ꝑ fidẽ vicerũt regna: opati sunt iusticiã adepti sunt repromissiones: obturauerũt ora leonũ: extinxerũt impetũ ignis. effugierũt aciez gladij. ꝯualuerunt de infirmitate: fortes facti sunt in bello: castra verterũt exteroꝝ. acceperũt mulieres de resurrectiõe mortuos suos. Alij aũt distẽti sunt: nõ suscipiẽtes re-

deptionē. vt meliorē inuenirent resurrectionē. Alij vero ludibria & verba expti. insup & vincula & carceres: lapidati sunt. secti sunt. tētati sunt. in occisiōe gladij mortui sunt. Circuierūt in melotis: & in pellib⁹ caprinis egētes: angustiati: afflicti: qb⁹ dignus non erat mūdus. In solitudinib⁹ errātes. & in mōtib⁹. & in speluncis & cauernis terre. Et hi oēs testimonio fidei pbati. nō acceperūt repromissionē deo p nobis melius aliqd puidēte: vt non sine nobis ɔsumarent. hec ibi. ad litterā. Ex pdictis igit auctoritatib⁹: rōnib⁹: distinctiōe: similitudine: atqȝ exēplis. clarissime patet necessitas sacratissime fidei: quā fidē sacratissimā simul cū operib⁹ nobis concedere dignet. caput & auctor fidei: Jesus xps qui viuit & regnat semp benedictus in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sabbato post dominicā sexagesime de cause necessitatis fidei.

Sermo decimusquartus.

Semen cecidit in terram bonā: & ortū fecit fructū centuplū. Luce. octauo. & in euāgelio preterite dominice. Quāuis satis clare i duobus pcedētib⁹ sermonib⁹ necessitas ipsius fidei sacratissime monstrata sit. tū in psenti feria que est sabbatū, & dico regetionis dicitur recreatiōis gratia. aliū sermonē breuissimū & pulcherrimū. de eadē necessitate ipsius fidei facere decreui. Qui smo vt pdixi erit ita pulcher sicut & breuis. Nam recordor cū in scolis omnē. qꝫ in lectiōib⁹ sabbatinis magister meus. tā ceteris scolarib⁹ qȝ mihi dicere solebat. Filioli lectio sabbatina debet eē pulcra & paruulina. Volēs igit in hac feria simpliciter causaȝ necessitatis ipsius fidei declarare, vt eiusdeȝ fidei necessitas clarior appareat: smonē nostruȝ p modū cuiusdam questionis faciemus. Que vtiqȝ questio de cā necessitatis fidei talis erit.

¶ De causa potissima necessitatis sacratissime fidei.

Si igit qrit q sit potissima cā. qre dus habituȝ fidei supnaturalē aie rationali infundat. Ante respōsionē huius qsiti. qro & peto. an dus ipe naturalr. & sine aliquo habitu fidei infuso. sit intelligibilis a qlibet rōnali creatura. Et manifestū ē qꝫ sic. qꝫ deus etiā naturaliter sine alio habitu fidei possit intelligi & cognosci: tripliciter pbo. Primo auctoritati bus. Scdo rōnib⁹. Tertio exēplis. ¶ Primo pbo auctoritatibus. Nā Plato in Thimeo dic. De⁹ ē pncipiū oiuȝ naturaȝ lumē oiuȝ rōnuȝ: finis oiuȝ actionuȝ. sine quo nihil subsistit: natura scientia instruit. & nulla opatio expedit. hec ille. Quā auctoritatē verbalit ponit & recitat Augu

stinus I libro de ciuitate dei. Itē Boeti' psa decima. tertij libri di cit. Deū eē cōmunis oiuz animo rū cōceptio. pbat. Itē etiā cōfir mat Damascenus libro primo. di. Deū esse omnis appetitus p clamat: q deū nō eē nulla natura pfitet. Ex quibus auctoritatib' pz: qliter de' cognoscibilis est ab hūano itellectu. et sine alio habi tu fidei infuso. ¶ Scdo hoc idez pbo triplici ratiōe. Primo ra tiōe prioritatis. Scdo rōne mo bilitatis. Tertio rōne rationa bilitatis. Primo ergo probo rōne prioritatis. Fundamētū ra tiōis ponit Cōmentator libro de substātia orbis. di. Priori nō po sito qd posterius ē: cā q rō poste rioris nunq̄ erit. Patet hec re gula p exēpluz August. vigesi mosecūdo de ciuita. dei. di. Sēp enīz semē q fructū cā q arbor pre cedit nec vnq̄ fili' erit: nisi sit q pater. Hec ille. Preterea lumen in aere nō erit. si sol tanq̄ cā non pcedat. Itē si Adam primus hō nō fuisset. nec per cōsequēs etiaz Abel q Cayn simul cū omni po steritate nūq̄ eē potuissent. Quo psupposito pero a quo sint facta quattuor elemēta. Itē septē pla nete. videlz. Luna: Mercurius: venus: Sol: Mars: Jupit: atq̄ Saturnus. Similiter tria firma mēta. videlz celū stellatū cuz suis syderib'. celū cristallinū. celū em pireuz. cū oibus cōtentis in eis. Et claz ē. q hec oia nō se fecerūt. q si sic ē. ergo tanq̄ qdā effectus posteriores habēt q habuerūt ali quam causam a qua descēderūt. Sed cū talis causa nō possit aliqd aliud intelligi nisi de'. ergo per ɔsequēs deus naturaliter p suos effectus q creaturas etiā sine alia fide infusa ab humano intellectu itelligi potest q cognosci q si for te aliqs deū negaret. necesse esset omnino. q sicut deficiēte primo parente simul deficeret q omne genus humanū. Sic a simili defi ciēte deo. qd omniuz rez ē crea tor non esset vlla creatura. Sed cū impossibile sit. q nō sit creatu ra. ergo impossibile est q non sit creator creaturaruz: q si creator est: ergo per consequēs q deus a quo simul oēs creature tanquaz qdā effectus descēderūt. Quod bene ɔfirmās philosophus pmo de celo q mūdo ait. Ab vno pri mo ente cōmunicatū est singulis rebus esse q viuere. Et primo de regi. princi. dicit. Bonitas dei cā fuit factiōis mūdi q originis om niū rez. Cū quo cōcordās Boe tius metro sexto tertij libri. ait. Omne hominū genus in terris simili ɔsurgit ab ortu. Unus. n. rez pater ē. vnus qui cuncta mi nistrat. Ille dedit phebo radios q sydera celo. Hinc clausit mem bris animos celsa sede petitos. Mortales qḡ cūctos edidit no bile germen. Quid genus q pa uos strepitis: si pmordia nr̄a. Au ctor ēq̄ deū spectes. null' dege ner extat. Ni vicijs peiora fouēs ppriū ɔserat ortū. hec ille. ¶ Se cūdo et pbo rōne mobilitatis. q deus et sine habitu fidei naturali

ter est cognoscibilis ab humano intellectu. Fundamentuz rationis ponit philosophus quinto phisicorū di. Omne quod mouetur ab alio mouetur. quoniā mot⁹ requirit quinqz scilz mouens: proximū mobile: tēpus: et preter hec terminū a quo: et terminū ad quez. Ista enim altera sunt ab inuicem. hec ibi. Et tertio de anima dicit. Tria requirūtur ad motū. s. mouens: motuz: et organum mot⁹. Duplex est autē motum scilicet mouens inmobile. quod est appetibile: et mouens motuz. quod est potentia appetitiua anime. hec ille. Quo psupposito. vz qȝ oē qd mouetur ab alio mouetur: certū est qȝ sepē placēt cū nō hēant aiaz eos mouentem. cōtra aliquos philosophos opposituū dicentes. put dicit ad litterā Thomas prima parte. quest. 70. arti. tertio. in corpore quest. Et insup hoc idē egregie pfirmat sāct⁹ Bonauē. in scđo distinctiōe. 14. ar. tertio. q. pma et secūda qȝ mouetur a dō pncipalr: qȝuis scđar lo ab aliq speciali itellia l. ab aliquo angelo. Nō si sic ē. qȝ per motum orbiuz atqz syderū. deus naturaliter esse cognoscit absqz aliquo habitu fidei. Quaz rationē dominus Bonauentura vbi sup. videlz distin. 14. articu. tertio. q. pma. in corpore quest. verbaliter formans dicit. Cuz qritur an exēplū immediate mouetur a deo. Respōdeo qȝ in omni operatione rerū. Deus operatur intime et immediate. Cuz dei volūtas. Sicut dicit Aug. sit ea pria et sūma oiuz spēruz et motionū. In aliqb⁹ vero sic opat et mouet. vt virtutē agendi et mouēdi cōicet creatur. Et pria qdē dicunt mirabilia. ¶ Scđa vero nālia vt volūtaria qȝtū ad egressū. Cū ergo querit vtrū mot⁹ primi mobilis imediate sit a deo. nō ē qstio vtrū virt⁹ diuia itime opet et imediate ad illā mutationē exercēdā. qȝ sic nihil mouet nisi ipe mouea et cooperet veritati motiue. Nō restat Boeti. metro. 9. tertij libri. di. O qui ppetua mundū rōne gubernās. Terraz celiqz sator qui tē pus ab euo, Ire iubes: stabilisqz manens das cuncta moueri. Sz est questio. Utrum motus primi mobilis sit a deo tanqȝ a tota causa. An simul cum virtute diuina mouente moueat aliqua virtus creata. Et ad istam questionem satis de plano responderi potest. Cum motus ille sit natus conuenire virtuti finite propter sui successionē: et diuia bōitas ad sui manifestationem communicet creature. quod ipsa nata est suscipere quod deus primum mobile mouet mediāte aliqua virtute creata vtputa āgelo. sic et alia mobilia. hic Bonauentura verbaliter.

¶ Tertio hoc idem probo ratione rationabilitatis. Fundamentum rationis ponit Tulius in libro de natura deorum. di. Omne quod habet rationem: ratiōe fieri necesse ē. pz hec regula. p exemplū qd Tulius ibidē ponit.

Nā si video domū bñ ordinataꝫ seu factā cū discreta ratione: statī cogor dicere ꝙ domus illa facta ē simpliciter ab aliquo rationem habēte: ⁊ nō a seipsa. Quo p̄supposito certū ē. ꝙ flores terre ꝑut sūt rose: lilia: viole: ⁊ huiusmōi. facti sunt cū maxia ratiōe ⁊ intellectu: atqꝫ prudētia. Sed clarū ē ꝙ p̄dicti flores nō se p se fecerūt: nec insup a terra tā rationabiliter factos fuisse dici potest: cuꝫ terra careat aīa ⁊ rōne: ⁊ nihil dat qđ nō habet. vt dicit p̄mo Elēcoꝝ. Nec insup hō ēt rōne vigens vt patet ad oculū hoc facere potest. Quod si sic ē. ergo necesse ē concludere ꝙ ab aliq̄ alia intellectuali seu rationali causa facti sint. Sꝫ cū talis cā principaliter nō possit eē nisi deus. qui ē infinite sapientie atqꝫ potētie. igit̄ propter hoc apparet ꝙ etiaꝫ naturaliter deus cognosci potest etiā absqꝫ habitu fidei infuso. Quā rationem ꝯfirmat Cōmētator. xi. Metaphisice. di. Nā nihil agit nisi mota a supiorib⁹ causis. que sunt deus: ⁊ intellie. Et cōfirmat̄ ista rō: certū ē eniꝫ: vt dicit Boetius ꝓsa. 6. libri secūdi. ꝙ aduersa nūq̄ꝫ solent sibi inuicē sociari. eo ꝙ natura respuit vt ꝯtraria q̄qꝫ iungant̄. hec ibi. Quod sic patet qa supbia nō stat cū humilitate: nec humiduꝫ cū sicco: nec frigus cum calore. Quod si sic ē. ꝙ natura non potest simul tenere cōtraria qn corrumpant̄. Claꝝ ē ꝙ quattuor elementa cū plurib⁹ in eis cōtētis. ⁊ cōtraria sunt ⁊ cōtrarias habēt q̄litates. ⁊ cuꝫ sint admixta ⁊ coniuncta ꝓpter hoc nō corrūpunt̄. sed magis ordinate ꝓcedunt cuꝫ iuxta ordinē tēpoꝝ effectus cōuenientes in terra ꝓducant. Sed cū hoc fieri nō possit. nisi ab aliqua causa supnaturali vtiqꝫ sapiētissima: ⁊ talis cau'a nō possit esse nisi deus ipse. Igit̄ concludit̄ idē qđ supra. Quod Aug. exemplificās 21. libro de ciui. dei. c. 4. ait. Sicut scripserūt qui naturas animaliuꝫ curiosius indagauerūt. Salamandra i ignib⁹ viuit. Et q̄dam sicilie mōtes: q tāta tp̄is vetustate vsqꝫ nūc: ⁊ deinceps flammis estuāt. adhuc integri perseuerāt. Albestus: lapis semel accensus. nunq̄ꝫ de accēdit̄. hec ille. Que simul oīa predicta complectens. Boetius libro tertio prosa. 12. dicit. Mundus ex tam contrarijs diuersisqꝫ partibus in vnaꝫ formā minime cōuenisset. nisi vnus esset qui tam diuersa cōiungeret. cōiuncta vero naturaruꝫ ipsa diuersitas inuiceꝫ dsciors dissociaret: atqꝫ diuelleret nisi vnus esset qui qđ nexuit cōtineret. Non tā vero certus ordo nature ꝓcederet. Nec tam dispositos motus locis. temporib⁹. efficientia spatijs. qualitatib⁹ explicaret: nisi vnus esset qui has mutationum varietates manens ipse disponeret. hec ille. Ex predictis igitur rationibus patet qualiter sine aliqua fide adeo celit⁹ in infusa q̄sq̄ꝫ potest naturaliter ⁊ cognoscer̄ de

um & intelligere. ¶ Secūdo hoc idē ꝓbo exēplo Socratis qui vt habet li. de morib⁹ philosophorum. cū accusatus esset athenien sibus. ꝙ derideret Apollinē tanꝙ carnē & hircū eoꝝ deū. ꝓhiberet ꝙ eidē fieri sacrificium: captus fuit ab eis & incarceratus. Detentusq; est triginta diebus in carcere. eo ꝙ simpliciter vnum deum coleret. vbi mirabilē cordis cōstantiā se habere ostendit. Nam carcer & mors vultū eius seu animam p̄turbare nō potuerūt. Dicenti autē ei qdam. Ecce ꝙ Athenienses ad mortē te cōdemnauerunt. eo ꝙ colis aliū deū ꝙ̄ suos. Respondit & illos natura. Cum aūt vt ait Ualerius li. 7. iudicatū ab Atheniēsibus esset: vt hausto veneno periret delatū sibi mortis poculū. non aliter ꝙ̄ medicamētū mortis accepit: & de mortis cōtētu. vniusq; dei cultu vsq; ad vite exitū libero animo disputauit. Cū autē potionem mortis d̄ dātis manu accepisset. apposito ad labia poculo: vxor ei⁹ xātippe que illic aderat. vociferans ait. Heu innocēs hō perit. Qui respōdit. Nunquid nocēti mihi ꝙ̄ Innocēti duxisti mori sanctius esse. Mortuus ē igit̄ Socrates ꝓp cultū vnius dei veneni poculo. Anno vite sue. 94. quo anno cōposuerat librū nobilissimum de morib⁹. Post mortē vero eius Athenienses penitentia ducti criminatores eius morti adiudicantes: imaginē eius aureā in tēplo collocauerunt. Mortuus ē autē in diebus Assueri regis Assiriorū. hec oīa ad lr̄aꝫ i li. sup̄dicto. Quo ēt exēplo p̄z. ꝙ ex quo Socrates. nāliter deū cognouit. & sine aliquo habitu fidei īfuso: vt a qbusdā credit̄. ꝯcludit̄ ꝑ ꝯseq̄ns. ꝙ deus ꝑ naturā sine alia fide cognoscibilis ē. ¶ Aliō exēplū ponit̄ i cōpēdio theologie. qd̄ ab aliqb⁹ Alex. de al. appropriat̄. Ibi eniꝫ lib. j. ca. 2. sic dicit̄ ad lr̄am. Cōtigit i hispania: & fidedigna relatiōe recepi. ꝙ qdā leuis hō ludebat ad ludū taxilloꝝ. & ludo ꝓcedēte cepit passiꝫ pecuniā suā amittere. Dolēs igit̄ de pecunie amissiōe corde orabat deū: vt daret sibi lucrū. vel saltē posset recupare amissū: & quāto plus dū rogabat. etiā vbi apparebat species lucri. ipse plus admirantib⁹ qui aderant amittebat. Amissa autē in ludo tota pecunia quam habebat: vestes q̄s portabat exposuit: & vsq; ad camisiā oēs āmisit. Tūc valde ꝯfusus d̄ deo lamentās: ꝙ eū nō exaudierat: q̄si tot⁹ aio furibūd⁹ ad domū accessit: armaturas suas & oia bōa munimēta corporis sui q̄ hēbat accepit. ac totalit̄ armat⁹. ac si cāpū duelli itrare deberet equū ascēdit: & ad plateā vbi multi valentes erāt aggregati venit. & vniuersis astātibus tanꝙ extra mentē positus dixit. Si quis est amicus & fidelis dei: qui dicat deū esse aliquid: vadat & muniat se. quia ego reddam eum mortu-

um & victū. qȝ ego dico & teneo ꝙ deus nō ē. Attoniti fuerūt sin guli qui aderant. qȝ verba tante insanie audierant. nullus tñ tñ̄ demēti voluit ei respondere. Sȝ cui nō respōdit hō. respondit deus. Nam deus q flagellauit pharaonē opponentē se potētie dei p muscas immisit vnaȝ muscam: licet esset tēpus hiemis. qui cum in facie sic inuasit: & sic inter galeam & faciē se ponens: aculeis ipsis acriter eū lesit. ꝙ oportuit eū galeaȝ deponere: & per terraȝ se pijcere. At vbi musca liberū habuit accessuȝ. sic euȝ passim in faciē feriebat ꝙ se defendere nō valens nimis fatigatus de equo ad terraȝ cecidit. & faciē versus terram vt se posset a musca tueri posuit. At musca fortiter eū inuasit nec cessat quousqȝ publice blasphemiā quaȝ ore ꝓphano ꝓtulerat oībus audiētibus cuȝ cordis gemitu reuocauit: ēt dixit. ꝙ deus solus hȝ veȝ eē sine cuius eē nullū ens pōt esse: q noluit insaniaȝ meaȝ & blasphemiā p maiorē creaturā punire: sȝ ad maioreȝ meā ↄfusionē. miraculose me deuicit p vnā muscaȝ & prostrauit. Quo dicto statim musca eū reliquit: & discessit. h ibi verbaliter. Ex p̄dictis itaqȝ auctoritatibus rōnibus & exēplis pȝ: qualiter nāliter deus est cognoscibilis a rōnali creatura. ēt sine aliquo habitu fidei infuso. Que simul oia cōfirmās alexan. de al. in pria parte sūme. q. 2. mēbro. 2. arti. prio in corpore. q. dicit. Cū queriṫ an per nālem potentiā sit possibile deū cognoscere. Rñdeo ꝙ cognitio de deo qd est haberi non pōt p nāȝ. Cognitio aūt de deo ꝙ est. pōt hēri p rōneȝ nāleȝ vñ hugo in suis sentētijs. Deus inquit noticiā suā ab hoie sic ab initio tēperauit. vt sicut nunq̄ quid esset poterat cōprehendi. ita nunq̄ qȝ eēt poterat ignorari. hec Hugo & alexan. verbaliter. Ex quo igitur vt manifeste pȝ. deus nāliter sine aliquo habitu fidei infuso cognosci pōt a quolibet humano intellectu nō immerito. vt superius pretactū ē: queriṫ siue queri pōt que sit potissima cā: quare deus vult quālibet aiaȝ rōnaleȝ necessario hr̄e fidei habitum supernāliter infusuȝ: vt ex eo & deū ipsum cognoscat: & insuper beatificari & saluari possit. Cū deus ipse vt dr̄ 3. de aia. Nihil frustra faciat: & p ↄsis facere nō debeat p plura qȝ qdē pōt fieri p pauciora. Ad hoc rñdet Tho. lib. i. cōtra gētiles. & insup scd̄a scd̄e. q. 2. artic. 3. Nec nō & in pria pte sūme. q. i2. & ar. i2. Itē Ric. i. ꝓhemio primi sententiaȝ. Et insup alexā. de ales i 3. pte sūme. in tractatu de fide. q oēs cōcordant dicentes. ꝙ deus vnūquēqȝ hr̄e voluit vltra naturalē ipsius cognitionē ēt habitū fidei supnaturalē. tanq̄ qd sūme necessariū ad salutē quadruplici precipue causa. quarum.

¶ Prima dr̄ cā maioritatis.

¶ Secūda dicitur cā paucitatis.

¶ Tertia dicitur cā plīritatis.
¶ Quarta dicitur cā falsitatis.
¶ De quarta cā qua ostendit qȝ fides infusa ē ultimā cognitionē nālez de do cuilibetē necessaria ad salutē. ꝛ primo de prima.

Prima igit cā qua de⁹ p ultra nālez ipsius dei cognitionē. ē voluit vnū quēqȝ saluandū hēre fidē infusam ꝛ supernaturalez. dr causa maioritatis. quoniā vt dicitur. 3. de aia. Cū sine fantasmate nāli rōne anima nihil intelligere possit clarum est: ꝙ cum deus sit oio incorporeus impossibile est per consequens. ꝙ per fantasmata a nobis cognosci possit: nisi forte per creaturas tanqȝ per suos effectus. Que cognitio de ipso sic habita vtiqȝ est imperfecta vt igitur quilibet humanus intellect⁹: altiorē: maiorē: atqȝ perfectiorez de ipso deo cognitionē intelligētiā habere posset. Jō ppter hoc voluit deus cuilibet infūdere supernaturalē lumē fidei infusum: vt habeat altior ꝛ perfectior cognitio de ipso deo. ꝛ ꝙ per talez habitū fidei. habeat altior ꝛ perfectior cognitio de deo: ꝙ̄ simpliciter p oēs nālez rationē. q̄druplici ter pbo. Primo auctoritate. Scdo ratiōe. Tertio distinctiōe. Quarto similitudie. ¶ Prio pbo auctoritate Ap. i. corinti. ii. di. Nobis inquit reuellauit deus per spiritū suū illa. s. q̄ nostro principū huius seculi nouit. i. phoꝝ, vt exponit glo. ¶ Secundo hoc idē probo vnica rōne vz additiōis. Fundamentum rōnis ponit phus. tertio Thop. dicens. Tale additū tali facit magis ipsuz tale. pz hec regula. Nā ignis addit⁹ igni: vulnus vulneri: augent calorē ꝛ dolorē. Quo presupposito certū est. ꝙ si p lumē naturale rōnis cognoscit deus: ꝙ̄ necesse ē cōcludere ꝙ per additionem luminis supernālis fidei. magis ꝛ pfectius cognoscat: qm̄ vt dicit alexā. in tertia pte sūme. in tractatu de grā. Naturaz supnaturalis grā nō destruit sed perficit. ¶ Tertio hoc idē pbo vnica distinctiōe bti Tho. in pria pte sūme. q. 12. ar. 13. in corpe. q. di. Cū querit an p grāz fidei habeatur altior cognitio de deo ꝙ̄ per naturalē rationē. R. ideo absolute ꝙ sic. Qd sic pz. Cognitio. n. ꝙ̄ per rōnez nālez hēmus. duo requirit. s. fantasmata ex sensibilibus accepta: ꝛ lumē nāle itellectuale. Cui⁹ virtute itelligibiles ꝯceptiones ab eis abstrahim⁹ ꝛ q̄tū ad vtrūqȝ iuuat hūana cognitio p reuelationē grē. Nā ꝛ lumē nāle itellect⁹ ꝯfortat p ifusionē luminis gratuiti. et iterdū ēt fātasmata i imaginatione hois formant diuinitus magis exprimentes res diuinas ꝙ̄ ea que naturaliter a sensibilib⁹ accepim⁹. sicut appet i visiōib⁹ pphalib⁹. ꝛ interdū ēt aliq̄ res sensibiles formant diuinitus autē voces ad aliqd diuinū exprimēdū: sic i baptismo xpi visus ē spiritussanctus in specie colūbe

❡ vox patris audita est. hic est filius meus dilectus hec Thomas verbaliter. Ex qua distinctione pz. qualiter vltra naturalē cognitionē de deo cōuenientissime infundit a deo habit⁹ supnaturalis fidei: quo altius ❡ perfectius deus ipse cognoscit. ❡ Quarto deniqz hoc idē pbo similitudine ipsius Ade. de quo querit Alexā. de ales in prima pte sūme. q. 2. mēbro. 2. arti. 4. An ipse. s. Adaz in ipso statu melius cognouerit deū q̄z cognoscat nūc p fidē. Et respōdit di. q̄ in adā fuit cognitio naturalis. ❡ supaddita. Maior aūt cognitio pōt dici tripliciter. vel q̄tū ad cōprehēsionem intellectus: vel q̄tū ad meritū vel q̄tū ad gustuz. Potest ergo dici q̄ cognitio quā habuit adaz de deo per creaturas. maior fuit q̄tū ad cōprehensionez intellectus. Sed illa que est per fidez. maior est q̄ztum ad meritū. ❡ q̄ztum ad gustū. q̄z illa que est simpliciter p naturā. Est. n. duplex pñtia dei. per visuz: ❡ per gustū. Et fm hoc est cognitio videntis in lumine: ❡ gustātis in tenebris. Et talis est cognitio fidei in qua absens est visui: ❡ presens gustui. propter qd̄ dicit in ps. q̄z magna multitudo dulcedinis tue quā ab. ti. te. hec alexā. verbaliter. q̄ si vt pz. cognitio fidei ade precipue q̄tū ad meritū ❡ gustū fuit pfectior q̄z esset simpliciter nālis cognitio. ḡ a simili pfectior ē cognitio nr̄a. q̄z hēmus d̄ deo per fidē: q̄z sit illa quā habemus per nālez cognitionē vel rōnez. Et sic ex pdictis auctoritate: rōne: distinctione: atqz similitudine pz prima cā. vz. maioritatis q̄ ostendit vltra nālez cognitionez de deo fuisse oio necessariā ad salutem infusionē ipsius fidei.

❡ De secūda cā qua ostēditur q̄ fides infusa vltra cognitionē naturalē de deo cuilibet est necessaria ad salutem.

Secūda ēt cā infusionis ipsius fidei d̄ cā paucitatis Quoniā. n. vidit de⁹ q̄ p rōnez nālē ipsi⁹ cognitio a paucis imo paucissimis hēret. io pp hoc sapiētissime decreuit. vt qcūqz saluādus foret ipz p fidē infusaz ❡ supnālē cognosceret. Triplici nāqz respectu pbari pōt q̄liter paucissimi p naturalez rōnem. ipsum cognouissent: nisi habitus fidei infusus superuenisset. Quorz post dicit respect⁹ indispositiōis: claz ē. n. q̄ cū humana corpora recipiāt influentias diuersas a corporibus celestibus: per pñs habent diuersas dispositiones: ❡ cplexiones. Sed q̄r vt dicitur secūdo de aia. Molles carne aptos bone mētis ❡ doctrie dicimus. Duros vero ineptos. pp igit graues ❡ ctrarias q̄litates corpis vt plurimū ēt grauat aia. ne possit eē disposita ad cognoscendū deum. que cognitio acquirit per habitū acquisitum naturalis scientie. Quod cōfirmās Salomon Sapi. 9. di

cit. Corp' qd corrūpit aggrauat aiaz: et deprimit terrena ihabitatio sensū plurima cogitātē. Op timū facit fides infusa: qm̄ stāte ēt q̄libz corporis grauitate et passione. facilit mediāte ipa de' ipe cognoscit. ¶ Scd̄s ēt respectus quo monstrat. q: sine fide p nālē rationē paucissimi deū cognouissent. dicit respect' occupationis. Sentētia est phī p̄mo politicorum. q difficile est simul multa ꝯspicere. Et qdā alius sapiēs dic. Pluribus intētus minor est ad singula sensus. Qd̄ si sit: ē. cū cōtingat multos occupatos eē: aut circa regimē puinciarum: aut circa necessitatē et prudētiā rei familiaris. Clarū est. q tales n̄ possēt simul et semel intēdere studio phie nālis q̄ de' aliq̄liter p rōnes naturales cognoscit. Ideo ꝑpter hoc voluit de' quoslibz saluādos fidez habere infusaz. ¶ Tertius veni q3 respectus dicit respectus dedignationis. vidēs eniz oīpotēs deus. q multi ocio pigritie atq3 fastidio dediti essent ex hoc q vidissent: q nō sine magno studio et labore. talis naturalis sciētia et cognitio dei poss. t acquiri. Et sic ꝑpter hoc impedirent a tali cognitiōe veritat et ipsi' dei. Ideo tanq̄ amator nr̄e salutis voluit et vult omnes saluādos hr̄e habitū fidei infusum. ex quibus tribus respectibus patet. etiaz secūda causa. quia deus voluit cognosci per fidez: et non tm̄ per rōnez nālē. ex quo p viā nālis rōnis paucissimi deū cognouissēt. et p ꝯñs paucissimi salui fuissent.

¶ De tertia cā q̄ oñdit qd̄ fides īfusa ēt vltra cognitiōnē nālē de deo cuilibz ē necessaria ad salutē.

Tertia insup cā. q̄ deus vltra nālez ipsius cognitionē. voluit vnū quēq3 saluādum hr̄e fidē infusaz et supnaturalē. dicit cā prolixitatis. Uidēs eteniz de'. q p naturales ratiōes cognitio ipsius fuisset valde prolixa omnib' et diuturna. et vix p longū tempus acquisita fuisset. ideo vt talis prolixitas: ab oib' posset euitari: et cognitio ipsius tempe breuissimo posset haberi. voluit. ꝑpter h̄ vnicuiq3 tm̄ q̄tū est de se habitū fidei et veē cognitionis infundere. Et q sine fide impossibile fuisset deū naturalit cognoscere. nisi prolixo et longissimo tempe. quod vtiq3 temp'. quasi totū perditū fuisset triplici respectu probat. Quorum. Primus dicit respectus profunditatis. Scd̄s dicit respect' imbecilitatis. Terti' dicit respect' passibilitatis. ¶ Primus respectus quo ostendit q sine fide per naturales rationes deus non potuisset cognosci. nisi in tempe lōgissimo et valde prolixo: dicit respectus profunditatis. Nā vidit deus q veritas et cognitio ipsi' dei. seu sanctissime trinitatis. sic erat profunda immo ꝓfundissima et altissima. q etiaz vix p longū tēpus potuisset acqri. et isup ad illam rōnalis aīa nō attinge-

ret. quod claruit in multis philosophis. q ad cognitionē pfūdā trinitatis p nāles ratiōes nunq̄ deuenerūt. Et q̄liter p naturales rationes possibile esset vnq̄ pfūdā essentiā trinitatis cognoscere. Cū ēt vt inqt Augusti. in quodā sermōe ad Heremitas. Impossibile fuit q vn⁹ philosophus cognosceret naturā apis quā p triginta annos iugit scire inuestigauerat. Et ppterea Job. 16. ca. dicebat. Cū vix paruā stillā sermonē ei⁹ cepimus: magnitudinem throni eius qs poterit intueri. vbi ēt Grego. dicit. Totū qcqd de deo accipere possumus. ē q̄si quedā stilla liquoris. Propter hoc igi' voluit deus vnūquēq3 habitū fidei infusū3 habere. ¶ Secund⁹ īsup respectus. dicit respectus imbecillitatis. Tā insup debilis: leuis: atq3 imbecillis. ē humanus itellectus. q p se sine fide ad cognitionē tā pfunde veritatis minime deuenire potuisset. dicēte Augu. pmo de tri. Mētis humane acies inualida in tā3 excellenti luce veritatis. nō figit: nisi p iustitiā fidei emūdet. hec ibi. ¶ Tertius deniq3 respectus. dicit respect⁹ passibilitatis. Cū. n. aīa simul ⁊ corp⁹ diuersis occupētur passionib⁹ ⁊ īfirmitatib⁹: minime sūt idonea ad cognoscēdū: tātā3 altitudinē diuine maiestatis. Ideo propter hoc ⁊ etiā alios supradictos respectus vt facilius ⁊ breuiori tēpor ab oibus. ipsius dei cognitio haberetur. voluit q omnes cōiter ⁊ generaliter eū per fidem cognoscerent. Ex quibus etiam patet tertia causa necessitatis eiusdem fidei.

¶ De q̄rta cā qua oñdit. q fides infusa ēt vltra cognitionē nālē d deo cuilib3 ē necessaria ad salutē.

Qarta deniq3 cā. q̄ deus vltra nālē ipsius di cognitionē etiā voluit vnūquēq3 saluādū: hēre fidē infusā3 ⁊ supnaturalem. dicitur causa falsitatis. Videns eni3 clemētissimus deus q humanus intellectus: sepissime posset incidere in errorē ⁊ falsitatē. si eni3 simpliciter tm̄ per rationē naturale3 cognoscere vellet. ideo vt hoc incōueniens ab intellectu humano penitus remoueret. voluit oino q cū p fidē intelligeret. Nā potuisset humanus intellectus sine fide in errorē ⁊ falsitatem incidere tribus pcipue respectibus. quoz. Primus dicit respectus ibecillitatis. Scōs dicit respectus sensibilitatis. Tertius dicit respectus psuasibilitatis. ¶ Primus igit respectus quo sine fide intellect⁹ faciliter i errorē incidisset. dicit respectus imbecillitatis. Tā debilis enim est mens humana ⁊ vacillatoria. q plerūq3 nāli rōi falsitas admixta fuisset. q ēt credidisset bonū malū: ⁊ ecōuerso. Similr qd est verū falsum: ⁊ ecōuerso. ¶ Scōs ēt respect⁹. dicit respectus sensibilitatis. Cum eni3 oporteret fantasmata speculari. eum qui deū simpliciter no

turali rõne cognoscere vellet. q̄
santa natura nõ ducũt inperfectaʒ
cognitionẽʒ rei. Ideo pp hoc ql
q̄ȝ errare potuisset. Ne igit̃ ali-
quis sic in errorẽʒ incidere pos-
set. deus cognosci voluit p habi
tum fidei infuse. ¶ Tertius deni
q̄ȝ respectus. dr̃ respectus p̄sua-
bilitatis. q2 postrẽo vidit de⁹ q̄ d
mones sũt valde inuidiosi. ideo si
cut ab eis. Eua fuit decepta ab
eius illusiõe: sic multi ẽt sine fide
ab eis potuissent decipi ꝛ illudi.
Iõ pp hoc voluit deus. q̄ oẽs
eũ cognoscant p fidẽ. que a deo
solo infundit̃: ꝛ soli deo innitit̃. p
pter qđ impossibile ẽ ipsaȝ habẽ-
tẽ incidere in errorẽʒ. dũmodo
in ea p̄maneat. cũ talis fides sit a
deo. q nec fallere nec falli põt. Et
q̄ dyabol⁹ q̄ sʒ Pau. 2. Cori. xi.
se transfigurat i angelũ lucis: co
nat⁹ fuisset sine fide decipe hoĩes
volẽtes deũ simpl'r p rõnes nã-
les cognoscer̃. patʒ p exẽplũ. Nã
legit̃ i legẽda sancti Martini epi.
q̄ quadã die dyabol⁹ i forma ma
gni regis purpura ꝛ dyademate
aureis caligis ornat⁹. sereno ore
letaq̄ȝ facie sibi apparuit. Cumq̄ȝ
ambo diu tacuissent. Agnosce in
q̄t demõ quẽ colis Martine. Xp̄s
ego suʒ: q descẽsur⁹ ad terrã p̄us
me tibi mãifestar̃ nolui. Adhuc
cũ Martin⁹ admirãs taceret: rur
s' ait. Martine: Cur dubitas cre
dere: cũ me videas sic gloriosũ:
Certe xp̄s ego sũ: Cur me non
adoras: Tũc Martin⁹ a sp̄ũsan
cto edoct⁹ ait. Dominꝰ me⁹ Je-
sus xp̄s nõ se purpuratũ, Nec dia
demate renitẽteʒ vẽturʒ se eẽ p̄di
xit. Ego xp̄ʒ nisi in eo habitu ꝛ
forma q̄ passus ẽ: ꝛ crucis stig-
mata p̄ferentẽ vẽire ꝯspexero: nõ
credã nec adorabo. Ad hãc vo
cẽ ꝯfusus demõ stati disparuit: ꝛ
totã cellã fetore r̄pleuit. h oia ibi.
¶ Ex p̄dictis igit̃ cũ q̄ttuor cau
sis clarissie patuit q̄lit̃ clarissim⁹
de⁹. tãq̄ȝ valde necessariũ voluit vni
cuiq̄ȝ fidei habitũ isũdet. quo pfe-
cte cognosceret̃: cũ aũ cũ cogno
scẽdũ minie sufficert rõnalis. ꝛ sic
p ꝯsequẽs ẽt patet scđa excellẽtia
ipsi⁹ sacratissie fidei: q dr̃ excellẽtia
necessitatis. i q̄ mõstratũ fuit q̄lr fi
des isusa cuilibʒ ẽ necessaria ad sa
lutẽ. In q̄ sacratissima fide iugit̃
vsq̄ȝ ad mortẽ me ꝛ vos ꝯserua
re dignet̃ clemẽtissim⁹ de⁹: q si-
mul est largitor fidei ꝛ remune-
rator. Cui sit sp oĩs laus ꝛ gloria
p infinita secula seculoꝝ. Amen.

¶ Dominica i qnquagesima de
tertia excellentia ipsius sacratissi
me fidei. Sermo decimusqnt⁹.

R Espice fi
des tua te saluũ
fec. Lu. 18. c. ꝛ
in euãge. occur
rentis dñice.
Que veritates
spectabiles ciues i hodiernõ ꝛ p̄
senti euãgelio nob sp̃ial'r a clemẽ
tissimo saluatore nr̃o p̄ponit̃. q̄rũ
vna dici põt vltas: certificatõis.
scđa vitas significatõis. Nã ut ait
euãgeli. ad litteram. Assũpsit yhs.
12. discipulos suos. ꝛ ait illis.
Ecce ascendim⁹ hierosolimam ꝛ

⁊ cõsummabũtur oĩa que scripta sunt per prophetas de filio hoĩs. Tradet enĩ gentib⁹: ⁊ illudetur ⁊ flagellabit: ⁊ cõspuet. Et postq̃ flagellauerit. occidẽt eũ: ⁊ tertia die resurget. hec euãgeliũ ad literã. In p̃dictis verbis manifeste apparet q̃liter Saluator oĩb⁹ Aplĩs suis p̃dixit totũ mysteriũ sue passiõis: atq̃ resurrectionis: vt dũ postea ⁊ passionẽ tollerasset. ⁊ insup resurrexisset: tam ipsi Apñ: q̃ẽt totũ genus humanũ. fidẽ certã ⁊ indubiã eius passionez ⁊ resurrectiõi exhiberẽt: q̃ si dẽ. qa Aplĩ tũc ñ habebãt. Ideo hec ante eis p̃dicebãtur. Sic enĩ dicit euangeliũ Ipsi nihil horuz intellexerũt. ⁊ erat verbuz istud abscõditũ ab eis: ⁊ non intelligebãt q̃ dicebãtur. hec ibi. Postq̃ vero p̃dicta oĩa esse facta ad oculuz conspexerũt. certitudinaliter dẽo crediderũt. hec igitur modo nos certitudinaliter p̃dicta oĩa ⁊ credere debemus ⁊ tenemur. Ex hac veritate elicit correlariuz q̃ fides nr̃a in aliq̃b⁹ sic se habet sicut sciẽtia. qm̃ sicut sciẽtia est demõstratiua suaz cõclusionuz. sic fides ẽ d̃mõstratiua actualr: sicut patuit in ipsis Apostolis mysterioꝝ passionis: ⁊ resurrectionis xp̃i. Ex qb⁹ patet prima veritas. euangelij. q̃ dicit certificationis Proponit etiã nobis Scd̃a veritas: q̃ dicit significatiõis. Naz euãgeliũ subseq̃tur ⁊ ponit q̃liter qdã cecus clamãs post xp̃um ab ipso saluatore ẽ illuminat⁹. Qui cecus s̃m Grego. significat. to⁹ genus humanũ: p peccatũ p̃morum parẽtũ obcecatũ. Sed postmodũ p legẽ naturalẽ ⁊ mosaycã aliq̃liter illuminat. Sp̃ialiter tñ significat populũ xp̃ianũ: qui cũ ante xp̃i aduẽtum idola adoraret tanq̃ cecis ⁊ demonib⁹ significaret. Post aduẽtum tamẽ ipsius saluatoris cõuersus ad fidez xp̃i mediãte p̃dicatiõe apostoloꝝ meruit illũiari per gratiaz in presenti ab ipso xp̃o: ⁊ insup p gloriam in futuro. Nã ante xp̃i aduẽtuz: populus iudaicus erat populus dei electus. Populus vero non xp̃ian⁹: tũc erat populus a deo reprobatus ⁊ paganus. Sed post Christi aduentum: facta est mutatio per gratiam ⁊ dexterã dei excelsi. Qm̃ populus iudaicus: ex quo Christũ cõtẽpsit ⁊ fidẽ eius spreuit: merito a deo tũc ẽ reprobatus ⁊ maledictus. Ecõtra vero: populo qui nũc est christiãus sed antea paganus: ex quo Christi fidẽ cordialiter suscepit. idẽo ex hoc nunc est a deo electus ⁊ bñdictus. De qua bñdictione. i. electione dr̃. i. Pe. 2. Uos estis gẽs sancta pp̃lus acq̃sitionis: vt virtutez annũcietis eĩ q de tenebras vos vocauit in admirabile lumẽ suũ. Qui aliq̃n non pp̃lus nunc autem populus dei. Qui non consecuti misericordiam: nunc aũt misericordiã consecuti. hec ibi. De tali ẽt pp̃li iudaici reprobatione: ⁊ populi christiani electione. pp̃ha in psona ipsi⁹ xp̃i

dic. Popul⁹ quē nō cogno. s. ante aduētū meū seruiuit mihi: in aduētu auris obediuit mihi. s. post aduētū meū Filij alieni mētiti sūt mihi. i. ppl's iudaic⁹: 7 claudicauerūt a semitis suis. i. a vijs fidei vere 7 virtutis: ex quibus etiā patet declaratio scđe veritatis. 7 sic etiā pȝ moral' expositio euāgelij sacri: post cui⁹ declarationē quā in superiorib⁹ sufficienter declaraui secūdā ipsi⁹ sacratissime fidei excellētiā vȝ necessitatē volēs ordiate ꝓcedere: habeo in pñti tertiā ipsi⁹ fidei excellētiā declarare: q̄ dicit' excellētia dignitatis. Cuius tertie excellentie declaratio talis erit.

¶ De vnitate sacratissime fidei quō. s. ē vna sola vera fides 7 non plures.

TErtia igit' excellentia sacratissime fidei in ordie declarāda dicit' excellētia vnitatis. In hac igit' excellētia habem⁹ videre: an necessario sit vna vera fides: an possint eē plures. Cū eniȝ triplex sit fides sub q̄ cōiter viuit totū genus humanū. vȝ fides Christianoꝝ: fides iudeorū: 7 fides saracenoꝝ: seu theucrorū: q obseruant legeȝ Machometi. videndū ē 7 declarādū an omnes saluari possint sub sua fide: obseruādo ea q̄ sua fides cuiqȝ ꝓcipit: vt puta. An bon⁹ iude⁹ sm legē suā. Silr saracen⁹. Similiter xp̄ian⁹ possint saluari qlibet in sua. An solū saluet' necessario sub vna sola fide qcūqȝ saluat': vt puta sub fide Christianorum: siue sub lege eorū. Ad hui⁹ igit' qōnis 7 excellētie clarificationē. tres articuli sūt ꝓcipue declarādi. Quoꝝ primus dr̄ articulus false opinionis. Scđs dr̄ articul⁹ firme tentiōis. Terti⁹ dr̄ articulus egregie satisfactionis.

¶ De trib⁹ alijs articulis circa vnitatē fidei declarādis. Et primo de primo articulo declarando: in quo ostenditur falsa opinio illorū: qui dicunt vnum quēqȝ posse saluari sub sua fide.

Primus articul⁹ circa vnitatē fidei declarādus: dī articulus false opinionis. Circa questionē supra positā. Cuz querit an qsqz saluari possit sub sua lege ꝛ fide: obseruādo tñ ea que cuiqz sua fides ꝑcipit: fuit falsa imo falsissima opinio quorūdaz dicētiū: ꝙ sic. Nā quidā tenuerūt ꝙ realiter quisqz saluari pōt sub sua lege: qđ tripliciter ꝓbare conati sūt. Primo auctib⁹. Scđo rōnib⁹. Tertio admiratiōe. ¶ Primo ꝓbāt duab⁹ auctibus quaꝝ pˀma est Joel ꝓphe. 2. c. dicētis. Ois qcūqz inuocauerit nomē dñi saluus erit. Sed cum oēs sub sua fide inuocēt deū: ḡ oēs sub sua lege saluari possūt. ¶ Scđa auctas ē Apostoli. j. Thi. 2. dicentis. Deus vult oēs hoies saluos fieri. ¶ Scđo hoc idē ꝓbare nitunt trib⁹ ꝑcipue rōnibus. Primo rōne finalitatis. Scđo rōne superabilitatis. Tertio rōne causalitatis. ¶ Primo probant ratione finalitatis vnūquēqz saluari in sua fide ꝛ lege. Fūdamentū rōnis eorūz ponit phs. 2. physi. qui dic. Agēs fm rōnem agit naturaliter ꝓpter finem: qđ si sic est. ergo deus qui est ꝑfectissim⁹ in rōne ꝛ intellectu ex quo creat de nihilo animas omniū hominū eas facit propter aliquē finem: quo concesso. Si queritur quo fine creauit deus oēs infideles s. oēs iudeos: oēs saracenos oēs turchos: ꝛ etiā christianos. Clarū est fz Aug. ꝛ oēs theologos in. j. distin. 46. ꝙ oēs creauit ad hˀ vt beatificent. Sz cū dicat. j. politico. ꝛ. 3. de aia. ꝙ deus nihil facit ociosuz in natura. cōcludit per cōsequēs: ꝙ qlibet moraliter viuēs in sua lege ꝛ fide saluat. Scđo hˀ idē ꝓbāt rōne superabilitatis. Fundamētū rōnis eorū ponit phs lib. j. metha. di. Unumquodqz entiuz vtit natura sibi ꝓpria: patz hec regula. Cū eniz ignis nālit sit calidior sole: qui tamen non formaliter. Sed vir//

tualiter: vel effectiue ca-
lidus est. Ideo maiorem ca
lorem emittit. Quo presup
posito certũ est: q in natu-
ra et in essentia dei duo pci
pue sũt. s. misericordia et iu
stitia: dicente ppha. Duo h
audiui: qr ptãs dei est: et ti-
bi dñe misericordia. Et ali-
bi dicit. Mia et ṽitas obuia
uerũt sibi. Sed clarũ est: q
maior est mia in deo q̃ iusti
tia dicente Jac. 2. c. Mĩsi-
cordia sup exaltat iudiciũ:
et ps. dicit. Mĩsationes ei⁹
super omnia opera eius. Et
Hieronym⁹ de pen. distin.
j. qa diuinitatis. dicit. Qr
diuinitatis natura clemẽs
est et pia: et magis ad indul-
gentiam q̃ ad vindictã p
na. hec ille. Et rationem de
hoc assignat Ricar. in. 4. di
stinc. 46. artic. 2. q. 2. di. q
misericordia est deo natura
lior: eo q respicit bonitatẽ
sue nature. Justitie vero re-
spicit peccata: quare si vt
patet misericordia est deo
magis naturalis q̃ iustitia
Et vnum quodq3 sequitur
proprietatem sue nature;
bene concluditur: q deus
ex abundantia sue miseri-
cordie saluat omnes: qui
moraliter viuunt sub sua fi
de et lege. ¶ Tertio hoc idẽ
probant ratione causalita-
tis. Fundamentum ratio-
nis eorum ponit. Auctor li-
bro de causis. di. Quicquid
est causa cause: est etiam
causa causati. patet hec re-
gula. Nam si quis fuit cau
sa plantandi arborem, est
etiam causa omnium fru-
ctuum ex illa descendenti-
um. Quo presupposito cer-
tum est: q deus est qui cre-
at hominem: et causare lib.
arbitr. dicente Salomone
Sapien. 10. Fecit deus ho-
minem rectum: et reliquit
eum in manibus consilij
sui. Et Ecclesiasticus de-
cimoquinto dicitur. Deus
ab initio constituit homi-
nem. Et reliquit eum in ma
nu consilij sui. Sed cla-
rum est: quod libe. arbit.
est causa peccati dic. phi-
losopho tertio ethicorum.
Uolũtaria sũt vitia sic et ṽtu
tes. Qd si sic ẽ. g̃ sequit̃ q

deus est causa peccati. Sic eniȝ dicit̃ ex de iniur. ⁊ dã. da. c. si culpa. Qui cãȝ dãni dat: dãnum dedisse videtur: imo qd̃ pl⁹ est: si deus dãnaret moraliter viuẽtes in sua lege: p̃suppoſito ẽt q̄ peccarẽt: magis eẽt peccator: q̃ȝ oẽs dãnandi: ⁊ ratio ẽ: qa. 2. metha. dicit̃. Quicquid ẽ cã alioꝝ vt sint talia id marie ẽ tale sicut exẽpli grã. Si ignis est cã calefactionis: iõ ipẽ marie est calidus. Sed cũ impossibile sit deũ esse causaȝ directam alicuius mali: ⁊ p̃ cõsequẽs dãnationem aliquorum bene ergo concluditur q̄ omnes moraliter viuẽtes i sua fide ⁊ lege saluãtur. ¶ Tertio deniq̃ȝ probãt aliqui generali admiratione: q̄ omnes sub sua lege ⁊ fide viuẽtes saluari possunt. Dicunt enim. Si deus solũ eos saluaret q sub vna fide viuũt ⁊ ceteros omnes ab illa fide alienos dãnaret. valde mirum omnibus hominibus mundi generaliter appareret: ⁊ precipue cum paucissimi saluentur. Multi vero dãnentur: ⁊ sic ex predictis auctoritatibus: rationibuſ ⁊ generali admiratione: pȝ falsa opinio dicẽtiũ: q̄ vnusquisq̃ȝ saluari põt in sua lege ⁊ fide. Et per ꝯñs etiã pȝ primus articulus circa vnitatẽ fidei declarãdus: q dicit̃ articul⁹ falſe opiniõis.

¶ De scd̃o articulo circa vnitatẽ fidei declarando: in quo oñdit̃ q̄ simplr̃ ẽ vna sola vera fides ⁊ nõ plures i q̃ saluari p̃t qcũq̃ȝ saluat̃.

SEcũd⁹ articul⁹ circa vnitatẽ fidei declarãdus. dicit̃ articul⁹ firme tẽtionis. Qm̃ vt ait pħus p̃mo Elenchoꝝ ⁊ primo rethorice sue. Opposita iuxta se posita magiſ elucescunt sicut album magis elucescit. apud nigrũ q̃ȝ si nullum nigrum adesset. Ideo postq̃ȝ demonstraui falsam opinionem dicentium. q̄ vnusquisq̃ȝ saluari potest sub sua fide. Habeo nunc in presenti articulo declarare veram opinionẽ ⁊ rectam: quomodo: scilicet

non est possibile homines saluari nisi sub vna sola fide ꝛ lege. ꝓpter quod dico ꝙ de necessitate salutis est: ꝙ quisqȝ firmiter teneat ꝛ credat: ꝙ sit sola una lex ꝛ fides in qua sola: ꝛ nõ in aliq̄ altera saluaẗ: ꝛ saluari põt: q̄cũqȝ saluari debet ꝛ saluaẗ ꝛ ꝙ necesse est credeř: ꝙ sit vna sola fides in toto mũdo in q̄ sola ꝛ nõ altera quisqȝ saluaẗ. Quintupliciter ꝓbo. Primo rõnibus. Scdo auctoritate. Tertio distinctione. Quarto similitudine. Quinto reuelatione. ¶ Primo rõne q̄druplici: ꝙ.s. necesse est tenere ꝛ credere ꝙ sit vna sola fides in toto mũdo in qua sola non in altera saluaẗ: quicunqȝ saluatur: ꝛ saluari debet.

Primo rõne obiectionis.
Scdo rõne subiectionis.
Tertio rõne diuersificationis. Quarto rõne infusionis. ¶ Primo ꝓbo ratiõe obiectiõis: siue obiecti. Fundamentum rationis ponit Tho. super libro de sensu ꝛ sensato. di. Simplex obiectum simplicem potentiam ꝛ nõ diuersaȝ reqrit. patet hec regula. Cũ.n. qnqȝ sint obiecta specifica sensibiliũ: ideo qnqȝ dicim⁹ eẽ sensus: ꝛ quia color: vt diciẗ in secũdo de aia. est simpliciter obiectũ vis⁹: iõ simpl'r vn⁹ sensus q est põa visiua ꝛ nõ auditiua: simpl'r dirigi põt seu dirigiẗ ad ip̄m colorem vidẽdũ: quod nullus aliorũ sensuũ diuersoꝝ facere põt Excplifica de alijs ꝑ vt viꝫ quo p̄supposito vꝫ: ꝙ quandocũqȝ obiectũ est vnũ: necessariũ est eẽ tm̄ vnã potẽtiã. ꝛ ꝑ consequens tm̄ vnũ actum. Certũ est autẽ ꝙ deus simpliciter inquãtuȝ est veritas increata: est vnum solum obiectum cuiuslibet intellectus rationalis. sic enim dicitur. Exodi. 20. Audi Israel. dominus Deus tuus vnus est. Et propheta dicit. Non erit in te deus recens: quod confirmans. Ricar. in. 3. dist. 23. artic. 5. q. 2. dicit. Obiectum fidei ẽ veritas increata: ad quam creata omnia reducuntur:

Sidē asserit Tho. scđa scđe q. j. articu. j. Sic isup obiectū intellect⁹ speculatiui ē ipa vitas: que ēt reducit ad primā vitatē. Unī pħus. 2. metha. dicit. Intellectus speculatiui finis ꝛ dlectacō est vitas. Et. 6. ethico. ait. Bonū intellect⁹ est scientia ꝛ vitas. Et pmo de aia dic. Intellectio ꝛ speculatio veritatis vident eē ꝑprie passiones aie. ꝙ si sic ēst: ꝙ vna est simpl'r in se vitas diuinarū reꝝ seu credendoꝝ. s. veritas icreata: quā nō variat nec diuersificat in aliq̄ diuersitas: vel varietas credendoꝝ: qm̄ talis increata veritas reꝝ nō depēdet vllo modo ex ipsis hominib⁹: aut ex dispositionibus eorum credendorum: necesse est concludere: ꝙ vnius veritatis simpliciter debet esse vna apprehensio: sicut ꝛ vnius coloris vna est apprehensio: sicut ꝛ vnius coloris vna tm̄ est potentia. s. visiua eum apprehendens: Et hoc quantum ad apprehensum; licet sint varij modi apprehensionum: sicut vnus apprehendit signum cum sagitta tenens arcum altum. Alius proclinuz: alius in parte dextra. ꝛ alius in parte sinistra. Ex qua ratione: necessario concluditur: ꝙ cum apprehensio istius increate veritatis non possit esse in communitate omnium hominum: nisi per credulitatem ꝛ fidem: bene sequitur quod vna ꝛ communis debet esse credulitas omnium hominum.

Cum autem Judei credant in Messiam venturum. Saraceni vero Et Theucri in Machometum: ꝛ Christiani in Christum: propter Quod: et diuersas Leges sequuntur: ꝛ opera. Clarum est Quod duas sectas necessario Oportet esse Falsas: cum probatuz sit quod vnum sit simpliciter obiectum Cuiuslibet humani Intellectus: Scilicet veritas increata. Et omnia que ad eā reducunt. ¶ Secūdo ēt probo rōne subie-

ectionis siue subiecti: ꝙ simpliciter est vna sola fides: ⁊ nõ plures. Fundamẽtũ rõnis ponit phs. 3. de anima dicẽs. Sciẽtie secant̄ quẽadmodũ ⁊ res a quibus vł de quibus sunt sciẽtie. hoc idẽ confirmat idem phs p̄mo de anima ⁊. 2. methap. ⁊. 8. topicorum: ꝙ scientia trahit nobilitatem a suo subiecto. pꝫ hec regła. Quia eni anima ẽ diuersa genere a corpore. Ideo ꝟm phm p̄mo de aia: diuersificat sciẽtiã ab eo. Similit̄ q: ignis ⁊ aq̄ sunt diuersa gener̄: iõ diuersificant act⁹ suos. Ex quo bene pꝫ: ꝙ si plura sint subiecta ⁊ diuersa: ḡ pluresꝙ erũt ⁊ diuerse scientie ab eis procedentes. Ecõtra vero si vnũ est simpliciter subiectum: vna erit simplicit̄ ⁊ scia. Quo p̄supposito ꝙ vnius subiecti vna simpliciter ẽ sciẽtia. Certum ẽ ꝙ intellectus est vnus spẽ in tota generatione humana. Unde Thomas in secundo distinctione trigesimasecunda ⁊ dominus Bonauẽtura ibidem in questionibus circa litteram questione vltima dicunt: ꝙ omnes anime rõales ab origine sunt equales: quantũ ad substantiã ⁊ eẽntiaꝫ. Q: vt dicit phs. 3. metha. Species equaliter p̄dicantur de suis indiuiduis qð esse nõ posset: si forme eẽnt inequales. Et rõ ẽ ꝟm Tho. Quia cũ omnis diuersitas formalis que nõ ꝑ respectum ad materiam sit diuersitas ꝟꝫ speciẽ: teste philosopho. 10. methaphisi. omnes anime que sunt eiusdem speciei: relinquitur quod nulla diuersitas: ⁊ per consequens inequalitas sit in animabus humanis: hic non loq̄r de anima Christi: que fuit ꝑfectior omnibus animabus etiam in naturalibus: quia naturaliter hũit meliorẽ intellectum: memoriã ⁊ voluntatem q̄ꝫq̄libet alia anima. licꝫ propter hoc nõ sit egressa timore humane speciei. Hec insuper loquor: ꝙ vna anima ꝑ accidens non sit perfectior al

tera respectu melioris cō/plexiōis corporis: put dic pho.2.de aia. Sed loquor simplr: ꝙ nā hominis siue nā aie quantū ad substātiā ꝛ essentiā: vna ꝛ eadem est apud oēs: vnde iudei intel/lectus ꝛ saraceni nihil dif fert ab intellectu xpiani ꝛ econuerso. dicēte Porphi/rio i suis vniuersalib9. Plu res hoies sunt vnus hō pti cipatiōe vni9 speciei. Spe cies.n.est collectio in vnaz ꝛ eandē nām. Et ibidē ait. Me vero que sunt hominis proprietates. dico aūt eius qui est cōis erūt equaliter eedē in oibus. Idē aūt eēt vniuscuiusqꝫ vnū ꝛ idē ne/qꝫ intēsionē: neqꝫ remissio/nē suscipit. hec ibi. ꝙ si vt pꝫ natura oium hominum est eq̄lis: ꝛ est eadem apud oēs nationes mundi: ꝗ seq tur ꝙ ꝛ naturalia erunt ea dem apud oēs. Iō quecun qꝫ debenť creatori iure na ture: seu iure naturalium. cōmuniter ei debentur ab omnibus ꝛ apud oēs. Iō cultus q deo debetur natu raliter: siue pp eius excellē tiam: siue pter beneficio/rum ꝛ donoꝝ naturaliū ob ligationem cōmunis eē dꝫ apud oēs. Sꝫ cū talis cul/tus q deo debeť ab oibus iure nāe nihil sit nisi prin/cipia quedā fides. vꝫ. ꝛ cre dulitas. Ideo pp hoc ne/cesse est ɔcludere: ꝙ vna so la ꝛ non plures sit fides ꝛ credulitas: que deo debeť: ꝙ si sint plures credulita/tes: sicut ꝛ sunt. Igitur sic diuersimode credentes ne cesse est agere ɔtra naturā ꝛ sic quoddā malū ꝛ pecca tum. Igitur pp hoc neces/se est tenere: ꝙ vna sit sim/pliciter vera fides: ꝛ non plures. Et sic cōfirmať ista ratio. Uidemus enim ꝙ af fectionum cause apud oēs ꝛ apprehēsiones earum et i am erga deū eedē sūt. Nā spei causa in oibus est ap/prehēsio diuine liberalita tis ꝛ misericordie. Amoris āt causa est apphensio diui ne bonitatis. Igitur cum affectiones iste eedem sint apud omnes ꝛ apprehēsio/

nes que sunt cause illorum eedem apud oẽs erũt. Apprehensiões in presenti de deo: oportet esse fidei: propter virtutem intellectus hominũ: vt in precedẽtib⁹ monstratũ est. ꝙ si sic est: ergo a simili vera fides: vna ꝛ eadẽ erit necessario apud omnes. Si aũt aliquis obijceret. di. Cum enim. 3. de aia dicatur. Sciẽtie secantur queadmodũ ꝛ res: igitur cuꝫ fides sit de rebus cõiunctis materie trãsmutabili: ꝛ de re separata a mã: ꝛ de deo ꝛ de moribus hoiuꝫ: videtur ꝙ ad min⁹ possint esse tres fides. s. naturalis: diuinalis: ꝛ moralis. Ad hoc respondeo: ꝙ ꝛ si de rebus diuersis diuerse sint sciẽtie. hoc debet intelligi quando considerantur non in relatiõe ad aliquid vnum quod sit principiorum subiectũ. In fide aũt nõ est sic: imo oia q̃ considerantur in fide ꝛ creduntur: considerantur ꝛ creduntur secundum aliquã comparationẽ ad aliquid vnũ. q̃d est principiorum. i. s. articulorum fidei subiectum. s. deum. Uel dicas secundum Ricar. in prohemio. j. q. 2. ꝙ quecunque conueniunt in rõne vna possunt ad vnã scientiam pertinere. Unde etiam oia inquantum conueniũt in ratione entis: pertinent ad methaphisicã. eo ꝙ methaphisica tractat de omni ente vniuersaliter. Unde phs. 4. metha. dicit. ꝙ vnius scientie cõsideratio est de ente vniuersaliter. Et Auic. j. metha. sue dicit. ꝙ subiectum meth. est ens. Sic ergo a simili dico. Cũ fides infusa sit simpliciter de diuersis articulis ꝛ rebus per solã rationẽ ꝛ virtutem diuinam: que omnia simul complectitur. Omnia enim ab ipso deo: ꝛ ad ipsum sunt: existẽs vna simpliciter: potest etiaꝫ esse de diuersis rebus. Ex quibus omnibus patet secunda ratio. ¶ Tertio probo fidem necessario esse vnam ratione diuersificatiõs. Fundamentum rõnis ponit phs primo posterioruꝫ. ꝛ. 4. me

tha. dicens. Affirmatio ꝛ negatio nūq̄ȝ sunt vera de eodem. pȝ hec regula. Naȝ ꝙ aliquid simul ꝛ semel sit album ꝛ non album: calidū ꝛ non calidum: hoc est impossibile: qꝛ necessario opȝ ꝙ illud sit simpliciter: aut album aut non albū: aut calidum aut nō calidū. Quo ꝑsupposito cū bonū ꝛ malum sint in rebus. Sed verum ꝛ falsum sint in intellectu: vt dicitur. 7. metha. certū est: ꝙ fides qua q̄sq̄ȝ saluandns est: non potest esse simul vera ꝛ falsa: quoniam vt di. 10. metha. Duo contraria non stant simul. Sed manifestum est: ꝙ aliqui: vtputa iudei ꝛ saraceni affirmant suam fideȝ eē bonā. Fidē vero christiāoꝝ esse oīno falsaȝ. Oppositū christiani dicunt: quod sic patet. Nā lex Machometi cōcedit. 12. vxores vt bonū lex vero christianorum probibet: vt malū. Tūc vltra peto: aut haberꝭ. 12. vxores est bonum ꝓm suā rōnē aut malum. Sȝ claꝝ est: ꝙ lex xp̄ianoꝝ cuȝ probibeat hoc vt malū ꝛ lex machometi concedat vt bonuȝ: ꝙ hoc oīno est impossibile. vȝ ꝙ lex machometi sit simul bona ꝛ mala: ꝛ sic dico de q̄uis alia fide ꝛ lege: ꝙ autem quisq̄ȝ iudicet suā fidē simpliciter vel legē esse bonā: ꝛ ecōtra omnem aliam malā. patet. qꝛ q̄sq̄ȝ fauet eis qui sue adherent fidei. Nam christiani baptiçant saracenos ꝛ iudeos. ꝛ ecōuerso: ipsi dant christianis suas cerimonias: Econtra etiam per oppositū: omnis secta igne ꝛ ferro persequitur sentiētes cōntraria sue fidei tāq̄ȝ rem malam. imo plus persequiꝭ illos q̄ȝ fures ꝛ raptores. Quib⁹ omnibus premissis: cū impossibile sit ꝙ vna ꝛ eadē fideȝ sit simul vera ꝛ falsa. Ideo per consequens impossibile est esse nisi vnam solaȝ ꝛ veram fidem: qua deo exhibeꝭ verus cult⁹. ¶ Quarto deniq̄ȝ ꝓbo rōne infusionis: ꝙ simpl'r ē vna sola fides, in qua saluatur q̄cūq̄ȝ

saluat. Fundamentum ra-
tionis ponit phs.2.de ge-
neratioẽ τ corruptiõe. di.
Idem mãens idem semper
aptum natũ est facere idem
patet hec regula: Nã ignis
manẽs ignis: semp calorem
emittere potest: τ non fri-
gus: Quo presupposito cer
tum est: q fides a deo in ani
ma infũditur. dicente Au
gustino in lib. de lib. arbi.
τ põitur de cõsecra. disti.
4.c.Gratia. Fides inquit
nõ est liber. arbi. tm̃. Sed
est dei donum. Et Sapien.
3.dicitur. Dabitur ei fidei
donum electũ τ sors in tem
plo dei acceptissima. Qđ
si sic est: q fides est a deo.
cum deus sit semp manẽs.
Idem inuariabiliter ergo
necessario infundit in ani-
mabus vnam solam fidem:
τ non diuersas. Nam ali-
ter sibi facere est impossibi
le: quia vt probatum est: cũ
oporteat aliquam fidem es-
se veram: aliquam vero fal
sam: sequeret q deus ipse-
met mutabilis esset: τ insu-
per diuerse substantie τ na

ture: qr pro q vni infunde-
ret fidem salutiferam: alte
ri vero non salutiferam sed
damnabilem. Et vltra hoc
videretur q deus esset ac-
ceptator personarum: quod
est impossibile: τ etiam he-
reticum credere. Sic enim
dicitur. 32. questiõe. 4.c.sic
τ de consecratione distin.
4.c.nequaq̃. τ extra đ pre
ben.c.venerabilis. Apđ de
um nulla est acceptio per-
sonarum: propter quod opz
concludere: q deus vnam
solam fidem omnibus exhi-
bet: qui volunt accipere τ
nõ plures. Et ideo libro de
causis dicitur. Causa pri-
ma existit in omnibus re-
bus secundum dispositio-
nem vnam. Et Plato in thi
meo dicit. Prima causa est
sine vlla variatione. Et se-
ptimo ethicorum philoso-
phus ait. Simplicis τ im-
mutabil' nãe semper vna τ
eadẽ actio ẽ. Que siml' oia
ꝯfirmans Salomõ Sapi.
6.ait. Pusillũ τ magnũ di
ligit deus: τ est ei eq̃liter
cura de omnibus. Ex predi

ctis igit̃ q̃tuor rationibus clarissime pz q̃liter simpl'r ē sola vna ꝛ vera fides: ꝛ nō plures: in q̃ saluabit̃ quicunqꝫ saluat̃. ¶ Secundo hoc idē probo vnica auctoritate Augustini libro de verbis domini dicentis. Una sola ē fides deo grata ꝛ omnibꝰ salutifera: i qua omnes saluātur: ꝛ extra q̄ꝫ saluari īpossibile ē. hec ille ¶ Tertio hˀ idē ꝓbo vnica distictiōe. beati Tho. scd'a scd'e. q. 4. arti. 6. in corpore q. dicentis. Cū querit̃ an tm̄ sit vna sola ꝛ vera fides an possint esse plures? Respōdeo ꝙ fides v'a tm̄ vna est. Nā fides si sumat̃ ꝓ habitu dupliciť potest ꝯside rari vno modo ex parte obiecti. Et sic ē simpl'r vna fides. Obiectū enīꝫ fidei formale: ē veritas p̄ma: cui inherēdo credimus quecūqꝫ ꝯtinētur sub fide. Alio modo ex parte subiecti: ꝛ sic fides diuersificat̃ ſm ꝙ est diuersoꝝ. Mãifestū est autē ꝙ fides sicut ꝛ quilibet alius habitus ex formali ratiōe obiecti hꝫ speciem. Sed ex subiecto iduiduatur. Et ideo si fides sumit̃ pro habitu quo credimus sic: fides est vna species: ꝛ differēs numero in diuersis hominibus: Si vero sumatur ꝓ eo quod creditur sic etiaꝫ est vna fides: quod ideꝫ est qd' ab omnibus creditur ꝛ credi debet. lꝫ etiaꝫ sint diuersa credibilia q̄ cōmuniter omnes credūt: qꝛ omnia reducūtur ad vnū hoc Tho. v'balit̃. ¶ Quarto hoc idem ꝓbo vnica similitudīe: ꝙ vꝫ. necesse est vnā solā fidem ꝛ nō plures quam similitudinem ponit pħus. 8. politico. v'sus p̄ncipiū. Qm̄ inquit vnus est finis ciuitatis oium. Ideo necessariū est ad eius fineꝫ cōseruandū esse vnaꝫ disciplinā ꝛ eandē omniū hec ibi. Ex qua similitudine accipio: ꝙ de rebus ordinantis directe ad vnū finem: vna ē vita: vna sciētia: vna disciplina. ergo a simili cū omnia que sunt fidei directe referātur ad vnū fineꝫ.

s.deum.siue vitam eternã sicut dicitur Joã.20. Hec scripta sunt vt credatis. ⁊ vt credẽtes vitam eternaȝ habeatis. cõcluditur ne- cessario ꝙ vna sit sola fides vnus solus cult⁹ dei vna sola fidei religio: ⁊ non plu res: qua mediante finẽ cõse quit vite eterne: quicunqȝ eternã vitam consequi de- bet. ¶ Quinto deniqȝ pro bo reuelatiõe ꝙ.s.vna est vera fides. Nam in legẽda sancte Cecilie habet. quo- modo senex quidã.s.Ange- lus apparuit valerião Ce- cilie marito: cũ libello in manibus.vbi erãt scripta verba Apl'i ad Ephe. vnus deus.vna fides.vnum bap tisma vn⁹ de⁹ ⁊ pater om niũ.q est sup omnes: ⁊ per omnia est benedictus. hec ibi.dic historiã ad litteraȝ si vis: vt habes in legenda rio. ⁊ etiã in lectiõibus bre uiarij. Ex predictis itaqȝ ratiõibus.auctoritate.di- stinctione.similitudine.at- qȝ reuelatione.patet ꝙliter impossibile est esse nisi vnã solam fidẽ verã bonaȝ ⁊ sa luuferaȝ. Et qualiter ipos- sibile ẽ omnes saluari sub lege ⁊ fide sua. ⁊ per conse- quens etiã patet secũdus articulus circa vnitatem fidei declarãdus. qui dicit articulus firme tentionis.

¶ De tertio articulo cir- ca veritatẽ fidei declaran do de satisfatione: ꝯ dicen tes ꝙ quisqȝ potest saluari sub sua fide.

Tertius deniqȝ arti culus circa vnita- tẽ fidei declarãduȝ dicit articulus egregie sa tisfatiõis: Quoniã aliqui adhuc dubitare possent. ꝙ.s. nõ sit nisi vna sola ve ra fides: pro eo ꝙ in primo articulo demõstratũ est op positũ p auctoritates. ra- tiones. ⁊ etiã generalẽ ad mirationẽ. ut quilibet itel- lectus possit firmiter cre- dere ⁊ tenere. qđ simplici ter in articulo secũdo mon stratũ est. idcirco declara- bo sigillatim supradictas auctoritates. rõnes. atqȝ generalẽ admirationem. ⁊

per cōsequēs omnis mens plene ⁊ egregie satisffacta remanebit. Et qm̄ tria in oppositū sūt ꝓposita: ideo tres satisffactiones facie// mus. Quaꝝ. ⁊c̄. Primo di cit satisffactio auctoritatū Secūda satisffactio ratio/ nuz. Tertia dicit satisffa/ ctio admirationūz. ¶ Pri/ ma satisffactio faciēda di cit auctoritatū. Due enim auctoritates ꝓposite fue/ rūt. ꝙ. s. quelꝫ fides potest esse bona: ⁊ ꝑ ꝯsequēs quis ꝗ i sua fide saluari potest. Et prima fuit Joelis pro/ phete. 2. c. di. Omnis qui cūꝗ inuocauerit nomē dn̄i saluus erit. Quā declarā/ do dico: ꝙ ille termin⁹ ois nō intelligit ꝙ omnis illi saluant. qui tm̄ deum ado rant ⁊ inuocāt. Sꝫ qui cū in veritate fidei adorant. Proinde ꝓpheta dicit ꝓpe est dn̄s oibus inuocātibus eū in veritate. Ubi glo. di cit. Ergo lōge ē dn̄s ab oi/ bus inuocātibus eū cū fidei falsitate. hec glo. Et ideo Ricar. in. 4. di. 15. ar. 4. q. 7. querit. An oratio a quo/ libet facta semp sit audibi lis a deo. Et respondet di. ꝙ non. Sed oꝫ ꝙ oīo salu/ tifera quattuor habeat cō ditiōes. Prima ē ꝙ ille qui petit petat humilr. repu/ tādo se indignū tali gratia Secūda est: ꝙ ille qui pe/ tit: petat salubriter: idest ea tm̄ que ꝑtinēt ad salutē prout est gr̄a: illuminatio intellectus: remissio pecca toꝝ ⁊ huiusmodi. Tertia ē ꝙ ille qui petit: petat ꝑse/ uerāter. quoniā dominus. Matth. 10. dicit. Qui ꝑse uerauerit vsꝗ in finem hic saluus erit. Quarta cōdi/ tio ē ꝙ ille q petit petat fi deliter. i. ꝙ. petat cū firma fide ⁊ nō cū dubia ⁊ falsa. Quam verā fidem cū non ois teneat. exquo simplici ter vna est. vt ꝓbatuz est. cōcluditur ꝑ cōsequens ꝙ nō ois saluatur in sua fide ⁊ lege: prout prima aucto/ ritas ostēdere videbat. Se cunda auctoritas que vi// debat ostēdere. ꝙ ois sub sua lege saluari poterat. ⁊

quā p scuto aliqui allega/
bāt fuit pauli pmo Th.2ii
di. Deus vult omnes hoies
sal. fieri. Quā auctoritatē
egregie dn̄s Bonauētura
declarās in pmo. di. 46.
ar. j. q. j. in corpore. q. di//
cit. Cū querit an iuxta au
ctori tatē pauli de⁹ simpl'r
velit oēs homines sal. fie//
ri. Respōdeo q̄ duplex est
volūtas dei. s. antecedēs
z absoluta: cōsequēs z con
ditiōata: Uolūtas antece
dēs z absoluta est illa q̄ re
spicit ordinē nature put a
deo ɔdita ē. z q2 omne bo//
nū a deo ē volitū. etiā om
nē naturā rōnalē seu intel
lectualē bonū ē salutē obti
neř. Jdeo hac volūtate de
us q̄tū in se ē vult oēs ho
mies sal. fieri. Quod patet
tū ex pte nature date: tum
ex pte gr̄e oībus oblate. de
dit eni cuilibet naturā fm
quā qsq3 posset finē suū co
gnoscer: z cognitū q̄rere: z
q̄situ inuēire: z iuēta inhe
reř: ac p hoc salutē obtiere
Gratiā quoq3 simpl'r obtu
lit. dū filiū misit z pciū p
oībus dedit. legis etiā oī/
bus z mādata pter hoc
exhibuit. Uolūtas vero di
ɔsequēs z ɔditiōata respi/
cit ordinē prio ex pte li. ar.
in quo icidit etiā spōtaneū
malū. z q2 nō est bonū oēs
hoies saluos fieri. nisi sb ɔ
ditiōibus istis: vt. s. q se p/
parat z saluari cōsentit.
iō vult de⁹ saluare bn̄facie
tē z volētē. nolētē vo z ma
lefaciētē z sue gr̄e resisten/
tē. nō vult deus saluare q2
hoc facere. nec bonum nec
iustū esset. qd̄ bene p3 exē/
plo solis. Nā l3 sol oēs ho/
mines q̄tu3 est in se illumi
nare velit tn̄ q oculū clau/
dūt z spōte se auertūt. nō
illuminanť a sole. Sic de⁹
q̄tū i se ē pat⁹ē oēs illūia/
re p grā3 z salutē. S3 q ob
staculū ponūt nequaq3 sal
uanť. Habes ēt exēplū i re
ge q̄tū ad ɔformitatē nāe
omnes sub suo regno cōsti/
tutos vult saluare bonum
hie: tn̄ pp culpe deformita
te3: z suop̄ pceptop̄ trans/
gressionē vult oino eos nō
saluari s3 damnari. Ex qua

distinctiõe pꝫ:qualr̃ deus nõ vult saluare oẽs sub diuersis legibus viuentes:sꝫ simpliciter q sub vna fide ⁊ lege bene viuũt. Et qbꝰ omnibus pꝫ illa satisfactio cõtra falsam opinionẽ.vꝫ.auctoritatũ. Scd̃a isup satisfactio ꝯ falsaꝫ opinionem aliquorũ faciẽda dicit̃ rationũ. Ultra eni auctoritates tres rõnes ꝓposite fuerunt. ꝙ.s.quelibet fides pt eẽ bona. ⁊ qsqꝫ per ꝯsequẽꝫ põt saluari in sua fide:quibus plene satisfaciã: ad singulos singulariter respõdẽdo. Ad primã ãt rõnem.s.finalitatis.ꝙ deꝰ.s. nihil facit nisi ꝓpter finẽ:ergo creauit oẽs hoies ꝓpter finẽꝫ ⁊ qꝛ ille finis ẽ beatitudo. Respondeo ꝙ oĩa predicta vera sunt. Cũ ãt cõcludit̃ ꝙ oẽs saluant̃:ex quo deus nihil facit frustra. Nego h̃ eẽ verũ.imo falsissimũ est. Et rõ:qꝛ vt dicit̃ li.de regimine prin.non ꝑuenit̃ simpliciter ad finẽ aliquẽ nisi per mediũ eius. Sicut nõ acquirit̃ sanitas sine medio medicine:ꝙ si sic est.ꝙ nullus finẽ vite eterne põt adipisci nisi hẽat mediũ q̃ mediante possit acquiri. Et iõ nõ sufficit iudeos ⁊ saracenos:⁊ insuper xp̃ianos creatos eẽ ad finem beatitudinis ad hoc vt saluẽtur.ꝙ si dicerẽt Judei ⁊ Saraceni oẽs nos medium habemus scilꝫ fidẽ nostram cũ operibus.qua mediante omnes saluari possumus. Respondeo: ꝙ non sufficit habere mediũ:nisi illud mediũ sit conueniẽꝫ cũ fine:qꝛ ꝭꝫ philosophũ secũdo Topicorũ ⁊ septimo Methaphisice. Ea q̃ sunt ad finẽ debent regulari ꝭm ꝙ dictat rõ finiꝫ vnde nõ q̃libet medicina ẽ sufficiẽs dare alicui sanitatẽ:sed illa solũ que ẽ conueniẽs ad expulsionẽ infirmitatis. Sic a simili dico: ꝙ non sufficit oẽs habere suã fidem cũ operibus:sed opꝫ ꝙ talis fides cum operibꝰ sit conueniens cum fine beatitudinis. Cũ autẽ impossibile sit:ꝙ triplex predicta fides sit conueniens cum fi-

ne. Sed vna tantum prout in secūdo articulo monstratū ē, ideo cōcludit ꝙ non omnes saluant̄ sub sua fide sed solū sub vna fide saluantur. Ex quibus oībus pꝫ ꝙ prima rō nihil ꝯcludit. Ad secūdā rōnē qua sic arguebatur vnūquodqꝫ vtitur natura sua ꝓpria: ⁊ per cōsequens cum in deo sit misericordia ⁊ iustitia: ⁊ misericordia naturaliter superet iustitiam: vide argumentū supra. Rn̄deo ꝙ deus vtit̄ natura sua. Sed cū nā dei sit ordinatissima in seruando ordinē quē ipse nature dedit. vt dr̄. 8. Phisicorū ⁊ ordo dei est cū hoībus: vt quicūqꝫ voluerit misericordiam ⁊ salutē. eā ab eo accipiat. Jō saluare volēs ordinē. nō tm̄ non saluabit omnes. imo stante libertate arbitrij in quo salutē posuit ⁊ misericordiam: nullaten⁹ saluare potest nolētes. dicente Augu. super Jo. Qui fecit te sine te: non saluabit te sine te. Et apl's ad hebr. 5. ait. Factus ē omnib⁹ obtēperātibus sibi cā salutis eterne. Cū igitur omnes p̄dicti saluari nolint: cū aliq sponte false fidei adhereāt: vt infra patebit: Ideo argumētū eoꝝ nihil ꝯcludit. Jmmo magis cōcludit oppositū. ꝙ. s. plures ex iustitia damnabūt̄: que tāta est in deo: nec minor q̄ꝫta misericordia: cū oē quod ē i dō hēat rōnem iufinitatis: Et sit idē quod ipse deus. Ex quibus omnibus patet satisfactio secunde rationis. Ad tertiam deniqꝫ rationē videlicet quicqd est causa cause est cā causati: ergo si tot damnantur. cū nō damnētur nisi mediāte peccato qđ ex libe. ar. procedit: seqtur ex hoc ꝙ deus ē cā potissima oiuꝫ illoꝝ peccatorum: ⁊ per cōsequens deus ē maxim⁹ peccator. Respōdeo ꝭm Bonauenturam in secūdo di. 37. ar. 2. q. j. et ꝭꝫ Tho. in prima pte sūme. q. 49. ar. 2. ꝙ hoc nō ē verum ꝙ scꝫ deus sit cā peccati effectiue: q̄ꝫuis ipse deus sit casua libe. ar. Et rō est: q̄r đ

fectus cause scde.s.li. ar. procedit simpl'r ab ipsa cā scda.s.ab ipso li.ar.sic exē pli grā. Si minister facit aliqd cōtra mandatuꝫ dñi nō reducitur hoc in dñꝫ sicut in causam primā: sꝫ simpliciter in ministruꝫ.qd vt clarius pateat exēplū declaro. Ecce quidam dominus videt quādaꝫ iuuēculam paupculā qui dicit seruitori suo siue famulo porta.25.ducatos matri eius paupercule.vt eaꝫ nuptui tradat.vadit ille seruus ⁊ dicit matri iuuencule. dabo tibi.25.aureos: si vis ꝙ semel cū filia tua peccem: que statim consentit. peto igitur nunc: quis est causa principalis ⁊ potissima illius peccati? O tu dices forte dominus fuit causa: qui dedit.25. ducatos seruo. Respondeo non est verum. Ratio est:quia nō dedit seruo ducatos illo fine. Sed ille sponte ⁊ malo fine vsus est. Sic est in proposito de deo.quia deus iō dedit li.ar. vt qsqꝫ simpliciter faceret bonū ⁊ saluaref ⁊ non vt faceret malū ⁊ sic damnaref. Et ratio est philosophi scdo de generatione. ⁊ cor. dicentis. Ab eodē agente penitus in se nō diuersificato nō egredif perfectum ⁊ imperfectum. sicut nec ab arbore simt' egreditur fruct⁹ dulcis ⁊ amarus. sed bonū dicit perfectionem:malum impfectionem.quia dicit priuationē modi:speciei:⁊ ordinis penes que determinatur perfectio creature. Cuꝫ igitur deus sit agens pfectissim⁹ non in se diuersificatus.ergo cū bona actio sit ab ipso.sequif ꝙ mala idest pec cata non erūt ab eodē.propter quod Deuterono.32. dicitur. Dei perfecta sunt opera. ⁊ Matth.5.etiā dicitur. Estote perfecti: sicut ⁊ pater celestis perfectus est. Deniqꝫ Aug.li.83. questionū ait. Deo auctore nullus homo deterior fit. Ex quibus omnibus patet. ꝙ tertia ratio nihil cōcludit ⁊ per consequēs etiā patet

secunda satisfactio que dicitur rationum. ¶ Tertia denique satisfactio cõtra falsam opinionem aliquorum facienda dicitur admirationis. Arguebatur enim ꝙ generalis oibus mirũ videret si deus simpliciter salvaret omnes qui sub vna fide viuunt: alios vero omnes cum sint quasi innumerabiles dãnaret. quod dicebat omnino esse impossibile ⁊ incredibile. Quibus satisfaciẽdo dico. ꝙ nulli debet esse mirũ ⁊ incredibile. Si deus omnez multitudinem damnet. quare deus damnat oẽs preter xp̃ianos preter eos qui sub vna fide viuunt. immo oibus deberet mirũ apparere. si deus aliter faceret. vñ nõ tm̃ est verũ. ꝙ oẽs ab vna vera fide dei semoti ⁊ alieni dãnent̃ sꝫ etiã hoc est cõuenientissimuz. qd̃ tripl'r ꝓbo. Prio auctoritatibus. Secundo ratiõibus. Tertio similitudine. ¶ Prio ꝓbat̃ auctoritatibꝰ. Nã Matthei. 20. dicitur Multi sunt vocati pauci vero electi. vbi ait. gl. Nullus miret̃ si pauci saluant̃: ⁊ multi dãnant̃. q² a deo oẽs vocati citiꝰ eligũt penas: ꝙ̃ eternas dlicias. Et Mat. 7. di. Arta est via q̃ duc̃ ad vitã. s. nolẽtes eã seq: ⁊ pauci itrãt p illã ampla ⁊ spaciosa ẽ q̃ ducit ad pditiões. ⁊ multi itrãt p illã. ¶ 2º ꝓ idẽ ꝓbo triplici rõe. Pº rõe electiõis 2º rõe inuestigatiõis: 3º rõne opatiõis. Pº ꝓbo rõe electiõis ꝙ. s. nullꝰ mirari dꝫ si oẽs damnatur preter illos qui sub vna vera fide viuunt. Fundamẽtum rõnis ponit phs. 3. Ethicorũ dicẽs. Uoluntarie sunt virtutes sicut ⁊ vitia. quod confirmans Sap. Eccl'ist. 15. ait. Ante hominẽ bonũ ⁊ malũ: vita ⁊ mors. quodcũqꝫ voluerit dabit̃ ei. Quibꝰ adherẽs. Ambro. 15. q. j. c. Nõ ẽ ait. Uolũtariuz sibi militẽ eligit xp̃s: ⁊ volũtariũ suũ diabolꝰ auctionat̃. Neminez .n. iugo peccatorum astrictum possidet. nisi se ei priꝰ ere peccatorũ vẽdiderit

Hec ille. Quo presupposi-to. quod scilicet virtus ex qua quis-que saluatur est voluntaria: be-ne concluditur: quod si tot dam-nantur: nullus debet mira-ri: ex quo voluntarie sibi eli-gunt talem damnationem. Causa igi-tur quare tot damnantur et pauci saluantur: siue perueni-unt ad regnum eterne beati-tudinis est: quia deus nequaquam vult cogere aliquem cum sinat ordinem iam datum rebus om-nibus seruari. Et quod videlicet fit. quod pauci curent venire ad virtutem vere fidei: et per con-sequens ad regnum celeste: pro-batur auctoritate prophete. dicit. Dominus de celo prospi-cit super filios hominum: vt vi-deat si est intelligens aut requi-res deum. scilicet per veram fidem omnes declinauerunt. scilicet a vera fide. simul inutiles facti sunt non est qui faciat bonum non est vsque ad vnum. Hoc idem proba-tur etiam figura siue similitudi-ne. Nam omnes simul ad cenam agni prouidi inuitati nolue-runt venire. vt dicit Luc. 14. Ibi enim dicit homo quidam. scilicet Deus factus homo fecit ce-nam magnam: et ordinauit veram fidem: et inuitauit multos. id est omnes: et misit seruum suum scilicet paulum et alios apostolos: siue angelum bonum dicere inui-tatis: vt venirent. scilicet ad veram fidem: quoniam omnia parata erant et sequitur in Euangelio: et ce-perunt omnes simul se excu-sare: quorum excusatio profe-cto est stulta et inualida. sic enim dicit Prouer. 3. Excusa-tio superborum ignominia. Et ratio est quia non sic se excusarent ad cenam temporalem: aut ad tempo-rale lucrum. Primus igitur di-xit. villam emi: vbi notatur ap-petitus diuitiarum. qui ex sup-bie radice procedit: quia pro-pter hunc appetitum homo sup-bus efficitur. Sequitur ne-cesse habeo exire. scilicet ab eterno-rum contemplatione. et a mei consideratione: et a vere fi-dei cognitione: sequitur et videre illam. id est studium appli-care ad temporalem gloriam: si-cut pauo ad caudam suam. Proprium enim superborum est secundum Grego. Oculos sim-pliciter non ad deum sed ad suam gloriam leuare: contra

quos dicitur in psal. Oculos superborum humiliabis Sequitur rogo te habe me excusatum glo. Humilitas sonat in voce: sed superbia in actione. Sequitur alter autem dixit. Juga boum emi quinque i. curiositatem .5. sensuum: temporalia inuestigando multo labore quesiui. quod facit auarus: qui cor linguam: manus: pedes: oculos semper habet occupatos circa ista temporalia bona dicente Salomo. Ecclesiastes .x. Insatiabilis oculus auari: sequitur et eo probatur illa. Ecce vitium curiositatis et solicitudinis. Rogo habe me excusatum: quia vz suz in multis occupatus: vt dictum est. Alius dixit: vxorem duxi et ideo non possum venire glo. vxor est concupiscentia carnalis hanc vxorem ducit: qui secundum carnis desideria viuere proponit. Ista concupiscentia carnis cum sua declaratione precipue viget in saracenis: et ideo non curant ad fidem veram se conuertere. De quibus Osee .5. dicitur. Non dabunt cogitationes suas et reuertantur ad dominum deum suum. quia species fornicatorum in medio eorum est et dominum non cognouerunt: hec ille. Ex prefata igitur auctoritate et similitudine euidenter apparet. qualiter omnes s. infideles se excusant. et nolunt venire ad nuptias vere fidei: seu eterni regis: sed magis tribuunt se prout dicitur in prima Joan. 2. Superbie auaritie: atque luxurie. Et ideo iuste ex sua libera et spontanea voluntate damnantur. Sicut etiam dicitur .23. q. 4. c. displicet. Nam quis nesciat hominem nisi merito male voluntatis damnari: et merito voluntatis bone saluari. hec ille Et Ber. dicit. Nihil ardet in inferno: nisi propria voluntas: tolle propriam voluntatem: et iam non est infernus Item .23. q. 46. Nabuchodonosor: dicitur. Uasis ire nunquam deus redderet interitum: si non spontaneum inueniretur homo habere peccatum hec ibi. Et ideo concludo: sicut non miraretur si aliquis ex libera voluntate se precipitaret in

pꝛofundo lacus: cũ a nullo cogeret: ⁊ desereret palatium plenum magno thesauro quod libere hr̃e potuissꝫ Sic certe nullus debet mirari: si plures dãnantur q̃ȝ saluant. Ex quo ipsi libere eligunt dãnationẽ suã: ⁊ libere respuũt fidem veraȝ ⁊ eternam gloriã. ¶ Secundo ẽt pꝛobo rõe inuestigationis: ꝙ nullus debet mirari si omnes damnãtur. qui sunt extra solam ⁊ verã fidẽ. Fundamẽtũ ratiõis ponit .3. Ethi. ⁊ ẽt extra ꝺ in. ⁊ dã. da. ca. si culpa: vbi dicitur. Ignoꝛantia neminẽ excusat cũ ignoꝛat que scire debuit: Quo pꝛesupposito: ẽt a simili dico ꝺ illis qui sunt extra veram fidẽ: qm̃ inexcusabiles sunt: si dãnantur. quoniam nesci erũt que scire tenebantur ⁊ debuerunt. Et si diceres Ob credebant fidẽ suã forẽ bonã. Respõdeo ꝙ nõ tenꝫ talis excusatio: qua debebant querere veritatem ab hominibus: vel a deo per oꝛationes qui eis reuelasset: vel inspirasset veram fidem. Et iõ si aliquis volens coꝛpoꝛaliter ambulare: nollet pꝛeuidere vie pericula cum posset. Sꝫ oculis clausis aut auersis incedere vellet: merito imputaretur sibi ⁊ ignoꝛãtie sue. si qd mali ei ex hoc accideret. Item si qs vellet ire ad aliquem locũ viã ignoꝛans. ⁊ habẽs paratũ qui viã sibi ostenderet: ⁊ ducatũ p̃beret: sed nollet sibi viam ostendi. et ducatũ pꝛeberi: imputaret sibi. si quid mali ei accideret. Ergo a simili cũ spiritualia pericula sint magis periculosa. Et per cõsequens magis cauenda. Sequitur si quis circa illa negligens fuerit in pꝛeuidendo: seu veritatẽ querendo: merito ei imputat: cũ in periculũ ceciderit sue dãnationis. nã iõ deꝰ dedit cuilꝫ itellectũ ⁊ rõeꝫ: vt q̃rat ⁊ cognoscat bonũ a malo: ⁊ verũ a falso. qꝺ q nõ fecerit: aut ꝑ negligẽtiã: aut ꝑ crassã ignoꝛantiã: seu ꝑ malictã vtriqꝫ ⁊ penã meret ⁊ inexcusabil' est.

Sic eni dr Luce.12. Seru⁹ sciēs volūtatē dñi sui ⁊ nō faciens: plagis vapulabit multis. Et Ap̄ls. j. Cor.14 ait: Ignorās ignorabitur. vbi gl. dicit. Qui scir potuit ⁊ noluit: nō veniā: sed penā ꝓmeret. Et Augu. Non ois ignorās ē imunis a peccato. Ille ignorās dz excusari a pena q a quo disceret nō inueīt. Illi aūt hoc ignosci potuit. qui habētes a q̄ discerēt operā nō dederūt. hec ille. Et Gregorius i moral'. ⁊ ponitur.38. di.c. qui ea inquit. Qui ea q̄ dei sūt sapiunt. a dño sapiūtur: ⁊ qui ea que dei sunt nesciūt a domino nesciuntur. attestāte Pau. q ait. Qui ignorat ignorabit̃ hec ille. Ex p̄dcis patet ꝙ si iudei ⁊ saraceni errant: talis ignorātia eis ē iputada: ex q̄ si volūt possunt ab alijs de veritate informari: ⁊ p̄cipue a do vnde si qs viuit ſm legem nature diligens deum ⁊ ꝓximū naturali amore: ⁊ deum inuocat quātū pōt: vt ei viā salutis reuelet: aut p angelū aut p aliquā ꝑsonā: aut p inspiratiōez itrinsecā tenetur ei deus aliquo p̄dictorū modoꝝ: ſm Alexā. in.3. parte sūme circa finē reuelare verā fidē: ⁊ veram viam salutis. qđ vtiqꝫ semper fecit ⁊ faciet: ꝓide ait propheta. Custodit dominus oēs diligentes se: vbi ait gl. Qui deū naturaliter diligit: habet deū qui eū in via veritatis dirigit ⁊ custodit. Et Salomō prouer. 2. ait. Custodiet rectorū salutē ⁊ ꝓteget dominus gradiētes simpliciter. Ex qua ratione inuestigationis bene patet: ꝙ nullus mirari debet de multorum infideliū damnatione. Ex quo viam veritatis nolunt inuestigare. Tertio insuper probo rōne operationis naturalis: ꝙ nullus mirari debet de multitudine dānandorum. Fundamentum rationis ponit phs.4. ethic. di. Qualis vnusquisqꝫ est: talia naturaliter vult: talia loquit̃ ⁊ talia operat̃. Hec ibi. patet hec regula. Nam

armiger loquit de factis armorū: ⁊ exercet se in eis. Similiter medicus loquit de medicinis. Agricola vo de agricultura: ⁊ se in eisdē exercēt: nec miraf aliquis de hoc ꝙ sic faciūt: sꝫ magis miraf de hoc ꝙ ignis calefacit: sol illuminat: ⁊ huiusmodi quoꝝ cause sūt ignote eis. Quo presupposito certū est: ꝙ deus naturaliter est iustus: ⁊ iustitiā diligit. dicēte ꝓpha. Iust⁹ dominus ⁊ iustitias diligit ꝙ si sic ē. ergo mirandū nō est: si iustitia dei eos q sibi sunt inobediētes ⁊ rebelles punit ⁊ damnat immo exq tantā multitudinē creauit ad finē beatitudinis: dꝫ qs ꝙ mirari diuitias bonitatis sue: pro eo ꝙ tāte multitudini tot ⁊ tāta contulit bona in hoc mūdo: cu tn̄ preuideret eos omnes futuros malos: cum etiā ſm Angelum. peccator nō sit dign⁹ pane quo vescitur. Nullus ergo de taliū dānatiōe miretur: nō. n. miraref aliqs si dn̄s aliqs felle potaret seruum qui ei fellis potum dedit. Sꝫ miseri infideles ⁊ peccatores dāt deo cibū fellis: cū eum peccatis suis offendūt. dicente ꝓpha in ꝑsona dei. Dederunt in escā meam fel: ⁊ in siti mea potauerunt me aceto. Ex p̄dictis igif tribus rōibus pꝫ qualiter nō est mirādū si deus tot damnet: ex quo dānantur ex demerito infidelitatis: atqꝫ peccatorum suoꝝ. ¶ Tertio postremo etiā ꝓbo similitudine qualiter nullus mirari dꝫ d tāta multitudine dānatorū. Sicut. n. videmus: ꝙ nullus miraf: si h aliquis metat qđ seminat: imo potius miraref de opposito. Sic certe a simili multo minus mirādū est si peccatores ⁊ infideles metūt mala post mortē. Ex quo peccata ⁊ infidelitatē seminauerunt in vita presenti. Eccle. 7. dicitur. Noli facer̄ mala: ⁊ nō te apprehendent. Et ibidē dicitur. Non semines mala in sulcis iniustitie: ⁊ non metes ea in septuplū. De

niqꝫ Apostolus ad Gal'a.6. concludit. dicēs. Que enīꝫ seminauerit hō. hec ⁊ metꝫ qm̄ qui seminat in carne: d carne metet corruptionem q aūt seminat in spū: de spū metet vitā eternā. Ex p̄dictis igit̄ omnibꝰ pꝫ tertia satisfactio. ꝙ vꝫ nullꝰ mirari dꝫ: si necessario dānātur oēs qui sunt extra vnā solā ⁊ verā fidem ⁊ per ꝯn̄s etiam patet tertia excellentia ipsiꝰ sacratissime fidei: q̄ nenesse ē credere ⁊ tenere. ꝙ simpliciter sit vna sola ⁊ vera fides: ⁊ nō plures. In q̄ saluantur quicūqꝫ saluāt̄. In qua vnica fides nos omnes bene viuere faciat dn̄s noster Jesus xp̄s: qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat i secula seculoꝝ. Amē.

¶ Feria secunda post dn̄icā quadragesime de quarta excellētia ipsius sacratissime fidei q̄ dicitur excellētia virtutis.

RESpice. fides tua te saluū fecit: Luc.18.c. ⁊ in euangelio preterite dominice. Postq̄ꝫ fidelissimi ciues sufficienter declarauimus tertiam excellētiam sacratissime fidei: in qua mōstratum est qualiter necesse ē tenere ꝙ simpliciter sit vna sola vera fides: ⁊ non plures: in presenti sermōe habemꝰ declarare ⁊ videre quartā excellētiam ipsius benedicte fidei q̄ dicit̄ excellētia veritatis: vn̄ cū presuppositum sit. ꝙ simpliciter inter oēm fidē ē vna sola salutifera fides: habemus videre q̄ sit illa vera fides ⁊ salutifera iter oēs ⁊ ab omnibus tenēda: vtputa habemus vider̄ an sola fides Christianoꝝ sit bona: seu sola fides iudeorum: seu ēt sola fides saracenorum atqꝫ turchorū. Et sic breuiter dico ꝙ sola fides bona: vera: optima: atqꝫ salutifera: nec nō ⁊ ab omnibus tenēda est fides christianoꝝ sanctissima: in qua sola: ⁊ nō in aliqua altera omnes saluāt̄ quicūqꝫ saluant̄ Et hec ꝯclusio profecto debet esse maximi gaudij: leti

cie: atque consolationis. apud Omnes Christianos: cum tm ipsi soli in statu sint vere fidei et salutis: et insuper ipsi soli pnt deum verum colere: vere diligere: et eidem vere seruire. Et q sola christianorum fides vera sit et salutifera: et non altera. 12. validissimis atq fortissimis argumentis clarissime et apertissime demonstro. Quorum primum dicitur argumentum testificationis. Secundum dicitur argumentum subiugationis. Tertium dicitur argumentum obiectionis. Quartum dicitur argumentum reuelationis. Quintum dicitur ordinationis. Sextum dicitur argumentum complectionis. Septimum dicitur argumentum tollerationis. Octauum dicitur argumentum intrāsmutationis. Nonū dicitur argumentum confirmationis. Decimum dicitur argumentum dispersionis. Undecimum dicit argumētū opiniōis. Duodecimum dicitur argumentum durationis.

¶ De. 12. argumētis qbus ostēditur q sola fides christianorum est vera et salutifera.

PRimū igitur argumētū quo ōndit solā fidē christianorum eē verā et nō alterā dicit argumētū testificationis. Clarū est enim sicut experiētia docet. q si aliqui testes nolunt de aliqua re testificari publice: sed tm secreto falsi eēnt: sz si testāt i iudicio d aliq r eis oio ab oib⁹ fidꝭ certa adhibet pp qd cū fides xpiana hēat vos et qsi inūerabiles testes sup oēz aliā fidē et legē maifestū ē q eadē xpiana fidꝭ seu lex vior ē et certior alia fid et lege. qb⁹ testib⁹ fidi. seu legi xpiane. triplici pcipue rspectu plēa et certa fidꝭ: oio ab oib⁹ ē exhibēda: q2. pm⁹ di respect⁹ plificationis. Tertius dicitur respectus concordationis. Tertius dicitur respe

ctus sanctificationis.

¶ De triplici respectu quo fides adhibēda est testib⁹ fidei christiane. Et primo de primo.

Primus igitur respectus quo fides omnino adhibenda est testibus christiane fidei dicitur respectus plurificationis. Certum est enim: vt habet Matth. 18. et extra de testibus et attestationib⁹ c. In omni negocio et c. Cū que vertitur. et de testis. c. relatum. el primo. quod simpliciter duobus testibus vel tribus aliquid in iudicio asserentibus fides adhibetur. Quod si sic est: quanto magis fidei seu legi christiane: fides est ab omnibus adhibenda: quia non solum duos aut tres testes habet: sed quasi innumerabiles et infinitos. De quibus aliquos precipue hic ponemus. Quorum primus fuit Joā. baptista. de quo Jo. j. c. dicitur. Hic venit testimonium vt testimonium perhiberet de lumine: vt omnes crederent per illum. Et ibidem de Christo loquens dicit. Ipse est scilicet Christus: qui post me venturus est: qui ante me factus est: cuius non sum dignus vt solam corrigiam calciamentorum eius. Et ibidem dicitur: quod Jo. testimonium perhibebat de xpo et clamabat di. Hic est quem dixi: qui post me venturus est: et ante me factus est: qui prior me erat: et de plenitudine eius omnes accepimus gratiam pro gratia: quia lex per Moysen data est: gratia et veritas per Jesum christū facta est. Et infra subditur. Altera autem die vidit Jo. Christum venientem ad se: et ait. Ecce agnus dei: ecce qui tollit peccata mundi. Hic est de quo dixi post me venit vir: qui ante me fact⁹ ē: quia prior me erat: et ego nesciebā cū. Sed vt māifestaret i isrl': ppea vēi ego in aq̄ baptizans: et testimoniū perhibuit Joann. di. Quia vidi spiritum descendentem: quasi columbam: de

celo:⁊ manētē super eū:⁊ qui misit me baptizare in aqua:ille mihi dixit. Sup quē videris spiritū descen dentē ⁊ manētē sup eū.hic est qui baptizat in spiritu scō:⁊ ego testimōiū perhi⁄ bui ⁊ vidi:q: hic est filius dei.hec ibi.Ecce iaz habes O fides christiana vnum testē fide dignū. ¶ Scđs testis fuit Petrus pnceps apostoloꝝ:qui Matth.16. de xp̄o dicit. Tu es xp̄s fi⁄ li9 dei viui.Et Jo.6.c.idē dic̄. Nos cognouim9 ⁊ vi dim9:q: tu es xp̄s filius dī Cuius testimōiū fuit tāte virtut] ⁊ veritat]:q vt hr̄ Act.x.c.Cū ip̄e fidē xp̄i p̄⁄ dicaret:statim de9 ei9 v̄ba ꝯfirmauit.Jbi.n.dr̄ sic Ad huc loqnte Petro verba hec.cecidit spirit9 sanctus super oēs qui audiebāt eū ⁊ in nomine Christi bapti zati sunt.hec ibi . Tertius testis fidei christiane fuit Joā.euāgelista.de quo Jo an.j. c dicitur . Uidimus gloriam eius:gloriam qua⁄ si vnigeniti a patre plenū gratie ⁊ veritatis vbi glo. ait.Uidimus .i. cognoui⁄ mus:per miracula. p vocē lapsaz de celo:per trāsfigu rationez : resurrectionē:ascē⁄ sionē:spiritus.s. missionez gloriā eius talē ⁊ tantā: vt decet vnigēitū dei patris hec glo. Jtē.j.Jo.j.c. dici tur.Qđ fuit ab initio qđ audiuim9 ⁊ vidim9 oculis nostris:qđ p̄sperim9:⁊ ma nus nostre ꝯtractauerunt de verbo vite.Et vita ma⁄ nifestata ē:⁊ vidimus ⁊ te stamur:⁊ ānūciam9 vobis ¶ Quart9 testis fidei chri stiāe fuerūt oēs simul apo stoli:in quoꝝ p̄sona Petr9 loquēs Act.10.c.dic̄. Nos testes sum9 oīuz que fecit Jesus in regiōe iudeoꝝ:⁊ ierl'm quē occiderūt suspē dētes in ligno:hūc suscita uit deus tertia die:⁊ dedit eū māifestū fieri nō omni populo.Sed testibus p̄or dinatis a deo:nobis q mā ducauim9 ⁊ bibim9 cū illo postq̄ resurrexit a mortu⁄ is:⁊ p̄cepit nobis p̄dicare populo ⁊ testificari:q: ipse

est ↄstitut⁹ a deo iudex viuorū ⁊ mortuorū. hec ille. ¶ Quit⁹ testis fidei christiane fuerūt simul oēs ꝓphe. de q̄bus Act. 10. dicit̄ Huic oēs ꝓphe testimōiū perhibēt remissionē peccatorū accipeř p nomē eius. s. Christi. ¶ Sextus testis fidei christiāe fuerūt cum Christo resuscitati. De quibus Math. 27. Multa corpora sanctorū surrexerunt cū illo. s. cū Christo: ⁊ apparuerūt multis: ⁊ introierunt in sanctā ciuitatē. Inter quos resuscitatos sicut legit̄ in euāgelio Nichodemi. surrexerūt duo filij Nichodēi. vz Carinus ⁊ Leoncius: qui vz populo iudaico solā christianā fidē asseruerūt esse veram. ¶ Septimus testis christiāe fidei: fuerūt ipi iudei q̄ fm Nico. de lira: cognouerūt christuz esse dei filiū ⁊ precipue scribe ⁊ doctissimi in lege sacerdotes: sed inebriati inuidia pdiderūt verā cognitionē ipsi⁹ christi. De q̄bus ꝓphetauit optime Dauid dicēs. Turbati sūt ⁊ moti sūt sicut ebrius ⁊ oīs sapiētia eorū deuorata. est Et iō Matth. 9. c. dicitur: Egressis autē illis. vz iudeis: obtulerunt ei hominē mutū demoniuz habētē. ⁊ eiceto demōe locutus ē mut⁹. Et admirate sunt turbe: dicētes nunq̄ apparuit sic homo in toto israel. hec ibi. Et Joan. xj. c. dicebāt ipsi iudei. Quid facim⁹ q: hic homo multa signa facit. Si eniz dimittimus tū sic oēs credēt in eū. ¶ Octau⁹ testis christiane fidei fuit Job: q̄ paganus erat ⁊ idumeus: lz viueret fm legē naturalez Qui Job. 18. c. dicebat. Scio eniz q̄ redēptor me⁹ viuit. ⁊ in nouissimo die d̄ terra resurecturus sum: ⁊ rursuz circundabor pelle mea: ⁊ in carne mea videbo deū saluatorē meū: quē visu. suz. ego ⁊ occu. m. conspec. sunt. Repo. ē hec sp. m. in sin. meo hec ibi. De q̄ Job Augu. lib. 18. ciui. dei c. 47. ait De beato etiam

Job mirabili viro qui nec indigena nec ꝓselitus. i. aduena populi israel fuit Sed ex gēte idumea genuſ ducens. Christū verū ꝯfeſſus ē: diuinitus autē ꝑ miſſuz fuiſſe nō dubito vt ex hoc vno sciremus: etiā per alias gētes eſſe potuiſſe: q ſm deū vixerunt: eiqꝫ placuerūt principes ad spiritualē ierosolimā quod nemini cōceſſuz fuiſſe credēdū ē: niſi cui diuinitus reuelatū ē. hec ille. ¶ Nōuſ teſtis christiāe fidei fuit Josephus q fuit iude⁹ ꝛ in veteri iudeoꝝ lege doctiſſim⁹: q capt⁹ fuit in vltima captiuitate ierl'm ꝑ Titū ꝛ Uespeſianum facta. hic enīz ſic ait. De Christo in quodā ope ſuo fuit inqt eiſdē tpib⁹: Jeſus ſapiēſ vir: ſi tñ eū virꝝ notar' fas ē. Erat eni mirabiliū opuz patrator: ꝛ doctor eoꝝ q libent' que vētura ſunt audiūt: ꝛ multos ex gētib⁹ ſibi adiūxit poſt crucē aūt his q eū dilexerāt iteꝝ apparuerit ꝛ ab eis viſus ē ſm ꝙ prophe de ipſo ꝑdixerūt. hec ille. ¶ Decim⁹ teſtis chriſtiane fidei: fuerūt ipſi demones: q vt habet' Math. 8. aſſerebāt xp̄m eē dei filiū dicētes. Jeſu fili Dauid vt quid ante tps vēiſti torqre nos? Qḋ ꝯfirmans Augu. 18. ciuita. dei. c. 47. ait. Hoies plures de xp̄o prophare ipulſi ſunt: tam ipius gr̄e ptic ipes: q̄ʒ exptes. mali autē angeli ꝛ demōes pn̄tez xp̄m quē iudei nō agnoſcebāt publice cōfeſſi ſunt. hec ille. ¶ Undecimus teſtis xp̄iāe fidei fuerūt phi: q cū tpe paſſionis xp̄i athenis eēnt ꝛ vidiſſent ꝯ nām: ſimul eclipſare ſolē ꝛ lunā nec valerēt aliquo modo inuēire cauſā nālez illi⁹ eclipſis: ſeu obſcuratiōis ſolis ꝛ lune: ad hoc iducti ſunt. ſ. ꝑ spiritū ſanctū vt ſic dicerēt: ꝛ ꝑcipue maxim⁹ ille philoſophus Dioniſius ariopagita. Aut de⁹ inquiūt nāe patit'. Aut rota machia mūdial' deſtruitur ꝛ ob hoc cōſtituerūt arā illā deo igno

to. vz xp̄o qui tūc in cruce mortē tollerabat. Duodecim⁹ testis fidei xp̄iane fuerūt ipsi tres magi. qui vt habet Matthei. 2. capitulo. Uisa stella iaz dudū numeri. 24. p balaaz pphetā venerūt ab oriēte Hierosolimā: τ tandē in bethleē. τ obtulerūt ipsi xp̄o. vz di filio adoratiōe puia aurū: thus: τ mirrā. Terti⁹ decimus testis xp̄iāe fidei fuerūt ipsi angeli q Lu. 2. pastoribus dixerūt. Ecce euāgelizo vobis gaudiū magnū. quod erit oī populo. q2 natus ē nobis hodie saluator qui ē xp̄us dn̄s in ciuitate dauid. Et hoc vobis signū q2 inuēietis infātē pannis inuolutū: τ positū in presepio τ subito facta ē cū angelo multitudo celestis exercitus: laudātiū τ dicentiū gloria in al. d. τ inf. p. h. b. vol. hec ibi. Itez Luce p̄mo ca. Angelus gabriel testificatus ē xp̄z dei filiū de v̄gine Maria nascituz Un̄ ibi sic dī. Missus ē angelus Gabriel. Dic totū si vis. In resurrectiōe etiā xp̄i ut habet Matth. 28. τ Jo. 20. Apparuerunt quattuor angeli christiani resurrectionem testificantes. Similiter in eius accensione vt habetur Ac. j. Apparuerunt duo angeli. Ibi enim sic dicitur. Cumq3 intuerentur in celum euntem illum ecce duo viri astiterunt iuxta illos in vestibus albis qui τ dixerūt. viri ga. quid sta. aspi. in celum h Je. q asś. est a nobis in celum. sic ve. quem. vi. cum e. in celū hec ibi. Decimusquartus testis christiane fidei fueruut Moyses τ helias qui vt habetur Matthei decimo septimo. Testificati sunt christum esse veruz dei filium. Unde ibi sic dicit. Post dies sex assumpsit iesus Petrum Jacobuz τ Joannem fratrem eius τ duxit eos in montem excelsū. τ tram. est ante eos. τ resplēduit facies ei⁹ sicut sol Uestimēta ei⁹ facta sūt alba sicut nix: τ ecce apparuerūt eis moy. τ hel cum eo

loquētes. nec fuerunt ibi p imaginationē: sed fuerunt ibi psonaliter. fm August. li. de mirabilibus sacre scri pture. quoniā Moy. venit de lymbo ⁊ apparuit. scdʒ Nicolaum de lira. in quo dā corpore sibi adaptato si cut apparēt angeli in cor poribus assumptis. ⁊ miste rio facto rediit in preiacen tem materiā. Helyas vero venit de paradiso terrestri in quo in curru igneo tran slatus est. Decimusquintus testis xpiane fidei fuit qdā gentilis ⁊ paganus de quo Tho. secūda secūde. q. 2. ar ticu. 7. in sol'oe terti ar. ait ad litterā. Inuenit i histo rijs Romanoꝝ. φ tempore Cōstantini Augusti: ⁊ hele ne matris eius inuētū fuit quoddā sepulchrū. in quo iacebat homo gētilis aure am laminā hñs in pectore. in qua scriptū erat xps na scet de virgine. ⁊ ego cre do in eū. O sol sub cōstāti ni ⁊ helene tpibus iteꝝ me videbis. hec ille. Hic. n. fʒ aliq̄s fuit moralissim⁹ p la to. ¶ Decimussextus testis xpiane fidei fuit tota trini tas. vʒ. pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spiritus sanctus. De qua. j. Joan. 5 c. dī. Tres sunt q testimo niū dant in celo. pater ver bū ⁊. s. s. ⁊ hi tres vnū sunt Et ifra subdit. Si testimo niū accipimus testimoniū dei maius est: qm̄ hoc est te stimoniū dei qd maius est: qr testificatus ē de filio suo hec ibi. Et φ specialiter to ta trinitas de xpo sit testifi cata. pʒ. Nā pater testifica tus est de Christo φ sit ei⁹ fili⁹. Vñ Matth. 17. dicit. Adhuc eo loquēte. s. Petro in trāsfiguratiōe xpi. Ecce nubes cādida ⁊ lucida ob umbrauit eos. Et ecce vox de nube dicēs. Hic ē filius me⁹ dilect⁹ in q̄ mihi bene placui ipʒ audite. Simili ter idē pʒ Matth. 3. c. testi ficatus est. Ibi. n. sic dicit. Baptiçatus aūt Jesus cō festim ascēdit de aq̄: ⁊ ecce vox pr̄is de celo. di. Hic ē fili⁹ meus dilect⁹: in q̄ mi hi cōplacui. hec ibi. Simi liter ipe fili⁹ de seipso testi

ficatus est. cum. vt habet Matth.17. Supnaturaliter ante discipulos visibilit trãsfiguratus est. In q̃ vtiq3 trãsfiguratiõe: ostendit potẽtiaz sue deitatis in specie beatitudinis. Similiter etiã spiritus.s.testificatus ẽ xp̃z fuisse dei filiũ descendẽdo super ipsuz in specie colũbe. vt Matth.3 c.dicit. Baptiçatꝰ Jesus cõfestiz ascẽdit de aqua. ⁊ ecce aperti sunt celi: ⁊ vidit spiritũ dei ascẽdentez sicut colũbaz ⁊ mãentẽ super se. Et Joan.j.dicit. Testimoniũ p̃hibet. Joã.baptista de Christo dicẽs. Q2 vidi spiritũ descẽdentẽ q̃si colũbaz de celo: ⁊ manẽtez sup eũ: ⁊ ego nesciebã eum hec ibi. ¶ Decimoseptio postremo testis christiane fidei omisso ꝑ nũc testimonio sibillaꝝ: fuerũt oia elementa. De qbus Greg. in omel'. epiphanie sic dicit. Omnia elemẽta auctorem suum venisse testata sunt: vt eniz de his quodã vsu humão loquar hũc deũ celi esse cognouerunt qui eo nato protinus stellã miserunt Mare cognouit. quia sub plãtis eius se calcabilẽ p̃buit. Terra cognouit quia eo moriẽte ꝯtremuit. Sol cognouit q2 lucis sue radios abscõdit. Saxa ⁊ parietes cognouerũt: quia tẽpore mortis eiꝰ scissa sũt Infernꝰ cognouit: q2 hos quos tenebat mortuoꝝ reddidit. Et tamẽ hunc quem dominũ elemẽta insensibilia senserũt: adhuc ĩfideliũ iudeoꝝ corda: deũ esse minime cognoscũt. ⁊ duriora saxis ad pẽitẽtiã scindi nolunt. eũq3 abnegãt quẽ elementa. vt diximus. aut signis. Aut scissionibꝰ deũ clamãt. hec ille. ¶ Quid vltra dicã de testibꝰ xp̃iane fidei. Certe hanc esse verã fidez testificant oẽs sacre virgines. Omnes sancti confessores oẽs sancti mõachi ⁊ heremithe. Oẽs sancti apostoli ⁊ euãgeliste Oẽs deiq3 sacri theologi ⁊ doctores. Ecce O fides xp̃iana. iam habes nõ vnũ

aut duos sed q̄si inumerabiles ꝛ infinitos testes. te oino esse verā testificantes. Quis igit decetero dubitare potest de certitudine virtutis tue. certe nullus sane mētis. Tu igit sola fides xp̄iana cū sis v̄issima sicut testes p̄dicti asserūt: ab oibus imitāda es. Ex p̄dictis oibus patet p̄m⁹ respectus solā fidē xp̄ianā demōstrās respectu testiū esse verissimā. q dicit respectus plurificacionis.

¶ De secūdo respectu q̄ fides adhibēda est testibus fidei christiane.

Secūdus etiā respectus q̄ fides oi no ē adhibēda testibus fidei xp̄iāe. dicit respect⁹ ꝯcordatiōis: seu ꝯformationis. Expiētia teste dicim⁹ ꝙ qñ sūt multi testes ad inuicē discordes: nequaq̄; eorū dictis fides habet. Oppositū vero fit ꝺ multis testib⁹ ad iuicē se ꝯcordātib⁹ qm̄ coꝝ dictis plena fides adhibet. Sic simili dico: q̄uis multi sint testes. vt p̄tactū ē si tñ eēt discordes eis nequaq̄; fides adhiberet. Sȝ qꝛ māifestū ē ꝙ testes fidei xp̄iāe ꝛ si sūt multi tñ sūt ꝯcordes ꝛ maxime ꝯformes. Ideo fidei xp̄iāe ab oibus merito fides ē adhibenda. Et ꝙ testes fidei christiāe in coꝝ sententijs sint ꝯcordes patet ꝑ ꝓpositionē autēticā Sco. in prologo p̄mi sen. q. 2. dic. In nō euidētib⁹ ex terminis nec p̄ncipia euidētia habētib⁹ nō ꝯsonāt firmiter ꝛ infallibiliter m̄lti diuersimode dispositi. nisi a causa supiori ipsoꝝ intellect⁹ incline ad ꝯsensū. hec Scot⁹. Patet hec regula Scoti. vult enim dicere ꝙ quando de vno negocio: ꝛ sup vna re multi habētes diuersas dispositiōes ꝛ complexiones habēt tractare ꝛ loqui ꝛ illud negotiū ꝛ illa res ē euidēs ꝛ clara: ipsi multi sunt ꝯcordes i vna sentētia. qꝺ sic patet. Nā ponat ꝙ sint duo homies: diuersa ꝝnationū; ꝛ dispositionū. vn⁹ scȝ

Judeus. alius ſaracenus alius paganus. alius chriſtian° ꝛ huiuſmodi. petat̃ ab eis oĩbus. vtrũ ignis ſit calidus. mel dulce. ꝛ fel amarũ. vnanimit̃ reſpõdebũt ꝙ ſic. Et ratio ē. Quia hec naturalit̃ eſſe videm° omnib° nationib° mũdi: ꝛ clarũ. Sꝫ ponat̃ ꝙ illa res ſit obſcura ꝛ nõ euidẽs. certũ ꝙ nõ erũt ad inuicẽ cõcordes patet hoc. Nã põatur ꝙ ſint. 10. hoĩes diuerſaꝝ nationũ ꝛ diſpoſitionũ vocati ad electionẽ vnius prelatu: ꝛ huiuſmodi. Mãifeſtũ ē ꝙ nõ erunt ſic ꝯcordes. eo ꝙ vnus eligit petrũ. ali° ioannẽ. Et rõ ē qꝛ in nõ euidẽtib° accidit qđ dicit̃ de cõſe. di. 4. c. ſicut in ſacramẽtis. Quod capita tot ſentẽtie: q̃ vtiqꝫ diuerſitas ſentẽtiaꝝ ꝓducit ex eo qđ dicitur i. c. qꝛ diuerſitatẽ. extra de ꝯceſſione ꝑben. Diuerſitatẽ corporũ diuerſitas ſepe ſeqtur animoꝝ. Qđ ꝯfirmãs auctor. 6. ꝑncipioꝝ dicit: Anima ꝯiuncta corpori nãlit̃ imitat̃ paſſiões corporis. Si autẽ i re obſcura ꝛ nõ euidẽti multi diuerſaꝝ diſpoſitionũ ſeu nationũ ad inuicẽ ꝯcordẽt certe hoc nõ eſt ꝓpter aliud. niſi qꝛ de° oẽs illuminauit: ſeu direxerit ad ſimul ꝯcordãdũ. Patet hoc i electiõe alicui° ꝓlati qꝛ ſi multi electores ad inuicẽ ꝯcordãt. tenet̃ cõmũiter ꝓ miraculo. His ꝑmiſſis ſi articuli fidei quos mandat ipſa fides ut credãus ſit res euidẽs ꝛ clara: ꝛ certum eſt ꝙ non. Quam enĩꝫ euidentiam habet primus articulus ſcilicet. Credo in deum patrem omnipotentem creatorem celi ꝛ terre Certe nullam Quam etiãꝫ euidentiam habet ſecundus articulus. videlicet Et in Jeſum chriſtum. ꝛc. Et ſequitur. Qui concept us eſt de ſpiritu ſancto natus ex Maria virgine. Certe nullam. Trãſcurre ſic per ſingulos ꝛ nullam euidentiãꝫ ꝛ claritatem inuenies quod confirmans Grego. in omel'. i feſto. ſancti

Thome: pfecto inqt liquet q: fides illaꝝ rerū est argumētū que apparere nō possunt: que eniȝ apparēt fideȝ nō habent: sed agnitionem. hec ille. Presupposito igitur: vt pȝ ꝙ articuli fidei nullā hēant euidentiā: seu cognitionē visibilē sensualē. peto An inter scripturas ⁊ scriptores fidei xpiane sit concordia ⁊ ꝯformitas: ⁊ certū est ꝙ sic dicente Hieronymo i epl'a de morte ocie. ⁊ seraphin ⁊ calculo. Quicqd in veteri testamēto legimꝰ hoc in euāgelio reperimus: ⁊ ꝙ in euangelio fuerit lectitatū. hoc in veteris testamenti auctoritate deducitur. nihil dissonū nihilqȝ diuisum ē. hec ille. Et Augu. de vera religiōe dicit. Nihil dissonū inuenies in fide nihil diuersum. vnā sentētiam i totis sanctis codicibꝰ reperies. imo oium nostrorum catholicoꝝ: vna ē firma vera ⁊ concors sentētia. hec ille. Hec enim cōcordia in fide xpianoꝝ figurata fuit i die palmaꝝ in pcedētibus xpȝ ⁊ subsequētibus: qui omnes simul idē canticū dicebant Unde Math. 21. capitulo. dicit. Turbe āt q̄ precedebant. ⁊ que sequebāt simul clamabāt. di. O sanna filio dauid: benedictus q venit i nomine domini. hec ibi. Et ꝙ oēs simul cōcordent: patet ēt per experiētiā. Si. n. legas oēs scriptores catholice fidei in eoꝝ dictis inuenies eos cōcordare. Si eni legas oēs ꝓphetas: vtputa Isayam Hieremiā Ezechielē Danielē Oseam Joeleȝ Ameos Abdiam Jonaȝ Micheam Naum Abacuch sophoneā Ageū zachariā malachiā: oēs simul concordāt in fide xpi. Si insuper legas epistolas Petri Joan. Iacobi Jude apostoli pauli. oēsqȝ act. apostoloꝝ ⁊ legēdas eorū prorsus inuenies omnes cōcordes in fide xpi. Si ēt leges oēs doc. vȝ Aug. Ambrosiū Hieronimū gregorium Joan. Crisostomū. Ceterosqȝ oēs: inuenies ꝙ oēs simul concordant in substantialibus fidei. Si ēt legas

oēs Euangeliſtas.vʒ. Mattheum Marcū Lucā ⁊ Joannē. Inuenies ꝙ ſimul in fide chriſti concordant. Si deniqꝫ legas omnes ſacros theologos: vtputa ſanctuʒ Thomā Joan.Sco. Scm̄ Bonauenturā Alex.de ales Ricar.Pe.de Taran. Egidiuʒ Romanū ceteroſqꝫ omnes:inuenies oio ꝙ ſil' concordāt ī his que ſunt ď ſubſtantia fidei:per quod clarꝫ omnes catolicos vere concordare in vna fide: in vno baptiſmo ceteriſqꝫ ſacram̄tis:nō ſolū in dictis: ſed ēt in factis in geſtis ⁊ operibus:nec quidē in pūcto diſcordant in his que ſunt fidei ⁊ legis xp̄iane:lꝫ in his que per probabilē occurrūt rōnem vel opinionem:aliqñ vnus aliter ſentiat:q̄ꝫ aliuſ Sed qd dicā de concordia 72.interpretū veteris legis Qui vt ait Aug.18.de ciui. dei.c.42.in nullo diſcordarūt. Pro quo notandū ē:vt legitur in hiſtoria eccleſia. ptolome⁹philadelphus rex egypti:cū eēt valde ſtudioſus ⁊ librorꝝ cupid⁹prefecit bibliotece ſue demetriū.cū qꝫ queſiſſet ab eo de numero librorūʒ.24.milia adeſſe rñdit.Sed paulo poſt temporis vſqꝫ ad.50.milia poſſe venire.Reſpōdit. Nunciatum eſt autem ſibi ait eſſe apud iudeos legem ore ipſius dei editam ⁊ ſcriptam illius digito.pro qua ſummopere laborandum dicebatꝫ vt in greco conuerſa: in archiuis regalibus haberet. hec enim erat lex dei viuentis.Et ad oſtendēdū ſanctitatē legis addidit: ꝙ niſi a cultorib⁹ dei viuentis trāſferri potuiſſet.Nā ⁊ Theopōpus cum in hiſtorijs q̈s ſcribebat interſerere voluiſſet:per dies triginta verſuſ ē in amētiam. Theotentus quoqꝫ ob eandem cauſaʒ fact⁹eſt cecus.Sed penitēteſ ſanati ſunt.Et ſuggeſſit Regi.vt ſcriberet pontifici iudeorum:vt iudeos hebraice ⁊ grece lingue peritoſ ad ipſum dirigeret cū lege dei.q ad eam transferendam ſufficerent.Quod vt impetra-

ret: ꝛ munera cū epistolis mittēda ꝯsuluit. Aderat autem Aristeus qui ei cōsuluit dicēs. Habes inquit O Rex quomodo quod postulas obtinebis. solue iudeos quos captiuos tenes in regno tuo. Nihil gratius erit pōtifici iudeoꝝ. Liberauit igit͛ Rex de iudeis cētū viginti milia. dās domi nis eorum pro capite cētū viginti dragmas argenti. Tunc scripsit Rex Eleaçaro Judeorum pontifici. rogans vt seniores ad se mitteret: qui interpretationē legis dei viuētis ei darēt. Eleaçarus vero mittēs qđ postulabat. Sic illi respondit. Ad interpretādū legē quā postulas: misi viros seniores de vnaquaqꝫ tribu secum legē ferētes. Tue autem pietatis ꝛ iusticie erit ad nos eam caute remittere. Qui cum venissent ad regē benigne ab eo collecti sunt. Et cum dudum cum rege disputassent de vno deo colendo: ostendētes ꝙ nulla creatura esset deus: introducti sunt in domum regis que ad secretaꝫ negociorum deliberationem ordinata erat. Et faciens illos ab inuicē separare vt singuli suum sensum scriberent. Et vt nullus eorū sciret scientiam alterius date sunt eis singule celle: seu camere ad oportune interpretandum quicquid eis videretur: ꝛ diuiserunt ad interpretandum inter se libros ꝛ sancto Symeoni seni: q vt habetur Luce. secundo Paruulū Jesum in vlnas tenuit: dat⁹ est liber Jsay. ad interpretandum. Unus enim ex illis. 72. interpretibus fuit. Seruatis autem singulis diebus rituū: purificationum, ꝛ cerimoniarum suarum. ꝭm legem in dieb⁹ septuagint aduobus interpretationē compleuerunt. Simeon ad trāslationem Jsay. veniens. cum venisset ad illud quod Jsa. septimo capitulo. legitur. Ecce virgo concipiet. ꝛc̄. Admirans verbum prophete credensqꝫ illud impossi-

bile fore cum ly virgo bis abraderet. loco ei⁹ ſcripſit alma. Ecce inquit alma cõcipiet: ꝛ inuenit iteruꝫ atq; iterum ſcriptum. Ecce virgo concipiet ꝛc. ¶ Tertio vero cũ abraſiſſet. litteris aureis ſcriptum inuenit. Ecce virgo. ꝛc. Cognoſcenſ ꝙ illud diuini eſſe myſterij orans deum interrogauit. quid hec ſibi vellet. Qui reſponſum accepit a ſpiritu ſancto ꝙ ex tali virgine de qua propheta dixerat. deberet oriri ſalus mundi in iſrael: nec mortem ipſe videret niſi eum prius in vlnas ſuas reciperet. ꝓpterea Luce. 3. cap. dicitur. Reſponſum accepit Symeon a ſpiritu ſancto non viſurũ ſe mortem niſi prius videret chriſtum domini. vnde venit in ſpiritu in templũ. ꝛ cum inducerent puerum Jeſum parẽtes eius: vt facerent ſecundum conſuetudinem legiſ pro eo. Jpſe accepit eum in vlnas ſuas: ꝛ bñdixit deũ: ꝛ dixit. Nunc dimittis ſeruum tuum domine. ꝛc. ꝛ hmõdi. ¶ Completa igitur vt pretactũ eſt totius veteris legis interpretatione ab illis ſeptuagintaduob⁹: ꝛ nihil in prophetijs: nec in figuris: nec in ſolo verbo q̃tum ad ſententiam diſcordes fuerunt ſed in omnib⁹ tanq̃ ex vno ore ſimul concordes inuenti ſunt. de quorum mirabili concordia. Auguſt. libro. 18. ci. dei. c. 42. ait. Quoniam reuera ſpirit⁹ erat vn⁹ in omnibus. Jdeo tam mirabile munus dei acceperant. vt illarum ſcripturarum non tanq̃ humanarũ. Sed ſicut erant diuinaruꝫ iſto modo etiam cõmendaretur auctoritates crediturus quandoq; gentibus ꝓfutura: quod iam videmus effectũ. h ille. His igit̃ p̃miſſis peto. An tunc fuerit cõcordia ſeu ↄformitas inter ſcriptoreſ q fuerũt diuerſimode diſpoſiti ꝛ ↄplexiõati ꝛ certũ ẽ ꝙ ſic. Et q̃ iſero. ꝙ cũ fctã fidei ñ ſint euidẽtia ꝛ clara ſcriptoreſ q; eiuſdẽ ſint vł fuerint di

uersimode dispositi. Et ex hoc debuerūt in suis sentētijs varia sentire. ⁊ cū fuerint cōformes seu ꝯcordes Certū ē ꝙ hoc nō aliunde processit:nisi a spir itusancto a quo scriptores ipsi illuminati sunt. Qđ pȝ exēplo nāli ipsius solis. q cum per diuersas fenestras domū ingrediat̄:licȝ diuersitatē habeant fenestre. quia vna est quadra alia rotunda. vna breuis. alia longa. vna stricta alia lata: tñ sol idē est in eis nec discordat. Sic a simili dico đ scriptoribus sacre scripture:qui licet fuerint vnus aliter dispositus ꝙ̄ alter. tñ oēs idē fidei lumen nō diuersuȝ receperūt a deo. Proinde. j. Pe. j. ca. dicitur. Spiritu sancto illuminati locuti sȳt sancti dei oēs. Opositū est in alijs legib⁹ seu sciētijs. Nā licet theucri ⁊ saraceni sint sub lege Machometi tñ diuersimode sunt discordes in eadem lege. Et August. 18. ciui. dei. etiā dicit. ꝙ philosophi sunt valde discordes in eorū sententijs. Nam discipuli sepiusȝ magistro ꝯ̄dicunt. sicut pȝ de Antistene. ⁊ Aristipo. q ambo fuerūt Socratis discipuli. Sȝ tñ in multis sibi contradixerūt. Siliter Aristo. in plurib⁹ ꝯtradicit Platoni magistro suo. Similiter inter alios phos vt infra patebit. maxia discordia est:sicut pȝ de mō sciendi de pncipijs nāe: ⁊ hmōi prout dī pmo de aia. ⁊ pmo Metaphisice. Ex predictisȝ pȝ etiā scđs respectus. qui respectu ipsoꝝ testiū ꝯcordantiū solā fidē xpianā demōstrat esse verissimā. qui dī respectus ꝯcordationis.

¶ De tertio respectu quo fides exhibēda est testib⁹ fidei christiane.

Terti⁹ deniqȝ respectus quo fides omnino adhibenda est testibus fidei christiane:dicit̄ respectus sanctificationis. Certū est. n. sicut etiaȝ p experiētiā videm⁹ ꝙ quādo multi essent testes ⁊ vltra hoc essent cōcordes:es-

sent tñ infames ⁊ vitiosi: pauca vel nulla fides eoꝝ dictis ⁊ sentẽtijs adhibere tur. Oppositũ vero est de multis testibus ad inuicem cõcordãtibus: ⁊ plenis omni virtute ⁊ sanctitate eoꝝ dictis fides plena adhibet. Sic a simili dico ꝙ ⁊ si multi eẽnt testes fidei christiãe: ⁊ vltra hoc simul eẽnt infames: nequaꝗ̃ eis esset fides adhibenda. Sed qꝛ manifestum est: ꝙ testes xp̄iane fidei sunt multi: ⁊ etiã concordes: ⁊ vltra hꝯ pleni sunt omni v̓tute ⁊ sanctimonia: per ꝯñs eidem xp̄iane fidei ab oĩbꝰ merito fides est adhibenda: Si igit ꝯsiderare volumus auctoritatem: dignitatẽ: v̓tutẽ: atq; sanctitatẽ eoꝝ qui fidẽ xp̄ianam cõposuerũt: ordinauerunt: p̄dicauerũt. ꝑfecto inuenimus: ꝙ rõnabilr̄ nulla põt haberi suspicio ꝙ in ea sit aliquid falsitatis: deceptionis: erroris seu mendatij. Cõsidera igit p̄mũ quãte sanctitatis Moyses extiterit: q p̄mos libros sancte fidei ꝯposuit: vz. pentatheucũ. Patet. n. de ipso: ꝙ deus loquebat cũ ipso: sicut solet loqui hõ ad amicũ suum. Per eũ etiã multa signa fecit. vt pꝫ Exo. 7. 8. 9. 10. xi. capl'is. ꝺ diuisiõe maris. hꝫ Exo. 14. De ieiunio. 20. dieꝝ: ⁊ cõtinua locutione cũ deo. Et de obtentione tabulaꝝ habet Exo. 24. ⁊ 25. c. Quãta etiam fuit sanctitas Josue pꝫ. Nã sicut habet Josue. x. c. ad preceptũ ip̄iꝰ Josue stetit sol in medio celi: ⁊ non festinauit occũbere spatio vniꝰ diei: nec fuit ante ⁊ postea tã lõga dies obedicte deo voci hominis huiꝰ. Quãte etiã sanctitatis fuerit Dauid. pꝫ. Nã prio Reg. 16. c. dicitur. ꝙ inuenit grãm coram oculis dei ⁊ deus ip̄e elegit eũ in regẽ ꝫ cor suũ. Quid dicemꝰ de sanctitate Jere. ꝓphe. Tãte. n. sanctitatis fuit ꝙ ipse loq̄ns in ꝑsona dei. in. j. c. de seipso dicit: Priusꝗ̃ te formarẽ in vtero noui te. ⁊ anteꝗ̃ exires de vulua sanctificaui te: ⁊

prophetiam in gentib⁹ dedi te. Maxime etiaz sanctitatis fuit Daniel pphēta. Qui vt habet Danielis .3. cū ex pcepto Nabuchodonosor Regis positus esset i lacu leonū: nequaq̄ ab eis lesus ē: qnimo Angelus dei per capillū a iudea in babilonē prophetā abacuch deportauit: vt sic ei cibuz seu prandiū impēderet: discurre si placet per oēs partes veri testamēti ⁊ videbis q̄ꝫ te sanctitatis fuerint. testes christiane fidei: ⁊ sic videbis: quare fideꝫ eis est adhibēda. Sed quid dicem⁹ de sanctitate patꝝ noui testamēti? Ut enim a Jo. baptista incipiam. Ecce fuit tante sanctitatis ⁊ virtutꝫ: q̄ in vtero matris: vt habetur Luc. j. c. fuit sanctificatus. Ibi. n. sic dicitur. Uocabis inquit angeluſ ad zachariā nomē eius Joannē ⁊ erit tibi gaudium ⁊ exultatio ⁊ multi in natiuitate eius gaudebunt. Erit enim magn⁹ corā domino: vinū ⁊ sicerā non bibet: ⁊ replebitur spū sancto adhuc ex vtero matris sue. hec ibi. Infantulus etiam adhuc .5. annoꝝ petijt desertū: vt se cōseruaret in grā: ⁊ a leuibus caueret peccatis. Unde ecclesia sic d ipso canit. Antra deserti teneris sub annis ciuiū turmas fugiēs petisti: ne leui saltem maculare vitaz femine posses: hunc ēt ipse dominus: vt habetur Math. xj. commēdauit dicēs. Amen dico vobis: q̄ inter natos mulierum nō surrexit maior Joan. baptista. Quante etiaz sanctitatis extiterit beat⁹ Jo. os auri in sermone decollationis sue dicit. Joannes fuit scola virtutū: magisterium vite: sanctitatis forma: norma iustitie: virginitatis speculū: pudicitie titulus: castitatis exemplū: penitentie via: peccatorum venia: fidei disciplia: maior hoie par angelis: legis summa: euangelij sanctior apostoloꝝ vox: silētiū pphetarum: lucerna mundi: pcursor iudicis: mediator domi

ni testis: et totius medi⁹ tri nitatis. hec ille. Ex prefatis p3 Joan. baptistam fuisse eximie sanctitatis. Quid i super dicemus de sancti tate Pauli. qui vt habetur 2. cor. 12. ante annos. 14. raptus ē ad tertiū celū: et audiuit archana dei: q̄ non licet homini loq. Deniq3 q̄ta fuerit sanctitas Apostolorū testiu3 christiane fidei insinuat Apostolus qui ad hebre: xj. c. dicit. q talibus hominibus sanctitate plenis: nō erat dignus ipe mūdus. Cū igit fuerit tanta sanctitas testiū legis christiāe: merito ei fides ab omnibus ē adhibenda: neq̄q̄ eni3 credēdū ē tales et tantos hoies deceptos fuisse: aut mendacia dixisse: q si forte oppōeres q testes fuerūt mēdacij et nō veritatis Certe h p3 eē falsu3. nā aliqs mēdaciū dic triplici respectu. aut respectu ignorātie: aut respectu auaritie et cupiditatis. Aut respectu pene. Respectu ignorātie neq̄ q̄ mētiti sūt: q2 vt ifra dicet eo2 scia et cognitio non pcessit a mūdo. S3 imediate a spū scō: q neq̄q̄ mentiri pt. Nā. j. cor. 2. dic. qs eni scit hoiu3 q̄ sūt hois: nisi spūs hois q i ipso ē? Et infra q̄ dei sint nemo cognouit nisi spūs di. Et subdit. Nos āt n̄ spū3 h⁹ mūdi accepim⁹ s3 spū3 q ex deo est. Ubi gl. Ambr. ait. Ne timeas viris scis credē: et assensum tuū pbere: cū dn̄s eis dederit sensū suū. respectu ēt auaritie seu cupiditatis: testes christiāe fidei neq̄q̄ st mētiti. Nō. n. pp tēporale lucr2 aliqd asserbāt. q2 Mathe. 19. dicebāt. Ecce nos reliqm⁹ oia et c. Et ad phil. 3. Apostol⁹ dicit. oia arbitrat⁹ sū vt stercora. Respectu i sup pene nō st meriti eo q pp fidē xp̄i oi pene se subijciebāt. Un̄ act. 20. c. Apl's d seipso dic. Spūs scūs per oēs ciuitates ptestat mihi dicēs. qm̄ vincl'a et tribulatiōes me manent. S3 nihil ho2 vereo2. Idē q̄q3 Paul. ad Ro. 8. in persona oium fidelium dicit. Quis nos

separabit a caritate Chri-
sti tribulatio: angustia. an
perse. an. fa. an. nu. 'perie.
an gladius: sicut scriptum
est q: propter te mortifica
mur tota die: estimati su-
mus sicut oues occisionis
Certus sum eniz quia neqz
mors neqz vita. neqz Ange
li: neqz principatus: neqz
virtutes neqz futura: neqz
fortitudo: neqz altitudo: ne
qz pfundū: neqz creatura
aliqua poterit nos separa
re a caritate dei. que est in
Christo Jesu domino no-
stro. hec ibi. Ex p̄fatis pa
tet q̄liter p̄dicti testes chri
stiāe fidei: nullatenus men-
titi sunt imo plus dicā: q̄
qlibz p̄dictoꝝ testium p̄us
mille mortes suscepisset:
q̄z vel minimū mēdacium
dicere: seu facere voluisset
Sic eniz dicitur. 25. q. j. c.
sunt quidam. Impossibile
igitur fuit tot venerabiles
doctores sanctos z virtuo
sos fuisse deceptos vel mē
titos: q: si mētiti fuissent
omnē sanctitatem z pbita
tē suā pēitus perdidissent
Et qd̄ plus ē oēs simul dā
nati fuissent. ꝑpheta dicē
te. Perdes oēs q loquunt
mēdatiū. Et iō Aug. 9. dist.
Si ad scripturas ingt sa-
cras admissa fuerit officio
sa mēdatia: quid i eis rēa-
nebit auctis? Que tādē de
scripturis snia ꝑferet: cui⁹
pōdere ꝯtentiose falsitatis
obsederetur improbitas.
hec ille. Credēdū est igitur
sanctis testibus christiane
fidei: Si eniz creditur ver
bis Platonis: Aristotilis
vel Socratis: z illi⁹ porci.
Auerois. Sentētijsqz alio
rū phoꝝ: quāto magis ad
hibēda est fides viris z te-
stibus tāte ṽtutis z sancti
tate plēis. q̄ si fidez nō ex
hibes oibus simul p̄dictis
testibus: saltē ipsi deo: seu
sanctissime trinitati fides
adhibēda est. Naz pōatur
q̄ ibi sint decē viri mēda-
ces: qui dicūt q̄ pluit hac
nocte: cōmunit' credit' eis.
Si igitur illis datur fides
quāto magis dāda est ho-
mini vero: prudenti largo
z maturo. imo tali viro da

tur maior fides q̄ʒ instrumētis notarioꝝ. Sicut pʒ in mercatoribus. A fortiori igitur credendum est deo: seu sanctissime trinitati testimonium reddēti de veritate christiane legis. Nā prime Jo. 5. dicitur. Tres sunt qui testimoniū dant in celo. s. xp̄iane fidei: pater: verbū: ꝛ spiritus sanctus. Et subdit: si testimoniū hominū accipimus: testimonium dei maiꝰ est. O igitur anima incredula. o anima infidelis. o anima scismatica. o anima heretica. o anima pagana. O anima a dō ꝛ tota celesti curia excōicata: qd facis? Certe citiꝰ credis verbis vnius traditoris: vniꝰ infamis vnius falsi pħi: q̄ʒ hoibꝰ tā veris: ꝛ q̄ʒ testibus tā sanctis ꝛ virtuosis: ꝛ qđ plus ē q̄ʒ ipsi omnipotēti deo sanctissimeq̄ʒ trinitati: patri videlicet filio ꝛ spiritui sancto. Sʒ vbe tibi misera aia vbe tibi infelix creatura: vbe tibi imago dei: q2 tot testes hēbis in testimoniū tue dānationis quot testes habuisti i testiōniū xp̄iāe fidei tue q̄ʒ saluꝰ. Ex p̄missis igr̄ omnibus euidēter apparet q̄liter ex p2io argumēto: vʒ testificatōis: qđ triplici respectu roboratū ē: vʒ plurificatōis: cōfirmatiōis: ꝛ sanctificatiōis: xp̄iana fides sup oēʒ aliā fidē verissima eē ꝑbaē. Cū habeat plr̄es testes ꝛ magl ꝯcordes: magisq̄ʒ sāctiores: q̄ʒ ois alia fides ꝛ secta. Jn q̄ fidei xp̄iane v̄itate oēs īfideles ꝑducat oēsq̄ʒ fideles ꝯseruet: caput vere fidei ꝛ obiectū Jesus xp̄s dominus noster: cui sine fine sit omnis laus ꝛ gloria. ꝛc̄.

¶ Feria tertia pꝰ dominicā q̄dragesime iteꝝ de q̄rta excellētia. s. de veritate ipsius sanctissime fidei.

Respice: fides tua te saluū fecit. Luc. 18. c. ꝛ in euāgelio p̄terite dn̄ice. Quoniaʒ amātissimi ciues hūanus intellectꝰ: ꝑut dī. 6. ethico. hʒ ꝓ obiecto v̄itatē hinc est ꝙ in oibꝰ rebus q̄bus asentire debet naturaliter cupit

 querit de ipa vitate certificari quātū pōt: tanq̄ qd dā sibi licitū hōestū. Qd cōfirmās phs. j. ethico. dicit Certitudo de oib in tātū ē a quolibz querēda: inquātū recipit nā rei hec ille. Jō ꝓpter hō lz de vitate fidei christiane vnū siue primū argumētū dclaratū sit: tñ vt qlibet itellectus magis possit certificari: nihil dubitare de vitate ipi fidei xpiane: tria alia optia argumēta veritatē ipsi fidei xpiane demōstrātia: in hodierno sermone simili declarabim.

¶ Scdz tripliciter in ordine di argumētū subiugationis. Tertiū dr argumētū obiectiōis. Quartū di argumentum reuelationis.

¶ De trib alijs argumētis qbus oltēdit qd sola fides christianoꝝ est vera salutifera. Et pio de scdo i ordie.

SEcūdū igit argumētū in ordie declarādū quo ōndit solā fidē christianoꝝ eē verā dr argumētuz subiugationis. Siquis enim diligēter attendere pscrutari velit: q̄liter tot fere mūd Apostoloꝝ tpe fidei xpiane subiugatus sit: appre hēdet vtiqz q fides xpianoꝝ est mirabilis: vera sup oēz aliā fidē legē. Mirabilis. n. supnaturalis apparet pfectio mūdi subiugatio sub xpiana fide tripliciter. Pio respectu psonaꝝ cōuertētiū. Scdo respectu psonaꝝ cōuersaꝝ. Tertio respectu modi cōuersionis. ¶ Prio dico q mirabilis: supnaturalis apparet mūdi ꝯuersio sub xpiana fide respectu personaꝝ mundū cōuertentium. Que respectu ipoꝝ ꝯuertētiū fuit mirabil triplici rōne. Prio rōne infinitatis. Scdo rōne ruditat. Tertio rōne paucitat. ¶ Prio dico q respectu psonaꝝ seu Apostoloꝝ mūdū ꝯuertētiū fides xpiana vera mirabilis apparet: rōne infirmitatis seu minoritatis. Rōne o ciues omnib miꝝ videretur si fui ignobiles rustici alicuius ducis: regis: seu Jmpatoris sibi: seu obediē

te sue summitterēt ducē suū regem et Imperatorem? Clarum est quod sic: et ratio est: quia hoc esset omnino contra naturam: precipue cum philosophus dicat. j. politicorū quod secundum nature ordinē dominus debet seruo predominari: et seruus quisque suo domino tenetur et debet obtemperare. Sed hunc modum supernaturalem: certe tenuerunt ipsi apostoli: in conuersione mundi ad christianam fidem. Nam cum ipsi essent infimi: quantum ad sanguinem: vel quantum ad humanam dignitatem: essentque aliorum serui: atque omnino mendici et pauperes cum contra omnem naturam subiugauerint sibi: seu obedientie sue: et fidei christiane: milites: comites marchiones: dominos: barones: duces: reges atque imperatores: quid hac re mirabilius: et supernaturalius inueniri potest? hoc enim nequaquam factum vnquam fuisset: nisi christianorum fides verissima extitisset. Proinde Bernar. in sententijs suis declarat di. O stupēdum miraculum semper omnia miracula. Ecce quod minor superest maiori: cū tamē nō sit seruus maior domino suo: et maior subest minori: cū reges omnis terre: dominique terrarum se apostolis infimis modicis atque despectis submittūt: hec ille. Quod cōfirmās Apostolus j. cori. 1. dicit infima mūdi elegit deus vt confundat fortia. ¶ 2º dico quod respectu personarum cōuertentiū fides christiana apparet mirabilis ratione ruditatis et ignorātie seu simplicitatis. Mirum nempe et etiam supernaturale omnibus appareret: si in disputatione aliquas idiota simplex rudis: et omnino illitteratus: non Loicus: non eloquens: non Canonista: non legista: non Astrologus: non philosophus: non Theologus omnino conuinceret: atque opinioni sue. Et sententie subijceret homines litteratos: Logicos. Eloquentes: Astrologos: Canonistas: Legi-

stas: phos atq₃ theologos: húc modũ p oia tenuerunt apl'i in ꝯuersiõe mũdi ad fi dé xpi. Cũ.n.ipi eẽnt illr̃ati simplices: rudes igr̃ates: ꝛ omnino idiote nõ habentes logicã: nec phiam Aristote lis: nec astrologiã Ptholo mei Regis: nõ eloquẽtiaȝ. Demostinis atq₃ Ciceronis nõ ceteras acquisitas sciẽn tias tñ ad Christi fideȝ om nes doctos: oẽs sapientes: oẽs litteratos: oẽs scientifi cos: ꝛ peritos cõtra naturã cõuerterũt. Proinde Ber nar. in sententijs suis sic di cit. Stupendũ valde fuit imperitos piscatores absq₃ litteris scientificos cõuicis se: ꝛ lȝ magna ꝛ diuina pla ne fuerint miracula. que do minus ꝯcessit in terra: h tñ sup oia alia enituit: q: i pau cis ꝛ rudib⁹ simplicib⁹ ꝛ illi teratis: totũ mũdũ ꝛ omnẽ eius altitudinẽ scie atq₃ sa piẽtie subiugauit: h ille. Au gu. ẽt. 22. ciuita. dei. c. 5. ait. Ipe mod⁹ q̃ mũd⁹ credidit si ꝯsiderec icredibilior iueni tur. ineruditos.n. libalib⁹ disciplinis: ꝛ oio quãtũ ad istoꝝ doctrinas attinet ipo litos nõ pitos grãmaticam̃ armatos dyaletica: non re thorica inflatos: piscatores Xp̃s cũ retib⁹ fidei ad mare hui⁹ scl'i paucissimos misit atq₃ ita vt ex oi genẽ: tã mł tos pisces: ꝛ tãto mirabilio res: q̃to rariores ẽt ipsos phos cepit: h ille. De q̃ etiã Apostolorum simplicitate Apl'us. j. corin. 2. ait Nõ in doctis humãe sapiẽtie ver bis. Sȝ in ostensiõe spũs ꝛ v̓tutis p̃dicam⁹: vt fides no stra nõ sit in sapiẽtia hoiuȝ sȝ in v̓tute d̓i. Et Hiero. ait In articulis fidei poti⁹ req rẽda st̃ sana v̓ba ꝛ fidelia: q̃ȝ ornata ꝛ scia plena. Aug. in sup ait. Malo eẽ inurban⁹: q̃ȝ icredul⁹: ꝛ malo eẽ agre stis catholicus q̃ȝ eloquẽs phs ꝛ heretic⁹: fides.n.ñ q̃ rit ornatũ aliũde: q̃ȝ seipm: hec ille: Et certe Xp̃s ipse Apostolis hãc sciaȝ cõuer tendi mundum: ante p̃mi serat Jo. 14. di. Paracli tus autem Spiritus San ctus quem mittet pater in

nomine meo ille vos docebit omnia ꝛ suggeret vobis omnem veritatez. Et Luc. 21. dicit. Ego dabo vobis os ꝛ sapientiaz cui nō poterūt ꝯtradicere oēs aduersarij vestri. Et sic pꝫ ꝓpositū. ¶ Tertio ꝓbat conclusio rōne paucitatis. valde mirabile nāqꝫ eēt ꝛ sup naturale apparet: si tēporibꝰ hodiernis. 12. homies soli cōuerterent ꝛ subijcerēt sibi siue ditioni sue homines vnius ꝓuicie. Sꝫ mirabilius videret: si totū sibi mūdū subicerēt sine armis: ꝛ similibꝰ hūc vtiqꝫ modū ipsi. 12. Apostoli in cōuersiōe mūdi seruauerūt: q cū essent paucissimi puta soluꝫ. 12. oēs mūdi ꝑsonas sibi subiugauerūt: quod impossibile foret: si ēt cū maximo ꝛ inumerabili exercitu boiuꝫ armatorū ꝓcessissent. Qd admirās Ber. in sententijs suis dicit. Stupendum valde fuit: taꝫ per paucas ꝑsonas: totū simul mundū ad vnā fidē adūasse. hec ille. Et sic patet propositum. Secundo etiam dico ꝙ christiana fides valde mirabilis ꝛ vera eē apparet respectu ꝑsonarū cōuersarū. Et hoc triplici rōne. ¶ Primo ratiōe afflictiōis ¶ Scdo rōne incertificationis. Tertio rōne creditionis ¶ Primo dico qꝫ respectu ꝑsonaꝝ ad fidē xpi ꝯuersaꝝ: fides apparet mirabilis ꝛ vera rōne afflictionis. Certū ē: vt ait Boetiꝰ ꝓsa. xj. tertij libri ꝙ omne aial tueri salutē desiderat: mortē vo ꝑniciēqꝫ deuitat. Et ratio ē: qa. 3. ethicoꝝ dicit. Mors ē vltimū terribiliū. Quo p̄supposito peto q̄ pacto siue q̄ ꝯditione recipiebant ad fidē xp̄i oēs q ad eaꝫ cōuertebant. Nunqd ex abūdātia diuitiaꝝ quā fides christiana eis ꝓmitteret? Certe nō. Nūquid ex ꝓmissione delectationū corpaliū: ꝛ hmōi Certe nō: imo ꝯuertebāt per dura ꝛ aspa tormēta: qd vtiqꝫ est ꝯtra omnē nāꝫ: cū viuere vnicuiqꝫ ſm pħm sit nāle. vnde Job. j. c. dꝫ Pellē ꝓ pelle ꝛ cūcta q̄ hꝫ homo dabit ꝓ anima sua. i. ꝓ vita ꝯseruāda. Unde p̄ma cōditio ꝛ pactū fidei xp̄i erat ꝙ qcūqꝫ recipiebātur: obligati eēnt se ꝓ̄ius crudelissime morti subijcere: q̄ȝ susceptā xp̄i fidē denegare. hoc igit mō ac cōditione sua pacto cōuertebāt oēs

ne seu pacto ꝯuertebant oēs. O miraculū miraculoꝝ:perdere vitā tā nobilem anteq̄ȝ Christi fidē negarēt. ¶ Secundo rōne incertificatiōis. Nota ꝙ natura magis mouet obiectū pn̄s q̄ȝ remotū. Sicut exēpli gratia: magis mouet qs ad amorē alicuiuȝ ex eius pn̄tia: q̄ȝ ex eius absentia. Quo p̄supposito peto. O saraceni. O theucri quare creditis legi Machometi? Certe q: cōcedit nobis omnia delectabilia hui⁹ presentis vite:ad que marie inclinata est humana natura: post corruptionē innocentie nāe. Gen̄.8. Sēsus ꝛ cogitatio ꝛc̄. ꝑpter quod nō est mirū si multi credunt. Sed o fides xp̄iana qūo ꝯuertisti ad te mundū:nunquid ex certitudine bonoꝝ presentiuȝ seu dilectionē? Certe non:immo eos cōuertisti per fidē:ꝛ non per speȝ: ꝑ absentia ꝛ futura ꝛ nō ꝑpter presentia. Naȝ fides xp̄ianoꝝ nō est de visibilibus:sed de inuisibilibus bonis: seu rebus q̄ nullatenus possunt a sensu vllo percipi. Et tn̄ cū hoc sit contra naturā.s.presentia relinq̄re ꝛ sperare simpliciter futura:innumerabiles huic legi se submiserunt ꝛ fidei:qd̄ nequaq̄ȝ fieret nisi hec fideȝ:ꝛ lex alijȝ verior eēt ꝛ melior: ꝛ nisi eēt donū supceleste ꝛ infusum a deo. Unde Augustin⁹ in quadā sua epistola ait. Quiȝ tantā hoiuȝ ml'titudinē ad peccata pronā ad legē xp̄i carni ꝛ sanguini contrariā seruandā induceret:nisi deus esset cū illo? Idē.22.ciuita.dei.c.5.dicit. Quid mirabilius ꝛ credibilius esse potest: q̄ȝ ad legem prorsus contrariam carni ꝛ sanguini: doctores pauci: paupes ꝛ rudes possent plurimos potētes ꝛ sapientes conuertere. hec ille. ¶ Tertio dico ꝙ respectu ꝑsonaꝝ ad xp̄i fidē cōuersarū appet xp̄i fides verissimā rōne creditiōis. Certū ē vt dic̄ pħs.3.de aīa. ꝙ intellectus hūanus nihil intelligit sine fantasmate. q: intelligibilia sunt in spēbus sensibilibus: idō nō sentiēs nihil vtiq̄ȝ addiscit. Sȝ dū speculat:necesse ē simul fātasmata speculari hec ibi. Quo p̄supposito. ꝙ intellect⁹ hūan⁹ nāliter non assentit nisi rebus nālibus ꝛ

sensibilibus. peto quid fides xpiana credendū intellectui preponat. Certe nō sensibilia: nō nālia. Jō super nālia: quibus rebus supnaturalibus intellectus nō se submitteret ad credēdū: nisi haberet maiorē certitudinē de eis inuisibilibus ꝛ supernaturalibus q̄ȝ de ipis naturalibus; hoc modo couersi sunt qcunqȝ ad fidē Christi ꝯuersi sunt qđ vtiqȝ stupēdissimū fuit ꝛ sup nām. Proinde Ber. tria mirabilia ꝛ supnaturalia q̄ credit fides nr̄a xpiana enumerat di. Tria opa fecit omnipotēs illa maiestas in assumptiōe nr̄e carnis: ita singulariter mirabilia: ꝛ mirabilit singularia: vt talia nec faciet nec facienda sint amplius sup terraȝ. Coniuncta sunt qppe ad inuicē: deus: ꝛ hō: mater ꝛ vgo: fides ꝛ cor humanū. hec ille. Augustin⁹ Insup. 22. ci. dei. c. 5. dicit. Duobus illis incredibilibus si placet diuo: q: placere dȝ addamus h̄ tertiū. Jā ḡ tria sunt incredibilia: q̄ tn̄ facta sunt. Incredibile ē xp̄ȝ resurrexisse in carne: ꝛ i celū ascēdisse cū carne. Incredibile ē mundū rem tā incredibilem credidisse ꝛc̄. Et sic recita totum illud capitulū ꝙ multū est ad ꝓpositū. Ex qua etiam triplici rōne pȝ q̄ȝ mirabilis ꝛ vera sit christiana fides respectu psonaꝝ conuersaruȝ. ¶ Scđo postremo etiā dico ꝙ valde mirabilis ꝛ v̄a xpiana fides appet respectu modi conuersionis triplici ratione. Primo ratione diuersificationis. Scđo ratiōe fortificationis. Tertio ratione complexionis. ¶ Primo dico ꝙ modus conuersionis totius mundi ad fidem christianā fuit mirabilis ratione diuersificatiōis. s. oiuȝ linguarū. Noticia nāqȝ oiuȝ liguaruȝ data fuit oībus ap̄lis a deo omnis hūanus populus intelligebat linguam suam. Unde Act. 2. cap. dicit. Duȝ complerentur dies pentecostes erāt omnes discipuli pariter in eodē loco: ꝛ factus ē repē. de celo son⁹ tāq̄ȝ aduenīēs spūs vehemen. ꝛ rep. to. do. vbi. c. se. ꝛ appuerūt illis disptite ligue tāq̄ȝ ignis sedit qȝ. s. singulos eoꝝ. ꝛ. re. sūt oēs. s. s. ꝛ ce. lo. va. li. ꝓut. s. s. da. eloq illis. Erāt autē in

ierl'em habitātes viri religiosi ex omni natiōe que sub celo est. Facta autem hac voce cōuenit mul. ꝛ. m. con. ē. q̄m au. v. li. s. i. lo. Studebāt autem oēs ꝛ mirabātur ad inuicē dicētes. nonne oēs isti q loquunt galilei sunt: ꝛ quomodo nos audiuimus vnusquisqꝫ linguā nostrā in q̄ nati sumus? Parthi ꝛ medi. ꝛ elamite: ꝛ qui habitāt mesopotamiā. Judeā ꝛ capadociam: pontū: ꝛ Asiam frigiā: ꝛ pamphilā. Egyptū ꝛ partes libie que ē circa cyrenicam: ꝛ aduene romāe. Judei quoqꝫ ꝛ proseliti cretes ꝛ ara. au. eos lo. n. li. magna dei ꝟ ibi. ¶ Scd̄o hoc patet rōne fortificationis. Mirū valde fuit ꝛ supernaturale ꝙ Apostoli qui adeo debiles erant in tm̄ ꝙ Petrus qui maior ceteris esse videbat ad solā vocē vnius ancille duꝫ mori timuit fidē ꝛ Christū negauit tanta virtute in momēto tēporis ex alto inducti sunt: ꝛ sic fortes effecti: vt etiā nullum timerēt: nō. n. timebant eos q iā deū coꝝ. s. xp̄ꝫ Jesū occiderāt. qn potiꝰ oī pene atqꝫ tormēto. vt meliꝰ infra patebit. se ꝯstāter submittebāt. Proinde Actu. 4. c. Lūꝫ sacerdos ꝛ magistratus preponerēt Petro ꝛ Joāni multa tormēta. Si a p̄dicatione nominis xp̄i nō cessarēt. nō possumus inqūt Pe. ꝛ Joan. q̄ vidimus ꝛ audiuimus nō loq. Et actuū. 5. cap. dixit Petrus. Obedire oꝫ deo magis q̄ꝫ hoib'. ¶ Tertio hoc pꝫ rōne cōplexionis: seu generalis ꝯuersionis. valde mirum fuit. ꝙ post xp̄i mortem . 12. pauperculi Apostoli. non tm̄ vnā prouinciā: sed omnes simul mūdi prouintias. vniuersumqꝫ mundum xp̄i fidei subiugarūt. dicēte Ber. Licet magna sint miracl'a. que deus fecit in terris. hoc tm̄ maximū fuit. ꝙ xp̄us p̱ paucos ꝛ simplices apostolos totū mundū et oēm eius altitudinē sibi subiugat. Hoc ideꝫ testat propheta dicens. Jn oēm terrā exiuit sonus eoꝝ ꝛ in fines orbis terre verba eoꝝ. hec. n. preceperat xp̄us eisdē apostolis Matth. vltimo ca. dicēs. Euntes in mundū vniuersuꝫ p̄dicate euāgeliū omni creature. Et statim subiungit. Jlli aūt profecti

predicauerunt vbiqꝫ dn̄o co operāte. ꝛ sermonē cōfirmā te: sequētibus signis. Ex qua triplici rōne simul cum cete ris respectibus ꝛ rōnibꝰ su pra positis euidēter appet. ꝙ cū totus mūdus tā miracu lose tāqꝫ supnāliter apostolo rū tēpore ad xp̄i fidē ꝯuersus sit. nō est dubiū ꝙ xp̄ianorū fides vͣa est sup oēs aliā fidē. Et p ꝯn̄s etiā pꝫ scđm argu mentū demōstratiuū. ꝙ sola fides xp̄ianoꝝ sit verissima. ꝛ non altera qđ dicit argu mentum subiugationis.

¶ De tertio argumento quo ostendit: ꝙ sola fides xp̄iano rum est vͣa ꝛ salutifera.

Tertiū in ordie decla randū: quo ōndit so lam fidem xp̄ianorū esse veram ꝛ nō alteram di citur argumentū obiectiōis pro cognitione huius argu mēti occurrit mihi sentētia philosophi scđo de aīa dicē tis. Habitus cognoscunt p actus. Actus vero p obiecta. Que regula sic pꝫ. Naꝫ per actū exteriorē elemosine: seu iustitie. cognosce aliquē esse in corde habitū iustum: atqꝫ elemosynarium. qm̄ exterior actus. vt dī. 2. Ethi. causat ex habitu interiori seu dispo sitiōe: q̄ fundat in volūtate. Ex obiecto vͦo cognosco ꝛ di scerno: an actꝰ seu hitus illi us elemosynarij: seu iusticiā faciētis. fuerit bonꝰ vł ma lꝰ. Si .n. talis elemosyna ha buit principałr deū p obie cto. vtiqꝫ bona dicet tā actu q̄ꝫ hitu. Et idē dico de actu et habitu iusticie. Si vͦo actus ꝛ habitꝰ illiꝰ elemosinarij ha buerint p obiecto aut vanā gl'iaꝫ: aut mūdanū honoreꝫ: seu ꝯplemētū alcuiꝰ volupta tis. claꝝ ē. ꝙ tā actꝰ q̄ꝫ hitus illiꝰ elemosinarij fuerūt ma li ꝛ demeritorij. Et idē dico si iusticia fiat nō ex zelo diuini honoris: seu reipublice ꝯser uāde. Sꝫ potiꝰ ex zelo cupi ditatꝭ aut alicuiꝰ inordinate passiōis. vtiqꝫ mala ꝛ deme ritoria erit. Quo p̄supposito dico a simili ꝙ ex obiecto qđ fides diuersoꝝ hoiuꝫ respicit cognosci pōt: q̄ sit simpłr vͣa ꝛ falsa fides. Sꝫ claꝝ ē ꝙ ob iectū vͤe fidei. ē simpłr crede re: deū actu eē hoieꝫ. ꝛ econ uerso hoieꝫ eē deū. Et rō est q: cū culpa: tā originalis: q̄ꝫ actualis mortalis sit infinita

respectu obiecti infiniti of/
fensi.reqrit satisfactionē in/
finitā.ad hoc vt aia sit pu: ga/
ta ꝛ terminata.ꝛ oꝫ ꝙ fiat p
creaturā cū deo in vnitate p
sone cōiunctā: ꝛ vnitā. Ex q
vnione ꝯsequēter talis crea/
tura dr habere infinitā vtu/
tem: cū eius actiones ꝛ opa
denominationē sumāt: ꝛ ha/
beant a psona diuinitatis.
vꝫ sapiētia dei increata que
est filius patris eterni. Qui/
bus cōcessis. manifestū est:
ꝙ fides Saracenoꝝ ꝛ Tur/
choꝝ falsa eē cognoscit: cuꝫ
habeat simplr p obiecto sim
plicē hominē Machometū:
q nō tm̄ nō est deus ꝛ hō. ꝛ
ecōuerso p vnionē cū perso/
na filij dei. Sꝫ insup est pes/
simus ꝛ dyabolicus hō. ex
totali sepatiōe a diuina grā
Similiter ꝛ fides Judeorū
falsa esse cognoscit: ex falso
obiecto. qm̄ expectāt messiā
adhuc venturū: q tn̄ nō tan/
tū nō veniet nisi ad Judiciū
qm̄ iā venit: duꝫ verā huma
nitatē in se assumpsit. Sꝫ in
sup messias ille quem expe/
ctāt erit falsus aūxps. Op/
positū vero est de fide xpia/
noꝝ: q cum simplr credat in
xpm q est deus ꝛ hō. ꝛ econ/
uerso hꝫ verū obiectū. ꝛ per
ꝯñs nō tm̄ vera. sꝫ ēt verissi/
ma esse pbat. Et ꝙ xps soli
xpiani credūt. ꝛ ꝙ hñt p ob
iecto: sit realiter deus ꝛ hō.
Probat auctoritates Ber.
in libro de ꝯsideratōe ad Eu
geniū. dicētis. Tantā ꝛ tam
expressaꝫ viꝫ vniōis in se p/
fert ea psona· q de⁹ ꝛ homo
vnus ē xps. vt si duo de se p
dices nō erras. hec ille. Hoc
idē pbat distinctio dñi Bo/
nauēture in 3.di.7.ar.j.q.j.
in corpore q.di. Cū qrit de
hac locutione. deus est hō: ꝛ
hō ē deus. Rñdeo ꝙ fm ca/
tholicā vitatem: absqꝫ dubio
necesse ē ꝯcedere. hoieꝫ deū.
ꝛ deū eē hoieꝫ. pro eo ꝙ due
nāe ibi vnite sunt: in vnā pso
nā. Que aūt in vno supposi/
to vniunt: necessario de se in
uicē pdicant: si accipiant cō
crete: pp illā maximā q dici/
tur: qcūqꝫ vni ꝛ eidē sunt ea
dē: inter se sunt eadē: p quaꝫ
ꝛ fundari hꝫ vtus sylogismi
expositorij: q pbat philoso/
phus. in lib. Prioꝝ. Ea q di
cunt de vno ꝛ codē: pdicari
de se inuicē. Si igit vnus ē
xps: q ē deus ꝛ hō necessario

oꝫ ꝯcedere. deum eē hoīez: ꝛ hoiez esse deū. Et hꝰ attestantur sctoꝝ auctoritates: ꝛ cōmuniter fatentur doctores theologie. Cum tn̄ dꝛ deus ē homo. hoc est singularis modus p̄dicādi. Non est eniꝫ talis p̄dicatio per essentiā qꝛ tunc deus ꝛ homo essent eiusdem essentie: qd̄ ē impossibile: nec etiā ꝑ inherētiam. quia tunc accideret deo esse hominē. Nec insup per causam. qꝛ tunc pari rōne posset dici. ꝙ deus est lapis. qꝛ ita est causa lapidis. sicut hominis. nullus igiẗ p̄dictoruꝫ modoꝝ videẗ posse concedi. hominē de deo posse p̄dicari. Sꝫ est tantū hec p̄dicatio per vnionē. Ideo eniꝫ homo p̄dicatur de deo qꝛ vnitur ei in vnitate ꝑsone. Et quoniā hec vnio est singularis: nō est mirū si singulareꝫ modū exigit p̄dicādi. Hec dn̄s Bonauētura ad lr̄aꝫ. Ex q̄bus omnibus. pꝫ etiā tertium argumentū demōstratiuum. ꝙ sola fides christianorum sit verissima: ꝛ non altera. Ex quo habet simpliciter deum obiectum in quem credit. videlicet christū: qui est deus ꝛ homo ꝛ econuerso. prout confitetur vera fides. quod vtiqꝫ dicitur argumentum obiectionis.

¶ De quarto argumēto quo ostenditur. ꝙ sola christianorū fides vera est ꝛ salutifera.

Quartū insup argumentū in ordine declarandū: quo ostendiẗ solā fidē xp̄ianoꝝ eē verā ꝛ nō alterā: dꝛ argumentum reuelatiōis: seu trāslationis p̄phetiaꝝ. Certum est ꝙ si trāscurrere velis totū testamentū vetus. O quot ꝓphetias. quotqꝫ reuelatiōes: populus iudaicuꝫ a deo tūc electus. nunc vero reprobatus: ante xp̄i aduentum suscepit? Nā facte sunt a deo ēt ante legē multe reuelatiōes. videlicet sub Noe: Abraam. ꝛ Jacob: vt pꝫ in li. Genes. Que dei reuelatiōes: multiplicate sunt lege suscepta. Proinde Numeri. 12. cap. dicitur. Si quis fuerit inter vos propheta domini: in visione a ꝑebo ei: vel ꝑ somniū loquar ad eū. At nō talis fuus meꝰ Moyses. q oī domo mea fi-

delissimus est: Ore.n. ad os loquor ei et palam: et non per enigmata et figuras deum videt. hec ibi. Item Deuterono. quarto cap. dicitur. Non est alia natio tam grandis que habeat deos appropinquantes sibi. Sicut deus nr̃ adest cunctis obseruationibus meis. Dauid insup ꝓpheta ait. Non fecit taliter oi nationi et iusticia sua non manifestauit eis. Sed dic mihi: O Iudee simul cuz Turchis et Saracenis. nunquid post christi aduentũ aliquas dei visiões seu ꝓphetias et reuelationes habuisti. certũ nõ. Si ergo ñ habuisti: ꝗ ꝓphetie et reuelatiões dei descẽderũt in fidez xp̃ianã: seu in ecclesiã ex gẽtibus collectã. Et vñ hoc. nisi ꝙ deus reprobauit legem iudeoꝝ: ceteroꝝ́ꝙ infidelium: et ꝯfirmauit sicut verissimaz legẽ et fidẽ xp̃ianoꝝ. Quot aũt reuelatiões sanctis Apostolis facte sint: lege testm̃ nouũ sacros theologos et doctores legendasꝙ sanctoꝝ quasi infinitas et innumerabiles certe adinuenies. An non marima. Et excellentissima fuit illa visio et reuelatõ pauli: de ꝗ scdo Corin. 12. dr̃. Ueniã aũt ad visiões et reuelatiões. De inde inqt ipe Paulus. Scio hoiem in xp̃o ante annoꝝ. 14. siue in corpore siue extra corpus. nescio deus scit: raptuz hmõi vsqz ad tertiuz celũ: et scio hmõi hoiez siue in corpe siue extra corpus nescio: de⁹ scit: qm̃ raptus est in paradisum et audiuit archana v̾ba que nõ lz hoi loqui. hec ibi. In quo raptu oẽs tres hierarchie angeloꝝ. quorum qlibet tres choros facit: sibi reuelate sunt. quas angelorum hierarchias et ordines: seu choros: cum suis spiritualibus officijs: ipse postmoduz reuelauit sctõ Dionysio ariopagite: discipulo suo: qui pp hoc librum cõpilauit: qui intitulatur de angelica hierarchia. tam mirabilis visio reuelatio. et raptus ad tertium celũ in veteri lege nunꝙ̃ fuisse facta leguntur. Et dimissis ceteris oĩbus visiõibus: et reuelationibus que sanctis facte sunt. cum sint innumerabiles et infinite: qd dicemus de reuelationibus Jo. euãgeliste: quas suscepit in insula pathmos: dũ ibi eẽt delatus

in exilium. in qua dñs reuelauit ei ꝓprio ore Apocalipsim in quo ſm Hieronimũ in ꝓhemio eiuſdez tot ſunt ſacra quot verba. Nã in eadẽ apocalipſi ꝯtinent̄ reuelationes totius ſtatus mundi a principio vſqꝫ ad finem. ꝑtermitto de magnis relatiõibus quas ſuſcepit dum recũberet in cena dñi ſup pectus ipſius dñi Jeſu: quas tunc prout cãtat eccleſia: fluenta ſacri euangelij de ipſo ſacro dñici pectoris fonte potauit. De q̃ euangelij ſublimitate. Hieronymus in ꝓhemio eiuſdẽ dicit. Si parum altius intonaſſet totus mundus capere nõ potuiſſet. Ex premiſſis igit̄ oĩbus concludo ſm Thomã ſecunda ſcđe. q. 171. articul'. 6. q̄ cum ꝓphetia ſit q̃dam cognitio intellectui ꝓphete impreſſa. ſupra oẽm humanam facultatẽ: ex diuia reuelatione ꝓcedens. talis aũt ꝓphetia ſimpl'r vigeat in fide xp̄iana: ⁊ non in alia: ⁊ deus ipſe non poſſit reuelare niſi veritatem. ſequit̄ per ꝯñs. q̄ ſola fides xp̄iana vera eſſe cenſet̄ oĩs vero alia fides falſa. Qđ deus ideo fecit. q: populus Judaicus ab eius obediẽtia ſe ſubtraxit. Ecõtra vero populus gentilis eiuſdẽ obediẽtie ſe ſubmiſit. dicente ꝓpheta. Populus quẽ nõ cognoui ſeruiuit mihi. i. auditu auris obediuit mihi: filij alieni. i. Judei. nunc alienati inueterati ſunt ⁊ claudicauerunt a ſemitis ſuis. Ex predictis igitur etiam tribus argumẽtis vꝫ ſubiugationis: obiectiõis ⁊ reuelatiõis. pꝫ q̃liter xp̄iana fides ſup oẽm aliam fidez realiter veriſſima eſſe approbatur. Jn qua fide virtute immenſa oĩpotentis dei clementia nos oẽs ſãctificare dignetur in preſenti per gratiam: ⁊ in futuro per gloriam. Per infinita ſecula ſeculoꝝ. Amẽ.

¶ Feria quarta annorũ ſiue die ꝑmo quadrageſime. Jterum de quarta excellẽtia. vꝫ de veritate ipſius ſacratiſſime fidei.

Nolite theſaurizare vobis theſauros in terra. vbi erugo ⁊ tinea demolit̄. ⁊ vbi fures effodiunt ⁊ furãtur. Theſaurizate aũt vobis theſauros in celo vbi neqꝫ erugo neqꝫ ti

nea demollit. et vbi fures nō effodiūt nec furāt. Scribūt hec verba Matth. sexto. et i euangelio occurrentis ferie: post moralē explanationē pn̄tis euangelij quā tibi precōi dei ne nimis prolixus videar in scribēdo faciēdā relinquo poteris totā historiā euangelij ad mām fidei adaptare p̄cipue in reassumptōe thematis. Sic poteris thema declarare. Nolite inqt dn̄s vobis thesaurizare etc. quasi dicere velit. O vos fideles xp̄iani: qui estis sub vera fide collocati. que nō est de pn̄tibus et visibilibus: sȝ futuris. Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra: put faciunt saraceni atqȝ iudei: quoȝ fides tota. vt pȝ ad oculuȝ: in terrenis versat que vtiqȝ trāsitoria sunt et caduca: atqȝ penitus instabilia. Sed magis thesaurizate thesauros in celo: per virtuteȝ vestre sacre fidei. Qui vtiqȝ thesauri erūt infiniti: incōparabiles: atqȝ eterni. Ad quos acquirēdos mediāte fidei virtute. vt quilibet aīus fidelium magis inclinet: habeo in pn̄ti sermōe vltra iaȝ p̄dicta quattuor argumenta: cū quinto optimo argumēto: veritatem ipsius xp̄ianoȝ fidei demonstrare et declarare. qd̄ vtiqȝ erit tale.

¶ De quinto argumēto quo ostendit q̄ sola fides xp̄ianorum vera est et salutifera.

Quintum igit argumentum in ordine d̄clarandū. quo ostenditur solā fideȝ xp̄ianoȝ esse verā et non alteram: dr̄ argumentū ordinatiōis. Pro declaratione huius argumētū seu fundamētū: occurrūt verba Cōmentatoris sup verba philosophi. xii. Metaphisice vȝ. Bonū vniuersi cōsistit in ordine. vn̄ ordinata sunt aliqualiter oia in vniuerso. Et iteruȝ. Meliora inqt simplr̄ sunt que magis ordināt vnūquodqȝ in p̄priū finem. Hec commētator. pȝ hec regula. Nā illa medicina simplr̄ dr̄ esse melior ceteris oibus: que magis ordinat ifirmū et egrotum ad fineȝ sanitatis. Silr̄ melior eē dr̄ illa oratio ceteris oibus: que magis obtinet finem gratie ɔcupite. sicut et oratio octo v̄boȝ: quam fecit virgo ad dn̄m p salute hūani generis: cū dixit Luce. ca. j.

Ecce ancilla dñi fiat mihi ꝭʒ ver. tu. ꝛc. dr̃ melioꝛ fuisse cũ ctis orõnibus sanctoꝝ patꝝ ꝑut dicit sanctus Bonauentura in tertio. distin. 4. ar. secũdo. q. 2. in solõne scdi argumẽti. Et ẽt Ricar. e. di. q: tũc in instanti meruit nõ merito ꝯdigni. Sʒ simplr̃ digni incarnationẽ filij dei. Ex q̃ postmodum subsecuta est redemptio. Quo p̃supposito. ꝙ. s. illud simplr̃ dr̃ eẽ melius qḋ magis ordinat in ḋbitũ finẽ dico a simili. ꝙ sola illa fides melioꝛ est ꝛ verioꝛ oi alia fide que magis dirigit ꝛ oꝛdinat hoieʒ i fine beatitudinis eterne. Sʒ manifestuʒ est ꝙ sola xp̃iana fides sup oẽm aliã fidem. magis oꝛdinat hoieʒ ad ꝓdictũ finẽ. vñ per ꝯñs necesse est ꝯcludere solaʒ xp̃ianoꝝ fidẽ eẽ veram: seu oi alia fide melioꝛẽ qḋ sic pateṫ põt. Triplex. n. oꝛdo. necessario reqritur ad ꝯseq̃ndũ finẽ eterne felicitatꝭ quẽ oꝛdinẽ simplr̃ obseruat sola fides xp̃iana. q̃ꝝ.

¶ Pꝛimus dr̃ oꝛdo diuinalꝭ.
¶ Scḋs dr̃ oꝛdo ꝓximalis.
¶ Tertius dr̃ oꝛdo spãlis.
¶ De triplici oꝛdine q̃ sola fides xp̃iana oꝛdinat i finẽ eterne felicitatis. Et ꝑ de pꝛimo.

Pꝛimus oꝛdo q̃ fides xp̃iana sup oẽm aliã fidẽ oꝛdinat in finem eterne felicitatis. dr̃ oꝛdo diuinalis. Nã fideꝭ seu lex xp̃iana sup oẽm aliã fidẽ ꝛ legẽ oꝛdinat hoieʒ tripl'r in deum. Pꝛio q̃tũ ad dilectionẽ. Secũdo q̃tũ ad ꝑfectionẽ. Tertio q̃tũ ad remotõeʒ. ¶ Pꝛimo dico. ꝙ fides xp̃iana oꝛdinat hoieʒ in deũ sup oeʒ aliã fidẽ. q̃tũ ad dilectionẽ. Naʒ deutero. sexto Matth. 22. Luce. 10. ꝑcipit xp̃iana fides. diliges dñm deũ tuũ i toto coꝛde tuo. ꝛc. qd. n. h oꝛdine melius: quid honestius? qd vel laudabilius eẽ põt: ad ꝑducẽdũ hoieʒ ad eternã felicitatẽ ꝑfecto nil: imo hoc agere. s. deũ sup oia toto coꝛde diligere. qsqʒ cogiṫ ex ipso solo dictamine rõnis. Unñ ꝭʒ Arist. 9. Ethicoꝝ. Quilibet bñficiatus seu ab altero bñficiũ recipiẽs teneṫ suũ bñfactoꝛẽ coꝛdialiter diligere. Qḋ ꝛ inter nõ hñtes rõnis vsuʒ obseruadũ cẽseṫ. Unñ experientia teste. Uidemus ꝙ hoc obseruant canes: ceteraqʒ animalia vsu rationis carentia. que vtiqʒ

benefactorē suū itime ꝛ cordialr diligūt. sꝫ hūc ordinē Et si fides xp̄iana cōiter obſuat: tñ nō obseruāt: nec obſuare pñt: ipsi teucri ꝛ saraceni legē machōeti obseruātes qđ duplr ꝓbo. Pzio rōe. Secūdo auctē ¶ Pzio rōe contrarietatis sic. Nā phus. 4. Metha. dixit ad introductionē vnius forme i vno subiecto reqritur expulsio contrarie forme. Et rō ē ſm eundem 10. Metha. Quia due forme ꝯtrarie nō possunt silr stare sicut nec sāitas necvita pt silr stare cū infirmitate ꝛ morte. Quo ꝑsupposito certū ē ꝙ cū lex machometi cōcedat. 12. vxores siue cōcedat ꝙ qsqꝫ pōat amorē suū carnalē in vxoribus. Et ecōtra: ꝙ talis amor carnalis totaliter contrari⁹ est amori spirituali ipsi⁹ dei: seu celestiū bonoꝝ ꝯcluditur per ꝯsequēs: ꝙ impossibile ē ꝙ deum diligāt toto ꝛ vero corde. ¶ Secūdo hoc idem ꝓbat auctoritate Saluatoris. Math. 6. di. Nemo pōt duobus dominis seruire: aut deo aut mamone. Aut enim vnū diliget ꝛ alterū odio habebit. Ex qua rōne ꝛ auctoritate. pꝫ ꝙ cū lex Machometi seu saracenoꝝ ordinet amorem suū in rebus carnalibus eꝯ vero lex xp̄iana ordinet hoiem in amorē dei atqꝫ celestiū bonoꝝ: prout ēt euangelium hodiernū ďmōstrat: cōcluditur ꝙ christianoꝝ fides vera ē. illa vero falsa. Hic tamē facies exprobrationē ꝓut tibi placet: cōtra christianos oppositū faciētes: hunc ēt ordinem dilectionis ad deum nō obseruat iudeoꝝ fides qđ dupliciter ꝓbo. Pzio rōne. Scđo auctē. ¶ Pzio ꝓbo rōne obiectionis. Fundamētum rōnis ponit Tho. secūda scđe. q. 5. ar. 4. dicens. Spēs ꝛ perfectio cuiuslibet habitus reꝝ depēdet ex formali ratiōe obiecti. ꝛ ablata specie habitus nullaten⁹ remanet. pꝫ hec regla. Nā cū abstinētia inquantum est habitus ifusus habeat carnis macerationē ꝓpter deum ꝓ obiecto. Certū ē ꝙ si abstinētia non dꝫ deuꝫ pro suo obiecto: iaꝫ nō erit habitus a đo infusus: sed simpliciter acquisitus. Quo presupposito certum est ꝙ obiectum dilectionis est simpliciter deus. De

us autē ē simplr̄ pater ⁊ filiꝰ ⁊ spiritussanctus in vna essentia atq̄ substantia. dicente Jo. prime. Jo. 5. Tres sūt qui testimoniū dant in celo. pater verbū ⁊. s. s. ⁊ hi tres vnū sunt. Manifestū ē autē q̄ lex iudaica deordinat hominem ab amore filij dei incarnati. Nec volūt diligere iudei Christum dei filium: q̄ vtiq̄ deus ē ⁊ hō. ergo p̄ cōsequēs remouetur ab obiecto vere dilectiōis. ¶ Scd̄o ꝓbo auctoritate ipsius filij dei di. Joan. 14. Qui nō diligit me non diligit prēm meum. Ex quibus oībus cōcluditur q̄ cū fides christiana sola vere ordinet hominez in deum ipsum ad dilectionem Oppositum vero faciat lex iudeorū ⁊ saracenorū. Certū est ꝓpter hoc sola christianorū fides vera ē. ¶ Scd̄o etiam dico q̄ lex christiana ordinat hominē in deuz super omnē aliā legē quantū ad p̄fectionē. Nam omisso q̄ lex euangelij seu xp̄iana ordinat hoiem in deū per obseruationem preceptoꝝ. q: Math. 19. precipitur. Si vis ad vitaz ingredi serua mandata. Ordinat enim in deū per obseruantiam consilioꝝ: que consilia inter cetera: precipue sūt tria. Quoꝝ primū dicitur consilium castitatis. Scd̄m dicitur cōsiliū cōrēptibilitatꝭ. Tertiū di consilium renūciabilitatis. ¶ Primū ꝯsiliū p̄fectiōis ordinās hoiez in deū sup oēz aliā legē: dicitur cōsiliū castitatis seu v̄ginitatꝭ. Naz dn̄s p̄ silr̄itudinē loquēs Math. 13. dicit. q̄ q̄dā terra facit fructū trigesimū: p̄ quē intelligitur castitas vidualis. Quedā deniq̄ facit fructū centesimū: p̄ quē intelligitur castitas virginalis: et qua silr̄itudine apparet: q̄liter lex xp̄i seu euāgelij ordinet hoiez in deū: per duplicē p̄fectionē castitatis s. vidualis ⁊ v̄ginalꝭ. Qd̄ nulla alia lex facit. Et Matth. 22. hoc idē isinuare voluit saluator: vbi dicit. Nō nubēt neq̄ nubentur: sꝫ erūt similes angelis dei: in quibꝰ. s. nō est aliquis carnalis coitus hāc duplicē castitatē p̄suadet Apostolꝰ. Et p̄mo de castitate virginali dicit. j. corin. 7. De virginibus āt p̄ceptū dn̄i nō habeo. ꝯsiliū aūt do tanq̄ misericordiā ꝯsequutꝰ a deo: ⁊ ibi

dē ait. Alligatus es vxori. No li querere solōnē: solutus es ab vxore. Noli querere vxorem. h ille. Cū quo ꝯcordās Ambrosius. 32. q. i. c. Integritas. Inquit corpis expetēda a nobis est: quā ego ꝑ ꝯsilio suadeo: non ꝑ impio ꝑcipio. Sola est. n. virginitas q̄ suaderi pōt: impari nō pōt. Res est magis voti q̄ ꝑcepti. hec ille. Castitatem insup vidualem psuadet. Idē Apostolus j. corin. 7. di. Dico nō nuptis ꝛ viduis. bonū est illis si sic ꝑmaneant: sicut ꝛ ego: ꝙ si se non continēt nubant. melius est. n. nubere q̄ vri. hec ibi. Et Hieronymus in quadam epistola ait. Perfecte virtutis iudiciū est renunciare experte voluptatū: fugere notas carnes illecebras: ꝛ carnis maritalis amplexus ꝛ calentis adhuc etatis flāmas fidei ardore extinguere. hec ille. De obseruatōe huius castitatis vidualis commēdat Judith. de qua Judith. 15. dr. Cōfortatū ē cor tuū: eo ꝙ castitatē amaueris: ꝛ post virū tuū alterū nescieris. Jō eris benedicta in eternū. hec ibi. Hoc primū castitatis ꝛ ꝑfectionis ꝯsiliū: nō tm̄ non obseruāt iudei: apud quos sterilis vir ꝛ femina ex lege maledicunt. Nec ēt saraceni: qui tot vxores accipiūt quot pascere pñt. Sed totaliter abijciunt ꝛ tanq̄ rem pessimā ꝛ penitus a deo reprobatā. in oppositū sic arguūt dicētes. Oē qd̄ contrariat precepto legis nature ꝛ diuine: est oīo illicitū: ꝛ a nullo obseruādū. Sed castitas virginalis ꝛ vidualis ꝯriat legi nature ꝛ diuine: ergo ꝛc. Et ꝙ sit ꝯ legē nature: pꝫ q: aristotiles libro de aialibus. ꝛ pmo celi. ꝛ. 2. de aia dicit. ꝙ natura appetit gñationē indiuiduoꝝ pp ꝯseruationē suaꝝ specieꝝ: ꝙ sit ēt ꝯ legē dei. pꝫ. q: Gen̄. j. dr. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛ replete terrā. Un̄ pꝫ quēadmodū esset illicitū seruare legalia antique legis: sic est illicitū seruare castitatē virginalem ꝛ vidualem: cū sit ꝯ ꝑdictā vtrāq̄ legē. Quibus ꝑmissis ꝯcludūt ꝙ talis castitas non tm̄ nō ordinat hoīez in deū. sed magis deordinat. Quorū opinio. fides lex atq̄ snīa: qm̄ falsissima est: ꝛ penitus perfectiōi ꝯria oīo est im

probanda. Et sic tripliciter p bo ad pñs: q talis castitas incõparabiliter ē pfectior: 7 laudabilior oi coitu mrimoniali. Primo auctoritatibus Scdo rõibus. Tertio distinctionibus. ¶ Primo pbo auctoritatibus: q castitas seu cõtinētia virginalis 7 vidualis est pfectior oi coitu matrimoniali. Nã Augustinus libro de virginitate ait. Certa rõne ēt sanctarū scripturaꝝ auctoritate: nec peccatū esse nuptias inuenimus, nec eaꝝ bonum bono virginalis 7 vidualis cõtinētie equare presumim⁹. hec ille. Itē Damascenus libro. 4. ait. Quanto angelus hoie supior est p nãz tanto virginitas est nuptijs honorabilior. Itē Hieronymus in quadã epistola dicit. Tria pcipue sunt gña metallorum ferrū argētuz 7 aurū. Ferrū est castitas cõiugalis. Argētū est viduitas. Aurum vero virginitas. Deniqꝫ idez Hieronymus ad Eusto. in sermone de assumptione virgi. ait. Et bene angelus ad Mariam mittitur: qꝛ semper angelis est cognata virginitas profecto. in carne preter carnem viuere: non terrena vita est: sed celestis: vnde in carne celestem gloriaz accipere maioris ē meriti qꝫ habere. hec ille. ¶ Secundo hoc idem p bo quintuplici ratione. Primo ratione finalitatis. Secundo ratione cõformitatis. Tertio ratione totalitatis. Quarto ratione difficultatis. Quinto ratione vnitatis. ¶ Primo probo continentiam virginalem 7 vidualem esse perfectiorem omni coitu matrimoniali ratione finalitatis. Fundamentum rationis ponit philosophus 2. physicorum. 7. 3. thopico. dicens. Cuius finis melior: ipsum quoqꝫ melius, pꝫ hec regula. Nam quia per predicationē anima sanatur a peccatis: que sanitas est melior omni sanitate corporali: quã quis acqrit p cõsilium medicorum. Idō pp hoc consiliū pdicatoris est melius 7 pfectius omni consilio medicoruꝫ. Quo psupposito: certū ē fꝫ phꝫ. 10. ethicoꝝ q cū duplex sit ita. vꝫ actiua 7 ɔtēplatiua 7 pfectior sit fꝫ eūdē phꝫ ibi de vita ɔtēplatiua qꝫ actiua manifestū est pp hoc q casti

tas v̓ginalis ꝛ vidualis ē pfectior oi vsu matrimōij. Et ratio ē: qꝛ hec castitas ordinat hoiez ad finē vite ɔtēplatiue. Eꝯ vero coit⁹ matrimonialis ordinat ad bonū vite actiue: Quod ɔfirmat Tho. scda scde. q. 152. articu. 2. in corpore qōnū di. Cū q̄ritur. An castitas v̓ginalis vl' vidualis sit vitiosa ꝛ illicita. Respōdeo ꝙ in actib⁹ humāis illud ē vitiosū. quod ē p̄ter rationē rectā. habet autez hoc ratio recta: vt his q̄ sunt ad finē vtaẜ aliquis ꝭz eaz mēsurā q̄ ɔgruit fini. Est autē triplex hoīs bonū: vt dī p̓mo ethicoꝝ. Unū quod ɔsistit in exteriorib⁹ rebus. puta diuitijs. Aliud quod ɔsistit in bonis corporis. ℂ Tertiū qđ cōsistit in bonis anime. inter que etiā bōa ɔtemplatiue vite sūt potiora bōis vite actiue. vt phus ꝓbat. 10. ethicorū. ꝛ dn̄s dicit Luc. 10. Maria optimā p̄tē elegit. Quorū bonoꝝ exteriora quidē ordinātur ad ea q̄ sunt corporis. Ea vero q̄ sunt corporis ad ea q̄ sunt aīe. Et vlterius ea q̄ sunt vite actiue. ad ea que sunt vite cōtemplatiue. Pertinet ḡ ad rectitudinē rationis: vt aliquis vtatur exteriorib⁹ bōis ꝭm eā mēsuram que cōpetit corpori. Et similiter de alijs: vnde si quis abstineat ab aliquib⁹ possidendis: que alias esset bonū possidere: vt ɔsulat saluti corporali: vel etiā ɔtemplatiōi veritatis: nō esset hoc vitiosum sed ꝭm rationē rectā. Et similiter si quis abstineat a delectatiōibus corporalib⁹: vt liberius vacet ɔtemplatiōi ꝑtinet hoc ad rectitudinē rationis. Ad hoc aūt pia v̓ginitas ab oi delectatiōe venerea abstinet: vt liberius diuine cōtemplatiōi vacet. dīc enīz Apostolus. j. corin. 7. Mulier inupta ꝛ v̓go cogitat que dn̄i sunt: vt sit sancta ꝛ corpore ꝛ spiritu. que autē nupta ē cogitat que sunt mūdi. ꝛ quomodo placeat viro: vnde relinquitur: ꝙ v̓ginitas non est aliquid vitiosuz: sed potius laudabile. hec Tho. v̓baliter. ℂ Scđo hoc idez ꝓbo ratione cōformitatis. Fundamētū ratiōis pōit Auctor li. de causis di. Tāto aliqd perfectius ē quāto habet maiorez cōformitatē cuz suo p̓in

cipio. ꝛ pħs. 5. metha. dicit. Melius ē simpliciꝰ quod est pmo pncipio ppinquius. patet hec regula. Nā vltimus chorus. s. Seraphin pfectioꝛ ꝛ melioꝛ ceteris oībus choris angeloꝝ esse dī. ꝛ hoc qꝛ habet plus de ratiōe pfectionis: que essentialiter ē caritas: qꝛ ipse ē magis ꝯformis ipsi deo glorioso. Silr semen dī esse pfectius: quādo ē magis in potētia fructificandi sicut ē arboꝛ a q̈ egressum ē: Quo psupposito certū est vt habetur Apoca. j. ꝙ deꝰ ē alpha. ꝛ. o. i. pncipium ꝛ finis humāe creature. Cū igiꝰ fm pħm. 12. metha. Deus simplr sit actꝰ purissimꝰ: ꝛ ab oī libidie alienꝰ. Castitas vero virginalis ꝛ vidualis ē quedaꝫ vtus purioꝛ oī coitu matrimoniali: ꝯcluditur ex hoc ꝙ talis ꝯtinētia nō tm̄ nō ē illicita: sꝫ oino licita ꝛ oī pꝛoꝛsꝰ pfectiōe plēa. ¶ Tertio hoc ideꝫ pbo ratiōe totalitatis. Fundamētum ratiōis poniꝰ Cōmentatoꝛ sup. j. physico. ꝛ etiaꝫ in lib. de substātia oꝛbis dī. Omne totū simpliciꝰ melius ē oī sua parte. hec regula. Nam simul ecclesia seu domus dī esse pfectioꝛ: q̄ꝫ sit simpliciꝰ eius ps put ē fundamētū. Quo psupposito certū ē ꝙ triplex inueitur pudicitia. s. maritalis: vidualis: ꝛ vginalis. Sꝫ castitas vginalis ceteras duas excedit. ꝙ sic pꝫ. Nā castitas ꝯiugalis ex hoc solo laudaꝰ: ꝙ abstinet ab illicitis voluptatibus vn̄ nō habet aliquā excellentiā sup castitatē cōmunē. Cōtinēti aūt vidualis addit aliquid supꝛa castitatem cōmuneꝫ tn̄ nō puenit ad illō quod pfectū ē in materia castitatis. s. ad remotionē oīs veneree voluptatis: quā aliquādo experta ē. Sꝫ sola vginitas hoc facit. Nā ipsa velut qdaꝫ datū optimū omnē delectationē veneree voluptatis pter deuꝫ ꝯtemnit: vnde sicut magnificentia respectu liberalitatis excellentiā hꝫ eo ꝙ magnificētia est circa magnos sumptos liberalitas vero circa mediocres: sic vginitas respectu matrimonij pfectioꝛē excellētiā habet: eo ꝙ pter deū ab omī illicita: ꝛ etiā licita delectatiōe se abstinet. matrimoniū vero simpliciꝰ se abstinet ab illicita.

¶ Quarto hoc idē pbo rōe
difficultat. Fūdamētū rōnis
ponit phs.2.ethi.dicēs. Uir
tus simplr ꝯsistit circa bonū
⁊ difficile. Quo p̄supposito
certū ē qd vbi est specialior:
difficultas: ibi ē specialior rō
vtutis. Sȝ māifestū ē ꝙ i ab
stinēdo ab oi delectatiōe ve
nerea: tā licita ꝙ̄ illicita ē ma
ior difficultas: ꝙ̄ i abstinēdo
solū ab oi delectatōe venerea
illicita. Cū igit̄ pria abstinē
tia sit p vginitatē ⁊ viduitatē
Scda vo p castitatē ꝯiugalē
ꝯcludit̄ ꝙ castitas vginalis
⁊ vidualis ē oino pfectior oi
castitate ⁊ coitu matrimonia
li. ¶ Quīto insup hoc idē p
bo rōne vtilitat. Fūdamētū
rōnis pōit Auctor lib. de cau
sis dicēs. Uirt⁹ vnita fortior
est seipsa dispsa. pȝ hec regu
la. Nā ignis hincinde dispsa⁹
parū calefacit. Ecōtra simul
vnit⁹ calefacit multū. Quo
p̄supposito certū est ꝙ perso
na que vtitur matrimonio di
spergit mentem in illa libidi
ne: dispergit amorē in viruȝ
atqȝ filios ⁊ filias. ecōtra vir
go cū simpliciter habeat cor
ad deū. Jō fortiorē causā ha
bet diligendi deum: ⁊ per con
sequens perfectior est omni
matrimonio. ppter qd Hie
ronymus ad sacras virgines
ait. O felix virgo in cui⁹ cor
de preter Christi amorem nul
lus alius versatur amor. Et
phs. 9. ethicorū dicit. Uera
amicitia nō est nisi ad vnum
simpliciter. Ex quibus ratio
nib⁹ pȝ qualiter castitas vir
ginalis ⁊ vidualis perfectior
est omni coitu matrimoniali.
¶ Tertio postremo hoc idē
probo distinctionibus. ⁊ prio
distinctione sancti Tho. scda
scde. q. 152. arti. 4. dicentis.
Cū querit̄ an virginitas sit
excellentior matrimonio. Rn̄
deo ꝙ sic vt pȝ in hoc Hiero
nymi ꝯtra Jouinianū. hic er
ror fuit Jouiniani. q posuit
virginitatē matrimonio non
esse preferenda. Qui quidem
error precipue destruitur. Et
exemplo Christi qui ⁊ ma
trem virginem elegit: ⁊ ip se
virginitatem seruauit. Et ex
doctrina apl̄. qui prime Co
rin. 7. Uirginitatem cōsulit:
tanq̄ melius bonū. Et etiam
patet ratione: tum quia bonū
diuinum est potius bono hu
mano tum quia bonum ani
me prefertur bono corporis.

tum etiã quia bonũ vite acti ne ordinat̃ ad bonũ anime ꝫ vitã cõtẽplatiuã. quod est cogitare que sunt dei. Cõiugiũ aũt ordinat̃ ad bonũ corpale quod est multiplicatio generis humani. ⁊ ptinet ad vitã actiuã: qꝛ vir ⁊ mulier in matrimonio viuentes necesse habent cogitare que sũt mũdi. vt pꝫ p Apl'm prime Cori. 7. Uñ ex his indubitãter virginitas preferenda est omni cõtinẽtie ꝯiugali. hec Tho. verbaliter. Alia distinctio est. Ricar. in. 4. distin. 33. ar. 4. q. 2. dicẽtis. Cũ queritur: an castitas virginalis sit excellẽtior ⁊ pfectior: ⁊ maioris meriti q̃ꝫ castitas cõiugalis. Rñdeo simpliciter: ⁊ cõcedo: ꝙ habitus virginitatis maioris est meriti q̃ꝫ habitus cõtinẽtie cõiugalis: qꝛ habitus ṽginitatis est hitus castitatis pfectus habitus castitatis cõiugalis est habitus castitatꝭ impfectus semp ãt maioris est meriti ṽtus pfecta q̃ꝫ impfecta. Statꝰ ãt ab oĩ venerea delectatione cõtinẽtiũ. ⁊ status cõiugatoꝝ referri possũt ad idẽ tẽpus vel ad diuersa tẽpora. Si pꝛio mõ: aut ad tẽpus legis scriptẽ: ⁊ sic maioris meriti fuit statꝰ ꝯiugatorũ q̃ꝫ ab oĩ venerea delectatiõe abstinẽtiũ: vñ statꝰ cõiugatoꝝ ꝑcipiebat̃: ⁊ aliꝰ ꝓhibebat̃ ꝑꝑ multiplicationẽ fideliũ. In tpe ãt legis euãgelice: qꝛ est tẽpus multiplicationis fideliũ p generationẽ spiritualẽ. maioris est meriti status abstinẽtiũ q̃ꝫ status cõiugatoꝝ. Si ãt predicti duo status referãtur ad diuersa tpa vt status coniugatorum ad tempus legis scripte ⁊ status continentium ab omni venerea delectatione ad tẽpus legis euangelice. Sic quolibet statu considerato in suo optimo. Unus alteri non prefertur. Unde Augustinus in libro. de bono ꝯiugali dicit: nõ ẽ ipar meritũ ꝯtinẽtiũ i Jo. q nullas exptꝰ ẽ nuptias: ⁊ i Abraã q filios gẽuit: h Ri. ṽbal'r. ex ꝑdcis igr auctẽ hꝰrõibꝰ: ⁊ distictiõibꝰ. pꝫ ꝙ xp̃iana fides ꝯcedat duplicẽ castitatẽ ṽgialẽ ⁊ vidualẽ: tã q̃ꝫ rẽ ꝓut ẽ marie pfectõis: eꝫ ãt lex iudaica ⁊ macõetãica illã abijciat tãq̃ꝫ venenũ mortifeꝝ: ꝯcl'dit̃ p ꝯñs ꝙ xp̃ia. fi. oi. a. fi. me. ẽ sãtiõ atq̃ꝫ pfe. h

si placet obsecra oēs cives vt i tota q̄dragesima a coitu ab/stiēat pp deū. ¶ Scdō ēt cō siliū pfectōis legis xp̄iane or dinās hoīez i deū sup oēz aliā legē di ɔsiliū cōtēptibilitatꝭ. Nā Matth.19. Cū qdē iuue nis iterrogasſz dn̄z iesū qd fa ciēdo vitā eternā possidebo. Rn̄dit ei. Si vis ad vitā igre di: fua mādata. Cū āt ille di/xisset. hec oia fuaui a iuuētu te mea. Dixit ei dn̄s. Si vis p fect⁹ eē vade ꝛ vēde oia que habes ꝛ da paupib⁹. ꝛ hēbis thesaurū magnū in celo: ꝛ ve ni seq̄re me. hec ibi. Ubi ōn̄di tur q̄ cōtēpt⁹ rez tempaliū seu parētū: ꝛ hmōi. est actus marie pfectōis: quā pfectio nē fuauerūt sanct⁹ Frācisc⁹: sanct⁹ Aug. ꝛ in hodiernū di em etiā seruāt viri religiosi. Quē pfectōis actū nō obser uat lex iudaica ꝛ macōetha/nica cōcludit̄. igit̄ p ɔn̄s. q̄ xp̄ianoꝝ fides ē verior sancti/or atq̄ pfectior oi alia fide. Et nō solū iducit ad renūciādū actualiter p̄dicta: sꝫ insup oi/b⁹ p̄dicta actualit̄ possidēti/b⁹: vt oēz amorē inordinatuz ab eis terrenis reb⁹ amoueāt dicēte Lu.14. Nisi qs renū/ciauerit omnib⁹ que possidet s. corde: nō pōt eē me⁹ discipu lus. ¶ Tertiū ɔsiliū pfectio nis leḡ xp̄iane ordinās homi nē in deū sup oēz aliā legē di cit̄ ɔsiliū renūciabilitatꝭ: seu renūciatōis ꝓprie libtatꝭ: li/cet. n. in hac vita nihil sit ca/ri⁹ ꝓpria libtate. dicēte Eso/po. Nō bene p toto libtas vē ditur auro. Hoc celeste bonū p̄terit orbis opes: tn̄ lex xp̄i suadet vēdere omnē libtatez ꝓprie volūtatꝭ: pp deū: qd̄ vti q̄ est act⁹ maioris pfectōis incōpabiliter: q̄z sit act⁹ siue cōtēptus oīuz rez tempaliū: ꝛ q̄tū aīa excedit oia tpalia bona: tm̄ iste act⁹ est nobilior illis. hūc pfectōis actū insi/nuat dn̄s Matthei.16. dicēs Qui vult venir̄ post me abne get semetipz. Cū āt hūc actū obseruet, vt in multis pz lex xp̄iana: ecōtra alie nō obser/uēt. Seqt̄ q̄ xp̄iana fides oi alia pfectior ē. Ex p̄missis pz etiā qualr̄ xp̄iana lex ordinat hominē in deū sup oēz aliā le gē q̄tū ad pfectionē. ¶ Ter tio isup dico. q̄ fides xp̄iana ordinat hominē i deū sup oēz aliā fidē: q̄tū ad remotiōez. s. ois erroris. Sn̄ia est pbi ter/

tio de aia: q vnū ꝯtrariū cognoscit̄ p reliquū. pz. qa dulce cognoscit̄ p amarū. & albuz per nigrū: & ecōuerso. A simili ergo dico. q per inhonestatē siue p errorē alicui⁹ fidei cognoscet̄ clare vitas alteri⁹ fidei. Qz mō certū est vt patebit. q inhonestas siue maxim⁹ error aliarū sectarū clare demōstrāt xpianorū fidē vilissimā eē. Quicūqz āt sunt precipue secte: pp earū inhonestatē fidē xpianorū verā esse demōstrantes. Quarū. ¶ Pria dr̄ secta paganorū. ¶ Scd̄a dr̄ secta philosophoruz. ¶ Tertia dicit̄ secta saracenorum. ¶ Quarta dr̄ secta iudeorū. ¶ Quita dr̄ secta simul plurimorū. ¶ Pria igit̄ secta fidē xpianorū verā esse demonstrans ꝓpter suā ihonestatē. dicit̄ secta paganorū. Certuz est eniz: q antiquitus pagani adorabāt. Et etiā vt fertur adhuc aliqui nūc adorāt idola vana & colūt: eisdē sacrificia offerūt. q̄ vtiqz idola sunt opa manuū: nullū sensuz habētia. In qbus nihil ē numinis. de quibus propheta ait. Simulacra gentiū argentū & aurū: opera manuum hominum. Os habent & nō loquētur: oculos habent & non videbunt. Aures habent & non audient. nares habent & non odor. Manus ha. & non pal. pedes habent & non am. & nō clama. in gut. suo. Quid eniz hac fide demēti⁹? Quid hac cultura peius. quid ve hoc errore irrationabilius. O insania pessima. O dementia iniqua. O cecitas cōsummata. O paganorum idola modo: deum colentium. Hanc inhonestatem reprobauerunt omnes philosophi firmissimis & naturalibus rationib⁹. Hāc etiam fidem reprobauit Socrates maximus philosoph⁹ athenienſ. vt superius est ꝑtactum. qui cum apollinem colere nollet: & vltra hoc alios colere prohiberet. ab ipsis carthaginensibus. vt recitat Ualerius maximus lib. 7. veneno interemptus est. Hanc deniqz fidem neqꝫ: & si omnis christiana lex reprobet. tamē virgo illa sanctissima Catherina Costi regis filia: omniuz mulierum speciosissima. summe reprobauit in presentia Maxentij imperatoris & infinitorum quasi paganorum

idolis sacrificantiū:q̄ ꝯtra ipsum Marcētiū imꝑatorē in talia vba ꝓrupuit. vt in eius legēda ad l̄raʒ dr̄. O imꝑator q̄re incassuʒ ꝯgregasti hanc multitudinē ad colēdā stulticiā atqꝫ errorē idoloꝝ. Miraris h' tēplū manu artificiꝫ opatū. miraris ꝓciosa ornamenta. ꝛ vario opere ꝯpleta:q̄ velut puluis ante faciē vēti erūt. Mirare poti⁹ celum ꝛ terrā: mare ꝛ oīa q̄ in eis sūt mirare ornamēta celi solē. vʒ ꝛ lunā: ꝛ stelas: mirare famulatū eoꝝ q̄lit' a mundi initio vsqꝫ ad finem die noctuqꝫ ad oriētē currūt ꝛ redeūt. ꝛ nun q̄ꝫ fatigant: ꝛ dū h' aīaduerteris interroga ꝛ disce quis hoꝝ oīuʒ sit potētior: Cū aūt illū ipso donāte intellexeris nec similē illi inuenire valueris ipsuʒ adora. ipʒ glorifica illi famulatū p̄be: q hʒ potestatē corpus ꝛ aīaʒ ꝑdere in gehennā. Ipse. n. deus deoꝝ ꝛ dominus dominātiū est. h' ibi v'baliter. Quid vltra dicā de maxia dementia paganorum. Certe aliquid dicaʒ. Nam ad tantā dementiā deducti erant. ꝙ non tm̄ idola colebant. in quib⁹ demones habitabāt. ꝛ i eiꝫ respōsa dabant. Sed vltra hoc eis filios proprios immolabant. dicente propheta. immolabāt filios suos: ꝛ filias suas demonijs. O nefandissima cultura. O fides diabolica. O lex omnino detestanda. hoc ideʒ confirmat Nicolaus de lyra. super predicta verba dicens. ꝙ pagani ponebant filios suos viuos paruulos ꝛ filias in brachijs idoloruʒ que erant de metallo: ꝛ in cōcauo idolorum ponebāt ignē que statim filios viuos consumebant. ꝛ ne parentes audirent fletuʒ ꝛ clamores suorum filiorum. ꝛ ex hoc forte peniteret ceteros paganos: cum timpanis: choris: ꝛ organis: ꝛ huiusmodi instrumentis fortissime personabant. Ex quibus concluditur ꝙ cum fides christiana realiter ꝛ vere deum verum adoret eꝯ pagani idola. Sequi' ꝙ talis ihonestas arguit xp̄ianoꝝ fidē eē verissimam.

¶ Secunda insuper secta propter suam inhonestatem fidem christianorum veram esse demonstrans. dicitur secta philosophorum. Certum

est enim. q non tantum paganorum lex: sed & philosophorũ doctrina & vita. multa vana & irrationabilia continet. Manifestum est enim omnibus sententias philosophorum legentibus. q honestior & moralior policia inter omnes philosophos. fuit policia Aristot. Que & si in pluribus sit honesta & moral'. In pluribus tñ est inhonestissima & irrationalis. Nam si quis legit in scdo politicorum. dicit ibi multa inhonesta: & pcipue tria. Primũ inhonestũ ẽ qd dicit. q expedit ad tẽpantiã coitũ facere seniorib. quod vtiq3 a xpiana fide. Ecclesia. 25. reprobatũ ẽ. vbi di. Tres spẽs odiuit aia mea. Senem fatuũ. i. luxuriosũ. Et rõ est q: cũ sit frigidus: nihil est q habeat ipm ad h inclinare. vñ Tulius libr. de senectute dicit. q libido magis est adolescẽtiũ. q3 senũ: nõ tñ oium adolescẽtiũ: q: nõ proborũ. Ibi. n. vocat senes luxuriosos fatuos. Scdz inhonestũ immo inhonestissimũ. qd dicit ẽ nullũ orbatũ debere nutriri. qd nõ tm̃ reprobatur a xpiana fide. sed etiã ex dictis eius. Nã ipe dic̃ scdo Ethi. q ex his q̃ habem a nã. nec laudamur: nec vitupamur ğ ɔseqnter ɔcludit q nec etiã ex his puniri debem. Si igitur ille nãlr orbatus ẽ: & sterilis & de h marie dolet: nec ullo mõ põt sibi inuenire remediũ. q̃re nõ est nutriẽdus: dictamie ğ recte rõnis pz h oino fore iniustũ. Tertiũ inhonestissimũ ẽ & horrẽdum. Si qs inqt gẽuerit filios vltra diuitiarum sufficentiã añq̃3 sentẽtiat vita fiat abors. O Aristo. vbi ẽ scientia tua. O Arist. vbi est sapiẽtia tua. O Aristo. stulte. vbi ẽ prudẽtia tua. Quid. n. dicis. Nonne scdo de aia tu ipe dixisti. q opus generalissimũ toti nature ẽ generare sibi simile in specie. Quo psupposito. Si h qd dicis fieret: nonne frustraret intẽtio toti nãe. Jõ Arist. Audi paulũ te sapientiorẽ. Ad Ro. 3. dicẽtẽ. Nun q3 sunt faciẽda mala. vt inde veniãt bona. ex q̃ regula. O medice imo diligẽti caue: ne vnq3 psuadeas alicui egroto aliqd qd sit pctm̃. seqns i h Arist. aut Auicen. aut Galie. q: iudices in sniam excõmuni

catlonis. q̄ nō datur nisi mediāte mortali culpa. habetur ista ṽitas extra de pe. ⁊ re. ea cū infirmitas. Ex p̄missis oibus concludo q̄ si moralior. sanctior. hōestior: q3 fuit Aristotilis policia sup oēs alias ⁊ tñ taz inhonesta cōtineat. Sequitur q̄ oēs politie: seu sentētie moraliū philosopho rū. Et si nō in toto: tñ in pte inhōeste sunt. Ex quib⁹ inhonestatibus arguit exp̄sse veritas fidei xp̄iāe: q̄ nullā in se ɔtinet p̄dictarū inhōestatuz ¶ Tertia secta ꝓpter suam inhōestatē demōstrās fidem xp̄ianoꝝ esse verā dž secta saracenoꝝ seu turchoꝝ: Quid hic diceremus de saracenis ⁊ turchis. sectatorib⁹ ipsiuꝫ vilissimi porci Machometi oi inhōestate plēissima. p̄cipue cū ꝓ vltima beatitudie. eis ꝓmittat quod porcis. asinis ceterisq3 bestijs oino ɔuenit. videlicet coitū ciboꝝ ⁊ deliciaꝝ vsuz ⁊ huiusmodi: Que vtiq3 Machomet⁹ eis in futura vita ꝓmittit. O sozzo porcho. O cāis vilissime. O inimice ois pudicicie ⁊ castitatis: qui etiā duodecim vxores ɔcedit: Cōtra te clamat immo ɔ̄ tuā impudicitiā ⁊ inhonestatē. tota lex christiana ⁊ catholicha fides: immo ɔ̄ te clamat Auicēna q de tua iniquissima secta fuit. q apte nono Metaphi. sue has oēs missiōes tuas ⁊ remūeratio nes despiciēs ⁊ aliū finez ꝑfectiorē ponēs. magis rationali creature ɔuenictem dicit. Lex nr̄a quā Machometus dedit. ostēdit ꝑfectionē infelicitatis ⁊ miserie: que sunt s̄m corpus. Sed alia ē ꝓmissio. que solū apprehēditur intellectu. Et addit. Sapientibus multo magis fuit cupiditas: ad ostēdendū animaꝝ felicitatē q̄3 corpoꝝ: q̄ q̄3uis daretur eis. nō tamē attendunt nec app̄ciati sunt eam in cōparatiōe felicitatis que est coniunctio prime veritati hec ille cōcordat Auicenna cum domino Jesu Joan. decimo septimo. hec ē vita eterna. ⁊c̄. Sed etiaz ab Aristotele. hec opinio Machometi iprobatur. primo Ethicoruz Naz cum felicitas sit bonuz optimū. ⁊ s̄m eundē secundo de anima. inter obiectū ⁊ potentiam requiratur ꝓportio sequitur q̄ optimo in nostro.

debet queri. Optimũ autez nostꝝ est aia. ergo in bõis aie ꝛ nõ in bonis corpis ponẽda est felicitas. ex pmissis oib⁹ etiã cõcludo ꝙ fides seu lex Saracenoꝝ ꝛ Turchoꝝ: seu Machometi sit inhonesta. ecõtra lex ꝛ christiana fides talia inhonesta abijciat ꝛ impugnet. sequitur ꝙ xpianoꝝ fidẽ ꝛ lex ẽ verissima. ¶ Quarta secta ppter suaz inhonestatẽ demõstrans fidez christianoꝝ esse veraz. dicitur secta Judeorũ. Ecce ꝙ Judei insensati: ꝛ rudes nouuz testamentũ ꝯdemnat quod vtiqꝫ totuz in veteri testamẽto eis promittitur ut ostendit apl's ad hebre. 2. Ostendẽs quõ ꝛ quã insipide sint oẽs cerimonie vt eorũ pphete ostendũt sine xpo. Contra quos licet melius infra declarabit eoꝝ pphete ostendũt xpm aduenisse. Nã Geñ. 49. dixit Jacob. Nõ auferet sceptrũ de iuda. ꝛ dux de femore eius. ꝛc. Et Dañ. 9. dicit. Cuz venerit sanctus sanctoꝝ. ꝛc. Si igitur xps venit ꝛ ab ipso nouuz testamentũ ẽ pmulgatũ ergo tanqꝫ auctẽticũ ẽ acceptandũ. ergo q nõ acceptant fallũtur: ꝛ decipiũtur. Sed vltra hoc tenẽt iudei: ꝛ iudaica lex: ꝙ nullatẽus humana anima deũ videre potest. Sz solũ hoc modo aia post mortem beatificatur quia habet oẽs delectatiões quas vult sicut antiquit⁹ in deserto sumebãt mãna. quod in se habebat omne delectamẽtũ. vñ Sap. 16. dicit. Panẽ de celo pstitisti eis omne delectamẽtuz in se habẽtẽ. Duz igitur vt patet gens iudeoꝝ sperat solã affluentiã tẽpalẽ bonoruz a deo. Et gens Machometi solas delitias corporales: q̃ꝫtuz ex pmissione legis eoꝝ. ꝯcludit vtraqꝫ eoꝝ spes seu opinio: eos in uanũ accepisse aias suas: cũ eoꝝ felicitas simpl'r sit brutalis ꝙ vtiqꝫ falsũ ẽ: cũ aia iuisibilis bonis iuisibilib⁹ remũerãda sit nec natura rõnalis bõis inferiorib⁹ felicitari potest. Vñ ex q̃ hãc opinionẽ tenẽt. sequtur ꝙ ipsi sunt viliores ipsis reb⁹ quib⁹ se subdũt. vñ Aut Quisqs inquit qõ seipso deterius ẽ seqtur fiet eo ipse deterior ꝯ quos nõ tm̃ clamat xpiana fides. sꝫ etiã naturalis. Certũ ẽ eni ꝑꝫ phꝫ. 2. de

aia. q potētia non perficitur nisi a suo obiecto. Cum igit deus sit obiectum ipsius aie ergo non poterit beatificari nisi in visione ipsius dei. Et ꝯfirmat ista rō. Nā certū est fm eundē phm. 3. de aia. q deꝰ nihil facit frustra. Quo presupposito certū est q aia summe desiderat deum videre ꝛ in eo beatificari. ergo necesse est aiam beatificandā videre deū. Ex premissis ēt concludo. q cum lex iudeoꝝ contineat in se res inhonestas. ꝛ ipsi deo ꝯrias. econtra lex xp̄ianorū teneat oppositum. certū est: q lex xp̄ianorum verissima est. Judeoꝝ vero lex falsissima. ¶ Quinta secta pp suā inhonestatem demonstrās fidē xp̄ianoꝝ esse verā dr secta simul plurimoꝝ. vltra. n. p̄dictas sectas: quasi sunt innumerabiles: alie diuersoꝝ hereticoꝝ seu infidelium: qui oēs inhonesta sentiūt diuersimode de ipso deo. Nam qdā detrahūt pfectioni dei que ꝯsistit in tribus psonis ꝛ vna substātia ꝛ essentia. Quidā detrahūt eius oipotentie: sicut qdā phi. q dicūt deum nō potuisse creare mundū ꝛ creaturas ex nihilo. sꝫ tm̄ presupposita aliqua materia. pp qd phus primo ꝓ phisicorū. dicit. Scdm oēs philosophātes: ex nihilo nihil fit. Similiter alij detrahūt ēt eius oipotētie dū negāt gn̄alē resurrectionē mortuorum fieri posse. Alij detrahunt eius sapiētie. dū dicūt deū nō preuidere cōtingētia Alij detrahūt eius iustitie. dum dicūt deum non punire peccata: vel nō eē penā inferni. vel saltem eternaliter punire. sed tandem oēs saluare. Alij detrahūt eius misericordie. sicut qui dicūt aias post lapsum peccatoꝝ nullatenus posse inuenire misericordiā apud deū. Alij negāt liberalitatē dei. dū dicūt deū non esse remuneratorē dilectorum suoꝝ post mortē. Alij negant diuinam prouidētiā: seu gratuita dei bn̄ficia. sicut q tribuūt bona que hn̄t in mūdo fato stellis. fortune. proprie industrie: seu cuidam nature vnde dicunt herbas plātas. frugem. ꝛ siľia nō a deo creata. sed terrā hec oia pducere ex se. Alij deniqꝫ negāt diuinā charitatē. dū asserūt deū nō

esse incarnatū ꝓ salute mundi: nec oio ei fore hoc possibile. Ex premissis pz error: ꝛ inhonestas oium aliaꝝ sectarū q̄ cū sint plene oi errore falsitate ꝛ inhonestate: ꝛ ꝓrsus remote ab oi vero cultu diuino ꝛ veritate: arguūt falsitatem suā: ꝛ ꝯfirmant xp̄ianoꝝ fidē eē verissimā: que dupl'r vera sup oēs esse videt᷑. Primo q: xp̄iana fides nihil in se ꝯtinet quod sit turpe: falsum ꝛ inhonestum: quod sic pz: nā discurr᷑ Geñ. Exo. Leuiticū. Euāgelia: ꝛ oēs alios libros christiane fidei: seu scripture sacre. Nunquid in eis aliqd vel minimum: vel inhonestuz reperies. Certe non: O August. Tu qui totaz legisti scripturam sacram: quid dicis de ea. Audi in fine secundi libri ꝺ ciui. dei. c. 28. Nihil. n. eis turpe ac flagitiosum spectandum. imitandumq; proponitur: vbi veri dei aut precepta insinuantur: aut miracula narrantur: aut dona laudantur: aut beneficia postulantur. hec ille. ¶ Secundo isuper fides christiana super omnes vera apparet: q: in se cōtinet ꝛ complectitur omne illud quod concernit honorem laudem ꝛ gloriam dei q̄ sic patet. Nam xp̄iana fides: deum solū adorat: eiq; soli famulatur. Unde sola christiana fides idola tria de hoc seculo fugauit: q̄ tamen n ab initio legis vsq; ad christum nō solum in populo paganorum. Sed nec i populo iudeorum potuit aliquo modo excludi. sola insuper christiana fides deum magnificat: dum sola deum trinum ꝛ vnum adorat. Fides insuper christiana tz animas for immortales: quod vtiq; creder̄ ñ tm̄ ē neciū. imo maxia ē ꝯfessio diuie laudis ꝛ bonitatꝭ. Fides isup xp̄iana ꝯmendat spiaz ꝺi: dū ēt oia futura ꝛ ꝯtigētia deū ꝯspicer̄ fatet᷑ Fides ēt xp̄ia. ꝯmēdat diuinā iustitiā duz fatet᷑ ꝛ credit q̄ nedū pcā vēialia ēt minia punit. Sz vltra h̄ credit q̄ ꝓ q̄ lz mortali cl'pa: deꝰ irremediabilit̄ etnā pe. ipēdit. fides i sup xp̄ia. ꝯmēdat miaz ꝺi: dū ēt pꝰlapsū inūerabiliū pcōꝝ p pnīe sacr̄z credit pcōres a ꝺo recipi ad veniā p grāz. Fides insup xp̄iana ꝯfitet᷑ liberalitatē dei: dū credit deū eē

post mortem remuneratorum suorum dilectorum filiorum. Fides insuper christiana commendat gratuita dei beneficia: dum frugem herbas: plantas: et similia: confitetur a deo procedere: non simpliciter a terra: a casu: stellis: fortuna: et huiusmodi. Fides insuper christiana plurimum commendat bonitatem et caritatem dei: que etiam propter nos peccatores filio proprio non pepercit dicente Apostolo ad Ro.8. Proprio filio suo non pepercit deus: sed pro nobis omnibus tradidit illum hoc enim redemptionis beneficium maior est ignis ad accendendum cor nostrum: quam si simul esset totus mundus: ad accendendum idem cor nostrum propter quod Luc.12. Ipse dei filius dicebat. Ignem veni mittere in terram. i. in corda terrena: et quid volo: nisi vt ardeatur. Et quod nihil fuerit efficatius sic ad accendendum corda nostra in diuinum amorem: quam imolatio filij dei: patet quia Joan.15. dicitur. Maiorem caritatem nemo habet etc. Ex premissis omnibus concluditur: quod cum fides christianorum ordinet hominem in deum quantum ad dilectionem: quantum ad perfectionem: et quantum ad exclusionem omnis inhonestatis: et erroris: quod vtique nulla alia lex seu fides facit. quod christianorum fides simpliciter vera est: et per consequens ab omnibus imitanda dicente Augustino lib. de fide ad Petrum. Prudentium inquit: et fidelium virorum est examinare que sit fides purior: maiestate dei dignior: quam cum inuenerint illi se debet omnino submittere: hec ille.

¶ De secundo ordine quo sola fides christiana ordinat hominem in finem eterne felicitatis.

Secundus ordo quo fides christiana super omnem aliam fidem ordinatur hominem in finem eterne felicitatis dicitur ordo primalis. Nam fides christiana non tantum vt practum est ordinat hominem in deum. Sed etiam super omnem aliam fidem et legem ordinat hominem ad primum suum et hoc tripliciter probo. Primo quantum ad generalem dilectionem. Secundo quantum ad liberalem communicationem. Tertio quantum ad specialem dispositionem. ¶ Primo dico quod christiana lex ordinat hominem ad primum suum quantum

ad generalē oium dilectionē vz amicoꝝ ꝛ inimicorū: pmo amicoꝝ. nā deutero. 6. Matth. 22. pcipit. Diliges primū tuū sicut teipsū. Et Matth. 5. etiā pcipit. Diliges amicū tuū. ¶ Scdo in lege xpianorū pcipit ēt dilectio inimicorū. Nā amor xpianoꝝ: vt sit verus ꝛ pfect⁹: nō tm̄ se extēdit ad oēs amicos: sz etiā ad oēs inimicos. Et ideo Matth. 5. saluator pcipit. Diligite inimicos vestros ꝛc. Quo pcepto tenet qsqz xpian⁹ non tm̄ diligere inimicos xpianoꝝ sz ēt quātū ad nāz ꝛ grāz nō quātū ad culpā: oēs iudeos turchos: saracenos: mauros paganos: ꝛ huiusmodi: quē ordinē generalē dilectionis nequaq̄ obseruāt iudei. Nā lz Mat. 5. dicat: Diliges amicū tuū: ꝛ odio hēbis inimicū tuū: nequaq̄ fz Nico. de lira. de⁹ precipit. Odio hēbis inimicū tuū: sz ipsi iudei illō super posuerūt a capite suo. vñ arguūt sic. Certū est vt hr̄. 2. thopi. q in cōtrarijs tenet cōsequētia in seipsis: vt sic. Si diligendus est amicus: ergo odiend⁹ ē inimicus. Istud sequit p locū a cōtrarijs. Ex h igif arguūt xpianos eē inimicos: ꝛ ideo odiūt eos. Idem dico de alijs sectis. Cū igif: vt pz. Lex xpiana nō tm̄ ad amicos: sz ēt ad oēs inimicos se extendat p dilectionē ꝛ caritatē. Alie vero secte nō: seqtur q xpianoꝝ lex verior est oi alia lege ꝛ fide. ¶ Scdo ēt dico q xpiana lex ꝛ fides sup oēm aliā legē ordiat hoiez ad primū suū: quātū ad liberalē cōmunicationē: vñ lex xpiana: nō tm̄ iubet amicos ꝛ inimicos diligere affectu: sz etiaz effectu ꝛ opatiōe: dū necessitaz incūbit. Et pmo de amicis dr̄. j. Joā. 3. Filioli nō diligam⁹ lingua tm̄ neqz vbo. s. amicos: sz ope ꝛ vitate. Et ille Jo. 4. dicit. Si qs habuerit substātiā hui⁹ mūdi: ꝛ viderit fratrē suū necessitatem habere: ꝛ clauserit viscera sua ab eo qūo caritas dei manet in illo. Et deutero. 15. dicit: si vnus de fratribus tuis qui morat inter portas ciuitatis tue in terra quā dominus deus daturus ē tibi ad paupertatē deuenerit. nō obdurabis cor tuū nec cōtrahes manū tuā: sz aperias eaz pauperi. ibi. ¶ Scdo ēt inimicis lex

christiana iubet in necessitate bñ facere. vñ Matth. 5. p̄cipit. Diligite inimicos vestros benefacite his q oderũt vos Et pūer. 25. Si esurierit inimicꝰ tuꝰ ciba illũ: si sitit potũ da illi. Pro amicis vero ꝛ inimicis p̄cipitur Luc. 6. Mutuũ date. s. vtrisqꝫ in necessitate nihil inde sperãtes ꝛ Mat. 9. p̄cipit. Qui petit a te: da ei: ꝛ volẽti a te mutuari ne auertaris. Cõtra hunc ordinẽ dilectionis facit lex iudeoꝝ: q mutuũ p̄stant: cum vsure lucro. dicẽtes hoc esse iustũ ꝛ licitũ: cũ ꝯ ꝛ natur̃ legẽ sit. que Matth. 7. iubet. Quecũqꝫ vultis vt faciant vobis hoies ꝛc̃. Tobi. 4. p̄cipit. Qđ oderis tibi fieri: vide ne alteri feceris. Hũc errorẽ ipsi eliciũt a seipsis: male scripturã intelligẽtes. Uñ sup illa v̄ba deutero. 23. Nõ feneraberis fratri tuo. nomine fratris intelligũt simpl'r iudeos scilicet de genere iudeoꝝ: ꝛ nõ de genere christianoꝝ. Cum tñ respectu Ade ꝛ ꝛ eue respectu dei a quo creati sumꝰ oẽs simꝰ fratres cõcessuz tñ erat a deo f̃z Nicol. de lira. Et etiam Guiel. sicut ponit ad l̃raz in supplemẽto Usura. j. §. 5. ꝙ simpl'r erat iudeis ꝯcessuz aliẽis dare ad vsurã. vt maiꝰ malũ vitarẽtne. s. a iudeis deũ colẽtibus vsuras acciperẽt ꝑpter auaritiã. Ita ꝙ pmittebat̃ iudeis: ꝙ ipsi ꝯcederẽt egyptijs ad vsurã. Et ratio est: q: ipsi iniuste vsurpauerãt bõa sua: ꝛ iniuste eoꝝ substãtiã detinebãt. Ex p̄missis etiã patet ꝙ cũ christianoꝝ lex amicis ꝛ inimicis ꝑpria bõa mutua datiõe ꝯcedat: etiã sine vllo vsur̃ lucro. ꝛ ecõtra lex iudeorũ oppositũ faciat. ꝯcludi tur ꝙ est verior oi alia lege ꝛ fide. ¶ Tertio dico quod lex christianoꝝ sup omnẽ aliam legẽ ordinat hoiez ad ꝓximũ suũ quãtũ ad specialẽ impositionẽ vel dispositionẽ Naz lex xp̄i. ñ tm̃ iubꝫ diligẽ amicos ꝛ inimicos affectu ꝛ effectu. sꝫ insup p̄cipit ꝙ quisqꝫ in necessitate exponat vitam suã corporalẽ ꝓ salute alterius. Uñ p̄me Jo. 3. dr̃ In hoc cognouimꝰ caritatẽ dei. qm̃ ipse aiam suã posuit ꝓ nobis ꝛ nos debemꝰ ꝓ fratribꝰ animaz nr̃az põere. glo. i. corporalẽ vitã. Hunc ordinẽ nulla

ler obseruat nisi xpiana prop ter q etiã ccluditur q ẽ veri or: et pfectior oi alia fide. Ex p missis oib⁹ colligi: q exquo christiana lex ordinat homi nẽ ad primũ: et quãtũ ad ge neralẽ oẽz dilectionẽ: et quan tuz ad liberalẽ cõicationẽ: et quãtũ ad specialẽ expositio nez. cetere vero leges et secte non: cõcluditur q christiana lex vera est: cetere vero false:

¶ De tertio ordine quo fides sola christiana ordinat homi nẽ in finẽ eterne felicitatis.

Tertius dẽiqz ordo q̃ fi des christiana super oẽz aliã fidẽ ordinat hoiem in finẽ eterne felicita tis dr ordo specialis. Fides eniz christiana nõ tm̃ ordinat hoiem quãtũ ad deũ et pri mũ. Sz insup ordinat hoiez sup oẽm aliã legẽ quãtum ad scipsuz: qd et tripliciter pbo Primo quãtum ad subiectio nẽ. Scdo quãtũ ad obiectio nẽ. Tertio quãtũ ad imita tionẽ. ¶ Primo dico q fides christiana ordinat hoiez quã tũ ad se quãtũ ad subiectionẽ Cũ.n.s3 phm.3.de aia. du plex sit appetitus in hoie. vz sensitiuus et rõnalis. et.9.eth. dicat q hõ ẽ maxime intel lect⁹: et rõ ccludit q pars se sitiua deb3 subijci pti rõnali Nũc iferior tenet se subijcẽ maiori. Uñ phs.3.d aia dic. Appetitu scdo et ꝯrio in hoie exñte: q supior fuerit. dz se cũ trahẽ iferiorẽ: sic spa ma ior trahit secũ oẽs spẽs iferi ores. Et.j.poli. Idẽ ꝯfirmãs ait. Aia nãliter dñat corpori sic dñs suo. et anima debet esse regẽs. corpus v̇o rectũ. hoc idẽ p̃cipit deus vnicuiqz di. Geñ.4. Sub te erit appe titus tuus .s. carnalis: et tu dñaberis illius hoc totũ ob seruare iubet lex xpiana. Ecõ tra lex machometi iubet plu res vxores hẽ: vt sic maior li bido et cõcupiscẽtia hẽatur: ex q̃ supabundãti libidine et ꝯcupiscẽtia: certũ ẽ q ꝯ oẽm nature ordinez ps inferior p̃ dominat supiori.i. rõni. dicẽ te pho.7.ethi. Cõcupiscẽtia inquit abducit a rõne vnam quãqz potentiam aie. Cõtra tales clamat Bernardus in suis meditationibus di. Cur carnẽ tuã p̃ciosis cibis et re bus ipiguas et adornas: quã p⁹ paucos dies v̇mes duora turi sũt i sepulchro. aiaz v̇o ñ

ornas hōis opib⁹: q̄ deo ꝛ angelis p̄sentāda ē in celis? q̄re aiaʒ tuā vilipēdis ꝛ ei carnē tuā p̄ponis? Certe dn̄aʒ ancillari: ꝛ acillā dn̄ari magna abusio ē. ¶ Scd̄o etiā dico ꝙ lex christiana ordiat hoīeʒ ad seipsū sup oēm aliā legeʒ quātū ad obiectionē. Dis ordo f̄ʒ ph̄ʒ. 2. de aia exigit: ꝙ q̄libʒ potētia respiciat suum obiectū: sicut auris sonū: visus colorē: ꝛ hm̄oi. Cū igit̄ in hoīe sit potētia itellectiua. ꝛ. 6. ethi. obiectū intellectus sit veꝝ nō simplr̄ creatū sed increatū f̄ʒ theologos. tunc hō dr̄ in seipso bn̄ ordinatus cū potētia sua itellectiua hʒ ꝛ credit veꝝ ꝛ bonū icreatū ꝓ vltima sua felicitate hunc ordinē obseruat xp̄iana lex: q̄ tenet solū veꝝ ꝛ bonū increatū qd̄ de⁹ ē esse simplr̄ obiectū humāi intellect⁹ ꝛ voluntatis: quē ordinē nequaq̄: vt sup̄ visū ē. obseruat lex iudaica seu Machometi: q̄ tenet exp̄sse bonū terrenū ꝛ creatū oē obiectū felicitatis ipsius humāi intellect⁹ ꝛ voluntatis ꝓph̄a dicēte. Oculos suos statuerūt declinare in terrā. Ex q̄bus etiā pʒ fidem xp̄ianā oī alia fide ꝑfectionē eē. ¶ Tertio deniq̄ dico ꝙ lex xp̄iana sup oēm aliā legeʒ ordinat hoīeʒ ad seipsū quantū ad imitationē. Tūc enim f̄m Augustinū lib. de verbis dn̄i q̄libʒ dr̄ bn̄ ordinat⁹: cum nō tm̄ deū respicit. Sʒ cum imitat̄ vestigia eius bōitatis. Proinde Gen̄. j. dr̄. q: deus creauit hoīeʒ ad imagineʒ ꝛ sil̄itudinē suā. Nā imago ꝯsistit in nāl̄ibus. Sil̄itudo uero in gratuitis: seu imago denotat substantiā. sil̄itudo vero actū. Ex quo pʒ ꝙ tūc hō dr̄ ꝑfecte ordinatus in seipso cū in se hʒ actualē dei sil̄itudinē quātū ad opa exteriora Ad hoc ordiat hoīeʒ lex xp̄iana. Un̄ Apostol⁹ ad Ephe. 5. ait. Imitatores dei estote sicut filij carissimi. Oppositū faciunt oēs alie secte ꝓpter qd̄ ꝯcludit̄ ꝙ xp̄iana lex vilissima ē. Ex p̄dicto igit̄. 5. argumēto. vʒ ordinationis apparet ꝙ cū xp̄ianoꝝ fides ordinet hoīeʒ in deū. in ꝓximū ꝛ in seipsū. Oppositū vero faciāt oēs alie leges: sola ipsa v̄issima esse demōstrat̄. Q̄nē triplicē christiāe fidei ordinē vʒ. diuinalem: proximalem

z spālē:mihi z vobis largiri dignef infinita clemētia diui ne maiestatis;cui semp sit oīs laus z gloria: in secula secu/ lorum.Amen.

¶ Feria quinta post domini cam quinquagesime:de q̄rta excellentia.vz de veritate ip sius sanctissime fidei.

Amen dico vo- bis.non inueni tātā fidez in israel.Scri/ buntur hec verba Matth.8. z in euangelio occurrētis fe rie ðclarata moraliter hysto ria euāgelica:z applicata ad materiā fidei quā verbi dei p̄ dicator mō tuo ðclarabis:di cere poteris.Postq̄z in supio ribus sermonibus declaraui mus.5.argumēta veritatē sa cratissime fidei xp̄iane demō strātia:habeo in p̄nti sermōe ex quo sacrū euāgeliū singu/ lariter de virtute fidei spālez facit mētionē declarare sim/ pliciter sextū argumētuz:qð miro mō est demōstratiuū ve ritatis ipsius fidei bñdicte: qð vtiq3 argumētū erit vali dissimū.z isup erit ad audiē dū valde mirabile z stupēdū cuius argumenti tam stupen di declaratio talis erit.

¶ De sexto argumento quo ostenditur q sola xp̄ianoz fi des vera est z salutifera.

Sextum argumētū in p̄nti feria in ordine ð clarādū:quo singula riter oñdef solā fidē xp̄ianoz verissimā eē:z ñ alterā dr̄ ar/ gumētū cōpletiōis:p decla/ ratiōe huius sexti argumēti demōstrātis simplr̄ fidē xp̄ia noz eē verissimā:z nō alterā Primo z ante oīa occurrunt mihi verba Nico. de lira in suo tractatulo quē facit ɔ̄ iu deos dicētis. Quotiēs ingt aliqua scriptura denunciat aliqd esse futurū determinat tp̄s locū:z modū.Si oīa p̄di cta simul ɔcurrāt manifeste p3 qð illud qð p̄dcm̄ fuerat verissimū ē.h ille. p3 sic h re gula. Nā qñ aliqs medicus: seu astrologus p̄dixit aliq̄ ho ra z tpe aliqd futuz eē. si il/ lud eo mō aduenerit q̄ p̄dcm̄ fuit pfecto certa fides z i du bia eidē medico vl' astrologo adhibef q v̄a dixerit:z insu/ p q eoz snīa seu ɔsiliū verissi mum fuit. Quo p̄suppositō: certū ē q sacra scriptura seu vetus testm̄ p̄dixit aduētus

incarnatiōis filij dei: ꝛ natiuitatē: ꝛ locū ꝛ moduꝫ. Que oia cū simul venerint vt imediate patebit: ꝛ cōpleta sint necessario concludit ꝙ sola xp̄ianoꝝ fides verissima apparet sup oēm aliā fideꝫ. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ab oibuꝫ q saluari debet tenēda est. Et ꝙ realiter oēs ꝓphie de filio dei incarnādo in xp̄o incarnato cōplete sint māifeste dmōstro. Incipiēdo ab eius ꝯceptiōe vsqꝫ ad suū aduētū iudicij gn̄alis. Obsecro te tn̄. O predicator euangelice veritatis: vt colloces memorie oia q̄ dicturus sum seu per gratiam infusam: seu per aliquē modū artificiatuꝫ qm̄ hec apparebūt populis tam mirabiliaqꝫ stupēda. Et insup miro mō accedēt eoꝝ corda ꝛ aios ad simplr̄ credēdū ꝛ sine alia glo. ea que sunt fidei xp̄iane. Incipiēs igitur ab initio vsqꝫ ad finem: de oibus his que de saluatore nr̄o ꝓph̄ata sunt: ꝛ adimpleta dico O popule xp̄iane. ꝙ ante xp̄i aduentū ꝓph̄atum fuerat ab Isaia cōceptio saluatoris tui de virgine: qui in. 7. c. ꝓdixit. Ecce virgo ꝯcipiet ꝛ pariet filiū ꝛc. hoc. n. adimpletum est. Nam Luc. j. Cū virgo Maria q̄reret ab angelo gabriele quō fiet istud qm̄ virum non cognosco. R̄ndens angelus dixit ei. Sp̄us. s. superueniet in te: ꝛ virtus altissimi obumbrabit tibi. Similr̄ vt hētur Mat. i. Cū Joseph spōsus Marie cogitaret sup eius cōceptionem: vt ibi dr̄. Ecce angelus dn̄i in somnis apparuit ei dicēs. Joseph fili Dauid noli timere accipere Mariam ꝯiugem tuā. qd̄. n. in ea natū est: de sp̄ū. s. ē. hec ibi. Prophetauit. Et Isaias eius natiuitatē. Luc. 9. c. di. Paruulus natus est nobis. ꝛ filius datus est nobis. Cuius ptās sup humerū eius: ꝛ vocabit. Admirabilis deus fortiꝫ ꝛc. Hoc adimplemētū est. Luc. 2. vbi dr̄. Factū ē āt cū eēnt ibi impleti sunt dies Marie vt parerēt: ꝛ pepit filium suū ꝑmo genitū hec ibi ꝓph̄auit ꝛ Michcas ꝓph̄a. Locū sue natiuitatꝪ. Mich. 5. c. di. Et tu bethleē terra iuda: nequaqꝫ minima es in ꝑncipibꝰ iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populū meū israel. h ibi. Hoc adimpletū ē. Mat. 2. c. vbi dr̄. Cū aūt Herodes

Rex sciscitaretur a scribis sacerdotū vbi xp̄s nasceretur dixerunt ei. In bethleē iude. Sic n. scriptū est p ꝓpham. Et tu Bethleē terra iuda: nequaꝗ̄ minima es in principibus iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populū meū israel. hec ibi. Prophetauit ēt Balaam Numeri. 24. ꝙ in natiuitate xp̄i stella noua orietur. dicēs. Orietur stella ex Jacob: ⁊ exurget rex ex israel. Hoc adimpletū ē. Mat. 2. c. vbi dicitur. Uidimus stellā eius in oriēte Prophetauit etiā Isaias. ꝙ xp̄s nasceretur inter bouem ⁊ asinū dicēs. Isai. j. c. Cognouit bos possessorē suū: ⁊ asinꝰ p̄sepe dn̄i sui. Israel aūt non cognouit me hoc adimpletū est. Luc. 2. c. vbi dr̄. Peperit filium suum p̄mogenitū. ⁊ pānis eū inuoluit: ⁊ reclinauit eum in presepio: q: nō erat ei locus in diuersorio: in quo. s. presepio: s̄m doctores: simul erat bos ⁊ asinus. Prophetauit insup Abachub. 3. c. ď eiꝰ noie di. Ego aūt gaudebo in dn̄o: ⁊ exultabo in deo Jesu meo. Hoc adimpletum fuit. Luce. 1. c. vbi angelus dixit Marie. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filium: ⁊ vocabis nomen eius Jesum. Et Luc. 2. c. dr̄. Postꝗ̄ impleti sunt dies octo vt circunciderentur puer vocatum est nomen eiuſ Jesus: quod vocatū est ab angelo: p̄uſ ꝗ̄ in vtero conciperetur. Prophetauit ēt Isai. 58. c. qualiter reges debebāt Jesum adorare. Cū muneribus di. Surge illuminare ierusalem: q: venit lux tua. ⁊ gloria dn̄i sup te orta est: q: ecce tenebre operient terrā. ⁊ infra dr̄. Et ambulabunt gētes in lumine tuo: ⁊ reges in splēdore ortus tui: leua in circuitu oculos tuos ⁊ vide oēſ isti cōgregati sunt. venerūt tibi filij tui ď lōge venient: ⁊ filie tue ď latere surgēt: tūc videbis ⁊ afflues ⁊ mirabitur ⁊ dilatabitur cor tuū: qn̄ cōuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gētiū venerit tibi: inundatio camelorum opiet te dromedarij: madiā: ⁊ effa: Oēs ď sabba venient: Aurum ⁊ thus ďferētes: ⁊ laudē dn̄o annūciātes. h ibi. Hoc āt adipletū ē mat. 2. c. vbi dr̄. Magi venerūt ab oriēte Jerosolimā. di. Ubi ē q natꝰ ē rex iudeorum? Et. j. subditur. itrātes dom iuenerūt puerum

cum Maria matre eius: ꝛ ꝓcidentes adorauerūt euȝ. Et apertis thesauris suis obtulerunt ei munera: auꝝ thus ꝛ myrrā. Prophetauit etiaȝ Osee. xj. c. de fuga Christi in egyptū. di. in ꝑsona pris. Ex egypto vocaui filiū meū hoc adimpletuȝ fuit. Matth. 2. vbi dr̄. Apparuit angel⁹ dn̄i in somnis Joseph. di. Tolle pueꝝ ꝛ matrē eius: ꝛ fuge in egyptū: ꝛ esto ibi vsqꝫ dū dicā tibi. Et ꝯsurgens accepit pueꝝ ꝛ mr̄eȝ eius nocte ꝛ secessit in egyptū. Prophauit etiā Jsaias. xj. c. de mirabili sapiētia xp̄i: ꝛ de septē donis. s. s. di. Egredief vga ď radice Jesse. s. virgo Maria: ꝛ flos. s. xp̄s ď radice eius ascēdet: ꝛ regescet sup eum spūs dn̄i: spūs sapiētie ꝛ intellectus: spūs cōsilij ꝛ fortitudinis: spūs sciētie ꝛ pietatis: ꝛ replebit eū spū timoris dn̄i. Hoc aūt adimpletū ē. Luc. 2. c. Ubi stupebāt oēs super prudentia ꝛ responsis eius. Et Jo. 7. dicif. Nunq̄ꝫ locutus est sic hō in isrl̄. Prophauit etiā Jsaias. 35. c. de miraculoꝝ suoꝝ aparitiōe. di. Ecce deus noster veniet ꝛ saluabit nos. tunc aperient oculi cecoꝝ: ꝛ aures surdoꝝ patebunt: tūc saliet sicut ceruus claudus ꝛ apta erit lingua mutoꝝ. Hoc adimpletū est. Matth. xj. c. vbi dicif. Joānes aūt cū audisset in vinculis opa Christi mittēs duos de discipul' suis. s. ad certificādū eos ꝓphia Jsaie ipleta ait illi. Tu es q venturus es: an aliū expectam⁹. Et respōdēs Jesus ait. Euntes renunciate Joāni q̄ audistis ꝛ vidistis. Ceci vidēt: claudi ambulāt: leprosi mūdanf: surdi audiūt: mortui resurgūt pauperes euāgeliçanf. ꝛ beatus q nō fuerit scādeliçat⁹ in me. Et ꝙ ip̄e dn̄s plura miracula fecerit: ꝛ diuersa pȝ. Naȝ Matth. 4. c. dicitur. Circuibat Jesus p villas ꝛ castella ꝛ obtulerūt ei oēs male habentes varijs lāgorib⁹ ꝛ tormētis oppressos: ꝛ q demonia hēant. ꝛ lunaticos ꝛ paliticos: ꝛ curauit eos oēs. Similiter habef Lu. 4. vbi dr̄. ꝙ oēs q habebant infirmos varijs lāgorib⁹ deferebāt ad eū: ꝛ curabanf. Jtē Luc. 6. dicif. Uirtus de illo exibat: ꝛ sanabat oēs. Quātū ad mi

racula q̄ saluator nr̄ cum ho minib⁹ ꝯuersat⁹ opari dignatus ē ex euangelica colligit̄ hystoria: q̄liter ipse tres mortuos suscitauit vz filiam Archisinagogi in domo pr̄is. Matth.9. Mar.5. Luc.8.c. Itē filiū vidue delatū extra portā ciuitatis Naym. Luc.7. c.3⁹. fuit Laçarus fr̄ Marie Mag. q iaz q̄triduan⁹ erat: ꝛ i sepulchro fetebat. Jo.xj. Itē leprosos.xj. inuenit̄ mūdasse. De vno habet̄ Mat. 8. ꝛ Mar.j. Luc.5. De alijs aūt decē: qui dixerūt Jesu p̄ceptor miserere nr̄i. habetur Lu.17. Plures cecos legit̄ illuminasse. de duobus autē Mat.20. dicit̄. Duo ceci sedētes secus viā audierūt: q꞉ Jesus trāsire ꝛc̄. De vno alio dicit̄ Mat.8. Ueniūt bethsaida: ꝛ adducūt ei cecū ꝛc̄. De alio aūt ceco a natiuitate habet̄ Jo.8.9. Demoniacos aūt septē spāl'r liberauit. De duob⁹ hētur Mat.8. Similiter de illo q legionē demonū in se habebat. tāgitur Luc.8. De vno alio qui erat mut⁹. Mat.12. ꝛ Luc.xj. De quodā lunatico q non poterat liberari nisi in oratiōe ꝛ ieiunio Mat.9.c. Itē d̄ q̄dā spū imūdo ab hoīe i synagoga iudeo. eiecto: tāgit̄ Ma.j. Itē de filia mulieris cananee ad istātiā matris sanate habet̄ Mat.11. ꝛ Mar.7. Itē ad lr̄az narrat̄ Luc.8. q vnā legionē eiecit demonuz. Et hoc dī Matth.5. Itez cū socrus Simonis teneretur magis febribus impauit dominus febri ꝛ ꝯtinuo surgēs ministrabat illis. Matth.8. Mar.j. Luc.4. Itē paraliticū cū aū euz p tegulas dimissuz liberauit. Mat.9.ꝛ.4. Luc. 5. Itē idropicū duz sabbato comederet in domo pharisei sanauit. Luc.14. Itē hominē manū aridā habentē extēdere eā fec. Matt.13. ꝛ Mar. 4. Itē hoiez lāguidū p.30. annos in piscina sanauit. Luc. 13.c. Itē sanauit seruū cēturionis q iacebat ꝛ male torquebat̄. Joā.5.c. Itē incuruatā mulierē: nec sursum respicē valentem erexit. Mat. 8. Itē surduz fecit audire ꝛ mutū loqui Matth.9. Item filiū reguli de capharnaum incipientez mori ad vitaz reduxit. Jo.4. Itē fluxum sanguinis in muliere emoroissa

cessarī fecit ad tactū fimbrie vestimenti. Mat. 9. ⁊ Mar. 5. Item tempestate valida ipso dormiente in mari cōmota. Imperauit mari ⁊ statiz mare ⁊ venti obedierunt ei. Mat. 8. Luc. 8. ⁊ Mar. 4. Item ambulauit discipulis mirātibus supra mare: ⁊ Petrū ambulare fecit: ⁊ incipiētē mergi manu extēsa saluabit. Math. 14. Itē pulchrū miraculū ōndit illis tribus Apostolis in sua transfigura tione. Matth. 17. ⁊ Mar. 9. Itē de qnqꝫ panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹. qnqꝫ milia hoiuz saturauit: ⁊ sublati fuerūt. 12. cophini fragmentoꝝ. Mat. 14. c. ⁊ Mar. 6. Luc. 4. ioan. 6. itē q̈ttuor milia hoiuz alia vice refecit de septē panib⁹ ⁊ paucis piscibus: ⁊ supfuerunt septē sporte de fragmētis plene. Mat. 15. ⁊ Mar. xj. itē auriculā p Petrū seruo pricipis abscisaz benigne restituit: ⁊ Petrū sup hoc increpauit. Luc. 22. c. Prophanit vltra predicta isaias de ipsius futurorū precognitione. di. c. Item que sunt futura in alijs: ⁊ supra se prenunciabit. Hoc adimpletum fuit Luc. 19. di. Uidēs iesus ciuitatem fleuit super illaz di. Qr si cognosceres ⁊ tu ⁊ nūc hec abscōdita sunt ab oculis tuis. ⁊ infra ibi di. Et ecce inimici tui circundabunt te vallo. ⁊ coangustabūt te vndiqꝫ ⁊ prosternēt te: ⁊ nō relinquet lapis sup lapidem. Qd totū verificatuz fuit in bello Titi ⁊ Uespesiani contra iudeos siue ierlēz. itē prenunciauit de magnis opibus Apostoloꝝ post mortē suā io an. 14. di. Qui credit in me: opa q̄ ego facio ⁊ ipe faciet: ⁊ maiora hoꝝ faciet. Qd verificatū fuit: qr cuz xp̄s tres solos mortuos suscitauerit. Beat⁹ Andreas vt hr̄ in ei⁹ legēda. 46. mortuos in mari submersos simul ⁊ semel resuscitauit. Silr̄ ad vmbram Petri: vt hr̄ Act. 6. c. Oēs infirmi sanabant: a q̄cūqꝫ infirmitate detinebant. Prenunciauit ēt traditionē suaz di. Mar. 14. c. Unus vestrū me traditurus ē. Silr̄ pnunciauit qꝫ tertia die resurgeret di. Luc. 18. c. Tradet fili⁹ hominis pncipib⁹ sacerdotum ad flagellādū ⁊ crucifigēduz ⁊ tertia die resurget. ⁊ Ma.

12. dū exprobraret iudeos si/
gna q̄rētes dixit. Generatio
p̄ua ꝛ peruersa ꝛ adultera: si
gnū q̄rit: ꝛ signū nō dabit ei
nisi signū ione ꝓphe: q: sic io/
nas fuit trib⁹ dieb⁹ ꝛ tribus
noctib⁹ i vētre Ceti. sic fili⁹
hois erit trib⁹ dieb⁹ ꝛ trib⁹
noctib⁹ in corde terre. Que
oīa vt clare pꝫ in Euāgelistis
adimpleta sunt. Prophauit
insup Salomō Sapien. de
cognitōe secretoꝝ cordis di.
Dēs cogitatiōes noxias ipse
scrutabit. Qd adimpletū fu
it. Luc. 7. vbi legit ꝙ cū Si
mon leprosus murmuraret
in corde suo di. Si hic esset
ꝓpha sciret vtiqꝫ: q̄ ꝛ q̄lis ē
mulier q̄ tāgit eū: q̄m pecca/
trix ē: qd cognoscēs xp̄s di/
xit. Symoni hēo aliqd tibi
dicer ꝛc. Et alibi: dicebat iu
deis: vt qd cogitatis mala in
cor. ve. Silr ꝛ alibi di. Ui/
dēs iesus cogitatōes eoꝝ ꝛc.
Prophauit et de ipo Dauid
ꝓpha di. p̄s. Angelis su. de⁹
man. de te: vt custo. te in oib⁹
vis tuis. Hoc āt adimpletū
fuit. Mat. 4. vbi post tēta/
tiōeꝫ diaboli di. Et ecce An/
geli ministrabāt ei. Propha
uit et Hieremias. 9. c. de ei⁹
traditiōe p frēꝫ suū spūalēꝫ
dicēs. Frater supplātās sup
plātabit: in ore loquet paceꝫ
cū ꝓrio suo: ꝛ occulte ponet
ei insidias. Cū quo ꝯcordās
ꝓpha dicebat. p̄s. 54. Q m̄
si inimic⁹ meus maledixisset
mihi sustinuissem vtiqꝫ. Et si
hiꝫ q oderat me sup me mala
locut⁹ fuisset abscōdisseꝫ me
forsitā ab eo. Tu vō hō vna/
nimis dux me⁹: ꝛ not⁹ me⁹.
Qui simul mecū dulces ca/
piebas cibos: i domo dei am
bulauim⁹ cū cōsensu: h̄ totū
adimpletū fuit in traditiōe
xp̄i p Judā: q vt habet Ma.
26. Osculo ꝛ salutatiōe xp̄m
tradidit. dicens. Aue rabi: ꝛ
osculat⁹ ē eū. Cui xp̄s dixit.
Amice ad qd ve. Prophauit i
sup zacharias. xj. c. d precio
ei⁹ vēditio. di. Apphenderūt
merce. meā. 30. argēteis. hoc
adimple. fu. Mat. 26. c. vbi
di. At illi ꝯstituerūt ei. s. iu/
dei. 30. argenteos. Propha/
uit et Salomō Sapien. 16.
c. de ꝯmuniōe corpis xp̄i ad
discipulos dicēs figuratiue.
Panē de celo p̄stitisti eis oē
delectamentū in se habēteꝫ.
Hoc adimpletū fuit Lu. 22.
vbi di. Accipite ꝛ mādūcate

hoc est corpus meũ qḋ ꝑ vobis tradet. Prophetauit insup Dauid de tribulatiõe sua in psal. dicens. Anxiat⁹ est in me spirit⁹ me⁹ cõturbatũ est cor meũ. Hoc adimpletũ fuit Mar. 14. ⁊ Matthe. 26. c. vbi xp̃s cũ esset in orto dixit apostolis suis. Tristis est anima mea vsq̧ ad mortem ⁊c. Prophetauit ẽt Isaias. 53. ḋ eius spontanea oblatione ad mortẽ dicẽs. Oblat⁹ est qm̃ ipse voluit. Hoc adimpletuz fuit. Mar. 14. c. ⁊ Mat. 26. vbi Christ⁹ dixit apostolis. Surgite eamus: ecce qui me tradet prope ẽ. Prophetauit etiã zacharias. 13. c. de fuga ⁊ dispsiõe oiuz Apostoloꝝ di. Percutiã pastorẽ ⁊ dispergẽtur oues gregis. Similiter ꝑpheta Dauid dixit. Longe fecisti notos meos a me: posuerũt me abhominationẽ sibi. Et alibi dixit. Extrane⁹ fact⁹ suz fratrib⁹ meis: ⁊ peregrin⁹ filijs matris mee. Hoc adimpletũ fuit. Matth. 20. vbi dicit. Tũc oẽs discipuli relicto eo fugerũt. Prophetauit etiã Jeremias de casu iudeorũ retrorsuz. Jere. 26. c. dicẽs Dñs mecuz est tanq̃ bellator fortis. Jdcirco qui me persequunt cadent. Hoc adimpletũ fuit. Joã. 18. vbi dicit. Cõtinuo oẽs ceciderũt retrorsũ. Similiter ꝓphetauit Jeremias. 17. c. dicẽs. Cõfundantur oẽs q me ꝑsequunt ⁊ nõ cõfũdar ego: paueãt illi ⁊ nõ pauea ego. Induc super eos ⁊c. Hoc adimpletũ fuit. Jo. 18. c. vbi dicit. Cũ aũt dixisset. Ego sũ: iteꝝ ceciderũt oẽs retrorsũ. Prophetauit etiã ḋ maxille xp̄i ꝑcussiõe ante Annã per vnũ ministroꝝ. Trenorũ. 3. dicẽs. Dabit ꝑcutienti se maxillã: saturabit obprobrijs. Hoc adimpletuz fuit. Joã. 18. c. vbi dicit. Hec cuz dixisset: assistẽs vn⁹ ministrorũ dedit alapã Jesu dicens. Sic respõdes pontifici. Prophetauit insup Jsaias. 43. c. decius mirabili patiẽtia ⁊ benigna rñsione in maxille ꝑcussione dicẽs. Patiẽs fui ⁊ nõ impie locutus sũ: ꝯtra percutientẽ me. Hoc adimpletum fuit. Joã. 18. c. vbi dicit. Tũc respõdit ei Jesus dicens. Si male dixi: testimoniuz perhibz de malo. si aũt bene: quid me cedis? Prophetauit etiaz Dauid de duobus falsis testi

bus in domo Caiphe contra Christū insurgentibus dicēs Insurrexerunt in me testes iniqui ꝛ mentita est iniquitas sibi. Hoc adimpletū fuit. Mat.26. vbi dicitur. Stabat autem Jesus ante Cayphan principem vbi scribe ꝛ pharisei: ꝛ omne concilium querebant falsum testimoniuꝫ aduersus Jesuꝫ: vt ei morti traderēt. Nouissime autē venerunt duo falsi testes: et dixerunt. Hic dixit qꝛ possum destruere templum dei: ꝛ in tribus diebus reedificare illud: ꝛ non erat conueniens testimonium eorūꝫ. Prophetauit ēt Isaias.53.c. de eius silentio ꝛ taciturnitate coram Caipha cum interrogaretur ab eo: vt falsis testibus responderet dicēs. Tanq̄ꝫ ouis ad occisionē ductus est: ꝛ sicut agnus corā tondente se obmutuit: ꝛ nō aperuit os suum. Quod etiam prophetauit Dauid dicens. Ego āt tanq̄ꝫ surdus non audiebam: ꝛ sicut mutus nō aperiēs os suuꝫ. Hoc adipletū fuit. Mat. 26.c. vbi cū caiphas diceret iesu. Nihil rn̄des ad ea q̄ isti testificāt aduersus te. Sequtur Jesus autē tacebat. ꝛ nō rn̄dit ei ad vllū v̄bū ita vt ēt miraret̄ p̄ses. Prophetauit etiā Job.16. de ꝑcussiōe faciei christi: ꝛ quomō debebāt eaꝫ ꝯspuere. dicēs. Faciē meaꝫ ꝯspuere nō verētur: ꝑcusserūt maxillā meā ꝛ saturati sūt pēis meis. Hoc idē plēi⁹ prophetauit Isaias.50.c. dicēs. Corp⁹ meū dedi ꝑcutientib⁹: ꝛ gēas meas velantib⁹: faciē meā nō auerti ab increpātib⁹ ꝛ ꝯspuētib⁹ in me: dn̄e deus auxiliator meus: ꝛ ideo nō suꝫ ꝯfusus: ꝛ posui ꝯ͂ eos faciē meam vt petrā durissimam. Hoc adimpletum fuit Matth.26.c. vbi dr̄. Tūc expuerūt oēs in faciē eius: ꝛ colaphis eū cedebāt ꝛ palmas in faciē eius dabāt dicētes. Prophiza nobis Christe qs ē q te percussit? Prophetauit etiā Dauid. p̄s.2. de ꝯcordia ꝛ pace Pilati ꝛ Herodis ex trāsmissiōe Jesu ad Herodē dicens. Astiterunt reges terre ꝛ principes ꝯuenerunt in vnū aduersus dominū: ꝛ aduersus Christū eius. Hoc adimpletū fuit. Luc.23. c. vbi dicitur. Pilatus autē audiēs ꝙ Jesus galile⁹ esset: cogno-

uit quod de Herodis pote
state esset τ remisit eum ad
Herodem qui τ ipse hieru-
salem is erat illis diebus τ
infra subditur. Et facti
sunt amici. Herodes τ Pila
tus in illa die. Prophetauit
etiā egregie Isaias.53.ca.de
crudeli τ vniuersali corporis
xp̄i flagellatione p peccatis
nostris suscepta.di. Nō erat
ei species neq; decor. τ vidi-
mus eū despectum: τ nouissi
mū viroꝝ. virū: doloꝝ: τ scien
tē infirmitatē. vere lāguores
nostros ipse tulit: τ dolores
nrōs ipse portauit: τ nos re-
putauim⁹ eū tanq̄ leprosum
τ pcussū a deo humiliatum.
Ipe autē vulnerat⁹ ē pp iniq
tates nostras. attritus est pp
scelera nr̄a: disciplina pacis
nostre sup eū cuius liuore sa-
nati sumus oēs nos: q̄si oues
errauim⁹ vnusquisq; in viā
suā declinauit τ posuit dn̄s
in eo inīqtatē omniū nostrū
Hoc idē optie pbauit. Job.
16. ca. di. Collegit inimicus
meus furorē suū in me: τ cō-
minās mihi infremuit ꝯtra
me dētib⁹ suis Hostis meus
terribilibus oculis intuitus
ē me aperuerūt super me ora
sua: τ ex pbrātes pcusserunt
corpus meū: τ saturati sunt
penis minis: ꝯclusit me deus
apud iniquos τ māib⁹ impio
rū me tradidit. Ego ille quon
dā opulētus repēte cōtritus
sum. tēuit ceruicē meā: ꝯfre-
git me q̄si insignū Circunde-
dit me lāceis suis. τ ꝯuulne-
rauit lumbos meos: τ effu-
dit in terrā sanguinē meum.
Cōcidit me vulnere sup vul-
nus: τ irruit in me q̄si gigas
Hoc totū adipletū fuit Joā.
14. ubi dicitur. Tūc ergo ap
ꝑhendit pilatus Jesū τ fla-
gellauit eū. Prophetauit in-
super Salomō can.3.c. de co
ronatiōe xp̄i p spineā coronā
in ꝑsona Eccle. di. egredimi
ni τ videte filie syon regē Sa
lomonē i diademate suo quo
corōauit eū mater sua: in die
desponsatiōis illius Hoc ad
impletū fuit Joan.16. ubi di
citur. Et milites plectētes co
ronā de spinis imposuerunt
capiti eius. τ veste purpurea
circūdederūt eū τ veniebāt
ad eum τ dicebāt. Aue rex iu
deoꝝ. pphetauit Salomō de
morte xp̄i pcrucē turpissimā
que erat mors latronū di.
Sapi.2.ca. Morte turpissi-

ma cōdēnem⁹ eū Quod etiā magis specifice prophetauit Hieremias.xi.c.in persona dn̄i dicens. Cogitauerūt sup me cōsilia dicētes. Venite mit tamus lignū.i.crucē in panē eius.i.in crucifixionē corpo ris eius. ꝛ tradam⁹ eū de ter ra viuētiū ꝛ nomē eius nō me moret amplius. hoc ad im pletū fuit Joan.19.c.ubi di citur. Tūc tradidit eis pila tus Jesū vt crucifigeret sus ceperūt autē Jesū: ꝛ ꝑduxe rūt: ꝛ baiulās sibi crucē ēxi uit in eū q dicitur Caluarie locus id ē in golgata. vbi eū crucifixerunt. Prophetauit etiā Dauid de mō crucifixio nis xp̄i di. Foderūt mānus me as ꝛ pedes meos hoc adim pletū fuit. Matth.27.c.vbi dicit. Tūc autē crucifixerūt eū: vbi ait glo. Fodiēdo. vz di ris clauis man⁹ eius ꝛ pedes Prophetauit etiā ysa.53.de eius iniq̄ sociatiōe in morte dicēs Ipse tradidit in morte aiā suā ꝛ cū sceleratis depu tatus ē hoc ipletū fuit Lu.23 c.vbi dr̄. Ducebant cum eo duo alii nequā: vt simul cruci figerent. ꝛ Matth.27. c.dr̄. Tūc crucifixi sunt cū eo duo latrōes. vnus a dextris aliusq a sinistris. Prophetauit etiā Dauid in ps̄. de sorte ponēda in vestibus xp̄i. dicēs. Diuise rūt sibi vestimēta mea ꝛ sup vestē meā miserūt sortē: Hoc impletū fuit Joan.19.c. vbi dicitur. Milites autē cū cru cifixissent eū acceperūt vesti mēta eius. fecerūt quattuor partes vnicuiq militi partē ꝛ tunicā. Erat autē tunica in cōsutilis ꝛ desup cōtexta per totū: dixerūt autē ad inuicē nō scindam⁹ eam. sed sortia mur de illa cuius sit: Prophe tauit etiam ysai. 53. ca. De iniuriaꝝ remissiōe: ꝛ de chri sti pro inimicis ad patrem supplicatione dicens. Ipse multorū peccata tulit ꝛ pro transgressoribus exorauit. Hieremia insuper. decimo octauo. capitulo. in persona domini hoc idem Prophe tauit di. Nunquid reddi tur pro bono malum: quia fo derunt foueam idest prodi tionem anime mee? Recorda re quod steterim in conspe ctu tuo vt lo.pro.eis.bonum ꝛ.a.in.t.ab eis hoc impletū fuit. Luce.23.c. vbi dicitur. Jesus autē dicebat. pater di

mitte illis: nō. n. sciunt quid faciunt. prophetauit ēt Salomon de capitis motiōe iudeorum ex derisione ꝯ xp̄m pendentem in cruce. Sapien. 2. ca. dicēs. Circūueniamus ergo iustum. qm̄ inutilis est nobis: ꝛ ꝯtrius operibus nr̄is: ꝛ improperat nobis peccata legis: ꝛ diffamat in nos peccata discipline nostre. ꝓmittit se scientiam dei hr̄e. ꝛ filium dei se nominat. factus est nobis in ꝯdictionem cogitationum nr̄arum: grauis est nobis ēt ad videndum qm̄ dissimilis est alijs vita illius. tanq̄ nugaces extimati sumus ab illo: ꝛ abstinet se a vijs nr̄is tanq̄ ab immunditijs: ꝛ profert nouissima iustorum: ꝛ gloriatur se patrē habere deum videamus ergo si sermōes illius veri sunt: ꝛ temptemus que ventura sunt illi: ꝛ sciemus que erunt nouissima illius. Si. n. est verus dei filiꝰ suscipiat eum: ꝛ liberabit eum de manibus contrariorū: cōtumelia ꝛ tormento interrogemus illum: vt sciamus reuerentiam illius: ꝛ ꝓbemus patientiam eius: morte turpissima ꝯdemnemus eū: erit enim ei respectu s ex sermonibus illius. hoc. n. cogitauerunt ꝛ errauerunt: excecauit enim illos malitia illorum. ꝛ nescierunt sacr̄a dei: nec mercedem sperauerunt iusticie: nec iudicauerunt honorē aiarum sanctarum. hec ibi. Cui concordans Dauid in ps̄. 21. dixit. Omnes vidētes me deriserūt me: locuti sunt labijs ꝛ mouerūt caput. Hoc totū adimpletum fuit. Matthei. 27. ca. vbi di. Pretereuntes aūt oēs blasphemabant eū: mouentes capita sua. ꝛ dicētes. Uah qui destruis tēplū dei: ꝛ in triduo illud reedificas. salua temetipsum si filiꝰ dei es. descende de cruce. Similiter ꝛ principes sacerdotum illudentes ei cum scribis ꝛ senioribus dicebant. Alios saluos fecit: semetipsum non pōt saluum facere: si rex israel est descendat nunc de cruce ꝛ credimus ei: cōfidit in deo: liberet eum si vult. Dixit. n. qꝛ filius dei sum. Prophetauit ēt Dauid in psal. depotationem xp̄i p fel ꝛ acetum. di. Dederunt in escam meam fel: ꝛ in siti mea potauerunt me aceto. Hoc impletū fuit Jo.

19.cap.vbi dr̄.Sciēs Jesus q2 oia iam cōsumata sunt: vt scriptura impleretur dixit. Sitio. Uas ergo tunc positum fuit aceto plenū. Illi aūt spongiam aceto plenam isopo circumponentes. obtulerunt ori eius. Cum aūt accepisset Jesus acetuz dixit. Cōsumatuz est. hec ibi. Prophetauit insuper ysa. tredecimo capi. de solis obscuratione ꝛ tenebris futuris. i christi crucifixione. dicens. Tunc enim stelle celi ꝛ splendor earuz nō extendent lumē suū. tūc obtenebrabit sol in ortu suo: ꝛ luna nō splēdebit i lumine suo: ꝛ ostendam superbiam infidelium ꝛ arrogātiā eoꝝ humiliabo. Hoc impletū fuit Luce vicesimotertio cap. vbi dr̄ Hora āt sexta tenebre facte sunt in vniuersa terra vsqꝫ in horam nonam: ꝛ obscuratus est sol: ꝛ velū tēpli ꝑ medium scissum est. Prophetauit ēt ysai. de spiritus xp̄i emissiōe cū valido clamore ꝛ dolore. Egredieť spūs eius ab eo. cū valido clamore. tanqꝫ spūs ꝑturiētis. Hoc impletū fuit Luce. 23. capit. vbi dicitur. Jesus aūt clamās voce magna dixit: Pater in manus tuas cōmēdo spūm meum. ꝛ hec dicēs exspirauit. Mar. quoqꝫ decimoquarto ca. dr̄. Hora aūt nona exclamauit Jesus voce magna dicens. Heloy heloy. lamazabatani qđ est interpretatū. deus meus. deus meus. vt qd dereliquisti me? ꝛ iterum emissa voce magna exspirauit. Prophetauit ēt Job decimosexto capit. de latere xp̄i post eius mortē trāslanceatōe dicens. Circūdedit me hostis lancea sua: ꝛ vulnerauit lumbos meos: ꝛ effudit in terra sanginē meū ꝛ viscera mea: hec ibi. Hoc impletū fuit Jo. decimonono cap. vbi dr̄. Milites āt cum venissent ad Jesum ꝛ viderent eū iā mortuū: nō fregerunt eius crura. Sed vnꝰ militū lancea latus eius aperuit: ꝛ ꝯtinuo exiuit sanguis ꝛ aqua. Prophetauit insuꝑ Dauid in p̄s. ď descēsiōe xp̄i ad inferos: ꝛ de cōtrafactōe portarum inferni di. Attollite portas principes ve. ꝛc. ꝛ i alio p̄s. dixit. Portas creaꝫ ꝛ vectes ferreos ꝯfringam. Hoc impletū fuit. vt hētur in symbolo Apostoloꝝ: qꝛ Je

ornas bõis opibꝰ:q̄ deo ⁊ angelis p̄sentāda ē in celis?qre aiaꝫ tuā vilipēdis ⁊ ei carnē tuā p̄ponis?Certe dn̄aꝫ ancillari:⁊ ācillā dn̄ari magna abusio ē. ¶ Scd̄o etiā dico ꝙ lex christiana ordiat hoieꝫ ad seipsū sup oēm aliā legeꝫ quātū ad obiectionē. Dis ordo ꝭꝫ ph̄ꝫ.2.de aia exigit: ꝙ q̄libꝫ potētia respiciat suum obiectū:sicut auris sonū:visus colorē:⁊ hmōi.Cū igitͬ in hoie sit potētia itellectiua. ⁊.6.ethi.obiectū intellectus sit veꝝ nō simplr̄ creatū sed increatū ꝭꝫ theologos. tunc hō dr̄ in seipso bn̄ ordinatus cū potētia sua itellectiua hꝫ ⁊ credit veꝝ ⁊ bonū icreatū ꝓ vltima sua felicitate hunc ordinē obseruat xp̄iana lex:q̄ tenet solū veꝝ ⁊ bonū increatū qd̄ deꝰ ē esse simplr̄ obiectū humāi intellectꝰ ⁊ voluntatis:quē ordinē nequaq̄ꝫ:vt sup̄ visū ē.obseruat lex iudaica seu Machometi : q̄ tenet exp̄sse bonū terrenū ⁊ creatū oē obiectū felicitatis ipsius humāi intellectꝰ ⁊ voluntatis ꝓph̄a dicēte. Oculos suos statuerūt declinare in terrā.Ex qbus etiā pꝫ fidem xp̄ianā oi alia fide p̄fectionē eē. ¶ Tertio deniq̄ꝫ dico ꝙ lex xp̄iana sup oēm aliā legeꝫ ordinat hoieꝫ ad seipsū quantū ad imitationē. Tūc enim ꝭm Augustinū lib.de verbis dn̄i qlibꝫ dr̄ bn̄ ordinatꝰ:cum nō tm̄ deū respicit.Sꝫ cum imitatͬ vestigia eius bōitatis Proinde Gen̄.1.dr̄. q: deus creauit hoieꝫ ad imagineꝫ ⁊ silr̄itudinē suā. Nā imago ↄsistit in nālibus.Silr̄itudo uero in gratuitis:seu imago denotat substantiā.silr̄itudo vero actū.Ex quo pꝫ ꝙ tūc hō dr̄ p̄fecte ordinatus in seipso cū in se hꝫ actualē dei silr̄itudinē quātū ad opa exteriora Ad hoc ordiat hoieꝫ lex xp̄iana.Un̄ Apostolꝰ ad Ephe.5. ait. Imitatores dei estote sicut filij carissimi. Oppositū faciunt oēs alie secte ꝓpter qd̄ ↄcluditͬ ꝙ xp̄iana lex v̄issima ē.Ex p̄dicto igitͬ.5.argumēto.vꝫ ordinationis apparet ꝙ cū xp̄ianoꝝ fides ordinet hoieꝫ in deū.in ꝓximū ⁊ in seipsū. Oppositū vero faciāt oēs alie leges : sola ipsa v̄issima esse demōstratͬ. Q nē triplicē christiāe fidei ordinē vꝫ. diuinalem : proximalem

ꝛ spālē:mihi ꝛ vobis largiri dignet̃ infinita clemētia diuine maiestatis:cui semꝑ sit oīs laus ꝛ gloria: in secula seculorum. Amen.

℄ Feria quinta post dominicam quinquagesime:de q̈rta excellentia. vz de veritate ipsius sanctissime fidei.

Amen dico vobis. non inueni tātā fidez in israel. Scribuntur hec verba Matth. 8. ꝛ in euangelio occurrētis ferie d̄clarata moraliter hystoria euāgelica: ꝛ applicata ad materiā fidei quā verbi dei p̄dicator mō tuo d̄clarabis: dicere poteris. Postq̄ in supioribus sermonibus declarauimus. 5. argumēta veritatē sacratissime fidei xp̄iane demōstrātia: habeo in p̄nti sermōe ex quo sacrū euāgeliū singulariter de virtute fidei spālez facit mētionē declarare simpliciter sextū argumētuz: qđ miro mō est demōstratiuū veritatis ipsius fidei bn̄dicte: qđ vtiq̄ argumētū erit validissimū. ꝛ isuꝑ erit ad audiēdū valde mirabile ꝛ stupēdū cuius argumenti tam stupendi declaratio talis erit.

℄ De sexto argumento quo ostenditur ꝙ sola xp̄ianoꝝ fides vera est ꝛ salutifera.

Sextum argumētū in p̄nti feria in ordine d̄clarādū: quo singulariter oñdet̃ solā fidē xp̄ianoꝝ verissimā eē: ꝛ ñ alterā dr̄ argumētū cōpletiōis: ꝑ declaratiōe huius sexti argumēti demōstrātis simpl'r fidē xp̄ianoꝝ eē verissimā: ꝛ nō alterā. Primo ꝛ ante oīa occurrunt mihi verba Nico. de lira in suo tractatulo quē facit ꝯ iudeos dicētis. Quotiēs inq̄t aliqua scriptura denunciat aliq̄d esse futurū determinat tp̄s locū: ꝛ modū. Si oīa p̄dicta simul ꝯcurrāt manifeste pz qđ illud qđ p̄dcm̄ fuerat verissimū ē. h ille. pz sic h regula. Nā qñ aliq̄s medicus: seu astrologus p̄dixit aliq̄ hora ꝛ tpe aliq̄d futuꝝ eē. si illud eo mō aduenerit q̄ p̄dcm̄ fuit ꝑfecto certa fides ꝛ i dubia eidē medico vl' astrologo adhibet̃ ꝙ v̄a dixerit: ꝛ insuꝑ ꝙ eoꝝ sñia seu ꝯsiliū verissimum fuit. Quo p̄suppositio: certū ē ꝙ sacra scriptura seu vetus testm̄ p̄dixit aduētus

incarnatiõis filij dei: ⁊ natiuitatē: ⁊ locū ⁊ moduz. Que oia cū simul venerint vt imediate patebit: ⁊ cōpleta sint necessario concludit̃ q̄ sola xp̄ianoꝝ fides verissima apparet sup oēm aliā fidez. ⁊ p oīs ab oībus q saluari debet tenēda est. Et q̄ realiter oēs pphie de filio dei incarnādo in xp̄o incarnato cōplete sint māifeste d̄mōstro. Incipiēdo ab eius ↄceptiōe vsq₃ ad suū aduētū iudicij gn̄alis. Obsecro te tn̄. O predicator euangelice veritatis: vt reponas memorie oia q̄ dicturus sum seu per gratiam infusam: seu per aliquē modū artificiatuz qm̄ hec apparebūt populis tam mirabilia: q₃ stupēda. Et insup miro mō accedēt eoꝝ corda ⁊ aīos ad simplr credēdū ⁊ sine alia glo. ea que sunt fidei xp̄iane. Incipiēs igitur ab initio vsq₃ ad finem: de oibus his que de saluatore nr̄o pphata sunt: ⁊ adimpleta dico O popule xp̄iane. q̄ ante xp̄i aduentū pphatum fuerat ab Isaia cōceptio saluatoris tui de virgine: qui in. 7. c. p̄dixit. Ecce virgo ↄcipiet ⁊ pariet filiū ⁊c. hoc. n. adimpletum est. Nam Luc. j. Cū virgo Maria q̄reret ab angelo gabriele qūo fiet istud qm̄ virum non cognosco. Rn̄dens angelus dixit ei. Spūs. s. superueniet in te: ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Similr vt hētur Mat. i. Cū Joseph spōsus Marie cogitaret sup eius cōceptionem: vt ibi dr̄. Ecce angelus dn̄i in somnis apparuit ei dicēs. Joseph fili Dauid noli timere accipere Mariam ↄiugem tuā. qd̄. n. in ea natū est: de spū. s. ē. hec ibi. Prophetauit. Et Isaias eius natiuitatē. Luc. 9. c. di. Paruulus natus est nobis. ⁊ filius datus est nobis. Cuius ptās sup humerū eius: ⁊ vocabit̃. Admirabilis deus fortis ⁊c. Hoc adimplemētū est. Luc. 2. vbi dr̄. Factū ē āt cū eēnt ibi impleti sunt dies Marie vt pareret: ⁊ pepit filium suū p̄mo genitū hec ibi pphauit ⁊ Micheas ppha. Locū sue natiuitat̄. Mich. 5. c. di. Et tu bethleē terra iuda: nequaq₃ minima es in p̄ncipibus iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populū meū israel. h ibi. Hoc adimpletū ē: Mat. 2. c. vbi dr̄. Cū aūt Herodes

Rex. sciscitaret a scribis sacerdotū vbi xp̄s nasceret dixerunt ei. In bethleē iude. Sic n. scriptū est p pp̄ham. Et tu Bethleē terra iuda: nequaq̄ minima es in principibus iuda. Ex te. n. exiet dux q regat populū meū israel. hec ibi. Prophetauit ēt Balaaz Numeri. 24. q in natiuitate xp̄i stella noua orief. dicēs. Orietur stella ex Jacob: ꝛ exurget rex ex israel. Hoc adimpletū ē. Mat. 2. c. vbi dicif. Uidimus stellā eius in oriēte. Prophetauit etiā Isaias. q xp̄s nasceref inter bouem ꝛ asinū dicēs. Isai. j. c. Cognouit bos possessorē suū: ꝛ asin⁹ p̄sepe dn̄i sui. Israel aūt non cognouit me hoc adimpletuz est. Luc. 2. c. vbi dr̄. Peperit filium suum p̄mogenitū. ꝛ pānis eū inuoluit: ꝛ reclinauit eum in presepio: q: nō erat ei locus in diuersorio: in quo. s. presepio: f̄m doctores simul erat bos ꝛ asinus. Prophetauit insup Abachub. 3. c. d ei⁹ noie di. Ego aūt gaudebo in dn̄o: ꝛ exultabo in deo Jesu meo. Hoc adimpletum fuit. Luce. 1. c. vbi angelus dixit Marie. Ecce cōcipies in vtero ꝛ paries filium: ꝛ vocabis nomen eius Jesum. Et Luc. 2. c. dr̄. Postq̄ impleti sunt dies octo vt circuncideretur puer vocatum est nomen eiꝰ Jesus: quod vocatū est ab angelo: p̄uꝰ q̄ in vtero conciperef. Prophetauit ēt Isai. 58. c. qualiter reges debebāt Jesum adorare. Cū muneribus di. Surge illuminare ierusalem: q: venit lux tua. ꝛ gloria dn̄i sup te orta est: q: ecce tenebre operient terrā. ꝛ infra dr̄. Et ambulabunt gētes in lumine tuo: ꝛ reges in splēdore ortus tui: leua in circuitu oculos tuos ꝛ vide oēs isti cōgregati sunt. venerūt tibi filij tui d lōge veniēt: ꝛ filie tue d later surgēt: tūc videbis ꝛ afflues ꝛ mirabif ꝛ dilatabif cor tuū: qn̄ cōuersa fuerit ad te multitudo maris: fortitudo gētiū venerit tibi: inundatio camelorꝫ opiet te dromedarij: madiā: ꝛ effa: Oēs d saba veniēt: Aurꝫ ꝛ thus ōferētes: ꝛ laudē dn̄o annūciātes. h ibi. Hoc āt adipletū ē mat. 2. c. vbi dr̄. Magi venerūt ab oriēte Jerosolimā. di. Ubi ē q nat⁹ ē rex iudeorꝫ? Et. j. sub dif. itrātes do. iuenert puerꝫ

cum Maria matre eius: ꝛ p
cidentes adorauerũt eũ. Et
apertis thesauris suis obtu
lerunt ei munera: aurũ thus
ꝛ myrrã. Prophetauit etiam
Osee. xj. c. de fuga Christi in
egyptũ. di. in psona pris. Ex
egypto vocaui filiũ meũ hoc
adimpletum fuit. Matth. 2.
vbi dr. Apparuit angelus dñi
in somnis Joseph. di. Tolle
puerũ ꝛ matrẽ eius: ꝛ fuge in
egyptũ: ꝛ esto ibi vsq; dũ di
cã tibi. Et ꝯsurgens accepit
puerũ ꝛ mrẽ eius nocte ꝛ se
cessit in egyptũ. Prophauit
etiã Jsaias. xj. c. de mirabi
li sapiẽtia xpi: ꝛ de septẽ do
nis. s. s. di. Egredieť vga ð ra
dice Jesse. s. virgo Maria: ꝛ
flos. s. xp̃s ð radice eius ascẽ
det: ꝛ regescet sup eum spũs
dñi: spũs sapiẽtie ꝛ intelle
ctus: spũs cõsilij ꝛ fortitudi
nis: spũs sciẽtie ꝛ pietatis: ꝛ
replebit eũ spũ timoris dñi.
Hoc aũt adimpletũ ẽ. Luc.
2. c. Ubi stupebãt oẽs super
prudentia ꝛ responsis eius
Et Jo. 7. dicit. Nunq̃ locu
tus est sic hõ in isrl. Propha
uit etiã Jsaias. 35. c. de mira
culorũ suorũ aparitiõe. di. Ec
ce deus noster veniet ꝛ salua
bit nos. tunc aperient oculi
cecorũ: ꝛ aures surdorũ pate
bunt: tũc saliet sicut ceruus
claudus ꝛ apta erit lingua
mutorũ. Hoc adimpletũ est.
Matth. xj. c. vbi dicit. Joã
nes aũt cũ audisset in vincu
lis opa Christi mittẽs duos
de discipulis suis. s. ad certifi
cãdũ eos ꝓphia Jsaie ipleta
ait illi. Tu es q vẽturus es:
an aliũ expectamus. Et respõ
dẽs Jesus ait. Euntes renun
ciate Joãni q̃ audistis ꝛ vi
distis. Ceci vidẽt: claudi am
bulãt: leprosi mũdant: surdi
audiũt: mortui resurgũt pau
peres euãgelizant. ꝛ beatus
q nõ fuerit scãdelizatus in me.
Et ꝙ ipe dñs plura miracu
la fecerit: ꝛ diuersa pz. Nã
Matth. 4. c. dicitur. Circui
bat Jesus p villas ꝛ castella
ꝛ obtulerũt ei oẽs male ha
bentes varijs lãgoribus ꝛ tor
mẽtis oppressos: ꝛ q demo
nia hẽant. ꝛ lunaticos ꝛ pali
ticos: ꝛ curauit eos oẽs. Si
militer habeť Lu. 4. vbi dr.
ꝙ oẽs q habebant infirmos
varijs lãgoribus deferebãt ad
eũ: ꝛ curabant. Itẽ Luc. 6.
dicit. Uirtus de illo exibat:
ꝛ sanabat oẽs. Quãtũ ad mi

racula q̄ saluator nr̄ cum ho minib⁹ ꝯuersat⁹ opari digna tus ē ex euangelica colligit hystoria: q̄liter ipse tres mortuos suscitauit vz filiam Archisinagogi in domo p̄ris. Matth.9. Mar.5. Luc.8.c. Itē filiū vidue delatū extra portā ciuitatis Naym. Luc.7. c.3⁹. fuit Laçarus fr̄ Marie Mag. q iaz q̄triduan⁹ erat: ⁊ i sepulchro fetebat. Jo.xj. Itē leprosos.xj. inuenit mūdasse. De vno habet Mat. 8. ⁊ Mar.j. Luc.5. De alijs aūt decē: qui dixerūt Jesu p̄ceptor miserere nr̄i. habetur Lu.17. Plures cecos legit illuminasse. de duobus autē Mat.20. dicit. Duo ceci sedētes secus viā audierūt: q2 Jesus trāsire ⁊c. De vno alio dicit Mat.8. Ueniūt bethsaida: ⁊ adducūt ei cecū ⁊c̄. De alio aūt ceco a natiuitate habet Jo.8.9. Demoniacos āt septē sp̄al'r liberauit. De duob⁹ hētur Mat.8. Similiter de illo q legionē demonū in se habebat. tāgitur Luc.8. De vno alio qui erat mut⁹. Mat.12. ⁊ Luc.xj. De quodā lunatico q non poterat liberari nisi in oratiōe ⁊ ieiunio Mat.9.c. Itē d̄ q̄dā spū imūdo. ab hoīe i synagoga iudeo. eiecto: tāgit Ma. j. Itē de filia mulieris cananee ad istātiā matris sanate habet Mat.12. ⁊ Mar.7. Itē ad lr̄az narrat Luc.8. q̄ vnā legionē eiecit demonuz. Et hoc dī Matth.5. Itez cū socrus Simonis teneretur magis febribus imparuit dominus febri ⁊ ꝯtinuo surgēs ministrabat illis. Matth.8. Mar.j. Luc.4. Itē paraliticū cū añ euz p tegulas dimissuz liberauit. Mat.9. ⁊.4. Luc. 5. Itē idropicū duz sabbato comederet in domo pharisei sanauit. Luc.14. Itē hominē manū aridā habentē extēdere eā fec̄. Matt.13. ⁊ Mar. 4. Itē hoiez lāguidū p.30. annos in piscina sanauit. Luc. 13.c. Itē sanauit seruū cēturionis q iacebat ⁊ male torquebat. Joā.5.c. Itē incuruatā mulierē: nec sursum respicē valentem erexit. Mat. 8. Itē surduz fecit audire ⁊ mutū loqui Matth.9. Item filiū reguli de capharnaum incipientez mori ad vitaz reduxit. Jo.4. Itē fluxum sanguinis in muliere emoroissa

12. vbi exprobraret iudeos si/
gna q̄rētes dixit. Generatio
pua ⁊ peruersa ⁊ adultera: si
gnū q̄rit: ⁊ signū nō dabit ei
nisi signū ione ꝓphe: q: sic io/
nas fuit trib⁹ dieb⁹ ⁊ tribus
noctib⁹ i vētre Ceti. sic fili⁹
hois erit trib⁹ dieb⁹ ⁊ trib⁹
noctib⁹ in corde terre. Que
oia vt clare pꝫ in Euāgelistis
adimpleta sunt. Prophauit
insup Salomō Sapien. de
cognitōe secretoꝝ cordis di.
Dēs cogitatiōes noxias ipe
scrutabit. Qđ adimpletū fu
it. Luc. 7. vbi legit ꝙ cū Si
mon leprosus murmuraret
in corde suo di. Si hic esset
ꝓpha sciret vtiq: q̄ ⁊ q̄lis ē
mulier q̄ tāgit eū: qm̄ pecca/
trix ē: qđ cognoscēs xp̄s di/
xit. Symoni hēo aliqd tibi
dicere ⁊c̄. Et alibi: dicebat iu
deis: vt qd cogitatis mala in
cor. ve. Silr ⁊ alibi di. Ui/
dēs iesus cogitatōes eoꝝ ⁊c̄.
Prophauit ēt de ipo Dauid
ꝓpha di. p̄s. Angelis su. de⁹
man. de te: vt custo. te in oib⁹
vis tuis. Hoc āt adimpletū
fuit. Mat. 4. vbi post tēta/
tiōes diaboli di. Et ecce An/
geli ministrabāt ei. Propha
uit ēt Hieremias. 9. c. de ei⁹
traditiōe p frēs suū sp̄uales
dicēs. Frater supplātās sup
plātabit: in ore loquet pacē
cū ꝓrio suo: ⁊ occulte ponet
ei insidias. Cū quo ꝯcordās
ꝓpha dicebat. p̄s. 54. Qm̄
si inimic⁹ meus maledixisset
mihi sustinuissem vtiq. Et si
his q oderat me sup me mala
locut⁹ fuisset abscōdissē me
forsitā ab eo. Tu vo hō vna/
nimis dux me⁹: ⁊ not⁹ me⁹.
Qui simul mecū dulces ca/
piebas cibos: i domo dei am
bulauim⁹ cū cōsensu: h̄ totū
adimpletū fuit in traditiōe
xp̄i p Judā: q vt habet Ma.
26. Osculo ⁊ salutatiōe xp̄m
tradidit. dicens. Aue rabi: ⁊
osculat⁹ ē eū. Cui xp̄s dixit.
Amice ad qd ve. Prophauit i
sup zacharias. xj. c. đ precio
ei⁹ vēditio. di. Apphenderūt
merce. meā. 30. argēteis. hoc
adimple. fu. Mat. 26. c. vbi
di. At illi ꝯstituerūt ei. s. iu/
dei. 30. argenteos. Propha/
uit ēt Salomō Sapien. 16.
c. de ꝯmuniōe corpis xp̄i ad
discipulos dicēs figuratiue.
Panē de celo p̄stitisti eis oē
delectamentū in se habētē.
Hoc adimpletū fuit Lu. 22.
vbi di. Accipite ⁊ māducate

hoc est corpus meū qđ ꝑ vobis tradet. Prophetauit insup Dauid de tribulatiōe sua in psal. dicens. Anxiat⁹ est in me spirit⁹ me⁹ cōturbatū est cor meū. Hoc adimpletū fuit Mar. 14. ⁊ Matthe. 26. c. vbi xp̄s cū esset in orto dixit apostolis suis. Tristis est anima mea vsq ad mortem ⁊c̄. Prophetauit ēt Jsaias. 53. đ eius spontanea oblatione ad mortē dicēs. Oblat⁹ est qm̄ ipse voluit. Hoc adimpletuz fuit. Mar. 14. c. ⁊ Mat. 26. vbi Christ⁹ dixit apostolis. Surgite eamus: ecce qui me tradet prope ē. Prophetauit etiā Zacharias. 13. c. de fuga ⁊ dispsiōe eius Apostoloꝝ di. Percutiā pastorē ⁊ dispergētur oues gregis. Similiter ꝑpheta Dauid dixit. Longe fecisti notos meos a me: posuerūt me abhominationē sibi. Et alibi dixit. Extrane⁹ fact⁹ suz fratrib⁹ meis: ⁊ peregrin⁹ filijs matris mee. Hoc adimpletū fuit. Matth. 20. vbi dicit. Tūc oēs discipuli relicto eo fugerūt. Prophetauit etiā Jeremias de casu iudeorū retrorsuz. Jere. 26. c. dicēs Dn̄s mecuz est tanq̄ bellator fortis. Jdcirco qui me persequunt cadent. Hoc adimpletū fuit. Joā. 18. vbi dicit. Cōtinuo oēs ceciderūt retrorsū. Similiter ꝑphetauit Jeremias. 17. c. dicēs. Cōfundantur oēs q me ꝑsequunt ⁊ nō cōfūdar ego: paueāt illi ⁊ nō paueā ego. Induc super eos ⁊c̄. Hoc adimpletū fuit. Jo. 18. c. vbi dicit. Cū aūt dixisset. Ego sū: iteꝝ ceciderūt oēs retrorsū. Prophetauit etiā đ maxille xp̄i ꝑcussiōe ante Annā per vnū ministroꝝ. Trenorū. 3. dicēs. Dabit ꝑcutienti se maxillā: saturabit obprobrijs. Hoc adimpletuz fuit. Joā. 18. c. vbi dicit. Hec cuz dixisset: assistēs vn⁹ ministrorū dedit alapā Jesu dicens. Sic respōdes pontifici. Prophetauit insup Jsaias. 43. c. decius mirabili patiētia ⁊ benigna rn̄sione in maxille ꝑcussione dicēs. Patiēs fui ⁊ nō impie locutus sū: ꝯtra percutientē me. Hoc adimpletum fuit. Joā. 18. c. vbi dicit. Tūc respōdit ei Jesus dicens. Si male dixi: testimoniuz perhibꝫ de malo. si aūt bene: quid me cedis? Prophetauit etiaz Dauid de duobus falsis testi

bus in domo Caiphe contra Christū insurgentibus dicēs Insurrexerunt in me testes iniqui et mentita est iniquitas sibi. Hoc adimpletū fuit. Mat.26. vbi dicitur. Stabat autem Jesus ante Cayphan principem vbi scribe et pharisei: et omne concilium querebant falsum testimonium aduersus Jesum: vt ei morti traderēt. Nouissime autē venerunt duo falsi testes: et dixerunt. Hic dixit qr possum destruere templum dei: et in tribus diebus reedificare illud: et non erat conueniens testimonium eorum. Prophetauit ēt Jsaias.53.c. de eius silentio et taciturnitate coram Caipha cum interrogaretur ab eo: vt falsis testibus responderet dicēs. Tanqȝ ouis ad occisionē ductus est: et sicut agnus corā tondente se obmutuit: et nō aperuit os suum. Quod etiam prophetauit Dauid dicens. Ego āt tanqȝ surdus non audiebam: et sicut mutus nō aperiēs os suum. Hoc adipletū fuit. Mat. 26.c. vbi cū caiphas diceret iesu. Nihil rñdes ad ea q̄ isti testificant aduersus te. Sequitur Jesus autē tacebat. et nō rñdit ei ad vllū vbū ita vt ēt miraret p̄ses. Prophetauit etiā Job.16. de pcussiōe faciei christi: et quomō debebāt eam ɔspuere. dicēs. Faciē meam ɔspuere nō verētur: pcusserūt maxillā meā et saturati sūt pēis meis. Hoc idē plēius prophetauit Jsaias.50.c. dicēs. Corpus meū dedi pcutientibus: et genas meas velantibus: faciē meā nō auerti ab increpātibus et ɔspuētibus in me: dñe deus auxiliator meus: et ideo nō sum ɔfusus: et posui ɔ̄ eos faciē meam vt petrā durissimam. Hoc adimpletum fuit Matth.26.c. vbi dr̃. Tūc expuerūt oēs in faciē eius: et colaphis eū cedebāt et palmas in faciē eius dabāt dicētes. Prophiza nobis Christe qs ē q te percussit? Prophetauit etiā Dauid. ps.2. de ɔcordia et pace Pilati et Herodis ex trāsmissiōe Jesu ad Herodē dicens. Astiterunt reges terre et principes ɔuenerunt in vnū aduersus dominū: et aduersus Christū eius. Hoc adimpletū fuit. Luc.23. c. vbi dicitur. Pilatus autē audiēs q Jesus galileus esset: cogno-

uit quod de Herodis pote
state esset τ remisit eum ad
Herodem qui τ ipse hieru-
salem is erat illis diebus τ
infra subditur. Et facti
sunt amici. Herodes τ Pila
tus in illa die. Prophetauit
etiā egregie Isaias.53.ca.de
crudeli τ vniuersali corporis
xp̄i flagellatione p̄ peccatis
nostris suscepta.di. Nō erat
ei species neq͒ decor, τ vidi-
mus eū despectum: τ nouissi
mū viroꝝ.virū: doloꝝ: τ scien
tē infirmitatē.vere lāguores
nostros ipse tulit: τ dolores
nrōs ipse portauit: τ nos re-
putauimꝰ eū tanq͒ leprosum
τ pcussuz a deo humiliatum.
Ipe autē vulneratꝰ ē pp iniq
tates nostras.attritus est pp
scelera nr̄a: disciplina pacis
nostre sup eū cuius liuore sa-
nati sumus oēs nos: q̄si oues
errauimꝰ vnusquisq͒ in viaz
suā declinauit τ posuit dn̄s
in eo iniqtatē omniū nostruz
Hoc idē optie pbauit. Job.
16. ca. di. Collegit inimicus
meus furorē suū in me: τ cō-
minās mihi infremuit ɔtra
me dētibꝰ suis Hostis meus
terribilibus oculis intuitus
ē me aperuerūt super me ora
sua: τ ex pbrātes pcusserunt
corpus meū: τ saturati sunt
penis meis: ɔclusit me deus
apud iniquos τ māibꝰ impio
rū me tradidit. Ego ille quon
dā opulētus repēte cōtritus
sum. tēuit ceruicē meā: ɔfre-
git me q̄si insignū Circunde-
dit me lāceis suis. τ ɔuulne-
rauit lumbos meos: τ effu-
dit in terrā sanguinē meum.
Cōcidit me vulnere sup vul-
nus: τ irruit in me q̄si gigas
Hoc totū adipletū fuit Joā.
14. ubi dicitur. Tūc ergo ap
p̄hendit pilatus Jesuz τ fla-
gellauit eū. Prophetauit in-
super Salomō can.3.c.de co
ronatiōe xp̄i p spineā coronā
in psona Eccle .di. egredimi
ni τ videte filie syon regē Sa
lomonē i diademate suo quo
corōauit eū mater sua: in die
desponsatiōis illius Hoc ad
impletū fuit Joan.16. ubi di
citur. Et milites plectētes co
ronā de spinis imposuerunt
capiti eius. τ veste purpurea
circūdederūt eū τ veniebāt
ad eum τ dicebāt. Aue rex iu
deoꝝ pphetauit Salomō de
morte xp̄i pcrucē turpissimā
que erat mors latronū di.
Sapi.2.ca. Morte turpissi-

ma cōdēnem⁹ eū Quod etiā magis specifice prophetauit Hieremias.xi.c.in persona dñi dicens. Cogitauerūt sup me cōsilia dicētes. Uēite mit tamus lignū.i.crucē in panē eius.i.in crucifixionē corpo ris eius: ꝛ tradam⁹ eū de ter ra viuētiū ꝛ nomē eius nō me moreṫ amplius. hoc ad im// pletū fuit Joan.19.c.ubi di/ citur. Tūc tradidit eis pila/ tus Jesū vt crucifigereṫ sus/ ceperūt autē Jesuȝ: ꝛ ꝯduxe rūt: ꝛ baiulās sibi crucē ēxi uit in eū q dicitur Caluarie locus id ē in golgata. vbi euȝ crucifixerunt. Prophetauit etiā Dauid de mō crucifixio/ nis xpi di. Foderūt māus me as ꝛ pedes meos hoc adim/ pletū fuit. Matth.27.c.vbi diciṫ. Tūc autē crucifixerūt eū: vbi ait glo. Fodiēdo.vȝ di ris clauis man⁹ eius ꝛ pedes Prophetauit etiaȝ ysa.53.de eius iniq̄ sociatiōe in morte dicēs Jpse tradidit in morte aiaȝ suā ꝛ cū sceleratis depu/ tatus ē hoc iplētū fuit Lu.23 c.vbi dr̄. Ducebanṫ cum eo duo alij nequā: vt simul cruci/ figerenṫ. ꝛ Matth.27.c.dr̄. Tūc crucifixi sunt cū eo duo latrōes. vnus a dextris aliuȝ a sinistris. Prophetauit etiā Dauid in ps̄.de sorte ponēda in vestibus xpi. dicēs. Diuise rūt sibi vestimēta mea ꝛ sup vestē meā miserūt sortē: Hoc impletū fuit Joan.19.c. vbi dicitur. Milites autē cū cru cifixissent eū accepērūt vesti mēta eius. fecerūt quattuor partes vnicuiq̄ militi partē ꝛ tunicā. Erat autē tunica in cōsutilis ꝛ desup cōtexta per totū: dixerūt autē ad inuicē nō scindam⁹ eam. sed sortia/ mur de illa cuius sit: Prophe tauit etiam ysai. 53. ca. De iniuria ꝛ remissiōe: ꝛ de chri/ sti pro inimicis ad patrem supplicatione dicens. Jpse multorū peccata tulit ꝛ pro transgressoribus exorauit. Hieremia insuper. decimo// octauo. capitulo. in persona domini hoc idem Prophe// tauit di. Nunquid reddi// tur pro bono malum: quia fo derunt foueam idest prodi// tionem anime mee? Recorda re quod steterim in conspe// ctu tuo vt lo.pro.eis.bonum ꝛ.a.in.t.ab eis hoc impletū fuit. Luce.23.c. vbi dicitur. Jesus autē dicebat. pater di

mitte illis: nō. n. sciunt quid faciunt. prophetauit ēt Salomon de capitis motiōe iudeorum ex derisione ꝯ xp̄m pendentem in cruce. Sapien. 2. ca. dicēs. Circūueniamus ergo iustum. qm̄ inutilis est nobis: ꝛ ꝯrius operibus nr̄is: ꝛ improperat nobis peccata legis: ꝛ diffamat in nos peccata discipline nostre. ꝓmittit se scientiam dei hr̄e. ꝛ filium dei se nominat. factus est nobis in ꝯdictionem cogitationum nr̄arum: grauis est nobis ēt ad videndum qm̄ dissimilis est alijs vita illius. tanq̄ nugaces extimati sumus ab illo: ꝛ abstinet se a vijs nr̄is tanq̄ ab immunditijs: ꝛ profert nouissima iustorum: ꝛ gloriatur se patrē habere deum videamus ergo si sermōes illius veri sunt: ꝛ temptemus que ventura sunt illi: ꝛ sciemus que erunt nouissima illius. Si. n. est verus dei filius suscipiat eum: ꝛ liberabit eum de manibus contrariorū: cōtumelia ꝛ tormento interrogemus illum: vt sciamus reuerentiam illius: ꝛ ꝓbemus patientiam eius: morte turpissima ꝯdemnemus eū: erit enim ei respectu s ex sermonibus illius. hoc. n. cogitauerunt ꝛ errauerunt: excecauit enim illos malitia illorum. ꝛ nescierunt sacr̄a dei: nec mercedem sperauerunt iusticie: nec iudicauerunt honorē aiarum sanctarum. hec ibi. Cui concordans Dauid in ps̄. 21. dixit. Omnes vidētes me deriserūt me: locuti sunt labijs ꝛ mouerūt caput. Hoc totū adimpletum fuit. Matthei. 27. ca. vbi dr̄. Pretereuntes aūt oēs blasphemabant eū: mouentes capita sua. ꝛ dicētes. Uah qui destruis tēplū dei: ꝛ in triduo illud reedificas. salua temetipsum si filius dei es. descende de cruce. Similiter ꝛ principes sacerdotum illudentes ei cum scribis ꝛ senioribus dicebant. Alios saluos fecit: semetipsum non pōt saluum facere: si rex israel est descendat nunc de cruce ꝛ credimus ei: cōfidit in deo: liberet eum si vult. Dixit. n. q: filius dei sum. Prophetauit ēt Dauid in psal. depotationem xp̄i p fel ꝛ acetum. dī. Dederunt in escam meam fel: ꝛ in siti mea potauerunt me aceto. Hoc impletū fuit Jo.

19.cap.vbi dr.Sciēs Jesus q2 oia iam cōsumata sunt: vt scriptura impleretur dixit. Sitio. Uas ergo tunc posi tuz fuit aceto plenū. Jlli aūt spongiam aceto plenam iso po circumponentes. obtule runt ori eius. Lum aūt acce pisset Jesus acetuz dixit. Lō sumatuz est. hec ibi. Prophe tauit insuper ysa. tredecimo capi. de solis obscuratione z tenebris futuris. i christi cru cifixione. dicens. Tunc enim stelle celi z splendor earuz nō extendent lumē suū. tūc obte nebrabit sol in ortu suo: z lu na nō splēdebit i lumine suo: z ostendam superbiam infide lium z arrogātiā eoꝝ humi liabo. Hoc impletū fuit Lu ce vicesimotertio cap. vbi dr Hora āt sexta tenebre facte sunt in vniuersa terra vsqꝫ in horam nonam: z obscuratus est sol: z velū tēpli ꝑ medium scissum est. Prophetauit ēt ysai. de spiritus xp̄i emissiōe cū valido clamore z dolore. Egredietᷓ spūs eius ab eo. cū valido clamore. tanqꝫ spūs ꝑturiētis. Hoc impletū fuit Luce. 23. capit. vbi dicitur. Jesus aūt clamās voce ma gna dixit. Pater in manus tuas cōmēdo spūm meum. z hec dicēs exspirauit. Mar. quoqꝫ decimoquarto ca. dr. Hora aūt nona exclamauit Jesus voce magna dicens. Heloy heloy. lamazabatani qđ est interpretatū. deus me us. deus meus. vt qd dereli quisti me? z iterum emissa vo ce magna exspirauit. Pro phetauit ēt Job decimosexto capit. de latere xp̄i post eius mortē trāslanceatōe dicens. Lircūdedit me hostis lancea sua: z vulnerauit lumbos me os: z effudit in terra sanginē meū z viscera mea. hec ibi. Hoc impletū fuit Jo. decio nono cap. vbi dr. Milites āt cum venissent ad Jesum z vi derent eū iā mortuū: nō fre gerunt eius crura. Sed vnꝰ militū lancea latus eius ape ruit: z ꝯtinuo exiuit sanguis z aqua. Prophetauit insup Dauid in ps̄. ď descēsiōe xp̄i ad inferos: z de cōtrafactōe portarum inferni di. Attolli te portas principes ve. zc. z i alio ps̄. dixit. Portas creas z vectes ferreos ꝯfringam. Hoc impletū fuit. vt hētur in symbolo Apostoloꝝ: q2 Je

sus imediate ad iferos descē/
dit. Un̄ ibidē dicit. Crucifix⁹:
mortu⁹: ꝛ sepult⁹: descēdit ad
inferos. Prophetauit etiam
Zacharias nono ca. de extra
ctione sanctoꝝ patrū de lim/
bo: ꝑ xp̄m in v̄tute sanguinis
sui dicēs. Tu quoqꝫ in testa/
mēti tui sanguine eduxisti vi/
ctos tuos de lacu in quo nō
erat aqua. Hoc impletū fuit
ſm oēs theologos in. 3. vbi di
cūt. ꝙ Jesus imediate p⁹ de/
scēsionē ad inferos simul ex/
traxit oēs sanctos patres ve
teris testam̄ti. qd̄ ēt legit ad
impletū Matth. vicesimose/
ptimo cap. vbi di. Multa cor
pora sanctoꝝ. q dormierūt. s.
i limbo. surrexerūt cū illo exe
untes de monum̄tis p⁹ resur
rectionē ei⁹: ꝛ venerūt in ciui
tatē sanctā ꝛ apparuerūt mł
tis. Prophetauit ēt Dauid in
ps. de ei⁹ vera resurrectione.
stati p⁹ mortē di. Dn̄e ꝓbasti
me ꝛ cogno. me: tu cogno. ses.
meā ꝛc̄. Et alibi dixit. Nō da
bis sanctū tuū: idest xp̄m vi/
dere corruptionē. Hoc imple
tuꝫ fuit. Luc. 24. cap. vbi an
geli mulierib⁹ xp̄ꝫ in sepulcro
querēt ib⁹ dixerūt. Quid q̄/
ris viuētē cū mortuis: sur/
rexit nō est hic. prophetauit
insup ipse xp̄s ante mortē su
aꝫ de die resurrectionis sue.
scilicet tertia die. Ecce ascen
dimus inquit Hierosolima:
ꝛ filius hois tradet principi
bus sacerdotū ꝛ scribis ꝛ cō
demnabunt eū morte: ꝛ tra/
dent eū gentibus: ad il. ꝛ fla.
ꝛ cru. ꝛ ter. die resurgꝫ. Q̄d
ēt in figura ipsemet ꝓpheta
uit iudeis. signū ab eo querē
tibus. Matt. 12. di. Genera/
tio praua ꝛ adultera signum
q̄rit: ꝛ signū non dabitur ei.
nisi signū Jone ꝓphete. Si/
cut enim Jonas fuit tribus
diebus ꝛ tribus noctibus in
vētre ceti. sic filius hois erit
tribus diebus ꝛ trib⁹ nocti/
bus in corde terre. Hoc adi/
pletū ē. Luce. 24. vbi Ange/
li mulieribus dixerūt. Sur/
rexit nō ē hic: recordamini q̄
liter locutus est vobiscū cūꝫ
esset in galilea di. Q: oꝫ fili/
um hominis tradi in manus
hominū peccatoꝝ: ꝛ crucifi/
gi. ꝛ tertia die resurgeṙ. ꝛ ip
se recordate sunt verboꝝ ei⁹
hec ibi. Prophetauit ēt Da/
uid in p̄s. de xp̄i ascēsione cū
captiuis patribus di. Ascen
dēs xp̄s in altū ca. du. cap.

Et alius pphetia pphetauit in celū ascēdere iter pandēs ante eos. Hoc adimpletū fu it. Luc. 24. et Matt. 16. cap. vbi dr̄. Et dominus qdē Je sus postq̄ locutus ē eis: vz. Apostolis: assumptus ē in ce lū: ꝛ sedet ad dextraꝫ dei. Et actꝫ. p̄io caplo dr̄. Uidētib᷒ illis ele. est. ꝛ nu. s. e. in. c. ab o. e. Prophetauit insuper da uid in ps. de missiōe spūs san cti in forma ignis sup aplos ꝛ discipulis dicēs. Ignis ex arsit a facie eius et carbōes idest apostoli succēsi sunt ab eo. Hoc idē pphetauit Jo hel tertio cap. di. Et erit post hec effundam de spū meo su per oēm carnē: ꝛ pphetabūt filij nr̄i: ꝛ filie nr̄e somnia sō niabūt. ꝛ iuuenies nr̄i visiōes videbūt: sed ꝛ sup seruos me os: ꝛ ancillas meas in dieb᷒ illis effundā spūꝫ meū: ꝛ da bo prodigia mea sursum: ꝛ in terra deorsum. Hec ibi. Ipe quoqꝫ xp̄s hoc idem predixit Apostolis Actu. primo. vbi dicitur. Et conuescēs prece pit eis ab Hiero. ne dis. ꝛc. Hoc adimpletū fuit actu. se cūdo caplo. vbi dr̄. Fact᷒ ē repēte de celo sonus. ꝛc. Dic

totū. Prophetauit isup Sa lomon Sapiētie primo cap. de effusione spūs sancti per p̄ dicationē Apostolorū per to tū orbē terraꝝ dicēs. Spiri tus domini reple orbem ter re ꝛc. Et Dd i ps. h idē pba uit di. In oēꝫ ter. exiuit son᷒ eoꝝ ꝛ in fines orbis terr̄. vba eoꝝ. h adipl. fuit Ma. vl. c. Ubi dicit. Dixit autem eis Jesus: Euntes in Mun dum vniuersum Predicare Euangelium omni creatu re. Et infra subdit. Illi at̄ pfecti p̄dicauerūt vbiqꝫ dn̄o coopāte: ꝛ sermonē ꝯfirmāte seq̄ntib᷒ signis. Propheta uit ēt patriarcha Jacob Ge ne. 49. capi. de dispsiōe sacer dotij Judeoꝝ ꝛ regni trāsla tiōe in gētes: p᷒ m xp̄i di cens. Nō auferat sceptrū d Juda: ꝛ dux de femore ei᷒ do nec veniet q mittēdus ē: ꝛ ip se erit expectatio gētium. Et xp̄s hoc idē p̄dixit Judeis. Matth. vicesimo primo di. Auferet a vobis regnū dei: ꝛ dabit genti. i. populo gēti li facienti fructū ei᷒. Hoc pꝫ ad impletum esse ꝛ fuisse per experientiam. eo quod a chri sti morte: vsque ad presens

tēpus;regnū ⁊ sacerdotiū populi iudaici trāslatum est ad xp̄ianos q tūc gētiles erant. Prophetauit deiq3 Salomō ꝓuerbi. vltimo capi. de aduētu xp̄i. ad iudiciū cū senioribus ecclesie sue di. Nobilis in portis vir eius. i. xp̄us quādo sederit in iudicio cū senioribꝰ terre. Dauid etiā i psal. ꝓphetauit patrē datuꝝ iudiciū filio suo. di. Deus iudiciū tuū regi da: ⁊ iustitiā tuā filio regis. Ipse vero xp̄us de aduētu suo ad iudiciū etiā prophetauit Matth. vicesimo qnto capi. di Cū venerit filiꝰ hoīs in maiest. ⁊c̄. Hoc totū adimplebit. Sicut dī Ioan. 5. capitulo. Ibi .n. sic dicit. Pater omne iudiciū dedit filio. Et infra subdit: ⁊ potestatē dedit ei iudiciū facere :q2 filius hoīs ē. Hec ibi. ꝙ autē xp̄s ia3 venerit: ⁊ in ipso qui utiq3 deus ē et hō oēs simul p̄dicte ꝓphetie cōplete fuerint testat Inno. tertiꝰ q dicit. ꝙ in die natiuitatis xp̄i tres soles in oriēte apparuerūt q paulati3 in vnū corpus; solare redacti sunt. In historia tn̄ scolastica dicit. ꝙ non ipsa die natiuitatis p̄dicti soles apparuerūt: sed ante per aliquod tēpus. s. post morte3 Iulij cesaris. Quod sic fuisse ⁊ Eusebius in Crōica sua asserit. Ex hoc. n. ꝙ p̄dicti tres soles in vnū corpꝰ solar̄ redacti sunt: significat ꝙ trini: ⁊ vniꝰ dei noticia toti orbi imminebat vł natꝰ erat ille i q̄ tria s. caro. aia: ⁊ diuinitas i vnā psonā simul ꝯuenerāt: seu moralit̄ dabat itelligi. ꝙ fides Saracenoꝝ ⁊ Iudeoꝝ ante finē seculi p̄citus debebat deficere. ⁊ tandē debebat incorporari sub vna vera fide christiāoꝝ. sicut ꝑ Esaiā ꝓphetā extitit ꝓphatū: quoniā in diebus illis saluabitur iuda. ⁊c̄. Que simul omnia. vt habet Genes. 18. capitulo. figuratiue. Abraam patriarcha vidit adimplenda: cui vt ibidem dicitur: Tres simul viri apparuerunt in hostio tabernaculi. ⁊ cum tres viderit. tamen vnum solum simpliciter adorauit. Ex predicto igitur sexto argumento. videl3 completionis omnium prophetarum clarissime patet ꝙ christianorum fides verissima est: nec ab aliq̄ sano intellectu potest censeri esse fal-

sa ꝛ erronea. Quapꝛopt̃ oēs exoꝛo. vt oēs simul humiliter hāc fidē v̄issimā: atq; sanctissimā coꝛde teneam⁹: oꝛe confiteamur ꝓbemusq; factis opibus vt ipsa mediāte possim⁹ fieri participes grē dei in p̄sēti. ꝛ glīe i futuro q ē bn̄dictus in secula seculoꝝ Amē.

❡ Feria sexta post dominicā quinquagesime iterum de quarta excellētia. vʒ de veritate ipsi⁹ sacratissime fidei.

Attendite ne iustitiā vestrā faciatis coꝛam hominib⁹. vt videāini abꝫeis. Aliogn mercedē nō habebitis apud patrē vestrū q in celis ē. Scribunt̃ hec v̄ba Matthei. ſ. capitulo. ꝛ in euāgelio occurrētis ferie. Postq; clare generosi ciues ꝑ sexta argumēta supꝛadicta demōstraui solaʒ xp̄ianoꝝ fidē: ꝛ nō alterā v̄issimā foꝛe. habeo iteꝝ ꝓ maioꝛi certitudine pꝛecipue tria alia singularissima argumenta ꝛ ꝑfecto valde moꝛalia ꝛ vtilia: immo plurimū necessaria in s̄mone p̄sentis ferie declarare: firmit̃ demōstātia qualit̃ nihil sub celo in credēdis v̄ius ē. ipsa sanctissima fide. Et quod maximū ē. nihil in p̄senti vita deo grati⁹ atq; acceptabilib⁹ esse pote st. Et ideo bn̄ saluatoꝛ volēs pꝛecipue in p̄senti euāgelio vnumquēq; inducere ad hāc fideʒ: clamabat v̄ba p̄allegata dicens. Attēdite. ꝛc̃. q̄si dicere vellet. O vos quicūq; eternā salutē cupitis acq̄rere videte oino ne felicitatē vestrā in p̄sentib⁹ bōis pōatis. Sʒ magis fundati in v̄tute vere fidei q̄ simpl'r ē de inuisibilibus ab eternis collocate que vtiq; celestis pater tribuit vnicuiq; verā fidē in se hn̄ti. Quā fidē verā vt q̄sq; possit hr̄e ꝛ eidē indubitāt̃ se submitere ꝛ sc̄tir̃ alia vt p̄dixi tria foꝛtia argumēta declarabo.

❡ De septimo argumēto q꞉ solū xp̄ianoꝝ fides vera est ꝛ salutifera.

❡ Pꝛimū dicitur argumentū tolleratiōis. ❡ Scd̄ʒ dicit̃ argumētū intrāsmutationis. ❡ Tertium dicitur argumentum confirmationis.

Septimū igit̃ argumētuʒ in pn̄ti feria in oꝛdine declarādū quo singl'ariter ostēdit̃ solā xp̄ia

norū fidez τ nō alterā verissi
mā esse. dicit argumentū tol
leratōis. vz crudelissime mor
tis. Certū ē eniz experientia
teste. ꝙ licet cuilibet ꝑsone
etiaz minia pctā videat ama
ra mors siue sit naturalis: si
ue sit accidētalis: siue sit spō
tanea siue sit coacta: cuilibet
amarissima videt. pp qđ nō
immerito phūs. 3. Ethicoruz
dicit. ꝙ mors ē vltimū pena
ruz pp quā etiā fugiēdā non
tm̄ rōnales ꝑsone. τ multa pa
tiūtur τ insup a maximis de
lectabilib⁹ se abstinēt. Sz et
irratiōabilia bruta ꝓ eadem
euadēda se cōtinēt ab eisdez
dicēte pho. 8. Ethicoꝝ. Uide
mus igt ferocissimas bestias
τ a miximis delectatiōibus
metu mortis atqꝫ penaꝝ se
abstinere. Hec ibi. Qđ ꝯfir
mās Boetius ꝓsa. xi. tertij
libri. ait. Omne namqꝫ aial
tueri salutē laborat. mortem
vero ꝑnitiemqꝫ deuitat. Hec
ibi. Et Job. 2. dicit. Pellē ꝓ
pelle τ cūcta q̄ hz hō dabit
ꝓ aia sua. i. pro vita tuenda
Quo ꝯcesso ꝙ vz vnicuiqꝫ vi
ta ē tā delectabilis τ amabi
lis: eꝫ vero mors ē tā amara
τ odiosa: peto an aliqs qui ef
set sane mētis: τ sane intelle
ctus: ꝓ mēdacio faciēdo: seu
ꝓ re dubia τ incerta se mor
ti exponeret: tā crudelissime
tāqꝫ amarissime claꝝ ē ꝙ nō
igit dico ꝑ regulā phi a con
trario que ponit. j. Posteri
orū τ. 4. Meth. ꝙ si negatio
ē cā negatiōis. ꝙ affirmatio
ē cā affirmatiōis. Si igitur
ē repire aliquos q sint pati
mori. τ mortē suscipe ꝓ re ali
q̄ quā credūt. p̄dicāt. τ cōfi
tētur. māifestū ē ꝙ talis res
ꝓ qua tā ꝯstāter se morti ex
ponūt. vtiqꝫ verissima ē atqꝫ
certissima. p̄cipue qn̄ ꝑsona
qlibet. sic se morti expones ē
prudens: grauis: sensat: sa
niqꝫ intellectus: plurimūqꝫ
docta: Quis enim vnq̄ nisi
amēs τ stultus. susciperet mor
tē ꝓ re dubia aut icerta. im
mo ꝓ re falsa? His igit pre
missis peto. O fides sanctis
sima xp̄i benedicti quot ho
mines graues: doctos: sensa
tos: lr̄atos: prudētes atqꝫ sa
piētes būisti: q pro te ꝯfiten
da: p̄dicāda: defendenda: at
qꝫ ꝓmulgāda letāter mortui
sunt: τ mori parati ꝓmptissi
mi erāt? Certe q̄si infiniti τ i
numerabiles extiterūt. de q

bus quosdam de mltis chu
meremus. O Isaia qs fuisti
tu? an amicus an sapiens? Cer
te vt Hierony. di. i plo. sup
Isaia. nobilis qdē genere fu
isti: in ierlm vrbane elegātie
⁊ in tuo sermōe disertissim⁹
nec bris in elogo tuo qcq; ru
sticitatis admixtū. Quid q̄
so p̄dicasti? O Isaia dum vi
ueres? Certe nō aliud nisi fi
dē xp̄ianā. Unde Hieron. de
ipso dicit ibidē. Nō tā pphe
ta xp̄iane fidei dicēdus ē: q̄
euāgelista. ita enī vniuersa
ecclesie mysteria ad liquidū
ē psecutus: vt eum nō de fu
turo vaticinari putes: s; de
p̄teritis historiā texer̄. b ille
Pro hac āt fide p̄dicata: qd
būisti in hoc seculo O Isaia
Certe crudelissimā mortem.
Uñ Hiero. ibidē di. Sectu;
Isaias in duas ptes occubu
it. Et O Jeremia q xp̄ianā;
fidē i egypto p̄dicabas: quid
mercedes ⁊ p̄mij p p̄dicatio
ne tua ab ipsis egyptijs su
scepisti? Certe ñ aliō nisi cru
delē mortē. Uñ Hiero. in. 3.
plogo sup Jere. dicit Jere.
a pplo in egipto lapidib⁹ ob
rutus occubuit. Quid dice
mus q̄so de morte stupenda;
quā p xp̄iana fide quā expli
cite credebāt septē fr̄es Ma
chabei vna cū mr̄e passi sunt
Audi obsecro qd dicat de ip
sis. 2. mach. 7. c. ibi enim sic
di. Cōtigit āt septē fr̄es vna
cū mr̄e app̄hēsos ↄpelli a re
ge antiocho eder̄ ↄtra phas
porcias carnes flagris ⁊ tau
reis cruciatos. vnus autem
ex illis qui erat prim⁹ sic ait
Quid queris ⁊ qd vis disce
re a nobis? parati sumus mo
ri magisq; patrias dei leges
p̄uaricari. irat⁹ itaq; rex ius
sit sartagines ⁊ ollas eneas
succēdi. Quibus statim suc
cēsus iussit ei qui prior fue
rat locutus amputari linguā
⁊ cute capitis abstracta: sū
mas quoq; manus ⁊ pedes
ei p̄cidi: ceteris eius fr̄ibus
⁊ mr̄e inspiciētibus. ⁊ cū iā
per omnia inutilis factus es
set: iussit ignē āmoueri: ⁊ ad
huc spirātē torreri i sartagi
ne: in qua cū diu cruciaret.
ceteri vna cū matre inuicem
se hortabāt mori fortit̄ dicē
tes. Dñs de⁹ veritatē aspici
et ⁊ ↄsolabit̄ i nob: quēadmo
dū i ptestatiōe cātici decla
rauit Moy. ⁊ i s̄uis su. ↄso
labit̄. Mortuo itaq; illo. j. b

modo sequẽtẽ deducebãt ad illudẽdũ ⁊ cute capitis eius cũ capillis abstracta interrogabãt si manducaret priusq̃ȝ toto corpore p̱ mẽbra singula puniret: at ille respõdẽs patria voce dixit: nõ faciã. nec iõ q2 frater meus crudelẽ cõsequutus ẽ penã negabo dñȝ meũ. ꝓpter q̃ð ⁊ iste sequẽti loco p̃mi tormẽta suscepit: ⁊ in vltimo spiritu ꝯstitutꝰ sic ait. Tu quidẽ scelestissime in p̃nti vita nos ꝑdis. Sed rex mũdi defunctos nos ꝓ suis legibus in eterne vite resurrectiõe suscitabit. Post hũc tertius illudit: ⁊ linguã postulatus cito ꝓtulit ⁊ mãus cõstanter extendit: ⁊ cũ fiducia ait. E celo ista possideo: sȝ ꝓpter dei leges nunc hꝰ ipsa despitio: q̃m ab ipso me ea recepturũ spero: ita vt rex ⁊ qui cũ ipo erãt mirarẽt adolescẽtis animũ ꝙ tanq̃ȝ nihil duceret cruciatꝰ. Et hoc ita defuncto quartũ simil'r vexabãt torquẽtes. Et cũ iaȝ esset ad mortẽ sic ait. potius ẽ ab hominibꝰ morti datos spem expectare a deo iterꝝ ab ipo recuscitãdos. Tibi.n.ad vitã resurrectõ nõ erit. Et cũ ãmonissent qntũ vexabãt eũ at ille respiciẽs in eũ dixit. ꝑtãteȝ inter hoies habes: cuȝ sis corruptibilis facis quid vis noli aũt putare gẽus nostrũ a deo esse derelictũ. Tu aũt patiẽter sustine ⁊ videbis magnã potestateȝ ipsius q̃liter te ⁊ semẽ tuum torq̃bit. Post hunc ducebãt ⁊ sextũ. Et his mori icipiẽs sic ait: Noli frustra errare: Nos.n. ꝓp̃ nosmet ipsos: hoc patimur peccantes in deũ nostꝝ: ⁊ digna admiratione facta sunt i nobis. Tu ãt ne existimes tibi i pune futurũ: ꝙ contra deum pugnare tẽtaueris. Supra modũ autẽ mr̃ mirabil'r ⁊ bonorum memoria digna: que pereuntes septẽ filioꝝ subvnius diei tẽpore conspiciens: bono animo ferebat: ⁊ ꝓpter speȝ quã in deũ habebat: singulos illoꝝ hortabatur p̃ria voce fortiter repleta sapia. Et infra subiungitur: tũc rex accensus ira in septimũ adolescẽtiorẽ super omnes crudelius desceuit indigne per omnia ferens se derisum. Et hic itaq̃ȝ mũdus obijt p̱ omnia in domino confidens. nouissime auteȝ post filios ⁊ ma

ter cōsumpta est. hec omnia sibi verbaliter vltra predicta crudelissima martyria. si discurrere velis per totū vet' testamētū: inuenies q̄si innumerabiles qui pro ꝯfessione fidei xp̄iane. quasi infinitas penas tollerauerūt. Sȝ dic mihi queso in nouo testamento. quot fuerūt qui mortē ꝑ fide xp̄iana susceperūt? quis enumerare sufficiat: ⁊ preter missis: quasi innumerabilibus exēplis: que ad Hebre. xj. c. Apostolus enumerat ⁊ ꝑ pratica discurramus. Libet aliquos dulciter clamando expostulare. O igit̄ Petre apostoloꝝ princeps: qd ꝑ xp̄iana fide ⁊ veritate predicādo habuisti. Certe penosissimā crucifixionē. Et O paule q̄ plus ꝑ fide xp̄iana ceteris apostolis laborasti. qd ꝑ eadē xp̄i fide p̄dicāda a Nerone crudelissimo accepisti. Profecto decollationem. Et tu O Bartholamee. q̄ decoriationē. O Joannes euāgelista. Et tu qui exilium ⁊ feruens oleum. Et tu O Laurēti. O katherina. O Agnes. O Lucia. O Agatha: ⁊ sic ō singulis. quid pro cōfessione fidei christi tolerastis? Certe amarissimā mortē. ⁊ vt pretercam personas quasi infinitas. que pro christi fide mortē passe sunt. Ad vltimū peto te. O sancte Jacobe non apostole. sed martyr ⁊ nominare intercise. qd ꝑ fide xp̄i suscepisti? Audi ⁊ scies: H. n. cū esset nobilis genere fuit in ciuitate Ellape oriundus in ptibus psarum: qui habebat matrem xp̄ianissimā: simul ⁊ vxorē: ⁊ erat inter oēs optimates regni psarū primus. Hic tandē a rege psaꝝ seductus ad colenda idola se direxit. Quod audiētes mater ⁊ vxor: protinus sibi scripserunt dicentes. O infelicissime obediēdo mortali deseruisti eū qui est vita. Placendo future cito putredini deseruisti sempiternū odorē veritatem in mendatio commutasti: ⁊ mortali obtemperans regi: viuorum ac mortuoꝝ regē ac iudicē reliquisti. Noueris igit̄ nos ammodo a te futuras extraneas: nec tecum decetero aliquatenus moraturas. vale inquiunt infelicissime fili: has litteras cum legisset Jacobus

amare fleuit dicens. Si mater q̄ me genuit ⁊ vxor mea tm̄ mihi extranee facte sunt q̄to magis extraneus fact⁹ ē a me deus me⁹ ⁊ redēptor me⁹? Tūc sine mora abijt ad regē ⁊ xp̄ianuz se eē ꝓfessus est cui cū Rex mortē minaretur crudelē respōdit Jacob. Nos mortē ꝓ xp̄i fide nō timemus: q: de morte ad vitā trāsire speramus. Tunc rex tulit sentētiā: vt ad alioꝝ terrorē mēbratiz Jacob⁹ puniret. Cū aūt qdā ex ꝯpassiōe sup eū flerent subridens ait. Nolite flere sup me sed sup vos plāgite: q: ego ad eternā vitā transfero. Tūc carnifices policē manuꝫ dextre absciderūt. ⁊ clamāꝫ Jacobus ait. O Jesu naçarene suscipe ramū arboris tui. Naz a cultore vinee sarmētū absciditᷣ: vitis vt poti⁹ germinet ⁊ vberius coroneᷣ. Tūc carnifex scd̄z abscidit digitū: ⁊ Jacob⁹ dixit. Suscipe dn̄e Jesu duos ramos q̄s in stipite corporis mei plātauit dextra tua. Absciditᷣ ⁊ tertius: ⁊ Jacob⁹ ait. Omnis pfectio ꝯsistit in numero trinario: ⁊ pp̄ h̄ semꝑ benedicā pa͞tez ⁊ filiū ⁊. s. s. q̄ tres pueros d̄ camino igniꝫ ardētis liberauit Absciditᷣ ⁊ q̄rtus. Et Jacobus ait. O ꝓtector filioꝝ israhel q vsq; in q̄rtā gn̄ationē benedictionē infundis. suscipe a fuo tuo ꝯfessionē q̄rti digiti. Absciditᷣ qnt⁹ ⁊ Jacobus ait. O dn̄e ꝯpletū est gaudiū meū: q: qnq; plagaꝫ ꝑ me ⁊ tu certe ꝑpessus es. Tūc carnifices ei ꝯpatiētes dixerūt. Parce Jacobe aie tue ne peas: q̄uis. n. vnā manū amiseris: tn̄ multi sunt q vnā manū tm̄ hn̄tes tibi diuitijs ⁊ honorib⁹ habundāt. Quib⁹ Jacob⁹ dixit. Quando pastores incipiūt pecora tōdere: nunq̄ dextꝝ tm̄ vellus auferūt ⁊ sinistꝝ dimittūt. Si ḡ pecus qd̄ aial brutū ē totū vult vell⁹ amittere q̄to magis ḡ ego hō rōnalis dedignabor ꝓ deo me ei totū offerre. Tunc carnifices minimū digitū manus sinistre inciderūt. ⁊ Jacob⁹ ait. Tu dn̄e cū esses magn⁹ puuꝫ ꝑ me fieri voluisti. Jdcirco ꝓ gratitudine hūc puuz digitū tibi reddo. Abscinditᷣ ⁊ septimus: ⁊ ait: Septez sunt dona. s. s. Jdcirco septies in

die laudē dicā ei septē digi-
tos ei offerendo. Absciditur
octauus ꝛ ait. Octauo die ꝓ
me dñs ē circūcisus. Incidi
tur nonꝰ ꝛ ait. O dñe liben-
ter tibi offero nonū digitū:
qꝛ ꝓ me hora nona spiritū
tradidisti. Incidit decimꝰ ꝛ
ait. Decē ꝑcepta sūt tibi gra
ta. Tūc qdā de astātibꝰ dixe
rūt. O Jacobe lȝ ambe ma-
nus tibi sint abscise: adhuc
tñ si vis potes viuere cū tri-
umpho. Tūc Jaco. ait. Absit
a me ipa nephāda ꝓmissio.
Nemo.n.mittēs manum ad
aratrū.ꝛc̄. Tūc idignati car
nifices policeȝ pedis dextri
absciderūt ꝛ Jaco. dixit. O
dñe maior fuit ꝑforatio pe-
dis tui. q̄ȝ abscisio digiti mei
Abscidit pedis scd̄s digitꝰ:
ꝛ ait. Sic.n. vnꝰ digitꝰ i cor
pore nō stat bene sine altero
sic ēt ꝓ xp̄i amore nō stat be-
ne primꝰ digitꝰ sine scd̄o. Ab
sciderūt ꝛ scd̄ȝ: ꝛ añ ipȝ ꝓijci-
unt q subridēs ait. Uade ter
tie digite ꝛ requiesce cū socijs
tuis: ꝛ q̄ȝadmodū granū tri-
tici additum grano granum
multiplicat: ita ꝛ tu. Absci-
dit ꝛ q̄rtꝰ ꝛ magnū dolorē
sentiens di. Quare tristis es
aia mea: ꝛ q̄re cōturbas me.
spera in deo.q.a.ꝯ.i.s.v.m.
ꝛ.d.m. Abscidit q̄ntus: ꝛ ait
O dñe ecce iā video: qm̄ di-
gnū me fecisti gr̄a tua: sic fe-
cisti ezechiā in cuiꝰ signū.15.
lineis solē retrocedere feci-
sti. Tūc accedētes ad pedeȝ
sinistrū: digitū puulū absci-
derūt Jaco. dixit. O digite
pue ꝯfortare: qꝛ magnꝰ ꝛ p-
uus vnā hȝ resurrectionem:
apud deū capillus capitꝭ nō
ꝑibit: q̄ȝtominꝰ tu sepaberis
a gl'ia alioꝝ digitoꝝ. Absci-
dit scd̄s ꝛ ait. Uetus hō de-
struit vt sic splēdidior efficia
tur. Abscidit tertius: ꝛ ait.
Tōsionibꝰ firmat incus. Ab
scidit q̄rtꝰ: ꝛ ait. Cōforta me
deus v̄itatꝭ: qm̄ i te ꝯfidit aia
mea: ꝛ in vmbra alaꝝ tuaruȝ
spabo donec trāseat iniq̄tas
Abscidit q̄ntuȝ: ꝛ ait. O dñe
ꝯsumata sunt oia: vtinā ha-
berē alios digitos tibi offe-
rēdos. Tūc accedētes pedeȝ
dextrū absciderūt: ꝛ ait. hoc
munus offerā celesti regi ꝓ
cuiꝰ amore hꝰ patior. Abscide
rūt pedē sinistrū ꝛ ait ēt hūc
holū suscipias dñe charitatꝭ
sale ꝯditū. Absci. d̄xtrū bra.
simul ꝛ sinistrū: ꝛ dixit. Lau

da aia mea dñm lau. d. m. vj. m. p. d. m. q̃diu fuero. Tunc accedẽtes absciderũt corã dextri cruris: scindẽtes vsq͟ʒ ad femur. Tũc btũs Ja. ineffabili doloꝛ grauat⁹ ait. Dñe Jesu xp̃e adiuua me. q: circũdedert me gemit⁹ moꝛt: ⁊ ait carnificib⁹. Carnẽ nouã indu et me dñs q̃ʒ vr̃a vulnera maculare neq̃unt. Jã carnifices defecerãt: eo ꝙ a pꝛima hoꝛa diei vsq͟ʒ ad nonã in ei⁹ icisione sudassẽt. Tũc iteꝝ accedẽtes sinistri cruris corã absciδẽdo vsq͟ʒ ad femur extraxerũt. Tũc exclamãs btũs Jaco. di. O dñe de⁹ viuoꝝ ⁊ moꝛtuoꝝ iudex exaudi me scimuũ digitos dñe nõ habeo vt ipsos ad te poꝛrigaʒ. nec man⁹ vt eas ad te extẽdam: pedes mei trũcati sũt. Ad te accedere neq̃o: genua demolita sꝛ̃ vt ea ad te flectere nequeaʒ. Ecce ꝙ suʒ velut casura domus ablatis quib⁹ sustentaꝛ̃ colũnis. Ecce iã oia viscera mea sicut vides de coꝛpe meo egrediũtur: sola supe̾st lingua qua te rogo ex coꝛde vt oẽʒ iniuriaʒ remittas his carnificib⁹: ⁊ inimicis meis: hec cũ dixisset vn⁹ de carnificib⁹ accessit: ⁊ caput eius amputauit. Ecce igiꝛ̃ O Jacobe: martyr sc̃tissime qd ꝓ xp̃iana fide ꝯfitẽda recepisti. Pꝛeterea p̃termissis tot scis martyrib⁹ ꝓ xp̃i fide martyriçatis peto a te O Frãcisce. O Aug. O Benedicte. O Basili. O Dñice: ⁊ ceteris religionũ patriarche. cur tot sp̃ũalia martyria: vʒ obediẽtie: paup̃tatis: castitatis ieiunioꝝ: vigiliaꝝ: disciplinarũ: ⁊ hmõi. tollerastis? Certe nõ ob aliud: nisi ꝓ obseruãdiς his que in sacra fide ꝓponũtur. Hoc idẽ dico. de sacris virginib⁹: atq͟ʒ ꝯfessoꝛib⁹. his oĩb⁹ p̃missis ꝯcludo ꝙ fides ꝑ qua oẽs p̃dicti martyres moꝛtẽ susceperũt aut vera ẽ aut falsa. Si v̾a est. si ꝑ quia sic ẽ: habeo ꝓpositũ. vʒ. ꝙ sola xp̃iana fideς est vera. Si ãt falsa existit: ꝗ oẽs p̃dicti martyres fallaces ⁊ mẽdaces ⁊ stulti fuerũt. ⁊ ꝑ ꝯñs oẽs dãnati sꝛ̃. Sʒ qa impossibile est tot scientificos ⁊ sanctos viroς fuisse mẽdaceς ⁊ erroneoς Jõ ꝯcludo xp̃ianoꝝ fidẽ: omnino esse verissimã. Pꝛoinde arrogãs ⁊ p̃sumptuosus: ⁊ nõ sani intellect⁹ quilibet censetur. ꝗ huic fidei cõtrarius exi

stit. imo q eã sũma cũ reuerẽtia: nõ ꝯplectit̃ dicẽte sancto Maximo in s̃mone plurimorũ martyrũ. Nouerimus ita ꝙ inquit: q² nõ sine magno discrimine. de religiõis vitate disputam⁹ quã tantoꝝ martyrũ sanguine ꝯfirmatã videm⁹. Magni piculi res ẽ. si p⁹ prophetaꝝ oracula. p⁹ Apl'orũ p⁹ martyrũ vulnera: veterẽ fidẽ q̃si nouellã discutere p̄sumas: ⁊ p⁹ tã maifestos duces in errore pmaneas. Et p⁹ morientiũ sudoreꝫ ociosa disputatione cõtendas. Et ĩfra subdit di. Martyr inq̃ꝫ martyrij fides ẽ: veneremur ꝙ in scõꝝ martyꝝ gl'ia fidẽ nr̃aꝫ: quõ fidẽ nostrã: ab illiꝫ eniꝫ dũ mortis tollerãtia indubitãter accipit̃ spes imortalitatis euidẽter asserit. Nũq̃ꝫ. n. hãc vitã tã cõstãter asserit. Nũq̃ꝫ eniꝫ hãc vitã tã constãter expenderẽt: nisi esse alterã incõparabilit̃ beatiorẽ pfecta diffinitiõe sentirẽt. hec ille. Gregorius insup in. 4. dyalog. ait Nũq̃ꝫ sancti Apostoli ⁊ martyres xp̄i. sic pn̄tem vitam despicerẽt ⁊ in mortẽ carnis animas ponerẽt nisi interiorem ⁊ meliorẽ animaꝝ vitã subsequi crederẽt. Hic igit̃ apparet: q̃ꝫ stulti ⁊ insensati sint illi: qui post pfidos magos: ⁊ vetulas veneficas: seu incãtatores p corporib⁹: nõ tm̃ hominũ: sed ẽt brutoꝝ ab egritudine liberandis pgũt. Apparet insup q̃ꝫta pena: seu supplicio. pp hoc digni sunt ex B ꝙ dispiciũt verã ⁊ catholicã fidẽ. sanguie tantoꝝ martyꝝ approbatã. ⁊ vadũt ad illos qui p suis malitijs atq̃ꝫ demẽtijs cõfirmãdis in feruẽti aqua. p vni⁹ Aue Marie spaciũ digitũ nõ tenerẽt. Dimitte ergo bestialiꝫ creatura. haꝫ reprobatas ⁊ diabolicas supstitiones. Et recurre ad sctõs dei cũ vera fide ⁊ liberaberiꝫ p̄supposito tm̃ ꝙ hoc sit pficuũ animę tue. Quid igr̃ o voꝫ increduli ⁊ sancte xp̄iane fidei aduersarij dicere poteris cõtra hãc sanctissimã fidẽ tãtoꝝ martyꝝ sanguine cõfirmatã. Et pfecto nõ desũt: q ptinaciter ꝯtra ipsaꝫ obsistãt asserẽtes. ꝙ martyꝝ testimonia nequaq̃ꝫ sufficiẽtia sũt ad probãdũ. q̃ vera sit fides xp̄i: q² cõstat ꝙ etiã quasi innumerabiles gentiles. vt legit̃ in gestis Romanoꝝ pro republica

defendenda se morti spon/te obtulerunt. Hoc idem fecerũt ⁊ multi heretici ꝓ fi/de sua defẽsanda. Quib⁹ ego rñdeo ꝙ nõ est simile: ꝑ eo ꝙ morientes ꝑ xp̄i noie. fuerũt triplici gratia ꝑcipue deco/rati. a qua oĩno remoti repe/riũtur. siue q mortui sunt pro republica ĩfideles. siue q pas/si sunt heretici ad ꝓtectionẽ erroris sui. quaꝝ. Prima di cit̃ gr̃a coruscatiõis. Secũ da dicit̃ gr̃a vindicationis. Tertia dicit̃ gr̃a apparitio nis. ¶ Primo demostrãs fi/dẽ xp̄i ⁊ ñ aliã respectu mar tyrũ eẽ verã: dicit̃ gr̃a corui scationis. vz. miraculoꝝ. Nã in martyrijs sanctorũ. tot ⁊ tãta vt melius infra dicetur miracula claruerũt: que sigil latĩ referre impossibile est. Ex qbus tñ vnũ referam qđ accidit in morte regis oium martyrũ dñi nr̃i Jesu xp̄i cui similis in martyrio nõ est in/uentus. Ad qđ inuestigãduz ꝓfero in mediũ illud qđ scri bit̃ Matth. 27. A sexta autẽ hora tenebre facte st̃ sup vni uersaz terrã: vsq; ad horã no nã. Et subdit̃. Ecce velũ tem pli scissuz est in duas ꝑtes a sũmo vsq; deorsũ: ⁊ terra mo ta est: ⁊ monumẽta apta sũt: ⁊ multa corpora sanctoꝝ qui dormierãt surrexerũt cum il lo. hec ibi. In qb⁹ verbis ap/paret. Primũ miraculũ in solis obscuratiõe. Scđz in veli scissione. Tertiũ in ter/remotione. Quartũ i monu mentoꝝ aptiõe. ⁊ petraꝝ scis sione. Quintũ in mortuorũ resurrectione. ¶ Primuz mi raculuz fuit in solis obscura tione. quia tũc tenebre facte sunt: super vniuersam terraz. Qđ ꝓm Hieronymuz super hunc locũ fieri potuit diuina virtute p subtractionẽ radio rũ solis. Scđz Origenez vo per interpositionẽ nubiũ dẽ/sarũ. Sz in hoc standũ Dyo/nisio. qui dicit i Ep̄la ad Po licarpuz. ꝙ illa eclipsis fuit p interpositionem lune inter solem ⁊ terram: ⁊ ꝙ ipse tunc existens in egypto vidit vbi est aeris puritas. quia raris/sime fiunt ibi nubes ⁊ pluuie propter quod magis potuit illa perpendere. Uidit ergo: vt ipse dicit. Lunam ab oriẽ/te ascendentem versus meri/diem: ⁊ supponentem se soli. Talis autem eclipsis mira/

culosa fuit q̄druplici respe/ctu. p̄mo quia luna tunc erat .15. ꝛ tunc distat a sole per dyametruꝫ celi. Eclipsis aūt solis nō potest fieri naturali/ter nisi tempore cōiunctiōis solis ꝛ lune. Scd̄o q꜡ traie/cta eclipsi luna rediit ad oriē tē. Ita ꝙ i vespis fuit in oriē te sole existēte in occidēte. Et sic orbes eoꝝ sunt ad pristinū statū restituti. Tertio q꜡ pꝫ oriētalis solis fuit primo ob/scurata. ꝛ iteruꝫ illuminata. Cōtrario aūt modo fit in ecli psi naturali. Quarto quia fuit luna sub sole per treꝫ ho ras. In naturali aūt eclipsi luna mouetur sub sole conti/nue. De ista eclipsi Origeneꝫ sup Mattheū dicit. Q̄d qui dam scripsit. ꝙ fuit facta tē/pore Tiberij Cesaris. Insup Atheniēses sicut supra dixi/mus. tunc cōstituerūt arā: ꝛ superpositus est titulus igno to deo. ❡ Secundum mira/culū fuit in veli scissione: de quo Nicolaus de lyra. super hoc passu dicit. Q̄d istud ve lum ſm aliquos erat in itroi tu tēpli. p̄hibens aspectū eo rū que erāt itra tēplū. Et iō per talē scissionē. declaratur impletio veritatis in morte christi. que latebat in figuris veteris testamēti. Secundū aūt alios nō fuit velū quod erat in introitu tēplū. sed ve/lū q̄d erat intra tēpluꝫ intra sanctū sanctoꝝ. Et scissio ei⁹ significat. Ideꝫ q̄d prius. De vtroqꝫ aūt Nico. de lyra mē tionē facit sup Matth. 26. c. Cetera per se patent. s. terre motio: scissio petrarū: monu/mētoꝝ apertio. que oia mira culosa fuisse vnusqsqꝫ facile iudicabit. Nec mirū ē. si om nes creature miraculose mo/te sunt. p̄ eo ꝙ tūc oiuꝫ crea turaruꝫ dn̄s seuam ꝛ duram mortem in cruce patiebatur Sed nec in eius martyrio so lum visa sunt magnalia ope/ra dei. quinimo in ceteris martyribus suis. Nonne fu/it illud miraculum: inauditū quando virgo Lucia: tanto pondere a spiritu sancto fixa est: vt non possent eam mil/le paria bouum de loco mo/uere. Quid de reliquis di/cam? Incipe Queso ipso/rum gesta. Et ibi videre po/teris. Quam stupenda mi/raculosa. In passionibus Martyrum Christi Mon/

strauerit deus. que tñ p alia cá passis testimoniũ nõ fue runt. cum nulla pfecto in ta liũ passionibus vt dictuz est miracula facta sunt. ¶ Secunda gratia demonstrans mortẽ martyrũ xpi sanctam fuisse sub vera fide. dr grã vi dicationis. Et dimissa pena qua deus oẽs reprobos pcu tiet in iudicio. tẽporalẽ tãtũ vindictã: quã xps pro marty ribus suis fecit attendamus. Nam Herodes antippas. q Joã. bap. decollari fecit. im pũitus minime fuit. sicut. 18. libro antiquitatũ Josephus narrat. Et scribit ẽt in pmo Eccl'iastice historie libro. He rodes insup Agrippa. q Jacobum occidit. fratrẽ Joannis gladio miserabiliter vitã finiuit. Narrat. n. de illo in scdo Ecclesiastice historie li bro. 2. 19. Antiquitatuz Josephi. qp cum regnasset tribus annis in imperio Judeorum venit cesareã ciuitatẽ. q pus thurris stratonis appellaba tur. vbi ad honorem Cesaris spectaculũ ciuib9 edidit. Ad quã festiuitatez ois puincie mul itudo nobiliũ simul 7 p cerũ puenerat. Scda vo spe ctaculoruz die indutus veste fulgenti: mirabiliter ex auro argẽtoqz contexta, incipiẽte die pcedit ad theatrz. vbi cũ primos solis radios argẽtee vestis gremio suscepisset re percusso splẽdore duplicatã spectãtibus lucẽ fulgor me talli vibrãtis effudit. Ita vt intuentib9 pstringeret aciem aspect9. Et p hoc plus aliqd de eo q̃ hũane nature est ar tifex arrogantia mentiretur. Illico g adulantis vulgi con crepãt voces honorẽ sonãtes 7 ab oibus deus acclamat. Cuius oẽm acclamationẽ io cũdius excipiebat. Post pau lulũ vo vehemẽti vẽtris do lore pcussus amicos suos re spiciens dicebat. Ecce vester deus: sed iam ducor ad mor tem: Et crescẽte dolore cũ fe stinatiõe ad regalia ẽ aspor tatus. Quinqz vero diebus ptinuis dolor vẽtris pfectus 7 totus a vermibus corrosus exspirauit. Orosius aũt his silia q̃ pl'ima scribit in. 7. li bro aduersus paganos. nã 7 de nerõe xpianos supplicijs 7 mortib9 affecit: ac p oẽs p uincias pari psecutiõe excru ciari impauit. xpi q̃qz nomen

extirpare conatus. beatissi-
mos xpi Ap'los Petrū cru-
ce: Paulum gladio occidit.
Mox aceruatim miserā ciui
tatē oborte sunt vndiq̄ cla-
des. Nā subsequēte Autonio
tāta vrbi pestilētia incubuit.
vt.30.milia funerū inuenirē
tur. Britanica deinde clades
e vestigio occidit: qua duo p
cipue oppida magna Ciuiū
sociorūq̄ clade: et cede diru-
pta sunt. preterea in oriēte.ma
gnis armenie puintijs am-
missis: romane legiōis: subiu
gū particū misse. egreque si
ria retēta ē. In Asia tres vr-
bes. hec est. Laodicia. Jero-
polis. Collosse terremotu ce
ciderūt. At vō postq̄ Nero
galban in hispania impato-
rē creatū ab exercitu cogno
uit. totus aīo ac spe cōcidit.
Cūq̄ incredibilia pturbant
immo subruente. reipublice.
mala molliret. hostis a sena
tu pronūciatus ignominiosis
sime fugiēs. ad qrtū ab vr-
be lapidē. sese interfecit. at
q̄ in eo oīs cesarum familia
cōsumata est. hec ille. De do
miciano. Idē ibi infra refert
di. Domicianus ecclesiā pse-
cutus crudeliter. ad h̄ vsq̄ p
ductus est: vt deū se se voca-
ri: scribi coliq̄ iusserit. Mul
tos ex romanis tū inuidia.
tū auaritia interfecit. alios
relegauit libidinis intēpan-
tia quicqd cogitari pōt. ma-
li fecit. qui dū ecclesiā atro-
citer psecutus esset. statim a
suis faciēte dei iudicio in pa
latio interfectus ē. De Tra-
iano insup ait. Traianus re-
gnū accipiēs: xpianos vali-
dissime psecutus est. Quo tē
pore terremot⁹ qtuor vrbes
Asie submerse sunt. Traian⁹
vō p fluuio vētris infeliciter
extinct⁹ ē. Et sic de alijs mul
tis refert. quos ibidē vnus-
quisquis legere pōt. Quid
Egeas sub quo Andreas pas
sus ē. Pascasius sub quo scā
Lucia Quintianus sub quo
Agata. Diocletianus et Ma
ximianus impatores. Ceteri
q̄ in xpi martyres seuiētes:
Certe tādē gladio dei pcus-
si pierunt. ¶ Tertia deniq̄
gra demonstrās fidem xpi et
non aliā respectu martyrum
esse verā dī gratia appara-
ritionis: seu visionis. Nam
martyres in eorum tormen-
tis sepe diuina seu Angelica
visitatione consolati: pp hoc

mortē gratā excipiebāt. Uñ dr Act. 6. Stephanus vidit celos aptos: ꝛ Jesum stātem a dextris virtutis dei. katherina virgo sanctissima i carcere ab angelo est visitata. Agata vero ab apostolo Petro. Dum et beatus Laurentius psecutione Decij scorpionibꝰ cederet. Miles qdā Romanus noie credidit: ꝛ btō Laurētio dixit. Uideo ante te iuvenem pulcherrimū stantez ꝛ mēbra tua cū linteo abstergentē. Adiuro te p dñm festina me baptizare qui tandem in carcere baptizatus: trūcatione capitis martyrium cōpleuit. De reliqs vero in scōrū legendis videre potes. Quibus oibus tribus gratijs cōsideratis ꝛ perspectis: catholice fidei veritas roboratur. Quis ergo vltra de xpi fide poterit dubitar hoc audito? O increduli. O infideles stulti qui cartis ꝛ mēbranis machometi ꝛ aliorū infidelium atramento scriptis creditis. Quis q̄so certior liber eē potest: q̄z q scribit sanguine proprio? Aspicite lignuz crucis. O q̄z vera ꝛ delicata est carta innocētissimi redēptoris nr̄i Jesu xpi. s. caro: quā depictā ꝛ psignatam: lr̄is rubricatis suo sanguine p̄cioso videtis. ibi pculdubio dimissis tot milibus corporibus martyrū p Christi fide laniatis: ꝛ sanguine madefactis: veritas fidei roborat. Ex p̄misso ergo. 7. argumēto. vz tolleratiōis tātorum martyrū: euidēter apparet christianam fidez ꝛ nō alteram verissimā esse.

¶ De octauo argumēto quo oñdit q̄ sola xp̄ianorū fides sit vera ꝛ salutifera.

Octauuz ēt argumētū in ordine declarādū quo singulariter ostēdit solā xp̄ianorū fidē ꝛ nō alteram verissimā eē: dr argumentum intransmutatiōis. Pro cuius argumēti declaratione occurrit mihi auctoritas phi. j. de celo ꝛ mūdo. dicētis. Diuinū esse necesse ē esse primum ꝛ intrāsmutabile. ꝛ auctor in lib. de causis. ēt dicit. Prima cā ꝛ superior est sine oi variatiōe. Quo cōcesso q̄ deus. s. est intransmutabilis: certū est q̄ deus ipse oēs ātiquos patres quos saluauit voluit pcītꝰ saluari aut iplicite: aut explicite sb xp̄ia

na fide & nõ sub alia. qđ dupl'r pbo. Primo auctoritatibus. Scđo distinctiõe. ¶ Primo pbo auctoritatibus Augu. libro. 18. đ ciui. dei. c. 47. Un⁹ nãqꝫ inqt mediator dei & hominũ hõ xp̃s Jesus q venturus in carne sic antiquis patribus pnũciabať: quẽadmodũ nobis venisse nũciatus ẽ: vt vna eademqꝫ fides p ipsuz oẽs iudei ciuitatẽ & dei templum p̃destinatos pducat ad deũ. hec ibi. Idez quoqꝫ Augu. in Encherid. ait. Nullus antiquoꝝ q̃ztumcũqꝫ iustorũ atqꝫ bonoꝝ potuit vnq̃ꝫ p̃ter Christi fidem salutẽ inuenire Ugo ẽt lib. de sacramentis. parte. 10. c. 5. ait. Semp in ecclesia dei ab initio fuit fides & cognitio creatoris: incarnatiõis: & passiõis Christi benedicti. sine qua nullus vnq̃ꝫ salutẽ adinuenit. h̄ ille. ¶ Secũdo hoc idẽ pbo vnica distictiõe Bonauẽture in. 3. di. 25. arti. 1. q. 2. dicẽtis. Cum q̃rit an illi q p̃cesserũt aduẽtũ xp̄i potuerunt saluari absqꝫ fide mediatoris. Rñdeo q̄ nõ: nisi in mediatorẽ crederẽt: vel ip se p se: si eẽt adultus: vel ali⁹ p se si eẽt puulus. Et rõ ẽ: qꝛ cũ gratia & veritas p Jesum Christũ facta sit. Et liberatio a peccato fit simil'r p merita Christi & hec merita nõ se extendant nisi ad illos q efficiũtur eiuꝫ mẽbra: & ei copulanť p fidẽ sicut impossibile ẽ nũc aliter saluari: nisi eidẽ copuleť vel p fidem: vel p fidei sacramẽtũ: sic impossibile fuit post lapsuz aliquẽ saluari: nisi fidem mediatoris habuerit aut explicite vel implicite. Explicite. vt si qs crederet filiuz dei assumptuꝝ nr̃am humanitatẽ: nasciturũ de virgine: passurũ in cruce: resurrecturũ tertia die: & hmõi. Et h̄ mõ explicite credere nõ erat oibus necessariũ. Sꝫ his solũ qbus a deo erat reuelatũ: sicut sanctis patrib⁹. Implicite v̇o credere est expectare redẽptorẽ futuꝝ: qual'r autẽ & quõ h̄ dẽat eẽ nõ erat oib⁹ necessariũ credẽ: sꝫ q̄ illi credebãt: qb⁹ a dño erat reuelatũ h̄ bonauẽtura ad l'raꝫ. Si igiť vt pꝫ ex auctoritatib⁹ & distinctiõe p̃dcã: oẽs q antiquꝫ saluabať de⁹ saluabat sub fide xp̄i. de⁹ v̇o ẽ oio intrãsmutabil'. ꝯcludiť p ꝯñs q̄ nulluꝫ ẽt nũc saluari p̃t nisi sub vna

fide Christi: si aliter fieret: sequeret q ide manes ide es set cu oppositoru: qd cu sit oi no ipossibile: et contra oem phiam. Cocludit p pns necessario ex octauo argumeto. vz intransmutatiois. sola xpianoru fide et no aliam verissima esse.

¶ De nono argumento quo ostendit q sola xpianorum fides vera sit et salutifera.

NOnu insuper argumetu in ordine declarandu: quo singulr ondit sola xpianoru fide et no altera verissima ee: dr argumetu pfirmationis. vz miraculoru. Pro declaratioe huius argumeti occurrit nobis Auctoritas phi in post predicametis dicetis. A priuatione ad habitu impossibilis e regressus p natura: pz h auctoritas. Na cecus naliter: aut etiam accntalr: no pt recipere lumen nisi recipiat a deo qui miraculu causat: eo q solus deus supernaturaliter ei lume infundit: et io de conse. di. 2. c. reuera dr: q miraculu e opus insolitu supra spez et facultate totius nature. Quibus pmissis cocludo q cu sola fides xpiana miracula operet: sola vera e. Nuquid ges idolatra et pagana O saraceni: o tartari: ceteri q ifideles secta machometi tenetes. O heretici: o iudei hodierni: habetis i sectis vestris al iqua miracula? Certe no. Et ro e q deus non vult esse testis alicuius falsitatis Sz dic mihi. O tu fides xpiana a deo ifusa. Nuqd hes seu miracula facis? Certe sic Sed ptermissis miracul antique legis ab Abel vsq ad aduetu xpi: que videre potes in tabula biblie in lra miraculu. Quid dicemus de miraculis factis a sanctis post aduetu xpi: et pbatis per verissimos testes ab ecclesia catholica? Certe cu sint inumerabilia. breuitatis ca oia dimitto. Duo tn singulariter in presenti referemus. Quoru primu e de stupedissimo miraculo: qd accidit in die natiuitatis ipsius dni nostri Jesu xpi. Na vt referut cocorditer Innocentius tertius oro sius atq Eutropius. Octauianus imperator vniuerso orbi ditioni romanoru subiugato: in tm senatui placuit: vt ipsum p deo colere vellet

Prudēs āt Jmpator se mor/
talē itelligēs:nomē imortali
tatꝭ noluit vsurpare. Ad illoꝝ
vo iportunā istātiā Sibillā
aduocat scire volēs p eiꝰ ora/
cula si i mūdo maior eo aliqñ
nascef. Cū ġ in die natiuitatꝭ
dñi ꝯsiliū sup hac re inuocassꝫ
ꝛ Sibilla in camera Jmpa/
toris psisteret:i die media cir
culꝰ aureꝰ apparuit circa so/
lē:ꝛ in medio circuli pulcher
rima vgo:pueꝝ gestās in gre
mio. Tūc Sibilla h cesari ondit. Cū āt impator ad pdictā
visionē plimū miraref:audi/
uit vocē d celo dicētē sibi est
Ara celi:dixitqꝫ ei Sibilla:h
puer maior te ē. ꝛ iō ipꝫ ado/
ra. Et iō in eadē cāera in ho/
nore scē Marie Ara dicata
ē:vñ vsqꝫ hodiernū diē dr scā
Maria d ara celi. Jntelligēs
igr Jmpator q h puer maior
se erat ꝯfesti ei thura obtulit
ꝛ deꝰ dcetero vocari recusa/
uit. ecce pmū miraculū. Sꝫ ēt
miraculū hr in legēda sci An
dree apos. germāi Petri. vbi
legif q. 40. mortuos:ꝛ i ma/
ri submersos simul ꝛ semel re
suscitauit. vñ q p scē xpiane
fidei vitate:nō tm viui sꝫ etiā
mortui miracula faciūt. Eꝫ
heretici ꝛ alij ifideles sic nec
viui:sic nec mortui facer mi/
racla pnt. Jn cuiꝰ figura. Exo
di. 8. c. Magi dfecert nō va/
lētes sic Aarō. ꝯuerter i pul/
uerē tre sinifex:pp qd dixert
digitꝰ dei ē hic. Et qd plꝰ ē p
miracula dei pōa sp fuit ꝯmi
tata pplꝰꝫ hebreoꝝ seu iudeo
rū. nec aliqñ eū dseruert: dū
tenuert vaꝫ fidē. Tñ postqꝫ ve
rā xpi fidē ꝯtēpserūt: totalit
in miraculis dfecert. Jta q
nūqꝫ ab inde citra:qsqꝫ eorū
facē miracula potuit. Ex qbꝰ
ꝯcludo:q cū sola fides xpiana
faciat miracula: ꝛ miracula
solū pcedūt a deo. deꝰ vo ipe
nullatenꝰ pōt eē testis falsita
tis:sꝫ solū vitatꝭ p ꝯñs seqtur
q sola xpi fides vera ꝛ nō er/
ronea:q: si error aliqs ē in fi/
de xpiana ꝑsus: do iputādꝰ
ē:a quo simplr miracula pce
dūt. dicēte Ricardo. j. de tri/
ni. c. 2. Dñe inqt si ē error in fi
de nra a te dcepti sumꝰ: nam
tot ꝛ tātis signis cōfirmata
est:q nō nisi p te fieri possent
hec ibi. Si qs aūt obiceret:
q miracula aliqua nō sūt in
fide xpiana. Respōdeo q ne/
quaqꝫ totus mundus simplr
pauperibus Apostolis idiot

⁊ illiteratis credidiss3:nisi ꝺ
us eoꝝ dicta testimonijs mi
raculoꝝ cõfirmasset:propter
qđ Mar.vltio.c.dr̄. Illi aũt
s.aplĩ ꝓfecti p̄dicauerũt vbi
qꝫ dño coopante:⁊ sermonez
confirmante.sequentibus si/
gnis.ꝙ si qđ absit talia mira
cula facta non eẽnt:maximũ
ꝓfecto miraculũ fuit : totuz
mũdũ sine vllis miracul' ad
xp̄i fidẽ se cõuertisse. dicen/
te Aug.in.22.de ciui.dei.c.5.
Si ista inqt miracula in fide
xp̄i fcã eẽ nõ credũt:saltẽ no
bis vnũ grãde miraculũ suf
ficit:q2 iã totus orbis terra/
rum sine vllis miraculis cre
didit:⁊ fidei xp̄iãe se subijcit
hec ille.Sed vere tales ma/
xime conuincũtur experien/
tia.Tã enim euidẽtia sunt ⁊
fuerũt miracula xp̄iane fidei
ꝙ nisi a fatuis ⁊ insipientib9
nequaq̄3 negari pñt. Nã Sil
uester papa curauit Cõstan/
tinum Imperatorẽ a lepra:
⁊ xp̄ianũ fecit oẽsqꝫ iudeos i
disputatione corã ipso cõui/
cit.Si qs aũt iteꝝ obstar3 ꝙ
Antichristus ẽt miracula fa
ciet. Rñdeo ẜm docto.ꝙ ma
gna ẽ differẽtia inter mira/
cula xp̄i ⁊ mira opera seu fal
sa antichristi.Et inter mira/
cula dei ⁊ miracula diaboli.

Sicut ait Augustinus in
libro. de vtilitate credendi
nã miracula simpl'r sunt ope
ra dei supernaturalia:⁊ hec
fiũt solũ in fide xp̄iana.Mi/
ra vero opa dñr:aut q̄ fiũt p
op9 ⁊ v̄tutẽ nãe:aut p artem
magicã:seu p artẽ demõis. q̄
tũc opa mira.Aliqñ vᵃ sunt
cũ fiũt p res nãles:sicuti cũ
p incãtamẽtũ diaboli emittit
sagitta de aliq̄ cordꝫ:q̄ p istr̄3
medicoꝝ emitti ñ posset. Nã
diabol9 cũ sit spũs p̄t igredi
corpus hũanũ:⁊ sic nãlit' ex
tra mittẽ sagittã seu dare
aliã sanitatẽ:q p opa nãe ac/
gri pñt. Tũc vo ⁊ aliqñ dñr
opa mira fieri.cũ fiũt p delu
sionẽ dmõis:q tũc dludit cũ
aliqd eẽ dmr̄at. ⁊ tñ actual'r
nõ ẽ sic:sic dmõ corp9 mortu/
uz nũdũ corruptũ assumẽs:d
mõstrat se eẽ hoiez q. pri9 i il
la forma erat:⁊ tñ nõ ẽ hõ:tẽ
eni hõ ẽ:qñ aia ẽ sil' corpe. s3
q2 ibi nõ ẽ aia:q̄ ẽ forma sub
stãtial' corpis:s3 simpl'r spũs
demõis.io tal' dmr̄o q̄3uis sit
mira:tñ ẽ falsitas ⁊ delusio.
hẽm9ꝺ h ẽxẽ.ꝺ Symõe ma/
go:qvt hr̄ i legẽda sci Petri

faciebat fpetes eneos mouē statuas eneas ridē: et cāes cātar. Et vltra hec dū eēt an Nerone a q̄ nimis ābulat: ei9 effigies subito mutabat: et mō iuuenis mō senior videbat. Quod cū videret nero: hūc dei filiū estiauit: pp qd symō mag9: sic refert Leo papa: dixit neroi: vt scias optie Imperator me ve filiū dei eē. Iube me decollari: et die tertia resurgā. Precepit igr Nero carnifici vt decollaret Simonē: et decollauit arietē. Simō āt arte magica ilesus euasit: et arietis mēbra colligēs: abscōdit se trib9 dieb9. sāguis āt arietis ibidē ↄgelat9 remāsit. die āt tertia oñdit se neroni. di. Fac sāguinē meū q effusus ē abstergi: q: ecce ego q decollatus fuerā sic pmisi tertia die resurrexi: quē nero vidēs obstupuit: et ip3 di filiū eē putauit. h Leo pp h̄ g romāi eū i tāta veneratiōe habuerīt: q eidē imaginē fecerīt: et hūc titulū supscripsert. Symōi do scō. Petr9 āt et Pau. vt leo testatur ad nerone itroierīt: et oia ei9 maliciosa detexerīt: addidit q petr9: q sic i xpo sīt due sbstātie. s. di et hoīs: sic i illo mago sūt due substātie. s. hoīs et diaboli. post h Symō mag9 pposuit pplo romāo: q q adolescētē mortuū suscitar n posset a pplo lapidaret. Vn Simō cū sup mortuū icātatōes suas faceret: visuq ē defunct9 circūstātib9 caput agitar. tūc Petrus impato silētio dixit Si viuit defunct9: surgat ambulet: et loquat aliogn diabolus ē. q caput mortui mouet qd cū facere nō poss3: Petr9 orauit di. Adolescēs in noie Iesu Christi nazareni crucifixi surge: et stati viu9 surrexit: et ambulauit. Cū āt vellet populuq Symonē lapidare. ait Petrus. Nolite: satis ē illi ad penam q se agnoscat i suis artibus superatum. Magister enim noster nos docuit: vt pro malis bona reddamus. Deniq3 cum se sic deuictum videret. conuocato populo ad despectum Petri et pauli dixit se velle tāq3 dei filium in celum ascendere. statuto ergo die turrem excelsā secundum Linum aut capitolium ↄscendit: et inde se decies coronatus laureo volare cepit. Quod videns illum. Paulus dixit ad ipm

Petrū. Meū est orare et tuū impare. Tūc dixit Nero ad Petrū et paulū. Uerax est ille dei filius vos ãt seductores estis. Tūc petrus dixit ad paulum. Erige cap et vide. Cūqꝫ paulus eleuasset caput: et vidisset Symonē volātē dixit ad petrū. Petre qd cessas? pfice qđ cepisti. Iā.n. vocat nos dñs. Tūc Petrus ait. Adiuro vos Angeli sathane: qui eū in aere fertis p dñz iesū xp̄z vt ip̄z amplius nō feratis. Sꝫ eū corruer dimittatis. Et cōtinuo dimissus ab eis, corruit ħ in legēda. Opa igit Antixp̄i sicut fuerūt Symōis magni mira erūt sic: seu videbūtur: et tñ erūt delusiões et nō vera miracula. Cū ğ vera miracula solū et simplr fiāt in fide xp̄iana et nō i alia bñ ꝯcludit necessario qꝫ sola xp̄ianorū fides verissima ē quā fidei vitatez nobis largiri dignet fidei atqꝫ oiuz virtutū et grãrum pncipalis dator dñs Iesus xp̄s q viuit etc.

¶ Sabbatū post dñicaz quinquagesime. Iterum de quarta excellētia. videlicet de veritate ipsius sacratissime fidei.

Quotquot tāgebant cū salui fiebāt. Scribunt hec vba Mar.6.c. et i euāgelio occurrētis ferie. Post explanationē sancti euangelij occurrentis tā spūalē qꝫ ēt lr̄alem volens finē imponere quarte excellētie ipsius fidei sacratissime: vꝫ argumētis ipsaz fidez xp̄ianā simplr eē verā demōstrātibus: ex quo nouem iam argumēta declarauimus in pñti sermōe: ad clariorē euidentiaz certitudinis ipsius fidei tria alia vltima argumēta tm̄ declarabo. Quoꝝ primū dr argumētū dispersiōis. Scđꝫ dr argumētū opiniōis. Tertiū dr argumētū durationis.

¶ De tribus alijs argumentis qbus ostēdit qꝫ sola xp̄ianorum fides vera sit et salutifera. Et primo de primo.

Septimū igit argumētū in ordine sed pmū in pñti feria declarādū q singulariter ondit solaz xp̄ianoꝝ fidē: et nō alterā verissimā eē: dr argumentū dispersiōis.s.iudeoꝝ. Pro cuius argumēti declaratōe occurrit mihi snia phi.5. topi.di. Si simplr ad simplr sic magl ad

magis. et ita marie ad marie pz h aucas. Si. n. ferētanq̄ simpl'r bonū simpl'rē diligibi le q̄ argētū tāq̄ magis bonū magis ē diligibile: q̄ dēiq̄ aurū tāq̄ marie bonū marie ē diligibile. q̄ ꝯcesso. certū ē a fil'i q̄ q multū laborat ml'tū hz de mercede: q āt magis: q vō marie: marie hz: his p̄missis arguo sic fidē xp̄ianā eē verā. Sic. n. p experiētiā pz tot' iudeoꝝ populus q singulariter erat a deo electus: total'r est captiuus ꝛ dispsus: a morte christi vsq̄ ad pn̄s tp̄s: aut igitur dn̄s Jesus fuit ab eis vō zelo ꝛ recta iustitia pcuss' crucifixus ꝛ reprobatus. Aut nō si sic certū est q̄ nō tm̄ fm regulā pbi p̄dictā: ꝛ fm legē ꝓphārū pmissam: nō debuerūt tā spūal'r q̄ tpal'r a deo puniri: sz diuina iustitia magis debuit in eis argumētare fidē suā ēt plusq̄ ante: ꝛ p̄cipue cū nusq̄ ab idolatria fuerint sic imunēs: sicut fuerūt a tpe xp̄i vsq̄ ad nūc: q̄ro igitur quō ant ex q̄ cā a tpe illo vsq̄ nūc sint captiuati tpal'r ꝛ spūal'r destituti: ꝛ oio deserti a gr̄a dei: vt ex tūc nō solū nullū veꝝ ꝓphaꝫ habuerunt aut regē: imo tā ad intellectū diuinoꝝ: q̄ q̄ ad spūales effectus ꝛ mores sunt penit' destituti: ꝛ a deo terribiliter derelicti. q̄diu. n. steterūt in vā fidei xp̄iane implicite ꝛ explicite obseruātia deus illos exaltauit sup oēm hoīuz genus sicut pz in terra pmiss. q̄ dedit eis: ꝛ in lege. Et in tēplo. Et in regno ꝛ in cultu: ꝛ in victorijs: ꝛ miraculis: ꝛ ꝓphetis: ꝛ bn̄ficijs. Sz postq̄ dei filiū negauerūt. ꝛ iniuste crucifixerūt: ꝛ eius fidē abiecerūt nulla gens fuit a deo sic dispsa ꝛ abiecta oppressiōib' tyrānoꝝ fuitute gladio nec nō de popu latiōe vēditōe: ꝛ huiusmodi sic populus iudaic' q̄s maledictiōes qs cernere poterit. Si qs Josephū legit ꝛ libros Egesippi. Ibi. n. legi q̄ capta ierusalē a Tito ꝛ Vespesiāo oēs iudei fuerūt capti ꝛ p vno denario. 30. sūt dati q̄diu emptores inuenti sunt demū positi in naui cogebant comedere ꝓpriū stercus: ꝛ i captiuitate sua libros sue legis nō habuerūt. Et filios suos circūcidere phibiti sunt. Qn̄ ꝯhebāt matrimōiū anq̄ vxores cognoscerēt: sub

pena capitalis snie adduce-bant eas ad gentiles iudices vt eas violado p cognoscerēt vel eas alijs traderēt: vt tm̄ hērēt q̄ztū vellēt. Si aūt ois scriptura loquēs d̄ pressuris eoꝝ oio cessaret: saltē hoc hu manis oculis vbicūqꝫ mani-feste vr̄ q̄ gens iudaica: que quōdā pulcherrima fuit at-qꝫ decora: ꝛ nobilissima. Nō manifeste apparet abiectissi ma: vilissima: turpissima: de-bilis ꝛ icerticulosa vltra oēs alias natiōes. Qd̄ vtiqꝫ est signū potissimum sue rep̄ro-bationis: ꝛ nostre fidei a deo electiōis: dicēte pph̄a. Po-pulus quē nō cognoui serui-uit mihi. vꝫ gētiliꝫ. in auditu auris obediuit mihi. filij alie ni. s. iudei inueterati sunt: ꝛ claudicauerūt a semitis suis. i. a vera fide. Si aūt forte qs querat cur de⁹ aut populus xp̄ianus penitus nō dispgit ipsos iudeos: q dei filiū ꝛ xp̄ꝫ tā crudel'r crucifixerīt sꝫ poti⁹ ipsos tollerant. Pōt nō incō ueniēter rn̄deri: fm diuersos doctores: q̄ hoc fit p̄cipue no uē respectibus. Et p̄ respectu descēsiōis. Nā pp reuerētiā xp̄i ꝛ virginis matris sue. nec nō ꝛ aplo꜁ q ex illo pplo de scēderīt fꝫ carnē iustū ē ꝛ piū illos dulciter tollerare: ꝛ nō penit⁹ illos ꝯsumere: seu fun dit⁹ illos dissipe. ¶ Scd̄o re spectu honoratōis. Nā q: po pul⁹ iudaicus ꝓcessit ex sc̄tis ꝓph̄is. p̄triarchis: ceterisqꝫ p̄rib⁹ testi veteris. Jō pp ho norē sc̄tōꝝ pph̄aꝝ. ꝛ patriar chaꝝ: piū ē iudeos tollerare ꝛ nō dispgere. ¶ Tertio re-spectu susceptōis. Cū. n. lex p̄ ceptoꝝ a deo illis fuerit data ꝛ ab eis suscepta: quā nos in xp̄i fide suscepimus: piū ē ob reuerētiā legis eoꝝ atqꝫ obs̄ uatōes eos tollerar̄. ¶ Quar to respcū adeptōis. Quia. n. xp̄iani d̄scēdūt ex iudeis fm fidē pp q̄ eccl'ia dr̄ ꝛ appella tur synagoge filia. piū ē eos tollerare ꝛ nō dispger: q̄uis iniq̄s. Exēplo ꝓgēitoꝝ nr̄oꝝ maloꝝ. Nā ꝓgenitores nr̄i lꝫ mali sint tn̄ a nobis sustinēdi sūt: ne videamur silēs filijs vi peraꝝ q ꝓpriā mr̄em pimūt. ¶ Quito respcū rep̄obatio nis. Nā iudei sibiipsis sūt si gnū sue rep̄obatiōis. legē. n. suā nūqꝫ ita bn̄ fuauerūt: sic tpe illo p⁹ xp̄ꝫ. Et tn̄ i oēꝫ ter-rā dispsi sūt pp qd̄ dat̄ itelli

gi q ritū eoꝝ ds nō acceptat q: al'r liberaret eos: sic ꝓmise rat eis. q d cūctis locis redu ceret captiuitatē eoꝝ: dūmō legē tenerēt. Et q: reprobati sūt a deo saltē a nobis ex pie tate tollerādi sūt ne malū sup malū in eis augeat. ¶ Sex ta respcū correctōis. q: .n. ip si iudei sīt nobis ꝯtinue signū ꝛ exēplū nr̄e correctiōis: ꝛ le gis obseruatōis. Jō eos susti nere dēm⁹. Flagellāt .n. mul tis angustijs pp suā obstina tā incredulitatē: ne ꝛ nos in sil'ez icredulitatē fidei nr̄e in cidamus: ꝛ p ꝯñs dira flagel la dei euitem⁹. Proinde qdā sapiēs ait. felix quē reddunt aliena picula cautū. ¶ Se ptimo respcū recordatōis: q: .n. passionē xp̄i ꝛ mortē. mul taq3 mysteria salutis nr̄e ds p ipsos iudeos tanq3 p maloꝝ ministros opat⁹ ē. Jō vt ipsi iudei sint nobis ꝯtinuū mēo riale dñice passiōis: ꝛ qtiens eos videm⁹ totiēs passionis dñi recordari possim⁹: qd ipē ds pcipit faciēdū p pphām in ps̄. di. De⁹ ondit mihi sup inimicoꝝ ne occidaꝝ eoꝝ ne qñ obliuiscat ppl'i mei. vz mortis ꝛ passiōis filij mei. ¶ Octa uo respcū ꝯuersiōis. Certū ē .n. q i fine mūdi iudei credi turi sūt ꝛ fidē nr̄az accepturi q: tūc ois ppl'us saluꝰ erit p ut dic Apl's ꝛ ps. ait. Conuer tent ad vespaz. i. añ iudiciū ꝛ finē mūdi ad fidē xp̄ianoruz. Qd ꝯfirmās Joel. 3. c. i pso na dñi ait. Ecce i dieb⁹ illis ꝛ i tpe illo ꝯuertā ad me capti uitatē iuda ꝛ ierl'm pp eoꝝ sa lutē: igit a nobis dulciter tol lerādi sūt. ¶ Nono dn̄iq3 iu dei a nob tollerādi sīt respcū ꝯfirmatōis. s. nr̄e fidei. Et h ē rō potissima: pp quaz iudeos tolleram⁹ q3uis alios hēticoꝝ vsq3 ad mortē psequimur. Ipsi .n. iudei sūt librarij nr̄i. Et si gnū seu scriptura nr̄e ve fidei Uñ Aug. sup vba psal. Ne oc cidas ait. Judeoꝝ hūanit tol leremus: ne forte pagani nob dicāt. Uos xp̄iāi l'ras vr̄aꝝ ꝛ legē ꝯposuistis. ecce pferim⁹ codices a iudeis inimicis: vt alios ꝯfūdam⁹ inimicos. Co dicē portat iude⁹: vt ide cre dat xp̄ian⁹: librarij nr̄i fci sīt quo fui libros p⁹ dños ferre solēt. h ille. Ut igit iudei sint iugit nob i signū ve fidei a no bis dulcit tollerāt. ¶ Ex p dcō ēt. io. argumēto vz disp

sióis iudeoꝝ clarissime pȝ so lā xpianoꝝ fidē eē vam: ꝛ per ꝯñs ab oibus imitandam.

¶ De.xj.argumēto q̄ ostendit ꝙ sola xpianorum fides vera ꝛ salutifera.

Undecimū ē argu. in ordie declarādū: q̄ singl'r oñdit solaȝ xpiāoꝝ fidē ꝛ nō aliā vissimā eē dī argumētū opiniōis .s. gñalis. Pro cui⁹ argumenti declaratione occurrit nobis auctas pbi.7.ethi.di.Fama quā oēs famāt nō oio ꝺpdit pȝ h auctas. Nā qñ gñaliter ab oib⁹ aliqd asserit credit in toto: aut i pte illō veꝝ esse repit. Quo ꝯcesso: certū ē ꝙ oēs secte p⁹ fidē suā asserūt: ꝛ dñt fidē xpianoꝝ eē meliorē oib⁹ ceteris: imo asserunt oēs alias eē falsas: pp qꝺ ꝛ mutuo se odiūt: vñ saraceni sūme odiūt legē iudeo. ꝛ ecōuerso. nec patiūt illos sil'stare. Oppositū facit vtraqȝ secta erga fidē xpianoꝝ: q̄s sil' stare ꝯpatiunt taq̄ hñtes legē bonā moralē: ꝛ diuinā pp qꝺ ꝯcludit ēt ex ipoꝝ ifideli um fama ꝛ voce xpianoꝝ fidē verā eē atqȝ salutiferā. h ēt pȝ p expiētiā: qm̄ ꝛ si sint aliq sub lege iudaica: ꝛ aliq sub lege Machometica: tñ vl'r pl'es sūt incōpabil'r sb fide xpiāorū. lȝ hēant in seipis ex ignorantia aliqs errores circa xpianā fidē qꝺ argumētū vȝ opiniōis ē tali rōe cōfirmat. Claꝝ ē.n.fȝ pbm .j. ethi. ꝙ bonū tāto diuini⁹ est: q̄to cōius: sic sol dī eē melior cūctis syderib⁹: ꝑ eo ꝙ magis cōicat de bonitate sue lucis. Quo ꝯcesso: claꝝ ē ꝙ fides xpiana sup oēȝ aliā fideȝ optia ē: eo ꝙ bōitatē sue vtutis ꝛ doctrie oi pplo gentili iudaico: heretico: interdicto: excōicato: seu Machometico cōicat. Uñ Mar. vlti. ca. xpianis: apostolis: ꝛ per ꝯñs eoꝝ successorib⁹ a xpo preceptū ē. Euntes inqt in mūdū vniuersuȝ p̄dicate euāgeliuȝ oi creature. Et Mat. 10. dic. Qꝺ in aure audit p̄dicate super tecta. Jō i clemē. Dudū. de sepul. vr. Ad honorē dei ꝛ ad exaltatōēȝ catholice fidei ꝛ ꝯtū statū ptiū p̄dictaꝝ'ac saluti aiaꝝ ꝛ fideliū incremētū: ꝺ nroꝝ fratꝝ ꝯsilio auctē aposto. statuim⁹. vt p̄dictoꝝ ordinē fres in ecclesijs ꝛ locis eoꝝ ac in plateis cōib⁹ li

bere valeat clero & pplo pdi care: & pponere vbu dei omni tpe & oi creature. h ibi. itē de cōse. di. j. c. Epus. el. 2. dr Eps nullū phibeat ingredi ecclesiā & audire vbū dei siue gētilē siue iudeū siue hereticū vsq3 ad missaz cathecuminoꝝ. h ibi. Eadez snia habet ex de sen. excōi. c. rnso nro. Totū oppositū faciūt saraceni seu iudei. Naz saraceni p legē suā tenēt solū secrete suis saracenis fidē suā pdicare tāq3 sibi solis velint pdesse ad salutē & nō alijs: qd vtiq3 ē 9 oēz charitatē: & q plus ē p legē Machometi tenēt nō audire pdicare sub mortis snia aliā legē: & pcipue xpianoꝝ qd vtiq3 ē signū potissimū legis reprobate: & fidei maledicte: cū tn̄ s3 phos nāles sapiens offm sit bona & mala cognoscere: seu meliora & optia deinde q optimū ē sibi eligere: h idē pbāt & obseruāt iudei. Nā in sua pfida fide existētes; solū sibiipis occulte suas declarāt leges: nec audiri aliter cōiter volūt: pp qd cōcludit ex pdcō argumēto opiniōis sola xpianā fidē seu legem verissimam esse.

¶ De. xij. argumēto q ondit qd sola christianorum fides vera & salutifera.

Duodecimum postremo argumē. in ordine declarādū: q simplr ondit solā xpianoꝝ fidez & nō alterā vissimā eē dr argumētū durationis. Pro cui9 argumēti decla. occurrit nobis auctas phi. 3. physi. & 3. topi. dicēs. Bonū igt q̄to p manēti tāto melius p3 h auctoritas exēplo. Nā vinum qd ex sua vtute plus durat: dr eē ceteris pib9 meli9 illo vino qd cito corrūpit. Quo psupposito certū ē q sola fides xpiana & nō alia incorruptibilis ē: & nūq3 dficere poterit vsq3 ad 9sūmatiōez scl'i qd gnq3 vijs pbo: p vnica auctē. 2° qdruplici respcū. 3° expictia. 4° sil'itudie. 5° exem. ¶ p pbo vnica auctē. Aug. li. d vtilitate credēdi. c. 8. q fides xpiaoꝝ nūq3 dficiet vsq3 ad finē scl'i. Dubitamus igt Aug. nos d fide xpiana. Certe nō expedit. Ei9. n. eccl'e & fidei gremio credit q vsq3 ad finē scl'i p successiores xpi firma: itegra: & inolata pmanebit; & a nullis hereticis

circū latrātib⁹ ꝛ īfidelib⁹ p̄sc q̄ntib⁹ xp̄o duce poterit vnq̄ʒ violari. h̄ ille. ¶ 2⁹ h̄ idē p q̄dru. respe. p respcū p̄missiōis. Certū ē. n. s̄ʒ ph̄m. j. p̄oꝝ. q̄ ex falsis verū: ꝛ ex v̄is nō pt egredi nisi veꝝ. Quo presupposito certū ē: vt habet Jo. 14. q̄ xp̄s ē ꝛ fuit via v̄itas ꝛ vita: ḡ p ꝯn̄s si aliqd dixit vl' asseruit nec̄e ē totū illō ec̄ veꝝ: sʒ cū dixerit ꝛ p̄miserit vt h̄r Ma. 16. c. Petro ꝛ successorib⁹ ei⁹. Tu es Pe. ꝛ su p hāc pe. ꝛē. ꝛ. p. i. nō. p̄. a. c. Et Matth. vlt. c. dixit. Ecce ego vobiscū sū oīb⁹ dieb⁹ vsq̄ʒ ad ꝯsūmatiōeʒ sc̄l'i. ꝯcluditur nec̄io xp̄iāoꝝ fidē oīo nō posse d̄ficere. 2⁹ h̄ idē p̄bat respcū supplicatiōis: seu orōnis xp̄i ad p̄reʒ. Certū est. n. s̄ʒ Ric. in. 4. di. 15. ar. 4. q. 7. q̄ q̄ticūq̄ʒ aliqs orat p̄reʒ celestē hūiliter: fidel'r ad salutē: ꝛ p̄seuerāter p aliq̄ grā obtinēda: indubitāter illā obtinet a p̄re celesti. Sʒ manifestū ē: q̄ xp̄s orauit hūilit' ad salutē n̄ sua: sʒ xp̄iāoꝝ p̄seuerāter: nō dico fidelit': q̄ȝ fideʒ nō hēbat: sʒ certitudinal'r: q̄ȝ in se oēʒ certitudinē hēbat: ḡ cū xp̄s orauerit p̄reʒ celestē p duratōe ꝛ p̄seuerātia fidei xp̄iāe vsq̄ʒ in finē sc̄l'i. ꝯcluditur nec̄io ip̄ʒ fuisse exauditū ꝛ p ꝯn̄s fidē xp̄iāoꝝ nullatenus posse deficere. Et q̄ xp̄s orauerit p xp̄iana fidē. p̄ʒ. Nā Luc. 22. c. dixit Jesus ad Petrū. Ego rogaui p te Petre vt nō d̄ficiat fides tua. Et q̄ in h̄: ꝛ i ceteris xp̄s fuit a p̄re sēp exaudit⁹. ꝯfirmat Bona. in. 3. di. 17. ar. 2. q. 2. vbi q̄rit an xp̄s sēp fuit exaudit⁹ i oī orōne sua. Et Ric. di. q̄ oīa q̄cūq̄ʒ postulauit absolute cuʒ volūtate rōnis: nō dico cum volūtate sēsualitatꝭ sēp obtinuit: qd̄ bn̄ ip̄e xp̄s h̄ idē ꝯfirmat Jo. xj. c. cū ex̄eplo resuscitatiōis Laçari vbi dr̄. Jesus āt eleuatꝭ sursū oculis dixit. Pr̄ grās tibi ago qm̄ audisti me. Ego āt sciebā: q̄ȝ sēp me audis. h̄ ibi. ¶ 3⁹ illud idē p̄bat respcū cātiōis. vʒ. q̄ sola fides xp̄iana sēp dʒ durare. Et eꝯ oēs alie deficere. Certū ē. n. s̄ʒ ph̄ʒ. 2. physi. q̄ effect⁹ q dep̄edet ab aliq̄ cā q̄ʒtū ad eē ꝛ q̄ʒtū ad fieri stāte cā stat effect⁹: sic exempli grā. stāte sole stat ꝛ lux stellarū. Ecōtra remoto remouet oīs lux eaꝝ. Quo ꝯcesso: cuʒ

fides saracenoꝝ ꝛ turcoꝝ ꝓcedat a Machometo: ꝛ fides iudeoꝝ a Moyse ꝛ figuris: q̄ oia corruptibilia sũt. nec̄e est tādē p ꝯn̄s ꝛ p̄cipue i fin̄ scl'i oēs eoꝝ fidē corrũpi. Oppositũ v̓o ē de fide xp̄iana: q̄ cũ depēdeat a xp̄o dei filio: qui vtiq3 ē cā icorruptibil': ꝛ ideficiēs: nec̄e ē oio ꝯcluder̄ eā n̄ posse d̓ficere nec corrũpi: qd̓ ꝯfirmat̄ auc̄te Gamalielis. Act.5.di. Si ex hoib⁹ ē ꝯsiliũ l3 āt op⁹ poteris dissolue re. Si v̓o ex d̓o ē nō poteris dissoluere: ne forte ꝛ d̓o repugnare videamini. ❡ 4° hoc idē ꝓbat̄ respcũ argumētatiōis. v3 ꝙ fides xp̄iana nũq̄3 vsq3 in finē deficere poterit. Regl'a ē ph̄i.2.topi. Si de q̄ magi: ꝛ tñ nō ꝛc̄.ḡ ꝛc̄. Si.n. qs nō pōt expugnar̄ vnũ castrũ: a fortiori nō poterit expugnar̄ vnā ciuitatē fortissimā. Quo p̄supposito: certũ ē ꝙ cũ Marēti⁹ ipator p vniuersũ3 orbē sil' ꝯgregass3.50. ph̄os vniuersales i q̄lib3 scia d̓ prudētiorib⁹ ꝛ sapiē. q eēnt in toto mũdo: vt ꝯuinceret katherinā Costi Regi fi. ꝛ p ꝯn̄s xp̄ianā fidē penit⁹ ānullaret ꝛ reprobaret. Neq̄q̄3 potuerũt eā ꝯuicere. Sz qd̓ maximũ fuit: oēs ab ea ꝯuicti fuerũt. Et tādē suscepta xp̄iana fid̓ oēs p martiriũ ignis. celũ felicit̄ ꝯscēderũt. ꝙ si sic fuit qũo poterit vnq̄3 tota simul vniuersitas xp̄iaoꝝ d̓uinci ꝛ reprobari: si fides q̄ erat i sola puella nũq̄3 potuit ānullari. ❡ 3° isup ꝓba. ex pictia ꝙ s. ipossibile ē fidē xp̄ianā vnq̄3 posse deficere. Si.n. fides xp̄iana v̓a nō eēt: nec a d̓o ꝓcederet: neq̄q̄3 tm̄ firma star̄ potuiss3: q̄ q̄3uis a tot paganis ꝛ Impato. ro. nec nō a ceteris ifidelib⁹ sēp fuit p̄secuta ꝛ molestata. Nũq̄3 tñ potuit ānullari. pp qd̓ v̓ificat̄ i fid̓ xp̄iana illd̓ dictũ poeticũ v3. Preteriti rō scir̄ futu. fac ❡ 4° isup ꝓbat̄ sil'itudie. v3 ꝙ fides xp̄iana a nullo vnq̄3 poterit violari. vñ xp̄s p sil'itudinē. Luc.xj.c.di. Cũ fortis armat⁹ custodit atriũ suũ: in pace st̄ oia q̄ possidet. Si āt fortior illo supueniēs vicerit eũ vniuersa arma ei⁹ aufert in qb⁹ ꝯfidebat. Et spolia ei⁹ distribuet: q n̄ ē mecũ ꝫ me ē ꝛ q n̄ colligit mecũ dispgit. q̄ sil'itu. dat̄ itelli. ꝙ cũ xp̄s sit fortior arma. ip̄o demo. atq3

Machometo ꝛ ceteris īfidelib⁹: nūq̄ȝ poterit xp̄i fides ab eisdeȝ corrūpi ꝛ violari. ¶ 5° insup ꝓbaẜ exēplo: ꝙ xp̄iana fides sola ē durabilis ꝛ salutari. legiẜ eni ꝺ q̄dā iudeo ad ꝟaȝ xp̄i fidē ꝯuerso ꝙ añ ei⁹ ꝯuersiōeȝ mltū erat familiari cū quodā xp̄iāo. Qui xp̄iāus tm̄ iudeū hortat⁹ est: ꝙ tandē decreuit baptiçari. Sed anq̄ȝ baptiçareẜ fec̄ pactū: ꝙ volebat ire Romā ad vidēdū curiā sub q̄ regitur tota fides xp̄ianoꝝ. ꝙ xp̄ian⁹ ei multū dissuadebat: timēs in corde suo. ne visa curia plēa oibus malis desisteret baptiçari. Quid plura? Fuit iudeus romā: vidit multa mirabilia: ꝛ quasi infinita mala ꝛ peccata ibi fieri. Mirabile: certe ipse plurimū de hec fuit hedificatus. ꝛ rō ē: q: cū oēs conarentur destruere fideȝ xp̄i: seu suis malis opibus ānullare: ꝛ tñ ꝓpter hoc fides xp̄iana staret in sua firmitate virtute: iudicauit ꝙ solus deus sola gr̄a eaȝ ꝯseruaret: ꝓpter qꝺ merito fides xp̄iana oi alia fide ab ipso verior censebaẜ: ꝛ reuersus domū statiȝ dispersa oi substātia sua q̄ erat maxima se fecit baptiçari. Et sic in sancto ꝓposito vere fidei totum vite sue cursū fideliter cōsumauit. Ex p̄dicto igiẜ argumēto. vȝ duratiōis. simul cū. xi. p̄cedētibus. pȝ q̄rta excellētia fidei. vȝ veritaẜ. in q̄ firmiter mōstratū fuit solam xp̄ianoꝝ fidē ꝟissimā eē: ꝛ ꝑ ꝯn̄s aliā fidē eē falsissimam. Qua veritate fidei mediāte dn̄s nr̄ iesus xp̄s misericorditer digneẜ vob ꝛ mihi plenariā idulgētiā. atq̄ȝ remissionē largiri pctōꝝ: fil' cum osculo eťne pa. Qui cū p̄re ꝛ. s. s. ꝛc̄

¶ Dn̄ica prima in quadragesima de. 5. excellētia ipsius sacratissime fidei.

Vade retro satana: scriptū ē. n. dn̄ȝ. d. tu. ado. ꝛ illi soli fuieſ. Scribūt h ꝟba Mat. 4. c. ꝛ in euāgelio occurrētis dn̄ice. ¶ Explanata moraliẜ et litteral'r historia euāgelica. Ex quo p̄cordialissimi ciues i ẜmonib⁹ p̄cedētib⁹ q̄rtā excellentiā. vȝ ꝟitatē sacratissime fidei plēarie ꝺclarauim⁹ volēs ꝛ intēdēs ordinate ꝓsequi habem⁹ singulariẜ in seq̄ntib⁹ quintā excellētiā ipsius

sacratissime fidei declarare. q̄ vtiq3 excellētia q̄3 plurimū erit delectabilis: salutifera: atq3 iocūda nec nō. & maxime vtilitatis. cui⁹ qdē q̄nte ex- cellētie declaratio talis erit.

¶ De q̄nta excellētia. vz. de maxima nobilitate ipsius sa cratissime fidei.

Quita igit excellētia sacratissime fidei in ordie declarāda. dr excellētia nobilitatis in hac eni excellētia fidei bn̄dicte ha beo spēalit demōstrare: q̄3te nobilitatis: q̄3te p̄eminentie: q̄3teq3 dignitatis sit ipsa sa- cratissima fides & ratio ad ostēdēdū fidei dignitatē me indecēs ē q2 iuxta s̄niā3 phi- cā. q̄l3 res tāto magis ab oi- b⁹ diligit: & desideraf: & q̄rit q̄3to ipsa nobilior eē ↄspicit Ut igit appareat nobilitas: dignitas: & excellētia ipsi⁹ fi dei. vz. q̄3tū sit cōmēdabilis: q̄3tū amabilis: q̄3tū p̄ciosa: q̄3 tūq3 sup oia sit desiderabilis Uolo ad p̄sens ei⁹ eximiā no bilitatē ostēder vt sic illā am pliori corde affectu. deside- rio. ore & ope. q̄sq3 possit ama re: ingrere & tenere. Nota igi tur sicut ex diuersis sacre scri pture locis: nec nō ex diuersis sctoꝝ doctoꝝ sētētijs potest recolligi q̄ septē p̄cipue sunt sacratissime fidei nobilitates quaꝝ. ¶ Prima dr nobilitas triūphatiua. ¶ Scda dr nō bilitas extractiua. ¶ Tertia dr nobilitas ptāti. ¶ Quar- ta dr nobilitas uerificatiua. ¶ Quinta dr nobilitas sub- limatiua. ¶ Sexta dr nobili tas supatiua. ¶ Septima dr nobilitas adoratiua.

¶ De septem nobilitatib⁹ sa cratissime fidei. Et primo de p̄ma que dr triūphatiua.

Prima igit nobilitas sacratissime fidei. dr nobilitas triūphati- ua. Q2 p3 fides de oib⁹ inimi cis facit triūphare & victori am reportare. Certū ē. n. q̄m p̄ns vita hois nihil ē aliō ni si q̄dā ↄtinua pugna atq3 ten tatio. q̄m in p̄senti vita. ho- mo mltiplicit & iugit tētaf & null⁹ ō lege cōi ē tāte scitatis q possit euadere stimulos tēta- tiōn3. Aut carnis. Aut mūdi. Aut diaboli. Aut maloꝝ ho- minū: & huiusmodi pp̄ter qō Job. 7. dicit. Militia. i. tem ptatio ē vita hōinis sup ter- rā. & Hierony. ad Eustochiū

Stadiū ꝛ pugna est hec vita mortaliū. Et Aug. i quodā sermōe. Uos pmōitos esse volo neminē sup terrā. absq; tētatiōe varia victurū. ꝛ cui forte tollitur aliq̄: alias vsq; ad mortē secur⁹ expectet. hec ille. ppter q eccl'iasti. scdo. dī Fili accedēs ad suitutē dei. sta in iusticia ꝛ timore: ꝛ ppara animā tuā ad tētationem. His pmissis. q vz quisq; tentatur a demōe: a carne: ꝛ mūdo. Sic. n. dicit pme Joā. 2. Omne qd ē in mūdo aut est cōcupiscētia carnis: aut concupiscētia oculoꝝ aut supbia vite. q̄ scz a demōe ingeritur Si petis qd ē scutū telū. seu armatura quo precipue tres inimici pdicti facilit vincuntur ꝛ supant. clamās rn̄deo. Fides. fides. fides. Nā mediante scuto ꝛ armatura fidei. oēz tētationē carnis: mundi: atq; diaboli. facilit speram⁹ qd triplicit pbo. Prio autoritatib⁹. Scdo rōne. Tertio exēplo. ¶ Primo pbo autoritatib⁹ q. s. p fidē habet ois victoria de mūdo: carne: atq; diabolo. pmo de mūdo patet Nā pme Joan. 5. dicit. Omne qd natū ē ex deo vicit mūdū. Et hec ē victoria: que vincit mūdū. fides nr̄a quis ē autez q vincit mūdū: nisi q credit. qm̄ Jesus ē filius dei. hec ibi. De victoria etiā demonū p fidē. Apl's ad Eph. 6. ait in oibus. s. tētatiōibus sumētes scutum fidei. In quo possitis cia tela neqssimi ignea extinguere. Ubi glo. ait. Nulla est taz valida teptatio: que nō fidei fortitudine velociter succūbat. Et prime petri. 5. dicitur. Frēs sobrij estote ꝛ vigilate. quia aduersarius vester diabolus: tanq̄ leo rugiens circuit querens quē deuoret ꝛ sequitur Cui resistite fortes in fide. De victoria etiā dicit Isaie. xi. Et erat inquit iusticia cingulum lumborum eius ꝛ fides cinctorium renū eius Ubi glo. di. Omnis lumboꝝ cōcupiscentia deuincit: dum scutū fidei in anima iugit posidet. De victoria autē oiuz simul triū pdictoꝝ Ber. in quodā sermōe. sic ait. Mūdus caro ꝛ demonia: contra nos diuersa mouēt plia: quos tunc omnes faciliter deuincimus si scutū fidei in manibus nostri cordis tenemus. hec ille. Et Hiere. 5. dī Circuite vias

bierl'in ꝛ aspicite ꝛ ꝯsiderate ꝛ q̄rite i plateis ei⁹.an iueīatis virū faciētē iudiciū.ꝛ q̄rētē fidē:ꝛ ꝓpiti⁹ ero ei. vbi glo.di.Fidelis de⁹ nullū habētē fidē i tētatiōe deserit. ſʒ facit cū tētatiōe ꝓuētū ꝛ dn̄s Mat.17.di. Si habueritis tātā fidē q̄ʒtū ē granū synapis.ꝛ dicatis mōti huic.trāſi hinc trāſibit ꝛ nihil ipossibile ē habēti fidē.hec ibi. Deniqʒ Anſelm⁹ lib.ð ſimilitudinib⁹ ait.hoc ꝑuilegio xp̄iana fides gaudet. ꝙ oēʒ q̄ʒcunqʒ vis inimicoꝝ tētationē ꝓſternit ꝛ ꝺuicit: habeat igiꝛ q̄ſqʒ in molestijſ tētationū fidē xp̄i ꝛ leuiꝛ vicet oēʒ potestatē inimici.hec ille.Ex p̄dictiſ autoritatib⁹ patet:q̄liꝛ ſciſſima fides facit hoiēʒ triūphare de oib⁹ inimiciſ ſuiſ.vʒ ð mūdo carne:atqʒ diabolo.¶ Scdō ꝟ idē ꝓbo vnica rōne.vʒ.causalitatis.Fūdamētū rōnis ponit Auct.i lib.ð cauſ. di.oēs effect⁹ nāliꝛ hn̄t ſil'itudinem ſuaꝝ cauſaꝝ pʒ hec regula. Nā q̄ʒto vitis ē potētioꝛ i bonitate ꝛ vigoꝛe.tāto potētiuſ ꝛ vigoroſi⁹ vinū emittit.Ecōtra vitiſ debilis ꝛ pauci vigoris vtiqʒ ꝓducit vinū debile ſeu ꝑue ſubſtātie ꝛ bōitatis. Sil'r ſi duo emittāt iaculum vl' ſagittā:q potētioꝛ erit in bꝛachio:i valitudie vl' ingēio pl⁹ a lōge ſagittā vl' iaculum emittet.Quo p̄ſuppoſito certū ē:ꝙ oiſ hūana tētatio:aut ꝓuēit a carne:aut ab aia aut a p̄rimo: aut a demōe aut a mūdo.eꝫ fides directe ꝓcedit a cā p̄ma q de⁹ ē.Sʒ māifeſtū ē ꝙ de⁹ ē cā potētiſſima:ſup oēs cās ſcdarias.dicēte cōmētatoꝛ ſup.2. Mat. p̄ma inq̄t cā ē magis digna in eē.ꝛ ꝟtute q̄ʒ oia alia entia Et q: oia alia entia trahūt eē ſe ꝛ ꝟtutē a p̄ma.Et plato in thieo di. De⁹ ē ſūmū bonū ſup oēʒ ſubſtātiā oēʒqʒ naturā cū ſit plene pfectiōiſ ꝛ nulli⁹ ſocietatis idiget ꝙ ſi ſic eſt.ḡ effect⁹ q ꝓcedit a deo potētiſſimo erit potētioꝛ oi effectu q ꝓuēit ab oib⁹ cauſis ſcdiſ:ꝛ p ꝯſeq̄ns neceſſario ꝯcludiꝛ.ꝙ habit⁹ fidei a deo deſcēdens: niſi volūtas obſiſtat expellit ab aia oēs tētatiōeſ ꝓuēiētes ſeu a demōe:ſeu a mūdo: ſeu a carne.¶ Tertio inſup ꝓbo exēplo.ꝙ.ſ.fides vicit demonē.carnē:et mundū. Narrat eni Juſtin⁹ i.2.de Alex. ma

gno:q cũ nullo vnq̃ꝫ hoste pu gnauit. qn eũ vicerit: nec vrbē vnq̃ꝫ obsedit quā nō expugnauerit: nec vllā gētē adierit quā ñ calcauerit. pp q tā tā fidē tātāq̃ꝫ fiduciā suis militib⁹ fecerat: vt illo pñte: nec arma: nec vllos hostes vnq̃ꝫ timerēt. Si igit Alex. cũ eēt pagan⁹ ēt infidelis in fortitudine sue fidei. hostes suos mãles ꝓsternebat. q̃to magl fides scīssima xp̄i bñdicti oēs spūales ꝛ carnales inimicos nr̃os supabit. Nā i ifinitũ maior ē virt⁹ fidei supnālis: ꝯ spirituales hostes: q̃ꝫ fuerit fideꝭ nālis huius pagani ꝯ hostes suos mãles. Et sic pñtia Alex: oēs milites ꝯ hostes iuiolabilit roborabat. sic mł'to magl fides: ꝛ exēplū xp̄i nr̄i ducis roborabit ꝯ demōes qualibꝫ xp̄ianā ꝛ fidelē aiaꝫ. Ex p̄dicꝫ ğ auctrib⁹ rōe ꝛ exēplo: pꝫ q̃liter q̃libꝫ aia rōnaliꝭ. mediāte fide. facilit supat oēm tētatione mũdi: carnis: atq̃ꝫ diaboli De cui⁹ tētatōiꝭ victoria: treꝭ ꝯtēplatiōes ãnotabim⁹: q̃rũ.

¶ Pria dr ꝯtēplatio necessitatis. ¶ Scd̃a dr ꝯtēplatio nobilitatis. ¶ Tertia dr ꝯtē platio coronabilitatis.

Prima ğ ꝯtēplatio d victoria diuersaꝝ tētationũ dr ꝯtēplatio necessitatis. Accipe ꝓ regula infallibiliter q q̄cũq̃ꝫ vult diuinā grām seu eternā gl'iā ꝓmereri. necesse est oino. q cũ scuto rōnis ꝛ fidei vincat mũdũ: ꝛ demonē: ꝛ p̄cipue seipm ꝛ passiones suas supponēdo oēm delectationē sēsitiuā imperio rōis: ꝛ q victoria sui ipsius. atq̃ꝫ oiuꝫ p̄dictaꝝ tētationũ: cuilibet sit necessaria ad diuinā grām ꝛ gl'iaꝫ ꝓmerendā. q̃druplr ꝓbo. Prio auctatib⁹. Scd̃o rōnib⁹. Tertio figuris. Quarto exemplis.

¶ Prio ꝓbo auctatib⁹. Nā Mat. xi. saluator ait. Regnũ celoꝝ vim patit: ꝛ violēti. s. ꝯ p̄dcās tētatōeꝭ rapuit. Itē illō Mat. 16. ait. Qui vult venire p⁹ me: abneget semetipꝫ ꝛ tollat crucē suā: ꝛ seq̃t me. Et Geñ. 4. cuilibet a deo p̄cipit. Sub te erit appetit⁹ tu⁹ ꝛ tu dñaberis illi⁹. Apl's etiā ad Gal'. ait. Spũ ambulate. i. spūaliter. ꝛ desideria carnis nō pficietis. Caro eniꝫ cō cupiscit aduersuꝭ spm̃: ꝛ spūꝭ aduersus carnē. hec eniꝫ sibi aduersant: vt nō quecũq̃ꝫ vul

tis illa faciatis:q si spū duci mini:nō estis sub lege. maife sta ãt sūt opa carnis. q sūt forni catio:immūditia:ipudicitia: luxuria: Idolo℞ fuit⁹. venefi cia. inimicitie:ɔtētiões. emu latiões. Ire:rixe: dissensiões secte:iuidie:homicidia: ebrie tates:cōessatiões:ꝛ his sil'ia q̄ p̄dico vobis:sic p̄dixi. qm̄ q talia agūt regnū dī nō ɔseqn tur. hec ibi. Itē ad Roma. 8. dr̄. Frēs debitores sum⁹ nō carni. vt fʒ carnē viuam⁹. si eniʒ fm carnē vixeritis morie mi. si ãt spū facta carnis mor tificaueritis viuetis. Quicūqʒ eniʒ spū dei agūtur. hi filij dī sūt. h ibi. Itē ad Gal'. 6. apl'ꝯ ait. Nolite errar̄ de⁹ nō irri def:q eniʒ seminauerit hō h ꝛ metet. qm̄ q seminat in car ne:ō carne ꝛ metet corruptio nē. Qui ãt seminat in spū de spū ꝛ metet vitā eternā. hec ibi. Itē Joā. papa. 16. q. j. c. visis ait. Oʒ q:tū fragilitati nr̄e ɔcedit oēs adit⁹ nocēdi ei⁹ ꝟsutie muniam⁹. ne mors ingrediat p portas nr̄aꝯ. hec ibi. Itē eccl'. 18. dr̄. Post ɔcu piscētias tuas n̄ eaꝯ. ꝛ a volu ptate tua auertere. Si p̄stes aie tue cōcupias eiꝰ:faciet te in gaudiū inimicis tuis. h ibi Itē Gre. li. 3. dialogo℞. c. 19. ait Sine labore certaminis n̄ ē palma victorie. Vn̄ g victo res sūt. nisi q: antiq hostis insi dias decertauert̄? Malign⁹ qppe spūs cogitatiōi:locutio ni. atqʒ opi nr̄o sp̄ isistit. si for tasse qd iueniat. vn̄ apō exa mē eterni iudicis accusator existat. h ibi. Hiero. isup ad Eustochiū ait. Nisi viʒ facias celos nō accipies. nisi pul sauer̄ ipor̄tūe. panē nō acci pies sacramēti. an nō videf ti bi grādis violētia. cū caro cu pit eē qō de⁹ ē:ꝛ ille vn̄ ange li corruert̄ angelos iudicatu ra ɔscēdere? Egredere g pau lisp e corpe:ꝛ ob p̄ntes labo res añ oc'los tuos ōpige mer cedē:quā nec ocul⁹ vidit:nec auris audiuit:nec in cor hōis ascēdit. h ibi. Ex p̄dictis au ctori. hʒ q̄lit̄ ad diuinā grāʒ ꝛ gl'iaʒ ,pmerēdā. qlibʒ neces sario tenef:ꝛ vīcere passiōes suas:ꝛ insup resistere oī tēta tiōi mūdāe:carnali: atqʒ dia bolice. ¶ Scdo h idē probo qnqʒ rōnib⁹. Prio rōne or dinatiōis. Scdo rōne ɔuer siōis. Tertio rōe collocatio nis. Quarto rōe ɔfusionis.

Quinto ratiõe defensionis ¶ Primo pbo rõne ordinationis. q vz qlqz tenet cũ rõe n dei vincer oẽs sensualitates: τ diabolicas τ mũdanas tẽtatiões. Fũdamtũ rõis põit Cõmẽtator sup. 8. phisi. τ. 2. metha. di. Ars τ nã i suis opationib' ordiate agũt qntũ pñt pz h regula pmo ð arte. nã videm' kz q ordinẽ subijcit famulo dño: seu saccõan' armigero armiger vo capiti sqdre: capitãt sqdre capitãeo gñali: τ deniqz capitãe' gñalis ðo suo vl' dñationi. Hoc idẽ exẽplifica in statu ecclesiastico: pz ẽt exẽplũ de nã. Nam videmus q kz ordinẽ nẽ respectu pcij: argẽtũ pualet τ pdñat ferro in valore. Aurũ vo pualet i pcio ipi argẽto τ ferro. Quo psupposito. vz q kz artẽ τ nãz maiora subijciũt sibi iferiora certũ ẽ. q vt dr. 2. ð aia. De' homiez pposuit ex mã τ forã. sz claz ẽ q forma simpl'r ẽ nobilior sua mã. dicẽte pho pmo phisi. Forma ẽ qd diuinũ τ appetibile a mã: mãz dignitate excedẽs. qð si sic ẽ. peto. q̊ sine de' ordiat hoiez ex pte rõnali. τ ex pte sensitiua: cũ vna vt pdictũ ẽ sit nobilior altera τ manifestũ ẽ. q hoc iõ fecit: vt ps rõnalis regat τ subijciat sibi pte sensitiuã: al'r sequeret. q de' ipãs inordiate fecisset: τ isup q ars τ nã ẽẽnt res pfectiores in ordie ipo ðo. qð cũ sit falsũ τ ipossibile: g̃ fecit vt pdictũ ẽ. ad h vt vna ps pdominet. altera vo subijciat. Qð isinuat Gẽñ. 4. vbi pcipitur sub te scz rõe: erit appetitus tuus. s. sensual': τ tu dñaberis illi'. q si sic ẽ. g̃ qlqz hõ: ex q̊ de' sic ordiauit. tenet p rõne sibi subijcere oẽs iordiatas affectiões: mot'. τ passiões. dicẽte pho pmo poli. Debem' inqt vti reb' simpl'r ad id ad qð ordiate sit a sapiẽtissimo datore: τ. x. ibidẽ dic. Aia dz ẽẽ regens. Corp' vo rectũ. q si qs õriũ faciat. q. s. pmittat passiões τ sensualitates pualere rõi talis vtiqz maxia dign' erit pena: ipo dño attestãte: q Lu. 12. Seru' sciẽs voluntatẽ dñi sui: τ ñ faciẽs: plagis vapulabit multis. Ex qua rõne collige: q quotiẽscũqz qs finit affectiones suas: τ iordinatas passiões rõi pualere. totiẽs ordinẽ diuine sapientie: seu puidentie postponit: τ p pñs: tot singl'ares pla

gas a diuina iusticia ꝓmerebit. ¶ Scdo etiã ƀ idẽ ꝓbo rõe ɔuersiõis. s. ꝙ qsqs volẽs diuinã grãꝫ ꝛ gloriã adipisci dꝫ oino cũ rõe oẽm tentationẽ carnis: mũdi: atqꝫ diaboli sibi subijcere. Cũ eniꝫ nihil sit in hoie meliꝰ atqꝫ nobiliꝰ ipso vsu rõis. ꝑpter quẽ ois honor ꝛ bona fama acqrit: q ꝑualet cũctis diuitijs mũdi: dicẽte Salo. ꝓuer. 22. Meliꝰ est nomẽ bonũ q̃ꝫ diuitie multe. Et eccľ. 41. Curã habe de bono noie hoc eniꝫ magꝭ ꝓderit tibi q̃ꝫ mille thesauri magni ꝛ ꝑciosi: hãc totã nobilitatẽ bone fame ꝛ honoris. oino ꝑdidit q rõnẽ suã iordiate sensualitati supponit. Ad qd clariꝰ videndũ. accipe fundamẽtũ phi scdo de aia. ꝛ. 7. Metħ. necnõ ꝛ Auctoris li. 6. ꝑnciporꝫ di. Forma ẽ q̃ dat esse rei q̃ ablata res nõ est. Que regula pꝫ exẽplo. Nã tãto aliqua dr̃ ecclesia seu domus q̃ꝫ to in se retinet formã ecclesie vel domꝰ: eɔ̃ si fũditꝰ destruatur ꝑ ruinã neq̃q̃ꝫ ampliꝰ ecclesia vel domꝰ vocat: sed simpliciter dr̃ eẽ cemẽtũ seu lapides: ligna ꝛ hmõi. ꝛ rõ est. qm̃ ꝑdidit formã ecclesie seu domꝰ. Quo ꝑsupposito peto. q̃re hõ simpľr hõ appellet: ꝛ certũ est. ꝙ ꝑ rõis vsũ dicẽte pho. 9. Ethi. Nõ est marie intellectꝰ ꝛ rõ. ꝙ si sic est. claꝝ est. ꝙ qñ hõ submittit rõnem inordiate ɔcupiscẽtie. agit ɔ̃ rõeꝫ: ꝛ ꝑ ɔ̃ñs est ac si rõne careret. ꝛ per ɔ̃ñs ꝑdit nobilitatẽ sui nois honoris ꝛ bone fame tã i ɔspectu hoiꝫ: q̃ꝫ in cõspectu totiꝰ celestiꝭ curie. Uñ talis nõ ãpliꝰ hõ. sꝫ vtiqꝫ bestia cẽsendus ẽ. Qd ɔfirmãs ꝓpħa dic. Nõ cuꝫ in honore eẽt: nõ intellexit. cõparatus est iumẽtis insipientibꝰ: ꝛ similis factꝰ est illiꝭ. Boetiꝰ ƀ idẽ ꝓsa. 3. 4. li. dic. Hoc igit mõ qcqd a bono deficit eẽ desistit. q̊ fit vt mali desinãt eẽ qd fuerãt. sꝫ fuisse hoies adhuc ipsa humani corporis relicta spẽs ostẽdit. Quare cõuersi i maliciaꝫ humanã quoqꝫ amisere naturam: sed cum vltra homines: quenq̃ꝫ ꝓuehere sola probitas possit. necesse est quos ab humana cõditione deiecit. infra hominis merituꝫ detrudat improbitas. Euenit igit vt quẽ trãsformatũ vitijs videas hominem extimare nõ possis aua

ritia feruet alienaꝝ opū: violentus ereptor lupo silem dixeris: ferox atq; ingetus linguaz litigijs exercet cani cōparabis. Insidiator occult⁹ subripuisse fraudib⁹ gaudet vel peculijs exeqꝉ. Ire intemperans fremit leonis aiuz gestare credaꝉ pauid⁹ ac fugax nō metuēda formidat ceruis silis heatur. Segnis ac stupidus torpet asinus viuit leuis atq; incōstās studia pmutat nihil ab auib⁹ differt. fedis inundisq; libidinibus immergiꝉ. fordide suis volupta te detineꝉ ita fit vt q deserta pbitate. hō eē desierit: cū in diuinam ꝯditionē trāsire nō possit vertaꝉ in beluaz. Hec Boeti⁹. Qō bñ declarās moralis doc. Greg. sup illa v̓ba Mat. vlt. predicare euangeliū oi creature. Quattuor in qt sūt spēs ꝛ gña creaturaꝝ. Aliq̄ ē creatura. q̄ solū hȝ eē sic sūt lapides. terra ꝛ celi. q sic hñt eē: q nullā hñt vitaz. Aliq̄ ē creatura: q̄ nō solū hȝ eē: sed insup hȝ vitā vegetatiuā: sȝ nō sensitiuā. put sūt arbores: flores ꝛ hmōi. Aliq̄ est creatura q̄ hȝ eē: viuere: sentire: put sūt volucres: pisces: ꝛ aialia bruta. Aliq̄ postremo ē creatura: q̄ hȝ eē: viuere: sentire: intelligere. ꝛ rōcinari: ꝛ hec ē hō. Si igiꝉ qs auferet ab hoie itellectū ꝛ rōnē. claꝝ est q simpl'r remanebit in eo ꝓprietas bestiaꝝ q̄ simpl'r habent eē: viuer: atq; sentire. q si forte diceres. Ecce q hō rōnem submittit sensualitati: ꝛ tñ rōnē nō pdit. ꝛ p ꝯñs remanet hō vt pus. Ad hꝰ rñdeo: q ex quo hō nō vtiꝉ rōe ad quā est ordinat⁹. sic ē in ꝯspectu dei ac si rōne careret. ꝛ p ꝯñs talis bestia merito dicēdus ē Ex q̄ simpl'r vtiꝉ ꝓprietatib⁹ bestiaꝝ. imo ex quo agit ꝯ ordinē nālē. bestia v̓ovilior ꝛ peior oib⁹ bestijs cēsendus est. dicēte pho primo Politicoꝝ Sicut oiuz aialiū lege fruēs meli⁹ ē hō. sic pessimū oium aialiū ē hō a lege ꝛ a iusticia sepat⁹. hec ibi. Et p Ethi. diꝉ Hō prauus deterior ē bestia. Et boetius ꝓsa. 5. scdi li. ait. Hūane qppe nāe ista ꝯditio ē. vt tñ tm ceteris reb⁹ cū se. Cognoscit excellat. Eadē tñ infra bestias redigaꝉ. si se noscere desierit. nā ceteris aiantibus sese ignorare nā ē. hoi v̓o vitio venit. hec ille. O igiꝉ mi

ferabilis creatura. O infelix aia. O vere bestialis psona humana. q rone voluptati sensuu submitti. Ecce qp coram mundo et celesti curia oem dignitate tua. oem honore. oem famam. oem nobilitate amittis. hic te extende circa ocubinarios. auaros. supbos. et hmoi eos exprobrando. Ne igit aliqs hac infamia vituperiu et ignominia incurrat. studeat semp inordinatos appetitus roni submitter. Juxta osiliu phi. 3. de aia di. Appetitu duplici et orio in hoie extnte: qui supior fuerit. secu trahat inferiore. sic spera maior secu trahit oes speras inferiores. ¶ Tertio etia pbo rone collocationis: qp. s. qsqz voles diuinam graz et gloria adipisci dz oio cu rone et fidei virtute oem ocupiscetia carnis mudi: atqz diaboli sibi subijcere Fundametu ronis ponit phs scdo de aia. quarto phisicorum. et qrto celi et mundi. Ois locus dz ee conaturalis locato. et ecouerso: locatu dz hre similitudine cu suo loco. pz h regula. Na videmus in couiuijs. qp loca viliora seu digniora exhibent psonis fm earuz vilitate et dignitate. Silr si vinu fuerit optimuz vel acetosuz: ei pparat vas optimu aut vile. Quo presupposito. certu est qp aia saluada collocanda est in loco celi empirei qui locus fm Bonauc. in. 2. di. 2. arti. 2. q. j. in. 4. argu. hz pcipue. 5. oditoes. Na p celu empireu est valde spaciosum p eo qp fz Damascenu: celuz empireu est otinuu oium visibiliu et inuisibiliu. Scdo e claru et lucidu ppterea empireu dr a pir qp est ignis: eo qp est splendidu ad modu ignis Tertio est pacificu et qetu: eo qp celu empireu est imobile et oio priuatu oi genere motus. Quarto est vniforme: nec est diuersum in claritate: put est celu sydereu. ceteriqz celi ipso celo stellato inferiores. Quinto deniqz est supremu p eo qp celu empireuz supest oibus celis: et eis pdnatur. celi qz oes tanqz ipo minores sibi subijciuntur. Ex q fit vt pz aia saluada collocari dz i celo empireo: et celu empireu hz quinqz pdictas oditoes. et oe locatu dz hre similitudinem ouenientia et pportione cu suo loco. cocludit necessario qp aia

saluāda ⁊ in celo empireo collocanda: tenet ⁊ ēt suo mō similitudinarie quinq̧ prefatas ꝯditiões in se hr̄e: vñ oꝫ ꝙ aīa primo sit spaciosa seu larga ꝑ charitatē ad ipm̄ deū ⁊ ꝓximū: ⁊ nō stricta vel arta. Secūdo oꝫ ꝙ sit clara ꝑ serenitatē ⁊ luciditatem ꝯsciē: ⁊ non obscura vl' tenebrosa. Tertio oꝫ ꝙ sit pacifica: qeta ⁊ tranquilla: nō tm̄ cū deo: sꝫ ēt cuꝫ ꝓprijs inimicis: ⁊ nō iracunda seu rixosa ⁊ turbida: vel odio plena. Quarto oꝫ ꝙ sit vniformis. i. ꝙ hēat vniformitatem moꝝ seu virtutū. ⁊ obseruatiōis diuinoꝝ mādatorū vsq̧ ad finē vite: vt possit dicere cū ꝓpħa. Omnis ꝯsumatōis vidi finē. Nec oīo oꝫ hr̄e diuersitatē vite. ꝑut est claudicar̄ ad dexterā ⁊ ad sinistram. Quinto deniq̧ oꝫ ꝙ sit supꝛema. i. ꝙ ꝑs ratiōalis oīo supsit demōi: mūdo: ⁊ carnali sensualitati: ⁊ p̄dñet eis q̄ꝫtū ad modum quo celū empireuꝫ ceteris oībus celis p̄dominat̄. Quod tūc facit rō: cū magis celestibus inheret q̄ꝫ terrenis: ad qḋ faciendum hortat̄ Apl's ad collo. 3. Si ꝯsurrexistis cū Christo. s. spiritualiter: q̄ sursum sunt querite vbi christus est in dextera dei sedens; que. s. s. s. nō que super terram ratione etiam patet ꝙ nisi ratio p̄dñet oī sensuali ꝯcupiscētie: sicut celū empireum ceteris celis p̄dñatur. impol'e est ꝙ vnquā in eodē celo empireo collocetur: cū nō hēat aliquā cuꝫ ipso similem ꝯueniētiā ⁊ ꝓportionem. Quarto insup ꝓbo idē rōne confusiōis; seu corruptiōis ꝙ. s. necesse est ad diuinam gratiā ⁊ gloriāꝫ promerendā: ꝙ qs subijciat oēm cōcupiscētiā carnis: mundi: atq̄ꝫ diaboli: imperio rōnis: qḋ nisi faciat claꝝ est ꝙ oīa opa erūt cōfusa ⁊ corrupta: ⁊ per ꝯñs indigna tā diuine grē q̄ꝫ eterne glorie. Fundamētū rōnis ponit Tho. sup libro de sensu ⁊ sensato. di. Actiones simpl'r sunt bone q̄ egrediūt̄ a subiectis bn̄ dispositis. pꝫ hec regula. Nam si caro que dat̄ hoi in cibū sit sana. certuꝫ est ꝙ si det̄ hoi sano egroto cooperabit̄ ad sanitatē acquirēdam. Ecōtra v̓o si caro fuerit idispositа ⁊ corrupta vtiq̧ coopabit̄: aut ad mortē aut ad diminutionem vel per

ditiões sanitatis: h idẽ exem plifica de aere: q si fuerit sanus vel corruptus talẽ dispõnem vel indispõnẽ corpibus adiacentibus faciet. Quo p̄ supposito: certũ ẽ q actiões et opatiões hois: non simpl'r pcedunt ab ipso corpore: nec simpl'r ab ipsa aia sed simpl'r simul a toto coniuncto: quoniam actiões simpl'r sunt cõiunctorum, dicẽte phõ. j. physi. Materia inqt cũ forma ẽ cã oium rerũ q̃ fiunt vt in re. i. in substãtia cõposita est causa oium actuũ. hec ibi. Propter q dicit. i. de aia. Melius ẽ dicere q hõ intelligat q̃z q aia itelligat. q si vt pz actiones hois pcedũt a toto ↄiuncto. i. ab aia simul et corpore: clarum est q si coniunctũ est diuisum vtrũqz est indispositũ qđ tũc fit: cũ nõ est cõcordia sed magis ↄrietas inter partem supiorẽ et inferiorẽ: vtputa cum supior ps rõnis subijcit. pars vero inferior sensualitatis pdominatur. Sed cũ sit manifestũ: q a coniuncto seu subiecto indisposito non possit egredi nisi actio imperfecta: igitur p ↄñs concludit q quotienscũqz ↄ ordinem a deo institutum cõcupiscẽtia sensualis predñat rõni: totiẽs ois actio et operatio hois seu sit a corde vel ab ore vel sit ab exteriore ope: reddit imperfecta corrupta atqz ifecta. Qđ egregie confirmatur per Isaiaz. 64. c. di. Facti sumus oẽs sicut immundi: et quasi pãnus menstruate vniuerse iustitie nostre. Et cecidimus quasi folium vniuersi: et iniquitates nostre quasi ventus abstulerunt nos. hec ibi. Et Job. 30. di. Ignis. s. sensualitatis est vsqz ad consumptionem deuorans: vniuersa. s. opera bona. et Joelis primo etiam dicitur. Ignis comedit omnia speciosa deserti. Boetius hoc idem confirmans Metro. 5. primi libri. dicit. Nubibus artis: condita nullum fundere possunt: syder a lumẽ: si mare voluens turbibus auster misceat estum: vitrea dudum parqz serenis: vnda diebus. Mox resolute: sordida ceno vniuersalibus obstat. Quicqz vagatur montibus altis defluens amnis. Sepe resistit. Rupe soluti obice saxi. Tu quoqz si vis lumine claro cernere verũ: tramite recto

Carpe callē: gaudia pelle: pelle timorē spemq̄ fugato: nec dolor adsit: nubila mens est vinctaq̄ frenis. hec vbi regnāt. hec ille. Ne igit̄ opera nr̄a vt ꝓbatum est oino sint corrupta ⁊ infecta. debemus q̄ztū possum⁹ oēs carnis concupiscētiam rōni subijcere. ¶ Quinto deniq̄ ꝓbo rōne descēsiōis: ꝙ qsq̄ tenet̄ ⁊ dꝫ oēm ꝯcupiscētiā carnis mūdi: atq̄ diaboli; subijcere spiritui ⁊ rōni. Qui. n. aliter facit necessario ad infernū descēdit. Fundamentū igit̄ rōnis huius ponit phus. 4. celi ⁊ mūdi. di. Omne qd̄ mouet̄ ad locū simplr̄ mouet̄ a p̄dominātē nā. pꝫ hec regula Cū. n. in materialib⁹ sit specialiter duplex natura p̄dominās. vꝫ leuitas ⁊ grauitas certū ē: ꝙ si leuitas p̄dominatur grauitati necessario sursuꝫ fert̄: vt pꝫ in igne. seu in igneo vapore: q cum parum habeat de materia: naturalr̄ sursuꝫ eleuat̄. Ecōtra vero si grauitas dominatur. trahit deorsum ad terrā. qd̄ pꝫ in lapide. qui cū multum habeat de materia. semꝑ deorsuꝫ descendit. Quod cōfirmās idē phs. 4. celi. ⁊ mūdi. di. Omne leue sursuꝫ mouetur: sicut ignis. graue vero deorsuꝫ. sicut terra que grauis est. hec ibi. pꝫ in statera: in qua si ponat̄ ab vno latere aurū ab altero vero ferrū qd̄ leui⁹ fuerit semꝑ fertur sursum: qd̄ grauius deorsuꝫ. Quo p̄supposito. certū est. ꝙ duplex in homine pōt eē amor. vꝫ spiritualis ⁊ sensualis. si igit̄ in morte cuiuslibet amor spiritualis: seu bonoꝝ celestiū: q a rōne ꝓcedit p̄ualeat amori sensitiuo. certū est. ꝙ amor ille aiam simul ⁊ corpus secuꝫ trahit in paradisum. Si vo amor sensitiuus: seu reꝝ materialiū qui ꝓcedit a corruptibili carne p̄ualeat: seu p̄pōderet spirituali amori: seu celestiū bonoꝝ: necessario cōcludit̄: ꝙ talis amor pōderosus secū trahet i cētro inferni aiaꝫ ⁊ corp⁹. ⁊ iō Augu. li. cōfess. hoc cōfirmans dixit. Amor meus pōdus meuꝫ: eo feror quocūq̄ feror. De talibus ēt dixit ꝓpheta. Descenderūt in infernū quasi lapis. vbi glo. di. Nunq̄ꝫ sic lapis tēdit ad cētrū terre sicut peccatū trahit hoieꝫ ad cētrum

inferni. hec glo. Et pp hoc Hieronimus scribēs ad exuperātiū ne: vz ex tali pōdere sensualitatis et terrenoꝝ ad infernū descenderet di. Si fieri pōt imitare Josep. et egyptie dñe paliū derelinque: vt nudus seq̄ris dñm saluatorē qui in euāgelio dicit. Nisi qs renunciauerit oib⁹ nō potest eē meus discipulis. Itē qui vult venire post me abne. semet. etc. pijce igit̄ a te sarcinā carnis et seculi hui⁹: ne q̄ras diuitias. q̄ cameloꝝ opibus cōpant̄. nudus et leuis ab omni cōcupiscētia ad celū vola: nec alas virtutū tuarū. auri deprimāt pōdera. Hoc aūt dico: nisi q te auarū dicerim: sz intelligā. idcirco operā militie dare. vt impleas sacculū: quē dñs euacuare p̄cepit. Si. n. qui habent possessiones et diuitias iubētur oia vēdere. Dignatio tua aut diues ē: et dz facere qđ p̄ceptū ē: aut adhuc tenuis: et sic non dz querere qđ erogatura est. Tu ḡ erogāda nō q̄ras. sz potius iā quesita tribue: vt fortissimū tirunculuz suū dñs agnoscat. vt letus tibi de lōginqua regiōe venienti pater occurrat: vt stolā tribuat. vt donet anulū: vt immolet pro te vitulū saginatū hec ibi Aug. insup rōnez predictā exēplariter cōfirmans in libro de salutaribus documētis dicit. Sicut. n. equis frena sunt imponēda. ita corpora nr̄a cōcupiscentie: ieiunijs: et orationib⁹ sunt refrenāda. Nā quēadmodū aurige si frena equis laxauerint: p p̄cipitia dicunt̄. Ita et aia cū corpore si frena ei nō imposuerimus ad inferni precipitia dilabit̄. Simus ḡ boni et docti aurige corpi nr̄o: vt p viam rectaz eterne vite possumus incedere: hoc autē faciemus si ei non deliciosa nec voluptuosa: sz tm̄ necessaria prestem⁹: qr iuxta Apl'm si facta carnis mortificauerimus viuemus. Hec Aug. Ex predictis igit̄ qnqꝫ rationibus: pz q̄liter cuilibet necesse est q cū ratiōe sibi subijciat oēs sensuales atqꝫ mundanos inordinatos apetitus, si vult diuinam gratiam et gloriam promereri. ¶ Tertio hoc idem probo figuris. prima figura ponitur Judic. 16. vbi legitur. q quedā mulier

nomine Dalida: cū ter voluisset decipere fortissimū Sāsonē. pro eo q tentabat eum. vt ei diceret in quo cōsisteret fortitudo eius. Tandē cū eā tribus vicibus decepisset dicens: q si ligaret neruis eū et funibus: pderet fortitudinez suā cū tn̄ verū non esset. postremo q̄rta vice magis ab ea molestatus ei cōsensit apariens veritatē: et dixit. Ferruz nunq̄ ascēdit sup caput meū qr nazarenus. i. cōsecratus suz dn̄o d vtero matris mee. Si rasuz fuerit caput meū: recedet a me fortitudo mea: et deficiam eroq3 vt ceteri hoies. Que statiz fecit eū dormire sup genua sua: vocauitq3 tonsorez et rasit septez crines eius et statiz discessit ab eo omnis fortitudo eius: quo viso cōfestim tradidit eū in manibus filistinorum: quem cum cepissent eruerunt oculos eius. et duxerunt gaçā vinctū cathenis: et clausuz in carcere molere fecerunt. hec omnia ibi quasi verbaliter. Moraliter. per Dalidā decipientē intellige sensualitatez: p sansonez fortissimū ab ea deceptū: intellige rōnem que dum consentit sensualitati. statiz perdit omne robur diuine grē. virtutis. et meritoꝝ: q̄ per capillos significant. Per philistinos intellige demōes: in q̄rū manibus ratio ponit. dū sensualitati cōsentit. qui philistei. i. demones statim funibus diuersoꝝ maloꝝ ligant animā: oculos mētis eius totaliter excecātes: ne cognoscere possit. q̄ntum sit graue peccatū. q̄ntū sit bonū diuie grē et glorie. qd p peccatum amisit. de qua mentis cecitate Sopho. primo di. Ambulabunt vt ceci. qr dn̄o peccauerūt Propheta quoq3 dicit sup cecidit ignis. s. male ɔcupiscentie in aia. p cōsensuz et nō viderunt solem. s. diuine grē amisse. Alia figura ponit. 2. Reg. xj. capitulo. vbi legitur q cuz Joab obsedisset filios Amō i rabba: et ipsi filij Amō impetū fecissent sup exercitū Joab: occiderūt vriā et q̄sdā alios. Misit āt Dauid ad Joab di. Ne deficias: s3 robustus esto: et fortiter dimicare contra eos. qr varius est euētus belli. Joab vo hoc audito fortiter pseuerat et tādē vicit et deuastauit totā ciui-

tatē. Spiritualiter intelligē do: Joab q est dux exercitus Dauid. Significat hominez ducē rōnis ꝛ bonaꝝ opationū: qui idō est positus in loco huius mundi. tanq̄ in loco certaminis. vt vincat inimicoꝝ: ꝛ coronā glorie accipiat. Nunc inuadūt tētatiōes qn q₃ carnis: ꝛ qnq₃ dyaboli. sic q₃ aliqn̄ ꝓsternit̄. S₃ sup baculo fidei ꝛ rōnis se appodians: ꝛ cōfortās viriliter pugnat. ꝛ sic tādē de mūdo: carne: ꝛ diabolo: ꝓpter spē vite eterne quā a deo accepturus est victoriā reportat. Tertia deniq₃ figura ponit̄ Judith. 13. vbi legit̄. q̄ cū olofernes p̄nceps toti⁹ militie Nabuchodonosor obsedisset pplm israel: vt eū totaliter extirparet. Mulier quedā hebrea ꝛ vidua Judith nomine: ornata suis optimis ornamētis: egressa a castris populi Jsrael iuit in cāpū holofernis cū ancilla sua. Que cū speciosissima eēt super oēs mulieres philocaptus de ea ordinauit vt sequēti nocte. ipsa cum eo dormiret. Cu₃ aūt ingressus esset thalamū ꝛ lectū. statim dormire ꝛ sterner̄ cepit. Nā temulētus erat: ꝛ madefact⁹ vino. ꝛ inebriat⁹ ex nimia potatiōe. Qd̄ vidēs Judith statim amputauit cū pugiōe ei caput: ꝛ tradidit ancille sue: vt in perā suam occultaret. Qd̄ cū fecisset egressa a thalamo. vna cū ancilla ingressa est occulte castra populi israel. ꝛ fecit appendere caput Holofernis sup muros ab extra. Qd̄ cu₃ improuise vidisset exercitus totus arripuit fugā. populus vero israel cucurrit post exercitū qui erat sine duce: ꝛ sic exercitu₃ totū dissipauit. ꝛ oia victualia cū infinitis quasi thesauris cum victoria reportauit. Moraliter p Judith rōnem intellige. p Holofernē p̄ncipē exercitus corpus intellige exercitū quinq₃ sensuū circumseptū. per pugionem vel ense₃ quo abscinditur caput holofernis: ꝛ sic victoria habetur. Jntellige sanctissimā fidem: cum qua quasi cū quodā pugiōe spūali vel ense facilr̄ rō abscidit caput. i. ꝯcupiscētiā ꝓpo corpi ꝛ sensualitati. S₃ cū p̄dictis figuris: si vis de sensualitate carnis victoriam reportare obserua p

similitudinem quod recitat Lucanus poeta. Refert eniꜫ q̄ hercules semel pugnauit cum antheo gigante. Cuius erat consuetudo q̄ quotienscunq̄ proijceretur ad terrā fortior surgebat quod attendēs Hercules ingeniosus vi eleuauit eum a terra: ꝛ strinxit eum supra suum pect⁹ dicens. Huc Anthee cades: in tantum q̄ emisit spiritum: ꝛ sic de eo victoriam omnino habuit. Spiritualiter caro ē gigas. q̄ exultat in via carnaliū voluptatū: ꝛ dū sel' ad terrā ꝓijcit. i. ad carnalē voluptatē fortior resurgit ꝯtra spūꝫ ꝛ rōnem. Sꝫ qd bonus miles dꝫ facē: dꝫ vtiq̄ cū rōne cā eleuare a terra p ꝯtemplatiōem celestiū: ꝛ fortit̄ eā stringer̄ p macerationē ꝛ abstinētiā: donec sic mortificet q̄ de eā victoriā obtineat per subiectionē ad ipꝫ spūm ꝛ rationē. Ex qbus ēt figuris. pꝫ q̄liter cū scuto fidei ꝛ ratiōis dꝫ vnusq̄sq̄ sibi mūdū et carnē: atq̄ diabolū submittere.

¶ Quarto deniq̄ pbo ex emplo. q̄ quisq̄ volēs diuinam grām ꝛ gl'iaꝫ adipisci: dꝫ oio cū rōe ꝛ fidei virtute oēꝫ concupiscētiā carnis: mūdi: atq̄ diaboli sibi subijcē. Primuꝫ exēplū hēm⁹ de paulo. q̄ valde a carne ꝛ demōe molestatus. scđo Cor. 12. dicit. Dat⁹ ē mihi stimulus carnis mee: āgel⁹ sathāe q̄ me colaphiçet Sꝫ qd fecit vt carnē ꝛ satanā vinceret? Audi qd dicit. p̄me cor. 9. Castigo inqt corp⁹ meū ꝛ i seruitutē r̄digo. i. rationis. De cui⁹ ēt tētatione ꝛ victoria. Hiero. ad Eustoh. ꝛ ponit̄. 32. q. qnta. c. si paul⁹ ait. Si paul⁹ vas electiōis ꝛ p̄paratus in euāgelio xp̄i ob carnis aculeos ꝛ icētiua vitioꝝ reprimit corpus suū et seruituti subijcit. Ne alijs p̄dicās reprobus inueniat̄. et tamē videt aliā legē in membris suis repugnātē legi mētis sue: ꝛ captiuantē in lege peccati. Si post nuditatē: ieiunia: famē: carceres: flagella: supplicia in semet reuersus clamauit. Infelix ego homo qs me liberabit de corpore mortis hui⁹. Tutē putas securā. hic caue q̄so. ne qn̄ dicat de te deus. Uirgo israel cecidit nō ē qui suscitet eam. ibi: Tu q̄q̄ fac simile o hō si vis de carnis ꝛ diaboli tē

tationib⁹ victoriã reportar: Scdm exēplū hēm⁹. Dani. 13. de maria ɔtinētia ꝛ victoria Susanne. Quã cum vellent duo presbyteri seniores claz in viridario violare. Ipsa nec minis: nec blanditijs vnq̃ʒ acquiescere voluit: ꝛ ꝑcurãtibuʒ sibi ex hoc inferre mortē. Iã enim lata erat publice contra eam sententia: ꝛ ad mortem ducebatur, iudicio tamē dei reuelatiōe facta, Danieli contigit ꝙ ipsi sacerdotes condemnati sunt ad mortē. Ipsa vero cum maximo bonore ꝛ gloria dei et mūdi a morte ꝑseruata. Tertium exemplū babemus de domino nostro Jesu christo. q vt babet in bodierno euangelio. s. Matbei. 4. Fortiter a demōe tentatus fuit. sʒ mirabiliter eū superauit: dr̄. n. de eo. Ductus est Jesus i desertū a spiritu: vt tentaretur vbi glo. Aduerte ꝙ quadruplex fuit spiritus quo christus fuit ductus in desertuʒ videlicet. Spiritus diuinuʒ Spiritus bumanus: Spiritus angelicus: ꝛ malignus: ꝛ omnes bi quattuor spirit⁹ babuerunt in deserto erga Christum officium suuʒ. Nã spiritus diuinus cōduxit in desertum hoc fine: vt faceret penitentiam: vt fugeret conuersationem mundanam: et vt tandem ad nostrum exemplum victoriam de tentatione reportaret. Spiritus humanus in deserto fecit ipsuʒ exire ꝛ spiritui sancto obedire. Spiritus sanctus angelicus fuit cum christo in deserto vt ipsi ministraret. Sed spiritus malignus fuit ibi vt eum actualiter tentaret. Et causa quare diabolus christum in deserto tentare voluit fuit ista. Nam sciebat ipse diabolus per scripturas: prophetias. dei filium in mundo esse vēturum ꝛ incarnandum immo vt Alexander. in. 3. parte dicit. Ante creationem primi parentis vidit deū filium incarnandum: ꝛ super omneʒ angelicos choros postmoduʒ exaltandum: vidit ꝛ inuidit. quia sciebat propter hoc ab ipso suum dominum auferendum. Unde Crisostomus super Mat. ait. Audiēs inquit diabolus i xp̄i natiuitate angelum pastoribus nunciantē multitudinē angeloꝝ in di

uersorio iubilantē. Joannem digito demōstrāte in baptismate patrē testificātē. Spiritū scm̄ in colūbe spē descendēte. ⁊ nūc. 40. diebus ⁊. 40. noctib⁹ ipm ieiunātē; eū esse filiū dei est suspicatus. Sed postmodū eū videns esurire ipm esse filiū dei dubitauit. Nō eniz dei filium credebat posse esurire. Hec Crisost. Uolens igit ppter hoc experiri vtrū eēt dei filius vel hō pur⁹ qr primū hoiem tribus telis pstrauit: cogitauit eisdem trib⁹ xp̄m aggredi. dicēs intra se. Si ex his vincitur purus hō apparebit. Si āt nō vincitur: filiū dei oino esse cognoscā. Sic enim Crisost. dicit. Dyabolus de trib⁹ primū hominē tētauit. ⁊ vicit. Primo de gula: cū ipi d̄ fructu ligni vetiti mādūcare suasit. Secūdo d̄ vana gl'ia. Cū dixit: eritis sicut dij. Tertio de auaritia cū dixit: eritis sciētes bonum ⁊ malum. Sicut enim auaritia est immoderatus appetit⁹ diuitiarum: sic etiā est immoderatus appetitus scientie. Eodem modo christum voluit tētare demon. propter quod assumpsit quandā formam humanam: seu formaz hominis ⁊ vocali voce. primo de gula eum tentauit dicēs. Si filius dei es: dic vt lapides isti panes fiant. Cogitabat eniz intra se dicēs. Si lapides in panes cōuerterit: q nec nā tota nec aliq̄ pura creatura facere pōt. quia vt dicit p̄mo Posterioꝝ. Una species p naturā nō pōt cōuerti in alteraz p naturā dei filius in hoc apparebit: sed si nō poterit hoc facere: simplex ⁊ purus hō erit Sed xp̄s fm glo. hāc tētationē deuicit. qr comedere noluit. immo respōsuz suū taliter tēperauit. q etiā cū eē dei filiū nō cognouit: q̄uis etiā in panē lapides non cuerteret. vnde ⁊ dixit. Scriptū est nō in solo pane viuit homo: sz in omni verbo quod procedit de ore dei: ac si diceret fm glo. Cum homo constet ex dupliī substantia. aīa. s. ⁊ corpore: ⁊ anima sit superior ⁊ nobilior corpore: ⁊ cibus anime sit verbū dei ⁊ cibus materialis sit cib⁹ corporis: prout est panis: ⁊ tu tātū suades de cibo substantie inferioris ⁊ non superioris. patet q tua psuasio quedā indiscreta ⁊ maligna

tentatio est. Unde nec volo in panē lapides cōuertere: nec volo gule vitio superari: sicut ꝛ parētes p̄mi hoc supati st̄. Qua tētatiōe mirabiliter superata: statiꝫ diabolꝰ fm Cri sosto. cogitauit itra se: homo iste sanctus eē videtur. Sancti eniꝫ viri: ꝛ si nō vincantur de vitio gule. sepissime vincū tur de vitio vanegl'ie. Jō statim assumpsit xp̄m de deserto: ꝛ supra pinaculū tēpli eū statuit: seu portauit. Nec mirū fuit fm Grego. si se pmisit in pinaculo tēpli assumi: q ē sup ligno crucis pmisit se crucifigi. Et Augu. in glo. dicit. Quod eniꝫ pmisit assumi nō fuit infirmitatis. sed virtutis patiētie. vel aliter pōt intelligi ꝙ assumpsit eū: scꝫ ꝙ deduxit supra pinaculū. Uñ dicit alia glo. ꝙ verisimile est diabolū apparuisse in humana specie. Sꝫ tamē xp̄s h oia sic egit vt ☐mine videretur. Erat aūt pinaculū locꝰ eminens. vbi erat cathedra doctorꝫ. Jō fm glo. putabat diabolꝰ xp̄m in sede doctoꝝ positum posse vinci vana gl'ia: ꝛ extolli: vt multos alios fecerat eleuari. vnde ꝛ dixit ei. Si filiuſ dei. mitte te deorsuꝫ. Naꝫ scriptū est angelis suis deus mādauit d̄ te vt custodiāt tē. ꝛ sic nulla secuta lesione iactātiaꝫ incurreret. vel vt ex hoc diabolus eius potētiaꝫ agnosceret. Sꝫ xp̄s nō acquiescēs sed potius tentationē inanis glorie superare volēs. sic temꝑauit respōsum suū vt qs eēt reliqueret dubiosuꝫ. di. Scriptū est. Nō tētabis dn̄m deū tuum. vbi glo. suggerebat vt aliquo signo exploraret. q̄tū apd deū posset. sed nemo debet tētare deū quin hꝫ ex humana ratione: quid faciat. pꝰ q̄ꝫ autē deficit humana ratio: commendet se quisq̄ꝫ deo hec ibi. Uerum postq̄ꝫ diabolus: nec per primaꝫ: nec ꝑ secūdā tentationem eum potuit deuincere: seu cognoscere: transiuit ad tertiam vt videret. si saltē posset de auaritia. vincere ꝛ superare. propter ꝙ duxit eum supra montem excelsum. ꝛ ostendit ei omnia regna mundi. Non autem ista Ostendit ei. Corain oculis ducendo. Uel visum ei Ampliando. Uel illa que Nesciebat sibi ipsi Judicando Sed dicitur se Ostendisse

tribus modis. Primo secundum Criso. ostendit. ac si aliquis in loco excelso positus. manum extenderet dicens. Ecce ex illa parte est Italia: ex illa Grecia: ex illa Africa. Secundo modo secundum Rabanum ostendit quasi vanitatem pompe mundi quam ipse malignus diligebat: quod sit speciosa et desiderabilis in verbis demonstrabat: ut ipsum induceret ad amandum illam. Tertio secundum glo. ostendit. quomodo regnabat in tribus partibus mundi: per diversa vitia. in quibusdam per superbiam. in quibusdam per avaritiam. in quibusdam per luxuriam. ut exemplo instigantis posset ad similia facilius inclinari. Cum autem omnia regna mundi et ostendisset cum eorum gloria. statim subiunxit dicens. Hec omnia tibi dabo: si cadens adoraveris me. et quia Luce. 4. dicit. Omnia mihi tradita sunt a patre meo: et cui volo do illa. Ideo plene mentitus est. quia dei sunt omnia. et ipse tribuit universa. Et quia etiam istud continebat maximam iniuriam creatoris qui solus debet adorari. ideo cum furore et zelo iusticie. hanc tertiam temptationem devincens expulit diabolum dicens. Vade retro sathana. scriptum est enim. dominum deum tuum adorabis et illi soli servies. Tunc diabolus de omni temptatione devictus et confusus stati(s) reliquit eum et imediate accedentes ad xpm angeli. pre leticia et gaudio victorie sue ministrabant ei. Ecce fidelis anima. qualiter dux tuus dominus noster Jesus xps. viriliter omnem temptationem superavit. prebens in hoc tibi exemplum: ut propter amorem eius. et tu omni temptatione fortiter resistas. quod tibi facilimum erit facere: si scutum fidei eius Christi in te assumas: propter quod dicitur Jo. 13. Exemplum enim dedi vobis. scilicet in victoria temptationum: ut quemadmodum ego feci: ita et vos faciatis. Pretermitto qualiter vicit sensualitatem roni repugnantem: cum dixit iminente tempore passionis sue. Math. 26. Pater si possibile fieri transeat a me calix iste. verumtamen non sicut ego volo sed sicut tu: fiat voluntas tua. Ecce quod sensualitas nullatenus pati volebat: sed ratio eam cogit: ut conformaret cum divina voluntate: et ei subijceret: quia violentia rationis contra sensualitatem tam valida fuit: quod eam non sine ingenti dolore sanguinem vivacissimum emittere compulit. unde dicitur Luce. 22. quod factus est sudor eius tamquam gutte sanguinis

decurrētis in terrā. Ex predictis auctoritatibus: rōnib⁹: figuris: atq₃ exēplis. p₃ prima ɔtēplatio de victoria ɔtra tētatiōes in q̄ mōstratū ē: q̄ quicūq₃ vult diuinā grā₃ ꝛ eternā glīa₃ ꝓmereri: necesse est oio q̄ cum v̄tute fidei: ꝛ scuto rōnis prosternat: ꝛ deuincat seu sibi subijciat oēs tentationē: ɔcupiscētiā mūdi: carnis atq₃ diaboli. Quo₄ triū victoriā nobis ɔcedere dignet̃ inuictissimus atq₃ gloriosissimus dux ꝛ p̄nceps ois victorie: Jesus xp̄us dn̄s noster: q in trinitate pfecta viuit ꝛ regnat deus per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria scd̄a prime dn̄ice de scd̄a nobilitate sanctissime fidei que dicitur superatiua.

Venite benedicti patres mei: possidete regnū qd̄ vobis paratū ē ab origine mundi. Mat. 25. c. ꝛ in euāgelio occurrētis ferie. Post sacri euāgelij declarationē moralissimi ciues possum⁹ v̄ba thematis nr̄i nō īmerito approbare ad mām quā p̄ maib⁹ hēmus v₃ ad victoriā mūdi: carnis: atq₃ diaboli. Nec dubiū alicui esse debet: qn̄ xp̄s dn̄ sedebit in trono iudiciali maiestatis sue: vt diffinitiuā sniam ɔtra reprobos: ꝛ p electis exhibeas sic reprobis: q i p̄nti vita rōnem subiecerunt mūdo: carni: atq₃ diabolo. dicet. Discedite a me maledicti: sic ecōtrario: bōis ꝛ electis q i p̄nti sclo cū rōe oē₃ ɔcupiscētiam mūdi carnis atq₃ diaboli calcauerūt dicet p̄fata v̄ba thematis p̄assūpti. v₃. Venite benedicti ꝛc̄. Sup q̄bus v̄bis exquo demōstraui necessitatē victorie carnis: mundi atq₃ diaboli. in p̄nti s̄mōe simplr̄ hēo demr̄ar̄ de ipsa victoria scd̄a₃ ɔtēplationē q̄ tal' erat.

Secūda insup ɔtēplatio de victoria rōnis ꝛ fidei ɔtra tētatiōes mūdi: carnis: atq₃ diaboli: dī ɔtēplatio nobilitatis. Pro cuius ɔtēplatiōis declaratione in forma pulcherrime qōnis: peto a vobis o ciues speculatiui. Qui ē maior honor triumphus: maiorq₃ thesaurus: quē possit rōnalis homo acqrere: ꝛ hr̄e: tam in p̄nti vita coram hoib⁹ mūdi: q₃ in futura vita: cora₃ deo ꝛ tota ce

lesti curia. Et qm̄ quod sunt capita tot cōiter sunt ꝛ sentē tie circa hāc qōez diuersi for te diuersa: aut sentiūt: aut sc ferūt dādo diuersas rñsiōes. Et p̄mis quidē visū est: ꝙ ma ior laus: honor: ꝛ victoria: p̄ cipue ꝯsistit in ꝯgregatiōe ali cui⁹ magni thesauri: ꝓut est aut p viā mercātie: aut p aliā industriā scire ꝯgregar maxi mā quātitatē auri: argēti: at qꝫ diuersa gnā lapidū p̄cioso rū. Scd̄is qdē visū ē: qm̄ di cūt maiorē laudē: gl'iā: ꝛ ho norē: p̄cipue cōsistere in acqsi tiōe alicui⁹ maxime sapie: p ut; ē hr̄e magnā sciaꝫ grāma tice. Artis oratiōe: loice: iuris canonici: ꝛ ciuilis: medicine phie: astrologie: ꝛ p̄cipue sa cre theologie. Tertijs vero aliter videt: vnde dicūt maio rē eē laudē. honorē: ꝛ victoriā in eo ꝙ qs iuxta ꝯsiliū euāge licū ꝯtēnit n̄ solū oia bōa pn̄ tis vite: sꝫ insup patrē: matrē vxorē: sorores: filios: ꝛ hmōi: ꝛ sic ingredit in aliquē ordi nē artissimū ꝛ ꝓbatū. Quar tis postremo visū ē oppositū ꝯtra oia supradicta: vn̄ dicūt diffinitiue ꝙ maior laus: ho nor: ꝛ gl'ia: ē victoria q̄ ꝯsistit in hoc. ꝙ vꝫ aliqs ingēio: aut potētia sibi subijciat totum mundū: aut tpal'r: ꝓut fecit Alex. magnus: aut spūal'r: p ut ē acqrer sibi papat⁹ digni tatē: ꝛ hmōi: Sꝫ si a me q̄re ref rn̄sio de p̄dcā qōne: ꝓfe cto dicerē ꝛ vere diffinirē: ꝙ nullus quattuor p̄dcōꝝ verū dixit: imo falsum. Qm̄ ē alia virt⁹ q̄ in oi laude: victoria: gl'ia: ꝛ honore mirabil'r exce dit oia q̄ttuor p̄dcā. ꝙ si iteꝝ a me q̄reres: q̄ p̄cipue sit illa virt⁹ tāte excellētie clamans Rn̄deo ꝙ ē vincer semetipsū vincē suas passiōes: vincē su as inordiatas affectiōes vin cere cor suū: subiugar sibi oēz demōez mūdū: ꝛ carnē. ꝛ in super vincē suū inordinatum amorē. q. n. hꝫ victoriā de pre dictis: ꝓfecto acqrit meli⁹ ꝛ laudabili⁹: q̄ꝫ sit oēs mundi thesauros cōgregare: oēz sa piaꝫ mūdi acqrere: oēs mūdi diuitias atqꝫ delitias ꝯtēner ꝛ insup de toto mūdo tpalis aut spiritualis p subiectionē ipsius victoriā reportare. Et ꝙ sit maior victoria la⁹ ꝛ tri umph⁹ vincer seipsuꝫ: ꝛ ꝓpri as passiōes atqꝫ inordinatas affectiōes: q̄ꝫ sil' sint oia q̄ttu

or supradicta: pbo tripliciter Primo gnalib⁹ auctib⁹. Secūdo spālib⁹ rōnib⁹. Tertio multiplicib⁹ exēpl'. ¶ Prio pbo gnālib⁹ auctoritatib⁹: qꝫ victoria suiipsius: ꝛ passionū suarū oia supradcā incompabiliter excedit. Unā Boeti⁹ metro.5.tertij lib. metrice ait Qui se volet esse potentē: animos domet ille feroces. Nec victa libidine colla fedis submittat habēis. Etenīꝫ indica lōge lꝫ tellus tua iura tremiscat: ꝛ seruiat tibi vltima thile: tñ atras pellere curas: miserasqꝫ fugare querellas: nō posse potētia nō est. hec ille. Itē Salomō puer.16. ait melior ē patiēs viro forti: ꝛ qui dñatur aio suo expugnatore vrbiū. Itē Seneca in lib. de clemētia. Sūma sup oēs potētia est regere seipsuꝫ: vincere ꝛ bñ regere. Multi eni habuerūt potestatē vrbiū: paucivero sui. Illa vilior: hec aūt nobilior. hec ille. Itē etiā Seneca.25. epl'a ad Lucillū. Impare sibi maximū impiū est: maximeqꝫ diuitie. Idē quoqꝫ epl'a.37. Si vis tibi oia subijcere: te subijce rōni: multos reges si rō te rexerit. Itē lib. de quattor virtutib⁹ ait. Si magnanim⁹ fueris: nunqꝫ iudicabis tibi fieri iniuriam de inimico dicēs nō nocuit: sꝫ habuit aiuꝫ nocendi: ꝛ cū in tua fuerit potestate: iudicabis tibi vindictam fieri: te potuisse vindicare. Pōtentissimū genusꝫ vindicte est ignoscere. h ille Itē Ambro. lib. de offi. Teodosio scipsū vincēte ait. Teodosi⁹ Impator tūc se beneficiuꝫ recepisse arbitrabat: cum rogaret ignoscere: Et tūc pmptior erat ad vēiā: cū fuisset pmptior ad iracūdiā. vñ ab oībus optabat in eo qd in ceteris timet. vt. s. irasceretur hec ille. Itē Tulius in oratione p Marco Marcello ait. Nulla corporis tāta vis est: que non ferro: ꝛ viribus debilitari frangique possit: animum vero vincere: iracundiam cohibere: victoriam temperare: aduersarium non modo extollere iacentem: sed etiam amplificare eius pristinā dignitatem: hoc qui fecerit: non ego summis viris comparo: sed simillimum deo iudico: hec ibi. Denique Demosthenes i oratiōe sua ad Alexan. regem ne obsideret athe

nas ait. Nihil hꝫ rex Alexander vel fortūa maius: quā vt possis: vel nā tua meliꝰ q̄ꝫ vt velis fuare q̄ꝫplurimos. nulla. n. de v̄tutibꝰ tuis generosior mia: vl' admirabilior clemētia. Nec p aliud ꝓpius ad deos potes accedere: q̄ꝫ vt salutē ꝯferas hoibꝰ vel dādo si eguerint: vel parcēdo: si deliquerint vel indulgēdo si supplicauerint. Cū. n. vincamur ab his in oi munere: sola clemētia ē: q̄ nobis deos reddit equales. Et infra subiungit. Audi inquit ꝙ aius tuꝰ istis angustijs terminis: quos nā dedit mortalibus ad viuēdū nūq̄ꝫ potuit esse ꝯtētus. semꝑ eni imortalitatis gl'iaꝫ flagrauit: Et infra vicisti lacedemones: fregisti thebāos. persas postmodū debellaturꝰ ⁊ idos Et h tn̄ sūt hois: qm̄ nāꝫ ⁊ cōditionem vt fieri possint hn̄t veꝝ aiuꝫ vincere iracūdiā cohiber: sibi impare: victoriā tēperare: vicꝫ indulgere supplicantibus. Qui hoc fecit: non ē tm̄ sūmis viris equādus sꝫ deo similimꝰ iudicādꝰ. Ne ergo credas iracūdie: q̄ ē inimica ꝯsilio. Ne credas victorie que de nā sui ē insolēs ⁊ superba. Sꝫ vice te: q ceteros vincis gl'ia ⁊ v̄tute. h Demostenes. Ex p̄dictis igit' anctibꝰ pꝫ: q̄lr victoria suiipsius: oēꝫ aliā victoriā: gloriā seu dignitatē excedit ⁊ supat. ¶ Secūdo hoc idē ꝓbo specialibꝰ rōnibꝰ: ⁊ p̄cipue. 5. Prio rōne obiectionis. Scōo rōne ordinatiōis. Tertio rōne egressiōis: Quarto rōne supatiōiꝫ Quinto rōne oppositionis. ¶ Primo ꝓbo rōne obiectionis. Fūdamētū rōnis ponit phs in lib. de aialibꝰ. di. Potētie eiusdē generis magis apph̄ēsiue obiectoꝝ ceteris simplr sūt meliores: ⁊ magis eligibiles. pꝫ h regula p exemplū qd ille pōit ibidē. Nā potētia visiua noctue ⁊ agle cū sint quo ad actū vidēdi eiusdē generis: tn̄ potētia visiua aquile: q̄ irreuerberatis oculis solē ⁊ in rota intuet': nobilior ē potētia visiua ipsiuꝫ noctue: q solis radios minime vel q̄si nihil apprehēdere p̄t. Silr potētia visiua sani oculi alicuiꝰ hois: di esse nobilior nō tm̄ oculo ceco: q ſꝫ phꝫ 2. physi. nō pōt iudicare de coloribus quātū ad rē: lꝫ possit de ipsis disputare quātū

ad nomē. Sʒ insup oculo lippo. Et rō ē: qꝛ oculus sanᵒ pfectiᵒ colores apphēdit: quā oculᵒ lippus. ⁊ eger. Silr potētia auditiua q̄ clarius obiectū vocis: vel sōi apphēdit q̄ꝫ surda nobilior ē illa. Quo psupposito: certū ē fm theologos i. 4. di. 49. ꝙ obiectum hūani intellectus seu apetitᵒ ē simplr veꝝ ⁊ bonū icreatū qđ simplr ē btificatiuū ipsiᵒ humāi itellectᵒ ⁊ appetitᵒ ꝙ si sic ē volo nūc demonstrare i hac rōne q̄lr victoria sui in spē ē nobilior oibᵒ mūdi thesauris: peto an oēs silr mūdi thesauri: put sunt auꝝ argētū lapides: pciosi: ⁊ hmōi. sint bōi simplr ad apphēdēdū id obiectū icreatū ipsius bois simplr beatificatiuū. Et dicēdū ꝙ nō di. phō. 2. elen. Oēs diuitie nō simplr bōe sunt: qꝛ nō recte vtētibᵒ nō sūt bōe. Et. j. ethi. Oēs diuitie sūt bona ciuilia. Ciuilia aūt errorē hñt qꝛ multis ꝯtingūt detrimēta ex ipsis. Jā eni qdā pierūt pp diuitias: qdā vero pp fortitudinē. h ibi. Jmo oēs thesauri mūdāi: non tm̄ simplr nō sūt bōi ad apphēdendū ppuꝫ obiectū bois: qđ est bonū increatū: sʒ isup ab illo plerūqꝫ deuiāt: ⁊ acqrere faciūt obiectū pene iductiuū. di. Apostolo. pmo Thimo. 6. Qui volūt diuites fieri: incidūt in tētationē ⁊ in laqueuꝫ diaboli: ⁊ ꝺsideria multa inutilia ⁊ nociua: q̄ mergūt hōines in interitū: ⁊ in pditionē h ibi. Qđ ꝯfirmās saluator Mat. 19. dicit. Amē dico vob qꝛ difficile intrabit diues in regnū celoꝝ: ⁊ facıliᵒ ē camelū trāsire p foramē acus. quā diuitē intrare i regnū celoꝝ Eꝯ peto qd victoria suiipsiᵒ simplr mereatur: ⁊ certe clamās. Rñdeo: ꝙ vitā eternā ꝺ directo saluatore attestāte: q Mat. xi. dic. Regnū celoꝝ vi patił ⁊ violēti. s. ꝯ se ipsoꝫ demonē: ⁊ carnē ⁊ mūdū rapiunt illđ ꝙ si pꝫ victoria suiipsius ē simplr potētior ad apphēdēdū obiectū icreatū ipsiᵒ bois simplr beatificatiuū: q̄ꝫ silr possint oēs mūdani thesauri. ꝯcludił necio ꝙ victoria suiipsius icōpabilr ē nobilior oibᵒ silr mūdāiꝫ thesaurisꝫ ⁊ p ꝯñs ab oibᵒ elegibilior. ꝙ egregie ꝯfirmās phs. 3. topi. di. Eligibile oio magis est qđ ad vitā fineqꝫ ptiet: q̄ꝫ qđ ad

aliud aliquid vt quod ad bea titudinez conducit: q̄ȝ quod ad prudentiam. h ibi. Cum quo concordans Boe. prosa 4. 2. libro di. Quid ergo o mortales extra petitis inter vos positā feliciratem. Error vos inscitiaqȝ ɔfundit. ostendam breuiter tibi summe cardinem felicitatis. Est ne aliquid tibi teipso preciosius nihil inquies. Igitur si tui compos fueris: posside bis quod nec tu ammittere velis: nec fortuna vnq̄ȝ possit auferre. h ibi. ¶ Secundo probo h idem ratione ordinationis. In hac ratione habeo demonstrare qualiter victoria suiipsi⁹ in spē. cōtra scđaz opinionē ē nobilior ꝛ p̄ciosior cunctis generib⁹ sapie mūdane: tā acqsite q̄ȝ infuse. Fundamētū ḡ rōis ponit ph̄s 3. topi. di. Qñ vnū ē simplr̄ pp alteꝝ: illđ alteꝝ ē simplr̄ meli⁹ ꝛ eligibili⁹. pȝ h reglā: Nā medicia ē ordiata ad sanitatem: iō sanitas ē simplr̄ melior oi medicia. Et iō ph̄s j. đ regi. p̄ncipū. Cōseruare sanitatē meli⁹ ē oi medicina: Silr̄ cū possessio sit ordiata ad fruct⁹ h̄ñdoꝝ. Idcirco simplr̄ fruct⁹ ē melior ip̄a possessiōe. Et iō dic ph̄s. ꝙ melior ē vsus reꝝ q̄ȝ possessio. Quo p̄ supposito peto q̄ fine: quo re respectu acqrit̄ p̄ncipaliter: seu acqri dȝ oiꝭ scia seu sapia mūdana: siue sit infusa a deo siue p idustriā itellect⁹ acqsita. Et certū ē ꝙ iō acqrit̄ seu acqri dȝ p̄ncipalr̄: vt cognoscat̄ veꝝ a falso ꝛ bonū a malo q̄ cognito malū duitet̄ ꝛ bonū opet̄ qđ vtiqȝ alr̄ fieri non p̄t nisi p victoriā suiip̄i⁹. Qđ ɔfirmās ph̄s. 2. eth. di. vt sciamus nō scrutamur: sȝ vt operantes boni efficiamur. ꝛ. j. metha. dicit. Sapiētē nō ordinari: sȝ ordinare oȝ ꝛ sapiētis est regere: ꝛ nō regi. Tulius ēt lib. 4. de tusculāis questionib⁹ ait. Sapiētis ꝓpriū est seip̄uȝ bene regere: ꝛ nihil qđ penitere possit facere. ꝙ si sic ē. vȝ ꝙ ois sapia ad h ordinata ē: vt qsqȝ seip̄ȝ vincat ꝛ bene regat. ɔcludit̄ ꝙ seipsuȝ vincere: ꝛ bene regere: excedit in nobilitate: honore: ꝛ dignitate: ocȝ sapientiā mundi: seu sit infusa: seu acqsita. ꝙ si dubitares. Peto a te o medice vt practica vtar: q̄ ē queso sapiētia nobilior in me

dico? Aut habere in vniuersali sapientiã de medicinis: aut per practicã in particulari sanare infirmũ. Et certũ est q maior est nobilitas sanasse infirmũ: quã simpliciter habere sapientiã de remedijs infirmitatũ. Et rõ est: q illa sciẽtia speculatiua: seu theorica: ordinata est ad ipsam practicam. Quid.n. o medice: si tu infirmus esses tibi prodesset sapientia tua si actualiter illã nõ exerceres i his q̃ spectarẽt ad sanitatẽ acquirendã? A simili ꝗ dico: q omnis sapientia ordinata est: siue sit infusa: siue moralis et acq̃sita: ad hoc vt quisq; seipsuz bene regat: et iõ seipsuz bene regere melius est: quã simpliciter omnem sapientiã habere. Quod ↄfirmãs Bern. in suis meditationibus dicit. Stude semp o hõ teipsum cognoscere: et bene regere: q multo nobilior, et laudabilior eris: si te bñ regis et cognoscis: quã si te neglecto oẽs cursus syderũ cognosceres: oẽs vires herbarũ: oẽs hominũ cõplexiones. Et si haberes oium celestiũ et terrestrium sciam: parũ aut nihil tibi ꝓdesset si teipsum nõ cognoscis et bene regis. Vñ Bern. Quid hic dicitis. O vos vani et loquaces oratores: o vos canõiste: o legiste: o phi: o magistri sacre pagine: et sacre theologie: q ideo sapiam acq̃ritis: non vt vosipsos bene regatis: sz potius vt bursas impleatis: et insup vestrã supbiam et elationẽ oñdatis. Unde deuotus Ber. sup Cant. finem totius sapientie nostre descripsit. di. Modus sciendi si scire ius est vt scias quo ordine: quo studio: quo fine q̃cunq; noscere oporteat: quo ordine: vt id prius q̃ maturius ad salutem: quo studio: vt id ardentius: quo vehementius ad amorem: quo fine vt non ad innanem gloriam: vel curiositatem: vel aliquid simile: sed tantum ad edificationez tuã vel proximi. Sũt namq; qui scire volunt eo fine tantum vt sciant. et turpis curiositas est. Et sunt qui scire volunt vt scientiam suam vendant pro pecunia: pro honoribus: et turpis questus ẽ. Et sunt qui scire volunt vt sciantur: et turpis vanitas est. Et sunt qui scire volunt vt edificentur: et bene re-

gant: et prudētia est. Et sunt qui scire volūt: vt alios edificēt: et caritas ē. sm Ber. Moralis insup doctor Greg. i li. 18. moraliū de mala et bona sapia sic dicit. Hm̄oi mundanorum hoīuz sapia est machinatiōib⁹ tegere sensuz. vbis velare: que falsa sunt vā ondere que vā sunt: falsa demōstrare. hāc q sciūt ceteros supbiendo dspiciūt: hāc q nesciūt subiecti et timidi in aliis ipsaz mirāt. vā āt iustorum sapia est: nihil p ostētationē fingere: sensuz vbis apire. vera vt sunt diligere. falsa deuitare: bona gratis exhibere mala libētius tollerare q̄z facere carnis illecebras cōpescere: nullā iniurie vltionez q̄rere. Pro ↄtumelia lucrū putare. hec iustorum simplicitas deridet: et a mūdi sapiētib⁹ fatuitas reputat. sm Grego. Ex q̄ rōne collige: q sapiētior est p paupcula mulier: que seipsaz bene regit: et passiones suas rōni subijcit q̄z simul sint oēs mundi sapiētes: seipos nō bene regētes: et passiones suas inordinatas rōni nō subijcientes. ¶ Tertio sm idez rōne egressiōis: seu specificatiōis. In hac rōne demōstrare habeo contra tertiā opi. q̄liter victoria suiipsius est nobilior omni cōtēptu mundatorum: et insup omni ingressu artissime religiōis. Fundamētū rationis ponit phus. 3. topicorū di. Ubi ↄtingit vnuz sine altero eē: illud simplr est melius illo. pz sm regula. Certuz est. n. q prudētia: q̄ vt dī. 6. ethicorum. Est recta ratio agibiliū: circa bona vel mala potest esse in hoie sine vlla mundana potentia: et laudabilis erit in quocūqz fuerit: et ecōtra. mūdana potētia nequaq̄z vllo modo sine prudentia laudabilis esse pōt. immo sz Senecā in sensu puerb. Potestas sine prudētia sūma dementia est. Si igit vtrunqz alicui pponat. pfecto laudabilius erit: et melius eligere prudentiā simplr sine mūdana potētia: q̄z eligere simplr mundanā potētiā sine prudētia. Silr peto qd est maioris nobilitatis: an auctoritas papalis in absolutiōe peccatorum: an auctoritas episcopalis: et clarū ē q ceteris pibus nobilior est auctoritas papalis q̄z episcopalis. Et rō ē: q̄

auctoritas papalis pōt esse per se sine auctoritate episcopali ꝛ nō ecōtra. Quo p̄suppositio: peto an qs possit saluari sine actuali cōceptu mūdialiū: aut sine ingressu religiōis. Et manifestū est ꝙ sic. Saluatore attestāte: q Mat. 19. Juueni petēti de salute: ꝛ dicēti. Quid faciēdo vitam eternā possidebo. Rn̄dendo di. Si vis hr̄e vitā eternam serua mādata. ꝙ si sic est: vlteri⁹ q̄ro: an qs sine ingressu religiōis: ꝛ etiā cuꝫ ingressu saluari possit sine p̄cipua sui ipsi⁹ victoria? Et certum ē ꝙ nō. dicēte Saluatore Mat. 16. Qui vult venire post me abneget semetipsuꝫ. ꝛ tollat crucē suaꝫ ꝛ sequat̄ me. Qḋ egregie cōfirmās Hieronymus i omelia sup̄ v̄ba Mat. 19. Ecce nos reliquimus oia ait. Grādis fiducia. Petrus piscator erat: diues n̄ fuerat cibos manu ꝛ arte q̄rebat. ꝛ tn̄ loquit̄ cōfidenter: dimisimus oia: ꝛ q: nō suffic̄ tm̄ relinquere sua iungit qḋ perfectū est: ꝛ secuti sumus te: fecimus quod iussisti. Quid ergo dabis nobis premij. Jesus autem dixit illis. Amen dico vobis: ꝙ vos q reliqstis oia ꝛ secuti estis me: i regeneratione cū sederit fili⁹ hois in sede maiestatis sue sedebitis ꝛ vos sup̄ sedes duodecim iudicātes duodeciꝫ trib⁹ israel. Nō dixit tm̄ q reliqstis oia. hoc. n. ꝛ Socrates fecit phs ꝛ multi alij diuitias cōtēpserūt. Sꝫ q secuti estis me: qḋ ꝓprie apl'orum ē: atq₃ credētiū. Et infra subiūgit. Qui g̃ pp̄ fidē xp̄i ꝛ p̄dicatiōeꝫ euangelij oēs carnales effect⁹ cōtempserūt ꝛ diuitias seculi ꝛ voluptateꝫ: isti cētupluꝫ accipiēt: ꝛ vitā eternā possidebūt. h Hieronym⁹. Jō extra de regulari. c. porrectū. ꝛ. c. ex pte tua. di. Habitus non facit monachū sanctū: sꝫ op⁹ bonū ꝛ ꝓfessio regularis. Itē 40. di. c. oꝫ. Grego. dicit. Nō loca. s. religiosa: sꝫ vita ꝛ mores sanctum faciunt sacerdotem. Et idem Grego. ibidem dicit Anastasio presbytero. Non loca inquit vel ordines creatori nostro ꝓximos nos faciunt: sed nos aut merita nostra bona coniungunt aut mala disiungunt. ꝙ si sic ē: ꝙ vꝫ ingressus religioniꝫ: ꝛ mūdi cōtemptus nequaq̄ salua

re pōt hoīem sine victoria sui ipsi⁹: ꝛ sensualitatis. Et ecōtra: victoria suiipsius ꝛ sensualitatis. hoīem ꝓprie saluat sine ꝑdictis. Necessario ꝯcludit᷑ ꝙ ceteris parib⁹ incōparabiliter nobilioꝛ est: ꝛ magis ad salutē necessaria suiipsius victoria: q̄ȝ quilibet ingressus ad artissimam religiōeȝ mūdaliūqȝ ꝯtēt⁹. Quā ỽitatē egregie ꝯfirmās Tho. sc̄da sc̄de.q.104.ar.3. in corpore.q.di. Cū q̄rit᷑ an victoria ꝓprie volūtatis: seu abnegatiōis ꝓprij desiderij: q̄ acq̄rit᷑ ꝑ obediētiā: sit maxima inter oēs virtutes. Rn̄deo ꝙ sic. cū.n. religiosus tria ꝯtemnat: ꝛ tria deuoueat: vȝ paupertatē: castitatē: ꝛ obediētiā ꝛ tanto aliq̄d sit nobilius: sic dr̄.j.de aīa.ꝛ.2. metha. ꝛ.8. topi. q̄ȝto a nobilioꝛi subiecto egredit᷑ ꝛ castitas egredit᷑ a corꝑe tanq̄ȝ a subiecto. Paupertas a terrenis rebus: obiecta ỽo a volūtate: que ē nobilioꝛ corꝑe ꝛ diuitijs. seq̄tur ꝙ maioꝛ est laus religioso: ꝛ meritum in victoria ꝛ abnegatione ꝓprie voluntatis: q̄ȝ sit in obseruatiōe castitatis: atq̄ȝ paupꝑtatis. Qđ confirmans Grego. sup ỽba Samuelis.j. Regū.15.di. Melioꝛ ē obediētia q̄ȝ victime. ꝛ ponit᷑. 8.q. Sciēdum ait. Obediētia iure victimis oībus ꝑponit᷑: q꞉ ꝑ victimas aliena caro. ꝑ obediētiā ỽo volūtas ꝓpria mactat᷑. h̄ ille. ¶ Quarto hoc idē ꝓbo rōne supatiōis. hac rōne hēo demōstrare ꝯ q̄rtā opinionē i spē. ꝙ vȝ victoria suiipsius incompabiliter laudabilioꝛ ē victoria toti⁹ mundi: siue mūdus tꝑaliter subijciat᷑: ꝓut accidit Alexandro magno: siue spūal'r: sicut accidit dignitati papali. Et ꝑ fundamēto rōnis occurrūt mihi duo carmia Esopi. di. De ꝑcio victi pēdet victoria victoꝛ. Tātus erit victi gloꝛia quāta fuit. Declarant᷑ hi versus h̄ exēplo. Nā ꝑsuppositο ꝙ leo pugnaret cum mure: ꝛ ecōuerso: mus pugnaret cum leone. Si leo vinceret murē: vel mus vinceret leonē: peto cui maioꝛ laus ꝛ gloꝛia daretur: ꝛ certū ē ꝙ nō leoni: ꝛ rō est: q꞉ cū ipse sit foꝛtissimus aīaliū ꝛ ecōtra: mus impotētissim⁹: minima laus vel nulla ei deberet᷑. Sed bn̄ ꝑ ꝯtrariū muri maxim⁹ honoꝛ eēt.

Et rō est: q: cū sit aial exiguū ꝛ impotentissimū: tñ supasset leonē oium aialiū fortissimū: Silr si qs in astiludio vincere hoiem vilez ꝛ inexptū minimā vel nullā laudem hret. Ecōtra vo si qs inexptus ꝛ q̄si impotēs de equo deponeret armigerū potētissimū: ꝛ in armis strenuū: vtiqꝫ maximā sibi laudē ꝛ honorē acquireret. Quo p̄supposito: peto qd sit maius ꝛ nobili⁹: an solus aius vniꝰ hois an simul oium hoium corpa: oēsqꝫ silr mundi diuitie. Et claꝝ est ꝙ solus aius vnius hois dicente pho. j. ethi. Bona aie sunt magis bona q̄ꝫ bona corpis. Et. 6. politicoꝝ di. Triplex ē bonū. s. bonū aie: bonū corporis: ꝛ bonū exteri⁹ adueniēs. Inter q̄ aia ē melior oi corpe ꝛ aie bonū oibus bōis. Et rō est: q: cum id sit melius qd ē primo p̄ncipio ppinquius: ꝛ similiꝰ. put dicit̃. 5. meth. ꝛ sola aia hoiꝭ sit deo similior ꝛ ppinquior: p intellectū rōnem ꝛ liberā volūtatē: ꝛ p amorez oibus hūanis corpibus: nec non ꝛ terrenis thesauris. Concluditur propter hoc ꝙ sola aia hois vnius p̄dictis oibuꝫ nobilior est ꝛ melior: ꝙ si sic ē ergo sequit̃ ꝙ si qs aium suū vincit: seu cor suū supat vtiqꝫ maiorē victoriam ꝛ honorez reportat. Et si forsitan nō in cōtra mundanorum hoiuz: tñ corā deo: ꝛ vera rōne: q̄ꝫ si totum mūdū deuicisset ꝛ supasset. Et confirmo istā rōnē sic practice loquēdo. Ecce ꝙ alexā. totum mūduz deuicit: ponatur nūc casus: ꝙ vnus ali⁹ hō veniat cū industria ꝛ alexādꝝ duincat: ꝛ sibi subijciat peto nūc qs potentior ꝛ laudabilior extimabitur. an Alexander deuictus: an alius alexandrum deuincens ꝛ certuz est ꝙ Alexandrum sibi subijciens: maiori laude dignus erit. Et ratio est q: cum vicit ꝛ sibi subiecit qui totum mūduz vicerat: ꝛ sibi subiecerat hoc concesso. quero iterum quid est ꝙ fecit Alexandrum principaliter totum mūdum deuincere: ꝛ certum est ꝙ fuit eius animus strenuus et magnanimus. Si igitur Alexander animum suum vicisset. qui totum mundum vicerat: vtique maiorem victoriam habuisset. q̄ꝫ de totius mundi habuit propter quod

legit: q semel Aristoteles au diens Alex. ꝯ quedam valde turbatū: ita vt pre iracūdia: ꝛ furore sibi mortē minaret Scripsit sibi quedam eplaz. nam eius magister extiterat. di. hec verba. O Alexander audi me magnum documētū docebo te qs est q vincit oēs reges terre: ꝛ totum mūdum sibi subiugat? Certe cor tuuz strenuū ꝛ nobile. Si ergo in hac re vincis cor tuum: eo q vinces illud qđ totū mūduz deuicit: eris maior victor q̄ fuisti. h Aristo. Uis igit o ciuis: o mulier hr̄e maiorē potentiam ꝛ victoriā q̄z vnquaz habuit Alexander magnus: in victoria huius mūdi toti⁹. Uince aiuz ꝛ ap̄ssiōes cordis tui. Nam vt phs. xj. de aiali bus ait. Potentior est sola rō in hoibus: q̄z ois potentia in brutis aialibus ꝛ humanis corporibus. Et iō si qs remittit odiū seu cum rōne carnis cōcupiscētiam sibi subijciat cum talis victoria facta fuerit cum fortitudine rōnis. victoria aūt totius mūdi acq̄rit mediāte materiali fortitudine equoꝝ lanceaꝝ: sagittaꝝ: bombardaꝝ: atq; humanoꝝ corpoꝝ. Certū ē q talis victoria est quasi in infinituz laudabilior victoria toti⁹ mūdi: qđ bū cōfirmās qdā sapiens dictus Uegetius in lib. de re militari dicit. Supposito inqt q hinc sint due ptes dimicantes ad inuicē: ꝛ vna pars excedat aliam tam in multitudine hoium: q̄z equoꝝ Alia vero excedat industria: ꝛ illa q̄ excedit in multitudie est iexpers oio ad bellū. Alia vero magistra ꝛ expta. Nō querit si vna istarum ptiū alteram deuincat. ꝛ econtra q̄ istaꝝ ptiū dz hr̄e maiorē laudem. Et rn̄det p̄fatus auctor: q pars docta maiori laude digna est: ꝛ insuper victoriaz reportauit. Rōnem assignat di. q scientia rei bellice dimicandi nutrit audaciā. Nemo enim facere metuit: qđ se bū didicisse cōfidit. vn̄ innumerabilis multitudo disposita ē ad cedem hec Uegetius. Si vis spūaliter vltra p̄dcā hoc intelligere: dicere potes q lz vnus sit aius ꝛ innumerabiles sint demones tentantes. Si aius tot demōes cū tētatiōibus q vtiq; fortissimi sūt p̄cipue cū dicat Job. 41. Et

nō ē ptās sup terrā q̄ cōpare tur ei. s. demōi fortiter supa/ uerit victoriosior: vtiq3 appe bit quā si mille mundos sibi subiecisset. Sz qd cōparo vi ctoriā sibiipsius victorie toti us mūdi? Certe q seipsuz vin cit deū vincit: q in infinitum mūdū excedit. 7 eū insup in eternū facit sibi suū: 7 subij/ cit voluntati sue. pp̄ba atte/ stāte q ait. Uolūtatē timētiū se faciet: 7 deprecationē eoꝝ exaudiet: 7 saluos faciet eos O grādis victoria: o magna fortitudo: o iextimabilis glo ria: laus 7 honor p victoriam suiipsius deum vincere: q est infinite potētie, sapiētie: atq3 clemētie: 7 q infinitos mun/ dos excedit. ¶ Quinto deni q3 pbo idē rōne oppositiōis. In hac rōne hēo general'r d monstrare ꝯ sil' quattuor pre dictas opiniōes. q vz victo/ ria suiipsius icorporabiliter excedit in dignitate ꝯgrega/ tiōez oium thesauroꝝ mūdi: acqsitōez ois sapie: oēm diui tiaꝝ cōtēptū 7 religionis in gressuz: nec nō 7 victoriā to/ ti9 mūdi. Et fundamētū hui9 gnālis rōnis pōit ph's. 4. to/ pi. di. Si ppositū i pposito: 7 oppositū in opposito. pz h. Nā cū tenebra 7 lux se hēant sic ꝯria: eo q lux ē q̄dā posi/ tio tenebra vo vt dr. z. d aia. Nihil aliud sit nisi q̄dā pri/ natio. puatio āt 7 habit9: vt di. io. metha. Sint radix ꝯ/ rioꝝ: hinc ē q cū lux sit sūme disgregatiua visus: g̊ p oppo situ tenebra ē ipsi9 visus sum me cōgregatiua. Sil'r si ꝯce/ dis q lux ē sūme letificatiua q2 sic ē. Nā dr Eccle. xj. Dul ce lumē 7 delectabile est ocu lis videre solē. g̊ tenebre luci opposita ē sūme cōtristatiua Sil'r si ex lucrifactōe in mer cātia sūmū gaudiū acqrit. g̊ ex pditiōe tanq̄ ex re sibi op posita sūmus dolor gn̄atur. Quo p̄suppositō. peto qd sit vilius: 7 vitupalius in hac vi ta iter cetera: Et certuz est q inter cetera nihil ē infelici9 fuitute dicēte Seneca ep'la. 52. Nihil inqt i hac vita ē ife lici9 seruitute. Cū q̊ ꝯcordās Tuli9 lib. i. de nā deoꝝ. Mi/ serius seruitute qd possum9 aut dicere: aut excogitare? q̄si dicat nihil. Et rō ē: q2 liberta te q̄ pdit ex seruitute: nihil ē meli9 i hac vita. Iuxta sniaz esopi poete. di. Nō bn̄ p toto

libertas vēdit̄ auro:B celeste bonū pterit orbis opes. Et q̄ ex seruitute libertas tā pcio sa pdat̄. testat̄ phs. j. polliti. di. Nullus seruus nāliter est sui iuris:s3 alterius. Et. j. metha. dicit. Nō liber est q alterius gratia est. Quib⁹ pmissis ite℞ peto: an q sequit̄ passiones suas ⁊ inordinatas affectiones sit liber an seruus: ēt si eēt dñs tuti⁹ orbis ⁊ certū est q̄ est seru⁹ ⁊ nō liber. Seruu⁹ dico nō hominū: s3 ipsius inordinate affectionis supbie vel peccati: cui subijcit̄ p cōsensū: dicēte Saluatore Jo. 8. Qui facit peccatū: suus ē peccati: ⁊ Pet. secūde. pe. 2. ait. A quo qs supat⁹ est: ei⁹ ⁊ seru⁹ est. Et Aplus ad Ro. 6. ait. Serui facti estis cui obedistis. Qd̄ cōfirmās Tuli⁹ in lib. de paradosis ait. Ois sapiēs liber: ois stult⁹ su⁹. Cui libere ipauit q suis cupiditatibus ipare nō pōt? Quid est libtas? ptās viuēdi vt velis. qs āt viuit vt vult? q recte viuit. Qui gaudet officio? q nec legib⁹ qdē pp metū paret: sed eas seqt̄ ⁊ excolit. Qui nō facit: vel dicit: vel cogitat: nisi libere. Si igit̄ sapiēti cōuenit vt nil faciat inuit⁹: nihil dolens: nihil coact⁹: cū seruitus sit obediētia fracti animi: atq3 abiecti: ⁊ arbitrio suo carētis. Quis neget oēs leues: omnes cupidos: oēs iprobos eē seruos. Et isra subiūgit̄. Ego istos nō mō seruos: s3 ⁊ neqssimos seruos appellādū puto l3 āplissima familia nati sint h Tuli9. q̄ si vt p3 seipsū nō vincens: est seru⁹ ⁊ peccati ⁊ sue affectionis. Ite℞ quero q̄ est vilior suit⁹: an illa qua hō hōi subijcit̄: an illa qua qs subijcit̄ peccato cōcupiscētie: ⁊ hmōi? Et certū ē q̄ in isinitū quasi est vilior ⁊ vituperabilior suitus: q̄ qs subijcit̄ peccato q̄3 qua qs subijcit̄ hoi. Et ratio est: q2 vt dr̄. 2. de generatiōe ⁊ corruptiōe. Meli⁹ ē eē simplr̄ q̄3 n̄ eē. Cū āt peccatū sub quo subijcit̄ hō: nullū habeat eē: hinc est q̄ vili⁹ est suire peccato: qd̄ nō h3 eē q̄3 suire hoi etia3 vilissimo q h3 eē. Et q̄ peccatū cui hō subijcit̄ eē nō habeat. testatur Aug. in li. de nā boni. di. Peccatū inqt nō ē nā aliq̄: s3 simplr̄ defect⁹: ⁊ puatio boni. Et Anselm⁹ i lib. de cōceptu virginali dic̄. Peccatū nō ē sub-

stantia aliqua: sed est sicut cecitas: qui nihil est quam priuatio visus vbi debet esse. Et ratio quod peccatum nihil sit est: quia .j. ethicorum philosophus dicit. quod bonum et ens conuertuntur: patet quod de quocunque predicatur ens: predicatur et bonum. Unde si aliquid est: seu habet esse: siue sit esse spirituale: siue corporale: siue temporale: profecto et bonum est. Sed clarum est quod peccatum nihil habet de bonitate corporali: spirituali: et temporali: ergo non habet esse: ergo peccatum nihil est. Quod formaliter Bonauen. in .2. di.. 34. art. 2. quest. 3. sic esse asserit. Si igitur sic est quia sic est quod peccatum cui homo subijcitur nihil est. Econtra homo sub quo subijcitur homo: habet esse: et inter ens et nihil infinita distantia est. secundum philosophum. et per consequens infinita vilitas. Concluditur necessario quod maior est vilitas quasi in infinitum subijci peccato: quam cuicunque etiam vilissimo homini: si igitur peccatum vt patet ex quo nihil est: est vilius quasi in infinitum ipso homine: qui habet esse: quante vilitatis est queso homo qui seruus est peccati? profecto tante vilitatis erit respectu peccati: quante vilitatis est seruus respectu domini sui. Si nulla igitur vt ex predictis patet: maior est ignominia: quam seruire et subijcere se proprie concupiscentie et passioni: ergo necesse est per oppositum concludere: quod seruans libertatem suam: et subijciens sibi propriam concupiscentiam: et passionem: maiorem laudem acquirit: gloriam: et honorem: quam vnquam acquiri possit in hac vita. Ex predictis igitur quinque rationibus patet: qualiter in presenti vita nulla maior potest esse victoria: quam victoria suiipsius. ¶ Tertio probo hoc idem multiplicibus exemplis: quod nulla maior est victoria: quam vincere seipsum: et passiones suas. Primum exemplum habemus de Ualerio maximo: de quo narratur in gestis Romanorum: quod cum esset octuagenarius: et virgo: et a multis narrarentur. Multe sue victorie: virtutes: et gratie. Imposuit omnibus Silentium dicens. Scitote generosi ciues: Quod de vna victoria super omnes alias victorias gloriari possum: Et debeo: Quia ego nequissimam Carnem meam domaui: Et con-

cupiscentiam meam carnalē cūctis diebus vite mee vsqꝫ ad mortez rationi subieci qđ cuz dixisset: ab omnibus per rationes comprobatuz est sic se veritatem habere. Quo exemplo arguitur ꝙ nulla maior est victoria: q̄ꝫ victoria ꝓprie concupie. Secundum exemplum habemus de Alex. magno: de quo legitur in gestis grecorum: ꝙ cuz in syria vocatus fuisset ad conuiuiuz per regem Sicilie: ad honorandum euz fecit adduci pulcriores milites quas potuit habere. Cōtigit autem ibi esse tres inter alias pulcherrimas. quas Alexan. impudice concupiuit. Quod rex cicilie cognoscens: voluit retrahere Alexan. ab hac turpi concupiscētia. fecitqꝫ depingi pulcherrimum pannum: ⁊ poni ex opposito Alegandri. vt ex directo posset illum aspicere ⁊ in panno illo erat depicta quedā pulcherria dōicella ⁊ littera quedam erat super caput eius que dicebat. Ego sū pudicitia: ⁊ honestissima: ⁊ amabilis. Ista vero domicella pudicitia secum ducebat alias tres domicellas: super caput prime erat scriptum prudentia: super caput secunde erat scriptum iusticia: super caput tertie erat scriptum victoria maxima. Pudicitia autem coronabat prudentiam dicens. Sine me nihil sapis. Deinde coronabat secundā dicēs. Sine me non regnas. Postremo corōabat tertiam ⁊ dicebat. Sine me non triumphas. Cum autem Alexander prosperisset picturam ⁊ scripturam legisset licet positus in turpitudine libidinosa: detestatus est eam ex documento pudicitie ⁊ cessauit a priore furore libidinis sue. Tadem propositum fuit a sapientibus coram Alexandro que maior esset victoria inter omnes ⁊ ab omnibus ibi astantibus diffinitum fuit ⁊ conclusum. ꝙ nulla maior est in mundo victoria: quā vincere seipsum ⁊ concupiscentias proprias. ¶ Tertiū exemplnm habemus de Diogene phōo cinico. Nam fuit etiam alius Diogenes dictus babilonius. De isto Diogene cinico. dicitur in li. de vita ⁊ moribus philosophoꝝ ⁊ etiā ponit Ualerius maximus li.

quarto. q Alexā. magnus nō potuit vincere cōtinentiā ei9 Diogenis inquit Ualerius cōtinentiā vincere nō potuit Alexā. Ad quē cū accessisset ad solē sedentē: hortareturq3 vt si q̄ ab eo sibi p̄stari vellet indicaret. vir robuste p̄stātie ait. Quid a te poscā non habeo: sed rogo: ne mihi auferas qd̄ dare nō potes. Ex interpositione eniz sua solē Diogeni auferebat. Sic igit Alexan. q oēs quasi nationes vicerat a Diogene victus est. Et ideo Sene. li. 6. de beneficijs ait. Potētior fuit Diogenes Alexan. oia possidēte. plus enim erat: qd̄ Diogenes nollet accipere: q̄3 qd̄ ille posset dare Alex. Diogenē e gradu suo tē tauit pellere: s3 celeri9 clarissimū regē persa2 suo gradu armis peller potuit. hec Seneca. Ex q̄ sentētia p3: q maior fuit cōtinentia in Diogene q nihil volebat: q̄3 potuerit eē liberalitas dādi in Alexan. totū qd̄ habeat. Fert ēt in eodē libro de morib9 phor2 q dū Alexā. rex corā Diogene trāsiret: Diogenes tanq̄3 illū spernens: nec eū respexit: nec honorauit. Cui dixit Alexan. quid est Diogenes q me nō respicis: quasi me nō indigeas? Cui ille. Nequaq̄3 indigeo seruitijs sui seruo2 meorū. Et Alex. Cū sim dn̄s toti9 orbis: nūquid suo2 tuo2 sū3 seru9? Ait. Ego p̄ualeo cupiditatib9 meis refrenās illas 7 subijciens illas mihi: vt mihi seruiāt. Tibi āt cupiditates p̄ualent: 7 tu seruus earū efficeris: iussib9 ea2 obtēperās. Supbia ē dn̄a tua: 7 ancilla mea: tibi eniz impat: ego aūt eā suppeditaui. Carnalis cōcupiscentia: gula: 7 ira: sūt dn̄e tue: q2 eis obedis: s3 sunt ācille mee: qa eas mihi subieci. Et ideo dico tibi Alexā. q in veritate tu es seruus seruorū meorū: 7 si sui mei sunt te maiores: qa eis in omnib9 obtempas: q̄3to magis ego sum maior dn̄s te, cui per oia tui domini obtēperāt? Quo audito: cū serui Alexā. vellēt in eū irruere Alexā. ait. Uidete ne hūc ꝯtingatis: q2 veritatē dicit: 7 vere seru9 dei ē. Quo exēplo ostēdit: q̄liter victoria suiipsi9 excedit victoriā toti9 mūdi. ¶ Quartū exēplū habemus de Cōstātino impatore xp̄ianissimo. q vt habet in

legēda sancti Siluestri. Cuz ante baptismū paganꝰ eēt: ⁊ crudeli lepra īfectꝰ: nec vllū haberē posset remediū sanitatis. Diffinitū fuit a collegio medicoꝝ: ꝙ acciperent tres mille pueri: seu īfantes: ⁊ occiderent: ⁊ sic ex eoꝝ recēti sanguine fieret piscina vł balneū in quo īgrediēs impator statī sanaret. Uadūt seruitores hic inde p villas: ciuitates: castra ⁊ arripiūt tres mille pueros ab vberibꝰ ⁊ brachijs parētū suoꝝ: ⁊ sic viuos portāt ī Romana ciuitate. Post q̄s currūt patres ⁊ matres de diuersis locis: filios suos flētes: ⁊ acrit̄ se lamētātes. Cū āt Romā īgressi fortiꝰ solito lachrimarent p filijs sublatis. Impator audiēs fletū: lamēta: q̄rimonias: ⁊ clamores: interrogat qd hoc eēt: ⁊ cū de facto certificatꝰ eēt: statī ī platea se fecit duci. quē cū filioꝝ parētes vidissēt: se fortit̄ lamētātes clamāt: O Serēissime ⁊ Sacratissime impator: vbi est pietas tua nālis. vbi charitas: vbi mīa: vbi humanitas vbi clemētia. Ecce filij inocētes nostri sūt: qd tibi nocuit eorū inocētia: nec pfecto parētes maiestati tue vnq̄ nocuerūt. Aut filios quesumꝰ restitue: aut cū ipsis simul eoꝝ parētes occide. Ad q̄ verba cōmotꝰ impator ī corde: qa nāliter piꝰ erat: idicēs silētiū omnibꝰ: hāc oratiōez ⁊ epłaz p ut ī legēda supradicta hr̄ verbaliter corā oī populo fecit. Audite me cōites: ciues: ⁊ cōmilitones mei: ppłiq3 q astatis dignitas rōani impij de fōte nascit̄ pietatis: q̄ ēt hāc legem dedit: vt capitali sentētie subderet: qcūq3 ī bello occidisset infante: q̄ta ğ erit crudelitas nostra: si filijs nr̄is hō facimꝰ qd fieri pbibuimꝰ alienis: qd iuuat barbaras superasse natiōes: si ab īpietate vincamur Nā vicisse extraneas nationes: virtꝰ est bellātiū populorū. Uincere āt pctā ⁊ vitia: nosq3 ipsos: v̄tus est moꝝ. In illis fortiores extitimꝰ ipsis. In istis nobisipsis fortiores simꝰ. Qui eni fuerit ī isto certamīe supatꝰ. victoriam obtinet victꝰ. Uictor āt pꝰ triumphū victꝰ efficit̄: cuz pietas ab īpietate supat̄. vicat ğ pietas ī isto ↄgressu. bn̄. n. oīuz aduersantiū poterimꝰ eē victores: si a pietate vincamur.

Diuũ enĩ se dñm esse demon strat: q seruũ se mõstrauerit pietatis. Meli⁹ est ergo memori salua vita inocẽtiũ: q̃ p eorũ iteritũ vitã recupare crudelẽ: quã tñ recupare incertũ est. Cũ tñ sic recupata: certũ est q crudelis ẽ. Ecce finis hu⁹ clemẽtissimi imperatoris. Practicã aũt moralẽ sup hac eplã faciẽdã tibi relinquo o pco dei. Tu tñ exclama ɔtra xp̃ianos oppositũ faciẽtes. Potes tñ dicere: quare q̃ de⁹ vidit clemẽtiã: 7 tãtã suiipsi⁹ victoriã in isto impatore pagano: statim deus eũ reduxit ad baptismũ 7 xp̃ianissimũ fecit: 7 a lepra sanauit. 7 tandẽ ad eternã vitã eũ pduxit. Ex predict] ergo rõnib⁹ auctib⁹. 7 exẽplis: pz scd̃a ɔtẽplatio: de victoria tẽtationũ: seu suiipsius in q̃ mõstratũ est: q victoria suiipsius excedit in dignitate. laude. 7 glĩa. 7 honore. oẽs mũdãos thesauros: omnẽ speciẽ sapiẽtie acq̃site ĩfuse. omnẽ mũdi cõtẽptũ: 7 religiõis ingressũ. oẽs deniq victoriã toti⁹ mũdi: siue tẽporaliter: siue spũaliter habeat. Cui⁹ nobilitate victorie. laude. glĩa. 7 honore: vos 7 me gaudere faciat domin⁹ noster Jesus Christus in presenti per gratiam: 7 in futuro per gloriam. Qui viuit 7 regnat benedictus in secula seculorũ. Amẽ.

¶ Feria tertia post primam dominicaz quadragesime iterum de prima nobilitate: scilicet triumphatiua ipsius sacratissime fidei.

Cum intrasset iesus Jerosolimam: commota est vniuersa ciuitas. Scribuntur hec verba Matthe. 21. capi. 7 in euangelio occurrentis ferie. Post sacri euangelij explanationem humanissimi ciues: ex quo de victoria carnis: mundi: atq diaboli. duas contemplationes declarauimus. vz eius necessitatem: atq maximam nobilitatez. In p̃nti sermone habeo simplr̃ declarare. tertiã ipsius victorie cõtẽplationẽ: in qua videbim⁹ magnitudinem p̃mij: seu glorie: quã diuina bõitas exhibet p̃dicta victoria viriliter preliantibus: vt ex tali consideratiõe igẽtissimi p̃mij atq mercedis: quisq decetero vniuer

saluus τ fortius ꝯ carnē: demonē: τ mūduʒ possit ꝓliari. Cuius tertie ꝯtemplationis declaratio talis erit.

¶ De maxima mercede victorie rōnis ꝯ mūdū. diabolū τ carnē: cōtēplatio tertia.

TErtia postremo cōtēplatio de victoria rōnis τ fidei: ꝯ tētatōes mūdi: carnis: atq₃ diaboli: cōtēplatio ꝑmiositatis. Jn hac cōtēplatione: hēo tibi fidelis aia vt ꝑdixi simplr demōstrare: eximiā: ꝓfundā: atq₃ admirabilem mercedē. quā clemētissimus deus: si viriliter te habueris ꝯ demonē: mūduʒ: τ carnē. tibi post hanc vitam miserabilē daturus est. Pro firma autē atq₃ indubitabili veritate tene: ꝙ tam magnū τ ꝓfundū est ꝑmiū gaudium τ bonū: seu tā mirabilis: eximia est gloria: merces: remuneratio: beatitudo atq₃ felicitas: quā iustissimus deus dabit soli aie cōcupiscentias τ passiōes suas vincēti τ supanti: ꝙ oēs simul sn̄ie sacroꝝ doctoꝝ: atq₃ illuminatoꝝ theologoꝝ: q̄ꝫuis ingētia τ maxia de aie mercede ꝑdicent: τ demōstrent: tn̄ respectiue parū aut nihil cōcludūt. Et quod plus est ꝓsupposito ꝙ sil' oēs humane lingue eēnt. vtputa oium iudeoꝝ. saracenoꝝ. omnium thurcorum. oiumq₃ infideliū τ xp̄ianoꝝ. Si q̄rit an possent simul oēs exprimere magnitudinem glorie vnius aie in hac vita vincenti seipsam propter deū. Clamās alta voce. Rn̄deo: nō. nō. nō. Ulterius dicā qd maximū. ꝓsupposito. n. ꝙ oia folia arboruꝫ: oēs stelle celi: oēs lingue auium: atq₃ aialiū: oiaq₃ grana arene: lingue forent. Jterum quero an eis poſſe eēt. magnitudinē eius mercedis exprimere quaꝫ deus aie viriliter pugnāti ꝯ demonem: mūduꝫ τ carnem exhibebit: τ valenter exclamās. Jteruꝫ Rn̄deo ꝙ nō: nō: nō: nō certe. vt verū dicā. nunq̄ȝ eis possibile eēt de cētū mille ꝑtibꝰ illius glorie: aie fideli dāde. solum vnā exprimere. Et si hoc ꝓma facie forte incredibile videatur tn̄ v̄itas sine dubio sic se hꝫ. Et qm̄ ph̄s ꝓmo Metha. iuxta ꝑncipium dic. hi recte docent: qui cām de singulis reddunt. Et. 8. Phi. dicit. Opꝫ dicentem nō soluꝫ verū affir

mare: sed etiam ipsius causam assignare. Idcirco ut hec conclusio non tantum vera: sed etiam verissima appareat: quadrupliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo distinctionibus. Tertio rationibus. Quarto reuelationibus.

¶ Primo probo auctoritatibus diuersis. Prima auctoritas est Grego. in moral. super verba Job. Cum vix parua stilla cepimus. dicentis. Omnis prosperitas atque delectatio presentis vite. presens. preterita. et futura. eterne felicitati comparata est quasi quedam stilla liquoris. hec ille. Potes etiam dicere aliam auctoritatem Grego. quam ponit in omelia vnius martyris: que incipit. Si consideremus carissimi que et quanta: vsque ad illud verbum: certamen laborum. Ber. in sententijs etiam suis dicit. Si omnium hominum lingue simul essent: et mihi loqui vellent de gloria quam anime bone habiture sunt. citius in narrando deficerent: quam vel minimam partem illius glorie exprimere possent. Quis. n. hominum vnquam exprimere posset: quante magnitudinis deus sit? et tamen deus ipse erit merces et possessio animarum sanctarum. Idem quoque Ber. super verba Eccle. Jocunditas cordis. ait illud est solum et verum bonum: quod non de creatura: sed de creatore percipitur. quod cum acceperis: nemo tollet a te. Cui comparata omnis aliunde iocunditas meror est: omnis suauitas dolor est. omne dulce amarum est. omne decorum fedum omne postremo quod delectari potest molestum est. hec ille. Phus etiam. io. Ethicorum ait. Duplex est delectatio. s. secundum sensum: et secundum intellectum speculatiuum inter quorum operationes. illa est delectabilissima que est perfectissima. perfectissima autem operatio est que est sensus: vel intellectus bene dispositi in operatione ad optimum eorum que subiacent sensui vel intellectui. perfectissima autem delectatio est magis que est secundum intellectum ad primam causam: quam que est secundum omnem sensum. hec ibi. Idem quoque in. xj. de animalibus ait. Quamuis paruum sit. quod de superioribus substantijs accepimus: tamen illud modicum est magis amatum: magis desiderabile et magis delectabile omni cognitione: quam de omnibus similiter bonis: et substantijs inferioribus habemus. Item Apo. j. Corin. 2. ait. Oculus non vidit: nec auris audiuit: nec in cor

hoīs ascendit, q̄ pparauit de us diligentibus se. O ciues notate verba: ꝛ signate misteria. Cogitate queso quot bona oculus videre posset: vt sꝫ lapides pciosi: aurū ꝛ similia Nam vt dicit phs pmo Metha. ꝛ lib. de sensu ꝛ sensato. Sensus inqt visus multas ꝛ quasi infinitas reꝝ spēs demonstrare pōt. Cogitarꝫ insuper quot triūphos vltra oēs pñtes qui sunt: erūt ꝛ fuerūt in hoc mundo: auris audire posset. Et isup cogitate: quot bona preciosissima ꝛ delectabilia humāus intellectus in hac vita intelligere posset: ꝛ cum hec oia cogitaueritis. Scitote iuxta pfataꝫ sniam pauli. qꝫ adhuc maior ē in infinitū. Felicitas a deo danda aīe que carnis. ꝛ mundi: voluptates supat Augu. sup pmā canonicam Joā. ait. Qui biberit de fluuio paradisi. cuiꝰ gutta maior est Oceano. Restat vt in eo sitis oiuꝫ bonoꝝ delectabiliū pñtis vite funditus extinguatꝫ. Idē quoqꝫ Augu. in libro d virginitate. sic dicit. Tam ingens ꝛ maxima est delectatio illius supne glorie: vt ēt si non liceret ampliꝰ in ea: nisi vnius diei hora manerꝫ. Propter hoc solum innumerabiles anni presentis vite pleni delicijs: ꝛ oī affluentia bonoꝝ tpaliū: recte meritoqꝫ ꝯtēnarentꝫ. hec ille. Deniqꝫ idēqꝫ Augu. 12. de ciui. sic dicit. Qd deus ppat diligētibus se. fide nō capitꝫ: spe nō attingitꝫ. charitate nō cōprehēditꝫ. desideria ꝛ vota oia trāsgreditꝫ: acqri potest: extimari non pōt. h ille. Ex pdictis igitꝫ auctoritatibꝰ pꝫ qꝫ merces ꝛ glīa q̄ datꝫ a deo aīe seipsaꝫ in h mūdo pp ipꝫ deū vincēti iextimabilis est. ¶ Scdo hoc idem pbo distinctionibus. ꝛ pmo distinctione Ricar. in suo quolibeto di. Cum qritꝫ. An merces future glīe: q̄ datꝫ rōnali aīe virtuose ꝛ bone possit exprimi ꝛ narrari. Rñdeo qꝫ tripliciter gloriam illā cognoscere possumus in hac vita. Aut p effectū. Aut p fidem. Aut per momētaneā ipsius diuine essentie visionē. Per effectum gloriā illā cognoscere nō possumus. Et rō est: qꝛ effectus nō ducit in pfectā cognitōeꝫ sue cāe. Sic nec cognitio alicuiꝰ filij: pbet verā cognitōeꝫ

d'suo pre sine ei9 pntia. Silr nec fum9 demostrat mihi sine actuali visioe ipsius ignis p fectione substatie ignis. A si mili dico. q p effectus dei: q sunt creature: seu diuine reue latioes z gratiaz infusiones nequaq pueimus ipsius dei in quo vera hois felicitas co sistit pfecta cognitionez. pp q z eius gloria per simplice effectu cognosci no pot? Per fidem et demonstrari no pot excellentia illius glorie. Et ro est: q2 cu ois pfecta cognitio ortum heat a sensu. sicut dic phs libro de sensu z sensato. Fides vero ipsa sit simplr de non visis. claru est: q pp hoc no pot nobis fides vera noti ciam illius mercedis z glie impedere. Quia sicut cecus no pot iudicare de coloribus eo q colores videre non pot. Sic a sili: nec fides q est de no visis: pot nobis exprimer veru iudiciu de magnitudie future mercedis. Per mome taneā et visionē no pot expri mi in hac vita magnitudo il lius glorie. Na presupposito q qs in extasi positu9: seu ra ptus: videret p morula gliaz diuine essentie. in q felicitas

cosistit. tn cu aia illa rediret in pprium corpus: z in pprios sensus: nunq posset: nec vnq sciret exprimere de mille pti bus illius glorie vna sola. Et hoc pp grauitate corpis. Na vt dic Salomo Sap. 9. Cor pus qd corrupit aggrauat aiam: z deprimit terrea inha bitatio sensum plura cogita te. Et ppterea dicebat Pla to: lz errauerit q nostru scire erat nostru reminisci. Pone bat. n. aias simul oes a prin cipio in celo creatas. z ibide habitib9 oiuz scietiaz fuisse plenas: sz cu ex pcepto pme cae veniebat ad corpa ia for mata: stati obliuiscebat oiuz eoz q in celo didicerat: z pp hoc qn in tpe veritates z ha bitu alicuius scie addiscebat seu capiebat. dicebat q h no erat discere: sz erat reminisci eoz q ia in celo aie ipse didi cerat. Que tn opiniovt pdixi falsissima e: eo q habit9 vir tutu z scietiaz i h mudo acq rut aie z no i eaz creatoe siue in vtero mris accipiut. Sz i sup dato q qs reminisceret oiuz eoz q in extasi p morula vidissz: adhuc ipole foret ista exprimere. qm impole esset

inuenire vocabula in hac vita ad ea sufficienter exp̄menda. Qd̄ manifestū pz in paulo. q dicit. 2. Corin. 12. Cū raptus eēt in p̄adisuz: q̄ audiuit archana dei: q̄ non lz hoi loq. i. s̄z glo. q̄ non p̄nt licite loq. hec Ric. sniaľr. Ex hac distinctiōe pz: q̄lr nec p effectū: nec p fidē nec insuper p momētaneam visionē eēntie dei pōt exp̄mi ꝓfunditas: ⁊ magnitudo future mercedis ⁊ glīe: q̄ dabit aie carnalib⁹: mūdanis: atq3 diabolicis tētationibus viriliter resistēti. Aliā distictionē ponit Tho. p. 2. q. 3. ar. 8. in corpore. q. di. Cū querit an beatitudo hominis possit in alia re: q̄3 in visiōe solius diuine essentie: q̄ in se ꝯtinet oia bona desiderabilia ꝯsistere. Rn̄. q̄ nō. Ad cuius euidētiā duo ꝯsideranda sunt. p̄io q̄ hō nō est p̄fectus in beatitudine q̄3diu sibi restat aliqd̄ desiderandu3 ⁊ q̄rendū. Scd̄m est q̄ vniuscuiusq3 p̄fectio attēdit s̄z rationē sui obiecti. Obiectum aūt intellectus ē q̄ qd est. i. eēntia rei. vt di in. 3. de aia. Un̄ intātū ꝓcedit p̄fectio intellectus: inq̄tum cognoscit eēntiā alicuius rei. Si ḡ intellectus aliqs cognoscat essentiā alicui⁹ effectus p quā nō possit cognosci eēntia cause: vt. s. sciat de cā qd est non di intellect⁹ attingere ad cā3 simpľr q̄3uis p effectū cognoscere possit de cā an sit. Et iō remanet ex h̄ adhuc nāľr homini desideriū: cū cognoscit effectū: ⁊ scit eū h̄re cām: vt etiā sciat de cā qd ē. ⁊ illd̄ desideriū est admiratiōis: ⁊ cāt inq̄sitionē vt dr̄ p̄io Meth. puta si aliqs cognoscēs eclipsim solis ꝯsiderat q̄ ex aliq̄ cā ꝓcedat: de q̄ q: nescit qd sit admirat: ⁊ admirādo inquirit: nec ista inq̄sitio q̄escit q̄usq3 p̄ueniat ad cognoscendā eēntiā cause. Si ḡ humanus intellectus cognoscēs eēntiā alicui⁹ effect⁹ creati nō cognoscat ō deo: nisi an ē: nōdū p̄fectio ei⁹ attigit simpľr ad p̄imā causa3: sed remanet ei adhuc nāle desideriū inq̄rēdi causa3. Unde nundū est perfecte beatus. Ad p̄fectā ergo beatitudinē requirit oino q̄ intellectus attingat ad ipsa3 essentia3 p̄ime cause: ⁊ sic p̄fectionē suā habebit p vniōnem ad deū sicut ad obiectū

in quo sola beatitudo homi/nis: vt supra dictū est ꝯsistere pōt. h Tho. Ex p̄dictis cōcludit̄ ꝙ ex quo nullū bonū creatū pōt sufficere rationali aie: nisi habeat bonū icreatū: qd̄ est deus: ꝛ deus sit inextimabilis bonitas. ꝯcluditur per ꝯn̄s ꝙ merces eterne vite danda aie que vincit passiones suas inextimabilis est. ¶ Scd̄o hoc idē ꝓbo per. 5. rōnes. Prīo rōne imp̄ticipationis. Scd̄o rōne iustificationis. Tertio rōne pregustatiōis. Quarto rōne obiectionis. Quinto rōne resolutionis. ¶ Prīo ꝓbo rōne impticipationis. ꝙ vꝫ futura felicitas incōpabiliter excedit oēm magnitudinē mundane ꝛ p̄n̄tis felicitatis: preterite ꝛ future. Fundamētuꝫ rōnis ponit ph̄s. j. posteriorꝝ di. Omne qd̄ est p eēntiā est maius ꝛ pfectius omni eo qd̄ est simplr̄ p pticipationē. pꝫ hec regula. Nam claritas solis est maior ꝛ pfectior incōpabiliter claritate oiuꝫ stellarū: eo ꝙ claritas sua est sibi essentialis. claritas vero stellarū est p pticipationē. Silr̄ calor ignis est pfectior calore qui est in lapide: aut in ferro ignito: pro eo ꝙ ille calor est essentialis. Econtra v̄o calor qui est in lapide: aut in ferro ignito: est sibi p pticipationē. Quo presupposito: certū est ꝙ premiū ipsius aie: vt p̄dictū est. ē bonitas summi dei que est sibi p eēntiā. Econtra v̄o: ois simul bonitas omniuꝫ creaturaꝝ seu aliaꝝ que creari posset inest eis per pticipationē. ꝙ si sic est. g̃ necesse est cōcludere ꝙ aia h̄ns deum p premio: hꝫ in infinitū maiorē felicitatē ꝛ beatitudinē: q̄ꝫ si haberet infinitas creaturas: in quibus recipet beatitudinē suā deo nō habito. ꝓinde ph̄s hoc ꝯfirmat. 2. metha. di. Quicqd est cā aliorum vt sint talia: id maxime est tale. cū quo cōcordans Auctor in lib. de causis dicit. Cā pria est diues p seipsuꝫ: ꝛ est diues magis oibus. Omnis. n. res cōposita indigēs est alio: aut rebus qbus ꝯponit̄. Res autē simplex est vna: ꝛ vnitas ē eius bonitas: ꝛ bonitas eius est vnitas. Illa ergo res est magis diues: que influit omnibus: ꝛ nō fit influxio sup ipsam. h ibi. Et ibidē etiā dici/

tur. Quicqd põt cã scđa: potest cã pma nobiliori ꝛ altiori modo. Que simul oia cõfirmans Salomon Sapien. 13. dicit. Quoꝝ ꝛ si spẽ delectati deos putauerũt: sciãt q̃to his dñator coꝝ speciosior est Speciei. n. generator h oia ꝯstituit. Aut si virtutẽ ꝛ opera coꝝ mirati sunt intelligãt ab illis qm̃ qui h fecit fortior est illis. A magnitudine. n. speciei ꝛ creature: cognoscibiliter poterit eorum creator videri. h ille. Ex qua ratione patet qualiter futura felicitas inextimabilis est p comparationẽ omniũ bonoꝝ presentis vite. Et cõfirmat̃ ista ratio. Certũ est. m̃ Auctorẽ in lib. de causis. ꝛ in pmo de aia ꝙ nobilior cã semp nobiliorẽ pducit effectũ. pz exemplo de triplici genere vini: quoꝝ vnũ est bonũ: aliud melius: aliđ ṽo optimũ. Si eniꝫ petas cãm diuersitatis istaꝝ bonitatũ. dico ꝙ vnum vinũ iđ bonũ est: eo ꝙ habuit bonã cãm. s. vitẽ. Aliud ṽo melius est. ꝛ aliud optimuꝫ: q: habuit meliorẽ ꝛ optimaꝫ vitẽ. Quo cõcesso peto quid est nobiliꝰ. An oia tẽporalia sicut sunt gẽme: argẽtũ: auꝝ fructꝰ terre ꝛ hmõi. Et insup oia corporalia bona: ꝛ mundani honores: a qbꝰ ois mundana delectatio egredit̃. An ipse deus: ꝛ claꝝ est ꝙ deus est nobilior in infinitũ oibꝰ simul humanis corpibus: atq; tẽporalibus bonis. ꝙ si sic e: ergo gaudiũ: seu delectatio: vel felicitas q̃ egredit̃ ab ipso deo in infinitũ excedit omnẽ aliã mundi felicitatẽ ꝛ delectationẽ. De q̃ inenarrabili delectatione dicit ꝓpha. Inebriabũt̃. s. gaudio ꝛ dulcedine ab vbertate domꝰ tue: ꝛ torrẽte voluptatis tue potabis eos. Et Augustinus in glo. sup scđaꝫ epistolã corin. di. Dulcedo caritatis de fonte celestis curie amicis dei in hac valle miserie stillat̃. In regiõe ṽo illa celesti dulcedo in suo fonte bibit̃: ꝛ exinde aliqd aspgit̃ huic humãe vite: vt in tẽtationibus huius seculi fortiter: iuste: ꝛ prudenter viuit̃. h ille. Omnia predicta optime cõcludit phus 12. metha. di. Delectatio q̃ ẽ in actu intellectꝰ notior ẽ oĩ đlectatiõe q̃ ẽ i actu sẽsuꝫ vñ oꝫ ꝙ maxia ꝛ pfectissima sit

Intelligētia optimi ex q̄ seqꝰ maxia ꝺlectatio. vñ i illa itelligētia q̄ itelligit p̄mū mouēs qꝺ ē p̄mū itelligibile: ē maxia ꝺlectatio. h ibi. O igr̄aia bestialis. O aia insensata. O aia ceca. O aia itellectꝰ ꝺo lumine p̄uata: cur magis eligis delectatiōes tuas: ꝛ felicitates a corpe fetido ꝛ stercore pleno vniꝰ adulterꝰ ꝛ meretricis: vniusqꝫ iniq ꝛ pessimi fornicatoris: sacrilegi ꝛ lenonis: q̄ꝫ a deo tuo? q̄ꝫ a creatore tuo? ꝛ q̄ꝫ a redēptore tuo A q̄ ꝺissima ꝛ incōpabilis vt ꝓbatū ē: delectatio egrediꝰ. Delectare in dño inqt ꝓpl̄a ꝛ dabit tibi petitiōes cordis tui. i. oēs dulcedinē: felicitatē: ꝛ delectationē tibi dabit: quā cor tuū appetere possit. Et sic pȝ prima rō. ¶ Scdo etiā ꝓbo rōne iustificatiōis. qꝛ. s. inextimabilis est beatitudo quā dabit deus aie seipsam vincēti: ꝛ passiōes suas. Fundamētū rōnis ponit Cōmētator sup. xi. Metha. di. Oēs pfectiōes q̄ sunt in rebus pfectiori mō sunt in cā p̄ma. Cū q̄ ꝯcordās Dio. lib. de di. no. di. Qui ꝺ deo recte sentiūt; oia ei attribuūt, i. oēs pfectiōes creaturaruȝ. ꝛ o ia ab eo remoueret. i. eaꝝ ipfectiōes. Quo p̄suppoſito. certū ē ꝭȝ oēs theologos in. 4. di. 46. qꝛ i creaturis duplex est pfectio iusticie. vȝ ꝯmutatiue ꝛ distributiue. Quas ēt pl̄s. 5. Ethi. ponit. Et si iusticia ꝯmutatiua nō cadat i ꝺo qꝛ nullꝰ pōt facere aliqd qꝺ simpl'r sit dignū gr̄a sua: m̄ iusticia distributiua q̄ reddit vnicuiqꝫ qꝺ suū ē: ꝭȝ nobilitatē sue eēntie: seu ꝭȝ exigētiam meritorū. i eo cadit: Que ēt iusticia i rōnabilibꝰ creaturis iueniꝰ ꝑ eo qꝛ ꝭȝ statū spūalē vl' tpalē nobiliorē: vl' ignobiliorē danꝰ dignitates ꝛ honores. qꝛ si sic ē: qꝛ tal' distributiua iusticia i creaturꝭ inueniꝰ ḡ neċe ē qꝛ tāto i ifinitū habūdet in creatore: q̄ꝫto creator ip̄e i alia bōitate: oēs simul creaturas excedit. Al'r seq̄reꝰ: si iusticia h i ꝺo ñ eēt qꝛ creatura eēt pfectior creatore: qꝺ vtiqꝫ ē ipol'e atqꝫ falsissimū. dicēte Ansel. lib. cur deꝰ hō. qꝛ ad qꝺlibȝ puū icōueniēs i ꝺo. seqꝰ impol'itas. Quibꝰ p̄missis claꝝ ē. qꝛ cū hō sit ꝯpositꝰ ex mā ꝛ fcīa vt di. 2. ꝺ aia. seu ex corpe ꝛ aia.

certū ē. q̄ de⁹ ipē p distributi uā iusticiā q̄si bona infinite corpi subiecit. vn̄ ecce. q̄ pro humāo corpe: infinitas dele/ ctatiōes creauit de⁹, ꝛ fecit oēs fructus terre. oiaq̄ȝ aia/ lia: oēs volucres celi. oēs pi/ sces aquaruȝ: tot suauissimoqȝ flores ꝛ diuersos. Auꝛ insup argētū: atqȝ lapides p̄ciosos simul cū innūerabilib⁹ mar/ garitis. Itē māna zuchaꝛ ꝛ balsamū. septē speras. celum stellatū. cristallinū atqȝ em/ pireū. solē. lunā: ꝛ taȝ diuersa sidera. Tot medicos cū medi cinis insup ordinauit. vt ideȝ humanū corpus ꝯcurrētibuqȝ medicinis ab infirmitate libe rarent. ꝛ ꝯseruarēt ꝛc. huius/ modi. quasi infinita alia bōa q̄ simul oia cōplectēs ꝓpha dic̄. Oia subiecisti sub pedib⁹ eius: ꝛc. Eadē vitatis Genes i. ponit̄. Ubi legit̄. q̄ post oi um p̄dictoꝝ creationē. de⁹ p̄/ posuit oia Ade: ꝛ ei⁹ impio ꝛ vsui oia subiecit: q̄ si tanta deus p humāo corpore fecit cū aia q̄si in infinitis sit nobi lior quolibet humāo corpore eo q̄ finis melior est, vt dr̄. 2. Phi. Omni eo qđ ē ad finē. sicut dn̄s melior oi seruo. Sic

etiā dr̄ ex de obia ꝛ maioritā te. c. solite. ꝛ. c. illud. Et ex de pe. ꝛ re. c. cū infirmitas. Qđ ꝯfirmās saluator. Mat. 16. di cit. qd prodest hoi. ꝛc. ꝛ quod plus ē. dico. q̄ intātū ē nobi lior. q̄ si sola aia posset diui/ di p partes millenas: adhuc pars vnius aie esset melior at qȝ nobilior oibus corporibus hoieȝ. ꝛ ceteris materialibus bōis. q̄ si sic ē: cū aia vt p̄di/ ctū ē. sit q̄si in infinitū nobili or oi corpe. necesse ē ꝯcludere q̄ si deus ex iustitia distribu/ tiua tot innumerabilia bona corpi p̄bet. quod est mortale saccus v̄miū: atqȝ stercoꝝ: q̄ a fortiori tāto plura dōa ꝛ de lectationes det ipsi aie q̄to aia ipsa corpus in nobilitate excedit. Sȝ cū q̄si vt p̄dixi in infinitū excedit in nobilitate oia corpa. ergo iusticia distri/ butiua reqrit̄ q̄ in infinitum de⁹ ipse iustissim⁹ det maio/ reqȝ delicias ꝛ bōa ipse anime rōnali: q̄ȝ humāis corporib⁹. Quis igit̄ bōa q̄ p̄parat de⁹ rōnabili anime viriliter tēta tiōib⁹ resistēti. posset vnq̄ȝ in p̄senti vita intelligere: seu lin gua humana exprimere? Cer/ te ois intellectus oisqȝ simul

humāe lingue in hoc deficerēt. Taceo q̄ si deus hoībus pagāis. vtiq̄ inimicissimis suis. vtputa Neroni Diocletiāo. Marētio. ⁊ similibus tirānis. q erant indigni aqua ⁊ pāe quib⁹ vescebanť. tot ⁊ tāta innumerabilia bona dedit. quis dubitet. q̄ in infinituz nō det maiora bona filijs suis: ⁊ amicis p̄dictis cū corde: ore: ⁊ opere diligētibus: ⁊ oēs passiōes suas ꝓ ei⁹ amore superātibus? Supradicta oia in hac rōne cōtēta confirmat Aug. in. 21. c. soliloquiorū suoꝝ: di. En inq̄t aperitur mihi misericordia tua magna dñe: nam ex minimis tua magna ⁊ ex visibilibus his tua inuisibilia cōprēdo. si eni ꝓ hoc corpore ignobili ⁊ corruptibili tam magna ⁊ mira nobis beneficia prestas a celo ⁊ ab aere: a terra ⁊ a mari: a luce ⁊ a tenebris: a colore ⁊ vbera: a rore ymbre vētis ⁊ a pluuia: a volucribus ⁊ piscibus a bestijs ⁊ arboribus: ⁊ a multiplicib⁹ herbaꝝ ⁊ germinū terre cūctarūq̄ creaturarū misterio nobis successiue p sua tempa ministrātiū vt alleues fastidiū qualia queso ⁊ q̄ magna ⁊ innumerabilia sunt illa bōa que p̄parasti diligētibus te: in illa celesti patria: vbi te videbimus facie ad faciē. Si tanta nobis facis in carcere: qd agis in palacio. Magna ⁊ inumerabilia sunt opa tua dñe rex seculoꝝ: ⁊ cum hec sint oia valde bōa ⁊ delectabilia: q̄ bōis pariter ⁊ malis tradidisti: qualia q̄so futura sunt. que solis bōis recōdidisti. Si tam innumera ⁊ varia donaria nūc amicis tribuis p̄iter ⁊ inimicis: q̄ magna ⁊ inumerabilia: q̄ dulcia ⁊ delectabilia sunt q̄ solis tuis amicis elargiturus es. Si tā solatia cōfers in hac valle lachrymaꝝ q̄ dabis in die nuptiaꝝ. Si tot infinita delectabilia ꝯtinet carcer: q̄ta queso ꝯtinet p̄ria. Oculus nūq̄ vidit: nec auris audiuit: nec in cor hominis vnq̄ ascēdit: que p̄parauit deus diligētib⁹ se. scōz eniz magnā multitudinē magnificētie tue. ē ⁊ magna mltitudo dulcedis tue. Et quia magnus es ⁊ imēsus: nec est finis magnitudis tue: nec est numer⁹ sapie tue: nec ē mēsura benignitatis tue: sic nec ē

finis: neq mēsura: neq numer⁹ retributiōis tue. Sz sic magn⁹ es tu: profecto magna sunt et donaria tua: qm̄ tu ipse sol⁹ es donū et p̄miū oiuz legitimoꝝ pugnatoꝝ tuoꝝ atque oiuz diligētiū te. hec ibi verba. ¶ Tertio hoc idē pbo ratione p̄gustatiōis. Fūdamentum rōis pōit p̄hs primo de aia di. Accidētia magnā ptē ɔferūt ad cognoscēdū qd̄ qd ē: pz hec regula. Nā medici ex accidētibus q̄ veniūt i corpore egroti: deueniūt i cognitionē qdditatis: seu causarū infirmitatis ei⁹. Silr̄ iudex ex accidētib⁹ q̄ plerūq fiūt in corpore furis. put est palescere: obmutescere: et hmōi. venit ad cognitionē furti qd̄ fecit. Silr̄ pbatum ē ex sanguine iaz diu coagulato egrediēte a corpore mortui vl' occisi: cognoscit in transitu hominum: qui ipsius occisi fuerit homicida. Quo p̄supposito: certū ē q̄ in p̄nti vita personis sanctis et deuotis. plerūq deus infundit q̄sdā spirituales delectatiōes q̄ magis aiam letificant: q̄z sil' oēs delitie mūdane: imo citius illas p̄eligerēt īfinitis mūdis atq thesauris: qd̄ pz ex Magdalena. que et si experta fuisset q̄si omne gēus mūdanaꝝ delectationū. q: vt dicit Mattheī. vltimo. Domin⁹ expulit ab ea septē demōia. i. f'z Gregoriū. Oēs delectatiōes peccatoꝝ mortaliū tn̄ vt habet in eius legēda p̄fatas delectatiōes abhorrēs. post ascēsionē dn̄i triginta annis stetit in deserto: in quib⁹ nec vnq̄ bibit nec vnq̄ mādu cauit aliquid materiale. nec insup acceptit etiā mūdanā ac corporalē delectationē. Pretermitto delectationē filioꝝ israel q̄ a deo duz in deserto essēt habuerūt. De qua Salomon Sapien. 16. sic ait. Angeloꝝ esca nutriuisti pp'lm tuum: et paratū de celo panē p̄stitisti illis: sine labore oē delectamētū in se habentē: et ois saporis suauitatē. Substātiā eni tuā et dulcedinē tuā hēs in filios ostēdebas: et deseruiēs vniuscuiusq volūtati ad q̄ quisq volebat ɔuertebat. hec ille. Hoc idē dico de ceteris sanctis noui testamēti. Si igit tā inenarrabilis ē fellicitas accidētalis pcedēs p infusionem grē ab ipo deo: ex hoc gl

q3 arguere potest. q multo plꝰ in infinitū erit maior dele ctatio τ felicitas aiabus in pria ex visiōe diuine substātie q̄ fuit causa tā ingētis dele// ctatiōis i hac vita. Taceo de dulcedine martyrū q ppter habūdātē leticiā infuse grē martyrij pcas nō sētiebāt: im mo amara martyria ꝗquādā inextimabilē leticiā ꝯuerte// banē. Sic eniз ecclesia testaē de Stephāo ꝓthomartyre: Lapides inqt torrētis illi dul ces fuerūt. Similiē τ leuita Laurētiꝰ tyrāno dicebat di/ sce miser: q2 carbōes tui mi// hi refrigeriū pstāt. q si sic fu it in hac vita etiā in amarissi mis tormētis: qd arguēdū est in futura. in q̄ nulla: nec mini ma erūt tormēta. An nō secū dū pbз p̄mo de generatiōe τ cor. τ p̄mo phisicoruз. Sub stātia ceteris paribus. meli/ or ē quolibз accidēte. Si igiē pp accidētalē delectationem q̄ datur i hoc mūdo: rōnalis aia delectatiōes infinitorum mūdorū dato q eēnt supemi nēt: qd q̄so credis aia ē habi tura: qñ ipsā subāз τ diuinaз eēntiā a q̄ ois accidētal' dle/ ctatio egrediē libe possidebit An nō maior iuēiē pfectio in ipo fōte q̄si riuulo. Et ē certū q sic. hic ē q Hie. i q̄dā epl'a di. Si dl'ciores i hac vita sē lachryme pñitētiū: q3 sil' oēs dlicie dimitū. qd queso futuꝝ ē in celesti patria in q̄ non la/ chryme sз radij plene dulce/ dinis apparebūt. hec ille. Et Aug. in quodā sermōe. sic ait. Tāta ē dulcedo future glorie q si vna gutta in infinitū de fluerēt: totā dānatoꝝ amaritu dinē dulcoraret hec ille. Hic replicare potes si vis exēplū beati pr̄is nostri Frācisci: de delectatiōe quam habuit ex melodia citbare: qd exēpluз habes in hoc quadragesima/ li. in p̄mo sermōe in fine parē principalis. Libet equo tāta erit in celesti pr̄ia delectatio aie seipsaз vincentis pamore ex dare. O dulcedo ienarrabi lis. o delectatio inextimabi// lis. o felicitas immēsa. o bea titudo. ꝓfūda. o merces inex plicabilis eterne pr̄ie. Quis te hūana lingua exp̄mere pos set qui se omnes passiones suas in hac vita non super abit τ vincet: ex quo merce// dem suscipiet omni lingue inenarrabilē. ¶ Quarto eti

am ꝓbo rõne obiectionis: ꝙ s.anima se vincēs ⁊ supans: inextimabilē gloriā est habitura. Fūdamētū rōnis ponit phus scdo de aia.t.x. Ethi. di. A ꝓprio obiecto potentia simplr recipit suā perfectionē: patet hec regula. Cū eniꝫ obiectū visus sit color: seu corpus coloratū. prout dič phs scdo de anima. certū est ꝙ si añ oculos poneres oēs melodias: sonos: ⁊ cant⁹ diuersoꝝ instrumētoꝝ: nunꝗ̄ quiescere eoꝝ appetit⁹: ⁊ ratio est: quia ꝓpriū obiectū nō habēt Ecōtra vero si eiꝫ ꝑponaꝫ pulcherrimā figurā: seu imaginē vel speciē alicui⁹ mulieris formose: seu adolescētis: vtiqꝫ recipient ex hoc maximā delectationē. Per oppositū aūt si preponas aurib⁹ omnē pulchritudinē mulieꝝ: nullā pp hoc delectationē suscipient. Qđ si eis ante ponas melodias diuersorū instrumētoꝝ: sūme quiescent ⁊ delectabūtur in illo sono ⁊ cātu. Similiter cū obiectū gule sit cib⁹ ⁊ potus. si ante ponas pulchritudinē omniū mulieꝝ: atqꝫ imaginū: ⁊ similiter omnē melodiā istrumētorū: nullā pp hoc delectationē suscipiet. Econtra si ante ponas bonā vernatiā ⁊ maluasiā: optimosqꝫ capones: ⁊ hmōi. cōtentabitur valde ⁊ delectabitur in eis. Quo ꝑsupposito: peto qđ sit simplr obiectū imediatū rationalis anime: ⁊ certū ē fm Ricar. in quarto distinctione 49. articulo .2. questi. sexta ⁊ fm Thomā ꝑma scđe. quest. tertia. articulo octauo. ꝙ est solus de⁹ ⁊ creator oiuꝫ creaturaꝝ. dicēte ēt Aug. ꝓut recitat magister scđo distictione ꝑma. Creauit de⁹ creaturā rōnalē ⁊c̄. ꝙ si de⁹ sol⁹ ē simpliciter obiectū humāi intellectus. ergo impossibile est: ꝙ intellect⁹ ipse possit vnꝗ̄ beatificari in oibus creaturis q̄ sunt ⁊ que a đo creari possēt. Sed simplr oportet: ꝙ beatificetur in deo tanꝗ̄ in ꝓprio obiecto. Qđ cōfirmās Aug. libro confes. dicit. Fecisti nos dñe ad te ⁊ inqetū est cor nostrū nisi requiescat i te. ⁊ idē Augustinus libro decimo de ciuitate dei. Allegans sententiam Platōis philosophi dicit. Tam delicata est diuina visio totoqꝫ amore digna. ꝙ quicquid haberi possit, ea no

habita. faciat hominē miserū nō beatū. hec ille. Et ꝯfirmat ista rō. clarū ē. n. ꝙ obiectuȝ intellect⁹ ē vniuersale verū: ⁊ obiectū volūtatis vniuersale bonū inquit vniuersale nō hȝ eē: nisi ſꝫ ꝙ est in aia cui⁹ ē obiectū. Et phs primo phisicoꝝ dicit. Uniuersale ſꝫ intellectus ē notius: particulare vero ſm sensum. Unde dicit Cōmen. vniuersale ē dum intelligitur. hec ibi. Et ēt secūdo de aia dicit. Uniuersalia sunt in aia: singularia vero extra animā. Qđ ēt cōfirmās Thomas pria secunde questiōe secūda. arti. vltimo in corpore questionis dicit. Sicut obiectum volūtatis siue appetitus humani est duplex scȝ bonū particulare ſꝫ sensum: ⁊ vniuersale ſm voluntatē. sic duplex ē obiectuȝ intellect⁹ scilicȝ particulare quod ꝯsistit in sensu: ⁊ vniuersale qđ ꝯsistit in intellectu: ꝙ est veꝝ. hec Tho. verbaliter. Hoc igiť ꝯcesso. ꝙ scilȝ vniuersale bonū ē obiectū voluntatis. Certū ē ꝙ vniuersale se extēdiť ad infinita. Sic etiaȝ phs p̄mo periermēias. vniuersale inquit ē aptū natū p̄dicari de pluribꝰ etiā infinitis ꝙ si vniuersale se extēdit ad infinita: necesse ē ergo illa infinita bona particularia inuēire ⁊ p̄cipue in ipsa beatitudine q: vt dicit philosophus primo Posterioꝝ. Quecunqȝ inquit vniuersalia sunt: ex necessitate insunt rebus. quia ex veris semper sequitur verū. Hec ibi. Et ibi dicit. Cognoscēs vniuersale cognoscit particulare in re. Quib⁹ premissis ex quo obiectū volūtatis beatificatiuū ē vniuersale bonū. vniuersale extēdit se ad infinita. ꝯcludiť necessario ꝙ appetit⁹ nunq̄ȝ posset satiari i creaturꝭ: etiā si eēnt q̄si innūerabiles. ⁊ ratio ē. q: illud esset bonū p̄ticulare. necesse ē igiť ꝙ satieť in deo: in quo vniuersaliť sunt oia bōa desiderabilia ipso dicēte moi. Exod. 33. Ascende ad me in montē ⁊ ostēdā tibi omne bonū. In hoc igiť ꝙ dicit oē bonū: includit terminū vniuersalē. q cū in se infinita bōa cōplectatur. ideo ipossibile ē illa exp̄mere ⁊ ꝑpterea Boetius beatitudinē diffiniēs eaȝ diffinit sub termino vniuersali. di. prosa scđa. 3. li. Liquet

⁊

beatitudinē eē statū oiuꝫ bonoꝝ aggregatiōe pfectū quā insup rationē Bonauē.in.4.di.49.ꝯfirmat di. Quicquid potest intelligi ꝛ cogitari.pōt appeti ꝛ desiderari:ꝛ qcquid desideraꝛ totum requiriꝛ ad hoc vt hō beatificeꝛ.hec Bona.Cui adherēꝫ phs.6.Ethi. dicit. Affirmatio ꝛ negatio sunt in intellecta.ꝛ qd̄ intellect⁹ affirmat bonū. hoc totū appetit⁹ desiderat. Quo cōcesso:ꝙ oē bonū qd̄ intellectus pōt intelligere volūtas id vult ꝛ pōt desiderare ꝛ totū id bonū debꝫ dari aīe vt qescat ꝛ ꝯtenteꝛ.Ecce ꝙ intellect⁹me⁹ vel alterius potest intelligere mil'e mundos pulchrioris isto speciei:quos si volūtas appetit. oportꝫ ꝙ deus ei det ad hoc vt btificet aiaꝫ illā.Ecce ꝙ iā habeo mille mūdos.vlteri⁹ dico vt breniter loquar ꝙ intellect⁹ me⁹ pōt intelligere:qsi innūerabiles mūdos seu angelos pfectiores in sua specie his qui mō sunt. quib⁹ intellectis.si volūtas mea ipsos appeteret.oportet ꝙ deus ei det ad hoc vt beatificeꝛ.Clarū ē autē:ꝙ oēs sancti ꝛ scē sciunt hoc.s.ꝙ deus potest creare infinitos mundos ꝛ angelos plusq̄ꝫ creauit cū sint pfectiores scientie:q̄ꝫ etiā oēs theologi pn̄tis vite.qꝛ vt diciꝛ p̄mo Corinth.13.Ex parte cognoscim⁹.ꝛc̄.tūc vltra q̄ro aut hi appetūt ꝛ volunt. ꝙ de⁹ det eis tot mūdoꝫ ꝛ angelos quot desiderari possunt aut nō volūt:aut si volūt de⁹ nō det eis.certū est. ꝙ sint in motu:ꝛ p ꝯseqūēs carēt quiete.ꝛ sic nō possunt esse felices cū felicitas.vt di.10. Ethic. Simpliciꝛ ꝯsistat in qete appetit⁹:Sꝫ certe sancti in celesti pr̄ia felices sūt.ꝙ si felices sūt:ḡ habēt qetē ꝛ qcqd volūt:Si habēt ḡ qcquid volūt nō curāt ꝙ deus det eis illos mūdos ꝛ angelos infinitos cū habeāt aliqd̄ bonum qd̄ maius ē q̄ꝫ esset bōa oium illoꝝ angeloꝝ:sicut etiā q habēt optimū vinū ad bibēdū: nō curāt de aceto:ꝛ q habēt panē de frumēto:nō curant de pāe milij.ꝛ q habēt fasianos:pnices: coturnices:non curant de carne pecoris: seu porcoꝝ.Ex quib⁹ oibus accipe corelariū:ꝙ si tot bōa debet psona habere:quot intel-

lectus pōt itelligere: ꝛ volun tas velle: ꝛ appetit⁹ appetere. ad hoc vt beatificet: clarissi mū ē ꝙ impossibile est alicui exprimere id bonū ꝙ datur⁹ ē de⁹ aie: passiões suas in hac vita vincēti. ꝙ siquis diceret ecce ꝙ volūtate cupio eē de⁹ ꝛ tñ de⁹ mihi hoc nō pstat. rñ det phus. 3. Ethi. di. Electio ꝛ volūtas differūt: q: volun tas ē impossibiliū: vt imorta litatis. Electio autē nō: sꝫ tan tū eorū que p rationem quis extimat se habere posse hec phs. Cū igit nō cadat sub ra tiōe: ꝙ simplex homo ꝛ crea tura efficiat deus ꝛ creator: ergo recipe. ¶ Quinto deni ꝗ hoc idē pbo rōne resoluti onis. Fundamētū ratiōis po nit phs. 8. c. phisicorū di. Fi nitū nullum potest infinitum cōprehēdere: cū in ipsis non sit proportio. Quo concesso: certū ē fm Bonauē. in. 4. di. 49. ꝛ Ricar. ibidē. ꝙ beatitu do obiectiue ē qddam bonuꝫ increatū ꝛ infinitū. ꝙ si sic ē: peto o grammatice seu logi ce resoluas mihi hunc termi num infinitum: ꝛ dic quid si gnificat. Respondebis profe cto ꝙ infinitum. Idem est ꝙ nō finitū. si accipias igit oēs guttas aque maris: ꝛ ve lis cōpare gradibus eterne beatitudinis. certe illa gra na: nō erūt quasi vnū granū ꝛ rō ē: q: nullū finitū cū aliq infinito proportionatū ē. Si militer si oēs hoies mūdi es sent abachiste: ꝛ a principio mundi vsqꝫ nūc semp nume ros ꝯputassent: dico ꝙ non: oēs illi numeri i ꝯparatione graduū felicitatis eterne nō eēnt vnus numerus. O igit magnū bonū. o magna felici tas. o magna glīa. o magna merces. o dēiqꝫ magna beati tudo: q̄ nullaten⁹ finiri pt: ꝛ q̄ nullā pōt hre ꝯparationeꝫ Quis eni p te hñda: p te ac grēda p te ppetuo possiden da: nō vincet seipsuꝫ i hac vi ta. ꝛ sil' oēs ꝯcupiscentias at qꝫ passiões inordinatas sue carnis. Ex pdcis igr qntuplr rōib⁹ clarissime visuꝫ ē qualr magnitudo pmij ꝛ merced quā dns datur⁹ ē aie hñti vi ctoriā d passiōib⁹ suis nllate n⁹ pt explicari. ¶ Ter⁹ ꝛ po stremo hoc idē pbo reuelatio nibus: ꝛ prima est Aug. quā idem sanctus Augustinus re citat in quadā epla quā scri

bit ad Cirillum epm Jeroso-
limitanuz. Que reuelatio po
nit etiã in trãsitu sancti Hie
ronymi: vbi sic habet. Cũ eni
semel ipse Aug. appeteret sci
re specialiter et pcise quanta
foret gloria et felicitas vnius
aie saluãde: cogitauit sup hoc
rescriber beato Hiero. q tũc
erat a remotis: et postq̃ scri-
psisset in sua cella vl camera
salutationẽ. Ecce q in sua ca
mera apparuit q̃dã lux septẽ
vicib9 sole splẽdidior: de qua
inextimabilis odor et mirabi
lis suauitas egrediebat: qua
visiõe pterrit9 Aug. nimia de
bilitate visus deuictus: ceci-
dit pstratus in terrã: q statiz
audiuit vocẽ de illa luce egre
dientẽ sibiq3 dicẽtẽ: o Augusti
ne frater mi karissime. Noli
timere ego suz fr tu9 Hiero.
qui i hac hora in bethleẽ car
ne solut9 migraui ad celũ: sed
qm̃ cupis amice doceri que et
quãta sit i specie futura gl'ia
vnius aie: peto a te: nũqd pos
sibile ẽ q tu numeres oẽs stel
las celi? q ait nõ. Jte: nũqd
possibile ẽ q totũ mare i par
uo vase cõcludas. Rñdit nõ.
Deniq3 dixit nunqd Augusti
ne possibile ẽ q totũ mundũ
in vno pugillo restringas seu
accipias? q etiã rñdit nõ. Tũc
igit dico: o Augustine q magl
possibile tibi est q numeres
oia sidera celi. q totũ mar in
paruo vase cõcludas: qđq3 si
mul totũ mũdũ in vno pugil
lo restringas: q̃ possibile tibi
sit imo cũctis hominib9 mũ-
di q minimã ptẽ future glo-
rie: que dat soli anime virtuo
se a clemẽtissimo do exprimer
possis. Excedit eniz illa gl'ia
omnẽ sensũ atq3 oẽz intelle-
ctũ hũane mẽtis: et nisi ego ex
pert9 essez: pfecto nõ credidis
sez. Sz euenit mihi et cũctis
per sil'itudinẽ: qđ cõtigit re-
gine Sabbe: de q̃ hr. 3. Reg.
x. que cũ audisset magnalia
de triũphis et sapiẽtia Salo
monis: dũ curiã peruenisset: et
hec oia pprijs oculis psperis
set: inuenit q magnalia Sa-
lomõis erãt q̃si vt sic dicã in
infinitũ maiora q̃ audisset et
credidisset. Noli igit scribe-
re Augustine quãta pcise sit
gloria illa: qm̃ tps pditiõis ẽ
fac bene et studeas opari bo-
nũ: et in futura vita cõprobа-
bis: sicut et ego que tibi pdi-
xi verissima eẽ. Quib9 dictis
disparuit: et Augustin9 resper

suis maxima lacrimaꝝ dulcedine: ab inde i posteꝝ adhuc feruēti⁹ se habuit in diuinis mādatis: oratiōe: ⁊ caritate. Qua visibili ⁊ sensibili reuelatiōe apparet: q̄liter futura merces que aie virtuose daẜ inenarrabilis est. Aliā ⁊ quasi similē reuelationē sicut legitur ibidē Augustin⁹ habuit. Qui cū vellet scribere libꝛuʒ de trinitate dei: in q̊ etiā magnalia tractat ꝺ sanctoꝝ gloria. Ecce ꝙ apparuit ei qdaʒ paruul⁹ infans apꝺ mare cū cocleari in manib⁹: habēs capillos sup humeros suos q̄si crispos ⁊ deauratos: q freqntabat cū cocleari ponē ꝺ aq̄ maris in q̊daʒ foꝛamine paruo: qꝺ vidēs Aug. ⁊ eū interrogās dixit. o fili cur sic frequētas extrahere aquā ꝺ mari: q rn̄dit qa eā totā in l's paruo foꝛamie reponere volo: qꝺ audiēs Augu. cepit ridere de paruuli innocētia: ⁊ dixit. o fili nequaq̄ hoc possibile est nec tibi nec alicui. Tūc viua voce ille paruul⁹ dixit: o Augustine facilius ē mihi ⁊ possibilius totum hoc mare magnum in hoc paruo foꝛamine reponere seu concludere: q̄ȝ tibi possibile sit vel minimam guttam seu sintillam future gloꝛie animabus bonis a deo dande diffinire. Quo dicto statim disparuit: ⁊ tunc cognouit ꝙ fuerat dominuʒ Jesus: qui in foꝛmam paruuli inextimabilem sanctoꝛuʒ gloriam sibi voluerat reuelare. Ex pꝛedictis igitur anctoꝛitatibus: rationibus: atq̧ reuelationibus. patet tertia cōtemplatio de victoꝛia hominis contra mundum: diabolum: ⁊ carnem in qua mōstratū est qualiter futura merceʒ quam anima passiones suas vincēs habebit vtiq̧ inenarrabilis est. Et per consequenʒ etiam patet pꝛima nobilitas de quinta excellentia sacratissime fidei: que dicitur nobilitas triumphatiua: quem triūphum ⁊ inextimabilem mercedem ⁊ gloꝛiam: vobis ⁊ mihi concedere dignetur triumphatoꝛ mundi: carnis: atque diaboli: nec non ⁊ remuneratoꝛ omnis humane victoꝛie: dominus Jesus crucifixus: qui in vnitate vnius trini ⁊ vni viuit ⁊ regnat deus in secula seculoꝛum. Amen.

¶ Feria quarta post pꝛimaʒ

dominicā quadragesime ite/
rū q̄nta excellentia.vȝ de no
bilitate ipsi⁹ sactissime fidei.

GEneratio praua
τ adultera signū q̄rit
τ signū nō dabit ei ni
si signū Jone pphe. Scribū
tur h verba Matthe.12.c.in
euāgelio occurrētis ferie.p⁹
sancti euāgelij litteralē τ spi
ritualē expositiōeȝ fidelissimi
ciues ex quo vt claruit hester
na die declaraui.5.excellētiā
sacratissime fidei. vȝ ei⁹ nobi
litatē triūphatiuā: in q̄ ostē/
suȝ ē q̄liter sacratissima fides
triūphat.i.victoriā reportat
de mūdo:carne:atq̄ȝ diabolo
habeo hoc mane τ in p̄nti ser
mōe sil'r declarare scdaȝ ei⁹fi
dei benedicte nobilitatē: val/
de pfecto vtilē: mirabilē:at/
q̄ȝ delectabilē : cui⁹ declara/
tio talis erit.

¶ De scda nobilitate sacra/
tissime fidei q̄ dr extractiua.

SEcunda nobilitas sa/
cratissime fidei dicit
nobilitas extractiua
Ultra p̄dictā nobilitatem sa/
cratissima fides gaudȝ hoc p̄
uilegio: q ipsa extrahit v̄tu
tes suas simp l'r a reb⁹ inuisi
bilib⁹: τ nō ab aliquo sensibi/
li seu visibili obiecto. Unde
glo.super verba Pauli.2.ad
corin.x.c.vȝ cōsimilia destru
entes: τ oēm altitudinē extol
lentē se aduersus sciētiā dei:
τ in captiuitatē redigentes
oēm intellectū vestrū in obse
quiū Christi:sic ait. Magna
est dignitas τ inextimabilis
virtus fidei xp̄iane:que super
oēm humanū sensuȝ captiua/
re facit sine vlla actuali expe
riētia totū intellectū in obse
quium Jesu xp̄i.h glo.Et q̄m
m'lti etiā xp̄iani taq̄ȝ quasi in
fideles sepius dicūt: o valde
duȝ est certe q fidē xp̄i tenea
m⁹:cū xp̄m nō viderim⁹.Si
eniȝ Christū actualit' pprijs
oculis viderem⁹ quēadmodū
τ apostoli vidisse dicūt:vtiq̄ȝ
faciliter in eū crederem⁹.Ad
uertāt tales pfecto q sūt si/
miles phidis iniquis atq̄ȝ infi
delib⁹ phariseis:q sicut i ho/
dierno euāgelio hr:datoq̄ eū
viderēt:nequaq̄ȝ credere vole
bāt:sed magis vt crederēt si/
gna visibilia fieri de celo po/
stulabāt:τ iō dico q ēt ipsis
apostolis xp̄m visibiliter cer
nentibus:ita fuit difficile in
xp̄m credere:τ fidē habere:si

cut et nobis fides de ipso xpo nuc nobis inuisibiliter diffici lis apparet: qm fides vt meli us apparebit no pgredit ex aliquo visibili obiecto. Sed simpliciter ex inuisibili. Pro huius nobilitatis declaratio ne in forma qonis petit: an ali qs bitus fidei possit haberi i telligi seu acqri simplr p ali qd obiectu sensibile seu visi bile: sicut acqruntur habitus aliaru sciaru: seu sicut potetie sensitiue acqrut obiecta sua. circa qua3.q. tria propono. Primo ronabile oppositioe3 Scdo vera pclusionem. Ter tio debita3 interruptionem. ¶ Prio ppono circa dicta3 questione ronale oppositoe3 vt sic fz pb3. Opposita iux ta se posita magis elucescut: Et vr prio ad questione ppo sita: q aliqs habitus fidei ac grat ex aliquo visibili obie cto et hoc primo diuersis ar gumetis. Certu e eni3 q cre dere filiu dei icarnatu: et cre dere ip3 resurrexisse a mortu is: e qda habitus fidei. Quo psupposito: certu e q ipe xps Jo.20. dixit Thome. Qr vi disti me Tho. credidisti. S3 cu Thomas veru habitum fi dei huerit de dno Jesu: que3 vidit sil et tetigit: g vr q sil de eode ect in Thoma habi tus fidei interior ab exteriori visioe pcedes. Preterea pri me Jo.j. dr. Qd vidimus et audiuimus et pspeximus: et manus nre ptrectauerut de verbo vite: quo psupposito si de verbo vite: si p qr hebant apli fide. i. de xpo et de eode3 hebat sensibile cognitione3: vr ide q prio. v3 q habit9 fi dei aplo2 a sensibili obiecto erat acquisit9. Preterea cer tu e q apli videret xp3 patie te et i celu ascedete. q et psup posito: certum e q xp3 fuisse passu et i celu ascedisse: st arti culi fidei. Si g apli bitu fidei et meritu quatu ad hos arti culos habuert: vr q circa ide fuit bit9 fidei et visio exterior pterea apls ille ad corin.13. ait. Uidem9 nuc p speculu in enigmate: et legit ibi de cogni toe fidei. Quo psupposito ar guitur: q illud quod creditur per consequens videat. Pre terea qlibet sensus put dicit Augu. lib. de verbis domini. Uisus noiat. S3 cu fides sic de auditu. fm illd Ro.x. Fides ex auditu concludit per pno

q̄ fides sit de reb⁹ visis. Po-
stremo manifestū est q̄ beata
virgo sensibili experimēto no
uit se ↄcepisse d̄ spū scō absq̧
virili semine: sȝ ↄstat q̄ p̄p cō
ceptionē filii dei nihil dep̄tū
est fidei sue ḡ sil' in ea ↄstabat
cognitio fidei ꝛ cognitio sensi
bilis expimēti. Ex p̄dictis ar-
ticulis seu rōnibus. vr̄ q̄ ha-
bitus fidei sil' possit hr̄i: seu
acquiri ab obiecto sensibili.
¶ Scd̄o ēt ꝓbo circa p̄dcāȝ
q̄ōnē suā verā ꝛ catholicā cō
clusionē: in qua ↄclusiōe p̄ q̈t
tuor: ōndo: q̄ obiectū habit⁹
fidei non sit de aliquo visibili
obiecto: Primo ꝓbat̄ aucto
ritatibus. Scd̄o rōnib⁹. Ter-
tio distinctiōib⁹. Quarto ꝓ-
bat̄ figura ꝛ exēplo. ¶ Pri-
mo ꝓbat̄ auctrib⁹. vȝ q̄ hītus
fidei nō ē d̄ aliquo obiecto ap
parēti. Nā Greg. i q̈dā ome-
lia paschali dicit. Apparētia
fidē nō hn̄t: neq̧ ea q̄ vident̄:
sȝ solū agnitiōeȝ Augu. ēt de
fide ad Petruȝ ait. Fides est
credere qd̄ nō vides. ꝛ alibi
dicit. Fides ē virtus q̄ credū
tur ea q̄ nō vident̄. ¶ Scd̄o
hoc idem ꝓbo triplici rōne.
Prio rōe difficultatis. Scd̄o
rōne euacuabilitatis. Tertio
rōne diuersitatis. ¶ Primo
ꝓbo rōne difficultatis: vȝ q̄
hītus fidei nō sit d̄ obiecto vi
sibili. Fundamētū rōnis pōit
phs. 2. ethi. di. Uirtus ↄsistit
circa bonū ꝛ difficile. ꝛ ibidē
dicit. Uirt⁹ ꝛ ars sunt circa
difficiliora. Quo p̄supposito
certū ē q̄ credere q̄d hō videt
oculis exteriorib⁹ h̄ est facile
ꝛ necessariū. ꝛ p̄ ↄn̄s vbi nul-
la est difficultas ibi nulla est
virtus. Nā s̄m Thomā i q̈li
beto triplex ē potētia. Que-
dā ē q̄ cogit̄ a subiecta sicut
potētie sensitiue corpis: q̄ co-
gunt̄ a subiecto aie ad facien
duȝ oē q̄ volūtas vult. Que-
dā ē potētia q̄ cogit̄ ab obie-
cto sicut potētia intellectiua:
que cogit̄ a suo obiecto: q̄ est
verū. vn̄ cū ꝓpōit̄ intellectui
aliq̄ veritas: vtputa oē totuȝ
est mai⁹ sua pte. seu oē q̄ mo-
uet̄: ab alio mouet̄. statiȝ itel
lectus cogit̄ credere veritatē
illā. Quedā deniq̧ ē potētia
q̄ non cogit̄ ab obiecto nec a
subiecto. hec ē volūtas: q2 si
ꝓponis ei aliq̄d albū: pōt vo
lūtas dicere q̄ ē nigrū. His
p̄missis clarꝫ ē: q̄ si fides sit d̄
obiecto viso: cū in h̄ nihil sit
difficultatis: imo cū in h̄ sit q̄

dā coactio ⁊ necessitas ad id credēdū: pfecto talis fides q̄ ɔ̄sterit volūtaria nequaq̄ʒ erit virt⁹: ⁊ p ɔ̄ñs nō erit deo grata: nec ꝓprio subiecto meritoria: dicente Marcello papa. 20.q.1.c. illud. Satis inqt inutile ē: vt coacta seruitia dño pstent. Et.23.q.6.c. Iā vo.§. ex his dr. Ad bonū qsq; inutiliter cogit: cū de⁹ aspnat coacta suitia. vñ cū apls corinthios ad bonū hortaret. ait. 2.cor.9. Unusqsq; ꝓut destinauit i corde suo ñ ex tristitia aut ex necessitate. Hylarē.n. datorem diligit deus. vnde datur intelligi: ꝙ qui inuitus dat aut bonum facit. ⁊ rem ⁊ meritum pdit. Per oppositū vero ex quo act⁹ fidei siue credendi fm ꝙ ad virtutem pertinet est quid difficillimuʒ: ⁊ simpliciter voluntarium concluditur per consequens necessario: ꝙ fides sit virtus: ⁊ per consequens non videtur ꝙ aliqd possit esse oppositus seu obiectū ipsi⁹ habit⁹ fidei. ¶ Scdo lʒ idē ꝓbo rōne euacuabilitatis. Fūdamētū rōis ponit Aug. in li. de fide ad petrū di. Uisio pr̄ie euacuat fidē ⁊ meritū ei⁹: ꝓp manifestationē crediteveritatis. lʒ ille. Quo psupposito: certū est ꝙ visio corporalis xpi: ita manifestat eius humanitatē: sicut visio in pr̄ia ei⁹ diuinitatē. ꝙ si sic est: ergo sicut fides diuinitatis nō pōt eē circa visum visiōe gloriosa. sic vr̄ ꝙ fides hūanitatis nō pōt eē circa visum visiōe sensitiua. vel corpali. ¶ Tertio lʒ idē ꝓbo rōne diuersitatis: ⁊ formo istā rōnē iuxta regulā Ari.1.2.topi. p locū a diuisiōe sic. Certū ē.n. ꝙ ois habitus itellectualis. aut ē scialis: aut ē opinatiu⁹ aut adhesiuus. Quo ɔcesso clarū ē: ꝙ habitus fidei nō ē sciētificus: cū habitus sciētificus fm phm.1.poste.⁊.6.ethi. sit p dmōstrationē acqsit⁹: ⁊ talis hitus meritū nō hr̄et in fide. dicēte Grego.i qdā omel. Fides non hʒ meritū: cui hūana rō pbet experimētū. Nec ēt fides ē hit⁹ opinatiuus qr opinio fm phm nō est sine dubitatiōe. eʒ. Fides est sine vlla dubitatōe assentire. p ɔ̄ñs igit ɔcludit ꝙ fides est habitus adhesiuus. Sed sic adherere nō est aliō q̄ʒ intellectuʒ alicui veritati non vise nec cognite assentire Igit fides nequaq̄ʒ ꝓcedit ab

aliquo sensibili obiecto. Ex p dictis igit tribꝰ rōnibus p3 qualr sanctissima fides ꝯ oēs nām simplr extrahit veritates suas ab obiecto insensibili ꝛ inuisibili: ꝛ nō visibili vel sensitiuo. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbo distinctōibus. ṗma distinctio ē bona. in. 3. di. 24. ar. 2. q. j. in cor. q. di. Cū q̄rit an fides sit d̄ aliquo sensibili obiecto. R̄ndeo q̄ q̄dā sūt q̄ subijciunt sensui exteriori simplr ꝛ illa videre ē clare ꝛ pfecte cognoscere. ꝛ circa talia non pōt sil' ꝛ semel eē hitꝰ siue cognitio fidei cū visiōe exteriori: ꝓ eo q̄ visio siue cognitio illa excludit oēm cognitionē enigmaticā. Quedā sūt q̄ sic subiacēt sensui ꝑm aliqd sui: vt ꝑm aliqd sui lateāt sensu3 ip̄m: ꝛ circa talia bñ pōt sil' ꝛ semel eē visio ꝑm vnū: ꝛ credulitas fidei ꝑm aliud. Uisio igit est ꝑm id: ꝑ3 q̄ patēt res credulitas aūt fidei est ꝑm id ꝑm q̄ latēt: ꝛ hoc mō in xp̄o erat: q corpaliter aplīs: ꝛ ēt iudeis apparebat ꝑm sensus ꝑm aūt diuinā nā3 oio sensui toꝝ latebat. Et eadē psona ꝛ ipostasis ꝑm diuersas nās sil' erat visui cognita ꝛ incognita: ꝛ simul poterat esse visa ꝛ credita: ꝛ id est satis facile intelligere si q̄s attēdat: qm̄ circa i. h̄ pōt eē certitudo ꝛ dubitatio ꝑ3 diuersas nās: ꝛ diuersos respectus ꝛ diuersas conditiōes. Esto enim q̄ h̄ sit xp̄s corā oculis meis: ꝛ si visu cognoscā ip̄m eē hoiem: nū q̄3 cognoscā tñ p visum ip̄3 eē filiū dei. Et iō sicut obiectu3 est occultū: o3 q̄ sit aliu3 hitꝰ ad h̄ vt cognoscā ip̄m eē deū ꝛ hoc est q̄ dñs dixit Petro qñ rñdit. tu es xp̄s filius dei viui. Caro ait ꝛ sanguis non reuelauit tibi: s3 pr̄ meus q ē in celis. Cōcedit igit q̄ fides ꝛ visio pñt eē circa vnū ꝛ eū dē q̄3uis nō ꝑm idē. hec Bonauē. verbalr. Ex hac igitur distinctiōe: p3 q̄ habitꝰ fidei nequaq̄3 acqrit ab aliquo visibili obiecto: s3 solū ab inuisibili. ¶ Scd̄a3 ēt distinctionē ponit Tho. scd̄a scd̄e. q. j. ar. 4. dicēs. Cū q̄rit an obiectu3 fidei sit aliqd visu3 ꝛ nāle. R̄ndeo dicēdū q̄ fides importat assensum intellectus ad id q̄ credit: exempli gratia. Dicis mihi papa ē rome: Ego aūt q non vidi eū adhibeo assensum p fidē: q̄ papa.

sit rome. Sed cū dicit Tho. assensus itellectus. Nota ꝙ intellectus duplr̄ accipitur. Primo pro potētia aīe apta nata intelligere: ꝛ sic dr̄ intellectus potētia. Scđo accipitur ꝓ habitu quodā primoꝝ pncipioꝝ: vt vꝫ cū intelligitentia maxime: ꝛ manifestissima: vt pote. 4. Metha. ꝛ p̊ ŏ aīa. de quolibet ente dr̄ eē vl' non esse. i. de quolibet ente ē affirmatio vel negatio. vt exempli grā dī de lapide exñte dr̄ eē lapis ꝛ nō hō. scđa maxima de nullo dī ideꝫ eē ꝛ nō esse: q2 impoſſe est ꝙ aliqd sit ꝛ nō sit: sunt alie maxime minus cōes vt in phīa: oē totuꝫ est maior sua pte. Sūt tertio alie minus cōes: vt his ppositis venio nūc ad hāc minus cōem. vꝫ. oē aīal rationale: ē disciplinabile: tu es aīal rōnale: ḡ ꝛc. Et sequit̄ ibi Tho. ad lrām. Alicui rei intellect⁹ duplr̄ assentit. Uno mō: q2 ad hoc mouet̄ ab ipō obiecto ꝙ est nihil ꝑ seipsuꝫ cognitū sicut pꝫ in primis principijs quorum est intellectus. sicut vt supra dictū ē: nihil est per aliud cognitū. sicut pꝫ de cōclusionib⁹. quaꝝ est scientia. Alio modo assentit intellect⁹ alicui rei: ñ q2 sufficiēter moueatur ab obiecto ꝓprio: sed per quandam electionem voluntarie declināš in vnā ptē magis q̄ꝫ in aliā. Et si hoc sit cum dubitatiōe ꝛ formidine alterius ptis erit opinio. Si aūt cuꝫ certitudine fit absqꝫ tali formidine erit fides. Illa aūt videri dicunt̄ q̄ ꝑ seipsa mouent intellectū nostrū vel sensum ad sui cognitionē vel visionem. Nā intellectus dr̄ videre. cum intelligit: sicut ocul⁹ respectu nobilitatis sue dī gustare. Unde dices: vide quem saporem habeat cibus iste vnde ex nobilitate sua extrahit ad se famam ꝛ non virtutem vel veritatem aliaruꝫ potentiarum. Ideo philosophus secundo de anima incepit tractare de visu tanquaꝫ de nobiliori potentia. Unde propter hec omnia manifestum est: ꝙ nec fides nec opinio p̄ eē de reb⁹ visis aut ſm sensum. aut ſꝫ intellectū. hec Tho: v̈baliter. Ex hac igit̄ distinctione ꝛ cum precedentibꝫ patet ꝙ habitus fidei nequaquam est de aliquo obiecto naturali ꝛ visibili sensibili: ſꝫ

simpliciter supnaturali ⁊ inuisibili: ⁊ in h̃ appet magna nobilitas sanctissime fidei.
¶ Quarto denicꝫ pbo hoc idē vnica figura vel silr̄itudine. Scdꝫ.n. fulgētiū antiqui depingebāt fidē sicut ceteras ṽtutes. Depingebāt aūt fidē vultu obscurā ⁊ q̈si velataꝫ: circa spatulas ⁊ pect⁹ nudā lauro corōatā Sceptrū i manibus tenētē sub pedib⁹ duas vulpes habētē: ⁊ in gestu maximā habebat constātiaꝫ. Quā figurā qdā pariēsis exponit.s.holcot. ⁊ dic̄ ꝙ fides est obscura vultu: qm̄ de articulis ⁊ credibilib⁹ nō hꝫ noticiā. sꝫ oia videt p speculum in enigmate. dicit ꝙ ē nuda circa spatulas ⁊ pectus: ⁊ significat: ꝙ fides p̄dicata: nō dꝫ palliari p pabolas ⁊ enigmata: seu p ṽba obscura ⁊ dissona: vt heretici faciūt: sꝫ clare ⁊ nude tradi. Itē dicit ꝙ Lauro coronat̄. Et significat ꝙ fides hꝫ victoriā cōtra inimicos fidei xp̄iane; ⁊ contra dyabolū: mūdū: ⁊ carnē: naꝫ victores antiqͥ⁹ Lauro coronabant̄. Jō de martyribus cātat ecclesia. Laureis ditāttur bene fulgidis. Itē dic̄ ꝙ sceptrū in manibus tenet: q: regina ⁊ imperatrix est: immo filia eterni regis: ⁊ hꝫ deū p obiecto: cui tāq̈ sceptro appodiat̄: ꝙ est signū firmitatꝭ q: fides dꝫ esse firma sine vacillatiōe ⁊ nihil hesitās sicut dr̄ Jaco.p̄io. Itē dicit ꝙ hꝫ vulpeculas sub pedib⁹ ei⁹: p quas significant̄ heretici q̄s ṽa fides subicit: ⁊ pedib⁹ calcat. Itē dicit ꝙ in gestu ostēdit ꝯstātiā: qd̄ significat ꝙ fides nunq̈ deficiet vsqꝫ ad finē seculi: p eo ꝙ habꝫ firmā adhesionē circa obiectū veritatis increate. Ex q̈ ēt figura pꝫ: ꝙ hitus fidei simplr̄ pcedit ab obiecto obscuro ⁊ velato.i. ab obiecto inuisibili ⁊ nō sensibili. ¶ Quinto denicꝫ pbo vnico exēplo latrōis cū xp̄o a pte dextra crucifixi .s.ꝙ fides exhibit ṽitatē de obiecto nō visibili: ⁊ nō sensibili Nā latro iste lꝫ videret oculis xp̄m simul cū eo crucifixū: tñ adorauit eū pro ṽo deo q: aliud videbat: ⁊ aliud credebat. Vñ Luc.23.dr̄. Unus aūt de his q pēdebat. latronib⁹ blasfemabat eū di. Si tu xp̄s es saluū fac temetipsuꝫ ⁊ nos. Rn̄dens aūt alter

increpabat cũ diceres: Ne q̃ tu times deuz q in eadem dãnatione es: ꝛ nos qdez di-gna factis recipimus. H vo nihil mali gessit: ꝛ dicebat ad Jesuz. Dñe memento mei dũ veneris in regnũ tuũ: ꝛ dixit illi Jesus. Amẽ dico tibi: hodie mecũ eris in padiso. H ibi. sup qb⁹ vbis demonstrãs Jo. crisostomus: q̃ latro lz videret xp̃z morictẽ: fidẽ tñ habebat q̃ deus verus eẽt dic. O. admirãda regis misericordia: nullũ añ latronẽ inuenies tã cito padisi repromissionẽ inuenisse. Nõ Abraam Jsaac Jacob. non Moysem nõ pphas: nõ aplos. Sz añ oẽs inuenies latronẽ intrare Cur ḡ latrõi poti⁹ q̃ talib⁹ viris H dñs repromisit? Certe nõ H sine rõnis intuitu actuz fuit. Nã crediderũt qdẽ illi sz mõ diuerso dñm glie: sicut possibile fuit intuẽtes. Jste aũt saluatorẽ nõ sup tronum regalez adorauit: nõ in tẽplo nõ loquẽtẽ de celis: nõ p angelos dispẽtẽ: sz cuz se ꝛ alio latrõe sociatũ vidit in tormẽto: ꝛ p fidẽ tãq̃ si esset in glia adorat: vidit i cruce: ꝛ rogat ãq̃ sedẽtẽ in celis; vidit condẽnatũ ad mortem: ꝛ adorat sicut dñm suũ. O admirãda latrõis ꝯfessio: q nouerũt legẽ ꝛ pphas cũ crucifixerũt: ꝛ tu ignarus hoꝝ adoras crucifixũ. H ille. Ecce igit o fidelis aia hui⁹ latrõis vtutẽ maximã: q lz xp̃m videret morientẽ: tñ p fidẽ veluti deũ veꝝ adorabat: ꝛ q̃ maius est mortẽ quã p peccatis sustinebat amore xp̃i in corde suo pncipalr suscipiebat. Et qm̃ multi plerũq; mirant dicentes. O q̃z vtutẽ habuit ille latro q cũ eẽt plen⁹ pctis: q: tñ q̃si ad vnicũ vbũ ip̃z est ꝯfessus graz suã: ꝛ padisuz pmeruit. his ego rñdeo. q̃ io xp̃s ei peccata remisit ꝛ grãm dedit; qm̃ septẽ vtutes i eo vigere ꝛ clare eẽ ꝯspexit. Pria igit vtus latrõis in cruce cũ xp̃o pendẽtis: fuit fides maxia. Naz tpe crucifixiõis xp̃i excepta sola vgine ꝛ pter istũ latronẽ nullus in toto mũdo fuit qui tũc fidẽ in xp̃o hret. q̃. s. esset verus deus ꝛ hõ: nec ẽt ip̃i apostoli: q passionis tpe oẽs pctõ infidelitatis deliqrunt. Qd̃ pbat auctas xp̃i Mat. 26. di. Oẽs qdẽ vos scãdalũ patiemini in hac nocte i me.

sʒ scādalū ē peccatū infideli/tatis q̄ pʒ ex opposito p illō Mat.xj. Beatus q nō fuerit scādalizat⁹ in me. Hoc idē asserit glo. sup illō Jō.14. Ut cū factū fuerit credatis ait. In apo!is nulla fides remansit i passiōe dn̄i. Hoc idē testat Aug.20.ō ci.ōi.c.30. Discipuli igt xp̄i: spē oēz amiserūt i passiōe xp̄i: quā ileo hīe cepāt. h ille. Hoc idē asserit Grego.14.mora.ōi. Apoli fugerūt qn̄ mulieres steterūt ꝛ tpe passiōis: ꝛ postea loq de xp̄o poterāt sʒ p fidē ꝛ opatione bonā fiduciā nō hēbāt. Et .2.moral.c.43.c.13.ꝛ.12. ait. Apoli tpe passiōis xp̄z negauerūt: ꝛ vitā fidei i eis carnalis amor extixerat. h ibi. Hoc appuit i Petro ceteris oib⁹ feruētior: q ter xp̄z dn̄i eē negauit. Et silr de apoljs alijs patuit: ꝛ post resurrectionē. Et si diceref ō Magdale. patuit ēt q̄ nō hūit fidē pfectā pp q̄ō Joā.20.ōi.ei xp̄s post resurre. Noli me tāgēr nūdū .s.i corō tuo ascēdi ad prēm meū.i.vt deū me credas: prī meo eq̄lē p oia. Ex qb⁹ colligit q̄ i negatiōe passiui dn̄i fuit triplex grad⁹. Prim⁹ q̄ oēs fugerunt. 2⁹ q̄ aliq cordis vigore assūpto eū secuti sūt. 3⁹ q̄ eo mortuo oēs icreduli fuerūt. In prio ꝛ 3. gra. fuerūt oēs apl̄i. sʒ i 2⁹ Jo. petr⁹ ꝛ mulieres. Et sic appet q̄ fides catholica firma ꝛ itegra i eis nō pmāsit: lʒ pmāserit itegra i btā v̄gie. put dić Alex. de ales i.3. pte.j.q.85. His premissis dico: q̄ latro tūc tpis supauit i v̄tute fidei oēs hoies mundi ꝛ ēt ipsos aplos: q vt dixi tūc nullā habebāt i xp̄o fidē: vel si hēbāt nō erat fides v̄a. q: hēbāt fidē cū dubitatōe. latro āt dubitauit nihil ō fide xp̄i. sʒ credidit firmit̄ eū eē deū ꝛ hoiez lʒ crucifixus eēt ꝛ moreref.
¶ Scōa v̄tus latronis fuit spes: q: ceteris oib⁹ q erāt in mūdo amittētib⁹ spē. s. quia null⁹ hēbat spē tūc tpis saluari: ꝛ itraf padisuz ex merito mortꝭ ꝛ passionis xp̄i. sola v̄go cū ipo latrōe habuerūt i xp̄o tpe mortꝭ sue spē firmissimā: ꝛ idubitabilez: q̄ ex solo merito passionis eius: padisi gaudia possiderēt: iō nō fuit pua v̄t⁹ latrōis: q vidēs mori xp̄z veluti latronē: collocauit i eo oēz spē sue salutꝭ: cum

tñ sic spare eēt ꝯ oēm nāʒ latrōis. ¶ Tertia vt⁹ latrōis fuit charitas duplex: nā excepta vgine Maria: null⁹ i toto mūdo hūit tpe passionis xpi amorē ꝛ charitatē ad ipʒ xpʒ: nā remota fide q̄ ē fūdamētū amoris ꝛ caritat̄ ad ipʒ xpʒ p ꝯns remouetur ab ipso xpo oīs amor ꝛ caritas. vt habet. j. q. j. c. cū Paulus. iō vt sup̄ dcm̄ ē: cū tpe passionis xpi null⁹ p̄ter vginē gloriosā ꝛ latronē hr̄et fidē. cōcludit q̄ ēt null⁹ tūc tpis habebat amorē ꝛ caritatē ad xpʒ. Latro āt dupl'r xpʒ tūc amauit p̄mū .n. amorē oñdit ad xp̄m hūisse: cū i ei⁹ morte dato q̄ ab oib⁹ negaret: ꝛ ptrus hō tradet: ipe tñ nimio feruoris ꝛ caritat̄ zelo succēsus: eū fuisse deū ꝛ hoieʒ: idubitabili fide credebat ꝛ ꝯfitebat. Secūdū amorē tunc hūit latro ad xpʒ: q: ꝛ si crucifix⁹ eēt p suis sceleribus: tñ q̄ʒtū ad volūtatē ipe i cord suo spōte sibi amore xpi illā crucifixiōeʒ eligebat. ¶ Quarta vt⁹ h⁹ latrōis fuit fortitudo maxia Nā q̄ʒuis in penis existeret. tñ dicebat Luc. 23. Nos qdē iuste. nā digna fact̄ recipim⁹ vbi gl. ait. Maiora tormēta ēt tūc passus fuisset p xpo latro ille si q's ei iferre voluissʒ q̄ʒ illa q̄ gerebat. ¶ 5. vt⁹ latrōis fuit iustitia: q: primū ex caritate redarguens ait. neq̄ tu times deuʒ ibi glo. ait. Jō sociū redarguebat q: male d̄ xpo credebat: ꝛ sic duo fec: q: sociū ex iustitia rep̄hēdebat: ꝛ ex caritate ei⁹ salutē q̄rebat. h̄ glo. ¶ 6. vt⁹ la. fuit tēpātia: q: tempate petijt simpl'r dicēs. memē. mei: vñ nō audebat ꝯfusiōe specifice peter̄ gr̄aʒ dī nec remissiōeʒ petōꝝ: nec gl'iā padisi: q: ex hūilitate se nō videbat h̄ meruisse: ꝯtriū faciūt ml'ti petōres supbi p eo q̄ imitāt i sua orōe supbū phariseū. q Lu. 18. dicebat. Deus gr̄as tibi ago q: n̄ sū sic ceteri hoiuʒ ꝛc. ꝛ iō q: latro iste tēpate ex sua humilitate petijt. exēplo publicāi: iō sm̄ mō ꝛ sm̄ mēsura meruit: ꝛ gr̄aʒ dī: ꝛ padisi gl'iaʒ possidet. ¶ 7. deciq̄ʒ vt⁹ h⁹ latrōis fuit prudētia maxia: q: nō petijt inutilia: vt diuitias temporales. honores: dignitates: ꝛ simili a. Sed dixit Memento scʒ peccatoris. p̄pter has igit septē virtu-

tes maximas:quas Christus in isto latrōe esse ꝯsperit:volens sibi reddere vices equales dixit sibi septē ṽba:septez cōditiōes ꝛ ꝑrogatiuas habētia:primū verbū fuit necessitatis:cū dixit. Amē.naz tm̄ valet dicere amē ẜm docto. quātū dicere:vel iurare in veritate.ideo iurauit dn̄s ꝙ daret sibi paradisū. Scd̄m ṽbū fuit pietatis cū subiūxit dico ſ.ego qui ex pietate tecum loquor:ꝛ ex pietate te recipere volo. Tertiū verbū fuit charitatis:cū dixit tibi.ſ.magno peccatori qꝛ videlȝ magnus peccator exti tisti. Quartum verbū fuit breuitatis:cū dixit hodie:non dixit cras: nec hinc ad annuȝ seu hinc ad.5. milia sexcētos annos:quēadmodū fecit ꝑmis parētibus ꝛ nōnullis alijs patrib⁹ veteris testamēti:quos nō prius permisit in celū ascēdere donec ipse cū latrone ascendēt. Quintū verbū fuit societatis cū dixit mecū:in quo ostēdit magnitudo ꝑmi hui⁹ latrōis quē apd̄ se collocare dignat⁹ est:Sextum verbum fuit firmitatis:cū dixit eris:quasi diceret non dubites in aliquo. Septimū deniqȝ verbuz fuit iocūditatis:cū dixit in paradiso:que nō est aliud q̄ȝ visio diuine essentie in quo oīs iocūditas habet:ꝛ quā imediate ꝯcessit videre latrōi:dū ei⁹ aīa a corpore egressa est. Ecce ꝙ Christus septē spāles ꝑrogatiuas latrōi dedit septem virtutibus eius corespōdētes ꝛ ideo nō ē miruȝ si hic latro tā mirabilit̄ saluat⁹ ē exquo vt ꝑdixi tā maximā fidē habuit:ꝙ lȝ vidēt Christum ẜȝ carnē vere mori: tn̄ firmiter credebat ꝛ ꝯfitebat̄ eū etiaȝ esse veꝝ deū. Et ex ꝑdictis igitur auctoritatib⁹:rōnibus distinctiōib⁹:figura:vel similitudine:ꝛ exēplo pȝ qualiter habit⁹ fidei nō ē de aliq̄ visibili obiecto:ſȝ simpl'r de inuisibili:ꝛ p ꝯn̄s ēt pȝ scd̄a ꝯclusio nr̄e q̄ōnis. vȝ sua vetal'r catholica r̄nsio. ¶ Tertio etiaȝ ꝑpono circa ꝑdictā q̄ōneȝ suā debitā interruptionē: in qua ꝯclusiōe demōstrata immediate veritate:ꝙ hit⁹. ſ.fi dei nō ē de obiecto visibili facile erit ꝑdcē q̄ōnis ꝑmā ꝯclusionē interrūpe. Ad ꝑmū igit̄ argumētū vȝ.ꝙ Thōas apl's vidit ꝛ credidit ꝛc. Respon

dit Bonauē.in.3.di.24.ar.2
q.j.in solu.j.argumēti. Et ēt
Tho.2.2.q.j.ar.4. in solu.j.
argumēti.ꝙ Tho. aliud vi/
dit ⁊ aliud credidit: hoiez vi
dit:⁊ deū credēs cōfessus ē:
cū dixit dn̄s me⁹:⁊ deus me
us.Ad scd̄m āt ⁊ tertiū argu
mētū:vȝ de visiōe aploꝝ.rn̄/
dit Bonauē.vbi supra ꝙ ēt
ipi aliud videbāt:⁊ aliō cre/
debāt.Ad quartū aūt argu/
mētū apl'i:vȝ videm⁹ nūc p
speculū ⁊c̄.Rn̄dit Tho. vbi
supra i solu.scd̄i argu. di.ꝙ
ea q̄ subsunt fidei dupl'r cōsi
derari pn̄t.Uno mō in specia
li:⁊ sic nō pn̄t esse simul visa
⁊ credita.Alio mō i gn̄ali. s.
sub cōi rōne credibili: ⁊ sic
sūt visa ab eo q credit.nō.n.
credēt qs nisi vidēt ea eē cre
dēda:vel pp euidētiā signoꝝ
vl' pp aliqd hmōi.Ad qntum
vero argumētū ꝙ fides ē de
auditio:ḡ de sēsibili obiecto
Rn̄det Tho.vbi supra in so/
lutiōe quarti argumēti di.ꝙ
audit⁹ ē verboꝝ significātiū
ea que sunt fidei.nō āt est ip/
saꝝ reꝝ de qb⁹est fides: ⁊ sic
oȝ vt hmōi reꝫ sint vise in se.
Ad sextū deniqȝ ⁊ vltimū ar
gumētū:vȝ ꝙ v̄go sensibili ex
pirito nouit se ꝯcepisse ō spi
ritu scō.Rn̄dit Bōa.i.3.di.
24.ar.2.q.j.i fi. corpis.q.di.
v̄bal'r.Quāuis igr btāvirgo
certitudiali expientia scierit
se ꝯcepisse sine virili seie: tn̄
ꝯcepisse psonā v̄bi:nouit me
diāte fide:vn̄ sic i ceteris arti
cul' iplicat' sp aliqō diuinū ⁊
inuisibile:sic fuit i v̄gis ꝯcep
tiōe:⁊ iō corporal' visio seu sē
sibilis ꝯceptio:fidē ab ea nō
excl'dit.h Bōa.Ex p̄fata igr̄
argumētoꝝ iterruptione: sil'
cū tota scd̄a ꝯclusiōe euiden
tissime pȝ:q̄l'r hit⁹ fidei nō ē
ō nāli seu visibili obiecto quē
admodū sunt hit⁹ aliaꝝ sciē
tiaꝝ:sȝ ē simpl'r de inuisibili
⁊ supnāli:⁊ iō i hoc apparet
magna ⁊ mira fidei excellen/
tia:q̄ mediāte libera volūta/
te:adeo cogit ⁊ captiuat hu/
manū itellectū ꝙ ēt firmiter
credit oia illa q̄ sūt supra cō
ditionē sue nature. O igit' fi/
des supnālis.O fides ineffa/
bilis.O fides sup oēȝ nāȝ ad
mirabilis vero magna est di/
gnitas tua nobilitas ⁊ excel
lētia:imo magna ē la⁹ tua:bo
noꝛ ⁊ gl'ia i ꝯspectu diuie ma
iestatiꝭ:q̄ etiā simpl'r pp amo
rē oipotēs dei sic ꝯ oēs nām

subicis ipsi deo humanū itel lectū: p ꝯñs igit̃ pȝ ēt ex pre dictis scd̃a nobilitaſ de. 5. ex cellētia sacratissime fidi: quā nobilitatem: vȝ ꝙ simpl'r cre dam⁹ credēda: ⁊ sine aliquo visibili obiecto: mihi ⁊ vobiſ ꝯcedere dignetur diuina ma iestas ⁊ visibilis: in pn̄ti per grāȝ ⁊ i futuro p gl'iaȝ. Amē.

¶ Feria qnta post dominicā primā q̄dragesime iteruȝ de qnta excellētia: vȝ de nobilitate ipi⁹ sacratissime fidi

Mulier magna est fides tua fiat tibi sic vis scribūt̃ h verba Mat. 15. ⁊ in euāgelio occurrētis ferie. Post lrale ȝ ⁊ spūalē sacri euāgelij expositionē p̄cordialissimi ciues: exq̄ vt claruit p̄cedenti feria vidistis d̄clarationē scd̃e nobilitat̄ de. 5. excellētia sacratissime fidei: q̄ vtiqȝ deā fuit nobilitas extractiua: i q̄ mōstratū ē q̄l'r fides ipa būdcā simpl'r extrahit veritatē suā ab iuisibili obiecto. hēo nūc in pn̄ti s̄mōe spāliter declarare: triplicē ipi⁹ sanctissime fidei nobilitatē: q̄ i aurib⁹ om niū valde pfecto vtilis ⁊ re creatiua: atqȝ mirabilis apparebit. Cui⁹ vtiqȝ tertie nobilitatis declaratio tal'erit.

¶ De tertia nobilitate sacratissime fidei q̄ d̄r ptātiua

Tertia isup nobilitas sacratissime fidei d̄r nobilitas potestatiua. vltra p̄dcās nobilitates: fides sacratissima hoc priuilegio singularit̃ gaudet: ꝙ ipsa vȝ tāte ē potētie: tāteqȝ fortitudis: ꝙ pōt p se plus q̄ȝ sit possit tota nā̄ seu q̄ȝ possit virtus ⁊ fortitudo toti⁹ nāe: ⁊ q̄ȝ uis i multis fides sit potētio tota nā: tn̄ p̄cipue in triplici potestate eā excedit. Primo i ptāte ꝯiūctiōis. Scd̄o i potestate trāsmutatiōis. Tertio in ptāte diuersificatiōis.

¶ Qual'r fides excedit potētiā toti⁹ nature in trib⁹. ⁊ pmo in ptāte coniunctionis.

Primo igit̃ dico ꝙ fides sanctissima excedit totā virtutem seu fortitudinē nature: in potestate cōiunctiōis: vȝ diuine nature cū humana. O natura potētissima: magna ꝓfecō ē fortitudo tua: ⁊ sup omnem potētiaȝ oium dñoꝝ mundi: nec nō ēt sup potētiā totius

generis humāi. Nā experiē tia teste tota simul humana potētia nō posset facere: seu generare solū granū frumenti vel milei: nec isup de vno grano facē cētū. tu vero fortissima atq potētissima nā: non tm̄ es generatiua vni⁹ grani sz ēt simul oium naturalium rex: vtputa fructuū oiuz animaliū: omniū pisciū z volucrū: z simul oium hominū: loqr ō corporib⁹ nō de aiab⁹. Nā z si pr simul cū mr̄e pbeāt materiā seis ad hoc vt ex hoie generet hō: tn̄ ipsa nā ē formatiua oium simul mēbrox ex illa mā descēdētiū. dicente pho. 2. phisico. Sol z hō generāt hoiez: hō dr̄ generare inqtuz māz pbet: sz istud generare ē iproprie dcm̄. Sz virt⁹ solis seu nāe dr̄ pprie generatiua nō tm̄ humāi corporis: sz insuper oiuz ceterox. Et q oia simul iferiora generēt: p potētiā z vtutē: atq fortitudinez ipsius nāe. Audi phz li. 2. de generatiōe z cor. dicētē. Generatiōis inqt z corruptiōis cā oiuz rex ē obliqu⁹ mot⁹ solis: z pñtie vl' abñtie inclinatio: z i li. xj. de aialibus ait. Nā ē sicut motor z ɔplementū oiuz nāliū rex. Et ēt. 13. ō aiabus dicit. Naz ē gnātiua oium rex iferiox: z non dat mēbro icōuenictiā: nisi i aialib⁹ idigētib⁹: vtputa aculeū vngues z cornua. Et isup. 14 de aialib⁹ dicit. Nā nō tātū vtit in generatiōe rex necessarijs: sz ēt qbusdā superfluis ad ornamentū ipsax: vtputa barba z hmōi. ex qb⁹ auctoritatib⁹ pz: q virtus z fortitudo nē p se pōt. qō nō simul tota rōalis z humana nā. Sed o fortissima z potentissima nā: dic mihi q̄so. lz p̄dcā possis: nūqd tāte potēt ie existis q mediāte virtute z fortitudine tua: creator ipsi⁹ nē coniungat hūane creature: z deus ipse in vna psona cū hoie vniat. Priceps i declaratione tuox opex nāliū. Arist. rn̄det alta voce. Nō nō nō: z hz rōne ɔtrarietatis. Nam. 10. Metha. di. Cōtraria sunt q̄ sub eodē gene posita maxie a se inuicē distāt: z eidē suscepribili vicissz nec isūt: nec simul stat se cōpatiūt: z ibidē ait. Ɔria st icōpōibilia sz q̄ differūt gñe ñ st ɔpōibilia nec vnibilia. Qō ɔfirmās Bo. psal. 6 2. li. ait. neqz. n. sibi solēt vn

q̄ȝ aduersa sociari. nā enim re‑
spuit vt ꝯ̄ria q̄cȝ iūgantur: agit
itaq̄ȝ cuiusq̄ȝ nā qd̄ ꝓpriū est
ei: nec ꝯ̄riaꝝ reꝝ miscet̄ effe‑
ctib⁹: sȝ vltra q̄ sit aduersa re‑
pellit. hec ille. Quo p̄supposi
to. vȝ: q̄ opposita simul ⁊ se‑
mel: cū potētia totius nē non
pn̄t sil' stare. certū ē q̄ pl⁹ di‑
stat creator a creatura: q̄ȝ di‑
stāt duo opposita: ꝓ eo q̄ oīa
opposita cōicāt in aliquo ge
nere ꝓximo vl' remoto. Sed
de⁹ ⁊ creatura nullū gen⁹ cōe
ꝑticipāt: ḡ facilius eēt ipi nē
vnire aliq̄ opposita: q̄ȝ simul
vnire diuinā nām cū hūana:
q̄ si nā nō p̄t sup̄ min⁹. ḡ non
poterit sup̄ mai⁹. Et ꝯfirmat̄
ista rō ꝑ eundē pl̄m. x. Met.
di. Corruptibile ⁊ incorrupti
bile pl⁹ differūt q̄ȝ genere: q̄
p̄supposito: māifestū ē q̄ de⁹
est icorruptibilis: dicēte Pla
tone in thimeo. Sūm⁹ de⁹ īfi
nit⁹ est: nō solū loci exclusiōe
sȝ ēt nē dignitate: ⁊ oīmoda i
mortalitate vl' corruptiōe: op
positū vō ē de creatura: q̄ pas
sibilis ē corruptiōis. Nā cor
ruptio vt ait ph̄s. s. Phisi. ē
mutatio d̄ eē ī nō eē: ⁊ q̄ crea
tura sit corruptibil': audi Pla
tonē in thimeo dicētē. O dij
deoꝝ quoꝝ opifex idē ē ⁊ p̄r:
vos opa mea estis. dissoluta q̄
dē nā: mea tm̄ volūtate idisso
lubilia. Nota hic: q̄ ꝑ deos
deoꝝ itelligit substātias sepa
tas: ⁊ corpa celestia: ⁊ creatu
ras rōnales: q̄ de se sīt corru‑
ptibilia ⁊ mortalia sȝ sola dei
volūtate ꝑpetuant̄. Quib⁹ p̄
missis cū corruptibilia sint q̄
dā ꝯ̄ria: ⁊ ꝯ̄ria n̄ simul stāt co
cludo q̄ tota nā nō pōt facer̄
q̄ de⁹ q ē icorruptibilis: simul
vniat̄ hūane nē corruptibili
⁊ mortali. His oīb⁹ p̄supposi
tis: certū ē ⁊ māifestū q̄ diui
na nā simul se vniuit ⁊ ꝯiūxit
cū hūana: pet o ḡ nota o fide‑
lis aīa ⁊ d̄uota. q̄ fuit illa vir
t⁹ special': cui⁹ ieffabili v̄tute
atq̄ȝ pōa: he due nē tā distan‑
tes ⁊ tā oposite: sil' sint ꝯiūcte
⁊ certe clamās. Rn̄deo. q̄ fides
q̄ fides: q̄ fides. Qd̄ ꝓbo tri
plici auc̄te. ⁊ p̄mo auc̄te Ber
nardi in q̄busdā s̄nijs suis di.
Tria opa ꝑ v̄tutē fidei fec̄ oī‑
potētis dī maiestas i assūptio
ne nr̄e carnis: ita simpl'r mira
bilia ⁊ mirabilit̄ singl'aria: vt
talia nec facta sint: nec āpli⁹
sup terrā vnq̄ȝ faciēda sīt. Cō
iūcta sīt q̄ppe ad īuicē de⁹ ⁊
hō: mr̄ ⁊ v̄go: fides ⁊ cor hūa‑

nū.hec ille. ¶ Scđo hoc idē ꝓbo aucte Aug. in li. ꝺ ṽginitate di. Beatior fuit Maria ꝛ potētior ꝑcipiēdo fidē xpi: q̄ꝫ ꝯcipiēdo carnē xpi. Mr̄na ꝑ pingtas nihil ꝓfuiſſꝫ Marie niſi felici⁹ ꝑ fidē xpm corde q̄ꝫ carne geſtaſſꝫ. h̄ ille. ¶ Tertio idē ꝓbaꝛ aucte Eliſabeth cognate virgis Marie ipſaꝫ virginē Mariā ꝺ maxia fide cōmēdātis atqꝫ ei dicēti Luce. j. c. di. Beata es q̄ credidiſti. j. fidē āgelo Gabrieli dediſti qm̄ ꝑficienꝛ oia in te q̄ dcā ſt tibi a dño. i. ꝑ fidē tuā dñs carnē aſſumet ꝺ te. ſic tibi angel⁹ ꝑdixit: ne tñ h̄ fidei ſicut ꝛ nē videreꝛ ipoſſibile. vꝫ ꝙ talis vnio fiat diuine nē cuꝫ hūana: iō ad ſolutionē rōnis in oppoſitū ſuppoſite. Rn̄det Bonauē. i. ȝ. di. j. ar. j. q. j. in ſolu. vltimi argumti. di. ad illud qꝺ obijciꝛ. ꝙ maior ē ꝯuenictia oppoſitoꝝ q̄ꝫ ſit dei ad creaturā ꝛ ita ꝑ ꝯñs. ſint magiꝭ vnibilia. dicēdū ꝙ ꝛ ſi minor ſit ꝯueniētia ꝑꝑ alicui⁹ communē ꝑticipatiōeꝫ: nunq̄ꝫ tñ ita ē ꝯueniētia ꝭm poſſibilitatē: ꝛ ordinē vni⁹ ad alteꝝ: qꝛ vnū oppoſitū nō hꝫ ordinari ad ſuū oppoſitū ſicut ad cāꝫ ꝛ cōplemētū: ſic rōnalis creatura hꝫ ordinari ad deū: maior tñ eſt ꝯueniētia in ꝑticipatiōe alicui⁹ cōis iter duo oppoſita: q̄ꝫ iter creaturā ꝛ creatorē: ꝯueniētia āt i ꝑticipatione alicui⁹ cōis n̄ facit aliq̄ eē vnibilia: niſi ſit ꝯueniētia aliqua ꝭm rōnē iclinatiōis ꝛ ordinis ſic pꝫ. Nā magis ē aia vnibilis corpi. q̄ꝫ ſit vna aia vnibilis alteri. Et ſic n̄ tenet iſtud argumtū. Aia nō pōt alteri aie vniri. ꝰ nō pōt corpi vniri: ſic iſtꝺ argumtū nō cōcludit. Oppoſitū nō pōt vniri oppoſito: ꝰ creatura n̄ pōt vniri deo. h̄ Bonauē. Alexā. aūt i tertia ꝑte ſūme circa ꝑncipiū rn̄det di. ꝙ q̄dā ē diſtātia eētialis rei ad rē: ꝛ h̄ mō eſt iſinita diſtātia nē diuie ad nāꝫ creatā. Alia āt ē diſtātia reꝝ ꝭm eē ordis: ꝛ h̄ nō ē ifinita: ſicut ē diſtātia creatuꝛ ad creatorē: ꝛ ꝭꝫ iſtū min⁹ diſtat hō a deo q̄ꝫ alia creatura: qꝛ vltimū corp⁹ in nā eſt corp⁹ hūanū: cōicās oī corpe in nā. Silr̄ vltia forma in nā ē aial rōnalē: ꝛ inde ē ꝙ oia alia ordināꝛ ad hoieꝫ: ꝛ iō ē ꝓpinquior deo: ꝛ ita eſt ei vnibilis tā intuitu bonitatis ſue: q̄ꝫ in

multu humane fidei. hec Alex. pz ğ ex pdictis qliter fides sciſſima: respectu ꝯiūctiōis diui ne nē cū hūana excedit in potestate termios ꝛ potētiā seu limites totius nature.

¶ Qualiter secūdario fides ēt excedit ptātē totius nē in ptāte transmutationis.

Secūdo insup dico ꝙ fides sciſſima excedit totā v̄tutē nē i ptāte trāſmutatiōis seu trāſſubſtātiationis. O nā q̄ tā magne es v̄tutis ꝛ potētie: peto a te. nunqd poſſis cū tota virtute tua ꝛ potētia vnā ſubſtātiaz seu vnā specie realiter in alterā cōmutare. certe clamās .p. te filiꝰ tuꝰ singularis Aristo. alta voce rn̄det ꝙ non. Nam p̄mo Posterioꝝ diē. vna spēs nō pōt eē alt'a p nāz: ꝛ ibidez dic. Diuerſa genera ſimul ꝯiūcta faciūt vnū: nō f̄m eēntiā ſz f̄m pticipationē. Et. 9. Metha. dic. Duplex ē potētia in nā. scʒ potētia actiua: ꝛ potētia paſſiua. potētia actiua hʒ v̄tutē trāſmutādi alteꝝ inq̄ztū alteꝝ. potentia v̄o paſſiua hʒ potētiā trāſmutādi ab altero inq̄ztū alteꝝ: ꝛ pʒ regula pbi p exēplū. Nā ſubſtantia ferri nō pōt trāſſubſtantiari in ſubſtātiā ignis. nec ecōuerſo. Sʒ bn̄ pōt ignis trāſmutare ipſū ferrū in ſuā ſilitudinē p pticipationem ſui caloris ꝛ ſue rubedinis: his p̄miſſis certū eſt ꝙ realiter ſubſtātia hoſtie: ꝛ ſubſtātia vini poſt ꝯſecrationē q̄ fit mediātibꝰ qncꝫ verbis: cōuertūtur i verā ſubſtātiā corporis: ꝛ in verā ſubſtātiā carnis xp̄i: dicēte Ambro. in libro de ſacramētis: ꝛ ponit̄ de cōſe. di. 2. c. panis. Panis inqt eſt in altari viſitatꝰ ante verba ſacramētoꝝ: vbi āt acceſſit cōſecratio: ſtatim de pane fit caro xp̄i ħ ibi Eadē ſentētia ponit̄ extra de cele. miſ. c. cū marte. §. ex eo vbi dicit̄. Credimꝰ igit̄ ꝙ formā verboꝝ ex quibꝰ fit ꝯſecratio ſicut in canone reperitur: ꝛ a xp̄o apoſtoli ꝛ ab ipſis eoꝝ acceperint ſucceſſores. ħ ibi. Nūc ğ peto q̄ ſit illa virtꝰ q̄ ſit tāte potētie tātecꝫ excellētie: que faciat trāſmutare ſubſtātiā panis ꝛ vini i verā ſubſtātiā corpis ꝛ ſanguinis xp̄i qd̄ tota ſiml̄ nā facē nō pōt. ꝛ certe clamās rn̄deo ꝙ ē ſola fides in mente ſacerdotis ſituata. quod ſi diceres: ꝙ ver

ba consecrationis procedunt et ipsa nã. q̃ p̃ncipalit͛ fit talis trãssubstãtiatio p̱ nãm: ⁊ nõ sicut dicis p̱ fidẽ sacerdotis. Rñdeo hꝫ esse falsũ. imo si quis diceret millies ṽba cõsecratiõis sup̱ hostiã nõ cõsecratã sine fide ↄsecrãdi aut intẽtiõe: nũq̃ʒ mutaret͛ substantia pãis in substãtiã corporisꝫ talis trãssubstãtiatio respicit p̱ priusꝫ fidẽ ⁊ intẽtionem sacerdotis: ⁊ ꝙ hoc sit veruꝫ tripliciter ꝓbo. Primo auctoritate. Secundo ratiõe. Tertio distinctiõe. ¶ Prio ꝓbo auctoritate Ambrosij in li. de sacramẽtis di. Uerba sacerdotis nõ mutãt panẽ i corp⁹ nec vinũ in sanguinẽ xp̄i: sed p̃mũ hoc facit fides ipsa ⁊ intẽtio sacerdotis: sine q̃ ois talis mutatio ꝓsus cessaret. ¶ Secũdo hoc idẽ ꝓbo tali ratiõe, videm⁹. n. ꝙ quando dñs opat͛ aliquẽ effectum mediãte instrumẽto aiato cuiusmodi ẽ seruus fm ph̄ꝫ primo Politicoꝝ ⁊ inanimato: ṽtusꝫ dñi p̃ncipali⁹ respicit instrumẽtũ animatũ q̃ʒ inanimatũ. Sꝫ certũ ẽ ꝙ in transsubstãtiatõe sacerdos se habet sicut istrumẽtũ aiatũ: ṽba aũt ↄsecratiõis sicut instrumẽtũ inanimatũ: q̃ ṽtus dñi p̃ncipalit͛ opantis respicit p̱ similitudinẽ p̃ncipalius sacerdotẽ: ⁊ ei⁹ fidẽ q̃ʒ ṽba. ¶ Tertio etiã ꝓbo distinctiõe. ꝙ. talis trãssubstãtiatio fit p̃ncipalit͛ p̱ fidẽ: ⁊ intẽtionẽ sacerdotis q̃ʒ p̱ verba simpl͛r. Nã Ri. i. 4 di. 8. ar. 3. q. 3. i cor. q. di. ad literã. Quãdo plura instrumẽta p̱ ordinẽ se habẽtia: cõcurrunt ad eũdẽ effectũ. vt manus ⁊ pẽna ad scripturã. p̃ncipalis motoris ṽtus: p̃ncipalius respicit illud instrumentũ. quod ẽ sibi propinqui⁹: ⁊ mediãte quo aliud instrumẽtũ mouet͛. vnde virtus scribẽtis p̃ncipaliusꝫ respicit manũ q̃ʒ pẽnã. Ad trãssubstãtiationẽ aũt cõcurrũt plura instrumẽta p̱ ordinẽ se habentia scilicet sacerdos cum fide ⁊ eiusꝫ verba: quorũ sacerdos ẽ propinquior cũ sua intẽtiõe principali agenti. scilicet xp̄o. quia sibi ẽ similior p̱ intẽtionem: ⁊ eius repñtat p̱sonã. Est etiaꝫ prolationis verborum causa vnde ↄcedẽdũ ẽ ꝙ virtusꝫ trãssubstãtiatiua simpl͛r ⁊ principali⁹ respicit sacerdotẽ ⁊ ei⁹ intẽtionẽ q̃ʒ verba. Et in sola

tione p̄mi argumēti dicit. q̄ ex parte sacerdotis est aliqd qḋ est de essentia sacri.s.eius intentio ⁊ fides: q̄ vniunt̄ ea ex qbus integrat̄ sacr̄m. Nō n.de rōne totius integralis sunt ptes integrales tm̄: sed ēt est vnio earuz. hec Ricar. Pꝫ igit̄ ēt ex p̄missis q̄l'r rōne trāsmutatōis fides sanctissima excedit in ptāte totā virtutē ⁊ potētiā ipsius nāe: eo q̄ realiter facit vnā substantiaz eē aliā: qḋ nequaq̄ꝫ vt supra pbatū ē est facere pōt ipsa nā cū oī sua virtute ⁊ potētia. O igit̄ fides bn̄dicta: o fides p̄clara: o fides stupenda supra modū: q̄ꝫta ē virtus: q̄ꝫta est deniq̄ꝫ excellētia tua: q̄ virtutē ⁊ potētiā totius nāe excellis mirabiliter.

¶ Qualiter tertio fides excedit potentiaz totius nāe in ptāte diuersificatiōis.

Tertio postremo dico: q̄ fides sc̄tissima excedit totam virtuteꝫ nāe in ptāte diuersificatiōis vꝫ miraculoꝝ. vltra.n.tā sup naturalia opa: q̄ sicut p̄dcm est: fiunt in virtute ⁊ potētia fidei: alia qdē diuersa ⁊ quasi innumerabilia fiūt mediante ipsa fide: quoꝝ nulluꝫ pōt facere tota sil'nā. Sꝫ alijs obmissis peto a te o nā an cū tota tua potētia atq̄ꝫ oium terrestriū possis ceco seu cecis lumē ⁊ visuꝫ restituere: ⁊ certe clamat princeps ipsius nature q̄ non. di. in post predicamētis. a p̄uatiōe ad habitū impoſ'is ē regressus p nāꝫ sed tu o fides sc̄issima nunqd potes cecis impendere lumē ⁊ certū est q̄ sic. Et dimissis alijs exēplis: q̄si infinitis: ad hoc solū vnū hic pono. Naꝫ sicut habet̄ in legenda sancti Dionysij ariopagite. Cū paulus athenis disputaret cum Dionisio tūc pħo eximio sup oēs de fide xp̄i. vt eū ꝯuerteret. Cernēs Dio. nālis pħs q̄ ea q̄ sunt fidei sunt sup nām: nolebat credere paulo. Accidit aūt pmittēte deo: q̄ qdā cecus a natiuitate queꝫ Dio. cognoscebat inde trāsitū faciebat. Tūc Dio. dixit Paulo. Si mediāte tua fide huic ceco visum restituis: cōfestiꝫ ad fidē tuā me conuertā. Cui paulꝰ subridēs dixit. O dioni. hoc facere minimū ē xp̄iane fidei. ſꝫ tn̄ q: ꝉ petisti: hoc fides xp̄i tibi dabit: ſꝫ ne for-

de hoc alicui supstitiōi impu tares: dic tu hec vba. O cece pcipio tibi i virtute fidei xpi vt visum recipias. Que vba cū dixisset: statim visuz recepit p oēm nām: z ɔfestim sine mora Dio. ipse visa fidei virtute baptismū a paulo recepit. Hic Dioni. postmodū fuit indiuiduus Pauli discipulus z cōes: cui ēt paulus vt fert reuelauit archana celestia: q̄ in suo raptu viderat. z iō ipse Dio. postmodū compilauit. librū de diuinis noib9 z de angelica hierarchia: qui adeo postmodū roboratus fuit in fide. q ēt p ipsa Rome tertio miliario ab vrbe: capitis obtrūcatiōe morte suscepit. Et q mirabiliꝫ fuit post capitis abscisionē: vidētibus oibus paganiꝫ caput suū manibus ppriis p tria miliaria in ciuitate reportauit. Ecce potētiā o aia fidelis fidei sanctissime: que cecis lumē ipēdit: qd tota nā minime facer pōt peto igit a te z scdo o nā potētissima: an p nām possis facere: q sol a suo nāli cursu desistat: z certū ē q nō. Naz phs. j. phis. dic. Nihil agit ɔ seipsuz. q si faceres cessare solē a suo motu: certū est q p ɔns faceres cessare ēt ipz tps Sz manifestū ē fz Cōmentatorē. 2. de gñatōe z cor. q tpa anni circuūt vel currūt circulariter pp motū solis circularē. qd asserēs plato i thimeo dicit tpa maxie distinguunt p motuz solis: sz fm phm. 4. phisi. Tps est passio mot9 z pcipue mot9 celi: z ibidē dic. Tps ē mēsura oium rez mutabiliū. z ibidē dicit. Tps est nūerus mot9 fm prius z posterius. Un tps sequit motū qz qd nō cōprehēdit motū. n cōprehēdit tps. Qd si sic est certū ē fm Cōmenta. sup. xj. meth. q sine tpe ipole ē imaginari motū: z sine motu impole ē eē generationē alicui9 rei. z iō cōcludit si nā faceret desister motū solis: faceret p ɔns desistere oēm gñationem rerū nālium. z faceret ēt oia gñata corrūpe: z sic seipsaz dstrueret. z h ē q idē phs. 8. phisi. ɔfirmat di. Motus ē qdā vita oibus nā subsistētibuꝫ: quo remoto nulla nā subsistit. Et. 2. de gñatione z cor. dicit. Motus solis z aliaruꝫ planetaꝝ i obliquo circulo ē cā generatiōis z corruptiōis

oium rerũ. Et.j.Meth.ait. Motus celi est primus oium motuũ: ⁊ cã oium vincẽtiũ: at q3 oiuз motuũ inferioꝝ: ⁊ sic pз ex p̃dictis ꝙ nã naturata cũ oi potẽtia sua:nõ põt face re ꝙ sol desistat a cursu suo. Sз tu o fides scĩssima: nũqd potes h facere: ⁊ certũ est ꝙ sic. Nã Josue.10. legit̃ ꝙ in virtute fidei Josue p̃cepit so li vt se firmaret in medio celi donec victoriã reportaret de hostibus gabaonitis. vñ ibi ad l̃raз sic dr̃. Sol ɔ̃ gabaou ne mouearis: ⁊ luna ɔ̃ valleз baylon. Steterũtq3 sol ⁊ lu na: donec vlciscereť se gens de inimicis suis. stetit itaq3 sol in medio celi:⁊ nõ festina uit occũbere spacio vni⁹ diei nõ fuit añ ⁊ postea tã lõga di es obediẽte dño voci hois. ⁊ pugnãte dño ꝓ israel. hec ibi Dic mihi ⁊ tertio o nã poten tissima an facẽ possis ꝙ ignis in corpibus inferioribus sibi vnitis nõ imittat calorẽ suũ. Et certũ est ꝙ non di. pho.j. Meth. Unũqdq3 nãlium en tiuз vtiť nã sibi ꝓpria. Et Cõ mẽtator sup.9. Metha. ait. Manẽte nã rei necesse est nã lia nõ moueri. vñ q tollit a re

b⁹ suã ꝓprietatẽ: tollit ab eis suã nãз: ⁊ phs.7. Phisy. di. Agẽs duplex ẽ. vз nãle: ⁊ a ꝓ posito. agens nãle differt ab agẽte a ꝓposito: qꝛ agẽs nãle mouet neciõ vno mõ: vt ignis calefacit p se:nõ aũt frigefa cit:agẽs vo a ꝓposito mouet ẜm ɔ̃rios mot⁹. Idẽ q̃q3 phs 4.Ethicorum. dicit. Qualis vnusqsq3 ẽ talia vult. talia di cit: ⁊ talia opať. Ex qbus pз ꝙ nã non põt facere ꝙ ignis mixtus nõ calefaciat sibi cõ tigua apta calefieri. Sз tu o fides nunqd h potes facere? Et certũ est ꝙ sic. Nã sicut le giť Dañ.3. Cũ Nabuchodo nosor fecisset fieri statuaз au reã. vt ab oibus adoraret̃ cõ tigit ꝙ tres viri popl'i israel. vз Ananias. Azarias ⁊ Mi sael statuã adorare noluerũt. Tũc rex fecit accẽdi fornacẽ i q̃ illos ꝓijcere fecit vt cõbu reret̃. Qui fidẽ i deo israel hñ tes:fornacẽ igressi sũt nec mi nimã lesiõeз ab ip̃o igne pati potuerũt: sз deũ ibidẽ i forna ce ac si in rosario fuissẽt oẽs tres iugit̃ colaudabãt. nõ p̃t isup nã facẽ ꝙ magni mõtes p se a ꝓprijs locis rẽoueãť: ⁊ ad alia loca ɔ̃ nãз trãsferant

Quod vtiqz facere fidei sanctis sime facilissimũ ẽ: dicẽte dño Mat. 17. Si habueritis inquit tãtã fidẽ sicut granuz sinapis et dixeritis huic monti transi hinc: trãsibit: et nihil impossibile erit vobis. Et Matthei nono dr. si potes credere oia possibilia sunt credẽti: q̃ vba euãgelij pbant exẽplo Alexãdri magni. de quo sicut legit in gestis eius tale exẽplũ hẽmus. Na cũ idẽ Alexãder venisset ad mõtes caspios: et petissẽt filij captiui decẽ tribuũ licẽtiã egrediendi ab eo: cognita cã inclusiõis eoꝝ. qꝛ vz recessissent a deo suo israel vitulis aureis imolãdo: et qꝛ p pphetas dei pdcm eẽt eos a captiuitate nõ reddituros. Rñdit qꝛ arctius eos includeret. cũqz angustas vias eoꝝ ꝯcludere vellet: vidẽs laborẽ humanũ nõ sufficere orauit cũ magna fide deũ israel: vt opus illud cõpleret. Et ecce statiz accesserũt ad se inuicẽ prupta mõtiũ: et fact' ẽ loc' oio imeabil. h q̃qz testat Joseph' di. Quid inqt factur' ẽ de' p fidelib' suis: si tm̃ fecit p ifideli caritatẽ ñ hñti. Ecce q̃z mira et supnãlis ẽ potẽtia scissime fidei. Si aũt qs peteret quõ Alexãder h potuit ipetrare a deo cũ eẽt infidelis: cũ tñ infideles possint mira simplr. sz non miracula facere. Rñdeo sm quosdã: qꝛ tũc sufficiebat credere deũ remũeratorẽ bonoꝝ eẽ et maloꝝ: et qꝛ Alexander h credidit ió impetrauit. Ulteri' q̃ro a te o nã potẽtissima: an possis cũ tota tua vtute demões ab hũanis corpib' effugare. Et certũ ẽ qꝛ ñ nã sic di Job. 41. nõ est ptãs sup terrã q̃ cõparet ei. Sz tu o sanctissima fides nũqd potes demões ab hũanis corpibus effugare? certũ ẽ qꝛ sic: sz omissis exẽplis ceteris vnuz solũ referã stupẽdissimũ sup oia. Refert. n. Gre. i. j. li. dia. qꝛ matrona q̃dã nobil hẽbat nuꝑ q̃ ifra breue tp̃s q̃ filiũ ei' accepat. cũ eadẽ socru sua ad ꝯdicatõez oratorij sci Seba. mar. fuerat inuitata. nocte vo eadẽ voluptate carnis ꝯuicta sese a viro suo abstinẽ ñ potuit cũqz mane fcõ ꝯsciaz deterreret ppetrata carnis delectatio pcessionẽ vo vecũdia ipa ret pl' erubescẽs vultũ boiuz q̃z dei iudiciũ timẽs cũ socru sua ad dedicãdũ oratorium

pcessit. Mox vero vt oratoriū in quo erāt reliq̄e sci sebastiani ingresse sunt: eadē p̄dicte matrone nurū spūs malign⁹ arripuit. et corā omni populo eā vexare cepit et crimē publicare. Tūc parētes eā carnaliter amātes: vidētes eam sic crudeliter vexari: ad obtinendū salutis remediū maleficis tradiderūt. Ducta ē ita q̄ ad fluuiū et ibi mersa a maleficis incātabat. Sz diuino oīpotētis dei iudicio fcm̄ est vt dū vnū demōez arte magica expellere conati sūt: mox intrauit in eā legio vna dēmonū. Ex tūc āt cepit tot diuersas voces et garrit⁹ emitter q̄t demones eā possidebant. Tūc pentes fcō p̄silio oēs ad p̄fessiōes iuerūt: deinde cum maxia fide eā duxerūt ad venerabilē ep̄z fortunatū: q cū ingēti fide dn̄i orās: et nihil i fide hesitās: oēs demones illos a muliere illa p̄festī effugauit: et eā liberā pētib⁹ tradidit. O magna potētia fidei que simul vno ictu sex milia: sexcentos. et .66. demones ab vna muliere eiecit. Deniq̄ peto a te o nā q̄ es mirabilis potētie: an possis mortuos suscitare cū oī efficatia potentie tue: et certū ē q̄ nō. di. Aristo. lib. de secretis secretoꝝ. Nequaq̄ inq̄t p nāz ē redditus vite post corpis corruptionē. Sz tu o fides sanctissima nunqd potes mortuos ad vitā reuocare? Et certū ē q̄ sic: Sed omissis ceteris exēplis solū vnū referamus ad ppositum. Nā legit in collatiōibus Joannis cassiani. q̄ cuz qdā phi dicerēt sciaz suā eē certiorē q̄ fides xp̄iana: et q̄ aia post hāc vitā oīno mortalis existeret. dixit Abbas Panutius vel fm aliq̄s abbas Macharius. O phi nō dicitis verū imo facitis mēdatiū q: fides xp̄iana certior est: verior et potētior omni sciētia vr̄a: qb⁹ nō credētibus et oppositū affirmātib⁹ dixit abbas. O phi pbate vitatez et certitudinē sciētie vr̄e i resuscitatiōe alicui⁹ mortui: et ego silr pbabo fidē meā: q dixerūt nō possum⁹: q: fz pncipē phoꝝ Aristo. in post p̄dica. c. Priuatio vo. Et. 4. metha. A puatiōe ad habitū impossibilis ē regressus p nāz. Ille tūc p̄gregato pplo iuit ad cimiteriū: vbi iacebāt cor

pora mortuorum: et in presentia totius populi petiuit corpus unius mortui clamans et dicens. O anima unius corporis precipio tibi in virtute fidei christiane: quod venias in hoc corpus: et a morte ad vitam resuscites. Mirabile dictu: statim precepto facto in presentia totius populi surrexit vivusque qui diu mortuus extiterat: quo miraculo contra virtutem totius nature: per virtutem fidei facto: et publice viso: resoluit se Abbas factus ad philosophos dicens. O philosophi vani et increduli. Ecce quod fides christianorum melior est: et virtuosior atque potentior omni scientia philosophorum. Qui statim ex hoc ad veram fidem conversi sunt. Plura sunt alia miracula que non tantum facta a sanctis sunt: sed etiam in virtute fidei quisque fidelis quotidie facere potest domino dicente Matth. ulti. c. Signa autem eos qui crediderint hec sequentur. In nomine meo demonia eijcient: linguis loquentur novis: serpentes tollent: et si mortiferum quid biberint non eis nocebit. super egros manus imponent: et bene habebunt. patet ergo ex premissis omnibus qualiter ratione diversificationis miraculorum fides sanctissima excedit in potestate totam virtutem: et potentiam ipsius nature. Immo in hac parte sola virtus fidei excedit in faciendis miraculis potestatem omnium virtutum: tam moralium: quam infusarum quod si petatur igitur operatio miraculorum magis attribuitur fidei quam alteri virtuti. Respondeo secundum Ric. in quolibet suis quod sic. Et hoc primo quia fides fatetur omnipotentiam dei potentie aut magis attribuitur seu attribui debet virtuosa operatio et miraculosa: quam alteri virtuti. ¶ Secundo etiam hoc fit quia fides elevat hominem supra posse nature unde ei competit: ut etiam specialiter debetur posse supra totam naturam. hec Ricardus. Si insuper quereres quare etiam fides informis meretur operationem miraculorum cum sit sine charitate: sicut patuit in Alexan. magno et etiam in multis de quibus Matth. 7. c. dicitur. Multi infideles sine charitate dicent mihi in illa die. domine domine nonne in nomine tuo prophetavimus: et in nomine tuo demonia eiecimus: et in nomine tuo virtutes multas fecimus. Et tunc confitebor illis: quia nunquam novi vos. Cui questioni respondit Ric. ubi supra. quod operatio miraculorum non datur ei. scilicet fidei merito condigni: sed congrui si hoc exigat utilitas populi seu meritum: et magna fides persone miraculum petentis. Sed his stupendis pretermissis: et

filib⁹ q̄ fides opaẜ sup oēs na ture potētiā ⁊ v̄tutē: qd dice mus ō ei⁹ fidei v̄tute maria: q̄ ēt spiritualr̄ ifirmos ⁊ mor tuos sanat ⁊ resuscitat? Naz talia facere maioris ē v̄tutꝫ ⁊ potētie ceteris pib⁹ q̄ʒ supdi cta solū miracula opari. Et ppea Aug. h egregie ɔfirmās in lib. de v̄bis dn̄i dic. Nulla maior potētia: nulla fortitu do: nulle maiores diuitie: nul li maiores thesauri ⁊ hono res: nullaqꝫ maior ē i h mūdo substātia: q̄ʒ fides catholica. Hec. n. pctōres saluat: cecos illuminat: ifirmos curat: ca thecuminos baptiçat: fideles iustificat penitētes refrenat: iustos fortificat: martyres co ronat: v̄gines: viduas: ⁊ ɔiu gatas casto pudore ɔseruat: religiosos ispirat: clericos or dinat: sacerdotes ɔsecrat: re gnum celoꝝ ppat: atqꝫ simul eternā hereditatē cū scis an gelis nobis tribuit ⁊ cōicat. h Aug. Ex pdictꝫ ꝗ oib⁹ pꝫ tertia nobilitas ō gnta excel lētia sacratissime fidei: quaz virtutē: nobilitatē: atqꝫ iusti ficationē. nobis concedat au ctor toti⁹ nāe deus ipe: q vtiqꝫ nō tm̄ ē potēt ... sꝫ isup sa pictie atqꝫ clemētie infinite. Cui sp sit ois laus ⁊ gl'ia i se cula seculorum. Amen.

¶ Feria sexta post p̄mā do minicā q̄dragesime. Iteꝝ de qnta excellētia. vꝫ de nobili tate ipi⁹ sacratissime fidei.

Et ecce statim factus ē san⁹ hō ille scribunẜ h v̄ba Joan. 5. ⁊ in euāgelio pn̄tis ferie. Post lit teralē ⁊ spiritualē sacri euā gelij expositionē humanissi mi ciues: exq̄ vt claruit i ser mone p̄cedēti hūistis ōclara tiōeꝫ tertie nobilitatꝫ ō qnta excellētia sacratissime fidei: q̄ dicta fuit nobilitas pote statiua: i q̄ mōstratū fuit q̄lr ipa bn̄dicta fides excedit v̄tu tē ⁊ fortitudinē toti⁹ nāe in ptāte ɔiūctiōis: trāsmutatio nis: atqꝫ diuersificatiōis: hēo vobis in pn̄ti sermōe singula riter ōclarare q̄rtā ipi⁹ sacra tissime fidei nobilitatē: q̄ ⁊ au rib⁹ v̄ris valde delectabilis erit atqꝫ ɔspicua: cuius q̄rte nobilitatꝫ ōclaratio talẜ erit.

¶ De q̄rta nobilitate sacra tissime fidei que dicitur nobi litas verificatiua.

QUarta igiť nobilitas sacratissime fidei dr̄ nobilitas v̄ificatiua. vltra.n. nobilitates suppositas: fides scissima. h̄ p̄uilegio singulaŕr gaudet: q̄ neq̄q̄ secū pati pōt aliquem mimū errorē: s3 pcit° a se oēz falsitatē excludit. Qd̄ vtiq3 est signū euidētissimū marie nobilitat̄ ꝛ excellētie: cū i ceteris oīb° artib° atq3 sciētijs possit diuersimod̄ error ꝛ falsitas admisceri. Pro hui° igr̄ nobilitat̄ pleniori d̄claratōe in forma qōis q̄ro: an possibile sit aliquā falsitatē ꝛ errorē simul eē vel admisceri cū xp̄iana fide. Et breuiter dico q̄ circa hāc qōnē tria sᷓt specialŕr p̄ponēda. ¶ Prio opposita argumētatio. ¶ 2° firma v̄ificatio. ¶ Tertio debita sactisfactio.

¶ Opponiť q̄ fidei xp̄iane pōt subesse aliqd̄ falsuz q̄tuor falsis argumentis.

PRimo p̄ponēda ē circa hāc qōez opposita argumētatio. q̄tuor.n. inť cetera sūt p̄cipua argumēta q̄ aliq̄ĺr videť cōcludere ꝛ d̄mōstrare: q̄ fides secū patiať aliq̄3 falsitatē ꝛ errorē. q̄ꝛ. Primū dr̄ argumētū subiectiōis. Scd̄3 dr̄ argumētū assimilatiōis. Tertiū dr̄ argum̄tū p̄suppositionis. Quartū dr̄ argumētū adoratōis. ¶ Primū argu. aliq̄ĺr d̄mōstrās q̄ fide3 secū patiať errorē ꝛ falsitate3 dr̄ argu. sb̄iectiōis: ꝛ formo sic argumēt̄. Cuicūq3 subest cōtingēs p̄t subeē fl̄3. S3 fidei sb̄est veꝛ ꝯtigēs ḡ fidei p̄t sb̄ esse fl̄3. maior ē p3 i. li. j. p̄oꝛ di. Cōtigēs iqt dr̄ duob° modis. Uno mō dr̄ ꝯtigēs plerū q3 ꝛ freq̄nť vt hoīe3 senescer̄ in senectute. ꝛ tale dr̄ ꝯtigēs qd̄ q̄tū ē d̄ se indifferēter se h3 ad eē ꝛ ad nō eē: vt me ambulaŕ. h̄ ibi. Minor ēt p3 v3 q̄ fidei subsit veꝛ ꝯtigēs: na3 certū ē q̄ fides fuit i antiq̄s p̄rib° d̄ icarnatiōe xp̄i ꝛ passiōe. Nō.n.erat nec̄ariū d̄i filiū icarnari: seu xp̄3 crucifigi nec alio mō gen° hūanū libari. Restat ḡ q̄ ꝯ° ē v̄a: ꝛ ꝯfirmať ista rō ex°: Nā abraā credidit xp̄3 nasciturꝰ̄3 illd̄ Jo. 8. Abraa3 p̄r vr̄ exultauit vt videret diē meū: s3 certū ē q̄ post tp̄s abrahe de° poterat n̄ icarnari. sola.n. sua volūtate carnē accepit. ꝛ ita eēt fl̄3

qđ abraaʒ de xp̄o credidit: q̄ videtur q̄ fidei possit subesse falsū. Preterea abraā credidit q̄ eēt imolatꝰ filiū suū: ⁊ voluit xp̄ʒ imolare. sicut hēt Geñ. 22. Et sicut meruit volē do: ita meruit credēdo. volendo eni meruit q̄ꝛ ex charitate voluit. Eadē rōne etiā meruit credēdo q̄ꝛ cū charitate credidit. sed māifestū ē q̄ nō imolauit filium suū: ergo vr̄ vt. s̄. ¶ Scdʒ argumētū hoc idē demōstrās dr̄ argumētū assimilatiōis. Regula generał est q̄ de similibꝰ idē est iudiciū. Quo p̄suppositо certū ē: q̄ fides respcū obiecti ē sil'is spei ⁊ caritati: q̄ idē habent obiectū. Sʒ māifestū ē q̄ spei similr̄ ⁊ charitati aliqd subeē falsū potest. nā multi sperāt se habituros vitā eternaʒ vt vʒ cū aliqs p̄scitus nō in grā existit: sperat se habituꝝ vitā eternā: q tñ nō hēbit. Simil'r etiā pōt subesse falsū charitati: nā multi diliguntur tanq̄ʒ bōi q tñ bōi nō sunt ergo a simili vr̄: q̄ fidei possit etiā falsuʒ subeē. Tertiū argumētū hoc demōstrās aliq̄liter: dr̄ argumētū p̄suppositiōis. Fūdamētū istiꝰ argumēti ponit phꝰ tertio de aia. t. 12. Wer. di. Uolūtas nunq̄ʒ ferṫ nisi in p̄cognitū. Quo p̄supposito pʒ. q̄ actui charitatis potest realiṫ subesse falsū ergo a fortiori ⁊ actui fidei. ¶ Quartū argumētū hoc idē aliqualiṫ demōstrans. dr̄ argumētum adoratiōis. certū ē q̄ actus adoratiōis corpis xp̄i ē actus fidei: q̄ꝛ ē vnū de ptinētibus ad fidē: vt vʒ aliqs sub sacramēto altaris veꝝ corpus xp̄i ptineri credat sʒ ptigit aliqñ adoratiōi alicuiꝰ fidelis subesse falsū: sicut qñ qs adorat hostiā nō pſecratā p pſecratā eo q̄ ibi nō est tūc veꝝ corpus xp̄i: sʒ solū pāis ergo videṫ vere ex isto argumēto cū ceteris: q̄ fides ipsa secū patiaṫ aliquē errorē ⁊ falsitatē ⁊ sic patet predicte qōis opposita argumentatio.

¶ De veritate reali qua ostēdiṫ quod fidei christiane potest subesse falsum.

SEcūdo circa p̄dictam qōeʒ p̄ponēda ē firma verificatio. Quāuis eni argumēta imediate supra dcā aliq̄liṫ videanṫ pcludere q̄ fidei pōt subeē falsū tñ pro firma ⁊ reali veritate ab oibꝰ

tenẽdũ ẽ φ fides scissima non põt secũ pati aliquẽ minimũ errorẽ vl' falsitatẽ: ꝛ φ hoc sit verũ tripliciter pbo. Primo auctoritatibꝰ. Scdo rõnibus Tertio distinctiõibꝰ. ¶ Primo pbo auctoritatibꝰ. Nam Dio. 7. ca. de di. no. ait. Impossibile ẽ xp̃i fidẽ eẽ erroneã ꝛ falsã cũ lata sit ab auctore totiꝰ ṽitatis in quo nullus error existere põt. Aug. ẽt. li. de fide ad petrũ ait. Fides catholica nulla põt eẽ admixta errori ꝛ falsitati: quã tãtorũ sanguĩe martyrũ indubitãter ꝯfirmatã eẽ ꝯspiscimꝰ. Secũdo hoc idẽ pbo triplici rõne vz. φ. fides nõ cõpatit secum aliquã falsitatẽ. Prio rõe indiuersificatiõis. Scdo rõne obiectiõis. Tertio rõe argumẽtatiõis. ¶ Prio pbo rõne indiuersificatiõis. Fũdamentũ rõis põit phs. 2. de gene. ꝛ co. di. Idẽ manẽs idẽ sẽper aptũ natũ ẽ facer̃ idẽ. pꝫ hec regula: Nã vitis nõ põt pducere simul ficꝰ ꝛ vuã eo φ immobiliter tenet substãtiã vitis. Quo p̃supposito: certũ ẽ φ deꝰ q ẽ veritas: ẽ imutabilis fꝫ Platonẽ in thimeo ꝛ phs ẽt. xi. Meth. dic. Prius motor ẽ imobilis ipassibilis ꝛ eternꝰ ꝛ iõ Jo. 14. dicebat Xp̃s deꝰ ꝛ hõ. ego sũ via veritas ꝛ vita. qd̃ si sic ẽ: φ deus sit ṽitas immutabil'. ğ ipossibile ẽ φ ab eo pcedat nisi ṽitas: qꝛ sicut dr̃. 2. poꝝ. Ex falsis veꝝ: ſꝫ ex verbis non seqt nisi veꝝ. Sꝫ mãifestũ ẽ φ fides ipsa ẽ infusa ab ipso deo in cordibꝰ scõꝝ. Sic eni dr̃. j. pe. j. c. Spũ scto inspirati: locuti sũt sci dei hoies: ğ ꝯcluditur φ fides sctissima q̃ adeo imediate pcedit secũ non patiat aliquã falsitatẽ. Jõ psalmista ps. 118. dicebat p̃ncipiũ ṽboꝝ tuoꝝ veritas. ꝛc̃. Ipse quoqꝫ xp̃s deꝰ ꝛ hõ. Idem ꝯfirmãs Mat. 5. c. di. Nolite putare qm̃ veni soluere legez aut pphas. Nõ eni vẽi soluere legẽ: ſꝫ adiplere: amẽ qppe dico vob: donec trãseat celũ ꝛ terra: iota vnum aut vnus apex nõ p̃teribit a lege donec oia fiãt. i. fꝫ glo. q̃ ꝯtinent sub fide. ꝛ Mat. 24. c. dicebat. Amẽ dico vobis: qꝛ nõ p̃teribit generatio hec dõec oia fiant: celũ ꝛ terrã trã. ver. a. m nõ p̃teribũt. Scdo ħ idẽ probo rõe obiectiõis. Fũdamẽtũ rõis sentẽtialit' põit phs. 2.

de aia. di. Dis act⁹ vl' habitº fortit' spēz a suo obiecto. pz hec regula. Nā habit⁹ ꝛ act⁹ ieiūij seu tpantie: si hēat deū ꝓ obiecto bon⁹ erit: si autē habeat ꝓ obiecto cupiditatē vl' auaritiā mal⁹ erit. quo psupposito: certū ē ꝙ fides in credēdo assētit prie vitati ꝓpter se: ꝛ sup oia dicēte Dio. 7. c. de di. no. Fides ingt ē circa simplicē ꝛ sup existētē ꝛ increata vitatē. Sz maifestū ē ꝙ pria vitas icreata in se nō pt eē falsa ḡ ē necessario vera ꝙ si ē vera: ḡ hit⁹ fidei q ipsam hz ꝓ obiecto necessario erit ver⁹ ḡ ɔcluditur ꝙ fides xpiana nullā vel minimā pt secū pati falsitatē. ¶ Tertio hoc idē ꝓbo rōne argumētatiōis. Fūdamētū h⁹ rōis ponit pħs. 4. Thop. di. Si de q̄ min⁹ vr' ineē ꝛ inest. ḡ ꝛ id de quo magis. Regula ꝑ se ē manifesta. sed certū ē ꝙ fides q̄ ꝑmis ꝑncipijs initit' nō patitur secū aliquā falsitatē. Et rō ē: qꝛ ꝑncipia cuiuslibet scientie sūt notissima ꝛ vissima dicēte pħo. I. Poster: Non solū ingt necesse ē ꝑcognoscere oia ꝑma ꝑncipia aut q̄dā ad ɔclusionē. sz ēt magis: qꝛ ꝑꝑ ꝙ vnūqdq3: ꝛ istō magis. qꝛ ꝑꝑ illō qō amam⁹ id magis ē amādū. Sz oia posteriora sci m⁹. ḡ ꝛc. h ibi. Idē ibidē ait. Pricipijs nihil ē noti⁹ i vitate: ꝛ opposit̄ nihil noti⁹ i falsitate. Idē q̄q3. 2. poste. di. pricipiū scie nō ē hit⁹ neq3 ē scia sz itel⁹ p se notissim⁹. Et. j. topi. dic̄. Unūqdq3 ꝑncipiorū ē sibi fides. ꝛ. 4. meth. ait. prima ꝑncipia i oia scia sūt ꝑ se notissima ꝛ vissima. ꝛ Cōmē. sup. 2. meth. ait. Principia se hñt i scia sic loc⁹ ianue i domo quē null⁹ ignorat. Si igit' vt ex ꝑmissis pz fides q̄ ꝓgredit' a ꝑmis ꝑncipijs: secū nullaz patit' falsitatē. ḡ mlto magis fidēs illa q̄ initit' prio pricipio oiū pricipiorū. ꝑꝑ ꝙ bñ ɔcludit': ꝙ fides scissima nullā pt secū falsitatē tollerare. Et cōfirmat' ista rō. nā pħs. 2. Eth. di. Uirt⁹ ē certior ꝛ melior oi arte atq3 scia: sz certū ē: ꝙ scientie ñ pt subicē falsū cū sit act⁹ dmōstratiu⁹ ꝛ nec̄ius. vñ pħs. 6. ethi. ait. scia ē hit⁹ cōclusiōis dmr̄ate. Et ibidē ait Scia ē eorū q̄ ñ ɔtigūt alr' se hr̄e: talia aut sr̄ nec̄ia. Et ibidē dic̄. Scia ē hit⁹ dmr̄atiu⁹ q ex necessarijs nec̄ia ɔcl'dit

Idem quoque primo posteriorum. ait. Scientia est illorum quorum est certa demonstratio. ꝛ ibidem dicit. Scientia demonstratiua est notior ꝛ certior: vñ qd̓ scit̃ nõ p̄t al̓r se h̄re. Dicitq; ibidē a.t. Scia ē necessarioꝝ opio: aut ē ꝯtigētiū al̓r se h̄re. Si igit̃ vt pꝫ: scie ñ subest falsū: ꝛ v̓t⁹ certior ē oi scia: cū fides sit v̓t⁹ ꝑficiēs itellectū: ꝯcluditur nec io ꝙ secū ñ p̄t pati aliquā falsitatē. ¶ Tertio ēt ꝓbo distinctiōib⁹. vꝫ ꝙ fides nō cōpatit̃ secū aliquā falsitatem. Nā Tho.2.2.q.j ar.3.i cor. q. di. Cū q̄rit̃ an fidei possit subesse falsū. R̄ndeo. ꝙ nulla v̓t⁹ ꝑficiēs itellectū se hꝫ ad falsūꝫ: f3 ꝙ ē malū itellectus vt pꝫ p ph̄3.6.ethi. Sꝫ fides ē qdā v̓t⁹ ꝑficiēs itellectū .g̃ ei ñ p̄t subeē fl̓ꝫ. Itē nihil s̄b ē alicui pōe vl̓ hitui aut etiā actui nisi mediāte rōe formali: sic color ñ p̄t videri nisi p lumē: ꝛ ꝯcl̓sio sciri ñ p̄t nisi per mediū d̄m̄rātiōis. Sꝫ rō formal̓ obiecti fidi: ē v̓itas pria. vñ nihil p̄t cadē s̄b fide nisi in q̄ꝫtū stat s̄b v̓itate pria: s̄b qua nullū fl̓ꝫ stār p̄t sic nec ñ ens s̄b ente: nec malū s̄b bōitate: g̃ religt̃ ꝙ fidei ñ p̄t aliqd̓ s̄bēē fl̓ꝫ. Aliā disti. poit Ale. d̓ ha. i.3.p. sū .i tra. de fi. di. Cū q̄rit̃ an fidei possit subeē falsū. R̄ndeo ꝙ fideꝫ ñ ē nisi d̓ v̓o. ꝛ rō h⁹ ē ex p̄te itel̓⁹. q q̄ꝫtū ē i se rect⁹ ē: ꝛ tc̄ maxie cū ē i prima v̓itate ad quā nat⁹ ē. Sꝫ h̄ ñ p̄t nisi sustēte t̃ ꝛ ꝯfirmet̃ aliq̄ luie desup veniēte: ꝙ quidē lumē ē fides: ab ip̄a luce primaᵛ v̓itatis: ꝛ q: lumini prieveritat̄ ñ p̄t subesse falsitas. iō fides ñ p̄t eē nisi d̓ vero. Aliā postreo egregiā distictōēꝫ ponit Seraph. Bōauē. i.3. dist, 24. ar. j. q. j. i corpe. q. cū q̄ritur inqt an fidei possit subeē falsū. R̄ndeo ꝙ cū hit⁹ fidei ip̄aꝫ mētē illuiat ad assentiēdū v̓itati credite f3 illustratiōnē diuie p̄scie: ꝛ diuie p̄scie nō possit subeē falsū: q: ipsa nō p̄t falsificari: necē ē ponerꝫ ꝙ ipsi hitui fidei nec fl̓ꝫ s̄bsit nec subesse possit. Quēadmodum enim diuina prescientia quia ex rebus non pēdet: certissime cognoscit: nō solū ea que ventura sunt necessario: sed etiam contingentia: ita quod circa ea decipi non potest: sicut in libro primo ostēsum fuit. sic ꝛ fides que co-

gnitioni diuine p̄scie̅tie innitif: a qua ⁊ illuminaf ⁊ dirigif certā crudelitate̅ ⁊ illuminatione̅ h₃ de futuris e̅t ꝯtingētib⁹: ita ꝙ illa q̄tū ē de se possint nō euēire: fides tn̄ nō pōt decipi nec pōt errare. Sicut eni₃ de eo qd̄ p̄scitū ē euenire a deo cōcedi pōt. ꝙ ipm possibile sit nō euenire p se ⁊ absolute: nō ē tn̄ possibile: cū p̄uisiōe sui oppositi: q: h̄ duo nō possūt simul stare: ꝙ de⁹ p̄uideat vnū: ⁊ ꝙ eue̅iat oppositū tūc. n. falleref diuia p̄scientia. p hūc modū itelligēdū est de assensu fidei: q̄ initif diuine p̄uisioni. Un̄ q̄uis creditū cōtingēs i se possit nō euenire: hec tn̄ duo nō p̄nt simul stare. sc₃ ꝙ fidei nō possit subesse falsū: qa nō p̄nt stare: falsitas in credito: ⁊ veritas in credēte siue i fide. h̄ Bonauē.

¶ De satisfactione argume̅toꝝ factoꝝ i oppositū q̄ etiā ostendif ꝙ fidei xp̄iane non potest subesse falsum.

Tertio dicit circa p̄dictā q̄stione̅ p̄ponenda est debita satisfactio: ⁊ hoc quātū ad quattuor argumēta in oppositū istius veritatis facta. Ad primū igif argumētū in ꝯtriū factū. v₃ ꝙ cuicūq₃ subest ꝯtigēs potest esse falsū. respōdit Bonauē. in. 3. di. 24. ar. j. q. j. i solu. primi argumēti. p interēptione̅ di. Quia diuine p̄uisioni pōt subesse cōtigēs ve꜠. Nā preuidet deus vera ꝯtingētia: s₃ tn̄ illa que p̄uidet nūq₃ sͭ falsa: ⁊ sicut hoc h₃ instātiā i diuina p̄cognitione: sic ⁊ in illuminatiōe q̄ ab eo p̄cedit: q̄ qdē est hit⁹ fidei sicut predcm̄ est: ⁊ sic p₃ satisfactio quātū ad primū argumentū. ¶ Ad scđm etiā argumētū p̄mo argumēto inetum. v₃ ꝙ icarnatio ⁊ passio xp̄i erāt p fidem in antiqs fidelib⁹: ⁊ tn̄ h̄ poterāt nō euenire. Rn̄det Bonauē. vbi supra i solu. tertij argumēti di. L₃ ip₃ creditū possit eē cōtingēs i se: habito tn̄ respectu ad diuinā p̄scientiā q̄ imutabilr̄ p̄uidit incarnatione̅ ⁊ passione̅ Christi: necessario erat ipsa euenire. ⁊ iō oppositū ei⁹ n̄ poterat stare nec cū actu diuine p̄scie: nec cu₃ actu fidei nr̄e seu antiquoꝝ pat꜠. h̄ Bonauē. ꝙ e̅t Abraā credidit xp̄₃ nascitu. ⁊ tn̄ xp̄s poterat n̄ nasci. Rn̄det Tho. 2. 2. q. j. ar. 3. i solu. 2. argume̅

ti.di.q deū nō incarnari fm se cōsideratū fuit possibile ēt post tps Abrae:sȝ fȝ q cadit sub prescia diuina:hȝ quādā infallibilitatis necessitatē:⁊ hoc mō cadit sub fide vñ put cadit sub fide nō pōt eē falsū Ad illud etiā q Abraā credidit filiū imolatuꝝ Rñdet Alexā.de al'.in.3.pte sū me.i tractatu de fide.in solutōe cuius dā argumēti.dicens q illud credere nō fuit motus fidei: sȝ liberi arbitrij:cū nō sit motꝰ fidei nisi circa articulos:⁊ circa ea que ad articuloꝝ pñt reduci:⁊ sic pȝ solutio quātū ad pdicta. ¶ Ad tertiū etiā argumētū fctm̄ in ꝯriū.i.assimilatiōis:q vbi dicebatur q sicut spei subest falsū:sic ⁊ fidei Rñdit Tho.2.2.q.j.ar.3.in solutōe pmi argu.di.q nō est similis rō.nā etiā spei iquātū est vña spes nō pōt subesse falsū:nō.n.aliqs sperat se habituꝝ vitā eternā fȝ ppꝛā ptātē.hoc eniȝ eēt psūptiōis:sed fm auxiliū diuine grē: ⁊ fm exigentiā meritoꝝ:in qbꝰ si pseuerauerit oio ifalibilit' vitā eternā ꝯsequetur.h Tho.Bonauē.ēt in.3.di.24.ar.j.q.j.i solu.4:argu. Ad idē argumtuȝ rñdens.vȝ q spei subest falsū dicē.q spei fȝ q ē virtꝰ ⁊ virtuose monetur:falsū nō subest. Cū eniȝ spes sit certitudo puenicēs ex grā ⁊ meritis:nullus sperat se habituꝝ vitā eternā nisi cū psupposition̄e meritoꝝ:⁊ qꝛ efficatia meriti icludit finalē pseuerātiā: hinc est q in actu spei implicatur cōditio pseuerātie finalis.oiꝭ.n.q recte sperat vitā eternā certitudinal'r expectat:si vsqȝ in finē in grā ⁊ meritiꝭ pseuerauerit.Et hoc veꝝ est ⁊ fides nr̄a dictat:⁊ hoc mō pscitꝰ nō expectat vitā eternā simpl'r:sed sub ꝯditiōe.q si aliqs sine diuina reuelatiōe absqȝ oi ꝯditione sperat se habituꝝ vitaȝ eternā:talis nō hȝ motū ptinentē ad fidē ⁊ spē:sȝ ad falsā estimationē.h Bona.Ex pdictis pȝ satisfactio ad.3.argu. ¶ Ad quartū ēt argumtū psupponis vȝ.q actꝰ charitatis psupponit actū fidei ⁊c. Rñdit Bonauē.i.3.di.24.ar.j.q.j.in solu.5.argu.di.q̄uis actꝰ charitatis psupponit actū fidei vt regulātis ⁊ dirigētis eiꝰ actū:nō tñ oȝ q charitas psuppōit actū fidei vt cōcurrētiꝭ sup illō obiectū.Dē

eniȝ qđ charitas appetit fi/ des dicat appetẽtiũ eẽ: ⁊ ita dirigit eiꝰ actũ:ñ tñ oẽ qđ ca ritas appetit fides credit:q: de pluribꝰ ↄtingit diceꝛ ꝙ ſſt bona:falſũ eſt tñ diceꝛ ꝙ ſint vera.bonũ.n.dicit aptitudi/ nẽ ⁊ oꝛdinẽ habitualẽ ſȝ veꝝ dicit inherẽtiã ⁊ exñtiã actua lẽ vñ erat bonũ Apl'm ire ad hiſpanos: q̃ȝuis nõ eẽt veꝝ ⁊ ideo erat appetibile: q̃ȝuis ñ eẽt credibile.q̃ȝuis.n.falſitaȝ poſſit ſtare cũ obiecto chari/ tatis:q: aliqđ põt eẽ falſũ ⁊ bonũ:nõ tñ põt ſtare cũ obie/ cto fidei : q: nõ põt idẽ ſimul eẽ falſũ ⁊ veꝝ. Tho.ãt.2.2.q. j.ar.3. in ſolu.ꝑmi argu. Ad idẽ argumẽtũ reſpõdit. veꝝ inqt ẽ bonũ itellectꝰ ꝑȝ plꝫm 6.ethi.nõ ẽ aũt bonũ ſeu obie ctũ appetitiue ꝟtutis:iõ oẽs ꝟtutes q̃ ꝑficiũt itellectũ ex/ cludũt totaliter falſũ:q: đ ra tiõe ꝟtutiȝ ẽ ꝙ ſe habeat ſolũ ad bonũ. ꝟtutes ãt ꝑficiẽtes ꝑtẽ appetitiuã nõ excludũt totaliter falſũ.põt eniȝ aliqs ꝑm iuſtitiã aut tẽperãtiã age re aliquã falſã opinionẽ:hñs de eo circa qđ agit:⁊ ita cũ fi des ꝑficiat itellectũ:ſpes aũt ⁊ charitaȝ appetitiua ꝑtẽ:nõ eſt ſibi'is rõ đ eis:⁊ ſic pȝ ſatiſ factio ad quartuȝ argumẽtũ.

¶ Ad vltimũ deniq̧ argum tũ:vȝ ꝙ adoꝛationi põt ſubeſ ſe falſũ. Rñdit Bonauẽ.vbi ſupꝛa in ſolutiõe vlti.art.di. ꝙ adoꝛatiõi facte ꝑȝ directio nẽ ⁊ gl'iaȝ fidei:nunq̃ȝ ſubeſt falſũ pꝛo eo ꝙ fides dicit ni/ hil adoꝛãdũ eẽ ꝑ certo:niſi đ quo habeꝛ certa coguitio.de eo ãt de quo nõ habeꝛ certi/ tudo:dicit odoꝛãdũ eẽ ꝑſup/ poſita ↄditiõe:vñ ois fidelis recte adoꝛãs:hoſtiã ↄſecratã adoꝛat:ſub ea cõditione:ſi ꝑ/ fecta ſint circa ipſaȝ ea q̃ ad ↄſecrationẽ ſũt neceſſaꝛia ꝑȝ inſtitutionẽ diuinã ⁊ ſic nũq̃ȝ decipiꝛ:nec errat.h Bonauẽ. Tho.etiã.2.2.q.j.ar.3.in ſo/ lu.vlti.argumẽti dicẽ:ꝙ fides credẽtiũ ñ referꝛ ad has ſpẽs panis vl'illas:ſȝ ad hoc:ꝙ ve rũ coꝛpꝰ xpi ſit ſub ſpẽbꝰ pa/ nis ſenſibilis:qñ recte fuerit ↄſecratũ.vñ ſi nõ ſit recte cõ ſecratũ: fidei nõ ſuberit pp hꝰ falſũ.h Tho.Et ſic pȝ ſatiſfa ctio ad vltimũ argumẽtũ.Col lige igiꝛ ex ꝑdictis o aĩa fide lis:ꝙ cuȝ fideȝ nullã ſecuȝ pa tiaꝛ falſitatẽ ⁊ erroꝛẽ:ſi bona agis ſine dubio hẽbis vitam

eternam: si vero mala facis hebis penā eternā. Quas duas veritates indubitanter tz fides sanctissima: que nequaq̄ errare pōt. qd bene ꝯfirmat Athanasi⁹ i simbolo fidei xp̄iane di. Qui bona egerūt ibūt i vitā eternā: q vo mala i ignē eternū. ⁊ saluato: h idē iuramēto affirmās Mat. 5. c. di. Nolite putare qm̄ veni soluere legē: aut ꝓphas. nō. n. veni soluere: sz adimplere. Amē qppe dico vobis: donec trāseat celū ⁊ terra iota vnū: aut vnus apex nō p̄teribit a lege donec oia fiāt. Qui ḡ soluerit vnū de mādat] istis minimis ⁊ docuerit sic hoies minim⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. Qui aūt fecerit ⁊ docuerit h magn⁹ vocabit̄ in regno celoꝝ. hec ibi in qb⁹ v̄bis saluato: testat̄: ꝙ anq̄ pmitteret falsificari: seu nō adimpleri. qcqd euāgeliste: aut ꝓphe p spm̄ sā ctū sꝛ locuti: citi⁹ sineret ruere t̄rā: ⁊ oēs celos cū oib⁹ ꝯtēt̄ i eis. h idē testāt̄. Luc. euāge. Lu. 21. ⁊ Mat. 13. c. di. i p̄sōa eiusdē xp̄i. Celū ⁊ terra trāsibūt: verba aūt mea nō p̄teribunt. Idem Mat. 24. sup q̄ verba dicit August. ꝙ si possibile foret ꝙ vna sola falsitas i sacra scriptura inueniret̄. tota sil' scriptura merito falsissima posset estimari Qd cū sit ipossibile vz ꝙ falsitas aliqua i scriptura sacra repiri possit idcirco eidē scripture sacre: maio: ē fides adhibēda: q̄ si qs ꝓprijs oculis mo:tuos videret actualiter resurgētes. hoc. n. salua to: insinuare voluit: cū Luc. 16. asserit Ab:aā noluisse pmittere resurgere Lazaꝝ: ⁊ venire ad testificādū qnq̄ fratribus diuit̄ Epulōis ꝙ ipse diues Epulo dānatus eēt ꝓpt̄ qd n̄dit diuiti petēti: vel vt Laçaꝝ saltē mitteret ad frēs di. hn̄t Moysē. i. legē Moysi: ⁊ ꝓphas. i. legē. ꝓphaꝝ q̄ si diceret. si qs n̄ credit scripture sacre: q̄ mētiri n̄ pn̄t cū sit a spū scō: quō credere dz mo:tuis suscitatis: ⁊ in gr̄a n̄ ꝯfirmatis: q vtiq̄ posset esse testes falsitatis. Ex p̄dictis igit̄ oib⁹ pz. 4. nobi. de qnta excel. sa. fi. q̄ dr̄ nobilitas v̄ifica. quā fidiui. ⁊ stabi. no. lar. di. d. xp̄s: q ē ⁊ ve. icrea. ⁊ q stabil' ma. dat ꝯcta mo. q vi. ⁊ regnat benedictus in secula seculo:um. Amen.

¶ Sabbato post primā dn̄i caꝫ quadragesime iteꝝ de qn ta excellētia: vꝫ de nobilitate sanctissime fidei.

Hic ē filius meus dilectus in q̄ mihi bn̄ cōplacui ipsum audite .i. p fidem in eū credite. scribunt hec verba Mat. 17. c. ⁊ in euāgelio occurrētis diei. Post sacri euāgelij lr̄alem ⁊ spūalē expositionē amātissimi ciues: ex quo vt claruit in sermōe p̄cedēti: habuistis declaratioēꝫ q̄rte nobilitatis: s. qnta excellētia sacratissime fidei: que dicta fuit nobilitas verificatiua: in q̄ mōstratum fuit qualr̄ ipsa fides bn̄dicta nihil secū cōpatit falsitatis hēo vobis pn̄ti in die singl'r ⁊ breuiter declarare qntā ipsi⁹ sacratissime fidei nobilitatē: q̄ lꝫ breuissima sit: tn̄ erit vobis valde vtilis: atqꝫ salutifera. cuius nobilitatis declaratio talis erit.

¶ De qnta nobilitate sacratissime fidei: que dicitur sublimitatiua.

Quinta ergo nobilitas sacratissime fidei in ordine declaranda dr̄ nobilitas sublimitatiua. vltra .n. p̄dictas nobilitates fides sacratissima h̄ p̄uilegio singulariter gaudet qm̄ sublimat: ⁊ exaltat aiam fidelē ⁊ xp̄ianā. quā possidet in magna dignitate: i magna nobilitate: in magna glr̄ia ⁊ honore: ēt sup oēs mūdanas spūales atqꝫ tp̄ales dignitates. Accipe q̄so nobilitatē honorē seu dignitatē oiuꝫ sil'r nobiliū mundi. oiuꝫ militū: oiuꝫ comitū: oiuꝫ capitāeoꝝ: oiuꝫ marchionū: oium baronum: oium ducum: oium regū: omniūqꝫ ipatorum. q aliqn̄ fuerunt: sūt ⁊ erūt vsqꝫ in finem mūdi. Accipe insuper sil'r oēs spūales dignitates vel nobilitates: vtputa oium sacerdotū: oium abbatū: oium ep̄oꝝ: oiuꝫ archiep̄oꝝ: oiuꝫ patriarchaꝝ: oium cardinaliū: oium atqꝫ summoꝝ pontificuꝫ: qui fuerūt. sūt ⁊ erūt vsqꝫ in finē mūdi. Si h̄ oia velis cōparare ad nobilitatē ⁊ dignitatē: quā ponit in aia fides sanctissima: qd erunt hec oia? certe clamās rn̄deo ꝙ nihil erūt in eiuꝫ cōparatōe: imo appebūt q̄dā rusticitas: q̄dā ꝯfusio: ⁊ quoddā vituperiū. Et ꝙ fideꝫ

sanctissima magis nobilitet aiam atq3 honorificet: q3 facerent sil'r oēs tpales seu spūales nobilitates: tripl'r pbo. Primo auctoritatib9. Scđo rōnibus. Tertio sil'itudine.

¶ Primo pbo auctoritatibus. Nā Ber. ait. Nulla maior nobilitas est in mundo: q3 nobilitas fidei xpiane: q̄ aiaʒ sic nobilē facit ꝛ sublimat: vt ēt digna sit sedere a dextris virtutis dei. Salomon etiaʒ Sap. 7. c. ait. Optaui ꝛ datus est mihi sensus: v3 fidei: ꝛ inuocaui ꝛ venit in me spūs sapie: ꝛ ꝑposui illam regnis ꝛ sedibus: ꝛ diuitias nihil esse dixi in cōparatiōe illius: nec cōparaui illi lapidē ꝑciosum qm̄ oē aurū in cōpatiōe illi9 arena est exigua. ꝛ tanq3 lutū estimabit̄ argētū in ꝯspectu illius: sup salutē ꝛ spēm dilexi eā: ꝛ ꝑposui p luce hr̄e illā qm̄ inextinguibile ē lumē illi9 venerūt aūt mihi oia bōa pariter cū illa: ꝛ inumerabilis honestas p manus illi9: ꝛ letatus sum in oibus: qm̄ antecedebat me ista sapia. ꝛ ignorabā: qm̄ oium bonoꝝ mr̄ est: quā sine fictōe didici ꝛ sine inuidia cōico: ꝛ honestatē illiꝰ nō abscondo infinitus. n. thesaurus est hoib9: q̄ q vsi sunt participes facti sūt amicitie dei. pp discipline dona cōmēdati. h̄ ibi. ¶ Scđo h̄ idē ꝑbo quadruplici rōne. Primo appropinquatiōis. Scđo rōne ꝑfectiōis. Tertio rōne dilectōis. Quarto rōe acq̄sitionis. ¶ Primo pbo rōne appropinquationis ꝙ fides v3 facit excedere aiam in dignitate ꝛ nobilitate oēm mundanā nobilitatē ꝛ dignitatem. Fundamētū rōnis ponit auctor in lib. de causis di. Quāto aliqd ē ꝑpinqui9 ꝛ sil'ius ꝑme cāe: tāto ē melius ꝛ nobilius. Et phs. 3. topi. dicit. Illud qđ ē ꝯiūcti9 ꝛ sil'ius meliori sp meli9 est. p3 h̄ regula. Nā qui magis assimilat̄ in virtute alicui virtuoso: dr̄ cē virtuosior alijs: q nō hn̄t tantam sil'itudinē. Quo ꝑsupposito: certū est ꝙ nullā est maior sil'itudo ꝛ ꝯiūctio cū aliq̄ re: q3 filiatio ad paternitateʒ di. phs. 8. ethico. Magna est sil'itudo generātis ad genitū sed manifestū ē ꝙ fides scīssima facit hoiem filiuʒ dei per spūalē regn̄atōeʒ dicēte paulo ad Gal. 3. Oēs. n. filij dei

estis p fidē Jesu xpi. Quicū que.n.in xpo baptizati estis xpm induistis. Et Jo.j. dicit Dedit eis ptātē filios dei fieri: his q credūt in noie eius. vbi Aug. ait. Qui serui digni eē nō fuimus. in filios p fidez nos adoptauit. Et.j. Jo.3. dr Uidete qlē charitatez dedit nobis deus: vt filij dei noiemur ꝛ simus. Et.j. Jo.5. dicit Ois q credit. qm Jesus est xps: ex deo natus ē. Et ad ro. 8.c. dr. Ipse spūs testimoniū reddit spūi nro: qm filij dī sumus. Et Jo.13. dr. Dum lucē habetis.s. fidei credite i lucē vt filij lucis sitis. Ad Gal. ēt 4.c. dī. Qm āt estis filij dei misit dns spm filij sui.s. p fidē in corda vra clamātem abba pr. pph a insup ait. Ego dixi dij estis ꝛ filij excelsi oēs. vz p fidē: deniqz pbat. Jo.3. dr. Carissimi nūc filij dei sumus .s. p fidē ꝛ nōdū apparuit nobis qui erimus. Cū igit vt ex pmissis pz fidez faciat nos eē filios dei: ꝛ ēt similimos ꝛ ppinqssimos deo. ɔcludit necessario. ꝙ ex h fides dat maiorē nobilitatē aie q̄z sit sil' oīz mūdana nobilitas: q non tm nō ē deo sil'is ꝛ ppinqua: sed q̄si dissimilis ꝛ remota. O q̄z magnū est donū. O q̄z singulare ē puilegiū. O q̄z mirabiliter ē progāda imo. O q̄z ineffabil' ꝛ stupēda ē nobilitas sic effici filiū dei p vtutē scissime fidei nihil ē isto dono pciosius: nihil h puilegio melius: nihil deniqz hac grā nobilius: ꝛ excellētius in h mundo repit. ¶ Scdo h idē pbo rōne pfectiōis: vz ꝙ fides sanctissima honorificat atqz nobilitat aiam sup oēm mundanā nobilitatē: ꝛ formo sic hāc rōnez. Oē illud qđ pficit aliquā potētiā sil' cū actu: nobilior ē illo: qđ nō pficit simplr nec actū nec potētiā sed fidez sanctissima: pcipue charitate formata pficit potētiā aie ꝛ quēcūqz actū: g ɔcludit ꝙ fides magis nobilitat aiaz q̄z sil' oīs nobilitas ecclesiastica ꝛ tpalis. maior ē maifestat: ꝛ minor pbat. vz ꝙ virt⁹ fidei pficiat potētiā aie ꝛ ei⁹ actū manifestū est vt supra dictuz est: ꝙ fides ē virtus spūalis a deo infusa. Sed. 2. ethico. dr ꝙ virtus moralis ē habitus q pficit hntē: ꝛ opus eius bonū reddit. ꝙ si h facit virtus moralis: a fortiori facit vtus

infusa. Quod et confirmat Commentator super .7. ethico. di. Virtus .s. acquisita est quedam anime maxima perfectio. Tho. aut. i. 2. q. 3. ar. 2. in solu. 3. argumenti. Hoc idem melius declarat Allegans philosophum 9. metha. dicens. Duplex inquit est operatio vna que procedit ab operante in exteriorem materiam: sicut secare: mercare: et huiusmodi. et talis actio non dicitur actio: vel perfectio ipsius agentis. Sed magis ipsius patientis: vt ait philosophus ibidem. Alia autem est actio siue operatio manens in ipso agente: sicut est intelligere velle: et huiusmodi et talis operatio siue actio: est perfectio ipsius agentis adhuc melior est prima. His premissis dico quod cum auctoritas: dignitas: nobilitas: seu potestas tam mundana quam ecclesiastica: sit quedam operatio ad extra extendens se ad subditos siue ad suas causas sicut est nobilitas filiorum respectu sanguinis que refertur ad parentes. nobilius et melius est in ipsis subditis ipsam auctoritatis virtutem recipientibus vel honorantibus: et etiam in ipsis causis nobilitatem dantibus: quam in ipsis pontificibus seu temporalibus dominis ea communicantibus. Oppositum est de fide scientissima: que cum sit quedam actio siue operatio manens ab intra. i. in anima illam habente: est incomparabiliter nobilior: et per consequens nobiliorem facit hominem omni temporali: atque ecclesiastica dignitate. quod autem temporalis seu ecclesiastica dignitas: non simpliciter perficiat potentiam neque actum. patet per gl. super Exo. 22. s. Dijs non detrahas: que dicit: dignitas hec quam deus dominis et prelatis tribuit nequaquam ipsos bonos reddit: sed est fides cum charitate: que ipsos in hac dignitate bonos constituit. et extra de temporibus ordinationum et qualitate ordinandorum. c. ad aures nostras dicitur. Non in sublimitate graduum: sed in amplitudine charitatis. que s. fidem presuppōit acquiritur regnum dei. Item .4. di. c. oportet. dicitur. Non loca et dignitates: sed vita bona et mores sanctum faciunt sacerdotem. Item Greg. Anastasio presbytero. et habetur. 4. distin. c. Non loca inquit vel ordines creatori nostro nos primos faciunt: sed nos aut fides vera: aut merita bona coniungunt. Item Greg. 40. di. c. Nos inquit qui presumus: non locorum vel generis dignitate: sed morum nobilitate innotescere debemus. nec vrbium claritate: sed fidei puritate salvamur. Ambro. etiam. 40. di. c. Sicut viri ait. Illud autem aduerte

q ex̄ padisuz vir fact⁹ ē. mulier v̄o intra padisum: vt aduertas q nō loci: nō gn̄is nobilitate: s3 v̄tute vnusq̄sq3 gratiā ꝯpat sibi. deniq3 ex̄ d̄ pre bē. c. venerabilis. dr̄. Nō generis: s3 v̄tutū nobilitas: morūq3 honestas: gratū deo faciūt: ꝛ idoneū seruitorem: ad cui⁹ regimē ꝛ grāz nōnullos admisit: tā ignobiles q̄3 nobiles: tā paupes: q̄3 diuites: ꝑ eo q apd̄ eū nō ē acceptatio ꝑsonaꝝ. p3 ḡ rōne ꝑfectiōis: q̄lr̄ fides sanctissima magis nobilitat aiam q̄3 simul oēs alie nobilitates tēporales. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbo rōne dilectiōis. Fundamentū rōnis ponit ph̄s. 5. metha. di. Causa ꝛ effect⁹ sp dn̄t eē ꝓportionati. p3 expiētia. Nā merces q̄ est qdā effectus laboris: tāta d3 eē q̄tus fuit labor: q fuit fact⁹. Quo p̄suppoṡito: certū ē q maria nobilitas ē eē filiū d̄i pticipatiue: tn̄ q2 vbi maior ē affinitas: ibi maior d3 eē dilectio sic p3 q2 f3 Th. scd̄a scd̄e. q. 26. arti. 8. Magl diligēdi sunt: q nobis ꝯiūcti sunt f3 corporalē originez q̄3 ceteri extranei. Et arti. 9. di. q hō magis d3 diligere p̄rez q̄3 ꝓpriū filiū. Et rō ē ex pte obiecti: q2 illd̄ qd̄ h3 maiorez rōnez boni: ꝛ qd̄ ē deo silius: magis est diligēdū. Et sic p̄r est magis diligēdus q̄3 filius q2 p̄rez diligim⁹ sub rōne p̄ncipali: cū h3 rōnez eminētioris boni ꝛ similioris d̄o. Quibus p̄missis: cū supius ꝓbatū sit: q fides faciat hoiez eē filiū dei: ꝛ eē filiū alicui⁹: sit summa ꝛ maria affinitas. ꝑ ꝯn̄s ꝯcludo: q deus ip̄e plus diligit h̄ intelligit̄ f3 Bonauen. in. 3. distinc. 32. q. 3. ꝛ. 4. nō ex pte actus volēdi: s3 ex pte boni voliti aiaz fidelē tā q̄3 filiā suā: q̄3 oēs mūdi nobilitates simplr̄: tā eccl̄iasticas q̄3 mundanas. ¶ Quarto ēt ꝓbo rōne acq̄sitiōis: v3 eterne hereditatis: q fides sanctissima magis aiam nobilitat: q̄3 simul omnes alie nobilitates: Et formo sic rōnem. Omne illd̄ q simplr̄ meret̄ felicitatē eternā nobilius est eo qd̄ illā nō meret̄: s3 v̄tus fidei charitate formata meretur eternā felicitatē: qd̄ non facit ois simul nobilitas tpalis ꝛ eccl̄iastica. ḡ ꝛc. maior p3: ꝛ minor ꝓbat̄. Nā. 1. Ethi. dr̄. Felicitas ē p̄miū v̄tu-

tis. Et. 6. ethi. dr. Uirtuosoꝝ simplr beatissima est vita q felicitatē ꝟtute ꝓmerentur. Sꝫ manifestū est ꝙ fides est virtus infusa: ḡ meref eternā felicitatē: ꝓp quod aptus ad Ro. 8. c. de hoc facit talē ꝯñtiam di. Ipse. n. spūs testimoniū reddit spūi nr̄o: quoniā sum⁹ filij dei. Si aūt filij dei ꝛ heredes: heredes qdeꝫ dei: coheredes aūt xp̄i. Sꝫ ꝑ fidē acqrere eternū regnū h̄ excedit simplr oēꝫ dignitatē tpalē preteritaꝫ: p̄ñtem: ꝛ futurā: ḡ ꝛc̄. hinc Jo. apo. 3. c. dicit. Qui vicerit. s. mūdum diabolū ꝛ carnē: ꝑ fidē dabo ei sedere mecū in trono meo: sicut ꝛ ego vici ꝛ sedi cū p̄re meo i trono ei⁹. h̄ ibi. ¶ Tertio deniqꝫ ꝓbo ꝑ sil'itudinem p3 ꝙ fides magis nobilitat aiaꝫ: q̄ꝫ simul faciat ois alia nobilitas: sic̄. n. di. Alex. in. 3. in tractatu de gr̄a. Deus inquit nō ꝓbat aiaꝫ nisi sit ei similis. sil'itudine aūt creaturarū nullatenus pōt assimilari deo cū sit infinit⁹. Est igif necesse ꝙ deus det illā sil'itudinē aie: q̄ vtiqꝫ sil'itudo est gr̄a gratū faciēs: q̄ data aia efficif deo grata. qꝺ sic p3 exemlo ponaf ꝙ rex hēat filiaꝫ: q̄ vult in marituū vnū cerdonē ꝛ nō aliū: certū ē ꝙ nulla est cōpatio nobilitatꝭ inter istos vidēs aūt h̄ rex dic̄ cerdoni. Q: nō es nec potes eē dign⁹ filia mea. iō vt sis dign⁹ per gr̄aꝫ facio te cōmitē seu ducē: sic a sil'i fac̄ de⁹ dādo nob̄ gr̄aꝫ suā ꝑ ꝟtutē fidei: q̄ recepta nō tm̄ excedimus oēs dignitates ꝛ nobilitateꝭ tpaleꝭ verū ēt oēꝫ nobilitateꝫ ꝛ dignitatē totius nāe angelice: cū gr̄a h̄ꝫ. Tho. j. 2. q. 113. sit nobilior oī nā. Ex p̄dictis auctoritatib⁹ rōnib⁹ ꝛ sil'itudie p3 qnta nobilitas de q̄rta excellētia sacratissime fidei: q̄ dr̄ nobilitas sublimatiua: i q̄ ōnsuꝫ fuit: q̄lr sacratissima fides nobilitat fidelē aiaꝫ: fidē verā in se h̄ñteꝫ sup oēs aliaꝭ nobilitates mundi tā tpales q̄ꝫ spūales. Cui⁹ nobilitatꝭ ꝛ sublimatiōis nos ꝑticipeꝭ efficiat dn̄s nr̄ Jesus xp̄us in presenti per gratiam: ꝛ in futuro per gloriam: qui viuit ꝛ regnat benedictus in secula seculorum Amen.

¶ Dn̄ica scd̄a in quadragesima: iteꝝ de qnta excellentia: videlicet de maxima nobili-

tate ipſius ſacratiſſime fidei.

Hic ē filius meus dilect⁹ in q̄ mihi bn̄ ꝯplacui: ip̄ʒ audite. i. p fidē in eū credite. Scribunt̄ itez h ꝟba Matth. 17. c. ⁊. i euāgelio pn̄tis dn̄ice. Qm̄ ꝺ clarauim⁹ heſterna die amātiſſimi ciues qn̄tā nobilitatē de qn̄ta excellētia ſacratiſſime fidei: q̄ dicta fuit nobilitas ſublimatiua: in q̄ mōſtratū fuit: q̄lr ip̄a fides bn̄dicta ſublimat ⁊ exaltat aīaʒ xp̄ianā: ⁊ fidelē ſup oēʒ mūdanaʒ tā ſp̄ūalē q̄ʒ tp̄alē dignitatē volēs ordinate ꝓcedere: hēo vobis in ſermōe pn̄tis dn̄ice ſinglr̄ declarare: ſextā ip̄ius ſacratiſſime fidei nobilitatē: q̄ circa ordinē ꝯſuetū tā vtilis q̄ʒ ſalutifera ⁊ admirabilis apparebit. Cuius nobilitatis declaratio talis erit.

¶ De ſexta nobilitate ſacratiſſime fidei. que dicitur nobilitas ſuperatiua.

SExta igit̄ nobilitas ſacratiſſime fidei in ordine declarāda: dicitur nobilitas ſup̄atiua: vʒ oīuni ſciaꝝ: vn̄ p fundamento: ⁊ declaratiōe iſtius ſexte nobilitatis: vobis hāc infallibilē veritatem ꝓpono: q̄. ſ. ſanctiſſima fides in dignitate: in excellentia: ⁊ in oī p̄cioſitate ſup̄at realit̄ oēs ſil' ſcias ſcu nobilitatē oīuʒ ſciaꝝ: vtputa ſciaʒ gramatice artis oratorie: logice: arithmetrice. muſice: aſtrologie: medicine: vl' nālis ph̄ie. Juris canon̄. Juris ciuilis: atq̄ȝ demū ſacre theolo. in q̄ tuʒ ip̄a ꝑut dicem⁹ fidei ſanctiſſime ſubijcit̄: vn̄ ſi hic ab vna p̄te ponas vnuʒ hoīeʒ q pfectiſſime hēat oēs p̄dictas ſcias: ēt plus q̄ʒ habuerint oēs hoīes mūdi: vel habituri ſunt: a p̄ncipio ipſius mūdi vſq̄ȝ ad finē. Ab alia ꝟo p̄te ponas vnā vetulā ſeu ſimplicē hoīeʒ: hn̄teʒ ſimplr̄ ſciaʒ fidei ſine ceteris ſciētijs ⁊ petis a me qs hoꝝ realiter hēat ⁊ vtiliorē ⁊ nobiliorem ſciaʒ. Clamās altiſſima voce rn̄deo q̄ fides quā vetula hʒ ⁊ ſimplex hō ē nobilior: ⁊ excellētior: vtilior: ⁊ inſup etiaʒ p̄cioſior oīb⁹ ſimul ſciētijs ſupradict̄. Et lʒ ſupbis gramaticis: oratorib⁹: dialeticis canoniſtis: legiſtis: philoſophātib⁹: ceteriſq̄ȝ talibus oppo-

situꝫ videat q vba simplicia
sacre scripture seu scõꝝ viro
rum: ꝛ audire ꝯtēpnūt ꝛ lege
re: ꝓ eo ꝙ hūanas aures va/
na delectatiōe sic cetere scie
nō ꝯmulcēt: tñ vitas sic se hꝫ
ꝙ sola scia fidei quaꝫ hꝫ sim/
pler qlibet ꝑsona ē incōpabi
liter excellētioꝛ ꝛ ꝓciosioꝛ sic
ꝓdixi cūctis alijs sciētijs. Et
ꝙ hoc realr sit veꝝ q̈druplr
ꝓbo. Primo auctib⁹. Scdo
rōnib⁹. Tertio distinctiōi
bus. Quarto effectibus.
¶ Primo ꝓbo auctib⁹. q. s. fi/
des seu scia fidei realr supat
in dignitate oēm aliā sciam.
Nā Aug. li. d vbis dñi. Nul
la inqt maioꝛ vt⁹ fide: nul a
maioꝛ scia: nulli maiores the
sauri: nulla maioꝛ excellētia
ꝛ dignitas in pñti vita inue/
niri pōt. h ille. Itē ꝓuer. vl.
dr. Multe filie ꝯgregauerūt
diuitias: tu aūt supgressa es
vniuersas. vbi glo. ait. Oēs
scie sunt q̈si diuitie q̄dā: sed
scia fidei oēs sciaꝝ diuitias
supgredit. phs ēt. 8. ethi. ait
Sapiētia ē scia honoꝛabilis/
simoꝝ ꝛ diuinoꝝ. iō hꝫ rōnē
capitis iter oēs scias h ibi. Et
in ꝓlogo metha. dicit. Scia
ois ꝛ marie diuia sup oēs sci
entias marie honorāda ē. Et
lꝫ phs itelligat simplr d scia
nāli: methaphy. tñ qꝛ fides vt
ifra dicet ē nobilior illa scia
iō has duas auctēs: ꝯuenien
ti⁹ scissime fidei volui appro
priare. Itē Iere. 9. dr. Non
glorief sapiēs i sapia sua: nec
fortis i fortitudine sua: nec di/
ues i diuitijs suis. Sꝫ q glo
riat gliet scire sciaꝫ meā ꝛ no
sce me. Dēiqꝫ Ambr. 37. di. c.
legim⁹. §. hic ēt. sup eplaꝫ ad
collo. ait. Dīj rō supne scie ꝛ
eterne creature scia in eo ē: q
caput eaꝝ ꝛ auctoꝛ. vt q hūc
nouit ꝑ fidē nihil vltra q̄rat:
qꝛ h ē ꝑfecta vt⁹ ꝛ sapiētia.
Et quicqd alibi q̄rit ibi ꝑfe/
cte iueit. Et ifra subdit. Hec
scie terrene: ꝛ hmōi: despecte
sunt: ꝛ nihil valēt ad salutē:
ſꝫ mittūt in errorē: ꝛ dū his
aliq studēt: curā aie nō hñt. q
vero xp̄m nouit crucifixum:
thesaurum sapientie ꝛ scien/
tie inuenit: quia id nouit qd
vtile est. h ibi. Ex predictis
auctoritatibus patet quali/
ter fides: seu scientia fidei: im
mo sola scientia vniꝰ articu
li fidei seu vnius pater noster
ꝛ aue maria: excedit in digni
tate: vtilitate: atqꝫ ꝓciositate

omnes simul mūdanas atq̄ humanas scias. ¶ Scḋo h idē ꝓbo rōib⁹. vz. Pȓio rōne subiectiōis. Scḋo rōe extensiōis. Tertio rōe approximatiōis. Quarto rōe egressiōis. Quinto rōe māifestationis. Sexto rōe certificatōis. Septimo rōe acq̄sitōis. ¶ Primo ꝓbo rōe subiectiōis. q̄ .s. scia de fide xp̄i supat nobilitatē oiūz sil' aliaꝝ sciaꝝ. Fundamētū rōis pōit Tho. sup 2. phy. di. Finis simplex cui⁹ cā sunt alia: ē qd optimū i cōparatiōe coꝝ pz h regula. q2 cū ꝑꝑ finē ꝯseruatiōis hūani corporis vestimēta ordinata sunt: ꝛ pecūie ꝑ vestimētis emēdis: necnō ꝛ oēs ḋlicatissimi cibi: iō talis cōseruatio valitudis corporalis ē quid nobili⁹: ꝛ cari⁹ oib⁹ sil' vestimētis: oi pecūia oibusq̄ sil' delicatissimis cibis. Sil'r q2 arbor ordinata ē ad finē fructuum: iō q̄ztū ad h vnus solus fruct⁹ ē melior ꝛ p̄ciosior cunctis sil' arborib⁹. Quo p̄supposito certū ē q̄ oēs scie subijciūt fidei: seu ad finē ordinate sunt: vl' ꝑpter h a deo dātur vt sanctissime fidei subijciāt. Q ō si sic ē: ex quo fides ē sicut dn̄a ꝛ impatrix oīum aliaꝝ sciaꝝ: oēs vero alie scientie sunt tāq̄ qd ordinatuz ad ipsam sicut ad finē: seu sūt sicut serue ꝛ ācille ipsi⁹ fidei cōcludit necessario q̄ fides oibus sciētijs nobilior ē. Qd ꝯfirmās Ric. in ꝓhemio primi sen̄. q. 5. in corpe. q. dicit. Fides ingt nobilior ē oib⁹ scientijs practicis. q2 sciaꝝ practicaꝝ illa ē dignior: ad cuius finē finis alteri⁹ ordināt: sic ciuilis militari. Nā bon⁹ exercitus ordinat ad bonū ciuitatis: ꝛ ita finis scie ciuilis vn̄ ph̄s. j. ethi. c. j. sic dic̄. Uidemus āt ꝛ p̄ciosissimas virtutū. i. sciaꝝ: sub hac exn̄tes: vtputa militarē hyconomicā ꝛ rethoricā: cū igitur fides hēat ꝑ fine vt infra eternā felicitatē: ad quā sic ad finē vltimū ordinant fides oium sciētiāꝝ p̄ticarum atq̄ speculatiuaꝝ. seq̄t q̄ fides ē dignior oibus alijs sciētijs. Qua ꝑpter oēs alie scie merito vocari possūt ancille sāctissime fidei. ꝛ ideo ꝓuerb. 9 scribit. Misit ancillas suas: i. oēs alias scias vocare ad artē. i. ad sanctissimā fidē: q̄ ē ars artium. ¶ Secundo

etiā ꝓbo rōne extēsiōis: q̄ fides sanctissima incōpabilit̄ ē nobilior oib⁹ ceteris scientijs. Fundamētū rōnis ponit p̄hus li. de iuuētute ꝛ senect. di. Omne agēs tāto simpl'r ē meli⁹ quāto potēti⁹. p3 hec regl'a. Nā sacerdos inquātū sacerdos nobilior ē oi simplici clerico diacono: atq3 subdiacono ꝛ cūctis simul regib⁹. ducib⁹: atq3 impatoribus mūdi: ꝛ q̄ plus ē nobilior: est etiā oib⁹ nouē choris angelorū ꝛ rō ē qa sacerdos ē maioris ptātis q̄3 simul oēs p̄dicti vnde sacerdos pōt agere in v̄tute v̄boꝝ suoꝝ: q̄ sabstātia hostie trāsubstātiet̄ in illam substātiā corporis xp̄i: qd̄ illi nequaq̄3 pn̄t agere. Sil'r ille pān⁹ dicit̄ eē nobilior: qui se extēdit ad maiores grad⁹ calefactiōis seu durationis: q̄3 pānus q se nō extendit ad tot gradus calefactiōis ꝛ durationis. Quo p̄suppositio: certū ē a simili q̄ illa scia dicet̄ eē nobilior: q plura ꝛ nobiliora intelligere facit. S3 manifestū ē: q̄ fides sanctissima seu scia fidei: facit itelligere plures ꝛ nobiliores v̄itates ceteris oib⁹ scijs. ergo seqt̄ p ↄn̄s q̄ fides est nobilior oi alia scia. Et declaro sic hāc minorē certū ē. n. f̄m p̄h3. 2. ꝛ. 5. eth. q̄ similes hitus simpl'r generant similes act⁹. Tūc vltra māifestū ē q̄ ois hitus scie acq̄site p itellectū hūanū: ē simpl'r hitus nālis. qd̄ si sic est: p3 q̄ talis hitus nequaq̄3 pōt se extēdere ad intelligēdū seu capiēdū v̄itates supnaturales pp qd̄ Bonauē. in. 3. dist. 23. arti. q. 2. v̄balit̄ dicit. Per nullū hitu3 nāle3 vel acq̄situ3 eleuat̄ vnq̄3 itellectus super se vt app̄hēdat supnaturalia seu vt assentiat p̄me v̄itati ꝓpter se: ꝛ sup oia h̄ bōa vt aūt p practicā supradict⁹ ↄfirmemus peto an p scia3 nāle3 possit aliqs intellectus creatus intellige: q̄ v̄bū dei ineffabile fuerit vnitū humāe nature in vtero virginis uniōe hypostatica: ꝛ certū ē q̄ non mirū eni3 videt̄ toti nature qūo v̄tus finita vnita infinite ab ipsa sustentet̄ in vnitate suppositi: nec infirmet̄ vel cōsumet̄: cū tn̄ maximū calidū radicale cōsumat humidum paruū radicale: imo mirū videt̄ q̄ salua v̄itate diuine nature in eodē supposito sit ve

ra humanitas ita q idē sup positū realr sit perfectus hō ꝛ pfect⁹ de⁹. Certe hō ē mix: ꝛ hāc vitatē nō capit grāmaticus. nō retbozich⁹ nō logic⁹ nō poeticus: nō astrolog⁹: nō phs. nō eniz vnq̄ viderūt vł vider poterūt grāmatici nec retbozici nec logici nec poete nec astrologi nec phi p bituz scientie naturalis ꝛ acqsite: qūo possit vtus finita salua vitate sue nē in eadē bypostasi vniri infinite ꝛ non ꝯsumi. Nō etiam poterit logicus sophistic⁹ vł dialeticus siue demōstratiu⁹ p suā expiētiā atq scietiā ꝯcludere vtutē finitā ab īfinita sustētari: atq ex duob⁹ remotissimis ꝛ distātib⁹ in īfinitū vnū suppositum fieri. Hoc ēt mysteriū nō capit phs mozalis vel methaphysic⁹ p suā sapiaz nō. n. habitu nālis scientie videre seu ītelligere poterūt phi naturales mozales vł physici cuz oī sua sapia: qūo dei vbū ineffabile: ipassibile: ꝛ imoztale potuerit hō fieri passibilis ꝛ moztalis ꝛ vltra hō simul beatificari dū pēderet in cruce ꝛ mozeret. Hoc īsup mysteriuz nō capit geometric⁹: nec aritmetricus nec musicus p suā ꝯsonātiā. nō eni videre potuerūt geometrici. qūo circulus infinit⁹ potuit abzeuiari ꝛ insup p finitatē mēsurari. Nec arithmetrici vider potuerūt qūo vnitas inattingibilis potuerit copulari: nec etiā musici: qūo vnitas idiuisibilis potuerit mediari. Hoc etiā mysteriū nō capit astrolog⁹ non ꝓpha mūdan⁹ nō phitonic⁹ p suā influētiā. Nō. n. itelligere potuit astrolog⁹ p syderuz influētiā: nec ꝓpha mūdan⁹ p signoꝝ euidētiā nec hō phitōic⁹ p obediētiā dēonis: sciam diuine incarnatiōis supnaturale mysteriū. Hoc dēq mysteriū nō capit iuridicus auditoz. seu iurista ciuilis p suā audatiā. nō enim ex lege humāitus adinuēta pōt ꝯcludi ꝛ intelligi: q par possit ꝓpoztiōari inter creaturā ꝛ creatozē. Ex pfato igit discursu euidēter apparet: quod null⁹ bitus scie nālis pōt se extēdere ad intelligēdū vitates supnāles. Qđ totū confirmat Isaias. 7. c. di. nisi credideritis. s. p aliū habitū q̄ p nālē: nō itelligetꝭ. s. supnālia: Oppositū ē de scissima fide

q̄ cū sit qdā habit⁹a deo īfu-
sus ⁊ supnālis:certū ē q̄ fac
intellectū v̄itates supnāles i
telligeř:⁊ q̄ fides realř sit ha
bitus supnālis. tripliciter ꝓ
bo. P̄rio auc̄tib⁹. Sc̄do rōe.
Tertio distictiōe. ¶ P̄rio ꝓ
bo auctoritatib⁹.nā paul⁹ad
ephe.2.ait. Gr̄a saluati estis
ꝑ fidē.⁊ hoc non ex nobis ne
quis gloriet.dei.n.donū est.
hec ibi. Itē.j.cor.12. dicunt
Alij daṫ.s. a deo fides in eo
dem spū. Si ḡ fides datur a
deo.ḡ nō acqriṫ ꝑ nām : ḡ est
habitus supnālis. Itē Sap.
3. Salomō ait. Dabiṫ ei fidei
donū electū:⁊ sors i tēplo d̄i
acceptissima. h̄ ibi. Au. ēt li.
de libero arbitrio.⁊ pōiṫ de
ɔ̄se.dist.4.c.gr̄a ait. Fides ñ
ē liberi arbitrij tui:sed donū
dei. Et Lu.17.dicebāt disci-
puli. Dñe adauge nobis fidez
Et Mar.9.c.qdā dixit. Adiu
ua dñe incredulitatē meā. ex
qbus auc̄tib⁹ pz:q̄ habit⁹ fi-
dei nō ē acqsit⁹ sed infusus.
¶ Sc̄do hoc ēt probo vnica
rōne:vz opatiōis. Fundamē-
tū rōis pōit dñs Mat.7. di.
Ab opib⁹eoꝝ cognoscetis eos
vz hypocritas ⁊ viros iustos
Quo ɔcesso vz q̄ opa sunt de-
mōstratiua essent ie rei. Bōa
uē.in.3.di.23.ar.2.q.2.sic ar-
guit. Illud inqt qd̄ pōt in ea
q̄ sunt ⁊ supra:⁊ ɔ̄ nām:nec ē
a nā:nec ē ab acquisitiōe: sed
habitus fidei:nō tm̄ formis:
sed etiam informis:potest in-
telligere ea que sunt supra na
turam.qd̄ pz:quia etiam per
fidē informē eleuatur intelle-
ctus ad credulitatem diuine
incarnatiōis:⁊ distinctionis
trinitatis:q̄ excedunt huma
num intellectuz ꝑ nām. qd̄ si
sic ē.ḡ cōcludiṫ q̄ fides ē ha-
bitus oīo infusus ⁊ supnālis.
¶ Tertio hoc idē ꝓbo distin
ctiōe beati Tho.2.2.q.6.arti.
j.di. Cū queriṫ an fides a deo
infundaṫ. Rñdeo q̄ ad fidez
duo reqruṫ. Quoꝝ vnū est
vt hōi credibilia ꝓpōaṫ:q̄
requiriṫ ad h̄ : q̄ hō aliquid
explicite credat. Aliud au-
tē qd̄ ad fidē reqriṫ ē assen
sus credētis ad ea q̄ ꝓponū-
tur. Quantum ergo ad prin
cipium horum necesse est q̄
fides sit a deo. Ea eni que sunt
fidei excedūt humanam natu
ram vnde non cadunt in con
templatione hominis nisi a
deo reuelante. sed quibusdaz
quedam reuelantur imediate

a deo: sicut sunt reuelata apostolis et prophetis. quibusdam etiam pponunt a deo mittere fidei pdicatores: secundum illud Ro. io. Quo pdicabunt nisi mittant. Quantum vero ad secundum scz ad sensuz hois ad ea que sunt fidei: potest psiderari duplex. Una causa exterius inducens sicut miraculum visuz: vel psuasio hois inducentis ad fide: quorum neutrum est sufficiens causa. videntium enim vnum et idem miraculum: et audientium tandem pdicationem: qdam credunt: et qdam non. Et ideo oportet ponere aliam causaz interiorem que mouet hominem interius ad assentiendum in his que sunt fidei. hanc autem causam pelagiani ponebant esse solum liberum arbitrium hois: et propter hoc dicebant: quod initium fidei est ex nobis inquantum. s. ex nobis est quod parati sumus ad assentiendum his que sunt fidei. Sed postmodum psumatio fidei est a deo: per quam nobis pponunt ea per que credere debemus: sed hoc est falsuz: quia cum homo ad assentiendum his que sunt fidei eleuet supra naturam suam: oportet quod hoc insit ei ex supernaturali pncipio interius mouente quod est deus: et ideo fides quantum ad assentiendum: qui est pncipalis actus fidei: est a deo interius mouente per graz. Ex pmissis igit patet: quod realiter fides est habitus a deo infusus et supnalis. Quod si sic est sequitur quod habitus fidei facit intelligere veritates supnaturales: quod non facit habitus acquisitus quod sit sic patet. Nam auctor in libro de causis dicit. quod effectus semper habet suaz causaz similitudinem. Sed cum habitus fidei sicut imediate pbatum est sit causa supnaturalis: ergo effectus eius qui est intelligere erit etiam supnaturalis. Quod pfirmans Ber. super cant. ait. Quid non inueniet fides? attigit. n. inaccessa: dephendit ignota: cophendit immensa: apprehendit nouissima: ipsaz deni que eternitatem suo illo amplissimo sinu quodammodo circumcludit: et hoc est quia fides transgreditur rationis fine. s. humane nec vsuz et experientie terminos. hec ille. Item Aug. 24. q. j. c. non turbat. ait. Et si alijs imparat vt laxent peccata sua: soli Petro dictum est: duc in altum rete: id est in profundum disputationum. quid enim tam altum quam altitudinem diuitiarum videre. et scire filium dei et professionem generationis diuine assumere quam licet mens nequeat humana plene rationis

inuestigatione cõprehende-re: fidei tñ plenitudo amplecti-tur. hec ille. Cũ igit vt ex pre-missis pz fides scissima vir-tes supnales excipiat qd nul-la altera scia facere põt. cõclu-dit necessario: q fides oibus alijs scijs nobilior est. q si for-te diceres cõ pdicta: q in. 12. metha. tractat de ipo deo: & i-telligẽtijs sepatis. Et. 8. phy-si. agitur de deo inquãtũ est pri-mus motor: ergo p cõns fides nõ est nobilior scia speculatiua. Ad hoc rñdeo fm Ric. in pro-hemio. j. sen. q. 5. in cor. q. 4. q hoc est tñmodo ad ea q de ipso deo pñt iuestigari lumie nãli: & etiã inquãtũ ipe deus se hz fm aliquã aliã habitu-dinẽ rõnis ad ens qd analo-ge dicit de creatore & de crea-turis. sic eni metha. tractat de deo: q e de ente fm q ens fm q videt phs velle. 4. me-tha. Et Auicẽ. j. metha. sue. c. x. Deus est aut quoddã ens. vñ sic pz: q scia fidei deũ cõpre-hẽdit seu itelligit sub rõe no-biliori q methaphy. q ens sume pfectũ: e nobilior rõ: q ens inquãtũ ens & etiam sub rõne mirabiliori: q ea q non sunt nata cognosci de deo a creatura: nisi p reuelationẽ: mirabiliora sũt: q ea que pñt cognosci p inuestigatione in nãli luie factã. hec Ricar. Et sic cõcludit ex pdictis: vz q si-des cũ faciat supnãlia intel-ligere: nobilior est oibus alijs sciẽtijs. Immo dico plus: q etiã minima pticula fidei icq-tũ capit supnãlia: nobilior est atq delectabilior: q simul sint oẽs scie acqsite rez inferioz. Propterea phs. xj. d aialib dicit. Quãuis paz sit qd de substãtijs superioribus pcipi-mus tñ illud modicũ est magis amatũ: & desideratũ oi cogni-tiõe: quã de oibus simul substã-tijs iferioribus hẽmus. Et. 3. Ethi. etiã dicit. Qd magis e mirabile & ieffabile: illd e ma-gis mirabile & delectabile. Ex qua rõne extẽsionis pz q-liter fides seu scia fidei: est no-bilior oibus simul alijs sciẽtijs.

¶ Tertio hoc idẽ pbo rõne: qui dr Approximatiõis. vz q sanctissima fides supat nobili-tatẽ oium aliaz sciaz. Fũda-mẽtũ rõis ponit phs. 5. Met-th. di. Melius est qd pmo pn-cipio ppinquus est. pz hec re-gula. Nã q aia p intellectũ: & amorẽ magis deo assimila-

tur in quo h sunt: q2 ipm cor/ p⁹ humanu. io ipa dr esse me lior oi puro hūano corpe. Si militer q2 argētū q2tū ad va lorē est sformius auro q2 es r ferrū. io nobilius est ere r fer ro. Quo psupposito. certū est sm glo. sup verba Jaco. j. v3. oē datū optimū rc. q2 a deo dant pcipue hoib⁹ tria bona. Nā pmo dant simplr bona. Scdo meliora. Tertio vo op tima. Prima a deo dant p ac quisitionē. Scda p assuefa/ ctionē. Tertia p infusionem. Primo sunt quedā dona que dat de⁹: p hois acqsitionē: sic sunt oēs scie: a reb⁹ acqsite: vt puta septē liberales artes: nā lis phia r hmōi. Silr vtutes morales: frequētia r assuefa/ ctōe ope2 acqrunt. Eodē mō diuitie: r delitie: atq3 tpales magnificētie acqrunt: que si/ mul oia tria: r mltitudo pho rū r paganorū ceterorūq3 in fideliū: a largitore oium bono rū deo obtinuerūt: r ēt nūc acqri pnt ipso donāte a mltis peccatorib⁹ etiā du3 pmanēt in peccatis. vñ ad Ro. xj. Apo stol⁹ ait. Sine penitētia eni3 sunt dona dei. v3. supradicta. ¶ Scdo dant a do qdā alia dona meliora pmis: sicut sūt nāles virtutes: nāles scie. nā les diuitie: atq3 nāles delitie q nām nō corrūpunt: s3 poti⁹ illustrāt decorāt r meliorāt: virtutes nāles voco nālē pru dētiā: nāle3 iusticiā: fortitudi nē: māsuetudinē: pietatē: ma gnificentiā: grauitatē: zelum: clemētiā: amicitiā rigiditatē cōtra vitia: r cetera hmōi. sci entias āt nāles voco: q a nā nobis indite sunt: sicut nā nri met: r co2 q sīt in aiab⁹ nris: cuiusmodi est viuere: intelli/ gere: gaudere: tristari: timere spare: atq3 opposita eorundē. Ho2 igit in nobis ē scia nā/ lis: quo2 nobis ignorātia im possibilis ē. Diuitie āt nāles in corpe sūt sicut sanitas for titudo: pulchritudo: libertas nobilitas: sensuū psperitas: r similia. Diuitie āt nāles i aia sūt pspicatia intellect⁹ in genij rectitudo. subita apphē sio vitatis: memoria tenax: r hmōi. Diuitie etiā nālis ho/ nestatis sīt honesta in reb⁹ ho nestis. honestate nāli p se no/ ta: sicut delectari de pfectu scientia2: delectari in bonis opib⁹: r honestis: vt ē delecta ri in subueniēdo egentis: in ho

norādis parētibus; in seruādo fidē aicis ꝛ hmōi. ¶ Tertio vō loco atqꝫ sublimiori dātur a deo dona maxia ꝛ optima. ꝛ hec dona sīt sup oēꝫ nāꝫ ꝛ iō nām nram trahūt sursū supra semetipsaꝫ. s. ad glˀiaꝫ eternalē: ꝑꝑ qd̄ pꝫ talia dona eē optia: ꝛ maiora: ꝛ fortiora: oib⁹ nālib⁹ ꝛ acqsitis donis. Ex nālib⁹ eni donis solūmodo descēdit ad inferiora ꝛ nālia bona ꝑ ista vō ascēdit etiā ad supnālia dona. Hiis igit̄ p̄missis certū ē: ꝙ inter nāꝫ ꝛ glˀiaꝫ: gratia fidei intermedia ē: gloria aūt in fortitudie: magnitudine: nobilitate: ꝛ sublimitate: vltima est seu sup̄ma ꝓpter qd̄ cū gratia ꝛ sciētia fidei sit secūda in ordine. vltima vō sit nā. ꝯcludit̄ necessario: ꝙ ex tali approximatiōe fidei ad ipꝫ deū ꝛ eternā glˀiā fides ipsa sanctissima nobilior est: ꝛ excellentior omnibus alijs sciētijs naturalib⁹ ꝛ acqsitis. ¶ Quarto etiā ꝓbo ratione egressionis: ꝙ vꝫ fides sanctissima ē excellētior ceteris oib⁹ scijs. Fundamētū rationis ponit p̄hus. j. de anima. Et. 8. Thopicoꝝ. dl. Una sciētia vel disciplina dicit̄ melior altera: cū simpliciter egreditur a meliori subiecto. pꝫ hec regula. ꝑ formationē vni⁹ sillogismi q formaτ sic. Oē animal rōnale ē disciplinabile; seu beatificabile. ois hō ē aial rōale. ḡ ois hō est disciplinabilis: seu beatificabilis. Ecōtra tibi ꝓpono ēt sciētiā alterius sillogismi de viliori subiecto. vꝫ in barbara sic. Oē aial irrationale ē indisciplinabile: seu ībeatificabile. ois asin⁹ ē aial irrationale: ḡ ois asinus ē indisciplinabilis: seu inbeatificabil̄. His p̄missis: clarū ē ꝙ subiectū p̄rie scie seu primi silogismi fuit hō. subiectū vō secundi fuit asin⁹. Nūc igit̄ quero a te q̄ istaꝝ duaꝝ scientiarum sit nobilior. ꝛ certū ē ꝙ q̄to hō differt ab asino ī nobilitate: tāto sciētia a subiecto hois egressa: est nobilior scia de asino: sic ēt incōparabiliter fꝫ p̄hꝫ p̄rio de anima nobilior ē scia q̄ egredit̄ d̄ ipsa aia: q̄ꝫ scia q̄ egredit̄ de q̄libꝫ corpe: qd̄ ēt māli exēplo pꝫ: q2 fruct⁹ egrdiēs ab arbore nobiliori simpl'r nobiliō ē oi fructu q egredit̄ ab arboꝛ min⁹ nobili ꝛ viliori. q̄ p̄sup.

certũ ē q̃ qlibet scia hȝ subiectũ minus nobile ip̄a fide. Ecõtra fides hȝ sb̄m nobiliuſ oi scia. Qđ sic pȝ discurrẽdo p sb̄m cuiuslibet scie. Nã sbȝ scie grãmaticalis : ad qđ oia reducunt sic ad p̄ncipiũ radicale: ⁊ ex q̃ sillabe ⁊ dictiones egrediunt ⁊ formãt ē ip̄a lr̄a quã vocat Priscianuſ elemẽtũ: q2 ē vnũ i q̃ stat ois resolutio ip̄ius grammatici. Subiectũ aũt eiusdẽ grãmatice ad qđ oia reducũt sic ad totũ integrale: ē or̄o ꝯgrua ⁊ pfecta. Et tu o rethorice qđ ē sub̄m tuũ? vtiqȝ ē or̄o ornata vł iornata. Subȝ ãt logice: ē ip̄e sillogism⁹. Sub̄m li. Phisicoꝝ: ē corpus mobile. Subȝ libri đ ce. ⁊ mun. ē corpus mobile ad locũ. Subȝ libri de gñatiõe ⁊ cor. ē corp⁹ mobile ad formã. Subȝ libri methauroꝝ: ē corp⁹ mixtũ: ⁊ impfectũ : veluti ros pruina grado ⁊ hmõi. Subȝ lib. mineraliũ : ē corp⁹ minerale .s. corp⁹ mixtũ ⁊ pfectũ: sȝ inaiatũ vt plũbum: aurũ: ⁊ hmõi. Sub̄m lib. đ aia: ē corp⁹ aiatũ vel aia. Sub̄m libri de vegetabilib⁹: ⁊ plãtis: ē corpus vegetabile. Subȝ geometrie est linea vel q̃titas ꝯtinua. Sub̄m ipsi⁹ pspectiue: est linea visualis. Sub̄m ipsius astrologie: est corpus celeste. Subȝ deniqȝ ipi⁹ methaphisice: est ens: inq̃ȝtũ ens. Tu ãt o fides scã: o fides catholica: o fides orthodoxa : dic mihi q̃so qđ ē subȝ tuũ: a q̃ egrederis? a q̃ pcedis: ⁊ ex q̃ i aiaſ rõnales descẽdis? Certe clamans p te Rñdeo: dñs eternus ē subȝ tuũ: de⁹ gloriosus est sub̄m tuũ: de⁹ oipotẽs est subiectũ tuũ. q̃ si sic ē q̃ de⁹ ipse sit subȝ fidei: ⁊ de⁹ ipse ē nobilior p̄dict̄ oib⁹ subiectis aliaꝝ sciaꝝ. ꝯcludit necessario q̃ fideſ ip̄a simpłr ⁊ realr̄ p̄dict̄ oib⁹ sciijs nobilior ē. q̃ ãt de⁹ sit subȝ fidei tripłr pbo. Primo auct̄e. Scđo siłitudine. Tertio rõne: ¶ Primo pbo auct̄e Boetij prio đ trinitate. c. ij. di. Fides ē vt⁹ q̃dã ab vna substãtia dei simpłr pcedẽs. ¶ Scđo h̄ ideȝ pbo sic siłitudine. Sic. n. se hȝ hit⁹ ad obiectũ : ita vr̄ se hr̄e fides ad subȝ. Sȝ illđ assignat p se obiectũ alicu⁹ hitus: sub cuius rõne oia q̃ cadũt sub illo hitu: referunt in ipȝ obiectũ: q̃ꝓpter dicim⁹

q ꝑ se sub3 charitatis ē ipe de
us. q2 qcqd charitas diligit
diligit pp deu3. ḡ silr illd est
subm in scia fidei: rōne cuius
tractant oia d qb9 scia fidei
ꝯsiderat. S3 oia q̄ ꝯsiderant
in sacra scriptura: q̄ refertur
ad fidē: ꝯsiderāt aut inq̄tum
ꝯphēdūt ifra diuinā ꝑfectio
nē aut inq̄tū sunt di effect9:
ḡ ꝯcludit q deus realiter est
subm: a q̄ scia fidei ꝓgredit.
¶ 3° B idē ꝓbo duplici rōe.
Prio rōe ꝓꝓetatis. 2°. rōne
vtualitatis. ¶ Prio ꝓbo rōne
ꝓꝓetatis sic. Scd3 q pt trahi
ex prio Posterī. Illd ē sub3 i
scia: cui9 ꝑ se ꝓꝓetates ꝯside
rat ipa scia: S3 sacra scriptu
ra q̄ idem significat qd fides
ꝯsiderat dei ꝓꝓetates: z dei
opatiōes. ḡ de9 ē sub3 i ea. Et
declaro sic minorē. claꝝ ē q
fides ꝯsiderat de do s3 rōne3
sue nālis ꝑfectiōis: z inq̄tū
ei9 ꝑfectio relucet in opibus
ꝯditiōis: administratiōis: re
stauratiōis: scificatiōis: z re
tributiōis. Ad q̄ qnq3 pnt re
duci oia q̄ ꝯsiderant in sacra
scriptura seu i substātia fidei
q2 infra diuinā ꝑfectiōe3 cō
ꝓhēdunt attributa diuie es
sentie: ꝑsonaꝝ emanatiōes: z

ꝑsonaꝝ ꝓꝓetates in opib9 cō
dictiōis ꝯphendunt creatio
creaturaꝝ distictio: z distin
ctoꝝ ordinatio. Itē i opib9 re
stauratiōis: ēt multa opa ꝯp
hendunt. q2 figurata fuit in
veteris legis: z in sacramen
toꝝ veteꝝ institutiōe. initia
ta filij dei icarnatiōe ꝓmota
in noue legis datiōe. ꝯpleta i
xpi passiōe. paucis hoib9 ma
nifestata i resurrectiōe. z ali
qbus angelis in ascēsione: z
toti mūdo in euāgelij ꝑ disci
pulos p̄dicatiōe. q2 vt dicit
ps. In oēm terrā exi. zc. In
opib9 ēt scificatiōis itelligo
vtutū ifusionē: z sacramēto
rū noue legis salutiferā susce
ptionē. In opib9 ēt retribu
tiōis ꝯtinet tāq3 pria extre
mi iudicij examinatio. Cōti
net ēt ibi reproboꝝ dānatio.
S3 p̄ncipalr electoꝝ glorifi
catio z sic ōnsu3 est quomodo
oia q̄ ꝯsiderāt in sacra scri
ptura: seu q̄ considerat ipa fi
des. aut spectāt ad di intrin
secā ꝑfectiōe3. aut ad reful
gētiā sue ꝑfectiōis ꝑ multi
plicē ei9 opationē: q2 ꝑ q̄ndā
appropriationē potētia ma
xime relucet in creatiōe: sapi
entia in administratiōe: mi

sericordia i restauratōe ⁊ sanctificatiōe. Justicia in reproboꝝ damnatiōe: ⁊ bonitatis affluētia in electoꝝ glorificatiōe. Et sic pꝫ p̄ria rō. ¶ Secūdo ēt ꝓbo rōne v̄tualitat̄. ꝙ fides egredit̄ a deo tanq̄ a subiecto. ⁊ formo sic rōne. Certū ē fꝫ ph̄z q̄rto Meth. ꝙ tota scia v̄tual'r ē i suis p̄ncipijs. Sꝫ articuli q sūt q̄dā res sup̄nāles sūt q̄dā p̄ncipia t̄p̄i⁹ fidei. ḡ tota fides v̄tual'r est in articulis. Illō ḡ qd̄ est subm articuloꝝ. ē subm hui⁹ sciētie. vꝫ fidei. sꝫ de⁹ ē subm oiuꝫ articuloꝝ fidei. qd̄ pꝫ: q: si de singulis articulis formes enūciatiōes: de⁹ ē subm in q̄libet illaꝝ v̄bi grā. Si d̄ p̄io articulo q ē. credo i deū pa. o. ⁊c̄. formes enūciatiōnē. de⁹ erit subm in ea dicendo. Deus ē p̄i oipotens creator celi ⁊ terre. Sil'r si de secūdo arti. q ē: Et in Jesū xp̄z fi. e. v. do. n. Si fiat enunciatio. de⁹ erit subm in ea. dicendo. Deus ē fili⁹ ⁊c̄. Ex quo pꝫ ꝙ de⁹ est subiectū in sciētia fidei. he rōnes cū sil'itudine eliciunt̄ ex dictis Ricar. i ꝓhemio p̄. sen. q̄stio. 6. p totū. Que oia ꝯfirmat Tho. scd̄a scd̄e. questio. p̄ia. ar. j. in corpore. q. Ubi ꝓbat ꝙ p̄ma veritas increata q̄ de⁹ ē simpl'r est obiectū fidei seu obiectuꝫ vide ibi si vis. Cū q̄ ꝯcordās Dyo. 7. c. de diui. no. dicit ꝙ fides est circa simplicē ⁊ semp existētē v̄itatē. Fac igit̄ ex oib⁹ p̄missis tale corrolariū. Cū qlibet sciētia dicat̄ nobilior respectu nobilioris subiecti: ⁊ de⁹ sit subiectum sacre scripture seu scis̄sime fidei q̄ subiecto nullū ē nec pōt esse nobili⁹: ꝯcludit̄ necessario ꝙ scia fidei ē nobilior incōparabiliter oib⁹ alijs scijs. ¶ Quarto h̄ idē ꝓbo rōne manifestatiōis. ꝙ fides scis̄sima nobilior ē oib⁹ scijs. Fundamētum rōnis ponit ph̄s p̄mo pier. di. Uoces sūt note ⁊ siḡ earū q̄ sunt i aia passionū. Qd̄ ꝯfirmās dn̄s Matth. 12. ca. di. Ex habūdantia cordis os loq̄t̄. Quo p̄supposito. certū est vt dicit glo. sup v̄ba Luc. 2. c. vꝫ. Et factū ē post triduum inuenerūt eū in tēplo in medio doctoꝝ audiētē illos ⁊ iterrogātē: ⁊ stupebāt oēs q audiebāt eū sup prudētia ⁊ r̄nsis ei⁹ h̄ ibi. ꝙ tūc xp̄s nō docebat suos auditores sciaꝫ

nālē & acqsitā: sʒ simpl'r res supnāles q ptinēt ad vtutē fi dei. Sil'r Matth.8.c. Docēs populū simpl'r cōmendabat ei fidē di. Amē qppe dico vobis si habueritis fidē sicut granū sinapis: & dicetis monti huic trāsi hinc trāsibit: & nihil erit impossibile bnti fidē. Sil'r Matth. vltio.c. pdicabat apostolis di. Qui crediderit & baptiçat⁹ fuerit saluus erit. Qui vo nō crediderit ɔdēnabit. Sil'r trāscurre euāgelia: & in plurib⁹ locis repies q xps nūq̄ docuit populū aliquā sciētiā acqsitā: immo pluries reprobauit eā bñtes. Oppositū est de fide. quā simul edocuit & etiā eam bñtes miro mō ɔmēdauit. sicut pʒ de Centuriōe. q vt habet Mat.8.c. cū dixisset. Dñe puer meus iacet in domo paliticus: & cū xps rñdisset: ego veniā & curabo eum. Subiecit cēturio. Dñe nō sum dignus &c. Et ibidē seqt. Audiēs āt Jesus mirat⁹ est: & seqntib⁹ se dixit. Amē dico vobis nō inueni tātā fidē in israel: qb⁹ premissis ɔcludit. q cū xps docuerit veritatē fidei & non aliq̄ aliā sciētiā. manifestuʒ est q ēt ipse in corde suo maiorē hēbat cōplacētiā de virtute fidei. q̄ʒ de aliq̄ scientia. Nā si nobilior fuissʒ scia acqsita q̄ʒ fides. nulli dubiū ē qn xps p prius doceret scientiā quā fidē. & precipue cū xps sicut tradunt theologi in.3. in oībus actibus suis psertim a superiori parte rōnis pcedentibus, semp preelegerit nobiliores meliores pfectiores atq̄ʒ excellētiores. Ex qbus oībus claret manifeste q necesse est ex hac rōe ɔcludere: sanctissimā fidē oib⁹ sciētijs eē nobiliorē. Et ɔfirmat ista rō sic. Nā psupposito q xps docuerit populū sanctissimā fidem. g sic. Quāto doctor alicuius sciētie ē maioris veritatis nobilitatis & excellētie certū ē q tāto ēt illa scia magis extimat & nobilior iudicat. Quod sic pʒ. Nam magis extimat i grāmatica sciētia prisciani q̄ʒ cuiuslibʒ alterius grāmati. Similiter i rethorica magis extimat oratio ipsius Tulij q̄ʒ oratio cuiuslibet oratoris. Jn nālibus vero ac logicalibus qd dicā? Nūqd adherebimus Anaxagore? Nūqd socrati? Nūqd

Platoni? Certe nō. Sed cui? Certe ipsi soli Aristoteli oium phoꝝ pncipi. Et quare sic di cis rn̄deo. q pp eius magnaȝ veritatē: auctoritatē: ⁊ excel lētiā quā habuit in pfectiōe illius sciētie de cuius magna pfectiōe loquit Cōmentator sup. 3. de aia dicēs. Credit q iste hō vȝ Aristoteles fuit re gula in nā: ⁊ ē exēplar qđ nā inuenit ad demonstrandū vl timā pfectionē in sciētia toti us nāe. Idem quoqȝ cōmēta tor sup. j. Politicoꝝ đ eiusdē pfectiōe ait. Nomē auctoris huius libri fuit Aristo. filius Nicomatij sapiētissim⁹ gre coꝝ: qui sciētiā inuenit ⁊ cō pleuit. Inuenit: q2 qcqd scri ptū est ab antiqs in sciētijs: nō est dignum q sit ei ps sciē tie sue vel pncipium cōpleuit q2 nullus coꝝ q secuti sūt eū vsqȝ ad hꝰ tp̄s aliqd addidit: nec inuenit in dictis eius er rorē: Talē aūt virtutē esse in vno indiuiduo: miraculosum ⁊ extraneū existit. Et q2 hec dispō in isto hoie fuit qd di gnius: dȝ dici hō diuinus po tius q̄ȝ hūanus. hec ibi. His pmissis peto a te o fides san ctissima quē habuisti docto rē. Certe nō priscianū: nō Ciceronē: nō virgiliū: nō So cratem: nō Platonē: nō deni qȝ Aristo. seu aliquē poetarū vel phoꝝ. Sed quē ergo? Cla mans. Rn̄deo. Certe habuisti filiū patris eterni. Filiuȝ dei oipotētis icarnatū: seu sapiē tiam patris increatā ⁊ huma natā cuius noticia est nuda ⁊ apta: dicēte aplo ad Hebre. 4. Oīa nuda sunt ⁊ apta ocu lis eius. qui insup nō tm̄ spā liter i auctoritate dicēdi oēs sil' phos superauit: sȝ et sil' to tum mundum fecit in doctri na sua q̄ȝ plurimum admirari Nā ois turba eius doctrinā audiēs: sicut legit Joānis. 7. de ipso dicebat. Nunq̄ȝ locu tus ē sic hō in israel. Nec mi ruȝ: q2 cū lingua illa bn̄dicta cum trinitate eēt vnita. pro ferebat doctrinā suā nō cum auctoritatem hois simplr̄ si cut fecerūt oēs alij phi. Sȝ cum auctoritate totius trini tatis: que supat in dignitate auctoritatē oium creaturaꝝ. pp qđ merito bene cōcludit. q ratione manifestatiōis ex quo xp̄s manifestauit in mū do: ⁊ docuit scientiam fidei ⁊ non aliam scientiam. q fides

superat nobilitatē oīuʒ sciē-
tiarum. ¶ Sexto ēt ꝓbo rōe
certificatiōis: ꝙ fides sanctis-
sima superat nobilitatē oīuʒ
scientiarū. Fundamentū rōis
ponit phs. j. ḋ aia. ꝛ. 8. Tho.
di. scia vna q̄ȝto certiori ḋmō-
stratōe ꝛ mō ꝓcedit altera tā-
to nobilior est illa. Et sic illa
sciētia q̄ ꝓcedit ex demōstra-
tiōe. pp̄ qd id est p̄ cām nobi-
lior ē demōstratiōe q̄ ꝓcedit.
hoc mō loquit̄ Cōmētator. 2.
Meth. di. Demonstrationes
mathematice sūt in prio gra
du certitudinis: eo ꝙ ꝓcedūt
ex pncipijs certiorib⁹ nobis
ꝛ firmiorib⁹. Sȝ clari⁹ pȝ h
regula per hoc exemplum.
Nā certior eēt cognitio ḋ aia
seu scientia si eēntialiter vide
retur: q̄ȝ ꝙ cognoscat̄ simplr
p̄ signa ꝛ effectus sui corpis.
Quo p̄suppositio. certū est ꝙ
hac rōne fides est certior om-
ni scientia: ꝛ p̄ ꝯñs nobilior.
Et ꝙ hoc verū sit dupľr ꝓbat̄
Primo vnica auctoritate.
Secundo vnica rōe. ¶ Pri-
mo ꝓbat̄ vnica auctoritate.
vȝ Aug. lib. de fide ad Petrū
dicens. Nihil est certius hei
sua fide. ¶ Scḋo ꝓbat̄ rōne
quā ponit Bonauē. in. 3. dist.
23. ar. j. q. 4. Sȝ p̄ fundamē-
to rōnis accipe dictum Pau
li prime ad Thessa. 2. di. Cuȝ
accepistis a nobis verbū au-
ditus. s. p̄ fidē accepistis illḋ
non vt verbū hoium: sed sicut
verbū dei. Quo p̄suppositio:
illud q̄ḋ cognoscit̄. certum ē
ꝙ cognoscit̄ certius in lumiē
veritatis p̄me q̄ȝ illud qḋ co
gnoscit̄ in lumine veritatis
create: sed fides cognoscit̄ in
lumine veritatis p̄me: ꝛ scia
cognoscitur in lumine verita
tis create dicēte pho. 7. Me
tha. 3. de aia. primo Phisi. ꝛ
libro de sensu ꝛ sensato. Scia
inquit in oib⁹ fit p̄ minus no
ta ƒm nām. i. p̄ sensibilia. Et
Cōmētator. xj. Methaphisi.
ait. Scientia dei causat res
Sed scientia nostra cāta ē a
rebus: ꝛ per consequēs pȝ ꝙ
certior est scientia fidei q̄ȝ oīs
alia scientia. vel forma sic rō
nem ƒm Alex. in tertia parte
summe. in tractatu de fide. in
q. An fides sit certior scientia
vbi sic dicit. Certius est qḋ
scitur testimonio spiritussan-
cti. q̄ȝ quod scitur testimonio
creature. sed quod scit̄ p̄ fidē
scitur testimonio spiritussan-
cti. Roma. 8. ca. Ipse spirit⁹

reddit testimoniũ spũi nostro ꝙ sumus filij dei. ꝛ qđ scitur alijs scientijs: scif testimõio creature:ergo ꝯcludif vt prius. vz ꝙ fides est certior oib⁹ scientijs. ꝛ per ꝯñs supat nobilitatẽ seu excellentiã ꝛ dignitatem oium aliaꝝ sciẽtiarum ꝙ si obijceres. vz ꝙ scia fidei nõ est certior ol alia scia arguendo sic. Certitudo ptinet ad dignitatem scie dicente pħo in fine posterioꝝ. ꝛ.6. etbi. Sciẽtia ingt est hitus ꝯclusiõis demõstrate. Sz certuz est ꝙ aliq̃ sciẽtie sunt certiores fide: ꝑut sunt Methaphysice:q: de ipsaꝝ ꝑ̃ncipijs nullatenus põt dubitari:ꝙ̃ ꝑ consequens tales sciẽtie sunt nobiliores ipsa fide. Ad hoc respondeo secundum Ricar. in prohemio primi señ. q.5. ꝙ fides nobilior ẽ alijs scientijs simplr̃.i.in nã sua: ꝗ̃uis alique alie certiores sint fm qd.s.ꝑ cõparationẽ ad debilitatem intellectus nr̃i: q: vt dr̃.2.metha. Sicut se hz oculus noctue:ad lumẽ solis: sic se hz intellectus nr̃ ad ea que manifestissima sunt in nã. Et iõ accipe h̄ fundamẽtũ pħi. j.phisi. dicẽt. Nihil ꝓhibet aliqd eẽ simplr̃ notius: min⁹ tñ notuz quo ad nos. Et ẽt.j. physi.dicit. Certitudo in tm̃ q̃rẽda est inquãtũ recipit de nã rei. Et.j.ethi.ait. Certitudinẽ nõ oz in oib⁹ silr̃ expetere:sed in singulis fm suã nãz ꝛ in tm̃ q̃tũ est ꝓpriũ doctrine. Quibus ꝑ̃missis pz:ꝙ certitudo q̃ ẽ simplr̃ reddit sciẽtiam nobiliorez: q̃z certitudo que est fm qd:hoc est quo ad nos:Et ꝑ ꝯñs fides ẽ nobilior omni alia scieutia. Et nota: ꝙ quamuis aliqua scientia habeat principia certiora fz quid ipsa fide:tamen hoc nõ est ꝯ̃ nobilitatẽ scie fidei: sed magis est ꝑ ea:q: rõne altitudinis materie:de qua ẽ: nr̃az trãscẽdit cognitionẽ nãlẽ. Et iõ pħs.2.Metha.dicit. Ea q̃ maxime sunt sensibilia q̃tuz est ex pte sui:nobis sunt modicuz intelligibilia. Auicẽna ẽt 6.nãliũ:lib.5.c.5. Res inquit subtilissimas nõ põt aliqñ intellectus apprehẽdere: q: excedũt eũ. Et sic pz rñsio ad argumẽtũ in oppositũ. Cui argumento egregie rñdet dñs Bona.in.3.di.23.ar.j.q.4.in solu.vlti.arg.vbi dicit ad argumentum:vz ꝙ q̃to scia est

certior: tanto est nobilior &c. Dicendum est quod istud non habet veritatem. Nam scientia fidei seu diuina est certior scientia metha. Et quamuis appareat oppositum hoc est propter defectum ex parte intelligentis: vnde illa que sunt certissima: in se simpliciter cognoscuntur aliquando dubia: et tamen illa cognitio minus certa: magis est nobilis et perfecta: quoniam est de re nobiliori. melius est. n. vel modicum quid de deo scire: quam omnium celestium similiter et terrestrium certam noticiam habere. Bona. Ex predictis omnibus patet expresse ratione certificationis: quod cum scientia fidei certior sit omni alia scientia. per consequens et nobilior esse iudicatur. ¶ Septimo et vltimo et probo ratione acquisitionis. s. melioris finis. quod. s. fides sanctissima superat nobilitatem omnium scientiarum. Fundamentum rationis ponit philosophus 2. physi. et. 3. topi. di. Cuius finis melior ipsum quoque melius patet hec regula. Nam cum melior sit sanitas anime: quam sanitas corporis sequitur quod melius fuit consilium quo anima sanata est: quam consilium vel medicina: quo mediante corpus recipit sanitatem. Quo presupposito. certum est secundum philosophum 2. metha. quod scientiarum quedam sunt speculatiue: quedam practice: sed finis scientie speculatiue est veritas. finis vero practice est actio: seu opus. Scientiarum autem speculatiuarum nobilitas attenditur penes nobilius obiectum et subiectum: vel circa certiorem modum procedendi: atque his duobus modis scientia fidei: sicut est theologia excedit omnes alias scientias: sicut supra dictum est. Practicarum autem nobilitas secundum philosophum. j. ethi. c. j. Attenditur penes nobiliorem et potentiorem finem: quia quanto dignior et potior est finis: alicuius artis practice: tanto ipsa ars dignior est. His premissis finem cuiuslibet artis et etiam fidei attendamus: vt videamus quis sit melior: et per consequens nobilior. Et certum est quod artis cerdonum finis est reipu. de sotularibus prouidere sutorum de vestibus: barbitonsorum de tonsura: mercatorum de mercibus: medicorum de corporum sanitate. armigerorum finis est a latronibus rapinis et ab hostibus ciuitatem defensare. Finis denique principum ac omnium legum ciuilium est in pace temporali conseruare statum suum. sed certe hec

am distinctionē: vz. scd'az ponit Bona. in. 3. di. 23. ar. j. q. 4. dicēs. Cū querit an fides sit certior q̄ scia. Rndeo dicē do. q̄ cū cōparam⁹ certitudinē fidei ad certitudinē sciētie: pōt intelligi dupl'r. nam vno mō: scia pōt dici aperta z certa visio dei in pria: z istō mō nō ē qō: nec du... quin scia isto mō precellat in certitudine ipsam fidē: sicut gl'ia pcellit grām: z status patrie stati vie. Alio mō dr̄ sciētia cognitio: quā quis habet in via: z ista potest esse duplex. Aut respectu illoꝝ respectu quoꝝ est fides. Aut respectu alioꝝ cognoscibilium. Si respectu illoꝝ respectu quorū ē fides: sic simplicit' loquēdo certior ē fides q̄ scia. Unde si aliqs phoꝝ cognoscit aliquē articuloꝝ rōcinatiue: vt pote deū eē creatorē: vel deū eē remuneratorē nūq̄ ita certitudinal'r cognouit per suaz sciētiā sicut cognoscit vn⁹ fidelis p suā fidē. Si autem loquemur de scia: s3 q̄ ē cognitio alioꝝ cognoscibiliū: sic q̄damō certior ē fides q̄ sciētia: z quodāmō econtrario. Est. n. certitudo speculatiōis z ē certitudo adhesiōis: z prima qdē respicit intellectum. Secūda vero respicit affcm ipsuz. Si loquemur de certitudine adhesiōis: sic maior ē certitudo in ipsa fide: quā in habitu alicui⁹ scie: p eo q̄ vera fides magis facit adherere ipsuz credētē vitati credite: q̄ aliq̄ scia alicui rei scire Uidem⁹ eni veros fideles: nec p argumēta: nec p tormenta: nec p mortē: nec p blādimenta inclinari posse vt veritatē quā credūt saltē oretenus negēt. Qd nemo sciēs sane mētis facceret: p aliquo quod cognoscit nisi inq̄tū doctrina fidei dictat nō eē mētiendū. Stultus ēt eēt geometer: q p q̄tūcūq3 certa cōclusione geometrie auderet subir' mortē. Un̄ verus fidelis ēt si sciret totā sciaz phicam. mallet totā illā sciam pdere: q̄ vnū solū articulū ignorare: adeo adhereret veritati credite. De certitudie igr̄ adhesiōis veꝝ ē fidē eē certiorē scia phica: z hec certitudo respicit veritatē z doctrinā s'm pietatez. Si āt loquamur de certitudine speculationis: que qdē respicit ipsum intellectum z

nudā veritatē: sic ꝓcedi pōt: ꝙ est maior certitudo in aliq̄ scia q̄ȝ in fide: pro eo ꝙ aliqs pōt aliqd ꝑ sciam ita certitudinaliter agnoscere ꝙ nullo mō pōt de eo dubitare nec aliquo mō discredere: nec in corde suo vllo mō ꝯdicere: sic pȝ in cognitione dignitatū ⁊ primoꝝ ꝑncipio. hec Bona. Aliā distinctionē ponit Alex. de ales in ꝑma pte sūme. q. j. ar. 2. di. Cū q̄rit an sacra scriptura ꝑ quā fidē habetur: sit vna aliaꝝ sciaꝝ simpl'r. an sit nobilior illis. R̄ndeo: ꝙ fides seu doctrina sacra dr̄ diuina ⁊ ē nobilior ceteris. ꝙ tripl'r apparet: q: est simpl'r a deo q: est de deo: ⁊ q: ē ꝑductiua ad deū. Et prio ꝯuenit a deo qḋ ⁊ ꝯuenit alijs scientijs: sicut. n. dī. Eccle. j. Ōis sapia a dn̄o deo est. Sȝ tn̄ nō ꝯuēit hoc mō scripturē sacre. Est. n. veꝝ vt veꝝ: ⁊ ē veꝝ vt bonū: vtrūqȝ ē a spū scō. Sȝ cū accipit verū vt bonū. illud bonū: aut ē vt bonū morale: aut vt bonū gratuitū. Si gratuitū sic ē assimilatio ad spm̄ sā ctum q est bōitas. Et iō hmōi acceptio ē a spū scō ꝑ modū ipsius. hinc ē ꝙ antonomatice dr̄: h doctrina edita a spū scō. In alijs vō scientijs speculatiuis est acceptio veri vt veri ⁊ boni vt veri. In practicis aūt moralibus. ⁊ si sit acceptio boni vt boni: nō tn̄ vt boni gratuiti: sȝ moralis. Q: igit simpl'r alie scie habent ꝑ inuestigationē humanā: h vō simpl'r ꝑ infusionē ⁊ reuelationē diuinā. vt dī. 2. eth. 3. c. Hinc ē ꝙ hec ē nobilior illis. ¶ Scd̄o ēt ista scia dr̄ eē de deo ⁊ non sic alie scie: veluti pria ph'ia: q: nō agūt de deo ꝓm misteriū trinitatis: vel ꝓȝ sacr̄ȝ hūane repatōis. ¶ Et insup est ꝑductiua ad deuȝ ꝑ principia amoris ⁊ timoris. Qḋ nō ꝯuenit alicui ex alijs sciētijs. Et iō Jo. 20. c. dicit. Hec. n. scripta sūt vt credatis: q: xp̄s ē filius dei: ⁊ vt credētes vitā eternam hēatis. ⁊ alibi de hac scia dī. Nosce te ꝯsūmata iusticia est: ⁊ scire iusticiā tuā ⁊ veritatē: radix est imortalitatis. Et Aug. 5. li. ꝯfes. ait. Infelix hō ē qui oia alia scit: te vō nescit: btūs āt q te scit: ēt si cetera nesciat: q vō ⁊ te ⁊ illa nouit. nō ꝑꝑ illa beatior: sȝ ꝑꝑ te solū btūs erit hec ille. Propterea Hiero.

dicit. Discam⁹ i terris ea: q̊ꝝ scia i eternū pseueret i celis. h Alex. q̄si v̇bal'r. Ex p̄dictis igit̄ trib⁹ distinctōib⁹ p3: q̄l'r scissima fides ē nobilioꝛ: ⁊ excellētioꝛ ceteris oīb⁹ alijs scientijs. ¶ Quarto deniq3 p̱bo effectib⁹. q̄. s. fides seu scia fidei: real'r supat in dignitate oēs alias sciās. Sicut. n. hētur libro de causis. ⁊ expientia h idē demōstrat: claꝝ ē q̄ ex effectib⁹ cōiter cās cognoscim⁹ ⁊ vbicūq3 effect⁹ sunt fortiores vel nobiliores: arguūt ēt suas cās foꝛe nobilioꝛes ⁊ foꝛtioꝛes. Ex duplici igit̄ effectu p3: fidē seu sciam fidei ceteris sciētijs eē nobiliorē. Et p̄io ex effectu adhesionis. Scd̊o ex effectu p̱ductiōis. ¶ Et p̄mo ex effectu adhesiōis. nā fides facit magis adherer̄ suū subiectū p̱pꝛio obiecto q̄3 aliq̄ alia scia. Q̊ð p3: q: nullus p̱ ista ꝯclusiōe scia vel demōstratiōe: v3. Triāgul⁹ h3 tres angulos. vel p̱ ista oē totum mai⁹ ē sua pte: vellet se moꝛti exponere. Ecōtra v̇o p̱ hac cōclusione fidei: seu argumento xp̄s moꝛtuus ē: seu crucifixus ⁊ inūerabiles posuerūt ⁊ mille ponerēt vitā. Sicut facere voluit btūs pr̄ nr̄ Frācisc⁹ q̄ erās vltra ptes marinas an soldanū: voluit igredi copiosum ignē p̱ xp̄i fide: si credere vellet i xp̄3. Q̊ð tñ facere noluerūt ifideles soldāi seu machometi: q̄ reputabāt̄ sāctiores f3 eoꝝ legē. h claruit i infinitis martyribus. Ex q̊ igit̄ scia fidei seu fides facit foꝛti⁹ adherere suo obiecto: q̄3 ceter̄ oēs alie scie: ꝯcludit̄ necio q̄ fides ē certioꝛ nobilioꝛ ⁊ excellētioꝛ oīb⁹ alijs scijs. ¶ S⁹ h idē p3 ex effectu p̱ductiōis seu supatōis. Nō fides p̱ducit ad deū: q̊ð nō facit aliq̄ alia scia: ⁊ p̱ ꝯñs nobilioꝛ ē: ⁊ vltra h potētioꝛ ē foꝛtioꝛ ⁊ efficacioꝛ ad supandū ⁊ ꝯuincēdum oēs al's scias q̄3 ecōuerso. Q̊ð bñ claruit i btā v̇gine Katherina Costi regis filia: q̄ cū eēt corā Marētio iperatoꝛe i alexādria. ⁊ ibidē adeēnt. 50. viri seu pħi doctissimi q̄ ex ipio Marētij aduenerāt: vt dispu tarēt cū ea. fauēte diuia gr̄a cūv̇tute scie ifuse: seu sacratissime fid̄i. ip̄a v̇go scissima oēs d̄uicit ⁊ supauit: adeo q̄ fidei scis. se s̄biecerūt ⁊ p̱ ea. xp̄i fid̄ oēs. 50. marty. p̱ ignē susceprūt q̊ð neq̄q̄3 fecissēt nisi fidē seu

ſcia fidei: oĩ eoꝝ ſciā ⁊ ſapiā: nobilioꝛ:potẽtioꝛ atq͡ʒ efficatioꝛ extitiſſ͡ʒ. O igr̃ fides amabilis:o fides incoꝛruptibilis. o fides ſuꝑ oĩa deſiderabilis: q̃ꝫta eſt dignitas ⁊ excellẽtia tua. Tu eniʒ ſic mãifeſtãt auctoꝛitates.Declarãt rõnes: ꝓbãt diſtinctões: ⁊ ꝯcludũt effectus.certe p̃cellis in dignitate:efficacia:atq͡ʒ excellẽtia oẽm ſimul ſciaʒ. vʒ ſciaʒ grãmatice ſciaʒ rethoꝛice: ſciam logice:ſciam arithmetrice: ⁊ geometrie.ſciaʒ iuris ciuilis ⁊ canonici: ⁊ poſtremo ſciam ipſi⁹ aſtrologie:totiuſq͡ʒ nãlis phĩe.Ex p̃dictis igiᷣ oĩb⁹ pʒ ſexta nobilitas de q̃nta excellẽtia ſacratiſſime fidei : q̃ dr̃ nobilitas ſuperatiua.Quã ſi dei v̄tutẽ ⁊ nobilitatẽ : nobis ꝯcedẽ digneᷣ auctoꝛ oĩs ſapiẽ de⁹: ⁊ largitoꝛ ipſi⁹ fidei dñs nr̃ Jhs xp̃s q cũ p̄re ⁊ ſpũ ſãcto:viuit ⁊ regnat de⁹ ꝑ infinita ſecula ſeculoꝛum. Amen.

¶ Feria ſc̃da p⁹ ſc̃daʒ dñicã q̃drageſime. Iteꝝ d̃.5.excellẽtia.vʒ nobilitate ipi⁹ſacratiſſime fidei.

In peccato veſtro moꝛiemini. Scribunᷣ hec verba Jo.8.c.⁊ in euãgelio occurẽt ̄ ferie. poſt ſacri euãgelij lr̃alẽ ⁊ ſpũalez expoſitionẽ dilectiſſimi ciues Ex quo vt claruit in ſmõe p̄cedẽti:hũiſmõi declarationez ſexte nobilitatis de q̃nta excellentia ſacratiſſime fidei:q̃ dicta fuit nobilitas ſupatiua in qua mõſtratũ fuit q̃lr̃ ipa fides bñdicta ſupat oẽm ſciaʒ acq̃ſitã in dignitate ⁊ excellẽtia:hẽo vobis p̄nti die ſingulariᷣ declarare ſeptimã ipſi⁹ ſacratiſſime fidei nobilitatẽ: q̃ vtiq͡ʒ erit valde vtilis ſalutifera:atq͡ʒ gratioſa:cuius nobilitatis d̃claratio talis erit.

¶ De ſeptima nobilitate ſanctiſſime fidei:que dicitur nobilitas adoꝛatiua.

SEptima igr̃ nobilitas ſacratiſſime fidei i oꝛdine d̃clarãda:dĩ nobilitas adoꝛatiua.Ultra eniʒ ſup̄dictas nobilitates: fides ſciſſima h̃ ẽt p̄uilegio ſingulariter gaudet:qm̄ facit deũ ⁊ creatoꝛẽ noſtruʒ ꝑut oĩs rõ perſuadetveraciter adoꝛare. Qm̄ igiᷣ repitur magna perſonarũ multitudo: q̃ in humilitate diuini cult⁹ dedignaᷣ ſe velle exercere: qd̃ vtiq͡ʒ ac-

cidit: vel ppter carnalē volu ptatē: vel ppter mūdanā cu piditatē: vel ppter crassā & malitiosā ignorātiā: arrogā tiā: atqꝫ supbiā: q̄ general ia pctā ad hāc reprobatā cecita tē hoiem rōnalē inducūt: vt sui oblit⁹ creatoris mīme cō uenicꝫ ei videat̄ se diuine ma iestati velle subiugare: vt a ta li maligna peruersitate habe ant se retrahere: & ad diuinū cultū se veraciter ꝯuertere: p̄ cipue cum lex nr̄a ceteris ve racior sit: & forti⁹ obliget vnū quēqꝫ xp̄ianū. Decreui ppte rea de diuino cultu: seu de di uina adoratiōe p̄dicare: q: mi hi vr̄ maxie necessariū. mūdo & fidelibus xp̄i publicar̄. qua liter vnusqsqꝫ dēat & deū co lere: & creatorē suū adorare. Qd̄ vt clari⁹ quisqꝫ itelligat circa diuinum cultū & diuinā adoratiōnē septē contēplatio nes annotabimus. ¶ Prima dr̄ contēplatio Specificatio nis. ¶ Scd̄a dr̄ contēplatio Diffinitiōis. ¶ Tertia dicit̄ cōtemplatio Obligationis. ¶ Quarta dicit̄ cōtempla tio Modificationis. ¶ Qui ta dicitur contemplatio Lo cationis. ¶ Sexta dicit̄ con templatio Associationis. ¶ Septima dr̄ cōtemplatio Oppositionis.

¶ De septem cōtemplationi bus diuini cultus: seu diuine adorationis. & p̄io de prima que dicitur cōtemplatio spe cificationis.

Prima igitur cōtēpla tio de diuino cultu: seu de adoratione ad deum facienda: dr̄ Specifica tionis. Pro cuius ꝯtempla tionis declaratione occurrit mihi snia bti Thome dicētis sup illa verba phi. 2. Meth. Scire. n. cōtingit donec veni tur ad spēm spālissimam. In tellect⁹ inqt nō p̄ficit̄ simplr̄ de cognitione obiecti in genē & in vl'i. sꝫ oꝫ q̄ p̄ficiat̄ de co gnitione in spē & in p̄ticulari Que snia exemplis declarat̄ Nam posito q̄ Petrus sit re motissimus a potētia visiua. certū est q̄ intellect⁹ eū sim pliciter cognoscit: vt ens qd̄ dam in genere: & ideo cū non discernat qd est petr⁹ in spē: nō delectatur: nec perficit̄: sꝫ magis ꝯtristat̄. Et ē in motu ad sciendū: q vtiqꝫ ē q̄dā ꝑua tio getis. Si āt ex approxia tione intellectus cognoscit.

petrū in spe: tunc sume gaudet: pficit ꝛ delectatur. Silr vt tradūt theologi in. 4. dist. 49. Cognitio btitudinis inq̃tū est qdā stat⁹: vt dicit Boeti⁹ prosa. 2. 3. li. Oiuz bono: ū aggregatione pfectus: nō pficit simplr intellectuz: qnimo necesse est ad salutē: vt talis btitudo cognoscat in specie pur. s. simplr in dina visione ꝯsistit: ꝛ nō in aliqua alia re. Quibuς declarat: cū triplex possit eē hono: siue adoratio vz dulie. Jpdulie atq3 latrie: videnduz est: quo hono:e: seu ado:atione dcat in spē deus coli. An adoratione dulie. An ipdulie. An latrie: ne ppter hoc intellect⁹ deuz ado:et in genē: ꝛ in vl: s3 silr ꝯt debitū est in specie: ꝛ in pticulari. Accipe tñ p:io qd est dulia qd ipdulia: qdue latria. Dulia vt tradūt theologi in. 3. di. 9. Est quidā hono: q simplr exhibetur rationali creature: ex pticipatione alicuius diuini doni. Jpdulia aūt que est super duliaz: est quidā hono: q exhibetur creature rationali excellēti: pp maio:ē affinitatez ꝛ cōionem ad deū. Latria vero vt dicūt theologi vbi. s. est quidā hono: excellētissimus soli deo debit⁹. ꝛ nulli cōmunicabilis creature. Declaratio igit istaꝝ triū diffinitionū ponet successiue inferius in suis locis. His p:emissis cōclusionaliter dico ꝛ diffinitiue: ꝙ sol⁹ hono: latrie: q est excellētissim⁹ sup hono:ē dulie ꝛ ypdulie: deb3 dō simplr exhiberi. Et ꝙ de⁹ vt veracit ado:et: debeat ado:ari latria ꝛ nō dulia: vl ypdulia. triplr pbo. P:imo auctibuς. Secūdo rationib⁹. Tertio exēplis. ¶ P:imo pbo auctib⁹. Naz glo. sup verba Matth. 4. Dñm deum tuum ado:abis ꝛc̃. ait. Latria est hono: ꝛ cultus soli deo debit⁹: super duliā ꝛ ypduliaz: ppter summā eius excellentiam. Et Augu. ibidē dicit. Latria est quedā seruituς interio: ꝛ exterio: excellentissima: soli deo debita: ꝛ incōmunicabilis omni creatura. Ex qbus auctib⁹ patet: qualiter de⁹ a rationali creatura: solo hono:e latrie ado:ari debet. ¶ Secūdo hoc idē pbo triplici rōne. P:io ratione Superationis. Secūdo ratione Argumentatiōis. Tertio ratione Justificatio.

nis. ¶ Primo pbo ratione superationis. q deus simplr debet honorari honore excellentissimo latrie: super omnē rationalem creaturā. Fundamētū rationis ponit phs q̄rto Ethicoꝝ. di. Honor est exhibitio reuerentie in testimoniū alicui⁹ virtutis. Patet hec regula. Nam videmus p experientiam: q si aliquis est virtuosus bonus ꝛ sapiens: cōmuniter honoratur. ꝛ reuerētur. Quo presupposito certum est fm phm. 5. Thop. q si simplr aliqd ē: simplr etiā intelligit: ꝛ diligit: si aūt est magis: si āt ē maxie ergo maxime. qd pꝫ. nā si vicario epi: q simplr habꝫ illā dignitatē debet honor: ergo epo debet maior honor: cuꝫ sit maioris auctis ergo pape debet maxim⁹ honor: cū sit maxime auctoritas. Quib⁹ ꝯcessis certū est: q in deo solo est maxima virtus: bonitas: summa potētia: infinita sapientia: optimaq̄ iustitia: clementia ꝛ misericordia: super omnes creaturas: tam rationales: quaꝫ intellectuales ꝛ angelicas. ergo per consequens ei debet maior honor. ꝛ reuerētia exhibe-ri: q̄ simul ceteris oibus sanctis ꝛ rōnabilibus creaturis q̄tūcūq̄ bonis ꝛ virtuosis. Et q i deo solo sit optima bonitas ꝛ nō in aliqua alia creatura: ꝛ per cōsequens optim⁹ ꝛ excellentissimus debeat ei honor: audi Platonem in thimeo dicentem. Deus inqt est summū bonum super omneꝫ substantiam: omnemq̄ naturam: cui cuncta expediunt cū sit plene perfectionis: ꝛ nullius societatis dignus. Et idē ait. Solus deus est infinitus non solum loci exclusione: sed etiam vite proprietate: ꝛ nature omnimoda dignitate ꝛ bonitate. philosophus etiam. 2. Metha. dicit. Deus est principium nobilissimuꝫ optimū ꝛ perfectissimum. Et primo Metha. dicit. Hunc solus deus habet honorem: siue sapientiam: siue methaphisicā. Et ideꝫ in prologo methaphisice ait. Scientia maxime diuina: est maxime honoranda ꝛ quam maxime deus habet dea ē sciaꝝ. Oēs. n. alie scie magis necessarie sunt ea: dignior vero nulla. h ibi. Et auctor in li. de causis dic. Cā prima est optima super omnes

res creatas:nec est magis di nes ipsa. Distinctionē aūt q deus simplr̄ sit q̄ddā bonum optimū: ꝛ non inueniat alia aliq̄ bonitas optima in q̄uis creatura:ponit Bonauen. in scdo.di.3.ptc.2.arti.j.q.j.in cor.q.di. Optimū pōt capi q̄drupl'r. Aut ꝯpabiliter. Aut pfectionaliter. Aut finaliter Aut simpl'r. ¶ Primo modo pōt intelligi adesse optimuꝫ ꝯpabiliter. seu in cōpatione ad totū vniuersuꝫ. Et sic vnū quodqꝫ creatū dꝛ esse bonuꝫ optimū:nā aliqđ puū dꝛ esse optimū respectu maximi: qꝛ maximū accipit decorē a puo. Sicut etiā lapis dꝛ esse optimū in ꝯpatione ad aiam sensitiuā:qꝛ ex tali diuersitate appet bonū optimū in omnibꝰ. Et q̄libet res sic ꝯpata est optia. Sil'r albū dr̄ eē qd optimum in ꝯpatiōe nigri: ꝛ econuerso:qꝛ opposita iux̄ se posita magis elucescunt. Ut dic̄ phs p̄mo Elencoꝝ. ꝛ primo rethorice sue. Sil'r q̄libet creatura dꝛ eē optia inq̄ꝫtū đducit ad cognitiōeꝫ creatoris. Nā inuisibilia dei. vt dr̄ ad Roma.j. Per ea q̄ facta sunt intellecta cōspiciuntur: ꝛ insup q̄libet creatura etiā minima dr̄ eē optima inq̄ꝫtū pcedit simpl'r ab optia cā:dicēte Dio.lib:.de di.no. Optimi est.n.semp optia adducere: Et rō est qꝛ si a sūme calido nō egredit̄ nisi summe calidū: ꝛ a summe frigido nisi summe frigidū: ꝛ a summe dulci ꝛ amaro:nisi sūme dulce ꝛ summe amarū. ꝉg a simili ab optimo bono:seu ab optima cā:nō pōt egredi:nisi optimū bonū seu optimus effectus. Cū igitur oēs creature etiā vilissime ab optia cā que dicta est pcesserint: claꝝ est q necessario oēꝫ creature optime sunt. pp hoc dr̄. Gen̄.j. Uidit deus cuncta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Et phs.j. de celo ꝛ mundo ait. Totum vniuersuꝫ necesse est eē optimū. Et lib.xj. đ aialibꝰ. Nullum inq̄t ens nāle q̄ꝫtūlibet minimū natū est ociose. Unde in oibꝰ minimis est quoddā optimū ꝛ diuinū. ¶ Secundo mō pōt dici aliqd optimū pfectionabiliter. Nam optimū ꝛ pfectū vt dicit̄.5. Meth.est illđ simpl'r cui nō est additio. hoc mō solus deus dr̄ simpl'r esse optimus: ꝛ

nõ aliq̃ creatura: qm̃ nulla ē creatura cui nõ deficiat additio bonitatis: lapis igit̃ h̃ modo nõ dr̃ esse optimus: q2 melior est planta arboris: eo q2 lapis h3 simpl'r eē. planta vo h3 eē sicut lapis. 7 vltra h̃ h3 etiã vitã: seu aiã3 vegetatiuã. Itē plãta hoc mõ non ē optie bona: q2 formica melior est oi plãta arboris q̃tũcq3 nobilissima. q2 formica h3 eē 7 viuere sicut planta: 7 vltra hoc h3 sentire: seu aia3 sensitiuã. Formica insup hoc modo nõ dicet̃ optima: nec etiã aliquod aliud animal q̃tũcunq3 nobile simpl'r habēs aia3 sensitiuã: q2 solus hõ melior est oi aiali sensitiuo. pro eo q̧ h3 esse: viuere: 7 sentire: 7 vltra hoc h3 rõne3: seu ratiocinari qd̃ nõ h3 aliquod aliud aial. Itē hõ hoc mõ dr̃ eē qd optimũ: q2 angelus nãl'r melior ē oi hoie: nõ tm̃ s3 nãm q̃ nõ subicit̃ corpori corruptibili sicut rõnalis aia: s3 insuper s3 vsu3 intellectus p eo q̧ hõ p̃cipue in p̃nti vita: accipit veritatē de rebus successiue: 7 per discursu3 rationis. Angelus econtra capit veritates sine aliquo discursu 7 successiõe. Taceo de gr̃a qm̃ qlibet hõ etiã si nõ p nã3 tñ p gr̃a3 põt esse melior angelo. Insup hoc modo virgo nõ põt dici qd optimu3: qm̃ aia xp̃i est melior ipsa in gr̃a 7 gl'ia. Sil'r aia xp̃i non põt dici optima: qm̃ vt dicit Bonauentura in. 3. di. 14. arti. 1. q. 2. Anima xp̃i nõ est capax vt cõprehēdat totã virtute3 diuinitatis: 7 ex h̃ imp̱fecta est respectu dei. Oppositũ ē de ip̃o deo: in quo cũ nõ possit fieri additio alicuius bonitatis. ɔcludit̃ ex hoc sc̃do mõ deũ simpl'r esse qd optimũ 7 p̱fectũ. ¶ Tertio deniq3 mõ põt dici aliqd optimũ finaliter. i. respectu finis: q2 finis vt dicit p̱hus. 2. phy̆si. h3 rõnem optimi. Et. j. metha. dic̃ Finis ē bonum vniuscuiusq3 rei: 7 vl'r est optimũ in omni nã. Iõ fructus q est finis arboris dicit̃ esse qd optimu3. Hoc. 3. mõ solus deus ē simpliciter optimũ bonũ: pro eo q̧ est finis oiu3 creaturaꝝ: in quantũ oẽs creaturas creauit fine primario ad manifestandũ suã infinitã potentia3 sapiam atq3 clementia3. put tradũt theologi in. 2. dist. j.

Maxime Bonauē. ibidē pte 2.ar.2. Et in.2.di.15. ar.2.q. 1.di.ꝙ ꝛ si ad vsum hoīum ꝛ ad eoꝝ recreationē seu ad eorū adiumētū diuersas creaturas creauit: tn̄ primario fine eas creauit: ꝛ eas fouet ꝑ ↄ̄nsione glie sue: ꝑꝑ qđ Salomon ꝓuer.16. dicit. Uniuersa ꝓpter semetipsuȝ opat⁹ ē de⁹: ꝛ ipse hō ordinaṫ ad finē beatitudinis: q nihil est aliđ nisi ip̄e deuȝ. ¶ Quarto mō pōt dici aliqd optimum simpl'r: ꝛ hoc mō solus deus dr̄ optimū bonū: cū simpl'r non sit: nec esse possit alius deus ꝑter ip̄m. Si igiṫ vt clare ꝓbatuȝ est in solo deo optima bonitas repiṫ: ꝛ nō in aliqua creatura ḡ ꝑ ↄ̄ns ei debetur optīa adoratio: q̄ ↄ̄sistit in latria: ḡ adoratio latrie: ꝛ non dulie: vel hypdulie: simpl'r cō uenit deo: seu creatori: ꝛ non alicui simplici creaturē. ¶ 2⁹ ēt ꝓbo rōne argumētatiōis. ꝙ.s. honor latrie ꝛ nō dulie: vel hypdulie: simpl'r deo dȝ. Fundamētū rōis ponit phs 2.topico.di. Si de quo min⁹ videṫ inesse: nō inest: nec đ q̄ magis. pȝ h regula. Nā si qs nō teneṫ dare. Petro.x. ducatos: a fortiori nec mille dare tenetur. Quo ꝑsupposito: certū ē ꝙ nll'a bōitas ē i creaturis q̄tūcūqȝ nobilibus simpl'r. sȝ ꝑȝ qđ. Nā simpl'r ois bonitaȝ est in solo deo. Qđ si sic est: ḡ ꝑ ↄ̄ns nulli simplici creature: put ē angelis ꝟgini Marie: sanctis: ꝛ aie xp̄i debeṫ honor ꝙ si honor debeṫ creature: in q̄ simpl'r nulla ē bonitas: ḡ debeṫ simpl'r deo in quo ē ois bonitas ꝛ nō in aliq̄ creatura: ꝛ ꝙ ꝑ ↄ̄ns ei soli honor latrie debeaṫ patet. Nam Luc.18. Matth.19. Et Mar.x. cū qdē diceret Saluatori. Magister bone ꝛc̄. Statim saluator q̄si iniuriā di audisset icrepatiue dixit. Quid me dicis bonū? nemo bon⁹ nisi solus de⁹. Qđ vt eliceṫ potui a beato Tho. pria pte sūme.q.6.ar.3. qnqȝ modis intelligi pōt.ꝙ.s. nulla creatura in cōpatiōe dei bona ē ꝛc̄. Primo essentialiter. Scđo vniuersaliter. Tertio incorruptibiliter. Quarto ipeccabiliter. Quinto final'r. Primo solus de⁹ simpl'r dr̄ eē bonus essential'r: q2 eius bonitas nō descēdit ab aliquo: sȝ simpl'r a seipso. Oppositū ē

in creaturis: quarum ois boni-tas ab ipso deo descēdit. Ex-emplū habemus in sole: qui hʒ lucē essentialē a seipso ⁊ a nullo depēdētē nisi a deo im-mediate. Ecōtra vō ois clari-tas lune atqʒ stellarum dpēdet ab ipo sole. 2° deus solus dr̄ eē bon⁹ vl'r. Et rō ē q: vl'r i se cōtinet oēs pfectiōes ⁊ boni-tates: pp qd dixit de⁹ Moy-si Exo. 33. Ondā tibi oē bonū Que vniuersalis bonitas in nulla repit creatura etiā no-bili. ¶ Tertio solus deus dr̄ esse bonus incorruptibiliter. pro eo q deus oino incorru-ptibilis est: ⁊ a nullo pōt cor-rumpi: cū hēat influentiā sue bonitatis a seipso. Oppositū vō est de ceteris oib⁹ creatu-ris: q̄ vtiqʒ fʒ Greg. cito cor-rumpent ⁊ in nihilū tēderēt si p momētū tpis seu instans influentia diuine bonitatis ab eis subtraheret. ¶ Quarto deus solus dr̄ eē bon⁹ impec-cabiliter. Nā ⁊ si angeli oēs seu cetere rōnales creature simpl'r in se considerate: aut peccauerūt: aut saltē i ptāte peccādi fuissent: vel fuerint solus tñ deus ab his duobus simpl'r excludit: p eo q nun-q̄ peccauit: nec vnq̄ poterit nec potuit peccare. ¶ Quin-to deniqʒ modo solus de⁹ di-cit bonus finaliter. Nam cū simul oēs creature sint crea-te ⁊ ordināte ad diuine boni-tatis finē manifestāde seu p-ticipande: pro eo q ipse est fi-nis omnium: tamen deus ip-se non est ordinatus seu sub-iectus ad aliquam creaturā. Si igitur vt patet predictis qnqʒ modis solus creator bo-nus est ⁊ nō aliq̄ alia creatu-ra: concludit necessario: q so-li deo debet honor latrie: ex quo latria psupponit simpl'r aliq̄ bonitatē esse adorandā: ¶ Tertio insup hoc idē pro-bo rōne iustificatiōis. Funda-mētū rōis ponit phs. 5. ethi-ci. Justitia ē hit⁹ cuilibʒ ad bñ viuēdū opportun⁹: fʒ quē nullus eligit ꝯ aliquā male opari. pʒ h regula. Nā vt qs q iust⁹ tenet oi tpe nihil ifer-re prio q̄ prim⁹ damnificet p eo q aliter facere nequaq̄ iustitia: sed iniustitia foret. Quo psupposito: certū est q cult⁹ latrie: seu adoratio: q̄ ē qd excellētissimū: soli deo cō-petit pp suā excellentiam: vt in pma rōne monstratū est.

Quod si sic est: si adoratio latrie attribueretur alicui simplici creature: vtique fieret contra iusticiã pro eo quod vsurparet a deo illud quod sibi simpliciter competit. Sed cũ agere contra iusticiam nulli liceat: ergo adoratio latrie et simpliciter est deo exhibẽda: propter quod Isa. in persona dei loquens c. 41. dicit. Gloriam meã alteri nõ dabo. s. adorationis latrie mihi debite. Ex predictis rõnibus patet: qualiter deus adorãdus est simpliciter cultu latrie: et non dulie vel hyperdulie. ¶ Tertio denique probo exẽplis. quod videlicet solus deus cultu latrie debet adorari. Primũ exẽplũ habemus. Apoc. vlti. de angelo. qui prohibuit ne Joãnes ipsum adoraret Ibi. n. sic dicitur. Cecidi, inquit Joãnes vt adorarẽ ad pedes angeli qui dixit mihi. Uide ne feceris: conseruus. n. tuus sum et fratrũ tuorum. tu vero deũ adora. s. adoratiõe latrie. hec ibi Super que verba querit Tho. in. 3. di. 9. ar. 2. q. 6. Et. 2. 2. q. 84. arti. j. et insuper dñs Bona. in. 3. di. 9. ar. j. q. 5. Cur angelus prohibuit Joãni ne ipsum adoraret: et pariter rñdẽt quod hoc fecit triplici respectu. Primo respectu ostẽsiõis. Secũdo respecu manifestatiõis. Tertio respectu euitatiõis. ¶ Primo prohibuit respectu ostẽsiõis. Nã noluit adorari a Joãne ad ostẽdendũ dignitatẽ magnã ipsius Joannis: qui multis angelis dignior excellẽtior et superior erat et hoc vel simpliciter vel secundum quid: vnde nunquam superiora adorãt inferiora: sed econuerso: et hoc ideo: quia superiora hñt dignitatẽ excedẽtẽ respectu inferiorum. ¶ Secũdo etiam angelus prohibuit se adorari a Joãne respectu manifestatiõis. Quia. n. genus hũanũ exaltatũ est in genere per xp̃m supra nãm angelicã: propter hoc noluit angelus adorari: vt ostẽderet quod magna esset dei gloria in humana nã: et quod maxime exaltata erat hũana nã per cõparationẽ ad ipsm deum. Quãuis aũt angeli in veteri testamento paterentur se ab hominibus dulia adorari: sic habetur Josue. 5. In nouo tñ testamento post glorificationẽ hũane nãe in xp̃o quã vidẽt consedere ad dexteram patris eterni nõ patiuntur illam nãm sibi subijci. ¶ Tertio denique angelus prohibuit se a Joanne adorari respectu euitatiõis: videlicet criminis et erroris. Si. n. angelus permisisset se

adorari: hoc poterat seu posset alicui eē occasio idolatrie qr sub pretextu dulie occasionaliter forsitā latria exhiberet creature. Qd vtiq3 facerē nephas maximū eēt. Et ideo Paulus prime cor. 8. phibet comedere in idolor: qr posset eē occasio: vel in se: vel in alio .s. veneratiōis idoli. ¶ Adde si vis 7 quartū respectu3 sm aliqs. Nā illa phibitio adoratiōis. iō facta fuit Joanni ab angelo: qr fuerat nimis excessiua: potuisset tm̄ tūc sicut 7 nūc adorari angel9 simplr adoratiōe dulie quēadmodū 7 ceteri sancti adorant. Quo exēplo euidenter apparet: q deus solus est adorādus latria ex quo angel9 phibuit se adorari nō tm̄ latria sed 7 dulia. ¶ Scdm exēplu3 habemus Mat. 4. c. vbi legit: q cū demon trāsfiguratus in silitudine3 hois ostēdisset xpo oia regna mundi 7 dixisset: h oia tibi dabo si cadens adoraueris me. stati3 xps vidēs hoc esse iniquissimū 7 ɔ oēm iusticia3 v3 p honor creatoris ipi creature exhiberet statim exprobratiue rndit di. Uade retro sathana. scriptū ē. n. dn̄3 deū tuū adorabis 7 illi soli furies Quo exēplo dat intelligi. q ex quo xps noluit luciferum adorare q tm̄ sm dignitatem nāe ipso xpo nobilior erat intelligit de hūanā nā simplr 7 nō de diuina: dicēte pphā. Minuisti eū paulominus ab angelis 7c. A fortiori nec qsq3 alius sanctus adorari d3: nō dico adoratōe dulie s3 simplr latrie. Si aūt quereretur an peccatum eēt idolatrie: si cultus latrie exhiberet demoni in forma xpi: aut vginis trāsfigurato. Rndit Bonauē. ibi. 3. di. 9. ar. i. q. 6. ar. 9. Et etia3 Alex. de ales. in. 3. pte sum. q. 16. ar. 9. di. q honor latrie pt exhiberi aduersario xpi dupliciter: aut simplr: aut sub conditiōe. Si simpliciter dico q non pōt eē sine pecato. Non offert. n. cultus latrie alteri q3 deo 7 iō est ibi peccatū idolatrie nec excusat qsq3 rōne ignorātie. h3. n. triplex adiutoriū pp qd pōt hmōi errorē deuitare. Primū ē adiutoriū seu remediū pmonitōis sacre scripture: q multotiens docet qlr multi in noie xpi mēdaciter venturi sunt: seu qualiter angelus tenebrar sepi

in angelum lucis se transfigu rat put habet .2. corin. ii. et Mat. 24. dicit. Multi. s. demones venient in noie meo dicentes: ego sum Christus. ¶ Secundum est adiutorium seu remedium orationis: qua debet et tenet ho ad deum recurrere vt cor eius illuminet. Si enim aliquis oraret deum toto corde vt reuelaret ei veritas. deus non permitteret eum decipi. In hoc enim casu intelligit illud Jo. 15. Quicquid petieritis patrem in nomine meo: vz i nomine Jesu q salus iterpretatur: dabit vobis. Qui igit no orat deum no adhibet omne diligentiam qua debet. Et ideo non excusat. ¶ Tertium est adiutorium seu remedium conditionis. Facilime eniz possz quisqz vitare piculum apponendo. s. conditionez hoc mo. Adoro te si tu es christus. Si igit aliquis aduersarium Christi adorat utiqz in idolatria incideret nec ignorantia aliquo mo eum excusaret. precipue cum vti posset tribus remedijs supradictis pptr qd. j. Jo. 4. dr. Nolite credere omni spiritui: sz phate spiritus si ex deo sunt. Si aute qs adoraret sub conditione: hoc potest esse dupliciter. Aut q: illa conditio est apposita actualiter, aut habitualiter. Si actualiter, sic no adorat ipm luciferum: sz magis Christum: q: no stat adoratio nisi stante conditione et ad eum refert adoratio ad quem refertur adorationis iploratio. Si aute illa adoratio sit sub conditione habituali: hoc mo no sufficit ad vitandum peccatum idolatrie respectu hus apparitionis: sufficit tn respectu sacramenti altaris. Nam talis transfiguratio est insolita et no pcipitanter. sz cum pura maturitate debet fieri talis adoratio consecratio vero hostie est consueta: ideo sufficit q adorans habeat in habitu hanc conditionem. s. si consecratio debito mo facta sit: Unde pauci vel nulli fideles i adoratione peccant etiam si hostia no sit consecrata: q: oes accedunt cum conditione ista. Si tame aliquando accideret casus q demon in forma virginis vel crucifixi se adorandum tibi pberet: consulo q imitaris exemplum cuiusdam sancti patris cui sicut legit in vitis patrum cum diabolus in specie Christi gloriosus apparuisset: vt sic eum adoraret la-

trie adoratiōe. statī ille clau sis oculis dixit derisorie se in hac vita Christū nolle videre nec adorare asserēs se tali visione oio indignū. Qd videns diabol⁹ statī ꝯfusus euanuit Ex pdictis igit auctoritatib⁹ rōnib⁹ atq3 exēplis clarissime patet. qliter de⁹ solo cultu latrie nō dulie vl' ipdulie adorādus ē: cū sit excellētissimus sup oēs creaturas in oi clemētia: sapiētia: iustitia: potētia: atq3 bōitate: hic igitur quisq3 aduertē pōt q3 grauit' peccēt q diabolū in diuersis maleficijs supstitiōib⁹ facturis atq3 incātatiōib⁹ adorāt ppter h ei fidē adhibēdo cu3 tñ quisq3 teneat citi⁹ pmittere mori oēs creaturas q3 eas aliquo maleficio adiuuare. dicēte Augustino. 22. q. 2. c. Faciat inquit homo p tēporali salute hominū qcqd potest. cū autē ad hoc ventū fuerit: vt tali saluti nisi peccādo cōsulare possit: iā se existiet non ampli⁹ habere qd faciat. hec ille Grauissimū insup peccatū incurrūt: q: magis platos ecclesiasticos ₇ tēporales dominos venerant q3 deū: A quo peccato ₇ vitupio nos pserua re digneť de⁹ ipe ₇ dñs Jesus xp̄s q in trinitate pfecta viuit ₇ regnat benedictus in secula seculorum. Amen.

¶ Feria. 3. post dñicā. 2. qdragesime. Item de quinta excellentia: vz de nobilitate ipsius sacratissime fidei.

QVi se humiliat exaltabit. Scribuntur h vba Mat. 23. ₇ in euāgelio pñtis ferie post sacri euāgelij lrālē ₇ spūales expositionem amantissimi ciues: ex quo vt claruit in pcedenti sermone declaraui de diuino cultu ₇ adoratiōe primam contemplationē que dicitur specificationis. In qua monstratū fuit: qlr honor latrie deo simplr debet: ₇ non dulie vel hiperdulie: hēo vobis in presenti sermōe specialiter declarare scdam cōtemplationē: de ipsa latria seu diuina adoratione: que plurimum erit vobis grata atque salutifera. Cuius secunde cōtemplationis declaratio talis erit.

¶ De secunda cōtemplatione diuine adorationis que dicitur ꝯtēplatio diffinitionis.

SEcūda igit̄ contēplatio de diuio cultu seu de adoratōe ad deuz faciēda dr̄ diffinitōis. Ostēso n. ql'r deꝰ dz simpl'r latria adorari. vidēdū ē ad pn̄s qd sit ipsa latria fꝫ suā eēntiā atqꝫ substātiā. Pro cuiꝰ ꝯtēplatio nis clariori declaratiōe tres solū diffinitōes de ipa latria ponemꝰ. Pria ē Augu. 10. de ciui. dei. c. 4. dicētis. Latria inquit grece nihil est aliud ꝙ̄ religio latine. Et ibidē dicit. ꝙ cultus deo debitꝰ quattuor nominibꝰ vocat̄. s. duobus apud grecos: ꝛ duobꝰ apud latinos. Apud grecos dr̄ latria ꝛ theusebia vl'eusebia. i. cultꝰ diuinꝰ ꝛ cultꝰ piꝰ. apō vero latinos latria vocat̄ religio: ꝛ pietas. Ita ꝙ hͣ duo nōia correspōdēt illis duobꝰ licet quodamodo sint in plus ꝙ̄ ad modū ꝯsuetū. Cū queritur igit̄ quid ē latria? simpl'r absolute dico ꝙ idē ē ꝙ religio. Quā religionē Tuliꝰ in pͥma rethorica q̄ ars vetꝰ dr̄ diffinitōis ait. Religio inqt est. q̄ supiori cuidā nē quā diuinā vocāt: cultū cerimoniāqꝫ affert hec ibi. Extēso igit̄ hoc nomine religio. clarꝫ ē: ꝙ communit̄ oēs illi dici possunt religiosi: q deū colunt p cultum interiorē cordis: ꝛ p cerimonias exteriores sui corporis specialiter tamē religiosi dicunt̄: q vitā suā totā deo dedicātes a mūdanis negocijs se abstrahunt. Demonstrato igitur qualit̄ latria ē simpl'r q̄dā religio s. u cultus piꝰ deo exhibitus quoniā vt ait philosophus. 4. Metha. Nomina imponunt̄ rebꝰ fm eorum ꝓprietatē ꝛ significationē. ppter quod ꝛ nomen dicit̄ q̄si notamē. Hinc ē. ꝙ habemus videre quid significet iste terminus religio. Et certū ē fm Jsido. 8. libro suarū ethimologiarꝫ ꝛ etiā August. 10. de ciui. dei ꝙ latria ideo appellata ē religio: quia p eā vni soli deo ꝛ creatori nostro religamus animas nostras ad cultū eius: cū vinculo seruiēdi. Quadruplex igit̄ ē religatio ¶ Pria dr̄ religatio Generalis. ¶ Scda dr̄ religatio specialis. ¶ Tertia dicitur religatio Specialior. Quarta dicit̄ religatio Specialissima. Prima religatio q̄ p religionē aie se religāt ad diuinum cultū ꝛ diuinā seruitutē dici

tur gñalis. Et talis religio seu cult⁹ q̄ ē p̄ncipiū oīuz cō sequētiū exibet deo generaliter in suo p̄ncipio vz in sacramēto baptismi: ī quo initiat̄ oīs xp̄iana religio. Quoniaz in p̄sona cuiuslibz baptizādi cōpater spiritualis se religat deo p̄ abrenūciationē oīuz q̄ possent eē in dei ɔtumeliā di. Abrenūcio sathāe ɂ oīb⁹ pō pis ei⁹. in q̄bus v̄bis ɔmitti tur tripler abrenūciatio: q̄m oīs pōpa reducit̄ ad tria. Et p̄ma ē renūciatio carnalis: q̄ ɔsistit in delectatiōibus corporis. Scd̄a ē renūciatio tēpalis: q̄ ɔsistit in cupiditate ɂ amore tēp̄aliū bonoꝝ. Tertia ē renūciatio spiritualis: q̄ ɔsistit ī sup̄bo appetitu honoꝝ ɂ dignitatū. Et q̄m post ɔmissionē rerū honestaꝝ nulli licet contrafacere, idcirco post sacram̄tū baptismi nūq̄z licitū ē vti aliquo triū predictoꝝ. Proinde Joānes p̄me Jo. 2. dicit̄. Nolite diligere mundū: neq̄z ea que in mūdo sunt: q̄m omne qd̄ in mūdo ē: aut ē ɔcupiscētia carnis: aut ē ɔcupiscētia oculoꝝ: aut est sup̄bia vite. Et sic ex p̄dcis pz p̄ma religatio gñalis. Scd̄a religatio q̄ p̄ religionē ale religant̄ ad diuinū cultū ɂ diuinā seruiturē dicit̄ specialiꝫ Et hec religio ɔuenit specialiter peccatorib⁹ adultis: q cū peccauerint seu deū offenderit in trib⁹ p̄dictis q̄ ɔmiserāt in baptismo: denuo p̄ consensū li. arbi. se religat deo: ɂ hoc mō religio s̄m August. 10. de ciui. dei. dr̄ a religēdo deuz. quē quis p̄ peccatū amiserat. Et in libro de vera religiōne dicit. Religet nos religio vni oipotēti deo. a quo p̄ culpā sep̄ati fuimus. Ut autē talis religatio peccatoris sit vera ɂ iusta tria includit. Primū ē q̄ doleat p̄ ɔtritionem cordis de peccato ɔ̄ deū ppetrato. Dicēte ɔpheta. Sacrificiū deo sp̄ūs ɔtribulat⁹ ɂē Scd̄z ē q̄ post dolorez culpe detestet̄ ɂ ɔtēnat in futuꝝ ɂ semp̄ vsq̄z ad mortē oēz amorē terrenoꝝ bonoꝝ. dicēte seneca. Nemo dign⁹ deo ē nisi q ppter deū cōtēpserit opes Et ɔpheta dic̄. Juraui ɂ statui. cu. vi. iusticie tue. ¶ Tertiū ē vt peccator simpl'r peccatū suū ppter deū sacerdoti ɔfiteat̄. dicēte Ambro. de pe. j. §. Aliꝫ ecōtra. Nō pōt inq̄t

iustificari quis a peccato nisi peccatũ fuerit añ confessus. Et ,ppheta dicit. Dixi cõfite boꝛ iniusticiã meã dño ꝛc. Ad dẽ si vis ꝛ q̈rtũ post pꝛedicta debꝫ peccatoꝛ vitã suã cõmittere deo vt eã dirigat semꝑ i beneplacito voluntatis sue. Pꝛoide Thobias.4.c. Ad hꝰ hoꝛtabaẽ filiũ suũ.di. Omni tꝑe benedic deũ: ꝛ pete ab eo vt uias tuas dirigat ꝛ oia cõsilia tua in ipso ꝑmaneãt.hec ibi. Ex quo igiẽ peccatoꝛ post peccatũ spõte se deo modis p̄dictis religauit: nunq̈ꝫ licet ei postmodũ a p̄dictis se auertere. Quoniã vt diciẽ Luce.9. Nemo mittẽs manũ ad aratrũ Et aspi.re. ap. est regno dei. Ex p̄dictis etiã pꝫ scđa religatio spũalis. ¶ Tertia religatio qua ꝑ latriã.i.ꝑ religionẽ aie se religãt ad diuinũ cultũ ꝛ diuinã seruitutem dr̃ spũalioꝛ. Hac religationeꝫ obseruãt q in spũalibꝰ religionibꝰ se obligãt ꝑ votũ ,ppter deũ ad faciendũ ea que sunt seu ꝑfectõis religiõis. Talis aũt religatio vt sit perfecta tria reqrit. Pꝛimo renunciationẽ actualẽ vel habitualeꝫ oiuꝫ tꝑaliũ bonoꝝ.dicẽte saluatoꝛe Mat.19.c. Si vis ꝑfectus esse: vade ꝛ vẽde oia que hẽs ꝛ da paupibꝰ ꝛ veni sequere me. Et Luc.14. dicebat de necessitate talis abdicatiõis Nisi qs renũciauerit oĩbus q̄ possidet nõ p̄t meꝰ eẽ discipulus. ¶ Scđo requiriẽ q̄ talis hẽat ꝑfectã castitatẽ: ꝛ sui coꝛpoꝛis maceratiõẽ: dicẽte saluatoꝛe Lu.12. Sint lũbi vestri p̄cincti ꝛc. Et apl's ad Ro.13. dicit talibꝰ. Frẽs induimini dñm Jesuꝫ xp̄m ꝛ carnis curã ne feceritꝫ in desiderijs vestris. Et ad Ro.8. ait Frẽs debitoꝛes sumus: non carni vt secunduꝫ carnem viuamus. Si enim secundum carnem vixeritis moꝛiemini si autem spiritu facta carnis moꝛtificaueritis viuetis. hec ibi. ¶ Tertio insuper requiritur q̄ talis hẽat toto tẽpoꝛe vite sue perfectam subiectionem seu obedientiam pꝛelatis suis pꝛopter deum in omnibus abnegando pꝛopꝛiam voluntatem. dicente saluatoꝛe: Mat.16. Qui vult venire post me abneget semetipsum.s.per cõtentũ ,ppꝛie voluntatis: ꝛ tollat crucẽ suã: ꝛ sequaẽ me. Et apl's ad hebꝛe.

iz.ait. Fili obedite p̄ep̄osi-tis vestris in oībus ꝛ subiace te eis. Quicunq̄ igit̃ semel in p̄dictis tribus se deo deuo uerit seu religauerit, tenet̃ vſq̄ ad mortẽ p̄dicta obseruare: ꝛ citius velle mori quam aliquod predictorum infringere. vnde. 23. q. 8. c. conuenior dicitur. Tanta debet esse fideliũ ↄstãtia: vt potius vita q̄ fides auferat̃. Patet insup ex predictis tertia religatio spālior. ❧ Quarta dicit q̄ religatio: quia per latriam i. p religio. aīe se religāt ad diuinũ cl't'ũ seu ad diuinā ſuitutẽ dicitur spālissima: hanc religatiōem obseruat fidelis anima quando egressa a corpo re: sponte se obligat ad colendũ deũ: non temporaliter sicut fit in p̄cedẽtib⁹. sz eternalit̃ ꝛ ī perpetuũ. talis aũt rel igio celestis ꝛ eternalis tria in se includit: Prīo includit in se ppetuũ timorẽ. Naz in eternũ talis aīa deũ colet timore reuerẽtiali ꝛ filiali de quo timore pp̄ha dic̃. timor dñi sanct⁹ pmãet in seculũ s'e culi. Et Moy. Deutero. 28. ait. Timebis deũ die ꝛ nocte in sempiternũ. ❧ Scdo includit in se ppetuũ amorẽ siue ppetuā dilectionẽ. De quo Eccle. 17. Omni tpe diligit qui amic⁹ ẽ. ꝛ Tuli⁹ dicit. Uere amicitie sempiterne sũt. Et Isidor⁹ lib. de sũmo bono. dicit Uera amicitia nulla vnq̄ arte excludit̃: nullo tpe abolet̃ sz vbicũq̄ ꝛ tp̄s se v̄tit: sp firma est: semp ppetua: semp stabilis ꝛ pseuerãs ẽ. Et ideo Jer. 31. dicit̃. In caritate ppetua dilexi te. ❧ Tertio in se icludit ppetuā ↄformationẽ. s. voluntatis sue cũ ipso deo. ppt' qd̄ pp̄ha dicit. Incliaui cor meũ ad faciẽdas iustificationes tuas in eternũ ppter retributionẽ. s. eterne vite. Intellige nõ antecedẽt' sz ↄñter ppter que tria de⁹ ipse se religabit ꝛ spõte se faciet obligatũ ad ↄformãdũ volũtatẽ suā cũ volũtate. tã fidelis aīe attestãte pp̄ha: q ait. Uolũtatẽ timẽtiũ se faciet: ꝛ dep̄catões eoꝝ exaudiet: ꝛ saluos faciet eos. Ex p̄dictis oībus pz declaratio p̄me diffinitionis de latria: in q̄ ōñsũz fuit qualit' latria essentialit' ẽ idẽ q̄ religio quedã: q̄ religione aīe: vt p̄tactus ẽ quadruplr religat̃ ad diuinũ cultũ ꝛ ad

diuinā seruitutē. ¶ Scđa in sup diffinitio declaranda de latria est glose sup v̄ba Mat. 4. Dn̄m deū tuū adorabis ꝛc. dicētis. Latria est honor qdā excellentissimus soli deo debitus: ꝛ nulli cōicabilis creature. De qua diffinitiōe simpliciter remanet declarādū qd significēt illa verba: ꝛ nulli cōicabilis creature: Qm̄ in prima cōtēplatiōe declaratū fuit qd sit honor excellētissimus: ꝛ qūo soli deo cōpetit. Dicit ergo glo. ꝙ latria ē honor qui nulli creature est cōicabilis. Quero igit̄ an hunc honorē latrie possit deꝰ alicui simplici creature cōicare. Et breuiter rn̄deo ꝙ nō tripliciter ꝓbando. Primo auctē. Scđo rōne. Tertio distinctione. ¶ Primo ꝓbo auctē Isaie. 41. c. in ꝑsona dei dicētis. Gloriā meā alteri nō dabo. vbi glo. dicit. Gloriā honoris sui nemini pōt deus dispēsare. ¶ Scđo h̄ idē ꝓbo vnica rōne: vꝫ ꝓprietatꝭ. Fundamētū rōnis ponit ph̄s. j. de celo ꝛ mūdo. di. Qui non hꝫ essentialiter substātiā alicuius rei: nō hꝫ eiꝰ ꝓprietatē vꝫ hec regula. Qđ enim non habet essentialiter substātiā arboris vl' solis: nō pōt ꝓducere ꝑ ꝯn̄s fructꝰ: nec radios q sunt eoꝝ ꝓp̄etates quo pre supposito: certū est ꝙ ꝓp̄etas substātie dei eēntialiter reqrit latrie adorationē: ꝑꝑ eius excellētiā. Sed claꝝ e ꝙ substātia dei ꝓut est forma q̄dā simplicissima non pōt alicui simplici creature cōicari: nisi forte ex cōione q̄dā ꝓut forma: sic xp̄o cōtigit. Qđ si sic ē ergo ꝑ ꝯn̄s nec eius ꝓprietas que ē honor latrie pōt alicui cōicari. Et cōfirmat̄ ista rō. Claꝝ est enīꝫ ꝙ oīs potētia seqtur ꝓp̄etatē sue substantie. Sꝫ oīs substātia creature est finita: ergo ꝛ eiꝰ virtꝰ: vel potentia est finita. Sed cū finitū nō sit capax alicuiꝰ infiniti: vt dr̄. 8. physi. Substātia vero dei: bonitas. sapia: atq potētia sit qd infinitū. ꝯcluditur ꝑꝑ hoc ꝙ nulli creature ē cōicabilis. An nō potētia dei est immēsa ꝛ infinita: cū ꝓduxerit de nihilo oēs creaturas ad esse: ꝛ cōseruet in eē: ꝛ tribuat bn̄ eē. vꝫ ꝑfectionē finis cuiuslibꝫ rei: ꝛ certū est ꝙ sic Sed māifestū est ꝙ talis virtus ꝛ potētia: vꝫ creatiōis cō

seruationis: et ad finē pductionis: est incōicabilis oi creature et etiā ipsi aie xpi. ergo per pñs vt pdictū est: incōicabilis est etiā cuilibz creature latrie adoratio. Tertio deniqz pbo vnica distinctione. q vz nec substātia nec potētia dei īfinita pōt alicui creaturē cōicari: et p pñs nec ei⁹ honor q ē latria. Nā Bonauē. in. 3. di. 14. ar. 3. q. 3. querit vtrū de⁹ potuerit cōicare aie xpi suaz oipotētiā: et rñdet in corpe. q. dicens. Nec inqt aie xpi: nec alicui alij creature pōt oipotentia cōicari: nisi eatenus q̄ cōicatur ei nomē et excellētia diuinitatis. hoc est p cōicationē idiomatū: q̄ ortū habet ex psonali vnione. sic eniz possumus dicere: q homo est oipotens: et sicut excellētia diuinitatis nulli creature cōuenire pōt sicut forma: et pprietas eidez inherēs substātialiter: vel actualiter sic nec etiā oipotētia. Rō aūt q̄re oipotētia alicui creature cōicari nō pōt ē q: omnis creatura eoipso. q ex nihilo ē: deficit a sūma stabilitate: vnde non existit per seipsaz. Deficit a sūma simplicitate: vnde nō agit per se totaz. Deficit a sūma imensitate: vñ distare pōt ibi ipsa virtus a substātia. Et qm̄ ibi se nō subsistit nec p se. nisi sustētet a diuina potētia: ideo impossibile est ipsaz eē oipotentē. nō eniz pōt seipsaz sustinere. Rursus qm̄ ex se tota non agit nō pōt in totā rei substātiā. Et ideo nō pot eē oipotēs cū nō possit simul totū pducere. Postremo q: virtus ei⁹ distat a substātia: tm̄ pōt elōgari q oio deficiat vnde non pōt in oia. Sicut igit soli deo cōuēit sūma stabilitas: sūma simplicitas: et sūma imēsitas sic etiā oipotētia que necessario reqrit ista tria. Et iō oipotentia cōicari non pōt alicui creature: nec etiam aie xpi. h Bonauē. ad lrām. Si aūt forte obijceres q xps oia pōt: dicente Mat. vltio. Data ē mihi ois ptās in celo et in terra. Ad h rñdet idē Bonauē. in. 3. dist. 14. in qōnib⁹ circa lrām q. vltima. di. Triplex ē potētia. s. potētia psidēdi: potentia ipetrādi. Et potentia faciendi. Cū dr Mat. vltio Data est mihi ois ptās: itelligit de potētia presidendi: oib⁹ enim que sunt sub deo pest xps et ui

ƒm humanā nāz. Cū etiā dr̄ Mat.6. Oia possibilia sīt cre denti a fortiori: ergo aie xp̄i intelligit ō potētia impetrā di. Fides eniz ipetrare potest oia miracula. iuxta illō.j.corin.13. Si habuero fidē: ita vt mōtes trāsferā rc̄. Hoc mō xp̄s bz oipotentiā impetrādi a deo oia quecūqz vult: ēt ƒm humanitatē. Potētia aūt fa ciēdi etiā granū milij: nō est in xp̄o: nec esse pōt ƒm hūani tatē: cū ad hoc reqrat virtus infinita: que nullatenus inest aie xpi. h Bonauē. ad lrāz. ex p̄dicta igit aucte rōne r di stinctione pz qualr̄ adoratio latrie: est oio incōicabilis oi creature. Quāto igit honore venerādus est deus nō suffic explicare. Cū etiā debeat ō maior honor ex creatiōe vni9 vermiculi villissimi de nihi lo: cū in hoc cōcurrat poten tia infinita: q̄; aie xp̄i virgini glīose: ceterisqz oibus sanctis r angelis: atqz rōnabilibus creaturis: quātūcūqz polleāt maxima potētia virtute: bōi tate sapia. Ex p̄dictis igit oi bus pz ēt declaratio scd̄e dif finitiōis de latria: in qua oñ sum fuit: qualr̄ latria eēntia liter r simplr̄ nō ē cōicabilis alicui creature. Tertia deni qz diffinitio declarāda de la tria est. Aug. in lib. de vera re ligione. dicētis. Latria ē que dā deuotio soli deo exhibēda cū exclusiōe amoris mūdano rū. In q̄ diffinitione tria sūt declaranda. Primū ē qd si gnificet p illa verba: latria ē deuotio quedā. Scōm ē qd significet p illa verba: soli dō exhibēda. Tertiū ē qd signi ficet p illa v̄ba: cū exclusione amoris mūdanoꝝ. ¶ Primū declarādū in hac diffinitiōe est videre qd significet p illa verba: latria est deuotio q̄dā Et certū est q̄ deuotio dr̄ a d̄ uouendo: vñ deuoti dicunt q seipsos quodammodo deuo uent deo: vt ei se totalr̄ sub dant: ppter qō r oliz apō gē tiles deuoti illi dicebant: qui seipsos idolis deuouebant in morte: aut pro se: aut p sui sa lute exercitus. Sicut exēplū ponit Ualerius maximus li. 5.c.5. ō Publio decio: qui cū esset consul Romanus: r vi deret: quasi prostratam to tam rempublicam r ciuita tem. Caput suum deuouit dijs pro salute Reipublice.

si salutē dij ꝯcederent reipu-
blice. Et statim emisso voto
ꝯcitato equo intrepidus iuit
in medio hostiū clamās ꝛ di-
cēs: Auferte mihi caput pro
repub. Facta igiť ingēti stra
ge plurimis telis obrut⁹ cor-
ruit. Ex cuius vulnerib⁹ san-
guine ꝛ morte insperata vi-
ctoria emersit. Sile exēpluz
recitat idē Ualeri⁹ eodē lib.
ꝛ. c. 2. s. de Codro ṗncipe ꝛ re
ge atheniēsiū: q vidēs ṗuale
re hostes ꝯ rēpublicā: ex diffi
dētia humāi auxilij statiz ad
apolinis delfici oraculū ꝯfu
git. petēs ab eodem apoline
qūo taz graue hostiū bellum
vinci posset: cui respōdit de⁹
apolo. Sic hostes occiderēt
victoriā ciues tui obtinerent
Quod intelligētes hostes cō
trarij. fecerūt edictū ne quis
cordi corp⁹ vulneraret: ꝙ in
telligēs Codrus depositꝭ insi
gnib⁹ vestimētis imperij. fa
miliarē ꝛ peregrinū habitū
induitur. Et statim in bello
exiliuit. Qui cū falce vnū ex
hostib⁹ ꝑcussisset: vt ꝛ ipse ꝑ
cuti posset: incognit⁹ ab eo-
dē: statim in mortē ꝑcussus ē
Ex qua morte victoria in ho
stes ꝯsecuta ē. Simile exēplū
pōit Augustin⁹. 5. de ciuitate
dei. ꝛ Ualeri⁹ vbi sup̄ de cur
tio. Tēpore. n. hui⁹ Curtij
accidit ꝙ platea ciuitatꝭ Ro-
māe repētio hiatu i duas par
tes tota scissa ē ꝛ diuisa ita vt
appareret ṗcipitiū maximū
ꝛ ruia toti⁹ ciuitatꝭ. Cū aūt ci
ues orassēt deos vt eis reue-
larēt: qđ remediū huic exci-
dio adhiberi posset. Respōsū
ē eis ꝙ si vnus in illud ṗcipi
tiū se ṗcipitaret statim tota
ciuitas liberaret ab illo ex-
cidio. Quid plura? Curtius
animi ꝛ generis nobilissim⁹
adolescēs totū se militaribus
armis exornās equū cōscen-
dit: eūqꝫ vehemēter calcari-
bus pungēs clamabat. Pro
republica mori volo: ꝛ me do
apolini i mortē deuoueo: ꝛ sta
tim cōcito gressu se cū equo
in illđ magnū ṗcipitiū dedit
Quo absorto: stati terra ṗsti-
nū habitū recupauit. Ex qb⁹
collige ꝙ deuotio nihil aliud
ē q̄ȝ volūtas ꝓmta faciēdi ꝙ
ad dei seruitiū pertinet. Sic
dicitur Exo. 35. ꝙ mľtitudo
isrľ obtulit ṗmitias deo men
te promptissima atqꝫ deuo-
ta. Ubi glosa interlinearis.
Ois multitudo israel obtu-

lit primo mente promptissima: q2 non vult deus coacta seruitia. Scd'o mente deuota q2 amore ei seruitur & non timore. Tertio mete.i. corde: q2 mente ei seruit. vel corde principaliter & non corpore. Ex pmissis p3 q'r deuotio est volūtas spōte se tradens ad ea que ptinet ad dei famulatū. Ugo tñ de sancto Uic. deuotionē diffiniens sic dicit. Deuotio est feruor qdā bone volūtatis: quē mens cohibere nō valens: certis manifestat indicijs: videl3 tristitia: aut leticia: & sic p3 primū declaratū. ¶ Scdm declarandū in hac diffinitiōe est videre qd significet p illa verba: soli deo exhibēda. Et qro an deuotio debeat simpl'r hēri ad deū & v3 q nō: q2 deuotio non solū habet ad deū: s3 etiā ad sanctos viuos & mortuos. Quod si sic est: g deuotio nō diffinit bene. Ad hoc rñdet beatus Thomas scda scd'e. q.82. articu.j. in responsione tertij argumēti dicēs. Cum qrit an deuotio sit habenda etiā ad sanctos dei viuos vl' mortuos. dicēdū est q talis deuotio nō terminat ad ipos sed trāsit in deū tāq3 in pmū obiectū: inq3tū.s. i ministris & sanctis dei: deū per deuotionem veneramur: cui deuotio simpl'r est exhibenda. Ex qbus etiam p3 scdm: tertiu3 declarandū in hac diffinitione est videre qd significet p illa verba diffinitiōis: v3 cū exclusione amoris mūdanorum. Et clar est q iō Aug. h verba posuit: quia.s. simul cū amore mundanor inordinato: non pōt quis diligere deum: in quo consistit substātia omnis deuotionis. Et q necesse sit excludere inordinatum amorē rerum mundanarum aliter non pōt quis nec deu3 diligere: nec deo esse deuotus tripliciter pbo. Primo auctoritate. Secūdo ratiōe. Tertio exēplo. ¶ Primo probo auctoritate saluatoris Mat.6. dicent. Nemo pōt duobus dñis seruire.s. p amorē deo aut mamōe. Aut eni3 vnū diligit: & alter odio habebit. ¶ Scd'o hoc idē pbo vnica rōne. v3 localitat. Fundamētū rōnis ponit auctor in libro.6. pncipior di. Idē simul & semel nō pōt eē in diuersis locis. p3 h regu

la. Nã corpus Petri nõ põt simul ꝛ semel eẽ Rome ꝛ Mediolãi. Silr nec angelus bonus custos: põt simul ꝛ semel eẽ p̄sentialiter cũ aia mea ꝛ essentialr in celo. Taceo de deo ꝙ siml ꝛ semel ẽ in oibus locis. Silr corp⁹ xpi p̱ coniunctionẽ diuinitatis põt simul ꝛ semel eẽ sacramentalr in plurib⁹ hostijs ꝯsecratis. Quo p̄suppositio: certũ est ꝙ cũ aia sit simplicissima: vt dz p:io de aia. nõ põt habere nisi vnuz amorẽ: aut simplr ad deũ: aut in creaturis p̱ relationẽ ad deũ: quẽ amorẽ si inordinate hẽat ad terrena: impossibile ẽ ꝙ simul amorẽ habeat ad deũ. ¶ Tertio deni qꝫ ꝓbo vnico exemplo. ꝙ ad ꝯtẽplationẽ ꝛ deuotiões dei oino reqrif exclusio amoris mũdanoꝝ. Nã legif in libro de vita ꝛ morib⁹ philosophorũ. ꝙ Democrit⁹ pƀus eruit sibi oculos ne mens vagaref p̱ visionẽ mundanoꝝ ad amorẽ ipoꝝ: ꝛ sic p̄uaref intellectuali ꝯtẽplatiõe ꝛ dilectione celestiũ bonoꝝ. Ex qb⁹ ẽt pꝫ tertiũ declaratũ. Ex p̄dictis igif trib⁹ diffinitiõibus pꝫ scda ꝯtẽplatio latrie seu diuine adoratiõis q̄ dr ꝯtemplatio diffinitiõis: in q̄ oñsuz est qd realiter: quidue eẽntialiter seu substãtialr sit ipsa latria. Quã latrie adoratiõnẽ nobis ꝯcedere dignef: obiectũ latrie dñs Jesus xpus cui est honor ꝛ gloria in secula seculorum Amen.

¶ Feria quarta post scdam dñicã quadragesime. Itẽ de quinta excellentia. vꝫ de nobilitate ip:us scissime fidei.

Nescitis qd petatis. Scribunf h̄ v̄ba Matth. 20. c. ꝛ in euangelio occurrentis serie. Post sacri euãgelij litteralẽ ꝛ spiritualẽ expositionẽ humanissimi ciues: exquo vt claruit in p̄cedẽti sermone sufficienter declarauimus de diuino cultu ꝛ de diua adoratione. Scdaꝫ ꝯtẽplationẽ in q̄ ostẽsa fuit diffinitio de latria. vꝫ quid sit essentialiter ipsa latria: hẽo in presenti sermone singulariter declarare tertiam contẽplationem de ipsa latria ꝛ diuina adoratiõe: q̄ vtiqꝫ erit valde vtilis ꝛ generosa. Cuius tertie contẽplationis declaratio talis erit.

¶ De tertia cōtemplatione diuine adorationis. que dicitur contēplatio obligatiōis.

Tertia igit̃ ꝯtēplatio de diuino cultu: seu de latria vel de adoratiōe ad deū faciēda dr̃ obligatiōis. Ostēso igit̃ qd essentialiter sit latria ꝑ suā diffinitionē. vidēdū ē ad p̄sens q̄ntū necesse sit deū ꝑ latriā adorari. Accipe igit̃ pro firma ꝛ reali ꝯclusiōe. ꝙ impossibile ē aliquē adultū siue sit fidelis siue infidelis vnq̄ȝ saluari posse: nisi actualr̃ ꝛ cordialiter deū humiliter adoret adoratiōe ᷣoīpotentis dei seu creatoris nr̄i: ꝛ ꝙ nullus saluari possit nisi mō p̄dicto q̄drupl'r ꝓbo. Primo auctoritatib⁹. Scd̄o rōnib⁹. Tertio distinctiōe. Quarto exēplis. ¶ Primo ꝓbo auctoritatib⁹. Nā ph̄s p̄mo Thopicorū sic ait: Uenerari vtꝝ oporteat deū vel pētes honorare: si qs dubitat indiget pena: sicut q dubitat vtꝝ nix sit alba: indiget sensu. h ibi. Sapiens insup eccle. 25. ait. Bono aīo honorē redde deo: ꝛ non minuas p̄mitias manuū. Et ꝓph̄a in p̄s. dic̃. Uenite adoremus ꝛ ꝓcidamus ante deum ploremus corā dn̄o q fecit nos: q2 ipe ē dn̄s deus nr̄. n. a. p. e. ꝛ. o. p. e. Deniq̄ȝ Joan. Apoc. vltio. Angelus di. Jo. Deū adora. vbi dic̃ glo. Ubi nō ē cultus dei: nec remissio peccatoꝝ: nec grā: nec gloria eē pōt. Ex qb⁹ auctoritatib⁹ pȝ magna necessitas ꝛ obligatio diuē adoratiōis. ¶ Secūdo h idē ꝓbo triplici rōe. Primo rōne p̄ceptionis. Secūdo rōne cātionis. Tertio rōne gratificatiōis. ¶ Primo ꝓbo rōne p̄ceptionis. ꝙ qsq̄ȝ tenet̃ deū adorare cultu latrie. Fundamētū rōnis pōit ph̄s. j. Politicoꝝ. di. De⁹ nihil facit ociosuȝ seu vanū in nā. Quo p̄supposito: certū ē ꝙ deus spāl'r p̄cipit a q̄libet cultu latrie se adorari. pp qd̄ deutero. vlti. ca. Et Mat. 4. dr̃. Deū tuuȝ adorabis: ꝛ illi soli seruies. Q ᵭ si sic ē: ergo ergo adoratio dei ē in p̄cepto: tenetur qsq̄ȝ humiliter ꝛ cordialiter ꝑ amorē ꝛ charitatē deuȝ adorare pp qd̄ ph̄us. 3. Ethi. di. Desideriū cuiuslibet dȝ esse simpl'r ̄ȝ p̄cepta doctoꝝ. Et. 2. Ethi. ait. Precepta dantur de actib⁹ oīuȝ ̄tutuȝ. Et

14.q.j.c.vlt. dr. Qd p̃cipit impat: ⁊ qd impat necesse ē fieri. Et infra p̃cepto dñi non obedire pctm̃ ē. Bona. vo in 3.di.37.dicit.ꝙ de⁹ dedit p̃cepta.5.respectib⁹. Pmo respectu instructionis.ad Ro.7. Pctm̃ nō noui:nisi ꝑ legē. Scdo respectu augmētationis:vt illa seruādo gsqꝫ mai⁹ sibi meritũ acqrat. Tertio respectu iurisdictiōis. vt.s. de⁹ inotesceret iurisdictionē suā. Decet.n.dñm a suis seruis obseqũ petere. Quarto respectu inexcusatōis:vt nullus hēat excusationē bñ faciendi. Quinto dēiqꝫ respectu excusatiōis.vt.s.opetur ⁊ actualiter exequat oē illd qd i mādatis accepit. Si igit aliqs ē ita negligēs.ve. temerarius:ꝙ nō impleat h mādatũ:ꝙ vꝫ nō adoret deũ hũiliter: talis ꝑfecto sine vllo remedio excludet ab eterna vita. dicente Hiero. ad Eustochiũ. Eterna vita nō nisi ꝑ diuinoꝝ p̃ceptoꝝ obseruationē acqrit. Et Mat.19. saluator ait. Si vis ad vitā igredi:ser ua mandata. Et nō tm̃ talis excludet ab eterna vita: sed insuꝑ puniet maxima pena. dicēte dño Lu.17. Seru⁹ sciens volūtatē dñi sui. ⁊ nō faciēs: plagis vapulabit mult. Et Aug. de fmōe dñi i mōte. 14.q.j.c. Quisqs. dr Quisqs p̃ceptis nō obtēperat re⁹ ē ⁊ debitor pene. Et ꝯfirmat sic ista rō. Naꝫ act⁹ iusticie ē reddere debitũ cuilibet: ꝑut dr.12.q.2. Cũ deuotissimam. Sꝫ claꝝ est:ꝙ qlꝫ seru⁹ tenetur hũilr se subijcere dño suo ⁊ ei obsequꝫ p̄stare. Sꝫ cũ qlibet nālr sit seru⁹ oipotētis dei. g̃ necesse ē ex actu iusticie ꝙ seip̃m deo subijciat ꝑ debitā seruitutē: q nihil alid ē q̃ꝫ qdā pei⁹ cultus ⁊ hũilis adoratio latrie. ¶ Scdo ēt ꝓbo rōne cātōis.vꝫ ꝙ qlibet d necessitate salutis tenet deum charitatiue ⁊ hũilr adorare adoratiōe latrie. Fũdamētũ rōnis pōit auctor in li. d cāis di. Quicqd attribuit fe cāe: nobiliori ⁊ aliori mō attribuitur prime. pꝫ h regula. Nā si qs facit honorē militi vnius impatoris: a fortiori tenet facere maiorē honorē ipsi impatori. Itē si qs humiliter venerat epm: multomagis tenet venerari papaꝫ. Quo presupposito: certũ ē vt iferi⁹ pate-

bit z ēt expiētia docet: q cōi ter quilibet venerať hoiez bonum: hoiez sapiētez: z hoiem potētē maxime ptāte dñatio nis. Silr venerať ecclesiasti cas psonas z scās. Qd si sic est a fortiori teneť humiliter deum z creatorē venerari: cū in infinitū excellat i oī sapia bonitate: atqz potentia: oēs scōs: oēsqz psonas mūdanas atqz oēm ecclesiasticā digni/tatem. dicēte Cōmētatore su p. 2. Meti h. Pria ingt cā est magis digna in eē z virtute: quā simul oia alia entia tra/hunt eē z virtutē a pma. hec ibi. Et iō pp hoc. 8. ethi. phs dicit. Maioribus sp maior d betur honor. minoribus vero lucrū: qr honor ē retributio i bñficijs: lucrū aūt in auxilio idigētie. Et iō act. 5. ēt iudeis dicebat apl's petrus. Obedi re oz deo magis qz hoibus. Et ɔfirmaſ ista rō. Na aialia bruta z oiς alia creatura suo mō deū vtiqz adorāt: dū eu z in suis actib9 laudant z dili/gunt. Dicēte Aug. in sermōe de vno martyre. Audistis in quit in bñdictiōibus: z audi/stis in oī solēnitate qñ legun tur: qm oia laudāt deū: cele/stia: terrestria: angeli hoieς lu minaria celi arbores terre. Flumina maria qcquid deus creauit: siue i celo: siue i terra siue in mari: laudāt deū. h ibi Dio. insup li. de di. no. dicit. Deus ɔuertit oēs creaturas ad laudē z amorē sui ipsius. Boeti9 isup metro. 6. 4. li. ait Hic. s. de9 ē cūctis cōis amor repetūtqz bōi fine teneri. Qr nō alr durare qant: nisi con/uerso rursus amore. Refluāt cāe: q dedit eē. q si irrationa bilia deū suo mō laudāt: dili gūt: honorāt: z bñdicūt. mul to magis hō ipse q ē nobilissi mus oiu z aialiū: deū oz dili/gere: bñdicere: z honorare. Et q sit nobilissim9 aialiū testaſ phs. 2. d aia. di. Hō ē prudē tissim9 z nobilissim9 aialiū. z idē phs. j. d aialib9. dic. No bilissimū z altissimū z apud nos noti9 z magis fixū aial ē hō. Cōmē. āt sup. 3. de aia dic Qñ hō copulatus fuerit itel lectui p sciaz oiuz rez ɔplete tūc idē ē q deus. Si igiť hō tā nobilis deū nō laudat: bñ/dicit: z adorat: clarū ē q ē pe ior cūctis aialib9. dicēte pho j. Politicoz. Sic oiuz aialiū lege fruēs meli9 ē hō: ita peſ

simū oium aialiū ē hō a lege ⁊ iusticia sepat⁹. h ille. ¶ Tertio insup pbo rōne gratificatiōis. q̧ de necessitate salutis glibet tenet p latriā deū adorare. Fundamētū rōnis pōit phs. 9. ethi. di. Bñficiat⁹ glibet dz in aliq̄ suū bñfactorez recōpēsare. Rōnē hui⁹ grati tudinis erga bñfactorez assignat Tho. scda se. q. 106. ar. 6. in corpe. q. di. Cū q̄rit vtr ex recōpēsatiōe alicuius bñficij recepti: teneat qs bñfactori suo nō tm̄ eq̄le: sz ēt recompensare mai⁹ bñficiū q̄z accepit ab eo vt sit grat⁹. Rñdeo q̧ sic. ⁊ rō est. Nā sicut bene factor: gratis bñficium dedit bñficiato: ad qđ non tenebat: sic q bñficiū accepit: obligat ad sil'e ex debito hōestatis vt sil'r gratis aliqd ipēdat. Nō aūt gratis vr̄ aliqđ impēdere: nisi excedat si possibile est q̄titatē accepti bñficij: q2 q̄zdiu recōpēsat minus vel eq̄le nō vr̄ facere gratis sz reddet qđ accepit: ⁊ iō gratie recōpensatio semp tēdit: vt p suo posse aliqd semp maius retribuat. hec thomas verbaliter Cui cōcordās phs. 5. Ethicorum. ait. Refamulari oz ei q grām fecit. Et rursum. Ipm incipe qdē sit: dū aliqd mai⁹ sup impendit: Seneca vero li. 2. de bñficijs. sic ait. Ingratum ē bñficiū: qđ gratis bñficiū nō supat. Quo p̄suppositō. vz. q̧ qsq̧ tenet ad recompēsatiōez receptor bñficior: al's ingrat⁹ existeret: peto a te o aia: an aliq̄ bñficia recepis a tuo creatore: p quor recōpēsatiōe merito teneris ⁊ obligaris deū hūil'r venerari. ⁊ cū cultu latrie adorar ⁊ certū est q̧ sic. Et vt cetera bñficia ad diuinū cultū te obligantia obmittā: cuz sint q̄si infinita ⁊ inumerabilia: solū septē specialissima beneficia suscepta tibi ad pñs ppono. Quor qdem. Primū dicit bñficiū creatiōis. Scđm dr̄ bñficiū ɔseruatiōis. Tertiuz dr̄ bñficiū subiectiōis. Quartum dicitur beneficiū infusionis. Quintū dicitur bñficiuz iustificatiōis. Sextum dicit beneficiū donatiōis. Septimū dr̄ bñficiū beatificatōis. ¶ Primum bñficiū qđ deus cuilibet rōnali aie cōicauit. ⁊ pp qđ tenet cultu latrie deum humiliter adorare: dicit creatiōis. Certū est. n. q̧ ⁊ ū

sol z hō generāt corpus hois
vt dicit phs.2.Phisico.aiaʒ
tñ intellectualē z rōnalē sol⁹
deus in ipso corpore: fm oēs
theologos in scdo creādo in/
fundit: z infundēdo creat.pp
qd Gene.j.dr.Creauit deus
hoiem.i.aiaʒ hois: cuʒ hō sit
maxime vt dicitur.9.Ethico/
rum. Intellectus z rō ad ima
ginem z similitudinem suaʒ.
Quo pcesso q deus creaue/
rit aiam rōnalē vniuscuiusqʒ.
certū est: q ad creationeʒ cu
iuslibet aie requirif virtus:
bonitas: sapia: z potētia inñ
nita. Vñ Bonauen.in.2.di.2
ar.2.q.3.ar.3. dicit vbaliter.
Ad pductioneʒ vnius soli⁹ ēt
minime creature: nulla virt⁹
creata sufficit: sed necesse est
virtutē creatoris īfinitā expo
ni: eo q ex nihilo aliqd facer
psupponit infinitā potētiā z
bonitatē. hec ille. Si igif ad
aie creationē reqrif infinita
bonitas: virt⁹: sapia: atqʒ po
tentia. ergo dando nobis ds
siue cōicādo illā aiam: obliga
mur tm̄ deū amare z tātūdeʒ
p deo facere imo plus si gra
ti eē debemus: sicut supra pa
tuit q̄tū ē pciū bonitas z va
lor ipsius aie. Sʒ cū aia no/
bis sit cōicata cū bonitate z
potentia infinita: ergo tene/
mur deū diligere amore infi/
nito. z vltra hoc tenemur p
ipso facere infinita opera bo
na si tm̄ fas eēt. Qd si sic est
tenef qsqʒ nō tm̄ p creatiōe
aie infinita mala tollerare: sʒ
ēt infinitas mortes sustinere.
Et q nō hʒ hāc volūtatem: si
posē eēt oia pdicta tollerādi:
ingratus pfecto ē de bñficio
creatōis ipsius aie. ¶ Scdʒ
beneficiū qd deus cuilibʒ rō/
nali aie cōicauit: z pp qd te/
nef cultu latrie deū humilr
adorare: dr Conseruatiōis.
Nō tm̄ vt pʒ de⁹ aias creat:
sʒ ēt ipsas in eē cōseruat. Si
enim deus p momētū tpis in
fluētiam sue bonitatis ab ani
mabus subtraheret: z etiam
ab alijs creaturis: statim om
nia in nihilum redigerentur.
Unde Gregori. super verba
Job. si attraxerit spm̄ suum
oia deficiēt. Cito ait. Oia ad
nihilū tēderēt: nisi manus cō
ductoris ea teneret phs insu
per.16.de aialib⁹ ait. Prim⁹
motor dat eē oib⁹: z cōseruat
oibus entib⁹ eē. Itē Aug. li.
10.de ci.dei.z.c.14.ait. Plo
tinus platonicus phs asserit

oia cito eē pitura τ ad nihilū deducēda: nisi ea coꝝ creator ꝯseruet in eē. Idē Aug. li. 12. c. 26. ait. Si. n. potētiā suā deus vt ita dicā fabricator iam rebꝰ subtrahat: ita nō erunt: sicut anteꝙ̄ fierēt nō fuerūt. Idē li. 8. ca. 4. ait. Unꝰ ē verus deus q τ oia fecit: τ sine quo nulla nā subsistit in esse. Plato āt in thimeo ait. Odij deoꝝ quoꝝ opifex idē ē: estis ꝙ vos opa mea: dissolubiles qdē nā: mea tn̄ volūtate idissolubiles. Nota ꝙ p deos intelligit ꝑ Cōmētatorē substātias separatas. i. angelos τ corpa celestia: q̄ de se sūt mortalia corruptibilia τ anichilabilia: sed sola dei volūtate ppetuanť τ ꝯseruāť in eē. Pre supposito igiť ꝙ deus oia cōseruat in esse: peto q̄ sit maior bonitas τ potētia: aut i creādo aīas: aut in seruando eas in esse. Ad quod respōdet Ricar. in. j. di. 39. ar. 2. q. 2. τ. 3. ꝙ realiter tanta est bonitas τ potentia dei in conseruatiōe rerum quāta est seu fuit i earum creatione. Et rationem ponit thomas in. j. di. 45. ar. j. q. j. Allegans phm. 12. Metha. τ di. Unūquodꝙ sicut se hꝫ ad virtutē ita τ ad operationem. Sed cuꝫ essentia dei sit infinite bonitatis: τ etiam eius potentia atꝙ sapientia: ergo omnis operatio ab ea procedens habet in se infinitam bonitatem: quia vbicunꝙ simpliciter est essentia: τ virtus infinita: oꝫ ꝙ in omni re quam operatur sit bonitas infinita. Cum ergo simpliciter sit virtutis infinite: ergo sequitur ꝙ omnis actus elicitus τ procedens est infinite bonitatis. Sed manifestuꝫ ē ꝙ conseruatio animarum in esse est operatio solius dei. τ ideo sicut creatio animarum est infinite bonitatis: sic a simili τ earum conseruatio in esse. propter quod quidam sapiens ait. Non minor est virtus q̄ꝫ querere parta tueri: Et quibus omnibus concludo ꝙ cum conseruatio animarum in esse sit infinite bonitatis: quilibet tenetur ex hoc beneficio non tantum deum diligere infinito amore: si fas esset τ infinito cultu latrie deum humiliter colere: sed etiā tenetur infinita bona pro ipso facere. atꝙ infinita mala tollerare. Et ad oia p̄dcā toti

ovidius

ens tenet: quotiens eius aia anihilaret: nisi a deo misericorditer ꝯseruaret. Quare cōsidera hic quot sunt momēta tpis: in qb⁹ qlibet aia realit anihilaret: nisi a creatore benigne ꝯseruaret ⁊ sustētaret in esse. ¶ Tertiū beneficium qd de⁹ cuilibꝫ rōnali aie cōicat. ⁊ ꝑpter qd tenet cultu latrie deū humilit adorare: dr subiectiōis. vꝫ oium inferiorꝝ creaturaꝝ. vñ magister sentētiaꝝ in. 2. di. j. De⁹ inqt oēs inferiores creaturas nobis subiecit: ⁊ p nobis creauit. Qd ꝯfirmās Bonauē. in 2. di. 15. ar. 2. q. j. ait. De⁹ oia inferiora creat p nobis. Aliq̄ creat ad nr̄m vsuꝫ ⁊ vtilitatē vt panē vinū ⁊ similia. Aliq̄ ad nr̄aꝫ recreationē: vt aues: accipitres, canes: ⁊ hmōi. Aliq vero in nr̄m adiutoriuꝫ: vt asinos. equos boues ⁊ similia: ⁊ sic oia inferiora creat de⁹ p nobis. Phs etiā. 2. de aia. ⁊. 2. Phisicoꝝ. dicit. Finis quodāmodo oim est hō. i. oia fcā sūt ꝑpter hoieꝫ licet ꝑori fine ea fecerit de⁹ ꝑpter ońsionē glie sue. vt ait Bōa. i. 2. di. 15. ar. 2. q. j. Phs etiā j. politi. ait. Nā fecit oia alia ꝑpter hoiem. Et ꝑpha dic. Oia subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ ⁊c. Jō geñ. j. dic dñs. Faciam⁹ hoieꝫ ad imaginē ⁊ similitudinē nr̄aꝫ vt p̄sit piscib⁹ maris: ⁊ volatilib⁹ celi: ⁊ bestijs vniuerse terre: omniqꝫ reptili qd mouet i terrā. h ibi. Et q̄ de⁹ oia creat ꝑpt vsum hois pꝫ: q: Ric. in. 4. di. 48. ar. 2. q 6. di. q̄ p⁹ iudiciū eo q̄ hō nō indigebit ipsis creaturis: iō oēs creature p̄ter elementa ⁊ celos deficiēt ⁊ anihilabuntur. h p̄supposito: q̄ de⁹ oēs creaturas ꝑ nobis creauit ⁊ vt. s. patuit fm Bona. ad creationē vni⁹ mime creatur ꝯcurrit bonitas ⁊ potētia infinita. concludo ꝑpter hoc: q̄ totiēs tenet qsqꝫ hūilit deuꝫ adorare: ⁊ īfinita bōa ꝑ ipso agē: quod spāles creaturas de⁹ ꝑ ipso creauit. Pretermito bñficiū admistratōis āgeloꝝ: Nā fm tho. in. j. pte sūme. q. 113. Et fꝫ bona. in. 2. di. 10. ar. j. q. j. De⁹ imediate p⁹ creationē cuiuslibꝫ rōnal aie mittit spālit cuilibet rōnali aie vnū angelū in custodiā ei⁹ q̄ ñ ē puū bñficiū. Nā si nō eēt angel⁹ nos custodiēs: milies diabolus nos ī die occidēt ⁊

strangularet. Jō ꝓpħa ait. Angelis suis deꝰ mādauit de te. vt c. te in o. vi. t. 7c̄. Quod plus est: nō tm̄ vnus angeluꝫ mittiť admistrandū: sed etiā oēs simul nouem chori angelorū sunt spiritualiter administratores cuiuslibet aie. dicente Paulo Heb. j. Omnes sunt administratorij spūs in ministerium missi ꝓpter eos qui hereditatem capiūt salutis. q꞉ ꝯfirmās Bona. in. 2. di. x. ar. j. q. 2. dicit. Cū queritur vtrū oēs āgeli mittanť ad custodiaꝫ cuiuslibet aie. Rn̄deo q꞉ oēs angeli mittunť nō ab ex̄ sed ab intra hoc mō. Non ois influētia diuine gr̄e 7 bonitatis hoc modo in nos descēdit. Primo tota trinitaꝫ. s. pater filius 7 spiritussanctuꝫ reuelat illam gratiam in animam xp̄i: deinde xp̄s in virginē: virgo i seraphin: seraphin in cherubim: 7 sic fit processꝰ vsq꞉ ad vltimum chorum angelorum: 7 tunc Angeli minores nobis reuelant 7 sic a primo angelo vsq꞉ ad vltimū oēs angeli sunt nostri serui 7 administratores. O beneficium ineffabile. O beneficium inextimabile. O beneficium maximnꝫ 7 omni laude 7 gratitudine dignum. Quot 7 q̄nta bona quisq꞉ teneatur facere pro recompensatione tāti beneficij: relinquo iudicio 7 discretioni cuiuslibet anime rationalis. ¶ Quartum beneficium quod deus cuilibet rationali anime comunicat. 7 propter quod teneť cultu latrie deum humiliter adorare dicitur infusionis. videlicet gratie create 7 increate. secūdum enim omnes theologos in. 4. di. 3. 7. 4. Et insup Tho. de aquino. j. 2. q. 110. Et Bonauentura in. 2. di. 26. arti. j. q. j. 7. 2. Et in. j. di. 17. Et insuper secundum Ric. in. j. dist. 14. Duplex beneficium infundit deus in sacramēto baptismi in qualibet anima rationali: videlicet beneficium gratie create: que nihil aliud est q꞉ quidam radius lumen 7 splēdor: seu quedam lux de nihilo a deo creata: 7 in anima posita. 7 insuper beneficium gratie increate: que nihil aliud ē q꞉ pater filius 7 spiritus sanctus: in anima existens per penitentiam 7 possessionem seu fruitionem: propter quod significatiue in baptismo dr̄.

Ego te baptizo in noie pris et filij: et spus sancti. Et Jo.14. dr. Si qs diligit me diliget a pre meo: et pr me' diliget eu et ad eu veniem': et man. apd eu faciem'. Hoc igit psuppo sito: q de' hac duplice gram in baptismo cuilibz aie infu dat certu e q ad creationem gre create currit bonitas et potetia infinita. et p ons obligat quelibz ifinite deu huilit diligere et adorar. Quati etia valoris sit gra icreata scz pso na pris psona filij et psona spi rit' scilz q in fruitioez et posses sione dat aie bn disposite: im possibile e explicare. Na ex cedit i bonitate in ifinitu oez gras creata: et oez ronale et in tellectuale creatura: pp qd qs qz obligat si fas e: omesurar honore mesure bonitatis toti' trinitatis. ¶ Quitu bnficiu q de' cuilibz ronali aie coicat: et pp qd tenet cultu latrie de uz huiliter adorar dr iustifi cationis. s. peccator. Cu enim post baptismu accidat qz plu rimu q psona aut fragilitate aut ignorantia: vl malitia se ipaz: aut primu. vl deu offen dat p pctm: et a tali pcto non possit p se resurgere seu iustifi cari: oipotes de' ifinita cleme tia deuict' tale psona p sua so la gra et iustificat: et a pco re surger fac. Qd ofirmas Thom j.2.q.109.ar.7.in corpe.q.di cit. Cu qrit an ho in pctm la psus p' baptismu p se iustifi cari possit et a pcto resurger. rndeo q nullo mo potest sine nouo auxilio diuine gre. Na resurgere a pcto e repare ho mine ad ea q peccado amisit. Incurrit at ho triplex detri metu peccado. s. corruptioez nalis boni: macula aie: et rea tu pene. ¶ Prio naqz bonuz ne corrupit inquatu na hois deordinat volutate do no su biecta: q ordine sublato: ons e vt tota na hois peccatis inor dinata remaneat: et p ons ma gis apta ad pctm. Ordo g ne repari no pot: vt volutas ho minis do subijciat nisi do vo lutate hois ad se trahete. di cete saluatore Joa.6. Nemo pot venire ad me nisi pr me' traxerit eu. ¶ Scdo qde ma cula aie incurrit iquatu pua tur decore gre ex deformita te peccati. Sic. n. dr Trenor j. Recessit ois decor. s. p pctm a filia syon. Qui qde decor cu pueniat ex illustratoe diuini

luminis: nō pōt talis decor in aia reparari. nisi deo de nouo illustrāte. ¶ Tertio reatū pene icurrit. i. obligationē eterne pene: q̄ pena eterna cū nō possit remitti nisi a deo: iquā tū ē offensa cōmissa: pp̄ h̄ req̄rit auxiliū diuine grē: q̄ hō a tali obligatiōe pene liberet. Ex q̄ bñficio iustificatiōis cū sit ifinite charitatꝭ: tenet ēt qs q̄ infinite deū hūiliter. ꝛ diligere ꝛ adorar̄. Sextū insup bñficiū qd̄ de⁹ cuilibꝫ rōnali aie cōicat: ꝛ pp̄ qd̄ tenet cultu latrie deū hūiliter adorar̄ dr̄ donatōis. Tanta qdē fuit charitas dei patris erga nos miseros ꝛ amicos suos: q̄ vnicū ꝛ ꝓp̄uꝫ filiū: q p̄ualet i bonitate: vt dicūt theologi in. 3. di. 32. Infinitis mūdis: infinitis angelis: atq̄ hoib⁹: ꝓ nr̄a salute ꝛ amore voluit eū crucifigi: ꝛ eū in mortē ꝓ nob̄ dari: vt nos a manib⁹ inimici liberaret. Proinde Paulus ad Ro. 8. ait. Qui ꝓprio filio suo nō pepercit: sꝫ ꝓ nobis omnib⁹ tradidit illū. s. in mortē. Et idē ad Ro. 5. ait. Ut qd enim Christ⁹ cū adhuc infirmi essem⁹ ſm tp̄s ꝓ ipijs mortu⁹ est Uix eniꝫ ꝓ iusto qs moritur. Nā ꝓ bono qs forsitā auderat mori. Cōmendat tñ de⁹ caritatē suā in nobis qm̄ cū adhuc peccatores eēm⁹: xp̄s ꝓ nobis mortu⁹ est. Multo igr̄ iustificati i sanguine ipsi⁹ salui erim⁹ ab ira ꝑ ip̄ꝫ. Cū eniꝫ ad hunc inimici essem⁹: recōciliati sum⁹ deo ꝑ mortē filii eius. hec ibi. Itē ad Gal. 4. ait. At vbi venit plenitudo tēporis: misit de⁹ filiū suum factū ex muliere: factū sub lege vt eos q sub lege erāt redimeret: vt adoptionē filiorū reciperem⁹. Itē Jo. 3. dicit. Sic deus dilexit mundū. vt filiuꝫ suū vnigenitum daret. Et idē Jo. 4. dic. In hoc apparuit charitas dei: qm̄ filium suuꝫ vnigenitum misit in munduꝫ vt viuamus per eum. Grego. insuper hanc dei patris precipuam charitatem erga nos admirans clamat in prefatione dicit. O mira circa nos tue pietatis dignatio. O inextimabilis dilectio charitatis: vt seruum redimeres filium tradidisti. Pretermitto quod etiam Christus dat nobis corpus suum in cibum: ꝛ sanguinem in potum. Sic eniꝫ dicitur Joā. sexto Caro

mea vere est cibus: ꝛ sanguis me⁹ vere ē potus. Quam ample igit̃ gratie sit hoc duplex beneficiū quis explicare queat? q̄s eniꝫ vnq̄ꝫ terrarū dñs habēs vnicū ꝛ dilectū filium expōeret illū morti crucis ꝓ saluādis inimicis suis? Profecto null⁹ hoc tamē singulare beneficiū charitatꝭ ꝛ amoris: nobis miseris peccatorib⁹ ꝛ inimicis suis de⁹ pater voluit impēdere: dū ꝓ nobis veluti latronē filiū suū ꝑdilectū cruci affixit. O infinita gratia. O immēsa dei patris bōitas. O charitas incōparabilis. O ieffabilis dilectio O immēsurabilis amor. vere ꝛ si oia supradicta beneficia magna sint: mors tñ filij tui ꝓ nobis extitit beneficiū maximū sup oia. Presupposito igit̃ ꝙ de⁹ pater dōat nobis i mortē filiū suū: peto a te aia an ꝓ recōpēsatiōe tā inextimabilis beneficij debeas nō tantū deū humilit̃ coler̃ ꝛ diligere: sꝫ insup ꝓ dei amore mortē libent̃ suscipe. Audi q̄so v̄ba Joannis climachi in gradu. 23. vbi agit de supbia ad litterā dicētis. Si millies ingt mortē quis passus esset siue quotidie pateret̃ ꝓ xp̄o: nec dum reꝫ egisset morti xp̄i equalētē: aut q gutte soli⁹ sāguinis ei⁹ adeq̄ret̃ altior res ē in īfinitū christi sanguinis q̄ꝫ sanguinis seruoꝝ suoꝝ fm nobilitatē ꝛ dignitateꝫ dico: nō fꝫ essentiā. Maioris insuꝑ charitatis atq̄ꝫ amoris vinculo vel zelo: xp̄s sanguiꝭ guttā effudit: q̄ꝫ totū sanguinē suuꝫ gēus humanū simul effundere posset. hec ille. O mirabilis auctoritas. O v̄ba stupēda. O grauiꝭ sētētia. O cōclusio inaudita. Respice xp̄iane q̄ꝫta sit obligatio tua ad xp̄uꝫ ꝛ deū patrē. Cū.n. sola sanguinis xp̄i gutta excedat in dignitate totū humanū sāguinē: ꝛ etiā fuerit aspsa cum infinito amore. si millies ī die vitā pderes ꝛ sanguinē tuum totū funderes: nequaq̄ꝫ ꝓ sola sanguinis gutta ꝓ te effusa satisfacere posses. Si igit̃ sola gutta sanguinis quēlibꝫ obligat etiā ad sustinēdū infinitas mortes ꝓ christo: q̄ꝫto magis ad hoc obligat totus christi sanguinis ꝓ quolibet. nostrū effusus. Sꝫ heu ꝓ tanto beneficio nō ē q vix deū colat ꝛ diligat: nec ē q minimuꝫ

bonū agere velit:nec eſt q mi nimā iniuriā:ſeu aduerſitatē ꝓ xp̄o tollerare poſſit: dicēte ꝓpheta. Domin⁹ de celo pro ſpexit ſup filios hoīnū ⁊c. O gens pfida. O gens iniq̄. O gēs ingrata. O gens puerſa. O gens diabolica. O gens a deo totalit̄ reprobata:cur ꝓ tāto beneficio deū nō colis ⁊ diligis:cur nō igit̄ bene agis Cur nō oēs hui⁹ mūdi aduer ſitatis libēter ꝓ chriſto ſuſci pis? Cur dēiq̄ ꝓ tāto benefi cio nō repēdis vices creatori tuo? Uere vhe vhe tibi:qm̄ ra tionē reddes. ꝓut dicit̄ Mat thei.18. vſq̄ ad minimū q̄drā tē. Septimū poſtremo bene ficiū:quod de⁹ cuilibet ratio nali aīe vult cōmūicare: ⁊ ꝓ pter quod tenet̄ cultu latrie deū humilit̄ adorare: dicitur beatificatiōis. Cū.n. potētia debeat eſſe ꝓportionata ſuo obiecto diuīa vero eſſētia ſit obiectū beatificū ipſi⁹ poten tie intellectiue: ⁊ talis eſſētia ſit infinita:et ꝑ cōſequēs hu māo intellectui iꝓportiona ta. claꝝ ē ꝙ ꝓpter hoc intel lectus human⁹ nō pōt attin gere ꝑ ſe:ſeu ex ꝓprijs virib⁹ nālib⁹ ad viſionē beatificā ip ſius diuine eſſentie:cū ſit pu rus actus de ſe cognoſcibilis ſ; ē defect⁹ ex parte noſtri in tellect⁹. q nō ē tāte v̄tutis: vt ad illā gloriā:ſeu cognitione; poſſit ptingere:ſicut etiā non ē defect⁹ ex pte ſolis:ſi non vi det̄ ab oculiſ noctue. Hūc de fectū cōſiderās clemētiſſim⁹ de⁹: ꝙ nā nō pōt ipſe ſupplet dū eū pleītudīe luminis gr̄e ſue:i totū ſupnaturalit̄ eleuat ad ſe vidēdū: ⁊ ſolo lūine illu ſtrat. Sic. n: ait propheta. In lūine tuo ſc; ſupnaturalit̄ gr̄e. videbim⁹ lumē. v; icrea tū. Quod bonū increatū dā dū ratiōali aīe. vtiq̄ ē īfinitū ⁊ inēarrabile. dicēte Aug. 22. de ciuitate dei: Quod de⁹ p̄ parat diligētib⁹ ſe:fide nō ca pit̄:ſpe nō attingit̄: charita te nō cōprehēdit̄: deſideria ⁊ vota oīa trāſgredit̄. acquiri poſt:eſtimari nō poteſt hec il le. Quāto igit̄ honore teneat̄ aīa. ꝓ hoc beneficio ſimul cū p̄cedētib⁹ deū venerari atq̄ diligere:relinquo diſcrete mē ti cuiuſlibet aīe ratiōalis pru dētis atq̄ ſapiētis. Ex predi ctis igit̄ ratiōib⁹ patet: qua liter quiſq̄ tenet̄ humiliter deū colere. deū diligere atq̄

venerari. ¶ Tertio etiã ꝓbo vnica distinctiõe. q̄ sc3 de necessitate salutis ē. vt qsq3 humil'r cultu latrie deū adorat. Nã Ricar. i quolibeto q̃rit. An adoratio latrie debeť deo ꝓpter sua beneficia: an simil'r adoratio dulie: ꝓcipue cū ei⁹ bñficia sint finita: ex eo q: qcqd ē ꝓductū ⁊ cõmunicatum creature a deo ē finitū. ⁊ respõdit di. q̄ ei simpl'r debetur adoratio latrie: ⁊ ratio ē. Q: sicut i sole ē duplex actio. s. q̃ agit. ⁊ hoc d: illuminare. ⁊ q̃ efficit. s. effectū: sic in deo est duplex actio. s. q̃ agit: ⁊ hoc idē ē q̄ sua essentia vl' cū sua essentia: ⁊ actio q̃: efficit scil3 creatura. Pria sc3 essentia q̃ de⁹ agit ē infinita. Scda sc3 actio quā de⁹ efficit ē finita. Adoratio ḡ latrie debeť deo ratiõe potẽtie ⁊ charitatis q̃ ꝯgit: ⁊ nõ ratiõe creature vel beneficẽtie quā producit. Et ideo licet dei beneficia sint finita tamē danť a bõitate infinita. vnde beneficiū minimū quod dat de⁹: dať ex infinita bõitate dei. debitū vero honoris ratõe beneficij accepti ꝯsequiť nõ q̃tū s3 ex q̃to datur. sicut patet Luce. 21. De vidua q̃ nõ posuit in gazophilatiū nisi duo miuta. ⁊ tñ maiorē remūeratiõnē hũit: q̃3 q plus posuerũt. Et sic ē hic. q: honor infinit⁹ debeť deo ratiõe bñficioꝝ q̃ ex infinita dei bõitate danť. hec Ricar. sententialiter. Et etiã Thomas secunda scde. q 103. arti. 3. Si aũt q̄s dicẽt cū creatura rõal' simpl'r sit finita. q̃lit' possibile ē q̄ deo reddat sicut teneť honorem infinitū? Ad hoc respõdit Thomas in. 3. dist. nõa. q̄ iustitia vel reddit eq̃le vl' possibile. Mod⁹ ḡ iustitie: q ē filij ad patrē: vel hois ad deū: nõ requirit eq̃litatē: vt exhibeať s3 dignitatē ei⁹ cui exhibeť: q: h̄ ē impossibile: s3 reqrit simpl'r possibilitatem reddẽtis. vt sc3 hõ i recõpẽsatiõe bñficij a solo deo pcepti reddas deo honorē debitū ꝓut potest. ⁊ h̄ ē deū adorare: ⁊ soli deo sacrificiū offerre. que ad latriã ptinẽt. Ex q̃ etiã distinctiõe patet: q̃lit' qsq3 tenetur cultu latrie humilit' deū colere. ¶ Quarto dñcq3 ꝓbo exẽplis: q̄ sc3 quisq3 d3 cultu latrie humilit' deū colere atq3 adorare. Primū exẽplum habemus de sanctis magis

qui ab oriente venerunt vsq3 bethleem: vt humiliter cultu latrie xp̄m adorarent. Unde Math. 2. dī. Intrantes domū inuenerūt puer3 cū Maria mr̄e ei⁹: 7 ꝓcidētes adorauerūt eū: 7 apti thesauris suis ob. ei. mu. aur3. thus et mirrā. hec ibi. Aliud exēplu3 hēmus de sanctissimo Job. Cui cū sathanas ex diuia volūtate abstulisset camelos et oues: palaciaq3 7 domos corruere fecisse3: 7 insuper septē filios: 7 tres filias occidisset: stati3 vt dī Job. pio. Surrexit 7 scidit vestimenta sua: 7 tōso capite corruit in terra3 7 adorauit deū: 7 dixit. Nudus egressus su3 de vtero matris mee: nud⁹ reuertar illuc: dn̄s dedit dn̄s abstulit. Sicū dn̄o placuit ita fcm̄ est. Sit nomē dn̄i benedictū. Aliud exemplū habem⁹. Apo. 4. Ubi quatuor aialia 7 q̄ttuor seniores deū humil'r adorabant. Et de nouē choris angeloru3 deū cultu latrie adorātibus dī. Apoc. 7. Et oēs angeli stabāt in circuitu throni: 7 ceciderūt in faciē suam in cōspectu throni: 7 adorauerūt deu3 dicētes. Benedictio 7 claritas 7 sapiētia 7c. Aliud deniq3 exēplū habem⁹ de saluatore nostro. q vt hētur Luc. vicesimosecūdo. Positis genibus in terra adorabat s̄m humanitatē cultu latrie patrē celestē di. Pater si possibile ē 7c. Si igitur vt p3 sanctissimi magi: sanct⁹ Job: sancti angeli: 7 isup saluator noster deū humiliter cultu latrie adorauerūt: ergo a simili quisq3 saluandus de necessitate facere debet. Ex predictis igit̄ auctoritatibus rationibus diffinitione atq3 exemplis p3 tertia cōtemplatio latrie: seu diuine adorationis: que dicitur contemplatio obligationis: in qua ostēsum est qualiter quisq3 saluādus tenet̄ deum humiliter toto tempore vite sue cultu latrie venerari: quem diuinū cultū 7 diuinam adorationē nobis ꝯcedere dignet̄ omnipotēs deus: i p̄nti per gr̄am 7 in futuro p gloriā. Qui viuit 7 regnat per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria quinta post secūdā dominicā quadragesime iterū de q̄nta excellētia v3ð nobilitate ipi⁹ sacratissime fidei

Recordare fili quia recepisti bona in vita tua. Scribunt h verba Luce.16.z in euãgelio occurrẽtis ferie. Post sacri euangelij litteralẽ z spiritualẽ declarationẽ pclarissimi ciues: exquo vt claruit in precedenti sermõe sufficiẽter declarauimus de diuino cultu z de diuina adoratiõe tertiã contẽplationẽ: in qua õnsuz fuit obligatio adoratiõis latrie. vz quomõ qsqz de necessitate salutis tenet humilr cultu latrie deum venerari: hõc singulariter in pñti sermone q̃rtã ꝯtẽplationẽ de ipsa latria z diuina adoratiõe dclarare cuius q̃rte ꝯtẽplationis declaratio talis est.

¶ De q̃rta contẽplatione diuine adorationis que dr contemplatio locationis.

Quarta igit ꝯtẽplatio de latria z diuino cultu: seu adoratione ad deũ faciẽdã: dr locationis. Ostẽsa.n. obligatiõe diuine adorationis: videñ dum est ad p̃sens in quo loco congruo debeat deus p̃cipue venerari. Et cũ sit duplex adoratio: sicut inferius patebit .s.mẽtalis z corporalis. clarum est q in adoratiõe mẽtali nõ requirit determinatio loci s3 principalius deuotio mentis. Unde mẽtalis adoratio põt vniuersaliter fieri in omni loco: quod duplr probo. Prio auctoritate. Secundo ratione. ¶ Primo pbo auctate apli prio Thi.2. dicẽtis. Uolo viros orare in omni loco leuãtes puras manus. ¶ Scdo hoc idez pbo rõne generalitatis. Qr.n.deus generaliter est in omni loco: ideo mens interius apprehendit deũ quasi nõ comprehensum loco aliquo: z sic per ꝯñs vbiqz adorari põt. q ãt deus sit vbiqz z nõ circũscriptiue z p ꝯñs vbiqz adorari possit tali rõne probo. Nam illud qd nõ h3 terminuz: nec essentie: nec virtutis: nec loci nec tẽporis: nec apprehẽsiõis est oino incircũscriptibile s3 deus ẽ hmõi: g zc. Hoc idez pbo a sufficiẽti diuisiõe. Nã aliqd est oino circũscripabile .s.corpus: qd cũ alicubi totũ est: nõ põt alibi simul esse. Aliquid vo ẽ simul circũscriptibile: q̃tũ ad aliqd: z incir

cũſcriptũ q̃ꝺtũ ad aliud ſicut ſpũs creatus: qui cũ alicubi ſit totus: pōt ſimul eſſe vbicunq; eſt totus: nõ tñ alicubi q2 ſi ẽ in terra: nõ pōt eſſe in celo. Aliqd vero oportet oino eſſe incircũſcriptũ: qꝺ ſimul eſt vbiq; totũ: qꝺ ſoli deo cõuenit. Hoc deniq; probo auctoritate Anſelmi in monologion dicentis. Cũ triplex ſit circũſcriptio in loco tpe ꝛ fine: ſicut in aliquo loco nõ circũſcribiẗ pr q eſt ſup oia: nec filius opeꝝ ſuoꝝ ꝯcludiẗ tẽporib9: q toti9 ẽ creature oppifex: ita nec ſpũſſcũs aliqbus finib9 circũſcribiẗ: q omnẽ intelligibilẽ ſubſtãtiã inerrabili plenitudie firmat. h̃ ille glo. Et ſup ṽba Hier. 22. vz. Celũ ꝛ terraz ego impleo ait. Deus eſt pñs oi vbi: ꝛ replẽs omne vbi. Et ꝓpħa di: Quo ibo a ſpiritu. t. ꝛ quo a fa. t. fu. Si aſ. in ce. t. illic es. ſi de. in. inf. adeſ. Ex p̃cedentib9 cõcludo ꝙ exquo deus ẽ vbiq; ꝛ in oi loco pt mẽte ꝛ corde vbiq; ꝛ i oi loco venerari. Licet aũt mentaliter deus vbiq; coli poſſit: tñ corporalr̃ ſeu i adoratiõe corpali nõ de neceſſitate ſ3 ex q̃dã cõgruitate determinatio req̄riẗ alicuius loci. vñ q̃uis vt p̃tactũ ẽ de9 ſit vbiq; : tñ locus determinat9 eligitur ad adorãdũ: nõ pp deũ q adoraẗ q̃ſi loco aliq̃ ꝯcludaẗ : ſ3 ſimplr̃ pp ipſos adoratores. vñ pp h̃ inſtitutũ ẽ ab eccl'ia: vt miſſa ſeu conſecratio corpis ꝛ ſanguinis xp̄i ꝯfectiões ꝛ hmõi fiãt p̃cipue in aliquo loco ſacro: ſeu in aliquo tẽplo ꝯſecrato: ꝛ ibi fiat ſpãlr̃ adoratio. ꝛ h̃ mõ dico ꝙ qſq; d3 ſpãlr̃ velle adorare deũ i ſpecialiori loco ꝙ ẽ ſacra eccl'ia ꝛ nõ alibi: ſicẽ in via platea: ꝛ hmõi. ꝙ aũt humilr̃ qſq; fidelis debeat p̃cipue ꝯcurrere ad eccl'iaz: ꝛ ibi deũ colere triplr̃ ꝓbo: v3. Pͥo auctoritatibus. Scꝺo rõib9. Tertio exẽplis. ¶ Pͥo ꝓbo auc̃tib9 ꝙ qſq; p̃cipue reuerẽter ꝛ humilr̃ ſeu deuote d3 deũ i ſacro templo ſeu eccleſia cultu latrie venerari. Nã Mat. 21. c. d. Dom9 mea. ſ. eccl'ia dom9 orõnis vocabiẗ. Et ꝓpħa hortaẗ. d. Adorate dñm in atrio ſcõ ei9. Et in pſona fideliũ id ſpopondit facere. d. Introibim9 i tabernaculũ ei9 adorabim9 in loco

vbi steterūt pedes ei⁹. ⁊ crit. sup Mat. vi. Sacra loca ho nore p̄cipuo dn̄t a cūctꝭ fideli b⁹hūilr̄ venerari. Jtē.41.d. .c. Parsimōia dr̄ Deꝫ locū i noie dī edificatū honorem⁹ ⁊ ꝯgregatiōeꝫ i sacra dī eccl'ia factā ad vtilitatē cōem reci piam⁹. h ibi. Dēiqꝫ ex dī imu nitate eccl'iaꝝ.li.6.c. decet. scribit. Decet domū dī scitu do decet vt cui⁹i pace fact⁹ē loc⁹ei⁹: cult⁹sit dībita venera tiōe pacificus. sit itaqꝫ ad ec cl'iaꝫ hūil' ⁊ deuot⁹ igressuꝫ sit i eiꝫ qeta ꝯuersatio dō grā in spiciētib⁹placida eq̄ ꝯsiderā tes nō solū istruat. s. p bonū exēplū. vbi glo.7.q.j.§. Luꝫ vō sup h vbū. Sed ⁊ reficiat ait. s. p doctrinā. Et seq̄t. At tendat in locis eisdē intētis precordijs sacra solēnia de uotis orōnib⁹ insistāt. Nul lus in locis eisdē in qb⁹ cum pace ac qete vota ꝯuenit ce lebrari: sed itionē excitet: con clamationē moueat: ipetum ne ꝯmittat. Cessent i locis il lis vniuersitatū ⁊ societatū q̄rūlibet ꝯciōes ⁊ publica p amēta. Cessent vana ⁊ mltō forti⁹ feda ⁊ pphana collo qa. Cessent ꝯfabulatiōes q̄li bet. Sint postrēo q̄cūqꝫ alia q̄ diuinū officiū turbarē pn̄t: aut oculos diuie maiestatꝭ of fendere ab ipis ꝓsus exnea ne vbi pctōꝝ ē venia postulā da: ibi peccandi def occasio: aut dep̄hendat pctā ꝯmitti. Cessēt i eccl'ijs earūqꝫ cimi terijs negātiōeꝫ: ⁊ p̄cipue nū dinaꝝ ac fori cuiuscunqꝫ tu mult⁹. Ois i eis seculariū iu dicioꝝ strepit⁹ ꝯqescat: nulla ibi cā p laicos criminal' ma xie agitet. Sint loca eadē a laicoꝝ ꝯtagiōib⁹ aliena. Or dinarij vō locoꝝ h faciāt ob seruari suadēda suadeāt: iter dicta hui⁹ canonis auctē cō pescāt. Ad h alios ēt i eccl'ijꝫ ipis magl assiduos ⁊ ad pre missa idoneos dputando. Et nihilomin⁹ ꝓcessus iudicum seculariū: ⁊ spūalit' ꝓlate snie i eisdē locis oio careāt robor firmitatꝭ. h ibi. Postrēo insu p eccl'ia cātat ⁊ p̄cipit dī. Ex altata ē dom⁹ dī sup colleꝫ: ⁊ veniēt ad eā oēs gētes: ⁊ di cēt gl'ia tibi dn̄e. Ex p̄dictis auctib⁹ pꝫ q̄lr̄ p̄cipue ⁊ cum oi hūilitate: q̄sqꝫ dꝫ ⁊ tenet accedēr ad adorādū deū i sa cris tēplis: seu i eccl'ia vl' lo co sacro. 2⁹ h idē ꝓbo.7.rō

nibus. Primo rõe specificatiõis. 2°. rõne assecurationis. 3° rõne dcãtatiõis. 4°. rõe de scẽsiõis. 5°. rõe ɔsecratiõis. 6°. rõne ɔseruatiõis. 7° rõne susceptiõis. ¶ Primo pbo rõne specificatõis. q. s. q̃sq3 d3 hũil'r deũ venerari creatorẽ suũ: p̃cipue i sacris locis seu i eccl'ia. Nã l3 de⁹ sit vbiq3 p ẽntiã p̃ntiã atq3 potẽtiã: ⁊ i oi loco p̃ces ďuotas exaudiat: tñ spãl'r bitat i locis sacratis: ibiq3 ⁊ grãs spãles ifundit: ⁊ p̃ces exaudit. Fũdamẽtũ igit̃ nr̃e rõis q sic sit. Cõmẽtator põit sup. 7. metha. di. Ois pfectio q̃to magis inuenit suũ pfectibile dispositũ: tãto magis pficit illd. p3 h r'ta. Nã q̃to magis nã repit agrũ bñ dispositũ tãto magis dat sibi fructũ pfectũ: ta3 in ml'titudie q̃3 i bõitate. Sil'r sol q̃to magis iucit mõtes bñ dispositos: tãto magis eos cõuertit i auꝝ ⁊ ñ i ferrũ seu argẽtũ. Sil'r forã sigilli meli⁹ ⁊ pfecti⁹ ip̃mit̃ i cera magis disposita: q̃3 ecõuerso. Quo p̃ supposito: certũ est q ⁊ si ois loc⁹ hẽat dispositiões3 suscipiendi diuinã grã3 cũ i oi loco de⁹ sit: tñ loc⁹ sacer seu sacratus: put ẽ eccl'ia. h3 i se maiorẽ dispositionem. ⁊ p ɔñs ibi de⁹ ml'to magis p p̃ntiã grẽ ihabitat: ⁊ isup ibidẽ citi⁹ p̃ces exaudit. Qd ɔfir. Hre. sup cant. ⁊ põit magr̃ sniaꝝ i. j. di. 37. c. Sciẽdũ ẽ aut l3 de⁹ cõi mõ oib⁹ reb⁹ insit p̃ntia: põa: suba: tñ familiari mõ dr̃ iesse p grã3 i sacris locis: ⁊ in illis q mũificẽtiã opeꝝ di acuti⁹ ⁊ fideli⁹ ɔsiderãt. h ille. ⁊ iõ. 2. Parali. 7. pmisit deus Salomõi p⁹ tẽplũ factũ: q i ipo spãl'r p grã3 bitaret i sẽpiternũ. di. Oculi mei erunt apti: ⁊ aures mee ad adorationẽ erecte: ei⁹ q in loco isto adorauerit. Elegi. n. ⁊ scifica. locũ istũ: vt sit nomẽ meũ ibi i sẽpiternũ: ⁊ pmaneãt oculi mei ⁊ cor meũ ibi cũctis dieb⁹ h ibi. Ex qb⁹ v̈bis colligit̃ q de⁹ i eccl'ia ɔsecrata põit q̃tuor. s. oculos suos: aures suas: nomẽ suũ: ⁊ cor suũ. Na3 h3 oculos suos ibi qb⁹ videt oiõnẽ ⁊ ďuotionẽ bonoꝝ: seu genuflexiões ⁊ lachrymas ipoꝝ ⁊ qb⁹ ẽt videt ideuotiões3 maloꝝ: supfluitates vestimẽtoꝝ: ⁊ vanitates ornamentorum: ⁊ insuper impudicitias cordis ⁊ oculorũ3. propterea Eccle.

23.dr. Oculi dñi multo plus lucidiores sūt sup solē. circū spiciētes vias bonuz ipiorū. Hz ēt ibi aures suas qb⁹ audit oratōes ꝛ lachrymas fidelīū. Iō Isaie.38. dr. Audiui orōnē tuā: ꝛ vidi lachrymas tuas: qb⁹ ꝛ audit v̄ba vana ꝛ d̄tractiora ꝛ ipudica multoꝝ ꝛ maxime mulierū in ecclesia colloquētiū. Iō di. apostol⁹. j.cor.14. Mulieres in ecclesijs taceāt. Hz ēt ibi nomen suum qđ est xp̄s Jesus. Naz xp̄s interpretat̄ vnctus. Olī qdē nomen suū erat terribile ꝛ inflexibile: dicente pph'a. Sanctum ꝛ terribile nomen eius. modo vero est vnctuz p humanitatem: ꝛ iō factum ē ad misericordiā flexibile ꝛ ꝯalde amabile: dicēte Salomōe Can.j. Oleū effusum nomen tuū. Jesus v̄o interp̄tatur saluator: pp qđ Anselmus i suis oratiōībus di. O Jesu.i. saluator esto mihi Jesus.i. saluator. Hz ēt in ecclesia deus cor suū: qꝛ dignos ꝛ deuotos q sunt ibi amat. indignos v̄o ꝛ malos ꝛ solum verbis eum laudātes odit ꝛ reprobat. Tales sunt illi de qbuꝫ dr̄ Jo.2. Oēs eiecit de tēplo. oues q̄ cꝫ ꝛ boues ꝛ es ꝛ mensas nummulariorum effudit: ꝛ mēsas subuertit: p quos intelligunt̄ supbi. auari: ꝛ luxuriosi. de qbus Mat.15. ꝛ Isa.29. dicit̄. Appropinquat populus iste ore suo ꝛ labijs suiꝫ glorificat me: cor aūt eius longe ē a me. Ecce qualiter deus sp̄aliter in locis sanctiꝫ habitat: ibiqꝫ gratiā infundit: ꝛ p̄cipue preces exaudit vn̄ ꝯclusionaliter sic habet̄.2. Parali.7. Et.3. Reg.8. postq̄ꝫ cōpletū fuit tēplum dñi in ierusalem. Salomon stans ante altare ecclesie expādit manus suas: ꝛ respiciens celum petēsqꝫ multas grās: corā deo meruit in tēplo exaudiri de oībus. Primo igit̄ orauit di. Exaudi deus i loco isto p̄ces populi tui Scđo dixit. Parce deus de celo offensam te deprecantiū Tertio dixit. Si popul⁹ peccauerit ꝛ fugerit ad domum tuā: parce dñe de celo. Quarto dixit. Si non pluerit pp peccata aperiant̄ celi ꝛ pluant sup terraz. Quinto dixit Si fames fuerit: mitte opulētiaz. Sexto dixit. Si pestilentia fuerit ꝛ aer corruptus expelle. Septio dixit. Si erū

go aut locusta ad deuastanda nascentia venerit remoueas. Octauo dixit. Si gens obsideat populum: ꝛ propterea rogauerit te i loco isto: expellat ꝛ fuget. Nono dixit: Si plaga ꝛ vniuersa infirmitas inuaserit: exaudias deprecantes in loco isto. Decimo dixit Si populus ad bellum exeat audias in loco isto cum igēti glia. Undecio di. Si alienigēa adorauerit i loco isto audiat. Duodecimo dixit. Si pp peccata nimiū oppresseris populum tuum: ꝛ penitēs rogauerit te in loco isto: exaudi eum dñe de⁹. Cōpleta oratiōe: bñ dixit deo ꝛ ecclesie israel: ꝛ ecce statim ignis descendit de celo ꝛ deuorauit holocausta ꝛ victimas: ꝛ maiestas dñi ipleuit domum. Et vt hr̃. 9. c. eiusdē lib. apparuit ei secrete dñs: ꝛ dixit ei. Audiui orōnē tuā: ꝛ scificaui domū istā. Silr Exo. vl. dr̃. Postq̄ cuncta pfecta sūt operuit nubes tabernaculū testimonij ꝛ gloria dei ipleuit illō. h ibi. Propterea Jacob Gen̄. 28. euigilans de sōno dixit. Uere dñs ē in loco isto. ꝛ ego nesciebā. q̄ terribilis ē locus iste: non est hic aliō nisi domus dei ꝛ porta celi. h ibi. Dicūt ēt doctores ꝙ citius exaudit de⁹ pces i loco sacro seu in ecclesia. ꝛ rō ē: qꝛ pp ꝯcursum multoꝝ adorātiū merito fit adoratio magis exaudibil'. Qō testatur saluator Mat. 18. di. Ubi fuerint ꝯgregati duo vl' tres in noie meo ibi ego sum in medio eoꝝ. Et Aug. di. Impossibile ē sil' multoꝝ pces nō exaudiri. Uis ergo o aia exaudiri a deo: ꝛ gratias obtinere tā spūales q̄ tpales: pge cū deuotōe ad ecclesias ꝛ ibi humiliter deū adora: ꝛ totū obtinebis qō cupis. ¶ Scdo ēt pbo rōne assecuratiōis ꝙ quisq̄ dꝫ humiliter venerari creatorē suum: pcipue i sacris locis seu ecclesia. Clarū ē. n. ꝙ diabolus in oib⁹ locis psonam molestat in pcibus suis. dicēte Petro. j. pe. 5. Aduersarius vr̃ diabolus tāq̄ leo rugiēs circuit qrens quē deuoret. In locis vō sacris ꝯstringitur eius ptās. Nā ecclesia ꝯsecrata ē demonibus valde terribilis ꝛ odiosa ꝛ hoc pp qnq̄ que in ipsa ecclesia ꝯtinent. Ibi. n. corpus dñicū cōꝯsecrat ꝛ conseruat: de quo

Chrisosto. sup Mat. vi. Ubi/
cūqʒ demōes corp⁹ ꝛ sangui
nē dei viderint: statim fugiūt
veluti venenū coꝝ. Ibi etiaʒ
cruces erigūt eis valde odio
se. De ꝟtute crucis idē Chri/
sto. sup Mat. vi. Tāta ē vir/
tus crucis: ꝙ si i mēte fidelis
hēat: nullus ꝺmonū ꝓpe star
p̄t vidēs gladiū q̊ deiectus ē
hec ibi. Ibi insup sunt ange/
loꝝ p̄sidia qb⁹ eccl'ia cōitat.
Ibi ēt orones fidelium effun
dunt. Ibi deniqʒ sanctoꝝ re
lige recōdunt: ꝺ qb⁹ Cris. in
omelia q̈dā ꝺ machabeis ait
Sicut audaces latronū du/
ces ispectis regis isignijs ꝺ
terrent ꝛ fugiūt: sic ꝓfecto ꝺ
mōes vbi coronatoꝝ martyꝝ
corpa posita ꝯspiciūt: illa ab
eoꝝ lōge ꝯspectu pauidi fugi
unt. hec ille. Ista oia qncqʒ sūt
valde demōi ꝯ̈ria: ꝛ iō minus
ibi molestāt demōes seu inha
bitāt. Et iō legit i legēda scti
xpofori: ꝙ qn̄ diabolus semē
xpof. p̄cedebat: nūq̄ volebat
trāsire an̄ aliquā eccl'iaʒ. Si
certe hoies peccatores sit au/
datiores ꝛ peiores demōe: ꝓ
eo ꝙ intrant sanctas eccl'ias
cū mille peccatis mortalib⁹:
cū tn̄ p̄cipiat oppositū Apo.
xi. Nō intrabit in ea. s. eccl'ia
aliqd q̄ iqnatū nec abhomia
tiōeʒ faciēs. Et ibidē dr. Fo/
ras canes venefici ꝛ impudi/
ci ꝛ hōicide ꝛ idolis seruiētes
ꝛ ois q amat ꝛ fac mēdaciuʒ
hec ibi. Et ꝓpha di. Dn̄e qs
habitabit i tabernaculo tuo.
Et subdit. Qui ingredit sine
macula ꝛc. Et iō o mulieres
isipiētes ꝛ vane q̈ꝝ dec⁹ caro
ꝛ vanitas ē: q̄ pgitis tā inho
neste ad eccl'iā. Ue vob qn̄
dicet vobis illud Matt. 22.
Amice qūo huc itrasti n̄ hn̄s
vestē nuptialē. ꝓpea hēm⁹ exē
plū i vitis patrū vbi legit: ꝙ
qdā sacrista vidit nocte p vi/
sionē q̈dā mulierē p mediū se
ctā ardētē an̄ altare. Mān at
fcō iuenit sic viderat. ꝛ reue/
latū ē ei ꝙ mulier illa tale iu
diciuʒ susceperat: q: cum multa
vanitate vēiebat ad eccl'iā: ꝛ
iō scriptū ē. Loc⁹ iste scūs ē
in q̊ orat sacerdos ꝓ ꝺlictis ꝛ
peis ppl'i. Ex q̈ rōe collige qꝺ
meli⁹ ꝛ securi⁹ ē in eccl'ia ꝺuʒ
orat q̄ alibi. Ex q̊ ꝺmōes vix
ibi appropinquāt. ¶ Tertio
ꝓbo rōe ꝺcātatōis ꝙ qsqʒ dʒ
deū p̄cipue ꝛ hūil'r in sacris
eccl'ijs venerari. Nā sacra ec
clesiastica ꝛ cōit septē hor ca

nōice ī tēplo dī vl' diuia offi-
cia celebrāt. Ibi missa legit:
⁊ cātat. Ibi fiūt orōnes. Ibi
pulsant organa ⁊ cāpane ad
honorē dñi. Ibi bñdicit ds cū
oib⁹ scis. Et sic q̄lz eccl'ia ē q̄
si q̄dā puula padisus: q2 sic in
hac māli eccl'ia de⁹ q̄si iugit
ab hoib⁹ laudat: sic in para-
diso ⁊ celesti pr̄ia ī eternū bñ
dicit idē deus: dicēte pp̄ha.
Beati q habitāt ī domo tua ī
secl'a secl'oꝝ. lau. te. Et eccl'ia
cātat pp h hymnū de cōi v̄gi
nū. di. Jesu corona v̄ginū, ⁊c.
dic totū si pl3. Ex hac rōe col
lige q̄ dure puniet q deū in
eccl'ijs maledicit seu aliqd ta
le facit: ex q̄ i eccl'ia cōiter sa
cra mysteria celebrāt. ¶ Q°
pbo q̄ q̄sq3 d3 hūilr venera-
ri deū seu loca sacra rōne de
scēsiōis. s. angeloꝝ. Nā cele-
stes angeli in sacris eccl'ijs ⁊
tēplis. q̄ttuor p̄cipue faciūt.
Pr̄io asistūt seu p̄ntes sūt in
eccl'ia cū hūili reuerētia: qñ
corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i ꝯsecrat⁹ a
sacerdotib⁹ leuat: dicēte Gre
go. d ꝯse. di. 2. c. qs. Quis in-
qt fideliū dubiū hr̄e possit in
ip̄a imolatōis hora: ad sacer-
dotis vocē celos apiri: atq3 i
illo iesu xp̄i mysterio āgeloꝝ
coros adesse: sūmis ima socia
ri: ⁊ terrēa celestib⁹ iūgi. 2°.
ēt āgeli i eccl'ijs fideles custo
diūt: dū eos ab isidijs demo.
qñ ad eccl'iā vadūt: dū ibi cō
sistūt: ⁊ dū inde recedūt ꝯser
uāt. vñ Judit. 13. c. d seipā di
cebat. custodiuit me āgel⁹ dñi
⁊ hic eūtē: ⁊ ibi cōmorātē: ⁊ i
de huc r̄uertētē. 3°. āgeli orō
nes fideliū q̄ fiūt i eccl'ia deo
offert. Jō tobie. 12. dixit ang.
raph. Qñ orabas cū lachry.
ego obtuli orōnē tuā dño. 4°.
isup āgeli i eccl'ia sil' adsūt ⁊
psalūt cū psalētib⁹: di. pp̄ha
Preuenerūt p̄ncipes. i. āgeli
ꝯiūcti. psal. in medio iuuē. v3
aiaꝝ tipāi. i. xp̄o duotaꝝ. nā
p tipanū xp̄s itelligit: ī q̄ est
forma sp̄ica. i. diuitas eterna
pell' extēsa. i. caro crucifixi: ⁊
melodia. i. aia oi gaudio ⁊ iu
bilatōe plēa. Ille igit aie dñr
tipāistrie: q̄ ad xp̄i diuitatē ⁊
passionē dulcit sr̄ affcē. In fi
gura igit d̄scēsiōis āgeloꝝ in
sacra eccl'ia: di gen̄. 28. q̄ Ja-
cob vidit scalā. i. sacrā eccl'iā
c⁹ sūmitas celos tāgebat: ⁊ an
gelos ascēdētes ⁊ descē. Ex p̄
dcis. 4. māifeste p3 q̄ oēs āge
li i eccl'ia exñtes cū viderit p
ml'ierꝭ corā do. sacro seu scōꝝ

reliquijs aias sibi in custodi az dataς multiplr auferri:cō tra eas acriter indignanť. Et ꝓpterea Paulus.j.cor.xj.cō tra taleς ait. Mulieres hēant caput velatū i ecclesia pp an gelos. Nota ꝙ nō dicit cum cornib⁹ mortuoꝝ. O ifelices mulieres oēs sancti stāt in ec clesia picti cū pnia: cū sāgui ne effuso vel martyrio: ꝛ vos bestiales ad eccl'iaz pgitiς im pudice:belletto depicte cū ce teris vanitatib⁹. ¶ Quinto etiā ꝓbo ꝙ quisqꝫ dꝫ venera ri eccl'ias sacras: ꝛ deū ibidē humiliter adorare rōne ꝯse cratiōis:vꝫ p̄ciosissimi corpo ris ꝛ sanguinis xp̄i. Qđ qdē in hoc seculo est sup oia vene randū. O cū quāta reuerētia timore atqꝫ modestia igrediū tur psone ille aulis dñoꝝ:seu in pn̄tia tēporaliū dñoꝝ:q tn̄ mortaleς sūt ꝛ vermiū esca fu turi:nec ibi aliqd irrisiōe di gnū agiť vel loquiť:ml'to ma gis in ifinitū hoc fieri ðberet in eius p̄sentia q ē imortalis rex regū ꝛ dñς dñantiū. Sed heu hodie impleť ꝙ saluator Mat.21.dixit. Dom⁹ mea do mus orationis vocabiť. Uoς aūt fecistis illā spelūcā latro nū. Nā aliq intrāt eccl'iaz ad vēdendū:aliq ad emēdū:aliq ad vagizādū:aliq ad ludēdū: aliq ad corizādū.aliq ad mur murādū: ꝛ qđ pessimū est:ali qui ad ibi fornicādū : vt ex ħ p̄ciosuꝫ xp̄i corp⁹ ꝛ sanguiς fi at rufian⁹ fornicātiū: hoc ac cidit laude.1465.qm̄ p̄dicāte quodā magistro Paulo ꝯuē tuali ordinis nostri in eccl'ia cathedrali in die ỽginis glo riose : qdā ribald⁹ ꝛ ribalda retro altare sctē Caterine tpe p̄dicatiōis:actualiter pecca re visi sūt. O iniqtaς pessima O grāde vituperiū. O effre nata libido. O diabolica ge neratio:facere ð tēplo dei p stibulū diaboli. Audiāt tales apl'm.j.cor.3.dicētē. Quicū qꝫ violauerit tēplū dei:disp det illū de⁹ pp ħ scel⁹. Forte ad lr̄az intelligiť:ꝙ tales mu lieres dispdenť i partu. Cogi ta q̄so q̄ntū deo displiceat ta le sacrilegiū cū etiā leuē risuꝫ eccl'ia detestať. Proinde Hie rony m⁹ epistola.2.ad Palma chiū ꝛ Occeanū ait. Timeo ne'qn̄ p'risuꝫ itroim⁹ eccl'iaz: sic de nob̄ rideat:de quo scri ptū est. Qui habitat in celis irridebit eos:ꝛ dñs subsana,

bit eos. Discāt igit insensati Christiāi exēplo irratiōabili um creaturaruꝫ: dñicū sacra mētū in sacris ecclesijs hūili ter venerari. Nā sanct⁹ Ber nard⁹ de hoc pōit exēplū in sermōe de veneratiōe sacroꝝ Fuit inqt rustic⁹ quidā cupi dus ꝛ auar⁹. q cū cuperet di uitijs abūdare: maleficū ꝯsu luit: qua via ditari posset: cui meleficus ꝯsiliū dedit: ꝙ cuꝫ in pascate susciperet corpus Christi: illō secrete ex ore ex tractū fuaret manu: atqꝫ in apuꝫ alueolo collocaret ꝛ sic cūcte vicioꝝ apes ad mellifi cādū ad ei⁹ alueolos ꝯueirēt: Quo facto: mirabile dictu: apes rustici antedicti cū api b⁹ vicinoꝝ ecclesiūculā cū al tari ď ipa cera sacramēto mi ro artificio ꝯstruxerūt. Cōsu mato aūt tēpore extrahendi mel de alueolis: vēit rusticus mel querēs ꝛ vacua repitur nassa mirāsqꝫ deuēit ad vas in quo positū erat dñicum sa cramētū. audit apes mirabi lib⁹ melodijs circūquaqꝫ in aere resonātes. Cūqꝫ appro pinqret ad locū vbi erat do minicum sacramētum: subito quodā ipetu iudiciali oēs ille

apes irruerūt in eū aculeis suis illū cūctis virib⁹ affligē tes. Sentiēs itaqꝫ huiusmo di ꝟtutē dei: subito ad sacer dotē cucurrit: scel⁹ suū apuit ꝛ dei miraculū patefecit. Cō gregatꝫ popul⁹ in dicto sacer dotis ꝛ debitis solēnijs ꝯcur rūt vndiqꝫ gētes ad locū: vbi locatū erat dñicū sacramētū Quib⁹ appropinquātib⁹ de alueolis eleuanť apes. ꝛ mi rabilib⁹ melodijs in aere iu bilabāt. Sacerdote itaqꝫ re uerēter ꝓspiciēte in alueolū antedictū cernit in eo ecclesi unculā cereā cū altari miro artificio ab apib⁹ fabricatā: ꝛ sup altari residere dñicū sa cramētū. Stupet sacerdos: cūctiqꝫ astātes admiranť: de uotiōe replenť. Extrahētes dēiqꝫ ṗdictā ecclesiā cū dñi co sacramēto: ꝛ debita deuo tiōe ad ecclesiā trāsferētes: ꝓ sūmis reliqjs fuauerūt. Quo exēplo maifeste appa ret. q̄ reuerētia q̄ timorosa de uotiōe assistere debēt oēs in ecclesijs i qb⁹ adest dñicū sa cramētū. Propterea statutuꝫ ē de ꝯsecra. dist. ij. c. ṗsbyter. ꝙ sup ꝓ infirmis habeat eu caristia in ecclesia ṗparatā

quā in loco honorabili loca-re debet cū lāpade accēsa sp astāte. ℭ Sexto ēt pbo qꝙ qſ qꝫ dꝫ venerari eccl'iaꝭ sacraꝭ ꝛ deū ibidē hūil'r adorare ra tiōe ꝯseruatōis: vꝫ reꝝ sacra rū. Nā in ecclesia oia sacra ꝯseruāt: put sunt reliqe san ctoꝝ: paramenta sacra cali ces sacri: sacratissima verba ex ore altissimi pdita: imo ꝺ corde xp̄i egressa: sicut ꝺ ver bis sacri euāgelij pꝫ: ꝛ p:eci pue vt p̄dcm̄ ē vbi ꝯseruatur sacratissima eucaristia. put habet extra de eucaristia sa cra. c. sup eo. Propt hec oia igit ob sacroꝝ reuerētiam ꝛ deuotiōeꝫ: antiqtus canes ꝛ porci: aues ꝛ falcōes: ꝛ q̄cū qꝫsil'ia dehonestātia sacra ꝺi tēpla: p exorcistas ꝺ ecclesijꝭ pellebāt. Juxta qꝺ Mat. 7. dn̄s di. Nolite scm̄ dare ca-nib⁹: ꝛ margaritaꝭ nolite pij cere ante porcos. Sꝫ iuxta altiorē sensuꝫ eijciēdi potius sicut canes sunt p̄dicatorib⁹ detrahētes: atqꝫ porci: hoc ē in ecclesia aliqd ipudice faci entes. Quib⁹ margarite sa craꝝ reꝝ merito sunt denegā de. Sed heu hodie pdita ē ta lis deuotio: q: caneꝭ mingūt p tabulas altaris: porci fodi unt cadauera in Cimiterio. Alij furāt caliceꝭ. Alij tobal leas. Alij libros. Alij cātant vana: ꝛ alij ludūt i eccl'ia. sꝫ audi qd ꝯtra tales diuina iu stitia opet. Refert. n. pr̄ fra-ter Jacob⁹ ꝺ marchia i ſmo ne de sacrilegio: ꝙ i ciuitate Cesēne fuerūt. 17. lusores lu-dētes i eccl'ia ꝛ blassemātes deū: ꝛ statiꝫ cecidit tectū ec-clesie sup eos ꝛ oēs occidit. ℭ Septio dēiqꝫ pbo ꝙ qſqꝫ dꝫ venerari sacra loca: ꝛ deū ibidē humil'r adorāt rōne su sceptiōis. s. bn̄ficioꝝ diuerso rū: q̄ in sacris ecclesijs acci-pim⁹. O xp̄iane q fuisti paga-n⁹: dic q̄so vbi effect⁹ es xp̄ia-n⁹? Clamās rn̄deo in eccl'ia vbi crismat⁹ vl' ꝯfirmat⁹? Jn eccl'ia: vbi recipis remissiōꝫ peccatoꝝ p ꝯfessionē? Jn ec-clesia vbi recipiūt septē ordi nes sacri? Jn eccl'ia: vbi fiūt p̄ces a sacerdotib⁹ p ppl'iꝭ ꝛ diuina officia celebrant? Jn ecclesia vbi suscipim⁹ multi plices indulgētias a pena ꝛ a culpa? Jn eccl'ia vbi sepeli mur? Jn eccl'ia vbi deniqꝫ su-scipim⁹ sanctissimū corp⁹ et sanguinē xp̄i: p qꝺ saluati et

liberati sum⁹. In eccl'ia ꝙ pp oia supradcā merito dȝ qlibȝ de tot bñficijs i eccl'ia receptis: ⁊ deū ⁊ eccl'ias venerari decātās cū ꝓpha ⁊ di. Suscepim⁹ de⁹ miaȝ tuā.s. multiplicē i medio tēpli tui. Ex p̄dcis ꝙ septē rōib⁹ pȝ: q̄l'r qs qȝ dȝ eccl'ias singul'r venerari: ⁊ ibi deū p̄cipue adorare.

¶ Tertio postrēo h̄ idē ꝓbo exēpliſ. Primū exēplū habemus de saluatorē nr̄o: q cū sit norma nr̄a: dux via ⁊ veritaſ cū debem⁹ q̄ȝtū fas ē i oibus imitari. Cōsidera igit̄ mens d̄uota q̄ȝta reuerētia honorabat dn̄s Jesus xp̄s Jerosolimis tēplū dei. Nā cū ierl'm itroibat solit⁹ erat priovisitare tēplū ⁊ ibi p̄rēȝ suū coler̄. Ibi ēt cōiter orabat. Ibi miracl'a freq̄nti⁹ faciebat. Ibi cōit̄ p̄dicabat pp qd̄ Luc̄.9. dr̄. Erat q̄tidie docēs i tēplo Et idē.21. dr̄. Erat singul' die h⁹ i tēplo docēs. In tēplo ēt inuētus ē a mr̄e sua: cū dixit Luc̄.2. Nesciebatis ꝙ in hiſ q̄ p̄riſ mei sūt oȝ me eē. Et iō Mat.6. p̄cepit apl'is di. Primū q̄rite regnū dei ⁊ iust.tiā ei⁹ ⁊c. pp qd̄ Criso. sup verba Luc̄.19. Intrauit Jesus i tēplū ait. Propriū erat hōi filij vt veniēs p̄mū ad domuȝ curreret p̄ris. Tu āt imitator factus xp̄i intrās ciuitatē: p̄mū añ oēs act⁹ ad ecclesiaȝ curras. h̄ ille. Dēiqȝ ad iflāmāda corda nr̄a ad zelū diuini cult⁹ i tēplis d̄i maioreȝ zelū oñdit ꝯtra ịinhonorātes dñicū tēplū: q̄ȝ ꝯtra suos crucifixores: aut q̄slibet alioſ sceleratoſ. Nec alicui alteri sceleri corrigendo lego iposuisse manū: nisi ꝯtra dehonorātes deū in tēplo suo. Propter h̄ n. vt scribit̄ Mat.21. Mar.xi. Luc̄.19. Intrauit Jesuſ in tēplū dei ⁊ eijciebat omnes vendētes ⁊ emētes in tēplo. Et Jo.2. dr̄. ꝙ fec̄ flagellū de funiculis ⁊ oēs de tēplo eiecit. Quo exēplo patet. q̄ȝ venerāde sint ecclesie sacre ⁊ q̄ȝ humilit̄ ibi sit deus colēduſ.

Scd̄ȝ exēplū pōit Gre. de ecclesie inhonoratiōe lib.j. dialogoꝝ. Accidit inquit ꝙ matrona q̄daȝ nobilis habebat nurūqȝ ifra breue tēpus quo filiū eius acceperat cū eadeȝ socru sua ad dedicatiōnē oratorij bti Sebastiani martyris fuerat inuitata. nocte vero eadē qua subsequenti die

ad dedicationē p̄dicti orato-
rij fuerat ꝓ cessura volupta
te carnis deuicta: se se a viro
suo abstinere nō potuit: cūq̄ꝫ
mane facto cōsciētiā deterre
ret ꝑpetrata carnis delecta-
tio: ꝓcessionē vō verecūdia ītraret: plꝰ erubescēs vultū ho
minū: q̄ꝫ dei iudiciū timēs cū
socra sua ad dedicatiōez p̄di-
ctā ꝓcessit. Mox vō vt orato
riū in q̄ erāt reliq̄e sancti Se
bastiani igresse sīt: eādē nurū
spūs malignꝰ vexare cepit ꝛ
arripuit: ꝛ corā oī pplo peccā
tū publicaṫ. Tūc parētes eā
carnaliter amātes: ad obtinē-
dū salutis remediū: maleficijs
tradiderūt. Ducta ē itaq̄ꝫ ad
flumē: ꝛ imersa a maleficis in
cātabaṫ: sꝫ diuino iudicio fa-
ctū est. vt dū vnū demonē ar
te magica expellere conati sīt
intrauit ī eā legio vna demo
nū. Et tūc cepit tot diuersas
voces ꝛ garritꝰ emittere: quot
demones eā possidebāt. hec
Greg. ad lr̄aꝫ. Quo exēplo pꝫ
q̄ꝫ quāto est sanctior locꝰ tan
to in dei cōspectu offensa ibi
cōmissa: grauior reputaṫ. Ex
p̄dictis igiṫ auctibꝰ: ratiōibꝰ
ꝛ exēplis. pateṫ q̄rta cōtēpla
tio latrie seu diuine adoratio
nis que diciṫ contēplatio lo-
cationis: in qua ostēsū est: q̄li
ter q̄sq̄ꝫ debet ecclesias vene
rari: ꝛ ibidē p̄cipue ꝛ humili
ter cultu latrie deū adorare:
quē verū cultū dei: verāq̄ꝫ sa
crarū eccl'iarū veneratiōem
nobis cōcedat saluator noster
Iesꝰ xp̄s: q viuit ꝛ regnat ve
rus deus: per infinita secula
seculorum. Amen.

¶ Feria. 6. pꝰ sc̄dā dn̄icā q̄-
dragesime. Itē d̄ q̄nta excel
lētia: vꝫ de nobilitate ipsius
fidei sacratissime.

Auferetur a vo-
bis regnum dei ꝛ da
bitur genti facienti fructus
eius. Scribuntur hec verba
Matth. 21. c. 7. in euangelio
occurrentis ferie. Post sacri
euāgelij litteralēꝫ ꝛ spiritua
lem expositionem generosi ci
ues: ex quo vt claruit in ser-
mone precedente sufficienter
declarauimus de diuino cul
tu: ꝛ de diuina adoratione.
Quartam contemplationem
videlicet locationis: in qua
ostensum fuit quo loco debe-
at Deus cultu latrie spe-
cialiter adorari. Habeo in
presenti Feria de diuino cul-

tu z adoratione. Quintam contēplationē valde vtilem z mirabilem specialiter declarare: que talis est.

¶ De qnta contēplatione diuine adorationis que dr̄ contemplatio modificationis.

Quinta igit contēplatio d' cultu latrie seu adoratiōe ad deū faciēda dicit modificationis. Ostēsa eni diffinitiōe obligatione: seu locatiōe diuine adorationis. vidēdū est ad p̄scs qd est sua modificatio. Si q̄ritur igr̄ quot modis pōt z debet cultu latrie de⁹ specialit̄ adorari: ad hoc vt vera z pfecta sit talis adoratio. Rn̄deo q̄ quadrupliciter seu dicas q̄ quadruplex ē adoratio dei vera atq3 pfecta. Prima dicit adoratio cordialis. Secunda dicitur adoratio verbalis. Tertia dicitur adoratio corporalis. Quarta dicit adoratio v̄tualis. ¶ Prima fit corde: secunda fit ore: tertia fit corpore; quarta fit opere.

¶ De quarta adoratiōe qua deus cultu latrie adoratur: Et primo de prima; que fit corde.

Prima igitur adoratio qua deus singulariter cultu latrie adorat dicit cordialis. Et talis adoratio simpl'r fit cord̄ z mēte: cū. s. psona quadā cordiali deuotōe seu mētali reuerētia deū colit: z in hac cordis adoratiōe speciali'r cult⁹ latrie cōsistit. Q̄m adoratio v̄balis q̄ fit ore: corporalis q̄ fit corpore: z v̄tualis q̄ fit v̄tuoso opere nihil pdessent ad salutē sine ista. q̄ aūt singulariter talis adoratio cordis necessario requirat ad culcū latrie. q̄druplīciter pbo. Primo auc̄te. Scdo rōne. Tertio distinctiōe. Quarto cōminatione.

¶ Primo pbo auc̄te saluatoris Jo. 4. ad samaritanā dicētis. Mulier inqt crede mihi: qa venit hora qn̄ neq3 in mōte hoc: neq3 Jerosolimis patrē adorabitis. S3 venit hora z nūc est: qn̄ veri adoratores adorabūt patrē in spū z veritate. h ibi. Que v̄ba exponēs Crisost. sic di. Veros adoratores dicit dn̄s: ad differētiā falsoꝝ. s. samaritāoꝝ: quorū erat opinio q̄ de⁹ loco cōcluderet z q̄ in hoc loco deū adorari oporteret: nihil de

deo pl⁹ imaginātes q̄; de ido
lis: ⁊ idcirco cultū dei cū cul
tu dēonū miscebāt. Silr̄ di/
xit ad differētiā iudeoꝝ: qui
sub figura ⁊ vmbra colebant
deū p̄ circūcisionē. holocau/
sta: ⁊ hmōi. Cōtra tales igit̄
dixit. In spū ⁊ v̄itate: qa ve/
ra adoratio in v̄itate spūs cō
sistit. h̄ Criso. Aplus insup̄ di
xit. j. ad cori. 14. Adorabo spū
adorabo ⁊ mēte idest corde.
¶ Scd̄o ēt ꝓbo vnica rōe vȝ
ꝓportiōis. q̄. s. cultus d̄i p̄n/
cipaliter ꝯsistit in corde ⁊ mē
te. Fūdamētū rōis ponit Cō
mētator sup̄. 2. d̄ aia. di. Silr̄
obiectū simplr̄ apprehēdit̄ p̄
similē potētiā. pȝ h̄ regula: cū
eniȝ scia sit qd spūale. iō sim/
plr̄ apprehēdit̄ p̄ pōaȝ intel
lectiuā aie: que ē qd spūale; ⁊
nō p̄ materialē pōam nisi di/
spositiue. Quo p̄supposito cer/
tū est vt dr̄ Joā. 4. q̄ de⁹ est
spūs ⁊ p̄ ꝯñs est incorporeus.
Qd̄ si sic est: ḡ oportet ei p̄ pri
us offerri illd̄ qd̄ est in nobis
incorporeū. s. animā: ⁊ intelle
ctus puritatē. Ne igit̄ imo/
les aues ⁊ vitulos pecuniam
q̄; ⁊ corp⁹ tuū deo: magl aui/
mā tuā offer deo in holocau/
stū. Proīde ꝓpħa i p̄sona dei
dicebat. Nūqd manducabo
carnes taurorꝝ: aut sanguinē
hyrcoꝝ potabo? Imola deo
sacrificiū laudis scȝ mētalis:
⁊ cordialis: ⁊ redde altissimo
vota tua. ¶ Tertio h̄ idē pro
bo distinctiōe quā ponit glo/
sa sup̄ verba Exo. 20. Nō ado
rabis ea neq̄; coles. Aliō ē in
quit colē ⁊ aliō adorar̄. Pōt
eniȝ qs coacte ⁊ iuite adorar̄
sicut si qs cogeret̄ dare icen/
suȝ idolo: ⁊ insup̄ pōt qs tor/
mētis vict⁹ idolū adorare: cū
tn̄ sciat q̄ idolū nihil ē. Seu
adulatiōe posset qs reges ido
latres adorare: q̄ vtiq̄; adora
tio vera nō erit: quātū ad il/
lud qd̄ idolatrare faciētes in
tēdūt. A simili est tales actus
exteriores ꝓ deo facere: q cū
nō essent volūtarij sȝ coacti
nequaq̄; ex his coleret̄ de⁹.
Sic eniȝ dicit̄. 23. q. 6. c. iam
vere. §. ex his. Ad bonū q̄sq̄;
inutiliter cogit̄. cū de⁹ asper
net̄ coacta seruitia. h̄ ibi. Et
20. q. j. c. Illd̄ Marcell⁹ pa/
pa ait. Satis iutile est: vt coa
cta s̄uitia dn̄o p̄stent̄. Itē ex
tra de his q̄ vi metusue causa
fiūt. c. Ad audiētiā: Innocēti
us ait. Que vi metusue cā fi/
unt carere debēt robore firmi

tatis. Deniqꝫ Alexā. papa. 15. q. 6. c. Si sacerdotibꝰ ait Amplius respicit deꝰ ad cogitationes cordis ⁊ spōtaneas volūtates: qꝫ ad actꝰ q̄ p̄ necessitatē fiūt. Ex qbꝰ p3: ꝙ adoratio exterior aut ore aut corpe facta pōt eē falsa: ⁊ p̄ ꝯn̄s nō ē simpl'r de necessitate: s3 ꝑ3 qd Colē vo cū sit toto affectu ⁊ studio aiaꝫ deo mācipare: iō ex h̄ talis cultꝰ interior ē cui libꝫ sūme necessariꝰ ad salutē. ¶ Quarto nāqꝫ ꝓbo cōminatione: ꝙ cultꝰ latrie p̄ncipaliter cōsistit in corde ⁊ mēte: ⁊ nō in corpore seu in opatione. Nā videns saluator ꝙ multi pharisei scribe ⁊ iudei deū adorabāt: ⁊ corpe ⁊ exteriori opē: s3 nō mēte vl' corde: iō cōminatiue ꝯ̄ eos clamabat Matth. 23. di. Ue vobis scribe ⁊ pharisei hypocrite: q̄ mūdatis quod de foris est calicis ⁊ parasidis. intꝰ āt pleni estis iniqtate ⁊ rapina ⁊ immūditia. pharisee mūda p̄us qd̄ intꝰ est: vt fiat ⁊ id qd̄ deforis est mūdū. Ue vob̄ scribe ⁊ pharisei hypocrite tristes: q̄ similes estis sepulchris dealbatis: intꝰ āt sunt plena ossi. mor. ⁊ oi spurcitia. Sic ⁊ vos qdē a foris paretis hominibꝰ iusti. intꝰ āt pleni estis hypocrisi ⁊ iniqtate. h̄ ibi oia supradicta ꝯfirmās Salomō q̄. s. cul tꝰ latrie p̄ncipaliter i corde ꝯsistat. in p̄sona dei prouerb. 23. di. Fili p̄be mihi cor tuū vbi glo. ait. Nō petit linguā. nec pecūiā. nec corporis macerationē: s3 sacrificiū cordis. Ex p̄dicta igit̄ auctē ⁊ rōe distinctiōe. atqꝫ cōminatiōe patet: qual'r cultꝰ latrie p̄ncipaliter ⁊ necessario ꝯsistit in mente ⁊ nō in actu exteriori. Si aūt querit̄ quot regrunt̄ essentialiter: ad hoc: vt quis cultu latrie qui principaliter in corde ⁊ mente consistit vere deum colet. Respondeo ꝙ tria necessario requiruntur: videlicet fides: spes ⁊ caritas. Sic eni3 dicit Isidorꝰ. 8. lib. ethimo. Tria sūt ingt que in religiōis cultu iteriori ad colendum deum in hominibus perquiruntur. v3. Fides: spes ⁊ charitas. h̄ ille: ⁊ Aug. i encheri. Fide igt spe ⁊ charitate corde colimꝰ deū. Et idem Augustin. 10. de ciuitate dei ait. Theusebia que est pius cultꝰ dei cōsistit in cognitiōe dei ⁊ dilectiōe: cū debita sub

iectiõe spei ad ip̄m: his p̄missis vt formal'r loq̄r: dico q̄ tria necario reqrūt ad h̄ vt q̄s cū corde cultu latrie deū vere colat. Primū dr̄ vĩa cognitio: Scd̄m dr̄ vĩa dilectio Tertiū dicitur vĩa speratio. ¶ Primū igit̄ q̄d ē necariū ad cultū corde d̄o exhibēdū: dr̄ vĩa cognitio.s. ipi⁹ di: ⁊ eo rū q̄ p deū ad cognoscēdū ordinat̄. Cū.n. duplex si cognitio q̄ de⁹ cognoscit̄: vz nāl'r: q̄ de⁹ vt dr̄ ad Ro.j.p visibiles effect⁹ cognoscit̄: ⁊ supnālis: q̄ singulariter intelligit̄ p fidē simpl'r: dico q̄ ad ve⁊ dei cultū necario reqrit̄ cognitio supnālis q̄ ē p fidē: q̄m talis cognitio plura fac̄ cognoscere d̄ d̄o i sp̄e: ⁊ d̄ his q̄ salu ti sūt necar ia q̄ oīs simul co gnitio nālis. Nā p cognitionē nālē n̄ cognoscit̄ trinitas psona⁊ nec cognoscit̄ filiū d̄i fuisse icarnatū: ⁊ de spū scto ↄceptū: ⁊ vētu⁊ ad iudiciū: i q̄ vnicuiq̄ s̄m opa sua reddet nec sil'iter i hostia d̄bito mō ↄsecrata sacramētaliter existere: ⁊ cetera hmōi sil'ia q̄ tm̄ oia supnāl' cognitio fidei cognoscer̄ fac̄. Propter q̄d tal' cognitio q̄ ē p fidē sūme cuili bet necīa ē: ad h̄ vt vere corde deū colat: q̄d q̄drupl'r p̄bo. Primo auctībus. Scd̄o rōnib⁹. Tertio silītudinē. Quarto exēplo. ¶ Primo p̄bo auctib⁹. q̄ cognitio dei q̄ ē p fidem ē necīa ad interiorē cultū. Nā Grego.j.moral'.c.j.dicit. Omnis hō eo ipso q̄ hō ē: suū p fidē intelliger̄ d̄z auctorē: cui⁹ volūtati tanto magis fideliter seruiat q̄to se: q̄ de seipso nihil scit pensat.h̄ ille. Ber.sup cant̄. ait. Utraq̄ cognitio dei.s. ⁊ tui tibi ē necīa ad salutē: ita vt neutra carere valeas cū salute: q̄ sic ex noticia tui vēit in te timor dei: ⁊ ex noticia dei amor ei⁹ ita de ignorātia tui supbia: ⁊ de igorātia dei cōtēptus: atq̄ dispatio.h̄ ille. Itē Jere.9.dr̄. Nō glorietur sapiēs i sapiētia sua: nec fortis in fortitudine sua: nec diues in diuitijs suis. Sz in h̄ glorie̅t q̄ gloriat̄ scire ⁊ nosce me.s.p fidē. Item Jere.5. dr̄. Captiu⁹ duct⁹ ē populus me⁹.s.a diabolo in infernū: q̄ nō habuit sciētiam.s. dei. Salomō ēt Sap̄.13.ait. Uani sunt oēs hoīes in q̄b⁹ non est scia dei. Hieronym⁹ etiā

ad Nepotianū ait, Absqȝ dei noticia puus al's pecus ē oiꝭ hō. Paulus insup hebre.xj. ait. Accedentē ad eū credere opȝ:q: ē: ⁊ ꝙ ingrētibꝰ se remunerator sit. Et subiungit di. Sine fide ipossibile ē placere deo. Dēiqȝ.28.q.j.c.oēs §.Et his.dr̄. Ubi.n.deest v̄a agnitio eterne ⁊ icōmutabil' v̄itatis: falsa v̄tus etiā in optimis moribꝰ estimat. Ex q̄bus auc̄tibꝰ pȝ q̄l'r ad veruȝ dei cultū reqrit cognitio: q̄ p fidē oia credenda credunt. ¶ Scdo h̄ idē pbo duabus rōnibꝰ. Prio rōne pfectiōiꝭ. Scdo ratione dilectionis.

¶ Prio pbo rōne pfectiōis ꝙ cognitio dei q̄ ē p fidē ē necessaria ad veꝝ cultum dei. Fundamētū rōis pōit phꝭ.j. physi.di. Unūqdqȝ nāl'r appetit suā pfectionē: tāq̄ ↄplemētum eiꝰ.pȝ h̄ regl'a. Nam arbor nāl'r suo mō appetit fructū tāq̄ eiꝰ vltimam pfectionē. ⁊ iō exn̄s pua iugiter crescit: exn̄s magna iugiter se disponit vt fructū faciat. Sil'r infans puulꝰ:nāl'r appetit magnitudinē viri tāq̄ pfectionē suā. Quo p̄suppo sito:certū ē ꝙ pfectio rōnalis aie ē scia seu cognitio v̄itatis: dicēte pho.2.de anima. Actus p̄mus aie ē sic scia. secundus sic ↄsideratio. Et.j.ō aia di. Intelligētia ⁊ speculatio v̄itatis vident eē ppie passiōes aie. Et.6.ethico.di. Bonus intellectꝰ ē scia v̄itatis. Et.j.metha.ait. Oēs homines nā scire desiderant.s. v̄itatē. Et.xj.metha:di. Speculatio v̄itatis ē qd optimuȝ pfectissimū ⁊ delectabilissimū. Qō si sic ē: ꝙ q̄libet cognitio v̄itatis aliq̄l'r pficit intellectū. Claꝝ ē ꝙ intellectꝰ nō recte pficit:nisi hēat sciaȝ ⁊ cognitionē v̄tuꝭ increate:q̄ ē ceteriꝭ nobilior. dicēte pho 8.ethi. Sapiētia ē scia honorabilissimoꝝ ⁊ diuinoꝝ iō hȝ rōnē capitꝭ inter oēs scias: q̄ ēt icreata v̄itas ē ppuȝ obiectū hūani intellectuꝭ, dicēte Ric.in.3.di.23.ar.5,q.2, Obiectū inqt fidei ⁊ itellectꝰ est v̄itas icreata:ad quaȝ cetera oiā reducūt. Exq̄ ↄcludit: ꝙ nisi itellectꝰ recte cognoscat p̄mā v̄itatē:q̄ ē ppriū eiꝰ obiectū n̄ p̄t hr̄e suā pfectiōeȝ: sȝ cū deꝰ nō acceptet ipfectas res:iō cultꝰ latrie sibi placere nō p̄t sine pfecta cognitio

ne suipsi⁹ ꝛ dei:q̄ simpl'r va cognitio p fidē habet. Propterea Lactan.in li.de insti. ait. Scia vitatis sūme ē oportuna:gaudetqꝫ mens in pme vitatis se luce versari: qd est pmū aie pabulū q̄dā iocūditate pfusum.h ille. Scdo h idē pbo rōne dilectiōis. Fundamētū rōnis ponit phs.j.d regi.pnci. ꝛ ēt seniētial'r.3.d aia.ꝛ.12.metha.di. Cognitio boni:ē simpl'r cā amoris boni.pꝫ h regl'a. Nā q: i spē cognosco Petrū eē bonū ꝛ virtuosuꝫ:iō in spē diligo eū:qd nequaqꝫ facerē si ei⁹ bōitatē nō cognoscerē. Quo psupposito:certuꝫ ē a sil'i q nisi qsqꝫ trinitatē psanax cog̃scat: ꝛ filiū di icarnatū:seu corp⁹ xpi ɔsecratū ꝛc.hmōi neq̄qꝫ diligere pōt. Sꝫ cū talis cognitio ex q̄ talis amor ad pdicta causat:simpl'r a fide pcedat: g̃ p ɔñs cognitio q̄ ē p fidē necessaria ē ad cultū interiorēꝫ corde deo exhibēdū. Et ɔfirmat ista rō p sil'itudinē q: sic se hꝫ visio corpalis ad amorē sensitiuū ita ꝛ visio itellectualis ad amorē spiritualē. Sꝫ clarū ē q visio corpalis ē pncipiū amoris sensitiui:vt di. phs.8.ethi.g̃ a simili cognitio specialis ipi⁹ diuine bonitatis ē pncipiū ɔsubstātialis amoris ad eū. Que simul oia ɔfirmās Aug.10.de tri. ait. Inuisa diligere possum⁹: incognita neq̄qꝫ. Si igit vt pꝫ de⁹ vel xps non cognosceret p fidē:certū ē q nullus eū diligeret. ꝛ p ɔñs nec eū ore laudaret:nec insup corpore ꝛ exteriori opatōe veneraret. Ex pdictis duab⁹ rōnib⁹ pꝫ q̄l'r fides seu cognitio ipi⁹ dei: ꝛ alioꝝ q̄ reducunt ad deū: est necessaria ad cultū latrie interiorē deo exhibēdū. ¶ 3⁹. hoc idē pbo sil'itudine. Sententia est philosophi tertio de aia.q sic se hꝫ sensus ad sensibilia:sic se hꝫ intellect⁹ ad intelligibilia. Sꝫ clarū ē q potētia sensitiua nō accipit cognitionē de obiectis remotis: sꝫ simpl'r de ppinquis: g̃ a simili potētia intellectiua deū pcipere nō pōt:nec insup voluntateꝫ ꝛ corpus flectere ad amorē dei ꝛ seruitiū eiꝰ:nisi ipsuꝫ deū p cognitionē fidei quā hꝫ eadē potētia itellectiua ipꝫ deū taqꝫ ppinquū seu ea que sunt dei accipiat. Quō si si ē:g̃ fides ꝛ credulitas ad

cultū dei ē necessaria: ꝙ aūt potētia sensitiua nō ꝑcipiat obiecta remota. ⁊ ꝑ ꝯñs nec potētia intellectiua pꝫ ex tribus. vꝫ ex q̄titate corꝑali: ex figura speciali: ex mobili locali: vel motu. Et ṗmo pꝫ ex q̄titate corꝑali. Expictia teste cognoscim⁹: ꝙ corp⁹ multū remotū a celo nō videt: ⁊ si forte videat: q̄tūcunqꝫ sit magnū videbit tñ puū. sic pꝫ in stellis. q̄ cū sint maiores q̄ magna pars terre vident tñ pue. ¶ Scd̄o lꝫ ꝓbat figura speciali. Si. n. corp⁹ aliq̄d a lōge aspiciat: eius figura nō pōt discerni: sicut pꝫ in facie hominis de lōge visa: vl'i statura tua ꝓcul posita vel lōge distāti. ¶ Tertio lꝫ idē pꝫ ex motu locali. posito. n. ꝙ corpus aliq̄d velociter moueat: si tñ a visu lōge distet: vix aut nihil moueri videbitur: sicut videmus in sole: luna: ⁊ stellis: q̄ ita velociter mouent: ꝙ in spacio diei nālis trāseunt tantū spaciū q̄tum ambit celū ⁊ terra: ⁊ tñ vix moueri vident. Ex qbus pꝫ ꝙ localis distantia ꝑ potentiam visiuam non percipit nisi ex approꝑinquatione. A simili concludo de deo seu de diuinis personis ⁊ ceteris articulis fidei: qm̄ cum in infinitum sint remotissima ab humano intellectu impossibile est ea intelligere ⁊ cognoscere: nisi ꝑ virtutē fidei ⁊ simplicem creditionē. ¶ Quarto deniqꝫ ꝓbo vnico exemplo. ꝙ. s. cognitio de deo ē necessaria ad cultum ipsius dei. Nā refert valerius de archimede maximo pho. ꝙ cum marcellus caperet Siracusam manu violenta: sciēs ꝙ ibi erat Archimedes phs: delectatus de sua prudentia: edictum fecit ne phs ille ab aliquo occideretur. At ille animo oculis ac manibus in terra affixus: figuras astrorum ⁊ circulos describens: superuenienti militi ac super eum strictum gladium tenēti ⁊ ingrenti quisnam esset: propter nimiam auiditatem inuestigandi veritatem astrorum quam in predictis figuris querebat: nomen suum indicare non potuit: nec etiam manus a puluere subtraxit: sed respondit dicens. Noli obsecro super circulum istum destruere: et me impedire: quia aliter non possum astra

τ celũ:nec insup cẽm primaȝ celi atq̧ astroꝝ cognosceret diligere: τ venerari:sicut nãlis rõ dictat. Ob quã cãȝ miles cuȝ gladio interemit: q̃si neglexit imperiũ eius:nec tñ eũ vt phȝ cognoscebat. Quo exẽplo pȝ ꝙ si phs iste p̃sup ponebat cognitionem dei eẽ necessariã:ad hoc vt eum diligeret τ veneraref:a fortiori cuilibet fideli necessaria ẽ cognitio τ fides de deo τ de diuinis:q̃ τ deuȝ τ diuina ab ipso diliganf τ venerenf. Que vtiq̧ cognitio nihil aliud est nisi credulitas q̃dã: q̃ credimus digna de deo. put est ꝙ hẽat sũmã potẽtiã: cui null⁹ resistere põt:sũmã sapiã:cui nihil põt abscõdi:sũmã bonitatem:q̃ sũme odit oẽ malũ: τ diligit oẽ bonũ sũmã iusticiã que sine fine maliciam pũit τ virtutem remunerat: summã puidẽtiã: qua nõ tñ est creator diuersaꝝ reꝝ ad decorem vniuersi: sed insup ꝯseruator earũ: τ in qua nullus põt cadere error aut defectus: siue ex ignorãtia:siue ex timore: siue ex passione: aut aliquo inordinato amore. hãc cognitiones τ credulitatẽ Paulus hẽbat qñ p̃me Coꝝ.2. dicebat. Non iudicaui me scire aliqd inter vos. nisi Jesum xp̃m τ hũc crucifixũ. heu hodie pauci sunt q hãc verã fidẽ cognitionẽ τ credulitatẽ hẽant de deo τ de diuinis: τ ppterea pauci sunt q deum ṽo corde diligant: τ ṽo ope venerenf. Ideo ꝯ tales. Isaias i psona dei admiratiue. j.c. dicit. Audite celi q̃ loquor: τ aurib⁹ pcipe terra:qm̃ dñs locutus ẽ Filios enutriui τ exaltaui p nobilitatẽ.s.itellect⁹. Ipsi ãt spreuerunt me.s. p ifidelitatẽ τ icredulitatẽ. Cognouit bos possessorẽ suũ. τ asinus presepe dñi sui:israel aũt.i.ppl̃us xp̃ian⁹ñ cognouit me. τ pp l̃s meus me nõ itellexit. Ve genti peccatrici:ppl̃o graui iniquitate:semini nequam filijs sceleratis. Dereliquerũt deũ blasphemauerũt scm̃ israel: alienati sunt retrorsuȝ. hec ibi Ex p̃dictis igif auctoritatib⁹ rõnibus:similitudine:atq̧ exemplo pȝ. qualiter ad verum cultũ cordis deo exhibẽdum necessaria ẽ cuilibet vera cognitio ipsius dei τ coꝝ q̃ ad ip̃m deũ ordinanf. ¶ Scdȝ insup qd ẽ necessariũ ad cul-

tū cordis deo exhibēdū dicit̄ vera dilectio.s.ipsius dei.ad hoc.n.vt quis cultu latrie deuz ve colat:nō tm̄ requirit̄ credulitas & cognitio ipsi⁹ dei sz insup necesse ē vt deuz cordialiter sup oia bōa creata amet & diligat qd̄ tripl'r pbo. Primo auctoritatibus. Scdo rōne. Tertio silitudine. ¶ Primo pbo auctoritatibus. Nā Rabanus sup gene.ait. Colere est ad deū q solus ē colendus:tota dilectiōe cordis tendere.hec ille. Itē.23.q.6.c.iā vero.§.Ex his. dicit̄. Sine dilectione dei nullus deo placere pōt. Insup Matt.22.pcipit̄.Diliges dn̄m deū in toto corde tuo &c. Itē sanctus prosper.de.pe.di.2.c.j.ait. Diligere deuz toto corde dēmus: ordinem aūt dilectiōis illi puertūt:nec modū diligēdi custodiunt q aut mūdū q contēnēdus ē plus diligūt aut minus diligēda plus amat: aut pximos nō sicut seipsos: aut deum plusq̄ seipsos forte nō diligūt:hec ibi.Deniq̄ Seneca li.de quattuor virtutibus ait.Quisq̄s iusticiam sectari desideras:tūc deū primum & ama vt ameris a deo.Ex quibus auctoritatib⁹ pz: q̄l'r ad verā dī cultū requirit̄ amor cordialis ad ip̄m deū. ¶ Scdo hoc idē pbo vnica rōe. vz cōiūctiōis. Fundamētuz rōnis ponit Cōmētator sup.io. Metha.di.Extrema nō ɔiungūt̄ nāliter nisi p medium:pz hec regula. Nā tectū & fundamētū alicuius domus nō sil' ɔnectunt̄ nisi p mediuz parietis. Sil'r extremitates radicis & cacuminis arboris nō ɔiūgūtur nisi p trūcū & stipitē. Itē lapides duo i edificio: sil'r cū medio calcis vniūt̄. Sil'r deus cum hoie:& ecōuerso:nō potuit vniri in icarnatiōe s'z Ber. nisi p mediū.s.amoris & charitatis. Quo p̄supposito: certum est q̄ si rōnalis creatura dz beatificari. oz q̄ vniat̄ cū creatore:vt eius p̄ntia i eternum pfruat̄:cū pcipue beatitudo nihil aliud sit nisi q̄daz coniunctio aie cū deo p immediatā p̄ntiā. Sz cū creator & creatura sint duo extrema: imo plus q̄ duo extrema p eo q̄ in ipsis est infinita distātia impoi'e ē q̄ sil' ɔiungant̄: nisi per aliqd̄ mediū. Cū autē medium vniēs aiam sil' cū ipso deo simpl'r sit amor & charitas ip

sius dei. ꝯclude ex his: q ad ve rum dei cultū necessario req rif cordialis amor ad ipȝ deū sine q̄ nō posset vnq̄ȝ ipsa aia cū deo vniri: ꝛ ꝑ ꝯñs beatifi- cari. Qđ ꝯfirmās Bonauen. in. j. di. 17. ar. j. q. j. verbaliter dicit. Solus charitatis ac- tus: facit aiam ꝑ beatitudinē deo vniri. Et augu. sup ep̄laȝ primā Joā. ait. Amor est vita q̄dā: duo sil' copulans: amātē .s. ꝛ amatū. Et Hiere. 31. dr̄. In charitate ꝑpetua ꝯilexi te idō attraxi te. s. ad beatitudi- nem. miserans tui. Et Osee vndecimo dr̄. Trahaȝ eos. s. ad beatitudineȝ cū funiculis charitatis. Ricar. aūt in suo quolibeto sic ait. Tria sūt ad beatitudinem necessaria. s. co gnitio: electio: ꝛ vnio. Naȝ oȝ primo cognoscere bonuȝ bea- tificans. ¶ Scđo oȝ eligere vt scȝ voluntas illud velit. ¶ Tertio oȝ tali bono vniri: que vnio sil'r fit ꝑ mediū amo ris ꝛ charitatis. hec ille. De niq̄ȝ ap̄ls ad Col. 3. Hortaf oēs ad hn̄dū charitatē: q̄ q̄s q̄ȝ ꝛ cū deo vnif ꝛ beatificaf. di. Sup oia charitatē hēte. qđ ē viculū ꝑfectōis. ¶ Ter tio deniq̄ȝ ꝓbo vnica similitu dine q. s. ad veꝝ cultū latrie deo exhibēdū necessario req rif cordialis amor sup oia ad ipm deū. Nā legif Matt. 22. q cū qdā rex fecisset nuptias filio suo: ꝛ vidisset ibi hoiem nō hn̄tē vestē nuptialē ꝛ ho- norabilē: sed potius deformē ꝛ ignominiosam fecit ꝑ mini- stros sibi pedes ꝛ manus li- gare: ꝛ sic extra ꝯuiuiū ꝛ pa- latiū cū ignominiose ꝛ vitu- perose eicere. Qua similitudi ne daf intelligi: q pr̄ celestis q nuptias spūales fecit xp̄o filio suo in celi palatio: nemi- nē ad illud ꝯuiuiū ꝛ eternas nuptias acceptat ꝛ suscipit nisi pri⁹ nuptiali veste hᷓ amo re ꝛ caritate iduaf. Ex p̄dcis igif auctoritatib⁹: rōne ꝛ simi tudine: pȝ qual'r ad verū cul tū cordis deo exhibēdū neces saria ē cuilibet vera dilectio ipsi⁹ di. ¶ Tertiū deniq̄ȝ qđ est necessariū ad cultū cordis deo exhibēdū: dr̄ vera spera- tio. Ad hᷓ. n. vt q̄sq̄ȝ cultu la- trie deū in corde suo vere co- lat nō tm̄ reqrif vᷓa cognitio ꝛ vᷓa dilectio ipsi⁹ dei: vt pre- tactū ē: sȝ insuper necesse ē vt speret in deo seu spē ꝛ cōfidē- tiā hēat i deo: q nō ex ꝓprijs

meritis:sz magis p solá suaz
clemétiá sibi dabit ⁊ suá gr̄az
⁊ remissioné peccatoꝝ:⁊ eter
ná glíam. ꝙ aút talis spes in
deo sit hñda simplr:⁊ nó in ꝓ
prijs meritis tripliciter ꝓbo
Primo auctoritatib⁹. Scdo
rónibus. Tertio exemplis.
¶ Primo ꝓbo auctoritatib⁹
ꝙ spes diuine gratie: remis-
sionis peccatoꝝ:⁊ eterne glo
rie in deo simplr é hñda: que
spes ad diuinú cultú ptinet
Uñ Ambro. in exameron ait.
Spem firmá in deo sp hēas:
⁊ tunc in diuina miseratione
amplius sperádú é:cú p̄sidia
humana oio deficiút:hec ille.
Itē apl's ad Hebreos.6.ait.
Cōfugiamus ad ꝓpositá no-
nobis dei spē:quá sicut ácho
rá hēmus aie tutá ⁊ firmam.
Ubi ⁊ Augu. ait. Si videris
te fluctuari in mari peccatoꝝ
hui⁹ mūdi:noli irrúpi sz fuge
ad anchoraz diuine spei: qua
securus i portú eterne vite i-
grediaris. Et ꝓpha ait. Spe
ra in deo ⁊ fac bonitaté:⁊ pa
sceris in diuitiis eius .s. grē
⁊ glorie. Et alibi. di. De⁹ me⁹
in te ꝯfido nó erubescá. Idem
quoqꝫ ait. In te dñe spaui nó
ꝯfundar i eternú. Et alibi di-
cit. Sicut oculi suoꝝ in ma-
nibus dñoꝝ suoꝝ: ꝓ bñficijs
.s. hñdis:ita oculi nr̄i ad dñz
deú nr̄m donec misereat nr̄i
Et ecclesia.2.dr̄. Nullus spa
uit in dño ⁊ ꝯfusus est. Et tre
no.3.dr̄. Bonus est dñs oib⁹
sperātib⁹ in eú. Apl'us insup
ad Hebreos.4. ait. Adeam⁹
cú fiducia thronú gratie ei⁹:
vt misericordiam ꝯseqͣmur:⁊
gr̄az inueniamus in tpe opor
tuno. Deniqꝫ Ber. sup canti.
ait. Securú accessum hēs ad
deú. o hō:vbi hēs ante filiuz
matré ⁊ filiú añ patré: mr̄ ostē
dit filio pectus ⁊ vbera:filius
ostēdit patri cicatrices ⁊ vul
nera:nulla ergo ibi poterit eē
repulsa:vbi sunt tot charita-
tis insignia. hec ille. Ex predi
ctis auctoritatibus pz:ql'r qs
qꝫ spē suam teneat hr̄e in deo
pro gratia ⁊ gloria possidēda
¶ Secundo hoc idē ꝓbo du
plici ratione. Primo ratione
operationis. Secundo ratio
ne argumentationis. ¶ Pri
mo probo ratione operatio-
nis . Fundamentum huius
rationis ponit philosophus
secundo Methaphisy. dic.
Sicut se habet vnumquod-
que ad esse: sic se habet ad

agere. patet hec regula. Naz medicus qui habet habitū sciē tie ⁊ artis medicie. iō operat̃ ad sanitates dādas egrotis. Similit̃ q: armiger habet ar tē ⁊ industriā armoꝝ. ideo tē pore belli virilit̃ in armis se exercet. Quo p̄supposito certū ē ꝙ deus ē pfectissimus in tri bus. vz in potētia: sapientia: ⁊ bōitate. q: deus habz posse sci re ⁊ velle: qd si sic ē. ergo deus in eo ꝙ oipotēs ē: pōt cuilibz in se sperāti benefacere. In eo aūt ꝙ sūme bōus ē. vult oino bn̄ facere. Et si deficeret ab aliquo triū p̄dictoꝝ: nequaq̄ ageret fz ꝓprietatē sue essen tie atqz substātie: qd vtiqz sibi facere oino ē ipossibile. Spe ret igit̃ qsq̄ vt dictū ē in eis bōitate: ⁊ ꝑfecto ab eo grām ⁊ gloriā accipiet: q: ꝯsuetudo ē magnoꝝ dominoꝝ i se span tibus ⁊ ꝯfidētibus magnalia da re. Sz heu vide q̄so humanā stultitiā. Nā p̄ncipes sperāt in fortitudine castroꝝ ⁊ ciui tatū suaꝝ: vir diues in argen to ⁊ auro. Rex in magno exer citu. Judex in ꝓuido cōsilio. Aduocatus in calido ⁊ astuto colloqo. Miles in optio equo Pugil in robore suo magno: ⁊ in astuto bellādi artificio. Bellator glibz in suo scuto ⁊ lācea. Sagittarius i suo arcu. Seruus i dn̄o suo. Uxor in suo viro. Agricola in sua vinea: ⁊ possessiōe. Et deniqz vēator in cāibus suis. Sz in deo nō inue nit̃ q spē suā pōat: cū tn̄ sup dicta oia quādoqz iuuare nō possūt: aut nesciūt. aut nolūt sz magis dēinē aut decipiūt aut interire sinūt. Cur igitur nō magis speras in gr̄a crea toris tui: q̄ nunq̄ fallibilis ē q̄ in gr̄a mūdanoꝝ q̄ vt plu rimū fallibilis ē ⁊ falsa. Au di qd spiritussanctus Hier. 17 dicat: Maledictus hō q ꝯfidit in hoie: ⁊ pōit carnē. i. paren tes carnales brachiū suū. Et sequit̃. Benedictus vir q confi dit in dn̄o: ⁊ erit dominus fidu cia eius. ¶ Secūdo etiā ꝓ bo ratiōe argumētatiōis. Fun damētū ratiōis pōit̃ secūdo Thopico. Si de quo minus vi det̃ in esse: ⁊ iest: ⁊ de quo ma gis. patet hec regula. Naz si simplex sacerdos aliquem ab soluit: a fortiori papa hoc fa cere potest. Quo p̄supposito certū ē ꝙ pater carnalis car nali filio adiutoriū p̄stat in se sperāti ⁊ eū inuocāti. similit̃

 amicus amico: qd si sic ē cū
de⁹ in infinitū sit melior cun/
ctis parētib⁹ 7 amicis: clarū
ē q dabit gratiā suā 7 gloriā
psone in se speranti. Qd egre
gie ↄfirmās saluator Luce. xi
dixit. Quis vestrum habebit
amicū 7 ibit ad illum media
nocte: 7 dicet illi: amice accō
moda mihi tres pāes: quoniā
amic⁹ me⁹ vēit de via ad me
7 nō habeo qd ponā ante illū
At ille pītus respōdēs dicat
noli mihi molestus eē. ecce iā
hostiū clausū ē, 7 pueri mei
mecū sunt in cubili: sȝ nō pos
suȝ surgere 7 dare tibi? At il/
le si pseuerauerit pulsās: dico
vobis q si nō dabit ei: eo qd
amic⁹ ei⁹ sit ppter ipoztuni/
taté tñ ei⁹ surget 7 dabit illi
quotquot habȝ necessarios.
Et ego dico vobis: petite 7 da
bit vobis: qrite 7 inuenietis:
pulsate 7 aperiet vobis. De//
inde subiūgit dicēs. Quis ex
vobis patrē petit panē nun/
quid lapidē dabit illi: aut pi/
scē: nūquid p pisce serpētem
dabit illi? Aut si petierit ouū:
nunqd porriget illi scorpionē
Si ergo vos cū sitis mali no
ris bōa data dare filijs ve/
ris: q̃to magis pater vester
de celo dabit spiritū bonū pe
tentib⁹ se. hec ibi. ¶ Tertio
deniqȝ pbo exēplis. s. q spes
in deo habēda ē quā q habue
rit nunq̃ frustrabit a deside
rio suo. Nā recitat Plini⁹ li
bro de aialib⁹ q pulli coruoꝝ
a parētib⁹ derelicti quousqȝ
pēnas albas in nigras muta
uerit: quodam instinctu nē in
deo sperare vident: dū escaȝ
mō quo pñt a deo petūt: q li/
beralit eis dat. dū simplr vs/
qȝ ad tps de rore celi pascit
eos. Proīde pphეta dic. Qui
dat iumētis escā ip soꝝ 7 pul
lis corvoꝝ inuocantib⁹ eū si
milit elephas dū grauatū in
firmitate se sentit: quādā her
bā sibi saluriferā inuēit. Sed
anteq̃ comedat eā ad celū cū
facie diu leuat. 7 quasi in deo
sperās salutē p herbā requi/
rit. Et ppterea pphეta dicit
Oculi oiuȝ in te. spe. dñe. et
tu das escā illis i tempe opor
tuno. Ape. tu ma. tuā. 7 imp.
omne animal be. Si igit vt
patet etiā mō suo bruta ani//
malia in deo sperāt: 7 accipi/
unt mercedē sue spei: cur non
magis ratiōale animal i deo
sperat? Refero nūc tibi exem
plū valde pulchrū. Nā legit

ꝙ famulus cuiusdam dñi sic spez suã in dño suo posuerat. ꝙ ēt in toto deuz ignorabat. Cũqꝫ incurrisset piculũ mortis: dñz suũ aduocauit dicēs Cur dñe mi nõ me adiuuatis q fui vobis sic fidelis: sed mori me permittis. Cui dominus. Multa fili expenderē si te liberare possez. Sz nõ suz tãte potētie: vt te liberare valeã. Cui fuus. Nõ ē aliqs q me liberare possit? Nemo inquit nisi deus. Cui seruꝰ. qs ē iste deus? Cui dñs. Rex est oium creator ꝛ rector. Et famulus: si sic ē: ẽ spero magis in ipso: q̃ꝫ in quolibꝫ homine mũdi: ꝛ idcirco ego totũ illi me ꝑmitto: ipsiqꝫ ꝓmitto: ꝙ si mõ mei hũerit curã: ipsi soli decetero seruiã. Quo dcõ stati dꝫ in instãti cũ aia ꝛ corpore curauit. Qui mox relicto dño ꝛ mũdo i quodã monasterio ad seruiēdũ deo cunctis diebꝰ vite sue se totalit̃ ꝯtulit. Audi q̃so ꝛ aliđ mirabile exēplũ. Nã legiť sić sup̃ ꝙ qdã valde p̃ diues erat: q oēm spē suã auro posuerat. Cumqꝫ ad mortē vēisset: nec medicoꝝ suffragio mortē vitare poss. i oēs diuitias suas ante se ferri iussit. Quibus sic ait. O fallaces ꝛ false diuitie: super deũ vos amaui: oēm spē meã in vobis posui ꝛ nũc i vltima necessitate cõstrictꝰ oi suz a vobis auxilio destitutꝰ. Nõ igiť vos post me dimittã sed vos me pire faciã. Quibꝰ dictis paupes aduocauit. ꝛ oia ꝓ christo in quo spem verã collocauerat paupibꝰ dedit: ꝛ statiꝫ miraculose aia ꝛ corpore ꝯualuit Oppositũ fecit quidã alius potēs in diuitijs q in tãtum scelus incurrit: ꝙ relicto deo oēm spē suã in diuitijs posuit. Et infirmatꝰ ad mortē famulos vocauit: ꝛ omnes suos thesauros corã se ferri iussit ꝛ aic sue dixit. Ecce aia quanta bõa tibi p̃paraui: qđ recedere q̃ris: quid anxiaris: hic sta q̃so in eternũ cũ corpore ꝛ noli recedere. Cumqꝫ nihil ꝓficeret: sꝫ morbo ingruente mors approximaret: ille turbatꝰ ꝛ despatꝰ ait ad animã suã. Postquã misera nõ uis stare mecũ vade in profũdũ inferni: q: ego te cõmēdo centũ milibꝰ demonũ. Quibus dictis mox vitã miserabilit̃ finiuit: ꝛ diabolus animam

ci⁹portauit. Ex p̄dictis auctoritatib⁹: ratiōibus atq; exemplis patet q̈liter ad verū cultū cordis deo exhibendū: necessaria est cuilibet vera spes in ipso deo. Et p ꝯsequens ex p̄dictis p3 p̄ma adoratio: v3 cordialis: q̄ singularit̄ cultu latrie de⁹ colit̄. In q̄ ostēsu3 fuit: q̈liter ad veꝝ cultū cordis: tria necessaria reqrunt̄ v3 fides: spes: ꝛ charitas: que simul tria oipotēs deus vnicuiq3 fideli anime concedat qui sine fine viuit ꝛ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Sabbo post scd̄a3 dn̄ica3 quadragesime. Iterum de quinta excellentia. v3 de nobilitate ipsi⁹ sacratissime fidi

FIli tu sēp' mecu3 es: ꝛ ꝛ oia mea tua sunt. Scribunt̄ hec v̄ba Luc. 15. c. ꝛ in euangelio occurrētis ferie. Post sacri euāgelij litteralē ꝛ morale3 expositionē magnifici ciues: ex quo de qnta ꝯtēplatione cultus latrie seu diuine adoratiōis: q̄ dicit̄ ꝯtemplatio modificatiōis: declarauim⁹ p̄mā adorationē que dicta fuit adoratio cordialis in qua etiā fuit ostēsu3 qualiter tripliciter deus corde colitur v3 fide spe: ꝛ charitate. Habeo in p̄senti sermōe declarare de ipsa modificatiōe diuini cultus scd̄a3 adoratio nem: que plurimū vtilis est ꝛ necessaria. Cui⁹ scd̄e adoratiōis declaratio talis erit.

¶ De scd̄a adoratiōe q̄ de⁹ cultu adoratur que fit ore: ꝛ dicitur vocalis.

SEcūda ergo qua de⁹ singulariter cultu latrie adoratur dicit̄ vocalis: q̄ adoratio fit actualiter ore verbo lingua seu voce: vnde ad p̄fectam dei adorationē: sciēdū ē q̄d nō tm̄ requirit̄ vt qs corde p fidē spē ꝛ charitatē deū colat: sed insup requirit̄: ꝙ ip̄m deū quātū fas est: voce etiam lingua actualiter colat ꝛ adoret. q̄d aute3 ad perfectū latrie cultū ꝛ ad perfectam dei adorationem laus oris seu vocis requiratur. tripliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo ratione. Tertio exemplis. Primo probo ꝙ deus non solum corde: sed

etiā lingua ꝛ voce ē adorād⁹ Nā. Greg. in omelia sup ṽba Jo. 14. Si qs diligit me ꝛc. ait. Ad laudē ꝛ dilectionē ꝯditoris: mens lingua ꝛ vita requirunt. Ambro. etiā in lib. de vita beata ait. Colēdus ē deus: ꝛ corde ꝛ voce ꝛ ope. Itē ꝓpha dicit: Nunqd manducabo carnes tauroꝝ aut sanguinē hyrcoꝝ potabo. Imola deo sacrificiū laudis. s. vocalis ꝛ redde altissimo vota tua. Itē Eccle. 39. dr̄. In oi corde ꝛ ore collaudate ꝛ benedicite nomē dn̄i. Et apoc. 19. dicit. Laudē s. vocalē dicite deo nostro. oēs sancti ei⁹: ꝛ q timetis deū pusilli ꝛ magni. Grego. insup i moral. ait. Mirū ē ꝙ rōalis hō lingua nō semp deū laudat: cū irratiōales aues etiā suo cātu deū iugit venerentur. Itē Aug. lib. d doctri. xpiana ait. Deus eni ꝛ si nihil de ipo digne dici possit. admisit tn̄ humāe vocis obsequiū: vt ṽbis nostris iugit i sua laude gaudeam⁹. Deiqꝫ cātico. 2. Salomō in ꝑsona dei quēlibꝫ inuitat ad ipsū vocaliter laudandū. di. Sōet vox in auribus meis. Uox eni tua dulcis: ꝛ facies tua decora. Ex qb⁹ auctatibus pꝫ: qualr̄ quisqꝫ deū nō tm̄ corde. sꝫ etiā lingua ꝛ voce debet venerari. Scd̄o hoc idez ꝓbo vnica rōne. s. finalitatis. Fundamētū rōnis pōit phs. 3. de aia di. De⁹ nihil facit frustra: sꝫ simplr̄ ꝑꝑ finem Quo p̄suppositio: cū deus dederit hōini linguā peto quo fine dederit. Nūqd malo fine: vt. s. hō mentiat: murmuret. falso iuret ipudica ṽba loquatur blasphemet ꝛ maledicat ipꝫ deum ꝛ sanctos ꝛ cetera hmōi faciat. Et clarū ē ꝙ nō q: tunc ꝛ ipse deus peccator existeret. ꝙ si malo fine nō dedit homini linguā ergo dedit bono fine. Sꝫ cuꝫ talis finis bōus nō possit alit adimpleri qꝫ per laudē vocalez. ergo ꝓpter hoc qsqꝫ cū voce sua lingua ꝛ ore debet deū laudare ꝛ venerari. qd ꝯfirmans Augusti. lib. ꝯfes. ait. O felix lingua q̄ deū sua voce venerat. O infelix lingua q̄ ꝛ laudes dei taces: ꝛ q̄ in ṽbis tuis deū ꝛ ꝓximū maledicis. Tertio ꝓbo deniqꝫ exēplis trib⁹. ꝙ qsqꝫ actualr̄ dꝫ deū cum lingua ꝛ sua voce venerari. Primum exēplū habem⁹ de Dauid ꝓpha sanctissimo: q de seipso

dicebat. Benedicā dñm in oi tpe semp laus eius in ore meo. Aliud exemplū ponit Luc. 2. vbi dī ꝙ i natiuitate dñi celestes angeli in ꝑsepio pueri nati descēderūt: ⁊ cū assumptis corporib⁹ humana lingua sensibilit̄ deū venerabant̄ dicentes. Gloria in altissimis deo ⁊ in terra pax hoībus bōe uolūtatis. Quo exēplo dat̄ intelligi: ꝙ etiā qsq; lingua sua ⁊ voce deū humiliter debet venerari. Aliud exēplū habemus de sctis aia ⁊ corpore in celo iā beatificatis seu beatificādis q nō solū spiritu: sȝ etiā vocali voce deū actualit̄ laudāt in eternū: ꝓpheta teste q ait. Beati q habitāt in domo tua in secula seculoꝝ laudabāt te. vȝ corde ⁊ voce. Quod ꝯfirmat Ric. in. 4. di. 49. ar. 4. q. 3. in solutiōe septimi argumēti. vbi exp̄sse dic̄ ꝙ laus vocalis erit in celo in eternū absq; tam̄ aliq̄ materiali passibilitate orgāi. Et allegat ꝓpherā dicētē. Exultatiōes dei in guttur eoꝝ. Aliud deniq; exēplū. dan̄. 3. vbi legit̄ ꝙ. 3. pueri. vȝ Anani. Azari. ⁊ Misael iussu regis Nabucodonosor noluissēt idolatrar̄: seu statuā adorar̄ stati missi sū in fornace ardēti: vbi ignis fornacē. 40. cubitis supemiebat. q statiȝ ambulātes in medio flāme: vocali laude sensibilit̄ deū benedicebāt ⁊ venerabātur dicētes. Benedict⁹ es dñe deus patꝝ nostroꝝ ⁊ laudabilis ⁊ gloriosus ⁊ superaltat⁹ in secula ꝓpter quā laudē vocalē nec ignis eos tetigit: nec quicquā molestie intulit eis. His igit̄ ꝑmissis. ꝙ vȝ ad ꝑfectū dei cultū reqrit̄ laus vocalis seu v̄balis: put ostendūt auctoritates rōnes ⁊ exēpla. si q̄rit̄ quot ꝑcipue requirunt̄ ad hoc ut vere ⁊ ꝑfecte ore ⁊ lingua seu voce colat̄ ⁊ venerer̄ deus. Rñdeo ꝙ sunt tria. quoꝝ. Primū dī ꝓfessio Secūdū dī impēsio. Tertiū dī deꝑcatio. ¶ Primū igit̄ qđ ē necessariū ad ꝑfectum cultū oris deo exhibēdū dī ꝓfessio. s. diuie maiestatis. Nō eniȝ reqrit̄ solū ꝙ quis ꝑ cultū fidei deū corde adoret: sed insuꝑ reqrit̄ ꝙ ꝓ loco ⁊ tpe veritatē ⁊ bōitatē diue maiestatis etiā ore seu exteriori voce ꝓfiteat̄. Et ꝙ hoc sit verū tripliciter ꝓbo. Primo auctoritate. Scđo rōne. Tertio di

stinctiōe. ¶ P̄rio ꝓbo auctoritate apl'i ad Ro.10. dicētis Corde.n.credif ad iusticiam ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. vbi ꝛ glosa dicit. Salus hoīs nō solū ī fide cordis: sꝫ in oris ꝯfessiōe ꝯsistit. ¶ Scđo hoc idē ꝓbo rōne p̄ceptōis diuie. Fundamentū rationis ponit saluator Matth.5. Ubi precipit di. Sic luceat lux vr̄a corā hoib⁹ vt videat opa vr̄a bōa: ꝛ glorificēt patrē vr̄m q in celis ē. Quo ꝯcesso: ꝙ quilibet tenef p indiciū vocis ꝛ opis virtutē cordis ꝓximis demōstrare: certum est ꝙ v̄tus cordis seu diuine cognitiōis nō pōt clarescere ꝓximis: nisi p vocē oris. pp qđ ph's. j. peric. ait. Uoces sunt note ꝛ signa eaꝝ q̄ sunt in aia passionum. Qđ si sic ē. g̃ oꝫ ꝙ ad bonū exēplū ꝓximoꝝ quilibet nō tm̄ corde: sꝫ ēt ore deū veneref. Et iđ saluator hāc necessitatē dēmōstrās. Matth.12. dicebat. Ex fructu cognoscif arbor. Et ex habundātia cordis os loqtur Bonus.n. hō de bono thesauro cordis sui ꝓfert bona. hec ibi. ¶ Tertio deniqꝫ ꝓbo vnica distinctiōe Ricar. in suo q̄libeto. dicētis. Cū q̄rif inqt an vocalis ꝯfessio diuine boitatis sit necessaria ad salutē Rn̄deo ꝙ quilibet tenef publice bonitatē dei ꝛ xp̄i cōfiteri pp q̄ttuor cās. P̄rima ē vt deus honoref. Scđa ē vt fides defendaf. Tertia vt ꝓxim⁹ edificef. Quarta vt blasphem⁹ ꝛ infidelis ꝯfundaf. Ex p̄dcā igif auctoritate rōne ꝛ distinctiōe pꝫ: q̄l'r ad verū cultum oris deo exhibēdū: reqrif vocalis ꝓfessio diuine bonitatꝭ. ¶ Secūdū insup qđ est necessariū ad ꝑfectū cultū oris deo exhibendū dr̄ impensio. Non tm̄ quilibet dꝫ ore diuinā bōitatē ꝯfiteri: sꝫ insup dꝫ cū voce vocali ꝓ susceptis bn̄ficijs ipsi deo iugiter gratias impēdere seu referre: qđ ꝓbo q̄drupl'r: P̄rimo distinctiōe. Scđo auctoritate. Tertio rōne. Quarto exēplo. ¶ P̄rio ꝓbo distinctiōe bti tho. in suo quolibeto dicētis. Cū q̄ritur an ꝓ loco ꝛ tpe quis teneaf ꝓ susceptis a deo gratijs ad vocalem actiōes gratiarū. Rn̄deo ꝙ sic. Cū.n. triplex sit gratia .s. p̄ueniēs: coopans: ꝛ ꝑseuerans: quilibet dꝫ ꝓ his gr̄as referre largitori. Et đ p̄ma gr̄a dicit Greg 7. li. mor. Gratia p̄ueniēs est quoddā dei lumē aiam illuminās ad bn̄ facien

dū.hec ille. Sine hac gratia
nullus vnq̄ posset aliqd bōi
cogitar̄ dicēte aplo.2.ad coꝝ
3. Nō sumus sufficiētes cogi
tare aliqd a nobis: q̄si ex no-
bis:sz sufficiētia nr̄a ex deo
est.s.ex dei gr̄a. Et Aug.li.de
ecclesi.dogmatibus ait. Ma
net ad q̄rēdā salutē libertas
arbitrij:sz admonēte ꝑus dō
⁊ inuitāte ad salutē. Et idem
Aug.li.de p̄destinatōe sancto
rū sic ait. Prius est cogitare
bonū q̄ facer̄ et ip̄z cogitare
bonū ex deo est. Idē quoq̄ in
libro de repatione ⁊ gr̄a. di.
Sine gratia dei nullū ꝓrsus
siue volēdo:siue agēdo faciūt
hoies bonū.et ad Bonifaciū
papā ait. Nō pōt hō aliquid
boni velle nisi adiuuet̄ a deo
q nō pōt malū velle. Et Ber.
sup can.sermōe.33.dicit. Sciāt
hostes gratie:nec ad bonū co
gitādū sufficere cor humanū
Hāc igit̄ gratiam p̄uenientez
deus dat hoibus cū oēs inui
tat ⁊ inspirat ad bn̄ agēduz.
ꝑꝑ qd Mat.xj.dr̄. Uenite ad
me oēs ⁊c. Et qm̄ hec gr̄a ꝑ se
nō saluat:iō deus scd̄az graz
coopantē p̄stat: q̄ cōiter dat
dispositis ⁊ p̄paratis ꝑ liber̄
arbitriuz. De q̄ Augu. lib. de
gratia ⁊ libero arbitrio sic di
cit. Cooperando in nobis dō
ꝑficit qd opando incepit: q̄
ipse vt velimus operatur in-
cipiens. q volētibus coopat̄
ꝑficiens. hec ibi. Huic scd̄e
gratie tertiam gr̄am perseue
rantem deus adiungit. Que
gratia ꝑseuerans nihil aliud
est nisi q̄dā ꝯtinuatio boni vs
q̄ in finē vite. Ad quā hn̄daz
hō in gratia constitutus non
indiget aliqua alia gratia ha
bituali: sz diuino auxilio ip-
sum dirigēte ⁊ ꝓtegēte ꝯ tem
ptationum impulsus. vn̄ ne-
cesse hz a deo petere p̄dictus
ꝑseuerātie donum: q̄ multis
aliqn̄ dat̄ gratia p̄ueniens ⁊
coopans qb⁹ nō dat̄ gratia ꝑ
seuerās.ecōtra de iustis hāc
gratiam ꝑseuerātē hn̄tib⁹ dr̄.
Prouer.4. Justoꝝ semita q̄si
lux splendens ꝓcedit ⁊ crescit
vsq̄ ad ꝑfectū diē. ex qua di
stinctiōe pz: qualiter qsq̄ ꝓ
tribus p̄dcis gratijs dz deo
vocali voce gratias impende
re seu referre. ¶ Scd̄o hoc
idem ꝓbo auctoritate aposto
li ad ephese.5.dicentis. Gra-
tias semper agite ꝓ omnib⁹
scz beneficijs deo ⁊ patri in
noīe dn̄i nostri Jesu xp̄i. Itez

pma Thessa.2.ait. Gratias semp agim⁹ deo sine intermissiõe. Seneca 2.d bñficijs ait. Propriũ bñficiati ẽ sp gr̃as benefactori ipẽdere. Ber. insup in sentẽtijs sic ait. Disce in referẽdo gr̃az deo nõ esse tardus aut segnis: disce p singula dona gr̃as agere: diligẽter ꝯsidera oia q̃ tibi apponunt: vt nulla dei dona debita gr̃arũ actiõe frustrẽt. h ille. Deniq3 Aug. ad sanctũ Aureliũ sic dic. Quid meli⁹ aio geram⁹: ⁊ ore promamus: ⁊ calamo exp̃mam⁹ nescio: nisi ꝙ deo gr̃as semp agam⁹ qz nec dici breui⁹: nec audiri leti⁹: nec intelligi grãdius: nec agi fructuosius aliqd põt. h ille. ¶ Tertio isup ꝓbo rõne vz vitupositatẽ. ꝙ. s. qsq3 vocali voce ꝓ susceptis bñficijs dz deo gr̃as ipẽdere. Quã rõnẽ p viã argumẽti põit Ber. in sententijs suis di. Si magna rusticitas est ei q mittit vasculũ vini gr̃as nõ agere q̃to maior rusticitas ẽ ⁊ ignominia ei gr̃as nõ agere: q incessanter nobis tribuit bona sua. h ille. Propter talẽ sepe ingratitudinẽ gr̃az: de⁹ sepe aufert gr̃as iã datas ⁊ sepi⁹ dãdas: dicẽte August. sup illud Ro. pmo. Qui cũ deũ cognouissent: nõ sic deũ glorificauerũt aut gr̃as egerũt, qd deus ingt dederat gratĩ: tulit ingratis. ⁊ Ber. sic sup can. ait. Ingratitudo gr̃az ẽ inimica aie: exinanitio meritorũ: ṽtutũ dispsio: bñficioꝝ pditio: vent⁹ vrens ⁊ siccans fontẽ pietatis: rorẽ misericordie: ⁊ fluẽta gr̃e. h ille. ⁊ Gre. in mor. ait. Nõ ẽ dign⁹ dandis: q nõ agit grates de datis. ¶ Quarto deniq3 ꝓbo exẽplo. ꝙ qsq3 dz vocaliter gratias deo referre sic põt. Legit. n. ꝙ qdã leo captus ẽ semel in funib⁹ venatoꝝ. Cui qdã pastor ꝯpatiẽs: eũ a vinculis absoluit pp ei⁹ nobilitatẽ. Accidit ãt ꝙ dict⁹ leo iterũ fuit capt⁹ a venatoribus imperatoris: ⁊ sic in caueã cuz alijs beluis ẽ inclusus. Cõtingit aũt ꝙ in eandẽ caueã supradict⁹ pastor pp quoddam scelus ẽ ꝓiect⁹ a bestijs deuorãdus. Quẽ recognoscẽs leo nõ solũ ei ñ nocuit sz isup blãdo rugitu ⁊ mansueta voce iuit ad eum: ⁊ eo mõ q̃ potuit toto corpe se sibi hũiliter prostrauit: eũq3 ab alijs bestijs

eū devotare volētib⁹ penit⁹ ꝯseruauit. Quod audiēs ⁊ videns impator ⁊ itelligēs gratitudinē leonis erga pastorē: vtrūqꝫ liberauit: ⁊ tradidit libertati. Si igiť aial brutum voce ⁊ ope grās retulit quas potuit benefactori suo: q̄to magis rōnale aial vocales grās exhiberē dꝫ creatori suo ħ iugiter obseruāt deuoti religiosi: q ante cibuꝫ semꝑ dicunt. Benedicite ⁊c̄. Post cibū vō dicūt. Agim⁹ tibi grās oipotēs deus ⁊c̄. ⁊ insuꝑ dicūt. Miserere. seu alios psalmos ꝓut exigit diuersitas tēporū. Sꝫ tu o miser mundāe nec ante: nec post cibū susceptū grās deo agis: qn poti⁹ ante ⁊ post deū blasphemas ⁊ maledicis. Ex p̄dicta igitur distinctiōe multiplici auctē. rōne atqꝫ exemplo pꝫ: q̄lr ad verū cultū oris deo exhibendū reqriť actio grāꝝ. ¶ Tertiū deniqꝫ qd ē necriuꝫ ad ꝑfectū cultū oris deo exhibendū dř deprecatio. Nō tm̄ vt p̄tactū ē qsqꝫ dꝫ ore diuinaꝫ bonitatē ꝯfiteri: ⁊ insuꝑ cum vocali voce ꝓ bn̄ficijs susceptis ipi deo dꝫ iugiter grās referre: sꝫ vltra ħ in suis necessitatib⁹ dꝫ qsqꝫ deū deprecari atqꝫ humilr exorare. Et q̄ vocalis oīo ⁊ deprecatio ad deū fieri debeat: q̄druplr ꝓbo. Pͥo auctībus. Scdo rōne. Tertio distinctione. Quarto exēplo. ¶ Pͥo ꝓbo auctate Aug. li. de ecclesi. dogmatib⁹. dicēs. A deo oratio necessaria ē ad saluteꝫ: q̄ ēt sine ipsa infans vni⁹ diei saluari nō pōt. Itē Luc. 18. saluator ait. Opꝫ semꝑ orare ⁊ nunq̄ deficere. vbi glo. ait. Semꝑ ore deū orare dꝫ qsqꝫ vt spiritū oris v̄bo inflāmet ad deū. Et Luce. xj. Saluator ait. Petite ⁊ dabiť vobis q̄ri. ⁊ inue. pul. ⁊ ape. vobis. Ubi Augu. ait. Erubescat humana pigritia q̄ petere recusat: qꝛ plus vult ille dare q̄ nos accipe: plus vult ille misereri: q̄ nos a miseria liberari. Apostolus ēt pͥa Thessa. vlti. ait. Sine intermissione orate. Et Jacobi. j. dř. Si qs indiget sapientia postulet a deo q dat oib⁹ afflūēter. Hrē ēt. 23. q. 4. c. obtineri. ait. Ipsa quoqꝫ phennis p̄destinatio ita ab oipotēte deo disposita est: vt ad hāc electi cū labore ⁊ v̄tute ꝑueniāt: q̄tenus labo

rando ⁊ orãdo mereant᷑ acci pere. qđ eis oipotēs de⁹ ab eterno dare disponit. h ille. Deniq; Aug. in q̄dā suo tra/ctatu quē fec̄ đ misericordia ⁊ orōne. sic dic̄. Quid inqt ē vocali orone p̄clari⁹? qd vite nr̄e vtili⁹? qd aio dulci⁹? qd est in tota nr̄a religiōe subli/mi⁹? Oratio ē q̄ nos xp̄ianoꝝ facit. Orō ē q̄ cū đo loqmur qua patrē dicim⁹ q̄ vniuersa desideria nr̄a in ꝯspectu diui ne maiestatꝭ effundim⁹. Orō est q̄ celos penetrat: nubes trāsit: dei aures affigit. h in eccl'ia vniuersis gradib⁹ ne/cessaria est. h cathecuminis sp̄ūm: fidelib⁹ p̄sidiū: penitē/tib⁹ solatiū p̄stat: h iustos cō tinet: subleuat pctōres: per hāc etiā q̄ stāt nō cadūt: ⁊ q elisi sunt erigunt᷑. Hac vtit᷑ etas ois ⁊ seruus. h ꝯditio oiꝭ ⁊ dignitas hec magna ꝑuat ⁊ minima: p hāc diuites tuti sunt. p hāc paupes nō defici unt. In hac gubernamur i ꝓ speris. p hāc fiduciā gerim⁹ in aduersis. h nobiꝭ i gaudijs iocūda ē. Hec in luctib⁹ sua/uis. p hāc letitiā pcipim⁹. p hāc tristiciā đclinam⁹. Hāc q̄si ydoneā quādā ac tutissi/mā nauē vniuersoꝝ đsiderio rū nr̄orūz mercib⁹ oneram⁹: q̄ nos ad oipotētē deū mani bus expāsis: fusis: atq; p̄ci/bus: felici ꝓsperoq; cursu ꝓ uehit. p hāc oīa timoris dn̄i ornamēta pcipim⁹ p hāc qc/quid fides inchoat: spes con/sūmat: charitas decorat: ⁊ as siduā dep̄catiōe seruam⁹ per hāc in cōfessione ꝑsistim⁹: in tētatione duram⁹ p hāc pro xp̄o corporis vincula sustine mus. per hāc postremo bea/ta martyria ꝯsumamus. hec Aug. ¶ Sc̄đo ēt ꝓbo vnica rōne. vz instructiōis. q꜡. s. q̄s/q; vocali voce dz deū hūilr̄ dep̄cari. Fundamentū rōnis ponit Boeti⁹ lib. de discipli na scolariū. di. Boni discipu li nālr̄ dn̄t seq monita sui do ctoris. Quo p̄supposito: cer/tū est q꜡ xp̄s q ē doctor salu/tis oiūz: dedit p̄cipue h docu mentū. q꜡. s. q̄sq; p̄rē celestē vocaliter oret di. Mat. 6. c. Cū orabitꝭ dicite: pr̄ nr̄. q es i ce. scilicet. n. tu. ⁊c̄. Qđ si sic ē: g̃ q̄sq; tāq; bon⁹ xp̄i disci/pul⁹ dz celestē p̄rē vocali p̄/ce hūilr̄ exorare. Hic te exte de ꝯ illos q nesciūt orōnē do minicā ⁊ si sciūt vix i anno se

mel illā dicūt. ¶ Tertio ēt ꝓbo distinctiōe. ꝙ vocal' oratio dꝫ fieri ad deū. Nā Ric. in q̄rto. disti. 15. arti. 4. q. ij. Querit an orō sit act⁹ v̄tutꝭ latrie: ⁊ an debeat fieri ad deum. Et r̄ndet in corpore questionis di. ꝙ sic: Nā ad v̄tutē inq̄t latrie ꝑtinet deo exhibere honorē testificātē in ipsuꝫ dominiū: inq̄ꝫtū ip̄e est solus creatiōis ⁊ ꝯseruatiōis ꝑnci piū mūdi. Homo aūt cū orando aliq̄d petit a deo: quo i ipsum ordinet̄ sicut in suoꝝ bonoꝝ ꝑncipalē auctorē: sibi exhibet honorē: ꝑtestātē in eo summū dn̄ꝫ. Un̄ pp̄ h̄ seq̄t̄ ꝙ orō ē actus v̄tutis latrie. hec Ricar. v̄baliter. Idem quoqꝫ Ric. in 4. di. 15. ar. 4. q. 6. in corpe. q. dic̄. Cū q̄rit̄ inq̄t an de⁹ sit vocaliter orādus. R̄ndeo ꝙ duplex ē orō q̄dā cōis s. q̄ ꝑ ministroꝝ eccl'ie i ꝑsona toti⁹ ppl'i fidelis deo offert̄: ⁊ talis dꝫ innotescere ppl'o ꝑ quo offert̄ vt excitet̄ ad deuotionē: ⁊ ne possit suspicari in ecclesie ministris illi⁹ debite orōnis omissioneꝫ: ⁊ iō talis orō dꝫ eē vocalis. Alia ē orō singularis. s. q̄ offert̄ ab hoīe inq̄ꝫtū singularis ꝑsona: siue oret ꝑ se: siue ꝑ alio. Et taleꝫ orationē q̄ꝫuis nō sit necessariū esse cū sensibili voce: nisi ad h̄ hō sit obligat⁹ ex voto: tn̄ q̄nqꝫ expedit ad meritum vt mētali adiungat̄ vocalis: vt ꝑ vocalē feruor cordis amplius excitet̄. Ex q̄dā. n. nāli vnione aie ad corp⁹: mot⁹ corporis diuersimode affectiōes aie excitāt: ⁊ tales affectiōes maxie si sint fortes diuersas mutatiōes in corpe excitāt. vn̄ Aug. in ep'la ad ꝓbū circa mediū. Per certa interualla horaꝝ ⁊ tēpoꝝ etiam verbis rogam⁹ deū vt in illis reruꝫ signis nos ipsos admoneam⁹ ⁊ q̄ꝫtū in hoc desiderio ꝓfecerimus nobis ipsis innotescamus: ⁊ ad h̄ agendū nos ipsos excitemus. Et expedit ēt ad hoc: vt de lingua n̄ra deo seruiamus. Si tn̄ in casu vocalis oratio remitteret interiorem feruorem: tūc nō esset vocaliter orandum oratione singulari. Quandoqꝫ etiā ꝓrumpit homo in vocaleꝫ orationem excessu mentis: quia sicut dicit Aug. ad ꝓbū circa medium. Dignior sequet̄ effectus quem feruentior precedit affect⁹. h̄ Ricar v̄baliter

Ex qua distinctiōe ēt p3: q̈lr
q̄ſq3 vocali voce deū d3 hūi/
liter deprecari. ¶ Quarto ō
niq3 pbo exemplo saluatoris
nr̄i Jesu xp̄i: q formā3 orandi
nobis pponit: dū nō solū mē/
tali: ſ3 ēt vocali orone in sua
necessitate celestē patrē exo/
rauit. vn̄ Mat. 26. dr̄. Proci/
dit in faciē suā orās. s. vocal'r
ſm glo. ⁊ dicēs. Pr̄ si poſſe ē
trāseat a me calix iste. Simi/
le exēplū hēmus de apl'is. de
qbus Actuū. j. dr̄. Erāt bi. s.
apl'i oēs pseuerātes vnanimi
ter in orone cū mulieribus: ⁊
Maria matre Jesu ⁊ fratri/
bus eius. hec ibi. Et ex h̄ sta/
tim spm̄ sanctū. vt dr̄ Actuū
2. in linguis igneis visibil'r ac
cipe meruerūt. Ex p̄dictis igi
tur auctoritatibus: rōe distin
ctione: atq3 exēplis p3: qual'r
ad pfectū cultū oris deo exhi
bendū: requirit̄ humilis dep̄
catio ad deum. Et p ɔn̄s ex p̄
dictis p3 scd̄a adoratio v3 v̄/
balis: q̄ singulariter cultu la/
trie deus colit̄. Jn qua on̄su3
fuit q̈lr ad verū cultū oris tria
necio requirūt̄. s. diuine bōitat̄
pfessio: grāx actio: ⁊ hūilis
ad dū3 dep̄catio. Que sil' tria
ɔcedat vnicuiq3 fideli aie. spō
sus aiax fideliū Jesus xp̄s: q
cū patre ⁊ spū scō gloriosus
viuit ⁊ regnat deus p infinita
secula seculox. Amē.

¶ Dn̄ica tertia in quadrage
sima: iterum de q̄nta excellē/
tia: v3 de maxima nobilitate
ipsius sacratissime fidei.

OMne regnū3 in
seipsu3 diuisū3 desola
bitur. Scribūt̄ hec v̄ba Lu
ce. xj. ⁊ in euāgelio occurrēt
dn̄ice. Post sacri euāgelij lit/
teralē ⁊ moralē expositione3
egregij ciues: ex q̄ de q̄nta cō
tēplatiōe cultus latrie seu di
uine adoratiōis. q̄ dr̄ ɔtēpla/
tio modificatiōis declarauī/
mus scd̄am adorationē: que
dicta fuit adoratio verbalis
in qua ēt fuit on̄sum q̈lr ore
tripliciter colit̄ deus: v3 pro
fessiōe: gratiarum actione: et
humili deprecatōe: hēo in p̄n̄
ti declarare de ipsa modifica
tiōe diuini cultus tertiā ado
rationem. s. corpalem: q̄ pluri
mū vtilis ē siue erit ⁊ gratio/
sa: cuius tertie adoratiōis de
claratio talis est.

¶ De tertia adoratōe q̄ de
cultu latrie adorat̄ q̄ fit cor/
pore ⁊ vocat̄ corporalis.

TErtia igit adoratio q̄ deus singulariter cultu latrie adoratur dī coporalis. Que vtiqꝫ adoratio actualiter fit corpe. Sciēdum igit est. ꝙ ad dei adorationem pfectā: nō tm̄ reqrit vt qs corde p fidez: spē: ⁊ charitatē: deuz colat ⁊ insup ore vel lingua p diuine bonitatis vocalē ꝯfessionē: gratiarum actionem: ⁊ humilē depcationem deū venereť: sꝫ insup requirit q̄tū fas ē: vt qsqꝫ corpe suo p corpalē seruitutē eū colat venereť ⁊ adoret: ꝙ aūt ad pfectū latrie cultū: ⁊ ad pfectā dei adoratiōem reqrať seruitus ⁊ adoratio corpalis tripliciter pbo. Primo auctoritate. Scdo rōne. Tertio excitatiōe. ¶ Prio pbo aucte Damasceni. li. 4. dicēns. Rōnale aial nisi deū colat silr mēte ⁊ corpe a deo non absoluiť nec acceptať. ¶ Scdo hͦ idē pbo vnica rōne. vꝫ cōpositionis. Scdm. n. phm. 2. de aia. Quilibet hō ex duplici subā cōpōiť. vꝫ formali ⁊ mālī: seu intellectuali ⁊ corpali. Quo ꝯcesso: clarꝫ ē ꝙ pp hoc dupli cē deo adoratiōeꝫ ⁊ seruitutē qlꝫ ipēdere dꝫ seu offerre. vꝫ spūalē q̄ ꝯsistit iteriꝰi mēte: ⁊ corpalē q̄ ꝯsistit i exteriori corporis hūiliatōe. Et qꝛ in oibꝰ actibus latrie: illud qd̄ ē exterius referť ad illud qd̄ ē interius sicut ad pͤcipalius: iō exterior adoratio fit p interiorē: sine q̄ exterior nihil pficeret ad salutē. ¶ Tertio deniqꝫ pbo excitatōe. ꝙ. s. ad pfectū latrie cultū reqrať ⁊ corporalis fuitꝰ ⁊ adoratio. Qꝛ . n. cuilibꝫ ē nālē vt p sensibilia ad intelligibilia pueniat: pp hͦ qsqꝫ dꝫ deo hūilē ⁊ corporalē adoratiōnē exhibere: vt ex hͦ magis exciteť cuiuslibet aīus ad subijciēdū se deo: ⁊ insup cuiuslibet affectꝰ magis iflāmeť ad diligēdū deuꝫ. His igiť pͥmissis: ꝙ vꝫ ad pfectū dei cultū reqrit adoratio corpalis: put oñdit auctoritas rō: ⁊ excitatio. si queriť quot pͨcipue modis dꝫ deus adorari ⁊ coli. Rñdeo. ꝙ. 5. mōis dōum corpalr colimꝰ. Prio oblatōe. Scdo genuflexiōe. Tertio curuatōe. Quarto extēsione. Quito pcussiōe. ¶ Prio coliť deꝰ oblatōe. s. corpis nr̄i Tūc. n. cū nr̄is corpibꝰ deuꝫ veraciter colimꝰ: qñ ipsa corpa nr̄a restringimꝰ: put ē cū

pp deū a cibis ōlectabilib⁹ ⁊ supfluis ieiunam⁹:seu cū ꝟa vo luptatib⁹ carnis abstinemus ⁊ insup cū supfluā dormitio/ nē resecam⁹. Nota tñ ꝙ du/ pliciter corpora hūana dō of ferūtur seu offerim⁹. Et prio cū ab oibus illicitis pp deuz abstinem⁹: ꝓut faciūt vxora/ ti ⁊ hmōi. ¶ Scdo cū ñ tm̄ ab illicitis ſ3 isup a licitꝭ nos spōte custodim⁹:ꝙ ṗcipue fa ciūt religiosi : q spōte ꝑ votū ⁊ aias ⁊ corpora creatori de/ dicatū.his pmissis:dico ꝙ qſ qꝫ debꝫ ⁊ teneť vno ṗdictoꝝ duoꝝ modorū corpus suū dō offerre atqꝫ dedicaŕ.Et ꝙ qſ/ qꝫ ad ħ teneť faciēdū.q̈dru/ plr ꝓbo. Primo auctibus. Scdo rōnibus. Tertio di stinctiōe. Quarto exēplis. ¶ Prio ꝓbo auctib⁹.ꝙ qſqꝫ dꝫ deū coleŕ cū puritate ⁊ pu dicitia : seu mortificatiōe sui corporis. Nā apl's ad Ro.12. ait. Obsecro itaqꝫ vos fra/ tres ꝑ misericordiā dei:vt ex hibeatꝭ corpa vr̄a hostiā viuē tē sctāꝫ deo placētez rationa bile obsequiū vr̄ꝫ.⁊ nolite cō formari huic sc'lo.s.ꝑ cōcupi/ scētiā carnis: sed reformami ni in nouitate sensꝰ vri.vt ꝓ/ betis q̄ sit volūtas dei bona: bene placēs:⁊ pfecta.hec ibi Idē quoqꝫ ad Ro.6. Non re/ gnet peccatū in vr̄o mortali corpore:vt obediatis cōcupi/ scētijs ei⁹:sed neqꝫ exibeatis mēbra vr̄a arma iniqtatꝭ pec cato:sed sp exhibite vos deo. Et infra subiungit. sicut eniꝫ exhibuistis mēbra vr̄a seruiŕ imūditie : ⁊ iniqtati ad iniq tatē.ita nūc exibete mēbra ve stra seruire iustitie i santifica/ tionē.ħ ibi. Et.1.cor.in.6.ait. Nescitis qm̄ corpa vr̄a mē/ bra sunt xp̄i. Tol lēs ergo mē bra xp̄i nūqd faciā mēbra me retricis? Absit . An nescitis qm̄ q adheret meretrici vnū corp⁹ efficiť cū ea? Erūt eniꝫ inqt duo i carne vna.Qui āt adheret deo vnus spūs ē cū eo.Fugite ḡ fornicationē.Oē eniꝫ pctm̄ quodcūqꝫ fecerit hō: extra corpus ē. Qui aūt fornicať in corp⁹ suū peccat. An nescitis qm̄ mēbra vr̄a tē plū sūt spūs sancti q in vob est:quē habetis a deo : ⁊ non estis vestri. Empti eniꝫ estis ṗcio magno:glorificate ⁊ por tate deū in corpore vr̄o.ħ ibi Itē.2. cor.7.ait. Charissimi mūdem⁹ nos ab omni inqna

mīto carnis ꝛ spūs: pficiētes sp sanctificationē in timore dei. Idē quoqꝫ apl's. j. thessa. 4. ait. Hec ē volūtas dei sanctificatio vr̄a: vt abstineatis vos a fornicatiōe: vt sciat vnusqs qꝫ vestrū vas suū possidere i santifica tiōe ꝛ honore: nō in passione desiderij: sicut ꝛ gētes que ignorāt deū. h ibi. Deniqꝫ exodi. 22. p̄cipitur. Qui i molat dijs p̄terq̄ꝫ deo soli occidet. vbi glo. ait. Qui imolat corp⁹ suū demōi: carni: ꝛ mūdo: a deo occidet p eternā mortē. h glosa. Ex p̄dictis auctoritatib⁹ pꝫ q̄liter qsqꝫ tenet ꝛ debꝫ deū ꝛ creatorē suū p castissimā sui corpis oblationē colere ꝛ adorare. Scdo h idē pbo q̄druplici ratione. Prio rōne p̄cessionis Secūdo rōne dedicatiōis. Tertio rōe satisfactiōis. Quarto rōe beatificatiōis. ¶ Primo rōe p̄cessionis. ꝙ qsqꝫ debet ꝛ tenet suū corp⁹ dō p sacrificiū offerre. Fūdamētū rōnis pōit auctor in libro d̄ causis. di. Ōis cā naturalr̄ p̄cedit suū effectū. pꝫ hec regula Nā arbor naturalr̄ p̄cedit suū fructū. Quo p̄suppositio: certū ē sm Tho. 3. pte sūme q. 22. ar. 2. in corpe questionis ꝙ oē sacrificiū triplici rōe offert. Pria ē pp remissionem culpe: p q̄ꝫ hō a deo auertit ꝛ ideo dic apl's ad heb. 5. ꝙ ad sacerdotē ptiet ꝙ offerat dona ꝛ sacrificia dō p peccato. ¶ Scda rō ē pp collationē: ꝛ pseruationē gre q̄ sp dō ihe ret: ꝛ in q̄ pax hoīs ꝛ sal⁹ psistit. vn̄ i lege veteri offerebat hostia pacifica p salute offerētiū vt hr̄ leuitici. 3. ¶ Tertia rō qr̄ sacrificiū offert ē pter adeptionē gl'ie: p q̄ꝫ mēs pfecte deo cōiūgit pp qd̄ i veteri lege offerebat holocaustū q̄si totū incēsuꝫ: vt dr̄ leuitici prio. cū igr̄ h tria vꝫ remissio culpe: ifusio gre: ꝛ adeptio glorie: sint principaliter a deo tanq̄ꝫ a causa effectiua ex consequenti vero acquirantur non tantū per anime sed etiaꝫ per corporis sanctificationem tanquam per causam dispositiuam. Concludo propter hoc ꝙ quicunqꝫ vult hos tres effectus in se possidere: necesse est quod prius habeat in se corporis sanctimoniam ex qua dispositiue p̄dicti tres effectus acquirūtur. ¶ Secūdo h idem pro-

bo ratione dedicationis. Fūdamētū rōnis ponit̄ extra. d͛ re. iur. lib. 6. c. Semel deo dicatū: nō est vlteri⁹ in vsū hūmanos trāsferēdū. Silr̄ extra de re℞ ꝑmutatiōe. c. Mā cipia. dr̄. Q̄d semel ꝯsecratū est ad vsus humanos: ampli⁹ trāsferri nō decet. p3 h̄ regula. Nā ligna semel eccl̄ie cōiūcta n̄ debēt ampli⁹ ad opa secularia trāsduci. Sic enim ꝑcipit Igin⁹ papa de ꝯse. di. prima. c. ligna vbi ait. Ligna eccl̄ie dedicata nō debēt ampli⁹ ad aliqd̄ opus iungi nisi ad aliā eccl̄iam. vl̄ sīt igne cōburēda. vel sunt ad ꝑfectū in monasterio fratrib⁹ tradēda. In layco℞ aūt opera nequaquam debeāt admitti. h̄ ibi. Hoc idē intelligit de vestimētis eccl̄ie. de qb⁹ de cōse. di. j. c. vestimēta. dr̄. Uestimēta eccl̄ie qb⁹ dn̄o ministrat̄ ⁊ sacrata debēt eē ⁊ honesta: qb⁹ in alijs vsib⁹ nō licet frui q̄3 eccl̄iasticis: nec ab alijs debēt ꝯtingi aut offerri nisi a sacratis hoībus: h̄ ibi. Preterea videm⁹ ꝙ ꝑsonis semel in matrimonio cōiunctis nūq̄3 licet ipsis viuētib⁹ se ab inuicē separar̄: nisi forte ꝑ vtriusq3 partis cōsensū. Quo p̄supposito: ꝙ videlicet res semel ad vnū finē3 dedicate: nō debēt ampli⁹ ad aliū finē transferri: certū est ꝙ qsq3 xp̄ian⁹ aut ꝑ votū religiōis aut ꝑ sacramētū baptismi corp⁹ suum ad diuinā s͛uitutē dedicauit. vnde ⁊ in baptismo ꝓmittit̄. Abrenūtio sathane ⁊ oīb⁹ pōpis ei⁹. i. carnalib⁹ voluptatibus. Q̄d si sic est: ḡ qsq3 tenetur iugiter suū corp⁹ vsq3 ad mortē deo ꝑ seruitutē offerr̄.

¶ Tertio. h̄ idē ꝓbo rōne satisfactionis. Fūdamētū rōis ponit ꝓhus. 2. de aīa. di. Agere est p̄ncipaliter a forma deinde a materia: ⁊ ex ꝯsequēti a toto cōposito. p3 hec regula. Nā actus incisionis q fit in pane seu ligno: ꝑ pri⁹ ꝓcedit a forma cultelli: ⁊ nō solū a forma: sed a materia ferri: ⁊ sic ꝑ ꝯn̄s dicit̄ fieri a toto cōposito. Quo p̄supposito: certū est a simili ꝙ peccata que fiūt p̄us ꝓcedūt a voluntate anime tanq̄3 a forma. deinde a corpore tāq̄3 a materia: ⁊ sic ex consequēti a toto cōposito patet h̄ in peccato adulterij. Nā adulteriū aut est cōsumatu3: ⁊ sic prius ꝓcedit a volū

tate pcipiēte:deinde a corpore obtēperāte. Aut nō ē ꝯsumatū:ꝛ sic ē in volūtate solū que tñ volūtas ex depēdētia corporalis materie ꝓcedit ꝙ si vt patet corp⁹ simul cuz aia deuz offendit:claꝝ est ꝙ vtrunqꝫ debet deo satisfacere de offensa vt placet: ppt qd.2.q.j.c.notū.ꝛ.17. qōne 4.c. Dis.dr. Agētes ꝛ ꝯsentiētes pari pēa puniunt. Et sapiē.xj.di. Per q̄ peccauerit hō p h ꝛ punietur. Cū igit talis satisfactio nō possit fieri deo nisi corp⁹ in dei seruitiū p sanctimōiaz offerat necessario concludit ꝙ quisqꝫ corpus suū tenet deo p puditiā ꝛ abstinētiā offerre. Proinde Grego.27.questiōe 2.c. Sunt q dicit. Duob⁹ modis sancti viri etiā a licitis abstinere solēt. Aliquādo vt merita sibi apud oipotētem deo augeant. Aliquādo vero vt ante acte vite culpes detergāt. Itez.xj.qōne.j.c. Aliud. leo papa ait. Illicitorum veniam postulātem oportet a multis etiā licitis abstinere dicente apostolo oia mihi licent:sed non oia expediunt. ¶ Quarto insup hoc idē ꝓbo rōne beatificatiōis. Sententia ē theologoꝝ i.4.di.49. ꝙ de⁹ nō tm̄ animā beatificabit p fruitionē sue visionis:sꝫ insup glorificabit:ꝛ corp⁹ taz ex redūdātia glorie anime in ipsuz corp⁹ ex q̄ suscipiet claritatē maximā subtilitatem ipassibilitatē:ꝛ agilitatē ꝙ et ex visiōe seu apprehēsione sui obi:qd erit corp⁹ xp̄i glorificatū. Ex quo claꝝ ē ꝙ aia glorificabit i visiōe diuinitatis corpus vero sūme delectabat ex gl'iosa visiōe corporis xp̄i. di. Ber. i suis sententijs. Plenū inquit ꝓsus erit oi suauitat dulcedie vidē hominē hois ꝯditorē. Quas sit duas beatificatōes saluator insinuās Jo.io.ait. Ego sum hostiū.s.eterne vite:per me si qs itroierit:saluabit ꝛ ingredieť.s.p visionē diuinitatis ꝛ humanitatis ꝛ pascua inueniet.s. vtriusqꝫ beatitudinis. Qd ēt ꝯfirmās Aug. i lib. de spū ꝛ aia ait. Dupliciter inquit ē vita aie:vna q̄ viuit in deo:ꝛ duo qdē sensus st i homine vn⁹ iterior:ꝛ alius exterior:ꝛ vterqꝫ bonū suū hꝫ in quo reficitur. Sensus interior in contemplatione diuini-

G

tatis. Sẽsus exterior in cõtẽplatiõe hũanitatis: ꝓpterea eni deus ẽ homo fact⁹ vt totũ hominẽ in se beatificaret vt tota ↄuersio hois sit ad ipsũ ⁊ tota ꝺlectatio eẽt i illo: vt ascẽsu carnis videreꝭ ꝑ carnẽ: ⁊ a sensu mẽtis ꝑ diuinitatis ↄtẽplationẽ. Hᷓ erat totuȝ bonũ hois vt siue igredereꝭ siue egredereꝭ pascua inueniret. hᷓ ille. Ex p̃missis ⁊ ↄcludo ꝙ si de⁹ aiaȝ sil' ⁊ corpus glorificabit: claꝝ ẽ ꝙ non tm̃ aiam sȝ insup corpus q̇sqȝ dȝ ꝑ seruitutẽ in sacrificiũ deo offerre. Ex p̃dictis igiꝭ quattuor rõibus clarissime pȝ q̈liter q̇sqȝ teneꝭ aiaȝ simul ⁊ corpus in dei seruitiũ exhibere. ℭ Tertio hᷓ idẽ ꝓbo vnica distinctiõe beati Tho. in tertio. d. 9. ar. 3. q. 3. Et. 2. 2. q 85. ar. 3. dicẽtis. Cũ q̄riꝭ de q̇bus debem⁹ ꝺo sacrificium offerre. Respondeo ꝙ de tribus bõis: vȝ de bono mentis de bono exterioris rei: ⁊ ꝺ bono corporis. Cui⁹ rõ hᷓ ẽ: q: ꝺ illis bõis ꝺbem⁹ offerꝛ̃ sacrificiũ ꝺo q̃ hẽm⁹ a ꝺo. vñ cum triplex bonũ hẽam⁹ a ꝺo. scȝ bonũ aie bonũ rei exterioris ⁊ bonũ corꝑis. ꝫ ꝺ his. 3. bonis ꝺbem⁹ offerꝛ̃ sacrificium ꝺo. ℭ Primũ igr̃ bonũ iteri⁹ s. aie tẽ offerim⁹ ꝺo: qñ iteriori q̇ddã sacrificio: vȝ duotione orõne ⁊ dilectiõe deũ veneramur: ⁊ hᷓ ẽ sacrificiũ p̃ncipale. ℭ Scðȝ bonũ qð hẽmus a ꝺo ẽ bonũ exterioꝝ reꝝ: ꝺ q̄ sacrificiũ. 2. mõis ꝺo offerre ꝺbem⁹. s. mediate ⁊ imediate seu directe ⁊ idirecte. Directe q̇dẽ offerim⁹ qñ imediate res nr̃as exteriores ei exhibem⁹. Indirecte ꝺo offerim⁹ qñ eas ꝓpt̃ deũ p̃ximis cõicamus. Et ꝑ hũc modũ misericordia quã hõ ipẽdit homini ꝓut ẽ opus vtile homini: si nõ fiat ꝓpter deũ: nõ est sacrificiũ ⁊ res diuina. ℭ Tertiũ deniqȝ bonũ qð habem⁹ a deo ẽ bonũ corporis: quod tũc deo quodãmõ in sacrificium offerimus: cũ ꝑ maritum seu abstinẽtiã illð cruciam⁹ ⁊ hᷓ Tho. formał'r. ℭ Quarto deniqȝ ꝓbo exẽplis ꝙ. s. quisqȝ dȝ deo suũ corpus in sacrificium ⁊ seruitutem offerre. ℭ Primũ exẽplũ hẽmus de saluatore nr̃o. q. 33. annis corpus suũ imaculatũ deo prĩ sacrificauit: nec illud vnquã alicui libidini ⁊ concupiscen

tie subiecit. Proinde ad ephe. quinto apostolus ait. Tradidit xp̄s semetipsū oblationē ⁊ hostiā deo in odorē suauitatis. Qđ ꝯfirmās Aug. x. đ ci. dei sic ait. Uerꝰ ille mediator dei ⁊ hoīuꝫ: hō xp̄s Jesꝰ: cū ī forma đi sacrificiū cū pr̄e sumāt: cū q̄ vnꝰ ē deꝰ: tñ ī forma s̄ui maluit eē sacrificiū q̄ȝ sūere sacrificiū: dū scip̄ꝫ pr̄i obtulit ī ara crucis: ne hac occasiōe qsqꝫ extiaret sacrificādū creatur eē: seu qsqꝫ renūeret se đo ī sacrificiū exhibē. h̄ ille q̄ xp̄i exēplo qsqꝫ. a sil'i se dꝫ pr̄iceles̄ti ī sacrificiū ofer̄r: ad qđ faciēdū ortamur ī .pe. 4. vbi sic dr̄ xp̄o igr̄ ī carne passo. ⁊ voſ eadē cogitatōe armamini: q̄ꝛ q passꝰ ē ī carne đsijt a pctis: vt iā ñ hoīuꝫ đsiderijs s̄ȝ volūtati đi: qđ reliquū ē in carne viuat tpis. ❡ Aliđ exēplū hēmꝰ đ sacris marty. q diuersimođ ꝓꝑꝰꝫ corpꝰ p martyriū đo ī sacrificiū libal'r obtuler̄t. Ex p̄dictꝭ auc̄tibꝰ rōibꝰ distictiōe: ⁊ exēplis p3: qual'r deꝰ colif ex oblatōe ꝓꝑij corporis. ❡ 2ᵒ. insup colif seu coli dꝫ deꝰ gēuflexiōe seu corpis ꝓstratiōe. Nā qñ qsqꝫ se corā deo gēuflectit ꝑ grā aliq̄ seu

gl'ia ipetrāda tūc deū singulariter dꝫ venerari. Ad qđ faciēdū tria noſ iducūt. Prio auc̄tas. Scđo rō. Tertio exēpla. ❡ Prio inducif qsqꝫ ad colēdū deū ⁊ venerādum auc̄te Michee ꝓphe. 6. c. dicētis. Quid dignū igr̄ offerā dño. Curuabo gēuđo excelso. Sil'r Jsa. 45. c. dr̄. Uiuo ego dic dñs ⁊ mihi curuabif oē genu. ❡ Scđo ad h̄ faciēdū quēlibꝫ iducit rō: vꝫ argumētatiōis. Nā nō videmꝰ p expiētiā: q̄ q vult petere graꝫ a tēporali dño seu rege papa: nō tm̄ petit: s̄ȝ isup se ꝓsternit ⁊ genuflectit. Et clarū ē q̄ sic vñ tertij Rñ. p̄rio dicif. Qđ cū introisset Nathā in conspectu regis Dauid: adorauit eum pronus in terram. quod ⁊ similiter fec̄ Bersabee vxor ipsius regis. Qui ambo postulauerunt hanc gratiam a rege vt post mortem suam cōstitueret Salomonem regem ⁊ non alium. Quod si sic est: quod talis veneratio genuflexionis ⁊ prostrationis: fit dominis ⁊ regibus temporalibus pro impetrando beneficio tēporali: a fortiori dꝫ qsqꝫ se corporaliter genuflecter̄

corā rege regū: q excellit i di/gnitate in īfinitū oēs simul, re ges: duces: ⁊ impatores nec nō ⁊ papā: ꝑ ꝯsequēdo vitā eternā. Sed. O supbia hūa/na ⁊ mūdana. O vitupiū in/cōparabile. O ꝯfusio detestā da. Ecce si vni magno dño lo/queris: tu genua i terra pōis si impatori: tu te genuflectis. Si supiori ꝑlato loqueris: tu te inclinas cū psona ⁊ genu: ⁊ q̄si in oī v̄bo similē reuerētiā facis: Si v̄o cū deo ⁊ creato/re tuo vis loq: gēua ꝓstus ⁊ psonā flectere dedigneris: q̄si de⁹ ipe minor sit in dignita/te q̄libȝ tēporali dño ⁊ ꝑlato. Siue igr̄ ores in publico: siue in abscōdito: dico q̄ debes te cū maria reuerētia ⁊ d̄uotio ne genuflectē. Silr̄ h̄ agere debes erga sacratissimū sa/cramētū: vbi in ecclia iacet: ꝓut hēs extra de reli. ⁊ vene. sanc. c. j. Et qñ inde trāsis te curua ⁊ genuflecte: quēadmo dū fecit asina cuiusdā hereti ci corā sctō Antonio ð padua Silr̄ qñ i missa corp⁹ xp̄i ele uat: genuflecte te hūiliter: ac patiēter sic maneas donec cōio fiat. O cōtadini vbi estis: q̄ q̄i missa celebrat nūq̄: ecclīā intrāt nisi qñ dr̄ sanct⁹. Et cū audiūt p̄sbyterꝝ dicētē San/ct⁹. currūt in ecclīā. ac spin gūt se sic bestie: ⁊ aliqñ vnum pedē tenēt leuatū ⁊ aliū curu uȝ tāq̄ cicōie. Et cū corp⁹ xp̄i ē eleuatū: ab ecclia fugiūt tā q̄si demōes vidissēt. Taceo ð qbusdā nobilib⁹ ⁊ dñis q in eleuatiōe corpis xp̄i dedignā tur ēt gēuflectere ⁊ biretū ex trahere. O pfidi xp̄iāi. O ca nes pessimi. O gnātio arro/gās: ⁊ supbia: vbi ē amor ⁊ ho nor quē tenemini hr̄e erga de uȝ ⁊ creatorē vr̄m. ¶ Tertio ad colēdū deū p humilē gēu/flexionē ⁊ ꝓstrationē nos ex empla inducūt. Et p̄mo exē/plū apl̄i ad eph. tertio. de se ipo dicētis. Flecto genua ad patrē dñi mei iesu xp̄i. Hoc idē p̄cipit sancta ecclia faciē dū p̄cipue dū orat in parasce ue di. Orem⁹. Flectamus ge/nua. Hoc idē fec saluator. de q̄ Luc. 22. dr̄. Posit⁹ i terra ge nib⁹ adorauit di. pr̄. ⁊c̄. Itē apocal. 4. ⁊. 15. legit. q̄. 24. se niores ꝓcidebāt añ sedētē in trono: ⁊ adorabāt viuētē i se cula seculoꝝ. Silr̄ apoca. 7. dicit. Et oēs angeli stabāt in circuitu troni ⁊ adorauērt ꝓ

ni deũ in terrã dicẽtes. Benedictio ꝛ claritas ꝛc. De beato ẽt Bartholomeo legit̃. ꝙ cẽties flexis gẽib⁹ orabat deũ p diẽ: ꝛ cẽties p nocte. Et de beato Jacobo minore ẽt legit̃. ꝙ tm̃ flectebat genua ꝙ videbatur hr̃e duritiã cameloꝝ. Ex p̃dictis auc̃tib⁹: rõe: ꝛ exẽplis pȝ: qualr̃ de⁹ ẽt colit̃ seu coli debet genuflexiõe corpis: atq₃ hũili pstratiõe. ¶ Tertio insup colit̃ seu debȝ coli de⁹ curuatiõe: seu capitis iclinatione. Quãdocũq₃. n. qs iclinat seu caput suũ icurnat: aut ad deũ: aut ad sanctos: tũc pfecto ꝛ deũ colit: ꝛ veneratr̃: eo ꝙ talis icuruatio ẽ: quoddã signũ humilitat̃ ꝛ reuerẽtie ad ip̃m deũ. Ad talẽ dei venerationẽ p capitis inclinationẽ ordinatio scẽ eccl'ie vnũquẽq₃ xp̃ianũ iducit cũ ex ↄsuetudine vult: ꝙ qñ missa vel diuina officia celebrãt̃ vnusq̃sq₃ hũiliter ꝛ reuerẽter iclinet caput suũ: p̃cipue cũ dr̃: gl'ia patri ꝛ filio ꝛ sp̃ui sãcto: qm̃ he tres psone in vna eẽntia sũt vn⁹ de⁹. Quid ibi agis o bestia: ꝛ supba psona? Noli q̃so tãq₃ statua manerẽ i eccl'ia ad officia sȝ hũiliter iclia caput tuũ quotiẽs audis gloria patri ꝛc. Itẽ qñ trãsis corã aliq̃ imagine alicui⁹ sancti: vl' sancte: h̃ idẽ facias p̃cipue tñ cũ trãsis corã aliq̃ cruce: seu aliqua imagine crucifixi: ꝛ virginis gloriose: humilit̃ curua caput tuũ: qm̃ vt diẽ sapiẽs: p tali reuerẽtia accedet tibi bona gr̃a. Sup oĩa tñ caput tuũ hũiliter curuare debes: qñ audis noiare aut i missa aut in officio nomẽ Jesu qm̃ in v̾tute hui⁹ nois bñdicti: nobis pctã remittunt̃. Sic. n. dr̃. j. Jo. 2. Scribo vobis filioli: qa remittunt̃ vob̃ peccata vr̃a pp nomẽ ei⁹. Et Mat. 1. Angelus dixit ad Joseph. vocabis nomen eius Jesum. Ipse enim saluum faciet populum suum a pecatis eoꝝ Ad hoc etiam faciendum: ecclesia inducit vnumquemq₃ fidelem extra de immunitate ecclesiarum. libro sexto. c. decet. vbi dicitur. Conuenientes in ecclesia nomen illud quod est super omne nomen: a quo aliud sub celo non est datum hominibus: in quo saluos fieri credentes oporteat. nomen videlicet Jesu Christi qui saluum faciat populum

sub a peccatis eorum exhibitiõe specialis reuerẽtie attollat. Et qd generalit scribit: q in noie Jesu oẽ gẽu flectat: sin/guli singularit in seipsis iplẽ/tes. pcipue dũ agunt missaꝝ sacra misteria: gloriosũ illud nomẽ quãdocũq recolit flec/tãt gẽua cordis sui: q vl ca/pitis inclinatiõe testent. hec ibi. Apostolꝰ aũt hortat vnũ quẽq nõ tm̃ curuare caput: s insup gẽuflectere cũ audit nomẽ iesu: dicẽs ad Phi.2. Jn noie iesu oẽ genu flectat ce.ter. 7 infer. Ex pdictis oi/bꝰ etiã patet: qlit deꝰ colit 7 venerat: 7 cũ capitis hu/mili inclinatiõe atq incurua/tiõe. ¶ Quarto insup colit 7 venerat deꝰ extẽsiõe manu/uz seu eleuatiõe: put ẽ quan/do qs eleuat manꝰ ad celuz: aut quãdo brachia in modũ crucis ppter deũ tenet extẽ/sa. Nã talis manuũ extẽsio seu eleuatio ẽ quedã pfessio humilitatis et q venerat deu: vl etiã necessitatis. Na ado/ratiõe Salomõ deũ venera/tus ẽ: de quo ecclesiastici vl/timo dicit. Jnclinauit se Sa/lomõ in cõspectu totius ec/clesie 7 aperuit manꝰ suas ad celũ 7 dixit. Exaudi deus p/ces populi tui. Quicũq ani orauerit in loco isto exaudias illũ de celo sancto tuo. Hoc idẽ faciebat dauid qui in ps. ait. Tota die expãdi ad te ma/nus meas. Hoc idem fecit Moyses. q vt habet exo.17 Quotiẽscũ p extẽdebat ma/nus suas ad celũ 3 Amalech totiẽs eũ supabat. Et exo.9. dicit. Cum egressus fuero. s. ego Moyses de vrbe: extẽdã palmas meas ad deũ 7 cessa/bũt pluuie 7 tõitrua hec ibi. Propter hec oia apl. j. thi.2 hortat dicẽs. Uolo viros in oi loco puras manꝰ leuare ad deũ. Nec mirũ si quisq hoc mõ deum dz venerari: qm̃ si pauper manꝰ extẽdit vt a tẽ/porali dño elimosynã accipi/at multo magis quisq fide/lis debet manꝰ ad deũ leua/re 7 extendere vt ex hs eternã vitã accipere mereat. Ex p/dictis etiã patet: qlit deus colit 7 honorat manuũ ele/uatiõe 7 extẽsiõe. ¶ Quinto deniq colit seu debz coli deꝰ pcussiõe vz pectoris: aut ton/siõe. Tunc. n. singularit ali/qs deũ colit 7 venerat quã/do ex ꝯtritiõe pectꝰ suũ; bu/

militer tondit aut percutit. Proinde ecclesia hoc insinuare volēs faciēdū: ordinauit vt sacerdos dū celebrat ⁊ cōfessionē facit pcutiat ter pect⁹ suum: dicens mea culpa mea culpa: qđ ⁊ responsores ⁊ auditores simlr facere debēt ⁊ cōiter faciūt. Eadē triplex pcussio pectoris similit fit quādo ter dr i missa Agn⁹ dei. si āt qreret qre magis p colēdo deo nō pcutit os seu oculi: vel cetera mēbra sicut pect⁹. Rñdeo. q nō est alius mod⁹ magis ꝯgruus ad colēdū deū. Et ratio ē. Nā q vult vt patet p experiētiā totā arborē eradicare: non incipit a frōdib⁹: ramis: folijs: ⁊ fructib⁹ sȝ simplr a radicibus. Radix oiuȝ aūt peccatoꝝ est cor. fm sententiā saluatoris. Mat. 15. dicentis. De corde exeūt cogitatiōes male: homicidia furta ⁊c. huiusmodi Cū igit hō pectus percuit: tunc vificat sentētia saluatoris Mat. 3. dicētis. Ad radicē arboris securi posita ē. Accipe ģ qsso pulchrū ⁊ notabile documētū. Quotiēscunqȝ enīȝ quis pcutit maīb⁹ pect⁹ suū pter deū: totiēs clemētissim⁹ deus oia peccata cordis oris ⁊ operis ei libenter dimittit. Et q ex humili pectoris tōsiōe de⁹ oia simul peccata rēittit cū pposito tñ ad debitū tēpus ea ꝯfitendi tripliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo ratione Tertio exēplo. ℭ Primo p auctib⁹. Nā Au. sup vba luc. 18. Percutiebat pect⁹ suū ⁊c. ait. Percute igt hūilr pect⁹ cordi tui: ⁊ ꝯfesti oia pcā erūt dleta. Itē eccl'iastica. 20. dr. Est q multa redimit. s. peccata: modico pcio. s. pcōris tonsiōe ⁊ restituēs ea i septuplū Itē gl. sup verba ps. Cor cōtritū ⁊ humiliatū de⁹ nō despiciēs. vbi ē vera cordis cōtritio: ibi ē vera oiuȝ pcōꝝ remissio. Deniqȝ Eze. 18. dicitur. Quotiēscūqȝ pcōr igenuerit: vȝ corde seu pectoris tōsiōe: oiuȝ iniqtatū ei⁹ obliuiscar. ℭ Scđo ēt pbo vnica rōne. vȝ cālitatis: q. s. humilis pcussio pectoris meretur remissionē oiuȝ peccatoꝝ fūdamētū rationis philo. 6. topicorum: dicēs. Tale additū tali simplicit: facit magis tale: patet hec regula. Nā in si paruus ignis generat calorē

a fortiori si addit cũ illo ali⁹ maior ignis maiorẽ generabit calorẽ. Quo p̄suppoſito certũ ẽ ſm oẽs theologos in 4.di.17.ꝙ ſola ꝯcordis cõtritio delet oia peccata. Qḋ ſi ſic ẽ:ḡ a fortiori ðlẽt oia peccata ex hũili pectoris tõſiõe ſimul cũ ṽa cordis ꝯtritiõe. Et cõfirmat hãc rõnẽ Franciſcus de marõis in quodã ſermõe de contritiõe dicẽs. Quicũq; inqt meret de ꝯdigno mai⁹:meret de cõdigno minus:cũ ibi maior dignitas exiſtat. Sz clarũ ẽ ꝙ act⁹ ſolius ꝯtritiõis ꝛ tõſiõis pectoris:meret de ꝯdigno vitam eternã:ḡ multo forti⁹ cordis ꝯtritio ꝛ pectoris tõſio meretur de cõdigno oĩs mortalis culpe remiſſionẽ. Qḋ cõfirmat Tho.i.4.di.17. ar.5.q. 2.Et ẽt Petr⁹ de tarantaſio eadẽ di.ar.6.q.2.dĩc. Cũ q̄ritur an ꝯtritio tollat reatũ pene ſimul ꝛ peccatuz: ꝛ p ꝯñs meret vitã eternã. Rñdeo ꝙ in cõtritiõe eſt duplex dolor .ſ.mẽtalis ꝛ ſenſibilis. Primus dolor q ẽ in ꝯtritiõe eſt mẽtalis.ſ.diſplicẽtia peccati ꝯmiſſi:ex charitate procedens. Et talis dolor ꝯtingit tm̄ intẽdi:ꝙ nõ ſolũ ab oĩ culpa:ſz ẽt ab oi pena abſolutionẽ merebit:ꝛ inſup cũ h̄ vitã eternã. ¶ Scðꝫ dolor q ẽ in cõtritiõe ẽ dolor ſenſibil' quẽ volũtas in ꝯtritiõe ꝑ peccatis aſſumit qḋ ẽt fit cũ pectoris tõſiõe. Et qꝛ talis dolor ẽ pena q̄dã:põt ẽt tm̄ intẽdi ꝙ ſufficiet ad deletionẽ oĩs culpe ꝛ pene:ꝛ vltra h̄ merebit vitã eternã. ¶ Tertio h̄ idez ꝓbo vnico exẽplo: videlicet publcani peccatoris: de quo Luc.18.ſic dr̃. Publican⁹ ãt a lõge ſtãs nolebat nec oculos ad celũ leuare: ſz ꝑcutiebat pect⁹ ſuũ di. De⁹ eſto ꝓpici⁹ mihi peccatori. Et ſubiungit ſaluator. Amẽ dico vobis deſcẽdit hic iuſtificat⁹ in domũ ſuã ab illo. Ecce ꝙ hic publican⁹ ex humili pectoris ꝑcuſſiõe ab oib⁹ peccatꝭ meruit iuſtificari. Nec ẽ mirũ:qm̄ ei⁹ orõ:vel adoratio:ex q̄tuor fuit ꝯmẽdabilis: vz ex timore pudore:dolore:ꝛ ardore.

¶ Prio ex timore. vñ dr̃. A lõge ſtans. Nã pre timore ꝛ reuerẽtia dñi ñ audebat appropinq̄re:ſz a lõge ſtabat ſic fecerũt leproſi. luc.17. vbi Au. ait. De lõginquo publicanus

stabat: et tamen deo appropinquabat: et cum dominus prope attendebat quia excelsus deus humilia respicit in celo et in terra. ¶ 2º fuit commendabilis a pudore: quia nec oculos volebat ad celum levare ut respiceret. ubi Aug. ait. Tremebat conscientia: et ideo ex verecundia celum non respiciebat. Et Bernar. in eius persona ait. Qua nam fronte attollam oculos ad tam bonum patrem tam malus filius. E contra dicitur de anima inverecunda Jere. 3. Frons mulieris meretricis facta est tibi et noluisti erubescere. ¶ Tertio fuit commendabilis a dolore: quia percutiebat pectus suum. Nam exterior percussio pectoris sive corporis: signum est interioris doloris cordis. ¶ Quarto fuit commendabilis ab ardore charitatis. quo. s. peccatum suum humiliter confitebatur dicens. Deus propitius esto mihi peccatori. Ex predictis auctoritatibus: ratione: et exemplo patet quod ex humili percussione pectoris: deus omnia peccata remittit. Et per consequens ex predictis patet tertia adoratio. videlicet corporalis qua singulariter deus cultu latrie: oblatione: genuflectione: curvatione: extensione: et pectoris percussione colitur et veneratur: que simul. s. nobis omnibus concedere dignetur omnipotens: deus qui gloriosus vivit et regnat per infinita secula seculorum Amen.

¶ Feria secunda post tertiam dominicam quadragesime: iterum de. s. excellentia. videlicet de nobilitate ipsius sacratissime fidei.

Quanta audivimus facta in capharnaum: fac et hic in patria tua. Scribuntur hec verba Luc. 4. ca. Et in evangelio occurrentis ferie. Post sacri evangelii litteralem et moralem expositionem dilectissimi cives ex quo de. s. contemplatione cultus latrie seu divine adorationis que dicitur contemplatio modificationis declaravimus. tertiam adorationem que dicta fuit adoratio corporalis: in qua et fuit ostensum qualiter corpore quintupliciter colitur deus. videlicet oblatione: genuflexione: curvatione: extensione: et corporis percussione hodie in presenti sermone declarare de ipsa modificatione cultus dei quartam adorationem. videlicet virtualem: actualem: et integralem: que plurimum utilis erit necessaria et gratiosa. Cuius quarte adorationis declaratio talis erit.

¶ De quarta adoratiõe qua deus cultu latrie adoratur: que fit ope: ꝛ dr̃ virtualis.

QUarta igitur adoratio qua deus singulariter cultu latrie adoraẜ dr̃ v̈tualis: seu actualis: vel integraliꝭ. Que vtiqꝫ adoratio actualiter fit cũ opibus virtuosis. Pro quo sciẽdũ est. ꝙ ad pfectã dei adorationẽ: nõ tm̃ reqriẜ vt qꝭ corde p fidẽ spẽ ꝛ charitatẽ deũ colat: ꝛ insup ore vel lingua p diuine bonitatis: vocalẽ confessionẽ gratiaꝝ actionem ꝛ humilẽ deprecationẽ dñi veneretẜ seu ẽt corpore suo per corporalẽ seruitutẽ deũ honoret: sꝫ insup segriẜ ꝙtũ faꝭ est. vt qsqꝫ virtuosis opibus ipsuꝫ deũ adoret. Dupl'r aũt in bonis exterioꝛibꝰ deo sacrificamꝰ. ¶ Primo directe ꝛ principal'r ẜm Tho. in. 3. di. 6. q. 3. Et. 2. 2. q. 85. ar. 3. quando. s. res nr̃as immediate deo offerimus. Secũdo indirecte: qñ eas nostris pꝛoximis communicamus pp deuꝫ: sic precipiẜ fieri puer. 3. vbi dicit. Honora deũ de tua substãtia. Et de p̃mitijs oiuꝫ frugum tuaruꝫ da pauperibus. h ibi. Honorari insup dr̃ celestis pater cũ sacrificio gloriosi corpis ꝛ p̃ciosi' sanguiꝭ iesu xp̃i filij sui. Quo sacrificio dei cultus valde ampliaẜ. Qđ vtiqꝫ sacrificiũ oibꝰ alijs excellẽtiꝰ ẽ dicẽte Alexã. papa de ꝯse. di. 2. ca. Nihil. Nihil in qꝫ in sacrificijs maius esse põt: ꝙꝫ corpꝰ ꝛ sanguis xp̃i. nec vlla oblatio potior ẽ: sꝫ h oẽs pꝛecellit: q̃ pura cõscientia dño offerẽda ẽ: ꝛ pura mẽte sumẽda: atqꝫ ab oibꝰ venerãda. Et sic potior ẽ ceteris: ita potius excoli ꝛ venerari. dꝫ. h ille. Hoc sacrificiũ cunctis fidelibꝰ adultis ab Innocẽtio papa tertio semel in anno sumẽdũ pꝛecipiẜ: put habetur ex̃ de pe. ꝛ re. in ca. Omnis vtriusqꝫ sexus. Uenerari insup dꝫ deus a cunctis fidelibꝰ: p deuotam oblationẽ sacraꝝ missarum. Que veneratio p̃cipiẜ de ꝯse. di. j. c. Missas. vbi dr̃. Missas dñico die secularibꝰ totaꝭ audire speciali ordine p̃cipimꝰ ita vt ante benedictioneꝫ sacerdotis egredi populus nõ p̃sumat. Qđ si fecerit: ab epo publice ꝯfundaẜ. h ibi. Simile p̃ceptũ poniẜ de ꝯse. di.

j.c.Cū ad celebrādas. Et ex de parrochijs.ca. vt dñicis dieb⁹. Uos igit̄ parochiños admõeo vt pplo vestro dicatis q̄ in festis p̄ceptis missā integrā deuote audiāt: vt ex hoc veneret̄ de⁹. S3 heu sūt nōnulle Bestiales genetrices q̄ filias dieb⁹ festiuis in domo relinquūt: nec recordant̄ p̄cepti saluatoris. di. Mat. 4. Dñm deū tuuz adorabis. zc. Et sil'r. Exo. 20. precipitur. Memēto vt diē sabbati sanctifices. S3 tales dicūt. O sic est cōsuetudo. Quibus rñdeo. q̄ nequaq̄ ē bona consuetudo q̄ dimittas filiā tuā in domo ad tripudiādū: z q̄ tēpus circa speculū amittat. ppterea. 8. di. c. Mala dicit̄ Mala cōsuetudo: nō min⁹ q̄ pernitiosa corruptela vitanda ē. Ducite ḡ filias ad missas: ac diuinū cultū magnificate: q: oēs de iure diuio obligamur festū sanctificare: ac in eo diuinū cultū magnificare: necnō z missaz de iure positiuo audire. S3 vt paucis cuncta ɔplectar: absolute dico q̄ deus a cunctis fidelib⁹ adultis pro loco z tēpore venerari d3 cū actib⁹ oiuz vītutū: put ē cū actu iustitie: casti moie: tēpātie: fortitudinis pietatis: mie tā spūalis q̄ corpalis: necnō z cū integra obseruatione oiuz diuinoꝝ atq̄ ecclesiasticoꝝ preceptoꝝ. Et q̄ sil'r oia talia nec̄rio regrāt̄ ad nr̄az salutē. z di cultū: tripliciter pbo. P⁹ auc̄tib⁹. 2⁹ rōnib⁹. Tertio sil'itudinib⁹

¶ Pmo pbo auc̄tib⁹. Nam glo. sup illa verba pphe. Sacrificate sacrificiuz iustitie z sperate in dño. ait. Tūc deo veꝝ cultū z sacrificiū offerimus: cū circa opa iustitie: pietatis: misericordie fortitudinis: z tēpantie: aiaz z corpus occupamus. Itē Jero. 86. d. c. Quid clemētia. inqt. Non h3 nec indutus ē viscera misericordie z lachrymaꝝ q̄uis spūalis sit q nō adimpleuit legē xpi. h ille. Itē Pelagi⁹ papa. 7. q. j. c. ois. ait. Qui negāt miaz faciēdā idigētib⁹ z nec̄itatē patiētibus ip3 negāt xp̄3. q ē mia z vitas. Itē Calixt⁹. pp̄. 50. d. c. pōdēt ait Omnia q̄ vetat miaz z pietatē nō solū tener̄ frēs s3 ēt audir̄ fugite: q: potior ē misericordia z pietas omnibus holocaustomatibus z sacrificijs

h ille. Saluator insup p exte-rioꝛa opa patrē celestē pcipit venerari Matt. v. di. Sic lu-ceat lux vestra. c. ho. vt vi. c. n. b. ⁊. g. p. u. q in. c. ē. Deniqꝫ Amb. in quodā sermōe sic ait Qui dicit se xp̄ianū eē ⁊ xp̄ꝫ colere: ⁊ xp̄i iusticiā nō opaꝛ mendax est: vt diaboli filius. Ex quibꝰ auctoꝛitatibus pꝫ: q̄lr actus ⁊ opera virtutū ne-cessario requiruntꝛ ad verum dei cultū. ¶ Scd̄o hoc ideꝫ pbo duplici ratione. vꝫ. Rō-ne coniunctōis. ⁊ rōne Argu-mētatiōis. Pꝛia rō dr̄ ꝯiun-ctionis. Fundamētū rōis hu-ius ponit phs. j. d̄ celo ⁊ mū-do. di. Uirtus est vltimū ali-cuius qd̄ pōt. vel vltimuꝫ de potentia. pꝫ h regula. Nam potentia visiua non dicitꝛ sim-pliciter virtuosa eē inquātū hꝫ potētiā videndi: sed inquā-tum ad actū se extēdit. Hoc dico de ceteris potentijs sen-sitiuis. Similr̄ potētia intel-lectiua nō dr̄ simplr̄ pfecta ⁊ virtuosa: ex eo q hꝫ potētiaꝫ intelligēdi: sed solum inq̄ꝫtuꝫ ad actum intelligendi virtu-tes se extēdit: cuꝫ talis actus vt dicitur. 9. Metha. sit pfe-ctio ipsius intellectus. Quo

p̄supposito certū ē a simili: q habitus fidei spei amoꝛis ⁊ charitatis qbus colitꝛ deus: non sunt simplr̄ virtuosi ⁊ p-fecti inquantū sunt hmōi: sꝫ simplr̄ inq̄ꝫtū se extendūt ad oēs actus virtutuꝫ. pp deum pp qd̄ Greg. in omelia pe. di-cit. Pꝛobatio dilectiōis exhi-bitio est opis. ⁊ amoꝛ dei nun-q̄ꝫ est ociosus: q: operatꝛ ma-gna si ē: si aūt operari renuit: amoꝛ non est. Ex q̄ claret q si auferatꝛ actus ab habitu pci-pue p loco ⁊ tpe: nequaq̄ꝫ ha-bitus virtutuꝫ poterunt dici eē vere virtutes: ⁊ p ꝯñs ve-rus dei cultus: cum spēs vir-tutuꝫ vt dr̄. 8. Metha. sint si-cut numeri. ¶ Scd̄o pbo rō-ne argumētatōis. Regula ge-neralis ē oiuꝫ phoꝝ ⁊ canoni-staꝝ: q si ꝯceditꝛ minus: cōce-ditꝛ ⁊ maius. Qd̄ sic pꝫ. Naꝫ si p. x. ducatis dānatꝛ qs ad moꝛtē a foꝛtioꝛi dānari dꝫ: q ꝯ iusticiam mille ducatos fu-ratus est. Quo cōcesso: certū est sm Alex. de ales. 2. pte sū-me in tractatu d̄ delicto pue-roꝝ. q paruuli sine baptismo moꝛientes: dato q nō hēant vsuꝫ li. arbi. in eternū diuina visione pꝛiuantꝛ. Qd̄ ꝯfirmāꝫ

Augu. in libro de fide ad Petrum: et ponit de pse. di. 4. c. firmissime. ait. Firmissime tene: et nullatenus dubites: omnem hoiem q p ocubitu viri et mulieris ocipit cu originali peccato nasci impietati subditu mortiq subm: et ob hoc nalr nasci ire filium. De quo apls dicit. Eramus natura filij ire sicut et ceteri: a qua ira nullus liberat nisi per baptismu: et p fide mediatoris dei et hoiez iesu xpi dni nri h ille. Quib osentiens saluator Jo. 3. dicit: Ame ame dico vobis: nisi qs renatus fuerit ex aq et spiritu scto no pot itrare i regnu dei. Q d si sic e: q pueri ex defectu baptismi qui regrit ad cultu latrie etia sine vsu libri. ar. danantur: a fortiori danari oz eos q hnt vsu li. arbi. q vtiq sponte et libere deficiut ab operib bois et virtuosis. imo qtu ad hoc plus meret priuari eterna beatitudine vnus solus habens vsu li. arbi. et deficiens a bois operib: q mereatur oes pueri simul morietes cu defectu baptismi: cu in eis no fuit vsus li. arbi. ad valendum percipere baptismi sacramentum.

¶ Tertio deniq pbo silitudinib q vz exteriora opera necessaria sut ad diuinu cultu et salute nostra. ¶ Prima similitudo ponitur luc. 13. vbi saluator ait. Arbore fici qdaz habebat platata i vinea sua: et venit queres fructu i illa et no iuenit. dixit aut ad cultore vinee. Ecce ani tres sunt ex quo venio qrens fructum in ficulnea hac: et no inuenio: succide ergo ea vt qd terra occupat: h ibi. Quid p ficulnea q pp defectu fructuu iubet pcidi: nisi aia xpiana itelligitur: q ex defectu vtutu et bonoru operum iuste ab eterna gloria resecari pmeret. Itez Mat. 21. ct dicitur. Uidens dns fici arborem secus viam venit ad ea et nihil inuenit in ea nisi folia tm: et maledicens illi ait. Nunq ex ea fructus nascatur i sempiternu: et arefacta est continuo ficulnea. Qua similitudine pz: q aia deficiens ab operibus bois: et precidit a superna gloria: et i eternu a deo maledicit. Alia similitudo ponitur Mat. 25. de seruo pigro: q cu accepisset talentu vnu tantu a dno suo: vt aliquid cu eo lucraret

tur: cũ abscõdisset illõ sub terra: veniẽs dñs maledixit ei: ꝛ p ministros suos fecit cũ pici ex curiã suã. Quid p fuũ pigrũ nihil cũ talẽto lucrãtẽ ꝛ ob hoc a dño suo maledictũ: ꝛ a curia sua expulsuz: nisi hoiez xpianũ itelligim⁹: q cũ ex pigritia: ignorantia fragilitate vel malitia nihil boni operaꝛ tãdez in morte sua maledicitꝛ ab ipso deo: ꝛ insup ab eterna vita expellitꝛ: ppterea Greg. super predicta verba in omelia vnius cõfessoris põtificis quemlibet hortaꝛ ad bñ operandum. di. Lectio. ingt sancti euangelij fratres charissimi sollicite nos considerare admonet: ꝛ ne nos. q plus ceteris in hoc mundo aliqd accepisse cernimur ab auctore mundi grauius inde iudicemur. Cuz. n. augenꝛ dona: rõnes ẽt crescunt donorum. Tãto ergo esse humilior: atq ad seruiẽdum deo pmptior qsq dz ex munere: quãto se obligatiorem esse conspicit in reddẽda rõne. Ecce hõ q pegre pficiscitur fuos vocat: eisq ad negocium talenta partitur. Post multũ vo tpis positur⁹ cũ eis rõnẽ reuertitur. bene aũt opantes p apportato lucro renumerat. seruũ vo a bono opere torpentem dãnat. hec ille. ¶ Ex predictis igiꝛ auctoritatibus: ratiõibus: atq similitudinibus: pz qlr opera virtuosa ꝛ ad nrãm salutez ꝛ ad diuinum cultum profecto sunt necessaria. Quod si qreres que precipue inter cetera oia opera sũt magis nobis ꝛ nostre saluti ꝛ diuino cultui necessaria. Rñdeo q tria sũt magis necessaria opa. quoꝝ. Primũ dr opus Cõtritiõis. Scõm dr opus Confessiõis. Tertiũ dr op⁹ Satisfactõis.

¶ De primo opere. i. de ɔtritione singulariter ad latriam ꝛ diuinum cultuz necessaria.

Primum igitur opus singulariter ad diuinũ cultuz necessariũ dr ɔtritiõis. Qr. n. deo dante de ipsa ɔtritiõe in quadragesimali de tribus partibus vere penitentie diffusius ꝛ plirus tractabo: sufficiat p nunc de maxima ipsius cõtritiõis necessitate tractare. Et qm ɔtritio fm magistrum in 4. di. 17. est qdã dolor volũtarie assumptus p peccatis: cũ pposito ɔfitẽdi ꝛ satisfacien

di: hinc ē q ne qs ab ignoran tia decipiat accipiens forte ōem dolorē: z pcipue sensua lem p ipsa ↄtritiōe. Sciēdū est fm Tho. in. 4. dis. 17. ar. j. q. 2: q duplex ē dolor. vz dolor sensualis: z dolor rōnalis seu mentalis. ¶ Primus dolor vz sensualis nihil ē simplr nisi qdā passio in carne vel in pte sensitiua: q dolor non est eēntialr ↄtritio: sz qdaz effectus ipsius ↄtritōis. Sicut. n. pena corpalis exterior est qdā effectus virtutis pnīe ad recōciliandā offensaz: q in deū cōmissa est officio mēbrorum sic virtus penitētie infert dolorē ipsi ↄcupiscibili: ad recōciliādā offensaz q in deū ē cōmissa p inordinatū actū ptis sensitiue. s. virtutis cōcupiscibilis. Lachryme igit exteriores: afflictio corpis: z dolor cordis: nequaq sunt cōtritio qm sunt in parte sensitiua.

¶ Secūdus aūt dolor dr rōnalis: seu mentalis: z h dolor est in volūtate. Qui dolor nihil aliud ē simplr q displicētia quedā ipsius peccati rōe sue deformitatis: inquātū. s. peccatū ē in offensam dei z p ximi z talis dolor eēntialr cōtritio dr. ¶ Qd si forte qreret cur magis voluit deus cōtritionē eē in ipsa mēte z volūtate q in pte sensitiua. Rn deo q h voluit duplici respectu. s. Idēptitatis z ptātis. ¶ Primus respcūs dr Idēptitatis. Sicut. n. scribit ex d re. iur. c. j. vnūquodq p qscūq cās nascit: p easdē similr dissoluit. Cū aūt peccatum formaliter cōmittat: p actū volūtatis: z nō p ptē sensitiuā: sic. n. dr. 15. q. j. in pncipio. Ex volūtate naq peccata procedunt: q libero mentis arbitrio z delinquētis pposito cōmittunt. Igit reqrit q p eundez actū volūtatis. i. p displicentiā peccatū expellat ab aīa: z non pncipalr p lachrymas seu sēsitiuū z cordialē dolorē ¶ Scdʼs āt respcūs q ds voluit p prius ↄtritōez i volūtate ↄsistere q i sēsibili dolore: dr ptātis Qm. n. vt dr. 2. phi. volūtas hois sp ē i libertate vsq ad mortē: hinc ē q sp z oi tpe displicētia pcti: q i rōe z volūtate ↄsistit hri pt hrē āt dolorē sensibilē i corde ab ipa volūtate pcedētē nō sp ē posse Iō deus n reqrit dolorē sensibilē d necitate: sz simplr d gfe

ctione. Ut igit' libere possit qsqz peccator remissionē pci pere peccatoꝝ: voluit simpliciter cōtritiōez magis esse in volūtate q̄z in pte sensitiua: seu in sensuali dolor. ¶ His declaratis: dico tibi o pctōr qꝫ si vis pcipere remissionez peccatoꝝ tuoꝝ: ⁊ beatitudinē eternā adipisci. oz ꝙ qd̄ hēas hāc ꝯtritiōez in corde tuo. vz qꝫ per rōnē tibi displiceant oīa pctā: q̄ vnq̄z corde: ore: ⁊ ope ꝯtra deū primū et ꝯsciam tuā cōmisisti. Et qꝫ talis ꝯtritio seu displicētia omniū pcōꝝ sit cuilz necessaria ad salt̄e qntuplr̄ probo.

¶ Primo auctoritatibus.
¶ Secundo rationibus.
¶ Tertio similitudinibus.
¶ Quarto exemplis.
¶ Quinto distinctione.

¶ Primo pbo auctoritatibus. qꝫ. s. cuilibet necessaria ē ꝯtritio seu odiū ⁊ cordialis displicētia oium peccatoruz suoꝝ. vñ Ber. in sentētijs suis. dicit. Sine ꝯtritiōe peccati: sine dolore culpe: sine displicētia iniqtatis: ⁊ sine amaritudie p̄terite vite: nūq̄z acquiritur celestis vita: nec remissio peccatoꝝ. h̄ ille. Itez Eze. 6. dr̄. Recordabunt mei liberati vestri i gētib⁹ ad q̄s captiui ducti sunt: q: ꝯtriui cor eoꝝ: fornicās ⁊ recedens a me. ⁊ oculos eoꝝ fornicantes post idola sua dicit dominus: ⁊ displicebūt sibimetipsis sup malis q̄ fecerūt: ⁊ super vniuersis abbominatiōibus suis. hec ibi. Itē Eze. 20. dr̄. Recordabimini viaꝝ vestraꝝ malaꝝ: ⁊ omniū sceleꝝ vestroꝝ qbus polluti estis in eis: ⁊ displicebitis vobis in conspectu vestro i oibus malitijs vestris q̄s fecistis: ⁊ scietis: q: ego dñs recipiā vos: cū benefecero vobis ppter nomē meū. Apl's insuper. 2. Cor. 7. ait. Mūdemus nos. s. per ꝯtritionē ab omni inquinamēto carnis ⁊ spūs. pficiētes sanctificationē in timore dñi. Itē. 86. di. c. Facientis dr̄. Primus inocentie grad⁹ ē odisse nephāda. Et. 86. di. c Odio. Leo papa ait. Odio sp habeāt pcā nō hoies: ⁊ ppheta dicit. Qui diligitis dominū odite malū. Et apl's ad Ro. 10. ait. Odiētes malum adherētes bono. Itē Augu. in epl'a ad Uincē. ⁊ pōit. 23. q. 7. c. Quēadmoduz. dicit.

Quo eni gaudebis te vnq̃ eẽ correctũ: nisi pri⁹ odias ꝛ doleas te fuisse puersũ. Idem quoqꝫ Aug. in lib. ḋ vб dñi. ait. Sic odio culpe nũq̃ daẗ infusio grẽ. Item de pe. di. 3. circa pncipiũ dr. Nobis sup fundamẽtũ apostoloꝝ posit⁹ qd pter plorare restat qd eni p odium peccati dolere semp vita oꝫ: vbi eni dolor finiẗ deficit pñia. Si aũt pñitẽtia finiẗ: qd relinquiẗ de vẽia: Tã diu eni qs gaudeat ꝛ spet de gr̃a q̃ diu sustẽtaẗ a dolore ꝛ pñia. hec ibi. Itẽ tarasius eps. 22. q. 4. c. Diffinitiõi. d. Omne peccatũ de⁹ bon⁹ indulget: siqs tñ ex toto corde doleat ꝛ pẽiteat. Itẽ aug. ad felicianũ ꝛ põiẗ ḋ. pe. di. j. c. Medicinã. ꝛ ḋ cõfe. di. 4. c. Ois. ait. Ois eni q iã voluntatis sue arbiter ꝯstitut⁹ est: cũ accedit ad sacramẽtũ fideliũ: nisi cũ pẽiteat veteris vite. nouã vitã gr̃e ichoare nõ põt. hec ille. Deiqꝫ idẽ Aug. de pe. di. 3. §. his auctoritati b⁹. seu. c. Sũt plures ait: Recte. n. penitẽs qcqd sordis p⁹ purificationẽ baptismi ꝯtrerit: oꝫ vt abluat saltẽ lachrymis mẽtis: ſꝫ satis ẽ dur⁹ cuius mẽtis dolorẽ ocl'i carnis nequeũt ḋclarare: ſꝫ sciat se culpabil'r durꝰ: q deflet dãna tẽporis vl' mortẽ amici ꝛ dolorẽ peccati lachrymis ñ oñdit. Nõ itaqꝫ qs se excuset ñ hr̃e fontẽ lachrymaꝝ: cũ nõ nũq̃ lachrymis oñdat dolorẽ amor̃ tẽporaliũ: hec ibi: ex pdcis auctoritatibus pꝫ: q̃l'r ad veꝝ dei cultũ ꝛ ad pcipiẽdaꝫ remissionẽ pctõꝝ: necessario reqriẗ oimoda displicẽtia ḋ pctis. ¶ Scḋo hoc idẽ pbo. Triplici ratione.

¶ Primo ratõe oppositõis.
¶ Scḋo rõe beatificatiõis.
¶ Tertio rõe Argumẽtatõis

¶ Primo pbo rõne oppositiõis: q displicẽtia de pctis oio ẽ necessaria ad remissiõꝫ pcõꝝ. Fũdamẽtũ rõis ponit phs. lib. de reg. iur. prin. di. Omne corruptibile simpliciter corrũpiẗ per actiõeꝫ sui cõtrarij. pꝫ hec regula. Naꝫ frigus nõ corrũpiẗ nisi p calorẽ. dicente pho. 4. methauroꝝ. Quecũqꝫ ingt a frigido cõponũẗ sicut glacies ꝛ nix: a calido dissoluunẗ: ppterea secũdo ethic. ait. Medicine sp hñt fieri p ꝯria: ¶ Quo p̃ supposito: peto qual'r pecca-

tum in aia intrauit. Et certū ē q̄ p cōplacētiaʒ ⁊ delecta/tōeʒ alicuiꝰ rei illicite. ꝓpter qͦ phs. 10. Ethi. ait: Delectatio tenet operātē in ope. Et 10. ethico. dicit. Unicuiq̄ nāliter ē ꝺlectabile id qͦ amat ⁊ operaẜ. Tūc vltra q̄ro qͦ ē simpl'r ꝯtrariū delectatiōi ⁊ ꝯplacētie volūtatꝭ: ⁊ certū ē q̄ displicētia atq̄ tristitia vn̄ ⁊. 8. eth. phs ait. Tristitia ꝺlectatōi opoita ē. qͦ si sic ē q̄ ꝯtrariū nō expelliẜ nisi p suū ꝯtrariū ⁊ displicētia di/recte opposita ē delectatōi ⁊ cōplacētie peccatoꝝ. Conclu diẜ necessario q̄ peccata nisi p cordialē displicētiā nunq̄ ab aia possūt expelli. ꝓpte/rea tho. h idē ꝯfirmās q̄rit in q̄rto. di. 17. ar. j. q. j. Et p̄cipue i solutiōe q̄rti argumēti q̄re ꝯtritio magis dicaẜ esse dolor q̄ gaudiū spes ⁊ pudor: cū h q̄ttuor necessario simul i ꝯtritiōe ꝯcurrāt. Et respondet di. q̄ ꝯtritio debuit simpl'r p dolorē diffiniri: ⁊ n̄ p alia tria. Et ratio ē: q2 illa tria n̄ ita directe respiciunt pctm̄: seu sunt ꝯtraria pcō. sicut dolor ⁊ displicētia. quod sic patet. Nā spes quā ꝯtri/tꝰ hʒ nō respicit ipsā culpā: sʒ diuinā misericordiā. Similiẜ gaudiū qͦ ꝯtritꝰ hʒ respicit ipsū dolorē p quē recupatur gr̄a: gaudet. n. q2 de pctō dolet. Similiẜ pudor quē cōtritus hʒ nō respicit directe ipsū pctm̄: sʒ peccati effectū q ē ifamia. Nā ꝯtritꝰ habet pudorē ex ꝯsideratiōe tā di/uine quā humāe infamie ex turpi. Ecōtra vero dolor seu displicētia directe respiciūt ipsū pctm̄: tanq̄ suū ꝯtrariū ⁊ ideo ꝯtritio q̄ ordinaẜ ad delectionē peccati: magis diciẜ dolor ⁊ displicētia: q̄ aliqͦ triuʒ p̄dictoꝝ. ¶ Scd̄o etiā ꝓbo rōne beatificatiōis q̄ ꝯtritio ⁊ displicētia cuilibet ē necessaria. Claꝝ ē. n. q̄ quelibʒ anima rōnalis deuʒ videre appetit: i quo simpl'r beatitudo ꝯsistit. dicēte Aug. 13. de tri. c. 8. Ad appetēdum beatitudinē q̄ in clara dei visione cōsistit nā nos cōpellit cui sūme bōus ⁊ imutabiliẜ creator hoc indidit. hec ille. Sʒ māifestū ē q̄ deꝰ videri nō pōt nisi aia prius fuerit p ꝯtritionē ab oībꝰ peccatis purgata. Sic eni dr̄ de cōse. di. 4. c. nō pōt. Nō pōt quis

vite celestis gl'iā accipe. nisi ꝓmus fuerit purgat⁹ ab omni sorde peccati. hec ibi. Et qđ sic ꝙ ñ possit videri deus nisi prius aia a cūctis maculis peccatoꝝ fuerit mūdata. accipe fundamētū rōis qđ ponit tho: ꝛ etiā ꝯmē. sup tertio de aia. di. Sic ꝯ iquit nō ꝺci pit circa ꝓpꝛiū obiectū obseruatis debitis circūstātijs q̄ sunt dispositio organi dispositio obiecti: ꝛ dispositio medij: ꝛ patet hec regula nā ad hoc ꝙ potentia visiua aliquod obiectū cōpꝛehēdat: vt puta aliquā imaginē vl' figurā tria necessario requirunt vz. ꝙ oculus sit san⁹: ꝛ nō cecus vel turbidus. ¶ Itē ꝙ imago sit ꝓpinqua: ꝛ nō valde rēota ab oculo. ꝛ ꝙ sit medietas aeris clara vl' lucida ꝛ nō tenebꝛosa inť potētiā visiuā ꝛ ipsū obiectū: seu ipsaz imaginem. Quod si deficiat vna sola dispositio ꝺ p̄dictis trib⁹ vz ꝙ aut ocul⁹ sit cec⁹ vel figura sit: valde quādoqꝫ mediū aeris sit obscurū ꝛ tenebꝛosū ipossibile erit oio ꝙ potētia visiua appꝛehēdat illud obiectū seu illā imaginē. ¶ Quo p̄supposito: certū ē a simili ꝙ ad hoc ꝙ aia deuz videat visiōe beatifica tria sunt sibi necessaria. vz ꝙ oculi aie q sunt intellect⁹ ꝛ volūtas sint sāi ꝛ nō infirmi. i. ꝙ intellect⁹ careat oi falsitate ꝛ heresi ꝛ volūtas careat oi inoꝛdinato amoꝛe. Similiter opoꝛtet ꝙ obiectū sit ipsi aie ꝓpinquū: ꝑ ꝯfoꝛmitatē volūtatis ꝛ nō remotū. Itē ꝙ inter animā ꝛ deū sit quoddā mediū lucidū ꝛ splēdiū: ꝙ ē gr̄a creata: q̄ mediāte aia videre possit deū. Quod si deficiat vna de p̄dictis trib⁹ dispositōib⁹: impossibile est ꝙ aia deū videre possit. Nā si intellect⁹ hēat in se falsitatē ꝛ volūtas inoꝛdinatū amoꝛē cū hec sint ꝯtraria deo: deuz appꝛehēdere nō poterūt. Similiť si aia sit rēota a deo: ꝙ vtiqꝫ sit ꝑ peccatū: qꝛ ꝯ Au. lib. ꝺ nā bono. pctm̄ ē recessus ab icōmutabili bono ad cōmutabile bonū ꝑ amoꝛē nequāq̄: poterit videre deū. Similiť si mediū fuerit obscuꝝ ꝛ tenebꝛosuz inter deū ꝛ animam: nequaquam poterit videri deus. Medium tenebꝛosum nihil est nisi peccatum: quod tanquā macula ꝛ tene

bra inter deū ⁊ animā iterpo nitur. Sic eniȝ dicit Eze. 16. Habēs fiduciā in pulcritudine tua fornicata es: ⁊ dedisti maculā glīe tue. ¶ Et Joelis scdo dr. Sol .i. intellect⁹: vel appetit⁹ hūan⁹ ordinat⁹ cōuertet in tenebras .s. erroris ⁊ inordinati amoris. Et apoc. 6. dr. Sol .i. aius human⁹ fact⁹ est niger .s. p pctm tanq̄ facc⁹ cilicin⁹. Et tren. 4. dr. quomō obscuratū ē aurū: ⁊ mutat⁹ ē in tenebra color optius .s. aie. Et infra subiūgit. Denigrata ē sup carbōes facies ei⁹ His pmissis claret: q si aliq̄ tenebra ⁊ obscuritas pcti interponit iter deū ⁊ aiaȝ: iposſibile ē q vnq̄ aia beatificet p visionē diuie maiestatꝫ. Sic eniȝ dr tren. 3. Opposuisti tibi nubē .s. pcti: ⁊ nō trāsiuit oratio .i. pōa itellectiua n̄ potuit trāsire ad cōtēplādū faciē dei. Et apoc. 21. dr. Nihil coingnatū intrabit in illa .s. celestigl'ia: nec abhoiatōeȝ faciēs. Qđ ēt reuelatū fuit pphe: q cū oraret deū di. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo aut qs re. in. m. scte tuo? Statiȝ audiuit. Qui igredit sine ma. ⁊ oper. iustitiaȝ. Dic totū psalmū si vis: ⁊ expone verbaliter. Que simul oia cōfirmās Aug. sic recitat Magister in pmo. di. 2. dicēs. Sūmū bonū solū a purgatissimis oculis cernit. mētis .n. hūane acies i tā excellēti luce nō figit: nisi p iustitiā fidei prius emūdet. h ille. Nota q dicit purgatissimis: qa ad h q aia deū vidicat nō tm oportet q sit purgata ⁊ purgatior a peccatis. ſꝫ isup purgatissima ēt in suplatiuo gradu. Tho. aūt in pmo. expōnēs illō verbaȝ purgatissimis: sic ait. Ad hoc eniȝ q de⁹ videat nāli cognitione: oportet mētē purgari a uagabūdis sensib⁹ ⁊ fantasmatib⁹. Ad h āt q p fidē cernat: oportet mētē purgari ab erroib⁹ ⁊ nālib⁹ rōnib⁹. Ad hoc āt q videatur p essentiā oportet purgari mentē ab oi culpa ⁊ miseria cordis: oris: ⁊ opis. hec tho. verbal'r. Seraphicus āt Bonauētura in primo. expōnēs ēt illud vbū purgatissimis ait. Ad h q mens deū cōtēpletur pfecte: idiget purgari quo ad intellectū ⁊ affectū: vtriusq; āt purgationis triplex ē gradus. Nā intellectus tūc purgatus est cū

abstrahit a sensib⁹ z speciebꝰ Purgatioꝛ ē:cū mūdat fantasticis imaginibꝰ. Purgatissimꝰ vero ē:cū a phylosophicis rōnibꝰ z ab oi falsitate se auertit. ¶ Gradꝰ affectꝰ sūt isti. Purgatꝰ ē affectꝰ:cū mūdatꝰ est ab oi culpa. ¶ Purgatioꝛ est: cū mūdatꝰ ē ab oi sequela. Purgatissimꝰ vo est cū mūdat ab occasiōe peccati. h Bonauētura verbalr. q bus deniq3 cōcordans saluatoꝛ. Mat.5.ait. Beati mūdo corde:qm̄ ipsi.s.simplr deū videbūt. Ex q̄ rōe patet:ꝙ nisi p cōtritionē expellant tenebꝛe peccatoꝝ ab anima:ipossibile ē ꝙ aia vnq̄3 possit beatificari. ¶ Tertio insup pꝛobo ratiōe argumētatiōis:ꝙ ꝯtritio seu displicētia de ꝓpꝛijs peccatis cuilib3 ē necessaria ad salutē. ¶ Pꝛo cuiꝰ rōnis declaratiōe petoꝛ:an qlibet saluādus debeat hr̄e displicētiā3 de pctis ꝓximoꝝ suoꝝ:z certū ē ꝙ sic. Nā glo.sup verba pme coꝛ.12. Si qd patitur vnū mēbꝛū: ꝯpatiunt oia mēbꝛa:sic dic̄. Nisi iquit doleas de malis ꝓximoꝛū tuoꝛu3:nūq̄3 gaudebis de remissiōe peccatoꝝ tuoꝛū. h glo. Quod cōfirmās Ambꝛo.lib.de officijs z pōit.86.di.c. Nō satis.ait. Cōpatiamur itaq3 aliēis peccatis atq3 calamitatibꝰ sicut nr̄is:z necessitate3 alioꝝ quātū possumu3 iuuemꝰ.hec ibi. Hāc caritatē aplꝰs habeat. cū.2.coꝛ.xj.dicebat. Quis infirmat:z ego nō infirmoꝛ:qs scādalizat: z ego n̄ vroꝛ.hāc charitatem etiā habeat Job. 30.c.dicebat. Flebā cōdā sup eo qui afflictꝰ erat.s.de peccatis:z aia mea cōpatiebat paupi. ¶ Hāc charitatem z displicētiā d peccatis alieni3 etiā xp̄s habebat:qn̄ Luc.19. dicit.vidēs Jesus ciuitatē.i. aia3 peccatricē fm glo.fleuit sup eā. Nō si vt patet cuilib3 est necessaria displicentia de peccatis alieni3:a foꝛtioꝛi cuilib3 est necessaria cōtritio z displicentia de pꝛopꝛijs peccatis. Quia vt dicit phs.9. ethicoꝛu3. Amicabilia que sūt ad alteru3: veniunt ex amicabilibus que sunt pꝛius ad seipsum. Et ecclesiastici.30.dr̄. Misere pꝛius anime tue placens deo. Et cōfirmat ista rō sic. Si eni3 rex ex modico defectu excluderet filiū suū a curia: nunquid non excluderet

seruū ignobilē? Et certū ē q̄ sic. Quo cōcesso: peto an de⁹ excluderet a celesti curia oēs nouē choros angeloꝝ: oēs patriarchas ⁊ ꝓphetas: omnes martyres: virgines ⁊ cōfessores: nec nō ⁊ virginē simul cū hūanitate xpi. si cōmitterēt solū veniale peccatū: aut eis nō displiceret. Et certū est q̄ sic: dicēte Aug. lib. de vo cultu. Et si oēs sancti mūdi sint in cōspectu dei: tñ si minimū ⁊ leue pctm̄ etiā a nob̄ factū eis nō displicēt: statī ex ipso diuine iustitie oēs e celo ruerēt: ⁊ oēs gl'iaꝫ quā possident amitterēt. h ille. Qd̄ si sic est quo ḡ possibile ē q̄ peccator ingrediat̄ celestē curiā cū macula: seu cū ꝯplacētia peccati mortalis: que in īfinitū ē grauior ⁊ peior cūctis venialib⁹ culpis? Sic eniꝫ dicit Ricardus in .4. di. 16. ar. 2. q. 2. argumē. j. Peccatū inqt mortale ⁊ veniale differūt in infinitū: quia mortali debet̄ pena eterna ⁊ infinita: veniali vero tēporalis ⁊ finita. h ibi verbaliter. Et ibidem in corpore. q. ait ad litteram. Non est intelligendū q̄ multa venialia equaleāt vni mortali: q̄a deordinatio vnius peccati mortalis plus ponderat: q̄ꝫ deordinationes centū miliū venialiuꝫ simul. h ibi vbaliter. Immo i eadē qōne ꝯcludit: q̄ si qs oētūm mille annis staret: cū cōplacētia solius culpe venialis: centū mille ānis staret q̄ nō posset videre faciē dei. ex p̄dictis trib⁹ rationib⁹ patet igit̄: qualr̄ ⁊ quātū ꝯtritio ⁊ displicētia de peccatis cuilibet sit necessaria ad salutē.

¶ Tertio ēt probo ex silitudinib⁹. q̄ displicētia seu ꝯtritio necessaria sūt ad recipiēdū remissionē peccatorum.

¶ Priam silitudinē hēmus de Tito. Legim⁹ i hystoriis romanoꝝ Titū vespasiāi filiū in castris Ierosolime residentem: audisse vespasianum patrem suū de toti⁹ senatus volūtate ad imperij dignitateꝫ fuisse sublimatū. Quapp̄ tanto euectus est gaudio: q̄ subito mēbroꝝ corporis fortitudine destitutus: ex nimia venarum apertiōe: omnia eius mēbra contracta facta sunt. Iosephus autem qui romanorū contra iudeos texuit hystoriam: ⁊ medicus sapientissimus causam egritudinis recogno

sces: requisiuit si toto in orbe reperiri posset vnus hõ q esset capitalis inimicus huius Titi: quē sup̄ ceteros abhominaref. Cūq3 qdā3 intimasset quēdā eē hominē cuius nomē Tit⁹ in tm̄ abhorreret: q̄ nec cū in sua curia aliquis nominare audēt. fecit eū3 clam venire: ꝛ statuto die mensa3 felicissimā ante oculos Titi fec parari. pincernasq3 ꝛ dapiferos iuuenes adunari: mandauitq3 oculte omnib⁹: vt null⁹ ad p̄ceptū Titi filij imperatoris obedire p̄sumeret. Sic autē oib⁹ ordinatis: emulū Titi fecit eū3 honore ꝛ imperiali magnificentia locari: ꝛ sibi a fuitorib⁹ officiosissime seruiri. Quod Titus conspiciēs statim ira magna velut ignis cepit accendi: mādabatq3 suis hominem illum occidere: ꝛ cum nullus sibi pareret: sed potius inimico gratiosi⁹ seruirent in tantum succensus est ira: q̄ vene restricte sunt: ex qua restrictione prorsus contraria prime apertioni venarum: omnia eius membra contracta consolidata sunt: ꝛ pristine sanitati restituta: propter quod decetero non illu3 inimicum habuit ampli⁹: sed potius illum sibi in sincerum amicū copulauit. Qua similitudine patet: q̄ q vult sanari a peccatis q̄ p̄ cōplacentiā ꝛ delectationē in aia sunt introducta: oportet oino q̄ in se recipiat displicētiā ꝛ tristitiā q̄ ipsius cōplacentie ꝛ delectationis sūt penitus expulsiua. Aliā similitudinē fere p̄cedēti simile3 ponit Ualeri⁹ libro primo: di. Uidi inquit mutu3 fortissimū: q dū iret ad singulare certamē vicit hostē: ꝛ dū vellet ire ad petēdu3 victorie p̄miū: vn⁹ vidēs istu3 esse mutū: voluit petere premiu3 qd̄ ille erat acceptur⁹: vidēs vo mut⁹ q̄ ille petebat illd̄ qd̄ sibi debebat: in tm̄ accēsus fuit ira: q̄ artarie calefacte sūt ꝛ sic incipiēs loqui recuperauit loquelam. Qua sil'itudine etia3 concluditur: q̄ displicentia peccatorum opposita complacentie cuilibet ē necessaria ad salute3. ¶ Aliā insuper egregiam similitudine3 ponit philosophus lib. 26. de proprietatib⁹ re3. di. Anguis se sentiens grauи morbo vel senio aggrauatum: pluribus diebus abstinet a cibo ꝛ ieiu

nat; vt sic pellis ei⁹ facilius a carne relaxetur. deinde gustata quādā herba amarissima ꝟtute illius herbe statī ꝓuocaṫ ad vomitū: ꝛ euomit totū humorē virulentū q erat cā sue infirmitatis: ꝛ tādem vt cutē rigidā mollificet: in aquā se balneat ac humectat ꝛ sic foramē angustū q̄rens: ꝛ cū quādā violētia trāsiēs penitus se decorticat: ꝛ sic soli expositꝰ se desiccat: ꝛ in carnis sup̄ficie nouā cutē recuperat: ꝛ sic sumptis viribus clariꝰ postmodū videt: fortiꝰ gradiṫ. ꝛ auidius comedit. Spiritualiter ad istō ꝓpositū xp̄s nobis suadet Mate. 10. di. Estote prudētes sicut serpentes: q̄si dicat. Sic anguis morbo vel senio aggrauatus: ita aīa spūal'r p peccatū infirmaṫ: pp̄ qđ dicebat propheta. Misererē mei dn̄e q̄m infirmꝰ sum. Et iō vt exemplo serpētis sanceṫ a pc̄tis. Primo dꝫ p abstinētiā carnē suā domare: ꝛ hūiditates carnalis ↄcupiscentie desiccare. deinde gustet herbā amarissimā. gustet: s. displicētiā ꝛ ↄtritione pctōꝝ qua euomat pecca ta p integralē ↄfessionē: ꝛ sic recipiet spūalē sanitatē. Ex qbꝰ etiā siṁitudinibꝰ pꝫ: q̄r ↄtritio ꝛ displicētia de peccatis cuilibet sunt necc̄ria ad salutē. ¶ Quarto idē ꝓbo exēplis. Et p̄io Dauid: q cū tria horrēda peccata cōmisisset: vꝫ adulteriū homicidiū: ꝛ ꝓditionē: nequaq̄ a deo potuit veniā peccati inuenire: quo adusq̄ peccatū sibi displicuit ꝛ cordial'r detestatꝰ est: dicēs scđi. Re. 12. Peccaui. vbi glosa ait. Cū. n. sanctꝰ vir ꝟbū peccaui exp̄ssit tunc ꝟe peccati sui odiū ꝛ displicētiā ōndit. Ex q̄ displicētia statim audiuit ꝓphām Nathā a deo missū sibi dicētē. Dn̄s trāstulit peccatū tuū a te: ꝛ iō ex tūc sp̄ oē peccatū odiuit. ꝓpterea dicebat i p̄s. Omē viā iniquā odio habui. Et alibi dicebat. Iniq̄tatem odio habui ꝛ ab. s. l. a. t. dilexi. Exēplo igiṫ istiꝰ sancti dauid: q̄sq̄ dꝫ toto corde peccata sua ↄ̄testari vt tādē mereatur ab angelo eū custodiente audire. Dn̄s trāstulit peccatū tuū a te. ¶ Aliud exēplū poniṫ in legēda sc̄i Bernardi: q trāsiēs p Papiā ↄiurauit quēdā demoniacū: q coa

ctus asseruit i se hr̃e tres ma lignos spũs quoꝝ noīa erãt. Claudẽs marsupiũ. Claudẽs os. Et claudẽs coꝛ. ꝛ cũ Ber nardus q̃reret q̃ officia ha berẽt. Rñdit p̃mus. Ego hẽo officiũ inducẽdi hoies ad fa ciẽda furta: vsuras: ꝛ iniusti tias: ꝛ postmodũ induco to tis virib⁹ facientes talia vt nũq̃ꝫ restituãt qd̓ ꝛ faciunt: pp̄ qd̓ ꝛ innumerabiles ad in fernũ pduco. Scd̓s v̓o dixit Et ego o Bernar. hẽo officiũ inducendi hoies ꝛ mulieres ad faciẽdũ multa peccata si ne rubore ꝛ verecũdia. Dein de induco eos vt ea pꝛe vere cundia nõ ↄfiteanť: ꝛ pp̄ hoc innumerabiles dãnanť: ꝛ p̄ cipue mulieres. ℭ Terti⁹ v̓o dixit. Et ego o Bernarde hẽo officiũ pponẽdi hoibus ma gnã misericoꝛdiã dei vt pec cẽt; ſꝫ postq̃ꝫ peccata multi plicauerũt: induco eos: vt de ipis nõ habeãt cõtritionẽ: ꝛ displicẽtiã: pponẽs eis seue rissimã iustitiã dei: pp̄ qd̓ ca dunt in magnã duritiam coꝛ dis: deinde in obstinationẽ ꝛ desparationẽ: ꝛ sic sine v̓a ↄtri tiõe moꝛientes: quasi infiniti dãnanť. Ex qb⁹ exẽplis patꝫ q̃r ↄtritio de peccatis cuili bet est nec̃ia ad salutẽ. ℭ 5°. deniq̃ꝫ hoc idẽ pbo vnica di stinctiõe gloꝛiosissimi sancti Bernar. in quodã sermõe de cõtritiõe dicẽtis. Cũ querit an ↄtritio de peccatis sit neces saria ad salutẽ. Rñdeo q̓ qua druplex potest esse cõtritio. Pꝛia dr̃ deficiens. Scd̓a dicit sufficiẽs. Tertia dicit eminẽs. Quarta dr̃ supha bundãs. ℭ Pꝛia dr̃ cõtritio deficiẽs. hãc contritionẽ illi dicunť hr̃e: qb⁹ aliq̃ peccata displicẽt: aliq̃ v̓o placẽt. ꝛ cũ talis contritio sit impfecta: hinc ẽ q̓ deo nõ est grata: q2 deus vult totũ coꝛ hois ꝛ nõ partẽ. Sic. n. dicit puer. 21. Fili p̃be mihi coꝛ tuũ: ꝛ iõ ta lis ↄtritio nihil mereť de ve nia peccatoꝝ. Proinde qdaꝫ sapiẽs metrice sic dicit. Lar ga dei pietas veniã nõ dimi diabit. Aut nihil: aut totum: te lachꝛymãte dabit. ℭ Se cunda. cõtritio dr̃ sufficiẽs. Hãc cõtritionẽ hñt illi qbus oia pctã simul displicẽt: ꝛ h̓ cõtritio v̓a ẽ ꝛ oino necessa ria ad salutẽ. Que contritio mereť a deo plenariã remis sionẽ oiuꝫ pctõꝝ. dicẽte pꝛo

pheta. Cor ↄtritū ꝛ humiliatum deus non despicies. vbi ꝛ glosa dicit. vbi est vā cōtritio ibi ē vā oium pctōꝝ remissio. Et alibi idem ꝓpha ait. Qui sanat cōtritos corde: ꝛ alligat oēs ↄtritiōes eorum. ¶ Tertia ↄtritio dr̄ eminēs hāc ↄtritionē hn̄t illi q nō solū hn̄t displicētiā de peccatꝭ in rōne ꝛ volūtate: sꝫ isup recipiūt in sensualitate q̄ndam passionē ꝛ actualē penā: q ꝓcedit ab ipsa affectiōe. Talis aūt dolor seu pena nō ē necessari⁹ ad salutem eo ꝙ nō ē in ptāte hūanā: q: talis dolor nō ↄseqr̄ amorē: sꝫ cōseqr̄ affectionē ꝛ affectio expimētalē cognitionē seu delectationē. Et q: nō oēs hn̄t expiētiā diuine delectatiōis: vel dilectatiōis: iō nō oēs ita sensibiliter dolēt de peccatis suis: igr̄ ꝙ hō magl doleat sensibiliter de peccatis suis. ꝙ̄ ð omissiōe filij sui: vel toti⁹ substātie sue: seu p̄stine sanitatis libertatis ꝛ ēt ꝓpe vite: ꝛ omniū tēporaliū bonoꝝ. h̄ ē cōgruū ꝛ pfectionis: nō aūt necessariū ꝛ obligatiōis. Ad hāc cōtritionē nō p̄cipiēdo: sꝫ hortādo quēlibꝫ peccatorē inuitat. Jere. in psona dn̄i. c. vi. Luctū vnigeniti fac tibi planctū amarū. Amaro quidē luctu ↄfigit cor mulieris: cū vnicū filiū pdit: q̄ꝫto magis amaro luctu lachrymari ðꝫ qlibꝫ pctō: q: pp peccatū mortale pdidit deū nālib⁹ filijs meliorē. Hoc luctu amaricabat̄ cor ꝓphe dum dicebat. Fuerunt mihi lachryme mee pa. d. ac. no. dū dr̄ mihi quo. vbi ē de⁹ tu⁹. ¶ Quarta denicꝫ ↄtritio dr̄ suphabundās: seu exupās. hāc ↄtritionē hn̄t illi q ex charitate non leuē sꝫ maxiā hn̄t i rōne displicētiā de pctis. Et q nō p̄uū sꝫ maxiuꝫ sensitiuū dolorē in corde recipiūt pp deuꝫ. Que simul duo sunt ad supererogationē. Hoc duplici mō aliqn̄ potest cōtritio tm̄ intēdi ꝛ augmentari: ꝙ ois pena quā hō meret̄ ex pctis i p̄nti seculo vl̄ in futuro: ei plenarie remitteret̄ a deo. Qð q̄dē ē maxium donū. paucisqꝫ cōcessuꝫ. Un̄ de h̄ Jero. ait. Sola inqt lachryma cordis extinguit infernalē ignē: quē tota aq̄ nō extingueret occeani. Et Bernar. in suis sententijs ait. O hūil' lachryma: tu

um ē regnū: tua ē potētia: añ ɔspectū iudicis ñ vereris ac cederet sola. Si itrraueris qc qd petieris obtinebis. Accusantib⁹ silētiū iponis. de ore pncipis sniaz rapis. qd plura? vincis inuincibilē: ꝛ superas oipotētē. Hec Ber. Exēplū hēm⁹ i Magdalēa. Luc. 7. ꝺ q̄ pi⁹ dñs ait. Remittuntur ei pctā mlta: qm̄ dilexit multum. Ecce remissio culpe ex charitate pueniēs: q̄ i rōne displicētiam gñauit: q: vt dr. 1. pe. 4. Charitas operit multitudinē pctōꝝ. Deinde iteꝝ ait. Remittunt tibi peccata tua: bis replicās remittunt: vt i pmo idicet remissionē culpe. i. 2. ꝺo vt ondat plenariā remissionem ois pene. Propter q̄ dno ei i fine ɔclusit di. vade i pace. s. ꝛ pp mundatiōnē ɔsciētie: ꝛ pp amotionē pene. Idē quoqꝫ ɔtigit de latrone. cui Luc. 23. dñs ait. Amē dico tibi: q: hodie eris mecū i padiso eo q' sis purgat⁹ ab oi culpa ꝛ pena. Ex hac igit distinctiōe simul cū auctoritatib⁹: rōnib⁹: silitudinibus: atqꝫ exemplis. pꝫ de. 4. adoratiōe latrie pmū op⁹ diuino cultui necessariū: qꝺ dicit op⁹ cōtritiōis: i q̄ onsum fuit qlr ɔtritio ꝛ displicētia de pctis ē necia: ꝛ ad diuinū cultū ꝛ salutē nrāꝫ: quā verā cōtritionē ꝛ pctōꝝ displicentiā: nobis cōcedere dignetur clemētissim⁹ xp̄s: q in trinitate pfecta viuit ꝛ regnat deus: per infinita secula seculorum Amen.

Feria tertia post. 3. dñicā q̄dragesime. Iterū ꝺ. 5. excellētia. videlicet de nobilitate ipsius sacratissime fidei.

Amen dico vobis q̄cūqꝫ alligaueritis sup terrā: erūt alligata in celo: ꝛ q̄cūqꝫ solueritis super terrā erūt soluta. ꝛ in celo. Scribunt h verba Mat. 18. c. ꝛ in euāgelio occurrēt ferie. Post sacri euāgelij. litteralē ꝛ moralē expōnē egregij eiues: exquo de. 5. cōtēplatiōe cultus latrie seu diuine adorationis que dicitur contemplatio modificationis declarauimus de. 4. adoratione q̄ dicitur virtualis. pmū op⁹ singulariter necessariū ad diuinum cultum. quod dictum fuit op⁹ ɔtritiōis. hēo i pmi sermōe singulr ꝺclarare fm

op⁹ diuino cultui necessario cuius declaratio talis erit.

¶ De scdo ope .i. de cōfessione singulariter ad latriam et diuinum cultum necessaria.

SEcundū īsup opus singulariter ad salutem et ad diuinū cultū necessariū: dr̄ opus pfessionis. qm̄ faciēte deo plurius agaz de sacro cōfessionis in q̄dragesimali de tribus ptib⁹ vere pn̄ie. p nūc simplr̄ me cōuertam ad declarandū maximā ipsius cōfessiōis necessitatē: q: igitur fuerūt nō pauci heretici: et ēt ad pn̄s nōnulli reperiunt q ausi fuerūt dicere: q̄ sola displicētia de peccatis et mentalis pfessio ad deū sufficeret ad salutē. iō ptra tales hēo in pn̄ti sermone clarissime demōstrare: q̄lr̄ non tātū displicētia de peccatis: et mētalis pfessio ad deū: veruz ēt vocalis et actualis confessio ad sacerdotes: cuilibet oio est necessaria ad salutē. Tene igitur fidelis aia absolute q̄ qsq̄ teneť de necessitate salutis pfiteri sacerdoti oia peccata mortalia cordis oris: et opis: insup circūstātias peccatorū peccata aggrauātes put sūt ille q mutāt idē genus peccati. Et si qs oia peccata mortalia ad memoriam nō reduxerit q̄tuz potuerit: et insup ea pfessus nō fuerit: vel maliciose et preuerecūdia aliqd peccatū retinuerit: impoīe ē talē saluari posse ēt si alia infinita bona faceret: et infinitis penitētijs et disciplinis ppriū corpus maceraret. Et q̄ predcō modo qsq̄ teneať necessario oia peccata sua mortalia cōfiteri. Quintuplr̄ pbo. Prio auctoritatib⁹. Scdo distinctionibus. Tertio rōnibus. Quarto similitudinib⁹. Quinto exemplis. ¶ Primo pbo auctoritatibus. q̄ sincera cōfessio oium peccatorum cuilibet est necessaria ad salutem Nam puerbi.28. Salomon ait. Qui abscōdit scelera sua .s. sacerdoti: nō dirigeť. Qui aūt pfessus fuerit: et reliquerit ea misericordiam pseq̄tur Itē apl's Jaco.c.vlt. ait. Cōfitemini alterutrū peccata vr̄a et orate p inuicē vt saluemini Et Joannes apl's .i. Jonā .i. Si confiteamur peccata nr̄a .s. sacerdoti. fidelis et iustus ē dn̄s vt remittat nobis peccata nr̄a: et mūdet nos ab oi ini

quitate. h ibi. Paulus insup ad Ro. io. ait. Si confitearis in ore tuo dñm iesum xpm. s. peccata sacerdoti reuelãdo ꝓpter deũ: ꝛ in corde tuo credideris saluus eris. Corde enim credit ad iusticiam. ore autẽ confessio fit ad salutem. h ibi. Itẽ ecclesiasti. i7. dicit. Uiuus ꝛ sanus cõfiteberis. s. sacerdoti: ꝛ laudabis dominũ: ꝛ glorificaberis in miserationibus illius. Itẽ ꝓpha ait. Dixi confitebor aduersũ me ini. me. d. ꝛ. t. r. in. p. mei. Ambrosi. insup de penitẽ. di. j. §. Alij ecõtra. ait. Nõ põt qsquam a peccato iustificari: nisi peccatum fuerit ante cõfessus. Itẽ de pe. di. j. c. Deus dr. Obstinatio ai ꝛ cõfessiõis cõtẽpt⁹ quedã mors impietatis est. le pra supbie: a q̃ qsq; reuiuiscit dũ sibi p grãm dolor delicti: ꝛ votũ ꝯfessiõis ĩspirat. h ibi Itẽ Aug. de pe. di. i. c. Quem peniteat. inqt. Oino peniteat ꝛ dolorẽ lachrymis oñdat: representet vitã suã deo p sacerdotẽ: ꝓueniat iudiciũ dei per confessionẽ. Precipit. n. dñs mũdãdis vt oñderent ora sacerdotibus: docẽs corpali pñia cõfitẽda peccata: nõ p nũtiũ: nec mãifestãda ꝑscriptũ dixit. n. Et ora monstrate. s. Luc. i7. h ille. Ambro. insup in quodã sermõe q̃dragesime ꝛ põit ꝺ pe. di. j. §. Ecce nũc ait. Ecce nũc tps acceptabile in quo cõfessio a morte aiam liberat: in quo cõfessio aperit paradisum: ꝛ spẽ saluãdi tribuit. ꝑꝑ qꝺ ꝛ scriptura dicit Dic tu prius iniqtates tuas vt iustificeris. Quibus v̾bis: oñdit: q² nũq; meretur iustificari: q in vita sua noluit peccata sua cõfiteri. h ille. Et silr de pe. di. 5. c. vlt. dicit. Falsã penitẽtiã eẽ cõstat: cũ spretis pluribus ꝺ vno solo pñia agitur aut eũ sic agit de vno vt nõ discedat ab alio. h ibi. Itẽ Jero. ꝺ pe. di. j. c. Cõuertimini. ait. Solo. n. pctõ retẽto i cõfessiõe: dyaboli filij sum⁹ Aug. insup de pe. di. 3. c. Sũt pl'es. ait. scio deũ inimicũ oi criminoso. qũo ꝗ q crimẽ reseruat: de alio recipiet vẽiam. Talis. n. sine amore dei cõsequeret veniã. sine quo nemo vnq̃ iuenit grãm. hostis. n. ꝺi est dũ deũ ꝑseuerãter offẽdit h ibi. Idẽ q̃q; Aug. ꝺ pe. di. 5. c. cõsiderer. ait. Caut⁹ sit penitẽs. ne verecũdia duct⁹ di

nidat apud se confessione: vt diuersa diuersis velit sacerdotibus maifestare: q̄dā.n. vni celat: q̄ alijs manifestāda reseruat: qđ est se laudare: ⁊ ad hypocrysiz tēdere: ⁊ semꝑ venia carere: ad quaz frustra se ſꝑat ꝑuenire. h ille. Itē dicit ꝓsper. ⁊ de pe. di. j. c. Si cui dr. vel. c. ꝑo:ro: Illi quoꝝ peccata hūanā noticiā latēt: nō ab ip̄is ꝯfessa nec ab alijs publicata: si ea ꝯfiteri vel emendare noluerint: deū quez hñt testē: ip̄z habituri sunt ⁊ vltorem: ⁊ qd eis ꝓdest hūanū vitare iudiciū: cū si in malo suo ꝑmāserint: ituri sūt in eternū deo retribēte suppliciū. h ibi Deniqꝫ Inn. tertius in ꝯcilio gñali. ex̄ de pe. ⁊ re. j. c. Ois vtriusqꝫ sexus fidelis: postq̄ꝫ ad annos discretōis ꝑuenerit oia sua solus peccata saltē semel in anno fidelr̄ ꝯfiteat̄ ꝓprio sacerdoti: ⁊ iniunctā sibi pñiaz ꝓprijs virib⁹ studeat adimplere: suscipiēs in pasca eucharistie sacr̄z: nisi forte de ꝓprij sacerdotis ꝯsilio ob aliquā rōnabilē cām ad tp̄s ab ei⁹ ꝑceptiōe duxerit abstinēdū: alioqn ⁊ viuēs ab igressu eccl'ie arceat̄: ⁊ moriēs eccl'iastica careat sepultura. h ibi. Nota tñ q dicit text⁹ q postq̄ꝫ qs ad annos discretiōis ꝑuenerit ꝯfiteat̄. Tūc.n. qs dr̄ hr̄e ſꝫ gl. ⁊ doc. annos discretōis: qñ malitia supplet etatē ⁊ qñ ē doli capax. Sic ē hr̄ ex̄ ð delictis pueroꝝ. l. c. pueris grādiusculis. vñ i. 7. ānis obligāt̄ puer ⁊ puella: si fuerit doli capaces ꝯfiteri. Et si morerent̄ sine ꝯfessione nō dñt i cimiterio sepeliri: ⁊ si qs eos sciēter sepeliret: vł sepeliri faceret: aut ad sepulturā sociaret mortalr̄ peccaret: cū h eēt ꝯ ꝑceptū eccl'ie. s. positū: hic aduertāt parētes q̄ꝫtū obligētur ex ðbito caritat̄ ⁊ iusticie filioꝝ ⁊ filiaꝝ ad sacr̄z ꝯfessiōis inducere. Ex p̄dictis igit̄ auctoritatib⁹ pꝫ: q̄lr̄ qlibet tenetur ð necītate oia pctā sua sacerdoti cōfiteri. ¶ Scđo insup ꝓbo distinctiōib⁹ q ꝯfessio peccatoꝝ ē de necītate salutis. Pria distin. ē Ricar. in 4. di. 17. art. 2. q. 7. Qui q̄rit ibidē: an papa possit cuz oi ⁊ tota sua aucte cū aliq̄ dispēsare qn teneat̄ pctā sua sacerdoti ꝯfiteri. ⁊ rñdet absolutē in corpe q̄ōnis q nō pōt. ⁊ rō ē qꝛ ꝯfiteri pctā sua sacerdoti

est de iure diuio: et cū papa sit subdit⁹ ipsi iuri diuino: nullatenus pōt ꝯ euāgeliū dispēsar̄ qn q̄sq̄ teneat̄ ꝯfiteri sacerdoti. sic. n. dr̄. 25. q. j. i. c. Sūt qdā ꝙ papa ꝯ euāgeliū dispēsar̄ nō pt. Sʒ circūstātiā tp̄is q̄ ē simplr̄ de iure positiuo dispēsare pōt: vtputa ꝙ qs cōfiteat̄ hic ad mēsē: vel ad mediū annū seu vel duos ānos: et hmōi. vel dicas formalis ꝙ ꝯfessio pt dupl̄r considerari. Aut q̄tū ad eēntiā. Aut q̄tū ad circūstātiā. Quātū ad eēntiā ꝯfessiōis: papa dispēsare nō pōt: q: sic vna spēs ꝟʒ phʒ j. posterio. nō pōt fieri altera ꝟʒ nām: vtputa equus nō pōt cōuerti i asinū: nec ecōuerso: sic nec ius diuinū pōt mutari sine volūtate dei in ius positiuū. Et iō sicut papa nō pt mutare spēʒ eq in spēm hois vel asini: sic nō pt mutar̄ oblōnē ꝯfessiōis: q̄ ē d̄ iure diuio in iuʒ positiuū ita ꝙ. s. ex ppa auc̄te pēit⁹ possit sacr̄m ꝯfessiōis anullare. Si āt loq̄mur q̄tū ad circūstātiā tp̄is q̄ ē d̄ iur̄ positiuo: dico ꝙ pt dispēsare ꝙ hō citi⁹ et diuti⁹ vl̄ tardi⁹ ꝯfiteat̄ ꝯ d̄cretū Jnn. seu ꝯcilij. Sic ē armiger et si non pōt mutare eēntiā eq i eēntiā hois: pt tn̄ sellā albā. q̄ ē q̄dā circūstātia eq̄ apposita i sellā rubeā ꝯmutar̄ hāc eādē sniāʒ ponit Thomas in quarto distinctione. 17. articu. j. q. j. 2. 3. et. 5. in corpe. q. Et i solōne argumētoꝝ dic: ꝙ papa nullaten⁹ pt cū aliq̄ dispēsar̄: qn teneat̄ pctā sua sacerdoti vocal̄r ꝯfiteri. Ex hac igit̄ distictōe pʒ q̄ta sit necitas et oblō ꝯfessiōis: et q̄ papa nec sibiipsi. nec alteri sup h̄ dispēsar̄ pt. Aliā distictionē pōit seraphicus Bonauē. i. 4. di. 17. pte. 2. in qōnib⁹ circa l̄ram. q. j. vbi q̄rit: an tenēs ꝙ soli deo et nō hoi ꝯfitēdū sit: sit hr̄tic⁹: et rn̄det di. Si qs eēt mō h⁹ opi. eēt hr̄tic⁹ reprobād⁹: qm̄ i ꝯcilio gn̄ali sic d̄terminatū ē sub Jnn. 3. Sʒ an̄ hāc d̄terminatiōeʒ h̄ n̄ erat hr̄sis: q: ipi nō negabāt clauiū ptātē: sʒ negabāt necitatē et bn̄ ꝯfitebāt̄ ꝙ vtile erat ꝯfiteri et sacerdotes poterāt absoluē. magr̄ āt sniarū. et Gra. i decre. refert tāq̄ʒ opi. pbabilē. ꝙ sufficeret soli d̄o ꝯfiteri: tn̄ vterq̄ h̄ iprobat et determināt in ꝯriū. Et iō si qs ptinaciter cōtrariū assereret esset hereticus censendus

z dānandus. h Bonauē. vba
liter. Ex q̄ etiā distinctiōe p3
q̄ qcunq̄ȝ non vult pctā sua
ꝯfiteri sacerdoti tenēs q̄ nō
sit de necessitate: z q̄ aliter
saluari possit: talisq̄ vtiq̄ȝ z he
retic⁹ ē: z nunq̄ȝ saluari pote
rit. Aliā distinctionē egregiā
pōit Ric. in. 4. di. 17. ar. 2. q.
4. vbi q̄rit an iudei: turchi: z
saraceni: teneant̄ ꝯfiteri pecca
ta sua sacerdoti sub pēa mor/
talis culpe. Et rn̄det in cor//
pe. q. di. Regularit̄ inqt oēs
tā fideles q̄ȝ infideles tenent̄
ad faciendū ꝯfessionē sacer/
doti xp̄iano. inquantū istud
preceptū ē p̄ceptū dei: q ple
nitudinē ptātis habet vni//
uersalit̄ sup oēs: z p̄ceptū vl'r
dedit. Si aūt eēt p̄ceptū tm̄
ab eccl'ia: ad ei⁹ obseruatio//
nē nō tenet̄ illi q sacr̄m bap/
tismi nunq̄ȝ susceperūt q2 vt
supius ōnsū ē di. 7. ar. 2. q. j.
Uicario xp̄i nō fuit ꝯcessa di
recte ptās sup illos: q sacr̄m
baptismi nō susceperūt: qd̄ ē
ianua: q̄ intrat̄ in eccl'iā mi
litātē: z q2 diuinū p̄ceptū cū
sit rōnabilissimū nō obligat
ad aliquod irrōnabile: ideo
ad obseruationē hui⁹ p̄cepti
nō tenet̄ qn̄ hn̄t de nō ꝯfiten
do ratiōabilē z legitimā ex
cusationē: sicut sunt illi q nō
hn̄t copiā sacerdotis. Non
enī dicēdū vt qdā dicunt: q̄
tales d̄ necitate teneāt̄ laicis
ꝯfiteri: cū nō sit p̄ceptū cōfi//
teri nisi sacerdoti. h Ric. ver
bal'r. Ex q̄ distinctiōe p3: q̄ si
iudei z ceteri ifideles tenent̄
ꝯfiteri peccata sua: a fortiori
qsq̄ȝ xp̄ian⁹ facere tenet̄ im/
mo vnus sol⁹ xp̄ian⁹ tenetur
magis ꝯfiteri peccata sua re/
spectu gratitudinis. ꝓpter
deū: q̄ȝ oēs simul infideles: p
eo q̄ maiorem grāȝ recepit
a dō i baptismo: q̄ȝ oēs simul
infideles. Aliā deniq̄ȝ breuē di
stinctionē pōit idē Ric. in. 4.
di. 20. ar. j. q. j. in corpore. q.
dicēs. Cū qrit̄ quot sunt ne/
cessaria ad salutē essentialit̄
Respondeo q̄ sūt qnq̄ȝ. Pri/
mū ē efficax dolor de oibus
culpis p̄teritis. Scdm̄ ē fir/
mū ꝓpositū cauēdi a mortā/
lib⁹ in futurū. Et tertiū est si
possibile ē ꝯfessio vera z inte
gra. Quartū ē satisfactio iu
sta ꝓ posse. Quintū aūt qd̄
cetera grata deo reddit. ē q̄
ad h̄ oia p̄ncipaliter qsq̄ȝ mo
ueat̄ amore dei: z non ꝓpter
timorē inferni. Ex p̄dictis igi

tur quattuor distinctionibus clarissime p3 quāta ē necessitas ꝛ obligatio sāctissime cōfessiōis: ex quo nec papa nec angeli oēs nec sācti nec vgo gloriosa: nec xp̄s: nec diuinitas. s. pater: ꝛ filius: ꝛ spūs sanct⁹: de lege ordinata pñt remittere peccatū sine ipsa ꝯfusiōe peccatoꝝ ad sacerdotē seu ad vicariū xp̄i. ¶ Secūdo hoc idē ꝓbo septē rōni bus. Primo rōe ꝯcursiōis. Secūdo rōne satisfactiōis. Tertio rōe argumē. Quarto rōe ꝯmissiōis. Quinto rōe exclusionis. Sexto rōe īparticipatiōis. Septio rōe certificationis. ¶ Primo ꝓbo q̄ ꝯfessio oio ē necessaria cuilibꝫ ad ꝑcipiēdū remissionē pcōꝝ rōe ꝯcursiōis diuersaꝝ causaruꝫ Fūdamētū rōis pōit phs in lib. de ꝓprietatib⁹ causaruꝫ. Duab⁹ inq̄t causis vel pluri b⁹ necessario ꝯcurrētib⁹ ad alicui⁹ ꝓdutionē effectus: dēficiēte vna cā: deficiet ꝛ effectus: p3 h̄ regula. Nā ad generādū filiū: qui ē quidā effectus: necessario ꝯcurrūt q̈ttuor cause. Primo pr̄ generās Scd̄o pater ꝯcipiēs. Tertio sol vtrāq3 substātiam coagulās: q2 vt dr̄. 2. physi. Sol et homo generāt hoīeꝫ. Quarto ꝯcurrit cā vniuersalis: q est deus: q p̄dictis trib⁹ virtutē generādi tribuit. Sꝫ ponaṫ nūc q̄ vna tm̄ istaꝝ causaꝝ deficiat. ꝑfecto deficiet necessario ꝛ effect⁹: q2. s. fili⁹ nō generabiṫ: vn̄ si pr̄ deficit femina ꝯcipere nō pōt. ꝛ ecōuerso. Silr̄ si virtus caloris solis deficeret. pr̄ ꝛ mr̄ nihil possent: silr̄ si deus subtraheret influētiā sue virtutis a sole: a patre: ꝛ a matre. neq3 sol posset calefacere: neq3 mater ꝯcipere: neq3 pr̄ gn̄are. Quo ꝑsupposito: certū ē s̄m Sco. in suo quolibeto ꝛ gn̄alr̄ s̄m oēs theologos in. 4. di. 17. q̄ silr̄ ꝯcurrūt necessario q̈tuor cause ad hoc q̄ pcm̄ remittatur. Prima cā dr̄ effectiua. ꝛ ē solus de⁹: de q̄ dr̄ Mat. 9. Quis pōt remittere peccata nisi solus de⁹. Nā soli⁹ dei ē creare grām q̄ pcā delenṫ dicēte ꝓpha. Grām et gl'iaꝫ dabit dn̄s. ¶ Scd̄a cā effectiua remissiōis pcī dicitur meritoria: ꝛ h̄ ē hoīs xp̄i ꝛ dei: q meruit ꝑ mortē suaꝫ vt nobis culpa remittaṫ: dicēte Jo. apoc. j. Lauit nos a

peccatis nris in sanguie suo Et propterea ipse Christus Mat.9.dicebat. Ut aūt sciatis q̄ fili⁹ hois ptātē hēt in terra dimittēdi peccata: ait paralitico. Surge ⁊ ambula glosa.i.san⁹ aīa ⁊ corpe. Tertia cā effectiua remissionis peccati dr̄ istrumētalis vł dispositiua: ⁊ h̄ ē sacerdos q ab soluit ex impio xp̄i ⁊ pctā dimittit claue ñ errāte. Sicut hr̄ Mat.18. ¶ Quarta cā remissiōis pcti effectiua dr̄ subiectia ⁊ h̄ ē peccator q ex humilitate teneť ⁊ dȝ subici vicario xp̄i vł sacerdoti: ⁊ sibi sua reuelare pctā. His p̄suppositis ꝯcludo: q̄ si deficit cā subiectiua.i. q̄ peccator ñ ꝯfiteať pctā sua sacerdoti deficiet ⁊ necessario cā dispositiua ⁊ istrumētalis.i. absolutio sacerdotis. ⁊ p ꝯñs etiā deficiet cā meritoria: q: xp̄s nihil pōet de merito suo in peccatore pctā sua ꝯfiteri nollente. Postremo. deficiet ⁊ p̄ma causa effectiua q̄ ē.s.de⁹ per potētiā suā infinitā: q: tali ñ ꝯfitēti nequaq̄ȝ vult remittere aliqđ pctm̄. Ex q̄ ratione pȝ o infelix peccator: q̄ nulla pctā tibi remitti possūt: nisi p̄us ea confitearis. ¶ Scđo etiā pbo rōne satisfactiōis. q̄ ꝯfessio pctōꝝ ē necessaria cuilibȝ ad salutē. Et p fūdamēto rōnis occurrit mihi sētētia Salomōis Sap̄.xi. dicentis. Per q̄ peccauerit hō ⁊ p h̄ ⁊ pūief. Quo concesso certū ē q̄ hō offendit deum corde: ore ⁊ ope. q̄ si sic ē ꝫ teneť deo satisfacere corde per ꝯtritionē: ore p ꝯfessionem: ⁊ ope p opis executionē. Et si sic nō fecerit: veniā de peccatis nūq̄ȝ accipiet. dn̄te Aug. de pe.di.j.c. Null⁹ inquit debite grauioris pene accipit veniā nisi qualēcūq̄ȝ: ⁊ si longe minorē q̄ȝ debeat exsoluerit penā. h̄ ibi. Et idē Aug. đ pe.di.j.§. Ex his oībus ait: Nō suffic̄ mores i meli⁹ mutare ⁊ a p̄teritꝭ malis recedē: nisi etiā de his q̄ facta sunt satisfaciat dn̄o p ꝯfessionē p pnie dolorē p humilitatis gemitū. p ꝯtriti cordis sacrificiuȝ: coopantib⁹ elemosynis ⁊ ieiunijs. hec ibi. Ex hac igiť rōne colligiť: q̄ si de⁹ vult sibi fieri verā satisfactionē de oīb⁹ peccatꝭ: vȝ ꝯtritiōe: ꝯfessiōe: ⁊ opatiōe: certum ē q̄ si oīa relinqt pctā p̄ter vnū si-

ue ꝯfitet:talis nō plene satis facit deo:ꝗ ꝑ ꝯñs talis nō est deo grat⁹ nec accept⁹ ꝙ si ipse nō ē deo accept⁹ ꝗ nec eius opa deo accepta erūt. Nam de⁹ nūꝙ̄ acceptat opa:nisi ꝑus acceptet ꝑsonā. Sic eniꝫ dr̄ Geñ.4. Respexit deus ad Abel ꝛ ad mūera ei⁹. ad cayꝫ aūt ꝛ ad mūera ei⁹ nō respexit. Et ꝯfirmat ista rō: Certū ē ꝰꝫ Tho.in.4.di.15. ꝙ ad hꝫ ꝙ aliqs dō satisfaciat ꝑ peccatis oꝫ ꝙ talis sit mod⁹ satisfactiōis q cōpetat ad tollendā offensā. Offense aūt ablatio ē amicitie restitutio:ꝛ iōo si aliqd sit ꝙ amicitie restitutionē ipediat:etiā apō hoies satisfactio esse nō pōt. Cū ergo qōlibet pctm̄ impediat amicitiā charitatis:q̄ ē hoiꝫ ad deū:ipossibile est ꝙ hō de vno pctō satisfaciat alio retēto. Et ꝯfirmatur ista rō ꝰꝫ Ric.in.4.di.15. Nō eni inqt pōt ab aliquo deo satisfieri ꝑ ꝑetatis:nisi ꝑ op⁹ deo acceptū sꝫ certū ē ꝙ op⁹ factū in pctō mortali:nō ē deo acceptū:ꝑ eo ꝙ talis vt ifra patebit. cū sit inimic⁹ dei nō pōt deo satisfacere nisi ꝑus cum eo ꝑ amorē recōciliet quem oio ipedit solū pcm̄ mōtale:ꝛ ꝙ verꝫ sit ꝙ op⁹i mortali pcō fcm̄ ñ sit satisfactoriū nec dō acceptū:pꝫ. Nā.3.q.7.c. In grauib⁹ dr̄. Uictie ipioꝝ sūt abhoiabiles dō. ꝛ dōa iniqꝝ ñ aprobat altis. Itē Gre.i.q i.c. Nō ē.ait.qcqd.n.i dī sacrificio offert ex scelē oipotētis dī ñ placat iracū.sꝫ magl irritat ꝑꝑ qō scri.ē. Honora dñꝫ ō tu.iustl labo.h ille.ꝑterea pōat vltra ꝑdcā:ꝙ qꝫoia ꝯfiteat pcā ꝛ vnū ñ ꝯfiteat ñ ne ex solo illo pcō retēto ꝑ dī volūtatē aia q̄ ꝑ⁹erat dī. fit diaboli. ꝛ certū ē ꝙ sic. vnde Jo.8.dr̄.q fac pcm̄ ꝰu⁹ē pci. Et apl's ad ro.6.ait.ꝰui estis ei⁹.s.diaboli cui obedistl. Et 24.q.i.c. Miraur dr̄. Ipe diabol⁹ptātē exerceri i mal'tā q̄ꝫ i suo pecor. Et Hest.14. dr̄ Peccauim⁹i ꝯspectu tuo:idcirco tradidisti nos i māib⁹ inimicoꝝ nr̄oꝝ:ꝛ nc̄ ñ eis suffic:qꝛ durissima nos oppmūt ꝰuitute. h ibi.sꝫ claꝝ ē:vt hr̄ ō re.iu.libro.6.ꝙ dꝫ nūꝙ̄ remittit pcm̄ nisi restituat male ablatū:ꝑꝑ qō ꝯcludo ꝙ si qs ēt oia pcā ꝯfiteat:ꝛ vnuꝫ solū refuet:nūꝙ̄ dō satisfac. ꝛ ꝑ ꝯñs ipoꝭ ē ꝙ nūꝙ̄ di-

uinā grāz recipiat. ¶ Tertio hoc idē rōne argumētatiōis: ꝛ ꝓ huiꝰ rōnis declaratiōe sī q̄rit: an qsqꝫ teneat̄ ꝯfiteri venialia pctā: ēt si nullum hēat mortale. Rn̄det Ricar. in. 4. di. 17. ar. 2. q. 4. i solutōe pmi argumēti. di. Quāuis hō nō teneat̄ pēitere de venialibꝰ: eo q̄ simul stat̄ pn̄t cuz grā ꝛ pꝰ hāc vitā remitti: q̄ ppea n̄ separāt nec a regno eccl'ie militātis: nec triūphātis: ꝛ iō ꝑ se nō idigēt ꝺ necessitate offō clauiū: q̄ apit̄ regnū tn̄ ꝑ accidēs hō tenet̄ ꝺ illis pēitere ꝛ ꝯfiteri: qa pp obſuationē statuti eccl'iastici tenet̄ hō vēialia ꝯfiteri: ēt si nullū hēat mortale ad cōfitēdū. Aliq tn̄ dn̄t q̄ talis nō tenet̄ ad dicēdū sacerdoti aliqꝺ pctm̄ i speciali sꝫ tm̄ q̄ n̄ credit se hr̄e nisi venialia tm̄. h Ric. v'balr. Cū q̄ ꝯcordat ēt Thō. i. 4. di. 17. arti. j. q. 3. i solutōe tertij argumēti: ꝛ ēt Petrꝰ ꝺ taran̄. eadē di. ar. 4. q. j. Et insuꝑ Alex. ꝺ ales i. 4. pte. sūme. 1. q. Utꝝ n̄ habēs ꝯsciētiā mortalis tenetur ꝯfiteri. i corꝑe. q. Bōauē. āt i. 4. dist. 17. pte. 2. ar. 2. q. j. ad l'raz dic: seu v'balr. cū q̄rit̄ an venialia ꝺbeāt ꝯfiteri. Rn̄ deo q̄ ꝯgruū ē marie viris ꝑfectis ꝯfiteri pctā vēialia: regularit̄ tn̄ nō ē necariū: nisi i duobꝰ casibꝰ vꝫ pp dubiū ꝛ ꝑpter statutū: pp dubiū: vꝫ cū qs ꝓbabilit̄ ꝺ pctō dubitat: vtꝝ sit veniale vl' mortale: qa tūc si nō ꝯfitet̄ ꝺ veniali sic ꝺ mortali: mortal'r pecat: qa piculo se expōit: ꝛ agit ꝯ ꝯsciētiā: q̄ vt hētur. 28. q. j. c. oēs. §. Ex his edificat ad gehenā: ꝛ iō dꝫ ꝯfiteri: sic iacet i ꝯsciētia: ac relinq̄re iudicio sacerdotꝭ: vtꝝ sit mortale vl' vēiale Nā i dubijs: vt hētur ex̄ ꝺ sy mōia. c. Matth. sꝑ tutior ps ē eligēda. Certe i h̄ casu aliqd de meo ponā. Nescio. n. iudicio meo qūo qs ꝛ p̄cipue mūdanꝰ audeat i spē se imunē a mortali culpa existimar̄: vl' ꝯfiteri: vel qual'r hoc valeat rōne ōndere p̄cipue cū dicat̄ ps 18. Delicta qs itelligit ꝛc. Et Grego. 3. moral'. ait. Nō solū mala q̄ gessimꝰ sꝫ etiā si q̄ sūt in nobis bn̄ gesta timeamꝰ: qꝛ sepe in eiꝰ iudicio culpa eē ꝺ p̄hēdit̄: qꝺ vtꝰ an̄ iudiciū putat̄: ꝛ vn̄ expectat̄ pia merces operis: inde seqt̄ iudiciū eterne vltionis. Ipa. n. nr̄a bona opatio culpa nunq̄ carēt: nisi

hāc districtꝰ iudex in subtili lance exāinis misicordiā pē, set. hec ille. Fateor igr̄ ꝙ valde fatuꝰ eēt sacerdos: q sic dicēti vꝫ. ꝙ nō hꝫ nisi venialia ⁊ aliter nō ꝯfitēti ministraret eucharistiā: ꝑcipue cū multa ṽba: opa: ⁊ cogitatiões cordis credāt apō nos eē simplr̄ venialia: ⁊ tn̄ in cōspectu dei q iudicio suo nō fallit apparebūt mortalia. Seqt̄ Bonauētura dicēs. Cōfiteri ēt venialia debēt pp ecclīasticū statutuꝫ: qꝛ ois fidelis tenet̄ semel in āno ꝯfiteri: vt hētur de pe. ⁊ remis. c. ois. sꝫ hoc nō rōne culpe venialis: sed simplr̄ pp ꝑceptū. ꝙ si vt ex supradictis pꝫ: cū circūstātijs appositis tenet̄ qsqꝫ ō necessitate venialia ꝯfiteri. a fortiori tenet̄ ꝯfiteri mortalia: cū solū mortale oibꝰ venialibꝰ ꝑponderet: sicut in ꝑcedēti ſmone ꝑtractuꝫ est. Si āt vlteriꝰ querit̄ qd si aliquis eēt tāte puritatꝭ: simplicitatis: ⁊ pfectiōis. ꝙ nec ēt cōsciētia argueret cū ō venialꝫ: sicut nec virgo Maria: an talis teneat̄ cōfiteri. Pro pmo rn̄deo ꝙ h verisilr̄ nō pōt cōtingere: qa nō est inuēta: nec inuenit̄ nisi vna ṽgo Maria: ꝑcipue cū dicat̄ prime Io. j. Si dixerimꝰ qꝛ pctm̄ nō hēmus: ipsi nos seducimꝰ: ⁊ veritas in nobis nō ē. Et ꝓuer. 20. dicit̄. Quis pōt dicer̄ mūduꝫ est cor meū: purꝰ sū a peccato: quasi dicat nullꝰ. Ad h tn̄ rn̄det Alex. de ales in. 4. parte sūme. q. 2. de ꝯfessiōe. ar. 2. in corpe. q. ꝙ talis etiā ꝯfiteri tenet̄: ⁊ hoc pp ꝑceptū ecclīe adimplēdū: ⁊ lꝫ nō teneat̄ ꝯfiteri in speciali qa sic mētiret̄ tenet̄ tn̄ in generali ꝯfitendo ⁊ dicēdo se eē peccatorē. Ric. aūt in. 4. di. 17. art. 2. q. 4. in solutiōe vltimi argumēti dic̄ Tali sufficeret dicer̄ se nullū cōmisisse pctm̄: qō sciat postq̄ legitime ꝯfessus ē. h ibi. ṽ. Sed meliꝰ hoc declarat i suo quolibeto: vbi q̄rit an imunis ab oi pctō si nō ꝯfiteat̄ dānet̄ ⁊ rn̄det in corpore. q. dicens. Obligatio ad cōfitendū surgit ex quatuor. s. ex rōne cōmissi peccati: diuini precepti sacramētalis remedij: ⁊ ecclesiastici statuti. Immunis igr̄ ab oi peccato nō obligat̄ ad ꝯfitendū rōne peti cū nulluꝫ hēat: nec rōne precepti: qꝛ talē nō ligat: nec rōne sacramēti: cū nō indigeat. rōne aūt ec

clesiastici statuti obligat: nõ qdẽ ad ꝯfitẽdũ: q: mẽtiret: sz simplr ad ꝑsentãdũ se in foro cõfessionis sacerdoti: vt oues suã pastor cognoscat: vt ei⁹ cõsciam sciat: vt alia sacramẽta secura ꝯscia ei ministrare valeat. Ex pte etiã sui debet se ꝑsentare vt a sacerdote inqsit⁹ certi⁹ se dissentiat: vt istruct⁹ diligẽtius caueat: vt ẽt sicut viator claues ecclie venerando recognoscat. h Ric. verbaliter. Si igr vt pz ẽt imunis ab oi vẽiali culpa tenet se pñtare sacerdoti pp eccliasticũ statutũ: a fortiori q mortalr peccauit tenet de necessitate salutis se ei pñtare: ⁊ eidẽ peccatũ suũ ꝯfiteri. ¶ Quarto ꝓbo ẽt ꝯfessionẽ eẽ necariaz ad salutẽ rõ: cõmissionis. Fũdamẽtũ rõnis ponit i iure canonico ex de offi. delegati. c. ꝑterea. vbi dicit. Cui dat iurisditõ ⁊ ptãs: tacite ꝯcedit illud sine q̃ iurisditio fieri nõ põt. Silr snia põit ex de elec. c. venerabilẽ. ⁊ ex de fide istru. c. Inter dilectos. Et ex de ꝯsti tu. c. Nã ꝯcupiscẽtia. ⁊ ex de foro cõpe. c. Si diligẽti. vbi dr. Cui ꝯcedit ꝑncipale: ꝯcedit ⁊ accessoriũ. pz h regula. Nã si dñs vl rex dat iurisditionẽ: auctez: vel ptãtẽ alicui iudici vl ptãti sentẽtiãdi malefactores ad mortẽ: p ꝯñs intelligit q dat ei auctez ⁊ ptãtẽ inuestigãdi ⁊ cognoscẽdi fz iura excessus ⁊ delicta eoꝝ: ꝑ qb⁹ eis mors ẽ infligẽda. Quo ꝑsupposito. certũ ẽ q xps dedit iurisditionẽ: ptãtẽ: ⁊ auctãtẽ plenariã aplis ⁊ suis successorib⁹ relaxãdi pctã peccãtib⁹. vñ Mat. 18. dicit. Amẽ dico vobis quecũq ligaueritis sup terrã ⁊c. Et Joã. 20. dixit Accipite spm̃ sanctũ quoꝝ remiseritis pctã: remittunt eis ⁊ quoꝝ re. re. sũt. Qd si sic ẽ: q xps cõstituit aplos ⁊ successores iudices spũales i cais peccatoꝝ: g̃ itelligit q debẽt cognoscere pctã si volũt iudicare. Sz clarũ ẽ q pctã cõit sciri nõ possũt nisi reuelent ꝑ cõfessionẽ: qa vt hẽt ex d sy mo. c. Sicut ex litteris. ⁊ c. Tua nos. Et extra de sentẽ. excommunicationis. capitulo secundo. Et trigesimasecunda distinctione capi. Erubescant. 32. questione prima. christiana. 6. questione pria Symonia. Et de peni. distinctione prima. c. Si quis pul

fat⁹.z.c.Sꝫ hoc.Ecclesia nō pōt iudicare de occultis:sꝫ tm̄ de māifestis:ꝙ pp hoc necesse est ꝙ pctā reuelent̄ sacerdoti sed hoc nō fit nisi p ꝯfessionē: ergo ꝯfessio est nec̄aria ad salutē.ꝙ si qs pctā sacerdoti n̄ reuelet:cū agat ꝯtra p̄ceptū xp̄i:impossibile est ꝙ vnq̄ꝫ sal uet̄.dicēte Hiero.in ep̄la ad Eustochiū.Eterna vita nō nisi p diuinoꝝ p̄ceptoꝝ obseruationē acq̄rit̄.Et ꝯfirmat̄ ista ratio.Claꝝ est.n.ꝙ iudicium sp̄ūale est nobilius z ordinati⁹ iudicio seculari.Sed in iudicio seculari nō idē est iudex z reus:sed reus a iudice iudicat̄:ꝙ a fortiori in iudicio spirituali pnie:peccator q est reus nō dꝫ eē iudex suiipsius:sꝫ ab alio iudicari.Sed nō pōt ab alio p̄ter q̄ꝫ a sacerdote iudicari:cui pctā sua ꝯfiteat̄.dꝫ enīꝫ sacerdos pctā cognoscer̄ z sic iniungere pniaꝫ s̄m quātitatē delicti:z absoluer̄:q nequaq̄ꝫ pōt facē nisi p ꝯfessionē pctā penitētis cognoscat. qđ si sic est:ꝙ ꝯfessio nec̄aria ē ad salutē. ¶ Quinto ēt ꝓbo rōne exclusionis ꝙ.s. necesse est oīa pctā ꝯfiteri z nullū retinere.Fūdamētū rōnis ponit phs.8.phys.di.Tot mōis se hꝫ vnū oppositoꝝ ad reliquū ꝙ z reliquū ad illō.pꝫ h̄ re. nā pōat̄ ꝙ qs recedēs ab vno loco ad alium fecerit mille passus:secundum vltimū potentie sue certuꝫ est:ꝙ si vult retrocedere ad primum locuꝫ a quo motus fuerat:necesse ē ꝙ retroducendo faciat etiam mille passus:secundum vltimum potentie sue:ꝙ si deficeret in vno solo passu:claruꝫ ē ꝙ nunq̄ꝫ attingeret priorem locum a quo recesserat.Quo presupposito:certum est secūdum August.ꝙ quot peccata quisq̄ꝫ facit per consensum: tot passibus a paradiso se elōgat vel recedit. Quod si sic est:ponatur nunc quod quis fecerit viginti peccata mortalia:certum est: quod spiritualiter viginti passibus a paradiso talis se elongauit: propter quod. Si talis vult ad paradisum accedere: necesse est. Quod tot peccata confiteatur: z ei displiceant: quot peccata commisit quod si vnum solum retinuerit:vel ei non displicuerit. Cum sibi deficiat. Unus spiritualis passus. Impossibile est

ꝙ vnq̄ʒ paradisuʒ vel celestē gl'iaʒ ingrediat̄. ¶ Sexto ēt ꝓbo rōne imparticipatiōis: ꝙ ꝯfessio peccatoꝝ est necīa ad salutē. In hac rōne hēo ondēre q̄l'r nō ꝯfitēs pctā sua non pōt pticipare de meritis passiōis xp̄i. ꝛ ꝑ ꝯn̄s ipossibile ē ꝙ saluet̄ etiā si oia alia faceret bona. Fundamētū igr̄ isti us rōnis ponit pħs. j. de generatiōe ꝛ corrup. di. Agens nō agit ipatiēs nisi fuerit approximatū. pȝ h̄ regula. Nā hō nō pōt accipe calorem ab igne nisi igni approximetur. Quo p̄suppoſito: certū est ꝙ nolēs ꝯfiteri peccata sua valde lōge ē a xp̄o: nō localit̄ seu ꝑ loci distātiā: cū ex sua īfinita sapiētia atq̄ potētia scd̄ʒ theolo. in. j. di. 37. de⁹ ip̄e sit in oi loco eētialr̄: potētialr̄ atq̄ p̄ntialr̄. dicēte ēt ꝓpha Quo ibo a spū tuo: ꝛ q̄ a facie tua. s. Si ascēdero in celū t. i. es. si des. in. in. ades. Sed lōge ab ip̄o xp̄o h̄ formalr̄: vȝ ꝑ formā ꝯriā volūtatis: ꝓ eo ꝙ xp̄s vult ꝙ peccator ꝯfiteatur: ip̄e aūt nō vult: ꝛ sic ad inuicē hn̄t diuersas ꝛ ꝯrias volūtates. dicēte Isa. in ꝑso na dn̄i. 54. c. Nō. n. ingt cogitatiōes mee: cogitatiōes vr̄e neq̄ʒ vie mee vie vr̄e di. dn̄s. Quib⁹ p̄missis: ꝙ patiēs. vȝ nō pōt accipe v̄tutē ab agente: si ē remotū ab eo manifestū ē: ꝙ cū nollēs ꝯfiteri valde lōge distet a volūtate xp̄i a quo oē meritū ꝓcedit: ipossibile ē ꝑꝑ h̄ ꝙ talis nō ꝯfitēs vnq̄ʒ accipiat aliq̄d. vel participet de merito crucis ꝛ passionis xp̄i: sic ꝛ impossibile ē: ꝙ stans lōge ab aliq̄ arbore accipiat vnq̄ʒ de fructu illi⁹ arboris. O infelix peccator. O aia obstinata. O ceca ꝛ insensata creatura: q̄ nō vis ꝯfiteri pctā tua: q̄uo credis vnq̄ʒ saluari sine merito passionis xp̄i: Ue ve ve tibi q̄m sāguis xp̄i tm̄ tibi prodesse pōt q̄ʒtū iudeis: turcis: s. racenis: atq̄ demonib⁹: nisi p̄us hūiliter peccata tua cōfitearis. ¶ Septio deniq̄ʒ ꝓbo rōne certificationis: ꝙ q̄sq̄ʒ tenet̄ pctā sua ꝯfiteri. In hac rōne hēo ondere: q̄l'r nolēs ꝯfiteri peccata sua cū agat ꝯ dei voluntatē: certitudinaliter habebit in enerrabilē penā: ꝛ a deo erit grauis illa pena: ꝙ si oēs stelle celi: oēs frōdes arborū: oēs lingue auiū ꝛ aiali.

um: ⁊ oēs deniqȝ gutte aque maris eēnt lingue hūane: nunq̄ȝ possent ei⁹ magnitudinem exprimere. Et p fūdamēto huius rōnis: accipe dcm̄ phi. 5. ethi. dicētis. Iniuria taxat̄ fm̄ psone dignitatē. pȝ h regula. Nā si qs pcutiat in maxilla rusticū: grauis culpa ē. si aūt pcutiat impatorē: grauior iniuria. Si aūt papā: icōparabiliter grauissima erit. Immo tā grauis extiabit̄ iniuria: q̄ta ē dignitas ⁊ nobilitas ipi⁹ pape. Quo p̄suppo sito certū ē q̄ q nō vult ɔfiteri cū agat ɔ̄ diuinū p̄ceptuȝ q̄tū i se ē pcutit faciē diuine maiestat̄. Sȝ cū maiestas di sit infinite potētie: sapie: atqȝ clementie: seqt̄ ex h q̄ culpa rebelliōis de nō ɔfitēdo vtiqȝ ē īfinita. Sȝ clarꝫ est: put dr̄ Deutero. 25. q̄ fȝ mēsurā dīlicti apd diuiaȝ iustitiā erit ⁊ plagarū modus. Q̄ d si sic ē. g̃ pena q̄ dabit̄ nō cōfitēti a dō erit incōpabil'r grauior ⁊ acerbior: q̄ȝ simul fuerint oēs pene hui⁹ mūdi: oia tormēta martyꝝ: ⁊ oēs simul purgatorij pene. Et rō ē: q2 oēs pdicte pene sunt ⁊ fuerūt finite. pena vō q̄ dat̄ retinēti soluȝ peccatū in cōfessiōe erit infinita: sȝ cū finiti ad infinitum nulla sit cōparatio: vt dicit̄. 8. physi: g̃ ⁊c. q̄ si tā grauis pena dat̄ pro nō cōfitēte solum pctm̄. Q̄ q̄ta pena dabit̄ illi q mille vel decē milia peccata noluerit cōfiteri: Ex predictis igit̄ septē rōnibus pȝ q̄tū cuilibet confessio sit necessaria ad salutē. ¶ Tertio pbo silitudinib⁹: q̄ de necessitate salutis ē: vt qsqȝ simul oia peccata sua ɔfiteat̄. Pretermitto. n. figuras h demonstrātes. Nā Mat. 8. xp̄s dixit leproso sanādo. Uade ostēde te sacerdoti. Et Lu. 17. qñ xp̄s mūdauit. x. leprosos dixit eis. Ite oñdite vos sacerdotib⁹: ⁊ dū irēt sanati sunt: significās q̄ cōtrit⁹ ēt ante cōfessionē pcipit remissionem peccatoꝝ suoꝝ. Pria igitur similitudo talis ē. Nā videmus q̄ corpal'r egrotus vel plagat⁹ nō pōt pcipere sanitatē nisi pri⁹ suā plagaȝ ⁊ infirmitatē mālī medico detexerit: g̃ a fil'. nec pctōr spūaliter infirm⁹ pōt recipe veniam peccatoꝝ suoꝝ nisi prius oñderit spirituali medico. i. confessori peccata sua. dicen

te Boetio in p͞ de conso. Si operā inqt medicantis expectas: oportz vt vulnus tuū detegas. Alia similitudo ē Bede dicētis. Quid inqt pdest q̄ tota ciuitas custodiat: ꝛ vnū foramen p qd hostes intrēt relinquat. Ferrū etiā q̄diu in vulnere ē nō psunt vnguēta ad salutē. ¶ Quintā deniqȝ accipe similitudinē ad simul cōfitendū oia peccata valde cōuenientē. Uidemus. n. p experientiā q̄ si hō haberet mille apostemata in corpore ꝛ oia educerēt sanie p̄ter vnū: adhuc ex illo solo in itimis ꝛ secret͡ȝ ptib⁹ corpis occulto moreret. Ecōtra si educeret sanies illi⁹ cū alijs sanaretur. Sic a sil'r si pctōr oia peccata ꝯfitet: ꝛ vnū occultat: spiritual'r morit. Uidem⁹ ēt q̄ vn⁹ solus iect⁹ gladij ferit ꝛ occidit hoiez: ꝛ solus humor malus corpori generat mortē: sic a sil'r sola mortalis culpa retēta aiaȝ spūal'r occidit Ex qb⁹ sil'itudinib⁹ pȝ: qual'r cōfessio oium pctōꝝ cuilibet est neccia ad salutē. ¶ 4⁹ deniqȝ pbo exēplis ꝯfessionum oiuȝ sil' pctōꝝ suoꝝ fore ad salutē necciaȝ. ¶ Primuȝ igit exēplū cōuenientissimū ponit in cronicis fratrū minorum: vbi legit. q̄ cū qdam ꝯfessor nr̄i ordinis trāsiret cuȝ socio p quoddā castrū ꝯtigit q̄ q̄dā mulier diues ꝛ vana a p̄dicto ꝯfessore ꝯfiteret. Cū āt socius iuuenis colūbine simplicitat͡ȝ i q̄dā angulo oraret: vidit ab illa dn̄a se ꝯfitēte toto buffones: seu rospos ab eius ore egredi: q̄t pctā cōfitebat: videbat isup q̄ndā rospū alijs maiorē ꝛ horribiliorē pcedere sepissime vsqȝ ad os: dein de sp retrocedere: tādē vidit q̄ dn̄a illa absolutione recepta a ꝯfessore resuscepit i ore suo oēs rospos p ecclīaȝ saltātes q̄s p͞us emiserat. P⁹ igit recessuȝ illius dn̄e: iuuenis ille simplex ꝯfessori dixit pr̄ mi: sic ꝛ sic vidi i illa dn̄a. s. sic supdictū ē: q cōfessor intelligēs totū factuȝ: vȝ q̄ q̄t buffones illa emiserat tot culpas mortales ꝯfessa fuerat: ꝛ q̄ maior boffo i ore retēt⁹ significabat aliqd graue pctm̄ qd illa pre v̄ecūdia ꝯfessa nō fuerat: statiȝ iuit ad domū p̄dicte dn̄e: vt videret si blādicijs ab ea possȝ illd peccatū exhere: sȝ inueniēs illā mortu

am z a diabolo suffocatã: sta
tim iuit ad eccl'iam orauitqꝫ
deũ vt illi⁹ mulieris a se con
fessę finẽ ei oñdere dignaret.
Quid plura? Ecce dña illa si
bi appãuit valde horribilis: q̃
cũ eēt cathenis igneis circũ
ligata: vlulatu maxio clama
uit dicẽs. O me misera: o me
ifelicẽ: o me dēiqꝫ eternal'r a
diuia iustitia reprobatã: ecce
mi spũal' pr̃ z cõfessor: ꝙ oi
b⁹ pctis meis tibi confessis:
vnũ tm̃ pre v̾ecũdia reserua
ui: pp qd̃ nec illd̃: nec aliqd̃
alioꝝ a deo ẽ mihi remissuz:
z pp h̃ ad eternũ ignẽ a diui
na iustitia merito condẽnata
suz. Quo exẽplo pz: q̃l'r deus
nõ idulget pctã nisi simul fue
rint oia cõfessa. Aliud dēiqꝫ
legit̃ exẽplum ꝙ vir qdam z
vxor nõ valẽtes filiũ hr̃e vo
tũ fecerũt gloriose v̾gini: ꝙ si
filiũ vel filiã ei9 ipetraret: ad
ei⁹ seruitiũ illũ alicui religio
ni mãciparent. Quid plura?
cõcipit̃ fili⁹ z sanus pturit̃:
q cũ adult⁹ eēt: p pẽtes fact⁹
ẽ certior: q̃l'r eũ deuouerant
v̾gini gloriose. Qui statim fa
ct⁹ ẽ monachus: mr̃ ãt in ele
mosynis faciendis precipua
erat. Eo tpe ex voto q̃dã ma
rit⁹ cepit pegrinari. Interiꝫ
v̾o mr̃ filiuz spuritum pepit:
quẽ statim p̃ uerecũdia occi
dit. Cõfitebat̃ pluries: z sepi
us in anno eucharistiã sume
bat: nec tñ vnq̃ꝫ ausa ẽ xpi vi
cario in cõfessiõe adulteriuz
ppetratũ pdere. Tandẽ gra
ui infirmitate pressa fortiter
a cõsciã stimulata: ꝙ adulte
riũ reuelaret: d̾creuit pri⁹ mo
ri sine pcti reuelatiõe: q̃ꝫ talẽ
ruborẽ i cõfessiõe suscipe. Et
ecce iã morit̃. Qd̃ sentiẽs fi
li⁹ stati cepit p mr̃e sci Greg.
missas celebrare. Quo cele
brãte appãuit corã eo qd̃dam
speculũ i altari valde horribi
le. Quo viso stati i v̾tute san
guis xpi cõiurauit illd̃: vt qd
eēt fateret. Tũc mr̃ monaci
eiulando clamauit di. ter ob
scura voce. O fili mi: ego sum
infelicissima mr̃ tua. Cui fili⁹
mẽtiris: nõ .n. dicis veꝫ. Cũ
.n. mr̃ mea infinitas faceret
elemosynas: z sepissime ꝯfite
ret̃ z se cõicaret neq̃q̃ꝫ possil'e
ẽ illã fore dãnatã. Ad quẽ mr̃
duo vba q̃ a duob⁹ serpẽtib⁹
crudeliter cruciebant̃ oñdẽs
z respondens ait: Scito fili
ꝙ h̃ sunt vbera infelicia: q̃
tu suxisti: verũtñ eternis cru

ciatibus deputata sum: ex eo q adulterium quoddam commissum ex quo filium spurium pepi et occidi: numquam sacerdoti reuelare presumpsi: quibus dictis: relicto ibi maximo fetore statim disparuit. Ex predictis igitur auctoritatibus: distinctionibus: rationibus: similitudinibus: atque exemplis patet: de quarta adoratione latrie. Secundum opus diuino cultui necessarium quod dicitur opus confessionis: in quo ostensum fuit qualiter confessio peccatorum est necessaria: et ad diuinum cultum: et ad nostram salutem. Quam veram peccatorum confessionem: nobis concedere dignetur gloriosus deus: qui sine fine viuit et regnat: per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria quarta post tertiam dominicam quadragesime. Iterum de quinta excellentia ipsius sanctissime fidei.

Populus hic labijs me honorat: cor autem eorum longe est a me. Scribuntur hec verba Matth. 15. et in euangelio occurrentis ferie. Que et originaliter Isa. 29. habentur. post sacri euangelij literalem et moralem expositionem spectabiles ciues ex quo de quinta contemplatione cultus latrie: seu diuine adorationis. que dicitur contemplatio modificationis. declarauimus de quarta adoratione que dicitur virtualis. Secundum opus singulariter necessarium ad diuinum cultum: quod deum fuerit opus confessionis: hec in presenti sermone singulariter declarare. Tertium opus diuino cultui necessarium. Quod dicitur opus satisfactionis: cuius declaratio talis erit.

¶ De tertio ope. i. de satisfactione singulariter ad latriam et diuinum cultum necessaria.

Tertium denique opus ad diuinum cultum et salutem nostram summe necessarium: dicitur opus satisfactionis. Quamuis fauente diuino auxilio formaliter de satisfactione agemus in quadragesimali de tribus partibus penitentie simpliciter nunc agam de maxima ipsius satisfactionis necessitate et obligatione. Quia igitur multi damnificant proximos suos in temporali substantia: in fama: et in anima. dum s. iniuste auferunt eis temporalem substantiam bonam famam. necnon et eorum consilio seu malo exemplo et occasione: retinent eorum animas in manu diaboli: et culpa mortali. et vltra hoc etiam ipsum deum quantum in seipsis est damnificant: dum honorem et amorem et

in obseruatiōe pceptoꝝ ab eo auferūt: hinc ē q de pdictis oꝫ oio pris satisfacere: ⁊ deo q̄tū posse ē iuxta dāni seu offense q̄titatē: restituēdo pri mis subaꝫ tpalē famā ablatā ⁊ insup aiam eoꝝ i manib⁹ dmōis captiuā p posse liberādo: ⁊ deo insup opꝫ de honore seu amore sibi p pctm̄ ⁊ transgressionē suoꝝ pceptoꝝ ablato satisfacere. Et nisi p pdcis fiat satisfactio: ois displicentia de pcis: ⁊ cōfessio ē cuilꝫ inutilis ad saluteꝫ. Quorum oiuꝫ satisfactio i māib⁹ discreti ꝯfessoris reponi dꝫ: q pōderabit q̄titatē satisfactōis iuxta q̄titatē offensionis. Et q qsqꝫ verus penitēs ⁊ cōfitēs p suoꝝ satisfactione pcōꝝ teneat de necitate salutis susci pe correctionē disciplinā pēitētiā atqꝫ satisfactionē: quaꝫ ei pr̄ spūalis seu discret⁹ ꝯfessor iniūget vel ipōet q̄druplr̄ pbo. Pzio auctoritatib⁹. Secūdo distinctiōib⁹. Tertio rōnib⁹. Quarto exēplis. ℭ Primo pbo auctoritatib⁹ q qsqꝫ verus penitēs teneat satisfacere p pctis cōmissis iuxta ꝯsiliū ⁊ discretionē pris spūalis seu ꝯfessoris pcipiēdꝫ. Nā

puer. 4. Salomon ait. Fili. s. peccator accipe disciplinam pris tui. i. pniaꝫ. ⁊ ne abicias eā. Et puer. 3. dr̄. Audite filij disciplinā pris vr̄i: ⁊ attēdite vt sciatis prudentiā. s. pnie: ⁊ oē bonum tribuā vobis. Et pver. 15. dr̄. Stultus irridebit disciplinā pris sui. i. pniaꝫ: q aūt custodit eā sapiētior erit. Et ibidē dr̄. nō amat pestilēs eū q se corripit. nec ad sapiētes gradit̄: cor aūt sapientis ocm correctionē accipiet. Itē Ecclesiasti. 7. dicit̄. Humilia valde spūm tuū ad disciplinam. i. ad pniaꝫ: qm̄ vindicta carnis impij ignis ⁊ vermes Et Dauid ps. 2. ait. Apprendite disciplinaꝫ. i. potētiam p peccatis: ne qn̄ irascat̄ dn̄s ⁊ pereatis de via iusta. Item Michee. 6. dr̄. Indicabo tibi o hō qd sit bonū: ⁊ qd dn̄s requirat a te. Utiqꝫ facere iudicium: ⁊ diligere misericordiā ⁊ sollicite ambulare cum deo tuo sup q̄ verba Hugo d scō victore ait. De⁹ qui trinitas est non nisi trino sacrificio a peccatore placari pōt. offerēdo vꝫ iudicium filio iudici: misericordiam spūi sancto: ⁊ sollicitudinem opatiōis paterni

tati.hec ille. Itē Augu.ð pe. di.i.c. Nullus inqt. Debite grauioris accipit veniam nisi qualēcūqꝫ: ⁊ si longe minorez q̄ꝫ debeat exoluerit penā.hec ille. Itē Hylarius papa. 25. q.j.c. Prima salus inqt ē recte fidei regulā custodire: ⁊ a constitutis patruz: seu ꝯsilijs nullatenus deuiare. hec ille. Grego.insup in moralis. ait. Iustū ē vt peccator tāto maiora sibi inferat lamēta p penitētiā: q̄ꝫto maiora sibi itulit dāna p culpā. Itē Ioā.os auri.de pe.di.i.§.ecce nūc.Et ð pe.di.3.c.pfecta ait. Perfcā penitētia cogit peccatorē oia libenter sufferre. In corde.n. ꝯtritio.in ore ꝯfessio in opere vo tota humilitas ⁊ satisfactio eē dꝫ. Hec.n.fructifera est penitētia.hec ille. Itē Augusti.de pe.di.j.§. Ecce nūc ait. Neminē putes ab errore ad veritatē: ⁊ a quocūqꝫ siue magno: siue puo peccato ad correctionē ⁊ veniam sine penitentia ⁊ satisfactione posse pertransire.hec ille. Ambro. insup de pe.di.j.c. Medicia ait.Qui culpā exagerauerit exageret ⁊ pniāz. Maiora.n. crimina maioribus abluunt fletibus.hec ille. Itez de p dist.j.§. Ex his. Hiero. ait Qui peccator ē: ⁊ quē remordet ,ppria cōsciētia cilitio penitētie ⁊ satisfactionis accingatur ⁊ plāgat ,ppria delicta ⁊ ingrediat eccl'iā de qua pp peccata sua fuerat egressus ⁊ cubet vel dormiat in sacco vt pteritas delitias p quas deū offenderat vite austeritate cōpenset.hec ille. Idē Hierony.sup Leuit. ⁊ ponit. de pe.dist.j.§. Eōrio.inqt. Pro qualitate peccatoꝝ qualitas afferat penitētie atqꝫ bonoꝝ Non.n.par dꝫ esse fructus ⁊ penitētia eius: q nihil vel parum deliquit: ⁊ eius q grandia cōmisit. Ille tanq̄ꝫ nulli⁹ criminis sibi conscius vsum sibi in reb⁹ licitis pbet. Nūc aūt tanq̄ꝫ a multis grauatuz delictis ēt allicitis tempare dꝫ.hec ille. Deniqꝫ Aug.in li. de penitētia.⁊ ponit ð pe.di. .j.§. Ex his ait. Nō sufficit mores in melius cōmutare: ⁊ a peccatis malis recedere: nisi ēt de his q̄ fcā sūt dño satisfaciat p penitētie dolorē: per humilitatis gemitū: p ꝯtriti cordis sacrificiū: coopantib⁹ elemosynis: orationibus: atqꝫ

ieiunijs. hec ille. Ex p̄dictis oībus auctoritatibus p3: q̄l'r di sp'licētia ⁊ ↄfessio peccatorum nō sufficiūt ad salutē: s3 o3 oīno q̧ iuxta cōsiliū discreti cōfessoris fiat satisfactio d̄ peccatis. ❡ Scd̄o ēt p̄bo distinctōibus: q̧ satisfactio de peccatis a ↄfessore imposita: cuilibet est necessaria ad salutez ❡ Prima distinctio est Ric. in. 4. distin. 15. artic. j. q. 7. in corpe. q. dicētis. Cū q̄rit vtr̄ deus possit remitter̄ peccatū ⁊ sic saluare hoiem absq3 aliq̄ satisfactiōe. Rñdeo. q̧ de remissione peccati cōtingit loq dupl'r. Aut de lege cōi. Aut d̄ p̄uilegio spāli. ❡ Primo mō f̄m oēs nunq̄3 dimittit actuale pctm̄ mortale: sine d̄bita satisfactiōe: q2 semp ad h̄ req̄ritur actus penitēdi: in quo p̄ncipalior ps satisfactiōis cōsistit. ❡ Scd̄o mō dicūt etiaz multi. q̧ nullo modo actuale mortale peccatū pōt a deo sine satisfactione remitti: quia deus tale peccatū remittere nō pōt sine infusiōe gratie: ⁊ q2 hō mortalit̄ peccādo oculuz aie amisit: iō lumē gratie ad aiam intrare nō potest: nisi aperiat p̄ actū pnie ⁊ satisfactionis: sicut nec lumē solis pōt intrare domū: nisi apiat fenestra: ⁊ p̄ hac opinione vr̄ esse snia Augu. sup Joā. omelia. 82. super illud Joan. 14. Maiora ho2 faciet dn̄s. Cū ex impio fit iustus. salutē opatur xp̄s in illo: sed nō sine illo Mihi aūt sine p̄iudicio vr̄ q̧ q̄3uis hoi q̄3diu ē in actu mortalis peccati: peccatū nō possit remitti: tn̄ hoi obdormiēti in peccato mortali: deus posset si vellet habitū charitatis īfundere: ⁊ sic peccatū dimittere: q2 q̄cq̄d est in peccatore dormiēte bonū ē excepta deformitate peccati: que nihil aliud est q̄3 carentia boni debiti in voluntate. vtrū āt vnq̄3 p̄ talem modū deus alicui peccatum mortale actuale sine satisfactione dimiserit: nobis incertū est: ⁊ secretū ē. h̄ Ricar. verbaliter. Ex qua distinctiōe p3: qualiter deus sine satisfactiōe peccati nūq̄3 aliquē saluauit vel saluabit. Aliam distinctionē pōit idez Ricar. in. 4. di. 46. art. j. q. 2. in corpe. q. di. Cū q̄rit an d̄s possit p̄termittere opa iusticie ⁊ peccata sine satisfactōe Rñdeo q̧ opera iusticie f̄m

q͡ iustitia respicit exigētiaȝ demeritoꝝ absolute de⁹ pōt ꝑtermittere. ⁊ etiā ꝑtermittit in punitiōe ꝑpetua dānatoꝝ: qꝛ pūit eos citra ꝯdignū nō q̄ɜtū ad pene durationē sȝ q̄ɜtū ad pene itēsionē. Scdȝ vo q͡ respicit exigētiā demeritoꝝ in compatiōe ad ꝯdecētiā bonitatis suiipsius retribuētis: nullaten⁹ opa iusticie ꝑtermittere pōt. Sicut nec illud negare q͡ suā ꝯdecet bonitatē. hec ibi v̄baliť. Ex qua etiā distinctiōe patet: qualiť de⁹ cū oipotētia sua nō pōt remittere peccatū sine satisfactiōe: inq̄ɜtū actus satisffactiōis ꝯcernit honorē ipsius dei ꝯdecētiā bōitaᵹ sue. Tertiā dēiqȝ distinctionē ponit idē Ricar. in. 4. dist. 18. arti. ꝑmo. q. 5. in corpore. q. dicēs Cū querit vtrū q̄libet penitēs teneať tētiōe necessitatis recipere ⁊ explere pēitētiā sibi ꝑ satisffactiōe peccati a sacerdote iniunctā. Respōdeo. q͡ sacerdos aut iniūgit pēitētiā rōnabilē ⁊ discretam: aut irrōnabilē ⁊ indiscretaȝ. Si scđo mō. pēitēs nō teneť eaȝ recipere neqȝ explere: qꝛ sacerdos talē pēitētiā iniūgendo abutiť clauibus ecclesie Si vero ꝑmo mō: dico q͡ pēitens teneť tētatiōe necessitatis eā recipe ⁊ ꝑ virib⁹ explere: qꝛ talē pēitētiā iniūgēdo clauib⁹ vtiť recte: quilibȝ enīȝ teneť sui iudicis iustam sententiā obseruaŕ. vnde si penitēs talē penitētiā scienter ⁊ ex deliberatiōe ⁊ absqȝ legitima causa obmiserit explere mortaliť peccat. Si tñ penitēs sētiat penitētiā sibi nimis grauē: ⁊ ad obseruādum piculosā sua īfirmitate pēsata: debȝ ad illū eūdē ꝯfessorē vľ ad aliū si illū nō pōt habere humiliť recurrere: ⁊ alleuiationē vľ cōmutationē petere ⁊ ꝯfessor debȝ ꝯcedere: etiā si videat q͡ pēitētia alleuiata nō sufficiat plenarie ꝑ satisffactiōe peccati ⁊ post eā expletā adhuc remāeret aliqđ in purgatorio explēdum. Tuti⁹. n. ē reseruare pēitētē in purgatorio puniēdū q̄ɜ ipsuȝ expōere piculo cadēdi in mortale pctm̄ ꝑpter pēitētie trāsgressionē. Expedit tñ q͡ ꝯfessor hoc totū explicite penitēti expōat. nisi i ipso viderit ꝯditionē ꝑ quam iudicet omnib⁹ pēsatis magis esse

tacendum: q̄ exponēdū. hec Ricar. verbalr. Ex qua distinctione p3: q̄ quisq3 peccator tenet de necessitate accipere satisfactiōes p pctis a discreto confessore sibi iniunctā: quā si ex negligētia: aut ppa malicia explere ptēpserit: nouū pcm̄ mortale pmittit. Aduertant hic igit oēs illi qui iniuste habent de bonis primorū suorū: qm̄ si omittūt satisfacere: seu de testamētis: seu de alijs male ablatis 7 cum possint: 7 nō satisfaciūt mortalē nouam culpā incurrunt Tertio insuper pbo septē rationibus: q̄ quisq3 tenet de necessitate satisfacere dō 7 pximis p iniurijs 7 offensis commissis.

¶ Primo rōne Remissiōis.
¶ Scdo rōne Subiectiōis
¶ Tertio rōe Restauratōis
¶ Quarto rōe Btificatiōis
¶ Quinto rōe argum̄tatōis
¶ Sexto rōne Electiōis.
¶ Septio rōe Recordatōis

¶ Prio pbo rōne remissiōis v3 peccatoꝝ. In hac rōe habeo ostendere qualiter ē impossibile q̄ remittantur alicui peccata nisi prius quātū fas erit deo 7 proximis satisfecerit. Fundamētū istius rōnis ponit phs. 4. Meth. di. Oppositaꝝ cāꝝ semper oppositi sunt effectus: p3 h regula. Nā si quis habeat i corde habitū supbie vel luxurie claꝝ ē q̄ fere omnia ei9 verba 7 opera: vtiq3 erūt plena superbia 7 lasciuia. Oppositū vero erit de habente habitū humilitatis 7 castimonie qm̄ omnia eius verba 7 opera erūt plēa humilitate 7 castitate: quā veritatem saluator confirmat Matth. 12. dicens. Ex habundatia cordis os loquitur: 7 bonus homo de bōis thesauris cordis sui pfert bona: malus āt homo de malo thesauro cordis sui pfert mala. ppterea phs p̄mo Perier. dicit. Uoces sūt note. i. signa 7 similitudines eaꝝ que sunt in anima passionum. Quo p̄supposito: q̄ v3 opposite cause oppositos pducāt effectus: certū ē q̄ vel le satisfacē p peccatis: 7 nolle satisfacere sunt cause opposite. Sed claꝝ ē q̄ satisfaciens pro peccatis hunc sortitur effectū: q̄ v3 percipit a deo plenariam remissionem peccatorū suoꝝ. dicēte Hie/

rony.de pe.dist.j.c.q2 diui-
nitatis. Si quis inqt post la
psuz pcōꝝ ad verā pniam et
satisfactionē se cōuerterit. ci
to a vero misericordie iudice
veniā pcōꝝ impetrabit: ḡ per
oppositū nolēs satisfacere ꝑ
offensis cōtra deū ⁊ ꝓximos
ꝑpetratis: necesse ē ꝙ sortia
tur oppositū effectū: ꝙ vz nū
q̄ȝ in hac vita pcipiat a deo
suoꝝ indulgētiam peccatoꝝ
Quod cōfirmās Au.14. q.6.
c. Si res inqt aliena ꝑꝑ quā
pcm̄ ē reddi pōt ⁊ nō reddit
pnia nō agit: sȝ simulat. Qd̄
si veraciter agit: nūq̄ȝ remit
tit pcm̄ nisi restituat ablatū
h ibi. Et extra de re.iu. li.6.
dr. Nō remittit pcm̄ nisi re
stituat ablatum. Propterea
Luc.13. ait. Nisi egeritis pe
nitētiā restituēdo.s. deo per
satisfactionē bonoꝝ operum
honorē ⁊ amorem sibi iniuste
ablatū. similiter ⁊ proximis
oēs sil' peribitis: vz sine rēis-
siōe pcōꝝ: qd̄ clari⁹ ꝯcludēs
saluator. Joā.8. Cōtra tales
clamabat di. Jn pcō vr̄o mo
riemini. O q̊t sunt iā defun
cti: ⁊ adhuc q̊t viuūt: q ⁊ si cō
fessi sūt ⁊ ꝯfiteāt: nullū tn̄ pec
catū ē a deo remissuz sibi: ex
q̊ nec i vita: nec i morte dō et
ꝓximis satisfacere volunt.
¶ Scdō ēt ꝓbo rōne subie-
ctionis: ꝙ qsq; tenet suscipe
pniaȝ a discreto ꝯfessore pro
satisfactiōe pcōꝝ suoꝝ. Fun
damētuȝ huius rōnis ponit
phs.j. Mete. ⁊ scdo. Meth.
⁊.8. phisico.di. Cause inferi
ores naturales regūt a supe
rioribus. pz hec regula. Nā
seru⁹ naturalr̄ tenet obedir
in rebus licitis ⁊ hōestis do
mino suo tēpali: ēt sub pena
peccati mortalis. dicē. Hie-
ro. in ep̄la ad Hebre. ⁊ poni
tur. xj.q.3.c. Si dn̄s inquit.
Si dn̄s iubet q̊ cōtraria nō
sunt vel aduersa sanctis scri
pturis ⁊ bōis morib⁹: subijci
atur oīo dn̄o suo fuus. si vo
ꝯria p̄cepit: mag' obediat spi
rit⁹ q̄ȝ corp⁹ dn̄o. Et ifra sub-
dit. Si bonū ē qd̄ p̄cipit im
pator iubēn̄ exeque volūtatē
Si vo malū. rn̄de. Obedire
oȝ magis dō: q̄ȝ hoib⁹. h ille.
Q̊d ꝯfirmās Pe.1.2. ait. Ser
ui sūditi estote dn̄is vr̄is car
nalib⁹: nō tm̄ bōis ⁊ modestis:
veꝝēt discol'. Quib⁹ adherēs
Bōa.i.2.d.vl.ar.3.q.i.di.ꝙ
cū sȝ ap̄l'z ad ro.13. Ois ptās
aut electiue: aut a dn̄o dō fit.

seqt̃ q̄ tal' ptās pcedit ex diuina puidētia ⁊ ordiatōe. Ħ iō asserit Th. 2.2. q. 104. ar. 2. d. q̄ d lege nāli ē. vt mior sbdatur maiori: ⁊ agēs ꝯ legē nālē moralr̃ peccat. Quo p̄sup posito. vz q̄ fu⁹ tā q̄ cā iferior tenet̃ obedir̃ dn̄o tpali tā q̄ cāe supiori: clar̄ ē q̄ sacerdos vl' ꝯfessor q in dignitate oēs dn̄os mūdāos p̄cellit in cāis pcōr̄ ē tā q̄ cā supior respectu auctoritat̃. Math. 18. ⁊ Jo. 20. a xp̄o sibi ꝯcesse. Eꝯ v̄o qsq̄ xp̄ian⁹ pcōr ē tā q̄ cā inferior. Q̄ d si sic ē. ḡ si ꝯfessor discretā satisfactionē impōit pcōri tenet̃ recipe. Alr̄ ꝯtēnes eā mōtalr̄ peccat. cū ḡ exp̄sse sit ꝯ volūtatē vl'is ecclesie p̄cipiēt̃ ex̄ d pe. ⁊ re. c. ois. vbi sic dr̄. Ois vtriusq̄ sex⁹ fidel' postq̄ ad annos discretiōis puenerit: oia sua solꝰ pcā saltē sel' i āno fidel'r cōfiteat̃ ppzio sacerdoti: ⁊ iniūctā sibi pniaz p virib⁹ studeat adimplē. Ħ ibi. Si qs igr̄ resistit dn̄o tpali: resistit ordinatiōi diuie. sz hoc ē mortale. ḡ ⁊c. Si igitur quis obedire tenet̃ in rebus mūdāis licitis ⁊ honestis: a fortiori: tenetur quisque obedire sedi apostolice in rebus spiritualibus. Proinde Gregorius distictio. 19. c. Nulli fas ait. Nulli fas est: vel velle vel posse trāsgredi apl'ice sedis p̄cepta: nec nr̄e dispositionis ministeriū: qd̄ in vr̄am cōseq oprz charitatē. Sit ḡ ruine sue dolore pstrat⁹: qsqs apl'icis voluerit ꝯtradire decret̃ talis eniz iā dānatus a scā ⁊ apostolica eccl'ia sua inobedientia atq̄ p̄sumptiōe a quoq̄ esse nō dubitat̃. hec ille. ⁊ idē Greg. 81. di. c. Si q sunt p̄sbiteri. ait. Qui eni saluberrimo ecclesie p̄cepto obedire noluerit: idolatrie peccatum incurrūt. Peccatū .n. ariolādi ē nō obedire: ⁊ scel⁹ idolatrie n̄ acquiescere. Peccatū igit̃ pagāitatis incurrit: qsqs xp̄ianū se esse asserit: si sedi apostolice obedire cōtempsit. hec ibi. 7. 8. q. j. c. Sciēdū etiam. Greg. ait. Quasi peccatū ariolādi ē obediētie repugnare ⁊ quasi scel⁹ ydolatrie nolle acquiescere. Sola igitur: que fidei meritum possidet obediētia est. Sine qua quisq̄ infidelis esse conuincitur: etiam si fidelis esse videat̃. hec ibi. Q̄d ꝯfir

mās dn̄s Matth.18.ait. Si nō audierit eccl'iaȝ sit tibi sicˀ ethnic⁹ ⁊ publican⁹. ¶ Tertio ꝓbo rōne restaurationis: vȝ diuine amicitie: q̄ satisfactio ꝓ peccatis cuilibet ē necessaria ad salutē. Pro cuius declaratiōe rōis in forma qō nis peto a te o peccator. quid est nobilius ⁊ p̄ciosius qd̄ hō possit hr̄e in hac vita ⁊ futura. Certū est q̄ null⁹ est p̄ciosi⁹ diua amicicia ⁊ charitate dicēte Aug. li. de verbis dn̄i. Melior ē amicitia dei soli⁹: q̄ȝ oium simul creaturaꝝ: ⁊ q̄ȝ sil'ois mūdi thesaur⁹. h̄ ille. Quo ꝯcesso certū ē: q̄ p pc̄m pdicˀ oiꝫ amicitia dī respectū discordie volūtatuꝫ: dicente ph̄o. 9. ethi. Amicoꝝ ē idē velle: ⁊ ideȝ nolle: ⁊ īpossibile est amicitiā eē inter eos q nō eisdē gaudēt hec ibi. Et Jac. 4. c. etiā dr̄. Quicūq̄ȝ voluerit eē amic⁹ h⁹seculi inimic⁹dei ꝯstituecˀ. Sȝ claꝝ est q̄ talis amicitia: tā p̄ciosa nūq̄ȝ recupari pōt a pctōre: nisi pctōr ipse aliqualē satisfactionē faciat ipsi deo ꝓ iniuria ꝯ ipm irrogata: dicēte glo. sup illa verba ꝓph̄e. Sacrificiū deo spūs ꝯtribulat⁹. Quid insti⁹ est inqt q̄ȝ hoieȝ zelo iustitie p pniaȝ pctā pnnire: p quā ois amicitia dī deptita restauratur. h̄ glo. Sup q̄ v̄ba Tho. i 4. dist. 15. arti. j. q. 3. dicˀ. q̄ triplex est iusticia: qdā est distributiua: q̄dā ꝯmutatiua: ⁊ q̄dā vīdicatiua. Justitia distributiua est q̄ dn̄s suis fuitorib⁹ retribuit fm ꝓportionē meritoꝝ. Justitia v̄o cōmutatiua. ꝯsistit in ꝯtractib⁹ vt puta si recepisti a me equū: iustū ē vt mihi restituas pecuniā. Justitia aūt vindicatiua ꝯsistit vl' ad puniēdū malū in alio: ⁊ sic ptinet ad iudices. vel ad puniendū malū in seipso: ⁊ sic ptinet ad virtutē vere pnie. Reducicˀ ḡ satisfactio ad ipāȝ iustitiā vindictiuā: que exigit oino q̄ pctōr aut p se: aut p ꝯfessorē sibimet inferat penā: vt hoc mō sibi restituacˀ diuina amicitia p pctm̄ pdita. Aliter īpossibile est: q̄ talis diuina amicitia ampli⁹ vnq̄ȝ recuperecˀ. Et ratio ē fȝ eundē Tho. in. 4. di. 15. ar. 4. q. xj. i corpore q̄stionis. q: sic iustitia hūana oino exigit: vt in recōpensatō ne offense subtrahacˀ ei q plus iusto accepit: ⁊ decˀ vel restituacˀ ei. cui est iniuste sub

tractū ita a simili de iustitia: exigit vt restituat ei qđ ē ipi deo p pctm̄ iniuste subtractū a pctōre ex recōpēsatiōe offē se illđ bonū cui⁹ subtractio q̄ litercūq₃ facta ē sibi penosa. Quāuis āt deo ex pte sua nihil subtrahi possit: tn̄ peccator q̄tū in ipo est: peccādo aliqd subtrahit deo. sc₃ honorē ipi deo debitū. Et iō oportet φ ad hoc φ pctōr satisffaciat deo: φ ei sc₃ peccatori p ꝯfessoris ꝯsiliū aliqd subtrahat: veluti vigorositas corpis: que auferf p abstinētiā: seu tpalia bōa q̄ minuūf elemosinis ⁊ restitutiōe. Hoc] āt qđ a pctōre subtrahi d₃ p recōpēsationē iustitie: vt sit vere satisffactoriū: in se hr̄e d₃ tres ꝯditōes. ¶ Pria ꝯditio ē φ illđ op⁹ sit bonū ex genere: sic pctōr ꝯ̄ deu₃ aliqd fecit qđ ex suo generē malū fuit. vl' omittēdo bonū vl' ꝯmittēdo malū. ¶ Secūda ꝯditio ē: φ op⁹ illi⁹ q satisffacit: d₃ eē honorabile: tūc āt est honorabile qn̄ op⁹ illđ nō tm̄ est bonū ex genere: s₃ ēt sit in statu grē ⁊ charitat₃. Et rō est: qa si pcōr peccādo deū inhonorauit: ⁊ ei debitū honorē subtraxit: sic oportet vt bonū opus qđ facit: fiat oimode in honorē dei: qđ tūc fit: cū fit in statu charitat₃. ¶ Tertia cōditio ē: φ op⁹ satisffactiōis d₃ eē penale: vt pctōri aliqd subtrahaf: siue d vigore corpis: siue de substātia tpali. Et rō ē qa si tale bonū fieret p op⁹ delectabile: cū delectabile inq̄tū delectabile nō subtrahat aliqd a pctōre: s₃ magi] pficiat eū: n̄ fieret p h̄ bōa satisffactio in ꝯspectu dei: ⁊ iō d₃ φ tale bonū sit penabile: vt delectatio q̄ ꝯtracta ē p pctm̄ oio expellaf p suū ꝯtrariū sc₃ p afflictionē ⁊ pēalitatē. Ex qbus oib⁹ ꝯcludif: φ cū amicitia dei nō recuperef nisi p satisfactionē: d₃ qsq₃ libēter suscipere ⁊ explere pniā₃ a ꝯfessore sibi iniūctā. q̄ mediāte talē dei amicitiā reacqrere possit: q̄ icōpabl'r melior ē oi alia amicitia: atq₃ p̄ciosior oib⁹ simul mūdi thesaur]. ¶ Quarto pbo satisffactionē eē necessariā rōne beatificatiōis. In hac rōne habeo ondēr: qual'r impossibile ē sine satisffactiōe aliquē pctōrē beatificari posse. Fūdamētū isti⁹ rōnis ponit phs. 2. ⁊. 5. ethi. di. Sine iustitia nullus pōt eē felix: eo

ꝙ felicitas est p̄miū virtutis. Quo p̄suppoſito: ꝙ. s. iuſtitia eſt necessaria ad beatitudinē hn̄dā: certū ē ꝙ restitutio seu satisfactio rei aliene ꝑfecto est actus iuſtitie: que reddit vnicuiq; qđ suū est: sicut hētur. 11. q. 2. c. Cū deuotissimā: sicut ecōuerso ablatio rei alie ne ē oino act⁹ iniustitie. Qđ si sic ē: ꝙ satisfactio sit act⁹ iustitie: ꝛ iustitia cuilib; ē necessaria ad felicitatē hn̄dā. ꝯcludo pp hoc ꝙ qui nō satisfacit deo ꝛ ꝓximis ꝓ offensis illatis: neq̄ꝗ̄ h; in se iustitiā: ꝛ p ꝯn̄s ipossibile est ꝙ vnq̄; habeat eternā felicitatē: q̄ solis iustis a deo impēdit. Qđ cōfirmās Job. 17. c. ait. Cor eorū lōge fecisti a disciplina. i. a pnia ꝛ satisfactiōe: ppea nō exaltabunt apud deū. vbi ꝛ Greg. ait. Qui p disciplinā custodire vitā minime studet in imis iferni iacebit: ꝛ a deo lōge distabit. h ille. Et Sap. 3. dicit. Sapiētiā. n. ꝛ disciplinā q abijcit infelix ē: ꝛ vacua ē spes illoꝝ: ꝛ labores sine fructu: ꝛ inutilia opa illorū sūt. h ibi. Deniq; Augu. in ꝓspero ait. Maior i eū pena decernit cui ipa correptio denegatur: q aūt correptionē ꝛ penitētiā renuit: renuit ꝛ salutē. ¶ Quinto ꝓbo rōe argumētatiōis. ꝙ qsq; tenet penitētiā a discreto ꝯfessore sibi iniūctā suscipe ꝛ explere. Fūdamētū rōnis ponit phs. 2. ꝛ. 4. topico. di. Si đ quo minus videt inesse ꝛ iest: ḡ de q̄ magi. p; h regula. Si eni; qs h; bonā curā đ asino quattor ducatoꝝ a fortiori d; hre curā de nobilissimo equo centū ducatoꝝ. Quo presupposito: certū ē ꝙ hō est cōpositus ex duob⁹. v; corpore ꝛ aia. Quibus p̄missis: ponat nūc ꝙ sit mulier infirma corpore: atq; i māib⁹ medici posita: peto qd faciet mulier illa ꝓ recuperāda corpis sanitate: certū ē ꝙ sine vlla ꝯtradictiōe oia faciet q̄ sibi medic⁹ iniūget. Nā si medic⁹ dicat ei Abrade oēs capillos tuos aliter nō recipies sanitatē: statī ei parebit. Silr si p̄cipit medic⁹ ꝙ non tripudiet: ꝙ a cibis abstineat ꝙ nō vadat ad aerē in platea ꝙ oculos teneat coopertos: ꝙ fugiat coitum: ꝛ oia hmōi: certū ē ꝙ ei in oibus obtēperabit. ꝙ si hoc facit ꝓ sanādo corpore: qđ ē qd vile: a fortio

ri tenet q̄libz mulier h eadē
facere ꝑ sananda aia ꝑ pctm̄
spiritualr̄ īfirmata: Et rō est:
qa sic hētur ex̄ de pe. z re. c.
Cū infirmitas. z ex̄ de obe. z
maio. c. Solite. Aia melior ē
oi corpore. z anime bonū oib⁹
bonis p̄fert. Qd si nō fit tot⁹
nāe ordo corrūpit: eo q res vi
lissima sicuti ē corpis sanitas
p̄ponit rei nobilissime z p̄cio
sissime: sicuti ē sanitas anime
Sed heu totū fit oppositū.
Nā si medic⁹. i. ɔfessor p̄cipi
at mulieri spūaliter īfirme q
cornua z capillos vanos de
pōat. coreas. tripudia. z ipu
dicas societates detestet. q
oculis honestatis incedat. z
hmōi. nequaq̄ vult acqescē.
imo videt sibi q si hoc face
ret magnū sacrilegiū cōmit
teret: z ideo vt talia nō dese
rat: ɔtra ɔfessorez mille arti
culos excusationis argumen
ta atq mēdacia opponit. O
mulier insensata. O mulier
vana. O mulier diabolica z
infernal: ve tibi: ve tibi: que p̄
ponis corpus tuū qd ē sacc⁹
vermiū aie tue: que est imago
z silitudo dei. Et qd dixi de
muliere infirma: hoc dico de
quolibet viro. Dico et de quo
libet viro qui ad mortē infir
matur. Cui si medicus dicat.
Te oz oio soluere mille duca
tos pro conficiendo electua
rio vt sic recipias sanitatem:
certum est q non tantum mil
le: sed etiam centū millia du
catos si tot habebit exbursa
bit pro sanitate corporis re
cuperanda. Attestante Job. ii.
c. z dñte. Pellem pro pelle: z
cuncta que habet homo da
bit pro anima sua. s. conseruā
da. Item si medicus precipit
ei vt abstineat z ieiunet: adul
teramq seu concubinam to
taliter deserat: vt sic recipiat
sanitatem. statim ei in omni
bus obtemperabit. Si igitur
p̄dicta faceret hō ꝑ recupan
da corpis ite morituri sani
tate: a fortiori tenet illa eadē
z plura facer̄ ꝑ sanāda aia in
eternū victura. Sz hodie to
tū fit ɔtrariū op⁹: q: si ɔfessor p̄
cipit pctōri vt restituat aliq̄
vt ieiūet. z adultaz ɔcubinā
relinqt: neqq̄ vult ei obtēpe
rare. Sciāt igr̄ tales oēs: q
eorū confessio z operatio ē in
fructuosa z omnino inutilis
ad salutē: exquo ꝑ salute ani
me illud facere recusāt: qd ꝑ
habēda corporis sanitate ne

quacꝫ recusaret. Cõfirmant hec oia p August. in li. de pe. ꝛ scribit de pe. dist. 5. c. Consideret. dicētē. Ponat se oio penitēs in potestate iudicis in iuditio sacerdotis sibi nihil reseruās sui: vt oino eo iubente patus sit facere ꝑ recipiēda vita aie q̄cūcꝫ faceret ꝑ euitāda corpis morte: ꝛ h̄ cū desiderio: q: vitā recupat infinitā q̄ deus ē. Cū gaudio enim facere dꝫ imortalis futurus: q̄ faceret ꝑ differēda morte moriturus. sꝑ depcet deū: cert⁹ de venia: q oib⁹ modis: ꝛ sine tedio dubi⁹ rogaret potestatē terrenā. Abstineat a multis licitis q libertate arbitrij illicita cōmisit. Semp offerat deo mētē ꝛ cordis cōtritionē: deinde de q̄bus pōt simul ꝛ terrenā possessionē. h̄ Aug. ¶ Sexto insup ꝓbo rōne electiōis: ꝙ qscꝫ dꝫ libēter in p̄nti vita velle satisfacere ꝑ pctis. Fūdamentum rōnis ponit ph̄s. 3. Topicoꝝ. di. Minus maluꝫ magis eligibile ē maiori malo: q̄ vitās ēt ponit. 13. di. c. Duo. vbi dr̄. Duo mala lꝫ cautissime oio sint p̄cauēda: tñ si ꝑiculi nc̄citas vnū ex his ꝑpetrare ɔpulerit: debem⁹ resoluere: qđ minori nexu nosci tur obligari. h̄ ibi. Quib⁹ cōcordāꝫ Grego. li. 35. mor. ꝛ ponit. 13. di. c. Nei ui. ait. Cum mens inter minora ꝛ maria pctā ɔstringit: si oino nullus sine pctō adit⁹ pꝫ: minora sꝑ eligant: q: ꝛ q murorꝝ ambitu vndicꝫ ne fugiat claudit. ibi se i fugā p̄cipitat vbi breuior murus ingerit. h̄ ibi. pꝫ hec regula. Nā si p̄ponatur alicui aut mors: aut ꝑditio tēporalis substātie: ꝛ necesse ē ꝙ vnū ex his oino eligat: clarū ē ꝙ p̄eliget tāq̄ min⁹ malū substātiā ꝑdere: q̄ꝫ vitam amittere. Quo presupposito certū ē ꝙ de⁹ p̄ponit homini ꝑ satisfactiōe peccati triplicē penitētiā vꝫ tēpalē purgatoriā: ꝛ infernalē. Sꝫ cū temporalis pena sit minor incōpabiliter oi purgatoria pena ꝛ infernali. iō ꝑꝑ hoc qscꝫ dꝫ magis satisfacere in hac vita: q̄ꝫ in purgatorio vel in inferno. Nā si pctōr d̄o satisfacit in h̄ mūdo: neq̄q̄ꝫ ampli⁹ ipedie⁹ regret aliā satisfactionē in purgatorio: seu in iferno. attestāte Greg. de pe. di. j. c. Medicia. Procul dubio

inqt dñs dlictū sine vltione nō deserit. Aut.n. ipse hō i se penit⁹ punit: ꝛ sic non punit deus: aut de⁹ ꝭ cū hoie iudicans pcutit. Nequaꝗ̄ igitur vnꝗ̄ peccato pcif: qꝛ nullatenus sine vindicta laxaf. ꝭ ille. Et ꝙ eiti⁹ qsqꝫ debeat preeligere facere penitētiam de pctis in hac vita: magl ꝗ̄ in purgatorio pꝫ: qm̄ pena minima ignis purgatorij excedit oēm penā pn̄tis vite: prout a doctorib⁹ tradif. Unde octo respectib⁹ maxia eē dr̄.

¶ Prio respcū cōpabilitatꝭ.

¶ Scdo respctū rigiditatꝭ.

¶ Tertio respū nobilitatis.

¶ Quarto respcū vnitatis.

¶ Quinto respectu vniuersalitatis.

¶ Sexto respectu ifructuositatis.

¶ Septimo respectu diuturnitatis.

¶ Octauo respectu paucitatis.

¶ Prio inꝗ̄ respectu cōpabilitatis. dico ꝙ q penitētiā cōdignā nō facit in pn̄ti vita habebit maximā penaꝫ post mortem in igne purgatorij. Qui ignis lꝫ taꝗ̄ res mālis nō possit inferre penā ipi aie spirituali: tn̄ put ē instrumentū diuine iustitie supra nāꝫ suā ipsi aie maximā penā infligit que pena ꝗ̄uis momētanea eēt cōpata oīb⁹ penis pn̄tis vite tā martyꝝ ꝗ̄ ceterorum oiuꝫ excedit icōpabiliter oēs sil' pdictas penas. Proinde Ric. in. 4. di. 20. arti. 2. q. j. in corpe. q. dic̄ ad lr̄aꝫ: Ignis inqt purgatorij⁹ aias affligēs magis lesiu⁹ ē ꝛ afflictiu⁹ oi nr̄o igne: q tn̄ inter cetera elemēta magis ē afflictiuū. vn̄ nulli dubiū eē dꝫ quin pena purgatorj sit grauior simplr̄: ꝗ̄ oēs sil' pene hui⁹ mūdi. ꝭ Ric. Bonauē. ꝭ idē ꝯfirmat i 4. di. 20. q. 7. ar. 2. recitās ad suū ppositū quandā auctem Aug. ꝛ dicit. Ignis ille inqt durior ē ꝛ penosior: ꝗ̄ qcqd in ꝭ seculo penaꝝ: aut videre aut cogitare: aut sentire qs possit. Idē Aug. in ench. ait. Post hāc vitā incredibile nō est: nō nullos fideles p ignem quēdā maxie afflictiuū purgari: ꝛ ꝗ̄to magl minusue bona peritura dilexerūt tāto tardius citiusqꝫ ab illo igne saluari: que oēm mundi penā superat: q ſm suos amādi modos diuti⁹ vt lignū. vel min⁹

vt ferrū. vl' minimū: vt stipu
la ignē sustinebūt. Qui enim
diutius in pctō pmāserit di
gnū ē vt diuti⁹ sustineat ⁊ pe
nā. Rursus q graui⁹ offendit
dignū ē vt puniat᷑ acerbiori
pena. h ille. Itē. 25. di. c. q̄lis
§. Qui in aliud seculū distu
lit fructū ꝯuersiōis: pri⁹ pur
gabit᷑ igne purgatiōis. Hic
ignis ⁊ si nō sit etern⁹: miro
tn̄ mō graui⁹ ē. Supat enim
oēm penaꝫ: quā hō vnq̄ꝫ pas
sus ē in hac vita vel pati po
test. h ibi. Deniq̄ꝫ Aug. in li.
de pe. ⁊ ponit᷑ de pe. di. 7. c.
Nullus expectet. dic̄. Si. n.
qs ꝯuersus fuerit sꝫ nō ple
ne. vita viuet ⁊ nō morietᷓ: sꝫ
nō pmittim⁹ q̄ eua dat oēm
penā: nā ꝑus purgād⁹ ē igne
purgatiōis: q in aliud secl'm
distulit fructum ꝯuersionis.
Hic aūt ignis ⁊ si nō ē eter
nus: miro tn̄ mō grauis ē. Ex
cellit. n. oēꝫ penam: quā vnq̄ꝫ
passus est aliqs in hac vita.
Nūq̄ꝫ. n. in hac vita tāta est
pena: lꝫ innumerabilia mar
tyres sunt tormenta: ⁊ multi
negter: tāta tn̄ non sustinue
runt supplicia. Studeat ḡ qſ
q̄ꝫ sic delicta corrigere in pre
senti vita: vt post mortē non
oporteat penā tollerare. h il
le. Patet igit᷑ q̄l'r pena pur
gatorij ē maxia diuꝫ penaruꝫ
respectu ꝯpabilitatꝫ. ¶ Se
cundo etiā dico. q̄ q pniam
condignā nō facit in pn̄ti vi
ta: hēbit penā maximaꝫ post
mortē in igne purgatorij: re
spectu rigiditatis diuine iu
stitie. Diuia. n. iustitia: vidēs
q̄ peccator noluit pfectā pe
nitētiā in pn̄ti vita facere: q̄
sibi maxie ē cara: grata: ⁊ ac
cepta: respectu libertatis. q:
ſm Bonauē. in. 2. d. 29. ar. 2.
q. 3. Tāto penitētia deo ē ca
rior: q̄to magl hꝫ de volūta
rio: iō auget sibi grauiorē pe
nā: tāq̄ꝫ p quoddaꝫ interesse:
eo q̄ peccator distulit facere
qd citi⁹ facere tenebat᷑. Sic a
simili sumit᷑ d aliqb⁹ credito
ribus: q tanto magis aggra
uant᷑ p debitores suos: q̄to
diuti⁹ eis satisfacere distule
runt. ¶ Tertio insup dico. q̄
erit maxima pena aīe pecca
toris hic penitētiā nō cōplē
tis in igne purgatorij respe
ctu nobilitatis. Certū ē eniꝫ
ſm Tho. in scdo. di. 21. ar. 1.
q. 3. q̄ q̄to aliqd ē nā nobili⁹
tāto eidē plagis ipositis ma
gis punit᷑ ⁊ cruciat᷑: sicut pꝫ

in oculo q est nã nobilior cal/
caneo seu alijs mēbris: maio
rē sentit incōpabiliter penã
et cruciatū ꝺ eodē met flagel
lo ipso calcaneo et ceteris mē
bris. Sic pz de corpore xpi
qꝺ cū fuerit nobilissimū om
niū corporū hūanoꝝ fuit ma
gis sensitiuū in pena et mor/
te crucis: q̄ȝ simul fuissent oia
hūana corpa. Quibꝰ p̄missis
manifestū ē: ꝙ cū aia sit no/
bilior oibꝰ puris hūanis cor
poribꝰ: et ꝑ ꝯñs ceteris pari/
bꝰ sentit maiorē penā in igne
purgatorij: q̄ȝ simul sentirēt
oia hūana corpa. ¶ Quarto
etiā dico ꝙ maxia pena erit
peccatoris in igne purgato/
rij respecu vnitatis seu con/
iunctionis cū corpore. Regu
la ē phi prio posterioꝝ. ꝙ ꝓ
pter qꝺ vnūqꝺqȝ et illud ma
gis. Quo p̄suppositio: certū ē
ꝙ tāto magis aliqs dolet de
aliquo lesiuo: q̄ȝto magis est
sēsitiuū et causatiuū doloris.
Uñ lesiones q̄ fiunt maxie in
locis sensibilibꝰ sunt maximū
dolorē causantes: sȝ q: totus
sensus siue dolor corpis ē ab
aia: iō si in ipsaȝ aiaȝ aliqꝺ le
siuū agat: sicuti ē ignis de ne
cessitate opȝ ꝙ aia maxie af/
fligat. ¶ Quinto dico ꝙ pe
na ignis purgatorij maxime
cruciabit pctōrē respectū vni
uersitatis. Certū ē. n. ſm Bo/
nauē. in. 4. di. 20. arti. p̄. q. 7.
ꝙ q̄ȝto pena ē vniuersalior si
ue vniuersaliꝰ cruciat: tāto ē
maior et grauior: sȝ aia separata
tota punit vniuersalr̄ cuȝ sit
simplex. hic at̄ qs nō crucia/
tur vniuersalr̄ et i toto. pp qꝺ
maior est pena purgatorij: q̄ȝ
oiſ pena quā nūc sustinet aia
corpi ꝯiūcta: et ꝯfirmatur ſm
eundē Bonauē. ibidem ƀ rō.
Certū ē. n. ꝙ grauior ē pena
passiōis: q̄ȝ ꝯpassionis: sȝ aia
exuta corpe punit pena pas/
siōis. Unita ꝟo ꝯpassionis. &
cē. ¶ Sexto ēt ꝓbo ꝙ maxi
ma erit pena pctōris in igne
purgatorij: respectu infru/
ctuositatis. Expiētia docet:
qñ aliqs mercator trāsiuit ꝑ
niues: ꝑ aquā: ꝑ frigus. ꝑ ca/
lorē: et deniqȝ q̄ȝ infinitū susti
nuit laborem: et tandē de om/
nibus his et alijs penis: atqȝ
labore: videtur ꝙ nihil lu/
cratus est: magnum in se su/
scipit dolorem et afflictionem
eo ꝙ illo labore siue pena fru
stratus est. Sic a simili dico.
Cum. n. ſm Thomā in. 4. di.

zi.ar.3.q.j.Anime.que sūt in purgatorio hēant de suis peccatis dolorē gratia informatum: sed nō meritoriū respcū pmij eēntialr: sz simplr respū pmij accidētalis. ecōtra aūt in via aie hēant penā siue dolorem gratia informatū: z meritoriū respectu pmij acciñtalis z essentialis. iō pp hoc vidētes eorū penā: siue pnias quā in purgatorio faciūt nullius esse meriti: que tñ in hac vita maximi meriti extitisset recipiūt maximū dolorē z afflictionē. ¶ Septimo ēt dico: q maxima erit pena peccatoris in igne purgatorij respectu diuturnitatis. Certuz est.n.q ecclesia militās p solo peccato mortali cōiter imponit penitētiā septē annorū q̄muis quādoqz magis z min⁹ imponat fm qualitatem delicti. hec.n.snia z veritas habetur.33.quest.2.c.hoc ipsum. z §.sequenti.z.22.q.2.c.predicandū. Taxat tamen pdicta penitētia arbitrio sacerdotis vt habet.26.q.7.c. Tpa plenitudinis.z.c. penitentibus. Et dicunt doctores q penitētia que hic non accipitur.tota in purgatorio dat peccatori. Sed z pro vno peccato mortali solo hic non purgato ēt penitētia septēnis a diuina iustitia imponit ipsi peccatori in purgatorio. Quod si forte diceres. hoc multum crudele vr.vz q ex solo peccato mortali: quod fit in momento tpis: deus tot ānos i igne purgatorij stare faciat ipsuz peccatorē. Ad hoc Rñdeo tibi: q in hoc nō apparet seueritas nec crudelitas dei: sed maxima misericordia: qđ pz exēplo. Si.n.vnus deberet tēporaliter ex suis demeritis a quodā dño per mille annos incarcerari: dñs aūt ille p septē annos solū vellet cū carcerē substinere peto a te an talis dñs deberet seuerus z crudelis iudicari an misericors: Certum est q misericors iudicaretur. sic in proposito a simili dico. Ecce q peccator fecit vnum solū peccatū mortale z sic offendit deū infinitū et eternū: z p ɔñs meref penaz eternā: meref stare in inferno siue in igne inferni in eternū: sed diuina clementia p momētaneam ɔtritionē: mutat illā eternā z infinitā penā i penā septē annoꝝ. O clemētia dei

infinita. O charitas incom-pabilis. O inextimabilis misericordia saluatoris: quis te in hoc seuerum et crudelem iudicare psumet? His presuppositis. q in igne purgatorij dat pena ignis septe annorum pro quolibet mortali: dic mihi verum o peccator quot peccata mortalia fecisti corde: ore: et opere ex q peccare cepisti? Forte dices non feci nisi vnum: et ego tibi dico: q p septe annos q mensurant no sm cursum solis: sed sm diuina iusticia stabis in igne purgatorij: nisi penitetia feceris i hac vita. Si aut fecisti duo peccata mortalia stabis quattuordecim annis: et sic gradatim ascendere ad numerum penarum. O miser peccator: o infelix peccator: o stulte et ecce peccator: q qsi innumerabilia peccata comisisti: quot annis stabis in illa pena purgatorij: si de peccatis tuis in pnti vita pniam no feceris. Suscipe igit hic qso pniam vnius diei: vt effugias illic pniam anni. Ad qd facie du te hortat. Ezech. in psona dei. 4. ca. di. Fili hois dic penitetie p anno dedi tibi. s. peccatori. ¶ Octauo deniq3 dico q pena maxima dabit peccatori in igne purgatorij respectu paucitatis. vz auxiliatiu sibi. Si. n. aliqs dns aliquem in horribili carcere teneret. ille aut videret q nullus paretu suorum cu visitaret: nec verbis. nec factis: p eo liberando de carcere ad dnm intercederet: talis pfecto maxima recipiet pena: et ptinuo augeret in eum dolor. A simili e de aiabus pro peccatis suis a diuina iusticia in igne purgatorij incarceratis: que cu maxima ignis afflictione sentiat: quasi nullus amicorum eoru in pnti vita existetiu apud dnm elemosynis: ieiunijs: missis: oratioibus. et hmoi. p eis intercedit. dice. saluatore Mathei. 24. Qm habudauit iniqtas: refrigescet charitas multorum. Qd vtiq3 cosiderantes grauiore pena suscipiut. Un pp doloris vehementia iugit et admiratiue lametant et clamant dicentes verba Job. 19. Miseremini mei saltem vos amici mei: q2 manus dni tetigit me. Ex pfatis igit octo respectibus euideter appet: q illr maxima in purgatorio suscipiet pena gcuq3 in pnti vita

ꝓ peccatis non satisffecerit. Adde ꝙ si nec in hac vita nec in purgatorio satisffacies: hēbis penā infernalē in cuiꝰ cō paratiōe cū sit eterna: ois p̄dcā pena purgatorij nihil ē: de q̄ inferni pena dicit̃ Job. 21. Tenēt timpanū ⁊ citharā ⁊ gaudent ad sonituȝ organi: ducunt in bonis dies suos ⁊ in pūcto ad iferna descēdūt. hec ibi. ¶ Septimo ēt ꝓbo rōne retardatiōis ꝙ verꝰ penitēs dȝ pniam q̄litercūqȝ a discreto ꝯfessore iniunctaȝ libēter suscipe. Fundamētū rōnis ponit̃ extra de re. iu. li. 6. in regula. Mora. vbi dr̃. Mora sua cuilibet est nociua. pȝ hec regula. Naȝ si qs tardat serere: tardat ⁊ meter̃: seu fructū seminis recolligere. Quo p̄suppositio: certū est ꝙ q i pn̄ti vita ꝯdigne nō satisffacit: n̄ tm̄ in purgatorio penā ignis p̄dictā tollerabit: verūetiam retardabit ingredi ꝑadisum: siue accedere ad ꝯspectū diuine maiestatis: ⁊ rō ē: q: sicut tꝑaliter solōnis dilatio vel satisffactōis liberationē tardat carceris sic a sīli in purgatorio qsqȝ retardat̃ a visiōe dei quousqȝ exoluerit penā pctis ꝯdignaȝ: q̄ retardatio seu ꝓlōgatio diuine visiōis ēt p momētū tpis erit tāti doloris ⁊ pene: ꝙ ois sil' pena ignis purgatorij suprapposita gaudium qōdā q̄si ⁊ refrigeriū apparet respectiue. Et rō ē q: s̃m Aug. 21. d ci. dei. In amissiōe reꝝ: tātꝰ est dolor q̄tꝰ ē valor ⁊ q̄tꝰ ibeserat amor. Quo cōcesso clarū ē ƀȝ eūdē Aug. 22. de ciui. dei. ꝙ q videt deū hȝ oē bonū: eo ꝙ videre deum ē hr̃e deū. i. oē bonū. Qd si sic ē: ꝯcludit̃ igit̃. ꝙ ꝑ eo tpe. ⁊ si nō eēt nisi momētū tpis: q̄ qs caret visiōe di caret sil' oi bono: sȝ sil' carer̃ oi bono ē pena sup oēs penas. ꝫ ⁊c. Hec rō elicit̃ a Ric. i. 4. di. 20. ar. 2. q. j. Ubi ꝯcludit ꝙ abūdātia diuine visiōis excedit oēs pēas ignis purgatorij. p̄termitto ēt ꝙex tali retardatōe aia p̄uat̃ dulcissima visiōe oium angeloꝝ atqȝ sanctoruȝ. ꝑꝑ qd tot penis cruciat̃ ex eoꝝ abs̄ntia: quot gaudijs eoꝝ p̄ntia fruere t̃. Et vt plenius ꝯcludā. dico ꝙ pena de p̄uatiōe diuine visiōis: nō tm̄ excedit oēm penā purgatorij intēsiue. Sȝ in sup oēm penam ignis inferni dicēte Chrisost. sup Matth.

Ego inqt multo grauiores q̄3 gehēnā eē dico cruciatus: re moueri τ abici ab illa supna gloria: nec puto ita eē acerba gehēne incēdia. vt sūt illa q/ bus torquet is q arcet a con spectu dei. Plurimi nāq3 so/ lā ptimescūt gehēnā: ego aūt illius visiōis amissiōem mul/ to amarius q̄3 gehenne eē di/ co suppliciū. Intollerabilis .n. est gehēna: ve3 si ēt mille ponat qs gehēnas nihil tale diceret qle est a beata illa glo ria excidi: odio xp̄i hr̄i: audir nō noui vos. Et .n. decē milia melius est sustinere fulmina: q̄3 facie3 dei māsuetā a nobis videre auersam: τ diuinū trā quillūq3 oculū nos videre nō ferentē. hec ille. Ex p̄fatis se pte3 rōnibus p3: q̄l'r qsq3 pec cator tenet deo τ ꝓximis sa/ tisfacere: q̄3tū sibi ē possibile. ¶ Quarto ꝓbo deniq3 exē/ plis ꝙ qsq3 d3 satisfacere ꝓ peccatis in hac vita q̄3tū p̄t. Primū exēplū hēmus de cor poraliter infirmo: q si odit cō siliū medici τ spernit eius me dicamina: ꝓfecto morit: τ sa/ nitate desiderata priuat. sic a simili est de quolibet pecca tore q si ꝯtēnit ꝯsiliū spūalis medici .i. ꝯfessoris. τ despicit recipe medicinā satisfactiōis ꝓfecto τ vita eterna p̄uabit τ ppetua morte i inferno mo/ riet. Aliud deniq3 exēplū po nit in vitis patrū. vbi legit. ꝙ cū qdā sanctus pr̄ obnixe deū rogaret vt ei ostēderet q̄3 tam penā hēant q in hac vita deo τ ꝓximis ꝓ peccatis sa/ tisfacere noluerūt. statim p/ mittēte deo apparuit ei qda3 aia cathenis igneis colligata lamentabiliter dicens. Cū .n. penitētiā facere noluerim in p̄nti seculo ecce ꝙ i iferno me satisfacere o3: τ ꝓfecto ꝯtēta esse3 stare tot ānis i iferno: q̄t sūt gutte aq̄ maris: τ isup trā sire tot ānis p ārdētissimā for nacē: q̄t sūt gutte aq̄ maris: τ insup tot ānis dieti ascēdere p arborē rasorijs τ nouaculis plenā: a terra vsq3 ad celū at tingētē: τ pº oia deº me libe/ raret: s3 vhe mihi: vhe mihi. vhe mihi: q: ipole est. Nā qn̄ stetero tot ānis i ignē iferni: q̄t sūt gutte aq̄ maris adhuc me oportebit ad p̄mū ānū re/ incipe: τ qn̄ stetero mille vici/ bus tot ānis q̄t sūt gutte aq̄ maris ad p̄mū ānū reincipia τ sic nūq̄3 satisfactio mea finē

hēbit: ꝛ quod mihi ꝯtigit eueniet oībus ꝓ peccatis suis i hac vita satissfacere nolētib⁹ quib⁹ dictis disparuit. Ex p̄dictis auctoritatib⁹: rationibus: distinctiōib⁹: atqꝫ exemplis patet. q̄liter satisfactio ꝓ peccatis cuilibꝫ ē necessaria ad salutē: ꝛ etiā patet q̄r ta adoratio ad diuinū cultū necessaria: q̄ dicta fuit v̄tualis: siue integralis. In q̄ ostēsuꝫ fuit q̄liter ad diuinū. cultū singularit̄ sunt necessaria tria opa. vꝫ op⁹ ꝯtritiōis cōfessiōis: ꝛ satisfactionis. ꝛ ꝑ ꝯseq̄ns etiā deniqꝫ patet. 5. ꝯtemplatio latrie seu diuine adoratiōis: q̄ dr̄ cōtēplatio modifica. In q̄ ostēsuꝫ ē q̄lit̄ deus venerat̄ corde ore atqꝫ operatiōe. Que simul oia nobis ꝯcedat saluator noster iesus christ⁹: q viuit ꝛ regnat ver⁹ de⁹ ꝑ īfinita secl'a seculorum. Amen.

¶ Feria. 5. p⁹ tertiā dñicā q̄dragesime. Iterum de. 5. excellētia. videlicet de nobilitate ipsius sacratissime fidei.

Tu es christus filius dei viui. Scribunt̄ h̄ v̄ba luc. 4. c. ꝛ in euāgelio occurētis ferie Post sacri euāgelij literaleꝫ ꝛ moralē expositionē clarissimi ciues: ex quo vt claruit in p̄cedētib⁹ sermōib⁹ sufficienter declaraui de diuino cultu seu de diuina adoratiōe. 5. cōtēplationē. vꝫ modificationis. In q̄ osñsū fuit qualr̄ de⁹ d̄bet adorari corde: ore: corpore: ꝛ triplici opatiōe. vꝫ ꝯtritiōis: ꝯfessiōis ꝛ satisfactiōis habeo in p̄nti feria de diuino cultu ꝛ adoratiōe declarare in ordine. 6. ꝯtemplationē ipsi⁹ diuini cultus valde ꝑfecto vtilē ꝛ mirabilē q̄ dr̄ cōtēplatio associatiōis. Cui⁹ c. contemplationis declaratio talis erit.

¶ De sexta cōtēplatiōe diuine adorationis q̄ dicitur associationis: seu de hyꝑdulia.

Sexta igit̄ cōtēplatio de cultu latrie seu de adoratiōe ad deū faciēda dr̄ associationis. Qm̄ vltra supradictas. 5. cōtēplatiōes nō sufficit ad latriā seu ad diuinū cultū ꝙ solū adoret̄ ipse de⁹ vel ip̄a sanctissima trinitas: sꝫ etiā oio requiritur necessario ꝙ adorētur quedā alia ꝑꝑ deū tanq̄ȝ ipi⁹

diuine bõitatis pticipatiua: sine quo adoratiõe nequa q; ipe deus latrie cultu adorari posset. hic ē q post declaratione eentiale ipsius latrie oz ad psens declarare qd eentialit sit hypdulia: q ad qsda spales creaturas puenit. Et vt smo noster in forma debita repoat: seu in se aliqle forma cotineat notabimus ad psens de ipsa hypdulia tres vitates. Pria dr vitas qdditatis. Secūda dicit vitas specialitatis. Tertia dicitur veritas causalitatis.

¶ De triplici veritate hyperdulie: z prio de pria que dicitur veritas quidditatis

Prima igit vitas hypdulie dr vitas qdditatis. In hac vitate essentialit demõstro p suam diffinitione qd sit hypdulia. Hypdulia igit s3 alex. d ales in tertia pte sūme. i tractatu de latria: d hypdulia: z dulia. Hypdulia igt est honor quida valde magnus qui simplicit exhibet creature rationali excellēti pp maiore affinitate z coiūctione ad ipsū deum. s alex. Declaraui diffinitione tm simplr d verbo ad vbū: qm in. 2. vitate immediate sequēti de ipsa hypdulia clarius z diffusius declarabitur.

¶ De secūda hypdulie vitate que dicit vitas specialitatis.

Secūda insup veritas hypdulie dicit vitas specialitatis. Qm in diffinitioe suprapofita hypdulie: dr q honor magnus ipius hypdulie simplr dz exhiberi creature excellēti ex magna coiunctioe ad ipsū deū: habemus videre quot sūt res spālit excellētes: qbus post deu3 hic magnus honor solū ē exhibendus. Et dicēdū q qnq3 generibus rer creatarū: hic honor magnus hypdulie debetur Primo debet christo. Secūdo humanitati xpi. Tertio cruci. Quarto vgini. Quito hymaginū ¶ Primo dico q honor magnus hypdulie debetur xpo tanq creature excellēti. Intellige tm vt imediate declarabit respectu solius humaitatis. Absolute tm si qritur q adoratioe debeat xps adorari. Respōdeo s3 Tho. tertia pte sūme q. 25. ar. j. q debet deū adorare vnica adoratione. videlicet latrie. Cu3

n.in xp̄o sit vna p̄sona tm̄ ⁊ due nature:ē qdē vna adora tio:⁊ vnus hono: ex p̄te eius q adorat̄. Ex p̄te vero cause qua adorat̄:possunt dici plu res adoratiōes.vt vbi grā:si in vno hoie sint plures excel lētie q̄ sūt cāe honoris vt pu ta p̄latio:scia:⁊ v̓tus:erit vn⁹ hono: ex p̄te eius q honorat̄: ⁊ plures cāe honoris. Qd̄ idē hō ē q honorat̄ ⁊ p̄p p̄la tionē ⁊ sciaȝ ⁊ p̄pv̓tutē:sic in xp̄o ē cū sit vna tm̄ p̄sona :di cēte Athanasio in simbolo. Nā sic aīa rōalis ⁊ caro vn⁹ ē hō:ita de⁹ ⁊ hō vn⁹ ē chri stus.Erit p̄pter hoc vna ado ratio eius.Cū vero sint plu res cause honoris i xp̄o: erūt plures adoratiōes ei⁹:vt sci licet alio hono:e adoret̄ p̄p ter sciētiā icreatā:⁊ alio ho nore adoret̄ p̄pter sciētiam creatā.vȝ hyp̄dulie.h Tho. Ex q̄ distinctiōe patet:q̄ ado ratiōe christ⁹ debeat adora ri. ¶ Secundo etiā dico qđ hono: magnus hyp̄dulie de betur hūanitati ip̄ius christi tanq̄ȝ rei excellēti. Un̄ si q̄rit̄ q̄ adoratiōe hūanitas christi debeat adorari absolute. Re spōdeo s̄ȝ Tho.in tertio.di.9 ar.2.⁊ tertia p̄te sūme i q.25. ar.2.q.j.q̄ debet adorari du plici adoratiōe.videlicet la trie ⁊ hyp̄dulie. Nā hūani tas christi pōt dupliciť intel ligi ⁊ ꝯsiderari a nobis. Uno mō p̄ut ē ꝯiūcta diuinitati: ⁊ sic debet̄ ei adoratio latrie ⁊ ratio ē q: tc̄ nō adorat̄ ra tiōe sui s̄ȝ ratiōe diuinitatꝭ. s̄m quā christus nō ē mino: patre s̄ȝ equalꝭ ei. Alio mō cō sideratur p̄ut separata ē a di uinitate:⁊ p̄ut ē creatura tā pulcra:tā sancta:tā p̄fecta:⁊ debet̄ tūc ei adoratio nō la trie q̄ soli deo creatori debet̄ neq̄ȝ etiā dulie q̄ cōmuniter alijs creaturis exhibet̄ : sed solū q̄dā adoratio maio: du lia:quam greci hyp̄duliā vo cāt. Nā iter oēs alias rōnes existētie illa ē p̄cipua q̄ crea tura honorat̄ ratiōe vniōis ad creatorē. sicut hūanitas christi:⁊ ea q̄ ad eā p̄tinēt.Et ideo talis adoratio:vel reue rētia:siue seruit⁹ ⁊ subiectio q̄ hūanitati christi debetur. sp̄ali noie hyp̄dulia nominat̄ q̄si sup duliā ad latriā acce dēs.h Tho.Alex.aūt in ter tia parte summe. in exposi tione primi precepti vbi agi

tur de adoratione dei: querit vtrū eadē adoratiōe.s.latrie christꝰ fm deitatē ꝛ hūanitatē dꝫ adorari. Et rñdet in corpore qōnis di. In christo inquit ē dignitas psone ꝛ diuersitas naturaꝝ: qꝛ persona vna ē in duabꝰ naturis. Respiciēdo igit dignitatē psone: sic vna debet xp̄o adoratio: qꝛ ipse ē vna psona: ꝛ vna dignitas psonalis: ꝛ hec adoratio ē latria: vnde ꝛ Jo. dama. tertio sen. suaꝝ di. 9. Timeo inquit carbonē tangere ꝑpter ignē copulatū ligno. Adoro xp̄i naturā ꝑpter dei mei simul vtrāqꝫ ꝑpter carni vnitā deitate: Nō.n. quartā appono psonā in trinitate sꝫ cōfiteor psonā vnā verbi ꝛ carnis eiꝰ. hijs v̄bis insinuari videt christi hūanitatē cū v̄bo vna adoratiōe esse adorādā attēdēdo vnitatē psone. Respiciēdo aūt diuersitatez naturaꝝ ē differēs adoratio: qꝛ ibi ē nā diuina q̄ adorāda ē latria ibi ē ꝛ hūanitas ex q̄ pte distinguēdū ē: qꝛ ipsa hūanitas potest simplr̄ fm se ꝯsiderari inquātū ē creatura quedā tā pulchra tā sācta vel ꝑut ē diuinitati ꝯiuncta. Si ꝯsideret fm se: dico ꝙ ei debet adoratio: q̄ ē dignior ipsa dulia: ꝛ fm hoc scribit. ps. Adorate scabellū pedum eius vbi dicit glo. Caro christi si nō in pietate a v̄bo dei assumpta adorat nō illa adoratiōe q̄ latria ē q̄ soli creatori d̄betur: sed illa q̄ dignior ē dulia. h glo. Si autē ꝯsideretur ꝑut ē diuinitati vnita fm hoc fuere varie opiniōeꝫ qꝛ quidā dixerūt ꝙ debet ei dulia hoc mō sꝫ dignissima. Alij autē dixerūt ꝙ debet ei latria: fm Aug. q supra illud Nō turbet cor vestrū. dixit. Ego dñicā carnē imo pfectā i christo hūanitatē ideo adoro: ꝙ a diuinitate suscepta: ꝛ diuinitati vnita ē: vt nō aliū ꝛ aliū. sed vnū eundēqꝫ deuꝫ ꝛ hominē filiū dei eē ꝯfiteor. Deīqꝫ si hoiēꝫ sepauer[i]. a d̄o illi nūqꝫ credo neqꝫ fuio. et loqt h d̄ adoratōe q̄ latria accipit seu distiguit triplr̄. Uno mō dicit proprie scilicꝫ cultus qui soli deo debetur: siue intelligatur quantum ad dignitatē: in cuius participatione non est creatura: vel in cuius est participatione. ¶ Sc̄d̄o mō dicit latria stri

cte: cū. s. restringit vocabulū ad seruitutē q̄ debet creatori ratiōe dignitatis. in cuius participatiōe nō ē creatura ꝛ sic accipit latria i glo. illa deo cui debet latria dño cui debet dulia: In pticipatiōe eni istius dignitatis que desi gnatur h noie deꝰ. sꝫ ꝙ acci pit naturalit: ꝛ ē dignitatis q̄ designat h noie creatoꝛ nō ē creatura. ℭ Tertio mō dr̄ large nō solū ꝓuitus q̄ debet dignitati dic̄ sꝫ ēt ipsi crea ture vnite. In q̊ sensu dic̄ Ra banus Caro christi adorāda ē sicut v̄bū sꝫ nō oi spē latrie qm̄ nō adoramꝰ eā oio ꝓstra ti in terra. sic vt credamꝰ ꝙ nos creauit de nichilo. vt sa crificemꝰ ei sicut deo ꝫ ado ramꝰ eā: qm̄ p ipā redēpti su mus: ꝛ sic dr̄ latria noie extē so: ꝛ sic respiciēdo vnitatē ꝑ sone vna est adoratio latrie. Respiciēdo autē diuersitatē naturaꝝ differēs ē adoratio Diuina eni nā semp adorat latria: hūana nā sīlr in se cō siderata sp adorat hypdu lia. put est sanctꝰ sanctoꝝ. i. honore quodā q ē minoꝛ la tria. Cōsiderata vero vt diui nitati vnita adoranda est la tria extēso noie latrie. h Alex. v̄balr. hāc eandē sentētiā po nit dñs Bonauē. i tertio. di. 9. ar. j. q. j. in corpore. q. Ex hac insup distinctiōe patet etiā q̈ adoratiōe adorari de bet hūanitas xp̄i. ℭ Quar to insuper dico ꝙ honoꝛ ma gnus hypdulie q tñ minoꝛ ē latria debet cruci vꝫ ipius christi: tanq̄ꝫ rei excellēti. Si querit igit q̈ adoratiōe de beat crux xp̄i adorari. Respō det Tho. i. 3. di. 9. ar. 2. q. 4 ꝛ tertia parte sūme. q. 25. ar. 4. di. Crux iquit xp̄i pōt tri pliciter considerari a nobis. ℭ Pmo inq̄ꝫtū ē simplex q dā res insensibilis. vt puta lignū sculptū vel pictū ꝛ tūc nulla reuerētia. vel honoꝛ de bet ei. Et rō ē qꝛ honoꝛ nō de bet nisi ratiōali creatur crea ture āt isensibili non. ℭ Se cūdo mō ꝯsiderat crux inq̄ꝫ tū ē quedā res ipsiꝰ christi ꝛ tūc ē adorāda a nobis adora tiōe hypdulie q̄ minoꝛ est la tria. ℭ Tertio mō ꝯsiderat crux inq̄ꝫtū representat no bis figurā christi extēsi ꝛ cru cifixi: ꝛ inq̄ꝫtū ex cōtactu eiꝰ ad mēbra christi eius sangui ne ē ꝑfusa: ꝛ tunc adorat a

nobis eā adoratiōe q̄ christ⁹ p nobis crucifix⁹ ē vz latrie ꝛ ꝓpter hoc etiā crucē alloq mur ꝛ deprecamur q̄si ipsuz crucifixū xp̄z dicētes.o crux aue spes vnica ꝛc. Alie vero cruces ꝓut sunt quedā imagines ipresse in quacūqꝫ alia materia lapidis vel ligni vel auri vel argēti nō adorātur: nisi vt imago christi extēsi.q̄ꝫ veneramur adoratiōe latrie ꝛ sic alias cruces. Alie vero q̄ fuerūt instrumēta passionis christi puta. Calui.corona:lancea:ꝛ huiusmodi. non adorant̄ a nobis adoratione latrie sicut ea q̄ dicūt̄ signū hois quod apparebit in celo vt dr̄ Mat.24. Ideo mulieribus dixit angel⁹. Jesuz q̄ritis nazarenū crucifixū nō dixit. Jesū lāceatū:clauatū: cornatū:ꝛ huiusmodi. Et inde est ꝙ hymaginē crucis christi veneramur in quacūqꝫ materia videt̄. Nō aūt hymaginē clauorū vel q̄cūqꝫ hm̄oi Quāuis ēt oia p̄dcā ex cōtactu sancti corpis ꝛ sanguinis xp̄i decēter adorem⁹ vt dicit Dama.li.q̄rto. Nō tn̄ adoramus adoratiōe latrie sicut ipsā crucē.h Tho. Dn̄s autē Bonauē.in.3.di.q.ar.j.q.4.in corpore.q. sic dicit. Cū queritur an cultus latrie sit exhibēdus cruci xp̄i sicut ꝛ ipsi christo. Respōdeo ꝙ sup h̄ multiplex ē mod⁹ dicēdi quidā eniz dicere voluerūt ꝙ ipsi cruci simpl'r debet̄ honor glorī hypdulia:ꝛ ratio huius ē q2 ipsa crux fuit instrumētū quoddā totius redēptionis humāe. In ipsa eniz salus ꝛ redēptio totius humāi generis ē facta:ꝛ ideo oēs hoies d̄bēt ei hūilit̄ esse subiecti: subiectiōe speciali ꝛ notabili:ꝛ ꝓpterea dicūt debere adorari eā excellētiori adoratione q̄ꝫ sit dulia:q̄ debetur rationali creature. Quia tn̄ crux ista neqꝫ ē deus nec aliquid ipsi diuinitati vnitū:ideo nō ē ei cultus latrie exhibend⁹ ꝓpter hoc ꝙ tenet mediū inter latriā ꝛ duliā. adoratio crucis dicitur hypdulia. Sz qm̄ adoratio sicut allocutio videt̄ esse solūmodo iter res ratiōis capaces. Adoratio eni q̄dā ē oratio ad aliqd ordinata. Unde adorare ē aliqd orare. Crux autem christi oio caret rōne ideo alij dixerūt eā nō eē adorādā nisi in

q̃ꝫtum in ea adoratur Christ⁹ nec aliqua est ei honoris reuerẽtia exhibẽda nisi rõe crucifixi: sic nec hymagini nisi rõne hymaginati: ꝛ ideo dixerũt ꝙ cruci xp̃i simplr̃ est adhibẽdus cult⁹ latrie: ꝛ null⁹ alius neqꝫ dulie neqꝫ hypdulie. Rẽ eniꝫ insensibilẽ stultũ ẽ honorare: ꝙ cũ ꝓ indifferẽti hẽat honorẽ ꝛ vitupiũ: ꝛ hoc nitũtur ꝯfirmar̃ p̱ Dama. i capl̃o de sanctis hymaginib⁹. di. ꝙ nõ adoram⁹ crucẽ ſꝫ typũ. i. figuratiõnẽ: ꝛ sic non videt̃ ꝙ crux adoret̃ inq̃ꝫtũ est res aliqua: ſꝫ simplr̃ iquãtũ ẽ signũ verũtamẽ si ꝯsiderem⁹ verba Damasc. in. c. de cruce videt̃ ꝙ nõ solũmõ cruci xp̃i ꝓut ẽ signũ. siue inq̃ꝫtũ typ⁹ est: sed etiã rõne materie exhibẽda ẽ reuerẽtia: qa ñ solũ ẽ venerãdavt figura: ſꝫ ẽt vt lignũ crucis in quo dñs pependit. In alijs ṽo crucib⁹ venerãda est solũ figura: ꝛ nõ materia: ait eniꝫ Dama. sic. Ip̃ꝫ quidẽ p̃ciosuꝫ lignũ crucis venerabile in quo seipsũ ꝓ nobis xp̃s obtulit: vt sanctificatũ tactu corpis ꝛ sanguinis decẽter ẽ adorandum: ꝛ post sequitur. Si aũt ex alia materia factũ est: non materiam adoramus sed typũ. Unde ꝛ si aurũ ꝛ p̃ciosi lapides fiũt post typi dissolutionẽ nõ sũt adorandi. Ex quo colligit̃: ꝙ aliq̃ ipsi cruci sit reuerẽtia exhibẽda etiã excepta adoratiõe latrie: ꝛ hui⁹ signũ est qa eccl̃ia solẽnizat in crucis iuentiõe ꝛ exaltatione: sic in festiuitatib⁹ sanctoruꝫ: ꝛ ideo neuter p̃dictorum modorũ videt̃ omnino sufficiens: ꝓpterea intelligendũ est ꝙ duplici modo exhibet̃ alicui honor. Aliq̃ñ in obsequiũ reuerẽtie: ꝛ iste ẽ honor venerationis. Aliquãdo in testimonium virtutis ꝛ famulatũ cõplacentie: ꝛ iste est honor adorationis. vterqꝫ auteꝫ honor istorũ offertur ipsi cruci. Nã crucẽ adoram⁹ ꝛ crucẽ veneramur: sed in hoc est differentia: qꝛ honor venerationis exhibetur ipsi cruci tanq̃ꝫ instrumento nostre salutis. Unde sicut exhibemus reuerentiam sacramentis: quia in eis est aliquo modo nostre salutis causalitas: sic cruci Christi ꝛ clauis eius aliqua reuerentia est exhibenda. Et respectu istius honoris habet crux in se aliquod propter quod debet

honorari. Honor autē adorationis offertur ipsi cruci xp̄i ratione crucifixi. Nemo eniꝫ intendit ei placere: vel ab ea aliquid impetrare: sed ei solū qui in ea affixus fuit: ꝛ sic nō debet ei isto modo nisi adoratio latrie. Sic ergo cruci xp̄i duplex honor debet: ꝛ vnus quidem est latria. Alius vero nō debet dici latria nec dulia quia nō est species adorationis: sed vocari potest species venerationis. h Bonauē. verbaliter. Idem quoqꝫ Bonauen. vbi. s. eadem di. ar. ꝛ. q. in solutione vltimi argu. dic ad illō qd̄ obicitur ꝙ crux nihil meruit: ꝛ nihil doloris sensit: ergo null⁹ debet ei honor Rn̄deo ꝙ sicut duplex ē laus ita duplex ē honor. Alqd eniꝫ laudat ꝓpter excellentiā sue nāe: sicut res pulchra ꝛ bona ꝑ ꝓpriā nāꝫ. Aliqd laudat ꝑꝑ virtutis strenuitatē: ꝛ h qdē laus respicit merita. prīa vero nō: sic ēt duplex est honor: qdā exhibet in testimonium virtutis: ꝛ iste nō est exhibēdus cruci nisi ratione ipsius crucifixi in quo fuit ois virt⁹ Alius aūt est honor q exhibetur in signū alicuius nobilitatis ꝛ excellentie. ꝛ hoc modo honor nō exigit merita: nec requirit virtutē in honorato vl cognitionē. sed solū aliquā rōneꝫ dignitatis ob quā debet sibi reuerētia: ꝛ hoc mō quadā nobilitate deus lignū crucis nobilitauit: deū in ea pependit: ꝛ gen⁹ humanū liberauit ꝛ iō crucē laudam⁹ ꝛ veneramur: ꝛ multiplices ei⁹ laudes decātat ecclesia: ꝛ ꝑ p̄sentiaꝫ illius sacratissimi ligni multa impensa sunt fidelibus beneficia ꝛ miracula. h ibi verbaliter. ℭ Ex p̄dictis patet: qua adoratiōe crux xp̄i santissima dbeat adorari. ℭ Quarto insup dico. ꝙ honor magn⁹ hypꝑdulie debet ꝟgini. s. Marie. vn̄ si q̄rit qua adoratione gl'iosa virgo a cūctis fidelib⁹ debeat adorari. Rn̄det Alex. de ales in tertia ꝑte sūme in tractatu d latria: dulia ꝛ hypꝑdulia di. Adoratio ꝛ honor q debet beate ꝟgini est cuiusdā p̄rogatie singularī. vn̄ eminēti⁹ sibi dēt honor dulie ceterī creaturī. Et h iq;tū ipa ē mr̄ dī. Un̄ cū adoro mr̄eꝫ dī: n̄ adoro eā vt mei ꝯditricem: ꝛ sic non adoro eam adoratione latrie q̄ creatori debetur.

Sed q2 adoro eā vt matrem dei honoro eam vt matrem mei creatoris: ⁊ h̄ pp̄ ip̄z creatorē: vñ rō honoris beate virginis ē ipse honor creatoris: ⁊ sic honor q̄ exhibetur beate virgini: est p̄rogatiue excellentis. qui honor hyperdulia vocat̄: Hec Alex. s̄nialiter. Eiusdē s̄nie ē Tho. tertia pte summe. q. 25. ar. 5. dn̄s aūt Bonauen. clarius loquēs in tertio. di. 9. ar. j. q. 3. in cor. q. h̄ idez asserit di. Cū q̄rit̄ qua adoratiōe dēat adorari mater xp̄i. R̄ndeo q̄ beata virgo Maria pura creatura ē: ⁊ iō ad honorem ⁊ cultū latrie nō ascēdit s3 qm̄ excellētissimū nomē h3 ita q̄ excellētius pure creature ꝯuenire nō pōt: iō nō tātuz dētur ei honor dulie: s3 hyperdulie. Hoc aūt nomē q̄ exn̄s virgo dei mater tāte ē dignitatis: q̄ nō solū viatores. sed ēt ꝯprehēsores: nō solū hoīes sed ēt angeli reuerent̄ q̄dam prerogatiua sp̄ali. Ex hoc. n. q̄ mr̄ dei p̄lata ceteris creaturis est. dicēs. est eā pre ceteris oībus creaturis rationalibus honorari ⁊ reuereri. Hic autem honor consueuit a magistris hyperdulia: idest super duliam vocari: et accipit̄ verbū illō de gl. sup. j. Ruth. c. 8. vbi dr̄. Q̄ō duplex ē dulia. s. dulia maior ⁊ dulia minor. s3 ꝯcedēdū ē oino: q̄ hypdulia respectu marie excellētie ⁊ affinitatis cū ipso deo ꝯuenit singulariter ipsi v̄gini gloriose. h̄ Bonauē. verbaliter. Si aūt vltra p̄dicta q̄reretur an debeat exhiberi maior honor virgini q̄3 cruci xp̄i. R̄ndet Alex. vbi supra: ⁊ Tho. in. 3. di. 9. ar. 2. q. 3. ⁊ tertia pte sūme. q. 25. ar. 5. q̄ distinguēdū ē. Nā crux xp̄i p̄t duobus modis considerari.

¶ Primo inq̄tum ē simpl'r q̄dam res: ⁊ tūc maior honor incōpabil'r d̄bet̄ v̄gini q̄3 cruci: ⁊ hoc duplici respectu.

¶ Primo q2 crux xp̄i prout in se cōsiderat̄: nullo mō ē adorāda: pro eo q̄ nō ē capax honoris: cū sit insensibilis ⁊ irrationalis: sed beata v̄go f̄m seipsaz ē capax honoris ⁊c.

¶ 2° mō cōsiderari pōt crux vt ē hymago xp̄i crucifixi: ⁊ tūc maior honor ē exhibēdus cruci q̄3 v̄gini: ⁊ rō ē: q2 crux inq̄tuz ē hymago xp̄i crucifixi: adorat̄ adoratione latrie: nō aūt beata v̄go: s3 solū ado

ratiõe hyperdulie. Ex pmis-
sis igit claret: qua adoratiõe
adorari debeat gloriosissima
vgo maria. ¶ Quinto ét di-
co q honor magn9 hypdulie
debet hymagini. s. ipius glo
riose vginis. Un si qrit qua
adoratione hymago seu figu-
ra virginis debeat adorari.
Rñdet Bonauē. i. 3. di. 9. ar.
j. q. 2. et etiaz Tho. in. 3. di. 9.
arti. 2. q. 2. di. q hymago vgi
nis potest dupl'r considerari
¶ Pzio qtū ē simpl'r res q-
dā: vt puta lignū sculptū vel
pictū: seu lapis marmoreus
et hmōi: et tūc nulla adoratõe
nec dulie nec hypdulie nec la
trie talis hymago ē adoran-
da. Un nulla reuerētia ē ei ex
hibēda: et rō ē: qz reuerentia
nō debet nisi rōali creature
que venerationis est capax.
¶ Scdo pōt psiderari put
est hymago vginis: et tūc cuz
idē sit modus hymaginis: et
in rē cui9 ē hymago. modus
imaginis cū vgo adoret ado
ratiõe hypdulie: cõsequēs ē
q talis hymago virginis sit
adoratiõe hypdulie adorāda
A simili dicas de hymagine
ipsius xpi: q si simpl'r pside-
ret: put ē res qdam: nullus
est ei honor exhibendus. Si
vo psideret prout ē hymago
xpi cū xps adoret adoratiõe
latrie: psequēs est ēt q talis
hymago xpi sit adoratiõe la-
trie adorāda. Certe vo oēs sā
ctoz atqz sanctaz hymagi-
nes: put ipoz psonā represen
tant: dñt simpl'r adoratione
dulie adorari. Ex premissis
igit pz: qua adoratiõe adora
ri debeat hymago xpi: hyma
go vginis: atqz hymago san-
ctoz: et sic p pñs ēt pz secun-
da veritas que erat de hyp-
dulia declaranda.

¶ De tertia hyperdulie ve-
ritate: q dicitur veritas cau-
salitatis.

Tertia deniqz vitas
hypdulie dr veritas
causalitatis. Quo-
niā. n. vt imediate declaratū
est: hymago xpi virginis atqz
sanctoz a fidelibus cõmuni-
ter adorant. videnduz est vt
cordialius et deuotius tales
hymagines venerent qua de
causa debeāt specialiter ado
rari. precipue cū Exo. 20. pre
cipiat deus. Non facies tibi
aliquā hymaginē: neqz scul-
ptam similitudinem. Et bre-
uiter est sciendū fm Alex. de

ales in tertia pte sũme.q.16. ⁊ etiã ſm Tho.in.3.di.9.ar. 2.q.2.⁊ in.tertia pte sũme.q. 25.ar.3.⁊ etiaȝ ſm Bonauen. in.3.di.9.ar.1.q.2.ꝙ qnꝙ de causis pdicte hymagines xpi vȝ vginis atꝙ ſanctoꝝ a cunctis dnt duotiſſime ⁊ cordialiter venerari. Quarũ pria dr cã incarnatiõis. Secunda dr cã eruditiõis. Tertia dr cã dilectionis. Quarta dr cã institutiõis. Quinta dr cã recordatiõis. ¶ Prima igit cã dr causa incarnationis. lȝ.n. phibituȝ eſſet in veteri lege exo.20.ne quis faceret sculptile.seu hymaginẽ hoc iõ erat:qꝛ deuſ humanã nãm nondum aſſumpſerat. Tunc.n. cũ deus oino spiritus eẽt ⁊ incorporeus infigurabilis erat:iõ tunc figurate erat error ⁊ impietas:cuȝ ſic eſſet figurare qȯ diuinitatis erat:cũ deus oino ſit incircũſcriptibilis ⁊ infigurabilis. Contra qȯ ẽt faciũt illi oino beſtiales:q deũ pingunt barbatũ:⁊ pro trinitate pingunt monſtrũ habens tria capita cũ trib⁹ calicibus ad bibẽdũ qȯ valde periculoſuȝ eſt ⁊ deteſtandum. Inſuper erat pro hibitum tunc temporis hymagines fieri: qꝛ tunc preci pue erãt homines valde proni ad idolatriã.⁊ ideo exo.20 ſequitur. Nõ adorabis eam neꝙ coles. Nã gentiles contra faciebãt:cõmutando gloriam inuiſibilem incorruptibilis dei in ſimilitudinẽ viſibilem hymaginis corruptibilis hominis: vt dicit ad ro. .1.Et ideo illa adorando peccabãt duplici ratiõe. ¶ Prima eſt:quia quidaȝ eorũ adorabant hymagines vt res qſdam credentes in eis eſſe aliquid numinis ⁊ diuine virtutis:propter reſponſa que demones in eis dabant:⁊ alios huiuſmodi effectus. ¶ Secunda ratio eſt: propter res quarum erant hymagines. Statuebant enim huiuſmodi hymagines aliquib⁹ creaturis quas in eis quadã veneratione venerabantur. Sȝ non ſic eſt quo ad humanam naturã in noua lege. Naȝ ex quo deus factus eſt hõ:⁊ veritas declarata: poſſunt hymagineſ fieri ⁊ adorari. Nec obſtat ꝙ aliqui dicunt ꝙ nõ debet fieri:eo ꝙ ſunt occaſio erroris:qꝛ tunc hoc verũ eẽt

qn̄ adorarent̄ rōne sui: ita ꝙ crederet̄ aliquid diuinū illic esse. Nunc aūt nō sic est. Si aūt aliqui ibi errāt illud pro uenit ex malitia sua:q2 nolūt scire quod scire dn̄t. Naȝ lit tere fiūt vsq3 in hodiernū di em ⁊ bonis sunt in bonū:ma lis aūt in malū:sicut ⁊ hyma gines. Adoramus cū adora tione latrie hymagineȝ xp̄i q est verus deus: nō ꝑꝑ ipsam hymaginē sed ꝑꝑ rē cuiuꝭ hy mago est. Et sic ex predictis p3 prima causa adorationis hymaginum:que dr̄ causa in carnationis. ¶ Scd̄a causa q̄re hymago xp̄i:v̄ginis:atq3 sanctoꝝ:deuote ⁊ cordialiter d3 adorari: dr̄ cā eruditiōis seu instructiōis. Certū est.n. vt habet̄:6.ethicoꝝ.⁊ lib.de sensu ⁊ sensato: ꝙ oīs sciētia ⁊ cognitio ortū h3 a sensu: ⁊ similitudine. Quod sic patet: Nam potētia intellectiua ꝑ scientiam aliqd cognoscit eē albū vel nigrū:ex eo ꝙ prius illud sensibile ⁊ mālē obiectū a potētia sensitiua visibili fu it apprehēsum. Quo cōcesso certū est a simili ꝙ cum xp̄s: virgo maria:martyres: cete riq3 sancti sint penit9 semoti a potētia sensitiua ⁊ visiua:l3 illi q litteras sciunt de ipsis quasi plenā sciētiam habeāt tn̄ rudiores ⁊ simpliciores ꝑ sone que lr̄as ⁊ scripturaꝭ pe nitus ignorāt de ipsis nullaȝ quasi hn̄t nec formā nec sci entiā: ⁊ ꝑꝑ hoc optima reꝭ est ⁊ necessaria: ꝙ hymagines sanctoꝝ sensibiles aut ꝑ scul pturā:aut ꝑ picturā omnino habeant̄:vt ex tali sensibili ⁊ materiali hymagine: vel simi litudine sanctoꝝ: possint qui litteras vel scripturas igno rant:aliqualē scientiā ⁊ noti tiā de essentia ipsius xp̄i cru cifixi:seu v̄ginis atq3 sancto rum habere vt sicut litterati ⁊ scientifici sanctorū eēntiaȝ per scripturas cognoscāt:sic ⁊ simplices seu rudeꝭ hoc idē per sculpturam seu depictaȝ hymaginem discant. Ex pre dictis etiam patet: Secunda causa adorationis hymagi num:que dicitur causa erudi tionis. ¶ Tertia causa qua re hymago christi virginis ⁊ sanctoꝝ d3 adorari:dr̄ cā di lectiōis. Sciētia ē ph̄i tertio de aīa.⁊ prio d̄ regimie prin cipum. ꝙ cognitio boni est causatiua amoris boni:quod

sic patet. Nam cum hō aliqd materiale tam per intellectū q̄ per potentiam sensitiuam bonum esse cognoscit: statim inducit imo cogitur ad illud amandum. Quo concesso: certum est q̄ dum persona videt hymaginē xp̄i virginis atq̄ sanctorum. essentie ipsoꝝ rep̄sentatiuam: statim eius volūtas mouetur: imo quasi cogit ex quadam cordiali dilectiōe ad diligēdū verū essentiam p̄ talem hymaginē significatā quā dilectionem ꝛ si habitualiter hēant: tn̄ ex sensibili hymagine in eam actualiter feruntur. Proinde multos act⁹ charitatis ꝛ dilectiōis q̄ vtique sunt meliores ꝛ nobiliores ipso habitu: sensibilis hymago generat: qui actus remota sensibili hymagine nequaq̄ generent. Optimū igit est: ꝛ fuit tales hymagines itroduxisse pp̄ affectiuā tarditatē: ꝛ ēt pp̄ hoīes q̄ non excitant ad actualē deuotionē cū aliq̄ audiūt de sctōꝝ memoria: vt sic saltē moueant dū ea in picturis q̄si p̄ntia cernūt: p̄ eo q̄ plus excitat affectus nr̄ p̄ ea q̄ videt q̄ p̄ ea q̄ audit. Ex p̄dictis igit p̄z tertia cā adorationis hymaginū: q̄ dr̄ cā dilectōis. ¶ Quarta ēt cā q̄re hymagines sctōꝝ debēt adorari dr̄ cā instructōis. Sicut .n. hēmus in decretis. 19. di. c. Sic oēs. vbi dr̄. Sic oēs ap̄lice sedis sanctiōes accipiēde sunt tanq̄ ipsius diuina voce petri firmate. h̄ ibi. pp̄ hoc igit cū ab apostolica sede institutū fuerit q̄ hymagines sanctoꝝ deuote debeāt venerari: dz q̄sq̄ cū magna deuotione hymagines honorare. Et q̄ eccl'ia velit q̄ errare nō pōt q̄ hymagines tales venerent p̄z. Nā Greg. papa sereno ep̄o Marsiliensi: ꝛ pōit de cōsecra. di. 3. c. Perlatum ad nos fuit q̄ inconsiderato zelo succensus sctōꝝ hymagines sub hac q̄si excusatiōe ne adorari debuissent ꝯfregeris ꝛ qdē q: eas adorari metuisses oio laudamus: fregisse vo reprehendimus: dic frater a quo factū sacerdote aliqn̄ auditū ē qd̄ fecisti. Aliud est .n. picturā adorare: aliud per picture hystoriā qd sit adorādū adiscere. Nā qd̄ legētib⁹ scriptura: hoc hydiotis prestat pictura cernentibus: q: in ipsa ignorātes vident qd̄ sequi

debeant in ipsa legunt: q lit/
teras nesciunt. Un̄ ꝛ p̄cipue
gentibus ꝓ lectiōe pictura ē.
h ibi. Item de ꝯse.di.3.c. ve/
nerabiles. Septima synodus
ait venerabiles hymagines
xp̄iani nō deo vt gētiles ap/
pellāt. neq3 seruiūt eis vt dijs
neq3 spe3 salutis ponūt in eis
atq3 ab eis expectant futurū
iudiciū: sed ad memoriā ꝛ re/
cordationē primitiuoꝝ vene/
rant eas ꝛ adorant: sed nō ser
uiunt eis cultu diuino nec ali
cui creature. hec ibi. Ex p̄dcis
ēt p3. Quarta cā adoratiōis
hymaginum: q̄ dr̄ cā institu/
tionis. ¶ Quinta deniq3 cā
quare hymagines sctōꝝ de/
bēt adorari: dr̄ cā recordatio
nis. Quāuis.n. ſm philoso/
phum.2. de anima. memoria
sit cōseruatiua specierum: tn̄
memoria ipsa de se valde la/
bilis est: dicente eodē pho li.
de memoria ꝛ reminiscentia.
Memoria inquit est passio ꝑ
fecta in parte sensitiua corpo
ris animati ꝑ sensu3 velut pi
ctura q̄ remanet abeūte sensi
bili: ꝑꝑ hoc qui sunt in multo
motu ꝑꝑ passionē aie vel cor/
poris: etatis vel infirmitatis
eis nō sit memoria: sicut si fie
ret motus vel impressio sigil/
li in aquam fluentem: iō mul/
tum iuuenes ꝛ senes sunt im
memores. h ibi. Cū igit̄ mul/
ti ex labilitate memorie q̄ au/
diunt vel legunt de ipsis san/
ctis seu de gestis eoꝝ virtuo/
sis retinere nō p̄nt: iō non im
merito hymagines introdu/
cte sunt: quas dū ꝓprijs ocu
lis sensibiliter videt: statim d̄
sanctis ipsis recordant̄. Et p̄
cipue vr̄ esse seu fuisse neces/
saria sup oēs hymagines hy
mago ipsius crucifixi: ꝑ cuius
contuitum intellectus q̄si co
git̄ ad reducendū memorie in
finita bn̄ficia que ab ipso xp̄o
q̄sq3 suscepit: ꝑꝑ hoc Bonauē
tu.in.3.di.9.ar.2.q.2.in solu.
vlti.arti. de ipsis hymagini/
bus exēplificat dicens. Nar
rat inquit Dama. duo q̄ sunt
ad imaginis confirmatione3
Unum ꝙ queda3 hystoria re
fert ꝙ Abagarus Rex quēdā
pictorem miserat christu3 cō
figurare: sed nequeunte picto
re ꝑꝑ coruscantes a facie xp̄i
radios accipiēs pannum li/
neum xp̄s quem pictor habe/
bat in manibus ac in ipsum
respicere ꝓprie facici sup im
ponēs in vestimento illo sui/

ipsius hymaginez abstersisse quã Abagaro misit. Et iterũ accepimus Lucã euãgelistã depinxisse dñm ꝛ matrẽ eius ꝟ Bonau. verbaꝟr. Dic si placet de facie sancta saluatoris que ꝛ sudariũ appellatꝫ: ꝛ habet Rome in scõ Petro. quã xp̃s sancte veronice tradidit Item dic hystoriã de facie ꝯ picta saluatoris: que miraculose apparuit scõ Joã. lateranos: q̃ ẽt adhuc ibi habetꝫ. Ex p̃dictis oĩbus pꝫ: qd ẽ hyperdulia adorari: ꝛ qbus de cãis hymagines xp̃i: virginis: ꝛ sanctoꝝ debeant venerari: ꝛ adorari clemẽtissimus deus q viuit ꝛ regnat in secula seculorum.

¶ Feria sexta post tertiã dñicaꝫ quadragesime: iteꝝ de qnta excellẽtia. vꝫ de nobilitate ipsius sacratissime fidei.

Venit hora et nunc est qñ veri ad oratores adorabũt patrẽ i spiritu ꝛ veritate. Scribuntꝫ. ꝟ verba Jo. 4. c. ꝛ in euangelio occurentis ferie. Post sacri euãgelij lr̃alẽ ꝛ sp̃ũalẽ expositionẽ p̃clarissimi ciues: ex q̃ vt claruit in p̃cedẽtibus sermonibus sufficiẽter tractaui de adoratiõe latrie atqꝫ hyperdulie. Hẽo in p̃nti sermone ꝛ feria singulariter tractare ꝯ dulia seu de adoratiõe dulie: sine qua adoratiõe nec adoratio latrie nec hyperdulie sufficerent ad salutẽ. Cuius virtutis dulie ꝯclaratio tal'erit.

¶ Jtẽ de sexta ꝯtemplatiõe diuine adoratiõis: q̃ dr̃ associationis: seu de dulia.

Quoniã vltra supradictas .5. ꝯtẽplatiões de latria. nõ sufficit ad latriã seu ad diuinũ cultũ ꝙ solũ adoretꝫ ipse deus vel ipsa trinitas: sꝫ ẽt vltra adoratiõem hyperdulie: q̃ debetꝫ rationali creature excellenti: necessario reqritꝫ ꝙ adorentꝫ ẽt q̃dã rõnales creature non excellẽtes pp deũ tanq̃ꝫ ꝯ bonitate ipsius dei participantes: sine quaꝝ adoratiõe neq̃ q̃ꝫ deus ipse vero latrie cultu adorari posset. hinc ẽ ꝙ post declarationẽ essentialẽ ipsiuꝫ latrie ꝛ hyperdulie: necesse hẽo ad p̃ns declarare qd eẽntialiter sit ipsa virtus dulie: ꝓ qua declarãda tres ꝯtem/

plationes annotabimus. Prima dicitur cōtēplatio Quidditatis. Scda dr cōtēplatio Maioritatis. Tertia dr contemplatio Specialitatis.

¶ De triplici contemplatione dulie. Et primo de prima que dicitur contemplatio qdditatis.

Prima igitur contemplatio dulie dicitur cōtēplatio qdditatis. In hac ipsa contemplatione habemus videre quid sit ipsa dulia essentialiter. quam diffiniens Alexā. in tertia parte summe. in tractatu de latria dulia: ⁊ hyperdulia: ⁊ etiam Tho. ⁊ Bonauētura in. 3. di. 9. sic dicunt. Dulia ē honor qdaʒ cōmunicabilis solū creature rationali: non excellenti ⁊ particulari participatione diuini doni. ¶ In hac diffinitione tria sunt declaranda. ¶ Quorū primū est videre quid significetur per illa verba: dulia est honor cōmunicabilis solū rationali creature ¶ Secūdum est videre quid significet p illa verba: non excellenti. ¶ Tertiū est videre qd significet per illa verba ex particulari participatione.

¶ Primū hēmus declarare qd significet p illa vba: dulia est honor cōicabilis solum rationali creature. Et certū est q dicit rationali creature: ad differentiam oium aliaꝝ irrationabiliū creaturarū qbus nullus debetur honor. Et rō ē quia vt dicit philosophus in quarto ethicoꝝ. honor est exhibitio reuerentie in testimonium virtutis. Sʒ cum virtus vt dicit idem philosophus secundo ethicorum sit habitus electiuus ex ratione procedēs ⁊ solus homo sub celo vtatur ratione: sequitur ex hoc q solus homo potest esse virtuosus: ⁊ per consequens ei soli debetur honor propter virtutem. Econtra vero cum omnes irrationabiles creature careant ratione ⁊ aptitudine ad virtutem: sequitur ex hoc q nulla creatura irrationalis est capax honoris qui ex virtute dulie pcedit. ¶ Secundum declarandum est videre quid significetur per illud verbum quod habetur in diffinitione: cum dicitur non excellenti. Et certum est q sic dicit ad differentiam christi ⁊ virginis gloriose. qr cum

simpliciter dicamur excellen
tes pp maximã affinitatez τ
cõiunctionẽ ad ipm deũ: eis
solis debet excellens honor.
scilicet hyperdulie: vt superius
declaratũ est. Ecõtra cũ om-
nis alia rationalis creatura
careat illa affinitate ad deuz:
ꝓpter hoc nõ vocat excellẽs
τ iõ ei debet minor hono: q̃z
sit hyperdulia: q vtiqꝫ honor
dulia appellat. ¶ Tertiũ de
clarãdum ẽ videre qd signifi-
cetur per illa verba: ex parti-
culari pticipatione cuiusdaz
diuini doni. Et certũ est ꝙ hĩ
iõ dicit diffinitio: q: cũ du-
plex sit bonum. videlicet vni-
uersale: τ particulare. vniuer
sale bonũ simplr est in deo τ
nullatenus põt eẽ in aliq̃ crea
tura: sed solũ pticulare bonũ.
τ ratio est: q: vt dicit Cõmen
tator. 3. de aia. Qõlibet vni-
uersale seu quelibꝫ ppositio
vniuersalis simplr se extẽdit
ad infinita. Cũ igit solus de-
us habeat infinitam essentiã
omnis vero creatura rationa
lis habeat finitam: sequitur
ex hoc ꝙ solus deus ẽ capax
infinite bonitatis: infinite po
tentie atqꝫ sapientie: Et licet
deus in se habeat vniuersalẽ
τ infinitam bonitatem poten
tiam atqꝫ sapientiam: cũ fm
Dyoni. lib. de di. no. Qẽ bo-
num nãliter sit suiipsius dif-
fusiuũ τ cõicatiuũ hinc est ꝙ
deus ipse cõicat per gratiaz
aliquam ptem sue bonitatis
potentie atqꝫ sapientie. Naz
alicui cõicat potẽtiã τ dñiuz
super alias creaturas: que po
testas τ dñium aut electiue
aut permissiue a deo vtiqꝫ ꝓ
cedit. ad Ro. 13. Omnis pote
stas a domino deo est. Alicui
etiam cum sit sapiens sapien
tiam comunicat τ facit eũ sa
pientem: que sapientia etiam
a deo procedit. ecclesiastici
primo. Omnis sapientia a
dño deo est. Alicui vero cum
sit infinite bonus: comunicat
bonitatez τ facit eum bonum
que vtiqꝫ bonitas a deo pro-
cedit: dicente platone in thi-
meo. Sicut omne verum est a
primo vero: sic omne bonum
est a primo bono. Que simul
tria complectitur. Jacobus
in primo. c. sue canonice. Om
ne datum optimum: τ omne
donum perfectum desursum
est: descendens a patre lumi-
num propter hec igitur bona
que deus cõmunicat rationa

li creature:ei adoratio dulie ratiõe alicuius excellẽt ie si/bi a deo cõicate debet. Unde ꝓpter hoc merito adoramꝰ ecclesiasticos p̄latos ꝛ tepo/rales dominos: ꝓpter quadã ꝯformitatẽ ad deũ in domi/nio ꝛ potestate adoramꝰ etiã ꝛ veneramur doctores ꝛ ma gistros pp quadã ꝯformitatẽ ad deũ in sciẽtia ꝛ sapien/tia. Adoramꝰ insup viros sanctos ꝛ bonos ꝓpter cõformitatẽ ad deũ in bonitate atq; ṽtute. Ex qbꝰ patet: ꝙ rationali creature p̄dictis respe/ctibꝰ debet adoratio dulie: ratione pticipatõis alicuius diuini dõi: atq; beneficij sibi a dõ excellẽter colati. ¶ Nota tamẽ ꝙ dominiũ alia ra/tiõe cõpetit deo ꝛ alia hõini eo ꝙ excellẽtia dñij vel ptãs q̃ ẽ i dõ ẽ in sũmo: q: deꝰ ha/bet vniuersale ꝛ plenariũ dominiũ respectu totiꝰ ꝛ cuiuslibet creature: q̃ totalit̃ diui/ne subicitur potestati. Potestas aũt q̃ ẽ in hoie seu boni/tas ꝛ sapiẽtia nõ ẽ sũma: immo ẽ ab illa ꝛ sub illa ꝛ ad illã. Secũdũ. n. ꝙ hõ particulã hƷ potestatis participatã a deo sup aliquẽ hoieƷ vel sub per aliquã creaturã debetur sibi dulia: q̃ nihil aliud est q̃ȝ seruitꝰ quedã q̃ debet hõini ratione particularis dñii. Et ideo dulia q̃ exibet hõi dñanti ẜm debitã ṽitutẽ: ẽ alia ṽtus a latria q̃ exhibet debitã seruitutẽ diuino dominio vnde sicut differũt dominiuƷ dei ꝛ dñiuƷ hois: ita differt honor ab honore. s. latria a dulia. ¶ Ex p̄dictis patet declaratio p̄me cõtẽplationis. vƷ qd eẽntialit̃ sit ipa dulia.

¶ De scda ꝯtẽplatiõe dulie: q̃ dicit̃ ꝯtẽplatio maioritatis.

SEcũda ḡ ꝯtemplatio dulie dicit̃ ꝯtẽplatio maioritatis. Declarato. n. q̃lit̃ honor dulie debet ratiõali creature ex parti/cipatiõe alicuiꝰ diuini doni: in hac scda ꝯtẽplatiõe quero an oẽs rationales hoies sint simpliciteq̃liter honorãdi an magis vel minꝰ debeat vnus honorari q̃ȝ aliꝰ. Ad qd breuiter Respõdeo: ꝙ cũ hõitas a deo participata mereat̃ honorari. sciẽdũ ẽ ꝙ triplex in hoie ratiõali hõitas inueñit̃. Prima dr̃ hõitas essẽtialis. Scda dr̃ hõitas habitualis. Tertia dr̃ hõitas actualis

¶ Prima bõitas que meret
honorari dicitur essentialis.
Per bonitatē essentialem in
telligo simpliciť sbstantiam
ipsius anime i suis puris na
turalib⁹ ɔstitutā:q̄ cū i se hē
at silr̃itudinē diuie ymagis
ꝛ ꝑ ɔn̄s nālē aptitudinē ad v̓
tutē grāꝫ ꝛ glr̃iaꝫ meret ho
norari. Un̄ cuilꝫ hn̄ti ymagi
nē dei:ē simplr̃ honor dulie
exhibēd⁹:nisi sit ɔfirmat⁹ in
malo:vt demões ꝛ dānati:in
qb⁹ est ligata aptitudo nālis
ad grāꝫ glr̃iaꝫ ꝛ v̓tutē:ꝑꝑ qđ
eis nō ē honor dulie exhiben
duꝫ. Sꝫ si q̄rat an i puris nā
lib⁹ đbeat maior honor vni
aie q̄ꝫ alteri. R̄ndeo ꝙ nō:sed
dꝫ oib⁹ eq̄lr̃ honor exhiberi.
Et rō ē:qr ſꝫ Bona.i.2.di.32.
i qōib⁹ circa lr̃aꝫ.q.vlt. Et ēt
ſꝫ Tho.i.2.di.32.oēs aie rō
nales hn̄t i se eq̄lr̃ ymagineꝫ
ꝛ silr̃itudinē dei:seu ab origie
oēs pur̄ rōales aie sť eq̄les q̄ꝫ
tū ad subāꝫ ꝛ eēntiā:qr vt di
cit phs.3.metha. Oēs spēs
eq̄lr̃ p̄dicāt de suis idiuidu
is:qđ neq̄q̄ꝫ eē posset:si for
me eēnt ineq̄les. Cū igr̄ oēs
pure aie rōnales sint eq̄leꝫ q̄ꝫ
tū ad ymaginē ꝛ silr̃itudinē
di i sua origie. Cōcludo ꝙ oi
b⁹ aiab⁹ eq̄lis honor dulie đ
bet. ¶ Scđa etiā bõitas q̄
meret honorari honor̄ dulie
dr̄ habitualis. hic honor de
bet animab⁹ in hac vita exi
stētib⁹ habētib⁹ in se habitū
alicui⁹ sapiētie seu v̓tutis ꝛ
bõitatis. Et si q̄rit hoc mo
do an debeatur maior honor
vni ꝑsone q̄ꝫ alteri absolute:
R̄ndeo ꝙ sic. Et ratio ē:qr vt
dicit auctor i lib. de causis.
Ubi plus ē de causa ibi plus
debet eē de causato. Sꝫ cum
causa honoris dulie sit sapiē
tia v̓tus atq̄ꝫ potestas. ꝛ ma
ior sapiētia:maiorq̄ꝫ v̓tus at
q̄ꝫ potestas inueniat in vno q̄ꝫ
in alio:ɔcludit ex hoc ꝙ vbi
ē maior sapiētia bõitas ꝛ po
testas:ibi requirit maior ve
neratio. Nā magis meretur
honorari imperator q̄ꝫ rex: ꝛ
rex q̄ꝫ dux: ꝛ sic de singulis:
qm̄ i eo ē maior dignitas po
testatis. Similiť theologus
q̄ꝫtū ad hoc magis meret ve
nerari q̄ꝫ simplex legista vel
cāonista. Et v̓tuosior pl⁹ me
ret honorari q̄ꝫ simplex v̓tuo
sus. Preterea põat ꝙ quidā
sit rex vel domin⁹ alicui⁹ ꝓ
uincie ꝛ tn̄ careat oi sapiētia
ꝛ v̓tute. cū sit oino mal⁹ indi

scretus inprudēs ꝛ demens: huic tali simpl'r respectu do minij ꝛ potestatis debet ho nor dulie. Si aūt vnus ali⁹ sit dn̄s ꝛ vltra hec ē valde sa piēs sꝫ in operib⁹ mal⁹ vicio sus: huic debet maior honor dulie q̄ꝫ p̄mo. Si vero repia tur terti⁹ q habeat potesta tē dominij: habeat sapientiā ꝛ bōitatē: tali debet de iure maxim⁹ ꝛ triplicatus honor dulie. Qd̄ dixi d̄ tēporalib⁹ dominis: intelligo etiā de ec clesie p̄latis quib⁹ debet ma xim⁹ honor: si vltra p̄lationē sunt actualit' v̄tuosi. dicente apostolo. i. ad thi. v. Qui pre sūt duplici honore digni sūt. Animaduerte q̄so: q̄ꝫ graui pēitētia seculares a deo ple ctēdi sūt: q interdū ꝛ si vide ant p̄latū seu patrē spiritua lē esse sapiētē ꝛ v̄tuosū. nullo tn̄ honore q̄si si esset asin⁹ ca rēs dominio eū venerātur: sꝫ poti⁹ deridēt ꝛ ɔtēnūt: cū tn̄ vt p̄tactū est triplici honore dulie venerādus sit. ¶ Ter tia dciq̄ꝫ bōitas q̄ meret ho norari honore dulie dicitur actualis. hāc bōitatē actua lē respectu glorie cōsumate habēt oēs sancti ꝛ sancte. nā quilꝫ sanct⁹ actualiter maior est in potentia: sapientia: ꝛ uirtute: quam sint simul om nes homines huius mundi. ꝛ ratio ē: quia talis sanctus habet dominiū in celo quod ē mai⁹ oi dominio hui⁹ vite ¶ Itē pl⁹ intelligit de deo cuꝫ eū facie ad faciē ɔtēple tur: q̄ꝫ simul oēs sapiētes hu ius mūdi. ¶ Itē p̄fecti⁹ di ligit deū ꝛ oēs p̄ximos q̄ꝫ si mul oēs hoies hui⁹ mūdi. qꝛ actualit' habet maiorē v̄tutē charitatis ꝛ amoris. Et hec v̄itas dr̄ a saluatore Ma. xi. Qui minor ē in regno celorū maior ē illo. s. Johē Baptist a q adhuc in hac vita viuebat de quo loquebat'. Maior sci licet actu in potētia sapiētia ꝛ charitate licet habitu. Jo ān̄es baptista eē posset sicut fuit post mortē suā maior plu rib⁹ angelis tā in sapiētia q̄ꝫ in charitate Quibus p̄missis: quod scilicet maior est po testas sapientia ꝛ bonitas in quolibet sancto quantum cunq̄ꝫ minimo: quam in quo cunque homine huius vite: concludo quod si homini bus presentis vite habenti bus potestatē sapiētiā ꝛ bōi

tatē debet honor dulie: a for/tiori eodē honore dulie oēs sā/cti debēt a nobis adorari. Et idō videm⁹ q̄ reges: duces: ⁊ Jmpatores: episcopi: Cardi/nales pp̄: ⁊ oēs ꝟi xp̄iani ado/rāt plus sctm̄ Bernardi. q tū dū eēt i hac vita erat simplex ⁊ paupcul⁹ fr̄: q̄z simul oēs ho/mines p̄ntis vite: dicētes oēs Sctē Bernardi. ora ꝓ nob: ⁊ nō tm̄ bōitas aīma℞ sctā℞ ho/nore dulie dꝫ honorari: sꝫ isup bōitas reliqa℞ corporū eo℞. Nā fꝫ tho. pte. 3. sūme. q. 25. ⁊. 22. ar. 2. nō tm̄ aie sctō℞ ve/nerari debēt: sꝫ isup relige cor/po℞ eo℞ ꝓ vt sᷓ ossa cineres vl' pulueres a xp̄ianis honore dulie debēt venerari. Et h̄ tri/plici rōe. Prio rōe assimila/tiōis. Scdo rōe pfectiōis. Tertio rōe itētiōis. ¶ Prio rōe assimilatiōis sic. Cla℞ est n. q̄ maior ē ad pentes affect⁹ q̄z ad vestimēta eo℞: vel qcqd aliō sit ptinēs ad pentes: eo q̄ familiari⁹ ⁊ itim⁹ ꝯiūgunt no/bis q̄z p̄ria ānul⁹ vl' vestimēta eo℞. Sꝫ videm⁹ q̄ q hꝫ affe/ctū ad aliquē oia q de ip̄o re/linquūt p⁹ mortē venerat: nō solū corp⁹ aut ptes corpis ei⁹ sꝫ ēt alia exteriora: vt puta ci/uitatē: annulū. vestes: ⁊ simi/lia. Qō si sic ē ḡ mlto magl re/lige sctō℞ q sᷓ mēbra ip̄i⁹ xp̄i vniuersalr venerari dēmus adoratiōe dulie. ¶ Scdo h̄ idē ꝓbo rōe pfectōis sic. Cer/tū ē q̄ dei filios ⁊ aicos hono/rare dēm⁹ sꝫ scti fuerūt filij di ⁊ aici dn̄te ꝓpha. ego dixi dij estis ⁊ filij excelsi oēs. Et ip̄e saluator Joh. 15. ait. Uos aici mei es. si fe. q. p. v. p̄cipue tm̄ eo℞ q fuerūt tēplū di: ⁊ orga/na sp̄us scti in eis hitantis ⁊ opantꝭ: ḡ ⁊c̄. Nota tn̄ q̄ sctis nō fuim⁹ vel adoram⁹ quasi obnoxij eis: sed q̄ fuerūt ⁊ sūt nr̄i doctores ad celū: vl' p eru/ditionē: vl' p administratione vl' p exēplū: vl' p itercessionē. ¶ Tertio hoc ꝓbo rōe imita/tionis sic. Cla℞ est q̄ nos te/nemur imitari deū ⁊ ꝯforma/ri ei: sꝫ ip̄se de⁹ hmōi religas cōuenicēter honorat per illas miracula faciēdo: ḡ nos a si/mili idē facere debem⁹. Ho/noramus eniꝫ religas marty/rū vt eū cuius sunt adorem⁹. Honor eniꝫ seruorū redūdat in dominū. vbi nota q̄ quā/uis corp⁹ alicui⁹ scti sit isensi/bile nec p cōsequēs sit nr̄e ve/nerationis capax: adoramus

tamen ipsum adoratione dulie vl' ipsi⁹ religas: nõ pp ipm simplr sz pp tres rões. ¶ Prima ē pp deū cui⁹ minister fuit. ¶ Scda pp aiaz q̄ ei vnita fuit q̄ nūc fruit͛ do. ¶ Tertia qa idē corp⁹ ē vniēdū aie ad glie cõplemētū. Ex qb⁹ tribus rõnib⁹ clare pz: qualr reliquie sctõz merito venerari d̄ beāt honoꝛ dulie: lz quãtū ad sensū videat͛ eē qd iutile: q̄ simul oia ꝯfirmat͛ p dcm̄ sancti Maximi episcopi i s̄mõe plurimoz martyrū dicētis. Honorem⁹ beatos martyres ꝑncipes fidei: intercessores mūdi: ꝑcões regni: coheredes dī. Qd si dicas mihi qd honoras in carne iā resoluta atq; ꝯsūpta: de qua iā do nulla cura ē Et vbi ē illd charissi. qd ipsa veritas loquit͛ p ꝓphetā: ꝑciosa in ꝯspectu dñi mors sctõz ei⁹. Et itez. Mihi āt vald honorificati sūt amici tui de⁹. honorare dēm⁹ suos dei: quãto magis aicos dī. De qb⁹ alio loco dr̄. Dñs custodit oia ossa eorū: vnū ex his nõ ꝯteret͛. Honoro g̃ i carne Martyris exceptas p xp̄i noie cicatrices. Honoro ꝑ ꝯfessiõe dñi sctõs cineres. Honoro in cinerib⁹ semina eternitatꝭ. Honoro corp⁹ qd mihi deū meū ondit diligēti: qd me pp deū morte docuit nõ timere. Cur āt nõ honorēt corp⁹ illd fideles qd reuerent͛ ꝛ demões. Qd afflixerūt in supplicio h̃ glificāt in sepulcro: honoro itaq; corp⁹ qd xp̄m honorauit in gladio: ꝛ qd cū xp̄o regnat i celo. h ille ad lraz. Ex qb⁹ oib⁹ pz: qualiter nõ tm̄ aie sctõz sz insup eoz relige ꝛ ꝑcipue ab eccl'ia app obate debēt͛ a cūctis fidelib⁹ honorari dulia: atq; humilr venerari. Et sic ēt p ꝯñs pz declaratio scde ꝯtēplationis de dulia que dicitur contemplatio minoritatis.

¶ De tertia ꝯtēplatõe dulie q̄ dr ꝯtēplatio specialitatꝭ: seu de maxia veneratione sacerdotum ꝛ prelatorum ecclesie.

Tertia igitur contemplatio dulie dicit͛ cõtemplatio specialitatis. Demonstratio quid essentialiter sit dulia: ꝛ etiam q̄ honor dulie non equaliter debet omnibus exhiberi. Sed maior debetur vni persone q̄z alteri: restat videre cui in presenti vita debeatur maior honor super omnes creaturas.

Et cuz duplex precipue sit dignitas que honorari meretur scilicet dignitas spiritualis et mūdana. si querit cui debetur maior honor. Respondeo absolute q dignitati spirituali: seu p̄latis ecclesiasticis et p̄cipue sacerdotib9: p inde si ponātur ab vna pte oēs milites: comites: marchiones: duces: reges: et iperatores. Ab altera vero pte simpliciter ponatur vn9 simplex sacerdos: et queratur cui maior honor et reuerētia debetur. Clamās Rñdeo sacerdoti: sacerdoti: sacerdoti. Et q sacerdotibus: et per consequens prelatis ecclesiasticis debeatur magis incomparabiliter honor dulie quam cunctis dominis orbis terre tripliciter probo. Primo auctoritatibus. Secundo rationibus. Tertio exemplis. ¶ Primo auctoritatibus probo q dignitas sacerdotalis debeat magis honorari q̄ quelibet dignitas secularis. Nam prime pe. secūdo dicitur. Uos estis genus electum: gens sancta: regale sacerdotium: populus aquisitionis: vt virtutes annuncietis eius qui de tenebris vos vocauit in admirabile lumen suum. hec ille Itē Aug. lib. de dogmatibus eccl'iasticis ait. Nulla maior est dignitas sub celo q̄ sacerdos dei ad celestia sacramenta per tractāda cōsecratus. O sacerdos dei: si altitudinem celi contēplaris: altior es. si pulchritudinem solis lune atq stellarum rimeris pulchrior es. si discretionem angelorum discretior es si omnem dominorum sublimitatem sublimior es: solo tuo creatore inferior. hec ille Itē Bernar. in sermone de octaua pasce ait. Quantam dignitatem: quantam nobilitatem quantum enim donum contulit vobis deus o sacerdotes: prerogatiuam. n. ordinis nr̄i pretulit deus omnibus regibus et imperatoribus terre: pretulit ordinem nostrum omnibus ordinibus mūdi: immo vt altius loquar pretulit vos deus omnibus ordinibus angelorum. et omni angelice hierarchie. Sic enim non angelos sed semen habrae apprehendit ad faciendam redemptionem: sic non angelis sed hominibus solisq sacerdotibus commisit dominici cor/

poris ꝛ sanguinis consecrationem. O igitur veneranda sacerdotis dignitas in terra i quorum manus filius dei velut in vtero beate virginis incarnatur. O celeste misteriuꝫ per quod pater ꝛ filius ꝛ spiritus sanctus tanta mirabilia operatur: itaqꝫ ꝙ subito idem dominus qui in celo residet in manibus vestriꝫ sacrificatur. Unde dominus gloriatur. Angelus admiratur: horret infernus: contremiscit diabolus: quem revereri etiã plurimũ debet oĩs humana atqꝫ mundana celsitudo. hec Bernardus. Item ecclesiastici. 7. In tota anima tua time deũ: ꝛ sacerdotes illius sanctifica. honora deum ex tota anima tua: ꝛ honorifica valde sacerdotes. Item beatus pater noster Franciscuꝫ vt habetur in conformitatibꝰ: vt fratres suos induceret ad singulariter reuerendum sacerdotes sepius hec verba dicebat Audite fratres mei. si Beata vgo honorat vt dignũ ẽ: qa filiũ di portauit in sanctissimo vẽtre suo. Si baptista beatuꝫ ꝯtremuit ꝛ nõ audet ꝯtigere sctm̃ di vticẽ. Si sepulchrũ i quo ꝑ aliquod tẽpꝰ iacuit tãta reuerẽtia veneratꝰ: quãtuꝫ debet esse sanctus ꝛ iustꝰ: qui iã nõ mortuũ: sed glorificatuꝫ ꝛ in eternũ victurũ: in quem desiderãt angeli ꝓspicere cõtractat mãibꝰ: corde atqꝫ ore assumit: ꝛ alijs q̃qꝫ porrigit ad sumẽdũ. Qua ꝑꝑ: sicut supra oẽ hominũ genus: ꝛ sup̃ angelos. ꝑꝑ hoc misteriũ vos sacerdoteꝫ dñs honorauit: ita ꝛ vos cũ sup̃ oẽs diligeret reuereri ꝛ honorare curate. Dico. n. vobiꝫ: ꝙ si obuiarẽ angelo ꝛ sacerdoti simul: prius reuerẽtiã debitã facerẽ sacerdoti q̃ʒ ange. dei. h̃ beatꝰ Frãciscꝰ vbalr. Crisosti. isup. 96. di. c. Si iperator. ait. Si iperator catholicꝰ ẽ: ꝙ salua pace ipsiꝰ dixerimꝰ: filiꝰ ẽ nõ ꝑsul ecclie. ad religionẽ ꝯpetit discere ei ꝯuenit nõ docere hꝫ ꝑuilegia ptãẽ sue q̃ admistrãdis legibꝰ publicis diuinitꝰ ꝯsecutꝰ ẽ: ꝛ eiꝰ bñficijs nõ igratꝰ: ꝯ dispõnẽ celestꝭ ordis nil vsurpet: ad sacerdoteꝫ ãt deꝰ voluit q̃ ecclie disponẽda sĩt ꝑciñ nõ ad sclʼi ptateꝫ: q̃ꝫ si vere fideles sunt ecclesie sacerdotibus omnino voluit esse subiectas. hec ille. Deniqꝫ Grego.

Mauritio regi.ir.q.j.c.sacer dotib⁹.ait.Sacerdotib⁹ non vt terrẽa potestas dñs nr̃ ci/ tius indignat̃: sʒ excellẽti cõ sideratiõe pp eũ cuius serui sunt ita eis dñat̃ :-vt etiã eis debitã reuerẽtiã impendat. Naʒ in diuinis eloquijs ali/ quãdo dij. aliqñ angeli vocã tur. Nã ⁊ ad Moysen de eo q ad iuramẽtũ deducẽdus ẽ dr̃. Applica illũ ad deos.s.sa cerdotes.Et rursuʒ scriptum est.Dijs nõ detrahes.i.sacer dotibus.Et ꝓpħa ait. Labia sacerdotis custodiũt sciẽtiã: ⁊ legẽ regerẽt ex vxore ei⁹: q: angelus dñi exercituum est. Quid igr̃ mirũ si pietas vr̃a illos digneẽ honorare: qbus in suo elogo honorẽ tribuẽs de⁹ eos aut deos aut angelos appellat.h ille. Ex predictis auctoritatib⁹ pʒ:ql'r sacerdo tal' dignitas magl meret̃ icõ pabil'r honorem dulie:q̃ȝ ois mundana ptãs simul. ¶ Se cundo hoc idem ꝓbo tripli/ ci rõne. Pmo rõne finalitat̃. Scdo rõne paternitatis. Tertio rõe vtilitat̃. ¶ Pmo rõne finalitat̃.Fundamẽtum huius rõnis ponit̃ a pħo ter tio topicoꝝ. di. Cuius finis melior: ipsum quoqȝ simpl'r meli⁹ est:pȝ hec regula. Naȝ ponat̃ q̄ hic sit duplex vinũ quoꝝ vnũ ẽ simpl'r bonũ: ali ud est optimũ:claꝝ est q̄ illõ optimũ arguit vineã illã a q̃ egressuʒ est fuisse melioreʒ q̃ȝ sit vinea alterius simpl'r bo/ ni.Simpl'r ponat̃ q̄ medic⁹ mãlis sanet corpus infirmi: ecõtra ꝯfessor q ẽ medic⁹ spi ritualis:sanet aiam ab infir/ mitate peccati:cum sanitas aie sit melior sanitate corpis: clarũ est q̄ ꝯfessor dicet̃ esse nobilior in ope suo.q̃ȝ medic⁹ mãlis in arte sua. Quo sup/ posito peto qd sit officiũ op/ timũ tẽporaliũ dñoꝝ: ⁊ cer/ tũ est q̄ eoꝝ officiũ est rege/ re terras:cõseruare statũ su/ um tẽporalẽ: facere tẽporalẽ iusticiã:vt seruet̃ in populis par ciuilis ⁊c̃.hui⁹. Ulteri⁹ peto qd est officiũ sacerdotũ ⁊ spiritualiũ prelatoꝝ: ⁊ cer/ tũ est q̄ officũ eoꝝ ẽ habere curã simpl'r ⁊ regimẽ anima rum ⁊ administrare eis spiri tualia sacramẽta:qb⁹ pueni/ ant ad eternã vitã.Quod be ne saluator insinuauit loquẽs Petro: ⁊ dicẽs ei ꝓut scribi/ tur. Jo.21. Simon Joannis

amas me? dicit ei petrus: dñe
tu scis q2 amo te. Dicit ei do
minus. pasce oues meas. s. ra
tionales aias: spũalib⁹ sacra
mentis. Et ter h' idẽ replica
uit. Ecce q̄ Petro in psona
oiũ sacerdotũ cõmissa ẽ aiaꝝ
cura ⁊ spũalia ministrare. q̄
bus pmissis: s. q̄ officiũ dño
rũ ẽ regere eoꝝ terras ⁊ ciui
tates: offm vo sacerdotum e
cõuerso ẽ hr̃e curã ⁊ regimẽ
aiaꝝ: ⁊ simplr spũalia nobi
liora sint q̄ tẽporalia: sic ha
bet. 12. q. pria. c. pcipim⁹. seq
tur q̄ sacerdotalis dignitas
incõpabiliter magis meret
honorari oi alia ptãte secula
ri. Et q̄ sacerdotꝫ offm sit sim
plicicer spũalia ministrare:
pz ex duob⁹. s. Ex interptatio
ne nois: ⁊ ex effectu. ¶ Prio
ex interptatiõe nois. Naz iõ
dr sacerdos q̄si sacra dans:
eo q̄ ipe a dño sacra suscipit:
que ẽt ipe populo suo dispen
sat. Qd cõfirmãs Tho. in. 4.
di. 24. ar. 3. q. 3. in solu. primi
argumẽti dicit. Sacerdoꝫ in
terpretaf q̄si sacer dux: eo q̄
p misterium spirituale sacer
dos ẽ mediũ inter deũ ⁊ po
pulũ: quẽ p spũalia perducit
ad deũ: seu sacerdoꝫ interpre
taf sacra dans. Aliqs autez
põt sacra dare duob⁹ modis
auxiliando: vel dispensando.
Prio mõ auxiliãdo: ⁊ isto mõ
qlibet iustuꝫ inq̃tũ sacra sua
merita dat vl' cõmunicat alijs
auxiliando vel cooperando
alij ad meritũ vite eterne in
terpretaf sacerdos. Et pp h'
dicit Criso. q̄ ois sanctus est
sacerdos: nõ ãt ois sacerdos
est sanctus. Scdo põt aliqs
dare sacra: vz sacramẽta mi
nistrãdo vel dispẽsando. Et h'
mõ nomen sacerdotis est in
stitutũ: ad significãdũ eũ sim
pliciter q sacra dat in sacra
mentoꝝ dispẽsatiõe. ⁊ sic ille
q ẽ in gradu ordinis cõstitu
tus simplr dicitur sacerdos.
¶ Scdo ẽt pz ex effectu: q̄
vz soli⁹ sacerdotis officiũ est
sacra ⁊ spũalia ministrare:
Nã deus ipsis solis h' priui
legium cõcessit vt possint da
re ordines in ecclesia sua qui
sunt. 7. Prim⁹ ẽ hostiarioꝝ.
scds lectoꝝ. terti⁹ exorcista
rũ. q̃rt⁹ accolitoꝝ. ⁊ isti vo
cant q̃tuor minores: ⁊ nõ sim
pliciter sacri: q2 post illoꝝ su
sceptionẽ licitũ est cuilibet
matrimoniũ cõhere. q̃ntus ẽ
subdiaconat⁹. sext⁹ est diaco

natus. septim⁹ presbyterat⁹ ⁊ isti tres vocāt ordines maiores ⁊ sacri q2 post illo2 susceptionē nō est licitū matrimoniū ꝯhere. Presbiteratus vō est oium ordinū pfectissimus: ⁊ alio2 termin⁹. alij autē sunt q̄si sex gradus: qb⁹ ad tronū salomōis ascēdit. Itē eisdē solis sacerdotib⁹ ⁊ non alijs dedit deus ꝑuilegiū ministrādi suis fidelib⁹ oia ecclesie sacramēta q̄ sunt septē ꝑmū ē baptismū. scd̄3 confirmatio. tertiū eucharistia. q̄rtū penitētia vel ꝯfessio. qntū extrema vnctio. sextum ordo septimū mr̄imoniū. Ex qbus p3: ꝙ respectu effectuū ⁊ nominis interp̄tationis sacerdos interp̄tat̄ q̄si spūalia ⁊ sacra dans. Quod si diceres cū sacerdos interdū sit pctō2 quomodo pōt in alijs infundere sacram gr̄a3 dei. Rn̄dit magister in. 4. di. 19. c. 3. ꝙ h̄ pōt pro suo officio dignitat̄: ⁊ allegās Aug. ait. Dictū ē a dn̄o. v3 numeri. 6. ad moysē ⁊ Aron sacerdotes. Uos ponite nomē meū sup filios isra el: ⁊ ego dn̄s benedicā eos. h̄ dixit vt gr̄a3 p ministeriū ordinati trāsfūdāt hoib⁹ nec volūtas sacerdotis obeē vl̄ pdesse pōt s3 tm̄ meritū benedictionē poscēt̄. h̄ ille. Si igitur vt ex p̄missis p3 sacerdos simpl'r sacra ⁊ spūalia ministrat: p̄ncipes vō tpalia ⁊ terrena: cla2 ē ꝙ icōpabil'r honorabilio2 ē ei⁹ grad⁹ ⁊ bono2 dignio2 q3 sil' tpalis stat⁹. q̄ simul oia ꝯfirmat tho. sa se. q. 32. ar. 3. i corpore. q. di. Lu3 q̄rit an elymosine spūales sint nobiliores corpalib⁹. Rn̄deo ꝙ opatio ista2 elymosinaru3 pt attēdi dupl'r. vno mō pn̄t ꝯpari ad aliquē pticularē casu3: i q̄ tūc corpal' elymosina alicui spūali p̄feret̄: vtputa magl ēē pascēdū fame morietē: q3 docēdū. sic ē idigēti. sm ph3 meli⁹ dar̄ q3 philosophari. Alio mō pn̄t simpl'r attēditur ⁊ s3 h̄ elymosine spūales p̄ferūt̄ corpalib⁹ triplici respectu. ¶ P⁹ q2 illō qō exhibet̄ nobili⁹ ē. s. donū spūale ⁊ p̄eminet corpali s3 illō prouerb. 4. Donū bonū tribuam vob̄ legē meā ne d̄relinq̄tis. ¶ 2⁹ respcū ei⁹ cui s̄buenit̄: q2 spū; nobilio2 ē corpe vn̄ sic hō sibiipsi magl d3 puidere q̄tū ad ip̄m q̄tū ad corpus: ita ⁊ ꝓximo quē d3 sic seip̄3 di

ligere. ¶ 3° p respectū ad ipsos act° qb° subuenit ꝓ xpo: q2 spūales act° sunt nobiliores corpalib° q sunt q̄dāmodo seruiles. h tho. vbal'r. Q̄d si sic ē: q̄ spūales elymosine q̄ aiab° exhibēt ceteris pibus incompabil'r sunt nobiliores mālib° elymosinis q̄ corpib° tribuunt: ꝯcludit idē qd pus Et ꝯfirmo istā rōnē sic. Cū in eccl'ia sint multe dignitates: vz archipresbiterorꝝ: archidiaconorꝝ: episcoporꝝ archiepōꝝ: p̄riarchaꝝ: cardinaliū atq3 vltio gradu papalis dignitas: peto an dignitas sacerdotalis oīb° p̄dictꝫ ꝛ ēt dignitate papali nobilior sit. Rñdēt doctores cū distinctione q̄ vz duplex est dignitas. vna q̄ h3 ptātē simpl'r supra corpus misticū. i. supra xpianos: ꝯferēdo eis ordines: ꝛ q̄tū ad h ꝯcedit. q̄ exquo papa h3 vniuersalē ptātem sup totā ecclesiā: seu sup oēs fideles: nobilior ē simplici sacerdote. Si aūt loq̄mur de scd̄a dignitate. vz de ptāte supra corpus xpi: verū dico q̄ tanto nobilior ē dignitas sacerdotꝫ nobilitate pape. q̄to nobilior est dignitas corpis xpi veri dignitate simul oiū3 fideliū. Et in h magis ē honorandus sacerdos icōpabil'r: q̄ papa ꝛ ceteri oēs ecclesiastici p̄lati. Et rō ē q2 nec alie dignitates nec papa inq̄tū papa possunt ꝯficere corp° xpi: qd tñ pōt simplex sacerdos: immo vt ait Ricar. l. 4. di. 2. 4. ar. 5. q. 2. Siqs ordinaret in episcopū seu in papā simpl'r ꝛ nō eēt presbyter: nihil esset factū: ꝛ nullus ordo poss3 ab eis ministrari. Q̄d si vt p3 sacerdos nobilior ē q̄tū ad dignitatē ipo p̄p̄. Si g̊ oēs reges ꝛ ipatores papā adorāt ꝛ venerant dū corā eo genua flectūt ꝛ ei° osculant pedes: clarū ē: q̄ qsq3 sacerdos etiā q̄tūcūq3 simplex: merito d3 a cūctꝫ fidelib° venerari. ¶ 2° ꝓbo rōne p̄nitatꝫ: q̄ oēs fideles ēt dñi tpales tenēt d necessitate salutꝫ honorare dulie p̄latos eccl'ie: seu sacerdotes venerari. Fūdamētū hui° rōnis ponit saluator Māt. 19. di. Si vis ad vi. in. ser. [illegible] data. q̊ ꝯcesso: q̄ qsq3 d necītate salutꝫ tenet mādata di adimplere. Claꝝ ē q̄ oib° tā dominis q̄ tuis precipit. Exo. 20. Honora patrē tuū ꝛ ma

trē: vt sis longeuus sup terrā Sed certū est f3 Alex. d ales in tertia pte summe in exposi tione huius p̄cepti: q̄ triplex singulariter ē pr. v3 pater ce lestialis q dat aiam: de quo Mat. 6. Pater nr̄ q es in ce lis. Et deutero. 22. Ipse. n. est pater tuus q possedit ꝛ fecit ꝛ creauit te. Et ad ephese. 3. A quo ois paternitas in celo ꝛ in terra denoiat. ¶ Scd's est pater carnalis: q dat filio subam corporalē dicēte pho lib. de aialibus. Suba corpo ris filij est ps sube corpis pa tris. ¶ Tertius deniq3 ē pr̄ spūalis: q ministeriali ter per regn̄ationem baptismi ꝛ alio rū sacroꝝ dat gra3 paruulis ꝛ adultis. Nunc aūt ex quo oēs isti tres sunt parētes om niū fideliū: merito tenet vnus qsq3 pp p̄dcm̄ p̄ceptū eos ve nerari. Et primo pr̄ celestis: cum creauerit aiam cū infini ta potētia sapiētia ꝛ bonita te de nihilo: ꝛ eam in eē ꝯser uat ꝛ eam quātū in se est bea tificare velit: meret honora ri infinito honore latrie. De q̄ honoris oblīone. j. thopicoru3 phs ait. Deum verū a quoli bet venerari oporteat si quis dubitat indiget pena: sicut q dubitat vtrū nix sit alba indi get sensu. hec ille. ¶ Scd'o ēt virtute illi⁹ precepti hono rādus est pater carnalis. Un̄ Jero. de honore parentū ait. Honorandi sunt parētes. q2 sunt primo nobis cā nascēdi. Et ecclesiastici. 7. dr̄. Hono ra patrem tuū ꝛ gemitus ma tris tue ne obliuiscaris: ꝛ me mento q̄ nisi per illoꝝ nō fuis seꝭ. Et. 9. ethicoꝝ phꝭ ait. Pa trem vr̄ hō magis debere ve nerari q̄3 ēt seipsum. Item. 9. ethicorū ait. Magistris dijs ꝛ parētibus nō pōt reddi eq̄ le. ¶ Tertio deniq3 p illud p̄ ceptum a fortiori est honorā dus pater spūalis. i. p̄lat⁹ vel sacerdos: qui dum ministeria liter dant nobis gratiam dei ꝛ bene esse quasi in infinitum magis honorādi sunt a nobiꝭ q̄3 parētes carnales. de qua magna honoris obligatione apl's p̄me thi. 5. ait. Qui pre sunt presbyteri duplici hono re digni habent. Et Jero. 95. d. c. Esto ait. Esto humil'r sub iectus pontifici tuo: ꝛ quasi parētē aie tue honora ꝛ ama Et Greg. 09. di. c. qs dubitat ait. Quis dubitat sacerdoteꝭ

xpi regū et pncipuz oiumqꝫ fideliū veros patres et magros censeri. Nōne miserabilis insanie esse cognoscit: si fili⁹ patrem: discipulus magrm sibi conet subiugare: et iniquis obligatiōib⁹ illū suc ptāti subijcere: a quo credit non solū in terra: sꝫ ēt in celis se se ligari posse et solui. h ille. Si igit vt pꝫ sacerdotes sunt pres oiuz regum principum atqꝫ fidelium. ergo ex precepto oēs tenentur eos honorar. Quod si alr fit: cū fiat ꝯ pceptū dei et voluntatē tales pfecto maximā recipient penā. Luc. 12. Seruus q cognouit volūtatē dñi sui et nō fecit: vapulabit multis plagis. Quid hic dicem⁹ de qbusdā q nō tm venerant platos ecclesieqꝫ sacerdotes: sed insup eis maledicunt: eos cōtēnunt: bonaqꝫ sua simul et famā eis diripiūt: pfecto tales patres suos spūales sicvituperantes in hac vita: in futura ab ipo do maledicti erūt Si. n. illi maledicti sunt a do qui parentib⁹ carnibus maledicunt. Exo. 20. leui. 20. Qui maledixerit patri suo et matri morte moriat. et q pcusserit prēz aut mrez morte moriatur: a fortiori mala morte moriet. q pri spūali maledixerit seu detraxerit vel pcusserit. Nōne vt habet gene. 9: Maledictus fuit chā a deo et patre suo: ex eo qꝫ pudenda patris sui discooperuit. Ecōtra vero Japhet q pudēda illius cooperuit ab vtroqꝫ bñdictus fuit: et certum ē qꝫ sic. A fortiori ergo erūt bñdicti a patre celesti: qui parentibus spūalibus benedicunt: seu eorum malefacta quantum fas est cooperiūt et excusant. Oppositum vero erit de his qui eis maledicunt et detrahunt: qm diuinam maledictionē incurrēt. Proinde Clemēs papa. 2. q. 7. ca. sacerdotes. §. Qualis. ait. Qualis cōdēnatio eis immineat q in patres spūales peccant: diuina scriptura ostendit dicens. Sicut enim cham: q2 nō operuit pudenda patris maledictus fuit: multo ampliori maledictione sunt digni: qui patribus legatiōe dei fungentibus cōtumeliam inferunt. hec ille. Itē Anacletus papa. 24. q. 7. ca. maiorē. ait. snia chā filij Noe q verecūda patris non opuit sed vidēda mōstrauit. dānat

qui suoꝝ doctoꝝ vel ꝑpositorū culpā ꝑdunt. hec ille. Pro inde scdi Regum. 6. figuratiue scriptū est ꝙ dū archa dñi reuerteret de gabaa in hierusalem: bobus calcitrantibus archa inclinata ē: cui cū Oza leuites manū adhiberet vt eaȝ erigeret a dño ꝑcussus interijt. Moraliter p archaȝ ꝑlati intelligunt: p ozam subditi: per inclinatiōeȝ arche casus prelatoꝝ: per illū q manuȝ adhibet reꝓhēdētes subditi vel accusantes vitam eoꝝ: q a dño percussi intercūt: q2 faciūt ꝯ ordinem charitatis ⁊ reuerētie sic ꝯtrahēdo. ¶ Tertio ēt ꝓbo rōe vtilitatis: ꝙ qsqȝ tenet plus sacerdoteꝭ q̄ꝫ tpaleꝭ dños reuereri. Fundamētuȝ huius rōnis pōit phs. 3. thopicoꝝ. ⁊. 9. ethicoꝝ. di. Beneficiatus qsqȝ tenet rependere viceꝭ suo benefactori. Que veritas ēt ponit ex de testa. ca. Cum in officijꝭ. vbi dr. In officijs charitatis primo loco illis tenemur obnoxij: a qbuꝭ bñficiū nos cognoscimus recepisse. hec ille: pȝ hec regula Nas curiales iō seruiūt dñis suis: ⁊ eos venerant q cibum ⁊ vestimēta seu alia bñficia recipiunt ab eis. Hoc insup pȝ in brutis aialibus. Nā legit ꝙ cum beatus Hieronymus viueret: extraxit spinam d pede vnius leonis: q postmodū ꝑ gratitudine fratribus suis a mōte ligna portauit ad vsū mōasterij. Quo ꝑsupposito ꝙ tanto qsqȝ tenet eē gratus erga benefactorē suū quāto maius bñficiū ab ipō recepit: certum est ꝙ sacerdoꝭ maiora beneficia cuilibȝ xpiāo impēdit q̄ꝫ simul ei impēdere possent oēs dñi terraꝝ: p qb9 ⁊ merito venerari dȝ. vñ. ꝭ. maxima bñficia sacerdos ꝓbet xpiano quorum. Primum dr beneficiū mūdatiōis. Scōm bñficium remissionis. Tertiū bñficium donatiōis. Quartum bñficium Libatiōis. Quintū bñficiū Aperitiōis. ¶ Primū beneficiū qđ sacerdos cōicat xpiano dr mūdatiōis. Certuȝ est. n. ꝙ oēs nascimur filij ire seu in peccato originali: vt dicit apl's ad ephe. 2. Et ēt Augu. de cōse. di. 4. c. firmissime ⁊ insup oēs theologi in. 2. di. 30. Sine mundatione: aut huius originalis culpe: q̄ fit per baptismū: nulluꝭ saluari pōt. Jo. 3. Nisi qs renatus fuerit

ex aqua et spu.s.nō pōt introire in regnū dei. Nūc aūt peto a te o xpiane: qs dat tibi h beneficiuz baptismi. vtiqꝫ sacerdos. Et lꝫ in necessitate clarum est ꝙ oēs pñt baptizare: vir et mulier: fidelis et ifidelis dūmō hēant intētionē baptizādi: et seruēt formaz ecclesie: tñ mulier pñte viro nō potest baptizare. neqꝫ laicus pñte clerico: neqꝫ clericus pñte sacerdote. pñbyter aūt fm tho. pōt baptizare pñte epo hec oia habēt de ꝯse. di.4.c. Mulier.c. Romanus.c. In necessitate.c.a quodaz iudeo. et.c. Siue hereticus. Et.30.q.3.c. sup his. Ricar. aūt. in.4.di. 5.ar.j.q.j. corpe qōnis dicit: ꝙ solus sacerdos est minister baptismi. Et idē Ricar. di.4. ar.j.q.j. in corpe qōnis ait. Paruuli i baptismo recipiūt effectum baptismi: q sūt peccati purgatio: grē collatio: pene remissio: et carracteris indelebilis ipressio. hec ille. verbaliter. O igit xpiane magis teneris sacerdoti ex bñficio baptismi q̃ si aliqs tibi dedisset totū auꝝ mūdi. Et rō ē: qr ex baptismo acquiri pōt graz et amicitiā dei quam cū toto mūdi auro acqrere nō posses Ex quo igit nō das tpalia p beneficio baptismi: saltē p recōpēsatiōe gratitudinis teneris humiliter sacerdotē venerari. ¶ Scdm bñficiū quod xpiano cōicat sacerdos est remissio. Accidit. n. plerūqꝫ: ꝙ post baptismū cōmittūt multa peccata: sine quoꝝ pñia impoſſe est saluari. dicente dño Luc.13. Nisi pniam egeritis oēs sil' peribitis. Sed qs ē q hoc beneficiū remissiōis peccatoꝝ actualiū pstat xpiano vtiqꝫ sacerdotes: qbus a xpo et nō alteri psone. nō ēt angelis hec auctoritas ē cōmissa. Joh.20. Accipite spūm scm quoꝝ.r.p.r.e. et quoꝝ.re.rtē. sunt. Hoc beneficiū nullus pstare pōt nisi sacerdos. vnde Ric. in.4.di.17.ar.2.q.4. in fine corpis qōnis ait. Qui nō hñt copiā sacerdotis et hñt rōnalē excusatiōez et legitimam nō tenent ad obseruatiōnē hꝰ pcepti. Nō.n.ē dicēdū vt qdā dicūt: ꝙ tales de necessitate teneāt laicis ꝯfiteri: cū nō sit pceptū ꝯfiteri nisi sacerdoti. hec Ricar. verbaliter. Et in.4.di.18.ar.j.q.j. dic. Qō deus effectiue pctā dimittit

solus aũt sacerdos misteriali ter. Et in.4.di.9.ar. p̃mo.q. p̃ma i questiõe. Utrũ claues ⁊ potestas remittẽdi peccata sint data alicui p̃terq̃ sacerdoti. Respõdit q᷑ non. Et qđ plus ẽ auctoritatẽ remittẽdi peccata sacerdotes veteris legis nunq̃ habuerũt. Nec isup gloriosa v̉go Maria. vñ Innocẽti⁹ terti⁹ ex̃. de pe. ⁊ re. c. Noua. ait. Noua q̃daʒ sunt nostris aurib⁹ intimata q᷑ abbatisse ꝓprias mõiales benedicũt: ipsaꝝ ꝯfessiões in criminib⁹ audiũt. Et legẽtes euangeliũ p̃sumũt publice p̃dicare Cũ ĝ absonũ sit parit̃ ⁊ absurdũ mãdam⁹ quaten⁹ ne id de cetero fiat. Curet̃ firmiter ihibere: q̃ licet beatissima v̉go Maria dignior ⁊ excellentior apostolis fuerit vniuersis. nõ tñ illi sʒ istis tãtũ domin⁹ claues regi celoꝝ cõmisit, hec ille His p̃missis o christiãe si medic⁹ tẽporalis sanaret plagas ⁊ infirmitatẽ corporis tui: vtiq̃ ꝓ gratitudie honorares eum. A fortiori teneris venerari sacerdotẽ: q mediãte sacramento seu medicia ꝑfectissime cõfessiõis ⁊ pẽitẽtie sanat animã tuã ab omnibus plagis peccatoꝝ. Proide Ecclesiastici. 38. dicit̃. Honora medicũ. s. spiritualẽ: ꝓpter necessitatẽ: eteni creauit illũ altissim⁹. Sʒ heu quidã tãquã frenetici ꝯ medicos spirituales insaniũt: eosq̃ detractationibus dilacerant ⁊ diserpunt. ¶ Tertiũ bñficiũ qđ sacerdos cõmũicat christiano dr̃ dõatiõis. Cũ. n. peccator ꝑ mortalẽ culpã mereatur duplicẽ penã. s. tẽporalẽ ⁊ eternã: sacerdos primo remittit eternã: q̄ ⁊ si ꝑ ꝯtritionẽ cõmutet̃ in purgatoriã vel tẽporalẽ: tñ ꝯtritio ꝑ se hãc cõmutationẽ facere nõ põt nisi cũ ꝓposito ꝯfessiõis ⁊ absolutiõis sacerdotalis: dicente ꝓpha. Dixi ꝯfitebor aduersũ me i. m. d. Scđo etiã donat penã purgatoriã: q̄ grauissima ẽ: sicut habet̃. 25. di. c. q in aliđ ⁊ h̃ facit auctoritate pape: q potestatẽ habet dare idulgẽtiã plenariã ab omni culpa ⁊ pẽa. Et q᷑ hãc duplicẽ penã remittit supradicto mõ: ꝓbat̃ auctoritate saluatoris. Mat. 18. Amẽ dico vobis q̄cũq̃ ligaueris sup terrã. Qđ ꝯfirmãs Ricar. in q̃r

to.di.20.ar.3.q.j.i corpore q̄ stiõis dicit. Ubicūq; ē aucto ritas pape charitas recipiē tis. thēaurus meriti passiõis christi q̄ p̄ualet in ifinitū oi b⁹ penis debitis ⁊ pene scõꝝ martyꝝ q maiores penas su stinuerūt quā merēt coꝝ pcā sic fuit Jo.baptista ⁊ hmōi. his sil' ꝯcurrētib⁹ dimittitur itegre oiꝫ pena. Respectu igi tur hui⁹ magni bñficij: ēt si p̄ lat⁹ vl' sacerdos eēt q̄si vnus diabolus: adhuc dꝫ venerari sup oēs p̄ncipeꝫ terr̄. ¶ Quā tū bñficiū qd̄ sacerdoꝫ cõicat xp̄iano dicit̄ citatiõis: ⁊ pp̄ h̄ ēt meret̄ ab eo venerari. Cū.n.hō sit ꝯposit⁹ ex corpe ⁊ aia: necesse ē vt vtrūq; hē at cibū sibi ordinatū ⁊ ꝓpor tiõatū ad h̄ vt tpaliter ⁊ spi ritual'r viuat: dn̄te pho.2.d̄ aia. Necesse ē oē viuēꝫ q̄diu viuit nutriri alim̄to suo. Jō sicut corpus cibo mātli pasci tur: sic aia sp̄ūali: q2 sicut dicit̄ Bernar. Jta male iplet̄ ani mus auro: sic stomac⁹ vēto: p pter qd̄ Mat.4. saluator di cit. Nō in solo pane viuit hō ⁊c. Cū tn̄ aia sit sp̄ūalis: ⁊ sit in tāta dignitate ꝯstituta ꝙ nullū creatū bonū eā saciar possit. dn̄te Ber. Nihil min⁹ deo pōt aie capacitatē iplere. hinc ē ꝙ sol⁹ sacerdos p̄bet xp̄iano corp⁹ ⁊ sanguinē xp̄i in cibū ipsi⁹ aie. sine q̄ aia spi ritual'r viuere nō posset: di cēte dño Jo.6. Caro mea ve re ē cib⁹: ⁊ sanguis me⁹ vere ē pot⁹: ⁊ subiūgit. Nisi man ducaueritis carnē . f.h.⁊.b. eius. s.nō.h.v.i vob̄ . Quod totū ꝯfirmās Salomō sapi. 16. ait. Angeloꝝ esca nutriui sti pp̄l'ꝫ tuū . s.o tu sacerdos: ⁊ panē de celo p̄stitisti eis oē delectamētū in se hn̄tē. Ex h̄ igit̄ infinito bñficio qd̄ sacer dos tibi cõicat: teneris si faꝫ eēt eū magis in infinitū ve nerari q̄ȝ oēs principes mun di. ¶ Quintū deniq; benefi ciū qd̄ sacerdos cõicat xp̄ia no: pp̄ qd̄ honorari meretur ⁊ dr̄ aptõis. Sicut eni rex ter ren⁹ hn̄s thesauꝝ magnū in domo sua nō cuilibet sꝫ maio ribus tm̄ claues thesauri do mus sue ꝯmittit. Jta rex eter nus fꝫ Ric.in.4.di.19. arti. 1.q.1.⁊.2. ad cõicādū thesau rū paradisi seu gl'ie sue: non cuilꝫ psone sꝫ solis sacerdoti bus claues.i.ptātem dedit. Math.16. Tu es Petr⁹ ⁊ su

per hãc petrã edificabo eccle
siaz meã: ꝛ porte iferi nõ pre/
ualebũt aduersũ eã: ꝛ tibi da
bo claues regni celoꝝ. Ma/
gnuz ꝑfecto donum faceret
vnusqsqꝫ dño terreno si ei tm̃
daret vnũ castꝝ: a fortiori qſ
qꝫ xpian⁹ tenet q̃si in ifinitũ
sacerdotes venerari: q eis dãt
paradisũ seu ciuitatez supne
p̃rie: i q̃ ifiniti sũt thesauri. di/
cẽte aplo. j. ad co. 2. q ocul⁹
nõ vidit: nec a. a. nec in. c. h.
a. q̃ p̃. d. d. se. Ultra p̃dicta.
3. bñficia p̃termitto oratiões:
missas: ꝛ officia: q̃ sũt infiniti
valoris: q̃ ipis cõicãt: ꝛ q̃ oia
pro gratitudine singularem
honorem ꝑmerentur. Et p̃di
ctis igitur tribus rationibus
clarissime patet: qualr sacer/
dotib⁹ ꝛ ecclasticis p̃latis icõ
parablr maior honor dulie: q̃
cunctis dñis terre debeatur.
¶ Tertio deniqꝫ h' idẽ ꝓbo
exẽplis. Et p̃mo exẽplo beati
p̃ris nr̃i Frãcisci. q p̃ oib⁹ do
minis terre hũiliter: ꝛ p̃cipue
sacerdotes venerabat: ꝛ a fra
trib⁹ suis venerari p̃cipiebat
ꝓpter qd ꝛ de ipo cãtat eccle
sia i quadã anthiphona. Frã/
cisc⁹ vir catholic⁹: ꝛ tot⁹ apo
stolic⁹ ecclie teneri fidẽ rõane
docuit: p̃sbyt erosqꝫ monuit p̃
cũctis reuereri. ¶ Aliũ exẽ/
plũ hẽm⁹ d Alexãdro magno
Nã recitat magr hystoriaꝝ:
q cũ Alexã. capta Gaza iret
in ierlm: Judas orabat ꝓ gẽ
te sua: cui dñs ait vt ꝯfideret
ꝛ ciuitatẽ ficis ornaret: ꝛ põ
tificalib⁹ indut⁹ obuiã ꝑgeret
Alexãdro: qd ꝛ fec cũ sacerdo
tib⁹ ꝛ magna ppli mltitudi/
ne: quẽ cũ Alexander videret
põtificalib⁹ indutũ: ꝛ sup frõ
tẽ laminã aureã hẽret. in qua
erat scriptũ nom̃ dñi tetagra
matõ: ꝯfestiz dſcẽdit ab equo
solusqꝫ adijt ꝛ nomẽ dñi ado/
rauit: atqꝫ põtificem cũ ingẽ
ti humilitate honorat⁹ ẽ. Pe
tentibus autez socijs quare
sacerdotẽ hebreoꝝ sic adoraſ
set ait. Nõ hunc adoraui sed
deum cuius principatum sa
cerdotij tenet: nam per som/
nium deum in tali habitu vi
di: q mihi p̃ncipatuz persaꝝ
si eius sacerdotem honorarẽ
se daturuz in visionẽ ꝓmisit.
Hec magister hystoriarum.
Quo exẽplo patet: q si Ale/
xander ꝓpter honorẽ quẽ fe
cit sacerdoti dei meruit hr̃e
regnũ persaꝝ. a fortiori tene
tur quisqꝫ vt demõstrãt au/

ctoritates: rōnes: ꝛ exempla predicta. pre cūctis hum ilit Christi sacerdotes venerari pro habēdo regno eterne vite. Qḋ deus omnibus sacerdotes venerāti bꝰ ꝯcedere dignetur: ꝑ gratiā in p̄senti: ꝛ ꝑ gloriam in futuro. Amen.

¶ Sabbato post tertiā dominicā q̄dragsime. Item de nobilitate sacratissime fidei: seu ḋ maria veneratiōe sacerdotum ꝛ prelatorum ecc̄lie.

Nec ego te cōdē nabo. Uade ꝛ amplius noli peccare. Scribunt h̄ verba Jo. 8. ꝛ in euāgelio occurētis ferie. Post sacri euāgelij spiritualez ꝛ litteralem expositionē generosi ciues: ex quo vt claruit pꝰ declaratione latrie ꝛ hyperdulie in p̄cedēti s̄mone tractaui de honore dulie: vbi demonstraui qd ēēntialiter sit dulia: ꝛ qual'r debet magis vni ꝑsone: ꝛ insuꝑ qūo honor dulie magis exhibendus est sacerdotibus: ꝛ ecclesiasticis prelatis q̄ȝ ceteris personis. nunc habeo in presenti sermone iterum de precipua veneratione sacerdotum tractare: vt magis ac magis vnusqsq; mundanus incitetur ad honorandū ipsos sacerdotes. Quod ideo facio qm̄ rationes demonstrantes sacerdotuȝ dignitatē in p̄cedenti s̄mone ꝓpter sermonis ꝓlixitatē euitādā cōplere nequi. Et vt formaliter loquar dico ꝙ tanta est dignitas sacerdotū: ꝙ absolute suꝑ cunctos principes terre sunt humiliter honorādi: dulie veneratione. Quā obligationē venerationis etiā tripliciter ꝓbo. Primo auc̄tibus. Scd̄o rōnibus. Tertio exemplis.

¶ Primo ꝓbo auc̄tibus ꝙ dignitas sacerdotis superat incōparabiliter dignitatē oiuȝ tēporaliū dn̄orū. Et per ꝯn̄s ab oibus est magis venerāda vn̄ Gelasius papa Anastasio imꝑatori adducit auc̄teȝ Ambrosij. 96. distin. ca. Duo sunt ꝛ ait. Duo s̄t qppe iꝑator Auguste honoris genera. vȝ honor sacerdotalis ꝛ iꝑialis. Si tn̄ dignitatem sacerdotalem regum fulgori cōpares: ꝛ p̄ncipuȝ diademati longe est inferior: q̄ȝ si compares plumbi metallum ad auri fulgorem. quippe cum videas regū colla ꝛ p̄ncipū submiti ge

nibus sacerdotū: ꝛ osculata eoꝝ dextra oratiōib⁹ illoꝛuȝ credāt saluari. hec ille. Iteȝ Innocētius Imꝑatori Cōstantinopolitāo ex̄ de obediētia ꝛ maioꝛ. c. Solite. aut. Nō negam⁹ quin ꝓcellat imꝑatoꝛ in tēpoꝛalib⁹ illos dūtaxat q ab eo recipiunt tēpoꝛalia sed pōtifex in spiritualibus antecellit que tāto sunt tēpoꝛalib⁹ digniora: quāto anima ꝓfert corpori. Et īfra subdit. Nosce debueras ꝙ fecit deus duo magna luminaria in firmamēto celi: luminare mai⁹ vt ꝑesset diei: ꝛ luminare min⁹ vt ꝑesset nocti. vtrū- ꝗ magnū: sȝ alteꝝ maius. ad firmamētū igiẗ celi hoc ē vniuersalis ecclesie: fecit deus duo luminaria magna. i. duas instituit dignitates: que sunt pōtificalis auctoꝛitas ꝛ regalis potestas. Sed illa q̄ ꝑest dieb⁹. i. spiritualib⁹ maioꝛ ē. q̄ vero carnalib⁹ minoꝛ vt quāta ē inter lunā ꝛ soleȝ tāta inter pontifices ꝛ reges differētia cognoscaẗ. hoc autē si prudēter attēderet imperatoꝛia celsitudo: nō faceret aut nō ꝑmitteret ↄstātinopolitanū patriarchā: magnum qdē ꝛ honoꝛabile mēbrū ecclesie iuxta scabellū pedū suoruȝ in sinistra parte sedeꝛ cū alij reges ꝛ principes archiepiscopis ꝛ episcopis suis sicut debēt reuerēter assurgūt ꝛ eis iuxta se venerabilē sedē assignēt. hec ille. Glosa auteȝ sup illo v̄bo vt quāta ē inter lunā ꝛ solē ꝛc. sic arguit dicēs. Igiẗ cū terra sit septies maioꝛ lūa: sol autē sit decies maioꝛ terra: restat vt pōtificalis dignitas qnadragies occies sit maioꝛ regali dignitate. h glosa. v̄baliter. Ex quibus auctoꝛitatib⁹ patet: quasiliẗ ecclesiastica dignitas incōparabiliẗ excellit omnē tēpoꝛalē dignitatē. ꝛ ꝑ ↄsequēs ē ei merito maioꝛ dulie honoꝛ exhibēd⁹. ¶ Scdo hoc idē ꝓbo quadruplici ratiōe. Primo ratione potestatis. Scdo rōne ꝓpiquitaƚ. Tertio ratiōe auctoꝛitaƚ. Quarto ratiōe argumētabilitatis ¶ Primo ratiōe potestatis ꝓbaẗ. ꝙ maioꝛ ē exhibēdus honoꝛ dignitati sacerdotali quā oi dignitati tēpoꝛali. Fūdamētū ratiōis poniẗ. 4. de celo ꝛ mūdo. ꝛ. 8. physi. Finitū ad infinitū nullā habet cō

parationē: quēadmodū p si/
militudinē: nec sola gutta aq̄
cōparari potest ad oēs gut/.
tas maris toti⁹. Silr nulla
ē cōparatio inter substantiā
paupculi rustici: ⁊ substātiaȝ
iperatoris seu Regis franco
rū: Quo p̄suppósito, certū ē
ꝙ adhesiue potestas simpli/
cis sacerdotis ē aliqualit̄ in
finita: intellige in ꝯsecratiōe
corporis Christi. oīs vero tē/
poralis potestas quātum ad
hoc ē finita ⁊ terminata: qđ
si sic ē: ergo in infinitū plus
meref honorari simplex sa//
cerdos q̄ȝ oīs simul mūdana
potestas. Et ꝙ potestas sacer
dotis superat in infinitū pȝ.
quattor respectib⁹. Primo
respectu supabilitatꝫ. Scđo
respectu equalitatis. Tertio
respectu maioritatis. Quar
to respectu cōparabilitatis:
¶ Primo dico ꝙ apparet es
se maxima potestas sacerdotꝫ
respectu supabilitatis. Naȝ
sacerdos in ꝯuersiōe hostie su
perat potestatē toti⁹ nē cum
ibi requiraf potētia infinita
⁊ oīs virt⁹ nāē ē finita. Et ꝙ
tota v̓tus naturalis q̄ ē in oī
b⁹ creaturis nō sit tāta quā/
ta ē v̓tus sacerdotis: patet p
expiētiā nā videm⁹ ꝙ nā ha/
bet v̓tutē trāsmutādi elemen
ta đ vno i aliđ: q2 trāsmutat
aquā i humorē: ⁊ humorē in
florē ⁊ florē in fructū: ⁊ fru//
ctū in cibū ⁊ cibū in carnē sȝ
carnē nō pōt nā trāsmutare
in aiaȝ. Sȝ h̄ facit virtus sa
cerdotalis: q̄ creaturā i crea
torē trāsmutat. s. panē in car
nē Christi: ⁊ vinū i ei⁹ sangui
nē. ⁊ in hostia ꝯsecrata ē cor
pus ⁊ aia: ⁊ p ꝯsequēs ibi est
de⁹ p v̓tutē sacerdotꝫ. Nota
tñ ꝙ pāis nō ꝯuertif in ani/
mā: sȝ in corp⁹: ⁊ ex ꝯcomitā/
tia ꝓpinqua ē etiā ibi aia. Ex
ꝯcomitātia v̓o rēota ē ibi dei
tas: q2 nō ē illđ corpus sine
aia ⁊ corp⁹ ⁊ aia nō sunt sine
diuinitate. Licet igif vt pa/
tuit magna sit virt⁹ nāē: tñ
maior ē in ifinitū virt⁹ sacer
dotis: q sic supat v̓tutē toti⁹
nāē: g̃ a fortiori supat potesta
tē oīuȝ dominoꝝ: qb⁹ h̄ ifini/
ta potestas nullaten⁹ ē a deo
cōicata: q̄ tñ ipsis sacerdoti/
b⁹ ꝯcessa ē. vñ Luc. 22. dr̄. Et
accepto ih̄s pāe grās egit ⁊
fregit deditq̧ discipulis suis
di. Hoc ē corp⁹ meū ꝙ ꝓ vo
bis tradef: h̄ facite i meā cō
memorationē. Tunc eni f'm

doctores oēs apostolos ⁊ eorū successores sacerdotes instituit: dās eis potestatē realiter ꝯficiēdi suū verū corp⁹. ¶ Scḋo etiā dico ꝙ appa// ret esse maxima ⁊ infinita potestas sacerdotꝭ respectu eq̄litatis. Nā sacerdos ī ꝟtute ⁊ potētia videt̄ q̄si deo eē eq̄lis: qḋ sic patet. Nā in trib⁹ de⁹ ostēdit potētiā suā eē magnā. Primo ei⁹ potētia fuit magna quādo de aliquo ali// quid fecit: sicut quādo formauit corp⁹ Ade de terra: ⁊ euā de costa Ade. Scḋo ei⁹ potētia fuit maior: qn̄ de nihilo aliqd fecit. sicut fuit qn̄ mundū de nihilo creauit. Tertio dei potētia fuit maxima: quādo vt ita dicā de creatura fecit creatorē: sicut ī icarnatōe ꝟbi: ī q̄ de⁹ fact⁹ ē homo ⁊ homo de⁹. Hāc maximā potentiā ministerialiter de⁹ soli sacerdoti contulit ⁊ nulli alii creature: nec ēt ipsi ꝟgini gloriose cōferre voluit vnde soli sacerdoti ꝯcessit: ꝙ de⁹ vt sic dixerī: ꝯuertat̄ ī sb̄āȝ hostie ⁊ ecōuerso sb̄a hostie ī deū. si qs āt assererēt ꝯtiacit̄ ꝙ hanc maximā ꝑtātē aliqs h̄rt ꝑter sacerdotē vtiqȝ h̄eretic⁹ eēt, put h̄ēt ex̄ ḋ sū. tri. ⁊ fi. cath. c. j. §. vna vero. vbi sic dr̄. Una vero ē fideliū vniuersalis ec/ clesia: ex̄ quam null⁹ omnino saluat̄: in q̄ idē ipse sacerdos ē ⁊ sacrificiū Jesus Christus cui⁹ corp⁹ ⁊ sāguis in sacra/ mēto altaris sub speciēb⁹ panis ⁊ vini veraciter ꝯtinetur trāsubstātiatis pāe in corp⁹: ⁊ vino in sanguinē potestate diuina. Et ita hoc sacramētū nemo potest ꝯficere n̄ si solus sacerdos: q rite fuerit ordinatus ſm claues ecclesie: quas ipse cōcessit apostolis ⁊ eorꝫ successorib⁹ Jesus Christus hec ille: ecce quāta ē potestas sacerdotis: qm̄ cū sit vt sic dixerī equalis deo in virtute: meret̄ nō q̄si hō: sȝ q̄si de⁹ a cūctis fidelib⁹ venerari. Pre/ termitto ꝙ Bonauē ī. 4. dist. 10. dicit. ꝙ eiusdē potētie est creare totū mūdū. ⁊ transubstātiare hostiā in corp⁹. ⁊ vinū in sanguinē Christi: quia vtrobiqȝ requirit̄ bōitas: sa/ piētia: atqȝ īfinita potētia: lȝ respectu materie mai⁹ sit de nihilo q̄ȝ ḋ aliquo aliquid facere. Quod si sic ē: ꝙ ꝟtus trāsubstātiādi hostiā in corpus Christi: quā habet sol⁹ sacer

dos equiparet̃ creatori toti⁹ mūdi: cogita q̄so q̄nto honore ⁊ reuerētia sacerdos debet venerari. ¶ Tertio etiā di- co q̄ potestas sacerdotis apparet esse maxima: ⁊ q̄si infi- nita respectu maioritatis nō tm̄ vt patuit sacerdos supat in v̄tute naturā ⁊ oēs hoies sʒ insup excedit oēs angelos supne ciuitatis in amplitudine potestatꝭ: quod sic pʒ. lʒ. n. vn⁹ angel⁹ quātūcūq̄ mini- m⁹ possit mouere vnū celum iuxta sentētiā theologoꝝ in 2. sentētiaꝝ tm̄ minime potest vnū ipsoꝝ celorū de celo ad terrā: tā cito trāsferre: sicut radi⁹ sols emittit̃ ab ipso sole: Eꝫ sacerdos trāsfert suo ministerio verissimū corpus xp̄i de celo empireo ad ipsuʒ altare sacratū: ⁊ hoc tā cito seu in tāta tp̄is breuitate: sicut ē diffusio solaris lucis in terrā: sicut ponunt theologi in. 2. di. 9. vel dicas q̄ lʒ ptāꝫ angeloꝝ sit magna in mouendo celos: tm̄ nō p̄ōt trāsubstā tiare vnā substātiā in aliā sicut facit sacerdos: vn̄ si quis crederet ptinacit̃ q̄ diabol⁹ vl̃ aliqs angeloꝝ posset transubstātiare vnā creaturā in aliā heretic⁹ esset: vn̄ ꝯcilium acquirēse. 26. q. 5. c. ep̄i ait. Quisq̄s credit posse fieri aliquā creaturā aut i meli⁹ aut i deteri⁹ imutari: aut trāsformari in aliā sp̄ēm: nisi ab ipso creatoꝛ q oia fecit: ⁊ p quē oia facta sūt ꝓculdubio ifidelis ē ⁊ pagāo deterioꝛ. h̄ ille. Hoc tm̄ vt p̄dictū ē: sacerdos quotidie facit: dū vinū i sanguinē ⁊ hostiā i coꝛp⁹ Christi ꝯuertit. vel dicas q̄ sacerdoꝫ excedit dignitatē oiuʒ angelorūʒ i celesti hierarchia. Et rō ē q̄ null⁹ angeloꝝ se extendit nisi ad fines sue hierarchie siue suoꝝ ordinū: sacerdos aūt extendit se etiā vsq̄ ad fines hierarchie supceles- tis: dū p̄ſ q̄ꝯsecrat̃ ē i yerar. supcelesti: pp̄ q̄ aplꝰs ad ebꝛ. 13. ait. Hēm⁹ altar̃ d̄ q̄ ñ hn̄t ptātē edē q tabnaclo d̄ fuiūt i. āgeli. ex q̄ igr̃ vtclaruit ptāſ sacerdotꝭ excedit i h̄ v̄tutē oiū āgeloꝝ p ꝯn̄ꝫ meret̃ sacerdos ex supdcō respū mag honorari: q̄ꝫ sit oēs. 9. cori āge. taceo d̄ p̄ōa d̄mōnꝫ q̄ tāta ē: q̄ ad eā nlꝉa i mūdo ē ꝯpatō. Sic. n. dr̄ Job. 41. ñ ē ptās super terrā que ꝯparet̃ ei q fcūs ē vt nullum timeret. Et licet

tāta sit demonū ptās: maior tñ icōpabil'r ē ptās sacerdotꝫ. Et rō ē. q2 cū demōes toto stu dio ac virib9 nitanf p iniqta tes pctōrib9 celū claudere: sa cerdotes tñ sacramenta pnie ministrādo: plus q̄3 illi clau/ dere pñt celū ꝯfitētib9: ꝛ peni tētib9 eis inuitis apire. In cui9 mysteriū cū sacerdotes ab epō ordinanf: ptās claui/ um eisdē cū sacerdotali cara ctere ministraf: sic habef in 4. sen. di. 19. ppterea Matt. 16. saluator dic. Tu es Petr9 ꝛ sup hāc pe. edifica. ecclesiā meā. ꝛ porte inf. n. p. a. e. ꝛ ti. dabo. cla. reg. ce. ¶ 4° deiqꝫ dico qꝫ appet eē maria ꝛ q̄si infinita super oēs ptās sacer/ dotis respū ꝯpabilitatꝫ. In h respectu o v̓go gloriosa ꝛ be/ nedicta pfecto in v̓itate dicā me excusatū hēbis. Naꝫ de/ mōstro s3 qd ptāteꝫ sacerdo/ tis esse maiorē ptāte v̓ginis gloriose. Et i h xp̄s voluit ho norare sacerdotes ꝛ p̄ferre eos sue mr̄i. In q̄tuor igitur s3 doctores sacros ptās sa/ cerdotꝫ ꝛ dignitas excedit po testatē ꝛ dignitatem v̓ginis gloriose. s. in breuitate: in ma ioritate: in imortalitate: ꝛ in replicabilitate. ¶ Primo in breuitate. Nā ponaf qꝫ quis hēat clauē: q̄ in qnqꝫ vicibuꝫ aperiat portā: ꝛ ali9 habeat aliā q̄ aperiat in. 8. vicib9 nō ne potētior erit pria clauiꝫ se cūda: certe sic. Sic nēpe lin/ gua v̓ginis benedicte clauis extitit padisi: que octo v̓bis portā apuit: qñ rñdit angelo Luc. j. Ecce ancilla dñi fiat mihi s3 v̓bū tuū. Ecce qꝫ non in p̄ma vice siue in p̄mo v̓bo nō in scdo: s3 oib9. 8. ꝯpletis v̓bis: fili9 dei descēdit de ce/ lo in vterꝫ ei9. S3 vere longe maior ē sacerdotis ptās: q in qnqꝫ v̓bis dicēdo: h est. n. cor pus meū apit portā padisi: ꝛ facit filiū dei incarnari i ma nib9 suis: O magna sacerdo tis ptās. O mirabilis sacer/ dotis dignitas: q taꝫ paucis verbiꝫ dei filiū cogit incarna ri. ¶ Scdo ptās sacerdotiꝫ excedit ptātē v̓giniꝫ i maiori tate. xp̄s. n. veniēs in vteruꝫ v̓ginis benedictū s3 Alexan. in. 3. pte summe. vbi agit de incarnatiōe v̓bi: corp9 habu/ it ītā puū subtile ꝛ minutū: vt supra papiꝝ vel palmā posi/ tū: vix illud hūanus oculus pcepisset: cū tñ ibi eēt diuini

tas:aia:⁊ corp⁹ oib⁹ mēbris organicis ⁊ liniamētis forma tū:qđ bene pꝓbauit Isaias 10.c.di. Uerbū abbreuiatum fecit dn̄s sup terrā. Femina circūdabit virū. Ad ꝓlatio/nē aūt vboꝝ sacerdotis certe descēdit xp̄s tam magnus in manib⁹ ei⁹ sicut erat in cruce ⁊ sicut modo regnat in celo. ¶ Tertio excedit ptās sacerdotis ptātem vginis in imor/talitate. Nā in vētre vginis xp̄s fuit passibilis ⁊ morta/lis. in altari vo fm Ricar. in 4.di.xj.arti.4.q.4. seu i manib⁹ sacerdotis est impassibilis ⁊ imortalis ⁊ gloriosus. ¶ Quarto isup sacerdos ex/cedit vginē gloriosaz in replicabilitate. Naz si beata vgo illa.8.vba. Ecce ancilla cum cōsensu millies replicasset filius dei de ipa ampli⁹ carnē nō sumpsisset. Et rō ē q: im/possibile ē a pře aliud ꝓcedere vbū pro eo ꝙ vbū suuz ge/nitū sit pfectissimū:totamqꝫ potētiā generandi exausit a pře ita vt sit impossibile vgi/ni matri posse parere vel concipe aliū filiū vnigenitū dei: cū p xp̄m in sua cōceptiōe exhausta sit in vgine tota ptās generādi:sꝫ simplex sacerdos in hꝫ vginē excedit:q: fꝫ ritū ecclesie totiens quotiēs cōse/crat filius dei descendit đ ce/lo. Ex predictis collige quāto honore sacerdos sit dignus:q in virtute ⁊ potentia excedit totā nām excedit oēs ēt angelorum choros:excedit omnes demones:excedit virginē gloriosam. Et vltra hoc videt ēē sil'is in potētia:que est infini/ta sāctissime trinitati. ¶ Secundo ēt ꝓbo rōne ꝓpinqui/tatis:ꝙ maior exhibendus ē honor dignitati sacerdotali: ꝗꝫ oi dignitati tpali. Funda/mentum rōnis ponit Plato in thimeo.di. Perfectius est aliqđ simplr: quod per similitudinem summo deo est ꝓpinqus pꝫ hec regula. Nā q: an/gelus caret materia corporali sicut deus: ideo est nobilior per nām oibus aialibus rōnalibus materie corporali cōiū/ctis. Similiter q: virgo con/cepit dei filiū: queadmodum ⁊ celestis pater:iō per hanc similitudinē deo ꝓpinquā ipa est nobilior fm Bonauē. in. j. di.44. in qōnibus circa lrām cunctis angelis ⁊ rōnalibus creaturis. Quo presupposito

certū ē ꝙ sacerdos est magis xp̄o similis seu ꝓpinquus in similitudine: ⁊ p̄cipue ī duobus q̄ꝫ sint oēs hoīes mundi .s. in officio angeloꝝ. ⁊ ī caractere sacerdotali. Et ꝑ ꝯñs ex his ē pre ceteris honorandus. Nā xp̄s duo officia habuit: p̄mū fuit officiū angeloꝝ ꝑꝑ qḋ est angelus vocatus. Malachie. 3. vbi dī. Ecce ego mitto angelū meū: ⁊ p̄parabit viā ante faciē meaꝫ: ⁊ statim veniet ad tēplū sanctū suū dñator quē vos q̄ritis ⁊ angelus testamenti. s. noui quē vos vultis. h̄ ille. ¶ Secundū xp̄i offm̄ fuit offm̄ sacerdotū: ꝑꝑ qḋ a ꝓp̄ha. p̄s. 109. sacerdos vocat᷑. Iurauit dñs ⁊ nō penitebit eū: tu es sacerdos in eternū ꝯm ordinē Melchisedech. Naꝫ xp̄s vere fuit sacerdos: ꝓut probat Tho. q̈tuor rōnib⁹. 3. p̄te sūm̄e. q. 22. arti. j. in corpe q̄stionis. hec duo officia ad similitudinē xp̄i soluꝫ sacerdos hꝫ. Et p̄mo hꝫ officiū angelorū ꝑꝑ qḋ angeluꝫ vocat᷑ ⁊ nō hō sicut ceteri. Malachie. 2. Labia sacerdotis custodiūt sciētiā ⁊ legē exqrent de ore eius: q: angelus dñi exercituum ē. hec ille. Sciēdū igit᷑ ē ꝙ in sacra scriptura inueniunt᷑ q̈ttuor angeli nominati. Michael: Raphael: Uriel: ⁊ Gabriel. Michael offm̄ ē ꝓ fidelib⁹ intercedere ⁊ orare. vt habet᷑ Dañ. 9. Raphael officiū ē fideles sanare: vt habetur Thobie. xj. Nā interpretat᷑ medicina dei. Uriel offm̄ dei vētura nunciare vt habetur Esdre. 4. Gabriel offm̄ est ministeria dei declarare: vt habet᷑ Luc. j. q: de fide incarnatiōis Mariā ⁊ Joseph instruxit. Ista q̈ttuor angeloꝝ officia cuilibet sacerdoti ⁊ p̄cipue curato sunt iniuncta. Nā sacerdos curat⁹ p̄mo hꝫ offm̄ Michael dū pro ppl'o publice intercedit vt habet᷑ Leuit᷑. 2. ¶ Scḋo hꝫ offm̄ Raphael dū fideles ab infirmitatib⁹ sp̄ūalib⁹ sanat ꝑ deuotā sacramētoꝝ administrationē: ꝯm illḋ Jacobi vltimo Infirmat᷑ qs in vobis inducat presbyteros eccl'ie ⁊ orēt sup eū: vngētes eū oleo in nomine dñi: ⁊ oīo fidei saluabit infirmū: ⁊ si in peccatis sit remittent᷑ ei. h̄ ille. ¶ Tertio hꝫ officiū Urielis dū futura bona: seu mala bonis: seu ma

lis prenūciat.s.bonis vitam eternā: et malis gehēnā eternā. ¶ Quarto hꝫ officiū Gabrielis: dū fidē catholicā populo suo p̄dicat et declarat. Nā ipsi reges debēt formaꝫ legis euangelice ab ipsis sacerdotibus accipere: vt habetur Deuterono.17. Quia igitur officiū sacerdotale est angelicuꝫ: iō a Joanne apoc.2. Septē sacerdotes ecclesiaꝝ: septē angeli vocant. Ex quo igit vt pꝫ sacerdos hꝫ officium nō hominū sꝫ angeloruꝫ: ideo super oēs hoies merito debet venerari. ¶ Scd̄o insuper sacerdos assimilat xp̄o in officio sacerdotali: qd̄ ē infinite dignitatis: et iō imprimit qdā caracter seu signuꝫ preciosuꝫ in cuius virtute p̄ hostiā ꝯsecratā offert deo patri sacrificiū corpis et sanguinis dilecti filij sui. De qua signi impressione Jsaie.66.dī. Uidebūt gl'iaꝫ meā et ponaꝫ in eis.s.sacerdotib⁹ signū meum.i. caracterē seu sacerdotij dignitatē. Ricar. etiā i.4. distinc.24.arti.4.q.3. in corpore qōnis dicit. Lꝫ aliq dicant q in ordie sacerdotij caracter imprimat cū sibi episcopus manus iponit dicēs. Accipe spiritū sanctū: mihi tñ videt q caracter imp̄ma tur in sacerdotē cū ab ep̄o accipit calicē cū vino: et pathenā cū hostijs. h Ricar. Jstud aūt signaculū sacerdotis hꝫ 6. preclara insignia. qb⁹ sacerdos p̄ cunctis debet honorari. ¶ Primū ē decoris ioffuscabilis. Nā istd̄ signū tā sacrū tāq̄ spūale qddā ornamētuꝫ hꝫ aiaꝫ sacerdotis decorare ēt plus q̄ lux solaris ipꝫ aerē et mūdū: qm̄ pfectiōes spūales sunt simplr̄ illustriores corporalib⁹. Uñ si qs videret aiaꝫ sacerdotis h signo illustrataꝫ: cūcta corpalia pulcherria ei turpissima apparerēt: qd̄ signū bene figurat p illā lamenā aureā: q̄ fuit supposita capiti sacerdotis stātis ante altare dñi: vt habet zacharie.3. et hoc fuit ꝯueniēs q: sic ministrantes regibus vestibus decoris adornari debent: sic sacerdoti qui ministrat sacratissime trinitati cōuenit hoc pulcherrimo caractere decorari. ¶ Secundum insignuꝫ est assimilationis. Nam licet anima ex sui natura assimiletur deo. tamen per h si-

gnum sacerdos magis dei filio assimilat: pp qd Dionysi. lib. de angelica hierarchia. appellat sacerdotē deiformē. ¶ Tertiū insignuz est discretiōis: Naz ex hoc signo sacerdotes tanq̄z xp̄i milites in h mūdo: 7 i celesti p̄ria a cūctis p h singular signū discernūt sic discernūt milites regis a militib⁹ ducis. ¶ Quartū insignū ē vigoris isupabilis. Nā ptās trāsubstātiādi panez 7 vinū in verū corpus 7 sanguinem xp̄i: confert in hoc caractere: que trāscēdit ptātē omniū rationaliū creaturaꝝ: vt no. in. 4. sen. di. 10. ¶ Quintum insignū est valoris iprecIabilis. Naz illud signaculū tante est p̄ciositatis. q alicui rei cōparabili nullatenus p̄t comparari. Et iō increpant symoniaci in. 4. sen. dis. 25. q2 istud sacr̄m: seu signū emunt: qd nullo mūdi thesauro comparari pōt. ¶ Sextū isignū est terroris indelebilis. Nam hic caracter nō pōt deleri s3 theologos in. 4. aliquo sceler vel peccato: nec deleri pōt p peccatū: nec p degradationē nec per mortez: nec p damnatione in inferno. Ex quo igit vt p3 sacerdos ē xp̄o similior p ordinē sacerdotalē p̄cūctis hoībus mundi: iō p̄ceteris honore dulie d3 venerari. Tertio ēt pbo rōne auctoritatis: q maior exhibendus ē honor ipsi sacerdoti q̄z dignitati cuilibet tpali. Et pro fundamēto isti⁹ rōnis q̄ro in forma qōis qs simpl'r sit magis honorandus: an malus p̄latus: vt puta ep̄s vel curatus an oēs ei⁹ subditi optimi. Ad qd r̄ndet Tho. in. 3. di. 9. ar. 3. di. q malus prelatus seu sacerdos curatus: ex quo ab ecclesia tolleraf: magis d3 honorari q̄z q libet bonus 7 optimus subditus: 7 hoc triplici respectu.

¶ Primo q2 p̄latus gerit vicem dei seu est eius vicarius pp quod q̄ztum ad h deus in ipso laudaf. 7 iō honor q fit p̄lato: l3 malo fit deo: q honor bonis subditis nequaq̄z debetur. ¶ Scdo ēt debet maior honor p̄lato magno q̄z subditis bonis: q2 ipse est persona publica: 7 honoraf i ipso vl'r bonitas ecclesie: que maior ē q̄z merita singularis psone: p pter quod. j. ethicoꝝ ph's ait Bonum quāto cōius: tāto diuinius. Et. 7. q. j. c. Scias. di

cit. Plurimoꝝ vtilitas vni⁹ vtilitati preferri dȝ. Ex quo igitur prelatus ēt malus gerit officiū cōis vtilitatis: subditus aūt bonuſ simplr̄ gerit officiuȝ boni priuati: iō pp̄ h̄ plus dȝ honorari. ¶ Tertio insup̄ pponit̄ honor mali prelati honori boni subditi: qꝛ p̄latus se hȝ ad virtutē: sicut cā efficiēs in alijs virtutem: seu sicut agēs cā. Et qꝛ dignius est alterius virtutis cām existere: q̄ȝ solū virtuosum eē: vt dicit phs. 9. ethicoꝝ. Seu dignius est magis dare q̄ȝ accipere: hinc est φ ex hoc malus p̄latus ē magis honorandus quolibet bono subdito. h̄ Tho. sententialiter. ¶ Adde si vis, ⁊ quartum respectum. Naȝ p̄latus seu sacerdos curatus lȝ sit malus: non tn̄ aufert̄ ex hoc in eo plus q̄ȝ i bono auctoritas ꝯficiēdi seu ministrandi sacr̄a: dicēte gl. j. q. j. c. Multi. Quid meli⁹ corpe ⁊ sanguine Christi: siue ergo per bonos: siue p̄ malos ministros dispēset̄: tn̄ sacr̄m ē: nec bonorum meritis dispēsatoꝝ ampliat̄ nec maloꝝ attenuat̄ qꝛ neqȝ qui plātat: neqȝ q rigat aliqd est: sed qui incremē tuȝ dat deus. hec ille. Et. j. q. j. c. dn̄s. dr̄. Memento sacris dei nihil obesse mores maloꝝ hoium: quo illa vel nō sint: vl̄ minus sint. hec ibi. Aug. ēt. j. q. j. c. Inter. ait. Inter catholicā eccl̄iā i ministerio corpꝭ ⁊ sāguis dn̄i nihil a bono magis nihil a malo min⁹ cōficit̄ sacerdote: qꝛ nō in merito conficientis: sȝ in merito conficit̄ creatoris ⁊ virtute spūs sancti. Ex p̄dicto quarto respcū pȝ: φ semp̄ est magis honorādus malus p̄latus q̄ȝ bō̄ subditus: vel dicas f̄m Alexā. 3. parte sūme. q. 16. art. 5. φ duplex est honor. s. gratuitus q cum nō sit de necessitate magis debet̄ bono subdito. quia maior est dignitas imaginis dei in eo q̄ȝ in malo p̄lato. honor aūt necessarius magis d̄ bet̄ p̄lato malo inq̄ȝtū p̄lat⁹ ē quā subdito bono qꝛ inq̄ȝtū p̄latus gerit vicem dei. sic. n. dr̄ ad Ro. 13. Minister. n. dei est: qđ nequaq̄ȝ facit subdit⁹ bonuſ. Ex quibuſ distinctionibus pȝ: φ p̄lati ⁊ sacerdotes lȝ sint mali semper tn̄ honorādi sunt: nec eis vnquam d̄trahendum est. Et h̄ contra diabolicos seculares. Nam si sa

cerdos prelatus vel religio-
sus transit per viam: nullam
faciũt ei reuerẽtiã: tãq̃ si eẽt
asinus: imo aliqui dicũt: o isti
fratachioni seu pretachioni
sunt ribaldi: ꝛ dant nobis ma-
la exẽpla: o ligua diabolica: o
lingua venenata: o lingua per
uersa ꝛ iniqua: considera in il
lis queso auctoritatẽ Christi
ꝛ caueas tibi ab ira dei. Tibi
n. ꝑcipit Exo. 22. Dijs. i. sacer
dotibus nõ detrahes. Et pro
pha in ꝑsona dei ait. Nolite
tãgere christos meos: ꝛ in ꝓ-
phis meis. n. m. Et anaclet⁹
papa. 2. q. 7. c. Accusatio ꝯ ta
les ait. Si detractores quo-
rumcũq̃ grauiter iudicant:
ꝛ in ꝑditiõis laqueum cadũt
multo magis laceratores fa-
mulorum dei dãnant i baratrũ
ꝛ nisi se correxerint iferni flã-
mis crudelibus exurẽt. h illc
Itẽ. xi. q. 3. c. Absit. dr̃. Absit
ne qcq̃ sinistrũ ꝺ his arbitre
mini: aut loquamini q aplico
gradui succedẽtes. Christi cor
pus sacro ore ꝯficiũt: p quos
nos xp̃iani sumus: q claues
regni celorum hñtes añ iudicij
diẽ nos iudicabũt: h ibi. Pro
pterea, 6. q. j. c. Sacerdotes q
ꝓprio ore corp⁹ dñi ꝯficiũt: ab
oib⁹ sunt obediẽdi ꝛ timẽdi:
nõ dilacerãdi: aut detrahẽdi:
q: a qbus se dñi populus bñ
dici saluari aut instrui cupit:
nullaten⁹ eos dꝫ arguere: nec
vulgus in eorum accusationẽ su
scipi. populus. n. ab eis bñdi-
cẽdus ẽ ꝛ corripiẽdus: nõ ipsi
ab eo. h ibi. Dicgif igrate xp̃ia
ne: cur p̃res tuos sp̃uales di-
laceras. Dic mihi q̃so si nõ es
sent sacerdotes qs te baptiza
ret: qs tibi missas diceret: qs
te in ꝯfessiõe sine q̃ nõ ẽ salus
audiret: qs te cõicaret: qs ti-
bi cetera sacra ministraret:
qs deniq̃ te mortuum de do-
mo extraheret: ꝛ ad sepulturã cũ
laudib⁹ dei cõduceret? Certe
cũctis his bñficijs careres: ni
si sacerdotes p dei p̃uilegiũ
ea tibi cõicarent. Tales ꝑfe-
cto de sacerdotib⁹ sic murmu
rãtes: sũt siles illis de qbus
in euãgelio dñs dicit. Qui vi
dẽt festucã in oculis primorum
suorum: cũ tñ nõ videãt trabẽ
maximã: quã in ꝓprijs oculis
hñt. De qbus Greg. j. q. j. c.
Multi. ait. Multi seculariũ
hoiũ cũ poti⁹ sacerdotũ vitã
q̃ suã discutiũt in magnũ cõ
tẽptõis diuinorum sacrorum crimẽ
scurrũt. Magna. n. trabe vul

neratos oculos hn̄tes:eamq̃3 negligētes:festucā tenuem in alioꝝ ꝯspiciūt oculis:quā dū incaute festināt euellere:in erroris foueā dilabunt: minus qdē ꝯsiderātes:ꝙ non eos sacerdotū vita lederet:si ipsi humil'r bōis sacerdotū admonitiōib⁹ aurē accōmodarent:s3 dū hypocritaꝝ more plus illoꝝ famā:q̃3 ꝓpriā vitā diiudicāt:vtiq̃3 scā monita ꝛ spiritualia dona cōtēnūt.h ille. Uide igit o xp̄iane ne vnq̃3 a bono te retrahat quorūdam clericoꝝ vita deformis:cū ēt nō despicias in tua necessitate cādelā:alios qdē illuminātē:se vo ꝯsumātē:nec insup despicis crucē in triuio iter tibi mōstrātē:nec tn̄ seipsam inde mouētē: nec ēt despicit ipsa cāpana ad p̄dicatiōem alios vocās:cū tn̄ ipsa ad p̄dicatiōnē nō descēdit. Uir vtiq̃3 discret⁹ ꝛ prudēs a q̄lib3 bonū exēplū suscipit:si qđ p̄bet:impio tn̄ relinqns ipietatē sua3 q2 vt scribit ꝓuer.j. Frustra iacit rhete.s.maloꝝ exēploꝝ an̄ oculos pēnatoꝝ.i.an̄ oculatas ꝛ v̓tuosas mētes hoīu3 sensatoꝝ. Serua igit circa sacerdotes ꝯsilium apl'i ad Roma.12.di. Noli vici a malo.s. exēplo:s3 vince in bono malū .i.in discreta edificatiōe bōi vince malū ꝓximi tui. Et dato ꝙ ēt nūc multi reperiant mali sacerdotes vl' p̄lati:tene ꝯclusional'r ꝓuerbiū florētinū ꝙ incōparabiliter maius malū ē capo mozo che capo rotto.hoc est dicere: ꝙ deteri⁹ ē hoī hr̄e caput p̄cisū:q̃3 caput vulneratū ꝛ fractū. Sic vtiq̃3 christianis populis periculosius ꝛ dānosius esset non hr̄e moderno tp̄e malos r̄ligiosos ꝛ sacerdotes q̃3 nullos habere:etiam si in multis virtuti ꝛ iusticie aduersant. Ex q̄ rōne bn̄ ꝯcludit:ꝙ qlibet malus p̄latus vel sacerdos curatus:magis est honorādus: q̃3 ql3 optim⁹ subditus. ¶ 4°. ēt ꝓbo rōe argumētabilitatis ꝙ maior exhibendus ē honor soli sacerdoti : q̃3 omni simul dignitati temporali. Tante enim est dignitatis sacerdos ꝙ in quinque verbis curia celestis descendit ad ipsum humiliter honorandum. Quattuor namque precipue dum sacerdos hostiam consecrat descendunt ad ipsum honorandum. Et primo san-

ctissima trinitas. Nã lz in altari sola filij psona sit ɔsecrata: tñ in illa ɔsecratiõe adest p̃sentia oĩuz triũ psonaꝝ diuinaꝝ. Et rõ ẽ. Nã sicut pr̃ ꝛ filiꝰ st̃ vnũ pͥncipiũ spiratiuũ spiritussancti: vt hẽt ex̃ de sum. tri. ꝛ fide ca. lib. 6. ita pr̃ ꝛ filius ꝛ spiritussanctꝰ st̃ vnũ pͥncipiũ pductiuũ: ꝛ opat̃ ab ex̃ qm̃ opa trinitatis ad ex̃ licz ess̃entiã st̃ idiuisa: lz ab intꝰ sint diuisa. Et qꝛ ɔsecratio hostie est opꝰ ad ex̃. Et insup qa psone diuie ibi st̃ vbi opant̃: necesse ẽ pp h̃ ꝙ ad ɔsecratiõez hostie sit ibi p̃sentia pr̃is ꝛ filij ꝛ spiritussancti. Ecce iã q̃liter sacerdos ẽt si sit malꝰ a tota trĩtate honoꝛet̃. ¶ Secũdo adsũt in ɔsecratiõe hostie oꝛdines: ꝛ choꝛi angeloꝝ: q associãt ip̃m dñm ꝛ regẽ angeloꝝ. dicẽte Greg. in omelia pascali: ꝛ ponit̃ de ɔse. dist. 2. ca. qd sit sanguis. Quis inqt fideliũ dubiũ hr̃e possit in ipsa imolatiõis hoꝛa ad sacerdotis vocẽ celos aperiri: ꝛ in illo xp̃i misterio angeloꝝ choros adesse: sũma ꝛ ĩma sociari: ꝛ vnũ qdẽ ex inuisibilibꝰ ꝛ visibilibꝰ fieri. hec ille. Nota ꝙ nõ dixit choꝛꝰ sed choꝛos. Nã nouẽ st̃ choꝛi ãgeloꝝ: iõ i plurali dixit nõ singulari: qꝛ ẽt maioꝛes adsũt. ¶ Tertio adsũt in ɔsecratiõe hostie oẽs anime sanctoꝝ: vt puta p̃riarchaꝝ pph̃arũ martyruz ꝛc̃. ip̃m sacerdotũ cũ sacramẽto venerãtes. Vñ Hiero. ɔtra vigilãtiũ ait. aie sctõꝝ quoꝝ reliquie sũt in eccl̃ia comitant̃ xp̃m in hũc mũdũ in sacerdotũ mãibꝰ quottidie veniẽtẽ. h̃ ibi. ¶ Quarto deniqz adest ad venerãdũ sacerdotẽ in ɔsecratõe hostie gl̃iosa v̓go Maria cũ comitiua sctãꝝ v̓ginũ. vñ Apoc. 14. dr̃. Uidi sup̃ mõtẽ syon. i. sup altar̃ agnũ stãtem: ꝛ cũ eo. 144. milia hñtes nomẽ eiꝰ ꝛ nomẽ pr̃is eiꝰ scriptũ in frõtibꝰ suis: ꝛ ibi subdit̃. Hi sũt qui cũ mulieribꝰ nõ sũt coinquinati: virgines sũt ꝛ sequunt̃ agnũ quocũqz ierit. hec ille. Et eccl̃ia h̃ idẽ canens cõfirmat. di. Jesu corona virginũ. ꝛ dic totũ. Si igit̃ vt patuit tota trinitas: oẽs angeli: oẽs sancti: insup glorıosa v̓go cũ comitiua virginũ sacerdotẽ sic humiliter venerant̃: q̃to magis qsqz vere fidelis: nisi sit diaboli filius debet sacerdotes venerari:

Ex p̄dictis ḡ quattuor rōib⁹ p3 ꝙ sacerdos p̄ cūctꝭ honorari d3. ¶ Tertio deniq3 hoc idē ꝓbo exēplis. Et p̄io exēplo nr̄i saluatoris: q vt h̄etur j.q.j.c. nōne. sacerdotes honorauit: dū ad eos leprosos sanādos remisit: pp qd Math. 8. leproso dixit. Uade ōn̄de te sacerdoti. ꝛ Luc. 17. De decē leprosis mundādis dixit. Ite ostēdite vos sacerdotib⁹ De q̄ et Ciprian⁹ papa. 93. disti. c. dn̄s nr̄. ait. Dn̄s nr̄ iesus xp̄s rex ꝛ iudex ꝛ de⁹ nr̄ vsq3 ad passiōis diē ſuauit honorē pōtificib⁹ ꝛ sacerdotib⁹: q̄s uis illi nec timorem dei: nec agnitionē xp̄i ſuassent. Naz cū leprosuz mūdasset dixit illi. Uade ōn̄de te sacerdoti et offer donū: hūilitatē nos xp̄s hūilis docuit: sacerdotē adhuc appellās quē sciebat eē sacrilegiū. Itē cū subditus passiōi alapā accepisset: ꝛ ei diceret: sic rn̄dēs pōtifici: nihil ille cōtumeliose locutus ē i p̄sonā pōtificis: sed sic magis inocētiā suā tutat⁹ ē dicēs. si male locut⁹ sū exprobra d̄ malo: si āt bn̄: qd me cedis? Que oia ab eo id fcā sunt humil̄r: vt nos humilitatis ac patiē tie h̄erem⁹ exēplū: Docuit. n. sacerdotes veros a nobis legitie debē honorari: dū circa falsos sacerdotes ipse tal' extitit. h̄ ille. Quo exēplo p3 ꝙ q̄sq3 d3 sacerdos venerari: cū sol⁹ sacerdos nouē legis sit nobiliō cūctis sacerdotib⁹ veteris legis. Aliō exēplū h̄ēm⁹ de Cōstātino ip̄atoꝝ: d̄ q̄ legitur: ꝙ cū sacerdotū cōciliuz in eccl'ia ꝯuocasset: nō ausus fuit p̄imū locū tenē: nec presbyteroꝝ ꝯmiscere ꝯsessibus s3 sedē nouissimā occupauit: sn̄ias vero q̄s ab eis approbatas audiuit: ita veneratus ē: ac si de ore dei manassent. Proinde. 96. di. c. in script. de ipso sic dr̄. In scripturis sic narrat̄ ip̄atorē Cōstātinū dixisse. Uere si ꝓp̄ijs ocul' vidissez sacerdotem dei aut aliquē eoꝝ q mōastico hitu circūamicti sunt delinquērē ac cadētē: clamidē meā explicarē ꝛ cooperire eū: ne ab aliquo videret̄. h̄ ille. Itē. xj. q. i. sacerdotib⁹: h̄et̄ ꝙ impator noluit ꝯ sacerdotes iudicar̄ dicēs. ē q vos iudicat. Sil'r habes. 12. q. j. c. furtū. Ex p̄dcis auctoritatib⁹: rōib⁹ ꝛ exēplis sil' et cū p̄cedēti s̄mōe p3: q̄li

ter sacerdotes debēt p̄ cūctis venerari. Et sic p̄ p̄ns ēt patz sexta ɔtēplatio latrie seu diuine adoratiōis: q̄ dr̄ cōtemplatio associatiōis: in q̄ ostēsuz fuit qd eēntialr̄ esset hyperdulia ⁊ qd eēntialr̄ ē dulia: ⁊ q̄ dbēt honorari adoratiōe dulie atq̄ hyperdulie: q̄ sil' omnia nobis ɔcedat obfuar̄ clemētissim⁹ de⁹ nr̄: cui sp̄ sit ois laus honor ⁊ gl'ia i secula seculorum. Amen.

¶ Dñica. 4. i q̄dragesi. Itē p de. 5. excellētia. vz. de maria nobilitate ipsi⁹ sacratissi. fidi.

SEquebatur eū multitudo magna. Scribūr hec v̄ba Joan. 6. ⁊ i euāge. occur. dñice. Post sacri euāgelii l̄ralē ⁊ sp̄ualē expōnē nobilissimi ciues: ex q̄ vt claruit i p̄cedēti b⁹ s̄mōib⁹ declarauimus de adora. latrie seu de diuio cultu. 6. ɔtēpl. s. suā specificatione suā diffinitōez: suā obl'oez suā locationē: suā mūdificationē: ⁊ suā associationē: hēo i p̄nti s̄mōe singul'r declarare septimā ipsi⁹ latrie ɔtēplationē. s. suā oppositionē: in q̄ p̄cipue videbim⁹ qd singulariter opponat̄ seu ɔtrariat̄ vere adorationi latrie. Cuius septie ɔtēplationis declaratio talis erit.

¶ De septima ɔtēplatiōe diuine adoratiōis: q̄ dr̄ cōtemplatio oppositionis.

SEptima contemplatio de diuio cultu seu de adoratione latrie ad deum facienda: dicit̄ cōtēplatio oppositiōis. lz i hac septima contemplatione esset p̄cipue tractandum de hydolatria: que nihil est aliud q̄z quedam latria ydolis exhibita: ydolum vero s̄z Isidorum lib. Ethimo. dicit̄ ab idos q̄ est forma tracta ab idea: pp̄ qd idolū ꝓprie dr̄ simulacr̄ ⁊ rep̄sentatiuū: aut rei existentis: aut rei ficte: in quo antiq̄tus colebantur demōes: ⁊ in quo cū nō eēt animatum nec aliquam virtutem diuinitatis habens demones ingrediebantur: ⁊ se tamquam deos per responsa que dabant. a pagāis adorari faciebant: tamen quia tractar̄ ō materia ydolatrie que directo opponitur ipsi latrie non esset de pane lucrando. seu alicuius vtilita

tis:cum post christi mortem et passionē talis idolatria penitus sit extincta et ad nihilum deducta:cogitaui solū tractare de diuersis generibus personarum qui modo indebito cultu latrie deum adorant: et qui opponunt seu contrariant indirecte vere adorationi ipsius latrie. Quod vtique videre et declarare iudico fore valde necessariū:quoniā vnusquisque et poterit videre errorē suū et poterit videre in quo contrariat diuino cultui seu vere adorationi latrie ipsi deo debite. Si quaerat aūt quot sunt genera personarum vero cultui latrie:seu vere adorationi contrariātiū:et per consequens nisi se correxerint oino damnāda rū. Respōdeo quod sūt .40. genera:quorum .20. hodie:alia viginti cras declarabo. ¶ Primi sunt oēs illi qui amorē quē in deo ponere tenent:qui vtique est de essentia ipsius latrie:sicut in superioribus pertractū ē:pōunt inordinate in quocūque vis bono creato:vtputa i tpali substātia:seu i carnali delectatiōe vel in aliquo mūdano honore quod qui faciūt profecto idolatre dicunt. Sicut.n.expōit Alexā. de ales. in tertia parte summe.q.25.ar.4.sup illa verba Exodi.20. Nō habebis deos alienos corā me: et nō facies tibi sculptile:neque omnē similitudinē quae in celo ē desup:neque quae in terra deorsū neque eorum quae sunt in aquis sub terra ibi sic dicit. Contra hoc pceptū faciūt iudei et sarraceni: qui sicut idolatre colūt deos alienos: qui iudei colūt antixpm tanquam messiā futurum. Sarraceni vero colūt machometū quē venisse credūt. Cōtra scdaz clausulā.s.nō facies tibi sculptile.i. imagies pictas quae nullius rei sūt repsentatiue: faciunt oēs heretici qui nō credunt de deo:nisi quae sibi fingūt per imaginationē et fantasiā. Contra tertiā clausulā.s.nō habebis aliquā imaginē:faciūt mali xpiani qui per amorē inordinatuz amāt ista inferiora plusquam deuz seu colūt.nā secundum Hierony. Quod quisque plus venerat et amat hoc illi deus ē.vbi gratia. Supbus et ambitiosus colit et amat similitudinē eorum que sunt in celo desup. quare super deum diligit honorē et platurā. Auarus et cupidus colit similitudinē eorum quae sunt in terra: quare pecuniam et diuitias sup

deū diligit.pp q̄ð ad Col'.3. ⁊ ad eph.c.5.ait apl's.q̄ aua ritia est idoloꝝ seruit⁹.Uolu ptuosus āt seu luxuriosus co lit similitudinē eoꝝ que sūt in aquis:q̄re sup deū corpis sui delicias ⁊ fluidas carnis delectationes diligit.ppter q̄ð ad Philip.3.apl'us dicit Quoꝝ de⁹ venter est: ⁊ gl'ia in ꝯfusione eoꝝ q terrena sa piūt.Ex qb⁹ p3 q̄ triplex est ydolatria.v3 infideliū:hereti coꝝ: atq3 maloꝝ xp̄ianoꝝ.h Alex.Hiero.āt ad Rusticum monacū ait.Estiato onē pec catoꝝ:nō.n.pl⁹peccat q gra na thuris ꝓicit sup altar̄ ido li:q̄3 q auare diuitias: hono res aut carnis delitias accu mulat.hec ille.Cōtra tales q de p̄dictis q̄si vnū deū fece rūt.dicit̄ Esaie.40.Cui sil'e3 fecistis deū vestꝝ:aut q̄3 ima ginē posuistis ei? Nūqd scul ptile ꝯflauit faber: aut auri fex auro figurauit illud:⁊ la minis argēteis argētarius? h ibi.His p̄missis p3:q̄ ido latria ꝓp̄e dr̄ q p amorē ma gis colit tpales diuitias:mū danos honores:carnis volu ptates:q̄3 ipm deū. Qua pp dico:q̄ q̄cunq3 vult deū ve ro cultu latrie adorare:neces se est q̄ leuet amorē suū oino a p̄dictis:aliter ipossibile est q̄ vnq̄3 vo cultu latrie creato rē suū adoret.q̄ð pbo. Prio auctib⁹. Scðo rōe. Tertio exēplo.¶ Nā Mat.6.dicit̄ Nō potestis dō fuire.s.p cul tū latrie:⁊ mamōe.s.demoni diuitiaꝝ.Nemo.n.pōt duo b⁹ dn̄is fuir̄:aut.n.vnū odio hēbit:⁊ aliū diliget: aut vnū sustiebit:⁊ alteꝝ ꝯtēnet.h ibi itē.1.Jo.2.dr̄.qui amat mū dū.i.mūdanā substātiā:volu ptatē:⁊ supbiā:nō ē charitas p̄ris in eo.h ibi.¶ Scðo ꝓ bo vnica rōe:v3 diuersitatis. Fūdamētū rōis pōit ph's.9. Ethico.di.Aicoꝝ ē idē velle:⁊ idē nolle:⁊ ipossibile ē aicitiā eē iter eos q nō eisdē gaudēt p3 h regula. Nā iter canē ⁊ lupū nāl'r nulla p̄t eē aicitia ⁊ rō ē:q2 iter ipos est diuersi tas volūtatū.Quo p̄supposi to:certū ē q̄ de⁹p̄cipit:q̄ ip̄e diligat̄ toto corde. Mat.22. Diliges ⁊c̄.Et Mat.6.p̄cipit Nolite thesaurizar̄ vob the. i terra.v.e.⁊ tin.de.⁊.v.fur. e.⁊ fu.the.a.vob the.in celo ⁊c̄.Cū quo ꝯcordās apl's ad Col'.3.ait.Si ꝯsurrexistis cū

xp̄o.q̄.s.st q̄.v. xp̄s ē i.de.di se.q̄.s.st sa.nō.q̄.s.ter.h ille. Oppositū facit qcūq3 plus honore: plus carnis lasciuiā ⁊ plus terrenā substātiā: q̄3 deū diligit. Quod si sic ē: q̄ talis ē ꝯriu dine volūtati: ⁊ p ꝯn̄s talis n̄ tm̄ nō pōt adorar̄ deū ꝟo cultu latrie. s3 insup efficit pp h inimicus mortalis ip̄ius di. Sic n. dr̄. Mat. 12. Qui n̄ ē mecū s. p amicitiā: ꝯ me ē sc3 p inimicitiā: ⁊ q nō colligit mecū dispgit. Et Jaco. 4. dr̄. Quicūq3 voluerit eē aicus huius scl'i: inimicus dei ꝯstituet. Et Ber. in suis s̄nijs ait. Dei ⁊ xp̄i inimicus efficit q in mūdanis rebus nimis sui cordis amorē figit. ¶ Tertio deniq3 p bo exēplo: q qcūq3 q plus diligit mundana q̄3 deū. ip̄3 deū cultu latrie venerari nō pōt Na ad Ro. 9. dr̄. Jaco. dilexi esau autē odio habui. vbi ait glo. Ideo deus Jacob dilexit: q2 esau deū odio habuit. hec glo. Ex p̄dictis auctibus: rōe ⁊ exēplo p3 qualr̄ plus diligens terrenā substātiā: carnalē voluptatē: ⁊ mūdanū honorē q̄3 deū: nō pōt deū ꝟo cultu latrie adorare. ¶ Scdi āt q sīt ꝯrij dino cultui sīt oēs illi q temerarie asserūt sic deū aliq̄s p̄destinasse: q ēt sine vllis bonis opibus saluari pn̄t: ꝯ q̄s. 23. q. 4. c. obtineri. Greg. ait: ip̄a q̄q3 pennis regni p̄destinatio ita ab oipotēte do dispoita ē vt ad hāc electi ex labore ⁊ ꝟtute pueniāt: q̄tenus orādo ⁊ postulādo mereāt accipe qd eis oipotēs deus ab eterno disposuit dare. h ibi. Quod ꝯfirmās Bona. in p̄mo. di. 40. in q. circa lr̄a3. q. p̄ma dic. q p̄destinatio ē qdā p̄ordinatio hois ad beatitudinē. In ordine āt tria req̄rūt: s. qd: ad qd ⁊ p qd. Illud qd: ē hō ad beatitudinē ordinatus. Illud ad qd: ē finis vite eterne ad quē hō ordinat. Illud p qd: ē caritas gr̄a ⁊ ꝟtus actualis q̄ in finē hō ordinat seu pducit; sine q̄ medio ꝟtutū ⁊ operꝝ bonoꝝ: nūq̄3 aliq̄s itelligit fuisse p̄destinatus. ¶ Tertij inimici seu ꝯrij diuino cultui ⁊ latrie: sīt illi q dicūt q deus iniuste dānados ⁊ p̄scitos reprobauit: eo q ex p̄sciētia dei liberꝝ arbitriū eoꝝ velint nolit ad malū cogit. Cōtra q̄s Aug. 23. q. 4. c. Nabuchodonosor. ait. Malis vasis ire nūq̄3 deus redderz iteritū: si nō spōtaneū i

ueniref hō hře pctm̄: q2 nec de⁹ peccāti hoi iuste iferret penā:si hō ex pdestinatōe ol cecidissʒ i culpā h ibi. Et Am bro.li.de vita beata. ⁊ ponif 15.q.i.c.nō ē.ait. Uolūtariū sibi militē eligit xpus:⁊ volū tariū sibi seruū diabol⁹ actio naf:neminē.n.iugo fuitutis astrictūspossidet.nisi se ei pus pctōꝝ ere vēdiderit:Et Hie ro.de pe.di.2.c. Si.n.pctm̄ ait. Libi arbitrij nos ꝯdidit de⁹:nec ad ṽtutes:nec ad vi tia necessitate trahimur:alio quin vbi necessitas ē: ibi nec pena:nec corona ē. Phs ēt.3. ethi.ait. Uolūtarie sť ṽtutes sicut ⁊ vitia. ¶ Quarti q sť ꝯtrij dino cľtui ⁊ latrie:sť oēs illi q asserūt ⁊ tenēt.ꝙ de⁹in pdestinatiōe electoꝝ ab eter no:⁊ reprobatiōe maloꝝ ptia lis fuit ⁊ acceptator psonaꝝ Lōtra q̄s.32.q.4.c. sic.Et de ꝯse.d.4.c.nequaq̄ ⁊ pcipue eř de pbē.c.venerabilis. Nō generis sʒ ṽtutū nobilitas vite q̄ʒ honestas gratū deo faciūt ⁊ ydoneū fuitorē:ad cui⁹ re gnū ⁊ gľiaʒ nōnullos tā nobi les. q̄ ignobiles:tā paupes: q̄ʒ diuites vľ potētes admisit eo ꝙ apd deū nulla ē vľ fuit vnq̄ʒ acceptio psonaꝝ. Plato ēt in thimeo ait. De⁹ ab oib⁹ ai passionib⁹ ⁊ affectioib⁹ li ber ē:vn̄ nec dolere nec letari pōt: sʒ sp vnū hʒ ꝯceptū. Et auctor in li.de causis:ait. Lā pma isluit bonitatē suā in re b⁹ vna ⁊ vera isluxiōe: sʒ res nō recipiūt illā bonitatē eqli ter:sʒ fʒ capacitatē sue dispo sitiōis ⁊ nāe. h ille. Et Augu. 23.q.4.c. Nabuchodonosor. ait. Jō te sic ⁊ ceteros nō ele git nec predestinauit:q2 te ab obediētia sua recessuꝝ eē pui dit. ¶ Quiti insup q sť ꝯtra rij dino cultui ⁊ latrie:sť oēs illi q firmiter credūt ꝙ sit de stinatū ⁊ pordinatū a deo: ꝙ aliqs moriaf in igne aut aq̄: seu suspēdio ⁊ alia tali morte seu ꝙ aliqs seipsū suspēdat ⁊ ꝙ h ⁊ similia alif euitari nō possint:qd vtiq̄ʒ falsissimū ē qa lʒ pdestinatio vľ dina psci entia falli nō possit: nō tn̄ p destinata:nec ea q̄ sť in libta te arbitrij nečario eueniūt: ⁊ iō ꝯ tales.23.q.4.c. Nabu chodonosor. Augu.ait. Nō g necessitatē correctiōis vľ ob durationis fac dina pdestina tio:seu psciētia:cū boi p gr̄aʒ corrigāf:⁊ mali libe.arbi.pe

ant. Neqz eni q: pdestinatio seu pscientia dei falli nō pōt: necessario eueniūt q̄ pdestinā tur vł psciūt: sic nec necessa- rio pdestinant vł psciūtur q̄ futura sīt: sz q: bona absqz ei⁹ grā: z mala pter ei⁹ sciā eue- nire nō pōt. h ibi. Et li. d mo rib⁹ eccłie ait. Extrema ē de mētia certitudo eterne dāna tiōis credere. q necessario qs se suspēdat: seu suspēdat seu i igne vł aq̄ z hmōi moriat. h ille. O quot sīt i isto errore de cepti. ¶ Sexti isup q aduer sant dino cultui z latrie: sūt oēs illi q credūt oēs saluari in sua fide: dūmodo se credāt bn̄ agē. z faciūt seu obseruāt ea q̄ sīt sue legis z fidei. Cōtra quos Mat. vltimo dicit. Eū tes pdicate euāgeliū oi crea ture q crediderit z baptizat⁹ fuerit saluabit: q āt nō credi derit z baptizat⁹ nō fuerit cō dēnabit. Et Jo. 3. dr. Nisi qs rēatus fuerit ex aq̄ z spū scō nō pōt itra. in re. di. Jtē. 24. q. 1. c. qcūqz dr. Quicūqz ab vnitate fidei z societate petri apostoli quis mō semetupsos segregauerīt: tales nec a vin- culis petōz absolui: nec ianu az regni celestis ingrēdi pote rūt. Grego. etiā in mor. z po- nit. 24. q. 1. c. qa ex sola. ait. Nisi qs fidei xpiane solidita tē tenuerit diuinā psentiā vn qz agnoscet: de qua soliditate dn̄s dicit. 16. Sup hāc petrā edificabo eccłiaz meā. Sola qppe est p quā sacrificiū dn̄s libēter accipit: solaqz p erra tib⁹ fiducialiter intercedit. h ille. Deniqz Greg. ex de sum- tri. z fid catho. c. j. §. vna. ait Una vero est fideliū vniuersa lis eccłie: ex quā nullus oino saluabitur. in qua idem ipse Christus sacerdos z sacrifici um. hec ibi. ¶ Septimi eti- am qui aduersantur diuino cultui z latrie sunt omnes he retici: qui licet viuant sub fi- de Christi: tamen non credūt in aliquem particularem ar- ticulum ab ecclesia appro- batum. Contra quos distin. 23. capitulo: qui episcopus. Et de consecra. distin. tertia capitu. omnes dicitur. Om- nes quicunqz saluari debēt: omnes simul fidei z ecclesie articulos credere tenentur. hec ibi. Augustin. etiam ex- tra de Hereticis. capitulo firmissime. ait. Firmissime tene. Et nullatenus dubi-

tes:oēm hereticū paganū vł scismaticū:cū diabolo ꝛ angelis ei⁹ eterni ignis incēdio cōcremādū:nisi ante finem vite catholice fuerit incorporat⁹ ꝛ reintegratus eccl'ie. Omni igit̄ homini q nō tenet ecclesie vitatē.neqꝫ baptismus neqꝫ elemosyna quātūlibet copiosa:neqꝫ mors ꝑ xpi noie suscepta ꝓficere poterit ad salutē.hec ibi. ¶ Octaui q aduersant diuio cultui ꝛ latrie: sunt oēs illi q in specie fortiter dubitāt de aliq̊ fidei articulo. Cōtra quos in.c. dubi⁹ ex̄ de hereticis. dī. Dubi⁹ in fide infidelis est: nec eis oino credēdū ē:q fidē vitatꝭ ignorant.h ibi. Itē ex̄ ō sum.tri. c.j.dī. Nullus dꝫ dubitare de fide:sꝫ firmiter oēs articulos fidei credere. ¶ Noni insup q aduersant̄ diuio cultui ꝛ latrie:sūt oēs illi q credūt ꝙ in deo non sunt idee.i.ꝙ in mēte diuina nō sint forme ꝛ rōnes distincte oiuꝫ creaturarū:cui⁹ opinionis fuit precipue Arist.in.xij.metha. Contra quos Boe. metro.9. li.3. ait. Tu cūcta supno ducis ab exēplo pulchꝛū pulcherrim⁹ ipse mundū mēte gerēs simili imagine formās hec ille. Et Aug.li.83.qōnū ait. Qui negat ideas in deo negat filium ꝛ sapiētiā dei. Et Cōmentator sup.xj.metha.ait. Sicut oēs forme sunt i potētia i prima mā: sic sunt actu in pria cā. Et Plotin⁹ phs ait. Omne ens qd ē fuit ꝛ erit:in mente diuia ē. ¶ Decimi q ꝯtrāntur diuino cultui ꝛ latrie:sūt oēs illi q credūt deū creasse celū ꝛ terrā de aliq̄ mā ꝑexistēte: ꝛ nō potuisse de nihilo creare. De qbus phs.j.ꝛ.8. physi.ait. Scdꝫ oēs phosantes ex nihilo nihil fit. Contra quos Aug.sup Geñ.ait. Qui credūt deū mundū ꝛ celū cū existētib⁹ in eis de nihilo nō fecisse.ad nihilū deuenient in cōspectu glorie sue. Et Moyses Geñ.j. ait. In principio creauit deus.i.de nihilo fec celū ꝛ terrā. Hoc.n. demonstrat rō. Aut.n.de⁹ ē oipotēs ꝛ infinite potētie:aut nō. Si sic hēo intētum: qꝛ de nihilo potuit aiaꝫ creare:ꝛ creauit. Si nō:ḡ nō ē oipotēs:ꝛ eius potētia ē terminata ꝛ finita: qd vtiqꝫ nō tm̄ credere sꝫ ēt cogitare iniqssimū ē. ¶ Undecimi q aduersant̄ diuio cul

tui ꝛ latrie:sunt oẽs illi: ꝓut
sunt iudei q credũt aiaꝫ bea/
tificari posse sine visiõe ipsiꝰ
dei:allegãtes in defensioneꝫ
• sui erroris. illð. Jo.j.Deũ ne
mo vidit vnq̃. Contra quos
Aug.ii.de ciui.dei ait. Tam
delicata ẽ diuia visio: tamq̃
amore dignissima: ꝙ q̄cquid
hũi põt illa nõ habita faciat
hoĩeꝫ miserũ nõ beatũ. h ille.
Et in lib.cõfessionũ ait. Feci
sti nos dñe ad te: ꝛ inq̄tuꝫ ẽ
cor nr̃m donec videat te:ꝛ re
q̄scat in te. Qð ẽt rõ ꝓbat.
Nã vt dic̃ phs.2.ð aia. Nul
la potẽtia ꝑficit̃ nisi hẽat ꝓ
priũ obiectũ:sicut oculus in
coloribꝰ. Sꝫ cũ deꝰ solus sit
obiectũ hũani intellectus:ḡ
da ei qðcũq̃ vis: nõ poterit
q̄etari sine ipso: pp qð Ber.
dicit. Nihil minꝰ deo põt aie
capacitatẽ implere. hec ille.
¶ Duodecimi q aduersant̃
diuio cultui ꝛ latrie:sunt oẽς
illi q credũt ꝛ tenent: ꝙ sola
mẽtalis ꝯfessio ꝛ nõ vocalis
sufficiat ad remissiõeꝫ pctõꝝ.
Cõtra q̊s ꝓuerb.28.dr̃. Qui
abscõdit scelera sua.s. sacer/
doti nõ diriget̃: q aũt ꝯfessus
fuerit ea ꝛ reliq̃rit.misericor
diã ꝯsequet̃. h ibi. Et Aug. de
pe.di.j.c.Agite ait. Agite pe
nitẽtiã q̃lis agit̃ in eccl'ia. Et
nemo sibi dicat oculte apð
deũ ago:q: sine cã dictũ eẽt.
Qðcũq̃ sol sup ter.c.s. ꝛ in
c.hec ille. Deniq̃ Ambro. de
pe.di.j.§.Alij econtra. ait.
Nõ põt q̃sq̃ iustificari a pec
cato nisi pctm̃ fuerit ante cõ
fessus. ¶ Decimitertij q ad
uersant̃ diuio cultui ꝛ latrie:
sunt oẽs illi q nõ credũt treς
ꝑsonas eẽ simpl'r in vna sub/
stãtia:sꝫ magis credũt ꝙ pr̃
filiꝰ ꝛ spũs scũs sint tres sub
stantie diuerse: ꝛ ab inuicẽ se
parate. Cõtra q̊s.j. Jo.5. dr̃
Treς sunt q testimoniũ dant
in celo:pr̃ ṽbũ ꝛ.s.s. ꝛ hi tres
vnũ sunt. Itẽ Inno.tertiꝰ ex
de sũ. tri. ꝛ fi.ca.c.j.ait. Fide
liter credimꝰ ꝛ simpl'r ꝯfite/
mur:ꝙ vnꝰ solꝰ ẽ verus deuς
eternꝰ imẽsus incõmutabiliς
omĩps incõp̄hẽsibilis ꝛ ief/
fabilis.pr̃ filiꝰ ꝛ spũs sctũs:
ꝛ tres q̄dẽ ꝑsone: sꝫ vna eẽn/
tia:substãtia:seu nã: simplex
oino:pr̃ a nullo:filiꝰ a pr̃e so
lo: ac spũs scũs ab vtroq̃.
Absq̃ initio semp ac sine fine
pater generãs:filiꝰ nascẽs: ꝛ
spũs scũs ꝓcedẽs:cõsubstan
tiales:coeq̃les: coõipotẽtes

τ coeterni.hec ille.Et idē Jnnocē.vbi.s.in.c.dānam⁹ait. Nos aūt sacro approbante cōcilio credimus τ ꝯfitemur vna cū petro ꝙ vna q̄dā res est incōprehēsibilis qdē τ ineffabilis:q̄ veraciter ē pr̄ τ filius τ spūs scūs.s.tres simul psone ac sigillatiꝫ q̄libet earūdē:τ iō solūmodo trinitas est nō q̄trinitas:q: q̄libet trium psonaꝝ ē res illa. vꝫ substātia:eēntia.seu nā diuina:q̄ sola ē vniuersoꝝ pncipiū preterquā aliud inueniri nō pōt τ illa res nō ē generās : neqꝫ genita:neqꝫ pcedēs:sꝫ ē pr̄ q generat:τ fili⁹q generat:τ.s.s.q pcedit:vt distictiōes sint in psonis:τ vnitas in nā.hec ibi.Apparet aūt eē trinitas psonaꝝ:cū de⁹ in creatiōe rōnalis aie Gen̄.j.dixit.Faciamus hoiēꝫ ad imaginē τ silitudinē nr̄aꝫ:τ subiungitur: τ creauit de⁹hoiēꝫ ad imaginē τ silitudinē suā.h ibi. ¶ Decimiq̄rti q aduersant diuino cultui τ latrie:sunt oēs illi q credūt ꝙ aia sil' cū corpe moriat τ sit corruptibilis.Contra q̄s Aug.in lib.de q̄titate aie.ait.Aia iō facta ē silis deo q: imortalē τ idissolubilem τ incorruptibilē eā fecit deus. h ille. τ Mat.io.saluator ait Nolite timere eos q oc.c.a.aūt nō.po.oc.glo.q: imortalis ē.phs aūt p̄io de aia ait. Aia itellectiua ē qd diuinum impassibile τ icorruptibile.τ scdo d aia ait. Jntellect⁹ videt eē alteꝝ gen⁹ aie: τ soluꝫ ꝯtingit eū s pari sic ppetuuꝫ a corruptibili. Et i.3⁰.de aia dic̄. Jntellect⁹ ē ppetu⁹ τ immortal'.Et.12.Meth.ait.Aia nō oīs sꝫ itellectual' manet p⁹ ꝯpositi corruptiōeꝫ.Greg.4.dialogoꝝ ait. Spūs brutoꝝ carne tegit τ cū carne morit spūs hoiuꝫ carne tegit:sꝫ nō cū carne corrūpit.Nā aia ppetua ē pncipiū eqdē habuit sꝫ finē nō hēbit.Deniqꝫ.13.q.2.c.hn̄t.dr̄. Hn̄t illi forsitan iusti lōgi doloris excusatiōeꝫ q vitā alterā nesciūt τ mortalē aiaꝫ credūt qꝫ de h seclo ad meli⁹ eē trāsitū nō ꝯfidūt: nos āt q h credim⁹ τ docem⁹ ꝯtristari nimiū d obeūtibus nō debem⁹ne ꝙ apd illos pietatꝫ tꝫ spē h mag' fiat culpa i nobis.h ibi . ¶ Decimiq̄nti q aduersāt diuio cultui τ latrie st oēs illi q p̄suppositā ēt aiaꝝ immortalitate:asserunt

nullū eē purgatoriū in q̄ aie post mortē purgēt: si debitaꝫ hic ꝓ pctis satisfactionē nō fecerit: sꝫ simplr̄ ꝛ sine medio eē locū iferni ꝛ locū ꝑadisi. Ↄ̄ q̄s Aug. ď pe. di. 7. iuxta finē Et 25. di. c. q̄lis. ait. Pri⁹. n. purgād⁹ ē i igne purgatorij: q in aliō secl'ꝫ distulit fructum ↄuersiōis. hic autē ignis ꝛ si etern⁹ nō sit: miro tñ mō grauis ē excellit. n. oēꝫ penā quā vnq̄ꝫ aliqs passus ē i hac vita: ꝛ lꝫ innūerabilia tormēta martyres passi sunt: tñ i hac carne nūq̄ꝫ tāta iuēta ē pena ħ ille. Itē ď pe. di. 6. c. q vult di. Credēdū ē. n. ꝛ pietaꝫ dei expostulat credere: ꝙ oēs elemosyne toti⁹ eccl'ie: ꝛ orōnes ꝛ opa iusticie: ꝛ misericordie: succurrāt p⁹ mortē recognoscēti in hac vita suā ↄuersionē. ꝛ Aug. i encħ. ꝛ ponit. i3. q. 2. c. tp̄s. ait. Neq̄ꝫ negādū ē ďfunctoꝝ aias post morteꝫ a purgatorio merito suoꝝ viuētiū reuelari: cū ꝓ illiꝫ sacrificiū mediatori offerť: vl' elemosine fiūt i eccl'ia sꝫ eis hic ꝓsunt q cū viuerēt: ħ sibi vt postea possēt ꝓdesse meruerūt. ħ ille. Itē Greg. 13. q. 2. c. aie. ait. Aie defūctoꝝ p⁹ mortē q̄ttuor modis soluūť: aut oblatiōib⁹ sacerdotū: aut p̄cib⁹ scōꝝ: aut caroꝝ elemosynis: aut ieiunio cognatoꝝ: cōditio āt sepulture ꝛ pōpa exequaꝝ: magis sūt viuoꝝ solatia q̄ꝫ subsidia mortuoꝝ. ¶ Decimisexti q aduersanť diuio cultui ꝛ latrie: sūt oēs illi credētes aias fore imortales: tādēq̄ꝫ i fine sl'r. credūt oēs homie ꝓ supabūdātē di miaꝫ ꝛ alioꝝ scōꝝ p̄ces fore saluandos cui⁹ opi. fuit Orige. q i testimōiū sui erroris allegabat ꝓpħaꝫ di. Hoies ꝛ iumēta saluabis dñe queadmodū mľti plicasti miaꝫ tuā deus. Ↄ̄ q̄s Gre. 25. di. c. q̄lis igt vnusq̄sq̄ꝫ hic egrediť: tais i iudicio di p̄ntať: ꝛ q̄lis q̄sq̄ꝫ siue bonus siue mal⁹ hic egrediť tal' eternal' irremediabilr̄ ꝑmāebit. ħ ille. itē Hier. i3. q. 2. c. In p̄nti. ait. i p̄nti sclō scim⁹ siue orōnib⁹ siue ↄsilijs iuicē posse nos adiuuari. cū āt añ tribunal xp̄i venerim⁹ scim⁹ nec Job: nec Danielē nec noe posse rogaŕ ꝓ q̄q̄ꝫ ꝛ ma. 25. d. xp̄s. disce. a me maledi. ꝛc. ꝛ ꝓ. 6. dr̄ ꝫel⁹ ꝛ furor viri n̄ ꝑcet i die vidicte nec aqescet cuiusq̄ꝫ p̄cib⁹ nec suscipiet ꝓ re-

demptiōe dona plurima. hec ibi. Greg. aūt de pe. di. j. c. B est. ait. Uoluissent impij si potuissent sine fine viuere: voluissent vt potuissent sine fine peccare. Ostēdūt. n. q2 in peccato semp viuere cupiūt: qui nunq̄ꝫ peccare desinūt dū viuunt: ad magnā ergo iusticiā iudicātis ptinet vt nunq̄ꝫ careant supplicio: q in hac vita nunq̄ꝫ voluerūt carere peccato: hec ille. Deniqꝫ Athanasi⁹ in suo simbolo ait. Qui bona egerūt ibūt in vitam eternaꝫ q vero mala in ignē eternuꝫ.

¶ Decimiseptimi q aduersātur diuino cultui ꝛ latrie: sūt oēs illi q presupposito ꝙ aie sint immortales: ꝛ ꝙ recipiāt eternā gloriā seu eternā penā tn̄ nō credūt hūana corpa iaꝫ in puluerē redacta ꝛ a vermibus cōmesta resurrectura: adherentes p defensionē sui errois snie plbi in post predicādi. A puatiōe ad habitū iposſibilis est regressus p nām: cuius opinionis fuisse vr̄ iter ceteros porphirius qdā: ꝓut recitat Aug. 10. d ciui. dei. c. 29. Cōtra quos Boetius in li. de fide xpiana. versus finē sic ait. Firmiter teneo ꝛ tenēdū puto: nō solū aias nō perire: sed ipsa quoqꝫ corpa que mortis aductus in puluerē resolue rat: in statū pristinum futura beatitudine reparari. hec ille. Et ezech. 37. dr̄. Facta est sup me manus dn̄i: ꝛ eduxit me in spū: ꝛ dimisit me in medio cāpi q erat plenus ossibus: ꝛ dixit ad me. Filij hois putas ne viuent ossa ista? ꝛ dixi. Dn̄e deus tu nosti. ꝛ dixit ad me. vaticinare de ossib⁹ his: ꝛ dices eis ossā arida audite v̄bū dn̄i hec dicit dn̄s deus ossib⁹ his Ecce ego itromittā i vos spūꝫ ꝛ viuetis. ꝛ dabo sup vos neruos ꝛ succrescere faciā super vos carnes ꝛ cutē: ꝛ dabo vobis spūm ꝛ viuetis: ꝛ ꝓphetaui sicut pceperat mihi. Fact⁹ est aūt sonitus ꝓphetāte me: ꝛ ecce commotio ꝛ accesserūt ossa ad ossa vnumquodqꝫ ad iuncturam suam ꝛ vidi: ꝛ ecce sup ea nerui ꝛ carnes ascēderunt: ꝛ extensa est in eis cutis desup ꝛ ingressus ē i ea spūs ꝛ vixerūt steterūtqꝫ sup pedes suos exercit⁹ grādis nimis valde. hec ibi. Itē Job. 19. dicit. Scio. n. ꝙ redēptor meus viuit. ꝛ i nouissimo die de terra surrecturus sū: ꝛ rur

sum ci.p.m.z in car. m.vi.d. s.m. quem vi.sum.c.z.o.m.cō sp.sunt z nō a. Repo. hec est spes mea in sinu meo. hec ibi Apl's aūt.j. ad Corin.15 .ait. Ecce misteriū vobis dico. In momēto i ictu oculi in no. tu ba.o qdē re.s3 nō oēs imu.ca. n.tu.z mor.re.incor.z nos im mu.o3.n.cor. h indu. incor. z mor.hoc in.imor.hec ibi. Ad h aūt pōt eē rō. Nā Sapiē. xi. Salomō ait. Per q̄ qs pec cat:p hec z torquebat. Sed cū corp⁹ sil'cū aia pecauerit: vel in virtutib⁹ se occupaue rit:clar ē q d3 resurgere z sil' cum anima eternam penam vel eternam gloriam recipere Proinde.17.q.4.c. oēs. Luci⁹ eps ait. Nō solū q faciūt rei iudicant:s3 ēt q faciētib⁹ ↄsentiūt:par.n.pena z faciē tes z ↄsentiētes cōprehēdit. hec ille. Et.2.q.j.c. Notū.dr. Faciētē z ↄsentiētē par pena ↄstringit. Deniq3 Inn.terti⁹. c.quāte z.c. Nup. Ex de sen. excō.ait. Faciētes z ↄsentien tes pari pēa plectēdos catho lica ↄdēnat auctoritas.h ibi. ¶ Decimioctaui q aduersan tur diuino cultui z latrie sūt oēs illi q diuersimode male sentiūt z credūt de corpe xpi an sit in ostia ↄsecrata: seu q accñtia ibi stent sine subiecto: z silr de alijs sacris. Contra quos. extra de hriticis.c. ad abolēdā.dr. Uniuersos xpia nos qui de sacro corpis z san guinis dñi nři Iesu xpi:vel d baptismate:seu de peccatorum ↄfessiōe:matrimonio: vel reli qs ecclesiasticis sacris alr sē tire aut credere vel docere nō metuūt:quā sacrosctā eccl'ia pdicat z obseruat: vinculo p petuo anathematis innoda mus.hec ibi. Et ad hoc ē rō. Clarū est.n.fm Augustinū.q plura pōt deus facere q̄ hu manus intellectus possit itel ligere:s3 intellectus hūanus pōt intelligere z diuidere illa accñtia a tali subiecto: z vnā3 substātiā p infinitā dei potē tiā in aliā trāsubstantiare: g z ē. ¶ Deciminoni qui aduer sant diuino cultui z latrie st oēs illi qui firmiter credūt z tenēt q papa solū pōt remit tere psone penas taxatas a iu re vel a iudice tm̄: s3 nullate nus pōt absoluer aliquē a pe nis p peccatis in purgatorio a deo taxatis. Contra quos Mathei. 16. saluator ait.

Amē dico vobis: q̄cūq3 alligaverítis sup ter. ₇c. Qđ cōfirmans Ricar. in. 4. di. 20. art. 3. q. j. in corpe q̄onis. dicit. Cum q̄rit̄ an indulgētie papales debeant credi. q͛ ēt ꝓsint ad penā in purgatorio delendam. R̄ndeo. q͛ ad istā q̄ōnē3 q̄dā dixerūt tales idulgētias simpl'r valere in foro ecclesie: remittēdo penas taxatas a iure vel a iudice: nō tñ aliqd remittēdo de pena a deo in purgatorio taxata. S3 ꝯtra. Secundū istā opinionē indulgētie simpl'r magis nocerent q̄3 valerēt: q2 absoluēdo a penis satisfactorijs: trāsmitterent ad penas purgatorij grauiores. Jō dicēdū simpl'r ē: q͛ indulgētie si dant̄ ab illo q pōt eas dare ₇ ex rōnabili cā: valent dispositis facientibꝰ illđ qđ ꝑtinet̄ in forma indulgentie. Per eas. n. remittit̄ aliq̄ portio: seu tota pena a deo taxata. Hoc aūt facere pōt ecclesia. q2 hoc facit ex diuina auctoritate. Hec Ricar. verbaliter. ❡ Uicesimi q aduersant̄ diuino cultui ₇ latrie. s͛t oēs illi q tenent ₇ credūt: q͛ si quis fecit aliqđ enorme peccatū: ₇ p̄cipue in spūm scm̄: seu fecit innumerabilia peccata: q͛ ei deus nequaq̄3 indulgere possit: ꝑꝑ qđ ₇ iam multi sicut Judas ₇ hm̄ōi in d'speratione lapsi sunt ₇ ceciderūt existimantes maiora esse peccata sua: q̄3 diuinā bonitatē3. Cōtra quos sunt tria. videl3. Primo auctoritates. Scđo ratio. Tertio exemplum.

❡ Pⁱo sunt auctoritates ꝯ tales. Nā Hierony. đ pe. di. j. c. Quia diuinitatis. ait. Si q̄s post lapsum peccatoꝝ suorū ad verā penitētiā se ꝯuerterit: cito a vero misericordie iudice veniam impetrabit. h̄ ille. Itē aug. lib. retractationū. c. 18. ait. De quocūq3 pessimo peccatore in hac vita constituto nō est desperādū: q2 si vere ad deū cōuertit̄ verā misericordiā oiu3 pctōꝝ suorum suscipiet. hec ille. Itē Ezech. 18. dr̄. Quacūq3 hora conuersus fuerit hō a via sua pessima oium inquitatum eiꝰ obliuiscar. Jtem glosa super v̄ba prophete. Cor contritum ₇ humiliatum deus ₇c. ait. Ubi est vera cordis contritio ibi est omnium peccatoꝝ remissio. Deniq3 Leo papa. 26. q. 6. c. His qui. Et de pe. di.

j.c. Multiplex: ait. Miseri/
cordie dei nec mensurã possu
mus ponere: nec tpa diffinire
apud quem nullas patit ve/
nire cõuersio moras. hec ille.
¶ Scdo hoc idẽ pbat rõ. vz
causalitatis. Fundamẽtũ rõ/
nis ponit phs: j. Posterioꝝ.
di. Omne quod est per essen/
tiam est simpliciter pfectius
eo quod est per participatio/
nem. patet hec regula. Nam
si stella seu luna habent per/
fectionem alicuius lucis: a
fortiori opz q maior pfectio
inueniat in sole q per se essen
tialiter est lucidus: ⁊ a quo lu
na ⁊ sydera accipiũt suã lucẽ
Quo psupposito: certuz est q
deus ipse pcipit cuilibet hoi
q ex charitate remittat oẽm
iniuriã qtũcũqz enormẽ a p/
ximo sibi factã. pp qd Mat/
thei. 18. cuz Petrus diceret.
Dñe si peccauerit in me frat
meus dimittã ei vsqz septies
Cui rñdit Jesus: nõ dico tibi
septies: sed vsqz septuagies se
pties. Et Lu. 17. precepit di.
Si septies peccauerit in die
in te frater tuus ⁊ septies in
die ɔuersus fuit ad te: dicens
penitet me: dimitte illi. h ibi.
q si hãc pfectionẽ tenet hre
hõ ex charitate quã hz a deo
per participationẽ. ergo a for
tiori hãc eadẽ charitatẽ: imo
in infinitũ pfectiorẽ deus hre
dz. qui vt dr prime Jo. quar/
to. Est qdã charitas essentia
lis ⁊ infinita. pp qd ɔcludo.
q qcunqz peccator qtũcũqz
maximus ad deuz humiliter
se ɔuertit: statim oium pecca/
torũ suoꝝ veniã pcipiet. Pre
termitto aliã rõnẽ: q: ita faci
liter remittit deus oia sitr pec
cata mortalia: sicut vnũ soluz
veniale peccatum. ⁊ rõ est: q:
ois actus qui pcedit a deo hz
simplr rõnẽ infinitatis. Jõ si
cut cũ ifinita bonitate remit/
tit solã venialẽ culpã: sic cum
eadẽ infinita bonitate põt re/
mittere grauissima: ⁊ qsi inu/
merabilia peccata. ¶ Tertio
hoc idẽ pbat: exẽplũ legit in
legẽda natiuitatis beate vir/
ginis: q apud ciciliã fuit qdã
vir noie Theophilus: cuiusdã
epi vicedñs. q tã prudẽter sb
epo res ecclesiasticas dispen/
sabat q mortuo epo tũ dignũ
epatu ois ppls acclamabat.
At ille vicedñatu ɔtẽt9: aliuz
in epm maluit ordinari. Tan
dem ab ipso officio inuite ab
epo depositus in tãtã impa/

cietiā deuēit: vt ad suā recuperādā dignitatē: cuiusdā iudei malefici ꝯsiliū expeteret. Ille aūt diabolū aduocauit qui aduocat⁹ concitus ꝟēit. Theophil⁹ ḡ iussu demonis xp̄uz ⁊ matrē ei⁹ abnegauit ⁊ xp̄iāe ꝓfessiōi abrenuntiauit: ⁊ ipsi⁹ abrenūciatiōis ⁊ abnegationis cyrographum scripsit ⁊ scriptū ānulo sigillauit: ⁊ sigillatū de nōi dedit ⁊ sic ei⁹ ꝟuitio se subiecit. In crastinū igiꝰ ꝓcuratiōe demonis theophil⁹ in gratiā episcopi recipiꝰ: ⁊ in dignitate sui officij restituiꝰ: tandē ad se reuers⁹ de eo ꝙ fecerat valde ingemuit: ⁊ ad ꝟginē gloriosā: vt sibi adiutoꝛiū ferret tota mētiꝭ deuotiōe cōfugit. Quadā ḡ vice beata Maria in visiōe illi apparens de impietate acriter ipsū redarguit: ⁊ diabolo abꝛenūciare ꝑcepit: xp̄zꝗ dei filiū ⁊ xp̄iāitatē ꝓpositū cū plēitudine remissiōis peccatoꝝ ꝯfiteri fecit: ⁊ sic ip̄z in sui ⁊ filij gratiā recupauit: ⁊ ad indiciū indulte ꝟeīe iterū sibi apparēs cyrographū ꝙ diabolo dederat sibi reddidit: vt iā nō se diaboli seruū timeret: sꝫ ꝑ virginē se liberuꝫ factū gauderet. Quo Theophil⁹ recepto vehemēter exaltās coꝛā episcopo omniꝗ poplo qd acciderat retulit: ⁊ cūctis admirantib⁹ ⁊ ꝟginē glo ꝛiosā laudātib⁹ ip̄e post triduū mūd⁹ ab oī infidelitatis culpa i pace qeuit. Ex p̄dictis patet: q̄liꝰ de⁹ faciliꝰ idulget qbuscūꝗ grauissimis peccatis: dūmodo peccatoꝛ humiliꝰ ad ipsū se ꝯuertat. Et ꝑ ꝯsequēs etiā patet ex p̄dictis: q̄liꝰ sunt viginti genera hoīuꝫ diuio cultui aduersantiū: a qbus pessimis errorib⁹ nos oēs p̄seruare digneꝰ bōitas ⁊ clemētia spiritussctī: q cū patre ⁊ filio in trinitate ꝑfecta: viuit ⁊ regnat de⁹: ꝑ infinita secula seculoꝛum. Amen.

¶ Feria secunda post quartā dominicā quadragesime. Item de quinta excellentia videlicet de maxima nobilitate ipsius sacratissime fidei.

Cum fecisset quasi flagellū de funiculis eiecit oēs de tēplo. Scribunꝰ h̄ ꝟba Jo. 2. ca. ⁊ in euāgelio occurētis ferie. Post sacri euāgelij litte

ralē ꝛ moralē expositionē bo notabiles cives: ex q̄ vt claru it in p̄cedēti ſmōe declaraui 20. genera hoiuȝ ſeu pſonarū q aduerſanť ſeu ↄtrariantur diuino cultui ꝛ latrie: habeo in p̄ſenti ſmōe alia. 20. genera hoiuȝ: ꝛ diuino cultui aduerſantiū declarare. q̄ remāſerūt: quoꝝ declaratio ſequē do ordinē numeri talis erit.

¶ Itē de ſeptia ↄtēplatione diuine adoratiōis: q̄ dicitur oppoſitiōis: ſeu de vigiti aliis generib⁹ hominuū qui aduerſantur diuino cultui.

Qigeſimipmi qui aduerſanť vltra predictos dino cultui ꝛ latrie: ſunt oēs illi q cum pelagio heretico: ſeu pelagiāis tenēt ꝛ credūt duas nephādiſſimas hereſes. vȝ ꝙ hō q cecidit ſpōte in peccatū p liber tatē arbitrij poſſit ſimiľr reſurgere p v̄tutē eiuſdē liberi arbitrij: ſine aliq̄ alia gr̄a dei creata vel increata. Iteȝ q̄d exiſtēs quis in gr̄a ſiue ſine gr̄a: poteſt p libeꝝ arbitrium bene operari: ꝛ ſic vitā eternā ꝓmereri. Cōtra quos ſūt q̄ttuor. Pꝛio auctoritates. Scd̄o ratiōes. Tertio diſtinctio. Q̄rto ſiľilitudo. ¶ Primo ſunt auctoritates: q̄ directe ꝓbant: ꝙ etiā ſine aliquo habitu gr̄e create nullus poteſt a peccato reſurgere: ſeu a culpa purgari: vnde Ber. ſup cāti. ait. Sciant hoſtes gratie: nec ad bonū cogitādū ſine gr̄a ſufficere coꝛ hūanuȝ nec ſine arbitrio noſtro ſufficere ad bonū gr̄e ſuſcipiēdū hec ille. Idē quoqȝ Ber. li. de libe. arbi. ait. Tria in nobis opatur de⁹ cogitaꝛ: velle ꝛ pficere. Primū ſine nobis. Scd̄m nobiſcū. Tertiū p nos. Et ibidē dicit. Homo cū ſit liber ſpōte a gr̄a in peccatuȝ cadere potuit: nō tn̄ ſponte a peccato ſine gr̄a reſurgere. Apľus etiā ſecūde Coꝝ. 3. ait Nō ſum⁹ ſufficiētes cogitare aliqd a nobis: q̄ſi ex nobis ſed ſufficiētia nr̄a ex d̄o eſt. Auguſt. āt ad bōifaciū papā ait. Sine gr̄a dei nullū pꝛoꝛſus ſiue cogitādo: ſiue volēdo ſiue amādo: ſiue opando faciunt hoies bonū. h̄ ille. Et id̄. Aug. in li. retractationū ait. Volūtas. n. niſi dei gr̄a liberet a ſeruitute q̄ peccati ſua ē effecta: recte pieqȝ a moribus iuuari nō pōt: ꝛ ibidem

nit. Sicut hō potest i foueā ꝛ puteū se p̄cipitare: sȝ nō p se exire ꝛ iterū p seipsū se potest vulnerare: sȝ nō pōt seipsū sanare. sic hō se pōt p̄cipitare in peccatū: ꝛ tñ sine auxilio gratie ide nō pōt resurgere ꝛ sanari. h ille. Secūdo h idē pbāt due rōnes. Pria dicit ratio Supabilitatis. Secūda dicit ratio Argumētabilitatis. ¶ Prima ratio supabilitatis. Fūdamētū ratōis pōit phs. ɔ. meta. di. Ois effect⁹ hȝ pportionē cū sua cā patet h regula. Si eni arbor q̄ ē cā fruct⁹ ē parua seu maxima: vtiqȝ ei⁹ effect⁹ q ē fruct⁹ ab ea descēdēs erit paru⁹ vl' maxim⁹: p eo q null⁹ effectus naturalit' excedit q̄titatē sue cause. Quo p̄supposito: Certū ē q culpa mortalis in quā incidit peccator vtiqȝ ē infinita obiectiue: p eo q ē i offensā ipsi⁹ dei q ē simpl'r bōitatis infinite. Sȝ clarū ē q li. ar. ē simpl'r potētie finite. Q̄ð si sic ē: ḡ impossibile ē q peccator redeat in pstinū statū amicitie diuine: nisi reducat p infinitā misericordiam suā: q sua gratuita bōitate remittat offēsā infinitā. Sȝ cū h remissio nō fiat sine gr̄a creata. ḡ sine gr̄a impossibile ē p li. ar. a culpa resurgere. Secūda etiā dicit ratio argumētatiōis vel argumētabilitatis p cui⁹ ratiōis declaratione quero. an ille qui iā ɔsecut⁹ gratiā. p seipsū sine noua gr̄a dei possit opari bonū ꝛ vitare malū. Et certū ē q nō: dicēte Aug. li. de nā ꝛ gr̄a. Sicut ocul⁹ corporis ꝛ plenissime san⁹ nisi cādor luc' adiut⁹ n̄ pt cernē: sic hō ēt pfectissime iustificat⁹ nisi et'na luce diuie gr̄e iugit' diuinit⁹ adiuuet: n̄ pt recte viuē. h il. ¶ Q̄ð cōfirmās Th. j. 2. q. iij. ar. 9. i cōpe. q. di. Ad recte viuēdū hō dupl'r egȝ auxilio di. ¶ Primo q̄tū ad hituale donū p q hūana nā cōrupta sanet ꝛ ēt sanata eleuet: ad opādū opa meritōia vite et'ne. q̄ excedūt pportionē nāe. ¶ Scdo egȝ auxilio diue gr̄e vt a deo moueat ad agēdū. Quātū ad p̄mū auxilij modū hō nō eget alio nouo habitu gr̄e infuso. Quātū ad scdȝ vt. s. bñ opet eget auxilio noue gr̄e pter duo. ¶ Prio rōne generali. q2 nulla res creata pōt i quēcūqȝ actū pdire sine virtute

motiōis diuine. ¶ Scdo rō ne specialis: ꝓpter ↄditionem stat⁹ hūane nāe. q̄ lȝ sanet̃ ꝑ grāȝ quātū ad metē: remāet tn̄ in ea infectio ꝛ corruptio quātū ad carnē: ꝑ q̄ȝ fuit legi peccati. Ut dicit̃ ad ro. 7. hec Tho. v̄balit̃. Q. ō si vt patet hō habēs grāȝ nō potest sine alia grā vitare malū ꝛ opari bonū: a fortiori impossibile ē ꝙ li. ar. ꝑ se sine noua dei grā a peccato resurgere possit. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbat distinctio. dn̄i Bonauē. in 2. di. 28. ar. j. q. j. in corpore. q. dicenꝭ Cū querit̃ vtrū lib. arbi. absq̧ grā gratū faciēte possit a culpa resurgere. Respondeo ꝙ nō. Nā catholici tractatores: ꝛ luce fidei ꝛ auctoritate scripture cognouerūt: ꝙ peccatū ē dei offensiuū: ꝛ q̄dā modo dānificatiuū: dū hō se trāffert a fuitio dei ad fuitutē dyaboli: ꝛ etiā hymaginis deformatiuū. Et ideo dixerūt. ꝙ ad hoc ꝙ libꝛū arb. resurgat a culpa: necessaria ē grā: nō solū s̄ȝ ꝙ grā dicit̃ gratuita volūtas dei. ꝛ liberalis passio xp̄i: sȝ ēt s̄ȝ ꝙ dicit̃ habit⁹ animi. gratuita. n. volūtaꝭ dei ↄcurrit ad h̄ ꝙ fiat ofēse remissio volūtarie. n. nob̄ ↄdonat offensā. Liberal̃ aūt passio xp̄i cōcurrit ad h̄ ꝙ fiat dāni satisfactio. habit⁹ aūt ifus⁹ grē ↄcurrit ad h̄ ꝙ fiat morbi curatio: ꝛ hymaginis d̄turpate reformatio. Et iō ad h̄ ꝙ hō resurgat a culpa: multū ꝑ omē modū necessaria ē sibi noua grā dei. h̄ Bona. v̄balit̃. ¶ Quarto h̄ idē ꝓbat sil̄itudo. Sic̄. n. tenebꝛa q̄ nihil aliō est simpl̄r vt dr̄ scdo de aia. nisi p̄uatio lucis: nō expellit̃ ab aere nisi ꝑ nouū habitū noue lucis. sic a̍sil̄i nec peccatū: ꝙ nihil aliud ē nisi q̄dā⁹ spūal̃ tenebꝛa s̄ȝ illō tre. tertio. Opposuisti tibi nubem scȝ peccati: ne trāsiret orō neq̄q̄ȝ p̄t expelli ab aia: nisi ꝑ nouū radiū: sed habitū diuie grē: Et sic ex p̄dictꝭ auctib⁹ rōnib⁹: distictione: ꝛ sil̄itudie pȝ: ꝙ sine nouo habitu diuie grē null⁹ pōt cū tota v̄tute lib. arbi. a culpa resurger̃. ¶ Uigesimiscdi q aduersanẗ diuio cultui sunt oēs illi q euāgelio nō credūt seu i derisū deducūt: dicente ꝙ nequaquaȝ verificātur omnia que in euāgelijs dicunẗ seu q ↄ̄ euangeliū occultaꝭ ꝛ

nouas opiniões inducūt do/
cēt ꝛ secūt. Cōtra quos Aug.
24.q.3.c.hereticꝰ ē ꝛ inimi//
cus christi q alicuiꝰ tēporalis
comōdi seu glīe pncipatusqꝫ
sui cā ꝛ grā falsas ac nouas
opiniões gignit vel sequit. h
ille. De talibꝰ p exēplū loqt.
Jero. sup epi. ad gal. ꝛ pōit. j
q.i.c. Marciō. di. marciōi ꝛ
basili deꝰ ꝛ cete siles hēticoꝝ
species ꝛ pestes nō habēt nec
in aliquo dei euageliū tenēt
q: nec habēt spiritū sanctū
sine quo fit etiā hūanū euāge
liū. h ille. Et Mat. 5. sal. ait.
Amē qppe dico vobis. dōec
trāseat celum ꝛ terrā. Jota
vnū aut vnꝰ apex nō pteribit
a lege dōec oia fiant. hec ibi.
¶ Uigesimitertij q aduersā
tū diuio cultui ꝛ latrie sunt
oēs illi q scripturā sacrā ali/
ter interptant seu intelligūt
vl intelligere volūt q̄ꝫ spiri/
tus sanctꝰ eflagitet. Contra
quos Jerōi. 24.q.2.c. heresis
ait. Quicūqꝫ aliter diuinam
scripturā itelligit q̄ꝫ sēsus spi
ritꝰ sancti efflagitat a q̄ scrip
tura ē licet ab ecclesia nō re/
cesserit tn̄ hereticꝰ appellari
potest. Jdē quoqꝫ Jero. sup
Jsa. ꝛ ponit. 37. di. c. vio ait
Uio inebriāt q scripturas sa
cras male itelligūt atqꝫ puer
tūt sicera: q abutūt seclari sa
piētia ꝛ dialeticoꝝ tēdiculis
q̄ nō tā tēdicla sūt appellāda
q̄ꝫ fantasmata. idest vmbre
quedā atqꝫ hymagies q̄ cito
pereūt. ꝛ resoluēt. Jō sꝫ tro
pologiā pseudo pphetas eos
debemꝰ accipere q alit scrip
turaꝝ vba accipiūt: q̄ꝫ spiri/
tus sanctꝰ sonat: ꝛ diuios eos
q cōiectura mētis sue icerta
futuroꝝ q̄si vera pnūciāt absqꝫ
qꝫ diuinoꝝ auctoritate vbo/
rū. h ille. Similis snia pōit
37. di. c. relatū. dēiqꝫ idē Je/
rōimꝰ. j. q. j. c. Martion ait.
Nō putemꝰ in vbis scriptu/
rarum esse euangelium sed in
sensu nō in supficie sed in me
dula: non in sermonum folijs
sed in radice rationis. hec il/
le. Propterea qui non vult er
rare obseruet consilium Ze//
pherini pape. 38. di. di. Si//
cut stellas celi tenebre non
extinguunt. sic mentes fide//
lium humiliter inherentes
firmamemto sacre scripture
nunquam obscurabit mun//
dana iniquitas. h ille. ¶ Ui
gesimiquarti q aduersant di
uino cultui ꝛ fidei xpiane sūt

oēs illi q errores hereticorū ⁊ laudāt ⁊ aliq̄ mō defendūt seu q hereticis qbuscūq̄ pre stāt ꝯsiliū auxiliū vel fauorē Cōtra q̄s Inno.3.ex̄ de here ticis.c.excōicamꝰ.§.creden tes ait. Preterea receptores defensores ⁊ fautores hereti corū excōicatiōi decernimus subiacere:firmiter statuētes vt postq̄ qlibet taliū fuerit excōicationē notatꝰ si satiffa cere ꝯtēpserit infra ānū extūc ipso iure sit fcūs īfamis:ne q̄ ad publica officia seu cōsi lia neq̄ ad elligēdos aliquos ad hmōi nec ad testimoniū admittat̄:sitq̄ itestabilis ⁊ nec testādi hēat liberā facul tatē nec ad hēditatis succes sionē accedat. h ibi. Itē.24. q.3.c.Qui alioꝝ dr̄.Qui ali orū defendit errorē multo ampliꝰ ē dānabilior illis q ērrāt:q2 nō solū ille errat sed ēt alijs offendicula erroris parat ⁊ ꝯfirmat. h ibi. ¶ Ui gesimiqnti q aduersant̄ diui no cultui ⁊ xp̄iane fidei sunt oēs illi q fidē xp̄i ⁊ eius arti culos in necessitate nō defen dūt cū pn̄t. Cōtra q̄s.23.q.7 c.oi dr̄.Omni timore ac tre mor̄ deposito ꝯ inimicos san cte ecclie ⁊ fidei ⁊ aduersari os diuꝫ religionū virilr̄ sicut tenemini agē:studete. nouit eniꝫ oīs deus si qlibet vestꝝ moreret̄ q̄ p veritate fidei ⁊ saluatōe p̄rie ac dfensiōe xp̄i anoꝝ mortuꝰ ē:⁊ idō ob ea ce leste p̄miū ꝯsequetur. h ibi. ¶ O q̄ pauci hodiernis tē poribꝰ inuenīūt̄ q hāc xp̄i fi dē velint defensare:qd̄ pꝫ o2 ꝯ turchos xp̄iane fidei aduer sarios fere nullus psonalr̄:⁊ cū tpali substātia se opponit Inter hos ēt cōnumerāt̄ qui nō destruūt errores infideliū hereticoꝝ cū pn̄t cū disputa tiōe ⁊ sentētijs scripture sa cre dūmō tales sint instructi ⁊ firmi i fide aliter nō. Cōtra q̄s.24.q.3.c.cū quibꝰ.dr̄.Ca nonū magistris atq̄ custodi bus fas ē inire certamē cum hoibus cōmunionis aliene. vbi glo.ait.Cū heretixis nec cū aliq̄ de fide disputādū est: qd̄ de simplicibꝰ itelligēdum ē. Proinde Tho.2.2.q.10.dic. Qñ ille q disputat nō ē aptꝰ ⁊ periculū ē ne audiētes ex illa disputatiōe incurrāt ali quā tirubationē:tūc disputa tio prohibetur:tamen vt he retici cōuincātur ab ydoneis

pōt cū eis disputari ō fide oc culte: vt publice vl' p̄uate q̄tūcunq̄ sint docti ꝓut dicit Jo.an. extra ō hereticis.c.q cūq̄ li.6. vbi dr̄. Inhibemus quoq̄ ne cuiq̄ layce ꝑsōe liceat publice vl' p̄uate de fide catholica disputare q̄ vō ɔ̄fecerit excōis laqueo nō ipo iure s̄ ꝑ sniaʒ sic. Jo.an. ait ibi dē inodet. ¶ Uigesimisexti q aduersant diuino cultui ⁊ fidei xp̄iane st' oēs illi q ꝓpuʒ errorē xp̄iane fidei ɔ̄riū ɔtumaciter defendūt. Cōtra q̄s 24.q.3.c.q in eccl'ia. dr̄. Xp̄i morbidū aliqd prauūq̄ sapiunt. si correcti vt sanū rectū q̄ sapiāt resistūt ɔtumaciter suaq̄ pestifera ⁊ mortifera dogmata si emēdare nolūt s̄ defensare ꝑsistūt heretici sūt h ibi. ¶ Uigesimiseptimi. q aduersant diuino cultui ⁊ fidei xp̄iane st' oēs illi q i kalē. Januarij ritu paganoꝝ q̄dā impia bestialia atq̄ supstitiosa pagūt: ɔ̄ q̄s. 26.q.7.c. si qs dr̄ Si qs ka. Januarij ritu paganoꝝ colere vl' aliqd plꝰ noui facē pp ānuʒ nouū. aut mēsas cū lāpadibꝰ vl' epulis in domibꝰ preparare ⁊ ꝑ vicos ⁊ plateas cātores ac choros ducer̄ ꝑsumpserit anathema sit. h ibi. Cōsimil'r dico de illis q i p̄ncipio mēsis maij cigūt domos arboribꝰ ⁊ epulas faciūt: ⁊ reginas i stratis cōstituūt. Cōtra q̄s. 26.q.7.c. Nō lʒ dr̄. Iniq̄s cogitatōes agere kalēdaꝝ ⁊ ocijs vacare n̄ laudo aut v̄iditate arborū domos cīgēr. Ois. n. h obſuatio pagāoꝝ ē. h ibi: hmōi n. obſuātie q̄si dānabiles ⁊ ɔ̄ fidē ēt ꝓhibet. 26.q.7.c. Nō obſuetis vbi dr̄: q āt talibꝰ credūt aut ad eoꝝ domū eūtes aut suis dōibꝰ itroducūt ⁊ irerogāt: sciāt se fidē xp̄ianā ac baptismū p̄uaricasse ⁊ paganū apostatā. i. retro abeūtē ⁊ ōi inimicū i irā ōi i et'nū grauit' icider̄ nisi eccl'ie pnia emēdatꝰ dō recōcilietur. h ibi. Talibꝰ. n. debet pnia. 5. ānoꝝ ꝑ ut hēt. 26.q.5.c. diuinatiōes. ¶ Uigesimioctaui q aduersāt dīno cultui ⁊ fidei xp̄iane st' oēs illi q obſuāt dies egiptiacos ad aliqd icoādū seu seminādū: vl' iminuēdū sāguinē dn̄r. n. dies egiptia. vl' q̄ hijs diebꝰ ꝑcussa fuit egiptꝰ vl' q̄ egyptij iuener̄t p̄mo tales dies canēdos hāc diē egiptiacā quidam obseruabat a quo cū

repetēť a creditoř d̄bitū dixit se hr̄e p malo augurio si tali die redderet cū eēt dies lūe q̄ō duct⁹ ad carcē; petijt ab aico sibi ꝯmodari d̄bitū q̄ō amic⁹ rēuit volēs ip̄3 ab hac supsticiosa obſuatōe reuocař. hos ēt egiptiacos dies q̄dā fatue mulieres obseruāt dū die veneris nō faciūt lisciuiū ⁊ huiusmodi. Cōtra quos oēs. 26. q. 4. c. nō liceat dicit. Nō liceat xp̄ianis tenere traditiones gētiliū ⁊ obseruare vł colere elemēta: aut lune aut stellarū cursus: aut inanē: signorū fallaciā ꝑ domo faciēda. vel ꝑpter segetes vł arbores plātandas: vł cōiugia sociāda. Scriptū ē. n. oia quecūq̄3 facitis aut i v̄bo: aut i opere: oia in nomine dn̄i nr̄i iesu xp̄i facite gratias agētes d̄o ⁊ patri. h ibi. ¶ Uigesimino ni q aduersanť dino cultui ⁊ xp̄iane fidei sūt oēs illi qui firmiter credūt ꝙ vmbrarij de nocte vadāt cū diana vel herodiana que ⁊ vulgariter vocatur la dona d̄ zogo. ⁊ ꝙ comedāt simul cū3 illa bibant ⁊ corrizent ⁊c̄. huiusmodi faciāt. Quod vtiq̄3 falsissimū ē ⁊ demonū illusio. Non dico de illis que vadunt ad ludū3 bariloti q̄m̄ ille realiter ⁊ ꝑsonaliter incedūt ad illō op⁹ diabolicū comedūt bibūt ⁊ actu venereo vtunť. Reliquū hystorie nō pono breuitatis causa ad p̄sens: sufficiat dicere ꝙ ꝯtra credētes ire comedere ⁊ bibere cū diana ⁊ herodiana est auctas ⁊ exēplū. Auctoritas est cōcilij. 26. q. 5. c. episcopi dicētis. Illud ēt nō est omittēdū ꝙ quedā scelerate mulieres retro post sathanā cōuerse demonū illusionibus ⁊ fantasmatibus seducte credunt se ⁊ profitenť cū diana nocturnis horis d̄a paganoꝝ vł cū herodiade ⁊ inumera mł'titudine mulieꝝ eq̄tate sup q̄sdā bestias ⁊ mł'tarū terraꝝ spacia intēpeste noctis silētio ꝑtrāsire: ei⁹ iussionib⁹ obedire velut dn̄abus suis ⁊ certis horis noctis ad ei⁹ seruitiū euocari: s3 vtinā he sole i ꝑfidia sua ꝑiss̄ēt ⁊ nō mł'tos secū ad ifidelitatē3 iteritū ꝑtraxissēt: nā ⁊ inūera mł'titudo hac falsa opiniōe d̄cepta h v̄a eē credūt ⁊ credēdo a recta fid̄ d̄uiāt ⁊ paganoꝝ erroř iuoluūť cū aliq̄d diuā3 aut nuis eē. i. d̄u3 arbitrāť. q̄

ꝑpter sacerdotes ꝑ ecclesias sibi ꝯmissas pplo dei istāter ꝑdicēt h oino fl'a eē ⁊ nō a diuino sed a maligno spū talia fantasmata mētib⁹ fideliū ingerari. h ibi. ℭ Exēplū habemus ꝙ h sit diabolica illusio in legēda scti Hermāi: vbi dr̄ ꝙ hospes qdā credebat has malitias ⁊ supstitiōes ēe veras. vn̄ credebat ꝙ hoies trāsformarent sic ꝑdictū ē ⁊ pp hoc ꝑparabat mēsas q̄si oi nocte: ⁊ circa mediā noctꝭ horā veniebāt i domo eiusdē hospitis ml'ti noti ad comedēdum ibi: q̄s ille credebat real'r esse hoies veros. Accidit āt ꝙ sāct⁹ vir Herman⁹ inde trāsiens h aadiuit: ⁊ tūc dixit hospiti. Vn̄de mihi q̄so q̄ dicis nā illusio dmonum ē: ⁊ circa mediā noctē surrexit hospes ⁊ vocauit sanctū Hermanū ⁊ ondit sibi ml'tos comedētes ⁊ dixit hospiti scūs Hermanus. Isti in ueritate nō sunt hoies s3 sunt demōes sensus deludētes. ⁊ tūc ꝑcepit eis in vtute dn̄i ne discederēt: ⁊ dixit amico suo: cognoscis istos ⁊ dixit: cognosco: iste ē talis me⁹ vicin⁹: ⁊ iste alter ē meus cōpater: ⁊ sic de singulis: ⁊ dixit. vade ad domū istoꝝ ⁊ vide si sunt domi isti amici tui: ⁊ iuenit eos domi: ⁊ sic vere repit ꝙ oēs erāt dmōes i specieb⁹ illoꝝ appētes. ℭ Trigesimi q aduersāt diuino cultui ⁊ xp̄iane fidei: st̄ oēs illi q tenēt seu dicūt ꝙ puuli sine baptismo cū culpa originali morientes nullā prorsus sensus ⁊ dānī penā patiunt: ꝑ eo ꝙ nullū volūtariū ⁊ actuale peccatū ꝯmiserūt. Circa quā ꝯclusionē st̄ tres errores. ℭ Primus error ē dicētiū ꝙ tales puuli cū nō spōte peccauerit neq̄q̄ ꝑuant diuia visiōe. Cōtra q̄s sunt tria. v3. Prio auctoritas. Secundo ratio. Tertio silitudo. ℭ Prio ꝯ tales ē auctoritas Inno. tertij ex̄ d baptismo. c. maiores. §. ꝑterea dicētꝭ. Preterea pena originalis peccati ē real'r carētia visiōis dei. Actualis vo peccati gehēne ꝑpetue cruciat⁹. h ille. ℭ Scdo ꝯ tales est rō. v3 medietatꝭ. Fundamētū rōis ponit phus scdo phisicoꝝ di. Finis nō acqrit nisi habeant ea q̄ sunt ad finē. p3 hec regula. Nā sanitas ab infirmo nō acqrit nisi suscipiatur medicia. Quo ꝑsupposi

to:certū ē q̄ finis ad quē cre anē puuli a deo ē vita eterna q̄ nihil ē aliud q̄z diuia visio. Mediū āt p q̄d finis ille acq rit ē purgatio peccati origi/nalis τ diuia grā:q̄ duo solū acqrunē p sacramētū baptismi:dicēte Innocen.tertio ex de baptismo.c.Maiores. sic ingt sine distinctōe q̄libz mosayca lex clamabat.aia cuius p̄pucij caro circūcisa nō fuerit pibit de pplo suo: ita nūc indistincte vox intonat euangelica. Nisi qs renat⁹ fuerit ex aq̄ τ spū.s. nō intrabit in regnū dei:ab hac generalitate nec sexuz nec etatē exclu/dēs.Caute tn̄ notādū ē q̄ztuz plus baptism⁹ hodie ꝯferat xp̄ianis q̄z quōdā iudeis cir/cūcisio ꝯtulisset: dictū ē in fine p̄dicte auctoritatꝭ inducte de veteri lege.pibit de pplo suo. In euāgelica ṽo veritate ſbiūctū ē:n̄ itrabit i regnū celorū.Et si originalis culpa remittebaē p circūcisiōis misteriū τ dānatiōis piculū vita/baē:non tn̄ pueniebaē ad re/gnū celeste:q̄usqz ad mortem xp̄i fuit oib⁹ clausuz τ obser/ratuz. Sz p sacr̄m baptismi xp̄i sanguie rubricati ois culpa remittiē:vitaē periculum ad regnū celoꝝ ēt pueniē:ia/nuā cui⁹ xp̄i sanguis fidelib⁹ suis misericorditer reserauit hec ille.Q̄d si sic est:q̄ remis sio pcti τ diuina grā solū acq runē p baptismū : clarū est g q̄ paruuli decedētes sine ba/ptismo vtiqz carēt medio per q̄d diuina visio acqriē: τ per ꝯn̄s necesse ē ꝯcludere q̄ oēs paruuli moriētes sine baptismo priuanē oio diuina visiōe Et ꝯfirmaē ista rō. Certuz est .n.q̄ nihil est meritoriū vite eterne sine charitate.vt dr̄.j. cor.iz. τ rō ē:qr amor spūalis est in spiritibus sicut calor nālis in nālibus. videmus autē q̄ mēbrū paraliticū nō reci/pit fructum a cibo:qr p̄uatur calorē nāli.Et ramus siccus n̄ recipit fructū a radice: qr tali calore ē destitut⁹. Cū igiē i pueris decedētib⁹sine baptismo nō sit talis amor vl̄ charitas q vtiqz ifundiē s̄z Inno. vbi supra i baptismo.ꝯcludiē p.h̄ q̄ nō pn̄t eē capaces fru/ctus diuine diuisiōis. ¶ 3⁹. deniqz ꝯ tales ē siſ̄itudo. Ui demus.n.per experientiam q̄ hō qui hz oculos macula/tos non potest videre lucem

solis. Qz igit nã hũana e sic fons a quo multi riuuli deriuant: iõ si fons fuerit maculat⁹ ꝛ aq̈ ꝓcedens a riuulis erit maculata: ꝛ imũda. Natura aũt hũana ẽ tota corrupta ꝛ maculata ꝑ peccatũ ꝑmoꝝ parentũ: ꝛ iõ oẽs tales hoies q ab ipa nã ꝓcedũt cũ macula originalis peccati oriunt. Et iõ cũ puuli moriant cũ hac macula ipossibile ẽ ꝙ vnq̃ꝫ possint videre solẽ diuine maiestatis. Et sic ex predicta aucte rõne ꝛ silr̃itudine pꝫ: ꝙ realiter puuli decedẽtes cuꝫ originali culpa in eternũ ꝑuãtur diuia visiõe. Scõs error ẽ dicẽtiũ ꝙ tales puuli i peccato originali moriẽtes nõ solũ nõ ꝑuant visiõe dei: sꝫ ẽt i eternũ patiunt penã sensus vꝫ ignis ifernalis. Cõtra q̃s sunt tria: Prio auctas. Secũdo rõ. Tertio distinctio. ¶ Prio ꝯ tales ẽ auctas magistri sentẽtiaꝝ in. 2. di. 33. c. Alioꝝ dicẽtis. Pro originali peccato qd̃ a pentibus puuli traxerũt nullã aliam mãlis ignis vel ꝯsciẽtie vermis penã sensuri sunt nisi ꝙ dei visione carebunt in ꝑpetuum. ¶ Secundo contra tales est ratio. videlicet. Improportionis. Fundamentum huius rationis põit phus. 5. ethicoruꝫ di. pena q̃ infert fꝫ iusticiã ꝓportionat culpe. Quo concesso certũ est ꝙ peccato actuali i quo ẽ duplex malũ. scꝫ auersio ab incõmutabili bono ꝛ ccõuersio ad cõmutabile bonũ iuste debet duplex pena. s. pena dãni respondẽs inordinate auersioni: ꝛ pena sensus respõdens inordinate ꝯuersiõi. Ecõtra võ cũ in peccato originali nulla sit ꝯuersio ad comutabile bonũ sꝫ sola auersio: vel aliqd auersioni respondens. s. destitutio aie a iustitia originali. cõcludit ꝑ hoc ꝙ fm iustitiã solũ detur puulis pena dãni q̃ ẽ subtractio grẽ ꝛ carẽtia diuine visionis ad quã hõ ꝑ grãꝫ ordinat ꝛ nõ pena sẽsus. ¶ Et cõfirmat ista rõ. Nã acerbitas pene respõdet q̃titati delectatiõis seu delectatiõi culpe iux̃ illud apochalipsis. 18. Quãtũ glorificauit se ꝛ in delicijs fuit tm̃ date illi tormẽtũ ꝛ luctũ. Sꝫ aia q̃ ꝯiuncta fuit corpi puuli nullã delectationẽ inordinatã in corpe sensit. g̃ non videt ꝙ tali aie ꝛ

corpi debeat aliq̃ acerbitas pene sensibil'. ¶ Tertio ꝯ tales ē distinctio dñi Bonauen. in scd̃o di.33.ar.3.q.j.in cor. q.di. Cū q̃rit an paruuli decedētes in solo originali puniant pena ignis mālis. R̄ñdeo ꝙ duplex fuit opinio. q̄dā.n.attēdētes rigorē diuie iustitie ac sentētie: qua deus hoīez pro vno modico mortali in quo momētanea ꝛ quasi nulla fuit delectatio cruciat eternaliter dicūt ꝙ pūuli cremabuntur igne materiali longe tamē minus q̃ȝ illi qui peccauerūt peccato actuali: ꝛ hⁱ dicūt sensisse. Aug. Cuȝ dixit in enchiridiō penā pūulorū esse mitissimā. Et in libro de fide ad Petrū. pūuli cruciabunt eterno supplitio: mitissimā.n.illā vocāt penā nō absolute sed respectu aliorū: nec in hoc derogari dicūt diuine misericordie q̃ȝuis plus manifestet iustitia q̃ȝ misericordia pro eo ꝙ minus malū est i tali pena esse: q̃ȝ omnino nō esse cū nō sit ibi tanta boni priuatio sicut manifestat Augu. in libro de lib.ar. ꝛ hoc dicūt esse cōueniens: vt sicut in originali peccato erat carētia debita iustitie: ꝛ cōcupiscētia: sic etiā in pena eēt carētia visiōis dei ꝛ afflictio ignis eterna. Sȝ cū valde durū illd̓ dicere videat: ꝙ deus taȝ dure ꝛ tā aspere agat cum pūulis sic decedētibꝰ: q oino non potuerūt vitare nec mortē culpe nec mortē n̄ae: p̄sertim cū videamꝰ deū cū impijssimis ꝛ sceleratissimis peccatoribꝰ in multis misericorditer agere: iō est alia opinio mitior q̃ magis ꝯcordat pietati fidei ꝛ iudicio rōnis: ꝙ q2 pūuli decedētes cū originali carēt iustitia ꝛ spūs.s.gr̃a q̃ ē pignꝰ hereditatꝪ eterne: p̄uāt i eternū visiōe dei: q2 v̓o i carne fuit feditas: iō ponēt in loco vili vtpote ifernali: sȝ q2 nō habuerūt in se actualē delectationeȝ peccati nec in spū, nec in carne: ideo non sentiūt pene ignis acerbitatē. hunc modum dicendi magis approbant magistri communiter: ꝛ ideo ipsam sustinendo ꝑȝ opinionem magistri sicut patet in littera: ratiōes que ad hāc partem inducuntur conce do. hec Bonauentura verbaliter. Si autem quis obiceret allegās illd̓ Aug. in libro

de fide ad petrū dicētis. Firmissime tene puulos qui sine baptismate d h seclo trāseūt eterni ignis supplicio sempiterno puniēdos. hec ille. Ad h Rñdet Bonauē. vbi supra in soluone primi argu. dicēs. Augu. ingt in verbis illis nō intendit dicere q paruuli sensibiliter crucient: sz intēdit eorum penas manifestare q̄tū ad carentiā visiōis dei: z quātū ēt ad vilitatē loci: z h valde abundanter exprimit plus dicens z minus. Nā in enchiridion ait. Mitissima sane eorum erit pena qui pter peccata que originaliter traxerūt nullū insup addiderūt: volēs ex hoc intelligi q non sine cā loquit sic. Hoc. n. facit ad extirpādā illaz heresim q̄ dicebat paruulos nulla pena puniri. Un̄ sicut in moralib9 documentū est: q q vult ab vno extremo p̄ueire ad medium q oz declinare ad aliud extremū sicut docet phs: sic ēt beatus Aug. vt illā heresiz extirparet q̄ dicebat paruulos ab oī pena imunes eē z ad mediū reducere: vz ad penaz carētie visiōis simplr asseruit eos cū aliis peccatoribus eternalr dānari. Istū aūt suū intellectū explanat vt p̄dictū est in ench. vbi dicit penā eoꝝ esse mitissimā: sicut ēt dicit magr in lrā. hec Bonauen. verbalr Huius snie ē ēt Tho. in qōnibus disputabis de malo. q. d pctō originali. arg. j. Ex p̄dcā ergo auctoritate. rōe. atq3 distinctiōe exp̄sse pz: q̄lr puuli sine baptismo moriētes z si p̄uanf diuina visiōe: vt ptactū est: nequaq̄3 tn̄ patiunf sensibilē penā ignis mālis. ¶ Tertius error ē dicentiū q tales puuli p̄supposito vt ptactum est q ppetuo careāt diuina visione: patiunf maximā penaz dolorē atq3 tristitiā de priuatiōe illius diuine visiōis. Contra quos exp̄sse sunt q̄ttuor. Primo auctoritas. Secūdo ratio. Tertio silitudo. Quarto distinctio. ¶ Primo ꝯ tales est auctoritas magri i. 2. di. 33. ad lraz dicētis. Nullaz ingt aliā penā sensuri sunt puuli de igne māli z verme cōscientie: nisi q simplr diuina visiōe carebūt. h ille. ¶ Secūdo ꝯ tales est rō vz improportionis. Fundamētū rōnis ponit phs libro de proprietatibus nālium rerum di. Exce

dentia ꝓportionem nature si non habeant non sunt causatiua tristitie: sed simpl'r couenientia cũ nã: p3 h regula. Nã nullus sapiens si recta vtitur ratiõe affligit̃ ⁊ tristat̃: ex eo ꝙ nõ põt volare sicut auis: vl' ꝙ fiat rex. aut imperator: cu3 nõ ꝯueniat nature sui status. Ecõtra vͦ auis si volare non posset cũ ei ꝯueniat p nã3 vtiq3 affligeret̃ ⁊ ẽt ille cui cõpetit regnũ vel impiu3 fm nature cursum nisi illud hẽat: sed magis ab alio possideat̃ vtiq3 affligeret̃. Quo p̃supposito certũ est ꝙ pueri sine baptismo morientes nunq̃3 fuerũt proportionati ad hoc ꝙ vitã eternam hẽrẽt seu diuina visione fruerent̃. Nõ. n. ex principijs nature simpl'r acqrit̃ illa visio cũ excedat oẽm facultatẽ nature: sed acqrit̃ p habitũ si dei infusum ⁊ supnãle: quem nec vnq̃3 habuerunt nec vnq̃3 habituri sunt. Quod si sic est ꝙ pueri sine baptismo ꝺcedẽtes nũq̃3 fuerũt necvnq̃3 erũt ꝓportionati ad fruendũ diuina visiõe: ꝯcludit̃ ex hoc ꝙ impossibile est ꝙ vnq̃3 doleat et affligant̃ de priuatõe visiõis diuine. ¶ Tertio contra tales est similitudo. Cla3 est. n. vt hẽtur. 2. q. j. c. Notum ꝙ agentes ⁊ ꝯsentientes par pena ꝯstringit: quo ꝯcesso certũ est ꝙ nõ agentes nec ꝯsentientes per oppositũ nulla d3 pena constringere. Sed manifestum vt supius ꝓbatum est ꝙ corpori paruulorum nulla datur pena ignis mãlis ꝓ eo ꝙ nullã habuerũt actualẽ delectationẽ ergo a simili nullam penã vermis ꝯscientie debẽt sentir̃ aie paruuloꝝ ꝓ p̃uatõe diuie visiõis ex quo nullũ habuerũt ꝯsensum in culpa originali. ¶ Quarto ꝺniq3 ꝯ tales est distinctio Thome i qõnibus disputatis de malo. q. de peccato originali. ar. 2. dicentis. Cum qrit̃ an paruuli decedentes cum solo originali peccato patiant̃ afflictiõe3 interioris doloris ex p̃uatiõe diuine visionis. Rñdeo ꝙ diuersi circa hoc diuersimode locuti sunt. Aliqui tñ dixerũt absolute ꝙ non. Et rõ est q2 vbi nulla est cognitio ⁊ cogitatio boni perditi vel ꝓpter se facti ibi est nulla afflictio. Sed aie paruulorũ cum solo originali decedẽtiũ sunt i tantis tenebris ignorãtie ꝯstitu-

te q nesciunt se ad beatitudinem creatas: nec aliqd d beatitudine cogitant: et ideo pp hoc nullam patiunt penam. Sz hec ratio est insufficiens cuz cognitio naturalis magis vigeat in aia separata q in aiabus cum corpe coniunctis. Ideo dicedu est q duplex cognitio de beatitudine hri pot. vz generalis et spalis: seu nalis et supnalis. Aie ergo pueroz generali et nali cognitioe no carent que debet aie separate scdm nam suam: sed carent simpliciter cognitione spali et supernali. que in nobis per fide plantat eo q no habuerut fide in actu nec sacra fidei susceperunt. Pertinet aut ad cognitione nalem q aia sciat se pp beatitudinem esse factam: eo q beatitudo consistit i adoptione pfecti boni. Sz q illud bonum ad qd ho est factus: seu illa gloria quam sancti possident est supra nalez cognitionem. di. aplo. j. cor. 2. oculus no vidit nec auris audiuit etc. et subdit nobis aut deus reuelauit p spum sanctum: que reuelatio ptinet ad fidem: hinc est q paruuli tali supnaturali bono priuati cum illud supnaturaliter no cognoscunt nequaq; pp hoc dolet et affligutur. imo magis qd p nam hnt absq dolore possidet: et vltra hoc de ipso singulariter gaudet. hec Tho. Uide queso et distinctio. beati Bonauen. in. 2. di. 33. ar. 3. q. 2. quaz breuitatis ca dimitto in qua concludit. q realiter predicti paruuli nullaz patiunt pena ex priuatioe diuine visiois. Immo magis concludit q in cognitione nali immensam habent delectationem sicut et multi qui vellent esse in paradiso lz no sint consolantur de statu suo. s. psentis vite et contenti sunt eis q hnt in hac vita q:uis comparatiue modicum hcant respectu paradisi. Sic a simili in paruulis intelligendum e ee. q eis sufficit status suus nalis nec eleuant ad supernales opes oculos quas hre no pnt hec Bonauentura verbaliter. vbi supra in solu. scdi argu. Scotus aut. in. 2. di. 33. point qonem formale vtru paruuli patiant aliquam pena ignis vel tristicia de priuatione visionis dei. et Rndet absolute q nulla penaz patientur nec in corpore: nec in anima. Sed

in generali habebūt maximā delectationem de perfectionibus nālibus τ de naturali cognitiōe ipsius dei atq̧ aliarum rerum nāliū sicut τ phi naturales ēt in hac vita existentes habuerūt magnā delectationē de nāli cognitione ipsius dei τ aliarū reꝝ nāliū dato ꝙ priuarent̄ beatificavisione ipsius dei. ꝑꝑ quod phs scdo de celo τ mundo ait. Cū de corporibus celestibus qōnes possunt solui parua τ topica solutione: contingit auditori vt vehemēs sit gaudiū τ delectatio. Et in. ij. de aialibus di. q̄quis parum sit quod nāl'r de superioribus substantijs accipimus tñ illud modicum est magis amatum τ desideratum τ delectabilius oī cognitiōe quā de oibus simul substātijs inferioribus hēm⁹ hec ibi. Et in libro de secretis secretorū Ad alexādrum ait. De rebus altissimis ēt pua τ debili ꝯsideratione aliud posse conspicere iocundissimum τ delectabilissimum est. Ex q̄ auctoritate rōne similitudine atq̧ distinctiōe patet qualiter paruuli sine baptismo morientes nullam patiuntur penam de priuatiōe diuine visionis. Tñ penā maximam susscepturi sūt patres τ matres qui studiosa malicia dum fornicati sunt ꝓlem perimunt: aut comestione: aut sumptiōe alicuius ad hoc apti cibarij. O crudelissimi patres, o ferocissime matres cur nō cogitatis grauitatem culpe quā ꝯmittit]. Graue certe delictū esset si qs corporaliter hoiem occideret. grauius vero si qs oēs mundi hoies perimeret: sed ꝑfecto grauissimum est pctm̄ sup oia ꝙ qs paruulū nō baptizatū perimat. Ratio est q2 auferṫ vita gratie: seu vita eterne glorie que incomparabiliter nobilior ē ꝑ se nāli vita oium hominum huius mundi. Sic enim dicitur. 24. q. 3. c. si habes. Innumerabilium mors corporū morti vnius anime comparari nō pōt. h ibi. Immo in. c. si aliqs. extra de homicidio dicit̄. Qō si aliquis homini vel mulieri aliud fecit vel ad potādū dederit vt non possit generare aut ꝯcipere vel nasci soboles vt homicida teneat̄. glo. quo ad penam legalem τ quo ad spiritualem: sed nō est irregu

laris ac si hominē interfecis
set. Si igit̃ huic tāta debet
pena quāto magis puniri de
bet q p⁹ animationē fetū pi
mit ⁊ marie si ꝓpꝛi⁹ fili⁹ est?
Certe tales nisi peniteāt ꝑua
bunt in eternū diuina visiōe
quapp eoꝝ cāz ꝑuati st̃ puuli
illi dū sine baptismo cū cul
pa oꝛiginali decesserūt. Ex p
dictis oib⁹ pꝫ qualr̃ vltra su
pꝛadicta.20. etiā st̃. x. alia ge
nera hominū diuino cultui ⁊
xp̄iane fidei penit⁹ aduersan
tiū. A qb⁹ ēt pestiferis ⁊ ma
ledictis erroꝛib⁹ nos ꝑseruet i
creata sapiētia vnigeniti dei
q cū pr̄e ⁊ spū sctō viuit ⁊ re
gnat de⁹ per infinita secula
seculoꝛum. Amen.

¶ Feria. 3. p⁹ quartā dn̄icaꝫ quadragesime. Iteꝝ de. 5. excellētia: vꝫ de maria nobilitate ipsi⁹ sacratissime fidei.

Nolite iudicare fm faciē sꝫ iustū iudiciū iudicate. Scribunt h verba Jo. 7. c. ⁊ in euāgelio ocurrētis ferie. P⁹ sacri euāgelij lr̃alē expositionē ⁊ moralē dilectissimi ciues: exquo vt claruit i duob⁹ ꝑcedētib⁹ sermonib⁹ declarauimus. 30. genera hoiuꝫ seu ꝑsonaꝝ diuino cultui ⁊ xp̄iane fidei aduersantiū: restat postremo vt in p̄nti fmone alia. x. genera declarem⁹ q̄ declarāda remāserūt quoꝝ declaratio sequēdo numerum supꝛapositum talis erit.

¶ Itē de. 7. cōtēplatiōe diuine adoꝛatiōis q̄ dicit̃ oppositiōis seu de. x. alijs generib⁹ hoiuꝫ q aduersāt̃ dino cultui

Trigesimiꝑmi igr̃ q vltra ꝑdictos dino cultui ⁊ xp̄iane fidei etiā aduersant̃ sūt oēs illi q firmiter credūt ꝙ aliqua mulier maga vel striga veraciter cōuertat̃ in murilegā seu gattā vel musipulā. Cōtra quos expresse sūt tria vꝫ. Pꝛio auctes. Scdo ratio. Tertio exemplū. ¶ Pꝛio cōtra tales sūt auctes. Nā cōciliū acqrense. 26. q. 5. c. episcopi eoꝛū aut. Q ō si qs credit posse fieri aliquā creaturā aut in melius: aut in deteri⁹ immutari aut transfoꝛmari in aliā speciē. vl̃ in aliā similitudinē: nisi ab ipso creatoꝛe qui omnia fecit ⁊ per quem omnia facta sunt: pꝛoculdubio infidelis est ⁊ pagano deterioꝛ. hec

ibi. Itē. 26.q.5.c. Nec miruz dr. Fert in gētiliū libris ꝙ q̄dā maga socios Ulyxis mutauit i bestias. legit ēt de sacrificio ꝙ arcades deo suo luco imolabat exq̄ gcūqz sumeret in bestiaꝝ formas ꝯuerterēt. Sz hec oia magicis prestigijs poti⁹ fungebat q̄z rerum veritate ꝯplerētur. hec ibi. Scđo q̄ tales ē rō vz Argumētatiōis. Fundamētū rōnis pōit phs. i. thopi. di. Qđ nō pōt i min⁹ nec i mai⁹: pz regula: Nā q nō pōt expugnare puuz castrū neq̄q̄ expugnabit maximā ciuitatē. Quo p̄supposito certū ē ꝙ nobilior est forma nr̄a q̄z mā ꝛ ē qđ diuinū a mā desideratū. Sz claꝝ ē ꝙ nec tota nā nec isup aliqs malign⁹ sp̄us pōt ꝓducer̄ minus. i. māz alicui⁹ minime rei de nihilo facē: cū reqrat ibi infinita ptās quā solo de⁹ hz secūdū illđ qđ Mat. 5. saluator ait: Nō potes vnū capillū albū facē aut nigꝝ: ḡ multo forti⁹ nec aliqs demō nec tota nā ꝓducer̄ poterit aliq̄ nouā formā seu formā in formā trāsformar̄: cū ēt i hoc sic i creatiōe māe reqrat infinita pōa quā null⁹ hz nisi sol⁹ deus. ¶ Tertio q̄ tales ē exemplū. Nā legit i legēda sci Macharij ꝙ q̄dā puella oculis hoiuz videbat in equā cōuersa. Cui cōpatiētes mōaci eidē scō Machario cui iaz ꝛ h ipsuz de⁹ notū fecerat retulerūt: ꝛ vt ꝑ eadē instāt oraret rogauerūt. Quib⁹ sanct⁹ Macharius dixit. o filij vos eq estis q equoꝝ hētis oclos illa eni puella mulier ē nec ē trāsformata in formaz eque sicut apparet. Sz simplr fallūtur oculi vidētiū ex p̄stigij vanitate: ꝛ cū orasset deū vt sicut erat mōach⁹ appareret stati viderūt eā hr̄e formam mulieris ꝛ nō formā eque. h ꝛ silia sunt simplr delusio q̄dā demonū. Ex p̄dcā auctoritate rōe ꝛ exēplo: pz qualiter falsissimū ē ꝙ mulier aliqua ꝯuerti possit in gatā vl murilegā. Si āt opponeret ꝙ aliqn̄ vere ꝛ sensibilr cōptū ē ꝙ aliqs aliquā vetulā in forma gati seu murilegi pueꝝ rapere satagētē ꝑcusserit aut in brachio aut i aliq̄ pte corporis. Qđ si sic ē. ḡ formā illius vetule q̄ erat i domo vr̄ demon realiter i formā gatti seu murilegi transformasse. Rndet

magister Michael de fesulis in suo tractatu de supstitiõibus ꝙ simpl'r illud quod vr ĩ forma gatte: simpl'r ẽ ipẽ demon in specie vetularũ vl' musipularũ pueros de cũabulis ⁊ lecto rapiẽs ⁊ occidẽs: qui nterdũ sic a deo ꝑmittit̃ parvulos occidẽ in penã parẽtũ q eos adeo inordiate amãt ꝙ ꝑꝑ ipsos dei amorẽ negligũt ⁊ postponũt. Qd ãt realiter ĩ ꝑsona vetule ꝑcussio fcã remaneat: seu tale vuln⁹ vetule impriat̃: dico ꝙ hoc tripliciter respectu euenire põt. Primo nãliter ex cãu vtputa dũ cadẽdo tale vulnus recepisset. ¶ Scdo hoc p̃t accider̃ ex vehemẽti ymaginatiõe in penã peccati: qr dũ talis vetula ex comitib⁹ se fore credit herodiadis vl' diãe: ⁊ credit se ĩ ymaginatiõe eẽ ad rapiẽdũ pueros tale vuln⁹ ĩ ea fcm̃ remanet pro eo ꝙ vehemẽs ymaginatio plerunq₃ facit casuz suũ. Tertio dicat̃ ꝙ ꝑmittẽte deo in penã peccati diabol⁹ sibi tale vuln⁹ infligit exq̃ ipsa credit se esse ad actũ illi⁹ ꝑcussiõis seu occisionis pueri. Adde si vis ⁊ q̃r tũ responsum quia plerunq₃ diabolus põt deludere ocl'os videntiũ: vt talis vetula videat̃ ꝑcussa: cũ tñ percussa ñ sit. Tertia tñ rõ ꝓbabilior videt̃. Qd ãt actual'r sit ipse demon q in forma vetule appareat p₃ ex hoc: qr ian⁹ clausis ⁊ thalamo: in alterutrũ p̃dcãrũ formarũ. s. vetule vl' musipule intrat ⁊ exit. ⁊ vt id factũ magis credat̃ verũ: ⁊ per ꝯñs odiuz vel aliud maluz inter vetulã ⁊ parentes pueri generet: sub lecto qñq₃ se occultat: cũ tñ ingredi ĩ hostia clausa nõ possit aliquod materiale corp⁹ nisi simpl'r malign⁹ spũs seu corpus gloriosum: ⁊ dũ ẽ dep̃hẽsus discurrit hic inde p thalamũ õmõ in forma p̃dicta q̃si exire nõ possit, q tñ vt p̃dictũ ẽ etiam obstructis portis dom⁹ ⁊ camere intrauit qd vtiq₃ solis spiritib⁹ possibile ẽ. ⁊ ex hoc fingit ꝙ inuit⁹ ꝑcuciat̃. Ex p̃dictis igit̃ oib⁹ cõcludo qd nõ tãtũ ẽ impossibile ꝙ dyabol⁹ vnã creaturã veraciter trãsformet in aliã. s₃ vltra ħ dico ꝙ q hoc crederet eẽ possibile: vtiq₃ hereticus foret. ¶ Trigesimisecũdi q aduersant̃ diuio cultui ⁊ christiãe

fidei sunt oēs illi q vtunt̄ ar te notoria ad sciētiā acquirē dā:q̄ ars omnino illicita est Cōtra quos Aug.lib.de doc. christia. ⁊ ponit̄.26.q.2.c. Illō ait.Oēs artes huius modi sciētie vel nugatorie vl' norie superstitiōis ex q̄dā pe stifera societate demonū ac quisite:q̄si peccata infidelita tis ⁊ dolose amicitie ꝯstitu ta pēitus sunt reprobāde ⁊ a quolibet christiāo fugiēde hec ibi.Rationē aūt q̄re ta lis ars oino sit illicita assi gnat tho.2.2.q.96.di. Quod talis ars oino ē ꝓhibita q2 vtit̄ quibusdā ad sciētiā acq rendā q̄ nō habēt ſm se vir tutē causādi sciētiā:sicut ex inspectiōe quarūdā figurarꝫ ⁊ ꝓlatiōe quorūdā ꝟborum ignotorꝫ:q̄ ars non vtit̄ his vt causis ſ3 vt signis:nō qdē vt signis diuinit⁹ instituti si cut sunt signa sacramentalia seu sacramētorꝫ. ¶ Trigesi mitertij q aduersant̄ diuino cultui.⁊ fidei christiane sunt oēs illi q expresse demōes in uocāt ad aliqd ꝯsulēdū vel faciendū ⁊ ipsos ex ħ aut in vitro:aut in adamāte aut in ampula ⁊ hmōi coactos:⁊ cō strictos tenēt. Cōtra quos 26.q.2.c.bij.q dicit̄.Nōij qu de pagāis euagelicis sortes legūt:⁊ si optādū ē.vt id po tius faciāt q̄ȝ ad demōia cō sulēda cōcurrāt:tn̄ ista mihi displicet ꝯsuetudo ad nego cia secularia ⁊ ad vite huius vanitatē diuina oracula vel le ꝯuertet̄:hec ibi. Trigesimi quarti qui aduersant̄ diuino cultui ⁊ christiane fidei sunt oēs illi q a diuinatorib⁹ inq runt de vita ⁊ morte:de ꝓspe ritate ⁊ aduersitate sui vel alterius ꝑ aliquā figurā vel signaturā corigie ⁊ huiusmo di. ¶ Contra quos.26.q.7.c Non obseruetis.Augustinus ait.Quicunqȝ diuinationis aut fata:aut auguria obser uat:aut attendit:aut consen tit obseruantibus:magis ad sui damnationem q̄ȝ ad suaȝ salutem tendit.Siue qui per quosdam numeros litterarū ⁊ lune per phitagoricā egro tantium: vitam vel mortem vel prospera vel aduersa fu tura iquirūt.hec ibi. ¶ Itē vigesimasexta questione se cunda:capitulo.Qui sine.di citur. Omnis inquisitio: ⁊ omnis cura de morte ⁊ vi

ta que a diuinis ⁊ magis ⁊ a demonib⁹ in hydoloꝝ cultura expetit: mors poti⁹ dicēda est q̄ȝ vita: ⁊ q ea sectant̄ si se nō correxerint ad eternā ꝑditionē tēdūt psalmista dicēte Oēs dij gētiū demonia sc̄ q ꝑ ↄceptos hoies alios ↄcipere quottidie gestiūt vt ꝑditionis sue faciāt eos pp hāc cāȝ oēs eē ꝑticipes. h ibi. ¶ Trigesimiquinti q adu rsant̄ diuino cultui: seu xp̄iane fidei sc̄ oēs illi q ꝓ sanitate recuperāda sui atq̄ȝ suoꝝ nec nō ⁊ animaliū irrationabiliū diuersa faciūt fieri icātamēta Cōtra q̄s. 26. q. 7. c. admoneant dr̄. Admoneant fideles sacerdotes populos vti nouerint: magicas artes icātationesq̄ȝ qbuslibet infirmitatib⁹ hominū nihil ꝓdesse nihil remedij cōferre nō animab⁹ lāguentib⁹ claudicātib⁹ vl̄ etiā morientib⁹ quicq̄ȝ mereri. Sȝ hoc eē laqueos ⁊ insidiaꝭ diaboli antiqui hostis: qb⁹ ille ꝑfidus humanū gen⁹ decipere nitit̄. Si qs hoc exercuerit cleric⁹ degradet̄: laic⁹ āt anathematizet̄. hec ibi. Itē 26. q. 2. ca. q sine. dr̄. Qui sine saluatore salutē vult hr̄e ⁊ sine vera sapiētia existimat se prudentē fieri posse nō sanuꝭ sed ēger: nō sapiēs sȝ stultus in egretudie aie assidue laborat ⁊ in cecitate noxia stult⁹ ⁊ demēs ꝑmanebit. hec ibi. In hūc etiā errorē incidūt q maleficia ⁊ facturas agunt seu ꝓ liberatiōe fieri faciūt. Cōtra q̄s. 26. q. 2. ca. Nō liceat. dicit̄. Si qs paganoꝝ cōsuetudinē sequēs diuinos ⁊ sortilegos in domū suā introduxit q̄si vt malū foras mittāt: aut maleficia vl̄ facturaꝭ inueniāt aut lustrationes paganorū faciāt. ꝭ. ānis penitētiā agāt. h ibi. ¶ Aduertant tales q̄ siquiꝭ ꝑ aliquod incātamētū posset libare oēs homineꝭ mūdi morituroꝭ a morte: nō lȝ icātamētū facere vl̄ incātamēto cōsentire: dicēte apostolo. ad Roma. 3. Nūq̄ȝ sunt faciēda mala vt veniat bona. ⁊ Augu. 22. q. 2. c. faciat ait. Faciat hō ꝓ tēporali salute hominū qcquid pōt. cū aūt ad hoc vētū fuerit: vt tali saluti nisi peccādo cōsulere possit iam se existimet nō ampli⁹ habere qd faciat. hec ille. ¶ Trigesimisexti qui aduersantur diuino cultui: seu

christiane fidei sût oẽs illi q p inspectionẽ astrolabij aut per inscriptiões querût ꝛ investigât occulta ꝛ futura seu qui ex cõstellationibꝰ ꝛ cursu syderũ iudicant de actibus moralibꝰ hominũ. Cõtra q̃s 26.q.2.ca.Sors.dicit.Quibus cõstellationes ꝛ futurorũ signa custodiẽtibꝰ aplꝰs ait. Dies obſuatis ꝛ tẽpa ꝛ mẽses ꝛ annos. Unde timeo ne forte sine cã laborauerim in vobis. Sic ꝛ astronomia seu astrologia apud catholicos in dissuetudinẽ abijt:qr dũ ꝑpria curiositate hijs minis erât intẽti: minus vacabât hijs que saluti animarũ erât accomodata.h ibi. Propterea qdã sacerdos vt hẽt extra de sortilegijs.c. ex tuarũ tenore. grauiter punitꝰ fuit ab ecclia.ꝑ eo ꝙ occulta ꝛ futura ꝑ astrolabiũ inquirebat. Proinde.26.q.5.ca.nõ oportet.dicit. Nõ oportet sacris officijs deditos vl cleri cos magos astrologos vl incãtatores existere aut facere filateria q̃ aiarũ suarũ vincula cõprobant.hos ât oẽs qui talibꝰ rebus vtunt oino ꝓici ab ecclesia iussimus.hec ibi.

¶ Trigesimiseptimi qui aduersant dino cultui seu xp̃iane fidei st oẽs illi q sõnijs certã fidẽ adhibẽt seu credũt libro q appellat sõnia Danielis.q̃ sõnia vt plurimũ illusione demonũ fiût. Cõtra q̃s 26.q.4.c.sciẽdũ.dicit. Suadẽtibꝰ demonibꝰ miris ꝛ inuisibilibꝰ modis ꝑ illã subtilitatẽ corporea hominũ nõ sentientiũ penetrãdo:ꝛ se cogitationibꝰ hominũ ꝑ q̃dã ymaginaria visa ãmiscẽdo siue vigilãtiũ siue dormiẽtiũ fides nõ dꝫ adhiberi.vt hec ibi. Item 26.q.7.c. Nõ obseruetis.dr. Errãt q attẽdût ad sõni alia scripta ꝛ falso in danielis nomie intitulãtia.h ibi. ¶ Trigesimioctaui q aduersantur xp̃iane fidei st oẽs illi q credũt ꝙ q nascitur tali hora ꝛ die hẽbit bonũ vl malũ euẽtũ. Cõtra q̃s Aug.lib.d doc. xp̃iana.ꝛ ponit.26.q.2.c.Illud.ait. Nã ꝛ mathematici quãuis verã stellaꝝ positionẽ cũ qsqꝫ nascit cõsequunt ꝛ aliquãdo ꝑuestigãt:tñ ꝙ inde conãt:vl actiões nr̃as vl actionũ euẽtꝰ ꝓducer nimis errant:iõ si dixerint vob ita eueniet nõ credatis. hec ibi.

¶ Cũ hijs etiã ↄnumerant illi q tenẽt ꝙ ex influẽtia coꝛpoꝛũ celestiũ: liberũ arbi. cogit ad vitia ꝛ ṽtutes: bonũ ꝛ malũ. Cõtra q̃s phs tertio ethicoꝝ. ait. Uolũtarie sunt ṽtutes sicut ꝛ vitia: ꝛ nullus fit bon⁹ vł beat⁹ nõ volẽs: ꝛ ecclˀiastici. 15. dicit. De⁹ ↄstituit hominẽ ab initio ꝛ reliqt eũ in manu cõsilij sui ꝛc̃. Itẽ Jeronim⁹ in q̃stionibus sup abdiã ait. De⁹. n. eqnali cũctos soꝛte generat: ꝛ dedit singulis arbitrij volũtatẽ vt faciat vnusq̃sq; qđ vult siue bonũ siue malũ. h̕ ille. ꝛ ibidẽ ait. Oẽs hoĩes suo arbitrio: derelicti sũt neq;. n. bonũ necessitate cõpulsi faciũt s; volũtate: vt credẽtes coꝛonã accipiãt ꝛ increduli ꝓpꝛio argumẽto supplicijs mãcipentur. h̕ ille. Inter hos quoq; intelligunt illi q dũ obuiant alicui creature vtputa vulpi mustele lepoꝛi lupo serpẽti ꝛ hmõi credũt ꝑ hoc sibi euenire bonũ vł malũ. Cõtra q̃s 26. q. 4. ca. Igit. August. ait. Nã ꝛ auspicia sunt que iter facientes obseruant alia que signa rerũ vel obseruatiões vel impꝛouisas hoĩb⁹ incurrentes ferunt que nequaquã attendẽda sũt. hec ille. Ite; 26. q. 2. c. Illud dicit. Si iunctu; ambulãtib⁹ amicis lapis aut puer medius ꝛ hmõi aduenit nulla fides adhibeat. hec ibi. Hoc ide; itelligẽdũ est de illis qui credũt ꝙ cantus auiũ seu volatus habeat bonã vel malã significationẽ vnde qñ coꝛuus cãtat aliqui credũt ꝙ sit malũ auguriu;. Cõtra tales. 26. q. 4. c. Igit. dicit. Augures sũt q volat⁹ auiũ ꝛ voces intẽdũt. Duo sũt aũt genera auspicioꝝ vnum ad oculos: alteꝝ ad aures ꝑtinens. Ad oculos est volat⁹: ad aures vero est vox auium hec ibi. ¶ Trigesiminoni q aduersant diuo cultui ꝛ xp̄iane fidei sunt oẽs illi qui derogãt ecclesie cõtra eam loquẽtes ꝛ dicentes ꝙ ecclesia potest errare ꝛ errat aliquando in canonizatione sanctoꝛum ꝛ in multis alijs: ꝛ ꝓpter hoc decretis ecclesiasticis nõ credunt nisi sicut eis placet. Contra quos nota f; Ricar. in quolibeto ꝙ duplex est ecclesia. s. ꝑticularis ꝛ vniuersalis: ꝑticularis ecclesia põt dici papa qui realiter errare

potest: ꝛ precipue in causis ꝛ sententijs dandis ꝛ hꝰ ex mala informatione aut falsoꝝ testiū: aut etiā falsoꝝ instrumētoꝝ quē tn̄ deus in canonizatione alicuius sancti nūquā errare permitteret. Nec credendū est ab aliquo ꝙ erret quāuis errare posset. imo credendum est ꝙ si iniuste aliquem canonizare vellet deus eum aut occideret aut totaliter impediret. Et ꝙ papa in ceteris etiā cū cardinalibus errare possit. audi Aug. 11. q. 3. c. cepisti. di. Cepisti hr̄e tā ꝙ̄ publicanū fratrē tuum ligas illū in terra sed vti iuste alliges vide: nā iniusta vincula disrumpit iustitia. quē solueris inqt in terra solutꝰ erit in celo. hec ille. glo. autē sup verbū solueris ait. Non quē soluere putaueris sed quem solueris claue nō errante solutꝰ erit in celo. hec glo. Itē de pe. di. i. c. quē penitet. idē Aug. ait. Dixit eni deꝰ sacerdotibꝰ: q̄cunq̄ solueritis sup terrā ꝛc̄. hoc ē. Ego deꝰ ꝛ oēs celestis militie ordines ac oēs sancti in gloria mea ꝯfirmāt vobiscū q̄s ligatis ꝛ soluitis super terraꝫ. nō dixit quos putatis ligare ꝛ soluere: sed in quos exercetis opꝰ iustitie misericordie ꝛ veritatis. hec ille. Et ꝙ papa etiā possit errare patet exēplo. Nā di. 19. capi. Ita dn̄s noster. §. hoc autem intelligendum. ꝛ capitulo Anastasius. dicitur. Anastasius natione romanꝰ fuit temporibꝰ theodorici regis eodem tempore multi clerici se a cōmunione eius abegerunt: eo ꝙ cōmunicasset sine ꝯsilio episcopoꝝ p̄sbyteroꝝ ꝛ cūcte chatolice eccl'ie. Diacono thessalonicēsi noie fotino q cōicauerat in heresi acatio qa voluit oculte reuocare acatiū ꝛ nō potuit diuino nutu percussus est. hec ibi. Iste Anastasius papa inciderat i heresiꝫ iā dānatā vt habet. 24. q. j. c. 2. ꝛ. 3. Itē. ij. di. c. si papa dr̄. Q̄ō bōitas pape salꝰ ē oiuꝫ ꝛ p̄uersitas ip̄iꝰ cecidit i dānatiōeꝫ inūerabiliū. Ex p̄dictis pꝫ: qualr̄ eccl'ia p̄ticularis pōt ꝛ n̄ pōt errare Eccl'ia āt vl'is q̄ nihil ē aliud ꝙ̄ quedam multitudo episcopoꝝ ꝛ clericoꝝ: seu aliorum fideliuꝫ xp̄i fide ꝛ charitate vnita ꝑut dr̄. 93. di. c. legimꝰ ꝛ. j. q. j. c. multe. Et. 24. q. j.

c.loqr.nūq̄ errare pōt ꝗ eo ꝙ deus nūq̄ hoc pmitteret ⁊ p cipue in canonizatiōe scōꝝ. Immo si oēs errarēt spūs.s. habūdāti⁹ in vno solo existēs faceret p illū errorē ceteroꝝ oiuz penitus reuocare. Et ꝙ vlis eccl'ia nō possit errar̄ in sanctoꝝ canonizatiōe ⁊ ceteris audi Aug.sup.18.c.Mat. di.Cū.s.s.regat eccl'iaz seqr ꝙ eccl'ia nunq̄ errabit cū habeat ductorē magistrū ꝟitatꝭ q dixit:ego ero vobiscuz vsq̄ ad ꝯsumationē seculi. h ille. Itez di.29.c.sic dr̄. Sic oēs apostolice sedis sanctiōes accipiēde sunt tāq̄ ipius petri diuia voce firmate. Itē Lucius papa oib⁹episcopis vt habet .24.q.j.c.a recta inqt fide:⁊ ab apostolico tramite p pter vllā pturbationē nolite discedere sciētes qm̄ iux̄ saluatoris sentētiā beati q pse cutionē patiunr pp iustitiā. h ē apostoloꝝ viua traditio. hec ē vera charitas q̄ p̄dicāda ē ⁊ p̄cipue diligēda ac fouēda:atq̄ fiducialiter ab oibus tenēda.h ē sctā ⁊ apostolica mr̄ oium eccl'iaꝝ xp̄i ecclesia.q̄ p dei oipotētis gr̄az a tramite apostolice traditionis nūq̄ errasse pbar̄ nec hereticis puitatib⁹ succubuit: s3 vt in exordio normaz fidei xp̄iane pcepit ab auctib⁹ suis apostoloꝝ p̄ncipib⁹ ipi sic illibata fide hacten⁹ manet.h ille. Jero.ēt.24.q.j.c.h est fides ait. Sancta romana ecclesia q̄ sp imaculata pmāsit dño puidēte ⁊ beato petro apostolo opē ferēte in futuro manebit sine vlla hereticoruz insultatiōe p̄ualēte: atq̄ firma ⁊ imobilis oi futuro tpe psistet.h ille.Sil'is snia egregie habet .24.q.j.c. pudēda gl . ēt sup ꝟbo auctē.c.j.ex̄ d reli. ⁊ ve.sanctoꝝ ait. qd ecclesia approbat ab oibus approbādū ē:eo ꝙ eccl'ia nunq̄ errat.h eadē snia habet.xj. di.c.qs nesciat.⁊.c.pn̄s est ⁊ 12.di.c.nō decet.⁊.c.p̄ceptis apostolicis.⁊.c.sit sancta ecclesia romana:⁊.19.di.c. si romanoꝝ ⁊.c.qm̄ ꝟo.⁊.21.di.c. Nunc aūt.⁊.22. di.c. oēs. ⁊ di.40.c.si papa heretic⁹. Errat igir qcunq̄ nō credit statutis apostolicis vel nō credit in sanctoꝝ canonizatione: Proinde Jeroni. 24.q.j. c.h est fides ait. hec est fides papa beatissime quā i catho

lica ecclesia vidicim⁹ quam semꝑ tenuimus in q̈ si minus perite aut parū caute positū ē emēdari cupim⁹ a te q̄ Petri ꝛ fidē ꝛ sedē tenes. Si āt hec nr̄a cōfessio apostolatus tui iudicio ꝓbat̄: qcunq̄ culpare me voluit se imperitū vl' maliuolū: vel ēt nō chatholicū ſʒ hereticū cōprobabit. h̄ ille. Itē.24.q.j.c.omnibus cōsideratis. idē Jeroni. ait. Cū.n.ecclesie dom⁹ a xp̄o ptātē acceperit ligandi atq̄ soluēdi si qs hāc domū corrigentibus ꝛ ordinantē cōtempserit sit tibi sicut ethnicus ꝛ publicanus. Itēʒ.23.di.c. In noīe dn̄i dī. hereticus est q̄ ecclesie nō obēdit: ꝛ q̄ non credit. Itē Nicola.papa.22. di.c. oēs siue p̄triarchas ait. Qui romane eccl'ie p̄uilegiū ab ipso oium eccl'iaꝝ capite traditū auferre conat̄. h̄ procuĺdubio in heresim labitur glo.s.ꝯtēptor est romāe ecclesie. Deinde seq̄t̄. Et cū ille notet̄ iniustus hic est dicendus hereticus. deniq̄ʒ. 81.di.c.si q̄ presbiteri dr̄. Qui nō huic saluberrimo precepto obedire noluerit hydolatrie crimē incurrūt. Salomō testāte. ꝛ beato Gregorio instruēte peccatū ariolādi ē nō obedire: ꝛ scelus hydolatrie nolle acquiescere. peccatū igit̄ paganitatis incurrit, q̄sq̄s dū xp̄ianū se esse asserit sedi apostolice credere ꝛ obedire ꝯtēpserit. hec ibi. Deniq̄ʒ di.12.c.nō decet dī. Nō decet a capite mēbra discedere ſʒ iux̄ scripture testimoniū oia mēbra caput sequant̄. Nulli vero dubium est qn apostolica eccl'ia: mater sit oiuʒ eccl'iaꝝ: cuius regulis ꝛ statutis nullatenus al' cui ꝯuenit deuiar̄. hec ibi.

¶ Quadragesimi ꝛ vltimi q̄ aduersāt̄ diuino cultui ꝛ xp̄iane fidei sunt oēs q̄ tenēt ꝛ credunt q̄ substantia aie non sit creata de nichilo ſʒ simpl'r d̄ aliquo quoꝝ error dupl'r apparet. ¶ Primus error ē dicētiū q̄ aia rōalis ꝓuenit ex extraduce seu de mā pentuʒ filiū gn̄antiū. Contra q̄t sunt q̈ttuor. Primo auctas. Secundo rō. Tertio sil'itudo. Quarto distictō. ¶ Primo ꝯ tales ē auctas ph̄i.16. de aia lib⁹ dicētis. Soluʒ intellect⁹ intrat in nobis ab extriseco hec ille. Si igit̄ traducit̄ s̄ba hois ab extrinseco. ḡ rōnalis

aia nō est ex ex̄duce pentum. Jtē.3.de aia. Jdē phs ait. Jn tellectus.i. aia intelligit: q: nō hȝ aliqd organū in corpe sȝ ē separata ab oi organo. Jteȝ ecclesiastices vltio Salomon ait. Puluis reuertet in terrā vn̄ erat, ⁊ spūs redibit ad deum q dedit illū.h ibi. ¶ Secūdo ꝯ̄ tales ē rō vȝ cālitatꝭ. Fundamētū rōnis ponit cōmētator sup.11.metha.d. Dē cui⁹ cā ē gñabilis ⁊ corrupti bilis ipȝ quoqȝ ē corruptibile.pȝ h regula. Nā q: arbor est gñabilis ⁊ corruptibilis iō fruct⁹ pcedēs ab ea ē corruptibilis. Oppositū ē de solarib⁹ radijs:q cū hēant solē incorruptibilē: eo ꝙ nō recipit in se peregrinas seu ꝯ̄rias impssiōes:iō ipsi eēntialr̄,in ipso existētes sunt icorruptibiles. Quo p̄supposito:certū est ꝙ aia rōnalis fm̄ phos ⁊ cōiter fm̄ oēs leges ⁊ sectas est incorruptibilis. Qd si sic est:ḡ nō ē p nāȝ ppagabilis: ⁊ p ꝯn̄s nō ē parētū:⁊ ꝯfirmatur ista rō. Nā si aia ē ex extraduce. aut ḡ aia ē ex carne parentuȝ: aut ex aia eoꝝ.Ex carne eē nō pōt qm̄ impossibile ē fȝ phȝ ex corpore fieri nō corpus:aia aūt vt pȝ ē nō corp⁹. Si ex aia aut ḡ ex tota aut ex pte. Ex pte non:q: aia fm̄ phȝ in pzio de aia ē simplicissima. Si ex tota:ḡ cum pater gñat filiū: cū det ei totā aiaȝ suā desinit ipse aiam suā hr̄e ⁊ p ꝯn̄s viuere. Qd ē falsuȝ:si pro q::ḡ falsuȝ est ꝙ aia ex extraduce oriat. ¶ 3⁹ cōtra tales est silr̄itudo. Naȝ gen̄. scdo. post formationem corpis pmi parentis de limo terre dr̄. Jnspirauit deus in faciē ei⁹ spiraculū vite. Sed clarū ē ꝙ spiratio ē p egressum dei ab extrinseco. Qd si sic est:ḡ q̄libet aia p silr̄itudinē ē immediate a deo ⁊ nō ex extraduce pentū. ¶ Quarto ꝯtra tales ē distinctio Bona: in scdo di.18.ar.2.q.3.in cor. q.di. Cū querit vtꝝ aia rōnalis sit ex extraduce. Rn̄deo ꝙ circa h triplex fuit opio. Pria opinio ē aliq̄ꝝ phoꝝ q dixerūt ꝙ aiaꝝ pductio ē mediāte intelligētia:qm̄ sic̄ corpus celeste fac̄ ad pductionē corpis humani:vt dr̄.2. phi. Sol ⁊ hō gñant hoiem.sic ēt intelligētia facit ad pductioneȝ aie. Et hoc plures senserunt phi:⁊ sensisse vr̄ auctor

in lib. de causis. Ratio aūt q̄ mouet eos ad hoc ponēdū; di cebāt φ fuit diuina vnitas: q̄ nō patiebat vt deus imedia te pduceret multa ⁊ dina im mutabilitas q̄ non patiebat vt de⁹ pduceret noua: sꝫ h tā q̄ꝫ heretica abiciēda sunt. ⁊ ostēsa ē talis opinio eē falsa. ē. di. pria. vñ vbū illō de cau sis. tāq̄ꝫ hereticū ē respuēdū nisi qs itelligat φ aia dr̄ cāri ab intelligētia: in h φ aliq̄ꝫ il luminationē suscipiat mediā te illa intelligētia. Intelligē tia. n. sꝫ pbꝫ excedit aiam in claritate cognitiōis. Et iō di cit qdā pbs: φ aia rōalis cā tur in vmbra itelligētie ⁊ sen sibilis in vmbra rōnis. h aūt dictū ē q2 vna ōficit a pfectō ne alteri⁹: nō φ vna pducat ab altera. Est ⁊ scđa opinio: φ aia traducat ex aia sicut ca ro ex carne: ⁊ sicut ab vna cā dela accendunt multe: sic ab vna aia p sui multiplicatio nē: ⁊ absq̄ꝫ sui diminutiōe vi uificant multa corpa: ⁊ de h aliqñ dubitauerūt catholici tractatores ⁊ marie Aug. sicut pꝫ in li. sup geñ. ad lr̄aꝫ ⁊ i li. de lib. ar. ⁊ in lib. retractatio nū. vbi ēt dic: φ nō potuit p uenire ad certitudinē huius qōnis. Ratio q̄ fecit eū potis sime dubitare fuit trāsfusio originalis peccati. vt ꝫ tñ ip se Aug. hāc positionē rephen dit expresse in lib. de ecclesia sticis dogmatib⁹ cui⁹ auctes magister pōit i lr̄a: ⁊ ipe istū eūdē mōꝫ iprobat sup geñ. ad lr̄aꝫ: q: si p originale peccatū aia trāsfundit ex aia: aut aia xp̄i nō eēt de gñe aliaꝝ aiaꝝ: aut habuisset originale pec catū: quoꝝ vtrūq̄ꝫ ē falsuꝫ ⁊ impiū. Et iō est tertia opinio catholica ⁊ vera φ aie nō se minant nec traducant sꝫ for matis corpib⁹ a deo creat: ⁊ creādo ifundunt ⁊ infunden do pducūt. Aiaꝝ. n. pductio nē sibi de⁹ solū debuit reser uare: tū pp eaꝝ dignitatē: tū pp eaꝝ imortalitatē. pp aiaꝝ dignitatē dico: q2 cum aia sit hymago dei ⁊ nata imediate fieri in deū: ⁊ glorificari in ip so diligendo eū ex toto corde totū suū eē imediante debuit ab ipso habere: vt ipsum ex toto corde teneretur diligere Decuit etiā hoc pp̄ter aiaꝝ immortalitatē. Cum eniꝫ so lus deus sit qui habeat vitaꝫ immortalē: solus ē q pōt pro

ducere p̃ncipiũ vite ppetuũ.
Cũ igit̃ res icorruptibilis nõ
possit substãtialiter in mãm
trãsmutari: ⁊ opatio creatur̃
sit sup mãm trãsmutabilẽ: im
poẞe est aliquã creaturam rõ
nalẽ aiam pducere. Et iõ ei⁹
pductionez deus sibi soli de-
buit reseruare. hec Bona. ṽ-
balr̃. Ex p̃dicta auc̃tate: rõe:
similitudine atq; distinctiõe
pz q̃lr̃ aia nõ traducit̃ de mã
parentũ. ℭ Scd̃s error ẽ di
cẽtiũ ꝙ aia rõnalis nõ tradu
cit̃ de mã parẽtũ sz simplr̃ p
cit̃ de suba ipsius dei. Cõtra
quos sunt tria: Primo aucto-
ritas. Scd̃o rõ. Tertia di-
stinctio. ℭ Primo p̃ tales ẽ
auctoritas Aug. li. de eccl'ia-
sticis dogmatib⁹ dñtis. Cre-
deñ. ẽ ⁊ firmiter teneñ. ꝙ aie
nõ sũt oẽs ab initio create vt
Origenes sensit sz successiue
nec cuz corpib⁹ seminant̃ vt
luciferiani affirmant nec de
suba dei generant̃ sicut qdaz
pbi asseruerũt sz dicim⁹ aiaz
de nihilo creari ⁊ sil' infundi
⁊ creari in corpe compacto ⁊
formato vt viuat in vtroq;. h
ille. ℭ Scd̃o p̃ tales ẽ ratio
vz impfectiõis. fundamẽtuz
rõnis põit cõmẽtator sup. 3.
phisi. di. Totũ eiusdẽ gñis ẽ
simplr̃ pfectius sua pte: seu
pte alterius generis: pz h re-
gula. Nã corpus hominis p-
fectũ: pfectius ẽ q̃z cor ꝙ ẽ p-
ma ps corpis generata. Silr̃
musca pfecta ẽ nobilior q̃z sit
solũ cor hois aliis ptib⁹ nõdũ
formatis. Quo presupposito
certũ est ꝙ si aia ẽ de suba di
cũ aia sit ps toti⁹ hois: clarũ
est ꝙ nã dei venit ad cõstõnẽ
hois. qd̃ sic ẽ cũ ps sit minus
nobilis q̃z totũ: ↄcludit̃ nec io
ꝙ d̃s q remanet ps ẽ min⁹ no
bil' ⁊ pfecti⁹ q̃z hõ tot⁹: Sz cũ
h sit f'lm ⁊ ipiũ: g̃ f'lz ẽ dicer̃
ꝙ aia est de suba dei. Prete-
rea si aia hois eẽt ex deo: aut
est de toto deo aut de pte. Si
de pte ergo deus est cõposit⁹
cũ hẽat ptẽ ⁊ ptẽ: qd̃ est oino
falsum. Si de toto cũ de⁹ sit
imẽsus ⁊ ifinitus ergo aia cu
iuslibz hois immẽsa erit ⁊ in
finita. ⁊ p ↄñs qlibet hõ erit
oipotẽs sicut deus: qd̃ cuz sit
falsum: ergo falsum ẽ dicere:
ꝙ aia sit d̃ suba dei. Et cõfir-
matur ista rõ sic. Si aia est
ex dei suba cũ suba dei sit im
mutabilis ad prauitatẽ: claz
est ꝙ aia nõ poterit deprаua-
ri p pctm̃. sed cũ ↄtingat aiaz

depravari: aut non est de sba dei: aut suba dei erit et depravata: sed cū deus sit imutabiliter bonus. spūs vō rōnalis peccare pōt: apparet ex hoc q rōnalis aia nullo mō pōt de substātia dei ipsius creari ¶ Tertio ꝯ tales est distinctio beati Bona. in. 2. dis. 17. ar. j. q. j. in cor. q. di. Cū q̄rit utrū aia hūana sit ex dei sba: Rn̄deo q circa hoc triplex fuit positio. Prima fuit quorūdam phoꝝ dicētiū q intellectus humanus nō erat aliud q̄z intellectus diuinus: sꝫ diuinus dicebat̃ ꝑut ꝯsiderabat̃ in se hūanus ꝑut perficiebat aliqđ corpus. Sꝫ cū deus sit nullius ps cōstitutiua pp suā sūmā pfectionē iō positio ista fuit stulta ꝛ erronea. ¶ Secūda positio magis impia ꝛ erronea fuit manicheoꝝ dicētiū q spūs rōnalis: sit đ dei suba ꝛ nā. dicunt. n. q in homine duplex est aia sicut recitat Augu. in lib. de duabꝰ aiabus: quaꝝ vna inclinat ad bona ꝛ alia inclinat ad mala. Et illa q̄ facit mala nō pōt facere vnq̄z bona. Jlla que inclinat ad malū est de nā diaboli sed illa q̄ inclinat ad faciēdū bonū est de suba dei. Sꝫ hec positio multiplr̃ a veritate ē aliena: q2 ponit deū eē einsdē nature cū creatura ꝛ alicuiuſ creature esse mām: cum pōit creaturam fieri ex dei suba. Et hāc positionē secuntur innumerabilia incōuenientia: ꝛ hoc ꝑcipuū est: q2 iplicat duo opposita dū ponit aiam a đo esse factam. ꝛ eā eē de substantia diuina. deuiat ēt a veritate in hoc q ponit in nobiſ duas aias cū hoc sit impoſſe: cū vnius materie vna sit simplr̃ forma vt dicit̃ scđo de aia. ¶ Et iō ē tertia positio vera ꝛ catholica: q aia nō est ꝑducta de dei substātia: sꝫ đ nihilo. Deus. n. ad creaturas se hꝫ in rōne cāe efficientis formaliter exēplariſ: sꝫ nullo mō pōt se hr̃e in rōne mālis cause q̄ztūcūq̄z creatura sit nobilis. hec Bona. verbaliter. Ex ꝑdictis pꝫ q̄lr̃ aia nō ꝑducit̃ ex eꝛduce parētū: seu de substātia dei. Et p ꝯn̄s pꝫ septima ꝯtēplatio de diuino cultu que dr̃ contēplatio oppositiōis in q̄ monstratū fuit q̄lr̃ sūt. 40. gn̄a ꝑsonaꝝ diuio cultui aduersantiū. Et p ꝯn̄s pꝫ q̄nta excellentia sacratissime

fidei: q̄ dr̄ excellētia nobilitatis In q̄ septē nobilitates ipsius fidei declarate sūt. Quas oēs nobilitates nobis oibus ꝯcedat obseruare dulcissimus atq pijssimus redēptor nr̄ Jesus xp̄s: cui cū patre ⁊ spū sā cto sit ois honor laus ⁊ gloria in secula seculorū. Amē.

¶ Feria quarta post quartā dñicā quadragesime de sexta excellētia ipsi⁹ sacratissime fidei q̄ dr̄ excellētia itegritatis.

Scimus q2 peccatores deus nō exaudit. Scribunt hec v̄ba. Jo. 9. ⁊ in euangelio occurrētis ferie. post sacri euangelij lraleʒ ⁊ spūalē expositionē generosi ciues ex q̄ vt supiorib⁹ declaui gnīā excellētiā ipsi⁹ sacratissime fidei q̄ dicta sūt excellētia nobilitatis: hēo in seqn tib⁹ declarare sextā ipsius fidei excellētiā q̄ dr̄ excellētia integritatis ꝓ cui⁹ excellētie declaratiōe sciendū ē q̄ sicut ad pfectionē ⁊ bonitatē cuiuslibet virtutis moralis ⁊ acqsite oēs sue circūstātie sibi sūt necessarie prout dicit ph̄s. 3. ethicoꝝ. c. 3. sic a simili ad pfectionē ⁊ bonitatem habitus sanctissime fidei: oēs circūstātie sunt necessarie aliter fides inutilis eēt ad salutem. Et q̄ circunstātie in vnaquaqꝫ re ⁊ per ꝯñs in fide sint necessarie tripl'r probo. Primo nāl'r. Scd̄o mãl'r. Tertio moral'r. ¶ Prio ꝓbo nāliter. ad h̄. n. q̄ arbor sit pfecta reqrit necessario tres circūstātias. vʒ subam locū ydoneū: virtuteʒ ⁊ opationē pp qd̄ ph̄s. prio d̄ celo ⁊ mundo ait. nā apta sic fecit q̄ ad perfectionē vnius cuiusqꝫ rei tria requirunt. vʒ suba virtus ⁊ opatio. vñ si deest aut locus ꝓportionat⁹. aut operatio. i. potentia faciendi fructū: arbor ipsa erit penit⁹ inutilis ⁊ iperfecta. ¶ Scd̄o ꝓbo mãl'r seu artificialiter q̄ circūstātie sunt necessarie ad habēdā verā fidē sicut. n. habet. 2. phisi. finis cuiuslibʒ rei necessitatē ponit oib⁹ hijs q̄ sunt ordinata ad finē. Qd̄ sic pʒ. Nā sanitas q̄ est finis ⁊ d̄ sideriū ipsius infirmi ad hoc vt pfecte habeat exigit ꝯsiliū medici: exigit abstinētiā a nociuis. exigit medicinā ꝓportionatā. exigit mēsurā ipsius medicie. vt nō det nimis magna vel nimis pua: exigit de

bitū tp̄s.i.vt nō def nec reci piat medicina in tpe ꝯrio ꝛ periculoso sicut ē in reuolutō ne lune:exigit ꝛc. Quibꝰp̄mis sis certū est ꝙ si vna p̄dictaꝝ circūstātiaꝝ deficiat: egrotꝰ aut nunꝗ̄ sanabit:aut iperfe ctā hēbit sanitatē. ❡ Tertio h idē pbo moraliter ꝛ spūalr Nā phs.j.ꝛ.s.ethicoꝝ dic.ꝙ ordo agētiū dꝫ eē circūstātia tus ſꝫ ordinē finiū. Quā aucti tatē declarās Ricar.in suo q̄ libeto dicit ad h ꝙ aliq̄ v̄tus moralis suā hēat pfectionē: qnꝗ̄ circūstātias p̄supponit vꝫ potētiā habitū:actū: obie ctū ꝛ finē adde sextā vꝫ ꝛ tp̄s qd̄ pꝫ p exēplum elemosyne. Nā ad h ꝙ elemosyna sit me ritoria p̄supponit potentiam volūtatis sine qua elemosyna nō fieret. Nā lignū cū careat potētiavolūtatis libera ad fa ciēdū elemosynā hinc ē ꝙ in eo nō pōt eē virtꝰ elemosyne ❡ Scdo elemosyna requirit actū.i.ꝯsensum faciendi ele mosynam qui consensus fun datur in potentia volūtatis. ❡ Tertio elemosyna reqrit actum.i. ꝙ def panis vel vi num ꝛ hmōi. ❡ Quarto req rit obiectū debitū.i.ꝙ def p sone indigenti. ❡ Quinto re quirit finē.i.ꝙ fiat pp deū et nō pp explēdā libidinē cū p sona aliqua aut pp inanem gloriā. ❡ Sexto reqrit tp̄s. vt.s.fiat in hac vita in q̄ qsq̄ mereri pōt:ꝛ nō in alia. Hijs p̄missis clarum ē ꝙ si deficit vna tm̄ p̄dictaꝝ circūstātiaꝝ nunꝗ̄ elemosyna erit pfecta. Silr dicas: ꝙ ad pfectionē sacerdotij reqrunt circūstan tie ordinū p̄cedētiū. Ex p̄mis sis oibus arguo a simili ꝙ sā ctissima fides ad hoc ꝙ sit p fecta ꝛ meritoria exigit oino oēs suas circūstātias sic exi gunt cetere oēs virtutes ifuse put tradūt theologi i.4.di. 17.de circūstātijs ꝯfessiōi ne cessarijs.ꝛ in.4.di.19.de cir cūstātijs ad fraternam corre ctionē necessarijs. Et i.4.di. 20.de circūstātijs penitentie necessarijs facte in extrēis. Que oia ꝯfirmāt, ex de snia excō.c.sup eo. vbi ēt dr̄:ꝙ ad executiōeꝫ finis seu virtutuꝫ tā moraliū q̄ ifusaꝝ.oēs cir cūstātie sunt necessarie vt igi tur qsq̄ possit itelligere an ha beat integritatē fidei seu que sūt circūstātie ad bōitatē ipi us fidei simplr necie:i seqnti

bus hoc plenius declarabo. Nota igit̃ ꝯclusiõalit̃ quod octo p̃cipue sũt circũstantie ad veram fidẽ oĩo necessarie. ¶ Quaꝝ p̃ma dr̃ circũstantia ꝯpletõĩs. ¶ Scḋa dr̃ circũsta. cõfess. Tertia dr̃ circũstãtia opatiõis. ¶ Quarta dr̃ circũstãtia itẽsi. ¶ Quita dr̃ circũstãtia formatiõis ¶ Sexta dr̃ circũstãtia inqsitiõis. ¶ Septia dr̃ circunstãtia obiectiõis. ¶ Octaua dr̃ circunstãtia fortificatiõis. ¶ De octo circũstãtijs ad verã fidẽ necessarijs ꝛ primo de prima. que dicitur circunstantia complectionis.

PRima igit̃ circũstantia ad integritatem vere fidei necessaria dr̃ circũstãtia completiõis. Ad hoc. n. ꝙ fides vniuscuiuſ ꝙ sit vera ꝛ meritoria: oportet ꝙ qſq; cõplete ꝛ integralit̃ simul credat oẽs fidei articulos implicite aut explicite Et vltra h̃ credat oia q̃ ab ipsa vniuersali ecclesia determinate credẽda p̃ponũt̃. Et si qu's ꝯ͂ hoc faciat. vz ꝙ tm̃ vnũ articulũ discredat: aut maliciose ꝯtẽnat: seu p ignorãtiã aliter teneat vel erret g̃ talis nõ h3 in se fidẽ itegrã ꝛ cõpletã: ipossibileq; ẽ ꝙ vnq̃; saluet̃: dato ꝙ credat i oẽs alios fidei articulos. Et vltra h̃ oia bõa sibi possibilia p fidẽ operet̃. Quod quadrupliciter pbo. Primo auctoritatib⁹. Scḋo ratiõib⁹. Tertio distinctiõib⁹. Quarto silitudinib⁹. ¶ Primo pbo auctoritatib⁹ ꝙ q credat oẽs fidei articulos ꝛ errat i vno p maliciã ꝛ ignorãtiã. Etiã si oia bõa opera faciat necessario dãnabit̃ vnde lactãti⁹ in lib. de opificio ait. Qui itegre sũmã fidei atq; v̾itatis nõ tenet semp erret ꝛ dãnet̃ necesse ẽ. hec ille. Itẽ Jacobi. 2. dr̃. Qui suauerit totã legẽ offendit aũt in vno. s. fidei articulo: f3 Bo. fact⁹ ẽ oĩu3 reus Et Salomon ecclesiastes. 9. ait. Qui offẽdit i vno. sc3 articulo: multa bõa pdet. Aug. etiã in lib. de morib⁹ ecclesie ait. Etiã si pseueraueris in oĩbus fidei bõis: ꝛ deficias in vno iusticia dei iudicabit te: ac si nullũ vnq̃; fecisses bonũ. hec ille. Deniq; actuũ. 8. dicit̃. Si credideritis in toto corde vestro salui eritis. Nota ꝙ dicit in toto corde

vestro. Nã cõmẽtator sup pri mo phisicoꝝ dicit. Totũ nihil aliđ ẽ: nisi oẽs partes alicui9 rei simul sumpte. Oportet igit ꝙ q vult saluari toto corde credat. i. oẽs articulos fidei simul in mẽte p fidẽ teneat. Et ex p̄factis auctoritatib9 pz. qualit de necessitate vere fidei atꝗ salutis ẽ vt oẽs simul fidei articulos qsꝗ credat ꝛ nullũ p notabilẽ ignorãtiã ꝛ malitiã discrdat Potes hic tu dei p̄co v̄balit expõere symbolũ puũ aplo rũ Secũdo ß idẽ pbo rõe triplici. Primo rõe p̄ceptiõis. Secũdo rõe assimilationis. Tertio ratione remotionis. ¶ Primo pbo rõe p̄ceptionis. Fũdamẽtũ rõnis ponit saluator Mat. quito. di. Esto te pfecti. s. in habitu ꝛ v̄tute fidei. sicut ꝛc. Quo p̄supposito: certũ ẽ ẜz philosophũ qnto metha. ꝙ ois habitus seu sba tũc pfect9 est: quãdo ẜz specie ꝓprie v̄tutis nulla pars deficit ei9 q̄ ẜm nãz sue magnitudinis ẽ ß ibi. Quod si sic ẽ ğ patet ꝙ siquis errat malitiose vl ignorant in solo fidei articulo: talis vtiꝗ hz fidẽ impfectã: ꝛ p cõsequens agit ꝯ̄ p̄ceptũ saluatoris. Et ideo ex ho c ꝯcludit ꝙ talis etiã si oia bõa alia faciat ẽ in terger in culpa mortali ꝛ in statu eterne damnationis. ¶ Scđo ß idẽ pbo rõne assimilatiõis. Fũdamtũ rationis põit auctor in lib. de causis. di. Ois effect9 nãlr hz similitudinẽ cause a q̄ ẽ patet hec regula. Nã ẜz phz dom9 facit domũ: ꝛ hymago hymaginem q̄si dicat ꝙ dom9 vel hymago que fuerit ab extra sunt qdã effect9 ꝛ similitudines dom9 ꝛ hymaginis q̄ sũt ab itra: vel q̄ sũt in mẽte p rationẽ fabricate. Silr fili9 hz similitudinẽ patris. p eo ꝙ si pater ẽ hõ vl asin9: sic ꝛ fili9 ẽ hõ vl asinus. Quo p̄supposito: certũ ẽ ꝙ de9 ifundit habitũ fidei in aia rõnali. dicẽte Aug. in lib. de li. ar. ꝛ põit de cõse. di. 4. c. grã. fides inquit nõ ẽ li. ar. tantũ ẜz donũ dei. Sz claꝝ ẽ ꝙ de9 ẽ cã pfectissima dñte pho scđo metha. De9 iquit ẽ ꝑncipiũ nobilissimũ optimũ ꝛ pfectissimũ. Qđ si de9 ẽ cã pfectissima: ğ simplr ꝓducit opa perfecta dñte ⁊ jnn. Tertio. ex đ baptismo. in. c. maiores. §.

verū qdā. Dñs iqt q totū hominē falsū fecit in sabbato: op⁹ ipfectiōis nō nouit: ⁊ ob hoc pctā nō ex pte sȝ sp ex toto dimittit. H ibi. ⁊ pphā dicit. Dei pfecta sūt opa. Qd̄ si sic ē: ḡ a simili hitus fidei a d̄o in aia ifusus vtiqȝ pfect⁹ erit sȝ cū pfectū sit simpl'r vt dr̄. 3. phisi. cui nihil d̄est: ɔcludo pp̄ h̄ q hñs fidē ifusā a d̄o oi b⁹ simul fidei articulis simpl'r fidē pbet: ppea saluator Jo. 14. dic̄. Paraclit⁹ āt spūs quē mittet pr̄ in noie meo: ille vos docebit oēm v̄itatē. s. fidei: ⁊ suggeret vob̄ oia q̄cūqȝ dixero vob̄. His p̄missis pȝ: q si qs ptinacit' aut ignorāter errat: seu d̄ficit i solo fidei articulo: talis vtiqȝ fidē hȝ ipfectā. Sȝ cū fides ipfecta nullaten⁹ possit a d̄o egredi: sequtur q talis fides simpl'r pcedit a ppria fātasia: ⁊ p ɔ̄ñs ñ ē salutifera. ¶ Tertio h̄ idē pbo rōe remotiōis. Fūdamētū rōis pōit ph̄s. 6. topi. ⁊ in 7. physi. di. Remota pte diffinitiōis ab aliq̄ diffinito: rēouet̄ ēt eēntia diffinitiu. pȝ h̄ regula. Nā remota rōe: q̄ ē pbois ab ipo hoie: necario remouet̄ ⁊ eēntia hois ipi⁹ q̄a. s. amplius nō erit hō. Quo p̄suposito: pero qd ē fides eēntialiter. Et certū ē s̄ȝ Aug. li. de fide. ad Petrū q fides ē habit⁹ q̄ vniuersal'r oia credēda simul credunt̄. Qd̄ si sic ē: maifestū ē q si qs maliciose aut ignorāter errat i vno articulo tollit vnā diffrētiā ab eēntia ipi⁹ fidei: q̄ ablata necario cōcludit̄: q amplius nō ē v̄a fides sȝ vbi nō ē v̄a fides ibi nullaten⁹ pōt eē sal⁹. ¶ Tertio in sup̄. pbo distinctiōib⁹. q ad fidē verā ⁊ meritoriā necesse ē q qsqȝ itegr̄ simul credat oēs fidei articulos ⁊ nullū discredat. Pria distinctio ē Tho. q q̄rit. 2. 2. q. 5. ar. 3. Utrū hereticus seu ali⁹ xpian⁹ q discredit vnū solū articulū fid̄i possit hr̄e verā fidē ēt informē d̄ alijs articulis: ⁊ p ɔ̄ñs saluari: ⁊ rñdet di. Heretic⁹ q discredit vnū articulū ñ hȝ habitū fid̄i formate: nec iformis cui⁹ ratio ē: qa species cuiuslibet hitus reꝝ depēdet ex formali rōe obiecti q̄ sublata species habitus remanere nō potest. Formale aūt obiectum fidei est veritas prima s̄m q̄d māifestat̄ in scripturis sacris ⁊ doctria eccl'ie q̄ pcedit ex

veritate prima: vnde quicunque non inheret sicut inefabili et diuine regule doctrine ecclesie: que procedit ex veritate prima in scripturis sacris manifestata: ille non habet habitum fidei: sed ea que sunt fidei alio modo tenet quam fidem. sicut si teneat mente aliquam conclusionem: non cognoscens medium illius demonstrationis manifestum est quod non habeat eius scientiam: sed opinionem solum. Manifestum est autem quod ille qui inheret doctrine ecclesie tanquam infallibili regula in omnibus assentit que ecclesia docet. Aliogn si de his que ecclesia docet: que vult tenet et que non vult non tenet: non iam inheret ecclesiastice doctrine: sicut infallibili regula: sed proprie voluntati et fantasie. Et sic manifestum est quod hereticus est: qui pertinaciter discredit vnum articulum fidei et non est paratus in omnibus sequi doctrinam ecclesie. Si autem non pertinaciter: aut ex notabili ignorantia iam non est hereticus: sed solum errans. propter quod manifestum est: quod ille qui discredit vnum articulum: non habet fidem de alijs sed opinionem quandam secundum propriam voluntatem. hec Thomas verbaliter. Ex qua distinctione patet quod ad salutem vniuscuiusque requiritur integra fides simul omnium articulorum. Et nota quod non sufficit ad salutem credere implicite et vniuersaliter omnes fidei articulos quos tenet ecclesia: sed de necessitate salutis est vt aliqua credantur explicite. Et primo oportet quod ipsa trinitas non credatur in genere et implicite: sed in specie et explicite: propter quod Thomas 2. 2. q. 2. arti. 8. querit an credere trinitatem personarum in vna substantia explicite semper fuerit et sit de necessitate salutis. Et respondet in cor. q. dicens. mysterium christi seu incarnationis explicite credi non potest sine fide trinitatis: quia in mysterio incarnationis christi hoc continetur quod filius dei carnem assumpserit. quod per gratiam spiritus sancti mundum renouauerit: et iterum quod de spiritu sancto conceptus fuerit. Et ideo eo modo quo mysterium incarnationis christi ante christum fuit explicite creditum a maioribus implicite autem et quasi obumbrate a minoribus: ita etiam et mysterium trinitatis. Et ideo etiam post tempus gratie diuulgate: tenentur omnes ad explicite credere mysterium trinitatis. Et omnes: qui renascuntur in Christo hoc adipiscuntur per inuocationem trinita-

tis. ſ3 illō Matth. vlti. Eun
tes docete oēs gētes bapti/
zātes eos. In noie. p. ⁊ f. ⁊.
ſp. ſ. h Tho. ſbal'r. Tenet in/
ſup ſup oia qſcꝫ credere ⁊ ex/
plicite ꝯfiteri myſterium ſeu
articulos icarnatōis xp̄i: ⁊
ꝙ tres ſubſtantie diuerſe ſil'
fuerīt in vna ⁊ eadē pſona: vʒ
ſba corpis ſba aie: ⁊ ſubſtan
tia diuinitatis. Nec ſufficit
ad ſalutē dicē ego credo to/
tū ꝙ credit ſcā mr̄ eccl'ia: ſed
oʒ ꝙ qſcꝫ explicite ⁊ pticul'r
credat h. ⁊ h di. Credo incar
na. xp̄i: ꝯceptionē ex. ſ. ſ. mor
tē r̄ſurrectōʒ. ⁊ hmōi. ac aſcē
ſiōʒ. Qd̄ vtricꝫ ꝯfir. Th. 2. 2. q.
2. ar. 7. d. cū q̄rit an credē ex
plicite myſte. icar. xp̄i ſit de
neceſſitate ſalutꝫ apd̄ oēs rn̄
deo ꝙ illd̄ prop̄e ⁊ p ſe ptinet
ad obiectū fidei p qd̄ hō bea/
titudinē cōſequit̄. via autem
hoib⁹ veniēdi ad beatitudi/
nē ē myſteriū incarnatiōis
⁊ paſſiōis xp̄i. dicit̄. n. Ma.
4. Nō ē aliō nomē datū ho
minib⁹ in q̊ oporteat nos ſal
uos fieri. Et ideo myſteriū in
carnatiōis xp̄i. aliqualiter
oportuit oi tp̄e eſſe creditum
apd̄ oēs. diuerſimode tn̄ ſm
diuerſitatē tēpoꝝ ⁊ pſonarū
Nā ante ſtatū peccati homo
habuit explicitā fidē de xp̄i
incarnatiōe ſʒ ꝙ ordinabat̄
ad confirmationē glorie. nō
aūt ſʒ ꝙ ordinabat̄ ad libera
tionē a peccato p paſſionē ⁊
reſurrectionē: q2 hō nō fuit
p̄ſcius peccati futuri: videt̄
tn̄ incarnatiōis xp̄i p̄ſci⁹ fuiſ
ſe p h qd̄ dixit Gen. 2. Relin
quet hō patrē ⁊ matrē ⁊ ad/
herebit vxori ſue. Et h apl's
ad Ephe. 5. dicit. Sacramen
tū magnū eſſe i xp̄o ⁊ eccl'ia:
qd̄ qdē ſacramētū nō ē credi/
bile p̄mū hominē ignoraſſe.
Poſt pctm̄ aūt fuit explici/
te creditū myſteriū incarna
tiōis xp̄i non ſolū quātū ad
incarnationē xp̄i. ſʒ etiā quā
tū ad paſſionē ⁊ reſurrectio/
nē qb⁹ humanū gen⁹ a pctō
⁊ morte liberat̄. Alit̄. n. non
p̄figuraſſet paſſionē xp̄i qb⁹
dā ſacrificijs ⁊ ante legem ⁊
ſub lege. quoꝝ qdē ſacrificio
rū ſignificatū explicite maio
res cognoſcebāt. miores aūt
ſub velamine ipſoꝝ ſacrificioꝝ
credētes ea diuinit⁹ eē diſpo
ſita de xp̄o vēturo quodāmō
habebāt cognitionē velatā.
Et ſicut ſupradictū ē. ſ. q. illa
arti. 7. i ſolutiōe p̄mi argum̄

ti.Ea q̄ ad misteria xp̄i perti nēt tāto distincti⁹ cognoue-rūt quāto xp̄o ꝓpinquiores fuerūt.post autē tp̄s grē re-uelate tā maiores q̄ȝ minores tenent habere fidē explicitā de mysterijs xp̄i:p̄cipue quā tū ad ea q̄ cōiter in ecclesia solēnizant ⁊ publice ꝓponū tur:sic sūt articl'i icarnatōis passiōis.⁊ hmōi.Al's āt ꝯsi-deratōes sbtiles circa incar. articl'os tenēt aliq mag' ⁊ mi n⁹ explicite credē sȝ ꝙ ꝯuēit statui ⁊ offō vniuscuiusqȝ. h Th.vb.Et ꝙ qsqȝ ñ tm̄ iplici te teneat oēs articl'os icar. xp̄i credē sȝ ēt explicite ꝯfir-mat egregie Pal. Bōa.i.3.di. 25.ar.i.q.2.i cor.q.di.Cū q̄ri tur inquit an omnes teneāt explicite credē oēs articl'os post aduētū xp̄i.rñdeo ꝙ oēs xp̄iani post aduētū xp̄i tenē-tur credē oēs articl'os. h āt tripl'r p̄t ee:aut oēs credē i-plicite:aut oēs explicite cre-dē:aut q̄sdā explicite quos-dā iplicite.Credē oēs impli cite ē fidei diminute: nō eniȝ sufficit mō alicui q hēt vsuȝ rōis in gñali redēptorē cre-dē ⁊ remuneratorē.Adeo.n. noticia quorūdā articulorūȝ manifestata ē:ꝙ nullus hn̄s vsuȝ rōnis ignorat nisi omni no negligat ⁊ ꝯtēnat dei cul-tū ⁊ salutē suā.Credē āt q̄s-dā iplicite ⁊ quosdā explici-te:hoc ē fidei ad salutē neces-sarie.pōt eni fidei simpliciuȝ sufficē.Ad illos aūt tenent explicite credēdos q̄s maife stat eis nō solū p̄dicatio: sed ēt eccl'iastic⁹ vsus ⁊ cōsuetu-do.sicut ē de vnitate trinita-tis quā pn̄t noscē ex ip̄o actu ꝯsignatōis.Signāt.n.se.In noie.p.⁊ fi.⁊ spi.s.Sicut etiā aȝ ē de natiuitate xp̄i passio ne resurrectiōe ⁊ pcōȝ remis siōe:q̄s cognoscere pn̄t ēt ex ipsis solēnitatibus q̄s eccl'ia celebrat.Iō ab hoȝ cognitio ne ⁊ notitia null⁹ rōne vtens excipit:nec ignorātia excusa tur:q: nō pōt eē talis ignorā tia sine negligētia ⁊ contētu: Ad aliq̄s ēt articulos nō ita manifestos tenent vtiqȝ cre-dere iplicite. Implicite autē voco credere vt in gñali cre-dāt vl'r qd credit sacro sctā mr̄ eccl'ia:ita ꝙ in pticulari a nullo illoȝ dissentiant: nec aliquē articuloȝ discredant. Credere āt oēs articulos ex-plicite ⁊ distincte ē fidei iaȝ

ꝑuecte. hoc enim nō ē de gña/li fidei necessitate: sꝫ si alicui est necessarium. Illis tantū est necc̃iū q in cognitone fidei ꝑfecerūt. Et illis potissime q alijs fidē explicare manifestare tenent: vl' etiam q offm̄ docēdi ꝛ p̄dicādi assumūt: sicut sunt hn̄tes curā aiaꝝ ꝛ p̄dicatores v̄bi dei: ꝛ doctores sacre scripture. ꝛ alij q̃ꝝ cō uersatio v̄saf circa fidei v̄itatē. h tn̄ nō credo esse oportunū oib' q saluanf. Multi. n. sūt hōi simplices q quāuis sint parue cognitiōis sūt tn̄ magne deuotiōis: ꝛ tales piū ē credē ad salutē puenire. Et ꝓpterea ꝛ ꝯcedēdū ē ꝙ lꝫ sit oportunū oib' nō solū credē oēs articulos iplicite: sꝫ etiā quosdā explicite post aduentū xp̄i nō tn̄ ē necessariū oib' maxime simplicib' credē oēs explicite. h Bona. v̄baliter. Ex q̃ etiam distinctiōe simul cū ceteris: pꝫ q̃liter integritas oiū simul articulorū cuilibꝫ ē necc̃ia ad salutē nec mirū si nūc q̄sqꝫ tenef ad oia p̄dicta integralit' credēdū: cū etiā an̄ aduētū ipsi' xp̄i: ꝓut egregie ꝛ formalit' pōit Bo. in. 3. di. 25. ar. j. q. 2. Nullus vnq̄ꝫ saluat' fuit nisi explicite vl' saltē iplicite oēs articulos ipsi' mysterij xp̄i crediderit. ¶ Quarto deiqꝫ ꝓbo p similitudinē ꝙ si qs etiā oēs articulos crediderit ꝛ erret seu discredat i vno: talis ꝑfecto nullū hꝫ habitū vere fidei ad salutē meritorie. Prīa similitudo ē Tho. 2. 2. q. 5. ar. 3. i argumēto ad ptē negatiuā: ꝛ etiā Bona. in. 3. dist. 27. ar. j. q. 4. in solutōe vltimi argumētis: q sic arguūt. Sicut inquiūt se habet caritas circa peccata sibi opposita: sicut se hꝫ fides circa falsitates sibi ꝯtrarias ꝛ errores. Sꝫ manifestū ē ꝙ tot' habit' caritaꝭ pdif p solū pcm̄ sibi ꝯtrariū. g a simili tot' habit' vere fidei pdif p vnū errorē sibi ꝯtrariū seu p vnā falsitatē. Aliā similitudinē pōit Paul'. j. ad corin. 5. di. Nō. n. ē bōa gloriatio vestra s. de fide nescitis q: modicū fermētū totā massā corrūpit h ille. Sicut igif fꝫ Paulū modica mala herba corrūpit totū optimū granū sic p similitudinē p modicū errorē ꝛ falsitatē corrūpif tot' habitus vere ꝛ optie fidei. Et ideo sicut mala herba extirpaf ab

optimo grado ne cōrūpat. sic ēt modic⁹ error ꝛ falsitas dʒ auferri a quolibʒ hūano corde ne fides sanctissima corrūpat. Propterea Paul⁹ vbi sup̄ statiʒ subiūxit di. Expurgate ꝯ vet⁹ fermētū vt sitis noua ꝯspsio. sicut estis ꝛ azimi. Et. n. pasca nostrū imolat⁹ ē xp̄s. Itaqꝫ epulemur nō in fermēto veteri neqꝫ in fermēto malitie ꝛ nequitie: sʒ in azimis sinceritatꝫ ꝛ v̓itatis. H ibi. Aliā sil'itudinem ponit phs. 14. de. aialib⁹. Paruus inquit humor ꝛ modica alteratio in corpore faciūt multaʒ opationē tā vite q̄ʒ sanitatis. Qua sil'itudie dat intelligi: ꝙ etiā paru⁹ error ꝛ falsitas ꝯsumūt totā pfectioneʒ vere fidei. Aliā sil'itudinē ponit idē phs. 6. ethi. di. Oēs v̓tutes inerūt pruđētia existēte quoꝝ nulla vel minia erit prudētia nō existente: qꝛ prudētia ē recta rō agibiliū sine q̄ nulla v̓tus recte operat. H ibi Qua sil'itudie etiā ꝯcludo ꝙ vbi nō ē habit⁹ vere fidei q ē gn̄atiu⁹ oiuʒ aliaꝝ virtutū: q etiā sicut patet p modicū errorē ē corruptiu⁹: nulla poterit vnq̄ꝫ vera v̓tus in aia existē. Dēiqꝫ pbo p sil'itudie nālis. vʒ ꝙ ver⁹ bit⁹ fidei cogit credētē oēs sil' arti. credē ꝛ nullū discredē. Certū ē n. ꝙ cū p̄ma v̓itas fidē inspirat sic ꝯsciaʒ iflāmat ꝛ sicut aliquis nā. it' cogit ipsa euidētia ꝯsētire isti v̓itati. Omne totū ē mai⁹ sua pte ita p habitū ifusū vere fidei ip̄a informatiōe ꝯsciētie artat quisqꝫ ꝛ cogit vniuersal'r ꝯsētire ad oia ea q̄ pcedūt a p̄ma v̓itate ppter se: vn̄ sicut negare hāc pticularē v̓itatē: vʒ oē totū ē mai⁹ sua pte ē ꝯ ꝯsciam ita a simili negar solum fidei articulū: ē etiā ꝯ ꝯsciētiā: vn̄ beat⁹ Ignati⁹ dū cōpelleret xp̄ʒ negar. Rn̄dit se nō posse qꝛ habebat nomē ei⁹ scriptū i corde. Et iō ad pbādū qleʒ ipressionē v̓itatꝫ faciebat fidꝫ i mēte post mortē ei⁹ iuētū ē nomē Iesu xp̄i scriptū litteris aureis i corde suo. Ex qb⁹ sil'itudib⁹ pʒ ꝙ null⁹ hʒ spiaʒ v̓e fidi nisi oēs sil' arti. credat i cor. suo. qđ ꝯfir. phs. 1. phi. di. Sapiēs simpl'r ē q sil' oia nouit sic ꝯcēit. er. 1. meth. di. Ad sapiētē ptʒ scir oia i vl'ie ꝛ scire difficilia: ꝛ hēre scientiam certiorem alijs: ꝛ scire

reddere causas eorum que scit: et habere scientiam que suiipsius tantum causa est et non causa alterius et habere scientiam que ordinet se et alios sibi servientes. hec ibi. Ex predictis etiam auctoritatibus: rationibus: distinctionibus: atque similitudinibus. patet quod de necessitate salutis est ut unusquisque non diminute sed integre credat simul omnes articulos fidei. Et per consequens etiam patet prima circumstantia ad integritatem vere fidei necessaria: que dicitur circumstantia completionis. Quam fidei circumstantiam et integritatem nobis concedat creator noster: et dominus Jesus christus: qui vivit et regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Feria quinta post quartam dominicam quadragesime. Iterum de integritate ipsius sacratissime fidei

Adolescens tibi dico surge et resedit qui erat mortuus et cepit loqui. Scribuntur hec verba Luc. 7.c. et in evangelio occurrentis ferie. Post sacri evangelij litteralem et spiritualem expositionem spectabiles cives: ex quo ut claruit in precedenti sermone declaravi primam circumstantiam: que dicitur completionis ad integritatem vere fidei necessaria: in qua monstratum fuit qualiter vera fides requirit: quod quisque in omnes fidei articulos credat et non discredat nunc hodie in presenti sermone simpliciter declaratur. Secundam circumstantiam: ad integritatem ipsius fidei vere summe necessariam: que dicitur circumstantia confessionis: cuius circumstantie declaratio talis erit.

¶ De secunda circumstantia ad integritatem fidei necessaria: que dicitur circumstantia confessionis.

Secunda insuper circumstantia ad integritatem vere fidei necessaria: dicitur circumstantia confessionis. Non enim sufficit ad veram fidem: et salutem: ut quisque credat in corde suo implicite aut explicate omnes fidei articulos: sed cum tempus: locus: et necessitas exegerit oportet quod ore proprio publice confiteatur: etiam si per talem confessionem quisque mortem deberet incurrere. Non autem dico de veritate fidei ore manifestanda: intelligo etiam de consiliarijs comunicatum et de testibus qui producuntur in foro iudiciali. quoniam ab eis est semper veritas dicenda: et numquam contra caritatem primorum maliciose tacenda. Circa igitur hanc veritatem confessionis ad fidem necessaria tria pro

pono. Prio suā oppositiōez. Scđo suā vificationē. Tertio suā satisfactiōez. ¶ Prio circa ꝯfessionē ad verā fidez necessariā ꝑpono suā oppositionē. Uisuz est.n.aliqbus: ꝙ ꝯfessio vocalis nulli sit necessaria ad salutē sz cuilibet simpliciter sufficit habit⁹ interior fidei ad salutē. Et hoc ꝓbare nitunt duplici rōne. Primo rōne vanitatis. Scđo rōne cālitatis. ¶ Prio ꝓbāt rōne vanitatis: sicut claꝝ est. Uanū.n.inquiūt ꝓm phm.j. de aia ⁊.2.physi. Est fieri per plura qđ pōt fieri ꝑ pauciora. Sicut exēpli grā. Uanuz est equū emere cū centū ducatis: cū idē possit emi cū.22. silr vauū est lignum incidere cū.22.ictibus: qđ vno ictu incidi pōt. Quo cōcesso cū hō sit ordinatus ad finem eterne beatitudinis. Certū ē ꝙ illđ vr ad btitudinē sufficere: per qđ hō attingit finē ꝟtutꝫ. Sz claꝝ ē ꝙ finis secūdari⁹ ipi⁹ fidei ē ꝯiūctio hūane mentis au ꝟitatē diuinā: q̄ ꝯiunctio vtiqꝫ ēt pt eē sine exteriori ⁊ vocali ꝯfessiōe. Qđ si sic ē: ꝗ appet ꝙ vocal' ꝯfessio fidei ē sugflua ⁊ nō nečia ad salutē. ¶ Scđo sꝫ idē ꝓbāt rōne cālitatis ⁊ ꝑ fundamēto rōnis accipiūt dcm aplī.j.cor.9.dicētis. Sine offensione estote iudeis ⁊ gentib⁹ ⁊ ecclīe dei. hec ibi. Quo ꝯcesso pꝫ: ꝙ illđ qđ pōt vergere iu scādaluz ⁊ turbationē aliorꝫ nō ē necessariū ad salutē. Sz certū est ꝙ ꝑ ꝯfessionē fidei qñqꝫ ad turbationez heretici ⁊ infideles cōuocant: ergo vr ꝙ publica ꝯfessio fidei non sit necessaria ad salutē. ¶ Scđo circa ꝯfessionē ad ꝟitatē fidei nečiā ꝓpono suā verificationē. Quāuis.n.vt ꝑtactū ē videat aliqūr: ꝙ ꝯfessio fidei vocalis nō sit nečia: tñ pro veritate firmiter tenēdū ē ꝙ nō tm̄ habit⁹ ipsi⁹ fidei ē nečius ad salutē: sz ēt ipsa ꝯfessio oris: ꝙ q̄druplr ꝓbo. Prio auctib⁹. Scđo rōnib⁹. Tertio distinctiōib⁹. Quarto exēplis. ¶ Prio ꝓbo auctib⁹. Nā aplš ad Ro.10.dicit. Corde.n. credit ad iusticiā. ore aūt ꝯfessio fit ad salutē. Et aug.li.đ fide ad pe. ait. Uirū fidelē nō solū oꝫ corde credere. sz ēt fidē suā ꝓpo ore ꝯfiteri. Sine q̄ fidei ꝯfessiōe nō oꝫ ꝗpare salutē. qd.n. ꝓdest corde credere ⁊ ore mē-

tiri⁹.h ille. Itē Luc. 10. saluator ait. Dico āt vob. Oīs q̄cūq; ꝯfessus fuerit me coraꝫ hoīb⁹: ꝛ fili⁹ hoīs ꝯfitebit̄ illū corā angelis dei q̄ āt negauerit me corā hoīb⁹ denegabitur corā angelis dī. h ibi. Deniq; glo. sup illō ad Thessa. 10. vꝫ ꝛ op⁹ dī i v̄tute. dic̄. Cōfessio ꝑpe ē op⁹ dī. Itē. xj. q. 3. c. Nolite timer̄. dr̄. Ille nō solū ꝓditor ē v̄itatꝭ q̄ mēdacium dic̄: sꝫ ēt q̄ v̄itatē ore libere nō ꝓnūciat. Et ibideꝫ dr̄. Qui v̄itatē nō defendit quā defendere ꝯuenit ꝓditor ē veritatꝭ. h ibi. Itē. xj. q. 3. c. nemo peritoꝝ dr̄. Meli⁹ ē ꝓ v̄itate oris pati suppliciū: q̄ꝫ ꝓ adulatiōe ꝯseq bn̄ficiū. Et ex̄ de crimie falsi. c. falcidic) dr̄ Re⁹ est q v̄itatē occultat: ꝛ q mēdaciū dic̄. ¶ 2⁹ h idē ꝓbo triplici rōne. P⁹ rōne ordinatiōis. 2⁹ rōne falsitatꝭ. 3⁹ rōne disiūctiōis. ¶ Prio ꝓbo rōne ordiatiōis. Fūdamētū rōis pōit Diony. 4. de dī. no. dī. Sine ordiabilib⁹ ad alterū illō alteꝝ dñi ē a ꝓpa bonitate. pꝫ h regl'a. Nā qm̄ sacerdotiū est ordinatū vt ex h ascēdat̄ ad papatuꝫ: si sacerdotiū deficit: dficit ꝛ papat⁹ cū hoc nō possit eē sine isto. Silr̄ q2 opatio ē ordinata ad habitum charitatis dicente. Grego. Probatio dilectiōis est exhibitio opis: hinc ē q̄ si deficit opatio necessitatꝭ tpe deficit ꝛ habitus charitatis. Quo p̄suppositō certū est q̄ vocalis ꝯfessio fidei: ē act⁹ q̄dā ordinat⁹ ad hītuꝫ ipi⁹ fidei ab ipō dō. ꝛ ꝑꝑ q̄d etiā ph̄us j. periermenias ait. Uoces sūt actual'r note ꝛ signa eaꝝ reꝝ q̄ sunt i aīa. Qd̄ ꝯfirmās saluator Mat. 12. dic̄. ex abūdātia cordis. s. fide iformati os loqt̄. Et bon⁹ hō de bono thesauro cordis sui. i. de bono hitu fidei ꝓfert bona. i. actualē cōfessionē. Qd̄ si sic ē: ꝯcluditur q̄ sic ꝯfessio fidei est q̄dā bonitas ipi⁹ habit⁹ fidei: sic per oppositū nolle ꝯfiteri ꝓprio ore ipaꝫ fidē ē q̄dā prauitas. q̄d ꝯñr. Th. 2. 2. q. 19. ar. xj. i cor. q. dī. Sic bonū vniuscuiusq; rei ē: vt ordinē suū seruet. ita malū vniuscuiusq; ē vt ordinē suū deserat. ordo āt creature rōal'ē vt sit sb dō ꝛ sup̄ ceteras creaturas. vñ sicut malū creature rōnalis est vt subdat se creature inferiori ꝑ amorē: ita etiā maluꝫ

est si se deo nō subijciat in oībus q̄ ordinauit: sꝫ in ipꝫ presumptuose insiliat vel cōtemnat. h ibi verbaliter. Ex qbus verbis dr̄ ꝙ pessima res ē fidē ore nō ꝯfiteri: cū talis act⁹ sit de pfectiōe habit⁹ fidei: ꝛ ꝑ ꝯñs a deo ordinet. Que oia egregie ꝯcludēs idē Th. 2. 2. q. 3. ar. j. in cor. q. dī. Cū q̄rit an ꝯfessio sit ꝓpriꝰ act⁹ fidei. Rñdeo ꝙ sic q2 act⁹ exteriores sunt ꝓpe act⁹ illi⁹ virtutis ad quoꝝ fines fm suas spēs referunt sicut ieiunare fꝫ suam spēm refert ad finē abstinentie q est cōpescere carnē: ꝛ iō act⁹ ē abstinētie. Cōfessio aūt eoꝝ q̄ sunt fidei fꝫ suā spēꝫ ordinat: sicut ad finē ad id qđ est fidei. fm illđ. 2. cor. 4. hñtes eundē spēꝫ fidei credimus pp qđ ꝛ loqmur: vnde exterior locutio ordinat a đo ad significādū id qđ in corde ꝯcipit. Uñ sicut ꝯcept⁹ interior eoꝝ q̄ sunt fidei est ꝓpe fidei act⁹: ita ꝛ exterior locutio h Tho. v̄balr̄. ¶ Scđo etiā ꝓbo rōne falsificatiōis: ꝙ qsqꝫ pro loco ꝛ tpe tenet v̄itatē fidei ore cōfiteri: vñ posito casu ꝙ turchus diceret vni xp̄iāo: aut neges fidē xp̄i: aut morieris: oino non sufficeret ad salutē realr̄ in corde fideꝫ tenere ꝛ ore oppositū dicere. Uñ fundamētū istius rōnis ponit pħs. j. elenco ꝑ. di. Sapiētis op⁹ ē in vno quoqꝫ nō mentiri de qb⁹ nouit ꝛ mentientē posse manifestare. hec ibi. Quo ꝯcesso. vꝫ ꝙ nulli lꝫ mētiri: sꝫ semꝑ veꝝ dicere pe to qđ ē v̄itas? Et certū est fꝫ pħm. 9. methe. ꝙ v̄itas adequatio ē rei ad itellectū. Q̄đ si sic ē: pꝫ ꝙ si asseris fideꝫ in corde ꝛ negas in ore nō est in te v̄itas: cū ibi nō sit adeq̄tio cordis ꝛ oris. Seqt ꝙ nulli lꝫ falsitatē dicere etiā pro saluādo toto mūdo. dicēte Aug. lib. de mēdacio. ꝛ ponit. 2. 2. q. 2. c. j. Neqꝫ. n. inqt recte testimonijs v̄itas: ꝓ cuiusqꝫ tēporali cōmodo ac salute corrumpit: cū etiā ad sempiternā salutē nullus deducendus sit opitulāte mēdacio. hec ille. Jmmo q2 fm Salomonē Sapie. j. Os qđ mētitur occidit aiaꝫ: ꝛ ꝓpħa dicit. Perdes oēs q loquunt mendatiū ꝯludit pp h nec̄io ꝙ sic habitus fidei in corde ē nec̄ius ad salutem: sic ꝛ fidei confessio. ¶ Tertio hoc idē ꝓbo rōne

disiunctiõis. Fundamẽtũ rõnis ponit phs lib. de reg. pn. di. Simul. silr̃ia ɔiungunt: pȝ h regula. Nã ignis ɔiũgitur igni: ꝛ aq̃ aq̃ respectu silr̃itudinis. Sȝ ignis cũ sit siccus et calidus: nequaq̃ꝫ ɔiungi põt cũ aq̃ q̃ ẽ humida ꝛ frigida. Quo p̃supposito: certuȝ est ꝙ deꝰ ẽ veritas. Uñ Jo. 14. dr̃. Ego sum via veritas ꝛ vita. Sȝ manifestũ ẽ ꝙ falsitaꝭ est dissimilis ꝛ ɔ̃ria veritati: q̃ ẽ impole ꝙ silr̃ stẽt. Si igit aliqs negat fideȝ in oꝛe q̃uis teneat in corde cũ talis sit falsus ꝛ mentiat: sequr ꝙ ẽ cõtrarius ꝛ dissimilis veritati q̃ deus ẽ. Et p ɔñs ɔcludit ꝙ talis fidẽ oꝛe nõ ɔfitens nũq̃ꝫ poterit ɔiungi cũ veritate q̃ deꝰ ẽ: nec in pñti vita p grãȝ dicẽte salomõe Sap. j. Spiritus sanctꝰ effugiet disciplinę fictũ. nec ẽt in futura vita p glr̃iaȝ. dicẽte Ber. in suiꝭ sñtẽtijs. Sic obliquũ nõ ɔiũgitur rc̃titudini: sic nec obliquꝰ nõ ɔiũget vnq̃ꝫ p̃me veritati. h ille. Et ꝙ plus est talis oꝛe mẽtiẽs cõtra fidẽ maledictuꝭ est a deo. Propter qđ Jere. 48. dr̃. Maledictus hõ q ambulat fraudulẽter. i. false. Et Eccle. 2. Talibus cõminatur spũs sanctuꝭ di. Ue duplici corde ꝛ labijs scelestis ꝛ manibus male faciẽtibus ꝛ peccatori terrã ingrediẽti duabꝰ vijs. hec ibi. Ex p̃dictis rõnibus ẽt pȝ q̃lr̃ vocalis cõfessio fidei tp̃e necessitatis cuilibet est necessaria ad salutem.

¶ Tertio hoc idẽ ꝓbo distinctionibus. Prima distinctio est Tho. ꝑa scđe. q. arti. 2. di. Cũ q̃rit an ɔfessio fidei seu veritatis sit necessaria ad salutẽ. Rñdeo ꝙ sic. Nam ea que sunt necessaria ad saluteȝ cadunt sub p̃ceptis diuine legiꝭ Cõfessio aũt fidei cũ sit quodam affirmatiuuȝ nõ põt cadere nisi sub p̃cepto affirmatiuo. Uñ eo mõ confessio fidei est necessaria ad salutem quo cadit sub pꝛecepto affirmatiuo diuine legis: pꝛecepta aũt affirmatiua non obligant ad semp: sed pꝛo loco ꝛ tp̃e ꝛ ꝰm alias circunstantias debitas ꝰm quas oȝ actuȝ humanum limitari ad hoc ꝙ sit actꝰ virtutis. Sic igit ɔfiteri fidẽ nõ semp nec in quolibet loco ẽ đ necessitate salutis: sed de aliquo loco ꝛ tp̃e: qñ. s. p omissionẽ huius cõfessiõis subtrahe

r est honor deo debitus: vel etiam vtilitas proximis impedenda: puta si aliqs interrogatus de fide taceret et ex hoc crederet: vel q non haberet fidem. vel q fides non esset vera. vel alij per eius taciturnitatem auerterentur a fide. In huiusmodi .n. casibus confessio fidei semper est de necessitate salutis. h Tho. vbaliter. Aliam distinctionem ponit. Idem Tho.2.2.q.3.ar.j.in solu.j.argu.di. Triplex inquit est confessio pro loco et tempore ad salutem necessaria. vna est confessio peccatorum et h ordinatur ad deletionem peccati q est finis penitentie. propter qd ad penitentiam pertinet. Alia est confessio gratiarum actionis siue laudis: et ista est actus latrie. ordinatur.n.ad honorem dni i exterius exhibendum q est finis latrie. Tertia vero est confessio eorum q sunt fidei: et ista est proprius actus fidei vtpote relata ad fidei finem: q actus pro tempore suo summe cuilibet est necessarius ad salutem. h Tho. ibi snialiter. Aliam istum pro di. ponit Ricar. in suo qlibeto. in. q. an confessio fidei sit necessaria. et rndit di. Quisqz interrogatus de fide tenetur fidem publice confiteri propter quattuor causas. Prima est vt deus honoretur. Scda vt fides defendatur. Tertia vt proximus edificetur. Quarta vt infideles confundantur. Ex predictis distinctionibus patz qualiter confessio fidei est necia ad salutem.

¶ Quarto h idem probo exemplis Primo exemplo Petri q in conspectu ppli iudaici nullatenus voluit xpi fidem reticere sed publice coram oibus confiteri. vnde act. 5.c.sic dr. Cum magratus adduxissent aplos coram pncipe sacerdotum statuerunt illos in concilio: et iterrogauit eos pnceps sacerdotum di. Precipiendo pcipimus vobis ne doceretis in noie isto: et ecce nunc implestis irlm doctrina vestra et vultis inducere sup nos sanguinem hois istius. Rndens aut Petrus et apli dixerunt. Obedire opz deo magis q hoibus etc. Quo exemplo dat itelligi q sicut petro ceterisqz aplis non suffecit habitus fidei: sz etiam necessaria fuit ad eorumsalutem fidei confessio sic nec alicui pficit ad salutem fides cordis nisi simul sit et confessio oris. Sile exemplum hemus de Joanne euagelista d quo put hetur in lectoibus suis sic dicit ecclia. Scdz inqt post Neronem psecutionem xpianorum Domicianus exercuit. Huiusmoi

tpibus beatus Joānes apl's z euāgelista apud vrbē ephe/sum a pcōsule cōprehēsus ad monebat iuxta edictū impa/toris vt xp̄m negaret. At ille rn̄dēs dicebat. Obedire opz deo magis q̄ hoibus. pinde nec xp̄m dn̄m meum negabo: nec a predicatōe nois eius qe scaz donec psumē cursum my/sterij qd accepi. Ad cuius rn̄/sionē motus pcōsul iussit eū velut rebellem Cesaris in do/lium feruētis olei mergi: qui statiz vt piect9 ē in illō velut fortis athleta vnct9 nō adu/stus de vase exijt. h ibi. Aliud ēt exēplū hētur. 2. Mach. 6. d eleazaro vno de p̄orib9 scriba ruz q cū cōpelleret a scelesto anthioco pp̄riā legē negaret z ɔ̄suā legē carnē porcinā mā ducare nūq̄; voluit ɔsentire: de quo ibi sic dr̄. Ille glorio/sam mortē magis q̄; odiosam vitā cōplectēs voluntarie ɔ̄i bat ad suppliciū zc. Unde ibi si vis textū egregiū. Ex p̄dcis igit auctoritatib9 rōnib9: di/stinctiōib9: atq3 exēplis: eui/dēter apparet: q̄lr tā in foro iudiciali q̄ in consilijs cōita tuz z insup in defensiōe xp̄ia ne fidei. ɔfessio oīs seu veri/tatis p loco z tpe cuilibz est necessaria ad salutē. Ex qbūs pz ēt huius scde circunstātie sua verificatio. ¶ Tertio de/niq3 circa ɔfessionē fidei z ve ritatis pp̄ono suā satisffactio nē. Cū. n. supius duab9 rōni/bus oppositūz sit q ɔfessio fi/dei put aliq̄lr videbat n̄ erat necessaria ad salutē volēs p̄/dictis rōnib9 satisffacere. Ad p̄mā rn̄deo sm Tho. 2. 2. q. 3. ar. 2. in solōne p̄mi argu. q fi/nis fidei sicut z aliaꝝ virtutū referri dz ad finē charitatis q est amor dei z pximi. Et iō qn̄ honor dei vel vtilitas pxi mi h expostūt nō suffic̄ q hō p fidē suā veritati diuine con iungat: sz ēt tūc oz q fidem z veritatē exteri9 ɔfiteat. qd si nō faceret nec deū honoraret nec pximi vtilitatē diligeret: z iō sic facere nō est vanuz vt p̄ma rō ɔcludebat sz necessa/riū. Ad scdaz ēt rōnē factam in oppositū rn̄det. Idē Tho. 2. 2. q. 3. ar. 2. in solōne triplici argu. di. Si ingt turbatio in fideliū oriat de ɔfessiōe fidei māifestata absq3 vtilitate ali qua fidei vel fideliū tūc nō est necesse in tali casu p fidē pu/blice ɔfiteri. vn̄ dn̄s Mat. 7.

dicit. Nolite sanctū dare canibus neq₃ margaritas vr̄as mittatis añ porcbos ne forte pculcent eas pedib⁹suis: ⁊ ne pversi disrumpant vos. Sȝ si vtilitas aliq̄ fidei aut necessitas adsit cōtenta turbatione infideliū hō dȝ fidē ⁊ veritatē publice pfiteri. vn̄ Matt.15. dr̄. q̄ cum discipuli dixissent dn̄o q̄ pharisei audito ei⁹ verbo scādelizati sunt rn̄dit dn̄s Sinite illos.s. turbari ⁊ scādelizari. ceci. n. sunt ⁊ duces cecoꝝ.b Tho. v̄ba l'r. Ad hoc facit illud qd̄ hētur ex̄ de re. iur. c. Qui scādelizauerit. vbi sic dr̄. Utilius scādalū nasci pmittit̄ q̄₃ veritas relinq̄tur Ex p̄dictis p₃ satisfactio ad rationes in oppositū factas. ⁊ p pn̄s apparet q̄l'r cōfessio vocalis fidei ⁊ veritatis ēt cū fide cordis cuilibet ē necessaria ad salutē. Et sic insup p₃ scd̄a circūstātia ad integritatem vere fidei necessaria q̄ dr̄ circūstantia pfessiōis. Quam fidei circūstātiā ⁊ pfessionem nobis pcedere dignet̄ clemētissimus dn̄s nr̄ Jesus xp̄s q in trinitate pfecta viuit ⁊ regnat deus per infinita secula seculoꝝum. Amen.

¶ Feria sexta post quartam dn̄icā q̄dragesime. Iterū de integritate ipsius sacratissime fidei.

OMnis qui viuit ⁊ credit i me operando. s. qd̄ credit: nō morier̄ in eternū. Scribūt̄ hec v̄ba Jo. xj. ⁊ in euāgelio occurrētis ferie. Post sacrū euāgelij litteraleȝ ⁊ moralē expositionem amantissimi ciues. Ex quo vt claruit in precedenti sermone sufficienter declarauí scd̄am circūstantiaȝ ad integritatem vere fidei necessariam in qua monstratum fuit qualiter necesse est q̄ quisq₃ non tantum credat in articulis fidei: sed insuper oportet q̄ illos pro loco ⁊ tp̄e publice ora pfiteat̄. habeo i presenti sermone singulariter declarare tertiaȝ circūstantiaȝ ad integritatem ipsius vere fidei summe necessariam: que dicitur circūstantia operationis. Cuius quidem circunstantie declaratio talis erit.

¶ De tertia circunstātia ad integritatem fidei necessaria que dicitur circūstantia operationis.

Tertia igit circūstātia ad integritatē vere fi dei necessaria dr circūstāti a oparionis. Nō eniz sufficit simplr fides cordis z ↄfessio oris ad salutē sz insup reqrit necessario vt qsqz actualr opet q credit: seu faciat oia opa dei actualr obseruādo oia ipsi⁹ fidei pcepta: h iō dico qm mlti sūt q credūt in fidē xpi z sub ipa fide baptizati sūt: sz nequaqz opa fidei z xpi pcepta obfuare volūt: ppterea dico ꝙ si qs haberet fidē oiuz patriarchaꝝ: pphaꝝ virginū: ↄfessorū: martyꝝ: aploꝝ: atqz fidē vgīnis gloriose Marie: que pdictos oēs i magnitudine fidei supauit. Et talis non faceret opa fidei sue que ↄtinent i lege xpi: dico ꝙ oiς illa fideς nūqz cū saluar posset: Et ꝙ opa fidei z adipletio legis xpi cuilibet sit necessaria ad salutē. quintupliciter pbo. Primo auctib⁹. Scdo rōib⁹. Tertio distinctiōib⁹. Quarto similitudinib⁹. Quinto exemplis. ¶ Prio pbo auctib⁹: ꝙ opa fidelit cuilibz necīa ad salutē. vñ Jac. 2. dr. Quid pderit fres mei si qs dicat fidē se hre. opa aūt nō hz: nūqd poterit fides saluare eū? Si aūt frater aut soror nudi sūt z indigeat victu quottidiāo. dicat āt de vob aliqs illis. Jte i pace calefacimini z saturamini z nō dederit eis q sīt necessaria corpori: qd pderit vob? Sic z fids si nō habeat opa mortua ē i semetipsa. hec ibi. Aug. ēt sup vba Pauli ad Thitū pmo. vz ↄfitent ore se nosce deū factī āt negāt. ait: Qui vbiς ↄfitet xpz z factī negat antixps ē: mltoς .n. xpianis iuenim⁹ antixpos: q non vbis z corde: sz tm factī xpūz negāt. Adiūgite igr recte fidi rectā vitā vt vere xpz ↄfiteamini: z vbiς vba dicēdo: z docēdo z factis viuēdo: z opando Nā si ↄfitemini vbis z nō factis: talis ē nō fideς xpianoꝝ sz demonioꝝ. h ille. Jdē qqz Aug. in fmōe d dedicatiōe tēpli. ait. Sicut .n. malis opib⁹ qsi qbusdā serris z vectib⁹ vite ianua nob clauditr: ita bonis opib⁹ aperit. Greg. ēt in quadā omelia ait. Jlle veraz habet fidē z vere credit qui exercet operando qd credit. Quid enim prodest nobis si redemptori nostro per fidem

iungimur: ⁊ ab eo moribus ⁊ vita disiūgimur. h ille. Itē. 23. q. 4. c. sicut excellentia. Itē Grego. ait. Nō gradus elegantior: sed vite melioris actio apd deū cōprobat. Itē quoqꝫ Greg. 40. dist. c. Non loca inquit vl ordies creatori nr̄o nos ꝓximos faciūt. sꝫ nos aut merita bōa ꝯiungūt aut mala disiūgūt. h ille. Itē extra de regularib⁹. c. porrectū. ⁊. ca. ex pte tua. dicitur Habit⁹ nō facit monacū sāctū sꝫ op⁹ bonū ⁊ ꝓfessio regularis. Itē extra d sta. mo. c. ꝙ dei. dicit. Ex fructibus colligit euidēter: ꝙ opa q̄ facis testimoniū ꝑhibēt fidei ⁊ v̇itati. h ibi. Itē extra d p̄b. c. venerabilis. dr̄. Nō generi sꝫ v̇tutū nobilitas moruꝫqꝫ honestas gratū do faciūt: ⁊ idoneū seruitorē: ad cui⁹ regimē nōnullos admisit: tā nobiles quā ignobiles tam pauperes qꝫ diuites. eo ꝙ apd eū nulla ē acceptio ꝑsonaꝝ. h ibi. Itē Ambr. 86. di. c. Nō satis. ait. Nō satis ē bn̄ velle nisi sit et bene facē. nec satis ē bn̄ facē nisi ex bono fōte. i. ex bōa volūtate ꝓficiscat. h ille. Commē. ēt sup octauo phi. ait. bonitas fmonū ⁊ habituū ē experimētū opeꝝ sensatoꝝ. Et phs. 2. ethi. ait. Ex actib⁹ virtutū ⁊ vitioꝝ bōi vel mali dicunt. Et ibi. Idē dicit. Uirtus qd sit vt sciam⁹ nō scrutamur: sꝫ vt operātes bōi efficiamur. et. 10. Eth. ait. Uirtutes nō sufficit scir̄ sꝫ hr̄e: ⁊ fꝫ eas operari. Et i ꝓlogo meth. dic Artifices expictia sapientiores eē arbitrāur. Boeti⁹ insup lib. de disciplia scolarium ait. Sicut prudētia parū vl nihil ꝓdest sine iustitia. iustitia vero sine prudētia multū sic q̄lꝫ scia sine vsu ⁊ actu parū vel nihil prodest. vsus vo sine scia multū. h ille. Dn̄s ēt ait. Math. 7. Nō ois qui dicit mihi dn̄e dn̄e intrabit regnū celorū. sꝫ q fac volūtatē pr̄is mei q i cel ē ille itrabit regnū celoꝝ. Deniqꝫ Cipria. sup verba orātiōis dn̄ice. vꝫ fiat volūtas tua ⁊c. ait. Qui in eternū cū deo manē velimus: dei q etern⁹ ē volūtatē facē debem⁹. Uolūtas autē dei ē quā xp̄s docuit ⁊ fecit. hūilitas in ꝯuersatiōe: stabilitas in fide: verecūdia in verbis: i factis iustitia: in opib⁹ misericordia: i moribus disci

plina. Iniuriã facere nõ no/ sce: ⁊ factam pro posse tolle/ rare: cũ fratrib⁹ pacem tene re: deum toto corde diligere ⁊ amare in illo ꝙ pr̃ ẽ timer̃ in illo ꝙ de⁹ ẽ xp̃s: nihil oio ꝓ poner̃: q2 nec nobis ipse qcq̃ꝫ ꝓposuit: charitati ei⁹ insepa/ rabilit̃ inherẽ: cruci ei forit̃ assistere: quãdo de eius noie vl̃ bonor̃ certamẽ ẽ: exhiber̃ in ſmõe ꝯstãtiã q̃ cõfitemur: in qõne fiduciã q̃ ꝯgredimur in morte patiẽtiã q̃ coronãur hoc ẽ coherẽdẽ xp̄i velle eẽ: h̃ ẽ facere dei preceptum: hoc est fidem catholicã obseruar̃ hoc ẽ volũtatẽ p̃ris implere Fieri ãt petim⁹ volũtatẽ dei: vt in celo: ita ⁊ in terra. quod vtrũqꝫ ad cõseruationem no stre incolumitatis pertinet ⁊ salutis. Nã cuꝫ corpus e ter ra: ⁊ spm̃ e celo possideamus ipsi terra ⁊ celũ sum⁹ ⁊ ivtro qꝫ vꝫ corpor̃ ⁊ spũ: vt dei vo/ lũtas fiat oram⁹. hec ẽ volun taũ dei vt terrẽa celestib⁹ ce/ dãt: spũalia ⁊ diuina preuale ant. hec ille. Ex predictis au ctoritatibus patet: qualiter fides sine opib⁹ mortua ẽ ⁊ ni hil ꝓficit ad salutẽ. ❡ Scd̃o hoc ideꝫ probo septuplici ra tione. Primo rõne intentio/ nis. Scd̃o rõne argumẽta/ tionis. Tertio rõne assimu/ latiõis. Quarto rõe confor/ mationis. Quinto rõne ꝑfe/ ctiõis. Sexto rõne demon/ strationis. Septimo ratiõe ꝑcessiõis. ❡ Primo ꝓbo ra/ tiõe intẽtõis: vꝫ ꝙ fides sine opib⁹ ñ suffic̃ ad salutem. Fũ damentum Rationis ponit philosophus primo Politi corum. di. Deus nihil fac̃ oci osum in natura: sed ꝓpter fi/ nẽ. Quo presupposito cũ ha/ bitus fidei vt in supradictis patet: sit a deo in anima ifu/ sus peto quo fine quo respe/ ctu q cã qua rõne: ⁊ intẽtiõe fidei habitũ in anima posuit Et certũ est ꝙ iõ posuit habi tũ fidei in anima: vt ꝑ eũ ere at ad actũ ⁊ opatões. Quod ꝯfir. Ricar. in. 4. di. 46. ar. j. q. 4. in cor. q. di. ꝙ qlibet ha bitus ordinat̃ ad suũ actum vt ad fineꝫ. Et ph̃s. 9. Meth. dicit. Actus est finis potẽtie immo ꝑ prius: nã magis itel ligit̃ actu q̃ꝫ habitu: Propt̃ qd̃ in. 7. Ethicorum dicitur. Finis semper est primum in agibilibus: ⁊ appetibili/ bus. Et licet sit vltimum

in executione: tamen sem- per ē pmū in itentiōe. Et scdo dē aia dr̄ act⁹ ⁊ opatiōes sūt priores potētijs ⁊ habitib⁹ s3 rōnē nō tpis s3 nāe. Et rō q̄ re act⁹ sit finis habit⁹ ⁊ po- tētie: ⁊ h̄ idē nā p pus itēdat ē. q: Cōmētator sup. 8. Phisi coꝝ ait. Exit⁹ alicui⁹ d̄ habi tu ⁊ potētia in actū: largitur ei maximā pfectionē. Et scdo Phisicoꝝ di. vnūquodq3 ma gis pfectū ē s3 q̄ est actu q̄3 s3 q̄ ē potētia. Et. 9. Meth. di. Act⁹ ē pfectior potētia ⁊ habitu: q: act⁹ magis facit intelligē q̄3 potētia: s3 i uno ⁊ eodē mō quo moueē de po- tētia ad actū: potētia pce- dit actū tpe nō nā. Quib⁹ p- missis. si sic ē q̄ de⁹ habitu3 fidei simpl'r ordiauit ad actū ⁊ opatiōes: cōcludiē q̄ qsq3 deb3 simul act⁹ ⁊ opationes cū habitu fidei 9iungere pci- pue cū dicat phus pmo Po liticoꝝ. Debem⁹ vti reb⁹ ad id ppter qd̄ date sūt a sapiē tissimo datore: q̄ si qs aliē fe cerit. i. q̄ velit simpl'r haber habitū fidei sine opib⁹: certū ē q̄ talis h3 habitū fidei im- pfectū. dicēte pho. 9. Meth. Simpl'r pfectū ē: q̄ ē i actu ipfectū vero q̄ ē in potētia cū puatiōe act⁹. Et. 10. Met. dic Ex puatiōe act⁹ ab habitu ⁊ potētia seqtur malū q̄ ē bo- no oppositū. q̄ si vt p3 habi- tus fidei sine opib⁹ ē quedam res impfecta: seqē q̄ habēs talē habitū sine opib⁹ nō ha bet verā essētiā ipsi⁹ fidei di cēte Cōmētator sup. 9. Mat. Qui tollit a reb⁹ suā opatio- nē: tollit ab eis ppriā essētiā q̄ si talis nō habet verā essē tiā fidei cū h̄ sit expsse: vt p3 9 diuinā intētionē seqtur q̄ talis mereē maximas pēas. dicente saluatore. Luce. 18. Seruus sciens voluntatem dn̄i. s. ⁊ nō. f. p. v. m. O q̄3tas plagas. O quot cruciat⁹. O quot dēiq3 pēas ⁊ tormēta re cepturi sūt pessimi ⁊ isensati xpiani: q s3 apl'm ad Titū pmo. Fide xp3 9fitenē factis aūt ⁊ opib⁹ negāt. Certe sen tētiā Hiero. incurrēt i testa- mēto suo dicētis. Heu quot hodie sacro rēati baptisma- te xpiāo funguntē noie: qbus foret meli⁹ xpianos nō fuisse Cētuplo. n. maior. erit pena maloꝝ xpiāoꝝ: q̄3 maloꝝ pa- ganoꝝ hec ille. ¶ Scdo etiā probo rōne argumentationis

q opa sil'cũ bitu fidei necessaria sit ad salutẽ. Fũdamẽtũ rõis põit phs. 2. 7. 4. Thop. di. Si de quo min⁹ 7 de quo magis. Quo ɔcesso: certũ est q vtus moralis ad hoc q sit vtus exigit suũ actũ: g a fortiori habit⁹ fidei a deo ifusus q est q̈si nobilior in ifinitũ oibus habitib⁹ vtutũ moraliũ: debet sil'r hr̃e act⁹ suos ad h̃ q sit ver⁹ hitus vtutis fidei. Et q hitus moralis ad hoc q virt⁹ dicat oino exigat actũ suũ p3. Nã Tulius diffiniẽs vtutẽ vt ait Bonauẽ. in scd̃o di. 27. i qõnib⁹ circa lr̃az ait. Uirt⁹ ẽ habit⁹ mẽtis in modũ vere rõni ɔsentiẽs. Si igr̃ virt⁹ h3 se p modũ nãe: certũ est f̃m ph̃m scd̃o Phisicorũ. q naturalia agũt necessario sicut p3 de igne q necessario emittit calorẽ: 7 de sole q necessario emittit splẽdorẽ: g a simili cũ vtus sit similis nature: 7 nã nec̃ario suũ actũ seqtur. cõcludit nec̃ario q ver⁹ habit⁹ vtutis moralis exigit actũ suũ p tpe. aliter nõ eẽt ver⁹ habit⁹. Proinde phs scd̃o Ethicoꝝ di. Scire qd̃ ñ est cõiũctũ opationi paꝝ aut nihil pdest ad vtutẽ: 7 ibidẽ ait. Ad pfectionẽ vtutis tria requirunt: scire: velle. 7 opari. Ex qbus ɔcludit q si habitus vtutis moralis nec̃ario reqrit suũ actũ ad hoc vt vere faciat hominẽ vtuosum: a fortiori habit⁹ sanctissime fidei reqrit suos act⁹ 7 opationes: ad hoc vt realiter faciat hominẽ verũ eẽ fidelẽ. Quod ɔfirmans Augu. dicit. Fides appellata ẽ ab eo qd̃ fit. Due syllabe sonãt cũ dr̃ fides: prima syllaba ẽ a facto: sc̃da ẽ a dicto. Interrogo g te vtrum credas: dicis credo. fac qd̃ dicis: 7 fides ẽ. h ille. Propterea Eccl'iasti. 24. dr̃. Qui credit deo: attendit mandatis eius.

¶ Tertio h̃ idẽ pbo rõe assimulatiõis 7 formo sic rõnem sicut se h3 caritas ad deũ: sic se habeat 7 fides: s3 charitas nõ ẽ sine ope exteriori. dicẽte Greg. in omelia penth. Amor dei nunq̃ ẽ ociosus opatur. n. magna si est. si ãt opari renuit amor nõ est: g a simili fides si vera sit nunq̃ debet eẽ sine operibus ad hoc vt possit apprehendere suũ obiectũ. Si aũt forte argueres in oppositũ. v3 q fides formata nõ sp reqnirit exteriorẽ actũ: 7 di

terres. sicut se hꝫ caritas: ita ꝛ fides formata: sed charitas nō sp elicit actū exteriorem: nec pp hoc desinit eē vera caritas. dicēte Grego. sicut sol cū nube tegit̄ nō videt̄ in terra: ꝛ tamē splēdet feruet ꝛ ardet in celo. sic occupata charitas intus p viꝫ sui ardoris exurit ꝛ forꝫ flāmas opis nō ondit. hꝫ ille. ḡ eodē mō fides etiā formata poterit ad salutē pficere sine actu exteriori. Ad hꝫ respōderi potest ꝙ argumētū nō valet. Cū enim fides formata fm apostolū ad gala. 5. Sit opās p directionē ꝛ charitas sicut pbatū ē nūq̄ sit p debito tpe sine ope exteriori. cōcludit̄ pp hoc ꝙ etiā fides formata p loco ꝛ tpe nūq̄ pōt eē sine exteriori opatione. vl̄ etiam dicas fm Greg. ꝙ charitas nō sp elicit actū exteriorē in casu in quo opari nō ē ipossibile: nō ē.n. tūc vtile neq̄ necesse: ꝛ tūc in illo casu accipit̄ p actu. Sic silr ē dicēdū de fide formata q2 eo tpe quo ē possibile vtile ꝛ necesse: sp ꝛ necessario elicit actū exteriorēꝫ: sꝫ eo casu in quo nō est possibile vtile ꝛ necesse opari accipit̄ habit9 fidei p ipo actu. ¶ Quarto hoc idē pbo rōe ɔformatiōis. Fūdamētū rōis pōit Cōmētator sup scđo đ celo ꝛ mūdo di. Oia entia nihil aliud intēdūt p suas opatiōes: nisi vt assimilēt̄ suo pncipio nobilissimo pꝫ hꝫ regula. Nā aialia bruta imo insensibilis terra atq̄ vegetabiles plāte iugit̄ pducūt fruct9 suos ꝛ opationes fm modū potētie sue qđ iō faciūt vt ꝛ ociositatē fugiant q̄ de se mala ē. ꝛ insup vt deo assimilent̄: q vt hēt̄ scđo ꝛ.12. Metha. ē simplr act9 purissim9. Quo p̄supposito certū est fm Ricar. in. 4. di. 49. ar. j. q. 4. in cor. q. ꝙ p actuꝫ magꝫ assimilat̄ ꝛ conformat̄ hō deo. q̄ꝫ simplr p habitū q nō ē in deo cū sit res impfecta. ꝙ si sic ē cū qlibet obligetur ꝛ teneat̄ ɔformari deo in pfectione q̄ꝫtū pōt: sic ipse p̄cipit. Mat. 5. di. Estote pfecti ꝛc. ɔcludit̄ necessario ꝙ habit9 fidei non sufficit ad hꝫ vt aia ɔformet̄ cū deo: sꝫ necessario ēt exigit̄ ipe actus ꝛ opatio. ¶ Quinto hꝫ idē pbo rōe pfectiōis. Fūdamētū rōis ponit Tho. j. 2. q. 113. di. Nobilior ē simplr atq̄ potē

tior gr̃a ipsa nã qđ sic pȝ:q: gr̃a exaltat animã rõnalē su/per nãȝ: ⁊ sup gl'iam multoꝝ angeloꝝ:cũ tñ angel⁹ ꝑ nãm nobilior sit aia rõnali. Quo p̃supposito certũ est ꝭm pħm 19.de animalib⁹. ꝙ nã q̃ dat instrumẽtũ:dat simul ⁊ opa/tionē:qa nõ facit oculũ sine visu:nec visuȝ sine oculo.ꝙ si hoc facit nã a fortiori fac̃ lꝫ ⁊ gratia. Si igr̃ gr̃a infũdit habitũ fidei:necessario ad ei⁹ ꝑfectiõem reqrit actũ ⁊ opa tionē.ꝙ si al'r itẽdẽt : seq̃ret̃ ꝙ nã eẽt ꝑfectior atq; potẽti or i suis effectib⁹ipa gr̃a qđ vtiq; falsissimũ ē. Propterea ap'lus ad Gal'.3.ait.Qui no/bis tribuit spm̃ in v̾tute fidei opat̃ ⁊ v̾tutē. Qđ ꝯfirmans Bõau.in.3.di.35.art.j.q.2.in corpe q̃õnis dicit.Cũ querit̃ an obiectũ sciẽtie fidei inq̃;tũ est gr̃a quedã ⁊ donũ spũs sã cti cõsistat simpl'r in ꝯsidera tiõe an in actione vel opatio/ne. R̃ndeo ꝙ scientie quadru plex est differẽtia.Quedã est sciẽtia que cõsistit in intelle/ctu pure speculatiuo. ⁊ lꝫ est fũdata supra principia rõis ⁊ lꝫ sciẽtia dr̃ acq̃sita de qua cũq; creatura sicut in sciẽtia humane pħie.Quedã est sciẽtia q̃ cõsistit in intellectu in/clinato ab effectu: ⁊ lꝫ ē fũda ta supra p̃ncipia fidei:q̃ gdẽ st̃ articuli:ē nihilomin⁹acq̃si ta:⁊ lꝫ ē sciẽtia sacre scriptu/re:quã null⁹ hr̃e põt: nisi sal/tē habeat fidē informē.Que dã ē sciẽtia q̃ ꝯsistit in intelle ctu siue in rõe inq̃;tũ iclinat affectũ ad opationē: ⁊ lꝫ ē fũ data sup p̃ncipia iuris nãlis q̃ ordiat̃ ad rectitudinē ⁊ ho nestatē vite:⁊ lꝫ sciẽtia ē v̾tu/tis prudẽtie.Quedã ãt ē sciẽ tia q̃ ꝯsistit in itellectu:ꝭȝ ꝙ ē inclinat⁹ ⁊ inclinãs:inclina/t⁹ inq̃; a fiđ simpl'r. Inclinãs ãt ad bonã opationē: ⁊ lꝫ fũ/dat̃ sup p̃ncipia fidei ⁊ hȝ or tũ a dono diuine gr̃e.Et talis ē sciẽtia fidei q̃ ē donũ spũssã cti.Et ex lꝫ pȝ:qs sit act⁹ ꝓp̃ us hui⁹ dõi.Est eniȝ act⁹ ei⁹ dirigere ad oia agẽtia mediã te regula ipi⁹ fidei cui⁹ē diri gere ad opa mĩscordie:vt nõ tm̃ bona ꝓ bonis reddat ꝭȝ ꝙ dictat lex nãe: ſȝ ẽt bona pro malis ꝭm ꝙ dicat lex gr̃e ad exẽplar ipi⁹ Iesu xp̄i in q̊ fu/it ois gr̃e habũdãtia.Et iđ ad ipãȝ sciẽtiã nõ solũ ꝑtinet di rigere in agẽdis: ſȝ ẽt ex ꝯse/

quēti ptinet nosce ea q̄ sūt fidi tanq̄ʒ fūdamētū sue directionis ⁊ vlteri⁹ nosce hūanitatē xp̄i tanq̄ʒ exēplar sui regiminis: ita q̄ hic triplex act⁹ cōuenit ei sm̄ triplicē respectū: Un⁹ respectu obiecti motiui Alter respectu sui fūdamēti directiui. Terti⁹ v̄o respectu exēplaris excitatiui. Et quia p̄ncipalis act⁹ accipit̄ ex pte obiecti: hinc ē q̄ p̄cipu⁹ act⁹ doni scie ē dirigeṙ circa agēda: seu circa actiōeʒ ⁊ opationē. h̄ Bōauē. v̄baľr. ¶ Sexto ēt ꝓ ro̅ne demōstratiōis qualr̄ vnusq̄sq̄ʒ tenet̄ opa simul exterioꝛa hr̄e cū habitu fidei. Fundamentum rōis ponit dn̄s Mat. v. vbi p̄cipit di. Sic luceat lux v̄ra coꝛā hominib⁹. s. tā fidelib⁹ q̄ʒ infidelib⁹: vt videāt v̄ra bona opa: ⁊. g. p. v. qui in. c. est. Quo p̄supposito vʒ. q̄ q̄sq̄ʒ tā fidelib⁹ q̄ʒ infidelib⁹ tenet̄ on̄dēēsse hr̄e verā fidē xp̄i. Certū ē sm̄ ph̄m p̄mo Posterioꝝ. ⁊ p̄mo de aia. q: duplex ē cognitio. s. cognitio p cāʒ ⁊ cognitio p effectū: sʒ māifestū est q̄ habit⁹ fidei cū sit in aia nō pōt ab aliquo fideliū: seu ifideliū cognosci: g habit⁹ fidei vtiq̄ʒ est causa effectuum exterioꝛū vʒ operationum: ergo necessario opoꝛtet q̄ q̄lq̄ʒ per signa exterioꝛa. i. bona operā faciat se cognoscere esse verum fidelem seu habere in anima habitum vere fidei: nam secūdum philosophum secundo Prioꝛum. Signum est prepo sito demonstratiua faciens fidem. Et pꝛimo perier. idem dicit. Significare idem est quasi intellectum de aliqua re certum facere ⁊ constituere. Et pꝛimo de anima dicit. Accidentia magnam partem conferunt ad cognoscendum q̄ quid est: scilicet causam vel subiectum. Et secundo Pꝛioꝛuʒ dicit. Per signa coꝛpoꝛis nota nobis silogizām⁹ dispōnes anime nobis ignotas. Et. 2. de anima dicit. Habit⁹ cognoscūt̄ p act⁹. actuſ aūt per obiecta. Et pꝛimo de anima ait. Anima simplex ⁊ intellectuaľ cognoscit̄ p motū ⁊ sensum ⁊ opationem sui coꝛpoꝛis. Et. 4. Metth. ait. Op⁹ bonū ⁊ malū ab extra indicat quale in anima. Et 11. Meth. dicit. Act⁹ specifi cāt habit⁹. Jtē ex d̄ hōicidio c. significasti. dicitur. Ex qua

litate facti p̄sumit̄ anim⁹ fa ciētis. Ciprian⁹ etiā.26.q.j. c. Nec aliq̄ putet.ait. Certe ⁊ ipse ꝯcubitus ip̄a cōfabula tio ipsa oculatio ⁊ cōiacētiū feda ⁊ turpis dormitio dede cus criminis ꝯfitēt̄: ⁊ q̄litas act⁹ p̄sumptionē bitus indu cit. Ambro. etiā li. de officijs ait. Est in ipso motu gestu ⁊ incessu tenēda modestia ⁊ ve recūdia: habit⁹.n. mētis per statū corpis cognoscit̄. Deni q̄ȝ ipse dn̄s Mat.7.c.ait. A fructib⁹ e.co.eos. Ex qb⁹ oi bus colligit̄: q̄ cū q̄sq̄ȝ tenea tur ex p̄cepto dn̄i ondere se hr̄e verā fidē xp̄i tā corā fide lib⁹ q̄ȝ infidelib⁹: ⁊ bitus ve re fidei cū sit in aia a nullo p̄ dictoꝝ pōt cognosci: nisi p si gna exteriora.i.p act⁹ ⁊ opa tiōes: ꝯcludit̄ q̄ de necessita te salutꝭ ē: vt q̄sq̄ȝ ondat fideȝ suā cū exēplo bonoꝝ opeꝝ ex terioꝝ. Ad qd̄ iducēs Apl'us p̄mo Thi.4. dic̄. Nemo ado lescentiā tuā contēnat: sȝ esto exēplū fideliū in v̄bo: in ꝯuer satiōe: in charitate: in fide: in castitate: dū venio attēde le ctioni ⁊ exhortatiōi doctrie: noli negliger̄ grāȝ dei ⁊ fidei: que in te ē sȝ h̄ meditare. In bis esto vt ꝓfectus tuus sit oib⁹ manifestus. Attēde tibi ⁊ doctrine insta in illis. Hoc .n. faciēs ⁊ teip̄m saluū faci es: ⁊ eos q te audient. Et ad Roma.15. admonet. di. Unus quisq̄ȝ placeat corā ꝓximo suo in bonū ad edificationē oium s. fideliū ⁊ infideliū. Et primo ad Thessa.5. ait. Cōsolamini inuicē ⁊ edificate alterutruȝ: ⁊ semp qd̄ bonū est sectami ni inuicē ⁊ in oēs. Sȝ heu qd dicā cū q̄si nullus sit hodie fi deliū q mōstrat fidē suā exte riori exēplo bonoꝝ operum. Certe pluries scire optaui: q̄ re versificat̄ nūc dictū ꝓphe dicētis. Dn̄s de celo ꝓspexit sup filios hoium vt videat̄ si ē intel'. ⁊c̄. Et certe didici in ter alias rōnes imo firmiter credo q̄ sit potissima rō ⁊ cā malū exēplū. Naȝ cum quis aliū peccare videt statim se quit̄ eū: sicut fili⁹ p̄rem: filia matrē: notari⁹ iudicē: seruus dominū: ppl's sacerdotē ⁊ re ligiosuȝ. Et q̄ plus ē p maluȝ exēplū xp̄ianoꝝ: stant infide les q̄ nō cōuertunt̄ ad verā fidē xp̄i ad quā realiter crede rem quasi oēs ꝯuerti si xp̄ia ni in veris opib⁹ fidei se exer

cerent. Sz vhe vhe vhe illis q suo malo exēplo tā3 fideles xp̄i q̄3 ifideles scādalizāt. Au diāt tales qd dn̄s. Mat. 18. dicat. Qui scandaliçauerit vnū de pusillis istis q in me credūt. expedit ei vt suspēda tur mola asinaria in collo ei⁹ ⁊ demergat in ꝓfundū ma ris vhe mūdo a scādalis: ne cesse ē. n. vt scādala veniant. verūtn̄ vhe hōi illi p quē scā dalū venit. Si aūt man⁹ tua vel pes tuus scādaliçat te ab scide eū ⁊ ꝓice abs te bonū ē tibi ad vitā ingredi debilē vl' claudū: q̄3 duas man⁹ vel du os pedes habētē mitti i ignē eternū. Et si ocul⁹ tuus scan daliçat te: erue eum: ⁊ proice abs te: bonū ē tibi cū vno ocu lo itrare ad vitā q̄3 duos ocu los hn̄te3 mitti in gehēnam ignis. hec ibi. Et Greg. xj. q. 3. c. p̄cipue. dicit. Scire pla ri dn̄t q tot mortibus digni sunt q̄t ad subditos suos per ditiōis exēpla trāsmittunt. h ille. Hoie p̄latoꝝ intelligo nō tm̄ dn̄os: s3 oēs q aliqbus p̄esunt: sicut pr̄ filijs. mar: t⁹ vxoꝛi: ⁊ sic de singulis. ¶ Se ptimo deniq3 ꝓbo rōne p̄ces sionis: q opera simul cu3 fide necessaria sunt ad salutē. Fū damētū rōnis pōit auctoꝛ li. de causis. Ois cā nāl'r p̄ce dit suū effectū. p3 hec regl'a. Nā arboꝛ p̄cedit fructū: ⁊ pr̄ filiū. Quo p̄supposito peto q̄ sit cā p̄ncipalis meriti eterne felicitatis? ⁊ claꝝ ē q ē ipa vir tus actualis: dicente pho. j. ethi. Felicitas ē p̄miū v̄tutis ⁊ Tho. 12. q. 89. arti. j. in solu. scdi ⁊ tertij ar. dicit. q v̄tus causat ex actib⁹ ⁊ meritum actib⁹ coresp̄ōdet. Qd ꝯfir mās apl'us. j. coꝛ. 3. di. Unus qsq3 ꝓpa 3 mercedē accipiet s3 ꝓpu3 laboꝛē. Et ad Gal. 4. ait. Bonū aūt faciētes nō de ficiam⁹: tpe. n. suo metemus: vbi ait glo. Quātū semiauerim⁹ in opib⁹: tm̄ metem⁹ de fructib⁹ eterne vite. Et Luc. 10. dr̄. Dign⁹ ē opari⁹ merce de sua. Apoc. etiā vlti. dr̄. Ec ce venio cito ⁊ merces mea mecū ē dare vnicuiq3 s3 opa sua. Et Jsa. 53. dr̄. Pro eo q laboꝛauit ⁊ opatus ē aia eius videbit dn̄m ⁊ saturabit. Si igit vt p3 cā p̄cedit suū effe ctū cū bona opatio sit cā me riti. cōcluditur necessario q nullus pōt hr̄e meritu3 vite eterne cū solo habitu fidei; ⁊

loquor de adultis: sꝫ oꝫ ꝙ tale meritũ oino ꝓcedat sua cã que est opatio bona. Proinde Aug. lib. de moribꝰ ecclesie dicit. Premiũ merita seqꝫ nõ precedere: nec plus põt ex iusticia deus dare q̃ꝫ sit hõ dignus. pensemus igit̃ nõ sine maxio labore ꝛ v̓tute mercedeꝫ padisi ꝑcipere posse. Nõ ḡ debemus ꝓmiũ petere nisi prius precedat labor v̓tutꝫ. h ille. Ex q̈ rõne pꝫ ꝙ q̄sqꝫ hñs fidẽ sine opibus virtuosis: in diuino iudicio est ꝯdẽnãdus: dicẽte Aug. in sentẽtijs suis. Fides sine opibꝰ signũ est ꝑditionis. in iudicio. n. fides illa oñdet cũ in q̊ fuit fuisse xp̄ianũ: ex alia pte opa mala ostẽdent illũ fuisse inimicũ xp̄i: fides illa oñdet ꝙ xp̄o fidelitatẽ debuit. opa v̊o mala ꝙ fidẽ non exhibuit: ꝛ sic ꝓditor fuit. Malus xp̄ianus habẽs fidẽ cũ malis opibꝰ: secũ habet litteras sue dãnatiõis: q2 ꝑ fidẽ scriptũ est in corde eiꝰ ꝙ qui talia agunt regnũ dei nunq̃ꝫ possidebũt. h ille. Ex ꝓfatis septẽ rõnibꝰ euidẽter appet: q̃lr fides sine opibꝰ est inutilis ad salutẽ. ¶ Tertio ẽt ꝓbo distinctiõibꝰ ꝙ opera simul cũ fide cuilibet sunt necessaria ad salutẽ. ¶ Scdm̃ eniꝫ Frãciscũ de Maro. in ꝓ dist. vlti. Duplex ẽ actio siue opatio ad cõsequẽdũ felicitatem necessaria. s. actio elicita seu intrinseca ꝛ opatio extrinseca: vl̕ impata: opatio aie intrinseca ꝛ elicita est: quando aliqd actu intelligit̃ ꝑ intellectũ siue actu amat̃ ab intra ꝑ volũtatẽ: opatio aũt extrinseca ꝛ impata est qñ madiãte intellectu ꝛ volũtate facimꝰ opationes exteriores: vtputa ieiunare: elemosynas dare: ꝛ hmõi. Uel actio impata dicitur: qñ volũtas mota ab intellectu impat potentijs seu sensibꝰ sui corpis vt exeãt ad opationes suas: seu se restringant ab opibꝰ illicitis. His premissis ꝯcludit̃ ꝙ cũ actio extrinseca ꝛ impata ordinet̃ ad actionẽ elicitã ꝛ intrinsecã: nõ suffic̃ ad salutẽ simpl̕r actio intrinseca aie: nisi simul sit ꝛ actio impata ab ex̃ circa exteriora opera: ꝛ h ꝓ loco ꝛ tpe qñ occurrũt faciẽda. Aliam distinctionẽ ponit Bonauen. in. 2. di. 40. ar. j. q. 3. vbi q̃rit. an opa simul cũ habitu fidei sint necessaria ad salutẽ:

⁊ rn̄dit di. ꝙ duobus modis possum⁹ loq ꝺ opib⁹ hoīs: aut de illis q̄ sūt desuper ogatione: aut ꝺ illis q̄ sūt in obligatiōe. De p̄mis opib⁹ sup erogatiōis: vt ē seruare v̇ginitatē: relinq̄re mūdū: ⁊ hmōi. dico ꝙ null⁹ ad illa opa tenet: nisi forte p votū factū. Alia sūt opa obligatiōis ꝺ qb⁹ distiguēdū ē. Aut .n. ille q h3 intētionē ⁊ volūtatez ad aliqd faciēdū: h3 facultatē ⁊ possibilitatē: aut n̄. Si n̄ h3 possibilitatē: nō tenet ad opa exteriora: s3 solū suffic̄ volūtas. si āt h3 possibilitatē ⁊ facultatē: tūc obligat ad opa fidei vl' charitatꝭ extriseca: cū exigit locus tp̄s ꝯditio ⁊ hmōi. ꝙ si sic ē a fortiori tenet q̄lib3 hic erga prioꝝ opatiōez charitatꝭ intrīsecus. Hec Bona. Idez ēt Bo. q̄rit sup p̄hemio p̄mi snia꞉ꝝ. q. 3. an scientia q̄ttuor librorꝝ. sit tradita simpl'r a. s. s. pp itelligere tm̄. ⁊ rn̄dit ꝙ pfectibile a scia ē ip̄e intellect⁹: q itellect⁹ h3 tripl'r ꝯsiderari. P⁹ q̄ꝫtū ad se. 2⁹ q̄ꝫtū ad affectionē siue volūtatē. 3⁹ q̄ꝫtū ad op⁹. Et ꝯcludit ꝙ .s. s. nō tradidit simpl'r sciam intellectui vt ip̄e tm̄ itelligat s3 ēt vt referat ad volūtatez vt. s. ipsa velit ⁊ amet qꝺ intelligit. Et vltra h̄ tradidit sup oia vt p̄cipue referat ad opus. i. vt q̄sq3 opet qꝺ diligit ⁊ cognoscit. Et ifert ibidē ꝙ nullus vnq̄3 ē ver⁹ theologus: seu legista: l3 sciat oēꝫ cōclusiōes theologie ⁊ legis ciuilis: nisi amet ⁊ opet ex charitate ꝑ3 possibilitatē suā oia q̄ ip̄a sacra theologia vel lex ciuilis demōstrat. h ibi. sentētia l'r. Aliā dist. pōit Tho. i .j. di. 38. di. ꝙ de⁹ se h3 ad salutē hois: sic artifex ad suum op⁹. Artifex āt tria ꝯsiderat. P:io obiectū. Scꝺo finem. Tertio mediuz ad finē ꝑducens. Exēpli grā. Nam p̄mo idē artifex ꝯsiderat formā domus: ꝙ ē obiectū. Scꝺo finē ꝙ ē habitatio. Tertio mediū ꝙ ē lapides: ligna: cemētū: ⁊ hmōi. Sic deus a simili in hois p̄destinatione ⁊ saluatione. P:io ꝯsiderat obiectū predestinatū ⁊ saluandū: ꝙ est hō beatitudinis capax. Scꝺo finē quem vult homini dare: q finis nihil est aliud q̄3 ipse deus. Tertio considerat medium p quod finis acqrit: ⁊ sic sunt virtutes ⁊ opa

tiones bone sine qbus nullus adultus saluari pōt. h Tho. sentētialiter. Aliā deniqꝫ di. ponit Bonauē. in. 3. di. 26. ar. j. q. 4. in solu. j. ar. rn̄des ad q̄situ illud. vtrū peccator q caret opib⁹ fidei possit recte sperare beatitudinem. vbi sic dicit. Aliqs pōt exire in actum spei tripl'r. Pꝛio hn̄do merita i ꝓposito ꝛ in effectu: sicut hō iust⁹ q diu deo seruit: ꝛ in posterū seruire intendit: ꝛ iste est act⁹ fidei formate. O quā bona est spes ista. o spes pfecta. o spes iucūda. certe hec ē spes de q̄ ad Ro. 5. dr̄. Spes non ꝯfundit: qꝛ charitas dei diffusa est in cordibus vr̄is. ¶ Scd̄o hn̄do merita in ꝓposito ꝛ nō in effectu: sicut ille q est peccator ꝛ ꝓpōit multa bona opa facer̄: ꝛ p illa saluari: ꝛ iste est actus spei informis: ꝛ est valde dubi⁹ ꝛ periculosus: modiciqꝫ valoris nisi actualiter ponaꝛ in effectu ¶ Tertio nō hn̄do merita et opatōes nec in effectu nec in ꝓposito: sic ille q ē peccator: ꝓponit multa opa facere: sꝫ agit mala ꝛ nulla facit bona ꝛ deliberat sic pseuerare: sed p solā miaꝫ dei se credit gl'iā adepturū. Et iste est actus nō spei: sꝫ p̄sumptionis. de quo Eccle. 37. dr̄. O p̄sumptio nequissima vn̄ creata es. hec Bo. Ex p̄dictis ēt distinctionibus pꝫ: ql'r habit⁹ fidei nō saluat simpl'r xp̄ianū: sꝫ ipse virtutes atqꝫ opatōes bone. ¶ 4°. h idē ꝓbo silr̄itudinibus. Et p̄ silr̄itudine nāli. Nam phs. j. de ce. ꝛ mun. dicit. ꝙ nā tria exigit ad pfectōeꝫ vniuscuiusqꝫ rei: vꝫ subaꝫ: virtutē: ꝛ opationeꝫ: pꝫ in vite q̄ lꝫ hēat potentiaꝫ ꝛ virtutē ꝓducēdi vinū: tn̄ si careat fructu vini nequaqꝫ vitis illa pfecta dicet. Sic a silr̄i: lꝫ qs hēat sbaꝫ habitus fidei ꝛ ēt possibilitatē ꝓducēdi opa: si non exit in opationes: nō dr̄ hr̄e bonā fidē. ¶ Scd̄o h idē ꝓbo silr̄itudine artificiali. Sicut. n. artifex simpl'r faciēs bonū fundamētū domus. ꝛ nō parietes. vel tectū vituperabilis ē. sic a silr̄i hn̄s simpl'r habitū fidei ꝛ nō opa vitupabilis ē. Oppositū ē de domo q̄ qn̄ hꝫ bonū fundamētū cū oib⁹ suis ptib⁹ ꝛ alijs ornamētis q̄ reqruntꝛ ad eius pfectionē: tunc laudaꝛ domus ꝛ eius artifex. Inde est ꝙ Gen̄. j. legiꝛ. ꝙ ꝓ

ductis fundamẽtis deus posuit alia ornamẽta. ꝑꝑ qđ dr̃. Igit̃ ꝑfecti sũt celi ⁊ terra ⁊ oĩs ornatus eoꝝ. Sic a simili nõ sufficit hr̃e fidei fundamẽtum. nisi qsqꝫ ornet illud alijs virtutib⁹ ⁊ opib⁹ bonis: veluti iustitia: tẽpantia: fortitudine: prudẽtia: mãsuetudine: ⁊ hmõi. Qđ mistice figuratũ ẽ Apoc. 21. vbi dr̃. ꝙ fundamentũ ciuitatis hierl'm erat ornatũ oĩ lapide ꝑcioso. Et Eze. 28. dr̃. Oĩs lapis ꝑciosus operimẽtũ tuũ. ℂ Tertio ħ idẽ ꝓbo sil'itudine sciẽtiali. Naꝫ pħs. j. Posterioꝝ dicit. In đmõstratõe alicui⁹ sciẽtie tria sunt necessaria. vꝫ vnũ qđ đmõstrat̃. s. cõclusio. ħ ẽ aũt ꝙ ꝯtinet in se id qđ inest alicui generi ꝑ se. ℂ Scđm est dignitas. dignitates aũt sũt ex qb⁹ đmõstratio fit. ℂ Tertiũ aũt est genus subiecti. cui⁹ passiões ꝓprias ⁊ ꝑ se accñtia ondit demõstratio. His ꝑmissis ꝑꝫ ꝙ q ignorat mediũ nũquã põt inferre ꝯclusionẽ. sicut dicẽdo. Oẽ aĩal rõnale est risibile. Si ignoret̃ mediũ: ꝙ ẽ oĩs hõ: nũqꝫ poterit ꝯcludi: ergo oĩs hõ ẽ aĩal risibile. Sic a simili dico si qs ignorat mediũ fidei ꝙ est oꝑatio: nunqꝫ poterit inferre ꝯclusionẽ ꝙ saluet̃ ℂ Quarto ħ idẽ ꝓbo sil'itudine penitẽtiali seu diuinali. Naꝫ Ricar. i. 4. di. 14. ar. 5. q. 2. q̃rit. vtrũ prius acceptet deus actũ pnie q̃ꝫ habitũ: ⁊ probat ꝙ sic di. Illud prius ordine nature format̃ a charitate qđ prius ordine nature a deo acceptat̃: sꝫ ꝑus ordine nãe. i. ꝓm rõnẽ intelligẽdi acceptat̃ a deo actus pnie q̃ꝫ habitus pnie ordinat̃ ad actũ sicut ad primũ finẽ: ⁊ deus prius ordine nãe acceptat bonũ ꝙ est finis: q̃ꝫ bonũ ꝙ est ad finẽ: q2 bonũ qđ ẽ ad finem acceptat ꝑꝑ finẽ: g̃ prius ordine nãe pl⁹ deo plꝫ actus pnie q̃ꝫ habit⁹. Immo habituꝫ simpl'r pnie nũqꝫ acceptat deus sine actu hoc ꝑsupposito arguo a sil'i ꝙ plus deo placent oꝑa fidei q̃ꝫ habitus: ⁊ nũqꝫ simpl'r acceptat de⁹ habitũ fidei sine suo actu. ℂ Quinto deniqꝫ hoc ꝓbo sil'itudine figurali. Naꝫ ꝑtermissa sil'itudine q̃ habet̃ Mat. 21. ⁊ Luc. 13. De arbore ñ faciẽte fructũ q̃ fuit a dño maledicta: ꝓ eo ꝙ non hẽbat nisi folia. Accipe figurã q̃ ponit̃ Luc. 10. vbi sic dicit̃. Qui

dam hō descēdebat a hierl'm in hierico ꝛ incidit in latrones: q spoliauerūt eum ꝛ plagis īpositis abierūt semiuiuo relicto. Accidit aūt vt sacerdos qdā trāsiret ꝛ viso illo ꝑterijt. Silr̄ ēt leuita cū esset sec⁹ locū ꝛ videret eū ptrāsijt Samaritanuꝫ aūt qdā vidēꝫ eū misericordia motus ē ꝛ appropiāsꝫ alligauit vulnera ei⁹ infundēs oleū ꝛ vinuꝫ: ꝛ iponens illū sup iumētuꝫ suū duxit ad stabulum ꝛ curaꝫ eius egit ꝛ altera die ꝓtulit duos denarios: ꝛ dixit stabulario curā illius habe: ꝛ qdcūqꝫ supererogaueris reddā tibi. h ibi. Hāc similitudinē ꝓposuit dn̄s cuidā legisperito: eum interrogāti qs eēt ꝓximus su⁹ ab eo diligēdus: qd cū exposuisset: vt pretactū est supiori similitudine: statiꝫ interrogauit legisperitū di. Quis horꝫ triū vr̄ tibi ꝓximus fuisse illi qui incidit in latrones: an sacerdos: an leuita: an samaritanus? At ille dixit. Qui fecit miaꝫ in illū. Et ait illi Jesuꝫ. Uade ꝛ tu fac silr̄. Qua silitudine daf intelligi: sil' cū ceteris silitudinib⁹ ꝙ habitus fidei ꝛ amor sine opib⁹ nō merer laudē nec salutē. ¶ Multo postremo ꝓbo exēplis: ql'r fides sine opib⁹ nō sufficit ad salutē. Nā Jac. 2. dr̄. Uis scire o hō inanis: qm̄ fides sine opib⁹ mortua est. Abraam pr̄ nr̄ nōne ex opib⁹ iustificatus est offerens filiū suū ysaac super altare. Uides ḡ qm̄ fides coopabaf opibus illius: ꝛ ex opibus fides cōsumata est: ꝛ suppleta est scriptura. di. credidit abraam deo ꝛ reputatū est ei ad iusticiā: ꝛ amicus dī appellatus est: videtis qm̄ ex opibus iustificaf hō ꝛ nō ex fide tm̄. Silr̄ ꝛ raab meretrix nōne ex opibus iustificata est suscipiēs nūcios: ꝛ ꝑ aliā viā eijciens. Sicut. n. corpus sine spū mortuum est. ita ꝛ fides sine opibus mortua est. h ibi. Quib⁹ exēplis pꝫ: ql'r opera sunt necessaria ad salutē. Aliud exēplū ponif Matth. 20. de patrefamilias q noluit dare ociosis: sed simpl'r operarijs ꝛ vinee mercedē ꝛ premiū. vn̄ ibi sic dr̄. Cū āt sero factū eēt: dicit dn̄s vinee procuratori suo. Uoca oparios ꝛ redde illis mercedē suā. incipiēs a nouissimis vsqꝫ ad primoꝫ. hec ibi. Aliud exēplū ha

bet Gen.2.d adam.ibi.n.dicit. Tulit deus hoiez et posuit eum in paradiso voluptatis: vt operaret et custodiret illum. Nota q dicit operaret. Duplex e.n.operatio secundum phm.2.Meth.et.6.Ethi.s.practica et speculatiua practica e per quam fit membrorum exercitatio. et hec non erat necessaria ade in statu inocentie. Ideo tamen post peccatum dictum est ei in sudore vultus tui.v.p.tuo. Speculatiua autem operatio est in aia: que tantum exercet in cogitatione meditatione delectatione et obedientie adimpletione. Hac igit secunda operatione intellectus est dicendum Adam nouisse operari in statu innocentie vt.s. circa eius cognitionem dilectionem atque subiectionem operaret. Post statum tamen culpe pro loco et tpe: tam operatio speculatiua quam practica cuilibet est necessaria ad salutem. Aliud deniq exemplum hemus de saluatore nro Jesu xpo: q in hoc mundo trigintatribus annis in bonis opibus semper se occupauit. Un Joa.10. cu calumniaret a iudeis q dei filius non esset: dixit eis. Opera que ego facio in noie patris mei ipsa perhibent testimonium de me: multa bona opa ostendi vobis: propter quod eorum opus me lapidatis? Si non facio opa patris mei nolite credere mihi. Si autem facio et si mihi non vultis credere opibus credite. vt cognoscatis et credatis, quia pater in me est et ego in patre. hec ibi. Et Actu.primo dr. Cepit Jesus facere et post docere. Luce quoque 24.dr. Oportebat pati xpm: et ita intrare in gloriam suam. Si igit necesse fuit xpm per viam crucis: et per cetera bona opera in gloriam suam itrare: a fortiori necesse est nos ambulare per viam crucis: et opa bona vt sic intremus in gloriam eternam. Quod confirmans ipse dns Matthei.16.ait. Qui vult venire post me.s.in vitam eternam ab. etc. Ad quod faciendum nos egregie inducit sanctus Leo papa in sermone infra octauam epiphanie.di. Erigite ergo dilectissimi fideles aios vestros ad coruscationem gratie luminis sempiterni: et impensa humane salutis sacra venerantes. studium vestrum his que pro nobis gesta sunt subdite. diligite castimonie puritatem: quia xps filius virginitatis e. Abstinete vos a carnalibus desiderijs. que militant aduersus animam

quēadmodū nos Paul⁹ apostol⁹ suis vt legim⁹ ṽbis hortat. Malitia paruuli estote q: dñs glorie se mortaliū cōformauit īfantie. Sectamini humilitatē q̄ꝫ dei filius suos discipulos docere dignat⁹ ē: Induite vos ṽtutē patientie in q̄ aias vestras possitis acqrere: qm̄ q cūctoꝝ est redēptio ipe ē oiuꝫ fortitudo. Que sursū sūt sapite nō q̄ supra terrā: p viā ṽitatꝫ ⁊ vite ꝯstanter īcedite: nec vos ipediāt terrena qb⁹ parata sūt celestia. H ille. Ex p̄dictis igit auctibus ratiōib⁹ distinctiōib⁹ silitudinib⁹: atqꝫ exēplis pꝫ q̄liter ad salutē nō sufficit fides cordis ⁊ ꝯfessiōis. sꝫ ⁊ necessario regrit vt qsqꝫ actualr se exerceat circa oia opa fidei sibi possibilia. Et sic insup pꝫ tertia circūstātia ad integritatē vere fidei necessaria: q̄ dr circūstātia opatiōis. Quā fidei circūstātiā ⁊ opationem: nobis cōcedere dignet donator oiuꝫ bonoꝝ Jes⁹ xp̄s dñs noster. Qui cū patre ⁊ spiritu santo gloriosus triūphat. p imortalia scl'a scl'oꝝ. Amē.

¶ Sabbato post quartā dominicā quadragesime. Jteꝝ de integritate ipsius sacratissime fidei.

Ego sū lux mūdi: q sequit me non ambulat in tenebris: sꝫ habebit lumē vite. s. eterne. Scribunt h ṽba Joā. 8. ca. ⁊ i euāgelio occurrētis ferie. Post sacri euāgelij litteralē ⁊ moralē expositionē generosi ciues. Ex quo vt claruit in p̄cedēti ſmōe sufficient declarata fuit tertia circūstantia ad integritatē vere fidei summe necessaria. q̄ dicit circūstantia operatiōis: nūc in p̄senti ſmōe exponēda ē necessario seq̄ns circūstātia ꝓposita in ordine: q̄ dicit circūstatia intensionis. Cuius quidem circunstātie declarationis erit.

¶ De quarta circūstātia ad integritatē vere fidei necessaria q̄ dr circūstātia intēsiōis.

Quarta igit circūstātia ad integritatem vere fidei necessaria dr circūstātia intēsionis. Sicut enim elicit ab auctore. 6. p̄n. duplex ē bōitas in rebus nālib⁹. s. intensiua ⁊ extēsiua Bōitas intēsiua respicit gradus bōitatis. Bonitas vero

extēsiua:respicit diuturnitatē tpis. Pꝫ h̄ vitas exēplo d̄ duplici gn̄e vini:quoꝝ vnum etiā si sit eiusdē mēsure cū altero excedit alteꝝ in viginti gradib⁹ letificatiōis ꝯfortatiōis roborationis atqꝫ vigorationis:Et hij grad⁹ dicunt̄ bōitas itēsiua ipsi⁹ vini:Bonitas voro extēsiua dicit̄ eē in vino quādo durat i suo vigore diuturniori tpe ꝙ nō facit aliō vinū:ꝙ ex debilitate sentiēs modicū calorem: cito ꝟsabit̄ ⁊ d̄ficiet. His p̄missis dico a simili ꝙ ad h̄ ꝙ fides vera sit debet in se habere p̄dictā duplicē bōitatē:vꝫ bonitatē intēsiuā.vt.s. habeat in se multos grad⁹ magnitudinis.vt sit magna ⁊ nō parua. Itē debꝫ habere bōitatē extēsiuā.vt.s.fides sit diuturna ⁊ longeua.⁊ nō mometanea.De q bōitate extēsionis inferi⁹ suo loco dicet̄. Sufficiat igit̄ ad p̄sēs tractare de bōitate intēsiua ipsi⁹ fidei.i. q̄liter debet esse magna ⁊ nō parua. Pro cui⁹ ꝯclusiōis d̄claratiōe:tria de magnitudine fidei declarāda sunt. Primo sua ꝟitas. Scd̄o sua diuersitas. Tertio sua necitas.

¶ Primo declarāda est sua ꝟitas.s.magnitudinis ipsiuꝫ fidei. ꝓ q̄ tenēdū ē:ꝙ realiter habitus fidei pōt crescere in gradib⁹ magnitudinis. Q̄d̄ triplicit̄ ꝓbo.vꝫ. Primo auctoritatib⁹. Scd̄o rōne. Tertio distinctiōe. ¶ Prio ꝓbo auc̄tate:ꝙ fides pōt crescere intēsiue quo ad grad⁹. vnde Ber.in suis sentētijs ait:Fides pōt esse ⁊ magna ⁊ pua. Si magna est meret̄ laudē si parua vitupiū. Scd̄o h̄ ideꝫ ꝓbo rōne diuisiōis. Fūdamētū rōnis ponit phus.5.Eth. di. Ubicūqꝫ ē repire puum ⁊ magnū:ibi requiret̄ etiā magis ⁊ min⁹ ⁊ equale. Quo p̄suppoſito.certū ē ꝙ i fide inueniat̄ magnū ⁊ paruum.de pua fide dicit dominus Petro. Matt.14. Modice fidei q̄re dubitasti. De fide ꝟo magna:dixit mulieri chananee Matt.15. Mulier magna est fides tua. Q̄d̄ si sic ē:ḡ cōcludit̄ ꝙ fides pōt crescere intēsiue ⁊ pōt esse maior i vno q̄ꝫ in alio. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbo distinctiōe. Tho. scd̄a scd̄e. q.5.ar.4.di. Lū q̄rit̄ an fideꝫ possit esse maior in vno q̄ꝫ in alio. R̄ndeo ꝙ q̄ꝫtitas habi-

tus ex duob⁹ pōt attēdi. Uno
modo ex obiecto. Alio mō ſꝫ
ꝑticipationē ſubiecti. Obie
ctū aūt fidei pōt dupl'r cōſide
rari. Uno mō ꝑ formalē ra
tionē. Alio mō ſm ea que ma
terialiter credēda ꝓponunt.
Formale obiectū fidei eſt vnū
⁊ ſimplex. ſ. v̇tus ṗma: vnde
ex hac ꝑte fides nō diuerſifi
cat in credentib⁹ ſed eſt vna
ſpecie in omnib⁹: ſꝫ ea q̄ ma
terialiter credēda ꝓponunt
ſunt plura ⁊ poſſūt accipi vl'
magis vel min⁹ explicite. Et
ſm hoc pōt vn⁹ homo plura
explicite credere q̄ꝫ ali⁹: ⁊ ſic
in vno poteſt eē maior fides
ſm maiorē fidei explicationē
Si vero ꝯſideret fides ſꝫ ca
pacitatē ſubiecti. hoc cōtin
git dupliciter. Nā act⁹ fidei
ꝓcedit ⁊ ex intellectu ⁊ ex vo
lūtate. Poteſt ergo fides in
aliquo dici maior. Uno mo
do ex parte intellectus: pro
pter maiorem certitudinem
⁊ firmitatē. Alio mō ex par
te volūtatis: propter maiorē
prōptitudinem: ſeu deuotio
nem: vel confidentiam. hec
Tho. verbaliter. Patet igi
tur ex predicta auctoritate
ratione ⁊ diſtinctione: quali
ter fides poteſt creſcere intē
ſiue: ſm gradus magnitudi
nis. ¶ Secūdo declarāda ē
huius cōcluſionis ſua diuer
ſitas. i. habem⁹ videre quot
modis fides potuerit ⁊ etiaꝫ
nūc poſſit intenſiue creſcere.
Pro quo notādū eſt: ꝙ ſꝫ do
ctores fides creſcit in magni
tudine decem modis.

¶ Primo explanatione.
¶ Secūdo illuminatione
¶ Tertio certificatione.
¶ Quarto infuſione.
¶ Quinto affectione.
¶ Sexto opinione.
¶ Septimo deſpectione.
¶ Octauo tolleratione.
¶ Nono operatione.
¶ Decimo duratione.

¶ Primo dico: ꝙ fideſ pōt cre
ſcere intēſiue: ⁊ eſſe maior in
vno q̄ꝫ in alio explanatione:
ſeu ex multiplicatiōe credē
doꝝ. Et hoc modo fides cre
uit: ⁊ eſt maior vniuerſaliter
in his que ſunt ſub lege noua
q̄ꝫ in omnib⁹ q fuerūt in vete
ri lege: quod tripliciter ꝓbo.
Primo auctoritate. Secū
do rōne. Tertio diſtinctio
ne. ¶ Primo ꝓbo auctorita
te. Nā gloſa ſuꝑ v̇ba Exodi.
3. v3. Nomē. Adonay nō indi

caui eis. ait. Nomē dei magl clarificatū fuit: p⁹ xpi aduc/tū oib⁹ fidelib⁹: q̄ʒ ante eius aductū: q2 iesus q saluato2 interp̄tatur nobis mōstrat⁹ est ⁊ nō illis. ¶ Scđo hoc ideʒ pbo rōne argumētatiōis. Fūdamētū rōnis ponit phs. 4. Thopicoꝝ. di. Si de q̄ magl videt̄ inē ⁊ inest: ⁊ id de quo minus. Quo p̄suppositо Frā. de maro. sup missus est dicit ad litterā. Aliqd cognouit ecclesia post aductū xpi qđ etiaʒ latebat supp2emos angelos. Qđ si sic est: ḡ multo fo2tius nūc eccl'ia cognoscit aliud ⁊ credit qđ latebat hoies puros veteris legis pp qđ cōcluditur q fides creuit quātū ad ea que p xp̄m credunt̄ ⁊ cognoscunt̄. Qđ ꝯfirmans apl'us ad Eph. 3. dicit. Ut innotescat potestatib⁹ ⁊ p̄ncipatibus p eccl'iam multifo2mis sapiētia dei. ¶ Tertio h̄ idē pbo distinctiōe. Nā Bonauē. in. 3. distin. 25. ar. 2. q. j. querit an fides creuerit vl' pfecerit quātū ad credēdo2uʒ multitudinē. ⁊ respondit. di. q credibilia mltiplicari dupliciter pōt intelligi: vel quātū ad nouo2ū articuloꝝ additionem: vel quātū ad multiplicatoꝝ explanationeʒ. Si p2imo mō intelligat̄: sic nō ē cōcedēdū fideʒ pfecisse quātū ad multiplicationeʒ credēdo2ū. Si scđo mō: sic pfuit fm pcessū tpis: q2 qđ vno tē po2e credebat implicite ⁊ q̄si vno articulo pcessu tpis explicatuʒ est ⁊ distinctū in mlta credibilia. vnde sicut aliquo tempo2e sufficiebat credere simpliciter redempto2ē futuꝝ: nūc aūt circa ipsum redempto2em septem articuli pticul'r explicāt̄: ⁊ ml'ta ex illis cōsequētia. Et h̄ ē q dicit Ugo de sancto victo2e in lib. de sacramētis. Ante legem inquit deus creato2 credebatur: ⁊ ab eo salus ⁊ redēptio expectabat̄: per quē autem ⁊ quomodo eadē salus pficienda ⁊ implēda fo2et: exceptis paucis quibus hoc scire singularit̄ ex mūere datū erat a cunctis fidelibus nō cognoscebatur. Sub lege aut persona redempto2is p2edicabatur mittenda: q̄ aūt ipsa psona fo2et hoc est homo vel angelus vel deus nōdū manifestabat̄. Soli enim hoc cognouerūt qui per spiritū illumi

nati fuerūt. Sub grā āt ma
nifeste iam ab oibus p̄dicat
ꝛ credit: ꝛ modus redēptio
nis ꝛ q̄litas ꝑsone redēpto
ris. Et sic pꝫ ꝙ fides creuit
ꝛ ꝓfecit q̄ꝫtū ad credibiliuꝫ
multiplicationē nō noua ad
dēdo: sed q̄dāmō iplicata ex
plicādo. Qualitas .n. ꝑsona
redēptoris ꝛ modus sciri nō
pōt apte nisi sub q̄dā articu
loꝝ multitudie ꝛ distinctiōe.
h̄ Boā. verbalr̄. Ex p̄dcā igr̄
rōe aucte ꝛ distinctōe pꝫ q̄li
ter fides creuit explanatiōe.
¶ Scdo ēt dico ꝙ fides pt
crescere intēsiue ꝛ eē maior i
vno q̄ꝫ i alio illuminatiōe seu
maiori cognitiōe. Et hoc mō
fides creuit: ꝛ ēt ē maior vlr̄
in his q sr̄ sub lege noua quā
in oibus q fuerūt sub lege ve
teri qd̄ tripliciter ꝓbo. Pri
mo aucte. Scdo rōe. Tertio
distin. ¶ Prio aucte probo.
Nā Greg. sup v̄ba Luc. io.
Beati oculi q vidēt q̄ vos vi
detis. ait. Scdꝫ incrementa
tēpoꝝ creuit scia scōꝝ ꝛ spiri
tualiū patꝝ: ꝛ q̄ꝫto aduentui
saluatoris viciniores extitert̄
tāto mysteriū salutꝭ plenius
pceperūt. h̄ ille. ¶ Scdo h̄
idē ꝓbo rōne cālitatis. Fun
damētū rōnis ponit ph̄s. j.
physi. di. Innata ē nobis via
cognoscēdi ex p̄ncipijs nobis
notioribꝰ q̄ sūt vlia ꝛ magis
cōfusa in notiora ꝛ certiora
nature. patet h̄ regula. Naꝫ
qn̄ quis videt Petrū a lōge
seu remotissime cognoscit eū
vniuersalit ꝛ ꝯfuse: credendo
simplr̄ ꝙ sit lignū immobile
aut lapis. Cū autē ei parum
appropiquat vidēs eū moue
re ꝑfectiꝰ ipꝫ cognoscit ꝓpt
ꝙ iudicat in corpore esse ali
qd̄ animal. Cū aūt magis ei
appropiquat: adhuc ꝑfectiꝰ
eū cognoscit: ꝓpter qd̄ iudi
cat in genere. ꝙ ē vnus homo
Cū aūt fit ei ꝓximꝰ habꝫ ꝑfe
ctissimā de ipso cognitionē:
eo ꝙ cognoscit in spē ipꝫ esse
Petrū ꝛ nō Jacobū vel Jo
annē. Quo p̄supposito: certū
ē ꝙ cū patres noui testamē
ti fuerūt ꝓximiores xp̄o illū
etiā ꝑsonalr̄ viderūt. E con
tra vero qꝛ p̄res veteris te
stamēti remotiores fuerūt a
p̄ntia ipsiꝰ xp̄i incarnati: cō
cludit oio ꝙ maior ē cogni
tio ꝛ fides in patribꝰ noui te
stamēti q̄ꝫ in patribꝰ veteris
legis: qꝛ illi habuerūt legem
ꝯfusā: nos vero clarissimam

Et ideo Jo.baptista q fuit ppingssim⁹ saluatori expresse cognouit ꝛ clari⁹ aduētū xp̄i in carne. Un̄ dixit Jo.j. Ego vidi ꝛ testimoniū phibui: q: h vere ē fili⁹ dei. Et etiā expssius ꝛ clari⁹ cognouit eū venturū ad passionē: vn̄ subiecit Ecce agn⁹ dei.pnūciās ei⁹ imolationē futurā. ¶ Tertio h idē pbo distinctiōe. Nam Bon.in.3.di.25.ar.2.q.2.q̄rit an fides pfecerit quantū ad cognitiōis seu illuminatiōis plenitudinē. Et rn̄dit di. q̄ fm diuersitatē tēpoꝝ: indubitanter creuit fides quātū ad luminis plenitudinem itelligēdo: de fide fm statum cōem hoc āt nō ē pp̄ter ipsoꝝ tempoꝝ trāsmutationē. primo ꝛ principalr̄ s3 pp̄ter veritatꝭ exhibitionē ꝛ manifestationē. pp maiorē grē diffusionē ꝛ pp̄ter pleniorē instructōēz Jō eni3 credētes: clari⁹ nunc ea que credūt cognoscunt q̄3 antiq̄tus cognoscebāt: q: iā3 ē veritas exhibita ꝛ mōstrata p xp̄m. Jā ꝛ grā spūs sancti ampli⁹ diffundit in sacris nouę legis pp̄ter xp̄i meritū ꝛ preciū iā solutū. Jam etia3 nūc fides aptius p̄dicat᷑ doceť pbať ꝛ defendit per eminēs discipuloꝝ xp̄i ꝛ eius sequaciū documētū. hec Bōa. Pz ēt q̄ nō tm̄ quantum ad maiorē cognitionē maior est fides i lege noua: q̄3 in veteri s3 ēt fides intensiue reperitur nūc in vno q ē sub lege noua q̄3 in alio. Quod sic pbo qui eni expressiorē ꝛ ampliorē explicationem de credibilibus maiorē fidē habet: s3 talē habēt p̄lati: vel talē habere debēt maiores respectu minoꝝ ꝫ ꝛc. Nā q ea q̄ sunt fidei explicite cognoscit: fidē habet maiorē q̄3 q ea cognoscit implicite. Q ō pbās Th.2.2.q.2 ar.6.di. Q ō fides simpliciū vł minoꝝ mior ē in cognitiōe respectu maioꝝ vel p̄latoꝝ: Ratio ē q: discipuli q doceť nō hn̄t tātā sciētiā quātā habet magister ꝛ ille q docet. S3 minores ꝛ simplices se habēt sicut q doceť: Maiores aūt seu p̄lati sicut qui docēt. Ex predictis auctē: rōne distinc: p3 q̄liter fides fuit ē ꝛ pōt esse maior intensiue in vno q̄3 in alio in cognitione. ¶ Tertio dico q̄ fides pōt crescere intēsiue pl⁹ in vno q̄3 in alio certificatiōe. i. qō

vn⁹pt hr̄e maiorē certitudi‑nē d hiʒq̄ sc̄hdei q̄ȝ ali⁹. Et h̄ mō ē ēt maior certitudo vl'ri his q sūt sub lege noua q̄ȝ in his q fuerūt sub lege veteri qd̄ triplicit̄ pbo. Prio auc̄ta te. Scd̄o rōne. Tertio distin ctiōe. ¶ Prio pbo auc̄tate Nā glo. sup v̄ba Isa. 9. Par uul⁹ nat⁹ ē nob̄ dic̄. Certitu do ista adipleta fuit pl⁹ in le ge noua q̄ȝ in veteri: co q̄ lex vetus loquebat̄: nō in p̄sona sua: ſȝ i p̄sona noue legiſ: ſcd̄o hoc idem pbo triplici rōne. Prio rōne causatiōis. Scd̄o rōne affirmatiōis. Tertio rō ne testificatiōis: Primo pbo rōne causatiōis q̄ maior est certitudo in his q̄ sūt fidei in lege noua q̄ȝ in veteri. Fūda‑ rōis pōit auctor i li. d̄ cāis. di. Ubi ē pl⁹ d̄ cā ibi ē pl⁹ de cāto pȝ q: vbi ē pl⁹ d̄ ifirmi. ibi ē pl⁹ d̄ dolor̄. q̄ p̄su. certū ē ſ̄ȝ phȝ. i. d̄ aia q̄ vbi pl⁹ ē d̄ cognitōe ibi pl⁹ ē d̄ certitudic ſȝ māifestū ē vt imediate pro batū ē q̄ q sūt sub lege noua maiorē habuerūt cognitionē de mysterijs incarnatiōis q̄ȝ patres antiq: ḡ rc̄. pbo hoc duplr̄. Prio respectu p̄ntie ipsi⁹ q̄ maiorē generat cogni tionē q̄ȝ absentia: dicēte pho 3. de aia. Cognitio inquit rei ē alia a cognitiōe ipsi⁹ eē rei Quia aliō ē res r aliō ē esse rei: ſȝ aliō ē magnitudo: r ali ud magnitudinis esse. Et. j. posterioꝝ. atq̄ȝ. j. physicorū. dicit. Cognoscē aūt tūc vnū quodq̄ȝ arbitramur cum cau sas ei⁹ cognoscim⁹. Et. 9. ethi coꝝ. Cognoscere aūt r specu lari magis possum⁹ p̄rimio reȝ q̄ȝ remotiores. Scd̄o etiā magis cognouerūt respectu sue doctrine. Nā Jo. iȝ. dicit̄ Oia querūq̄ȝ audiui a patre meo nota feci vobis. Si igit̄ q sunt sub lege noua hn̄t ma‑ iorē cognitionē de mysterijs fidei q̄ȝ habuerūt q fuerunt sub lege veteri. ꝯcludit̄ p con sequēs q̄ etiā habēt maiorē certitudiem fidei quam ipsi. ¶ Scd̄o h̄ idē pbo ratione affirmatiōis. Fūdamtū ra‑ tiōis pōit Plato in thimeo. di. Certi⁹ semp ē q̄ necessa‑ rio euenit. q̄ȝ qd̄ ꝯtingent̄ pȝ q: ſ̄m phȝ. 4. metha. Neces sariū ē q̄ aliter nō pōt se ha ber̄. Ecōtra p̊ perierme. dici tur. Cōtingēs idifferenter se habet ad eē r ad nō esse. hoc idē dr̄. j. prioꝝ. vnde de futu

ris cõtingẽtib⁹ nõ ẽ determinata vitas. Et ꝙ certi⁹ sit necessariũ q̃ꝫ cõtingẽs pꝫ exemplo. Nã maiorẽ certitudinẽꝫ habet pater de filio quẽ genuit q̃ꝫ de filio quẽ habitur⁹ est Et ratio ẽ q꞉ pmũ ẽ necessarium. scdꝫ vero ꝯtingẽs Quo p̃suppositio certũ ẽ a simili ꝙ fides q̇ ẽ de ꝯtingenti fuit fides q̈ p̃res antiqui credebãt xp̃ꝫ esse passurũ seu incarnãdũ. Fides vero nostra q̈ iam credim⁹ ipsũ icarnatũ ⁊ passum ẽ de necessario. Ideo cõcludit ꝙ maior ẽ certitudo in nobis de mysterijs Christi q̃ p̃sentialiṫ habem⁹ q̃ꝫ in oibus antiqs q erãt ea habituri. Nõ.n.illi poterãt diceṙ illđ.j. Io.j. Qđ vidim⁹ ⁊ audiuim⁹ ⁊ pspexim⁹ ⁊ manus nostre cõtrectauerũt de v̇bo vite: ⁊ illđ Io.j. Uerbũ caro factũ ẽ. Nã ipsi loquebãṫ de futuro tp̃e dicẽtes Ysa.7. Ecce v̇go ꝯcepiet ⁊c̃. Nos autẽ loqmur đ p̃terito dicẽtes. Ecce v̇go ⁊ ꝯcepit ⁊ pepit filiuꝫ Immo nũc mortal̃r peccaret. q fidẽ suã ꝓtestãdo diceret christũ nasciturꝝ seu moriturꝝ: ꝙ antiq patres veraciṫ ⁊ pie dicebãt: sicut ipsi etiam mortal̃r peccassẽt: si affirmatiue dixissẽt virgo ꝯcepit ⁊ christ⁹ nat⁹ ẽ atqꝫ mortuus ¶ Tertio ꝟ idẽ ꝓbo rõne testificatiõis. Fũdamẽtũ rõnis põit dñs Mat.18. ꝙ etiã habeṫ extra đ testamṫis ca. relatũ. vbi dr̃. In ore duoꝝ vel triũ stat oẽ v̇bũ. Qđ si sic est g̃ certi⁹ ẽ aliqd q̃ꝫto plurib⁹ testib⁹ ꝯfirmaṫ. Sꝫ certũ est ꝙ fides ecclesie plurib⁹ testibus ꝯfirmata ẽ: q̃ꝫ fuerit fid̃s sinagoge: siue q̃ꝫtum ad miracula: siue q̃ꝫtũ ad martyria: siue q̃ꝫtũ ad ꝓphaꝝ oracula: ꝓpter q̃ oia cõcludiṫ ꝙ maior ẽ fidei certitudo in nobis: q̃ꝫ ĩ oib⁹ q fuerũt ante xp̃i aduentũ icarnatiõis. ¶ Tertio ꝟ idẽ ꝓbo distictiõe. Nã Bõa: ĩ tertio. di.25. ar.2. q.3. querit an fides creuerit q̃ꝫtũ ad assensus certitudinẽ: ⁊ respondeat dicẽs. ꝙ đ certitudine fid̃i ẽ loq dupl̃r: ꝫ duplicẽ cõpatiõꝫ. Mꝫ.n. fides ꝯpari ad v̇itatẽ dictãtẽ. Mꝫ ẽt ꝯparari ad ip̃ꝫ itellectũ assẽtiẽtẽ. si loq̃mur đ certitudie fidei per ꝯpatiõꝫ ad v̇itatẽ dictãtẽ: sic ei⁹ certitudo nõ habꝫ minui nec augeri: q꞉ cũ ip̃a v̇itas diuina certissima sit: ⁊ falli nõ

possit q̃tũ ex pte rõnis dictã tis in fide: qcũq3 assentit diuine v̇itati pp se ꝛ sup oia ẽ i statu vere certitudis nec h3 ex illa pte fides pficere i certitudine. Si aũt loq̃mur d̉ certitudine fidei p cõpatione ad ip3 credẽtẽ: sic real'r ꝓcedi pt ꝙ fides crescit q̃tũ ad certitudinẽ: tũ pp clariorẽ cognitionẽ. tũ pp p̄ntiã rei habitã: tũ ẽt pp maiorẽ deuotionem. Illa.n. fides certior ẽ: q̃ apertius cognoscit: q̃ securi⁹ possidet: ꝛ q̃ deuoti⁹ acqescit. Et q̃tũ ad h̉ tria fides ꝭm diuersitatẽ tẽpoꝝ creuit. Hec Bonauẽtura v̇bal'r. Ex p̄fata igr̃ auc̃te: triplici rõe atq3 distinctiõe p3 q̃l'r fides maior ẽ: ꝛ eẽ põt in vno q̃3 in alio: q̃tu3 ad certificationẽ. ❡ Quarto dico ꝙ fides põt eẽ maior intẽsiue in vno: q̃3 in alio infusiõe. Nã ꝛ si ex pte ipsi⁹ dei fidẽ infundẽtis nõ sit maior fides in vno q̃3 in alio: tñ respectu maioris dispositiõis subiecti fidẽ recipiẽtis: fides põt eẽ maior in vno q̃3 in alio. Et rõ ẽ: q2 ꝭ3 Platonẽ i thimeo. Forme danť ꝭ3 mercede3 seu dispositionẽ mãe. Quo p̄sup posito certũ ẽ ꝙ sicut ꝭm maiorẽ capacitatem intellectus vnus magis cognoscit v̇itatẽ ꝑncipioꝝ q̃3 ali⁹: ita ꝭ3 donũ gr̃e vnus magis cognoscit per fidẽ v̇itates fidei q̃3 ali⁹. Et sic p3 q̃l'r fides intensiue crescit infusiõe. ❡ Quinto ẽt dico ꝙ fides intẽsiue crescit affectione: deuotione: seu dilectione. Certũ ẽ.n. ꝙ veritati prie de q̃ ẽ fides: qdã feruẽti⁹ ꝛ deuotius q̃tũ ad act⁹ cõcupiscibilis se subijciunť p maiorẽ dilectionẽ alijs. Et ꝭ3 h̉ fides ẽ maior in vno q̃3 i alio. Qd̉ p3 de fide informi respectu fidei formate. i. pfecte p charitatẽ q2 q̃ h3 fidẽ caritate formatã dr̃ hr̃e maiorẽ fidẽ: q̃3 q̃ h3 fidẽ informẽ ꝛ sine charitate. Nã q̃ fidẽ sine charitate h3 nõ seruit ꝓp̃e deo ꝛ rõ ẽ q2 l3 talis faciat qd̉ deus p̄cipit: tñ nõ faciẽs illd̉ ex charitate nõ facit ꝓp̃e ꝭm ꝙ de⁹ vult. Et sic pat3 q̃l'r respectu affectionis seu dilectiõis: fides repiť intẽsiue eẽ maior i vno q̃3 in alio. ❡ Sexto etiã dico ꝙ fides põt crescere intẽsiue ꝛ eẽ maior i vno q̃3 in alio opinione. Nam qñ vnus magis sentit magna de d̉o: seu maiorem opinionẽ h3 q̃3 alius: ta-

lis intēsiue dr̄ hr̄e maiorē fi dē. Hoc mō cēturio dr̄ hūisse maiorē fidez: q vt habetur Matth. 8. credebat xp̄z solo verbo posse sanare puerū suum: iudicās etiā se totalr̄ indignū eē: vt xp̄s intraret sub tectū suū. Propter qđ dictū est ei a dn̄o. Nō inueni tātaz fidē in israel. Qđ si opponeres cōtra hoc dicēs. Nonne inuenit xp̄s maiorē fidē i btā virgine τ in apostolis? Certe sic. Chrysosto. aūt sup Mat. ad hoc rn̄dit di. Qđ maiorē fidē in cēturione inuenit: q2 a nullo doctus fuit vn̄ subdit Chrisosto. Credidit inqt Andreas: sꝫ Johe dicente. Ecce agnus dei. Credidit Petrus sed euāgelizante sibi Andrea Credidit Philippus: sꝫ legēdo scripturas. Nathanael ēt prius signū diuinitatis accepit. Jayrus israelis pnceps pro filia sua petēs non dixit dic verbo sꝫ veni velociter. Nichodemus de baptismi sacramēto audiēs ait. Quomodo possunt h̄ fieri Maria τ Martha dicūt. Dn̄e si fuisses hic: frater meus nō fuisset mortuus: tn̄ dubitātes an vbiqꝫ posset eē xp̄i p̄ntia. Hec ille. Oppositū ē de illis q parua de deo sentiūt: τ qui iudicāt ꝓuidētiā dei circa inferiora eē iniustā: qn̄ tales dicunt habere puā fidē. Cōtra quos fac discursuz τ exprobratione si vis: τ p̄cipue etiā cōtra q̄rētes sanitatē ab incātatorib⁹ τ nō a deo. Patet igit ex p̄dictis ꝙ respectu opinionis fides inuenit esse maior in vno q̄ȝ in alio. ¶ Septimo ēt dico ꝙ itēsiue fides crescit τ pōt eē maior in vno q̄ȝ in alio despectiōe. Quādo eniz qs bona trāsitoria τ visibilia intuitu eternoꝝ bonoꝝ atqꝫ inuisibiliū totaliter contēnit: talis ꝑfecto dr̄ habere magnā fidē. Hoc mō Moyses laudat: de quo apolus ad hebr̄e. xj. c. ait. Fide Moyses grādis factus: negauit se eē filiū filie Pharaonis: magis eligens affligi cū pp̄lo dei: q̄ȝ tpalis peccati habere iocunditatez maiores diuitias estimanς thesauro egyptioꝝ improperiū xp̄i. Aspiciebat .n. in remunerationez. Hec ibi. Sup q̄ vba Augu. ait. Maxime fidei ꝑfecto fuit dēȝ p̄ntē τ tpalē spnere iocunditatē: τ futurā solū sperare felicita-

tē. Hanc magnā fidē summe habuit btūs pr̄ nr̄ Frāciscus q oīa paterna bona reliqt p eternis: de quo Bonauē. in legēda ait. Cū pr̄ ei⁹ liqdo cerneret q eū a sua opinione reuocare nō posset: cepit eidem vehemēter insistere: vt episcopū ciuitatis vna secū adiret eiusq renūciaret in manib⁹ hereditario iuri paternarum oiuz facultatū. Ad qd exeqndū dn̄i seruus vltro se offerēs mox vt puenit ad antistitem: nec morā ē passus: nec cūctatus ò aliq̊: nec exegit v̇ba: nec reddidit: qn poti⁹ vestimēta sic cūcta deposuit: q ⁊ femoralia ipa reiecit: totusq corā astātib⁹: vt ebri⁹ spiritu amore illi⁹ nudari non horruit: q nudus p oib⁹ in cruce pependit. Nec ibi. Immo ēt quod plus ē dicebat corā fratrib⁹. Si hērez ingt oē auꝝ: oē argētū: ⁊ oēs lapides pciosos: oēsq simul dignitates: atq delectatiōes: oia hec q̄si lutū cōtēnerē p dei amore: ⁊ pro spe futuroꝝ ⁊ eternoꝝ bonorū. Oppositū ē de illis: q nec minie voluptati nec ēt iordinate effectōi diuitiaꝝ renunciāt: qm̄ tales aut nullaz vel minimā fidē hr̄e cēsent. Ex p̄fatis pȝ q̄lr̄ respectu despectiōis fides ē maior in vno q̄ȝ in alio. ¶ Octauo ēt dico q fides intēsiue dr̄ eē maior in vno q̄ȝ in alio tolleratiōe seu firmitate ⁊ ↄstātia. Qn̄. n. alis qs tollerat ardua ⁊ aduersa libēti aio pp deū: talis profecto dr̄ hr̄e magnā fidē. Hāc fidē magnā habuerūt martyres ⁊ apl'i: ⁊ sustinētiū in constātia ⁊ in firma patiētia suorū acerbissimoꝝ martyrioꝝ. Oppositū v̇o fuit de illis: q pp martyria seu penas fidem negauerūt. O quot de istis in xp̄ianitate repient: q p̄pp̄ositis sibi penis xp̄i fidē penitus abijcerēt. Qn̄ ēt aliqs in magnis aduersitatib⁹ marie sperat in deo ⁊ in eo ↄfidit: talis pfecto hȝ magnā fidē. Eↄ v̇o qn̄ qs in aduersitatib⁹ de d̊o diffidit: talis pfecto aut puā: aut nullā dr̄ hr̄e fidē. De hac pua fide i aduersis seu puaↄfidētia i d̊o xp̄s redarguit Petrū. Mat. 14. di. Modice fidei quar̄ dubitasti? Que v̇ba exponēs Chrysosto. sup Mat. ibi vidēs Petr⁹ vētuz validū timuit. dic tal' ē hūana nā: vt multotiēs i magnis

recte se hñs i minorib⁹ rephen-
dat vt sibi dicat. Modice fi-
dei q̄re dubitasti? Et super id
aliō v̄bū ⁊ cū cepisset mergi
idē Chrysos. ait: vt mōstraret
dñs q̄m nō vēti imissio: sed il-
li⁹ modica credulitas piculū
opabat: dixit modice fidei: in
q̄ mōstrat q: neq̄ vētus: ne-
q̄ aliqd aliō nocere potuiss3
si firma fides fuiss3. h̄ ille. Ex p̄
missis ēt p3 q̄lr respectu tol-
lerātiōis fides inuenit maior
in vno q̄ in alio. ❡ Nono ēt
dico q̄ fides intēsiue maior ē
in vno q̄ in alio opatiōe. Q̄n̄
aliqs magna ⁊ multa opa fa
cit p̄cipue cū iproptia ⁊ vili-
tates aut sustinet aut suscipit
pp deū talis pfecto magnā3
fidē h3 hāc fidē hūit cananea
cui dicēs. Mat. 15. ait. Muli
er magna ē fides tua. vbi Je-
ro. ait. Mira hui⁹ mulieris
fides patiētia ⁊ humilitas p̄
dicat: fides q̄ppe q̄ credide-
rit sanari posse filiā suā: pati
entia q̄ totiēs ɔtēpta in p̄ci-
bus pdurauit: humilitas qua
se nō canib⁹ s3 catellis ɔpa-
uit: scio me inqt filiorū panē3
nō mereri: nec integros posse
cape cibos: nec sedere ad mē
sa3 cū p̄re: s3 cōtēta sum reli-
quijs catellorū: vt p humilita-
tem micarū ad panis integri
veniā magnitudinē. hec ille.
Oppositū v̄o ē de illis q mi-
nima opat pp deū maria v̄o
pp mūdū: q̄m tales aut p̄ua3
aut nullā hñt fidē. De talibus
.n. ait Grego. 47. di. c. Vēs
inqt hui⁹ secl'i dilectores in
terri⁹ reb⁹ fortes sunt i cele-
stib⁹ debiles. Nā p tpali glo
ria vsq̄ ad mortē ōsudare ap
petūt ⁊ p spe ppetua nec pa-
rū qd i labore subsistunt: pro
terrenis lucris q̄slibet iniuri
as tollerāt ⁊ p celesti merce-
de tenuissimi v̄bi ferre cōtu-
melias recusāt: Terrēo iudi-
ci tota ēt die assistēr fortes st̄
in ōrone v̄o corā dño vl' vnius
hore momēto lassant. Sepe
nuditatē deiectiōe3 ⁊ famē p
acq̄rēdis diuitijs atq̄ hono
rib⁹ tollerāt eterna v̄o q̄rere
tāto magis dissimulant q̄to
magis ea tribui tardi⁹ putāt.
hi itaq̄ q̄si aliorū arborū mor
dorsū vasti sursū v̄o agusti: q̄r
fōres ad iferiora sbsistūt s3 ad
supiora ōficiūt at ɔ̄ ex q̄litate
palmarū ōsignat pficiēs vita
iustorū: q neq̄q̄ i terēis ōside-
rijs fortes st̄ ⁊ i celestib⁹ ōbi
les: s3 lōgius atq̄ distantius

studiosos se deo exhibēt: q̄ʒ se culo fuisse meminerūt. h ille. Ex prefatis pʒ q̄lr respectu opatiōis fides inuenit eē maior in vno q̄ʒ in alio. ¶ Decimo ēt dico ꝙ intēsiue fideꝭ dicitur esse maior in vno q̄ʒ in alio duratiōe: qn̄. n. aliqs diuturno tpe ꝑseuerat in fide seu in p̄dictiꝭ: talis ꝑfecto magnā dr̄ hr̄e fidem. Oppositum est de illis qui pauco tpe in iam predictis perseuerāt: qm̄ tales paruam aut nullaʒ dicūt hr̄e fideʒ. Ex p̄dictis igit. io. appet q̄lr fideꝭ pōt crescē crescit intensiue ꝛ quātū ad gradus: ꝛ per ꝯn̄s ēt pʒ huius cōclusionis. s. de magnitudine fidei sua diuersitas. ¶ Tertio etiam videnda est de fidei magnitudine seu necessitas. Nam fidem magnā qsq3 hr̄e tenet. Et pmo p̄lati ꝛ supiores, secūdo ēt subditi ꝛ inferiores. ¶ Primo dico ꝙ licʒ eadem sit fides in maioribus ꝛ minoribus: in p̄latis ꝛ subditis. tn̄ supiores tenent de credēdiꝭ hr̄e pleniorē noticiā qḋ tripl'r ꝓbo. Primo auctoritatibus. Scḋo rōne. Tertio distin. ¶ Primo ꝓbo auctoritatibus. Nam Gre. sup verba Job. j. boues arabāt ꝛ asine pascebant iuxta eos ait per boues superiores in sciētia ꝛ fide significant: qbus asini. i. minores in credēdis debent adherere. Itē Simacuꝭ papa. j. q. j. c. vilissimus ait. Vilissimus cōputādus ē nisi precedat scientia fide ꝛ sanctitate q honore ꝑstātior ē. Iteʒ extra de ele. c. cum in cunctiꝭ Alexā. tertius ait. Qui ad curam positus est alioꝝ: dʒ ostēdere qualiter alios in domo dei oporteat ꝯuersari. Itē extra de elec. c. nisi. Inn. tertiꝰ. ait. Nihil ē ꝙ ecclesie dei magiꝭ officiat q̄ʒ ꝙ idigni ꝛ ignorantes assumunt p̄lati ad regimen aiarum. Iteʒ extra de re iudi. c. q̄ʒuiꝭ. Greg. ait. Nō pōt excusatio esse pastoris si lupꝰ oues cōedit: ꝛ pastor nescit. Itē ḋ ꝯse. di. 4. c. vos ante oia. Aug. ait. Vos ante oēs taʒ viros q̄ʒ mulieres: q filios i baptismo suscepistis moneo vt vos cognoscatis fideiussores apud deuʒ extitisse ꝓ illis quos visi estis de sacro fōte suscipe. Iō eos semp amonere ꝛ iustitiā diligāt: charitatē teneāt: ꝛ castitatē obseruent. sup oia aūt symboluʒ ꝛ

orationem dñicam ꝛ vos ipsi tenete ꝛ illis quos de sacro fonte suscepistis semp ostēdite. Ex qbus auctoritatibus pꝫ qualiter supiores teneñt hr̄e noticiā maiorē de his q̄ sunt fidei q̄ꝫ inferiores. ¶ Scd̄o hoc ꝓbo rōne cāsalitatis. fundamētum rōnis ponit ph̄s. 2. Metha. di. Quicquid est cā alioꝝ vt sint talia illud maxime dꝫ esse tale: pꝫ h̄ regula. Nam qꝛ ignis cāt calorē sine est cā caloris in alijs reb⁹: iō ipse dꝫ eē imo ē magis calid⁹ q̄ꝫ oēs alie res. Quo p̄suppo sito certum est q꞊ cū explicatio credendoꝝ seu eoꝝ q̄ sunt fidei. fiat p superiores ad inferiores: ꝯcludit̄ necessario q꞊ ipsi teneñt plenius cognoscere ea que sūt fidei: ꝛ p ꝯn̄s habere maiorē fidē q̄ꝫ oēs inferiores. Quod si aliter sit seu fiat: maxima arrogātia est ꝛ puersitas. Proinde. 48. dis. in principio dicit̄. In arrogantia que est ruina dyaboli incidunt qui in puncto hore nec dū discipuli fiunt ignorātes magistri. Et sic Inn. ait. Miserum est fieri magistrum qui nec dū didicit eē discipulus. Et. 59. di. c. ordinatos. Celestinus papa ait. Dꝫ. n. ante esse discipulus q̄sq̄ꝫ doctor eē desiderat vt possit docere qd̄ didicit. Dis vite institutio ad id qd̄ tendit se rōne ꝯfirmat. Itē. 16. di. c. In sacerdotibus dr̄. Discere ꝛ scire prius qs dꝫ anteq̄ꝫ doceat: ꝛ exēplū fidei atq̄ꝫ religiose conuersationis dꝫ potius prestare q̄ꝫ sumere. ¶ Tertio hoc idem ꝓbo distinctione. Naꝫ Tho. 2. 2. q. 2. ar. 6. q̄rit an equaliter oēs teneant̄ hr̄e fidem explicitā. Et rn̄dit di. Quod explicatio credendoꝝ fit per reuelationem diuinam. Credibilia. n. nālem rōnem excedunt reuelatio aūt diuina ordine q̄dam ad inferiores puenit per superiores: sicut ad hoies per angelos ꝛ ad inferiores angelos per supiores: vt pꝫ p Dionisi. 4. c. cel. ierar. Et iō pari rōne explicatio fidei dꝫ q꞊ perueniat ad inferiores hoies p maiores. Et iō sicut supiores angeli qui inferiores illuminant hn̄t pleniorem noticiam de reb⁹ diuinis q̄ꝫ iferiores. vt dicit Dioni. 12. c. cel. ierar. ita ēt supiores hoies q alijs p̄ssunt aliosq̄ꝫ hn̄t erudire: teneñt hr̄e pleniorē notitiā ꝛ fi

dem de credēdis ꝛ magis explicite credere. ſʒ Tho. Hic fac exprobrationē ꝯ ṗlatos ſacerdotes p̄res doc. ꝛ hmōi: qui cū teneant plus ſcire q̄ȝ iferiores ꝛ ēt illos de his que ſunt fidei inſtruere: minus tñ ſciunt q̄ȝ iferiores: ꝛ ꝙ magis eſt nihil ſciunt eoꝝ q̄ ſcire teneant: ſeu coꝛuȝ q̄ ad ꝓpriū ſpectāt officiū. Dic ēt ſi vis ꝺ maxima confeſſoꝛum negligētia. tales igit oēs ſupioꝛes ſeu maioꝛes ad quos ptinet alios erudire tenent ēt de his que ſunt fidei ſuo loco ꝛ tpe reddere rōnem. Uñ. j. pe. 3. dr. Parati ſemꝑ ad ſatiſfactioneȝ oi poſcēti rōnē de ea que in nobis ē fide ꝛ ſpe. vbi nota ꝟba ꝛ ſigna miſteria. Primo. n. dicit parati ſemꝑ ad oſtēdēduȝ ꝙ ſemꝑ in pꝛimitiua eccleſia oēs gñal'r tenebant reddere rōnē de fide ſua ꝛ ſpe. q: oēs grām ſpūs ſancti perceperāt vel q: adulti accedebāt ad baptiſmū q pꝛius erāt inſtructi vt de fide rñdere ſcirent: mō aūt ſoli maioꝛes tenent q officiū acceperūt alios inſtruēdi. Scdo dicit reddere rōnē. Nā rōnes ſunt neceſſarie ad defenſionē ꝛ inſtructionē non ad ꝓbationē. Uñ rōnes fidei nō ſunt ꝓbatiōes: ſȝ q̄dā perſuaſiones ad remouēda impedimēta fidei: oſtēdendo nō eē impoſſe qđ in fide ꝓpōit. Uñ ṗlati tenent reddere rōneȝ ꝑ quaſdam ſimilitudines ꝛ perſuaſiones ꝛ manifeſtationes effectuȝ ꝛ p̄cipue per miracula. Tertio dicit omni poſcenti. Ex hoc poſſet quis arguere. ergo ēt oi infideli. ad hoc Rñdeo. ꝙ ſi infidelis querit rōnem eoꝛuȝ que ſunt fieri ad deridendū. tūc ei non eſt reddenda rō: q: Mat. 7. dr. Nolite ſanctum dare canib⁹ ꝛc. Si vero querit vt inſtruatur tunc iā nō eſt cāis. vñ eſt dicēdum ei q̄cq̄d eſt credēdū ꝛ q̄cq̄d faciendum. vñ glo. ibidem ait. Qui eccleſiaſtico miſterio p̄eſt doceat humil'r potentes ꝛ obſtruat ſupbe reſultantes. Patet ergo ex pꝛedictis qualiter maioꝛes de neceſſitate tenent hr̄e plenioꝛē ꝛ maiorē fidē q̄ȝ inferioꝛes. ¶ Scdo ēt dico ꝙ ſubditi ꝛ inferioꝛes gñal'r tenent creſcere in fide ſeu magnā hr̄e fidē qđ dupl'r ꝓbo. Pꝛimo auctoꝛitate. Secūdo rōne. ¶ Pꝛimo ꝓbo auctoꝛitate Ber. i ſuis ſentētijs

di. Quilibet verus fidelis te/net hr̄e de deo magnā fidē et de dn̄o Jesu xp̄o nec dz hr̄e paruam: qz apud deum τ xp̄z qđ parū est nihil reputatur. ¶ Scđo ħ ēt pbo rōe cālitatis. fundamētū rōnis pōit au ctor in li. de cāis di. Talis est effectus qualis est τ causa. pz hec regula? Nam si arbor est magna pducit τ magnos fructus: si vero est parua puos fructus generat. Quo p̄sup/posito. certū est q cū meritū pcedat ex charitate charitas aūt pcedat ex fide. sequit q si magna ē fides magna ē charitas: τ p p̄ns magnū est meritum. Si aūt pua est fides parua est τ charitas. τ p p̄ns paruū est meritū τ glorie. vt igitur qsqz magnū hēat meritū tenet magnā ēt hr̄e fidē. vnde Augu. super Jo. ait. Quātuz vas fidei attulerit qs ad fontem gratie: tm̄ implet de gr̄a Et Ber. super canti. ait. Parua si qdē fides parua magna vo magna meret. Patet igit ex p̄fatis q̄lr ad pfectionem fidei reqrit q fides sit magna intēsiue q̄tū ad gradus τ nō parua: τ p p̄ns ēt pz. 4. circūstantia ad integritatem fidei necessaria: que dicitur circū/stantia intensionis. quam circunstantiam nobis concedat iesus xp̄s dominus noster q viuit τ regnat in secula seculorum. Amen.

¶ Dominica de passiōe. Iterum de integritate ipsius sacratissime fidei.

Quis ex vobis arguet me de peccato: si veritatē dico vobis q̄re non creditis mihi? scribunt hec verba Jo. 8. c. τ in euangelio occurrentis dn̄ice. Post sacri euangelij litteralem et moralem expositionem dilectissimi ciues: ex quo vt clauit in precedenti sermone vidistis declarationem quarte circunstantie ad integritatē vere fidei necessaria: que dicitur intensionis seu magnificationis: habeo in p̄nti sermone similiter declarare qntā ipsius vere fidei circūstātiam ad eiusdem fidei integritatē summe necessaria: q̄ dr̄ circūstantia formatiōis cuius qdē circūstātie declaratio talis erit.

¶ De qnta circūstātia ad integritatez de fidei nec̄ia q̄ dr̄ circunstantia formatiōis.

QUinta insup circūstantia ad integritatē vere fidei necessaria dicit circūstātia formatiōis. Nō.n.sufficit ad salutē qꝫ qs habeat simplr fidez cordis: fidē oris : fidē opis: ꝛ insup magnū fidei habitū: sꝫ etiā oꝫ oīno qꝫ habeat formationē.i.verā formā ipi⁹ fidei: que forma nihil aliud est q̄ꝫ ipsius fidei quedā pfectio. Forma āt ipi⁹ fidei ſm Ricar.in 3.di.23.ar.5.q.j.ꝛ ſm Bona. ibidē.ꝛ ſm.Tho.ea.di.ar.1.q.2.ꝛ ēt.2.2.q.4.ar.3.est ipsa charitaꝭ vt puta qñ qs ēt cū fide diligit deū sup oia bona creata ꝛ oēs ꝓximos tā amicos q̄ꝫ inimicos in deū ꝛ pp deū. pro cui⁹ circūstantie.s. formatiōis.clariore declaratione tria de ipā forma fidei vidēda sūt. Primo sua modalitas. Scđo sua realitaꝭ. Tertio sua nectitas. ¶ Primo dico qꝫ de forma ipi⁹ fidei que est charitaꝭ vidēda ē sua modalitas .i. hēmus videre quomodo: q̄ via. siue quo respectu charitatis ipsa sit natura forma fidei ꝓ quo notādū est qꝫ sextuplex est forma: vꝫ. Pria substātialis. Secūda artificialis. Tertia exemplaris. Quarta potētialis. Quita diuinalis. Sexta dr̄ finalis. ¶ Primo q̄ dr̄ forma: vꝫ substātialis.est illa de qua philo.2.đ aia dic. Forma est quedā substātia dans esse rei. Et septimo metha.dicit. Forma ē cā eēndi reb⁹. vñ forma dat eē rei. Et ꝯmentator sup octauo metha.dicit. Forma est cā in reb⁹: ꝛ distinguit eē a re. Exēpli gra. Anima ſm philosophū scđo de anima.ē substantia.i. forma substātialis ipsi⁹ corpis organici phisici potētia vitā habētis. Vñ aia est principiū q̄ primo vniuersalr viuim⁹: sentim⁹: ꝛ intelligim⁹: ꝛ ſm locū mouemur. Isto igit mō charitas nequaq̄ꝫ est forma substātialis ipi⁹ fidei. imo fides ipsa hꝫ substātiā p se differētē a substātia seu a forma caritatis: cū forma fidei ꝛ charitatis realiter inter se differūt ꝛ specie distinguant: sic differt forma bruti a forma ipsius hominis. Immo hoc modo omnino est impossibile qꝫ forma caritatis sit forma fidei. cum ſm phm primo posteriorum. Et.4.me.affirma

tio ꝛ negatio nūq̄ sunt vera de eodē: ꝛ vna species nō possit eē altera: loquor per naturā: ꝛ nō per participationem ¶ Secunda dr̄ forma artificialis. de qua Cōmē. super. 2. phisi. Et. 2. sup de aia ait. Forme artificiales sunt accidentia fundata in substantijs naturalib⁹ sicut forma artificialis cultelli fundata ē in forma nāli ipsius ferri: ꝛ forma artificialis vestis fundata ē in substantiali forma ipsi⁹ lane. Idē ēt ꝯmētator super. 2. de anima ait. Forme substantiales ꝛ accidētales seu artificiales equiuoce dicunt esse in subiecto: q2 subiectum forme substantialis ē ens in potentia nō in actu nisi per formā: sed substātia accidētalis est aliquid exn̄s in actu. s. cōpositū ex materia ꝛ forma. vn̄ habem⁹ ꝙ illud qḋ est adueniēs enti in actu ē accidēs h̄ ille. Isto ēt mō charitas nequaq̄ ē forma ipsius fidei: cū talis forma simplr̄ fiat ab humanis artificib⁹ qḋ nequaq̄ cōtigi pōt in forma ipsi⁹ charitatis. ¶ Tertia dr̄ forma exēplaris: de q̄ ꝯmē. super. xi meth. di. Forma exēplaris ē ratio quedā ex qua forme artificiales ꝓducunt in eē. sic̄ exempli gr̄a. Mens ipsius pictoris in q̄ est rō quedam ꝛ spiritualis forma q̄ mediante fit forma artificialis ipsi⁹ hymaginis ab extra: dr̄ esse forma exemplaris ipsi⁹ hymaginis seu figure artificialis: ꝛ isto modo de⁹ est forma exemplaris omniū rez naturaliū ab ipso creatāz. dicente Boe. met. 9. li. 3. Tu cūcta superno: ducis ab exemplo pulchrū pulcherrimus ipe. Mūdū mente gerēs similiq̄ hymagine formās. hoc ēt modo forma artificialis ipsius sigilli ꝛ hmōi. Pōt etiam dici forma exemplaris ipsi⁹ cere in qua dimittit similitudinē sue forme. Isto etiā mō charitas nequaq̄ est forma ipsius fidei: cū nulla sit similitudo inter formā charitatis et formā ipsius fidei. ¶ Quarta dr̄ forma potentialꝰ ꝛ hec est quādo aliqḋ agens ꝑ suā virtutē declarat virtutē ꝛ ꝑfectiōē alicuius forme tam nālis q̄ accidentalis. Et de h̄ exēplificat phs. 3. de aia. ḋ itellectu agēte ꝛ possi. di. Intellect⁹ i aia ē duplex. s. possis

cuius ē oia fieri ꝛ agēs cuius ē oia facere sicut ꝛ perfectio Un̄ sicut lumē facit colores potētia visibiles: actu visibiles: sic itellect⁹ agēs pōa itelligibilia: facit actu itelligibilia: .h ibi. H mō lux solis dicitur esse forma q̄dā. i. pfectio coloꝝ materialiū: q cū in nocte sint inuisibiles ꝛ nō distinguant respectu obscuritatis in die tn̄ i v̄tute lucis solaris ꝛ apparēt ꝛ distinguūt. Isto etiā mō charitas nō pōt esse forma fidei: cū habit⁹ ipsius fidei realit̄ appareat ꝛ cognoscat̄ sine v̄tute ꝛ forma ipsi⁹ charitatis. Quinta dr̄ forma diuinalis .i. dei q̄ forma infra se ē pfectissima cū nō subiciatur alicui accidēti seu potentie: eo q ipsa fm philosophū 2. ꝛ. 12. met. sit simpl'r act⁹ purissim⁹. Et de hac ait ɔmētator sup. 3. de aia. Nulla inqt forma ē liberata a pōa simpl'r nisi p̄ma forma q̄ ex̄ se nihil intelligit. Hoc mō de⁹ ipse q vt habet̄. j. Jo. 4. est qdā charitas essentialis . nō pōt esse forma ipsi⁹ fidei: cū habitus fidei sit in pōa ad actū ꝛ sit qd creatū de⁹ aūt ipse est qd increatū ꝛ insup ē remotissim⁹ ab oi pōa ad actum. ¶ Sexta ꝛ vltima dr̄ forma finalis ꝛ h ē quādo aliq̄ forma agēs ɔducit aliā formaꝫ substātialē seu artificialē ad suū ppriū finē: in q̄ fine talis forma recipit suā pfectionē sicut exēpli grā. Faber dr̄ forma agēs ipsi⁹ mallei: cū opeꝛat̄ malleū ad id ppter q factus ē. Et medic⁹ dr̄ esse quedā forma. i. pfectio ipsi⁹ medicine: cū facit q ipsa medicina opat̄ ad sāitatē infirmi. Isto igit̄ vltio mō charitas sanctissima simpl'r ꝛ realiter dicit̄ esse forma ꝛ pfectio ipsius fidei: eo q ipsa informat ꝛ pficit fidem immo perducit actū, ipsi⁹ fidei ad suū finē qđ vtiqꝫ ē meritum eterne vite. Un̄ charitas ipsa facit q ipse intellect⁹ in futura vita videt essētialit̄ ꝛ fruit̄ illo qđ p habitū fidei in p̄senti vita idubitant̄ credit. Patet igit̄ ex p̄missis q̄ respectu ꝛ mō charitas dicat̄ eē forma ipsius fidei ꝛ per consequens patet etiam hui⁹ circunstantie Uꝫ formatiōis sua modalitas. ¶ Scđo p̄ncipalit̄ dico q ō forma ipsi⁹ fidei vidēda ē sua realitas, i. habem⁹ vide

re quomodo realit charitas ipsa e vera forma ipsi fidei dei et no aliq alia virtutu quod aut charitas sit realit forma ipsi fidei triplicit probo. Primo auctoritate. Secundo ratione. Tertio distinctione. ¶ Primo probo auctoritate. Nam glo. sup verba prime corin. 13. Si habuero omnem fidem etc. ait Sicut aia est forma et perfectio ipsi corporis: sic charitas est forma et perfectio ipsi fidei: et sicut corpus nulli e virtutis in suis sensibus sine forma aie: sic fides nulli e dignitatis sine presentia ipsius charitatis. Hec glo. ¶ Secundo et probo ratione operationis. quod realit charitas est forma fidei. Fundamentu rationis ponit commetator sup. 7. metha. di. Omnis operatio est per prius a forma quam a materia. Quo presupposito certu e quod fides operat in virtute charitatis, dicente apostolo ad gal. 5. Fides e que per dilectione operatur. ergo concludit quod charitas realit e forma fidei. ¶ Tertio hoc ide probo distinctione nam Tho. 2. 2. questione. 4. ar. 3. querit an charitas sit forma fidei. et Respondit sicut inquit ex supioribus patet certu e quod actus voluntarij specie recipiunt a fine qui obiectu e voluntatis. Illud aut a quo aliquid specie sortit se habet ad modu forme i rebus naturalibus: et ideo cuiuslibet actus voluntarij forma: quodammodo e finis ad que ordinat: tum quia ex ipso recipit forma tum quia etiam modus actionis oportet quod respondeat proportionalit fini. manifestu e aute quod actus fidei ordinat ad obiectu voluntatis quod e bonu sicut ad fine. Hoc aut bonu quod e finis fidei. s. bonu divinu e propriu obiectu charitatis. Et ideo charitas dicitur forma fidei inquantu per charitate actus fidei perficit et formatur. Hec Tho. Bonaue. insup i. 3. di. 36. ar. j. q. 6. querit utru charitas sit forma omnium virtutum Et Respondit di. quod habitus virtutis habet triplicit considerari scilicet ad obiectum ad subiectum. et ad ultimum fine. Si loquamur de virtutibus in comparatione ad obiectum sic omnes virtutes sunt forme per se ipsas distincte et earum distinctio innotescit per actu et obiectu: et sic no sunt formales nec perfectibiles ab aliquo imo ipse per se sunt forme et perfectiones distincte. Si autem loquamur de virtutibus in comparatione

ad subiectū sic sunt forme in formātes sbiectū in quo sūt quātū ad bonitatē moralē:p seipsas tñ nō sufficiūt ad bonitatē gratuitā:p quā aia efficitur deo placita. Et iō pfici possunt ⁊ formari p grāz q̄ simul gratificat aiam ⁊ bitus existētes in aia. Postremo si loquamur de bitib⁹ ṽtutū in cōparatione ad finē vltimū: sic forme sūt formabiles. forme quidez sᷓ qa dispositiōes sūt ipi⁹ aie:ordinātes aiaz ad pueniēdū in finē: formabiles sūt tñ qa ⁊ si oēs disponāt ad tendendū in vltimū finē:pfectio tñ tendētie venit simpl'r ex ipsa caritate Sicut.n.corpora grauia iclināt p pōdus ad centrū. sic spūs tēdūt ad sūmū bonū p pōdus dilectionis: ⁊ bmōi signū est q̄ charitas bz idē pro obiecto ⁊ fine ⁊ sub eadē rōne. Et iō cetere oēs ṽtutes simul cū ipsa fide quātū ad cōplemētū ⁊ pfectionē sue ṽtutis indigent charitate tanquā forma:sine qua nunquā possūt eē pfecte hec Bonauē. Patet igiᷓ ex p̄dictis qual'r charitas realiter est forma fidei: ⁊ p ɔ̄ns ēt pz bui⁹ circūstātie vz formationis sua realitas. ¶ Tertio p̄ncipal'r dico q̄ d̄ forma ipsius fidei q̄ est charitas videnda ē sua necessitas. vñ tenēdū est simiter: q̄ charitas tāquā forma ē necaria nō tātū ad informādū ipaz fidē:sz etiā ad salutē cuiuscūqz rōalis creature:q̄ necessitas pbatur. v. modis. Primo auctībus. Scdo rōib⁹. Tertio distinctionib⁹. Quarto silitudinib⁹. Quinto exēplis. ¶ Primo pbo auctib⁹ q̄ fides sine charitate seu sine forma charitatis quāuis sit maxima nō sufficit ad salutē. nā Paul⁹ ad galatas. v. ait. In xp̄o Jesu neqz circūcisio aliquid valet neqz p̄putiuz sz fides que p dilectionē opatur: vbi etiā glo. ait. Sicut lāpas sine oleo minie lucet:sic fides sine charitate nihil pficit ad saluādū. Itē glo. super illud Ro. i. Justitia dei reuelaᷓ de fide in fidē ait. Iō sola fides diciᷓ informis ⁊ idigna ad salutē:eo q̄ sociā nō bz charitatē. Augu. etiā sup canonicaz Jaco. ait. Sicut corpus sine anima mortuū est: ita fides sine charitate que ē vita ipsi⁹ mortua pfecto reputaᷓ. Idē

quocꝫ August. lib. de fide ad pe. ait. Opus fidei ⁊ pfectio est ipsa dilectio: sine aũt dilectione fides inanis est: cũ dilectione vero fides est xp̄iani: sine dilectiõe aũt fides est demonis: nã demões ⁊ credũt ⁊ cõtremiscũt. Paul⁹ isup. i. cor. 13. ait. Si habuero oẽm fidẽ ita vt mõtes trãsferã charitatẽ aũt nõ habeã nihil mihi ꝓdest. vbi quidã expositor ait. Si habuero oẽm. i. pfectã fidẽ que est de reb⁹ necessarijs ad salutẽ. vł oẽm. i. fidẽ de oibus p̃teritis p̄sentib⁹ ⁊ futuris: ita vt mõtes trãsferaꝫ. i. trãsferri a deo impetrẽ: sicut fecit Alexãder cũ fide iformi charitatẽ aũt nõ habeaꝫ nihil mihi ꝓdest. s. ad vitã eternaꝫ acquirẽdã. Ita extra de renũcia capi. Nisi cũ pridẽ. §. qp pe. dicit. Quippe si quantũcunqꝫ v̄tutũ flore refulgeas: charitatẽ aũt in te nõ hẽas: nihil habẽ cõprobaris. ℭ 2° hoc idẽ ꝓbo. 5. rõnibus.

ℭ Primo ratione Obiectionis.

ℭ Secundo ratione Operationis.

ℭ Tertio ratione Correspõsionis.

ℭ Quarto ratione Acceptationis.

ℭ Quinto ratione Perfectionis.

ℭ Primo ꝓbo rõe obiectionis q charitas ẽ necessaria ipsi fidei. Fũdamẽtũ rõis ponit phs. 2. de aia dicẽs. Quelibet potẽtia nãliter appetit suũ obiectũ. pꝫ h regula multipliciter. Nã qa potẽtia nutritiua ordinata est ad cibũ: hinc ẽ q ɔ̄siderat illũ: silr qa potẽtia generatiua ordiata ẽ ad actũ generari vt species cõseruet. hinc ẽ ſꝫ Aristote. scdo de aia. q illũ nãlr desiderat ois creatura animata. itẽ q: põa visiua ⁊ auditia ordinaia sũt ad vidẽdũ ⁊ audiendũ hinc ẽ q desiderat ⁊ videre ⁊ audire. Silr qa põa intellectiua ordinata ẽ ad intelligere: hinc ẽ q nãlr desiderat scir. dicẽte pho. i. methar Oẽs homines nã scire desiderãt. Itẽ qa materia ordiata est ad formã: hinc ẽ q nãliter eã desiderat. vnde phus i. phisicoꝝ dicit. Forma ẽ qd diuinũ ⁊ optimũ appetibile a materia. vñ materia appetit formã sicut femina viruꝫ ⁊ turpe bonũ. Ratio oium p̄

dictorū est: qa quelibet potētia p suū actū pficit: sic ocul⁹ in vidēdo: intellect⁹ in intelligēdo ꝛ hmōi. hoc ğ p̄supposito. vꝫ ꝙ ois potētia ꝛ ois materia appetūt suū obiectū ꝛ formā: certū est ꝙ charitas vt in p̄cedēti cōclusione mōstratū est forma est ipsi⁹ fidei seu pfectio. Q̄ď si sic est. concluditur ꝙ sicut materia sine sua forma est oino impfecta: sic habit⁹ fidei sine charitate q̄ est sua forma erit oino inutilis ꝛ impfect⁹. vt igitur sit perfectus fidei habit⁹. oportet necessario ꝙ habeat suū obiectū qď simplr est forma ipsius charitatis. ❡ Scďo hoc idē ꝓbo rōne opationis. Fūdamētū rōnis ponit phs 2. phisicoꝝ dicēs. Materia simplr cū forma ē cā oiuꝫ rerū que fiunt vt in re. i. substātia cōposita ē cā oiuꝫ actuuꝫ atqꝫ opationū. Et cōmētator supra septimo metha. dicit. Forma ē prior in eē ꝛ opatiōe q̄ꝫ materia ꝛ q̄ꝫ cōpositū: qꝛ nec materia nec cōpositū est aliqd in actu ꝛ opatione. Et primo phisicoꝝ dr̄. Materia f̄m se est tm̄ in potētia forma vero cū materia i actu. Et secūdo phisicoꝝ dicit. Forma enim. ꝛ materia sunt scďm eē sꝫ nō f̄ꝫ rōneꝫ ꝛ opationē. Et scďo de aia dicit. Materia ē potētia: forma vͦo act⁹ a qua ꝛ opatio. Patet ğ regula omniū p̄dictorum. Nā materia ferri p se nihil incidit sꝫ iuncta cū forma cultelli facit incisionē. Silr corporis materia quāuis organizata p se nihil opatur: iuncta vͦo cū forma substātiali ipsi⁹ anime facit opationē. Hoc p̄supposito: certū est ꝙ fides vt pꝫ in sua diffinitiōe ē sic q̄dā materia: caritas vͦo ē sua forma Sicut igit materia nō erit i act⁹ ꝛ opatiōes p se nisi sit cōiuncta cū forma. sic nec hit⁹ fidei exibit in opationes nisi sit ꝯiūct⁹ cū sua forma. i. charitate. Quod si opponeres ꝙ ēt fides facit mlta bōa opari sine ipsa charitate. Rn̄deo ꝙ talia opa nō ꝓducūt f̄m cōueniētiā sui finis cū nō fiant f̄ꝫ volūtatē ipsius dei habitū fidei ifundētis. vn̄ Alexā. de ales. in. 3. parte sūme. i tractatu de fide vbi agit de effectu fidei informis. querit an aliquis cū habitu fidei informis possit recte opari: ꝛ Rn̄

dit in cor.q.dicēs. Nullꝰ recte opatur aut seruit deo ꝑpprie loquēdo nisi q facit qđ deꝰ p̄cipit ꝛ sicut p̄cipit. vnđ qui facit aliqd de genere bonorū sine forma caritatis nō seruit ꝓprie deo: licet eniꝫ faciat id qđ deꝰ p̄cipit nō tn̄ facit sicut deꝰ p̄cepit: qm̄ nō facit illud ex charitate que est impletio legis. nā plenitudo legis sic̄ ait ap̄l'us ad Roma. 13. est dilectio. Et. j. thi. prio dicit̄. Finis p̄cepti est charitas. Ex quo pꝫ ꝙ quāuis habitus fidei pducat opationeꝫ sine forma charitatis tamen nō producit eas pfectas sic̄ sibi ꝯueniēs est. Et cōfimatur ista ratio. Nā idē pℏs lib. de regi. p̄nci. dicit. Amor boni sequit̄ cognitionē opꝰ vero sequtur amorē. Ex quo ēt pꝫ ꝙ forma charitatis nō tm̄ est necessaria ad fidē ad hoc vt faciat eā exire in debitas operationes: sed etiam est necessaria vt per eam habitus fidei exeat ad multiplicationem ipsorum actuum atque operationem'. Nam amor ꝛ charitas inquit idem Alexā. generant actus ꝛ operationes dicente Grego. in omelia pente. Amor dei nunquam ociosus: operat̄ eni magna si est: si autē opari renuit amor non est. ¶ Tertio hoc Idem probo ratione correspondsionis. Fundamentum rationis ponit. Augustinus libro de moribus ecclesie. dicēs. Premium correspondet merito. Quo p̄supposito certū est ꝙ meritum pendet a charitate dicente Aug. lib. de laude caritatis. Non immēsitas operum: non diuturnitas temporum: sed maior charitas maiorque voluntas auget meritum. Et Bernard. lib. de diligendo deum ait. ſm mēsurā amoris datur mensura eterne retributionis. Bonauētura insuper in secundo distin. 29. argum. 3. q. 2. dicit ꝙ meritum procedit ex tribus. videlicet ex difficultate opis: ex promptitudine voluntatis ꝛ magnitudine charitatiꝫ: quāuis duo precedentia ꝓcedāt a tertio. Quod confirmans Tho. 2. 2. q. 2. argu. 9. vbi querit an credere sit meritoriū dr̄ in corpore. q. ꝙ actus nostri sunt meritorij inquantum ꝓcedunt a libero arbitrio moto a deo per gratiam. vnde

ois act⁹ hūanus q subijcit li bero arbi. si sit realr in deum pōt meritori⁹ eē: ip̄z āt crede re est act⁹ intellect⁹ assentiē tis dine v̄itati ex iperio volū tatis a dō mote p grāz z cha ritatē: z sic sbiacet h articulo in ordie charitatꝫ ad deū. vn̄ ex h act⁹ fidei charitate ifor mat⁹ pōt eē meritori⁹. h ibi. In solutiōe ēt p̄mi argumēti eiusdem. q. dic̄ q nā ꝯpat ad charitatē q ē p̄ncipiū meren di sicut mā ad formā. Fides aūt ꝯpat ad charitatē sic̄ di spositio p̄cedēs vltimā formā Manifestū ē āt q subm māe nō pōt agere in v̄tute forme nisi sit dispositio p̄cedēs anq̄ʒ forma aduenit: sʒ postq̄ʒ for ma aduenerit tā subm quam dispositio p̄cedēs agit in v̄tu te forme q̄ ē p̄ncipale agendi p̄ncipiū sic̄ calor ignis agit p p̄us in v̄tute forme substātia lis z nō māe ligni. Sic igit nec nā nec fides sine charita te possunt p̄ducere actū me ritoriū. sʒ charitate supueni ente act⁹ fidei sit meritori⁹ p charitatē. sicut z actus nāe. hec ibi. ¶ Quib⁹ p̄missis. vʒ q p̄miū correspōdet merito: z meritū vt patet depēdet a charitate: ꝯcludit oīno q fi des nō sufficit ad merendum eternū p̄miū atq̄ʒ diuinam gratiam sine ipsa charitate. ¶ Quarto hoc idē p̄bo rōne acceptatiōis. Fundamentuʒ rōnis ponit ph̄s. 4. ethi. di. Nullū obsequm p̄prie dicit bonū nisi sit liberale. Quo p̄ supposito. Bonauen. a simili in. 3. distin. 27. arti. 3. q. 1. dic̄ ad litterā. Nullū inquit obse quiū est meritorium apud de um nisi qd̄ fit liberalr. Sed certū ē q nihil fit liberalr ni si quod fit ex amore qm̄ amor est primū donū in quo oīa do na donant. Si igit efficatia merēdi seu diuine acceptatio nis ꝯsistit p̄ncipalr in chari tate z nō i fide. ꝯcludit neces sario q fides sine charitate nūq̄ʒ est deo grata z acceptat ¶ Quinto hoc idē probo rō ne pfectiōis. fundamētū po nit ph̄us. 5. meta. di. Perfe ctū ē qd̄ simplr p̄pum finem attingit. pʒ hec regula. Naʒ cursus ad brauiū tūc pfectus dr̄ qn̄ brauiū attigerit. hoc p̄ supposito certuʒ est q actus humani simul cuʒ aia rōnali tunc sunt perfecti cū p̄priuʒ finē attingūt. i. cuʒ diriguntꝰ

ad deū:sʒ manifestū est ꝙ solus amor seu charitas ellevāt tā actus ꝗ̃ aiaʒ in deū dicente August. in lib. cōfes. Amor meus pōdus meum: eo feror quocūqʒ feror. E. ii. de ci. dei c. 28. dicit. Sicut corpus pōdere: sic animꝰ amore fertur quocūqʒ fert. qd̄ ḡ est pōdus in corporibꝰ hoc est amor in rōnabilibꝰ creaturis. h ille. Ex qbus ꝯcludit ꝙ fides sine charitate nec aiam nec suas opatiões pōt dirigere seu elevare in finē suū qui est deus. Qd̄ optime ꝯfirmās dn̄s Bonauen. in. 3. di. 27. ar. j. q. 3. dicit. ꝙ ad pfectioeʒ actus tria requirunt. s. eē: bene eē: ⁊ dirigi in finē: ¶ Prio in se actꝰ est pfectus: q: hʒ suaʒ formā distinctā ab alijs. ¶ Scd̄o quantum ad bene esse talis actus nō est pfectus: q: vt sit actus pfectus. opʒ ꝙ sit gratus deo. Sʒ actus gratꝰ nō pōt esse sine grā dei que hʒ actū gratificare: sed non habens charitatē non hʒ grām q: grā ⁊ charitas fm̄ eēntiaʒ idē sunt prout aliqui dicūt lʒ differant relatione sicut lumen ⁊ radius: ḡ cōcludit ꝙ fides sine ipsa charitate nihil proficit ad finem vite eterne. ¶ Tertio nō ē pfectus actꝰ sine charitate ꝗ̃tuʒ ad dirigi in finē. vt. n. aliqs actus sit pfectus opʒ vt dirigat seu tendat in ꝓpuʒ finē duplex ē āt finis fm̄ Tho. 2. 2. q. 23. arti. 7. s. pticularis vtputa qn̄ qs facit aliqd p se in vtilitatē suam: ⁊ tūc actus nō est pfectꝰ. Secundus aūt finis est vniuersalis ⁊ hic est deus: ⁊ si dirigit actus in hūc fineʒ tunc est bonus ⁊ pfectus: sʒ in hūc finē nullus actus pōt dirigi sine charitate pp qd̄ ꝯcludit ꝙ habitus charitatis simul cuʒ habitu fidei est vnicuiqʒ summe oportunꝰ atqʒ necessarius ad saluteʒ. ¶ Tertio h idē ꝓbo distinctiōibꝰ ꝙ fides sine charitate nō ꝓficit ad salutē pria distinctio est Augu. q sup ṽba ad Ro. 4. s. credēti in eū q iustificat impiū dicit ꝙ dr̄ia ē iter hos actꝰ. s. credere d̄o credere deū ⁊ credere in deū pp qd̄ Paulꝰ dicit. credenti in eū ⁊ nō ei q: aliud est credere ei: aliđ est credere eū ⁊ aliud est credere in eū. Primus ⁊ scd̄s actus possunt eē fidei mortue ⁊ viue: ⁊ nō sufficiunt ad salutē: sed solus ter

tius actus est fidei formate charitate: ꝛ hic dat salutē cu ius originis rōnē pōit Alex. de ales in.3.pte. sum. in tra cta.de fide.di.ꝙ trib⁹ modis dr̄ fides. Pꝛio mō fides habi tus dr̄ acq̄situs ex rōne vl'te stimonio. Scđo mō dr̄ habi tus infusus gratuitus: ꝛ hoc duob⁹ modis p̄mo dr̄ habit⁹ eleuās intellectū tm̄ supra se ad assentiēdū pꝛie v̄itati pp se ꝛ hoc mō q: solū eleuat in tentū ꝛ nō mouet affectū per amorē habit⁹ iformis dnoia tur. Alio mō dr̄ eleuās intel lectū ad effectū ꝛ assentiēdū summe v̄itati ꝛ ad amādū pp se: ꝛ hec est fides formata ꝛ vi ua. Ad ppositū g̊ cū fides di caṫ trib⁹ p̄dictis modis. s. cre dere deo: credere deū: ꝛ cre dere in deū. Ex fide p̄mo mō sumpta q̄ ē habit⁹ acq̄sit⁹ eli ci pōt mot⁹ q est credere deo h̄ ē dictis ei⁹ adhibere fidē. Ex fide v̄o scđo mō dicta q̄ est habit⁹ impfect⁹ seu informis nō solū eliciṫ credere deo sȝ ēt credere deū put credēduȝ est trinus ꝛ vnus creatoꝛ ꝛ redēptoꝛ: qđ non pōt elici ab habitu acquisito: hāc aūt fi dē etiā mali hn̄t insup ꝛ ipsi demones infernales: vt poni tur in.3.sen.di.23. hinc Jac. 2.c.ait. Demones credunt ꝛ ꝯtremiscūt. Ex fide v̄o tertio mō dicta q̄ habitus ē pfect⁹ atq; formatus nō tm̄ elicitur credere deo vel credere deuȝ sed etiā credere in deū. h̄ aūt Aug. sic expōit. Credere i de um hoc ē credēdo deū amare credēdo in eū ire. credēdo ei adherere: ꝛ credēdo eius mē bꝛis incorporari. Si aūt q̄ra tur rō hmōi. s. credere đo cre dere deū: ꝛ credere in deum: dicēdū ſȝ Alex. vbi supra: ꝙ iā pȝ differētia ex pte ei⁹ quo crediṫ. Sȝ ex pte ei⁹ qđ cre diṫ hoc ē rei credite accipiṫ differētia hoc mō. Nā deus credulitatē fidei accipit tri bus modis. Pꝛio vt v̄itas. Scđo vt potestas. Tertio vt bonitas. Scđm p̄mū mo dū est credere deo. s. p cōpa tionē ad v̄itatē: hoc est vera eē q̄ diċ. Scđo mō est crede re deū p cōpationē ad pote statē vȝ oipotētē: ꝛ creatoreȝ: ꝛ hmōi articulos ꝯsequētes. Tertio mō est credere in deū p ꝯpationē ad bonitatem: in quā. s. tēdiṫ p amorē: ꝛ hec ē fides formata. Que vtiq; ne-

cessario reqrit ad salutē. hec Alexan. Aliā etiā breuē distinctionē ponit idē Alexan. vbi supra in. q. qd sit credere pro ut est actus formalis fidei dic. Act° vere fidei reqrit qttuor potissimas pditiones. Pria pditio ē credēdo deū amare. Scda credēdo i eū ire p effectū et opatiōes. Tertia est credēdo ei adherē. Quarta ē credēdo mēbrus ei° icorpari. Rōnē aūt qttuor pdictoꝝ pōit Th. i. 3. dist. 23. arti. 2. q. 2. di. Quattuor pdicta ptinent ad fidē fm ordinē ad voluntatē voluntas aūt est finis. Ad cōsecutionē aūt vltimi finis qttuor exigunt: affectio: inclinatio: pticipatio: adeptio. Primo. n. exigit affectio vel dilectio finis. Nisi. n. qs diligeret deū: nūq̄ cōsequeret euꝫ: et pp hoc post act° pfecte fidei est credēdo amare. Secundo reqrit inclinatio vel motio. Nisi. n. quis diligeret deum: nunq̄ moueretur vel iret ad eum. Nam ex amore finis aliquis mouet ad finē. Et iō secūdus actus formate fidei est credēdo in eū ire. ¶ Tertio requirit adeptio vel coniunctio. Nisi. n. quis inclinaret vel moueret ad deū: nunq̄ deo cōiungeret. Et iō aliquis ad hoc mouet in finē: vt cōiungatur fini. Et iō tertius actus fidei formate est credēdo deo adherere. ¶ Quarto reqrit pticipatio vel pmunio. Nā ex piunctione et adeptione dei vel finis: aliquis in pticipationē vel cōmunionē adeptionis et perfectionis finis perducitur. Et ideo quartus actus vel effectus formate fidei est credendo mēbris eius incorporari. Nā vt dicit apostolus ad gala. 5. fides ē operans. s. supradicta p dilectionē. Unde ad hoc q aliqs sit beatus: opꝫ q habeat in se qttuor: que fidei formate pueniunt. Primū ē q credēdo in deū: eū diligat. Scdꝫ est q credēdo in deū: ad eū tēdat. Tertiū est q deo adhereat. Quartum est q credēdo in deum: in deo et in suis membris requiescat. Hec Th. sententialiter. Alia insup breuis et vtilis distictio ponit a Bonauē. in suo cētilogo: q ait. Fides vt sit integra et perfecte tendat in deum quattuor reqrit. Prio adiūctionē caritatis: q ordiat ad amorē dei.

Scdo opatione boni. Tertio perpessione mali. Quarto dilectione primi. Hec ille. Alia deniqz distinctio ponit a diuersis doctoribus: q talis e. Tria naqz distinguunt i fide scz sentire: assentire: z osentire veritati prime que deus est. Naz sentire pot accipe de veritate qm est: qd facit demon. Assentire vo est accipe de veritate qm est z ad ipsa remote vel distanter inclinari: qd pot facere fidelis peccator. Cosentire vo accipit de veritate qm est: z et oiungit ipsi veritati ex amore: quod facit simplr fidelis existes in charitate: z sic pz q fides demonis hz in suo credere sentire prime veritati: sz no hz assentire vel osentire. Fides vero informis. s. hois existentis in peccato mortali: z sine charitate hz sentire de prima veritate: z assentit: cu careat charitate. Fides vero formata q est hominis existentis in charitate: hz in suo credere hec tria. s. sentire: assentire: z consentire. Naz sentit de prima veritate: assentit prime veritati: z consentit in primaz veritatem: qz non a remotis inclinat ad deum: vt facit peccator: sed immediate: qz per charitate oiungit deo. Ex psatis oibus distinctioibus euidenter apparet qlr ad pfectione fidei reqrit charitas, q est eius forma. sine qua fides ipsa oio est insufficies z inutilis ad salute. ¶ Quarto h idem pbo silitudinib9. Certuz e. n. pz phz. 2. physico. z. 5. metha: q ad pfectione alicui9 rei taz nalis q artificialis qttuor sil' cae necessarie ocurrut: vz ca efficies ca malis ca finalis ca formalis. Qd pz exeplo. Na ad fabricatione eccle seu domus. Prio ocurrit ca efficies que est magr. Scdo ca malis q sunt lapides ligna z hmoi. Tertio ca finalis q e ordo vel habitatio. Quarto ca formalis que est forma ipsi9 dom9 vel ecclesie. His pmissis. Certum est a sili q a fortiori ad pfectione ipsius fidei quattuor cause et requirunt: vz ca efficiens que est ipse deus habitu fidei in aia infundens. Secundo ca materialis que habitus e ipsius. Tertio ca finalis q e credere oia credenda. Quarto ca formalis q e ipsa oiunctio ad deu p amorem z

charitatē. Hoc idē ꝓbo alia siꝉitudine. Naꝫ sicut se hꝫ mā lis hō erga mām: sic se hꝫ deꝰ erga fidem. Sꝫ certum est ꝙ hō nō cognoscit māꝫ sine forma. dicēte phō. 7. meth. Mā ingt ſm se est ignota. Et commētator ibidē ait. Nulla mā cognoscit̃ p se sꝫ ſm formā. Et primo physico. dr̃. Mā nō cognoscit̃ nisi per analogiaꝫ ad formā. Igit̃ a siꝉi ꝯcludit̃ ꝙ fides que est sicut mā: non cognoscit̃ a deo per approbationem sine forma ipsius charitatis. Proinde notandū est ſm Tho. in. j. distin: 40. ꝙ duplex est noticia siue cognitio dei. Prima est noticia simplicis intelligentie seu speculatiua. Scd̃a est noticia approbationis. Noticia simplicis intelligētie est que hꝫ rōnem cognoscēdi ab ipsa veritate: que est lux sūma cui nihil p̄t occultari: ꝛ hoc mō de necessitate deus cognoscit habitū fidei sine charitate ꝛ eius possessorē. Noticia v̄o approbatiōis denotat nō solū noticiā q̄ innotuit: sꝫ ēt cōplacētiam voluntatis: ꝛ hoc mō cognoscit: ꝛ approbat deꝰ habitū fidei charitate informatū ꝛ eiꝰ possessorē ex complacētia sue mere ꝛ libere voluntatis hac igit̃ noticia approbatiōis nō cognoscit deꝰ oia: qꝛ nec mala nec malos nec habitū fidei simpl'r nec eius possessorem: nō. n. plꝫ deo impius ꝛ impietas eiꝰ: ꝛ p ꝯñs nō approbat sꝫ tm̄ approbat bona ꝛ bonoꝝ. i. ꝙ tam bōaꝫ fidē charitate informatā q̄ꝫ bonos eius possessores approbat deꝰ ex noticia sua: eo ꝙ cōplacēt diuine volūtati. Et ꝙ deus nō cognoscat noticia approbatōis homines fideles sine charitate exñtes pꝫ: qꝛ Mat. 25. dr̃ fatuis virginibus fidē ꝛ opa sine charitate hñtibꝰ. Nescio vos. Et Mat. 7. c. dr̃. Fidelibus ꝓphetis sine charitate exñtibꝰ: ꝯfitebor eis: qꝛ nunq̄ꝫ noui vos vbi Chrisostomꝰ ait Sciēdū nobis ē. qꝛ deus nescit peccatores fideles: qꝛ nō sunt digni vt cognoscantur a deo. nō qꝛ oio eos non cognoscat: sꝫ qꝛ illos non approbat pp charitatꝭ defectū. Jō eos suos eē nō cognoscit. hec ille: Ex p̄fatis siꝉitudinibꝰ pꝫ q̄l'r fides ēt si sit plena oibꝰ opibꝰ bonis si nō hēat secū formaꝫ charitatis oio est insufficiēs

ad salutē. ¶ 5º deniq3 probo exēplis: vz q fides sine charitate nō pficit ad salutē. Naz Luc. 7. c. dixit xps Magda. Fides tua te saluā fecit. vbi ait glo. Nō fides sola Magdalenā saluā fecit sz fides cū charitate: pp quā ei a dño dictū ē. Remittūt ei pctā mul. qm̄ dile. mul. Quo exēplo pz q nō fides sz charitas pncipalr pctā remittit ꝛ per ꝯñs aiaz saluat. Qđ si sic ē ḡ charitas ē necessaria ad pfectionē ipiº fidei. Aliđ exēplū pōit apostolº đ Esau ad hebre. 12. di. Esau nō iuenit a deo locū penitētie. s. remissionē peccatoꝝ ꝛ salutē q̄nq̄3 cū lachrymis a deo postulasset eā qui Esau ꝼ3 Bonauē. in. 4. di. 14. pte. 2. ar. 1. q. 3. habuit veram fidē cū opibº sz q nō dolebat respectu charitatis ꝛ diuine offēse: sz simplr ex timore future pene: iō nō meruit a deo nec remissionē petōꝝ nec salutē. Silr aliđ exēplū hētur 2. Macha. 9. đ rege antiocho q cū ex merito sceleꝝ suoꝝ pcussus fuiss3 isanabili ꝛ iuisibili plaga: eo q vmes scaturibāt đ corpe suo ꝛ comedebāt eiº carnes: vt ibidē ad litteram dicitur: cepit ad agnitionē sui venire diuina ꝯmonitus plaga. ꝛ dixit. iustū ē subditū eē deo: ꝛ mortalē nō pia de deo sētire. ꝛ orabat scelestus Antiochº ad dñz a quo nō erat misericordiā ꝯsecuturus. Hec ibi. Hoc tñ ꝼ3 Bo. vbi. supra: q nō hūit caritatē simul cū sua fide ꝛ opatiōe nō meruit grāz a deo postulatā ipetrare: nec salutē. Patet igit ex pfatis auc̄atibº: rōnibus: distinctiōibº similitudinibº ꝛ exēplis. q̄lit ad salutē nō sufficiūt fides cordis: fiđs oris fides opis: sz etiā oportet q fides nostra habeat suā formā. s. caritatē: q̄ nihil est aliđ nisi ipsiº fidei q̄dā necessaria pfectio. Et sic etiā ex pdictis patet q̄nta circūstātia ad integritatē fidei necessaria: q̄ dr circūstātia formatiōis. Quā circūstātiā nobis cōcedere digneť diuina maiestas: cui semp sit oīs laus ꝛ gloria in scl'a seculoꝝ. Amen.

¶ Feria scđa post dominicā de passione. Iteꝝ de integritate ipiº sacratissime fidei.

Qui credit i me sicut dic scriptura:

de ventre eius fluent aque viue. Hoc aūt dixit de spiritu sancto quē acceptnri erāt credētes in eū. Scribūt hec v̄ba Jo.7.c.⁊ in euāgelio occurrētis ferie. Post sacri euangelij litteralē ⁊ moralē expositionē. Spectabiles ciues ex quo vt claruit in p̄cedēti s̄mone declaraui quītā circūstātiā ad integritatē vere fidei necessariā habeo in presenti s̄mone simpl'r declarar̄ sextā ipsi⁹ vere fidei circūstātiā ad eiusdē fidei itegritatē sūme necessariā.q̄ dr̄ circunstātia inquisitionis. Cui⁹ circūstātie declaratio talis erit

¶ De sexta circūstātia ad integritatē vere fidei nec̄ia que dicitur circunstantia inquisitionis.

SExta insup circūstantia ad integritatē vere fidei nec̄ia dr̄ circūstātia inq̄sitiōis/ Nō solū ad fidei p̱fectionē ⁊ nr̄az salutē oia sup̱adicta req̄rūt: sed insup opoztet q̄ salutifera fid̄s habeat oimodā simplicitatē ⁊ nullā p̄sus habere velit temerariā seu p̱tinacē inq̄sitionē rationū in oib⁹ hijs q̄ sūt fidei. Q̄d autē vera fides debeat oino esse simplicissima. ⁊ q̄ null⁹ p̱tinacit̄ velle debeat ingrere demonstratiuas sciētias vel argumēta cū sit hoc ipossibile triplicit̄ p̱bo. Primo auctib⁹. Scdo rōnibus. Tertio distinctionibus. Quarto silitudinib⁹. Quito exēplis. ¶ Pzio p̱bo auctibus q̄ q̄sq̄ dz habere simplicē fidē sine p̱tinaci inq̄sitione alicui⁹ demōstratiōis seu rationū ⁊ argumētoꝝ. vn̄ Ambro. sup v̄ba prouer.10. Qui ambulat simpl'r: ambulat cōfidenter ait. Auferantur argumenta ⁊ rationes: vbi fides queritur. Non enim aliqua fidei recipiēda sunt argumēta fidei contraria. In hijs. n. que fidei sunt piscatorib⁹ creditur non dialectico. Hec ille. Bernar. insuper lib. de cōsideratione ait. Intellectus signata fidei temptet irrumpere reputet effractoz. Scrutatoz enim maiestatis plusquā decet fidei simplicitatē ⁊ virtutem omnino per deum dignoscitur. Hec ille. Item de consecratione distinctione quarta capitulo. Ueit sacerdos. dicitur. Non p signa ⁊ oꝛōes: sꝫ simplicē fidē veri

tas colenda est. Item .23. di. c. qs episcopus. Et .24. dist. c. qñ. dr. Fides simplicib⁹ verbis sanctoꝝ ab oibus est credenda atqꝫ tenēda. Apostol⁹ ēt ad Ro. 12. dicit. Non plus sapere q̄ꝫ oꝫ sapere: sed saper ad sobrietatē: ꝛ vnicuiqꝫ sicut dñs diuisit mēsurā fidei: vbi ait glo. In omnib⁹ oꝫ humlr incedere: sed p̄cipue in his q̄ sunt fidei oꝫ vnumquēqꝫ simpliciter ambulare. Patet igitur ex predictis auctoritatibus qualiter simplicitas sine pertinaci rōne cuilibet ē necessaria ad salutem.

¶ Secundo hoc idem probo septem rationibus.

¶ Primo rōe interp̄tatiōis.
¶ Scdo rōne superationis.
¶ Tertio rōe falsificatiōis.
¶ Quarto ratione multiplicationis.
¶ Quinto rōe vituperatōis
¶ Sexto rōne laudationis.
¶ Septio rōe dim nutiōis.

¶ Prio probo ratione interp̄tationis ꝙ qsqꝫ tenet credere ea que sunt fidei: ꝛ nō ꝑtinaciter argumenta seu rationes querere. Fundamētū rōis ponit philosophus. 4. metha. di. Nomina reꝝ proprietatibus sꝫ correspōdent Et Cōmē. 7. metha. di. Qui nescit rē nullū nomē ei imponit. Unde habemus ꝙ rebus nobis notis tm̄ nomina imponim⁹ q̄ noia ꝓprietates rerū nobis significāt. pꝫ hec regula. Nā istō nomē Jesus iō xp̄o fuit ipositū: q2 saluator oium eē debebat: ꝛ iō ab effectu ꝛ ꝓprietate rei saluato: interpretat: qō nomen Jesus idem significat qō saluator. Similiter istud nomē leo significat quandā maximā potestatē ꝛ vigorositatē in ipso animali q leo vocatur. Exemplifica de alijs ꝓut vis: hoc p̄supposito peto qd sit aut significet ſm ꝓprietatē suam istō nomē fides? Et certū ē ꝙ Diony. li. de di. no. eā diffiniens sic ait. Fides ē rō simplex v̄itatꝪ p se existēs. Qō si sic ē manifestū ē ꝙ simplex dicit qō caret omni ꝯpositione: vñ phs. 2. topi. ait. Simplex dico ꝛ nūllo addito ꝓpter qō ꝯcludit ꝙ cū de ratiōe fidei sit simplex credere: ꝙ nulli lꝫ simul cū fide aliquaꝫ hr̄e opinionē vel dubitatiōem. Et ꝙ plus est nulli licet de fide ꝑtinaciter querere aliquod rōe

argumētū seu demōstrationē vl' dicas; q fides dr̄ ratio simplex v̄itatis f3 Diōi. q2 sicut in sciētia lib. posterioꝝ. Potissima demōstratio ē illa q̄ facit notitiā v̄itat̄ siue ꝯclusionis demōstrate: sic isto mō in lumine cognitiōis fidei: fides dr̄ ratio simplex eo q ipsa nō explicat v̄itatē p modū expletiōis: sicut ē mediū ꝓ positionib⁹ ex qb⁹ elicit̄ conclusio: sed solū v̄itatē explicat sine vllo medio. Et ideo ex̄ de sū. trini. ꝛ fi. cath. c. firmiter credim⁹ ꝛ simpl'r ꝯfitemur. i. sine vllo medio ratiōis. ¶ Scdo ħ idē ꝓbo rōne superatiōis. Fūdamtū rationis ponit ph̄s. j. ethic o. di. Cuiꝰ libȝ disciplinati ē certitudinē rei inquirere f3 vnūquodq3 gen⁹ iquātū nā recipit pateт ħ regl'a. Nā logic⁹ i tm̄ debȝ q̄rere naturā terminoꝝ seu v̄itatē silogismoꝝ inquarū capacitas sue nāe ad p̄dicta se extēdere potest sil'r asinari⁹ tm̄ onerare asinū debȝ ꝛ nō pl⁹ quātū ei⁹ nā comode recip̄er pōt: ħ p̄supposito: certū ē q ea q̄ sunt fidei sunt oino supra omnē humanā rationē ꝛ naturā: q si sic ē māifestū ē q nullꝰ potuit aliquādo vel poterit vnq3 nāliꝰ rationib⁹ seu argumtis aliquē articulū fidei etiā minimum intelligere seu cōp̄hēdere. Quis nāli rōne poterit intelligere q de⁹ fact⁹ sit hō: ꝛ q Christus ꝯcepꝰ sit de spiritusancto ex Maria v̄gine: ꝛ q nouē mēsib⁹ quē celi ꝛ terra capere n̄ pn̄t dei fili⁹ i vtero v̄ginis tanq3 incarceratus fuerit ꝛ coartat⁹? certe null⁹ Quis insup nāli rōne poterit cōp̄hēdere q̄liter Christus i cruce simul ꝛ semel beatus esset ꝛ moreref̄? certe nullus. Quis etiā nāli rōne poterit itelligere q̄lit̄ substātia hostie ꝛ substātia vini in v̄tute. s. v̄boꝝ trāsubstātief̄ i verā substātiā corporis ꝛ saguinis xp̄i? ꝛ ħ i q̄libȝ hostie particula sit ibi totū corp⁹ ꝛ sanguis xp̄i atq3 diuinitas? certe null⁹. Quis insup nāli ratiōe cōp̄hēdere pōt q̄liter corpus hois iā mortuū ꝛ incineratū: ꝛ q plus est in substātia bestiaꝝ atq3 v̄miū iam mutatū possit reintegrari ꝛ reformari atq3 cū ꝓpria eadēq3 aia cōiungi atq3 vniri? certe null⁹. Sic trāscurre p

omnes articulos fidei. Que oia ɔfirmanť.24.q.j.c.Non turbať vbi dř. Nulla hůana ratio ptingit ad ea q̃ sűt fidi. Ex q̈ ratiōe pʒ ꝙ fides debet habere oimodã simplicitatẽ ex q̊ ea q̃ sűt fidei nulla possit ratiōe cōprehẽdi. ℂ Tertio h̄ idẽ ꝓbo rōe falsificationis ꝛ p silitudinem sic formo rōnẽ p̄supposita tñ ista gñali regula ꝙ ō sil'ib⁹ idẽ ẽ iudiciuʒ. Sicut se habet amor ad obiectũ amatũ ꝙ ẽ sũma dei bonitas: sic fides se habet ad obiectũ creditũ ꝙ ẽ simplex dei v̓itas: Sʒ cũ f'ʒ phʒ.8. ethi. triplex sit amicitia ꝓpť bonũ vtile delectabile ꝛ honestũ. Et idẽ phs.9.ethicoꝝ di.ꝙ sola amicitia bonoꝝ honestoꝝ laudabilis ẽ. Et.2.retho.ait. Amare ẽ bonũ vtile alicui⁹ ipsi⁹ gr̃a. Et ratio q̈re amor solũ bōi hōesti ꝛ nō boni vtilis delectabilis laudať ẽ: q2.9.ethi.ait phus. Quod amicis exiſtẽtib⁹ simpl'r ꝓpter bonũ vtile ꝛ delectabile cessãtib⁹ his cessat amicitia Certũ ẽ ꝙ a sil'i fides vt simpl'r sit bōa circa ꝓpriũ obiectũ nō debet esse ꝓpter aliō .i.ꝓpter argumẽta ꝛ rōes q2 talis fides esset mercenaria ꝛ ideo deficeret deficiẽtibus argumẽtis ꝛ rōnib⁹: sʒ solum debʒ esse fides ꝓpter se.i.dʒ velle esse simplex ꝓpter se sine ptinacia rōnũ ꝓpter amorẽ dei. vñ Aug. describẽs fidẽ ait. Fides ẽ deo digna credulitas: ꝛ credulitas digna deo ẽ credere ei ꝓpter se ꝛ super oia ꝛ nō ꝓpť aliō. glosa etiã sup v̓b.2.cor.3. Nō ꝙ sufficiẽtes sum⁹ cognoscere aliqd a nobis ait. Cogitare ẽ initiũ fidei assẽtire: aut simpl'r sũme v̓itati ꝓpter se ꝛ sup oia ẽ ei⁹ cōplemẽtũ. pʒ ergo ex p̄fata rōne ꝙ fides oio reddiť falsa si ptinaciter q̃riť confirmari rōnib⁹ demōstratiuiꝫ ꝛ argumẽtiꝫ. ℂ Quarto h̄ idẽ ꝓbo rōne multiplicatiōis. Fũdamẽtũ rōnis pōit phs.j.physi. Incōueiẽti vno assignato multa incōueniẽtia cōsequũtur. pʒ h̄ regula. Nã si quis comedit rẽ sũme nociuaʒ qō vtiqꝫ ẽ qōdã incōueniẽs ipsi corpori: statiʒ generať maluꝫ humor i eodẽ corpore. postea vero generať infirmitas tandẽqꝫ subsequiť mors. Quo p̄suppoſito certũ ẽ ꝙ si qs ptinaciter velit de rebus fidei

habet e rōnes talis vtiqꝫ icedit in magnū incōueniēs cū fides totalit̄ abijciat a se oēz rōnē demōstratiuā: Post tale incōueniēs incidit in multos errores ꝛ hereses ꝛ tādē subsequit̄ eterna pēa ꝛ diuina reprobatio. Et ꝙ tales volētes se leuare ad res supnaturales nālibus rōnib⁹ corruāt in pessimos errores. ꝛ ꝙ pei⁹ ē i diuinā maledictionē ꝛ reprobationē. patet naꝫ q: lucifer voluit se leuare supra capacitatē sue nāe ad alta ꝛ sublimia dei. statiꝫ vt habet̄ Isa. 14. De celo in infernū deiect⁹ fuit: ꝛ oī grā spoliatus quā habebat. Similr q: Eua snp nāꝫ suā se eleuauit ꝛ ad volēdū scire oia que sciebat de⁹: vt habet̄ Gn̄. 3. statiꝫ a deo maledicta fuit. Hte extēde circa superbos: temerarios: atqꝫ p̄sumptuosos qui volūt intelligere nāliter seu nālib⁹ rōnib⁹ supnaturalē p̄destinationē electoꝝ: ꝛ supernālē p̄sciētiā ꝛ reprobationē dānatoꝝ. Que oia si qꝫ ptinaciter vult inquirere cū tn̄ sit impossibile necessario vt p̄dictū ē cadit in ifidelitatē: ꝛ proruit in multiplices errores. Et ideo pħs. 2. methaphi. Sicut se habet oculos nocti ne ad lum̄ solis. sic se habet intellect⁹ noster ad ea q̄ maifestissima sunt in nā. Et pue. 25. dicit̄. Perscrutator maiestatis opprimet̄ a gloria. Job. etiā. x. i. c. ait. Forsitā dei vestigia cōprehēdes: ꝛ vsqꝫ ad pfectū oipotētē reperies ꝛ excelsior celo ē. ꝛ qd facies pfondior iferno. ꝛ vn̄ cognosces. Idē quoqꝫ. 26. c. ait vt ī inuēit̄ sapiētia. s. increata ꝛ qs ē loc⁹ intelligētie. s. itellectus increati: vt. s. secreta sapiētie increate itelligat: ꝛ sequit̄. Abscōdita ē ab oculis oiuꝫ viuētiū. Grg. insup sup v̄ba Job. 16. vꝫ. Cū vix parua stillā sermonū ei⁹ ceperimus magnitudineꝫ troni eius qs poterit intueri: ꝛ ait. Totum quicqd de deo in p̄senti vita intelligere possim⁹ ē q̄si quedā stilla liquoris. Auicēna in super. 6. naturaliū. lib. 5. ꝛ. c. 5. ait. Res dei altissimas ꝛ subtilissimas nō potest intellectus cōprehēdere: q: excedunt eum. que vero sunt debiliꝫ esse vt mā mot⁹ ꝛ tēpuꝫ aliqn̄ est difficile intelligere: quia sunt debilis esse. Pro

inde q2 pħi volebāt de oībus rōnes demōstratiuas hr̄e. iō ī diuersos errores ceciderūt. Nec mirū si in tātos errores supbi et infideles cadūt cū et etiā Aug. q erat maximi itellect⁹ vt pȝ in lib. retractatio nū in multis errauit. Silr magister sen. ī multis a theologi. reprobaẗ q tn̄ errasse nō dicūẗ quātū ad diuinā re pbationē: eo q eorū dicta et sn̄ias eccl'e catholice q̄ oīum error est magistra supposue rūt. Pretermitto etiā errores Origēis quos q̄si innumerabiles recitat Hierony m⁹ in epl'a ad Desideriū de doctorib⁹ eccl'iasticis. Et in epl'a ad Uigilātiū et p hui⁹ rōnis ꝯclusione si in p̄dictis errores non vis euenire tene sentētiā Hierōymi in epl'a ad Uigilātiū dicētis. Nō ē paꝝ inqt scire q nescias pru dētis hoīs ē nosce mēsuram suā nec zelo diaboli cōcitatū imptire sue cūctū orbē testē facere. nec ē eiusdē hoīs et au reos nūmos et scripturas p bare et ꝯgustaꝛ vna et ꝓphas vel aplos legere me laceras scm̄ frēȝ Oceanū in culpam herescos vocas in eā iniuriā paticēter tuli: impietatē ꝯ deum ferre nō potui. De sacris igiẗ lr̄is et fide disputātē non lȝ Aristotelis argumēta ꝯqui rere: nec ex flumine tuliāe elo quētie ducēdus ē riuul⁹: nec aures Quintiliani flosculis et scholari declamatiōe mulcen de sunt pedestis et quottidiana et nulla lucubratiōe redolens orō necessaria ē q̄ rē explicet sermonē ediscerat obscura manifestet in ꝟboꝝ cōpositione frondescat sint alij diserti laudanẗ vt volūt et in flatis buccis spumanda ꝟba trutinēt. Mihi sufficit sic lo q vt itelligat: et vt de scripturis disputās scripturaꝝ innā simplicitatē null⁹ hō excepto xp̄o q ob nr̄am salutē carneȝ dignatus est induere plenā habuit de fide sciaȝ et certissimā veritatē. Deniqȝ apl's. Ex pte cognoscit et ex pte ꝓphat et nūc p spēm videt et in enigmate et l̄ȝ q oȝ errare nescire nos decet q2 cū venerit qd̄ pfectū ē euacuabiẗ qd̄ ex pte ē. l3 ibi Patet ex p̄fata rōne q̄lr fides si nō hēat simplicitatē: sed ptinacē inqsitionē rōnū seu argumētoꝝ facit hoīeȝ incurrere in errores innumerabiles

atq3 multiplices. ¶ Quinto h idē pbo rōne vitupatōis.s. dei. Fundamētū huius rōnis ponit phs.5.politico.dicens Cōtrarie cāe ꝯrioꝝ effectuū sunt cātiue.p3 h regula. Nā ignis ꝛ aq̄ cū sint cāe ꝯtrarie pducūt cōtrarios effect⁹.v3 caliditatē ꝛ frigiditatē.Quo p̄suppositio:certū est ꝙ sic qs honorificat pncipē si simplici v̄bo credit absq3 cautione pignoris iuramēti seu fideiussoris.Ecōtra ignominiā ꝛ vituperiū ei facit si simplici eius v̄bo credere nolit : qđ ēt cuil3 viro note bonitatis ꝛ sufficiētis facultatis molestissimu3 eēt si ipsi⁹ v̄bo non simpl'r crederet.Sic a sil'i deū sūme honorat ꝛ gl'ificat: qui sine cautōe argumētoꝝ ꝛ rōnū credit simpl'r oib⁹ his q̄ sūt fidei pp deū.Ecōtra v̄o ipsi regi eterne glorie q nec fallere pōt facit maximā ignominiā ꝛ vituperiū qn nō simpl'r vult credere v̄bis eius sine cātiōe rōnū seu argumētatoꝝ:quā q̄rūt gētiles phi ꝛ pagāi seu cātōe signoꝝ q̄ q̄rūt iudei đ qb⁹.j. corin.j.dicit̄.Judei signa petūt ꝛ greci sapiā3 q̄rūt.Quātū g dn̄s in h vitupet̄ ꝛ offendat:p3 ex h:q2 Mat.16.c.Lū pharisei ꝛ saducei tēptantes xp̄m signū de celo q̄rerēt.Rn̄dit eis generatio mala ꝛ adultera signū q̄rit ꝛ signū nō dabit̄ eis nisi signū Jone pphe ꝛ relict̄ illis abijt.Itē Mat. 17.c.dixit iteꝝ xp̄s.O gn̄atio icredula ꝛ puersa vsqueq̄ ero vobiscū vsquequo patiar vos ꝛc.Ne igit̄ xp̄ianus deū vituperet ꝛ ignominiā faciat dn̄o nr̄o Jesu xp̄o d3 simpl'r credere oib⁹ his q̄ sūt fidei ꝛ nullā de eis p̄sus ptinacē q̄rere rōnē. ¶ Sexto ēt pbo rōne laudatiōis ꝙ fides d3 eē simplex sine inqsitiōe rōnū. Nā talis sic simpl'r credēs ē dign⁹ maxima laude . Fūdamētū rōis pōit phs.2.ethi.di.Uirt⁹ cōsistit circa bonū ꝛ difficile:q2 virtus ꝛ ars semp sunt circa difficiliora:p3 h regula. Na3 q2 castitas h3 difficultatē in ꝯseruatiōe sui:iō castitas dr̄ summe virtuosa: ꝛ q̄;to impugnatiōis maioris ē in virginibus: tāto maioris ē laudis ꝛ v̄tutis.Quo p̄suppositio:certū est ꝙ sicut nō est virtuosu3 videre lucidū seu aliqd facile agere:sic nec credere qđ manifeste ē pbabile seu certifica

rũz demõstratiuis rõib⁹ ẽ laudabile. Sʒ vtiq3 virtuosũz est ⁊ laudabile dignissimũ fidem simplr̃ credere. iõ i his q̃ sensus seu rõ nõ cõprehendit q̃z maximũ ẽ credere simplr̃ deo in his q̃ sensus vel rõ vr̃ oino dissuadere sicut fecit Abraaʒ de quo legit̃ Ro. 4. ꝙ ꝯ̄ speʒ credidit. vbi glo. ait. Prior spes fʒ nãʒ fuit dũ iuuenis et iuuẽcula fm nãm spirauit sobolẽ nec tñ habuit. Mõ ꝯ̄riũ illi spei sperauit: dũ vetulus de vetula sterili simplr̃ credidit generare hr̃dem. Et certe nõ tm̃ simplr̃ credẽs ẽ dign⁹ laude vt pʒ sʒ ẽt in maxima pfectione pficit. Qd ẽt sic pʒ. Nã Matth. 16. c. dñs dicit. Qui vult venire post me. s. in pfectiõe vite: ab. s. ipm glo. s. q̃tũ ad ppriũ sensum: ⁊ q̃tũ ad propriã volũtatẽ. Quo p̄suppositio cũz nulla sit maior abnegatio q̃z ꝯ̄ nãm ⁊ rõnem violẽter subijcere p volũtatẽ intellectui his q̃ sũt fidei. Sequit̃ ꝙ q̃tuʒ qs pprio sensui detrahit tm̃ intellectũ suũ ð diuinis capatiorẽ facit. Siẽ ẽt qdã sapiẽs de ppria volũtate dicit. Tm̃ ingt veritati adijcies q̃tũ pprie volũtati detraxeris. ¶ Septimo deniq3 ħ idẽ pbo rõne diminutiõis. s. meriti. Fundamẽtum rõnis ponit phs. j. lib. de plãtis dicẽs. Dis ps remota a suo toto diminuit tm̃ totũ: pʒ hec regula. Nã cũ brachiũm sit ps corpis si p̄cidat̃ ab ipo corpe ẽ certũ ꝙ diminuit̃ pfectio ipsius corpis. Quo p̄supposito manifestũ est ꝙ cũ hõ assentit deo in his q̃ nõ sunt sensui manifesta nec p se nota intellectui: nec violẽtia necessaria pbatiõis rõnum ostẽsa maximũ hʒ meritũ eo ꝙ in p̄dictis est simplr̃ libera assensio volũtatꝭ. Qd si sic ẽ: q̃ assẽsio seu creditio: q̃ hõ assentit vl̃ credit vl̃ maifestis sẽsui⁹ vl̃ p se notꝭ itellectui: vel necessario pbatꝭ rõnib⁹ nõ mõ meritũ diminuit: imo meritũ non hʒ. Et rõ ẽ q: talis assensio ẽ coacta: ⁊ coacta seruitia fm Aug. nõ sũt meritoria nec deo placẽt. Et iõ Grego. in q̃dam omelia sup v̄ba Jo. 20. vʒ. Cũ eẽt sero die illa ait. Fides nõ hʒ meritum cui hũana rõ p̄bet experimẽtũ. Et vt melius appareat qũo rõ inducta meritum diminuat. sciẽdum ẽ ꝙ tria genera credentium inue

niuntur. vt dicit Ugo de scō. Uic. in suis sententijs. Quidā. n. fideles sunt q sola pietate credere eligūt: qđ tñ vtruz credēdū sit vel nō. rōne nō cōprehēdūt. Alij puritate corpis 7 mundana ꝯscia interius iā gustare icipiūt qđ fide crediderunt. Alij rōne approbāt qđ fide credūt. In p̄mis sola pietas facit electionē. In secundis puritas ꝯscie apprehēdit certitudinē itelligētie. In tertijs aūt rō adiūgit approbationē 7 ponit exēplum Pagani inqt i plres ptes vnitatem scindunt diuinitatis. Judei saluatorē nō recognoscūt. In his oib⁹ mens fidelis fluctuat 7 nisi pietate crederet fortassis abiecta veritate falsitatē sequeret. Ex qb⁹ verbis pōt colligi q rō adducta ad ea q̄ sunt fidei: qñq3 diminuit merituz: qñq3 auget. Ad cuius euidētiā nota ſm Tho. 2.2.q.2.ar.10. q rō hūana ad ea que sūt fidei pōt se hr̄e ad voluntatem credētis duplr̄. Uno mō sicut p̄cedens. puta cū qs nō vult credere: vel nō habet pmptaz voluntatē ad credēdum nisi rōne hūana induceret: 7 talis rō diminuit meritū ſz Grego. vbi supra. Scđo mō vt sequēs voluntatē credētis: vtputa cū hō pmptā volūtatē h3 ad credēdū: 7 ex hoc diligit veritatē credēdi: 7 sup eā cogitat 7 āplectit si quas rōnes ad h̄ inuenire pōt: 7 tūc humana ratio meritū fidei nō excludit ſ3 potius auget. Et rō est ſm eundem Tho. in. 3. di. 24. ar. 3. q. 2. q2 ea que sūt fidei 7 si supra rōnē sunt: nō tñ ꝯ rōnē. Et iō querere ea q̄ sunt supra rōnes nō est vituperabile ſ3 laudabile: q2 hō d3 se ad diuina erigere quantū pōt. dicit phs. 10. ethicoꝝ. Qđ ꝯfirmās Ricar. in p̄hemio primi sen. q. 7. in solutiōe p̄mi argumēti rñdēs ad verba Greg. s. fides nō h3 meritū 7c. dicit q illa argumentatio seu rō que procedit simplr̄ ex articulis fidei non euacuat meritū fidei nec minuit: q2 talis ratiocinatio est in virtute luminis fidei. vñ đ tali argumētatiōe nō d3 itelligi auctoritas Gregorij ſ3 đ rōcinatiōe q̄ pcedit ex principijs cognitis in lumine nāli. Talis. n. euacuat meritū fidei cum sibi bono principaliter innititur. Et propter hoc

rōnes fidei meritū non dimi nuunt s3 augent. Sicut.n.dr̄ Eccle.24. Qui elucidāt me.s. fidē p rōnes ꝓbabiles s3 non demōstratiuas vitā eternam habebūt. Oppositū vero eēt si qs nollet se fidei subijcer̄ ni si haberet rōnes nāles: qm̄ ta lis nō tm̄ nō hz meritū eter- ne vite. Sz indubitāter habz meritū eterne pene. Ex predi ctis septē rōnibus pz expres- se q̄lr fides vniuscuiusq3 de- bet eē simplex: ⁊ sine ptinaci inqsitiōe nāliū rōnū. ¶ Ter tio hoc idē ꝓbo distinctioni- bus. Naz Ricar. in ꝓhemio p̄mi sen.q.7. q̄rit an modus ꝓcedēdi in sacra scriptura.s. argumētatiuus debeat esse p nāles rōnes seu demōstratio nes ⁊ rn̄dit di.ꝙ modus ꝓce dēdi in sacra scriptura seu in his q̄ sunt fidei pp sui ampli- tudinē est multiplex. Nā ali- cubi ꝓcedit p̄cipiēdo: alibi p hibēdo: alibi cōminādo: alibi ꝓmissionib⁹ alliciendo: alibi inducēdo: alibi v̄tutez de deo ⁊ de eius effectib⁹ simplr̄ nar rando: ⁊ alibi arguēdo. Nō tm̄ arguit ad ꝓbādū sua p̄nci pia q̄ sunt articuli fidei sicut nec cetere scientie. Sz ex his arguit ad ꝓbādū alia. vn̄ ali quādo probat vnū articuluz per aliū. Proinde p̄me ad co rin.15.c.apl's. Ex resurrectio ne xp̄i procedit ad ꝓb..ndum cōmunē resurrectionez oium di. Si xp̄s resurrexit ⁊ nos cū ipso resurgem⁹. Iste autē multiplex modus arguendi seu rōcinādi nō derogat pfe- ctiōi fidei ⁊ merito eius eo ꝙ oēs isti modi arguunt simile p sile.s.obiectū supnāle p rō- nem supnālez. Et p̄ncipalr̄ in spic..ūt diuinā inspirationez: ⁊ ... alis modus arguēdi om nibus cōcessus est tā ad ꝓfe- ctū meriti q̄3 ipsius fidei. Ar- gumēta aūt ⁊ rōnes q̄ proce dunt simplr̄ ex p̄ncipijs co- gnitis in lumine nāli: nullus dz ptinaciter inqrere cū sua fide aut velle hr̄e cū talia eua cuēt meritū fidei ⁊ destruant de directo ipsam fidē. Ex qua distinctiōe pz q̄lr vera fides oino a se rōes demōstratiuas reijcere dz. Aliā distinctionē pōit idē Ric. in ꝓhemio p̄mi sen.q.7.in solutiōe p̄mi argu mēti sup illa verba Ecclesia. 3. Altiora te ne quesieris di. ꝙ altiora querere pōt. triplr̄ intelligi. Uno modo in spiri-

tu diabolico: et sic q̄sierūt al- tiora se multi heretici. Alio mō in spū humāo et sic q̄runt multi presumptuosi et curiosi xp̄iani: q et si fidē xp̄i teneant volūt tñ p rōnes secreta fidei atq3 ipsi9 dei inuestigare: q tñ est impossibile. Alio mō in spū diuino et sic q̄sierūt altio ra se viri theologici: et etiam q̄runt hoies simpliciter ca- tholici: nō pp fidei dubitatio nē: s3 pp maiorē pfectū et cō- firmatiōnē ipsi9 fidei. Primo igit mō et scdo intelligitur: immo omnibus precipit. Al tiora te ne quesieris. S3 tri- plici mō oibus cōcedit q q̄- rant altiora se: vñ ibidē subdi tur plurima sup sensu3 hois ōnsa sūt tibi. Ex qb9 ēt distin ctionibus p3 qūo fides d3 eē simplex sine inqsitiōe alicui9 demōstratiue rōis. ¶ Quar to hoc idē pbo sil'itudinibus. Pria sil'itudo ponit Exod. 20. c. vbi precipit deus. Si al tare lapideu3 feceritis mihi nō edificabis illd de sectis la pidib9. Si aūt leuaueris cul tū tuū sup eo polluetur. Et ibi glo. ait. Quid p cultrum nisi acumen ingenij intelligit qd sup altare fidei nequaq̄ leua- tū ē: ne ingeniū nostrū in his que fidei sunt auctoritati sa- cre scripture pferamur: q: sic pferēdo oino polluerctur. Qua sil'itudine aut figura p3 expresse: q̄lr intellectus vo- lens p nāles rōnes ea q̄ sunt fidei intelligere oino polluit diuersis erroribus9 infidelitate supbia atq3 temeritate. Acci pe aliā sil'itudinē de sagitta. Nā sagitta si nimis vltra me tā baliste vel ex protrahat sp reprehēsibilis est et facit erro rē. Si vo nec supflue nec di- minute ptrahat laudabl'ē: et attigit mediū signi. Sic a sil'r dico de fide. Si qs par3 dubi tat aut debilē opinionē hab3 de fide: aut nimis et supflue in uestigare velit ea q̄ sunt fidei talis vtiq3 necessario incidit in varios errores. et p ꝯñs nō attingit obiectū fidei deside- ratū. Si autē aliqs simplex credit nihil dubitans de fide nec supfluas rōnes de ea hr̄e volēs talis necessario attin git obiectu3 desideratū q est vitas icreata. Accipe et tertiā sil'itudinē. Si .n. aliqs magr̄ optimus doceret de scia sua et aliqs rusticus narraret q non ita esset sicut ille doceret

eo q ipse nõ intelligeret: nõne talis rustic⁹ in ꝯspectu dei ⁊ hominũ stultissim⁹ imo p̄sũptuosissim⁹ censeret̃: certe sic. Quo p̄supposito dico q cũ itellect⁹ angeli magl excedat intellectũ optimi ph̄i: ⁊ itellect⁹ ph̄i optimi itellectũ rustici. Certũ ē q stult⁹ imo stultissim⁹ eẽt ph̄s si nollet credere ⁊ fidẽ adhibere oib⁹ his q̄ angeli docerẽt. Mlto ãt pl⁹ mltũ stultissimuꝫ ē xp̄ian⁹ si nolit credere ea q̄ de⁹ p ꝓph̄as suos dixit ⁊ docuit: q: prime Pe. j. c. dr̃. Spũ scõ inspirati locuti st̃ sc̃i dei hoies. Et iõ nõ imerito tales icreduli ⁊ p̄sũptuosi a dõ et̃nal̃r repꝛobant̃. Ex qb⁹ sil̃itudinib⁹ etiã pꝫ qual̃r fides dꝫ eẽ decoꝛata simpl̃r atq̧ penit⁹ remota ab oi nãliuꝫ rõnum temeritate.

¶ Quito dẽiq̧ h̃ idẽ ꝓbo exemplis: Quãuis .n. fides nõ assẽtiat p̄me v̄itati p̄ncipal̃r ꝓpter rõnes: tñ rõnes p̄nt eẽ introducte. Sꝫ postq̧ itroducta fuerit ratio dicat qlibet sic dixerũt samaritani mlieri samaritane. Jo. 4. c. Jã ñ pp tuã loquelaꝫ credim⁹ ipsi. n. audiuim⁹ ⁊ scim⁹: q: ipe ē saluatoꝛ mũdi. Quo exẽplo dat̃ intelligi q vbi ē p̄sentia vere fidei: ibi ē ois simplicitaꝫ icredẽdo: ẽt suñ testionio rõuꝫ seu argumẽtoꝝ. Aliõ exẽplũ habem⁹ dõ Jpocrate ⁊ Pictagoꝛa q oib⁹ discipulis suis hãc legẽ dederũt vt nũq̧ eẽnt ausi in sniĳs suis ⁊ doctrinis iterrogare: pp qd sꝫ eẽt ꝓ rõe dicẽs auc̃tas. Qõ si sic fuit in illis quãto magl auc̃tas diuia seu spũs sãcti ꝓ firma rõe h̃nda ē. Ex p̄factl igr̃ auc̃tib⁹: rõnibus distictõib⁹: sil̃itudinib⁹: ⁊ exẽpliꝭ pꝫ. q ad pfectioneꝫ fidei necia ē sexta circũstãtia que dr̃ circũstãtia inqsitiõis vt. s. qsq̧ hẽat fideꝫ simplicẽ sint p̄tinaci iqsitiõe nãliũ argumẽtoꝝ atq̧ alicui⁹ rõis demõstratõe. q̧ v̄e fidei circũstãtiã nob̃ ꝯcedat paraclit⁹ illustratoꝛ coꝛdiũ: q cũ p̄re ⁊ filio viuit ⁊ regnat de⁹ p infinita secula seculoꝛum. Amen.

¶ Feria tertia post dñicã de passiõe. Jteꝝ s̃mo de integritate sacratissime fidei.

Me aũt odit mũd⁹: q: ego testimoniũ phibeo de illo: q: opa ei⁹ mala sũt. Scribũt̃. h̃ v̄ba Jo. 7. c. ⁊ in euãgelio occurrẽtis fe

rie. Post sacri euãgelij litteralē ꝛ moralē expositionē humanissimi ciues: exquo vt claruit in ꝑcedēti ſmōe sufficienter vidim⁹ declaratōēȝ sexte circũstãtie ad integritatē ṽe fidei necessarie: que dicta fuit circũstãtia inqſitōiſ hēm⁹ hodie videre declarationē septime circũstantie: cui⁹ circũstãtie declaratio talis erit.

¶ De. 7. circũstãtia ad integritatē veṝ fidei nečaria: q̃ dr̃ circũstantia obiectionis.

SEptima igiť circũstãtia ad integritatē vere fidei necessaria dr̃ circũstãtia obiectiōiſ. Nō. n. sufficit ad hoc vt qs habeat verã fidē ꝙ oīa opa fidei opeť vt in ꝑcedētib⁹ mōstratũ est: ſȝ oȝ vt qſqȝ faciat talia opa fidei bono fine: bono respectu bona cã siue aliq̃ bono obiecto. Quia si qs faceret simul oīa bona q̃ fecerũt oēſ sancti que fecit virgo Maria: imo que fecit xp̄s: ꝛ nō faceret cũ debito fine ꝛ obiecto nihil ei ꝓficeret ad salutē. Et qm̃ vt hēť. 2. de aia. ꝛ. 2. physi. Omne agens ẜm rationē agit ꝓpter finem seu aliud aliquod obiectum. fines autem ꝛ obiecta sunt diuersi: prout dicit phs. j. ethi. Hinc ē ꝙ diuersi opanť diuersis modis moti a diuersis finib⁹ aut obiectis. Nouē igr̃ sť obiecta seu finesꝫ ꝓpter q̃ diuersi operantur.

¶ Primum dicitur obiectũ creditionis.

¶ Secundum dicitur obiectum defectionis.

¶ Tertium dicitur obiectũ confusionis.

¶ Quartuȝ dicitur obiectũ afflictionis.

¶ Quintuȝ dicitur obiectũ retributionis.

¶ Sextum dicitur obiectũ coactionis.

¶ Septimum dicitur obiectum laudationis.

¶ Octauuȝ dicitur obiectũ bonificationis.

¶ Nonum dicitur obiectuȝ honorificationis.

¶ Primũ obiectũ respect⁹ vł finiſ q̃ aliq mľta bōa opa ĩ hac vita faciũt ꝛ opantur dr̃ obiectũ creditiōis seu extiationis. Qm̃. n. mľti ꝑut dič phs. j. ethi. ꝛ theologi in. 4. di. 49. non credũt aliam esse vitã futurã nec felicitatē p⁹ hanc momētaneã: hinc est ꝙ tales extimant felicitateȝ sa

lum eē ponendā in voluptate pñtis vite: ꝛ pp̄ h̄ faciūt mul tas iusticias ēt morales ꝛ ob/ seruāt insup ī factis suis pru dentiā fortitudinē atq; tēpe/ rātiā: vt diutius hac pñti vo/ luptate pfruant. Et de talib⁹ opantib⁹ ex h̄ obiecto ꝛ fine. dicit Lactā. in. 2. di. insti. cir/ ca pnci. Nā dū nōnulli existi māt nos deo non eē cure. nec post mortē esse futuros totos se humane prudētie atq; libi dinibus adiiciūt: ꝛ dū sibi li/ cere putāt hauriēdis volupta tibus scientis incūbunt: p q̄s imprudenter laqueos eterne mortis incurrunt. Sed no ta q̄ opera talium hoc obie/ cto aut fine opantiū non sunt vera opa fidei seu grata ꝛ me ritoria. imo taliū opera q̄uis sint moralia inutilia sūt: qd̄ tripl'r pbo. Prio aucte. Se cūdo rōne. Tertio silitudine. ¶ Prio pbo aucte Aug. li. 5. de ci. dei. c. 20. dicētis. Solēt inqt phi q̄ finē boni hūani in ipsa virtute ɔstituūt ad inge rēdū pudorē qbusdā phis q̄ virtutes cōprobāt: sz eas vo/ luptatē corpalis fine metiunt ꝛ illā p seipsā putāt appeten dā. Ista; pp̄ ipsā tabulā quā/ dā nobis pigere vbi voluptas; in regali sede q̄si dlicata q̄dā regina ɔsiderat eiq; virtutes famule subiiciant obseruātes ei⁹ nutū vt faciāt qd̄ illa im/ perauerit. q̄ prudētie iubeat vt vigilāter inqrat q̄uo volu ptas regnet ꝛ salua sit. Iusti/ tie iubeat vt pstet bñficia: q̄ pt ad cōparādas amicitias cor/ poralibus commodis necias nulli facit iniurias: ne offēsis legib⁹ voluptas viuere secure nō possit. Fortitudini iubeat vt si dolor corpi acciderit q̄ ñ cōpellat ī mortē teneat dñā; suā. i. voluptatē fortiter in al cogitatiōe: vt p deliciaꝝ pri/ stinaꝝ suaꝝ recordationē mi tiget pñtis doloris aculeos. tēperātie iubeat vt tm̄ capiat alimētoꝝ ꝛ si q̄ delectāt ne p īmoderatōez noxiū aliqd vali tudinē turbet: ꝛ voluptas q̄ ēt ī sanitatē corpis epicurei maximā ponūt grauiter offē/ dat. Ita v̄tutes cum tota sue glīa dignitatis tāq̄ ipiose cre dā ēt ihoneste muliercule ser/ uiūt voluptati. Nihil hac pi ctura dicūt eē ignominiosius ꝛ deformi⁹: ꝛ q̄ vn⁹ ferre bo/ noꝝ possit aspect⁹ ꝛ veꝝ fatēt h̄ ille. ¶ Scdo pbo rōe falsi

ficatiõis: ꝙ oia bona opa que fiũt simplr ex obiecto felicitatis pñtis vite nõ sunt opa vere fidei: sꝫ ꝑorsus sũt inutilia ad salutẽ. Fundamẽtuꝫ rõnis põit pħs.6.ethi.di. Error i fine fac errorẽ i oib⁹ his q̇ sũt ad finẽ. pꝫ h regl'a. Nã si medic⁹ ignorat finẽ ĩfirmitatis: ꝑ ꝯñs errat i oi ꝯsilio ⁊ ope suo: dãs oẽs falsas ⁊ erroneas medicinas infirmo. Quo p̃suppositto certũ ẽ ꝙ finis ⁊ obiectũ hũane felicitatis nihil aliud ẽ q̃ȝ visio clara ⁊ fruitio ipsius essentie dei. dicẽte Aug. Et recitat magr̃ in.2.di.j. Creauit deus creaturã rõnalẽ ⁊c. Et ꝙ deus sit simplr obiectũ hũane felicitatis pꝫ: qꝛ fꝫ Aug. ⁊ experiẽtia docet nihil deo minus põt capacitatẽ aie rõnal' adiplerẽ. Qḋ si sic ẽ ꝙ ds sol⁹ sit obiectũ hũane felicitatis si qs ponat i alio felicitatẽ q̃ȝ in deo taliꝫ ꝑfecto errat i fine ⁊ obiecto. ꝙ si erat in fine g̃ sequit necessario ꝙ oia ei⁹ opa sunt falsa ⁊ erronea. ⁊ ꝑ ꝯñs inutilia ad salutẽ. Et ꝯfirmat ista rõ. Nã pħs.j.ethi.di. Sicut se hꝫ signuꝫ ad sagittãtes sic se hꝫ finis ad operantes. Sꝫ manifestũ ẽ ꝙ fcã varietate: ⁊ falsitate i signo. fit ẽt varietas ⁊ falsitas in sagittando. Sic a sil'i posita varietate: imo falsitate i obiecto btitudinis neće ẽ ꝙ sequat ẽt falsitaꝫ in oib⁹ opib⁹ hũanis ẽt si moralia sint. Proinde.28. q.j.c. oẽs. §. ex his. dicit. vbi.n. deest vera cognitio eterne ⁊ incõmutabilis ṽitatis falsa virtus ẽ ẽt i opib⁹ moralib⁹. Itẽ j.q.j.c. cũ Paulus. dr̃. Cum Paulus dicat ꝙ fundamẽtũ aliud nemo pt̃ ponere p̃ter illud qḋ positũ ẽ. vꝫ. Iesuꝫ xp̃ꝫ ꝯñter ꝓbat ꝙ vbi xp̃s nõ est fundamẽtũ nullũ ibi põt esse boni opis edificiũ h'ditatis. Hibi. ❡ Tertio h idẽ ꝓbo sil'itudine. vꝫ ꝙ erras in ṽo obiecto ꝙ deus ẽ: eius opa oio inutilia sunt ⁊ vitupabilia. Regula est generalis tã pħoꝝ q̃ȝ canonistaꝝ ꝙ de sil'ibus ideꝫ dat iudiciũ. Quo p̃suppositto Tho.2.2.q.10.arti.4. q̇rit. An iude⁹ saracen⁹ vel ali⁹ ifedel' i oi actu ⁊ opatiõe sua peccatũ cõmittat: vel aliqḋ meritum hẽat: ⁊ rñdit ꝙ pctm̃ mortale tollit gr̃aꝫ gratũ faciẽtẽ. nõ ñ aũt totalr̃ corrũpit bonũ nr̃e Unñ cuꝫ fidelitas respcũ falsi obiecti sit qḋdã mortale pctm̃

certũ est ꝙ infideles grã dei carẽt: ꝫ in eis remãeat aliqđ bonũ nãe ⁊ ex hꝯ nõ pñt opari aliqua opa siue volũtatẽ siue amore siue aliquo actu q̃ sint meritoria. Et rõ est q: ꝫ phꝫ 8. physi. Corrupto priori corrũpunt ⁊ oia posteriora iõ ablata grã q̃ actus oium ỽtutuꝫ informat: sequit ꝙ nullũ opꝰ eoꝝ ẽ meritoriuꝫ: ⁊ vltra hꝯ in opere suo qđ habitu vel actu opant ex obiecto infidelitatiꝭ iugiter peccãt. vñ glo. sup verba ad Ro. 13. Oẽ ꝙ nõ ẽ ex fide pctm̃ est. Ois infideliũ vita pctm̃ ẽ ⁊ ponit iste tex. 28. q. j. c. oẽs. §. ex his: h Tho. Ex q̃ distinctiõe pꝫ: sic nullus infidelis in oibꝰ opibꝰ suis pt aliqd mereri respcũ falsi obiecti qđ sit dei grã dignũ: ⁊ vltra hꝯ in oi actu suo ad infidelitatẽ q̃ de directo nouũ pctm̃ cõmittit. Sic nec aliqs aliuꝭ siue sit xp̃ianus: siue infidelis q credit simplr̃ obiectũ hũane felicitatis cõsistere in pñti vita ⁊ nõ i futura: põt aliqd mereri apud deũ in oibꝰ opibus suis moralibus. Et vltra hꝯ tot peccata cõmittit quot opa moralia dirigit simplr̃ hꝯ obiecto pñtis felicitatis. O quot dñi terrarũ: o q̃t ducẽs o quot barones ⁊ impatores o quot curiales: o quot incredulι xp̃iani viuũt simplr̃ sub spe ⁊ obiecto pñtis felicitatꝭ quoꝝ oẽs virtutes seu opa in eoꝝ morte falsa ⁊ erronea apꝑebũt. Et sic pꝫ pmũ obiectũ creditõis. ꝙ cũ ñ sit veꝝ obiectũ fidei: nullꝰ pp illđ dꝫ opari aliqđ. Scđꝫ obiectũ respectꝰ vel finis q̃ aliq multa opa bona in hac vita faciũt ⁊ operant dr̃ obiectũ defectiõis. Multi sũt qppe q ⁊ si credãt in ỽo obiecto fidei qđ deus ẽ: tñ pp illud obiectũ ⁊ illũ finẽ pauca ⁊ minima bõa opant. Et eꝯ magis ardua ⁊ maria opa faciũt ꝓ obiecto alicuiuꝭ auaritie atqꝫ mũdane cupiditatis q̃ꝫ ꝓ obiecto diuine maiestatis. De qbꝰ Gre. i moralꝰ. ⁊ ponit. 47. dist. c. Oẽs. ait. Oẽs huiꝰ seculi dilectores in terrenis rebꝰ fortes sũt in celestibꝰ debiles. Nam ꝓ tpali glĩa vsqꝫ ad mortẽ sudare apetũt. ⁊ ꝓ spe ppetua: nec parũ qdẽ in labore subsistunt: ꝓ terreniꝭ lucris q̃slibꝫ iniuriaꝭ tollerant: ⁊ ꝓ celesti mercede vel tenuissimi ỽbi ferr̃ ꝯtumelias recusant: terreno iudici

tota ēt die assistere fortes sunt in oratōe vō corā deo vel vni⁹ hore momēto laxant̄: sepe mu ditatē: deiectōez: famēq3 pro acgrēdis diuitijs atq3 hono rib⁹ tollerāt 7 eaꝝ rerū spe p se abstinētiam cruciāt: ad q̄s adipiscēdaꝫ festināt: supna āt laboriose q̄rer̄ tāto magis dis simulāt: q̄3to magis ea retri bui tardiuꝫ putāt hi. itaq3 q̄si malaꝝ arboꝝ more deorsū va sti sūt sursū angusti: q3 fortes in inferiorib⁹ subsistūt: s3 ad supiora deficiūt. h ille. Peto igit̄ an opa taliū q plura fa ciūt p obiecto mūdi. q̄3 p obie cto dei: corde: ore: 7 ope: sint grata 7 meritoria: 7 salutife ra in ꝯspectu dei 7 sint opa vē höi? Clamās rn̄deo q̄ nō. Nā q̄sq3 ēt secularis ꝑtermitto re ligiosos tenet̄ saltē habitu 7 affectu plura opa facere p ob iecto dī q̄3 p obiecto mūdi qd̄ qntuplr̄ pbat̄. Prio auctē. Scdo rōe. Tertio exemplo. Quarto argumēto. Quito fi gura. ¶ Primo pbo auctē q̄ plā q̄sq3 tenet̄ facē p obiecto dī q̄3 p obiecto mūdi. nā Ma. 6. c. ꝑcipit dn̄s. Primū q̄rite regnū dī 7 iustitiā ei⁹: 7 h oia adiciet̄ vob. Et ibidē ait dn̄s nob. Ne sollicitī sitis aie vr̄e qd māducetis: neq3 corpi ve stro qd iduamini. nōne aia ve stra pl⁹ ē q̄3 esca: 7 corp⁹ pluꝫ q̄3 vestimētū? Nolite ḡ thesau rizar̄ thesauroꝫ i terra vbi 7c. ¶ Scdo h idē pbo rōe supa tiōis. Fūdamētū rōnis pōit ph̄s. j. ethicoꝝ. 7. 3. topi. In bōis sp eligibili⁹ ē qd ē meli⁹ 7 plura bōa poti⁹ q̄3 panciora p3 h regula. Ecce si q̄ꝫ ꝑponit tibi vnā vnciā auri 7 alteraz argēti certe ꝑeligeꝫ poti⁹ auꝝ q̄3 argētū. Itē si q̄s tibi ꝑpo nat. x. libras auri 7 ali⁹. xx. ci ti⁹ eliges. xx. q̄3. x. Quo ꝑsup posito certū ē q̄ bōa tpalia 7 celestia sīt meliora icōpabilr̄ q̄3 bōa tpalia: eo q̄ sūt ptinē tia ad ipaz aiaz ad cultū diui nū 7 ad acgrēdū ifinita 7 eter na bona regni celoꝝ. ḡ p ꝯns q̄sq3 tenet̄ se exercere in spūa lib⁹ bōis 7 illa ꝑeliger̄ q̄3 i ter renis diuitijs. Et ꝯfirmat̄ ista rō. Nā ph̄s. 9. eth. dic̄. Deno minatio sp fit a nobiliori 7 Cō mētator sup. 8. phy. di. Nōī p ꝑus dr̄ d forma. Deide d cō posito: ex ꝯñti vō de mā. Et h ꝑsuppōsito q̄ denoiatio sp fit a nobiliori. 7 act⁹ ꝑus dicit̄ de forma q̄3 de mā: certuz est

sm phz.2.de aia q homo cõ positus ẽ ex duabus:vz mã ⁊ forma:siue corpoꝛ ⁊ aia:⁊ hõ magis denoiaꝛ hõ ex pte aie q̃ʒ ex pte corporis.vñ phs.9. ethi.ait. Hõ ẽ maxime intellectus:⁊ rõ. Qḋ si sic ẽ q hõ denoietur prius ex aia ⁊ rõe q̃ʒ ex ipo corpore:manifestũ ẽ q prius dʒ pponi anime obiectũ ⁊ bonũ suũ q̃ʒ corporis sicut cib⁹ magl pponiꝛ dño q̃ʒ seruo. Sʒ obiectũ aie que est spiritualis:sũt bona spiritualia.obiectũ vo corporis qḋ ẽ qd materiale sũt bona materialia:igiꝛ cũ aia vt pʒ sit nobilioꝛ corpore.cõcludiꝛ ,p tãto q res spirituales cõcernẽtes ipam aiaʒ p prius amãde sũt eligẽde ⁊ querẽde q̃ʒ res trãsitorie ⁊ tẽporales ꝯcernẽtes conseruationẽ corpis mortalis ⁊ ipi⁹ delectationeʒ. O igiꝛ auareo cupideo amatoꝛ diuitiaꝝo luxuriose:q pl⁹ te occupas in terrenis ⁊ carnalib⁹ bonis:q̃ʒ in ṽtutib⁹ ⁊ operib⁹ spiritualib⁹ scito q nisi chartã reuolutas.i.q violẽtiã plus tibi nõ facias in querẽdo spiritualia bona q̃ʒ terrena:nunq̃ʒ poteris regnũ celorũ ingredi. Qḋ ꝯfirmãs dñs Matth.xj.dic. Regnũ celoꝝ vim.p.⁊ vi.r.illḋ. Et Hieronym⁹ ad Eustochiũ ait. Nisi vim facias:celoꝝ regnũ non capies:nisi pulsaueris importune panẽ nõ accipies sacramẽti:an nõ videꝛ tibi grãdis violẽtia cũ caro cõcupiscit esse qḋ de⁹:⁊ illuc vñ ãgeli corruerũt ãgelos iudicatura velle cõscendere: Egredeꝛ ğ paulisper e corpore ⁊ ob p̃sentes laboꝛes añ oculos tuos depinge mercedẽ quã nec ocul⁹ vidit: nec auris audiuit:nec in coꝛ hois ascẽdit. hec ille. Ad quã violẽtiã faciẽdã hortaꝛ dñs Matth.7. di. Intra p angustã portã.s.spiritualiuʒ ṽtutũ:qa lata est porta ⁊ spaciosa est via.s.mũdane cupiditatis que ducit ad pditionẽ ⁊ multi intrãt p illã q̃ʒ angusta porta ⁊ arta via q ducit ad vitã ⁊ pauci sũt q inueniũt eã. Proinde Ambrosius sup Lucã ait. Indecoꝝ est sollicitare de cibo ⁊ vestimento corporis cũ possis hr̃e regnũ quasi dicat. O xpiãe tu cec⁹ es quãdo te occupas in reb⁹ caducis ⁊ terrenis:in eo tempore in q̃ posses p aliqḋ paruũ ⁊ spirituale bonũ lucrari

regnū dei. Nā vtili⁹ ē homi ni paruū ꝛ spūale bonū q̄ſi simul oēs diuitie mūdi. dicen te pphεta. Meli⁹ ē parū iu sto sup diuitias peccatorum multas. Et hoc ad cōfusionē quorūdā qui dicunt cum ali quis ingreditur religionem oino vadit ad religionē q2 ei non sufficit animus pmanen di ad mundū nec vult labora re ꝛ huiusmodi. Sed o igno rātia mūdāa o grossities ama torū mūdi. o cecitas cōsūma ta. An videt̄ tibi esse vil' ani mi q ideo mundū fugit : vt p labores virtutū spiritualiū regnū celoꝝ acqrat. ¶ Ter tio h idē pbo exēplo dñi nři Jesu xpi: q vt habet̄ Luce. 2: ca: Cū esset annoꝝ duodecim ascēdens in hierusalē in die festo remāsit ibidē trib⁹ die bus ignorātib⁹ parētib⁹ stās iugiter in tēplo in medio do ctoꝝ audiēs illos ꝛ interro gāns: ita vt oēs mirarent̄ sup prudētia ꝛ respōsis ei⁹. Unde Joseph ꝛ Maria post tridu um cū inuenerūt. Cui mater dixit: fili qd fecisti nobis sic? Ego ꝛ pa. t. d. q. te. Quibus ipse respōdit. Et qd ē q me q̄ rebatis ꝛc. q̄si diceret. Nōne debetis scire: q2 nō veni solū vt placerē vobis: vt solū con uersatiōꝫ vrāꝫ haberē: sed vt saluarē pctōres: ꝛ vt facereꝫ res magis spūales: ꝛ ppone rē volūtatem patris celestis volūtati parētū carnalium? exigebat autē tūc ratio quod magl in illo triduo remāeret cū doctorib⁹. q̄ cū parētib⁹ q2 ppter fructū secutū ex h maior honor patris celestis subsecut⁹ ē. Quo xpi exēplo qlibꝫ edocet̄ q̄rere magl res spūales ptinētes ad honoreꝫ dei salutē ppriam atq; pro ximorum: q̄ tēporalia bōa. ¶ Quarto h idē pbo argu mēto seu silitudie. Nā Ma. .6. dicit̄. Respicite volatilia celi q̄m nō serūt neq; metūt neq; cōgregāt in horrea: non ne magl pluris estis illis? Considerate etiam lilia agri quō crescūt nō laborāt neq; nēt. Dico autē vobis q̄m ne q; Salomō in oi gloria sua coopertus ē sicut vnū ex istis: Si. n. fenū agri q hodie ē ꝛ cras in clibanū mittit̄ deus sic vestit: q̄to magl vos mi nime fidei? Nolite ergo soli citi esse dicētes. Quid mādu cabimus aut quid bibemus

aut quo opiemur. scit en:z pr̄ vester qm̄ his oibus idigetis hec ibi. vbi ait glo. Si pater celestis curā habet de volati lib⁹ de lilijs de feno rōne ca rētib⁹: magꝭ habebit curā de humāo corpore cui⁹ aia ter/ rēa despiciēs in spūalib⁹ se exercet. Nec ē dubitādū qn de⁹ ꝓuideat spūalit̄ viuenti bus et vite subsidia admini/ strat: ꝓpter q̄ ip̄e dn̄s Mat. 7. arguit q̄sdā pusillāimes. dicēs. Quis ex vobꝭ hō quē si petierit fili⁹ ei⁹ panē nun/ qd lapidē porriget ei? Aut si piscē petierit: nūqd s̄pētem porriget ei? Si ḡ vos cū sitis mali. nostis bōa data dare fi lijs vestris: q̄to magꝭ pater vester q in celis ē dabit bona petētib⁹ se? Ex q̄ argumēto ⁊ sil̄itudine pꝫ q̄ spūalia bona p̄cedē semp debēt tp̄alia. Ad hūc sensū etiā trahit̄ dictū ph̄i licet ip̄e nō in eodē fine dixerit. 8. Phisicoꝝ dicens. Dignū ē p̄pōi nobilius vili. ⁊ p̄us posteriori: patꝫ sil̄itudi/ ne. Nā qꝛ aq̄ ē nobili⁹ elemē tū terra: ⁊ aer q̄ꝫ aqua: ⁊ J/ gnis q̄ꝫ aer. idō nāliter vnū p̄ cedit reliquū. Sic a sil̄i cum spūalia bona sint nobiliora. tempalib⁹: ideo incōpabiliter p̄cedere debēt. ℭ Quito de niqꝫ ℞ idē ꝓbo figura. Nā le gitur tertij Re. 17. q̄ helias dixit cuidā vidue. Da mihi paululū aque in vase vt bibā cumqꝫ illa ꝑgeret clamauit post tergū ei⁹. dicens. Affer mihi obsecro ⁊ buccellā pāis Que respōdit. Uiuit dn̄s qꝛ nō habeo pāne: nisi q̄tū pu/ gillus cape pōt farine in hy dria ⁊ paululū olei in lecbito En colligo ligna vt faciā illō mihi ⁊ filio meo: vt comeda/ m⁹ ⁊ n̄ moriāur. Ad quā heli/ as ait. Noli timere: sed vade ⁊ fac sicut dixisti. Ueꝝ tn̄ mi hi p̄us fac de ipsa farinula subcinericiū panē ⁊ affer ad me. tibi autē ⁊ filio tuo faci/ es postea. hoc autē dicit dn̄s Hydria farine non deficiet: nec lecbitus olei iminuet̄ vs/ qꝫ in diē q̄ daturus est dn̄s pluuiā sup terrā. Que statiꝫ abijt et fecit iuxta v̄bū helie ⁊ comedit ipse ⁊ illa ⁊ do/ m⁹ ei⁹. Et ex illa die hydria farine nō defecit: ⁊ lecbitus olei nō ē iminut⁹ iuxta v̄buꝫ dn̄i q̄ locut⁹ fuerat ad He/ liā. Nota igit̄ post narratio nē historie q̄liter Helias di/

rit. Fac mihi prius subcinericiū panē: ad ostēdēdū. O aīa diffidēs ꝛ incredula. ꝙ p̄mo facias q̄ de⁹ p̄cipit. ꝛ prius q̄ras q̄ sunt ad honorem dei. ꝛ postea de⁹ tibi ꝓuidebit de ceteris: ita vt nihil deficiat: sicut fecit ꝛ vidue. Ex p̄dictis oib⁹ patet: q̄liter opa oium illoꝝ q magis cupidi sunt ꝛ ardētes circa obiectū terrenorū bonoꝝ: q̄ꝫ circa obiectum spiritualiū v̄tutū atqꝫ diuine volūtatis. ꝓrsus inutilia sunt ad salutē. Et patet secūdum obiectū ꝓpter ꝙ multa opa q̄uis de se bōa: q: tn̄ nō fiūt debito fine vl' ꝯuenīti intentione: apd deū reputant sine merito ꝛ simlr inutilia: quod obiectū dicit obiectū defectionis. ℂ Tertiū obiectuꝫ respect⁹ vl' finis q̄ aliq multa opa bona faciūt ꝛ opant̄ p̄ obiectū ꝯfusiōis vel verecūdie. Multi sunt. n. q plura bona faciūt: non ꝓpter obiectū ꝛ finē placēdi do aut diuine volūtati sꝫ simplr ꝓpter obiectū ꝛ finē euitādi humanā v̄ecundiam ꝛ mundanum pudorem atque p̄sentis vite cōfusionē. Ecce ꝙ multi sepius cōfitent̄ ꝛ cōmunicāt. vadūt ad missas ꝛ ad p̄dicatiōes. Restituūt aut in toto aut in parte mala ablata: elemosynas largiunt̄ religiosis vl' paupib⁹: abstinēt se a multis peccatis: ꝛ alia bona huius modi faciūt. Que oia nō ꝓpter deū faciūt: sed ne a ceteris xp̄ianis digito signēt: aut sumat v̄ecūdiā atqꝫ ꝯfundant̄. Peto igit̄ an opa taliū q oia faciūt: nō ꝓ obiecto dei beneplaciti. sꝫ simplr ꝓ obiecto euitādeverecūdie ꝛ ꝯfusiōis sint grata accepta meritoria ꝛ salutifera in cōspectu dei. Certe clamās respōdeo ꝙ nō ꝙ triplicit̄ ꝓbo. Prio aucte Secūdo ratiōe. Tertio exēplo. ℂ Primo ꝓbo aucte nā Ecclesiast. quarto. Est ꝯfusio adducēs peccatū ꝛ ē cōfusio adducēs gratiā. Ubi glosa ait. Qui bonū finit agere ꝓpt pudorē ꝛ bonū opat̄ non ꝓpter deū: sꝫ ꝓpter hoiuꝫ verecūdiā: ꝛ mala ager̄ dimittit ꝓpt mundi ꝯfusionē. nec grāꝫ a do mēt nē glīaꝫ. h gl. Nota tu sapiēs hui⁹ glose v̄ba: ꝛ signa misteria. Tria. n. h gl. di. Primū ꝙ q bonū dimittit facere ꝓpter verecundiam mūdi: talis non mere

tur gratiā dei nec gloriā. O quot sūt de istis q bona non faciūt ne cōfusionē a mūdo recipiāt. Nā mlti restituerēt aliena: sz pp verecūdiā mūdi ne paupes inter alios videā tur restituere nolūt. Sz vhe talib⁹: qa meli⁹ eēt eis modico tpe esse paupes pp deū: q̄ infinito tpe. Sicut p3 de diuite epulōe. q vt habet Luce. 16. Iā tot annis guttā aque mēdicabat ⁊ nūq̄ hr̄e potuit. Mlti etiā viri ⁊ femine assumerēt habitū penitētie ⁊ tertij ordinis: sz pp verecūdiaz mūdi hoc bonū relinquūt O mūdāi traditores. O mūdani ceci. O mūdani inimici animarū vestra⁊: cur verecūdamini facere bonū: qd̄ ē laudabile: ⁊ nō verecūdamini facere malū vane ⁊ supbe viuere q̄ est vituperabile? Segt̄ scd̄o glosa ⁊ dicit. q̄ q bonū opat̄ nō pp deū: sz pp humanā verecūdiā: talis nec gr̄az dei meret̄ nec gl̄iaz. O quot st̄ de istis q mlta bona pp verecūdiā mūdi faciūt: q̄ nō facerent pp deū. Ecce q̄ vn⁹ nō vult remittere iniuriā inimico pp deū: quā tn̄ remittit pp amorē alicui⁹ dn̄i seu partialis. Silr̄ meo tpe accidit in quadā ciuitate q̄ vn⁹ ciuis de pncipaliorib⁹ ciuitatis infirmatus ad mortē: noluit vnq̄ ɔfiteri nec cōmunicare pp deū: q̄uis rogaret̄ a q̄ pluribus sacerdotib⁹ ⁊ religiosis: tandē rogat⁹ a dn̄o ciuitatis q eū psonalr̄ visitauit: vt pp amorē suū cōfiteret̄ ⁊ eucharistiā susciperet: libētissime i qt amore vr̄i h oia faciā qd̄ ⁊ fecit. O miserabilis cōditio hūane creature. O inexti mabilis supbia itellectualis aie. O detestāda malignitas puersor̄ filior̄ Adam. Ecce q̄ plures plura faciūt pp hoie; q̄ pp deū: tanq̄ si hoies mortale; deo potētiores eēnt: sed ve talib⁹: q: tale; vt dicit glosa: nec gr̄az dei vnq̄ merebūtur nec gl̄iaz. Seqtur glosa ⁊ tertio dicit. q̄ qui mala dimittūt nō pp dei amorē: sz pp verecūdiā hominū mūdi: tales nec gr̄am dei merent̄ nec gl̄iaz. O quot sūt viri ⁊ mulieres q abstinēt se a futuri; ab homicidijs ab adulterijs ab iniusticijs ⁊ hmōi non pp deū: quia quo ad ipsuz iā hec oia sicut in corde sic ⁊ in opere cōsumassent: sed solum p/

pter timorē z verecūdiā mū-
di. Sed vhe etiā talib⁹: quia
nunq̄ merebūt grāz dei nec
gloriā. ¶ Scdo etiā pbo rō
ne cōsumatiōis: q̄ q agit mlt
ta bona opa nō pp deū: sed p
pter obiectū mūdane verecū
die ei⁹ opa sūt oino iutilia ad
salutē. Fūdamentū rōnis po
nit phs pmo politicoꝝ di.
Uoluntas tā ad bonuz q̄ ad
malū p:ōpta: etiā sine ope cū
facultas desit cōsūmata est.
hec eadē sentētia ponit. 3. q.
7. c. In grauib⁹. z. 24. q. j. c.
odi. Et. 14. q. 5. ca. si qd. Et de
pe. dist. j. ca. quē peniteт ibi
dicit. Uolūtas apud deū p
opere reputat z. 15. q. 6. ca. si
sacerdotib⁹. dicit. Amplius
respicit de⁹ ad cogitationes
spōtaneas q̄ ad act⁹. z Am-
brosius dicit. z ponit in scdo
sen. dist. 38. ca. solet queri. Af
fectus z intētio operi tuo no
mē imponūt. pz hec regula p
dn̄m Matth. 5. dicētē. Qui
viderit mulierē ad cōcupiscē
duz eā iā mechatus est eā in
corde suo. Qd ꝯfirmās Aug.
in libro de lib. arbitrio. z pōi
tur de pe. di. j. ca. Si cui. ait.
Si cui nō cōtingat facultas
cōcubādi cū aliena cōiuge z
planū ē eū aliquo modo hoc
cupere si potestas daret: nō
min⁹ reus est: q̄ si in ipso fa-
cto cōphenderet. Et idē Au-
gu. h aliter exēplificat de ha
bentib⁹ volūtatē sumēdi eu-
charistiā z nō valēti. vt pz ō
cō. dist. 2. ca. vt quid ps. ait.
Ut qd paras detez z vētrez
crede z mādu castii: credere. n.
in eū hoc ē panē z vinū man
ducar q credit corde i eū mā
ducat eū. hec ibi. Quo psup
posito: vz q̄ sola volūtas apō
deū p facto hēt. Peto an ta
lis q facit bona opa pp vere
cūdiā mūdi: cessante verecū
dia fecisset illa pp deū: certū
est q̄ nō. Qd si sic est: cū de⁹
respiciat volūtatē p oper cō
cludo q̄ in cōspectu dei oia
opa que talis facit ex verecū
dia: sic sīt facta ac si nulla opa
fecisset. Silr qui peccatū nō
facit: nō pp deuz: sz soluz pp
verecundiā mundi: sic ē in cō
spectu dei ac si illud fecisset
z actualr cōsūmasſz. ¶ Ter
tio pbo exēplo: vz q̄ q bona
agit solū p obiecto z fine hu
mane verecūdie euitāde z nō
ppter deū: eius opa inutilia
sint ad salutē. Legit de qua
dā filia ʋgine cuiusdā nobilis

fuit pncipis romani: que cū velleт ingredi monasteriū p hibita est: tandē instigāte ini mico cū quodā famulo dom⁹ carnaliter peccauit: ⁊ tpe de bito peperit filiū: ignorātib⁹ aūt parētibus occidit eū: q̄ ob verecūdiā hominū: ne res proderet: in dictū monasteri uʒ ē ingressa: cū tn̄ decreuissʒ nullaten⁹ ingredi. Quid p lu ra? Jeiunare cepit in pane ⁊ aqua vsqʒ ad mortē quotidie disciplinabat corp⁹ suū: Ju giter vigilabat ⁊ lachrymabat: ⁊ tot opera bona faciebat ꝙ a sororibus monasterij sancta iudicabat: ⁊ ecce tan dē ad punctū mortis deducitur. Cui abbatissa p obedientiā pcepit: ꝙ si possibile foret post mortē ad eā reuerteret: vt meritū suaꝝ bōaꝝ opationū cognoscere posset: morit illa sūmo mane: in sequēti nocte psentat a dēonib⁹ abbatisse cathēis igneis vbiqʒ cō stricta. Cui cū abbatissa pci peret: cur sic infeliciter esset dānata cū innumerabilia bona opa fecissʒ: lachrimosa voce rn̄dit. Scias ꝙ oia bona opa que in monasterio feci so lū feci pp varecūdiā mundi non propter deum: ne publicaretur monasterio ⁊ parentibus meis quoddam secretū delictum quod in domo parentum meorum cōmisi. Jō omnia opera mea perdita sūt ⁊ qr illa non feci propter deum: sic sunt ac si nunq̄ʒ ea fecissem: ⁊ propter hoc merito in eternum damnata sum. Quibus dictis cum magno vlulatu disparuit. Ex predictis omnibus patet: qualiter omnia opera illorum qui magis propter verecundiam hominum: q̄ʒ propter deum bene faciunt: omnia sunt inutilia ad salutem ⁊ sic per consequens patet declaratio trium obiectorum integritati vere fidei repugnantium que sunt prorsus inutilia ad salutem. A quibus nos preseruare dignetur clementissimus deus: qui solus de⁹ esse obiectum debet nostrorum operum. Cui sit semper omnino honor ⁊ gloria. Per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria quarta post dominicam de passione. Iterum de sexta excellentia. videlicet: de integritate ipsius sacratissime fidei.

O Pera que ego facio in nomie patris mei hec testimoniuz perhibent de me. Scribunt hec verba Joā. decimo. ca. et in euāgelio occurentis ferie. Post sacri euāgelij litteralē et moralē expositionē egregij ciues: exquo heri declaraui de septima circūstātia itegritatis fidei: que dr obiectōnis siliter tria obiecta habeo in p̄senti fmōe declarare. quoꝝ.

¶ Primum dicitur obiectū Afflictionis.

¶ Secundum dicitur obiectum Retributionis.

¶ Tertium dicitur obiectū offensionis.

¶ De trib⁹ alijs obiectis fidei sacratissime repugnātib⁹

P Rimū igr̄ obiectū sʒ q̄rtū in ordine seu respect⁹ vl̄ finis q̄ aliq mlt̄a bona opa in hac vita faciūt et opant̄ dr̄ obiectū afflictionis. Cōtingit sepi⁹ q̄ mltī mlt̄a bona faciūt respectu mlt̄iplicis pene aut respectu pene inferni: aut respectu pene corporalis quā ex infirmitate patiūt: aut respectu pene ecclesiastice euitāde: que p̄cipit extra de peni. et re. cap. oīs vtriusqꝫ sexus: q̄ q saltē semel i āno nō cōfitet̄: nec cōmunicat̄: nō dimittat̄ igredi eccl̄iaʒ et i sepl̄tura asini sepeliat̄. Et hoc experiētia docet q̄ in morte et ante morteʒ pp̄ fugiēdas iferni penas. et pp̄ sanitatē corporis recipiēdaʒ silr̄ ad euadēdū eccl̄iasticam penā mlt̄i cōfitent̄: mlt̄i restituunt: mlt̄i dimittūt cōcubinas: mlt̄i sumūt eucharistiā: mlt̄i deponunt vanitates et c. hmōi pctā. Que tn̄ oīa nulla ten⁹ faciūt ꝑ obiecto dei: nec pro eius amore et charitate. Peto igitur an opera taliuz qui omnia bona opera predicta faciunt nō pro obiecto diuini amoris: sʒ solum pro obiecto triplicis pene et afflictionis iam dicte euitande grata meritoria ve sint et accepta in cōspectu dei. Certe clamans. Respondeo q̄ non: quod tripliciter probo. Primo auctoritate. Secūdo ratione. Tertio exemplo. ¶ Primo ꝓbo auctē. Nam dicitur extra de his que vi metus: ve causa fiunt. capi. ad audientiam. Que vi met⁹ ve causa fiunt carere debent omnino ro

bore firmitatis. Ite3.23.q.6. §.ex bis.dr. Cũ galatis apostolus scriberet legalia nõ esse tenẽda.si spiritu inqt ducimini nõ estis sub lege. Ex quo apparet eũ qui sub lege ẽ.i.q timore pene non amore iusticie seruit:nõ duci spiritu sancto: et si a spũ sctõ nõ ducitur deũ minime placere põt.hec ibi. Itẽ ibidẽ.23.q.6.§.ex his dicit. Joãnes inqt in epistola sua. Timor nõ est in charitate:s3 pfecta charitas foras mittit timorẽ:qui autẽ cogit pena:timore illo ducit: q nõ est in charitate:q manũ comprimit nõ aīu3 mutat quo pene timent nõ bonũ diligitur. hec ibi.deniq3 ex de re.iu. regula. Qui ex timore.dr. Qui ex timore facit pceptũ aliter q3 debeat facit:et io nõ facit. hec ibi. ¶ Scdo pbo rõne inordinatiõis. qualiter opera ex timor et obiecto pene facta:sunt inutilia ad salutem. Fundamẽtũ rõnis põit phs tertio de celo et mundo.t.xj. Metha.vi. Bonũ simplr nõ est:qd nõ ẽ ordinabile in finẽ. p3 hec regula. Nã medicina nõ dr bona:q non pducit hominẽ ad finẽ sanitatis. Quo presupposito:certũ est q opa bona facta ex obiecto pene nõ sunt ordinabilia ad meritũ eterne vite. Et rõ est: q2 vt dr scdo phisicor. Ea q̃ sunt ad finẽ semp pueniũt cũ fine. Sicut medicina expellẽs infirmitate3 est puenies cũ illo fine. Oppositu3 est de bonis opibus factis simplr ex obiecto pene:q2 ex quo nõ fiũt pncipaliter p meritũ eterne vite:sed simplr ex fine fugiẽde pene:manifestũ est q nullam hñt puenientiã cũ fine eterne vite. Qd si sic est.g talia opera sunt inutilia ad meritum eterne vite. ¶ Tertio h idem pbo exẽplo. Nã legit ad Hebreos.12.q Esau non inuenit a deo locũ penitentie:nec remissionẽ peccator et impationẽ diuie grẽ:quãq3 cũ lachrimis instanter a deo postulasset eã. Cuius rõnem assignat Bona.in.4.dist.14.pte scda arti.p.q.3. Ideo inqt nõ habuit a deo grã3 et remissione3 suor pctõr:q2 nõ dolebat respectu diuine offense pp deu3 s3 simplr ex timore future pene et ob liberationẽ corporalis pene.s.inflicte. Ex pdictis oibus auctib9 p3 qlr oia ope

ra illoꝝ qui pͥncipalr̃ bene faciũt ex obiecto pene: tã pñtis q̃ꝫ future inutilia sunt ad salutẽ. Et sic pꝫ quartum obiectũ: pp̄ qđ multa bona opera fiũt q̃uis inutilia ꝛc. ¶ Secundũ obiectũ sꝫ q̄ntũ in ordine seu respect⁹ vl'finis quo aliq̄ multa opa bona in hac vita faciũt ꝛ opanť dr̃ obiectũ retributiõis. Accidit sepissime q̄ plures plura opa bona faciũt nõ pp̄ obiectum diuini amoris: sꝫ pp̄ obiectuꝫ ꝓpe vtilitatis seu retributionis tã pñtis q̃ꝫ future. Multi.n.bene faciũt ꝛ deum laudãt in sua ꝓsperitate pp̄ abũdantiã ꝛ cõseruationẽ multorum beneficioꝝ iã susceptoꝝ ꝛ suscipiendoꝝ: quibus si forte aliqua aduersitas accideret statim deũ maledicerẽt q̄ prius ex beneficiis eũ benedicebãt ꝛ collaudabãt. Multi etiaꝫ sunt q̄ in corde firmiter tenãt ꝛ etiã dicũt ore. Si nõ crederẽ habere pa̅disum: nec deũ vnq̃ꝫ diligereꝫ: nec aliq̄d boni opis pro ipso facerem. His premissis peto an bona opa taliũ qui pͥncipalr̃ nõ ex obiecto diuini amoris ꝛ bonitatis bene faciũt: sed simplr̃ ex obiecto pñtis vtilitatis ꝛ future retributiõis sint grata meritoria ꝛ accepta in cõspectu dei: certe clamans respõdeo q̄ nõ qđ tripliciter ꝓbo. Pͥo auctoritate. Secundo rõne. Tertio distinctione. ¶ Pͥo ꝓbo auctoritate Ber. lib. de diligẽdo deo dicit. Et si sine p̄mio deo seruiri nõ possit: tñ sine intuitu premij deo seruiẽdũ est: ꝛ si sine premio deus amari nõ possit tñ sine ituitu mercedis deus amãdus est. Cã.n.amãdi deũ ꝛ seruiẽdi deo: dei bonitas est. hec ille. Item apostolus.j.cor.iꝫ.ait. Charitas nõ querit que sua sunt: sꝫ q̄ Jesu xp̄i. vbi glosa ait. Charitatis ꝓprium est aliq̄d diligere: ꝛ pp̄ ipsuꝫ aliq̄d operare nõ ꝓprie mercedis intuitu: sꝫ simpliciter bonitaꝫ ei⁹ respectu. Et glo. sup v̄ba p̄s. Confitebitur tibi cuꝫ bñfeceris ei. ait. Quicũq̄ꝫ ꝯfiteť pp̄ beneficiũ mercenarius ꝛ reprobatus ẽ tã a deo q̃ꝫ hoib⁹. Jõ Aug. in sermone de sermõe dñi in mõte. ꝛ poniť a mag̃ro in.2. sen. di.38.c. Sꝫ queriť. Nõ debemus inq̄t euãgelizare vt manducemus. sed iõ mãducare vt

euangeliçemus vt cib⁹ nō sit bonuꝫ qđ appetit᷑:sꝫ necium qđ addat᷑ vt illud impleat᷑: querite ꝓmū regnū dei ⁊ iu/ stitiā eius. ¶ Scđo hoc idē ꝓbo rōne liberalitatis ꝙ bo na opa facta simpl'r ex obie/ cto retributiōis p̄ntis vel fu ture nō sunt sufficiētia ad sa lutē. Fundamentū rōnis po/ nit dn̄s Bona. in.3. dist.27. ar.j.q.2.di. Nullū obsequm deo placet nisi qđ ex liberali tate fit. Quo p̄supposito pe/ to qs sit liberalis in obseqo: ⁊ rn̄det ph̄s.4.ethicoꝝ.di. Liberalis est q dat aliqd bo/ ni gr̄a.i.pp bonū: ⁊ recte.i.sꝫ rectā rōnē qbus opꝫ ⁊ qn̄ oꝫ ⁊ hoc delectabiliter ⁊ sine tri stitia. Et.2.ethico.ait. Libe/ ralis ad sui vtilitatē nō respi cit sꝫ simpl'r abundat in da/ tiōe ita vt minora sibiipsi re/ linqͣt. Itē ex̄ de reꝝ pmu. Et ex̄ de donationib⁹.c.j.dicit᷑. Hanc sibi quoddāmodo legē ponit liberalitatis nobilitas vt debere se qđ spōte tribuit extimet: ⁊ nisi in beneficijs su is excreuerit: nihil se p̄stitis/ se putet. Si ḡ vt pꝫ deus nō acceptat aliqđ obsequm qn̄ fit sine respectu ⁊ obiecto ali/ cuius ꝓp̄e vtilitatis ⁊ mercē dis: igit᷑ cōcludo ꝙ q deo ob/ seqt᷑ seu p eo multa bona opa facit p̄ncipal'r ex ītuitu ꝓp̄e vtilitatis: talia opa neqͦꝙ̄ fi/ unt ex liberalitate: ⁊ per ꝯn̄s nō sunt deo accepta: ⁊ p ꝯn̄s sunt inutilia ad salutē. ¶ Ter tio hoc idē ꝓbo distinctione: Nā Bonauen. in.3. dist.27. arti.2.q.2.q̄rit an mot⁹ cha/ ritatis possit eē mercenari⁹. Rn̄det in coꝛ.q.di. Mercena rius dr̄ ille q p̄ncipal'r hꝫ ob iectū ad mercedē. Nā si eam aspiceret nō p̄ncipal'r: nō pp hoc mercenari⁹ eēt. Notan/ duꝫ igit᷑ ꝙ duplex ē merces: vꝫ creata ⁊ increata: tpalis ⁊ eterna. Et sꝫ h̄ duplex ē mer/ cenari⁹. vꝫ bonus ⁊ malus: ⁊ duplex mercimonia. vna lau/ dabilis: alia vitupabilis. Nā q p̄ncipal'r faciēdo bonū re/ spicit ad mercedeꝫ tpalem ⁊ creatā malus mercenarius ē ⁊ talē vitupat dn̄s Jo.10.di. Mercenarius autē fugit. qꝛ mercenarius est. Ille q aspi/ cit pꝛincipal'r ad mercedem eternā de q̄ dr̄ Gen̄.15. Mer ces tua magna nimis. bonus mercenari⁹ ē. Et hic mercena rius abundat trib⁹ panib⁹: si

dei: spei: et charitatis. Sic dicit Ambrosius sup illud Luc. xv. Quanti mercenarij etc. De pria mercimonia intelligendo non est dubium quod motus charitatis non pot esse mercenarius. quia nec ille a charitate nec cum charitate sed charitati repugnat. De secunda mercimonia dubium est pro eo quod illa pot esse cum charitate: non tamen omnino certum est vtrum sit a charitate. Nam quidam voluerunt dicere quod non est a charitate: sed potius ab effectu nature charitate concitante. Amor enim charitatis vt dicunt cum sit amor gratuitus non intuetur premium: imo facit hominem omnino liberaliter seruire deo sicut filium patri suo. Alijs autem videtur quod talis effectus mercenarius possit esse a charitate. Desiderium enim habendi eternam mercedem et fruendi eterno bono: est desiderium gratie: nec est amoris naturalis: nec acquisiti: sed potius amoris gratuiti precipue illud desiderium de quo dicebat apostolus. Cupio dissolui et esse cum christo. Ad effectum enim charitatis non tantum spectat amare deum amore amicitie: imo et amore fruitionis. frui enim est amore inherere: et constat quod frui deo est per charitatem. Et ideo voluerunt aliqui dicere et satis probabiliter vt videtur quod motus charitatis secundum aliquod genus mercimonie possit esse mercenarius. scilicet secundum quod constituit mercedem suam esse bonum increatum: ad quod tendit sicut ad finale premium et desiderat tanquam omne bonum. hec ibi. Ricar. autem in in quolibeto queres. An deus debeat diligi propter aliquam mercedem presentem vel futuram. Respondet dicens quod potest diligi triplici fine: aut propter finem bonitatis: aut propter finem vtilitatis: aut propter finem vtriusque. Primo pot diligi deus propter finem bonitatis sue sine intuitu alicuius mercedis: et hec dilectio non tantum est necessaria: sed est maximi meriti: hac tali dilectione tenetur quilibet diligere deum: quia secundum apostolum. Charitas non querit que sua sunt: sed que Jesu christi. Potest insuper diligi deus principaliter propter finem mercedis presentis: et etiam propter vitam eternam habendam: et hec dilectio vera non est. Et ratio est: quia secundum philosophum. viij. Ethicorum. Cessante tali vtilitate statim cessaret et ipsa dilectio. Non enim sic facit vera dilectio quando cessat

sante ēt oino vtilitate adhuc diligit. Proinde phs scdo Rethorice dicit. Amare est velle bonum alicuius ipsius grã.
¶ Tertio postremo diligitur deus propter finez bonitatis primo ꝛ per se. ꝛ propter finē mercedis ex ꝯsequētiꝰ ꝛ p accidens: ꝛ hec dilectio bona ē ꝛ meritoria. Et rō est qꝛ q deum diligit primo pp bonitatem suam considerat qꝛ ēt ꝛ si non diligit pp premium tñ ipse deus ex clementia sua pp mercedez sui amoris dabit ei vitā eternam hoc mō diligebat deuz Dauid dicēs. Inclinaui coꝛ meuz ad. f. vi. t. in. c. p. re. Ex qbus pꝫ qꝛ nō lꝫ bñfacere simplr ex obiecto retributionis pn̄tis vel future. Que oia ꝯcludens Augu. 8. q. j. c. sunt in ecclesia. ait. Sunt in ecclesia qdā ꝑpositi de qbꝰ Paulus dicit. Sua q̄rentes non q̄ Jesu xpi. Quid est sua quercte non xpm gratis diligētes: non deum pp deum q̄rentes: lucris inhiātes honores ab hoibus appetentes: h̄ qñ amantur a ꝑposito: ꝛ pp hoc seruitur deo qsqs talis ē mercēnarius est ꝛ inter filios dei se nō cōputet. hec Augu. Ex predictis oībus pꝫ qualr oia opera illoꝛum qui principaliter faciunt ex obiecto ꝓprie mercedis potiꝰ q̄ꝫ ex obiecto diuine dilectionis sunt inutilia ad salutem. Et sic p ꝯñs pꝫ quintum obiectum ꝓpter quod multa bona opa fiunt q̄ꝫ uis inutilia qd dr̄ obiectū retributionis. ¶ Tertiū obiectuꝫ sed sextū in oꝛdine respectus vel finis quo aliqui multa opera bona in hac vita faciunt ꝛ opant̄ dr̄ obiectuꝫ offensionis. Sepe sunt multi q plura opera bona faciunt: sꝫ tñ ea faciūt aut ex obiecto diuine offensiōis: aut ex obiecto dānificatiōis proximoꝝ. Qd sic pꝫ. Ecce qꝛ qs paupercule mulieri elemosinam facit seu vestit illaꝫ ꝛ pascit: que vtiqꝫ de se bona opa sunt. Sed peto quo obiecto hoc facit: certe p obiectū adulterij ꝛ fornicatiōis. Similiter vnus dat decem ducatos paupi: vt exinde faciat aliqd homicidiuꝫ ꝛ vindictā. Alius silr cōcedit denarios alteri vt ex ipsis ille alter faciat lucrū cū vsura Silr aliqs q est caput partis facit multas elemosynas et bñficia partialibus suis in ne

cessitate: q tn̄ non faceret nisi ex obiecto ptis ꝯseruāde. Similiter in cōsilijs vnus bene loquit̄: sȝ nō ex obiecto boni cōis: sed solū ex obiecto alicuius vtilitatis amicoꝝ suoꝛū. Silr̄ aliqs nutrit ꝛ sustentat seu fac̄ elemosynā alicui pauperi. ꝛ hoc solum ex obiecto ꝙ possideat oīa bona sua post moꝛteȝ. Silr̄ aliqs ꝯcedit pecuniam granū vel vinū in necessitate alteri: ꝛ lȝ non pacificat̄ secum: tn̄ sperat in coꝛde suo se pp̄ hoc vltra capitale accepturū. Deniqȝ ꝓcuratoꝛ aduocat⁹ ꝛ iudex accipit cāȝ alicuius paupis viri vel mulieris: vt eaȝ defendat: sȝ hoc obiecto vt peccet cum muliere paupere seu vt postmoduȝ aut ex paruo aut ex nullo ꝓcio hāc rē domū vel possessionē quā ēt iuste defendit ab ea dē ꝑsona emat. His oib⁹ premissis peto an bōa opa taliū qui pꝛincipalr̄ nō bn̄ faciunt ex obiecto diuine seu fraterne charitatis: ꝛ diuine dilectiōis sint grata meritoꝛia accepta ꝛ alicui⁹ valoꝛis in cōspectu dei: certe clamāds. Rn̄deo ꝙ nō: qđ tripl̄r ꝓboꝛ. Primo auctoꝛitate. Scđo rōne. Tertio similitudine. ¶ Primo ꝓbo auctoꝛitate. naȝ. 28. q. j. c. Dēȝ. §. ex hiȝ dr̄. Quicquid nō fit pp̄ deū vt ad eternam valeat salutē inutile reputat̄ apud deū. Un̄ Augu. ait. Omnis vita infideliū peccatum est: nec valet vnq̄ȝ esse bonū quod absqȝ deo fit. Itē 23. q. 6. c. Jam vero. §. Ex his dicit̄: sine dilectiōe boni: nullus in opibus suis deo placere pōt. Gregoꝛius ēt in moꝛalis ait. Bonū quodcūqȝ fit. nisi fiat ex bono dei vel ex bono ꝓximi. bonū nequaquaȝ est. Deniqȝ Ambꝛosius li. de offi. ꝛ pōit̄. 86. di. c. Nō satis ait Nō satis est bn̄ velle: nisi studeas ꝛ bn̄ facere: nec iterum satis ē bn̄ facere: nisi id ex bono fonte: hoc est ex bona volūtate ꝓficiscat̄. Item extra de rescrip. c. sedes apostolica. ꝛ c. ex tenoꝛe. extra de offi. dele. c. cū oliȝ. ꝛ extra đ dolo. ꝛ cōtu. c. ex lr̄is. ꝛ extra de empti. ꝛ vē. c. ad nostrā. dr̄. Fraus ꝛ doluȝ nemini patrocinari dȝ. ¶ Scđo hoc ideȝ ꝓbo rōne finalitatis. ꝙ. s. opa bōa facta ex obiecto malo inutilia sunt. Fundamētum rōnis ponit phs. 2. de aīa. ꝛ etiā Tho.

scđa scđe.q.5.ar.4.di.Spēs & perfectio cuiuslibet habit⁹ & actus eorum pendet ex formali rōne obiecti: q: ois act⁹ sortitur speciem ab obiecto: pz hec regula. Nam pbus in Ethica dič. Quicunqz mercatur principal'r pp auaritiam auarus dicitur nō mec⁹. Itē sicut obiectum vere fidei ē veritas prima: ita obiectuz charitatis est bonitas prima. s. đ us. Cuz igitur habitus amoris proximorum pcedat ex diuino amore: eo q habit⁹ amoris dei & oium proximorum sit vnus fm Bonauen. in.3. dis. 27. ar.2.q.3. lz diuersimode referatur. Si qs igič se auertat ob obiecto charitatis. quod est deus a quo depēdet amor proximorum: necesse est oino q bonitas vere dilectionis p ximoruz totaliter perdat speciem suam: q: vt dř.2. Phisicorum. remota cā semp remouetř & eius effectus. Et iō si p ximus ab aliquo charitatę p̄uato diligaț: diligiț simpl'r ex quadam amicitia nāli requisita: sed nō ex infusa & gratuita dilectione dei. hoc presupposito vz q remoto pprio obiecto habitus & actus remouetur & eorum perfectio certum est q obiectum pfectum & verū oiuz opationū deus ē. Cum igitur qs non hz deum pro obiecto in operibus suis: sed potius hz p obiecto aliqđ malum quod ipsi deo opponitur: pz q talis remouet ppuz obiectū ab opibus suis. Qđ si sic est ergo necessario cōcludiť: q oia eius opa imperfcā sunt. Sed nihil q est imperfectum est deo gratuz & acceptum igiť manifestum est q oia talia opa sunt inutilia ad salutē: & q plus ē dico q oia talia opa licet de se bona sint respectu tñ mali finis & obiecti rationabilia nō sunt & singula singulas penas merenť apud deū. Et rō ē: q: vt dř.4. Topi. Cui⁹ finis bonus: ipz qz bonū. & ecōtra: cuius finis malus ipsum quoqz malū. Qđ si sic est cuz oia predicta opera fiant ex obiecto & fine malo sequetur q ēt ipa mala sunt: q si mala sunt ergo merenť penam & nō gloriam. ¶ Tertio hoc idē pbo similitudine. Nā Augu. in lib. de nā demonum & ponič. 26. q.4.c.j. igiť ait. Diuini oēs dei sunt quasi đo pleni: diuinitate. n. plenos p

opera se simulant: ꝛ astutia q̈ dam fraudulēta futura ꝯtra deū ꝯiectāt. hec ibi. Qua sili tudine daᷓ itelligi ꝙ sicut di uini ꝛ ēt malefici q multa bo na opera faciunt siue facien do res perditaꝫ inuenire: ꝛ di uersos a suis egritudinibus liberari nō sunt deo grati: qꝛ faciunt opa ex obiecto malo: vꝫ ex auxilio demonum. Sic nec a simili opa bōa facta ex malo obiecto grata sunt in cō spectu dei. Aliā similitudineꝫ pōit Albertus magnus libꝛo de aialibus: de quodaꝫ pisce marino: qui sirena nuncupaᷓ hic piscis marinus a medio supꝛa pulcherrimus ē ad vi dendum: ꝛ nautas mare tran seuntes audientes dulcedinē sui cantus facit doꝛmire: qđ totum facit hoc fine vt post cantum ꝛ doꝛmitionem nauē mergat vel nautas occidat ꝛ comedat. pp̄ h̄ sapiētes nau te obturāt aures suas ne dul cedine sui cantus capiantur. Moꝛaliter ꝛ spūaliter per si renam que est pulchꝛa ꝛ dul cis cantus intelliguntᷓ opera bona: q̄ de se dulcia sūt ꝛ lau dabilia: sꝫ p̄ finē eiꝰ q ē hoīuꝫ submersio itelligiᷓ obiectum malū eoꝛūdē opum: qđ vtiqꝫ est cā submersiōis ꝛ infectio nis oium bonoꝝ operū. Et iō Boetius ꝓsa pꝛima pꝛimi li bꝛi. Comparat opera bona fa cta ex malo obiecto meretri culis: ꝛ eidē sirene pisci mari no di. Quis inqt has sceni cas meretriculaꝫ ad hūc egꝝ ꝑmisit accedere q̄ doloꝛes eiꝰ non modo vllis fouerent re medijs veꝝ dulcibꝰ insup ale rēt venenis. hec sūt. n. q̄ i fru ctuosis affectuū spiniꝫ vberē rōis fructicibꝰ segetē necāt hoīumqꝫ mētes assuefaciunt moꝛbo: nō liberāt: sꝫ abite po tius si res vsqꝫ i exitū dulces meisqꝫ cū musis curādū sanā dūqꝫ relinqte. hec ibi. Deniqꝫ talibus bona opera ex malo fine faciētibus eueniet quod semel demoni contingit. Le gitur. n. ꝙ cū qdam enoꝛme pctm̄ cōmisisset ꝛ illđ ꝯfiteri nō auderet tādē iminēte moꝛ tis articulo hūit volūtatē cō fitēdi. Timēs āt diabolus ne illđ sacerdoti ꝯfiteretᷓ. trāsfi gurauit se i spēꝫ sacerdotꝭ ꝛ di xit hoi illi. Ecce tu grauiter infirmaris fac ꝯfessionē tuā vt salutē ꝯsequariꝫ. Facta au tem cōfessione diabolo: dixit

istud peccatum valde horribile ꝛ abbominabile ē: ꝛ multos scādalizare pōt. Idcirco iniungo tibi ne decetero cōfitearis illō alicui sacerdoti. Mortuo autē illo hoie allegabat diabolꝰ ꝙ animam habere deberet eo ꝙ hō ille nū ꝗ̄ vero sacerdoti cōfessus fuisset. Bōus autē angelꝰ ꝯ̄rio dicebat ꝙ bōa ꝛ simplex itentio hoiez illū saluarī debebat: maxime ꝙ diabolꝰ ei patrocinari minie debebat. Tādē dn̄s iudicauit pro illo hoie: ꝛ iussit animā ad corpꝰ redire: vt cōfessionē faceret sacerdoti: ꝛ de peccato penitētiā agēret: ꝛ vltra h̄ q: diabolus audierat illū in cōfessiōe malo fine: vt si licet alteri si viueret nō cōfiterer: ꝛ ꝑ cōsequēs dānaref: tot particulares pēas iniūxit dn̄s diabolo quot singularia peccata audierat ab illo in cōfessiōe. Sic a simili dico ꝙ qlibet tot pēas a deo suscepturꝰ ē quot opa bona ex malo obiecto ꝛ fine fecit. Ex p̄dictis oibus patet: q̄lit̄ oia opa illoꝝ q p̄ncipalit̄ bn̄faciunt ex malo fine ꝛ obiecto: ꝛ nō ex obiecto bono sūt inutilia ad salutē: ꝛ sic ꝑ cōsequēs patet sextū obiectū ꝓpter ꝙ multa opa bōa fiunt licet inutilia: ꝙ dr̄ obiectū offensiōis Que obiecta cū nō sint obiecta vere fidei: ꝛ ꝑ cōsequens ab oibꝰ resecāda ꝑut fuerūt ꝛ tria alia p̄cedētia qsq3 debet ꝓrsus euitare. ꝛ a qbus oibꝰ nos oēs p̄seruare digne tur bēignitas ꝛ clemētia saluatoris nr̄i dn̄i v3 Jesu christi q in trinitate ꝑfecta triūphat gloriosus in celis. Per infinita secula seculoꝝ. Amē.

¶ Feria qnta post dominicā de passione. Iterum de sexta excellentia: videlicet de integritate ipsiꝰ sacratissi. fidei.

Si hic esset propheta sciret vtiq3 q̄ ꝛ q̄lis ē mulier q̄ tāgit eū: q: peccatrix ē. Scribunt̄ h̄ verba Luce. 7. ꝛ in euāgelio occurrētis ferie. Post sacram euāgelij litteralē ꝛ moralē expositionē p̄clarissimi ciues: ex quo vt claruit ō septia circunstātia integritatis vere fidei: q̄ dr̄ obiectiōis. in q̄ sufficiēter declaraui sex obiecta mō habeo in p̄senti alia tria obiecta declarare similiter. Quoꝝ duo hodierna die tm̄.

tertiū vero crastina die ḋclarabo. Quorum trium.

¶ Primū dr̄ obiectū Coactiōis. ¶ Secūdū dr̄ obiectū Glorificatiōis. ¶ Tertiū dr̄ obiectū honorificatiōis ¶ De duobus alijs obiectis fidei sacratissime repugnantibus.

PRimū igit̄ obiectū sed septimū i ordine seu respect⁹ vl' finis quo aliq multa opa bōa in hac vita faciūt ⁊ opant̄ dicitur obiectū coactiōis. Sepe enim cōtigit ꝙ m'lti m'lta bona faciūt nō spōte nec volūtarie: sed q̄si coacti ⁊ inuiti ⁊ p aliq̄ȝ violētiā cōstricti. Qḋ sic pȝ. Ecce ꝙ multi m'ta tēpore mortis cōfitēt̄ ⁊ cōicāt ptialitatib⁹ rnūciāt: fili' ⁊ vanis vestimētis ⁊ ornamētis: ⁊ vltra h̄ deserūt ad'lteras ⁊ ꝯcubinas: ⁊ dimittūt i testamētis ꝙ restituāt restituēda post mortē, seu tūc actualit̄ restituūt vsuras: coacti sic facer̄ p diocesanū. aliter nō ponet in eccl'ia seu i cimiterio. hec oia ⁊ si de se bona sint: pe to an opa taliū q h̄n faciunt inuiti ex obiecto q̄si alicuius coactiōis non ex obiecto dei sint grata meritoria ⁊ accepta in conspectu dei: certe clamās. R̄ndeo ꝙ nō: qḋ tripliciter ꝓbo. Pri̊o auctoritate Secūdo rōe. Tertio exēplo.

¶ Pri̊o ꝓbo auctoritate. nā 23. q. 6. c. Iā vero. §. ex his. dr̄. Unusq̄sq; ꝓut destinauit in corde suo n̄ ex tristitia aut necessitate. hilarē. n. datorem diligit de⁹ vn̄ dat̄ itellgi ꝙ q inuitus dat seu ꝑ p̄sentē pudorē: ⁊ rē ⁊ meritū ꝑdit. h ibi Itē Nico. papa. 20. q. 3. c. p̄sens. ait. Qḋ eni q̄sq; nō eligit ꝓfecto nō diligit. Qḋ āt nō diligit facile cōtēnit: nullū ergo bonū nisi volūtarium Itē Marcell⁹ papa. 20. q. 1. c. illud. Statio inqt inutile ē vt coacta fuitia dn̄o p̄stētur Et Alex. 3. ex̄ de resti. spol. c. solicite. Nō ē inqt verisimile ꝙ spōte iuri suo renunciauerit q renūciat spoliatus. Et Augu. 23. q. 5. c. ad fidem: ait. Bene facē nemo pōt nisi spōte elegerit: ⁊ nisi amauerit: ꝙ totū ē in libera hois volūtate. Arist. ēt. 3. eth. Bonū sp ē volūtariū: qḋ āt nō ē voluntariū nō ē bonū. Deniq; Augu. in li. de pnia: ⁊ ponit̄ de pe. di. 7. §. q̄ꝗ̄. Nullus in-

qt expectet bñ facẽ: quando peccare nõ põt arbitrij nr̃i libertatẽ reqrit dñs: vt delere possit cõmissa nõ necessitate vnde si qs positus in vltima necessitate sue egritudis noluerit accipe penitẽtiã ⁊ accipit ⁊ mor recõciliabitur ⁊ hinc vadit. Fateor vobis nõ illi negam⁹ qđ petit, sed nec etiã p̃sumim⁹ qđ bene hinc exijt sed si secur⁹ hinc exierit ego nescio. penitẽtia dare possum⁹: securitatẽ vero dare neqm⁹. Nunqd dico dãnabit̃ sed nec dico saluabit̃. Uis ḡ a diabolo liberari? vis ꝙ incertũ ẽ euadere? Tene certũ ⁊ dimitte incertũ: age penitentiã duȝ sanus es ⁊ liber es. Si sic agis dico tibi quia secur⁹ es qꝛ penitentiã egisti eo tẽpoꝛ quo lib̄ fuisti ⁊ quo peccare potuisti: h̄ ibi ¶ Secũdo ꝟ idẽ ꝓbo rõne felicitatis. s. acquirẽde. ꝙ vȝ opa bona q̃ tanq̄ȝ inuiti ⁊ caocti homines faciũt: sunt inutilia ad salutẽ. Fundamẽtũ rõnis põit philosoph⁹. io. Eticoꝝ. di. Felicitas ẽ p̃miũ v̓tutis Et Senecs in quadã ep̄la ad Lucillũ ait. Null⁹ digne felix efficit̃ nisi ꝓus v̓ture p̃clara refulgeat. Quo p̄supposito ꝙ felicitas vȝ p̄supponit v̓tutẽ: peto quid sit v̓t⁹ vȝ essẽtia: ⁊ respõdet ph̄uȝ. 2. Ethi. di. Uirtus ẽ habitus electiuus imedietate cõsistẽs quo ad noȝ determinata. Et vtiq̄ȝ sapiẽs determinabit. ꝙ si virtus vt patȝ ẽ habit⁹ electiu⁹ peto etiã qd sic electio ⁊ R̄ñdet idẽ ph̄s. 3. Ethi. di. Electio ẽ desideriũ coꝝ q̃ sunt in nostra potestate ex libero cõsilio ꝓueniẽs. Quib⁹ p̄missis maĩfestũ ẽ ꝙ nullũ opus qđ nõ fit ex electione nõ fit ex libera volũtate: ⁊ vbi nõ ẽ libera etiã spõtanea volũtas certũ ẽ ꝙ nulla ẽ ibi v̓tus qꝛ vt dicit̃. 3. Ethicoꝝ. Semꝑ volũtarie sunt v̓tutes sicut ⁊ vita. sed vbi nulla ẽ v̓tus ꝑfecto ibi ẽ nullũ meritũ eterne felicitatis. ex quo cõcludo ꝙ oĩa bõa q̃ facit aliquis sicut inuitus ⁊ coact⁹ cum libera electiõe careat nullã habent speciẽ v̓tutis ⁊ ꝑ cõsequens nullũ meritũ habebũt in futura ⁊ eterna felicitate. Qđ cõfirmãs Hiero. de. pe. di. 2. ca. Si .n. pctm̃. dicit. liberi arbitrij nos ꝯdidit deus nec ad v̓tutẽ: nec ad vitia necessi

tate trahimur:alioqui nisi ne cessitas ⁊ coactio ē ibi nulla corona. ¶ Tertio deniq̄ ꝓbo exēplo.vȝ ꝙ opus inuitū ⁊ coactū ē inutile ad salutē. Ecce ꝙ latro ⁊ fur cōp̄hen ditur i latrocinio suo q̄ tādē ex iusticia ad suspēdiū p iud. iudicat̄ seu ponit̄ ad torturā ⁊ huiusmodi.Et certū ē ꝙ ta lis fur iuite ⁊ coacte p̄dictas penas tollerat ⁊ nō libenter nec spōte:peto igit̄ an talis aliqd mereat̄ apud deum ex tolleratiōe p̄dictaꝝ penaꝝ ⁊ certū ē ꝙ si tanq̄ȝ inuit⁹ tol lerat ⁊ nō ꝑpter deum nihil meretur in ꝯspectu dei Et ra tio ē q: caret:causa meriti q̄ consistit in spōtanea tollera tiōe haꝝ penaꝝ ꝑpter deuȝ Que oia cōfirmās Augus.in sermōe plurimoꝝ martyruȝ qui incipit in psalmo diximus Nemo inquit se extollat de passione sed prius ostendat lingue sue veritatē.Tu osten dis penā ego quero causam Tu dicis sū passus.ego dico quare sis passus.Nā si attē das solas passiones coronan tur ⁊ latrones.Nunquid au det dicē ille tāta pass⁹ sū qr̄ q: dr̄ illi pp̄ fcā tua mala.iō malā hūisti penā:q: pri⁹ ma lā hūisti cāȝ.Si de passione gloriandū ē potest ⁊ ipse dia bolus gloriari. videte quāta patit̄:cui⁹ vbiq̄ tēpla euer tuntur cui⁹ vbiq̄ hydola frā gūtur:cui⁹ vbiq̄ sacerdotes ⁊ heretici cedunt̄. Nūquid potest dicere ⁊ ego martyr sū q: tāta patior.ḡ hō dei ꝓ⁹ us sibi eligat causaȝ ⁊ secur⁹ accedat ad penā qui si in bo na causa accedat ad penam post penā accipiet ⁊ coronaȝ Et infra subdit.Nō.n. facit martyrē pēa sed causa.Tres istas cruces attēdite vbi dn̄s crucifixus ē et in medio latro nū.vultis noscere q: non fa cit martyrē pena sȝ cā pena eq̄lis erat sȝ cā separabat q̊s pena iungebat vn⁹ ipsoꝝ la tronū isultauit dn̄o ⁊ dixit ei libera teipsū si filius dei es. Ali⁹ vero dixit socio ei⁹ neq̄ȝ tu ties deū nos ꝓ male fact̄ȝ nostris ista patimur hic aūt nihil mali fecit.Quar̄ ista di xi fratres q: martyrē n̄ facit pēa sȝ causa.Tres erant cru ces equalis pena sed dispar est causa vnus damnandus alter saluādus i medio dam nator ⁊ saluator vnuȝ punit

alterū soluit. Crux illa tribunal ergo fratres certem⁹ cū viuim⁹ verā fidē tenere in vera dei eccl'ia eē bonā vitā ducere si martyres eē velim⁹ vt eos bonā vitā habētes imitari valeam⁹. hec ibi. ¶ Quo exēplo pz a simili q opera inuita τ coacta inutilia sūt ad salutē. Aliud exēplū pōit .45. di. c. de iudeis. vbi pcipit ecclesia q null⁹ iude⁹ nec iudeorū filius cogat ad baptismū sustinēdū p eo q talis baptismus cū nō sit volūtarius sz inuit⁹ τ coact⁹ eis nullaten⁹ pdesset ad salutē. Quo exēplo dat etiā intelligi q si ecclesia nō acceptat fidē coactā τ inuitā iudeoꝝ nisi sit libera τ volūtaria a fortiori ipse caput eccl'ie xp̄s de⁹ τ hō: nūq̄ acceptauit aliqua bona opa ab aliquo nisi sint liba τ spōtanea. ¶ Si vis aliter τ formali⁹ videre hāc cōclusionē vide in tractatu charitat vbi ponit quintū sigillū. Et pdictis g trib⁹ pz septimū obiectū pter qd mlta bona fiūt quāuis iutilia qd dicit obiectū coactiōis. ¶ Scdz obiectuz sz .8. in ordine seu respectus vl finis quo aliqui mlta bona opa in hac vita faciūt τ opantur dicit obiectū laudationis seu glorificationis. Mlti. n. mlta opa bona faciūt nō ex obiecto dei sed solū ex obiecto vane laudis honoris mūdani atq hūane glorie. Qd sic patet. Ecce q mlti in vita sua faciūt helymosinas magnas edificāt capellas τ hmōi: τ post vitā suā dimitt unt vt fiant hospitalia cōstruant eccl'ie dotētur iuuenes paupercule τc. hmōi. que oia nequaq facerēt nisi sperarēt aut in vita aut post mortē de talib⁹ helymosinis τ a mūdo laudari glorificari. His pmissis peto an opa talium q bn faciūt principalr ex obiecto hūane laudis τ demōstratiōis q pp h boni sēt τ nō ex obiecto honoris di sint grata meritoria τ accepta in cōspectu dei. Certe clamans Rn̄deo q nō: qd tripl'r pbo.

Pmo aucte. Scdo ratiōe. Tertio exēplo. ¶ Pmo pbo aucte. Hyero. i. q. i. c. vide. Uide quātū bonū ē charitas. Si. n. ita martyriū fecerim⁹ vt nr̄as ab hoīb⁹ velim⁹ reliqas honorari: τ si opinionē vulgi sectantes intrepidi

sanguinē fuderimus ꝛ substā tiā nostrā vsq3 ad mēdicitatē dederim⁹ huic opi nō tā p̄mi u3 q̄3 pena debet ꝛ pfidie ma gis tormēta sūt q̄3 corona vi ctorie.h ibi. ℭ Idē q̄q3 Hye roni.ad furiā ait.Quoticūq3 ad pauperē manū extēdis cogita xp̄m ꝛ nō aliū. Si.n. veꝝ cogitaueris opis tui mer cedē dispēdes.Ambro.c̄t p̄mo de officijs ait. Nō ē helymo sina ꝛ libalitas illa pfecta si iactātie magl largiaris q̄3 mi sericordie cā.Et hysidor⁹lib. 3.de sum.bo.ait.Dū paup cā iactātie pascit ꝛ ip̄3 op⁹ mi sericordie i pctm̄ vtit.Et ph̄s 4.eticho.ait. honoꝝ amator plusq̄3 oportet vl'nō oportet sp vitupabilis ē.Deniq3 dn̄s Matth.5.ca.hoc phib3.di cēs. Cū fa. helymosinā noli tu.ca.ante te sicut hypocrite faciūt in sinagogis ꝛ in vicis vt honorificētur ab homini b⁹.vbi glo.dicit.Q̄ō tria sūt genera hoīu3 qui faciēdo he lymosinā tuba canūt.p̄mi añ se.scdi secū.tertij p⁹ se.p̄mi ante se hij sūt q in p̄nti vita se cūdū Crisos.cu3 fastu ꝛ gl'ia helymosinas distribuūt qui tūc tuba canūt cū oē3 actu3 exteriorē vel s̄monē3 priusq̄3 iactent bonū opus magis p̄ dicant. Secūdi secū canūt. Et hij sūt q pōpose ꝛ vane q busdā dieb⁹ cōgregāt p hele mosynis distribuēdis multi tudinē paupeꝝ añ hostiū su u3 sic ante mortē sicut in mor te. Tertij post se canūt:q ca pellas paramēta calices hos pitalia aut cōsimilia in vita aut p⁹ mortē statuūt fieri cū signis ꝛ armis suis sculptis in pariete aut pictis. O ceca generatio filioꝝ adā. O infe lix bestialitas ratiōalis crea ture q nō solū peccare volūt dū viuūt s3 etiā quodāmodo mortui peccare attēptāt:nec tm̄ pp hoc vituperare intēdo helemosynas māifestas faci endo pp deū.cū dicat.Criso. Q̄ō sicut lāpas accēsa nō po test celari sic nec op⁹ iustitie pōt abscōdi.S3 ppea dico ꝺ illis qui p̄dicta insignia ꝛ ar ma cū fastu demōstrāt q q̄3 plurimū habēt speciē mali ꝛ p̄bent malū exēplū. Deniq3 apostol⁹.i.cor.13.dicit.Si di stribuero in ci.pau.o. fac. meas.ꝛ tradi.cor.me.ita v t ardeā charitatē āt nō habeā nihil mihi prodest. ℭ Secū

do hoc idē ꝓbo ratiōe corruptionis. videlicet ꝙ opera taliū sunt inutilia ad salutem. Fūdamētū rōnis ponit phs 3. physico. rc̄. Et pmo de generatione ꝛ cor. di. generatio vnius corruptio est alterius pꝫ hec regula. Nā generatio ignis in ligno corrūpit lignū ꝛ generatio infirmitatꝭ in corpore: corpus simul ꝛ sanitatē corrūpit. Quo presupposito certū est ꝙ duplex pōt eē gloria hominis. s. gl'ia tēporalis ꝛ eterna. Si ergo aliqs opa bona facit hoc fine vt hēat tēporalē gl'iaꝫ certū est ꝙ generatio tēporalis gl'ie in aīa de directo corrūpit eternā gloriam. ❡ Et ꝯfirmaꝛ ista ratio sic. certū est eniꝫ ꝭm Augu. ꝙ deus nunquā bis punit ideꝫ pctm̄. Quod si sic est ergo ex opposito nec deus bis remunerat idē bonū. Quaꝛ vt habeꝛ. 8. q. j. c. Sciēduꝫ: cōtrariorū eadē est sentētia. Si igitur aliqs ꝓ mercede suorum operū recipit humanā laudē ꝛ gloriā: manifestum est quia pro eisdē opib⁹ impossibile ē ꝙ simul recipiat mercedē future ꝛ eterne glorie dicente domino. Matth. 5. ca. Attendite ne. iu. vē. fa. co. ho. ne. vi. ab. e. alioquin mer. nō habe. ap̄. pa. v. qui in ce. est. Et sequitur imediate. Tu ergo rc̄. Amē dico vobis re. mer. suaꝫ hec ibi. Quod cōfirmās Grego. in omel'. de diuite. ꝛ ponitur de peni. di. 3. ca. q̄ꝫq̄ꝫ. ait. cauendū nobis est ne si forte aliquod bonū agim⁹ remunerationē accipiam⁹ a p̄senti seculo ne dicaꝛ nobis recepert mer. suā. nequaquā. n. Abraā diceret diuiti. Fili recor. ga. re. bo. in. vi. tua. Et iō Osee. 4. diciꝛ. Gloriā eorū in ignominiā cōmutabo. ꝛ ꝙ opera querētiū finē humane laudiꝭ totaliter corrūpanꝛ etiam ꝓbatur. Nā ꝭm phm. 8. physi. certum est ꝙ corrupto priori corrumpunꝛ oia posteriora. Quod si sic est certum est ꝭm philoso. tertio de anima ꝙ finis in operabilibus est tanquam principium ꝛ licet sit vltimus in executione est tamen prior in intentione. Sed manifestum est ꝙ principiuꝫ operationis bone est ipse finis quem intentio respicit. Si igitur hoc principiū corrumpitur necessario est ꝑ cōsequens ꝙ simul etiam om-

nia bona opera sequentia cor rūpanť. Quod cōfirmat dñs Mat.6.dicens. Lucerna corporis tui.i.operū tuoꝝ ē oculus tu⁹.i.intētio tua. Si oculus tu⁹ fuerit simplex. totum corpus tuū lu.e. Si aut oc. t.f. nequā fo.c.t.tenebrosum erit. Et Aug. sup psalmo A laqueo iniquo sic. ꝛ ponit .in.2. sen.di.38.c.solet queri. Pes aie inquit intētio est ꝛ amor qui si prauus est dicit cupiditas vel libido: si rect⁹ dicit charitas: eo ꝙ mouet anima quasi ad locum quo quo se puenisse p amorē ꝛ intentionē delectaf. Deniqꝫ ꝙ talia opa ex fine mūdani amoris facta totaliter corrūpantur sic probo. Nam Jaco.2.dicit. Qui offenderit in vno. scilicet peccato ſm glo. factus est omnium reus.i. virtute illius peccati perdit meritum omniuꝫ bonorum suorum que acquisierat. Quo presupposito certum est ꝙ qui in bonis operibus principaliter querit gloriaꝫ suaꝫ ꝛ nō dei mortaliter peccat. qđ sic pꝫ. Nā qcūqꝫ surripit sibi qđ est dei ppriū mortalit peccat. Sꝫ p appetitū inanis glorie aliquis attribuit quod est ppriū dei. dicit eniꝫ Isa.42. quia gloriam meā alteri no dabo. Et.j. Timotei.primo dicit. soli deo honor ꝛ gloria. Qđ si sic est ergo talis mortaliter peccat. Qđ cōfirmās Tho.2.2.q.132. argu.3. vbi qrit vtrū inanis gloria sit peccatū mortale dicit. Ex hoc aliquod pctm̄ est mortale qđ charitati cōtrariaf. pctm̄ aūt inanis glorie ſm se cōsideratū nō videtur cōtrariari charitati quātuꝫ ad dilectionē pximi. quātuꝫ aūt ad dilectionē dei pōt cōtrariari dupl'r. Uno modo ratione materie de qua qs gloriatur puta cū qs gloriatur de aliquo falso quod contrariatur diuine reuerentie secundum illud. Ezech.28. Eleuatum est cor tuum ꝛ dixisti deus ego suꝫ Et.j.ad cor.4. Quid habes qđ non accepisti. Si auteꝫ accepisti quare gloriaris .q.nō acceperis. vl' etiam cum quis bonum temporale đ quo gloriatur pfert deo. qđ prohibetur. Jero.9. vbi dicitur. non glorietur sapiens in sapiētia sua nec fortis i fortitudie sua nec diues in diuitijs suis sꝫ in hoc glo-

rief qui gloriaf scire ꝛ nosce me. Aut ēt cū qs prefert testimoniū hominum testimonio dei sicut ꝯ quosdā dr̄. Jo.12. Qui dilexerūt magis gloriā hominū q̄ȝ dei. Alio mō ex pte ipsi⁹ gloriātis q intētionē suā refert ad gloriā tanq̄ȝ ad vltimū finē ad qd̄.s. ordinat etiā v̄tutis opa ꝛ ꝓ q̄ ꝯseqndo nō curat facere ēt ea q̄ sūt cōtra deū. Et sic ē peccatum mortale. vn̄ Aug. in.5. de ci. di dicit. Qd̄ h viciū.s. amor humane laudis tā inimicū ē pie fidei vt maior in corde sit cupiditas glorie q̄ȝ dei timor vl̄ amor: vt dn̄s etiaȝ ait. Jo.5. Quomodo potestis credere gloriā ab inuicē separātes ꝛ gloriā q̄ a solo deo est nō q̄rētes. Si autē amor humane glorie q̄uis sit inanis non repugnat charitati nec q̄tum ad id de quo est gloria: nec q̄ȝtum ad intētionē gloriā querentis: nō esset mortale sȝ veniale. h ibi. Idē quoqȝ Tho. 2.2.q.132.ar.1 cor.q.di. Cū q̄rif an appetit⁹ gl'ie sit pcm̄ dico q pcm̄ nō ē qn̄ aliqs cōsiderat ꝛ approbat dignum laude ꝓpriū bonū dr̄.n.1.cor. 2. Nos aūt spiritū hui⁹ mundi nō accepimus: sȝ spiritū q est ex deo vt sciam⁹ que a deo donata sunt nobis. Similiter nō est peccatum qn̄ aliqs velit bona sua ab alijs approbari. dr̄.n. Mat.5. sic luceat lux v̄ra co.ho. ꝛc̄. Ex hoc pȝ q appetit⁹ glorie de se nō nominat vitiū aliqd̄ sȝ appetitus inanis glorie honoris vl̄ vane glorie mūdane vitiū importat. Nā qd̄libet vanū appetere semp peccatū est fȝ illud psalmiste. vt qd dili. va ꝛ.q.m. pōt āt tripliciter gloria vana accipi. Pꝛio mō ex pte rei de qua qs gl'iaȝ q̄rit. Sicut cū aliqs q̄rit gl'iaȝ de eo qd̄ nō est gloria dignum sicut de aliq̄ re fragili ꝛ caduca. ¶ Scd̄o mō ex pte eius a quo gloriā qs q̄rit puta hominis cuius iuditiū nō ē certū. ¶ Tertio mō ex pte ipsi⁹ qui gloriā appetit. qui vȝ appetitus glorie sue non referē in debitū finē vt puta ad honorē dei ꝛ salutē ꝓximi. hec ibi. Ex p̄dicta rōne pȝ qualr̄ opera bona que p̄ncipalr̄ fiunt ex obiecto hūane laudis: sunt oino inutilia ad salutē. Tertio hoc idē ꝓbo exēplo. Nā legif numeri.20. q quia

Moyses ꝛ aaron eduxerunt aquã de petra in ꝓpria laude: ꝛ nõ in laudẽ ꝛ honorẽ ipsius dei pp hoc solũ deus fecit ꝙ nõ potuerunt ingredi in terrã promissionis. Sic a simi q in opibus querũt laudẽ ꝓpriam ꝛ nõ gloriã ipsi⁹ dei nunꝙ̃ poterunt ingredi in terraꝫ viuẽtiuꝫ vꝫ in eternã vitã. Ex predictis oib⁹ pꝫ qualr oia opera istoꝝ qui principaliter bene faciũt ex obiecto humane laudis ꝛ glorie ꝛ nõ ex obiecto glorie dei sunt inutilia ad salutẽ. Et sic pꝫ. 8. obiectũ propter qd multa opera bona fiunt ꝙ̃uis inutilia quod dr obiectũ laudationis Immo ex premissis pꝫ q̃lr octo obiecta precedẽtia non sunt obiecta vere fidei cũ non habeãt deũ pro obiecto que cũ oino careãt omni bõitate ad integritatẽ fidei necessaria a cunctis fidelibus oio sunt respuenda. Quod vt quisqꝫ facere possit exorandus est altissimus dominus noster Jesus Christus qui in celis triumphat gloriosus in secula seculorum. Amen.

¶ Feria sexta post dominicam de passione. Iterum de eadẽ excellẽtia. vꝫ de integritate ipsius sacratissime fidei.

SI dimittimus eũ sic oẽs credẽt i eũ. Scribunt hec vba Joã. 11. c ꝛ in euãgelio occurrẽtis ferie post sacri euãgelij litteralẽ ꝛ moralẽ expositionẽ. deuotissimi ciues exquo vt claruit in ꝑcedẽtib⁹ sermonib⁹ sufficiẽter declaraui. 8. obiecta ꝺ. 7. circũstãtia integritatis vere fidei hẽo in pñti feria simplr 9. obiectũ declarare qd soluꝫ ꝯpetit integritati vere fidei. Qd vtiqꝫ obiectũ honorificationis appellat cuius noni obiecti declaratio talis erit.

¶ De nono ꝛ vltio ꝛ simpliciter vero obiecto ipsi⁹ sacratissime fidei.

BOnũ postremo obiectũ seu respectus vl finis quo oẽs debent sua bona opera facere ꝛ operari dicit obiectũ honorificationis. H solũ est ꝛ dꝫ eẽ verũ obiectũ fidei xp̄iane vꝫ ꝙ qsqꝫ oẽs helymosinas ꝯfessiões ieiunia orones oiaqꝫ opa sua bona dꝫ facere simplr ꝓ obiecto ꝛ fine diui honoris laudis atqꝫ glorie. Siqs. n. oia

opera bona oium simul homi- nu mudi faceret habitis an- te se alijs obis et fine q pp fi- ne et obiectu laudis glorie et honoris dei: pfecto meritum oium istoz opuz pderet. Et q vera fides teneat in oib' ope ribus habere simplr pro suo obiecto sola gliaz et honorem dei qntuplr pbo. Prio au- ctoritatib'. Scdo ronibus. Tertio distictioib'. Quar to silitudinib'. Quinto exe plis. ¶ Prio pbo auctib' q habes vera fide dz et tenetur oia bona opa sua facere pp fi ne dei honoris. Na apls ad col. 3. ait. oia qcunq facitis aut in vbo aut in ope oia i no mine dni nri Jesu xpi facite. Jde quoq. i. cor. 10. ait. Si- ue maducatis siue bibitis seu aliqd alid facitis oia in gliaz dei facite. Jde quoq. i. thes. 5. ait. Semp gaudete i dno si ne intermissioe orate. et i oib' gliaz dei querite. phs aut. j. ethi. ait virtutis pncipiu bo nu sit in qlibet re: finis autez optimus. Jde lib. de re. pn. ait. dirige semp actus tuos et cogitatioes in bonu. s. finem. Physi. lib. de sum. bo. ait. Oia qcuq agis pp dei honorem age: qr ex intentioe tua bona vel mala approbat opus tu um bonu vel malu. Propha aut dicit: afferte dno gloriaz et honore. afferte dno gloriaz no. e. Et. i. Re. 2. dr. Qui me honorificauerit. s. in opib' su- is honorificabo eu: q aut me cotemnunt. s. attribuedo sibi gloria erit ignobilis. Aug. ct 5. de ci. dei ait. Neq. n. vlla actio bona ee pot nisi tendat ad bonu fine. s. diuini honoris Jde Aug. 3. de tri. ait. Deus q finis bonus est dz esse finis oiuz cogitationu oiuz vboruz oiuzq opationu nraz. Deni q Hyero. de pe. d. i. c. et no- uit ait. Sancti viri oia q fa- ciut in laude dei faciut et no diaboli. Pz ex pfatis aucto- ritatib' qlr oia opa fieri dnt ad honore dei. Scdo h idez pbo. 5. ronib'. Prio rone di lectionis. Scdo rone pces- sionis. Tertio rone pfectio- nis. Quarto rone argumen tatiois. Quinto rone pmia tionis. ¶ Prio pbo rone di lectiois. Certu e. n. q sic de- us sume diligit aut opantem aut bona opa fcta ad sua glo- ria et honore: sic p otriu nunq diligit opate nec ei' opa fcta

ex ꝓpa laude aut honore. Et Fundamētū isti⁹ rōnis ponit phs.4.ethi.d.Sic ꝓpositū in ꝓposito ita oppositū i opposito.pȝ h regl'a.Si.n.motus ē cā alterationis ḡ qes sibi opposita fȝ phȝ.5.phi. est cā pacis ⁊ refrigerij.Quo p̄supposito.certū est ꝙ discordia aut diuisio volūtatū ē cātiua inimicitie. dīte pho .6. ethi.ipossibile ē amicitiā esse int' eos q nō eisdē gaudēt:ḡ p oppositū seqt' ꝙ cōformitas vnitas aut ꝯcordia ē cātiua veri amoris ⁊ charitat̄. Q ō ꝯcludēs pho.5.poli.dic̄.Sic ois diuersitas vr̄ facere inimicitiā aut seditionē sic ois ꝯformitas vr̄ cāre pacem ⁊ amicitiā.h ibi.Sȝ manifestū ē ꝙ faciēs opa respectu ꝓpe laudis ⁊ honoris discordat se a voluntate dei.q Isa.42.c. dixit gl'iaȝ meā alteri nō dabo igit' si se discōrdat a d̄o seqtur ꝙ de⁹ ē sibi inimic⁹ ⁊ ipsuȝ odit cū oib⁹ suis opib⁹. ḡ ecōuerso qcūqȝ facit opa pp honorē dei cū tal' sit ꝯformis cū dina volūtate ꝯcludit' necessario ꝙ tal' sūme diligit' a deo cū oib⁹ opib⁹ suis.vis ḡ o aia a deo diligi cū oib⁹ opibus tuis fac ꝙ scriptū ē. Jo. 9.c.⁊ sc̄ vba Judeo⁊ ad cecū illuminatū a xp̄o. da gl'iā d̄o .i.i oib⁹ opib⁹ tuis sp q̄re gloriā di ⁊ nō tuā. ¶ 2⁹ h idē ꝓbo rōne ꝓcessiōis. Fūda.hu. rōis pōit Boe.i li.topico.suorū.di.effect⁹ q a duab⁹ cāis pria ⁊ fa ꝓcedit magl attribuēd⁹ ē prie q̄ȝ fe.pȝ h regl'a. Cū.n.archa ꝓcedat a magr̄o tāq̄ȝ a p̄ma cā ⁊ ab abscia vl' serra tāq̄ȝ a scda hic ē ꝙ honor facture ⁊ attribuit' mgr̄o nō ascie vl' serre:h idē dico d̄ cultello mgr̄o ⁊ maleo qm̄ honor facture ei⁹ attribuit' magistro: ⁊ nō maleo.Quo p̄suppositō certū ē ꝙ ois bōa opatio ꝓcedit a duab⁹ cāis.pria ⁊ fa.vȝ a d̄o ⁊ a lib.arbi. sed p̄ncipal'r a d̄o dicēte. Ber.li. de gr̄a ⁊ li.ar. Tria iqt opat' in nob de⁹ cogitar' velle ⁊ pficere. Primū sine nob. Scd̄ȝ nobiscū. Tertiū.p nos.⁊ Ja. i.d̄i. Oē da.opti.⁊c̄. Sȝ clarū ē ꝙ fa cā nō possȝ p se alqd bōi facē sic̄ influētia p̄me cāe q̄ de⁹ ē dicente saluatore. Jo.15.sine me.n.po.fa.Q ō si sic ē ḡ attribuēd⁹ ē honor d̄o in cūct̄ opi.no.Q ō ꝯfir.Salomō p sil'itudinē eccle.i.ait.

Ad locū vnde exeunt flumina reuertunť vt iterum fluant. ℂ Tertio hoc idez ꝓbo rōne perfectionis. Fundamentum rōnis ponit dn̄s Matth.5.d. estote perfecti.s.in operibus vestris sicut.ꝛ.p.u.c.per.est. Quo p̄suppoſito phil.2.ethi. dicit. vnumquodq; tunc ꝑfecte opať: cum opatur ſm ſuā formā. Nūc aūt peto que ſit forma hois: certū est ꝙ est rō dicente philoſo.9.ethi.hō in qt est maxime itellectus ꝛ rō Iterū peto que ſit forma rōnis.ꝛ certum est ꝙ eius perfectio attēdiť circa optimū.ob iectum.vn̄ primo ethico.philo.dicit. Recta ratio ſemꝑ ſuadet ꝛ deprecatur ad optimuz Nunc ēt peto qd ꝓprie vocetur optimum. Et certū est ꝙ est finis.dicēte philo.j. metaphi. Non finis tm̄ est bonum vniuſcuiuſq; rei ſ; vlr̄ ē optimum in oī nā. Et.5.metha.dr̄ Finis est optimum oium rez. Et.2.phi.ait. Finis nō ſolū ē vltimum: ſed ꝛ optimū.his p̄miſſis certum est ꝙ deus ē finis oium rerū. Quicūq; igiť nō reſpicit deum in operibus ſuis non reſpicit optimū qꝺ est finis. Et q nō reſpicit optimum finem facit ꝯ rōnem q̄ ꝑſuadet ad optimum. Et q facit contra rōnem. nō opať ſ; ꝓpriam formam ꝛ facit opus imperfectū. Sed nullū opus imperfectum cū ſit ꝯtra p̄ceptuz dn̄i pōt deo eē acceptuz igiť quod nō est deo acceptū ſequiť ꝙ non est valoris alicuius ꝛ bonitatis. Quod ſi ſic ē ergo opa q̄ faciunt ex ꝓpria gloria nullam habent bonitatem meriti in ꝯſpectu dei ſic per oppoſituz oia opa fcā ꝑꝑ dei gloriam ſunt laudabilia: eo ꝙ ſunt facta ſm p̄ceptum dn̄i ꝛ ſm ꝓpriam formā hois que est rō ꝛ ſm finem optimū quē rō intendit. Ex qua rōne concluditur ꝙ nullū opus pt̄ hr̄e ſuam perfectionem niſi ſiat ꝑꝑ dei gloriam ꝛ honorem ℂ Quarto hoc idem ꝓbo rōne argumētatiōis. Fundamētum rōnis pōit philoſo.4.topi.di. Si de quo magis videtur ineſſe ꝛ ineſt inde de quo minus: patet hec regula.naz ſi vnus teneť dare quod ē maius alicui: a fortiori teneť dare quod est minus. Quo p̄ſuppoſito certuz est ꝙ deus creauit hoiem principalr̄ ad finē glorie ſue manifeſtande: vnde

magr̄ in.2.di.j.dicit. creauit deus creaturas pp̄ hoiem:hominē vero pp̄ se ꝛ gloriaȝ suā. Et deutero.26.di.faciet te dominus excelsiorē cūctis gentibus quas creauit in laudeȝ ꝛ gloriam suam.Et Jsa.43.c.di.in gloriam meā creaui eū. Et ꝓuer.16.ēt dr̄. vniuersa ꝓpter semetipsum.i.ꝓpter gloriam suam fm̄ glo. creauit altissimus.Et Bonauē.in.2.di.i. parte secunda.ar.2.sup ver ba ṗdicta.Et etiā in scd̄o.di.15.ar.2.q.i.dicit.ꝙ fine dupli ci creauit deus creaturas.s. primario ꝛ secūdario.Primario fine creauit deus oēs creaturas nō pp̄ indigentiam:sed pp̄ finem ꝛ ostēsionē sue gl'ie. Secundario aūt fine creauit deus creaturas ꝓpter ꝓpriā ipsarum vtilitatem. Quod si vt pꝫ hō ipse creatus est pp̄ finem diuine glorie: a fortiori colligit̄ ꝙ opa que facit ipse hō que sunt minora ipso hoie debēt fieri aut subijci diuine glorie ꝛ honori. Nam regula est canonistarum.extra d̄ cle. c.venerabilē.Et extra de fide instru.c.inter dilectos.Et extra de fo.cōpe.c.si diligenti. ꝙ cui cōceditur vel prohibet̄ aliquod principale conceditur ꝛ prohibetur oē accessorium vtputa si das mihi possessionem:q̄ est ad principale: dabis aditum ad ipsaȝ possessionem seu fructum ex ea ꝓcedētem:qui sunt quoddam accessorium.Ex qua rōne colligit̄ ꝙ non tm̄ hō factus est pp̄ diuinam gloriam:sȝ ēt oia bona opa que deus facit: facit mediāte ipso hoie. Nā.o.da.op. ꝛc.vt dr̄ Ja.i.vult ergo deus ꝙ oia bōa opa q̄ facit hō fiāt simplr̄ pp̄ gl'iā suā ꝛ honoreȝ ꝛ nō pp̄ gl'iam mūdi. ¶ Quito ħ idem ꝓbo rōne ꝑmutationis.Certum est.n.ꝙ tot bona quot qsqȝ facit ex gloria ꝛ honore dei:tot gradꝰ eterne glorie acquirit:quod ꝓbo auctoritate Aug.ad here.d. Nullū malum impunitum ꝛ nulluȝ bonū irremuneratū apd̄ deū Et idem Augu.alibi ait.Oēs actus qui eliciunt̄ a spiritu sancto:per spiritum sanctuȝ meritorij sunt vite eterne.Et ad Ro.8.di. Diligentibus deum oia cooperant̄ in bonum .s.meriti.Et Tho.2.2.q.2.ar. 9.dicit.Oēs actus voluntarij in deo relati meritorij sūt. ħ idē ēt probo similitudine.

sicut.n.se hz actus bonus ex malo obiecto factus ad penā sic se hñt actus boni ex bono obiecto facti ad gloriam. Sz quilibz actus bonus ex malo obiecto factus meref penam singularem: g a sil'i oēs actus boni facti ex obiecto gl'ie dei merenf singularē gloriā. Bonum.n.vt dr.3.ethi.sp potētius est malo. Preterea certū est fm Arist.in.j.ec.7 mundi qp vbi est sub̃a alicui9 rei ibi ē ēt eius ppzietas. Sz qcunqz facit opa cū charitate pp dei amorē hz in se sub̃az spūs sci dicēte aplo ad ro.5. Charitas dei diffusa est in cordibus vestris p spm̄ scm̄ q datus ē nobis. Qd si qs hz in se spm̄ sāctum: g in opibus suis hz annexā ppzietatez spūs sancti. Sz cū spūs sanctus sit ṽtus infinite: g p pñs in qlibet ope cū charitate pp deū fcō pōit ppzietatē meriti ifiniti. Qd aūt vera fides semp in opib9 suis reqrat bonū obiectū pzobo tripl'r.vz.distinctiōibus. Similitudinib9. Exemplis. Prima distinctio ē Bo.q in 2.di.38.ar.i.q.5.di.cū q̄ritur vtrū hō mereaf in bonis opib9 suis factis ex aliquo obiecto. Rñdeo qp bonū pōt fieri ex triplici obiecto. Primo fit aliqd bonū ex obiecto malo: vtputa cum fit elemosyna pp vanā gloriā seu intuitu alicuius libidinis: 7 lz sit bonū nō tñ hz mercedē sz meref penā 7 rō ē qz tale bonū sit in ptumeliā dei. Scdo pōt fieri bonum cū subiecto bono 7 obiecto bono 7 tale bonū cuz fiat a subiecto charitate pleno. 7 pp obiectū diuini honoris meref de cōdigno vitā eternam Tertio mō pōt fieri bonū cuz subiecto indisposito sz cū obiecto bono: vtputa cū qs ē in mortali culpa. 7 tñ facit elemosynā ad laudē 7 gloriā dī. Et h̃ bonū lz nō de pdigno tñ de pgruo meref vitā eternā. Et rō ē qz tale bonū factū pp deū nō sit sine aliq̃ grā grati data: q̄ disponit ad grāz gratū faciētē: sicē patuit in beato Martino q cū nūdū baptizatus eēt 7 dedisset partem clamidis cuidā pauperi intuitu dei: meruit sequenti nocte videre dñm Jesuz illa clamidis pte vestitū angulisqz dicētez Martinus adhuc chatecuminus hac me veste ptexit. Et h̃ bono final'r meruit baptizari

ꝛ tādē celoꝝ regnū aīa ei⁹ p⁹
mortē cū triūpho ingressa ē.
Ex q̈ rōe maīfeste appet ꝙ oē
bonū aut cū caritate aut sine
charitate fcm̄ pp deū meref
ipo ab iustissimo deo singula
rē ꝑpꝛiā ꝛ spālē remūeratōēꝫ
O igif q̈ꝫ stulti o q̈ꝫ isensati:o
q̄ꝫ amētes ꝛ bestialeꝫ sunt illi
q innumerabilia bona faciūt
ex aliq̊ fine:q̄ꝫ ex obiecto gl'e
dei: qm̄ tales tot singulares
gradus gl'ie pdunt quot bōa
fecerūt: ꝛ vltra h̄ tot gradus
pene sibi acgrūt quot spālia
bona ex malo obiecto fecerūt
Scda diffinitio ꝓbaf distin-
ctionibus.vꝫ ꝙ vera fides in
opibus suis sp regrit bonum
obiectū ꝛ est sancti.Tho.2.2.
q.3.arti.j.di.ꝙ ad pfectionē
opiꝫ.5.necessaria regrunf.vꝫ
potētia habitus actus obie-
ctū ꝛ finis:Q ō sic exēplo pꝫ.
Naꝫ in pfectiōe virtutis ele-
mosyne pꝛimo ɔcurrit poten
tia aie.s.volūtaꝫ q̄ pōt velle ꝛ
n̄ velle facē elemosynā.Scdo
quirif habitus.i. ꝙ ipsa volū
tas oio velit elemosynam da
re.Tertio regrif actus ipsi⁹
elemosyne q est panis aut vi
nū ꝛ hmōi,¶ Quarto requi
rif obiectū elemosyne sicuti
eū ɔsiderat ꝙ hō est egenus.
Quinto regrif finis.i. ꝙ oia
p̄dicta pficianf ꝛ fiant ad dei
honorē ꝛ gloriā.Qui finis di
uini honoriꝫ si subtrahaf sub
trahif ēt ois bonitas aut me
ritum:quattuoꝛ sil' p̄cedētiū.
Idē ēt Tho. in p̄ma pte sum-
me.q.21.ar.j. dicit ꝙ triplex
est ordo.pꝛimus est quo aliqd
creatū ordinaf ad aliqd crea
tū sic ptes ordinanf ad totuꝫ
ꝛ accidentia ad subas: ꝛ vna
queqꝫ reꝝ p̄dictaꝝ hꝫ finem
suū ꝑ obiecto.Scds ordo est
quo oia creata ordinanf in d
um.Tertiuꝫ ordo ē quo ea p q̄
attingif de⁹ ordinanf ad fine
diuini honoris ad hoc vt sint
bona aut meritoria apd deū.
Dn̄s ēt Bona.in.2.di.34.ar.
2.q.2.dicit ad hoc ꝙ quilibet
perfecte finē suū cōsequatur.
Quattuoꝛ requirūf. Pꝛimū
ipsum ordinabile.Scdm ha-
bilitas in ordinabili. Tertiū
medium quo ordinef in fineꝫ.
Quartū dirigens mediū illd
in debitum finē.Exempli gra
tia: beatitudo est quidam fi-
nis qui pꝛesupponit quattu-
oꝛ si debet possideri. Pꝛimuꝫ
est ipsum ordinabile quod q-
dem est aliquid creatum seu

aliqua creatura. Scd'z est habilitas in ordinabili. Nā cū beatitudo solū pcipiat ab intellectu ꝛ rōne iō ordinabile ad illā possidēdā dʒ hr̄e habilitatē intellect⁹ aut rōnis. q̄ habilitas cū nō sit in aliquo bruto sʒ solū in āgelo ꝛ homine: arguit simpl'r solū angelū ꝛ hominē beatificādū. Tertiuʒ ē mediū q̄ beatitudo acq̄rit ꝛ hec st̄ opa elicita ab intra i volūtate vel iperata ab extra in actib⁹ materialibus. Quartū qd' reqrit ad beatitudinē ꝯsequēdā est dirigēs mediū in debitū finē. Et h' est rō ꝛ sapiētia q̄ dirigūt opera elicita ꝛ impata in debitū finē. i. in dei honorē ꝛ gl'iam ad hoc vt pfecta sint ꝛ meritoria. Aliā distinctionē ponit Scot⁹ i quarto. di. 20. dicēs. Qd' ad pfectionē cuiuslibet act⁹ reqrit duplex circūstātia. s. circūstātia principij ꝙ s. fiat ex mera volūtate ꝛ circūstātia. finis ꝙ. s. fiat pp dei honorē ꝛ amorē. ph'o etiā. 5. phi. dicit. ꝙ mot⁹ in finē necessario. 5. reqrit. s. mouēs ꝓximū mobile tēpus: termin⁹ ex quo ꝛ termin⁹ ad quē: mouēs ē volūtas; mobile sūt opa tēpus medietas iter volūtatē ꝛ opa: termin⁹ ex quo ē aia creata factura opū elicitorū ꝛ ipatorū: termin⁹ ad quē est honor ꝛ gl'ia dei in q̄ quattuor p̄dicta reducunt. Istaʒ deniqꝫ distinctiōeʒ pōit Ricar. 4. di. 20. di. Qd' q̄ttuor dant hoi vitā et'nā. s. ꝯtritio de p̄teritis peccatꝭ ꝓpositū abstinēdi a futuris: ꝯfessio ꝛ satisfactio sʒ nisi addat. 5. vʒ ꝙ hoia fiāt pp honorē dei p̄dicta 4. nō suffi iūt ad salutē. Et p̄dictis distictiōib⁹ pʒ qual'r nulla opa fidei meritoria sūt et'ne vite nisi fiant ex obiecto diuini honoris seu diuie glorie. ¶ Scd'o ꝓbo sil'itudinib⁹ vʒ ꝙ oia opa fidei debēt dirigi i obm̄ gl'ie dei. Et p̄mo ꝓbo sil'itudine figure spice. Nā ph'o. 2. de ce. ꝛ mūdo ait. figura spica ē nobilissima oiuʒ figurarū. Et ratio ē: qa initiuʒ ꝯiungit cū fine. Qd' si sic est certū ē ꝙ oia opa a deo ꝓcedūt tāquaʒ a p̄ncipio. ꝓinde cātat eccl'ia de⁹ a q̄ bona cūcta ꝓcedūt. Et ph'o. i. metha. de⁹ videt oiuʒ eē cā ꝛ p̄ncipiuʒ. Et plato in timeo dic̄. ois bōitas ē a p̄ma bōitate. Ergo a simili si eadē opa cōiungun

tur cũ suo fine qui vtiq3 deus est: dicẽte Jo. apoc. 1. i dei psona. Ego sũ alpha ꝛ. o. pꝛincipiũ ꝛ finis: pfecta erũt. Ex q̃ similitudine apparet: ꝙ nunquã opa pfecta sunt nisi sint spice figure. i. nisi redeant ad finez honoꝛis dei seu ad deũ a quo pcesserũt. ¶ Aliã silitudinẽ habem⁹ de medio. nã phs. 2. ethico. dicit. Mediuz querit ois pꝛudẽs ꝛ deside rat nõ mediũ rei sed quo ad nos: sciẽs aũt mediũ qd̃ ẽ laudabile supabundãtiã ꝛ defectuz fugit. Quo p̃supposito. ꝙ mediũ ab oibus est tenẽdũ eo ꝙ est laudabile: peto qd ẽ mediũ. ꝛ Rñdit phs. 4. thopi. ꝛ 2. de anima. Qd̃ mediũ est ꝙ sapit nãm extremoꝝ. Sicut exẽpli gratia. si quis esset in medio aque ꝛ ignis sentiret vtiq3 ab vna pte caloꝛẽ ꝛ ab altera frigiditatẽ. Quib⁹ p̃missis certũ est ꝙ opa nr̃a si debẽt eẽ pfecta sp debẽt participare cũ duob⁹ extremis. videlicet cũ pꝛincipio omniuz bonoꝛuz qui deus est ꝛ cuz extremo seu fine omniũ bonoꝛũ qui etiam de⁹ est: aliter quelibet op era nõ erunt in medio ꝛ per cõsequẽs nõ erunt laudabilia. Aliaz similitudinẽ ponit. Salomon ecclesiastes. 1. di: oꝛitur sol ꝛ occidit ꝛ ad locũ suũ reuertitur: ibiq3 renascens girat p meridiẽ ꝛ flectitur ad aquilonẽ lustrans vniuersa in circuitu pgit: etiã in circulos suos reuertit: oia flumina intrãt in mare ꝛ mare nõ redũdat: ꝛ ad locũ vñ exeunt flumina reuertunt vt iterũ fluãt: ib ibi. Qua silitudie patet ꝙ sicut sol ꝛ flumia reuertunt ad locũ a quo egrediunt sic: quelibet opera bona a deo pcedẽtia debẽt cõuerti ad honoꝛẽ dei a q̃ egrediunt. Aliã deniq3 silitudinẽ habem⁹ de motu. Nã q̃druplex est motus. s. violẽt⁹ ꝛ reflexus. Naturalis ꝛ circularis. Motus violent⁹ est ipfectus. Et ratio est qa vt habetur in. 2. d̃ celo ꝛ mũdo. Motus violent⁹ in pꝛincipio est foꝛtioꝛ: in fine vero debilioꝛ. Mot⁹ etiã reflexus ẽ impfectus. Et ratio est. Nã. 8. phisicoꝝ dicit. Mot⁹ reflex⁹ nõ est cõtinuus: quia est interpolat⁹ quiete media. Motus at naturalis bon⁹ est ꝛ perfect⁹ ꝛ ratio est quia vt dicit. 2. de ce. ꝛ mundo. Motus natura

lis ꝛ ſi in principio ſit debili-or: in fine tñ eſt fortior. Mot⁹ vero circularis optim⁹ ē ꝛ p̄fectiſſim⁹ ſup oēꝫ motū. ꝛ h̄ duplici reſpectu. p̄mo q2 vbi dr̄. 8. phiſico. Mot⁹ circularis ē ab eodē in idē. Scd̄o q2 ibi dr̄. 8. phiſico. ſol⁹ circularis mot⁹ ē cōtinu⁹ ꝛ ꝑpetu⁹. Motū violētū hn̄t illi q ali q̄d bonū faciūt moti ex obiecto alicui⁹ coactiōis ꝛ violētie: Et iō talia op̄a vt ſup̄ probatū ē ſt̄ imꝑfecta. Motū reflexū hn̄t illi q faciūt aliq̄d bonū vl' bn̄ficiū ex obiecto ꝓprie mercedis. Et iō talia op̄a vt ſup̄ ꝓbatū ē: ēt imꝑfecta ſt̄. Motū nālē hn̄t illi q in p̄ncipio faciūt aliq̄d bonū ex obiecto hūane fragilitat̄ vl' cōplacētie: ſꝫ tñ in fine dirigūt fortit' oia op̄a ſua in laudē ꝛ gl'iaꝫ dei ꝛ op̄a taliū ꝑfecta ſt̄. Motū v̄o circularē hn̄t illi q ſp̄ recognoſcūt oia ſua bona a deo ꝛ vſq3 in finē iugiter oia op̄a ſua referūt ad gl'iaꝫ dei ꝛ honorē a q̄ ꝓceſſert. Et horū op̄a ꝑfectiſſima ſt̄ ꝛ optima. P̄rio q2 redeūt ab eodē in idē. Scd̄o q2 ꝯtinue ꝛ ꝑpetue ꝛ ſine vllo itermedio i dī gl'iaꝫ referūt q̄ ſil' duo facit etiā mot⁹ circularis ꝑfectiſſim⁹. Et de h̄ motu ꝑfectiſſimo dicit Boe. metro. 2. tertij libri. Repetūt ꝓprios queq3 recurſus. Redituq3 ſuo ſingula gaudēt: nec manet vlli traditu⁹ ordo: niſi q fini iūxerit ortū: ſtabilēq3 ſui fecerit orbē. Ex p̄factis ſimilitudinib⁹ pꝫ qual'r nulla op̄a fidei meritoria ſt̄ eterne vite niſi ſimpl'r fiāt ex obiecto honoris ꝛ gl'ie dei. ¶ Tertio dēiq3 ꝓbo exēplis ꝙ op̄a q̄libet fieri dn̄t ad honorē dei ad h̄ vt meritoria ſint. Naꝫ Mat. 27. legim⁹ ꝙ Judas habuit. 3. v̄tutes. ſ. cōtritionē cordiſ di. peccaui: cōfeſſionē oris. di. tradēs ſāguinē iuſtū: ꝛ ſatiſfactionē op̄is dū p̄nia duct⁹ retulit iudeis 30. argēteos. Sꝫ q2 h̄ tria nō fecit ex ob̄o gl'ie dei ſꝫ potiuſ deſpatiōis: merito laq̄o ſe ſuſpēdit. q̄ ſil' oia tria ſibi meritoria fuiſſēt: ſi ad dei honorē ea feciſſet. Sil'e exēplū hēt Mat. 25. de. 5. v̄ginib⁹ fatuiſ que habebāt lāpadeſ ſiñ oleo Et dn̄s fecit eis claudi ianuā Venientib⁹ ēt cū oleo ꝛ pulſātib⁹ vt aperiret eis dixit eiſ dn̄s. Amē dico vobis ne. vos ꝙ ideo factū fuit q2 nō ꝑp di

bonorē sȝ simplr pp hūanuȝ fauorē ꝛ gl'iaȝ opa illa faciebāt: Ecōtra vo prudētes vgines habētes lāpades.i.opa bona.sil' cū oleo simplr diuine gl'ie ad nuptias cū dño ingresse st. ¶ Aliō exēplū hēm⁹ de phis q vt hēt ad ro.j. cū deū cognouisset n̄ sic deū gl'ificauerūt aut gr̄as egerūt sȝ euanuerūt i cogitatōib⁹ suis ꝛ obscuratū ē isciṗiēs cor eoꝝ ꝛ dicētes se eē sapientes stlti fci st ꝛ iō merito dati st in sensū eterne reprobatōis. Oppositū faciebat plato q i opatiōib⁹ suis deū hēbat p obiecto.pp qđ dicebat i tieo ꝛ pōit Bo.psa.9.3.li.in minimis igt puisq; reb⁹ sp oȝ diuinū auxiliū iplorari. Ex qbus exēplis pȝ qualr oia opa ad hoc vt sint laudabilia ꝛ meritoria sp dñt hre p obiecto ho norē ꝛ gl'iaȝ dei. Accipe si vis alia optia exēpla ad h ppositū in.x.circūstātia itegritatꝭ ve fidi vbi dr. ¶ Scđa pclusio hūilitatꝭ in pmo gradu.q dr grad⁹ attributiōis. Et qr vt pbāt auctēs rōes distictōnes silitudies aut exēpla.nulla opa meritoria st nisi puertāt ad finē diuini honoris: iō qsq; debet sp deū rogar: vt ꝛ se ꝛ oia opa sua dirigat ꝛ cōuertat simplr ad gloriam suam dicens cum Boe.metro. 9.3.lib. Da pr angustam menti cōscendere sedes: da fontem lustrare boni da luce reperta in te conspiceas eum defigere visus discite terrene nebulas ꝛ pondera molis atq; toto splendore mica tu nanq; serenum: tu requies tranquilo pijs te cernere finis.principium vector dux semita terminus idem. hec ibi. Ex prefactis patet qualiter vera fides in suis operibus semper respicit honorem dei. Et sic per consequens patet.7.circunstantia ad integritatem vere fidei necessaria: que dicitur circunstantia obiectionis.quam vere fidei circunstantiam nobis concedat beatissima trinitas pater videlicet ꝛ filius ꝛ spiritus sanct⁹ que ē solū verū ꝛ vnicū obiectū hūanaꝝ operationū: cui sit semper omnis honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ. Amen.

¶ Sabbato post dominicaȝ de passione. Iterum de sexta excellentia videlicet de integritate ipsi⁹ sacratissime fidi.

sia atq3 fide 9mēdāda libere ⁊ sponte sine vlla necessitate violētia ⁊ coactione i virtute spūs sancti:se māib⁹ infidelibus aut vt illos ₒuertant si possibile ē aut vt martyriu3 suscipiāt exponunt. Quāuis āt fuerūt nōnulli q talē fidē ⁊ mortē asseruerūt nō eē laudabilē tenēdū ē ꝑ v̄itate qꝺ talis mors:nō tm̄ ē laudabil' sed sic spōte ⁊ libere sustinerē mortē pp xp̄i amorē ē maxie ꝑfectiōis. Qꝺ ꝓbo quītupl'r. Primo auc̄tate. Scꝺo ratione. Tertio distinctiōe. Quarto cōparatiōe. Quinto sil'itudine. ¶ Primo ꝓbo auc̄te. Nā Jo.15.dr̄. Maiorem hac dilec. nemo h3.i. mai⁹ signū ꝑfecte fidei ⁊ charitat3: q̄3 vt aīa3 suā pōat qs ꝓ amicis suis. Ergo a fortiori maioris ē ꝑfectiōis exponē morti pro christo vitā suā. ¶ Scꝺo ꝓbo rōne a ꝑfectiōis ⁊ formo sic rōne3. Quāto quis rē magis amatā cōtēnit ⁊ rē magī odiosā pati eligit:tāto magis videt̄ eē ꝑfecti⁹ in caritate ⁊ fide. S3 certū ē ꝙ inter oia bōa homo maxime amat vitā suā. vñ. Job.2.dr̄. pellē ꝓ pelle ⁊ cūcta q̄ habet homo dabit ꝓ aia sua. Ecōtrario aūt hō inter oīa odibilia maxime odit mortē. qꝺ etiā facit oē animal:dicēte Boe. ꝓsa.11.tertij li. Oē nanq3 animal tueri salutē laborat mortē vero perniciēq3 deuitat ꝓpter ꝙ cōcludit̄ ꝙ martyriu3.seu mors spōte pro christi amore suscepta īter oēs hūanos actus ē ꝑfecti⁹ signū maxime fidei ⁊ charitat3. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbo distictiōe. Nā Tho.2.2.q.124. ar.3. q̄rit an martyriū sit act⁹ maxie ꝑfectiōis. ⁊ Rn̄dit di. ꝙ de aliq̄ actu v̄tutis dupliciṫ loq possim⁹:vno mō. s3 speciē ipsius actus ꝓut cōparat̄ ad v̄tutē maxime eliciētē ipsū:⁊ sic nō pōt eē ꝙ martyriū ꝙ ₒsistit i debita tollerātia mortī sit ꝑfectissimū īter v̄tutī act⁹: qr tolerarē mortē s3 se nō ē laudabile:s3 solū s3 ꝙ ordiatur ad aliqꝺ bonū ꝙ consistit in actu v̄tutī puta ad fidē ⁊ dilectionē dī. Vñ ille act⁹ v̄tut3 cū sit finis melior ē. Alio mō pōt ₒsiderari act⁹ v̄tutī s3 ꝙ ₒparat̄ ad p̄mū motiuū ꝙ ē amor charitatī et ex hac ꝑte aliqs act⁹ hab3 ꝙ ad ꝑfectionē vite ꝑtieat. Qr vt apostolo

hui; dic col'.4.charitas ē vinculū pfectiōis;:martyriū aūt iter oēs act⁹ ṽtuosos marie demōstrat pfectionē charitatis i h̃ ꝙ rē magi amatā ɔtēnit: ꝛ rē magi odiosā. sic sunt dolores corporaliū tormētoꝝ quoꝝ metu etiā bruta animalia a maximi voluptatib⁹ abstrahūť ꝑut dic philosophus 2.ethicoꝝ ꝛ etiā Au. li.83.q̇stionū.alacrit̃ pati eligit. Jō ꝭ3 h̃ patet ꝙ martyriū inter oēs ceteros act⁹ hūanos ē pfectissimū ꝭ3 suū genus. ꝛ signū marie fidei ꝛ charitatꝭ. Ex q̄ distictiōe patet ꝙ mors ꝑ xp̄i amoꝛ libē̄ suscepta est act⁹sūme pfectōi;. ¶ Quarto h̃ ꝓbo cōparatiōe. Nam Aug.in lib. ꝺ ṽginitate facit cōparationē inter pfectionē martyrij ꝛ ṽginitati:ꝛ tādē3 ceteri parib⁹ ɔcludit.di. pfectio martyrij ē excellētioꝛ oi pfectiōe ṽginitati. ¶ Quinto dēiq3 h̃ ꝓbo sil'itudie. Nā Tho.2.2.q.124.ar.3.in solu. scdi argum̄.dic. act⁹ marie pfectiōis videť eē ꝙ aliquis supioꝛi obediat ꝑpť chꝛistū: s3 q mortē subſtiet ꝑpť chꝛistū h̃ maioꝛē i se pfectionē habet.nā facit talis sic saluatoꝛ fecit q volēs eē obediēs patri vt dř philippen.2.fact⁹ ē obediēs usq3 ad mortē. Ex q̄ p3 ꝙ martyriū ꝭ3 se ē pfect⁹ q̄3 obiecta absolute dicta p3 ğ ex p̄fati oib⁹ q̄lit̃ vera fide; facit hoie3 ꝑ̄ma mortē suscipe q̄ dř mors libtati. Scďa mor; q̄3 pfecta fide; cogit hominē suscipē ex sue fortitudinis ṽtute diciť mors charitati. Petūt sacri theologi vtrū fidelis verus vidēs animā ꝑximi sui in piculo negatiōis fidei chꝛistiāe seu dānatiōis sue:teneať in ṽtute fiďi ꝛ charitatis corp⁹ suū morti expōere vt eruat animā illa3 a piculo sue infidelitati; atq3 dānatōis. Ad qď dubiū Respōdit Alexā. ꝺ ales in tertia parte summe. in tractatu de charitate ꝙ sic. cū q̄ ɔcedat Bonauē.in.3.di.30.arti.j.q: j.in coꝛ.q. Et Ricar. i. 3.di. 30.ar.j.q.j. Et Tho.2.2.q.4 ar.2.in coꝛ.q. Quā ṽitatē tripliciter ꝓbo. Pˀio auc̄tib⁹. Secūdo rōnib⁹. Tertio exēplo. ¶ Pꝛimo ꝓbo auc̄tibus ꝙ vera fides cogit vnūquēq3 ex charitate. in casu necessitatis mortē corporis suscipe ꝑ salute aie ꝑximoꝝ suoꝝ. Nā

j.Jo.3.di. In hoc cognouimus charitatē dei qm̄ ipse posuit animā suā p nobis ⁊ nos debem⁹ p fratrib⁹ aīmas ponē vbi etiā dicit glo. Dz quisq3 p fratrib⁹ nō aīmā ponē s3 corporis vitā q̄ ex aīa pcedit. Itē Joā.10.dr Bon⁹pa.a.su.po.p ouib⁹ suis.vbi alia glo.ait.Quisq3.n.vniuersaliter ē pastor animarum suorum proximorum.vnusquisq3 p aīabus eorum vitā suā deb3 dare.Chrisostim⁹ etiā sup Mat.ait. proximū suū nō diligit nec pceptū3 implet charitatis q p salute primi vitā corporalem nō expōit.h ille.Scdo h idē pbo qdruplici rōne. Primo rōne bōitatis.Scdo rōe q̄litatis.Tertio rōne argumētabilitatis.Quarto rōne pceptibilitatis. ¶ Prio pbo ratione bōitatis q quisq3 in casu necessitatis tenet p salute primi sui corp⁹suū mōti exponē Fundā. ratiōis pōit philosophus.j.ethicorum.⁊.3.topicorū di.oē bonū nālit ē diligibile.Quo psupposito certu3 ē s3 eundē philosophum.4.thopicorum. q si simplicit ad simplicit si magis ad magis ergo si maxime ad maxie.Si q̄ simplicit bonū ē amabile: q̄ magis bonū magis ē amabile:q̄ ma.b.ma.ē amabile.Sz maifestū ē vt habet.vj.thopicorum.q triplex ē bonū.s.bonū exteri⁹ adueniēs: bonum corporis:⁊ bonū aīe. Bonū aūt exteri⁹ vt ipse dicit ē simpliciter bonum:q̄ simpliciter bonum ē amādum. Bonum corporis ē magis bonū q̄3 oīa tēporalia bōa q̄ magis ē amādū.Bonū vero aīe ē maxime bonū q̄ maxie ē amādū. Si igit:si p q̄:aīe bonū ē meli⁹ diligēdū q̄3 oē bonum corporis q: vt dicit.j.ethicorum bona aīe īter oīa bōa maxime st̄ bōa ⁊ diligibilia.⁊.6.politi.dicit.aīa melior ē corpore ⁊ aīe bonū ē oīb⁹ bōis meli⁹ Ex pdictis cōcludo q cū maior sit bōitas in aīa primorum q̄3 ī tota sba tēporali:aut q̄3 in ppria corporis vita: ergo magis ē amāda aīa cuiuslib3 primi q̄3 quodlibet humanū corpus.Quod si sic ē q̄ posito piculo mortis corporis:pus tenet q̄lib3 suscipere piculū mortis corporis tāq̄3 min⁹ bonū ⁊ min⁹ amabile:q̄3 velle pmittere aīam primi dānare q̄ vtiq3 in se ptinet ma

iorē bonitatē. Scḋo h̄ idē p̄bo rōne eq̄litatis. Fundamētū rōnis pōit ph̄s.9.ethico. di. Amic⁹ dȝ se h̄re p̄ oia ad amicū sic ad seip̄ȝ eo q̄ amic⁹ ē alter ego. Qḋ ēt dn̄s deuteronomij.6. M.2. ꝛ Luc.10. p̄cipit di. dili. p̄x. tuū sic teip̄m. Quo p̄supposito certū ē s̄m Bona. in.3. di.29. ar.j.q.3. in solu. scḋi. ar: q̄ nota isti⁹ aduerbij sic accipit̄ dupl'r. P⁹ p̄ q̄dā q̄ritate ꝛ mēsurabilitate amoris intēsi siue boni ꝛ charitatis: ꝛ h̄ mō nulli lȝ velle p̄ximū diligere sic seipsuȝ. Scḋo mō accipit̄ p̄ sil'itudine ad eūdē finē: ꝛ h̄ mō certū ē q̄ q̄libet tenet̄ diligere p̄ximū ad illḋ bonū ꝛ ad illū finē ad quē ip̄e se diligit. Qḋ si sic ē cū q̄libet obliget̄ p̄ponere salutē aie sue morti corporis sui: ḡ pari rōe q̄libet tenet̄ exponer̄ corp⁹ suū morti p̄ salute aie p̄ximi sui. Qḋ si nō facit: nequaq̄ȝ amat p̄ximū sic seip̄ȝ ꝛ si nō amat p̄ximū sic se ip̄ȝ ḡ agit ꝯ p̄ceptū dei. Si āt agit ꝯ p̄ceptū dei ḡ mortal'r peccat. Si autem mortal'r peccat: ḡ dn̄abit̄. Igit̄ a p̄io ad vltimū q non exponit morti corp⁹ p̄p̄uȝ p̄ salute aie p̄ximi sui: tal' dn̄abit̄ ꝛ nūq̄ȝ saluari poterit. p̄ inde de pe. di.2.c. p̄inde. di. Proinde p̄rios nr̄os sic nos metip̄os diligim⁹: qn̄ ad bonos mores ꝛ ad eternā vitaȝ ꝯseq̄ndā sic nobis coꝝ saluti ꝯsulimus qn̄ nos in eoꝝ peccatis ꝛ p̄iculis cogitamus ꝛ sic nobis subueniri optarem⁹ ita eis aut subuenim⁹: aut si facultas defuerit: volūtateȝ subueniendi tenem⁹. Quapp̄ carissime tota dilectiōe satage vt bonū qḋ tibi ꝯferri vis velis ꝛ p̄rio tuo. h̄ prosper.

¶ Tertio h̄ idē p̄bo rōne argumētabilitatis. petūt theologi vtꝝ in casu necessitatis teneatur qs ēt subuenire inimico suo de his q̄ sunt nec̄ia corporali vite ne pereat. Ad qḋ dubiū. R̄ndet Alex. in.3. p̄te summe in tractatu ḋ. Elemo. cuȝ quo ꝯcor. Tho.2.2.q.32.ar.5. Et Tho. in.4. di.15. ar.j.q.4. ꝛ Ricar. in tertio di.30. ar.j. q.j. ꝛ Rica. in.4. di.15. ar.2. q.5. ꝛ Bona. in.3. di.30. ar.j. q.5. ꝛ dn̄t. Qḋ siqs nō subueniret inimico t̄pe necessitatis mortaliter peccaret. Et arguunt a fortiori. Naȝ dr̄ exodi. 23. Si occurreris boui inimi-

ci tui errāti reduc illūz. Et ſi videris aſinū odiētis te cecidiſſe ſub onere: nō ptranſibis ſʒ ſubleuabis illū. vbi glo. di. Qō q nō reduc bouē ꝛ nō releuat aſinum inimici ſui ex odio mortal'r peccat. Si igit̄ qs peccaret mortal'r nō ſubueniēdo boui vel aſino a fortiori mortal'r peccaret nō ſubueniēdo neceſſitati corpis ꝓximi ſui qd̄ p̄ualet oib⁹ bob⁹ ꝛ aſinis mūdi. Et tal' obligatio cadit ſb p̄cepto. Nā dicit̄ Mat. 5. ꝛ luc. 6. diligite inimicos. v. bñ. bis q. v. oderūt. vbi glo. p̄ceptū dñi ē nō ſolū diligere ſʒ ꝛ bñfacere. Itē puer. 25. dr̄. Si eſurierit inimic⁹ tuus ciba illū ſi ſitit potū da ei. Ex p̄dictis ꝯcludit̄ ꝙ qlibet tenet̄ ſubuenire in neceſſitate ꝓrio ſuo ēt inimico de ſua ſba tpalia al'r mortal'r peccat. tūc arguo ſic p ꝓbs. 4. thopico. ait. Si de quo min⁹ ꝛ id de quo magl. Si ḡ obligatio eſt ſubueniēdi corpali īfirmo: a fortiori reſtat maior obligatio ſbueniēdi aie ꝓximi: q̄ vt in pria rōne dictū ē nobilitati ꝛ bōitati oiuz corpuz p̄emi net ꝙ ſi ē mortale peccatū nō ſuccurrere in neceſſitate corporali a fortiori ē pcm̄ mortale nō ſuccurrere in neceſſitate ſaluti aie ꝓximi ſui. Sʒ ſi qs nō expōit corp⁹ ſuū morti tpe neceſſitatꝭ ꝑ ſalute aie ꝓximi ſui: tūc nō ſuccurrit eiꝰ ḡ peccat mortal'r. Sʒ qlibet tenet̄ nō peccare mortal'r: ḡ qlibet tenet̄ exponere corp⁹ ſuū morti ꝑ ſalute aie ꝓximi ſui.

¶ 4⁹ ſb idē ꝓbo rōne p̄ceptibilitatꝭ ꝙ qlibʒ tenet̄ ſe morti corpali exponere ꝑ ſalute aie ꝓximi ſui i caſu neceſſitatis. ſic. n. dr̄ dutero. 6. c. ꝛ ponit̄: 23. q. 4. c. ea vindicta. Et 23. q. 5. c. ſi nō lʒ. Et d̄ pe. di. 2. c. charitas ē. ex̄ de ſacra vnctiōe. c. vnico. §. ſb vnguēto. diliges ꝓxi. tu. ſic teip. ꝛ. 23. q. 4. c. dʒ hō. dr̄. Dʒ hō dilige re ꝓximū ſuū ſic ſeipʒ: ꝛ q poterit hoīeʒ bñficētie ꝯſolatione vl' iformatiōe doctrīe vel diſciplīe correctōe iducat ad colēdū deū. Ex p̄miſſis pʒ ꝙ dilectio ꝓximi cadit ſub p̄cepto. tūc arguo ſic. Prio ꝙ eſt de neceſſitate corp⁹ morti exponere ꝑ ſalute aie ꝓximi ſui Illō ſiñ q̄ dilectio ꝓximi ſeruari nō pōt cadit ſub p̄cepto ꝛ ſub obligatiōe ſʒ ptinet ad dilectionē vt nō ſolū velimus

ei bonū s3 ēt vt opemur p eo bonū tpe necessitatis s3 illō.i. Jo.3. filioli nō diligam⁹ lingua neq3 v̄bo sed ope ⁊ v̄itate s3 aduenīēte piculo dānationis aīe primi nisi qs expōat corp⁹ suū morti p salute illi⁹ aīe tal' nō opat' opa amoris ⁊ charitatis: ḡ tal' nō diligit proximū s3 formā p̄cepti:ḡ mortal'r peccat. S3 qlibet tenet' nō peccare mortal'r: ḡ qlibet in casu necessitatis tenet' suscipe mortē p aīa primi sui. Qd ɔfirmās Grego. in omelia pē.ait. Probatio dilectionis exhibito ē opis. Et idem ait. Amor dei nūq̄3 ē ociosus: opat' .n. magna si ē:si āt opari renuit amor nō ē. Et philo. 5.etibco.ait.lex dat p̄cepta d̄ actib⁹ oiu3 v̄tutū. Et ɔfirmatur p̄dicta rō.s.ꝙ q diligit primū tenet' in casu necessitatis pro sua salute corpis morte3 suscipe. Nā q p̄cipit qd maius ⁊ nobili⁹ a fortiori p̄cipit d̄ min⁹ ē nobile. S3 certum ē ꝙ nobilior ē habit⁹ seu act⁹ dilectiōis ad primū q̄3 sit qlib3 act⁹ exterior siue op⁹. Si igit' qsq3 obligat' ex p̄cepto h̄re actū dilectiōis interiorē ad primū qd ē nobili⁹:a fortiori tenet' h̄re actū exteriorē qui ē mors corporis qui act⁹ vt patet melior est ipso interiori actu dilectionis. Et de hoc habetur ar. extra de constitutionibus. in.c. Nā concupiscentia vbi dicitur. concesso vel prohibitio principali conceditur vel prohibetur omne accessoriū. Si igitur cuilibet p̄cipit' ꝙ primū diligat actu iteriori qd ē gd p̄ncipale a fortiori itelligit' p̄ceptū ꝙ qsq3 moriat' p ei⁹ salute qd ē gd accessoriū. Ex p̄factis.4.rōnib⁹ p3 ꝙ bō h̄ns fidē charitate informatā teneatur in casu necessitatis morte3 corpis suscipe p aīabus primorū suorū. ¶ Tertio p̄ idē p bo exēplo. Et p̄termissis exēplis beati p̄ris nr̄i Frāci sci atq3 sc̄ti Antonij de padua q pp salutē primorū ad ptes infideliū vt mortē suscipent accesserūt. solū accipiam⁹ i presenti exemplū filij dei dn̄i nr̄i Jesu xp̄i q posuit aīa3 suā .i. corporalē vitā p salute aīarū nr̄arū vn̄ apo.i.c.dr̄. lauit nos a peccatis nr̄is in sanguine suo. Et.i. Jo.3.dr̄. Jn hoc cognouim⁹ charitatē d̄i:qm̄ ipse aiam suā p nobis posuit ⁊

nos debem⁹ ꝑ fratrib⁹ aias ponere. Et .i. pe. 3. c. dr̃. xp̃s so lus ꝑ pctis nr̃is mor. ē in ꝑ. .i. vt nos of. deo mor. qdem car. viui aũt spiritu. Ex p̃fa ctis oib⁹ p3 q̃lr hñs v̄a3 fide3 tenet tãta3 hr̃e fortitudinem vt etiam in necessitatis casu mortē suscipiat corpis pro sa lute aiaꝝ ꝓrioꝝ suoꝝ. Qua3 scda3 mortē pro loco ⁊ neces sitatis tp̃e qlibet fidelis xp̃ia nus libēter tollerare dignet ad laudē ⁊ gl'iam saluatoris nr̃i Jesu xp̃i qui. vi. ⁊ re. in se cula seculorum Amen.

¶ Dñica oliuaꝝ seu in psal mis: Jteꝝ de sexta excellētia v3 de integritate ipsius sa cratissime fidei.

Humiliauit se metipsu3 fa. o. v s. ad m. mor. autē. c. Scribunt h̄ v̄ba ad phi. 2. c. in ep'la occur rētis solemnitatis seu dñice. Qm̃ dilectissimi ciues hodie loco euãgelij ꝓponit nob̄ pa. d. no. J. xp̃i. s3 Mat. q̄ feria 6. ꝓrie futura pleni⁹ declara bit: hinc ē q̄ p̄termissio the mate eiusdē seu lr̃ali ⁊ mora li expositiōe assũpsi ꝑ thema te v̄ba ap'li p̄allegata. v3 xp̃s fa. ē. ⁊c̃. In qb⁹ v̄bis innuit q̄ sic ipse xp̃s amore nr̃o mor tē cōstãter tulit: sic ⁊ nos ꝑ amorem fidei sue mortē si ne cesse fuerit constãter tollera re debemus. S3 q2 in prece denti sermone propositũ fuit qualiter fides vera facit con stanter triplicem mortē tol lerare pro ipso xp̄o. v3 mortē libertatis charitatis ⁊ neces sitatis cum similiter declara tum fuerit de sufferentia du plicis mortis. habem⁹ in pre senti sermone specialiter ostē dere quomō etiam fides pro christo sustinere debet tertiã mortem que dicitur necessita tis. Cuius necessitatis decla ratio talis erit.

¶ Jterum de octaua circun stantia vere fidei que dicitur fortificationis.

Tertia igit mors quã perfecta fides cogit homine3 suscipere ex virtute sue fortitudinis dici tur mors necessitatis. petunt sacri theologi. vtrum haben3 veram fidem teneatur mortē suscipere anteq̄3 solum mor tale pcm̃ ꝯ fidē ꝯmittere: seu teneat mortē suscipere anq̄3 fidē christi si casus accideret

denegare.ad qd dubiū absolute Rndet Bona.in.3.di.30. ar.1.q.2.7 ēt Alex. d ales i.3. pte sūme.i tractatu. d fide.7 tho.2.2.q.4.ar.2.et.2.2.q.124 art.4.q sic. Et dicūt q qsqz fidelis tenet p fide sua in oi loco 7 tpe duplicez suscipere mortē: vz mortē habitualē q psistit i dispōne volūtatis ad suscipiendū sp mortē si casus accideret. Itē mortē actualē qn instat necessitas. Et q qsqz verā bns fidē teneat mois pdictis.mortē suscipe. qntu plr pbo. Prio auctib9. Secūdo rōib9. T9.distinctōib9 Q9.exēplis. Quinto silitudinib9. ¶ Primo pbo auctib9 q tenet p fide mortē suscipe Et si aliqs nō hēret hō ppositū nec verā fidē hēret: nec vnqz saluari posset. Nā. 32.q.5.c. Ita ne dr. Certū est q p fide salutē istā corpis ponere debemus. Et.32.q.5. Itē nec dr. Cū pudicitia sit virtus ai comitēqz hēat fortitudinē potius dz qs 7 mortē 7 qlibz mala tollerare qz malo psentire. Item.23.q.8.c. cōuenior.dr. Tāta dz eē fideliū cōstātia vt potius vita qz fides auferat Itē.22.q.2.c.ne qs Au. dicit. Neqs arbitret illū pfectū 7 spūalē hoiez q p ista tpali vita 7 morte in fide mentiri psumit. Itē Aug.li.de mendacio.7 ponit.22.q.2.c.pmū ait Neqz.n.recte testimoniis veritas p cuiuscūqz tpali cōmodo sine salute corrūpit ad sempiternā.n.salutē null9 deducēdus est opitulāte mēdatio Itē.2.q.3.c.qsqz.Au.ait.quisqs metu cuiuslz ptātis vitatē occultat:irā dei supra se puocat: q: magis timet hoiez 7 corpis vitā qz deū. Itē.2.q. 3.c.nemo.Gre.ait. Sāctius est p virtute pati supplicium qz pro adulatiōe pseq bnficiū Itē de pe.di.2.c.j.dr. Corp9 nostrū q: ps nri ē diligēdū ē vt saluti ei9 ac fragilitati naliter psulamus: 7 agēdū est q tenus spūi ēt vsqz ad mortez ordinate subiectū: ad eternā salutē accepta i mortalitate 7 in corruptiōe pueniat. Itez 32.q.4.c.Sic Au.ait. Sic sactius ē fame mori qz hydolatricis vesci ita sancti9 ē dfici vel mori sine liberis qz ex illicito coitu stirpē qrere. Itē ex de his q vi met9 ve cā hūt.c. sacris.dr. Poti9 dz qs qlibet mala 7 ēt mortē pati qz malo

ꝯsentire. Nō tm̄ vt p3 lex ca/
nonica iubet vnūquēq3 mor/
tē suscipe añq3 fidē denegare
s3 ēt ad h̄ iducit lex phica seu
pagana. Nā phs.j.ethi.dic.
Meli⁹ ē mori q3 agere ꝯ bo/
nā virtutē. Et ibidē ait. Duo
bus amicis exñtib⁹ ꝑlatone
τ v̄itate: sanctū ē p̄honorare
veritatē. Idē quoq3 lib. de se
cretis secretoꝝ ait. Prius eli
gēda ē nobis mors q3 offensio
p̄clarissime veritatis. Sene/
ca isup ep̄la.32. ad lucil. ait.
Magna clemētia ē mortē ꝑ
virtute eligere quā ex nā vi/
tare nō possis. Idē ēt li.5. de
b̄nficijs ait. Sic pessimū ē vi
uere ꝯ deū: ita ex veritate ꝑ
deo mori optimū ē. Et lib.6.
de b̄nficijs ait. Ex bono virtu
tis ꝯtēne mortē τ oia que ad
mortē ducūt. Idē.6. de b̄nfi/
cijs ait. o te demētē τ oblitū
fragilitatis tue: si ex virtute
mortē fugis q̄ ingit tonat vi
ues si falsū effugeris: repetet
te gladi⁹: petet lapis petet d̄s
seruus. Idē lib.2. clamās ait.
Crudeli⁹ ē q3 mori offendere
ipsā v̄tutē. Idē li.6. clamās.
O ptāda ingit mors ē q3 v̄tu
tis offēsio. Idē ep̄la.26. ad lu
cillū ait. A deo mors ꝑ deo ri
mēda nō ē vt b̄nficio ipsi⁹ ni/
hil añ fiēdū sit aut timēdum.
Idē ep̄la.65. ait. Maior sum
τ ad maiora gēit⁹ q3 vt corpis
mei sim mācipiū: qd eq nō alr
aspicio: q3 vinculū aliquod li/
bertati mee circūdatū cuius
mors certa libertas ē. Idem
ep̄la.73. ait. Nulla .n. bona
mens sine deo est: nec deū pp
mortē spnit. Idē ep̄la.82. ait.
Nō ē mors gloriosa: s3 fortit
ꝑ v̄tute mori gloriosū ē. Idē
ep̄la.25. ait. Fortitudo ē ꝑ v̄tu
te agressio t̄ribiliū: vbi mors
iminet pp cōe saluādū bonū
malo me mori q3 fidē deesse τ
viuer̄. Tuli⁹ li.2. d̄ officijs ait
Nēo iust⁹ nēo bōus ēē pt q exi
liū q dolorē q egestatē q mor
tē timet aut q ea q̄ sūt his ꝯria
eqtati añponit. Idē i.j. d̄ of.
ait. Fortis ai τ ꝯstātis ē n̄ ꝑtur
bari in reb⁹ aspis nec tumul
tuātē de gradu deiici: s3 potē
ti aio vti nec ex vlla morte a
ꝯsilio aut rōne discedere. Idē
in eodē li. ait. Cū tp̄s necessi/
tasq3 postulat decertādi ꝑ ip
sa v̄tute decertādū manu ē: τ
mors fuituti turpitudinique
añponēda ē. Idē i eodē li. ait
Promptiores .n. ad nr̄a picu
la ēē d̄bemus q3 ad cōia: iucri

ēt multi sūt q nō mō pecuniā sz ēt vitā pfundere p pria pa tri sūt. Idē lib. de padoxis ait. Mors terribilis ē his qꝝ cū vita oia extinguunt. ꝛ nō hiꝫ qꝝ laus ꝛ vtus emori nō pōt. Idē li. 2. tusculana qōnū ait Mors añ viꝝ vtute dignū ni hil hz qđ horrēduz sit: nec ab eo timet. magnū eqdē sibi psi diū ad beatā vitā comparat. Idem li. 8. phi. Turpis fuga mortꝫ oi morte peior ē: ꝫi fuga feda mors ē in victoria glia. Plotin9 phs i sentētijs suis ait. Ad btē viuēdū oiꝫ glia sp nāda ē ois mors ē suscipiēda Ex pdictis oib9 pz qūo auctē siue canonica siue lege phica ꝛ pagana pus eligēda ē morꝫ qꝫ offensio ipsi9 vtutis ꝛ qꝫ cō missio ipsi9 peccati. Pudeat igit xpianos oēs nolle imita ri phos: ꝛ nolle eligere qđ cor de ore ꝛ ope ipsi pagāi vl phi tā strenue elegerūt. Ultra ēt pdictā legē ad hꝫ iducit lex au tētica doctoꝝ ꝙ pus vz morꝫ ē eligenda qꝫ diuina offensio. Uñ Aug. sup vba. Jo. 12. Qui amat aiaz suā i hꝫ mūdo pdet eā. Ecce ꝙ iā xps nos hortat ad passiōis sue sectāda vesti gia q amat igt aiaz suā pdet eā qđ. 2. mōiꝫ pt itelligi. Qui amat pdet. i. si amas pdes si cupis vitā tenere cū xpo: noli mortē timē p xpo. noli ḡ ama re ne pdas. sz pde vitā i hꝫ mū do vt in vitā eternā custodiasꝫ eā. Et ifra subdit. Cū aūt ca su articulus venerit vt hꝫ ꝯdi tio pponat aut faciēdū eē ꝯ ꝺi pceptū aut ex hac vita mi grādū: qꝝ duoꝝ hō cogat al terū eligere ibi magis eligat deo dilecto mori qꝫ offenso vi uere ibi oderit in hꝫ mūdo vi tā suā vt custodiat eam in vi tā eternā. hec ibi. Idē ēt Au. li. 10. ꝯf. ait. xps p oib9 mortu us ē vt ꝛ oēs i necessitatꝫ arti culo p ei9 fide ꝛ amore moriā tur ꝛ vt q viuūt iā nō sibi vi uāt: sz ei q p eis mortuus ē vt Hierony. isup i testō ait. xps p nobis passus ē. i. mortuus nobis relinquēs exēplū vt se qmur vestigia ei9. nō se cogi tet ḡ xpianū eē q p xpo se mo ri nō inuenit paratū. Si qs diligit xpz. Si qs ver9 ē xpia nus: necesse ē vt mortē nulla tenus formidet suscipe p xpo qꝛ nisi gra. fru. c. i terrā. mō. fu. i. f. m. Si ḡ cupis vitā in eternū tenē cū xpo noli mor tē timere p xpo. Itē Hyero.

ait ibidē. Nō sufficit xp̄iani nomē solū ad salutē xp̄ianꝰ eꝫ imitare xp̄ꝫ frustra xp̄iani nomen gerit q diabolum seqt̄ ⁊ mortē ꝑ fide xp̄i recusat: qnim mo taliꝫ xp̄ianꝰ nō ē: sꝫ an̄ xp̄ꝫ iuxta illō. Jo: euāgeliste q ait Audistis q: antixp̄s vēit: ⁊ ecce nūc antixp̄i multi fci st̄. h ibi. Crisosti. ēt sup Mat. ait. sic nō pōt cognoscere xp̄m: q nec hꝫ spūm xp̄i: sic xp̄m videre n̄ poterit: q ꝑ eiꝰ fide ⁊ gl'ia mortē conat̄ refugere: nec. n. pp h solū vnusqsqꝫ fit xp̄ianꝰ vt sit tm̄ xp̄ianꝰ seruās talētū fidei sue: sꝫ vt opet̄ iusticiā in xp̄o ⁊ sāguinē fūdat ꝑ fid xp̄i h ille. gl. ēt sup v̄ba. j. Jo. 4. timor nō ē in charitate sꝫ pfec. cha. for. mit. timorē. ait. Qui caritatē hꝫ xp̄i nō timet mortē subire cū xp̄o: q āt tiet mortē ꝑ xp̄o accipe charitas xp̄i i eo nō ē. Ultra p̄dcās leges ēt ꝑ fide ad suscipiēdā mortē inducit q̄libꝫ lex euāgelica. Nā dn̄s Mat. 5. c. ait. Nolite timere eoꝫ q occidūt corpꝰ aiaꝫ āt nō pn̄t occider̄ ⁊c. Ubi gl. ait. Qui mortē ꝑ xp̄o nō tiet suscipe: aiaꝫ ⁊ corpꝰ custodit i eterna vita: q āt xp̄ꝫ offēdit i fide xp̄s pdet aiaꝫ ⁊ corpꝰ eiꝰ i gehēnā. Jtē Ma. 10. dic̄ xp̄ꝫ Qui amat aiaꝫ suā i h mūdo ⁊c. Ubi ēt glo. ait. Jlle amat aiaꝫ suā plusq̄ꝫ xp̄ꝫ: q ꝑ amore carnis sue xp̄ꝫ offēdit. Jlle āt xp̄ꝫ amat plusq̄ꝫ suā aiaꝫ: q ꝑ xp̄i amore carnem suā ēt vsqꝫ ad mortē psegtur. Jtē. j. pe. 4. dr̄. Nemo v̄m patiat̄ q̄si homicida aut fur aut aliqd hmōi: si aūt vt xp̄ianꝰ pati, nō erubescat sꝫ gl'ificet deū i isto noie. Dēiqꝫ Senc. i epl'is suiꝫ ait. Fides scissimū bonū hūani pectoriꝫ ē: q̄ nulla necitate ad fallēdū cogit̄ ⁊ nullo p̄mio corrūpit̄. Sꝫ heu istis tpibꝰ sat] appet q i nob nulla sit fides nec dilectio i deū: q: ēt p̄uo metu ⁊ p̄cio i nob fideꝫ frāgit̄. Sꝫ qd plꝰ ē nō tm̄ miseri xp̄iāi nō sē pati ꝑ fide xp̄i mortē suscipe: sꝫ ēt ꝑ minimo v̄bo ⁊ nūmo obolo millieꝫ xp̄i fidē q̄ttidie ꝯfringunt: pꝫ igit̄ ex p̄dictꝭ auctibꝰ q̄l'r q̄sqꝫ xp̄ianꝰ hn̄s in se verā fidē tenet̄ non tantum habitualiter: sed etiā actualiter si causa occurreret pro christi fide mortem suscipe. Scdo isup ꝑbo. 5. rōnibus q citiꝰ eligēda ē mors q̄ꝫ ꝯ fidē mortal'r peccare seu ipsā fidē dnegare. Prio rōne su

perationis. Scđo rõne cõcordationis. Tertio rõe electõis. Quarto rõe bñfactionis. Quito rõne minorationis. ¶ Prio pbo rõe supationis q̃ qsq3 tenetur p xpi fide mortẽ suscipe ergo a fortiori cetera oia mala tollerare cũ mors fm pħm.3.ethicor sit vltimũ terribiliũ. Petũt sacri theologi. quẽ magis tenetur hõ diligẽ vl' deũ vl' seip3 z cõcorditer oẽs dñt q̃ qlib3 tenet'.q. in ifinitũ magis deũ diligẽ q̃3 seip3. Et hoc approbãt maxie duplici respectu. s. maioris bõitatis z maioris charitatis. Et. j. respectu maioris bõitatis. Nã dñs Bona. in. j. di. 17. ar. j. q. 3. dic. nihil d3 amari sup̃ deũ nec eq̃ deo nec ꝯ deũ. i. ꝯ volũtatẽ mandator dico q̃ supra oia creata ẽ bon9. Quicũq3 ãt amat sup̃ deũ vl' eque deo mortal'r peccat. Idẽ Bon. in. 3. di. 30. ar. j. q. 2. in. 3. argu. ad partẽ afirmatiuã ait. ad litterã. qlib3 tenet' plusq̃3 diligere deu3 q̃3 oẽm simul creaturã z etiã seip3 q̃3tũcũq3 ipfect9 sit. Et rõ hui9 dilectõis ẽ q2 vbi maior ẽ bõitas ibi ẽ maior rõ dilectõis z amoris: s3 certũ ẽ q̃ hõ ẽ bonũ creatũ minimũ z finitũ. Ecõtra vo bõitas di ẽ icreata maxia. z ifinita: s3 fm pħ 3. 8. phisi. finiti ad ifinitũ nulla ẽ pportio. Qđ si sic ẽ sequit' q̃ amor ẽ obligatio: z rõ amoris ad deũ q ẽ bonũ ifinitũ maxiu3 z icreatũ: q̃3 sil' ad seip̃m z oẽ3 creaturã q sit qđdã bonũ creatũ minimũ z finitũ. ¶ Scđo tenet' qs etiã deũ diligere sup̃ seip3 respectu maioris caritatis. Nã tho. 2. 2. q. 27. ar. j. z argum. j. dic. Qđ de9 diligit z h3 charitatẽ ad oẽ3 creaturã. Sic. n. di sapiẽ. xj. diligis oia q̃ sit z nihil odisti eor q̃ fecisti. Et sa. 6. dr̃ pusillũ z maxiu3 dilig3 de9 z ẽ ei eq̃lit' cura đ oib9 et hoc dico q̃ de9 ñ simpl'r vnũquẽq3 diligit: s3 ẽt pl9 diligit vnũquẽq3 q̃3 ip̃e diligat' ab oib9 sil' creaturis. Et rõ ẽ: qa vt dr̃ libro đ causis. vbi ẽ pl9 đ causa ibi ẽ pl9 đ causato. cũ ãt vt in p̄cedẽti rõe mõstratũ ẽ in deo sit maior bõitas q̃3 sit i q̃lib3 creatura: qa bõitas sua ẽ ifinita: z bonitas cuiuslibet creature ẽ finita: seq' p ꝯñs q̃ maior ẽ effect9 in đo dilectiõis: amoris: z caritatis. Et sic ꝯcludit': q̃ cũ qsq3 se dili-

gat aut deum amore finito ꝛ deus diligat eū vt pȝ amore īfinito: ſʒ rōneȝ nālem: teneť etiā quiſqȝ deū plus q̄ȝ ſeipſū diligere. ¶ Facto igiť h̄ p̄ſuppoſito q̄ duplici reſpectu teneť quiſqȝ magꝭ deum diligē q̄ȝ ſeipſū. nūc ꝓbo q̄ꝺ quiſqȝ magꝭ teneť velle ſuſcipe mortē q̄ȝ deū p̄ abnegatione fidei offendē. Certū eſt eni q̄ mors ē q̄dā paru⁹ finitus ꝛ mom̄tane⁹ dolor amor aūt quē de⁹ ad quēlibȝ hȝ eſt infinit⁹. ğ mors ſuſcepta pro xp̄i amore: ꝛ oīa torm̄ta reſpectu amoris īfiniti quē de⁹ ad quēqȝ hȝ nihil ſūt. Ergo tenetur quiſqȝ ſuſcipe maiora tormēta ꝓ ip̄o dō q̄ȝ ſit mors: q̄ꝛ ſi amor dei ē īfinit⁹ circa quēlibȝ: ğ recōpēſatio debet eſſe īfinita. Sȝ māifeſtū ē q̄ q̄ teneť ad mai⁹ teneť ad mainꝭ. Si ğ quiſqȝ de recōpēſatiōe infiniti amoris dei teneť ſuſcipe ꝓ deo infinitū dolorē ꝛ infinitā penā: a fortiori teneť ſuſcipē ꝓ dō dolorē ꝛ penam mortis q̄ ē quidā modic⁹ ꝛ finit⁹ ꝛ mom̄taneus dolor. Et cōfirmať iſta rō ſic Nā Ric̄ar. in. 4. di. 50. ar. 4. q. 2. diē ad litterā inic. ſʒ rectū indiciū rōnis volūtaȝ q̄libȝ dȝ magis fugere illō q̄ꝺ ē ꝯtra rē quā magꝭ teneť diligeř q̄ȝ fugere illō q̄ꝺ ē ꝯ̄ rē quā min⁹ vel no tm̄ teneť diligere. Sȝ certū ē q̄ quilibȝ magꝭ tenetur diligere deū q̄ȝ ſeipſū: intm̄ q̄ ſi volūtaȝ poſſet diligē actu dilectiōis īfinito intēſiue deberet diligē deū īfinite ꝛ intēſiue: q̄ꝛ ē bonū infinitū creatura aūt ab ip̄a nō debȝ diligi niſi finite q̄ꝛ finitū ē bonū: cū ğ peccatū ſeu fidei abnegatio ſit ꝯ̄ deum: mors aūt ꝛ quodlibȝ malū ſit ꝯ̄ ſeipſū: ſequiť q̄ citius tenetur quiſqȝ fugere peccatū q̄ꝺ eſt ꝯtra deū q̄ȝ mortē ip̄ſā q̄ ē ꝯ̄ ſeipſū: ne maior bōitas offēdať ꝓ minori bōitate. h̄ Ricar. h̄ oīa ꝯfir manť cant. 8. c. vbi dř. Fortis. eſt vt mors dilectio: dura ſicut infernus emulatio: lāpades eius lāpades ignis atqȝ flāmaꝝ: aque multe nō potuerūt extinguere caritatē nec flūia obruēt illā: ſi dederit hō oēȝ ſubſtātiā ſue domus ꝓ dilectiōe. q. nihil deſpiciet eā. vbi glo. ait. Tria ſpernit dilectio fortiꝭ. ſ. omnē dom⁹ ſbaȝ: oēm aduerſitatē ꝛ tribulationē ꝛ etiam

ip͡saȝ mortē: que oīa q̄ſq; ſpernere debet ne diuinā dilectionē offendat. h glo. Greg. etiā in mor. li. 7. ⁊ ponit᷑ ꝺ pe. di. 2. c. Charitas. ait valida ē vt mors dilectio. v̇tuti. n. morti dilectio cōparat᷑ q: nimiruȝ mentē quā ſemel cepit ab oī delectatiōe mūdi fūdit⁹ occidit. Ex p̄dicta rōne pȝ qual'r quiſq; tenet᷑ p̄us mortē ⁊ oia mala eligē q̄ȝ diuinū amorē ⁊ xp̄i fidē offendē. Sȝ o de⁹ meus q̄ ē q te diligat hac dilectiōe: certe q̄ſi null⁹. O deuſ eterne qs ē q te amet h amore. Quis inſup ē q te diligat hac charitate. Certi pauci ſt ⁊. q. nulli dicēte ꝓpha de⁹ de celo ꝓſpexit ſup filios hoīuȝ ⁊c. Nā nūc pl⁹ diligunt᷑ parētes filij vxores fratres amici peſſime ꝯcubine ⁊ adulter atq; terraꝝ dn̄i ſeu tpalis ſubſtātia q̄ȝ diligat᷑ de⁹: eo ꝙ ꝑ p̄dictis oībus q̄ſq; parat⁹ eſt ſe morti expōere: ꝑ ꝺo v̇o dn̄o nr̄o ieſu xp̄o. q. null⁹. Sȝ vhe vhe. talib⁹ qm̄ ꝑuertūt totuȝ ordinē fidei atq; charitatis. Proide de talib⁹ dic᷑ Proſp. de pe. di. 2. c. j. §. Jtē ḡ charitate. Jbi eniȝ ſic dicitur. Ordinē dilectiōis illi ꝑuertunt nec modū diligēdi deū cuſtodiunt q aūt mūduȝ q cōtēpnēdus eſt pluſq; deū diligūt aut min⁹ diligēda plus diligūt aut ꝓximos nō ſicut ſeipſos aut dei: pluſq; ſeipſos nō diligūt. Jlli vero pluſq; ſe deū diligūt ſicut ⁊ debēt qui ꝑ ei⁹ amore ſaluti ſue ad tp̄s nō parcūt tribulatiōibus ac ꝑiculis ſeipſos tradūt nudari facultatib⁹ ꝓprijs ſue patrie exules fieri: vxorib⁹ ac filijs renūciare parati ſt: ⁊ vt totū dicā ipſaȝ mortē corꝑis nō ſolū nō refugiūt ſȝ etiā libēter excipiunt᷑ cupientes a corꝑis ſui vita: magl q̄ȝ a deo vita vite ſue diſcedere. h ibi. patet igr̄ ex p̄facta rōne qualiter habēs verā fidē tenetur oia mala ⁊ etiā ipſaȝ morteȝ ꝑ xp̄o ſuſcipe anteq̄ȝ velle deuȝ offendere. Scd̄o hoc ideȝ ꝓbo rōne ꝯcordatiōis. petūt theologi i p̄mo. di. 48. vt ꝝ q̄libet rōalis creatura teneat᷑ cōformare volūtatē ſuā cum volūtate dei. Et ꝛn̄dēt oēs ꝙ ſic p̄cipue q̄druplici reſpectu. Prio reſpectu bonificatiōis. Scd̄o reſpectu rectificatiōis. Tertio reſpectu offenſionis. Quarto reſpe-

ctu cōsequtionis. ¶ Primo tenet q̄sq; cōformare volūtatē suā volūtati diuine respectu bōificationis seu bōitatis. Nā Tho. j.2.q.19.ar.9.dicit q̄ quilibz tenet velle illō qđ est bonū. Et Aug. li. de moribus eccl'ie. dic. Ois hō tenetur velle & diligere oē qđ bonū est. Quo p̄suppofito: certū est q̄ cū de⁹ f3 ph̄m. j. ethico. sit quoddā bonū optimū nobilissimū & delectabilissimū: nō pōt nō velle nec opari simpl'r nisi bonū: q̄a. 4. ethi. dicit. Qualis vnusq̄sq; ē talia vult talia dicit talia opat & diligit. Qđ si sic est. s. q̄ deus nihil vult nisi sub rōne boni & q̄libet hō tenet semp velle qđ bonū ē: cōcludo q̄ q̄sq; in volēdo tenet cōformatare volūtatē suā volūtati diuine volēdo q̄ de⁹ vult & eo mō q̄ vult. ¶ Scđo dico q̄ q̄sq; debet eē cōformis cū volūtate dei respectu rectificatiōis. Nā Ricar. in. j. dist. 48. ar. j. q. 2. dic̄ q̄ quisq; tenet habere volūtatē rectā. Et Aug. in encb. ait. Ut salui simus nos oportet volūtatē rectā habere cū rectitudo volūtatis sit bonitas ei⁹. Quo presupposito. certū est q̄ nulla volūtas pōt eē recta nisi que cōformatur diuine volūtati. Et ratio est q: sic ois bonitas est apta bonitate: sic ois rectitudo est apta rectitudine diuine volūtatis qua ablata cū sint exēpla oiu3 rectitudinum nulla erit rectitudo. Si igr̄ quelibz volūtas d3 esse recta: & nulla volūtas pōt eē recta si nō sit cōformis diuine volūtati: cōcludo q̄ q̄sq; tenet cōformari cū diuina volūtate ad h̄ vt hēat rectā volūtatē. ¶ Tertio hoc idē ,pbo respectu offēsiōis. nā Tho. in. j. di. 48. ar. j. q. 3. dicit. Qđ nulli lic3 nec peccare nec deū offendere: q̄ p̄suppofito q̄ q̄sq; tenet nō peccare: certū ē q̄ ad illō ,ppie dr̄ q̄s teneri qđ si nō fac pcm̄ incurrit. In oib⁹ āt & nā lib⁹ & volūtarijs pctm̄ contingit ex hoc q: aliud non puenit ad illud ad quod ordinatū est vt dicitur in. 2. phisicorum. Sic patet in monstris & in erroribus qui contingūt in operatione artis. Sed error differēter cōtingit in naturalib⁹ & volūtarijs: quia in naturalib⁹ defect⁹ & error incidit ab ordie et necessitate

sed in volūtarijs ipsa volon tas ē sui defect⁹ causa: q2 alit posset se haba. Proinde philosophus. 2. phisicorum. 7. 9. met. dicit. q potātas naturales se habēt vno mō: ptātes aūt ratiōales se habēt ad opposita. Et ideo cū volūtas possit deficere 7 nō deficere: cū deficit ab eo ad qd ordinata ē habet ratione peccati 7 culpe. Sz cū q̄libet hūana volūtas teneat indisticte fugē peccatū iuxta illō ecclesiastici. 21. Quasi a facie colubri fuge peccatū. cōcludo q q̄libet tenetur esse cōformis cū diuina volūtate faciēdo oē illud ad qd ordinata ē alit incurrit i peccatū. ¶ Quarto h idē pbo respectu ɔsecutionis s. debiti 7 pprij finis. Nam Tho. j. 2. q. 19. art. 9. in cor. q. dicit. Bōitas volūtatis hūane depēdet ex intētiōe finis. Finis aūt vltim⁹ volūtatis humāe est sūmū bonū qd est de⁹: requirit g ad bonitatem volūtatis humāe q ordinet ad sūmū bonū qd ē de⁹ hoc aūt bonū pmo qdez 7 pprie cōparat ad volūtatē diuinā vt obiectū ppriū ei⁹. Illud aūt qd ē pmū in q̄libet genere est mensura 7 rō oiuz q̄ sunt illi⁹ generis. vnūquodqz aūt rectū 7 bonū est inquantū attigit ppriā mēsurā obz 7 finē. Igit ad h q volūtas hois bōa sit 7 ɔiūgat cū suo obiectio 7 fine requirit oio q ɔformet diuine volūtati patet igit ex pdictis quattuor respectib⁹ q̄liter de necessitate salutis tenet quisqz eē cōformis cū diuina volūtate Quo psupposito: certū ē qd dñs Matth. 10. 7 Luc. 12. pcipit vnicuiqz vt mortē susci piat anteq̄z i fide 7 in amore ipsuz offendat. Nā ait ibidē Nolite ti. e. q. oc. a. aūt n̄. p. oc. vbi glo. Uolūtas Christi ē vt quisqz pus pdat corpis vitā q̄z aie fidē. Si ergo xps vult 7 pcipit q quilz prius mortē subeat q̄z fidem 7 eius amorē offēdat: 7 glibz vt mōstratū ē tenet eē ɔformis cū volūtate Christi. ɔcludit necessario q ois hñs verā fidē dz poti⁹ mortem suscipere q̄z deū offēdere. Ideo Mat. 7. dr: Nō ois q dicit mihi dñe dñe intra. in reg. ce. s3. q. f. v. p. m. q in. c. ē. 7c. Et q plus ē cōcludunt theologi vbi supra. 7 etiā Bona. in. 2 i di. 4.

ar.j.q.3.q̄ si deus daret p̄ce ptū cuilibet q̄ occideret filios suos sic̄ p̄cipit Abrae.Ge.22.q̄ imolaret filiū suū Isac teneret occidere. Immo q̄ pl9 ē si de9 vl' p̄cipet alicui p inspirationē itriseca vl' p angelū q̄ se occideret: sic̄ f3 Aug. in.j.d̄ ciui.dei ⁊ f3 alios doctores ₒtigit Sāsoni Judic.16.q pp h seip̄3 occidit:nisi se occideret:sic̄ ⁊ Sāson se occidit' mortal'r peccaret:eo q̄ diuine volūtati ₒtriaret q h nequaq̄3 alicui p̄cipet nisi ex h aliqd̄ maximū bonū sibiseq̄retur:Si āt forte diceres durū mihi eēt terribilē mortē pro xp̄i fide tollerar̄:Rn̄deo q̄ ēt durū erat xp̄o p te mori f̄m corpis sensualitatē. S3 tn̄ timēs f3 rōnē ne p̄ris offēderet voluntatē voluit mori:⁊ vn̄ sic̄ hr̄ Matth.26.cū dn̄s Jesus fact9 eēt i agonia p̄rē3 rogauit.di. Pater si possibile est trāseat a me calix iste: tn̄ non mea volūtas s3 tua fiat.Et tādē ne p̄ris volūtatē offēderet sic̄ habet philip.2. Fact9 est obe.vs.ad mor.mor.aūt cru. S3 nota mirabile q̄ f̄m glo. Ibidē loq̄ndo tn̄ p impossibile q̄ si volūtas xp̄i nō fuisset cōformis volūtati diuie i suscipiēdo mortē f3 rōne3 loq̊r nō f3 sensualitatē: nec ip̄e sanari potuisset. Nec hūanum gen9 vnq̄3 redimisset . O mirabilis sentētia . O v̄ba tremēda.O v̄ba vsq̄3 ad intima cordis penetrātia . Immo o infelices ⁊ insensati xp̄iani q diuinā volūtatē etiā in minimis postponitis.Hec v̄ba faciūt vobis argumētū isolubile . Si xp̄i dei fili9 nec se nec hūanū populū saluare vnq̄3 potuisset nisi eterno p̄ri etia3 vsq̄3 ad mortē obediēs extitisset:a fortiori nec vos vnq̄3 saluari poteritis nisi vsq̄3 ad mortē v̄ra3 volūtatē cū dina volūtate ₒformaueritis. Id̄ glo. sup v̄ba Pauli ad Ro.12.ca. Renouamini in nouitate sensus v̄ri vt pbetis q̄ sit voluntas dei bona bene placēs ⁊ pfecta ait. Nihil ē aie salubrius nec vtili9 q̄3 se cu3 diuina volūtate ₒformare: q2 qcūq̄3 discors ē i pugna erit discors in victoria ⁊ qcūq̄3 in pena a dina volūtate discordat erit discors ⁊ in gl'ia.h glo.p3 igitur ex p̄dicta rōne q̄l'r qsq̄3 etiā vsq̄3 ad mortē tenet̄ magis mortē suscipe q̄3 xp̄i fide3

ostendē. Tertiō h' idem pbo rōne electiōis. Fūdamētū rōnis pōit phs. 5. ethi. di'. Duobus bōis appositis quorum vnū ē meli' altero mai' semp ē eligēdū. pz h' regula. Nā si in alicui' libertate ppona tur ab vna parte. 10. ducati: et ab altera centū deb3 cētu3 acceptare et solos decē relinquere. Quo psupposito: certū ē qp sal' seu vita aie qua ē de' ē eterna: sal' vero et vita corporis etiā cū suis delectatiōib' ē tpalis et momētāea. Qd pfirmās Lactā. lib. de ira dei. circa finē lib. dic. Uolūtas. n. corporis tā mortalis ē et momētāea. qz corp' cui exhibet ministeriū. Justitia vero atqz bñficia ta3 imortales sunt qz mēs et aia q̄ bōis opib' vite imortalitatē sibi acqrunt. h' ille. Qd si sic ē qp vita corporis momētanea ē. vita vero aie ē eterna: mãifestū est f3 phm. 3. physi. qp bonu3 quāto pmanēti' tāto melius et eligibili'. Cū igit' durabilior atqz pmanētior sit salus et vita ipsi' aie: qz sit sal' et pse vita ipsi' corporis: ergo cū ppo nitur alicui qp aut auferet sibi vita corporis q̄ est momētanea: aut vita aie q̄ est eterna cōcludit' qp talis tenet' pus eligē pditionē vite corporis qz vite eterne: q̄ datur aie ex pseruatiōe a peccato. Proinde Jo. 5. dicit dñs. Operamini nō cibū q perit sed q permanet in vitā eternā. Et Au. in quodā fmōe ait. Nō ē magnū et laudabile pseruare vētres statī morituros. s3 magnū et laudabile est pseruare animas i eternū victuras. h' ille. Si autē petis qd sit vita eterna qz aia habitura est. Respōdet Aug. sup vba Jo. 17. h' ē vita eterna vt cognoscāt te solū ve⁊ deū et quem misisti Jesū Christū dr vita eterna nihil aliud ē nisi deus cuius visio et fruitio est tota merces. Qd si sic ē cogita qz stult' sit. imo quātū dolorē et penam sit susceptur' q hanc eternā vitā deliberat pus pdere qz corporis mortē ppter fidē velle amittē. Nā Au. 16. de ciui. dei sic ait. In amissione re⁊ necesse est qp tātus sit dolor q̄ q̄tus est dolor tant' inheserat valor et amor. Qd si sic ē qp q̄si in infinitū recipiat qsqz maiorē penā ex amissiōe vite eterne q̄ de' est qz si

millies reciperet mortē corporis ꝓpter fidē ꝙ pz ꝓpositū. Et ꝙ plus ē. Oīs pēa infernalis cōparata pene ꝗ ꝓuēit ex pditione eterne vite seu diuie visiōis nihil ē. Qd̄ cōfirmās Chrisostom⁹ super Matth. ait ad litteram. Ego multo grauiores ꝗꝫ gehēna dico esse cruciat⁹ remoueri: ꝛ abici ab illa visiōe dei: nec puto ita acerba esse gehēne incēdia vt sunt illa quibus torquet̄ q arcet̄ a ꝯspectu dei Plurimi.n. solā ptimescunt gehēnā Ego aūt illius glorie amissionē multo amari⁹ ꝗꝫ gehēne esse dico supplicīū. Intollerabilis est.n. gehēna vere etiā si quis exponat mille gehēnas: nihil tale erit q̄le ē a beata illa glīa excidi: odio. Christi haberi audirē nō noui vos Eteni dicē milia meli⁹ ē sustinē fulmia ꝗꝫ faciē dei māsuetā a nobis videt̄ auersā ꝛ trāquillā oculū nos videre nō ferētē. Ex p̄dicta etiā ratōe pz qualit̄ vita corporis ꝓ eterna vita acquirēda ē melius exponēda ¶ Quarto etiā ꝓbo rōne beneficatiōis ꝙ quisqꝫ tenetur mortē suscipere anteꝗꝫ Christi fidē deserere seu ipsā per mortale peccatū offendere. Petit Th. 2.2.q.106.ar.6. vtrū ex recōpēsatiōe alicui⁹ recepti bn̄ficij teneat̄ quis̄ benefactori suo: nō tm̄ equale sꝫ etiā repēdere mai⁹ beneficium ꝗꝫ acceperit ab eo vt sit gratus Et respōdet absolute ꝙ sic: ꝛ ratio ē. Nā sicut bn̄factor gratis bn̄ficiū dedit bn̄ficiato ad qd̄ nō tenebat̄: ideo q beneficiū accipit obligatur ad silr̄e ex debito honestatis vt silr̄ gratis aliquid impēdat. Nō aūt gratis videt̄ aliqd impēdē nisi excedat q̄ntitatē bn̄ficij accepti: qr ꝗꝫ diu recōpēsat min⁹ vel eq̄le non videtur gratis facere sꝫ reddere qd̄ accepit: ꝛ iō grē recōpēsatio semꝑ tēdit vt ꝓ suo posse aliquid semꝑ mai⁹ retribuat. h Tho. i litterā Cui cōcordās phus. 5. ethicorum ait. Refamulari ei oportet q gratiā fecit ꝛ rursū ipꝫ incipere: qd̄ quidē fit dū aliquid maius sup ipendit̄. Seneca etiā lib. 2. d̄ benefitijs ait. Ingratum est beneficium quod gratis beneficium non excedit. Hoc presupposito ꝙ quisqꝫ vt sit gratus tenetur non

tant ßĵad eq̄le ſʒ maius bn̄fici um ſuo benefactoꝛi impēden dū ex debito rōnis ⁊ nāe. Et ſi nō pōt teneť habere volun tatē φ h̄ faceret ſi facultaſ ⁊ poſſibilitas adeſſet. Peto a te aia quot bn̄ficia recepiſti a creatoꝛe tuo: q̄ oia te obligāt nō tm̄ ꝓ ipoꝝ recōpēſatione ad ſemel moꝛi: ſʒ ēt ad millieſ ſi poſſibilitas adeſſet? Et cer tū ē vt cetera obmittā φ gn/ qꝫ bn̄ficia recepiſti vʒ bn̄ficiū creatiōis quo ō nihilo ad ei⁹ imaginē ⁊ ſil'itudineʒ creata es. bn̄ficiū ꝯſeruationis quo ab ipo ne anihileris ineſſe cō ſeruaris. beneficiū ſubiectio/ nis quo oēs iferioꝛes creatu ras ⁊ etiā angelos celeſteſ vt tibi ſeruiāt tibi ſubiecit. bn̄fi/ ciū gratificatiōis quo te per grāz xp̄ianū fecit ⁊ nō iudeū vel paganū. Beneficiū dona tiōis quo pr̄ celeſtis ꝓp̄ıuʒ ⁊ vnicū filiū ſuū oib⁹ angelis ⁊ rōnabilib⁹ creaturis p̄ualen tē pp ſalutē tuā voluit moꝛi ⁊ crucifigi. Que ſimul oia bn̄fi/ cia ⁊ p̄cipue bn̄ficium moꝛtiſ xp̄i obligat vnūquēqꝫ q gra/ tus exiſtere dʒ p̄us velle mo/ ri q̄: xp̄ʒ offendere ſeu xp̄i fi/ dē ōnegare. Propterea ad h̄ faciendū vnūquēqꝫ hoꝛtatur Liberi⁹ papa. 7. q. j. c. Sug/ geſtū. di. Scōʒ. n. apoſtolicā ſentētiā oēs q pie viuere vo/ lūt in xp̄o Jeſu ꝑſecutiōeſ pa tiunť. Jō fratres chariſſimi nos vos afflictiōis amaritu/ do a pietatꝫ vr̄e ꝓpoſito coar tet recedere ꝯſiderantes q̄ꝫta pꝛo abſolutōe nr̄i ⁊ liberatio ne: creatoꝛ nr̄ dn̄s ac redem/ ptoꝛ ꝑtulerit: q̄buſue ſe cōtu/ melijs affligēdū dederit: vt nos a vinculis ꝑtātis diabo/ lice liberaret hec ille. Lipꝛia nus etiā papa. 93. diſt. c. dn̄s nr̄ ait. Dn̄s nr̄ ieſus xp̄s rex ⁊ iudex vſqꝫ ad paſſionē hu/ militatē ſeruauit: hūilitateʒ nos humilis docuit: ſacerdo tē adhuc appellās quem ſcie bāt eſſe ſacrilegū. Jtē ſubdi/ tus paſſioni cū alapaʒ acce/ piſſet ⁊ dicereť ei ſic r̄ndens pōtifici. Nihil ille ꝯtumelio/ ſe locut⁹ ē in ꝑſonā pōtificis: ſed ſic magis innocētiā ſuam tutius eſt. di. Si male locut⁹ ſum expꝛobꝛa de malo. Si be ne quid me cediſ? Que oia iō ab eo facta ſūt hūiliter atqꝫ patiēter: vt nos humilitatis ac patiētie vſqꝫ ad moꝛteʒ ex empluʒ haberemus. hec ille.

Sed heu pro tātis beneficijs et precipue pro bñficio mortis xpi nō est q̄si q deū diligat q bonū agat q mādata ei⁹ observet:nec insup q minimam iniuriā vel aduersitatē pro ipso tollerare velit. O gens pfida. O gens iniq̄. O gens ingrata. O gens puersa. O gēs diabolica. O gens deniq̄ totalr̄ a deo reprobata: cur p tantis beneficijs nō deū diligis:cur pctā nō deseris. cur bona nō agis. cur nō oēs huius mundi aduersitates et iniurias libēter pro xp̄o suscipis:cur deniq̄ pro tot susceptis donis nō repēdis vices redēptori tuo? Ve vbe vbe tibi:qm̄ pro his oibus:prout habet̄ Mat. 18. Reddes rōnē vsq̄ ad minimū q̄drantem. ¶ Quinto hoc idē pbo rōne minorationis. Fundamētū rōnis ponit phs. 3. topicoꝝ di. Minus malū semp eligibile est maiori malo. p3 h regl'a in aialib⁹ pcipue in serpēte q totū corp⁹ exponit pro capitis ꝯseruatiōe. Et rō est;q2 si pderet caput pderet et vitam que virtualiter in eo ē cuius perditio maius malū eēt q̄ totius corpis. Similiter homo venenatus preelegit q sibi p̄cidatur tibia:aut brachiū anteq̄ venenū ascēdat ad cor:in quo vita consistit. Qd si hoc faciunt aialia que minus malum eligūt:a fortiori. hoc idē facere rōnalis hō cui hoc faciendum. Luc. 10. dn̄s p̄cepit di. Estote prudētes sicut serpentes. Hoc p̄suppositio:certum est q triplex est mors. s. corpalis:spiritualis et eternalis. Prima est mala et amara. Secunda peior et amarior. Tertia pessima et amarissima. ¶ Prima mors fit p separationem aie a corpe. ¶ Secunda fit per separationē grē dei ab aia. ¶ Tertia mors fit per inflictionem ignis eterni in aia sil' cum corpe. Cū ergo scd̄a mors ex qua deus q est vita aie separat̄ a deo fit grauior morte corpali ex q̄ solet aia separi a corpe. sic. n. dicitur. 24. q. 3. c. si habes. Innumerabiliū mors corporū mori vnius aie comparari nō p̄t Et insup tertia ēt mors fit peior omni morte corporali cum mors infernalis ex qua aia p̄uatur diuina visiōe: et sil' cum corpe habeat in igne cruciari sit eterna. Sic. n. dr̄ Ma. 25.

Discedite a me maledicti in ignē eternū. Mors vō corporis sit momētanea ꝛ tpalis. ꝯcludo pp hoc ꝙ quisqꝫ tenet magis pеligere mortē corporalē q̄ȝ mortē spūalē ꝛ eternalē. Et sic pꝫ ex pdictꝭ quoqꝫ rōnibus: q̄lr vā fides tāte dꝫ eē fortitudinis. ꝙ pꝰus dꝫ cogere hoīeꝫ suscipe corpis mortē q̄ȝ xpi fidē offendere. ¶ Tertio h̄ idē pbo distinctiōibus. Nā Bona. in. 3. dist. 30. art. j. q. 2. q̄rit. An quisqꝫ tenet prius morteꝫ suscipe q̄ȝ xpi fidem ꝛ amorē offendere. Et rn̄det in corpe. q. di. ꝙ subire mortē in ītētiōe placēdi deo h̄ pōt esse triplr. Uno mō qn̄ adest necessitas vel defendēdi iustitiam vl amittēdi vitā. Alio mō qn̄ se offert opportunitas manifestādi diuinā gl'iaꝫ ꝛ edificādi ecclesiā. Tertio mō solū ex h̄ ꝙ hꝫ vitā exosaꝫ. Primū est iustitie ꝛ necessitatis. Scōꝫ ē pfectiōis ꝛ superogatiōis. Tertiū ē temeritatis ꝛ crudelitatꝭ. vn̄ Aug. illos q semetipsos p̄focāt ꝛ pcipitio collidūt pp vite pn̄tis odium dic esse sceleratissimos ꝛ crudelissimos homicidas: tractās illud Joan. 12. Qui odit animam suam in hoc mondo ꝛc. Cum ergo queritur vtrum omnes teneantur mortē pro xpo subire dicendū ꝙ pro loco ꝛ tpe vbi talis casus dat vel ꝙ iustitia deserat vl ꝙ vita pdat ibi oēs q̄ȝtūcunqꝫ sint ipfecta tenerent mortem subire ꝛ pеligere magis deo dilecto mori q̄ȝ ipso offenso viuere. vbi vō talis necessitas nō iminet nec dat casus: tn̄ offert se opportunitas manifestādi diuinā gl'iaꝫ ꝛ edificandi ecclesiaꝫ si hō se morti exponat sic mortē subire ē pfectiōis ꝛ superogatiōis ad quā nō oēs tenent. h̄ Bona. Tho. insup. 2. 2. q. 24. arti. 4. Querit an mors sit de rōne martyrij ꝛ rn̄det di. ꝙ martyr dr q̄si testis fidei xpiane p quā nobis oia visibilia p inuisibilibꝰ cōtemnenda ppount: vt dicit ad hebreos. 2. Ad martyriuꝫ igit ptinet vt homo testificet fideꝫ on̄dens se opere cuncta presentia cōtemnere vt ad futura ꝛ ad inuisibilia bona pueniat. q̄ȝ diu aūt homini remanet vita corporalis nundū se ope ostēdit tēporalia cuncta despicere. Consueuerunt. n. hoīes con

sanguineos suos et oia bona possessa cōtēnere: et etiam dolores corporis pati vt vitam cōseruent: vñ et Sathan contra Job dixit. Pellē p pelle et.9.que.h.hō.d.p.a.sua.i. p vita corpali. Et ideo ad perfectam rōnē martyrij expresse requirit q aliqs mortē susciat pp xp̄z seu fidē xp̄ib Th. Ric. etiā quolibeto querit an martyriū sit d necessitate salutis: et rñdet q sic pro loco et tēpore eo q sustinere martyriū est actus triū ṽtutū que sunt necessarie ad salutez scz actus charitatis vt impant: actus fortitudinis vt elicientis. Actus fidei vt testificāt. Pmo sustinere martyriuz est actus charitatis vt impātis. Nā primū motiuū cogēs ad tollerādum mortem est amor charitatis: exquo martyriuz efficit meritoriū sicut qlibet actus virtutis. ¶ Scdo sustinere martyriū ē actus fortitudinis vt elicientis. Sic.n. fortitudo ciuilis firmat aium hominis in iustitia humana pp cuius conseruationē mortis pericula sustinet: ita etiaz fortitudo gratuita a fortiori firmat animū hominis in bono iustitie dei que est perfida Jesu xp̄i. ¶ Tertio sustinere martyriū est act⁹ fidei vt testificātis. Nā ad ṽitatē fidei nō soluz ptinet ipsa credulitas cordis: sz ēt exterior ptestatio. que qdē nō solū fit per verba: sz etiā per facta qbus aliqs se hr̄e fidez oñdit. vnde Jac.2. dicit. Ego ostēdo tibi ex opib⁹ fidē meā. Cuius ɔ̄rium dr̄ de qbusdā ad Titum. pmo ɔfitent .s. ore se nosce deum tanq simulatores. factis aūt negāt de qb⁹ figuratiue Geñ.27. dr̄. Uox qdē: vox Jacob est: manus aūt: man⁹ sūt Esau: que.s. erāt pilose et significabant duplicitatez et simulationem: qua Jacob vsus est faciēdo manus suas que erāt lenes de pelle edi pilosas. Pz igitur ex predictis distinctionibus: qualiter habens veram fidem tenetur tantam habere fortitudinem: vt etiaz mortem pro ea suscipiat.

¶ Quarto hoc idem probo exemplis: videlicet q christiani propter Christi amorem et fidei tenentur mortem suscipere. Naz Ualerius maximus li.6. et c.6. vbi agit de fide et amore seruoꝝ erga do

minos suos narrat in laudez ꝛ gloriā cuiusdā serui ꝓ dn̄o suo oībus tormentis expositi. di. Restat vt seruorum erga dn̄os quo minus expectataz hoc laudabiliorez fidē referamus. Marcus antonius auorum nostrorum clarissimus orator incesti reus agebatur. Cuius in iudicio accusatores seruum suum in qōnem pseuerātissime postulabant qd ab eo cum ad stuprū iret ipsam laternā ꝑlatā ꝯtēderet. Erat aūt his ēt in herbis videbatqꝫ rē ad suos cruciatus pertinere: nec tn̄ eos fugitauit. Ille vō vt domum ventū est Antoniū hoc noīe vehementius ꝯfusuz ꝛ sollicitū vltro est hortatus vt se iudicibus torquēdū traderet affirmās nullum ex ore suo verbū exiturū quo cā ei⁹ ꝛ fama lederet ac ꝓmissi fidē mira patiētia p̄st iti fidez plurimis ēt laceratus verberib⁹ eculeoqꝫ impositus cādentib⁹ ēt laminis vstus oēm vim accusatoris custodita dn̄i sui salute subuertit. Argui pōt merito fortuna ꝙ tā piuz ꝛ tam fortem spiritū seruili noīe inclusit. h vale. O ꝯstātia serui p̄clara. O fortitudo amoris p̄dicāda. O exemplum poti⁹ imitandum q̄ꝫ laudādum. O laudabilis memoria hui⁹ serui. qui etiam ꝓ amorē dn̄i sui tā ꝯstāter corpis flagellationē cādentes laminas eculeumqꝫ sustinuit vt potius oī laude ꝛ admiratione atqꝫ imitatione dignus sit q̄ꝫ alia narratiōe. O xp̄iani quorum dn̄s xp̄us est qui nedū incestus: aut cuiusqꝫ stupri pcm̄ incidit: quin potius oī virtute ei prudentia oī humilitate oī charitate oiqꝫ bono exemplo plenus extitit. Cur si predictus seruus ꝓ incestuoso dn̄o oī martyrio oiqꝫ corpali pene se tam libēter exposuit nō debetis ꝛ vos ꝓ domino vestro iesu Christo oī virtute clarissimo oī bonitate charitate ꝛ puritate pleno cōstāter eculeū cādētes laminas corpis lacerationem. Et ꝙ plus est ipsam mortem suscipe? Sz o ꝯfusio o vituperium o dedecus ꝛ vereciidia populi xp̄iani. ecce ꝙ vn⁹ paganus vn⁹ seru⁹ infidelis ꝯfusionē ꝛ verecūdiaz facit fere oib⁹ christianis cū q̄si nullus sit xp̄ianus q ēt minimū verbum minimāqꝫ iniuriā ꝓ xp̄o dn̄o suo tollerare velit. Consi

milē exemplum sed maior lau de maiorīq; nunciatione di/gnum narrat Ualerius eodē lib. vi. c. 6. de quodam alio seruo. Qui vt domini sui in/columē reseruaret vitā; mor/tem p ipso tā libenter q̃ con stanter accepit. vnde Ualeri⁹ ibidem verbaliter ait. Quid vrbani panapionis seruus q̃ admirabilis fidei. Cum. n. ad dñm pscriptum occidendum domesticorū indicio certiores factos milites in reatinā vil lā venisse cognosceret: cōmu/tata cū eo veste: pmutato etiā ā nullo illū postico clā emisit se aūt in cubiculū ac lectū re cepit z se vt panapionem cru deli morte occidi passu; ē bre uis huius facti narratio: sed nō parua mā laudatiōis. na; si qs añ oculos ponere vellet subitū militū accursum ꝯuul sa ianue claustra minacē vocē truces vultus fulgentia ar/ma rem vera existimatiōe p/sequet: nec q̃ cito dr alium p alio mori voluisse ta; id ex fa cili etiam fieri potuisse arbi/trabit. Panopio aūt q̃tum seruo deberet amplū ei faciē do monumētū ac testimoniū laudis z pietatis grato titu/lo reddendo cōfessus ē. h Ua lerius. O igit felix hui⁹ ser/ui fortitudo. O laudabilis cō stātia: o amor z dilectio incō parabilis. Immo infelix chri stianorum ꝯditio: qs vnq̃ pñ tium xp̄ianorū p amore di sui subitum innumerabiliū mili tum accursum ꝯuulsa ianue claustra minaces voces tru/ces vultus fulgentia arma: z tam cordis q̃ pectoris trans/fixionē sufferre vellet? heu q̃si nullus. Si tñ petis quare ser uus iste tam ardua sustinuit. Rñdeo q non p amore dei: nō pro eterne salutis p̄mio: non p euadēdis infirmi penis: qs p merito sue mortis acquisi/uit: sed solum arduā mortem sustinuit pro acquirendo ho/nore fama gloria laude z me/moria hoium huius mundi. Que oia incōparabiliter qlꝫ q̃ christianus pro amore dñi nr̄i Jesu Christi: a fortiori su stinere tenet: z ēt maiora si fo ret opportunum. Insup etia; p acqrendo eterne vite p̄mio z p euadendu s. inferni penis atq; p acqrēda laude z glīa eterna oiu; fideliū pñtis vite nec non z oium ciuiū celestis curie. Aliud exēplū ponit Au

gustinus lib. de vera religiõe de socrate qui prius mortem ab atheniẽsibus voluit susti- nere anteq̃ fidẽ quã ad deum hẽbat vellet offẽdere occisus est. n. q2 noluit idola adorare nã dicebat se poti9 velle ado rare canem qui est opus nãe q̃ idola que sunt opa hoium. Sed omissis alijs paganorũ exemplis: accipe simul oium fidelium exẽpla: q q̃libet aspe ra pro xp̃i fide ptulerũt. Que exẽpla põit apl's ad hebreos xj. di. Sancti p fidez vicerũt regna. i. reges vt p3 de abraã Geñ. 14. 7 Exod. 14. d submer sione Pharaõis tãta p Moy sen. Josue insuper multos re ges amoreoꝝ cananeoꝝ iebu seorum etheorum ferezeorum 7 gentes eoꝝ deuicit: in tm̃q per fidem precipiẽs soli vt i- mobilis persisteret imobilem reddidit: vt Josue habet. io. 7 per totum vetus testm̃ alia silia ptinent. Quis aũt annu merare sufficeret victorias fi delium noui testi aduersus re ges 7 dños infideles. Nõ ego qdẽ iõ ptrãseo. Scdo subdit Paulus opati sunt. i. opa iu- sticie miraculosa vt fuit q Abraam p fidem obediẽs deo voluit filiu3 imolare. Geñ. 22. vnde Ja. 2. dr̃. Credidit Abra am deo: 7 reputatum est ei ad iusticiam. Iteru3 virgo Ma- ria per fidem miraculose deũ concepit. Uel operati sunt iu sticiam. s. operu3 moraliũ: vñ ppha Juraui 7 sta. c. iu. iu. tue. ¶ Tertio sequit adepti sunt repromissionem. i. per so lam fidẽ ea q̃ pmittebantur a deo in presenti 7 in futuro ob tinuerũt. sicut de ministerijs incarnatiõis xp̃i 7 hmõi. vñ Augu. in encheridi. Nullus inqt antiquoꝝ q̃tumcũq3 iu stoꝝ preter xp̃i fidẽ potuit vn q̃ gratiam 7 salutem inuenir ¶ Quarto sequit obturaue runt ora leonũ. s. p fidẽ: hoc p fecte patuit in Daniele posi- te in lacu leonũ Dañ. 6. San- son q̃q3 leonẽ occidit. Judic. 14. Dauid ẽt. i. Reg. 17. se aliũ occidisse in noie dñi testatur. ¶ Quinto sequit extinxerũt impetum ignis. vñ. 3. hẽtur d tribus pueris q virtute fidei extinctus ignis omnis fuit. ¶ Sexto sequit effugauerũt aciem gladij. i. exercitum gla dio accinctum. vt Josue. io. 7 xj. c. Et dauid. 2. Reg. 5. 7 pri- mi Regũ. 14. Jonatas cũ suo

armigero effugauit cunctũ armatoꝝ.i.mille viros philistinorum. vñ dr̃ ibi factuz est miraculũ ⁊c. ❡ Septimo seq̄r conualuerũt de infirmitate: vt pz de Ezechia.4.Reg.20. ⁊ Isa.38.Et de Tobia Thob. 2.⁊ de Job.c.vlt. ❡ Octauo fortes facti sunt i bello vt habetur ꝑmi Macha.4.de Juda Machabeo q cũ decez milibus vicit exercitũ.60.miliũ viroꝝ.⁊ qnq3 miliũ peditum vnde dr̃ de ipo ꝑmi Macha. .3.ꝙ filꝰs leoni factus est in operibus suis. ❡ Nono seqtur castra verterũt exteroꝝũ i.ante fugã:in fugã verterũt exercitus inimicoꝝ: vt habetur Judic.i.de gedeone. ⁊.2. Machabe.12.de machabeis. ❡ Decimo sequit̃.Et acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos.vt habet̃ d Helia.3.Reg.17. ⁊ de Heliseo.4.Re.4.hec aũt oia q̄ in virtute fidei de factis veteris testamenti dicta sunt non minus gloriose per sanctos noui testamẽti facta sunt:vt pz legẽti hystorias totũ . Positis aũt decẽ mirabilibus factis per sanctos in ꝟtute fidei subsequit̃ Paulus ⁊ narrat decẽ genera martyrioꝝ que sancti perpessi sunt ne Christi fidez offenderent. ❡ Et primo seqtur alij distenti sunt.s. in eculeo vt septẽ fratres:de qbꝰ hẽtur.2.Machabe.7. In nouo aũt testõ pene oẽs martyres hoc genus martyrij passi sũt. ❡ Scd̃o sequit̃ nõ suscipiẽtes redẽptionẽ.i.euasionẽ pñtem quã potuissent hr̃e si voluissent. vnde beato Uincẽtio in eculeo leuato dixit dacianus. Uincẽti vbi istõ miserabile tuum corpus conspicis? Cui rñdes dixit. In sublimibus ago: ⁊ istos principes tuos in huius seculi ptãte fidentes altioꝝ despicio. Et hoc faciebat vt meliorẽ.s.illa euasione inueniret resurrectionẽ ❡ Tertio seqtur. Alij vero ludibria passi: iuxta illud apl'i prime corin.4.tanq̄ purgamẽta huius mũdi facti sumus. Et btã agnes ad lupanar ducta fuit ꝑ sui ⁊ suoꝝ ludibrio. ❡ 4°.seq̄r ⁊ ꝟbera expti. vt apl's.2.corin.11. Ter ꝟgis cesus sũ a iudeis qnqes vna minꝰ accepi. Et btũs xp̄ophorꝰ ꝟgis ferreis ẽ ꝟberatꝰ. ❡ 5°. seq̄r i sup ⁊ vincula.s.sũt expti vt btũs Ualerius ep̄s ⁊ Uin

centius eius diaconus q vinculis ligati ⁊ ferro onusti de hyspania valētiā ducti sūt. ¶ Sexto seqr̄ ⁊ carcereꝫ: vt beat⁹ Petr⁹ ab Herode icarcerat⁹ Act. 12. Insup ⁊ beata Agatha letāter ibat ad carcerē. ¶ Septio lapidati sī: vt Jeremias a iudeis. Zachari as barachie ex pcepto regis Joas. ⁊ beat⁹ Stepha. Act. 7. Et Paul⁹ dic. 2. cor. 11. Semel lapidat⁹ sū. ¶ Octauo seqr̄ Secti sī: vt Jsa. quē manasses nepos ei⁹ fecit secari lignea serra: mlti ēt xpi martyres secti sī ⁊ toto corpe laniati sicut beat⁹ Jaco. itercisus. ¶ Nono tēptati sī. s. p missionib⁹ magniꝫ mulierib⁹ ⁊ blāditijs sic beata katherina a Maxētio ipatore. ¶ Decimo seqr̄ in occisiōe gladij mortui sī: vt Josias rex ĩtuo sus. 4. Regū. 23. Paul⁹ decollat⁹: Agnes iugulata: alij qq mlti pp fidē diuersimode gladio interēpti sī. Et nūeratis decē opib⁹ miraculosis fidei ⁊ martyrorꝫ generib⁹ subseqtur Paulꝫ ⁊ enūerat. x. opa laboriosa a sctis pp xpi fideꝫ suscepta. ¶ Et pmo seqr̄ di. Circuierūt. s. mlta mūdi loca cū maximis piculis. vn̄ Paul⁹. 2. cor. 11. ait. In itinerib⁹ sepe piculis fluminū piculis latronū ⁊c. ¶ Scdo seqr̄ i melot]. s. iduti melota circuibāt q̄ est vestis ō pilis camelorꝫ: vt Helyas. 4. Regi. j. Et Jo. baptista. Mat. 3. vl' melota ē pellis tari animaliꝫ q̄ ē valō hispida. ¶ Tertio circuiert i pellib⁹ caprinꝫ. i. veste hmōi induti vt Helias accict⁹ reni b⁹ zona pellicea. 4. Regū. j. Mlti quoqꝫ ō sanctis patrib⁹ sic vestiebār ⁊ i desertꝫ morabār ⁊ alios sāctos pres q̄rēdo circuibant. ¶ Quarto circuibāt egēteꝫ. s. necessarijꝫ ad victū vt discipuli xpi: ō q b⁹ dr̄ Mat. 12. q trāseūte Jesu p sata discipuli esuriētes ceperūt vellere spicas ⁊ mā/ducare. ¶ Quinto circuiert angustiati. s. cura animi ⁊ solicitudine: vt Paul⁹ di. 2. cor. 11. Preter illa q̄ extrinsec⁹ sī istātia mea quottidiana ⁊ solicitudo omniuꝫ eccl'iarum. ¶ Sexto circuierūt afflicti s. maximo corpis labore ⁊ penitentia Joan. 4. Jesus fatigatus ex itinere sedebat sup fontem. Quibus dignus nō erat mūdus quorū. s. conuer

satione nõ erãt digni amato res mũdi. ℭ Septio circuie rũt in solitud inib⁹ errãtes. vt Helias fugiẽs: Jezabel. 3. Regũ. 19. ℭ Octauo circuie rũt errãtes in mõtib⁹ vt dicẽ dũ fugiẽs Saul p̃mi Regũ. 23. ℭ Nono in spelũcis .s. a natura facti latitabãt: vt filij pphetarũ pp Jezabel: vt ha bet. 3. Reg. 18. Alij quoqꝫ de sanctis patrib⁹ habitasse le gunt in spelũcis socij scorpio nũ atqꝫ ferarũ: sic Hierony. ℭ Decimo habitauerũt in ca uernis terre. s. casu aliquo fa ctis vl' aquaꝝ inũdatiõe vel hũana arte fabricatis: vt Ro me vbi tpe psecutiõis mlti la titabãt. Et hi testimonio fidei pbati sũt. i. fides de his oib⁹ ꝛ eoꝝ similib⁹ testimoniũ phi buit: pp quã ipi tãta ptulerũt. Deniqꝫ accipe exẽplũ Pauli q nõ tm vicula ꝛ carceres p xp̃i fide parat⁹ erat tollerare sꝫ et ipaꝫ mortẽ: nã sic hẽtur Act. 21. Cũ ppha Agab⁹ dixis set paulo oportꝫ alligari pau lũ in irl'm ip̃e Rñdit viua vo ce. Ego nõ solũ alligari: sed ꝛ mori p noie dñi Jesu parat⁹ sũ. Proide Paul⁹ idẽ iudeis p̃dicãs sepi⁹ dicebat illa v̾ba

Ro. 8. Quis nos separabit a caritate xp̃i tribulatio: an an gustia: an psecutio: an fames an nuditas: an piculũ: an gla di⁹: an mors: sicut scriptũ est. Qm̃ pp te mortificamur to ta die. Sꝫ in his oib⁹ p̃dicta supam⁹ pp eũ q dilexit nos. Cert⁹ sũꝫ. n. qꝛ neqꝫ mors: ne qꝫ vita neqꝫ angeli neqꝫ pote states neqꝫ principat⁹ poterũt nos separare a charitate q̃ ẽ i xp̃o Jesu dño nr̃o. h ibi. O exẽplũ mirabile. O exẽpluꝫ omni memoria dignũ. O exẽ plũ ab oibuꝫ xp̃ianis necessa rio imitãdũ. Ex p̃dictis igit exẽplis pꝫ qual'r habẽs verã fidẽ tenet tãte esse fortitudi nis vt etiã mortẽ p ipsa susci piat. ℭ Quinto h idẽ pbo si militudinibus. Pria sil'itudo ponit. Jo. 12. vbi dr. Nisi gra nũ frumti cadẽs i terra mor tuũ fuerit ip̃m solũ manet. si autẽ mortuũ fuerit ml'tũ fru ctum affert. Qua sil'itudine dat intelligi q xp̃ian⁹ in ca su necessitatis nolẽs p xp̃i fi de mortẽ susciper nõ põt fru ctum diuine gratie atqꝫ salu tis percipere. Econtra vero si mortem constanter suscipit ꝛ gratiam acquirit ꝛ vitam

eternā possidebit. Aliā simili tudinē pōit dñs Matth. 16. di. Et ego dico tibi: qz tu es Petrus ꝛ super hāc petram edificabo ecclesiam meā. vbi glosa ait. Petrā vocat xp̄us firmitatē: eo ꝙ sic petra stat in durtia sua: sic fides pmanet in firmitate sua. Sic igit domꝰ fūdata sup̄ firmā petrā nō timet aliquā ruinā sic nec fūdatꝰ in vera fide xp̄i timet aliquā aduersitatē. Nec mirum cum innisus sit psone veritati imobili. Et iō similitudinarie dominus Matth. 7. c. dicit. Omnis q audit verba mea ꝛ facit ea assimilabitur viro sapienti qui edificat domū suā supra petram: ꝛ descendit pluuia ꝛ venerūt flumina ꝛ flauerūt vēti ꝛ irruerunt in domum illam ꝛ non cecidit. Fundata enim erat supra firmam petraz: pluuia que sursuz venit est impugnatio aeree seu diabolice potestatis: flumina que de montibus descendunt sunt persecutiones superborum infidelium. venti dicuntur omnia tentationum genera que simul omnia habens veram fidem tollerat vsqz ad mortem

Ex prefatis auctoritatibus: rationibus: distinctionibus: exemplis: atqz similitudinibus patet: qualiter habens veram fidem tenetur tante esse fortitudinis vt anteqz ipsam fidem offendat seu ipsaz fidem denegat: mortem suscipere. sit paratus. Et per consequens ex supradictis omnibus patet declaratio sexte excellentie sacratissime fidei: q̄ dicta fuit excellentia integritatis. In qua octo circunstātie ad integritatem vere fidei necessarie sunt. Quas fidei circunstantias pijssimus dominꝰ ꝛ redemptor noster Jesus xp̄s nobis omnibus concedere dignetur. Qui cuz patre ꝛ spiritu sancto gloriosus viuit ꝛ regnat deus per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria secunda post dominicam oliuarum de septima excellentia fidei sacratissime que dr̄ excellētia realitatis.

MAria accepit libram vnguenti pistici preciosi ꝛ vnxit pedes Jesu ꝛ extersit capillis suis pedes eius ꝛ domus impleta ē ex odore vnguenti. Scribun

tur hec verba Joan.12.capi. ⁊ in euãgelio occurrẽtis ferie. Q̄m honorabiles ciues p illud vnguentū quo dom⁹ odore maximo ipleta fuit mistice sacratissimū corpus christi a fidelibus sumēdū designat Quod vtiq; ip̄m digne sumētib⁹ replet domū aie seu conscientie odore ineffabili diuinarū gratiarū seu spiritualium cōsolationū: hinc ē q̄ p⁹ declarationē sexte excellētie sacratissime fidei:q̄ dicta fuit excellētia integritatis habeo in sequētib⁹ dieb⁹ septimā excellētiā ipsius sacratissime fidei simplr̄ declarare:q̄ dicit̄ excellētia realitatis in qua videm⁹ qualr̄ in sacramento altaris suscipiēdo realiter continetur verū corpus ⁊ verus sanguis ipsi⁹ xp̄i bn̄dicti:cui⁹ excellētie seu sacramenti declaratio talis erit.

¶ De septima excellentia sacratissime fidei. vz de realitate dominici sacramenti.

SEptima excellētia sacratissime fidei in ordine declarāda dicit̄ excellētia: realitatis. In hac enim excellentia fidei benedicte singulariter habeo ostendere quomodo realiter sub accidentibus hostie debito modo consecrate: verum christi corpus ⁊ sanguis existit. Et ratio potissima ad hoc declarandum me inducens est:quoniam hoc est vna de precipuis veritatib⁹ nostre fidei inter ceteras summe necessaria tam ad credendem q̄ȝ ad saluandum. Et insuper quia appropinquat tempus quo veri fideles ipsum dominicum sacramentum sunt suscepturi:pro qua sacri realitate plenius declaranda tres conclusiones propono. Quarum.

¶ Prīa dr̄ ɔclusio veritatis.
¶ Scd̄a dr̄ ɔcl̄o necessitatis.
¶ Tertia dr̄ ɔcl̄o sp̄ualitatis.

¶ De tertia conclusione dominici sacramēti ⁊ primo de prima:que dicitur veritatis.

PRima igit̄ ɔclusio d̄ realitate sacramēti d̄clarāda dr̄ ɔcl̄o vitatis:q̄ȝuis.n.oīs hūana rō omnisq; humanus ⁊ naturalis intellectus d̄ficiat a cognitione ineffabilis atq; supnaturalis dominici sacramenti.tamen simplicissima fides que vtiq; est quidā habit⁹ supnaturalis ⁊ infusus hoc fac in

telligeř qđ humana rõ ⁊ materialis sensus ꝑcipe nõ põt Qđ cõfirmãs Ambr.24.q.ij c.Nõ turbať.sic dicit.Quid .n.tã altũ q̃ȝ altitudinẽ diuitiaꝝ suaꝝ idest diuinitatꝭ videre.i.scire dei filiũ ⁊ ꝓfessionẽ diuine generatiõis ⁊ hostie trãssubstãtiationis assumere:q̃ lȝ mẽs nequeat hũana plen e rõis inuestigatione cõprehẽdeř:fidei tñ pleĩtudo ꝯplectiť.h ille.Et eccl'ia cantat.Uerbũ caro panẽ veꝝ ꝟbũ carnẽ efficit:fitq̃ȝ sanguis xp̃i meꝝ:⁊ si sensus ꝺ̃ficit ad firmãdũ coꝛ sinceꝝ sola fides sufficit.Licet igiť vt ꝑtactũ ẽ simplex fides veritatẽ attigat dñici sacramẽti:⁊ ꝑ cõsequẽs catholica fides nõ indigeat rõibus nr̃is:seu ꝓbationib⁹cũ in hmõi rõibus non fundeť:sed poti⁹ipsa ꝑ se humanũ intellectũ stabiliat eleuet ⁊ illustret nihilomin⁹ ad cecitatẽ:imo vt sic dixeri ad bestialitatẽ hoĩuȝ infidelium seu hereticoꝝ conuincẽdã et cõfundẽdã:⁊ isuꝑ ad hoium deuotoꝝ fidẽ ⁊ cõsolationem roboꝛãdã decreui q̃si mõ sensibili seu ꝓbabili ⁊ demõstratiuo ostẽdeř:qualr coꝛp⁹ xp̃i ⁊ sanguis sub accidẽtib⁹ panis ⁊ vini cõsecratis veraciter ꝯtineť.Pꝛo q̃ veritate dilucidãda nota tria.vȝ.Pꝛio suã realitatẽ.Secũdo suam vnitatẽ.Tertio suã doctrinabilitẽ.¶ Pꝛimo de veritate dñici sacramẽti nota suã realitatẽ.Ultra eniȝ hoc ꝙ fides sufficit ad credẽdũ eẽ sub ac cidẽtibus cõsecratis veꝝ xp̃i corpus hoc idẽ realiť q̃druplicit ꝓbo.Pꝛio auctoꝛitatibus.Secũdo rõnibus.Tertio distinctiõib⁹.Quarto exemplis:¶ Pꝛio ꝓbo auctoritatib⁹ꝙ sub accidẽtib⁹hostie ꝯsecrate quã fideles suscipiũt realr cõtineť verũ coꝛpus veruſq̃ȝ xp̃i sanguis. nã ex̃ ꝺ sum.tri.⁊ fi.ca.c.Firmiter credim⁹.§.vna vero.Innocẽtius terti⁹ait.Una vero ẽ fideliũ vniuersalis ecclesia ex̃ quã nullus oino saluatur. In q̃ idẽ sacerdos ipse est sacrificiũ Jesus xp̃s: cui⁹ coꝛpus ⁊ sanguis in sacro altaris sub spẽb⁹panis ⁊ vini ꝟaciter continetur trãssustãtiatis pãe i coꝛp⁹⁊vio i sãguinẽ ꝑtãte diña vt ad ꝑficiẽdũ misteriũ vnitatis accipiam⁹ ipsi de suo qđ accipit ipse ꝺ no

stro.h ibi. Idē quoq Inno/cen.tertius.ex̄ de cel'.mis. c. Cū Marthe.ait. Quidā mi/steriū fidei ad misteriū erro/ris trahere putauerūt dicen tes in sacramēto altaris non esse corporis christi ꝛ sangui nis vitatē: sꝫ imaginationē tātū ꝛ speciē ꝛ figurā: ꝑ eo ꝙ scriptura cōmemorat iterdū id qd̓ in altari suscipit esse sacramētū ꝛ misteriū ꝛ exem plū. Sꝫ tales ideo laqueū er roris incurrūt: qꝛ nec auctꝭ scripture cōuenicter intelli/gunt: neq sacramēta dei acci piūt reuercter. Si.n.qꝛ.figu ra ē sacramētū altaris vitas ibi esse negat. g̃ nec morꝭ nec resurrectio christi cū figura sint vitas ē credēda. Si qdē mortē ꝛ resurrectionē christi silitudinē ꝛ imaginē esse apo stol⁹ manifestat: christ⁹ inq/ens mortu⁹ ē ꝑ delictis nr̄is ꝛ resurrexit ꝑpt̄ iustificatio/nē nostrā. Apostolo.etiā prin ceps Petr⁹ sic in epistola sua scripsit. christ⁹ passus ē ꝑ no bis vobis relinquēs exēplū vt seq̄mini vc.ei⁹. Sicut g̃ tā morꝭ christi q̄ ei⁹ resurrectio ē exēplū: vt ꝛ nos pctō mor/tui iustitie viuam⁹: quaꝝ si nō fuit vitas: ꝙ fuit exēplū. g̃ nec vere mortu⁹ fuit Jesus. nec ṽe r̄surrexit. Sꝫ absit a fi deliū cordib⁹ error iste: cū ꝑ pheta de ipso testet: qꝛ vere lāguores nostros ipse tulit ꝛ dolores nostros ipse porta/uit. dicit tā sacramētū miste/riū fidei: qm̄ aliud ibi creditur q̄ cernat ꝛ aliud cerniter q̄ credat. Cernit.n.species pa nis ꝛ vini: ꝛ credit vitas car nis ꝛ sanguinis christi. ac v/tus vnitatis ac trinitatꝭ. Di stinguēdū tn̄ ē subtilit̄ inter tria q̄ sunt in h̄ sacramēto di/screta. vꝫ formā visibilē: vita tē corporis: ꝛ vtutē spiritua/lē. Forma aūt ē panis ꝛ vini vitas est carnis ꝛ sanguinis christi: vtus est vnitatꝭ ꝛ cha ritatis. Primū ē sacramētuꝫ ꝛ nō res. Secūdū ē sacramē tū ꝛ res. Tertiū ē res ꝛ non sacramētū. h ibi verbaliter. Itē Eusebius de cōs.di.2.c. qꝛ corpus.ait. Quia corpus assumptū ablaturuꝫ erat ab oculis hoiuꝫ ꝛ illatuꝝ sideri bus: necessariū erat in die ce ne sacramētū nobis corporꝭ ꝛ sanguis cōsecraret: vt col/leret iugiter per misteriū qd̓ semel offerebat in pciū. ꝛ in

operat: panē quidē istū quē sumim⁹ in mysterio illū vt// ꝙ intelligo panē ꝑ manu spiritussc̄ti format⁹ ē in vtero vginis: ꝛ igne passionis decoctus in ara crucis. Panis.n. āgeloꝝ cib⁹ hoīuʒ fc̄us ē. Uñ ipse ait. Ego suʒ pāis viuus qui de celo descendi: ꝛ iterum panis quem ego dabo caro mea est pro mundi vita. Hec ibi. Si vis alias auctoritates vide de consecratione distinctione secunda. per totum. Licet hic posuerim pulchriores. Ex p̄dictis igitur auctoritatibus patet: qualiter verū xp̄i corpus: ꝛ verus christi sanguis realiter sumit a fidelib⁹ sub accidētib⁹ hostie ꝛ vini consecratis ꝛc̄. ℭ Secūdo hoc idē probo quinqꝫ rationib⁹.

ℭ Primo ratione Causalitatis.

ℭ Secūdo ratione Maioritatis.

ℭ Tertio ratione Superabilitatis.

ℭ Quarto ratione operabilitatis.

ℭ Quinto ratione naturalitatis.

ℭ Prio ꝓbo rōe cālitatis ꝙ ꝑ dei potētiā ꝛ volūtatē substātia hostie ꝛ vini post cōsecrationē realr̄ cōuertit in verā sbstātiā corporis ꝛ sanguinis xp̄i. Fundamētū rōis ponit Auctor lib. de causis. vi. Quicqd facit cā scd̄a facit cā pria nobiliori ꝛ altiori modo. pꝫ hec regl'a. Nā si camerarius alicuius dn̄i pōt alicui vnā facere grāꝫa fortiori ip se dn̄s hoc facer̄ poterit Silr̄ si ep̄s aliquē pōt absoluer̄ ab aliq̄ enormi pc̄ō. a fortiori pot̄it ꝯ idē facē papa: q̄ presupposito certum est q̄ potentia limitata ipsius nature naturate vnam substantiam in aliam conuertit: qđ sic patet. Nam secundo de anima Philosophus ait. Alimentum per naturam conuertitur in substantiam aliti: vt puta panis conuertitur in substantiam carnis ꝛ vinum in substantiam sanguinis. Similiter per virtutem caloris galline: substantia oui cōuertitur in substantiam carnis seu in gallinam. Similiter videmus ꝙ terra que ē ignobilissima rerū: generat aurum ꝛ argentum lapides preciosos: ꝛ alia

multa nobilissima: qnimo cū sit insipidissima panē pducit ꝛ vinū ꝛ multa huius valde sapida ꝛ bona qd plura? Ipa ē turpissima ꝛ tn̄ pducit valde pulcras res vtputa arbores flores frondes fructus ꝛ hmōi: q̄ oia opaꝛ in v̄tute solis. Unde q̄rto Metheororū phs dicit. ꝙ v̄tute solis humiditas terre cōuertiꝛ in arbores: in herbas: in vinuꝫ: in oleū: in balsamū: ꝛ hmōi. Similiter dicit ꝙ terra eadē solis v̄tute cōuertiꝛ in aurū. in argētū: in ferrū: ꝛ in lapides preciosos. Refert ēt Isidor⁹ in lib. Ethimologiaruꝫ. ꝙ in scotia est fons q oē qđ in eo mittiꝛ statim cōuertit in substātiā lapidis. Silr̄ in hybernia est alius fonꝭ: in quo si palus ligneus figiꝛ: statiꝫ pars que tāgit aquā ꝯuertiꝛ in lapidē: reliq̄ v̄o pars q̄ figiꝛ in terra: statim ꝯuertiꝛ in ferrū. Preterea nōne vt habeꝛ Exodi. 4. Uirga Moysi subito ē ꝯuersa in colubrū ꝛ iterꝫ apprehēsa cauda eius ꝯuersa ē de colubro in v̄gā? Nōne etiam Ioānes euāgeli. vt in ei⁹ habeꝛ legēda ꝯuertit virgas ligneas in aureas ꝛ lapides in arena collectos in lapidibus p̄ciosis? Dic hystoriaꝫ si placet. Si igiꝛ oia hec natura nāta facit: q̄ꝫto magis nā naturās que ē ipse deus pōt h̄ facere cui⁹ ptās īfinita nullis limitib⁹ coāgustatur: ꝛ in quo sunt oēs pfectiōes altiori modo q̄ꝫ sint in creaturis? Nulli igiꝛ dubiū esse dꝫ: qn deus ipse post ꝯsecrationem realr̄ ꝯuertat substātiā hostie in substātiā sui corpis: que simul oia cōfirmās Aug. in sententijs suis sic ait. Firmiter tenēdū est ꝙ panis in corpuꝭ ꝛ vinū in sanguinē cōuertiꝛ illa verbi veritate qua v̄bum caro factū est ꝛ habitauit in nobis. Qua dixit ꝛ oia facta sunt. qua vxorē loth in statuam salis mutauit: qua v̄gam Moysi in colubrē vertit: qua fontes ꝛ flumina oia egypti cōuertit in sanguinē: q̄ aquā de petra durissima pduxit: q̄ postremo ad nuptias aquam cōuertit in vinum. hec ille. Que insup oia ēt verbaliter cōfirmat Ambrosius de cōsecratiōe distinctione scđa. ca. Reuera. quē tex. cā breuitatꝭ obmitto cū coincidat cū auctoritate Augustini supra po

fita. ¶ Scdo hoc idem pbo ratione maioritatis. Fundamentū rōnis ponit Hilarius libro de trinitate dicēs. Maius ē opus de nihilo aliquid facere: q̄ de aliquo facere aliquid: et ratio est secundum Franciscū de marōis in quodā sermōe de sacramēto eucaristie. Quia plus distat ens et nō ens: q̄ ab inuicē distent duo entia scdz distātiā essentialē. Patet hec regula. Naz hō pōt de ferro cultellū facere: et de ligno cathedraz: et de faria panē. Sz tota nā oēsq̄ simul angeli de nihilo nunq̄ possent aliqd facere etiā minimū granum milij: pp quod philosophus pmo Phisicorū ait. Fz omnes philosophātes ex nihilo nihil fit. Quo p supposito peto quis de nihilo creauit angelos celū et terrā: et oia que cōtinent in eis: et certū est q solum fuit ipse deus cuius potētia est infinita. Quod si sic est q deus potest ō nihilo tāta facere. q̄to magis potest vnū ens in aliud ɔuertere: seu substātiā panis et vini in substantiam sui corporis cōmutare? nec mirum est cū de similibus idem sit iudiciū. Nonne vt habet Gen. scdo. Per dei potētiam de costa viri mulier subito facta est et pfecte formata? Nōne etiā vt habet Matthei. 6. et Joānis sexto. De qnq̄ panibus et duob9 piscib9 faciauit xp̄s qnq̄ milia hominum de quib9 etiā duodeciz cophini fragmētoz supauerūt. Quō ideo factū fuit: q panis māz augmētauit. Quod si hō mālitter fecit: cur nō spiritualiter et sacramentaliter potest totam ecclesiam de substantijs hostiaz in suū corpus cōuersis pascere? Que simul omnia egregie ɔfirmās Ambrosius de cōsecratiōe dist. 2. c. Reuera. ait. Si tm̄ valuit smo helie vt ignē de celo deponeret nō valebit xp̄i sermo vt species immutet elemētoz? de totius mundi opib9 legit: q ipse dixit et facta sunt. Sermo igit q potuit ex nihilo facere qō nō erat: non pōt ea que sunt mutare i id qō nō erat? Non. n. ē minus dare nouas q̄ mutare rerū naturas. Et iō sicut erat panis ante consecrationē: iā corpus xp̄i factū est post ɔsecrationē: quia sermo dei mutat creaturam.

hec ille. ¶ Tertio hoc idem probo ratione superabilitatis. Fundamētū rōnis ponit Hilarius libro de trinitate dicens. Deus plura pōt facere q̄ȝ noster intellectus intelligere. & hoc iō q: deus est virtutis infinite: intellectus vero finite. Quo cōcesso certum est q̄ humanus intellectus fȝ Boetiū lib. de trinitate pōt intelligere accidēs sine subiecto: seu multa pōt intellectus sequestrare q̄ tñ sequestrare nō pōt sensus. Et hoc iō est/q: intellectus est potentia magis immālis & spūalis quaȝ ipse sensus. Cū etiā ipse sensus accidētia videat nec tñ videat subiectū. Qd̄ si sic est ḡ multo magis diuia virtus seu diuina potētia q̄ incōpabiliter est magis immaterialis q̄ȝ intelligētia nr̄a pōt in hoc sacramēto accidētia a substantia in eius corpus ꝯuersa cōtra nām seq̄strare. Nec tamē pp hoc dȝ aliqs dubitare: si deus h̄ facit q̄ q̄si intellect⁹ nō capit: immo sine q̄si: q: videmus etiā p experientiā q̄ maxima est differētia in intellectibus hominū seu angeloꝝ pro eo q̄ vnus intellect⁹ hominis vl' angeli aliquid intelligit alius vero non. Cuȝ aūt intellect⁹ dei q̄si distet in infinitū ab intellectu humano nō est mirū si facere pōt etiā contra nāȝ: qd̄ noster intellectus nō pōt ꝑcipere. Nonne vt habet .50. di. capi. vt constitueret. etiā .6. disti. §. His Itē. 10. q. 3. ca. priscis. Item distin. xj. c. catholica. & extra de concessione prebende. ca. proposuit. Qui facit legē potest in ea dispēsare? Et certuȝ est q̄ sic: dūmodo fiat dispensatio aut pp minus malum: aut propter maius bonū. Sȝ claruȝ est quod deus cōdidit substantiam hodie simul & accidentia: statuitq̄ȝ q̄ nāliter vnum ab altero non separaretur. q̄ si sup naturā ꝑ meliori bono separat accidentia a subiecto: hoc nō ē mirū cū velit & possit & sic facer optimū sit. Sicut enim in sole quandoq̄ȝ dispensauit vt vltra solitum in medio celi per diem immobilis staret: & insuper in igne vt quandoq̄ȝ nō combureret. Sicut patet de tribus pueris in camino ignis existentibus totaliter illesis. Et in Enoch & Helya quos

contra naturam in paradiso terrestri viuos reseruat: ꝛ in virgine Maria quam voluit contra ordinē nature sine humano semine concipere. Sic etiam potuit ꝛ voluit contra nature ordinem in hoc sacramento dispensare ꝙ accidentia stent sine proprio subiecto Nec mirū hoc dꝫ apparere: quia cū effectus magis depēdeat a causa prima q̄ꝫ a scda: potest deus qui est pria causa substantie ꝛ accidētis per suam infinitā virtutē conseruare accidens in esse subtracta substātia per quā conseruat̄ in esse sicut per causam. Sic etiā effectus naturaliū causaꝝ pōt deus producere sine naturalibus causis sicuti fecit dum corpus humanū sine materiali semine in vtero virginis formauit. ¶ Quarto hoc idem probo rōne opabilitatis. Fundamentū rationis ponit Thomas sup. j. de aia. dicit̄. Omnis effectus naturaliter est significatiuus sue cause a quo ē. pꝫ hec regula. Nam fructus presupponit arborem a qua processit. Similiter cū visio oculorum auditus aurium: formatio verborum ꝛ cetere operationes aliorum sensuum habeāt causam substantialem a qua procedunt. Peto que sit illa substantia. Et certū est ꝙ est ipa aia que ſm pħm. 2. de aia lꝫ nō videat̄: cognoscit̄ tamen per duplicē eius effectum. videlicet per sensum ꝛ motum. Quo presupposito: certū est ꝙ per susceptionem dominici sacramēti anima deuota inter ceteros suscipit in se duplicē effectum. videlicet spiritualem ꝛ corporalem. Spiritualeꝫ dico: quia anima nouam ꝛ ineffabilem propter h̄ sacramentum recipit delectationem: de qua mistice Sap̄. 16. Salomon ait. Panē de celo p̄stitisti eis omne delectamentū in se hn̄tē. hic dicaꝫ si placet de ineffabili dulcedine ꝛ d̄lectatione quā habuit beat⁹ frater Joānēꝫ da lauerna dū ibidē celebraret: q duꝫ ꝓtulisset oia v̄ba ↄsecratiōis statiꝫ d̄fecit pre dulcedine: ꝛ oia ei⁹ mēbra liq̄facta sūt tā q̄ꝫ cere: pp qd̄ dicebat. factū ē cor meū tāq̄ꝫ cera liq̄scēꝫ in medio vētris mei. Narra totā hystoriā. hꝫ insup dn̄icum sacramentum effectum cor-

poralem pro eo q sepius eu3 denote sumetibus preseruat corporalem vitam p aliquo tpe sine alio materiali cibo. hoc.n.expresse ptingit beate Angele d fulgineo que fuit d tertio ordine nostro: que cum per duodecim annos de licentia pape iugiter r dietim hoc sacramētum sumeret.tantam delectatione3:suscepit: q p illos duodecim annos put notum fuit toti ciuitati nunq̄ aliū cibum r potum mālem sumpsit. Quod si sic est q per receptionem dominici sacramenti predicti effectus sequātur. Peto vnde p̄dicti effect⁹ pcedunt seu causent. Et certum est q nō pcedūt ab ipsis accidētibus hostie:cū sint qd minimū: ergo necessario op3 pfiteri q causent ab ipso corpore Christi q vaciter sub accidentibus ptinet:q2 al'r non eēt possibile: q per susceptionem hostie predicti effectus sequerent cu3 ex nihilo nihil sequat. Sicut si deficit arbor vel pater necessario deficiunt rerum effectus qui sunt filius seu fructus. Quoniam igit ab initio Christi vsq3 ad tpa nostra ineffabili vel vtili experimēto pbatū est. r ptinuo experimento pbat a bonis ex B. sacro spūales sequi effectus. iō pp hoc est oio impoſſe quin sit ibi xp̄s totus in sacro realiter: r hec experientia boni3 est certissimū argumētū oiu3 argumēto2 atq3 rōnum. propterea mens ipsam experientiam possidēs nō pōt de veritate sacramēti aliqliter dubitare vel hesitare. ¶ Quinto hoc ide3 pbo rōne nālitatis. Fundamētū rōnis ponit pbs primo Metha. di. Unūquodq3 entium nāliter opat ſm ppietatē sue forme. p3 hec regula. Nam mā seu ferru3 cultelli: q2 h3 formā apta3 ad incisionem. iō incidit: sil'r aia intellectiua que h3 potentiā intellectiuā aptā ad intelligendum veritates ideo itelligit. Quo presupposito certū ē q xp̄s dei filius formaliter r essentialiter est veritas q̄dam patris eterni. pp quod Joan. 14. ipse dicit. Ego sum via veritas r vita. Sed clarum est q Joan. 6. de sacro loquens dixit. Caro mea vere est cib⁹ r sanguis meus vere ē potus Et Mat. 26. dixit. Accipite r comedite hoc est corp⁹ meu3.

Quod si sic est quia sic est quod xps est imutabil' veritas: et dixit esse corpus suum sub accidentibus hostie consecrate ergo necessario et indubitanter est ibi sub sacro: aliter sequeretur quod xps dei filius falsum dixisset: quod est omnino impossibile. Ideo propter hoc non immerito arguendi sunt increduli de hoc sacro: quinimmo comburendi sunt heretici qui aliter aut credunt quam credere deant aut saltem notabiliter dubitant contra quos Ber. in suis sententijs exclamans ait. O quam grauis est nunc fides sacri et conditio Jesu xpi in fidelibus: loquitur homo veritatem et creditur ei: loquitur ebriosus falsitatem et fides ei datur: loquitur xps veritatem et fides ei non prestatur: vnicuique in sua arte et facultate creditur: soli xpo non creditur in sua veritate. loquitur Priscianus de compositione litterarum et creditur ei. loquitur Galienus de discretione vrinarum et creditur ei: loquitur ptolomeus de magnitudine cursus et influentia syderum et creditur ei loquitur Aristoteles de fallacijs et forma silogismorum et creditur ei. loquitur Tullius de ornatu celorum et facundia orationis et creditur ei. Loquitur xps de salute aiarum et non creditur ei. O aia ingrata. O viscera dura quousque effugis amicum tuum quousque per infidelitatem et incredulitatem despicis xpm tuum: hec ille. Ube igitur talibus de hoc sacro dubitantibus quoniam excludentur a superna patria. Sic significatiue Moyses et aaron vt habetur Numeri.20. Propter eorum incredulitatem exclusi sunt a terra repromissionis. Propterea Apo.21. dicitur. Timidis et incredulis pars illorum erit in stagno igne ardenti et sulfure quod est mors secunda. Ex predictis rationibus patet qualiter sub accidentibus consecratis realiter est et sumitur corpus xpi. ¶ Tertio hoc idem probo distinctionibus. prima di. est Ricar. in quolibeto sic dicentis. Aut est inquit omnipotens aut non si sic habes intentum: quia corpus xpi est in sacramento altaris cum hoc possit et velit. Si non est omnipotens quia non possit hoc facere: igitur deus non est deus. Sed cum hoc sit impossibile: quia deus includit in se omnipotentiam. ergo per consequens est impossibile quod deus ex quo vult et potest. quod xps eius filius non sit in altaris sacro. hec Ricar. ¶ Secunda di

stinctio est eiusdē Rica.in.4.di.10.ar.j.q.j.in corpe qōnis dicentis. Cū q̄rit an corpus xp̄i sit sub hostia ꝯsecrata q̄ꝫtum ad verā eius subam. Rn̄deo; ꝙ in sacro altaris suba corporis vere ⁊ realiter conti tinetur sub specie panis. Diuina.n.virtus que de nihilo munduꝫ creauit: hoc instituere potuit ⁊ voluit. ⁊ q2 voluit fecit. Et hoc facere congruuꝫ fuit. q2 in hoc manifestat̃ sue potentie immēsitas. Hoc.n. est taꝫ admirabile ꝙ transcēdit oēꝫ facultatē nature. Itē sue humilitatiꝫ ꝓfunditas: in hoc ꝙ voluit ꝙ possemus suū corpus sacratissimū nr̄is manibus ꝯtractare. Itē eius inextimabilis charitas in hoc ꝙ a nobis visibiliter recedēs nobiscuꝫ voluit verum corp⁹ suum inuisibiliter remanere: ⁊ ꝑ hoc in credēdo in humilitate exercitamur ⁊ in virtute spei roboramur: ⁊ in charitate amplius inflāmamur. Sūme ergo debēt oēs catholici detestari ⁊ ꝑseq illū pessimū errorē impioꝝ. q dixerūt corpus xp̄i nō ꝯtineri realiter in sacro altaris: sꝫ tantūmō ibi eē sicut in signo: quē errorem retractauit Berengarius rome corā centū.13.ep̄is. vt hab̃ de ꝯse.di.2.c. Ego Berēgarius. hec Ricar. v̄baliter.

¶ Tertia distinctio est Inn. tertij. in libro de officio misse dicētis. Sicut dei filius ꝑ diuinam nām hꝫ triplicē modū existēdi in rebus. Est.n. in oībus rebus per eēntiā: in oīb⁹ iustis presentialiter ꝑ gratiā ⁊ in assumpta nā ꝑ ꝑsonalem vnionē sic corpus xp̄i hꝫ triplicem modū existendi: ī celo enim est localiter: in v̄bo est ꝑsonaliter: in altari vero est sacramentaliter. Corpus.n.xp̄i ſm esse nāle est tm̄ ⁊ simpl'r ī vno loco. s. ī celo sicut locatuꝫ in loco: ſm esse ꝑsonale nō est in loco respectu verbi. ſm v̄o esse sacramētale est in pluribus locis ⁊ sic hꝫ modum existendi spālē quēadmoduꝫ aīa in corpe. hec Inn. verbaliter. Pro maiori tn̄ declaratione distinctionis Innocē. dico ꝙ corpus xp̄i hꝫ duplex esse. s. nāle ⁊ sacramentale. de quo duplici eē loqtur August. sup psalmo quarto. ⁊ habet̃ de conse. distin.2.c. p̄ma heresiꝫ. vbi ait. Donec seculū finiat̃ sursū est dominꝫ: ⁊ hoc quo ad eē nā

le ipsius corporis xpi: sz tñ etiã hic nobiscũ est veritas dñs ꝛ hoc.s.quo ad eẽ sacramẽtale corpus .n. xpi qđ resurrexit oz eẽ in vno loco.glo. id est in celo. In celo in forma q subiici hũanis oculis ꝛ sensib9 valet veritas aũt eius vbiqꝫ diffusa est glo.id est in sacro vbi est veraciter ꝛ nõ sensibiliter hec ibi verbaliter in textu ꝛ glo. Ex quo pz ꝙ corpus xpi quo ad esse nãle est in celo localiter. vt dicit Aug. ꝛ Inno. Sz quo ad esse spãle ꝛ sacrale est in hostia veraciter. Et iõ ex hᷓ pz:ꝙ xpũs in hostia cõsecrata recipit sacramentalr nõ nãliter ꝙ sic pz. Nam in cena dñi xpũs accepit panem ꝛ vinũ ꝛ consecrauit ꝛ dedit Apostolis di. Accipite ꝛ comedite. hᷓ est corpus meum. Cum enim ipse est veritas. Joan.14.non potuit simulate loqui:ꝛ iõ apłi susceperũt verũ corpus christi nõ ꝑm eẽ nãle:sed ꝑz eẽ sacrãle: ꝓ eo ꝙ illam carnem ꝛ sanguinẽ xpi nõ susceperũt ꝓut hẽbat esse nãle. Jõ hᷓ nõ intelligentes discipuli. Jo.sexto. Cuz xpũs dixisset nisi manducaueritis.c. f.h.ꝛ bi.eius san.ꝛc.Dixerũt durus est hic sermo: ꝛ statim recesserũt ab eo. Nã credebãt ꝙ xpũs intelligeret ꝙ susciperẽt carnẽ ꝛ sanguinẽ eius visibiliter:prout hz eẽ nãle: qđ nõ sic intelligebat xpũs. ṗdcã oĩa ꝯfirmat Augusti. de cõse. distin.2. c. Nõ hᷓ corpus ait. Non hoc corpus quod videtis cõmesturi estis nec bibituri estis sanguinem illũ quẽ effusuri sunt illi q me crucifigẽt.hoc quidẽ ipsum ꝛ nõ ipsum. Ipsum quidẽ inuisibiliter:ꝛ nõ visibiliter suscipiet. nam ꝛ si visibiliter celebrari oz inuisibiliter tñ intelligi oz hec ibi.Et idẽ Aug.de ꝯse.di. 2.c.prima qdẽ.ait . Prima qdẽ hresis in discipulis xpi velut a duritia sermonis eius facta ẽ:cũ .n.diceret nisi mãducaueritis carnẽ meã ꝛc.illi nõ itelligẽtes dixerũt ad inuicẽ:dur9 ẽ hic ſmo. Quis .n. ṗt hũc mãducare. Et iõ sepauerunt se ab illo ꝛ remãsit cũ .12. ꝛ descẽdẽtibus istis instruxit eos q remãserunt:spũs est inqt.i.spũalis itellectus q iustificat.caro aũt.i. carnalis itellectus nihil ꝓdest vᷓba que locutus sũ ad vos spũs ꝛ vita tellexistis spũalr spũs ꝛ vita

sunt spiritualiter ergo intelli gite. Nō eniȝ corpus hoc qđ vi detis mãducaturi estis ⁊ bi bituri illū sanguinē quē effu suri sūt q me crucifigent: sa cramētuȝ vobis aliqđ cōmē daui: spiritualr̃ intellectū vi uificabit vos. Caro aūt nō p dest qcq̄: sȝ quomodo illi id est discipuli recedētes itelle xerūt sic respōderūt: carnem quippe sic itellexerāt quomō in cadauere vēdit aut in ma cello dilaniat: Hec Aug. ver baliter glo. aūt ibidē sup illa vba nō hoc corp⁹ qđ videtis manducaturi estis ait. id est nō in eadē specie ⁊ repsenta tione q̄ me nūc videtis ⁊ qua me pati videbitis mãducabi tis carnē meā ⁊ sanguinē me um bibetis: sȝ solū in sacram̄ to. hec glo. Ex pdictis ēt di stinctiōib⁹ pȝ: qualr̃ xp̄s rea liter ⁊ si nō visibiliter tñ inui sibilr̃ a fidelib⁹ sumit sacra mētalr̃ sub accidētib⁹ hostie ¶ Quarto ēt pbo exēplis q veraciter corp⁹ xp̄i sub acci dētib⁹ hostie ɔsecratis cōti net. primū exēplū hēmus de Berengario. diacono q tene bat oppositū pp qđ retracta uit p eo: q a Nicolao papa similiter cū centū. iȝ. episco pis reprobat⁹ fuit. Cui⁹ con fessio ponit de cōse. distin. ii. ca. Ego Berēgari⁹ indignus eccl'ie sancti Mauritij ande gauēsis dyacon⁹ cognoscēs verā catholicā ⁊ apostolicaȝ fidē anathematizo omnē he resiȝ pcipue eā de qua hacte n⁹ infamat⁹ sū q̄ astruere co nat panē ⁊ vinuȝ q̄ in altari ponunt. post cōsecrationē so lūmodo sacramētū esse ⁊ nō verū corp⁹ ⁊ sanguinē dñi no stri Jesu christi: ⁊ nō posse sē sualiter nisi in solo sacramen to manib⁹ sacerdotū tracta ri: vl' frãgi: aut fideliū dētib⁹ attereri cōsentio āt sctē Ro mane eccl'ie ⁊ apostolice sedi ⁊ ore ⁊ corde pfiteor: de sacra mētis dñice mēse eadē fideȝ me tenere quā dñs ⁊ venera. papa Nicolaus ⁊ sancta sy nodus auctoritate euange lica ⁊ apostolica tenendam tradidit mihiq̄ firmauit scȝ panem ⁊ vinuȝ que in altari ponūtur post cōsecrationem non solū sacramētū: sȝ etiam verū corpus ⁊ sanguinē dñi nostri Jesu xp̄i esse: ⁊ sensuali ter nō solū sacramētū: sed in vitate māib⁹ sacerdotū tra

ctari frāgi ⁊ fideliū dētib⁹ at
tereri. Jurās ꝑfectā homōsi
on trinitatē ⁊ ꝑ sacra sancta
christi euāgelia eos q̄ ꝯ̄ fidez
hāc venerint cū' dogmatib⁹
⁊ sectatorib⁹ suis eterno ana
themate dignos esse ꝓnūcio
ꝙ si egoipse aliquādo ꝯ̄ h̄ ali
qd sentire aut p̄dicare p̄sum
ꝑsero. cāonū seueritati subia
ceā h̄ ibi. Inferi⁹ sequit̄ q̄lit̄
papa cum p̄dictis episcopis
misit hāc ꝯfessionē ꝑ oēs par
tes xp̄ianitatis. Aliō exēplū
habem⁹ de beato Grego. de
quo legit̄: ꝙ cū vellet cōmu/
nicare quādā viduā. q̄ facie
bat sibi hostias qb⁹ ipse cele
brabat: fortiter risit: q statiz
manū retraxit. ⁊ posuit ho//
stiā ꝯsecratā sup altari: ⁊ cā
q̄reret q̄re risisset dixit. Ri//
deo: q: hostiā quā manibus
meis feci mihi das ꝑ vero
corpore xp̄i. Qui vidēs eam
incredulā orauit ad altare di
cēs. O dn̄e Jesu christe ostē
de q̄so v̄itatē tui sacramenti
huic vidue ⁊ stati apparuit
miraculose hostia tota caro.
Quo viso vidua lachrimata
ē ⁊ ab oi incredulitate sana/
ta. tūc Greg. iterū orauit vt
hostia conuerteret̄ vt p̄mo
erat quod ⁊ factū ē tunc vi
due dedit hostiā ꝯsecratā de
uote suscipiēdā. Aliud exem
plū potes hic ponere, q̄liter
deū beata Clara oraret corā
sacram̄to vt defenderet mo/
niales ab inimicis ⁊ ciuitatē
Asisij: statiz apparuit ibi in
fantul⁹ qdā in tabernaculo
dicēs. Ne timeas. qm̄ victo
riā hēbis portans igitur ta
bernaculū cum corpore chri
sti vndiqꝫ circa locū statim
oēs inimici ꝑterriti ꝓpter p̄
sentiā xp̄i in tabernaculo ve
raciter existētis de muris cor
ruerūt quo⁊ aliq ceciderunt
mortui. aliq vero aufugerēt
⁊ ꝓpter hoc ēt ciuitas Asisij
de inimicis infidelib⁹ victori
am reportauit. Aliud deniqꝫ
exēpluz ēt hēmus de beato
Grego. papa: de quo legitur
ꝙ cuz missaz celebraret ap/
paruit Jesus sub passiōis ⁊
pietatis effigie: quē videns
cōpassione motuz ⁊ deuotio
ne plurimuz lachrimatus ē.
Et iō statiz propter hoc mis
sa celebrata omnib⁹ vere pe/
nitētibus ⁊ confessis coram
simili imagine pietatis dicē/
tibus genibus flexis oratio/
nem infra scriptam cum gn

q̄ Pater noster ⁊ totidē Aue maria ꝯcessit quattuordeciȝ milia annoꝝ de indulgentia. Postmodū vero multi alij sum mi pōtifices ꝑ deuotiōe addi derūt tm̄ q̄ in sūma sīt vigin ti milia ⁊ duodeciȝ ānī: ⁊ di es.23. Hec oīa scripta sūt in capella dn̄i cardinalis Hosti ensis sita in eccl'ia sancti Pe tri de Roma: quā indulgētiā cōfirmauit papa Calixt⁹ ter tius die.17. Junij.1456.q eti aȝ oratiōi sancti Gregorij ad didit duas vltimas clausulas Orationes igr̄ dicēte ꝓ p̄di cta indulgētia habēda ē ista. ¶ O dn̄e Jesu xp̄e adoro te in cruce pēdentē ⁊ coronā spi neā in capite portātē: dep̄co te vt tua crux libet me ab an gelo pcutiente. ¶ O dn̄e Je su xp̄e adoro te in cruce vul neratū felle ⁊ aceto potatū: dep̄cor te vt tua vulnera sint remediū aīe mee. ¶ O domi ne Jesu xp̄e adoro te in sepul chro positū mirra aromati busq̄ cōditū dep̄cor te vt tua mors sit vita mea. ¶ O dn̄e Jesu xp̄e pastor bone iustos cōserua: peccatores iustifica oīb⁹ fide. defunctis miserere ⁊ propitius esto mihi pecca tori. ¶ O domine Jesu xp̄e ꝓpter illā amaritudinē tuaȝ quaȝ ꝓ me misero peccatore sustinuisti in cruce marie qn̄ nobilissima aīa tua egressa ē de corpore tuo: miserere ani me mee in egressu suo Amen. Ex p̄dictis auct'ib⁹ rōnib⁹ di stinctionib⁹: atq̄ exēplis pȝ: qual'r veraciter corp⁹ xp̄i in forma sacr̄i sub accidētib⁹ cō secratis cōtinet̄ ⁊ sumit̄: ⁊ ꝑ ꝯn̄s de v̄itate sacr̄i pȝ sua rea litas. ¶ Scd̄o de v̄itate dn̄i ci sancti nō suā vnitatē. Nō tm̄ vt claruit tenēdū ē corp⁹ xp̄i eē sub speciēb⁹ panis cō secrati que vident̄: sȝ insup te nendū est: q̄ ibi etiā simlr̄ sīt hec tria. vȝ sanguis aīa ⁊ di uinitas. Pꝛio igr̄ sub accidē tibus hostie cōsecratis est ibi veraciter corp⁹ xp̄i ex vi v̄bo rū: que verba cōsecrationis super hostiam facta: de solo corpore faciunt mentionem. ¶ Secundo est etiam ibi sā guis per concomitantiaȝ im mediatam: q: sanguis imme diate disponit corpus ad vi tam. ¶ Tertio est etiam ibi anima per concomitantiam propinquam quia licet san guis disponat corpus ad vi

tā: nō tamē potest habere illam dispositionē nisi mediante aia. Anima enī est q̄ corp⁹ viuificat. secūdo de anima. ¶ Quarto est ibi diuinitas verbi p cōcomitātiā remotā: quia licet diuinitas cū trib⁹ pcedētib⁹ faciat vnū suppositū: nō tñ ptinet ad eandē naturā: ? insup: qa qd semel fʒ Bern. ? Ansel. diuinitas assū psit nūq̄ dimisit. Ultra hoc tenendū ē simlr q sub speciebus vini in calice cōsecratis simlr sūt illa eadē q̄ttuor licʒ alio ordine. Nā pmo ē ibi sāguis xpi ex vtute vboꝝ: p eo q vba ꝯsecrationis calicis d solo sāguine faciūt mētionē. ¶ Scdo est ibi corp⁹ p cōcomitātiā imediatā: qm vt sit sanguis nō hʒ eē nisi fundet in corpore. Corp⁹. n. est receptaculū sanguinis imediatū vñ si sāguis eēt ex ppriū corpus nō sanguis sʒ cruor: diceret. ¶ Tertio ē ibi aia p ꝯcomitātiā ppinquā ? ratio ē qr sanguis nō pōt hrē eē nāle nisi ab aia foueat. ¶ Quarto est ibi diuinitas p cōcomitātiā remotā: qa nō pertinet ad eandē nām: vt sup dictū ē: q̄s uis cū trib⁹ pcedētib⁹ faciat vnū suppositū. q āt quattuor pdicta sint pdicto mō sub specieb⁹ hostie cōsecrate ? vini quadruplicit pbo. Pzio auctē. Scdo rōne: Tertio distinctione. Quarto silitudine. Pzio pbo auctē Ambro. lib. de sacramtis dicēt. Que fuerūt in vtero vginis hec eadē inueniūt in sacramto altaris. Hec ille. Sʒ qm quattuor pdicta simul fuert in vtero vginis: g simlr sūt in sacramēto altaris. q isinuās xps Joā. 6. dicebat. Ego suʒ panis viu⁹: q d celo dscēdi si qs ?c. Per h enī q dic. Ego sum panis intelligit ibi esse corp⁹ suū: p hoc q subdit viuus intelligit ibi eē aia p q̄ corpus viuificatur: ? qa anima sine sanguine corpus nō viuificat. ideo intelligitur etiam ibi esse sanguis: per hoc autē q subiungit q d celo descendit: intelligit q ibi ē diuinitas. ¶ Secūdo hoc idem probo rōne viuacitat: certuʒ est enī q xps in sacramēto ē viuus ? gloriosus: ? per consequens predicta q̄ttuor sūt oio inseparabilia. Aliter seq̄retur q si corp⁹ esset sine aia esset mortuum: ? per ꝯsequēs

q a fidelib⁹ xp̄us sumeretur mortu⁹:q nr̄c peitus repugnat fidei. Cū dicat apostolus ad Roma.6. Xp̄us resurgēs ex mortuis iā nō morit̄ ⁊ mors illi vltra nō dominabit̄. ℭ Tertio h̄ idē pbo di stinctiōe Ricar. i quarto di. io.ar.j.q.2.in corpore q̄stiōis di. Cū querit̄ vtrū xp̄i sit in sacramēto q̄ztū ad ei⁹ verā q̄ztitatē. Respōdeo q corpus xp̄i cū sua q̄ztitate realit̄ continet̄ sub specie p anis in sacramēto altaris. Ratio est:cū eni realit̄ ibi sit substātia corporis xp̄i.q̄ a sua q̄ztitate naturali nō sepat̄ sequit̄ etiā ipsaz q̄ztitatē ibi eē:⁊ q2 etiam corp⁹aie cōiunctū ē.ibi etiā ē aia. Uñ siquis ꝯsecrasset in triduo mortis xp̄i sub sacramēto,fuisset corp⁹ sine aia ⁊ q2 ista nō sep ant̄ a diuinitate ibi etiā ē diuinitas. Sed sbstātia corporis ē ibi.p̄mo ⁊ p se ⁊ imediate:q2 substantia panis nō trāssubstātiat̄ :nisi in substātiā corporis q̄ztitas aūt ⁊ aia ⁊ diuinitas ibi sūt p ꝯcomitātiā.q̄zuis si diuinitas nō eē ibi p ꝯcomitātiā tamē esset ibi tota p simplicitatē ⁊ imēsitatē suā p q̄ vbiq tota ē:sub spicie g pāis tot⁹ ē xp̄s cū sua q̄ztitate. Silr̄ et sub specie vini:q2 q̄zuis substātia vini nō trāssubstātiet̄: nisi in sāguinē tū q2 sāguis ē vnit⁹ corpori ⁊ corp⁹ sue q̄ztitati ⁊ aie:⁊ corp⁹ ⁊ aia diuinitati:ideo corporis q̄ztitas ei⁹ aia ⁊ diuinitas sunt sub specie vini p cōcomitātiā ⁊ ita sub specie vini realiter ē xp̄s tot⁹ hec Ricar. v̄baliter ℭ Quarto h̄ idē pbo silr̄itudine. Nā ponat̄ q iudex aliquis incarceret corp⁹ Petri claꝝ ē q p ꝯcomitātiā ēt incarcerat ei⁹ sanguinē ⁊ aiaz q̄ includunt̄ in ipso corpore Petri. Silr̄i mō intelligēdū ē de corpore Christi:qd cum ꝯsecret̄ sub accidētib⁹ ibi etiaz p ꝯcomitātiā simul sūt aia sanguis ⁊ diuinitas. Ex p̄dicta igit̄ auc̄te ratiōe:⁊ silr̄itudine distātie.p3 qualr̄ in hostia ꝯsecrata ⁊ vino simul sūt ⁊ adorari debent h̄ quattuor v3 corp⁹:sanguis. aia ⁊ diuinitas. Et sic p ꝯsequēs p3 de v̄itate dñici sacramēti sua vnitas. ℭ Tertio de v̄itate dñici sacramēti nota suā doctrinabilitatē. Exquo vt claruit post ꝯsecrationē corp⁹ Chri

sti ē reali sub accidētib⁹. sanguis vero aia ꝛ diuinitas ꝑ ꝯcomitātiā: possum⁹ ex hoc elicere.v.documēta.vʒ quoꝝ Primū dr̄ adorationis. Secundū dicit̄ ꝯsiliationis. Tertiū dr̄ susceptionis. Quartū dr̄ separationis. Quintū dr̄ portationis. ¶ Primū documentū qđ ex supradictis elicitur dr̄ adorationis. Cū eniʒ dicat Grego. de cōse. di.ii.c. qd sit. ꝙ in hō sacro aliđ videtur ꝛ aliđ credit̄ ꝛ idē habet̄ ex̄ de cele.mis.c. Cum Marthe.qꝛ vʒ aliđ cernit̄ oculis corpis: ꝛ aliđ creditur oculis mētis: hinc est ꝙ in adoratione ipsi⁹ sacramēti dat̄ documētū ꝙ talis adoratio nequaquā ē dirigēda ad id qđ cernit̄ sʒ tm̄ ad id qđ credit̄: qꝛ illđ solū adoratiōe dignū est. nā illa q̄ oculis corpis ꝯspiciunt̄ accidētia sunt: qb⁹ nō cōuenit adoratio latrie: qꝛ non sunt in corpe xp̄i sicut in subiecto: sʒ corpus xp̄i qđ sub illis accidentib⁹ latere credit̄ id solū adoratiōe p̄dicta dignū ē. ¶ Scđʒ documētum dr̄ ꝯsiliationis: qꝛ.n. ꝯsecrationis v̄ba secrete ꝓferunt̄ a sacerdote sup hostiaʒ ꝛ calicem ꝓpterea consiliū dat̄ ꝙ ante eleuationem hostie ꝛ calicis nunꝗ̄ꝫ adoratio fiat a ꝓplo ꝓpter periculum idolatrie. Et rō est: qꝛ ꝯstat ibi notādū esse corpus xp̄i. ꝓpterea honori⁹ terti⁹ ex̄ de celebra.mis.c.sane ait. Sacerdos qlibet frequēter doceat plebē suam vt cū in celebratiōe missaꝝ eleuat̄ hostia salutaris tunc solus se reuerēter inclinet. hec ibi. ¶ Tertiū documētū dr̄ susceptionis.lʒ.n. in p̄mitiua ecclesia sacramētum hoc sub vtraqꝫ spetie ministraret̄ populo. ꝓ vt habet̄ de cōse. di. ii.c.cōpimus. tn̄ ecclesia moderna ordinauit ꝙ solū sumatur a laycis ꝑsonis sub spetie panis. qđ fecit.ii. respectu. Prio qꝛ possent credere ꝙ totus xp̄s nō esset sub vtraqꝫ spetie. Scđo fecit ꝑꝑ piculū effusionis. Naʒ circa species vini de facili accidebat ꝛ accidere pōt piculū effusionis. Adde ꝛ Tertium ꝙ sub vtraqꝫ spetie tā corp⁹ qꝫ sanguis suscipit̄.ꝑꝑ qđ in seq̄ntia corpis xp̄i cātat ecclesia. Caro sanguis cib⁹ potus manet tn̄ xp̄s totus sub vtraqꝫ spetie. ¶ Quartū documen

tū dr̄ separatōis. Tho. in. 4. d. ij. ar. 4. q. i. Et. 3. pte sūme. q. Si. ar. 4. Et. q. 26. ar. 2. pōit hunc casum ꝙ teneri dʒ ꝙ si aliqs apostoloꝝ post morteʒ xp̄i in illo triduo cōfecisset h̄ scr̄um. ibi nō fuisset sanguis neqʒ aia: sed soluʒ corp⁹ xp̄i ꝛ diuinitas eius. ꝛ ratio est q: tpe passionis hec duo. s. sanguis ꝛ aia a corpe xp̄i realit̄ fuerunt separata: ꝛ h̄ ideo q: sanguis erat effusus sup terraʒ: corp⁹ erat in sepulchro ꝛ aia erat i limbo. Qd̄ ēt tenet Ric. in. 4. di. 10. ar. i. q. 2. i corpe. q. Fran. ēt de m aronis in sermone quē fecit de corpe xp̄i. Qui incipit memoriā fecit ꝛc. oppositū nūc est q: nō p̄t ꝯsecrari corpus xp̄i qn ibi sit ēt sanguis ꝛ aia p cōcomitātiā. ¶ Quintū documētū dr̄ portatiōis. s̄m. n. ꝙ notat hostieñ. ex̄ d̄ cele. mis. c. sane. qñ sacerdos vadit ad cōmunicādū infirmū: ꝯsulo vt duas hostias ꝯsecratas secū deferat: vt cū vna infirmū communicet ꝛ alteraʒ honorifice secum reportet. Et rō est q: si vasculū vbi delatū fuit scr̄ʒ ad egrotū idigne reportet̄ ad domū indecēs vr: cū forte in eo remāserit alique pue reliquie dn̄ici sacr̄i. Si āt honorifice reportat̄ vas p̄dictū abs ꝗ hostia ꝯsecrata decipitur popul⁹ q adorat ꝛc. h̄ sententia hosti. ē valde laudabilis ꝛ discreta ꝛ iō obseruanda. ¶ Ex p̄dictis pʒ declaratio ꝯ. documētoꝝ: ꝛ p ꝯsequēs pʒ etiā ex p̄dictis de v̄itate dominici sacramēti sua realitas sua vnitas: ꝛ sua doctrinabilitas. Que sl̄r̄iter tria nobis firmiter credere concedat dominus noster Jesus christus. in presenti p gr̄aʒ ꝛ in futuro per gloriā q viuit ꝛ regnat in scl'a seculoꝝ. Amen.

¶ Feria tertia post dominicam Oliuarum. Item de septima excellentia ipsius sacratissime fidei: seu de realitate dominici sacramenti.

ACcepit iesus panē ꝛ benedicens fregit ꝛ dedit eis. Et ait. Sumite hoc est corpus meum. Scribuntur hec verba. Mathei decimoquarto capitulo ꝛ in passione occurrentis ferie postquam egregij ciues

declaraui de realitate domi/nici scri primam pclusionem que dcā fuit pclusio veritatis i qua fuit ostensū q̄l'r corp⁹ ⁊ sanguis xp̄i sub accidētib⁹ panis ⁊ vini veraciter ptinet ⁊ suit habeo hodie sil'r declarare secūdaȝ pclusionem que dr̄ necessitatis. Cuius cōclusionis declaratio talis erit.

¶ De secūda pclusione dn̄ici scri que dr̄ necessitatis: seu ꝺ necessaria susceptione ipsius dominici sacramenti.

Secūda igit pclusio ꝺ realitate scri dn̄ici ꝺclaranda dr̄ cōclusio necessitatis. Demōstrata huius scri veritate qūo scilicet sub accidentibus hostie cōsecratis est real'r corp⁹ xp̄i: ⁊ ꝑ pcōmitātiā ēt ibi est sanguis aīa ⁊ diuinitas nūc ostēdo maximā necessitatē susceptiōis istius scri benedicti. Pro conclusione igitur firma tenēdū est ꝙ impossibile est aliquem adultum ⁊ discretionē habētē vnquā saluari posse: ēt si cōfiteret sacerdoti oia peccata sua: ⁊ isup oia bona sibi possibilia faceret: nisi saltē semel i anno fidel'r ⁊ deuote suscipiat h̄ sacramētū. Et ꝙ quisqȝ discretiōe vtēs teneat de necessitate salutis h̄ sacramentū reuerēter ⁊ deuote suscipe q̄druplicit̄ ꝓbo. Prio auctē. Secūdo distinctionibus. Tertio ratiōibus. Quarto. figuris. ¶ Probo auctibus. Nā. Jo.6. saluator ait. Nisi mādūcaueritis carnē filij hominis ⁊ biberiꝭ ei⁹ sanguinē nō habebitis vitā in vobis.

Item Anacletus papa de consecratione distinctione. secūda capitulo peracta. ait Peracta consecratione om/nes communicent: qui noluerit diuinis carere luminib⁹. Sic enim apostoli statuerūt ⁊ sancta Romana tenet ecclesia. h̄ ille.

Item hylarius papa de consecra. di.2. cap. si non sunt ait Si nō sunt tāta peccata vt excōmunicet quis. glo. i. sit dign⁹ excōmunicatiōe null⁹ se debet a medicia corporis dn̄i separare. h̄ ille. Itē fabianus papa eadē di. c. ⁊ si n̄ ait Et si non frequentius saltem ter in anno homines communicent nisi quis forte maioribus criminibus impedia

tur in pascha. vz in pētec]. ꝛ in natiuitate dn̄i. h illc. Jtez concilium agathēse eadē di. c. seculares. ꝑcipit di. Seculares q in natale ꝛ pēteh. nō ꝯmunicauerint catholici nō credunt nec inter catholicos habeant. h ibi. Jtē eadē di. ca. hij q intrant. di. hij q intrāt in ecclesia ꝛ depheudun tur nūq̄ȝ ꝯmunicare admoneant. Q ō si nō cōmunicāt ad penitētiā arceant. Jtē eadez di. c. ois hō ꝑcipit. Omnis hō cōmunicet nec inter catholicos ꝯnumerabit q i[illegible]istis tēporib⁹ vz. pascha. penthe. ꝛ natale dn̄i nō cōmunicauerit. Similis sentētia habet ibidē. c. Jn cena dn̄i. Jtē Jnno. Terti⁹ extra de pe. ꝛ re. c. ois ait. Omnis vtriusq̄ȝ sexus fidelis postq̄ȝ ad annos discretiōis ꝑuenerit: oia sua pctā saltē semel in anno fideliter ꝯfiteat ꝓꝓo sacerdoti ꝛ iniunctā sibi penitētiā ꝓprijs virib⁹ studeat adiplere: suscipiēs ad minus in pascha eucharistie sacramētū nisi forte de ꝓprij sacerdotis cōsilio ob aliq̄ȝ rōnabilē cāz ad tempus ab ei⁹ receptiōe duxerit abstinēdū. aliogn ꝛ viuēs ab ingressu ecclesie arceat: ꝛ moriēs xp̄iana careat sepultura hec ille. Deniq̄ȝ de cōse. di. 2. c. Siqs intrat in ecclesia dei ꝛ sacras scripturas audit ꝛ ꝓ luxuria sua auertit se a cōmuuione sacramēti: ꝛ in obseruandis misterijs declinat cōstitutā regulā discipline: istū talē ꝓiciēdū esse de ecclesia catholica decernimus donec penitētiā agat ꝛ ostēdat fructū penitētie sue: vt possit cōmuniōe ꝑcepta indulgētiam promereri. hec ibi. Ex ꝑdictis auctoritatib⁹ patet qualiter quisq̄ȝ discretione vtens tenetur saltē semel in anno pro ut dicit auctoritas Jnno. sacrā eucharistiam suscipere.

¶ Secundo hoc idez probo duabus distinctionib⁹. Prīa distinctio est Tho. Tertia parte sum. questione. 73. ar. 3. Et in. 4. di. 12. ar. q. i. di. cū q̄ritur an susceptio sacramenti sit de necessitate salutis. Respondeo q̄ȝ sic duplici respectu. Primo respectu Jnstitutionis. Nam ecclesia statuit vt fideles ꝯmunicēt saltē semel in anno: vnde siquis negligit suppetēte facultate talis non est sine contemptu: ꝛ

id mortaliter peccat. Secun/do respectu suppositionis fi/nis. supposito.n. hoc fine q hō velit in vita spūali firm° persistere de necessitate salu/tis tenet hoc sacr̄m suscipe/re. hec Tho. verbalr. ¶ Se/cunda distinctio est Ricar. in 4. di. 12. ar. 6. q. j. in cor. q. di. Cum querit an freqūēter sit cōicandum an tm̄ semel in an no iuxta preceptum ecclesie. Rn̄deo q sicut in corpore fit quasi continua deperditio nā lis humiditatis per actionez nālis caloris qua de cā opor tet pluries cibū summere ad restaurationem deperditi: ne perditio cōtinua mortē indu/cat: sic cū ex corruptione con cupiscētie in nobis 7 occupa tione circa exteriora fuit de/perditio deuotionis 7 chari/tatis feruoris: debemus plu/ries nō tm̄ semel suscipere h sacr̄m: per cuius susceptionē causat in aīa spirituale nutri mentum ne per nimiam de/perditionem si non adesset re staurratio homo paulatiue ad mortem spūalē deduceretur. In suscipiendo tn̄ hoc sacr̄m dz esse desiderium amplioris coniunctionis cū xpo 7 reue/rentia ad sacr̄m vn̄ si hō expe rimentaliter cognoscit q ex frequenti susceptione huius sacramēti feruor charitatis auget in ipso: 7 reuerētia sa/cramēti nō minuit freqūēter dz cōmunicare non tn̄ in die plusq semel argumētū de cō se. di. j. c. sufficit. Si aūt sen tiret per multā frequentatio nē minui reuerentiā ad sacra mentū: feruorē non multum augeri interdū deberet absti nere vt cū maiori reuerentia postmodū accederet. Et ideo dicit de conse. di. 2. c. quotti die eucharistie cōmunionem accipere nec laudo nec vitu/pero. Et ita faciat vnusquis/q quod s3 fidē suā pie credit esse faciendum. hec tamē om nia sic intelligas vt qsq ob/seruet statutū ecclesie de cō/municando semel in anno ad minus: alio autem tēpore nō tenetur homo communicare de necessitate nisi de ratione offitij quod dico propter sa/cerdotes qui cōmunicare te/nentur quotiescunq conficí/unt corpus xpi: de cōse. di. 2. c. Relatū vel etiā rōne piculi mortis sicut sunt hoīes in gra uibus infirmitatibus cōstitu

ti: in qbus est notabile piculū mortis. tales. n. petere tenentur eucharistie sacrametuz si vsuz hñt lib. arbi. Et infra in solutiōe vltimi argumēti etiam subiungit di. In primitiua ecclesia qñ vigebat maior deuotio: q2 parū ante pcesserat xpi passio et erat ab infidelib9 maior impugnatio: ordinatū fuit vt fideles qlibet die ꝯmunicarēt vt habet de conse. di. 2. c. pacta. vt ex hoc fructiores eēnt in deuotione ꝛ fortiores i tribulatiōe. postmodū aūt minus feruēte charitate ordinatū fuit vt saltez ter in anno ꝯmunicarēt vt habet de cōse. di. 2. ca. Seculares. postmodū vo adhuc magis frigescēte charitate ordinatū ē vt saltē semel in anno scz in pascha qsqz ꝯmunicet: vt habet ex de pe. ꝛ re. c. ōis hec Ricar. vbaliter. Ex q̈ di. possum9 videre moralr q̈tuz deficit feruor charitatis ꝛ duotiōis in xpianis. Nā vt idez Ricar. di. in pmitiua eccl'ia qñ diui amoris ebulliebat feruor q̈tidie sumebant fideles corpus xpi. vñ actuū secūdo dr. Erāt oēs pseuerātes in doctrina apostolox. ex ꝯmunicatiōe fractiōis panis. Et de ꝯse. dist. 2. c. pacta. pcipit per acta ꝯsecratione oēs ꝯmunicent ꝛc. Sz qd venit. Nā q2 mundus semp vadit deficiendo in deuotiōe ꝛ feruore diuini amoris idcirco venit tempus sacrox doctox q vidētes hoies effectos valde tepidos ꝛ indeuotos cōsulerūt q nō omni die sz solū in dñicis diebus ꝯmunicarēt. vñ Aug. de ꝯse. di. 2. c. quottidie ait. Eucharistie cōmunionē accipere nec laudo nec vitupo oib9: tñ dñicis diebus cōmunicandū hortor: h ibi. In hoc attēde magnū piculū religiosox ꝛ presbyterox obligatox ad capellas ꝛ pochias q2 multotiens etiā cōtra suā voluntatē coacti sunt celebrare dato q se videant valde tepidos ꝛ impreparatos ad suscipiendum tantū sacramentū: ꝛ iō fratres minores qui se in talibus nō intromittūt sunt valde leti ꝛ cōsolati q2 sunt liberi ꝛ q2 possunt ad hoc sacramentū magis ꝛ minus accedere fm q se dispositos inueniunt postea adhuc defecerūt fideles a duotiōe ꝛ feruore diui amoris: qd videns Fa-

blanus papa tpe suo reputauit rē indignā φ fidele s ɔmunicarēt singulis dieb⁹ dñicis ꝓpterea instituit vt habetur de cōse.di.2.c.τ si nō frequētius.vt saltē ter in anno communicarēt.vȝ in Natale dñi in pascha:τ in pētecħ. Et iō iteꝝ sup hoc fundamēto psone seculares magꝭ deuote ter in anno se cōmunicāt: τ de hō multū sunt cōmēdandi. Aliq vero vltra hoc etiā se ɔmunicāt in assumptiōe dñe qđ plurimū laudabile ē. Sȝ qd accidit vidēs postmoduȝ papa Innocē.tpe suo xp̄ianos effectos indeuotissimos τ valde iniquos:fecit statutū in cōcilio vt habet̄.ex̄ de pe.τ re.c. ois. Qđ saltē semel in anno ɔmunicarēt vȝ i pascha. Sȝ papa Soterus vt habet̄ de cōse.di.2.c. In cena.dic̄.Qđ fideles dñt cōmunicari in cena dñi. Canoniste tñ τ sacri theo.dñt φ fuit ɔsiliū nō preceptū.Diuerse aūt sunt opiniōes an in cena dñi an in pascha cōmunicari debeant.Et licet Eugenius papa fecit p bullam φ sufficit in cena dñi tñ mihi videt̄ securius cōmunicare i pascha:q2 ő pe. τ re. c.ois vtriusqȝ sex⁹ dr̄. Qđ admin⁹ in pasca qsqȝ debeat se ɔmūicare.Ex p̄missis accipe corrclariū φ ex q̄ tpe apostoloꝝ fideles q̄ttidie se ɔmunicabāt. Nūc vo nō nisi semel ī anno:oñdit̄ i hō pfectio vl' impfectio nr̄a. Nā cū ān⁹ hēat trecētos.66.dies: q semel tm̄ cōmunicat in his dieb⁹: aut sunt.365.vicibus peiores illis q quottidie se ɔmunicabant: aut sunt.365. vicib⁹ minus pfecti illis:aut arguitur φ illi fuerūt magis pfecti.365.vicibus xp̄ianis modernis. Sȝ qd dicem⁹ de illis q nō se cōmunicāt q̄ttidie. nec diebus dñicis nec ter in anno nec ēt semel. Immo nō semel in.10. annis ꝓfero tales nō sūt dicēdi xp̄iai:sȝ poti⁹ p̄ini atqȝ diaboli.Et lȝ aliq dicāt se abstinere a ɔmuniōe pp reuerentiā sacramti. Istis Rñdeo φ nihil valet excusatio eoꝝ nec est iusta cā differēdi. Nec sufficit dicere φ qs nō pōt idulgere vl' nō vult aliēa restituere seu aliqd aliđ ad qđ obligat̄ facere:q2 taleꝭ oēs nisi se disponat ad suscipiendum sacramētū mortaliter peccāt,τ oino excomunicādi sunt. Si

cut expresse habet tex. de cō/ se. di. 2. c. Si qs intrat. Ric. aūt in. 4. di. 9. ar. 2. q. j. in so/ lutione secundi ⁊ tertij argu/ menti: dicit ad litterā. ꝙ nul lus discretiōe vtens excusat a cōmunione. ꝓ eo ꝙ qsq₃ cū dei adiutorio se pōt dispone re per penitentiam vt digne se cōmunicet. Ex p̄factis igi/ tur distinctionibus ēt p₃ ꝙ l'r quisq₃ tenetur de necessitate salutis saltem semel in anno se cōicare seu dn̄icum sacr̄m sumere. Tertio hoc idem pro bo quinq₃ rationibus. Pri/ mo ratione conseruationis.
Scd̄o rōne adimpletionis.
Tertio ratione cōstitutōis.
Quarto ratiōe perfectōis.
Quinto rōe argumētatōis.
¶ Primo ꝓbo rōne cōserua tionis ꝙ susceptio eucbari/ stie cuilibet est necessaria ad salutē. Fūdamētū rōnis pōit philo. primo de generatiōe ⁊ cor. di. Oē viuens ꝗ₃ diu vi/ uit, indiget alimēto ꝯueniēti sue nature. p₃ hec regula. in viuentib⁹ aīa vegetatiua: vt puta in plātis. Nā arbor seu plāta cū hēat vitā₃ vegetati uā: ad h̄ vt viuat indiget aq̄ iuxta terra prout dicit ꝑhi. lib. de vegetabilib⁹ ⁊ plātis. nā h₃ nutrimētū suū ab aq̄ ⁊ terra ⁊ nō ab aqua solum seu solum a terra: vn̄ si caret hoc nutrimento statim morit̄ hoc idem ēt p₃ in viuentibus aīa sensitiua. Cape quevis aīalia seu quas vis aues: semꝑ egēt nutrimēto ꝯuenienti sue nāe ⁊ hoc ꝓ eorum ꝯseruatiōe seu pro deꝑditi restauratiōe. hoc idē p₃ in vita nostri corporis ad cuius ꝯseruatiōe₃ ⁊ ēt re/ stauratōe₃ illius qđ deperdi tur ⁊ ꝯsumit̄ ex hūiditate et caliditate necessario requiri/ tur interpollate ꝯtinuu₃ cib⁹ ⁊ potus: que si retrahis stati deficit ⁊ moritur. Et rō est: q₃ calor radicalis ⁊ humiditas seu calidū ⁊ radicale hūidu₃ semꝑ ꝑ se ꝯsumunt̄. ⁊ nisi re/ staurent̄ per cibum ⁊ potum statim deficiunt ⁊ hoiem in/ terimūt. ⁊ iō ꝑꝑ hoc nā imo diuina sapīa sicut creatis re/ bus sensibilibus ⁊ vegtabili/ bus. vtputa aīe vegetatiue q̄ est formale p̄ncipiū nālis vi te hoium gn̄abiliū ⁊ corrupti biliū dedit potētiā gn̄atiua₃ ꝑ quā res ab ipsa ꝓducta vi/ uēs efficit̄. Sic etiam dedit potentiam augumentatiua₃

per quam res genita augmē tatur ꝛ roborатur: et ultra hoc dedit nutritiuā per quaȝ nutritur ꝛ inesse conseruatꝛ quādiu viuit: qꝛ vt dicit phs 2.topi. aialia semꝑ nutriūtur aliquo modo. Que simul tria in arbore exēplificantꝛ. Primo nā dedit illi arbori potentiam generatiuam in radiceȝ producendi ramos. Secūdo dedit potentiaȝ argumētatiuam. vt. s. crescat ꝛ augeatur Tertio dedit nutritiuaȝ ꝛ cōseruatiuam vȝ terrā ꝛ aquaȝ ipsam nutriētem ꝛ conseruātem qꝛ aliter deficeret. Quo presupposito ꝙ. s. oē viuens indiget alimentovel nutrimēto sue nature conuenienti certum est ꝙ cum homo sit cōpositus corpore ꝛ aia. si corpus hȝ nutrimentum suum aliter deficit si nō hȝ: qꝛ calor nālis consumeret totum humiduȝ radicale nisi cibo ꝛ potu ꝯseruaretꝛ: ergo a fortiori dȝ hēre spūalis aia suum spūalem cibum ne deficiat vt ꝯseruetur in suo esse spūali ṗcipue cum aia sit quasi in infinitum nobilior ipso corpore. sȝ clarum est ꝙ talis cibus nō pōt eē nisi panis spūalis vita aie dicēte saluatore Jo. 6. Panis quē ego dabo caro mea est ꝑ mundi vita. ꝛ ibideȝ ait. Qui māducat meam carnem ꝛ bibit meum sanguinem viuet i eternum. Qd si sic est: ergo eius susceptio est necessaria ad salutē. Qd insinuare volēs saluator. Mat. 4. di. Nō i solo paneviuit hō. s. māli. i. sȝ corpus sȝ in oīvbo. i. in sacro vbi qd ꝑcedit ex ore dei viuit vȝ ipsa aia. Quā rōnē confirmans Ricar. in qrto di. 8. ar. i. q. 4. in cor. q. dicit. Cū qritꝛ an sacrm eucharistie fuit ad sumēdū ꝯuenicter institutuȝ Rñdeo ꝙ sic. Nā ꝯueniēs fuit deū inter cetera sacra instituere tria ꝑ quorum vnū aia efficiatꝛ viuens vita spūali ꝛ supernāli ꝛ hoc est sacrm baptismi. Et per aliud in viuēte spūaliter vita spūalis augeatur ꝛ roboretꝛ: ꝛ hoc est cōfirmatiōis sacrm. Et ꝑ aliud viuēs spūaliter in vita spūali nutriatꝛ perficiatꝛ ꝛ conseruetur. ꝛ hoc sacrm eucharistie cuius susceptiōe indiget viuens vita spirituali que est vita gratie qȝ diu est in statu in quo illam potest amittere hoc est toto tpe presentis

vite. hec Ricar. verbaliter. Quibus verbis pȝ ꝙ ad hoc ꝙ hō spūaliter viuat tria sūt sibi necessaria. ¶ Primo potētia generatiua ⁊ hec ē sacr̄m baptismi: sine quo nō generatur hō spūaliter seu nō posset hr̄e vitam spūalem dicente saluatore Nicodemo. Jo. tertio. Amē amē dico tibi: nisi qs renatus fuerit denuo nō pōt videre regnū dei: dicit ad eū Nicodemus qūo pōt hō nasci cū sit senex nunquid pōt ī ventre matris sue iterato introirē ⁊ renasci? ⁊ rn̄dit Jesus Amen amen dico tibi nisi qs renatus fuerit ex aqua ⁊ spū sancto: non pōt introire in regnuȝ dei. quod natū est ex carne caro est: et quod natum est ex spū: spūs ē. hec ibi. Scd̄o vt spūaliter hō viuat est sibi necessaria virtus augmentatiua sine qua nequaq̄ aīa posset crescere ita bene in virtutibus ⁊ gratia: ⁊ hoc ē sacr̄m ꝯfirmationis. Que confirmatio hȝ augere gratias ⁊ dona christiano. sicut exp̄sse habetur ex. de ꝯse. di. v. c. spūs scūs. ⁊ c. nouissime. ¶ Tertio denicꝫ ad cōseruationem spūalis esse christiani. ⁊ ad conseruationem augmēti ipsius eē christiāi. vȝ gratia ⁊ virtutū necessaria est virtus nutritiua qua conseruetur inesse propterea conueniens fuit diuine sapientie vt sacr̄m eucharistie institueret: quo mediāte generati in baptismo inessevite spiritualis ⁊ confirmati in confirmatōe: in augmēto gratiarum possent se in predcis conseruare: q2 aliter estus viciorum ⁊ calor originalis concupiscentie sic agerent ꝯ̄ honorē nostre deuotionis ⁊ grārum susceptarum ꝙ aīa ipsa debilitaretur ⁊ deficeret. Et iō p̄ p̄ hoc hic spūalis cibus est anime summe necessarius: p̄ eo ꝙ illum effectuȝ quē hȝ cibus ⁊ potus nālis ad conseruationeȝ vite corpalis ⁊ hūc eundē hȝ hoc sacr̄m ad cōseruationem vite spūalis ipsius aīe. ¶ Scd̄o hoc idem ꝓbo rōne adimpletiōis vȝ figurarum. Fundamētū rōnis pōit phs. j. polit. di. deus nihil facit ociosum in nā: sed simpl'r propter finē exemplifica pro vt vis. Quo presupposito certum est ꝙ in veteri lege deus statuit seu premisit multas figuras ⁊ inter ceteras vt ha-

betur exodi.12.dedit pceptuz de immolatiõe τ cõmestione agni paschalis filijs israel. Silr vt habet exod.16.τ.17. eisdem pluuit manna de celo ad mãducãdũ.peto ergo quo fine pmisit supradictas figuras τ certum est q iõ pmisit vt post filij dei incarnationez quisqȝ fidelis sub sacro manducaret ipsum dei filium qui tanqȝ agnus spũalis figurabatur per agnum materialez de quo Jo.bap.Jo.pmo ait. Ecce agnus dei ecce qui tollit peccata mundi.quod si sic est q intentio xpi qui deus τ hõ est:oio est vt suscipiat ei⁹ corpus clarum est q oio opz vt qsqȝ illud sumat. Quod si aliter vellet:frustra pmisisset figuras qd impole est:τ pp h ēt rumperet legē figurarũ qd ēt impole est:precipue cũ dicat Mat.5. Non veni soluer legem sed adimplere:nolite putare qm veni soluere legez aut pphetas:amen qppe dico vobis donec transeat celũ τ terra iota vnum aut vnus apex nõ pteribit a lege donec oia fiat. ¶ Tertio hoc idē pbo rõne pstõnis seu pceptionis.certuz est enim q quisqȝ seruus tenet in licitis suo pncipi obedire a fortiori qsqȝ fidelis tenet obedire pceptis τ constitutiõibus sedis aplice.Sȝ claꝝ ē q sedes aplica precepit oibus discretõe vtētibus extra de pe.τ re.ca.oiȝ vtriusqȝ sexus.vt semel in anno cõicent:ergo non lȝ alicui per obedientiam sedis aplice contraire.pp q Greg.19.di.c.Nulli fas.ait.Nulli fas ē vel velle vel posse transgredi apostolice sedis precepta nec nostre dispõnis ministerium quod vestram oportet sequi charitatem:sit ergo ruine sue dolore prostratus qsqs apostolicis voluerit contraire decretis.hec ille. Itē Calixtus papa.12.di.c.non decet.ait. Nulli dubium est q apostolica ecclesia mater est oium ecclesiaruz.a cuius vos regula τ obedientia nullatenus pue nit deuiare sȝ sicut filius dei venit facere volũtatē pris sic voȝ volũtatē iplete vestre matris q ē eccl'ia.qcqd igit sine discretiõe iusticie ptra ius τ disciplinam ecclesie actũ fuerit ratum habere nulla ratio permittit.hec ille. Itez Greg. eadem distin.ca.pceptis .di-

citur. Preceptis apostolicis nō dura supbia resistatis: sȝ p obediētiā q a sācta rōana ecclesia ꝛ apostolica aucte iussa sīt salutifere ipleāt: si eiusdē sctē dei ecclie que ē caput nostrū cōmunionē hr̄e desideratis. h ille. Itē ex̄ de cōsti. ca. canonū. pcipit. Canonū statuta ab oib⁹ custodiant ꝛ nemo in iuditijs ecclesiasticis suo sensu sȝ simplr̄ eoꝝ aucte ducat. h ibi. Similis sentētia ibidē hētur. c. qm̄. Itē ex̄ de ma. ꝛ obe. c. siqs. greg. ait Sigs venit ꝯtra decretū epi scopi ꝛ sedis apostolice ab ecclesia abiciat. In lib. Reguȝ legit. pmi Regū. 13. Qui nō obedierit pncipi. glo. i. pape morte moriat. Et ibidē. c. oēs Clemēs ait. Oēs pncipes terre ꝛ ceteros oēs episcopis obedire: ꝛ eoꝝ decretis Petrus pcipit. Et ibidē. c. illō. Inno. terti⁹ ait. Cū spiritualia sint tēporalib⁹ digniora ꝛ obediētia melior sit q̄ȝ victime ꝛ holocaustū magis q̄ȝ adipē arietū offerre nō dȝ qs p tēporali cōmodo incurrer inobediētie notā ꝛ apostolicis iussionibus ꝯtraire. Deniqȝ grego. 8. q. j. c. Sciēdū. ait. Si eniȝ q̄ si peccatū arriolandi ē repugnare ꝛ q̄si scelus hydolatrie nolle acqescere sola ē que fidei meritū possidet obedientia sine qua qsqȝ infidelis eē cōuincit etiā si fidelis eē videat. h ibi. Ultra pceptū ecclesie tenet etiā qsqȝ ex pcepto xp̄i hoc sacramētū sūere Jo. 6. dicētis. Nisi māducaueritis carnē filij hois ꝛc. Adeo eniȝ hoc pceptū xp̄i vnūquēqȝ obligat psupposito q sit pceptū q etiā si ecclesia cōtrariū pciperet null⁹ teneret sibi obedire: quin poti⁹ deberet quisqȝ ꝛ teneret sacramētū sumere. Sic eniȝ dicit actuū. 5. Obedir̄ magis oportet deo q̄ȝ hominibus. Et ex̄. de sen. excōi. c. Relatū. ex̄ de voto. c. ex multa. ꝛ. ii. q. 3. c. quisquis plus deo q̄ȝ homini deferēdum est. immo extra de resti. spo. c. litteris. dicitur. Obediendum non est in his que sunt contra deuȝ sed magis excommunicationem humiliter substinendum. Similis sententia ponitur. ii. q. 3. cap. siquis episcopus inter ꝛ duobus. capit. sequentibus. Item. 16. que. 3. capitu. licet. Ex quo duplici. Precepto

patet qualiter quisque de necessitate salutis tenetur hoc sacramentum deuote suscipe. Si autem forte quereres quare deus non instituit hoc sacramentum esse sumendum tempore legis nature: et tempore legis scripture sicut fecit tempore legis gratie. Res. secundum Ricar. in quarto di. 8. argu. 1. q. 4. in solu. secundi argumenti. Et etiam secundum tho. in quarto di. 8. ar. 3. q. 2. et ar. 4. q. 2. quod hoc sacramentum non debuit institui tempore legis nature nec tempore legis scripture sed solum tempore legis gratie. scilicet post esum ligni vetiti: quod tali ratione ostendo. Sacramentum eucharestie non potuit institui ante verbum incarnatum sed verbum incar. non fuit ante aduentum christi in carne. Cum ergo primis parentibus statim peccantibus verbum in carne missum non fuerit nec mitti debuerit ob errorem peccati comissi ergo etc. Sed forte argues in oppositum tali ratione. existente morbo statim fuit necessaria medicina: sed medicina spiritualis in remedium morbi proueniens est corpus christi ergo etc. Respondeo duobus modis. Primo quia duplex est medicina. scilicet spiritualis et alia sacramenti eucharestie. Prima autem est prima et talis existente morbo semper necessaria fuit vel in actu vel in habitu. Secunda. scilicet sacramenti eucharestie non potuit esse ante aduentum christi in carne. Secundo Respondeo quod medicina spiritualis contra peccatum est duplex. vna verbi dei. et ista semper fuit. habuerant enim semper verbum aliquod vel interne inspirationis vel doctrine exterioris vel spiritualis consolationis sustentat eos in via. Verbum autem incarnatum quod est viaticum perducens ad patriam non debuerunt habere ante tempus perueniendi in patriam: quod non fuit eis concessum in peccati detestationem. ¶ Secundo dico quod non debuit institui sacramentum tempore legis scripte. scilicet moysi quod tali ratione ostendo. lex amoris et lex timoris respectu eiusdem non compatiuntur se simul. Sed lex vetus erat lex timoris. lex autem noua. scilicet euangelij est lex amoris cum ergo eucharestie sacramentum sit amoris vel charitatis ergo etc. Sed forte argues in oppositum sic: sacramentum eucharistie est sacramentum amoris vel charitatis. Sed populus hysrael fuit deo dilectissimus. vnde dicitur exodi. 4. filius meus primogenitus hysrael ergo etc. Respondeo duobus modis.

p⁹ q̄ fuit dile. p illo tpe ꝯp atiōe alioꝝ ppl'oꝝ q̄ ydolis seruiebāt nō ꝯparatiōe noui testamēti. de q̄ dr̄. j. pe. 2. Uos estis gens sācta gen⁹ electū regale sacerdotiū ⁊ ppl'ꝫ acq̄sitiōis. ¶ Scḋo dico q̄ ppl'ꝫ noui testamēti nō excludit ab illo p̄uilegio amoris rōe cui⁹ hysrael p̄mogēit⁹ dicebat̄. s. rōe pmisse hereditatꝫ. Immo ex h̄ ē magl dilect⁹ a ḋo eo q̄ nō ē elect⁹ ad hereditatē terrenā ⁊ tpalē vt ppl's hysrael sꝫ ad celestē ⁊ et̄nā. ¶ Tertio dico q̄ debuit istitui solū tpe legl grē. s. p⁹ aduētū xp̄i i carne ⁊ nō añ istitui rōe vꝫ excellētie. nā sacr̄ꝫ eucharistie pre ceteris plenitudinē grē cōtinet: pp qḋ. j. q. j. c. mlt̄i. dr̄ eucharistia grece latine bōa grā interp̄tat̄. Sꝫ certū ē q̄ tēpus plenitudinis grati e ab incarnatiōe xp̄i incepit ⁊ nō ante. vñ ⁊ Joā. p̄mo dr̄. ḋ plenitudine ei⁹ grē oēs accepim⁹. ĝ p supradicta oia bene cōcludit̄ q̄ nō tpe legis nāe: nec tpe legiꝫ scripture: sꝫ solū tpe legis euāgelice debuit h̄ sacramētū institui: ⁊ de ip̄o sumēdo ḋis fidelib⁹ p̄ceptū dari. ¶ Quarto ēt pbo rōe pfectiōis q̄ susceptio sacramēti cuilibet adulto est necessaria ad salutē. fūdamētū rōis ponit boeti⁹ in suo lib. topicorū di. Principia reꝝ nālr̄ st̄ suis effectib⁹ pfectiora. p3 h̄ regula. Nā papa ⁊ si hāc pfectionē hꝫ q̄ cōsecrat episcopos. tñ eis nō cōmunicat auctoritatē ꝯsecrādi alios i ep̄iscopos. Simlr̄ mare magis retinet apḋ se ḋ aqua quā cōmunicet ceteris fluminib⁹ h̄ idē facit sol in cōmunicatiōnē lucis erga lunā ⁊ sydera. Quo p̄supposito peto an q̄lꝫ dn̄s ⁊ dn̄a hn̄tes seruoꝫ ⁊ nutrices seu qlꝫ tutor hn̄s pupillos tenent̄ hr̄e hāc pfectionē caritatꝫ vt iducāt rōnabilit̄ q̄tū pn̄t filioꝫ ⁊ filiaꝫ ⁊ seruos ⁊ nutriceꝫ famuloꝫ ⁊ pupillos sub pena pcti mortaliꝫ ad susceptionē huius scr̄i. Et certū ē: q̄ sic: ⁊ rō ē q̄ꝛ Mat. 22. p̄cipit̄ vnicuiqꝫ vt diligat p̄ximū suū sicut seipsū. Q ḋ si eos ad h̄ nō inducūt faciēdū: neq̄q̄uā diligūt p̄dictos p̄ximos sic̄ seipsos cū nō ꝯsulāt eos ad salutē aiarū suaꝝ. ppterea ecclesiastici. 7. sapiens ait. Fili tibi sūt erudias eos: ⁊ incurua illos. s. ad su

scipiēdū hoc sacramētū. Accipite o parētes exēplū a bestijs vt puta a canib⁹ ab auib⁹ ab asina ꝛ ceteris q̄ tātā hñt curā vt filios suos corporal'r bene nutriāt: ꝛ si illi hñt curā de corpore: m'lto magis tu de aīa filioꝝ tuoꝝ curā h̄re debes. Sz heu. Ecce ſm Bern. ꝙ si cadit asin⁹ in foueā: stati paterfamilias subleuat eū: si aūt fili⁹ ei⁹ cadit i foueā trāsgressiōis dñici ꝛ ecclesiastici p̄cepti vt puta qn̄ nō cōfitet nec cōmunicat: claudit oculos tacet nec subleuat eū p inductionē ꝛ correctionē. Ecce pr̄ qa pl⁹ amas asinū q̄z filiū. Taceo d̄ cura maxia quā habes in nutriēdo corp⁹ filij tui nā dū tener ē trahis eū p manu⁹: tecū ducis amplectaris ꝛ obscularis: dū v̄o magn⁹ ē oia disponis erga eū vt tm̄ appareat corā mūdo vno bello pezo de carne nec nō curas facere illū canonicū Abbatē doctorē armigeꝝ comitē militē ꝛc. hmōi. Que oia sibi facis p mūdi honore ꝛ p sui corporis delectatiōe: s3 d̄ salute aie sue nihil pfecto q̄ris ac si in totū eēt aial irratiōale: l3 idē dico d̄ medicis circa egrotos qa si grauiter stāt tenēt eos inducere sub pena excōmunicatiōis ad susceptionē sacramētoꝝ: sic expsse hēt text⁹ ex de pe. ꝛ re. c. cū infirmitas: ꝛ nota qd̄ dixi ꝙ tales supradicti debēt induci ꝛ non cogi: q̄ nihil pōt eē bonū n̄ si sit voluntarium. vt habetur. 10. q. 3. c. presens. ꝛ insuper quia coacta seruitia deo nō placēt sicut dicitur. 20. q. 3. c. Illud 23. q. 6. c. iā vero. 25. di. c. de iudeis. His p̄missis si supradicti tenent supradictos iducere ad susceptionē dominici sacramenti: multo magis incōparabil'r tenetur habere hāc perfectionem charitatis erga seipsos precipue cū philosophus. 9. ethicorum dicat: qd̄ amicabilia que sunt ad alterum prius insunt amicabilibus que sunt ad seipsum. Et Aug. libro de doc. christiana dicit. Regulam diligendi proximum a seipso p̄us dilectio accepit. Sed heu quid dicā de illis qui non cōmunicant nec filios nec seruos ad cōionem iducūt: tales pfecto duplex mortale comittūt. Qua plurimū tamē accidit ꝙ filij ꝛ serui nō cōmunicant: quia

patres z dños cõicare nõ vidēt. Uñ. j. q. 4. c. ecclesia. di. Aliqñ p meritis prelatoꝝ de prauat vita subditoꝝ vt plãtis suis subditi fauentes ad malũ cũ illis simul corruãt: sicut filij israel diu peccata sacerdotũ portãtes. tandē cum eis i manib⁹ hostiũ ceciderũt hec ibi. Et Inno. tertius ex de voto z voti redēptione. c. magne. ait. Qđ. n. agit a p̄latis facile trahit a subditis i exēplũ. hec ille. Talib⁹ ꝯuenit. ꝙ Nico. papa allegãs Gre. ij. q. 3. c. p̄cipue. ait. Scire p̄lati dñt q̃ si puersa ppetrant tot mortibus digni sũt quot ad subditos suos pditõis exēpla trãsmittũt. Uñ nece est vt tãto cautius se custodiãt quãto p praua q̃ faciũt nõ soli moriunt. hec ille. ¶ Quito ꝫ idē pbo rõne argumẽtatõis ꝙ. s. qsqꝫ deuote dꝫ sumē sacrã eucharistie. peto ḡ. an qs sumeret cibũ mãlem p vit ãda aliqua infirmitate grauissima z certũ est ꝙ sic. a fortiori qsqꝫ tenet sumē sacrã eucharistiã ne aia sua spũales infirmitates recipiat z diuersimode letalr vulneret. Nã. x. vulnera grauissima infligũt aie eucharistiã sumē nolēti. Quoꝝ primũ di vuln⁹ offensiõis. Scđꝫ di vuln⁹ mortificatõis Tertiũ di vuln⁹ priuatiõis. Quartũ di vulnus scãdalizatõis. Quintũ di vuln⁹ excõicatõis. Sextũ di vulnus exclusiõis. Septimũ di vuln⁹ inabsolutõis. Octauũ di vulnus sepelitõis. Nonũ di vulnuꝫ certificatõis. Decimũ di vuln⁹ exoratõis. ¶ Primuꝫ vuln⁹ qđ infligit aie sacramētũ ꝯtēnenti di offensionis. vꝫ sedis apostolice: cui ñ obedit. Nã talis cõmittit illud grauissimũ peccatũ inobediētie p quo Adã z Eua expulsi fuerunt a paradiso: z p ꝯñs totũ mũdũ ꝯtaminauerũt: de qua grauitate peccati inobedientie Gre. papa. 81. di. c. si qui sũt p̄sbyteri. ait. Qui vo huic p̄cepto saluberrimo obedire noluerint hydolatrie pcm̄ incurrũt. Samuele teste instruēte. Pcm̄ arrioladi est nõ obedire z scelus hydolatrie nõ acqescē. i. Rñ. 15. Pcm̄ igitur paganitatis incurrit qsquis dum xp̄ianuꝫ se eē asserit sedi apostolice obedire cõtēnit hec ille. ¶ Scđꝫ vuln⁹ qđ infligit aie sacruꝫ ꝯtēnen-

xl dr̄ mortificatōis. Nā talis aia spūalr̄ moritur: q2 sic cor p⁹sine mālı cibo morif: sic aia sine cibo sacr̄i. Et iō Ezec. 18. dr̄. Anima q̄ peccauerit ipsa moriet. Et gl. sup v̄ba luc. 12. ignē veni mittere ⁊c̄. ait. Sicut aq̄ extinguit calorē ignis: sic peccatū extiguit i aia feruorez diuine charitatis: qūo eni charitatē in se h3 qui i bo spitio aie nō vult recipe suuz saluatorē. Jō Mat. 25. i iudicio dicet. hospes erā. ⁊ nō col legistis me. ¶ Tertiū vuln⁹ qd̄ infligit aie sacr̄3 cōtēnenti dr̄ priuatōis. certuz est. n. vt habet extra d̄ etate ⁊ qualitate ordinādo. c. cū bone. q qui nō obedit pape ⁊ sedi apostolice: merito priuat oi offō atq3 bn̄ficiorū fortior: ipse xp̄us q est iustior papa ⁊ sede apostolica priuat cōtēnentē eucharistiā oibus suis meritis. Sic. n. dr̄ ex d̄ re. iudi. in regula defleat. Defleat peccator q2 offendēs i vno fact⁹ est oium reus. Et eccl'iastes. 9. dr̄. qui offendit in vno mnl ta bōa pder. ¶ Quartū vulnus qd̄ infligit aie scr̄m cōtēnenti dr̄ scandalizatōis: talis nō cōicans pfecto scandalizat oēs vicinos de terra vel ciuitate ⁊ iō tot penas meretur quot psonas scandalizat. Sic. n. dicit Jeroni. j. q. j. c. Si quoscūq3. Quicūq3 ingt vitā suā in scandalū ppl'i inducunt: rei sūt ois infidelitatis eo qui scandalizant hec ille. ppterea saluator Mat. 18. ait qui scādalizauerit vnū de pu. his qui in me credunt ⁊c̄. ⁊ subdit vhe hoi. illi ⁊c̄. ¶ Quintū vulnus qd̄ infligit aie sacr̄3 ɔtēnēti dr̄ excōicationis. Scd̄m. n. hostiē. in c. ois vtriusq3 sexus de penitē. ⁊ remi. Si qs p̄sbyter h3 parrochianū nolentez cōicare neq3 ɔfiteri. Primo illū arguat opportune. s. illū mūdo. Secūdo iportune. s. corripiēdo suspēdendo ⁊ interdicēdo Tertio aūt crescente ɔtumatia d3 excōmunicari vel superiori denunciari: ⁊ de hoc hētur exp̄sse tex. di. 18. c. decernimus. di. 34. c. quorūdā. ij. q. 3. c. Si aūt. ⁊. c. se. 32. q. 5. c. pceptuz. ¶ Sextum vuln⁹ quod infligitur anime sacramentum contemnenti dicit exclusionis. Quicunq3 nō cōmunicat d3 oino ab ecclesia excludi nec d3. permitti q cū

sentiam saluatoris. Secundo memoriam humane redēptionis. Tertio abundantiā diuine charitatis. Quarto medicinam proprie infirmitatis. hec Alexander. ¶ Decimum et vltimum vulnus quod infligitur anime contēnenti sacramentum dicitur exorationis. Quicunqꝫ non cōicat si moriat̄ sin̄ signis penitentie nullus pōt ꝓ eo publice exorare: imo si quis publice ꝓ ip̄o aut dicūt missas et offm̄ aut dicere facit vterqꝫ mortal'r peccat cū sit contra p̄ceptū eccl'ie. sicut hētur expresse. de spon. c. ad audiētiā. Et extra de sta. mona. c. j. et. c. cū sup quodā. extra de sepul. c. ex pte parentuꝫ. Et ex̄ de furtis. c. 2. Iteꝫ. 13. q. 2. c. ꝓ obeūtibus. c. nō extimem⁹ et. c. de qbus. Et. 23. q. 5. c. placuit. Deniqꝫ extra de senten. excōi. c. a nobis. scdo. Et. c. sacris. di. Quib⁹ cōicauimuꝫ in vita debem⁹ cōicare et in morte: sed quib⁹ nō cōicamus in vita nec in morte cōicare debemus. s. p suffragiū orationuꝫ. ideo. j. Jo. 5. dicitur. Est peccatum ad mortē non dico vt pro eo quis roget. Paxinde in figura. Mat. secūdo dicitur. vox in rama audita est Et sequitur quia non suntꝑ Rama excelsum interpretatur et significat quando alte cantatur missa vel officium pro sic defuncto. Rachel autem. i. ecclesia plorat et non vult consolari idest non acceptat oratōes: et hoc quia non sūt scilicet in purgatorio vel in loco meritorio. Ex p̄dictis igitur. 5. rationibus patet q̄liter quisqꝫ de necessitate salutis tenetur saltem semel in anno eucharistiā deuote suscipere. ¶ Quarto deniqꝫ hoc idem ꝓbo figuris. primā figurā habemus d̄ agno pascali. Qui vt habetur Exo. 12. debebat ex p̄cepto a filijs israel semel in āno māducari: et significat. Quicūqꝫ vult eē verus christianus saltē debet semel in anno christum qui agnus est vt habetur Joan. primo sub sacramento suscipere: propter q̄ Innocenti. tertius in quibusdam sententijs sic dicit. Necessario quippe a nobis sumēdus est agn⁹ vt a vastāte agelo ꝓtegamur nec exire possumus de egipto nisi celebrādo pasce pascalē agnus

edamus: hec ille. Aliā figurā habemus gen̄.7. vbi legit᷑ ꝙ tpe diluuij nullus ex̄ archam noe saluus fuit: ergo a simili nullus saluari pōt nisi eccle-sie dei cōiungat᷑ p susceptio-nē dn̄ici sacramēti. Proinde Ma.22. ponit᷑ d̄ hoc similitu-do vbi dr̄. Q̄d cū qdam rex p̄les inuitasset ad nuptias fi-lij sui illi vero venire ꝯtēpsis-sent: ⁊ vltra hoc eius seruos occidissent statim rex missis exercitib⁹ suis pdidit oēs ho-micidas illos ⁊ succēdit oēs ciuitates eoꝝ igni. Qua simi-litudine dat᷑ itelligi ꝙ qcun-ꝗꝫ nō accedit ad cenā agni p-uidi. i. ad susceptionē domini-ci sacramēti ad quā ip̄e xp̄s oēs inuitat Mat.11. di. veni-te ad me oēs q labo. ⁊ onera. estis: ⁊ ego re. vos. s. ī sacra-mento: pdet eos oēs atꝗꝫ suc-cēdet in eternā gehēnā. Ex p̄-dictis igit᷑ auctoritatib⁹ di-stin. rōnib⁹ atꝗꝫ figuris patꝫ etiā de realitate dominici sa-cramenti sua necessitas. Ubi ostn̄suꝫ fuit q̄lr̄ nullus adult⁹ saluari pōt nisi deuote sacrā eucharistiā susceperit. Roge-mus ḡ dn̄m iesuꝫ xp̄m vt no-bis oibus cōcedat digne ipꝫ recipere. Qui ex immēsitate amoris seipsuꝫ nobis in cibū prestare dignatus est. Qui viuit ⁊ regnat deus benedi-ctus per infinita secula secu-lorum Amen.

¶ Feria quarta post domini-cam oliuarum. Itē de septi-ma excellentia ipsius sacra-tissime fidei: seu de realitate dominici sacramenti.

Accepto pane gratias egit ⁊ fre-git ⁊ dedit eis di. hoc est cor-pus meū quod pro vobis tra-detur hoc facite in meā com-memorationem. Scribuntur hec verba Luc.22.c. ⁊ in pas-sione occurrentis ferie. De-claratis duabus primis con-clusionib⁹ dominici sacramē-ti spectabiles ciues vꝫ ei⁹ ve-ritate atꝗꝫ necessitate: habeo in pn̄ti tertiā ei⁹ cōclusioneꝫ singulr̄ d̄clarar̄ q̄ dr̄ ꝯclusio sp̄alitatis. Cui⁹ tertie ꝯclusio-nis declaratio talis erit.

¶ De tertia conclusione do-minici sacramenti que dicit᷑ conclusio specialitatis.

Tertia igit᷑ conclusio. de realitate dn̄ici sa-cramēti in ordine de-

clarãda dicit̃ cõclusio specialitatis. Quamuis in p̄cedẽti sermone ostensum fuit ꝙ oẽs de necessitate salutis tenent̃ saltẽ semel in anno sacraꝫ eucharistiã suscipe. hoc intelligendũ est simpl'r de his q̄ habent dignã dispositionẽ ad suscipiẽdũ tm̃ sacramẽtũ. Qm̃ igit̃ vt dicit̃ .2. de aia actus actiuoꝝ nequaꝙ̃ insunt nisi in patiẽte seu s̃biecto bene disposito. Hinc est ꝙ multi habent varias indispositiones huic sacramento prorsus contrarias. Et iõ intendo in spẽ de ipsis tractare oñdo ꝙ existens in tali statu: dñt oino a pceptione sacramẽti se abstinere: cũ digne nõ possint suscipere euchariſtiã sic̃ dictuꝫ est. Ut igit̃ q̄ſꝙ̃ sciat ꝛ intelligat quot sũt special'r illi q̄ nequaꝙ̃ cõmũicare dñt sed prorsus cõmunio est eis denegãda: cõclusionaliter tenendũ est ꝙ inter ceteros .12. sũt genera hominũ ꝛ personarũ que successiue ꝛ seriatim inferius declarantur: qui nequaꝙ̃ hoc sacramentum sumere debent seu quib⁹ est cõio omnino deneganda.

¶ De .12. generibus personarum que debent omnino abstinere a cõmunione.

PRimũ igit̃ genuſ hominũ ꝛ p̄sonaruꝫ qd̃ digne cõicare nõ potest immo cui est oino cõmunio denegãda. sunt oẽs illi q̄ gñal'r actu vel habitu seu ꝓposito sunt in aliqua mortali culpa. Uñ regulariter nullus existẽs in mortali culpa hoc sacratissimũ sacramentũ sumere dꝫ. Qd̃ q̄ntupl'r ꝓbo. Primo auctoritatibus. Secundo distinctiõibus. Tertio rõnib⁹. Quarto figuris. Quinto exẽplis. ¶ Primo ꝓbo auc̃tib⁹ ꝙ q̄ſꝙ̃ debꝫ esse mundus a mortabili culpa: aliter non dꝫ p̄sumere tm̃ sacramentũ suscipere. Uñ apostolus prie ad cor. ij. dicit. ꝓbet aũt seipsuꝫ hõ: ꝛ sic de pane illo edat. ꝛc̃. Et ille. si. indi. man. ꝛ bibit. glo. ac si xp̃ꝫ occideret puniet̃. Itẽ Aug. sup Jo. ait. Nullus spũal'r xp̃m mãducat nisi qui innocentiã ad altare portat. Portet igit̃ vnusq̄ſꝙ̃ mũdã cõsciẽtiã ad sacramentũ ne si immundam portauerit in eum sathanas tanꝙ̃ i alterum Judaꝫ ingrediat̃. h ille. Itẽ Mat. 7. sal-

natoꝛ ait. Nō ē bonum dare sanctū.s.sacramītū canib⁹.i. eis q viuūt vt canes.nec mittere margaritas ante poꝛcoꝝ i.ante eos q viuūt vt poꝛci. Itē Alexāder papa d ꝯsecr. distin.2.c.nihil.ait. Nihil in sacrificijs mai⁹ pōt eē ꝙ̄ coꝛpus ꝛ sanguis chꝛisti. nec vlla oblatio hac potioꝛ ē sꝫ hec oēs pcellit q̄ pura ꝯscientia dn̄o offerēda ē ꝛ pura mente sumēda atqꝫ ab oib⁹ venerāda. ꝛ sicut potioꝛ ē ceteris ita poti⁹ extolli ꝛ venerari debꝫ h̄ ille. Ex qb⁹ auctib⁹ pꝫ qd̄ null⁹ cū ꝯsciētia peccati moꝛtaliꝝ accedē debꝫ ad sumēdū h̄ sacramētū. Scd̄o h̄ idē ꝓbo distinctiōib⁹: ꝛ pmo distinctiōe Ric.i.4.di.9. ar.2.q.j. in coꝛ.q.dicētis. Cū q̄rit an existēs in peccato moꝛtali debeat sacramītū suscipe. Respōdeo ꝙ nō q: cū nihil in sacrificijs sit pciosi⁹ h̄ coꝛpoꝛe debēt pura mēte venerari: ꝛ ideo volēs accedere ad h̄ sacramētū debꝫ examinare cōsciētiā sua ꝭꝫ apostolū.j.coꝛ. 11. ꝛ si videat se eē in peccato moꝛtali.s.q: videt se nō pēitere de peccato moꝛtali iaꝫ cōmisso vel eē in ꝓposito aliud ꝯmittēdi: ꝛ si in tali statu hō suscipit sacramītū moꝛtalit̄ peccat ꝓpter irreuerētiā ꝙ̄ facit sacramīto ꝛ rei ꝯtēte: ꝛ ēt q: ē ecclesiastici pcepti trāsgressoꝛ. Ille etiā q ꝭꝫ rei ꝟitatē nō ē in peccato moꝛtali credit tn̄ esse: si cū tali ꝯsciētia h̄ sacramētū suscipit moꝛtalit̄ peccat: q: ē reuerētie sacramēto debite ꝯtēptoꝛ. Si aūt nō videt se esse in moꝛtali peccato nec credit: ꝛ tamē ē aut h̄ ꝓuēit ex omissiōe debite diligētie in examinando cōsciētiā: ꝛ tūc dico ꝙ moꝛtaliter peccat nō tn̄ ita grauit̄ sicut pmus. Aut nō ꝓuēit ex omissiōe debite diligētie i examinādo ꝯsciētiā ꝙ̄ tenetur hō adhibere: sꝫ q: hō de lege cōmuni cert⁹ eē nō pōt vtrū pēiteat digne ꝭꝫ illd̄ eccl'iastes. Nemo scit vtꝝ odio an amore dign⁹ sit ecclesiastes. 9. ꝛ sic accedēs i pctō moꝛtali ad susceptionē hui⁹ sacramēti n̄ pecat moꝛtal'r sꝫ ꝯsequtur remissionē latētꝭ pcti alit̄ n.ꝙ̄docūqꝫ hō h̄ sacramītuꝫ suscipet expōeret se periculo pci moꝛ.ꝙ falsū ē.h̄ Ricar. ꝟbalit̄. Aliā distictionē pōit tho.i.4.di.9.ar.j.ꝛ ēt petr⁹

de taran. ibidē circa. scdʒ ꝓ
blema. ar. p. di. Cū q̄rit̄ inq̄
unt an mortaliter peccat qui
sacramētū suscipit cū ꝯscien
tia peccati mortalis. r̄ndemꝰ
ꝙ sic. Nā hñs ꝯsciētiā pecca
ti mortalis qd̄ nō dimittere
ꝓpōit peccat mortal'r dupl'r
s. corpus xp̄i sumēdo ꝛ nō su
mēdo. Primo peccat nō sumen
do tpe ab ecclesia ꝯstituto eo
ꝙ est inobediēs p̄cepto pape.
Scdo peccat sic accedēs ad
sumēdū eo ꝙ talis idigne ac
cedit. Non ꝙ peccat ex eo ꝙ
facit qd̄ papa mādat ad qd̄
tenet̄: q2 nullus cū fac̄ ad qd̄
tenet̄ nō peccat. Sʒ talis iō
mortal'r peccat q2 malo mō
ꝯmunicat nec isup̱ peccat cō
municās cū ꝯsciētia peccati
mortalis q2 res sit mala quā
recipit sʒ q2 ille malus male
recipit qd̄ ē ex se optimuʒ. s.
corpus xp̄i. vñ cū corpus xp̄i
sit de maximis bonis: nullus
peccat q2 re bona vtit̄ sed q2
malo mō ea vtit̄ sic v̄tutibus
que sunt de maxie bonis ali
quis male vtit̄ non ꝙ actus
eliciēdo sit malū sʒ de eis su
perbiēdo ꝛ gloriādo. verūta
men talis manēte proposito
peccādi minus ꝛ leuius pec
cat corpus xp̄i nō sumēdo q̄ȝ
sumendo: ꝛ rō est q2 illud qd̄
est malū s̄ʒ se est maius malū
q̄ȝ illud qd̄ malū q2 ꝓhibitū.
Modo igit̄ sic est ꝙ sumere
corpus xp̄i cū ꝯsciētia pecca
ti mortalis est simpl'r s̄m se
maluʒ. nō sumere aūt in festo
pasche nō ē s̄ʒ se malū sed so
lū q2 hoc est ꝯtra p̄ceptū ec
clesie: vñ p̄us dʒ se q̄ sq̄ȝ excō
municari pmittere q̄ȝ cū pec
candi ꝓposito corpus xp̄i vel
le suscipe hec tho. ꝛ Petrus
Aliā deniq̄ȝ dist in. ponit Ri
car. in. 4. di. 9. articu. 3. q. j. in
cor. q. d. Cū querit̄ an existen
ti in pctō sacerdos peccat dā
do sibi sacramētuʒ. R̄ndeo ꝙ
ille queʒ sacerdos scit esse in
peccato mortali. aut nō petit
eucharistiā sibi dari: ꝛ tūc di
stinguo q2 aut suū peccatum
mortale ē occultū aut mani
festū. Si manifestū tunc sa
cerdos sibi dando euchaisti
am peccaret q2 ꝯtra ipsuʒ hʒ
exceptionē quaʒ sibi publice
obicere pōt ꝛ accipio lʒ mani
festū ꝓ omni eo quod ꝓbari
potest quod magis ꝓprie di
manifestabile q̄ȝ manifestuʒ.
Unde si sacerdos sciret paro
chianū suū esse in crimie qd̄

contra eũ posset ꝓbari legit me ita ꝙ illo crimen nesciret eum ipso nisi duo veteres te/stes: per quos hoc ꝓbare pos set: nõ pp hoc deberet eucha/ristiam negare illi in publico petenti: q: iã inferret sibi pe/nam ante criminis ꝓbatiõez quod fieri nõ dꝫ. 2. q. 3. c. eoꝝ. Sed accipio hic manifestum pro notorio. Est aũt peccatũ notorium vel per sniam vel p ꝯfessionem factaꝫ in iure aut euidentiam rei q̃ tergiuersa/tione aliqua celari nõ põt. ex tra de coha. mulierum. c. vlt. Si aũt peccatuꝫ suũ ẽ occul tum aut petit in oculto: ⁊ tũc sacerdos sibi dando peccaret q: hꝫ contra eum legitimã ex ceptionem quã sibi in occul/to obijcere potest: ⁊ ipsum dꝫ monere ne petat in publico. vt habetur de ꝯse. di. 2. ne ꝓ/hibeat aut petit in publico ⁊ tunc sacerdos sibi dare tene tur q: ꝯ eũ nõ hꝫ legitimam exceptionẽ quã ei in publico obicere põt. extra de off. ord. Si sacerdos. Et infra in sol. vlti. argumẽti subiungit di. Caueat tñ sacerdos ne sic pe/tenti in manifesto det hostiã nõ ꝯsecratã simulans sibi da ire corpus christi: q: si hoc fa/ceret grauissime peccaret. da ret. n. sibi ⁊ populo occasionẽ hydolatrãdi quãtũ in se esset Ex ṗdictis dist. pꝫ q̃lr nullus existẽs in peccato mortali ac cedere dꝫ ad hoc sacramẽtũ.

Tertio lꝫ idẽ ꝓbo. qnq̧ rõib⁹

Primo rõe augumẽtatõis.
Secundo rõne ꝓfectionis.
Tertio rõe argumẽtatiõis.
Quarto rõne cõparatiõis.
Quinto rõne incursionis.

¶ Primo ꝓbo rõne augumẽ tationis. s. peccati. Naꝫ com municans in mortali augmẽ tat peccatum suum nouũ. s. peccatum cõmittẽdo. Funda mentum rõnis ponit Tho. li. tertio cõtra gentiles. allegãs quandam sniaꝫ cõmẽtatoris in lib. de substãtia orbis ⁊ di. corruptis potẽtijs earũ obie cta eis plurimũ sunt nociua: pꝫ hec regula in oculo. Nã si potẽtia visiua egra fuerit cla rum est ꝙ visio aeris ⁊ solis que primo erãt sibi delectabi lia dicente salomone ecclesia stices. 2. Dulce lumen ⁊ dele/ctabile est oculis videre soleꝫ sibi fiet nociua ad vidẽdum ꝓ eo ꝙ potẽtiã visiuã ꝯtristãt ⁊ magis debilitãt. Silr poten

tia gustatiua cuius cibus pri
us erat delectabilis: si infir-
met et det ei optimus cibus:
statim auget sibi tristitiã et do
lorẽ q̃ duo ꝯfirmãs Aug. ait.
pallato egroto pena est pãis:
q sano ẽ suauis: et oculis egri
odiosa ẽ lux: que sanis ẽ ama
bilis. h ille. Cui ꝯcordãs Jo.
os auri. de ꝯse. dis. 5. c. nihil.
ait. Nihil sic iocũdũ ẽ sicut
cibus bene digestus aut de-
coctus: nihil sic salutem nihil
sic sensus acumen opatur: nihil
sic egritudinẽ. fugat sicut mo
derata refectio. Sufficiẽtia
quippe cũ nutrimẽto et sospi-
tatẽ sil' pcreat et iocũditatem:
abundãtia vo supflua morbũ
facit: molestias igerit et egri
tudines generat: qd. n. facit
fames hoc ẽt plenitudo cibo
rum magis aut multo peiora
fames qppe in paucis dieb9
aufert hoiem et liberat ex hac
vita penali: excessus vo cibo-
rum consumit et cõputrescere
facit corpus humanũ: et ma-
cerat egritudine diuturna: et
tũc eũ morte crudeli extiguit
hec ille. Et Boe. psa. 5. scdi li
bri sic ait. Si qd nãe satis est
replere indigẽtem velis. nihil
est q fortune affluẽtiã petas
paucis. n. minimisq3 nã ꝯtẽ-
ta est cui9 societatẽ si supfluis
vrgere velis: aut in iocũdum
fiet qd effuderis aut noxium.
hec ille. Et ecclesia. 37. di. In
multis escis erit ifirmitas et
auiditas appropinquabit vs
q3 ad colerã: pp crapulã mul
ti perierũt q aũt abstinẽs est
additiet vitã. Quo p̃supposi
to q. s. potẽtie corrupte ẽt p-
priũ obiectũ auget dolorem:
certũ ẽ q aia h3 p obiecto ci-
bi sui et potus spũalis corp9
xp̃i dñte saluatore Jo. 6. c. Ca
ro. m. vere ẽ cibus. et. s. m. v. ẽ
p. Si igit aia ẽ spũal'r infir-
mata p pctm̃: et h3 cibũ spũa
lẽ. v3 corpus xp̃i suscipit: cõ
cludit q a sil'i auget tali aie
dolorẽ et infirmitatẽ: q. s. ad
didit peccatũ peccato. quod
egregie ꝯfirmãs Chriso. ome
lia. 5. sup Mat. dicit. Sicut
corpalis cib9 cũ vẽtrẽ inue-
nerit aduersis ꝯtrarijs vel in
fectis humorib9 occupatum:
amplius ledit: magis nocet:
et nullũ p̃stat auxilium: ita ẽt
iste cibus spũalis si aliquẽ re-
perit malignitate polutum:
magis eũ pdit nõ sua nã sed
accipiẽtis vitio. hec ille. Et
Isidorus li. de sũmo bo. et po

nis̃ de ɔ̃se. di. 2. c. Qui scelera te inqt viuūt in ecclesia dei ꝛ cōicare nō desinūt putantes se tali cōiōe mūdari: distant nihil ad emūdationē ꝓficere sibi dicēte ꝓpha. Quid est ꝙ dilect⁹ me⁹ fecit scelera mul ta in domo mea: nūqd carnes scē auferēt a te malitias tuas Et apl's inqt. Probet seipm̄ hō ꝛ sic de illo pane edat ꝛc. hec ille. Et de ɔ̃se. d. 2. c. ꝙ di scordat a xp̄o. nec manducat carnē eius nec sanguinē eius bibit: ꝛ si tāte rei sacr̃m ad iu diciū sue ꝑditionis quottidie accipit. Et idē. c. q mādu cāt. dr̃. Qui accipit h̄ misterium charitatis ꝛ vnitatis ꝛ nō tꝫ vinculū pacis: nō sacr̃m acci pit ꝓ se: sꝫ testimoniū ɔ̃tra se. Deniqꝫ eadeꝫ. di. c. ꝛ scā. dr̃. Et scā malis pn̄t obesse: nā bo nis sūt ad salutē: malis aūt ad iudiciū. vn̄ apl's. Qui mādu cat ꝛ bibit indigne ꝛc. non qꝛ illa res mala est: sꝫ qꝛ malus male accipit qđ bonū ē. Nō .n. mala erat bucella q̄ iude a dn̄o data ē. Salutē medicas dedit: sꝫ qꝛ ille digne dedit ille indignus erat: accepit ad pni tiē. h̄ ibi. Si aūt qreres cur xp̄s corp⁹ suū. scīssimū Jude tradidit quē iā nouerat ꝓdi torē ꝛ p qđ sciebat ip̄m incur rere nouā culpā. Ad h̄ Rn̄det Alex. de ales in. 4. pte sūme. in tractatu de sacro. Et etiaꝫ Tho. in. 4. di. v. ꝙ h̄ fuit ɔ̃ue niēs triplici respectu. Prio respectu sue sapie. Scđo re spectu sue mie. Tertio respe ctu sue iustitie. ¶ Prio respe ctu sue sapie. Et h̄ duplici rō ne. pria ē pp documētū nr̃m. vt. s. discam⁹ ꝛ nos bn̄ facer̃ inimicis nr̃is. naꝫ dn̄s carne sua ꝓpria Judā ꝓditorē ciba uit. vt habet̃. j. q. j. c. xp̄s. ad qđ facit. j. q. j. c. aduersitas. vt mēbra sua instrueret ꝙ ēt inimicis bene facerēt. Qđ ꝛ Mat. 5. precipit di. bn̄ facite his q oderūt vos. Et ꝓuer. 25. dr̃. si esurierit inimicus tuus ciba illū: si sitit potuꝫ da illi. Scđa rō ē pp exēplū. Nā ex h̄ exēplū dedit ꝙ sacerdotes ēt pctōribus secretis ne eos scādalizent: debēt in publico sacr̃m ɔ̃ferre. ¶ Scđo fuit conueniēs respcū sue mie ꝛ h̄ duplici rōne. Prima ē pp re uocatiōeꝫ ei⁹ a malo. bn̄. n. d buit miser ille ex ɔ̃sideratiōe diuine bonitatis q̄ maxiē i h̄ appuit ꝙ illi tradidit corpus

suũ a malo ppposito rũocari: ꝛ ỽtute tãti sacri meliorari sꝫ il le spõte auxit pcm̃. Un̄ ỽbuit sibi auxisse meritũ. Scḋa rõ ẽ pp pmotõeꝫ i bono ỽbuit.n. fieri melior ex trib⁹. Prio ex timore diuie cõminatõis q̄ ex ꝑmit Ma.26. vhe hoi illi ꝛc. Scḋo rõe ex mũere collatõis sacri gr̃e nihil.n. sibi mai⁹ cõ ferr̃ poterat q̃ꝫ seipꝫ. ℭ 3⁹. ex honore ꝯformis dispẽsatiõis magnũ.n.honorẽ exhibuit il li dñs dispẽsando corpus suũ ei sic ceteris aplis. ℭ Tertio ꝯueniẽs fuit respcũ sue iusti cie ꝛ h̓ q̃tũ ad duo q̄ sũt infli cta. Primũ ẽ augmẽtũ culpe ex quo.n.p tm̃ bñficiũ a mali tia ꝯcepta cessare noluit: iu sto dei iudicio punit⁹ ẽ lapsu culpe grauioris.s.desperatio nis. Nã Ma.27.dr̃. Et abiẽs laqueo se suspẽdit. ppterea. apochalipsis vlt.dr̃. Qui in sordib⁹ ẽ sordescat adhuc gl. ẽt q̄dã ad Ro.j.ait. Strictis simo dei iudicio fit vt pecca ta peccatis pũiaẽ. ℭ Scḋꝫ est retributio sue dãnationis Nã ex ingratitudine tãti bñ ficij euidẽtior appet diuia iu sticia i dãnatõe eiusdẽ. Scḋo ẽt pbo rõe pfectõis.ꝙ.s. nul lus suscipe dꝫ sacr̃m cũ mor tali culpa ꝑ eo ꝙ talis susce ptio nihil pficit ad diuinam gr̃aꝫ acgredã. Fũdamẽtũ rõ nis põit pħs in.j.phi.di. Ac cidẽs nullũ erit nec pderit su biecto nõ ꝑexñte.pꝫ. h̓ regu la. Nã delectatõeſ accñtales seu ẽt infirmitates corpales q̄ adueniũt corpi in comẽdẽdo bibẽdo dormiẽdo corp⁹onerã do ꝛ hmõi neq̃q̃ꝫ hr̃i possent nisi corp⁹ existeret i q̄ hec oia fundãẽ. Quo p̃suppposito cer tũ ẽ ꝙ sicut aia ẽ subiectũ cor poris corp⁹ võ ẽ subiectũ p̃di ctoꝶ.sic munditia ꝛ puritas aie obiectũ quoddã st̃ gr̃e seu diuinaꝶ gr̃aꝶ dicẽte Au.li.ḋ ỽbis dñi. Puritas sic ẽ suba gr̃e sic aia ẽ sba corpis. Qḋ si sic ẽ:ḡ ỽficiẽte subiecto diuie gr̃e qḋ ẽ puritas: seqẽ ne ẽio ꝙ nõ hñs puritatẽ aie: dato ꝙ suscipiat sacr̃m nihil susci pe p̄t ḋ abũdãtia diuine gr̃e pp ꝙ de ꝯse.di.4.c.non põt. dr̃. Non põt qs vite celestis gr̃aꝫ accipe nisi purgat⁹ fue rit ab oi sorde peccati. h̓ ibi. Et iõ sic stultus diceret ille q̄ susciperet medicinas valoris imp̃tiabilis q̄ nihil sanitas in eo operaretur. multo magis

nunt suppellectibus ppriјs ⁊ etiã alienis: vt potius domus laice q̃ꝫ dei basilice videanť nõ ꝯsiderãtes ꝙ dominus nõ sinebat vt vas trãsferreť p tẽplũ. Sunt ⁊ aliј qui nõ solũ ecclesias dimittũt immundas vel maculatas. verũ etiã vasa ministeriј ⁊ vestimẽta ministerioꝝ ac pallas altaris nec nõ ⁊ ipa corpalia taꝫ immunda relinquũt ꝙ interdũ aliqbus sunt horrori. Qr vero zelus nos comedit domus dei siliter phibemus ne hmõi suppellectilia in ecclesiјs admittať: nisi pp hostileꝫ incursus ⁊ incẽdia repẽtina: ⁊ hoc sic vt necessitate cessante: res in loca pristina reporteneť: pcipimus quoqꝫ vt oratoria corpalia vasa ⁊ vestimẽta pdicta mũda oio ⁊ nitida obseruenť: nimis. n. videť absurdũ in sacris sordes negligere que dedecerẽt etiã in pfanis. glo. i. in puatoꝝ vestibus. hec ibi. Si igiť vt patꝫ corpalia ⁊ vasa q in se nõ suscipiũt nisi accidẽtia cõsecrata: dñt esse nitida ⁊ sine vlla immũditia. Jmmo aliter nõ dñt admitti ad tãgendũ predicta accidẽtia: multo magiꝫ quelibet psona q̃ suscipit nõ tm̃ accidẽtia ſꝫ ipm sacratissimũ xp̄i corpus dꝫ eẽ ab omni macula peccati purificata pretermito ꝙ tu mulier ⁊ hõ dedignaris camisiam ⁊ brachas recipe nisi prius ab omni sorde fuerint purificata.

¶ Quarto ħ ideꝫ pbo rõne cõparationis. quã rõneꝫ in forma q̃stiõis declaro. peto igiť quis grauiꝰ peccat: aut sumens corpus xp̄i in peccato mortali an xp̄m occidẽs quẽadmodũ fecerũt iudei ad qđ respõdẽs Tho. in. 4. di. 9. ar. 3. q. 3. dicit. Cũ q̃riť qs grauius peccet an xp̄m crucifigens an ipsuꝫ indigne sub sacramẽto suspiciẽꝫ. Rñdeo tribus modis. Pͥo ꝙ peccatũ indigne cõmunicãtiũ assimulať seu cõpatur peccato crucifigentiũ xp̄m inq̃ꝫtũ vtrũqꝫ in xp̄m ꝯmittiť. Proinde ad hebre. vj. dr̃. Rursuꝫ in semet ipsis crucifigẽtes filiuꝫ dei ⁊ ostentui habẽtes. Qđ confirmans Ambrosius sup verba. j. cor. ij. qcũqꝫ mãducauerit ⁊c̃. ait. Omnis q xp̄m indigne mãducat reus erit corporis ⁊ sanguinis domini. i. ac si xp̄m occiderit puniet. Se

cũdo dico q pctm̃ occidẽtiũ xp̃uz est mai⁹ vel graui⁹pctõ ĩdigne cõicãtiũ:qꝛ illõ pctm̃ est comissuz in psonã xp̃i:hoc aũt cõmittit in xp̃m ſm q est in sacro altar is. Tertio dico q pctm̃ indigne cõicãtiũ est grauius pctõ xp̃m occidẽtiũ eo q hoc pctm̃ cõmittit scienter ⁊ ex malitia ⁊ ex ↄtẽptu: que oia pctm̃ aggrauãt:peccatũ aũt pdictoꝝ est cõmissũ ignorãter:q̃ ignorãtia ⁊si nõ excusat a toto:tñ excusat a tãto. Adde ⁊ quartũ. Nã indigne cõicans qꝛ q̃ȝtuz est in se xp̃ȝ glo͛osuz crucifigit. Ecõtra vo qꝛ iudei crucifixerũt mortalez:iõ grauius peccat eis. Proinde remigiuſ in glo. ſup illud Mat. 26. vbe illi p quez filius hois tradet:sic ait. vbe tradẽtib⁹xp̃m ad crucifigendũ:ſȝ vbe magis cũ maligna ↄsciẽtia sub sacro sumẽtibuſ illũ:qꝛ ⁊ si nõ tradũt iudeis ad crucifigẽdũ:tradũt tñ illũ mẽbris inimici ad sumẽdũ. h ibi. O igr̃ infelix peccatoꝛ o infelix aia. o iniq o crudelissime xp̃iane q xp̃ȝ dei filiũ denuo crucifigis:cũ ip̃ȝ indigne suscipis. ve tibi qꝛ melius tibi eẽt q natus nũq̃ȝ fuisses. Quãtũ grauiter ẽt peccet p aliã silr̃itudinẽ pȝ. An nõ q̃so grauissime peccaret q corp⁹ xp̃i sponte in stercus ⁊ lutuȝ pijceret:clarũ ẽ q sic:⁊ ego dico q grauis peccat qui sacr̃ȝ idigne suscipit. Qd ↄfir. Ri. i. 4. d. 9. ar. 3. q. j. i ſo arg. ⁊ rñ. eiusdẽ sic ait. Uilioꝛ igr̃ res est peccatoꝛ inquãtũ peccatoꝛ q̃ȝ sterc⁹ ⁊ lutũ. Si igr̃ grauiter pecaret q corp⁹ xp̃i sciẽter in lutũ pijceret:g͛ multo graui⁹ peccat q ip̃m suscipit cũ mortali pctõ. ⁊ rõ est: qꝛ lutũ corpale polluit illud qd simplr̃ in ip̃ȝ pijcit:put sũt spẽs ↄsecratẽ:ſȝ pctõꝛ recipiens corp⁹xp̃i q̃ȝtũ ẽ in se: nõ tñ poluit spẽſ ↄsecratas: ſȝ ẽt ip̃ȝ veꝝ corp⁹xp̃i. h Ric. Qd ↄfirmans Greg. j. q. j. c. Mltũ. ait. Polluim⁹ itaq̃ȝ panẽ. i. corp⁹xp̃i qñ indigne accedimus ad altare:⁊ sordidi mũdũ sanguinẽ bibimus. h ille. ⁊. j. q. i. c. q qdã. ẽt dicit. Mali dicũt sacr̃m polluẽ q̃ȝtũ in eis ẽ cũ polluti pmanẽt ⁊ iõ sic bonis sacr̃m est ad pmiũ:sic malis ad iudiciũ. h ille. ¶ Quito h idẽ pbo rõne incursionis. Nullus dȝ accedere indigne ad h sacr̃m. Qꝛ

si indigne B sacrm sumit. triplicē penā incurrit. Pria dr̄ tpalis. Scda dr̄ spūal'. Tertia eternal'. ¶ Pria pena q̄ indigne cōicans incurrit dr̄ tpalis. Nā sepi⁹ indigne cōicans faciente diuina iusticia corpal'r morit' seu abbreuiat suā tpalē vitā. Unñ apostolus de qbusdā .j. cor. ij. ait. Jō inter vos multi infirmi sūt ⁊ imbecilles ⁊ dormiūt multi. gl. i. pp hoc mortui sūt. Et in li. pascasij dr̄. Quicūq₃ idigne cōicat nisi dei bōitas gladiū suspenderet: statiʒ ab angeliς ad hoc positis perimeret'. B ille. Et de talib⁹ ppha dic̄. viri sanguinū ⁊ do. n. di. d. s. Et saluator Jo. 6. figuratiue d. c. pr̄es vestri māducauerūt mā na in d̄serto: ⁊ mortui sūt. Et nūeri. ij. dr̄. Qd cū ppl's isrl' eēt in deserto ⁊ murmuraret de māna qd̄ de celo pluebat illis dn̄s: desiderans carnes pisces cucumeros pepōes cepe ⁊ alia: cū misissʒ dn̄ς coturnices i castra coꝝ. dū carnes comederēt: statiʒ furor dei pp indignationē comedētiū fuit ɔcitatus i ppl'm: ⁊ sic pcussit cū crudeli morte. pp qd̄ vocatus est locus ille ɔcupiscētie sepultura. Si igr̄ ds indigne sumētes māna māles carneς tpal'r occidit: qd crediς sit facturus his q indigne corpus suū suscipiūt tāq₃ carnes castronū? ¶ Scda pena q̄ idigne cōicās icurrit dr̄ spualiς Nā indigne cōicās diabolū in se suscipit q pp B maioreʒ ptātē bʒ in ipo. s. retinēdi eū in duritia cordis q̄ antea bēbat. Exēplū hēm⁹ de iudeiς d̄ q̊ Jo. 13. dr̄. Qd p⁹ q̄ bucellā suscepit: statiʒ in eū sathanaς itrouit. Proiñ Aug. d̄ ɔse. d. 2. c. sic. Judas inqt. cui bucellā tradidit xp̄s: nō malū accipiēdo sʒ bonū male sūendo locū p̄buit diabolo: sic indigne qsq₃ sumēs cōp⁹ xp̄i. B ille. imo plus dico q̄ si exn̄s i mortali vnū diabolū in se bʒ: dū idigne cōicat: septē dēones i eo igrediūt': sic. n. dic̄ saluatō luc. ij. Tūc vadit ille spūs ⁊ secū asūit septē spūς neqoreς se ⁊ igressi bitāt ibi ⁊ fiūt, no. b. i. p. poꝛib⁹. ¶ 3. pēa q̄ idigne cōicās icurrit dr̄ eternal' Ultra p̄dcās pēas qcūq₃ idigne cōicat: eternā penā p̄meret': q2 ḡuit' offēdit illū q eternuς ē. vʒ xp̄ʒ dī filiū f̄ʒ diuinitatē loq2. pīn le. 7. ſi. dr̄ aia poſta

que ederit de carnib⁹ pacifi-
coꝝ hostie q̄ oblata est domi-
no peribit de pplis suis idest
eiciet a saluādis ad dānatio
nē eterne mortis. Et ꝑfecto
talis indigne cōicans eternā
mortez digne meret̃ triplici
respectu. Primo q꞉ ficte ⁊ sil'a-
te se oñdit eē veꝝ xp̄i mēbrū:
cū totus tñ sit falsus ⁊ simu-
lat⁹. Ideo talib⁹ Mat. 23. cō-
minat xp̄s di. vhe vobis hy-
pochrite tristes ⁊c̃. Scd̄o q꞉
talis irreuerētiā horrēdā at-
q3 ꝯtēptū cōmittit cōtra tm̄
sacr̃m. Tertio q꞉ talis abutit̃
sacr̃o qd̄ institutū est ad ꝑstā-
dū gr̄am ⁊ eternā gl'iam. Ex
p̄dictis rōnibus p3 q̄l'r nulli
existēti in mortali culpa l3 h̄
sacr̃m suscipē. Quarto h̄ idē
ꝓbo duab⁹ figuris. Primā fi-
gurā hēmus. 2. Rñ. 6. de oza.
q ꝑcussus fuit: eo ꝙ indigne
archā dñi tetigit ⁊ assignat.
Jero. rōnē: ꝙ in nocte p̄cedē-
te iacuit cū vxore. Si igr̃ il-
le ꝑcussus est q iacuit cū vxo
re ꝓpria: q̄ ꝑcussione dignus
erit q iacuerit cuz meretrice
⁊ vxore aliena. Si ille q teti-
git archā ligneā ꝑcussus est:
q̄ ꝑcussi[illegible]e est dignus q indi-
gne recipit carnē dei veraz.
Si ille ꝑcussus est q archā te-
tigit vt iuuaret ne pateretur
ruinā: q̄ ꝑcussiōe dignus erit
q corp⁹ xp̄i sumit ad ꝓiciem-
dū eū in laternā. videl3 in cō-
scientiā imūdā ⁊ impudicā.
Scd̄az figurā hēm⁹ de beth-
samitis. q vt hēt̃ Primi. Rñ.
6. ēt ꝑcussi sunt: quia archam
dñi indigne ⁊ ꝯ̄ eius volunta-
tē viderunt. Q̄d̄ si illi viden-
do archā tm̄ iudiciū ꝓmerue-
rūt: q̄le iudiciū suscepturi sūt
qui corp⁹ xp̄i indigne sumūt.
Nota tñ fm Ric. in. 4. di. 9.
ar. 2. q. 1. in solu. secūdi argu.
ꝙ existēs in pctō mortali vi-
dendo corp⁹ xp̄i ⁊ aspiciendo
illd̄ nō peccat: q꞉ pp̄ hoc nul-
lā facit irreuerentiam sacr̃o.
Immo fm Alex. in. 4. ci. val-
de est fructuosum: q꞉ si pecca-
tor corp⁹ xp̄i inspicit ea intē-
tōe qua ē ab eccl'ia institutū:
ml'tiplex comodū suscipit tū
ex pōderatōe charitat̃ salua-
toris: tū ex subuentiōe bñficij
repatiōis: tū ex recordatione
passionis redēptoris. hec. n.
tria d3 ⁊ iustus ⁊ pctōr i cor-
pis xp̄i ispectōe recolē. s. q̄ꝫtū
fuit bñficiū reparatōis: quā-
ta passio redemptoris. ⁊ quā-
ta charitas saluatoris hec

Alexā. Adiūgit insup Ricar. vbi sup̄ in solutiōe eiusdē argumēti. q̄ si qs erigeret hostiā ɔsecratā iacentē in terra cū timore ⁊ reuerētia: nō extante p̄nte sacerdote seu digniore se: nō peccaret dato q̄ eēt laic⁹ ⁊ esset i mortali culpa. Si tñ lz aspicere ⁊ tāgere sacr̄z cū culpa: nunq̄z tñ lz suscipere. Ex p̄dictis igit̄ figuris p3 ēt q̄ nulli lz eucarestiam suscipe cū mortali culpa.

¶ Quinto dēiq̄z h̄ idē pbo exēplis duob⁹. Primū exemplū pōit Frāci. de mayro. in quodā s̄mōe quē fecit de eucharistia suscipiēda. Qui incipit pluit illis māna ⁊c̄. ibi eniz refert q̄ sacerdos qdaz equitās trāsibat p siluā cum corpe Christi habēs simul secū panellā cum q̄ pulsabat ante corp⁹ Christi: quē latrōes audiētes ⁊ eū de remotis vidētes dixit vn⁹ ex illis. accipiamus ei equū: ad quē cū ceteri respōdissent q̄ nō liceret cū corp⁹ Christi deferret: ille rñdit nolite timere: ego silabo me ifirmū ⁊ vl̄ie me cōicare ⁊ tūc descēdēs ipe de eq̄ vos equū deducet ⁊ auferet. Qui cū h̄ fecisset sacerdosq̄z descēdisset regsissetq̄z an cōtrit⁹ ⁊ ɔfess⁹ cōicare vellet assentiēs ille ⁊ os p suscipiēdo sacro i q̄ tñ nō credebat aperiēs: stati3 mortu⁹ cecidit: ⁊ effect⁹ est niger veluti carbo mortu⁹. Qō ceteri vidētes cōpūcti equū sacerdoti reddiderūt: ⁊ mōasteriū quoddā itrauerūt: sicq̄z oēs vitā suā cū magnis dei laudib⁹ finierūt. Si g̊ h̄ iudiciū ille suscepit q icreduł⁹ ⁊ idign⁹ se cōicare volebat: q̄le iudiciū sūt suscepturi q idigne ⁊ i mortali culpa totiēs suscipiūt sacr̄z.

¶ Scd̄z exēplū accidit i ciuitate Asisii put retulerūt mihi fratres ɔuēt⁹ ⁊ illi d̄ ciuitate. Fuit qdā vsurari⁹ semel i eadē asisij ciuitate: q veniēs ad mortē sine vlla male ablatoꝝ restitutiōe sacr̄z suscepit. Qui stati3 defunctus portat⁹ fuit ad sepeliendū a fratrib⁹ ɔuēt⁹: q posuerunt eū i quodā sepulchro nouo p ipo ɔdito: q̄ ē ante portā seu igressū ecclesie ipsi⁹ ɔuēt⁹ in q̄ corp⁹ beati patris nr̄i Frācisci vt credit̄ regescit integrū. Quo sepulto circa medi a3 noctē qdā demō i hūana forma accessit ad sacristam

dormiētē quē euig'lās dicit. Ego sū demō q ex p̄cepto dei ī hac forma ad te veni noli ti mere. Induere igit̄ te suppe liciā ⁊ accipe calicē cū pate/ na: ⁊ da mihi lūīnaria accen sa ⁊ vēi mecū secure. Qui at tonit⁹ h̄ oia fecit. Accedens aūt demō cū eo ad sepulturā p̄dicti vsurarij sol⁹ p se reuol uit lapidē ab ostio monumēti Quo facto dixit sacriste. vt suppōeret calicē ori illi⁹ vsu rarii: qd̄ faciēs cepit demon caput vsurarij p capillos ⁊ pcutiēs ip̄z fortit̄ pugno cla mauit fortit̄. O traditor vsu rarie p̄hice ⁊ extra mitte ve rū corp⁹ Christi q̄ idigne suſ cepisti: q stati reiecit corpus Christi ī calice. Quo facto demō cū lūīnarib⁹ accensis p̄ibat ante sacristā reuerent̄ corp⁹ Christi deferētē: ⁊ dū in sacrastia fuisset dixit sacri ste. Recōde tuo mō corpus Christi reuerent̄ ⁊ qesce tūc diabol⁹ accessit ad sepulturā ⁊ asportauit corp⁹ illō male dictū. Mane aūt facto acce/ dēs sacrista cū fratrib⁹ qb⁹ oia narrauerat ad sepulturā illi⁹ vsurarij. eā vacuā cū la pide reuoluto inuenerūt: que sepultura vsq̄ i hodiernū di ea vacua remāet: q̄ ⁊ ego ip̄e vacuā ꝯspexi. Relata retuli. Ex p̄dict̄ auct̄a. distinc. rōib⁹ figuris. atq̄ exēplis p̄z q̄lit̄ nullus accedere deb̄z ad suſ/ cipiēdū dn̄icū sacrm̄z cū mor tali culpa tā actuali q̄z habi tuali. Et p ꝯñs p̄z de speciali tate realitatis dn̄ici sacri p̄ mū gen⁹ hoīuz q̄ cōicare nō deb̄z: ⁊ cui cōio ē oino dene gāda. Rogem⁹ ḡ clementissi mū deū dn̄m nostrū Jesum Christū: q ē purificator cordi uz ⁊ aiarū vt nos ab oī culpa purificet vt sic digne ad sa/ crm̄z accedam⁹ cui sēp sit oīs la⁹ ⁊ gl'ia i sc'la sc'loꝝ. Amē.

¶ Feria quinta in cena dn̄i. Iteꝝ de septia excellētia ipsi us sacratissime fidei: seu de realitate sacramēti dn̄ici.

Cum dilexisset suos q erāt in mūdo in finē dilexit eos. ministrādo sc̄z eis suum sacratissimū cor pus. Scribunt̄ hec v̄ba Jo. 13. c. ⁊ in euangelio occurren tis ferie. Postquam nobiliſ simi ciues de tertia ꝯclusio ne dn̄ici sacramenti q̄ dicit̄ specialitati. in q̄ p̄posita fue

rũt.i2 gnã hoiu3 seu psonaꝝ qbus cõmunicare non licet seu cõio dari declaraui pmũ gen⁹ i q̃ ostẽsũ fuit general'r q̃liter null⁹ cũ mortali culpa accedere d3 ad suscipiendũ ip3 dñicũ sacr̃3 hẽo sil'r in p̃senti sermõe declarare vndeci3 gnã psonaꝝ q̃ super fuerũt: ⁊ qb⁹ cõmunio neq̃q̃3 deb3 exhiberi: quorum declaratio talis erit.

¶ De reliqs vndeci3 generib⁹ psonaꝝ que omnino debent a cõione abstinere.

SEcũdũ insup genus hominũ seu psonaꝝ q̃ digne cõicare non pñt. Immo qb⁹ ẽ oio cõio denegãda sũt oẽs illi q de aliquo crimine notabil'r sũt suspecti. Quã ṽitatẽ pbo p solã distinctõem Ric. in.4.di. 9. ar.3.q.3.in cor.q. dicẽtis. Cũ q̃rit̃ inqt an sacerdos debeat dare sacramẽtũ illis q de aliq̃ crimine sũt suspecti. Rñdeo sicut dicit glo. sup.c. dixit dñs.32.q.j.q̃ triplex ẽ suspicio. v3 temeraria pbabilis ⁊ violẽta. Suspicio temeraria dr̃ q̃ puenit sine aliquo argumento: vel q̃ ex leui coniectura ortũ habet: seu q̃ ex irratiõabili causa ↄsurgit cuiusmodi ẽ illa q̃ ↄficta ẽ rumorib⁹ maledicoꝝ hoium ⁊ obtrectatoꝝ.xj.q.3.c. i cũctis Et p tali suspitiõe cũ sit p̃sũptuosa nõ deb3 dimittere sacerdos eucharistiã dare suspecto si eã petat pbabil' ãt suspitio dr̃ q̃ ↄsurgit ex pbabilib⁹ signis: p vt ẽ si qs sol⁹ iueniret̃ loquẽs cu3 sola tpe vl' loco ñ valdẽ suspectis. ⁊ p pt' hãc suspitionẽ nõ deb3 sacerdos dimittere etiã dare euchareistiã. ⁊ ratio ẽ: q2 pẽa nõ deb3 ifligi vbi culpa ignorat̃. pinde.2.q.2.c. dc⁹ dicit̃ Mala audita nullũ moueãt nec passi3 dicta absq3 certa pbatiõe q̃sq3 credat Sz pãte audita diligẽt̃ ingrat: nec p̃cipitant̃ qd aliqs agat: ⁊ ita nullũ añ verã iustamq3 pbatiõnẽ iudicat̃ aut dãnat̃ õbe m⁹. h ibi. Violẽta ṽo suspitio ẽ q̃ surgit ex p̃sũptiõibus violẽtis: seu ad cui⁹ ↄ̃triũ ñ admittit̃ pbatio: put ẽ si iuẽiatur suspect⁹ cũ suspecta: nud⁹ cũ nuda: sol⁹ cũ sola in eodẽ loco lecto ⁊ tẽpoi suspectis ↄ̃ tales suspectos iudicãdũ ẽ sic iudicaret̃ õ facto q̃.s.interuenerit carnalis copl'a vñ

sicut publice criminoso sacerdos nõ debet dare eucharistiã3. sic nec publice suscepto ð crimine mõ p̄dicto dari d3: et ratio ẽ: qa si dareẽ tali corp⁹ xp̄i mãifeste suscepto ð crimine esset scãdalũ pp̄lo videnti et scienti q̄ quisq3 maxie sacerdos vitare d3: et posito q̄ talis ad huc general'r suscept⁹ de crimine cõscio sacerdote eẽt bñ cõtrit⁹ et ɔfess⁹: adhuc sacerdos nõ d3 ei sacramẽtũ dar̄ s3 magis ɔsuler̄ q̄ differat sacr̄3 sumere p aliqð tp̄s q̃usq3 populo ei⁹ pnia et vera ɔuersio innotescat. Sic.n. dĩ de pe. di. j.c. nõ sufficit. Et.c. in actiõe Scð3 tñ iura ɔuinciẽ hõ q̃ttuor mõis de crimie. s. istruiñtis: aut testib⁹: vl' facti euidẽtia: q̃ tria ponunẽ ex̄. ð coha. cle. et mu. c. tua. et. 2. q. j. c. scel⁹. Aut ẽt iuris iterp̄tatõe: vt qñ qs sepe citaẽ et moneẽ nec tñ se purgat nec ɔparet: l3 habeẽ. 3. q. 9. c. ðcreuim⁹ vbi sic dr̄. mãifestũ ẽ ɔfiteri ð crimine cũ q idulto et totiẽs ðlegato iudicio purgãdi se occasiõe nõ vtiẽ: aut violẽta suspitiõe l3 ẽt notaẽ. 2. q. j. c. j. in glo. h Ric. q̃si v̄baliẽ. Et sic ex p̄dictis pat3 s̄m gen⁹ hominũ declarãdũ qb⁹ cõio nõ d3 dari.

Tertiũ gen⁹ hoĩn3 seu p̄sonarũ q digne cõicare nõ possũt seu qb⁹ ẽ cõio oio ðnegãda sũt oẽs illi q nõ sũt ɔfessi. Quã veritatẽ p̄bo singulariẽ p distinctionẽ Ric. in. 4. di. 9. ar. 2. q. 2. i cor. q. di. Cũ queriẽ vtrũ ɔtrit⁹ nõ ɔfess⁹ peccet mortaliter recipiẽdo sacr̄m. Rñdeo q̄ ɔtrit⁹ nõ ɔfess⁹ itelligi põt dupl'r: aut de pctõ vẽiali aut mortali. P̄rio mõ suscipiẽdo sacr̄m nõ peccat mortal'r. q2 de pctõ veniali nõ ẽ necẽaria ɔfessio: nisi qñ ñ h3 pcm̃ mortale. tũc.n. cũ teneaẽ semel i ãno ɔfiteri: d3 q̄ ð vẽialib⁹ cõfiteaẽ. Scðo mõ distiguẽdũ ẽ: q2 aut h3 copiam ɔfessoris idonei et tp̄s sufficiẽs ad ɔfitẽdũ et loqu ellã liberã aut nõ. P̄rio mõ dico q̄ suscipiẽdo l3 sacr̄m mortal'r peccat: q2 ad hoc q̄ hõ sit dign⁹ l3 sacr̄3 suscipe reqriẽ q̄ recõciliẽẽ deo et eccl'ie: q̃ recõciliatio fit p cõfessionẽ et absolutionẽ. Ideo Ugo lib. de ptãte ligãdi et soluẽdi. c. 21. ait. Audacter dico q̄ si ante sacerdotis absolutionẽ3 criminosus ad cõionẽ corporis xp̄i accedat: pro certo iudicium sibi manducat et

bibit: etiã si cũ ante iaz mul-tũ peniteat. h ille. Scdo mõ sub distinguẽdũ est q: aut im minet scãdalũ psone sue nisi cõicet aut ppli: aut q: iã ince pit mysteriũ sacri. s. sacerdos: ꝛ in quolibꝫ istoꝝ triũ casuũ licitũ est sibi cõicare cũ ꝓpo sito ꝯfitẽdi. Si tñ ñ adest ali-quis ꝑdictoꝝ casuũ tenet̃ ex pectar̃ quousqꝫ habeat copiã sacerdotis: h Ric. verbal̃r: ex qua etiã distinctõe pꝫ tertiũ genꝰ hoiuꝫ q digne ꝯmunica re nõ pñt. ¶ Quartũ genus hoiuꝫ seu ꝑsonaꝝ q digne cõi care nõ possũt aliter mortali ter peccarẽt sunt oẽs illi qui vidẽt suos curatos seu epos a qbꝰ debẽt cõionẽ suscipere eẽ expresse in aliquo publico mortali pctõ: vtputa fornica tiõis ꝛ hmõi. Quã veritatẽ ?missis rõnibus breuitatis cã dupliciter ꝓbo: vꝫ per di-stictionẽ ꝛ p auctes. Prio ꝓ bo per distinctionẽ Ric. in. 4 d. iꝫ. ar. j. q. 4. in cor. q. dicen tis. Cũ querit̃ vtrũ sit licitũ hoi etiã ꝯtrito ꝛ ꝯfessio sacr̃ꝫ suscipere a publico sacerdote peccatore. Rñdeo ꝙ a publi-co peccatore. heretico: symo-niaco: sismatico. i. excõicato nõ lꝫ hoc sacramẽtũ suscipe-re: qa ꝑdictis interdicta ẽ di spẽsatio huiꝰ sacramñti ex sta tuto: q: sũt ex̃ vnitatẽ eccl̃ie ipsiꝰ in qua sacramẽta ꝯferũ tur: nec etiã a publico forni-catore: q: pp huiꝰ sacramẽti reuerẽtiã etiã illis interdicta est huiꝰ sacr̃i despẽsatio. Ma ior tñ reqrit̃ maifestatio cri-minis fornicatiõis ad hoc vt euitet̃ fornicator q̃ꝫ symonie: aut scismatꝪ: aut excõicatiõis ad hoc vt caueãt hoies lꝫ sa-cramẽtũ recipere ab eis. Nõ eniꝫ debẽt vitare recipere sa cramentum a fornicario nisi sit conuictus ꝛ ꝯdẽnatꝰ p rei euidentiam que tanta est ꝙ nulla põt terguersatione ce-lari. ex̃ de coha. cleri. ꝛ muli. c. vlti. ꝛ. c. vestra. ꝛ sic intelli gitur illud decretũ dist. ꝯꝯ. c. nullus. Nullus missã: audiat presbyteri quẽ sit cõcubinaꝫ indubitanter habere. Si au-tem queras vtrum licituꝫ sit homini hoc sacr̃m suscipere a sacerdote degradato: dico ꝙ non nec etiam ab irregula ri si sua irregularitas est no-toria: nec etiam a suspenso a sacerdotali offitio si illa su-spensio notoria est: quia qui

scienter susciperet hoc sacrm ꝯtẽneret sniam ecclesie qđ facere nõ lȝ. h Ricar. verbalit. ¶ Scđo ēt pbo p auctoritates ꝙ nullus dȝ a publico fornicario suscipere sacrȝ: sȝ magis dȝ stare sine susceptione eiusdeȝ. Prima auctoritas ē Alex. pape di. 32. c. Preter h aũt. vbi di. Preter h laũt pci piendo mãdamus: ꝙ nullus missam audiat p̄sbyteri queȝ scit ꝯcubinã indubitãter hr̄e vel sub introductam mulierē vñ ēt sancta synodus hoc capitulũ sub excõicatõe statuit dicēs qcũqꝫ sacerdotũ/diaconoꝝ subdiaconoꝝ post constitutũ bone memorie p̄decessoris nr̄i sancti leõis pape aut Nicolai đ castitate clericoꝝ ꝯcubinã palam duxit vel ductã nõ reliquerit ex pte oipotētis dei ꝛ auctoritate aplꝰoꝝ principũ Petri ꝛ Pauli p̄cipimus ꝛ oio ꝯtradicimus: vt missam non cantet. s. p̄sbyter nec euangeliũ legat. s. diaconus: nec eplꝰam ad missam cãtet. s. subdiaconus nec i p̄sbyterio cũ his ad diuina officia Qui prefate ꝯstõni inobediētes fuerint: maneat neqꝫ pte ab ecclꝰia suscipiãt. h ille. Secũda auctas ē Greg. pape. di. 81. c. Si q sũt. dicēris. Si q sunt p̄sbyteri diaconi subdiaconi q in crimine publico fornicatiõis iaceãt interdicimꝰ eis ex pte oipotētis dei ꝛ scti Petri aucte introituȝ ecclꝰie vsqꝫ dũ peniteãt ꝛ se emēdēt. Si q vo in pctõ suo pseuerar̄ maluerint: nullus vestrũ p̄sumat audir̄ offm̄ eoꝝ ꝛ missas q: bn̄ficio eoꝝ vertit̄ in maledictionē. ꝛ oratio in pctm̄. dicēte dño p pphaȝ. Maledicã inqt maledictiõibꝰ vestris. q vo huic saluberrimo p̄cepto obedire noluerint: idolatrie I currũt teste samuele. q ait. j. Reg. 15. Peccatũ inqt ariolãdi est nõ obedire: ꝛ scelus idolatrie nõ acqescere. Peccatũ igit̄ paganitatis incurrit qs qs dũ xp̄ianũ se asserit ꝛ sedi aplꝰice obedire ꝯtēnit. h ille Tertia auctas ē Gre. noui ex̄ de coha. cle. ꝛ mu. c. q̄situm. Quesitũ est inqt de clericis I fornicatiõe ꝓlapsis si eoꝝ sit offm̄ ꝓusqꝫ penituerit audiendũ. veꝝ ꝛ si quẽlibȝ p mortali peccato q̄ ad seipsum ꝯstet eē suspēsum: nõ dȝ tñ in diuinis officiis euitari: q: q̄trũ ad alios in casu ꝓposito suspen

sus nō est nisi pctm̄ hmōi sit notoriū p sniam seu ꝯfessionē factā in iure. aut p euidentiā rei q̄ tergiuersatiōe aliq̄ cela ri nō possit. h ibi. Quarta de niqꝫ auctoritas est Innocen tius. 3. extra de cohabi. cle ri. ⁊ mulie. c. vestra durit d̄ uorio. di. Alicubi. n. dr̄ null⁹ audiat missaꝫ sacerdotis quē scit ꝯcubinā indubitāter hēe. Alibi vō legit. Nō pōt aliqs quātūcūqꝫ polutus sit diuina poluere sacra q̄ purgatoria cunctaꝝ cogitationū existūt. qualiscūqꝫ. n. sacerdos sit q̄ sancta sunt ꝯquinari nō pn̄t. sumite ḡ ab oi sacerdote my steria xp̄i qꝛ oia i xp̄i fide pur gant. Certū aliud ē crimē no toriū aliud occultū. Notoriū diffinit: de quo p̄sbyter cano nice ꝯdēnat. Occultū vō qđ ab eccl'ia tollerat. Itē aliud est a taliuꝫ officijs abstinere vt peccādi licētia ceteris au ferat ⁊ in hmōi ad pnie fru ctū trahat atqꝫ aliđ si taliuꝫ tanq̄ꝫ in fornicatione iacētiū ministera respuant. Sine du bitatiōe ita teneatis ꝙ a cle ricis ⁊ a p̄sbyteris q̄ꝫq̄ꝫ forni carijs q̄ꝫ diu tollerāt nec hn̄t opis euidētiam licite diuina mysteria audiant ⁊ alis reci piantur ecclesiastica sacra. h Inno. Ex p̄dicta distinctione ⁊ auctibus pꝫ quartū genus hoium vel p̄sonaꝝ q debent oio a cōiōe abstinere. ¶ Qui tum genus hoiuꝫ vel p̄sonaꝝ q digne cōicare nō pn̄t ⁊ qb⁹ oio cōio denegāda sūt oēs illi q sunt amentes vel furiosi. Quā veritatem ꝓbo p distin ctionē Tho. in. 4. dis. 9. ar. 5. q. 3. ⁊ ēt Ricar. in. 4. di. 9. ar. 2. q. 3. in corpe. q. dicētis. Cū q̄rit an digne possint cōicari amentes ⁊ furiosi. Rn̄deo ꝙ tales sunt in triplici statu. Quidā. n. sunt amentes qui debilem mentem habent ⁊ ta men sunt dociles eorum q̄ ad fidem ⁊ deuotionem spectant ⁊ talibus Christi corpus ne gari non debet. Quidam alij hn̄t lucida interualla in qb⁹ dum apparent discretionis ⁊ deuotionis signa eisdem da ri debet. Quidam vero alij a natiuitate ⁊ semper sunt om nino iudicio rationis caren tes: ⁊ talibus dari non debet Addit etiam Ricar. vbi su pra. Si furiosus inquit ante q̄ꝫ intraret furiam hoc sacr̄m petijt iōbito statu sibi postea

in furia pōt dari: nisi forte ꝓbabiliter timeat ꝙ ꝓijceret vel aliqͦ aliā irreuerētiā faceret sacro. h Ric. Addit in rōnem q̄re amentibus ꝛ furiosis nō debeat oio dari. Ad hͦ inqt ꝙ sacrm digne recipiat exigit oio vt ipm suscipiēs diligenter recogitet qd sit illud qđ accipit: ꝛ sic reuerēter recipiat. Que duo cū non inueniant in predictis pp hoc dꝫ eis sacrm denegari. Ex q̄ distinctiōe ēt pꝫ qntum genus hoīum vel psonaꝝ qbus cōio dꝫ denegari. ¶ Sextū gen⁹ hoīuꝫ q digne cōicare nō pñt ꝛ qbus cōia est oio denegāda sunt oēs illi q actu vel habitu sunt aleatores vel lusores: seu q ludūt ad chartas vel taxillos ꝛ hmōi. Ubi nota ꝙ aleatores dicunt illi q luduꝫ alee vel taxilloꝝ in ꝯsuetudinem ducunt: ꝛ inde quasi suā vitā deducūt. tales. n. cū non sint in statu saluādoꝝ nequaq̄ꝫ cōicari đbēt pp multa ꝛ p̄cipue ꝑm Raiñ. pp nouē que in talibus attēdunt. Primū est desideriū lucrādi: ecce cupiditaꝫ q̄ radix ē oiuꝫ maloꝝ j. Thi. vlti. ꝛ de q̄ Greg. 47. dist. c. bonoꝝ ait. Bonoꝝ auctoꝝ aliter placere non valemus nisi cupiditateꝫ q̄ radix est oium maloꝝ a nobis positus abscidamus. Scđm ē voluntas spoliandi ꝓximum: ecce rapina de qua Inno. 3. extra de rest. spo. c. sepe ꝯtingit ait aleis ꝛ taxillis clerici vel laici nō ludāt: nec ludētib⁹ assistant: qꝛ iniuste detinere nō multū differt quo ad saluteꝫ ab eo qđ est alienum rapere. Tertiuꝫ est vsura maxima. s. x. p. o. xj. acgrēdo: ꝛ nō soluꝫ in anno vel in mēse sed in eadē die: ꝓut hētur extra đ excess. prelato. c. inter dilectos. Quartū ē multiplicatio mēdacioꝝ ꝛ periurioꝝ seu vboꝝ ociosoꝝ atqꝫ vanoꝝ. Quintū est blassfemia in deū virgineꝫ ꝛ sanctos: ecce hr̄sis. Sextuꝫ est fraus siue dolus. ¶ Septimum ē corruptio ꝓximoꝝ ꝯfluentiū ꝛ ludū inspicientiū. Octauum est scādalū bonoꝝ viroꝝ. Nonū ꝛ vltimū est cōtētus ꝓhibitōis ecclesiastice que intelligit oē illud eē ꝓhibitum de quo nihil boni. sed totū mali egredit. Adde siviꝫ ꝛ. io. ꝙ est amissio tpis ꝛ bonoꝝ: q in illo tpe facere tenebant. ꝯcordat Host. cū Ray.

⁊ addit alia septē q̄ sunt. Furtum q: lusores frequēter inopia vrgente discant furari. Item violētia aliquotiēs.n. ad h̄ vt aliq̄s laudat violēter detinere. Itē crimē falsi q̄d cōmittit̄ in falsis taxillis faciendis ⁊ ex certa scia cōmodādis siue locādis. Itē homicidiū: q: de ludo veniūt ad v̄ba: ex his ad verbera: tandez ad homicidia: ecce in mia homicidia quibus iudex ex offō suo occurre d3. Item fraus ⁊ deceptio: q: qui melius scit d̄cipere melius credit ludere. Itē adulatio vñ dicunt hoie; pulcher ⁊ bonus lusor est dñ; meus. Itē turpis ⁊ inhōesta vita pp p̄dicta peccata q̄ ex ludo cōiter ꝓueniūt: tale; cōicari ꝓhibent̄. Proinde d̄ pe. di.5.ille.in fine dr̄. Cohibeat se p̄terea ab oibus ludis atq3 spectaculis seculi q p̄fatam vult ꝯseq gr̄am remissiōis.h̄ ibi. Ex qb⁹ etiā p3 sextū gen⁹ hoiu3 qbus cōio dari nō d3. Septimu3 genus hoium seu psonaꝝ q digne cōicare non pñt ⁊ qbus cōio d3 oio denegari sunt oēs pueri nō adulti qui discretiōe carēt. Quā veritatē ꝓbo solū p distinctōe3. Alex. de ales in.4. in tractatu de eucharistia. di. Cū q̄rit̄ an pueris debeat cōio dari: Rñdeo q̄ in pueris tria ꝯsiderāda sunt. v3 etas: discretio atq3 deuotio. Primū d3 cōsiderari etas. q̄.s. puer vl̄ puellā hēant ad minus. x. vel. xij. annos: q: cōiter discretio in his annis habet̄. Scd̄m q̄d d3 ꝯsiderari in pueris est discretio. q̄.s. sciant discernere cibū spūalem. i. sacr̄m a cibo corporali: non tñ q̄ puer tūc dr̄ hr̄e discretionem: qñ ē doli capax: sicut dicit glo.in.c. ois. extra d: peni. ⁊ re. super verbo annos discretiōis. Doli capax est qñ mortaliter peccare pōt: q̄d pōt euenire. 8. 7. 6. vel. 5. annis. s̄m Host. sicēt euenit puero. 5. annoꝝ quē diabolus extraxit a brachijs patris: sicut recitat Greg. in quarto dialogoꝝ. Et insup extra de delic. pue. c. puis. grādiuscu'is dr̄ in tex. ⁊ in gl. q̄ in p̄dcā etate peccare pñt ⁊ eē doli capaces. ⁊ iō tūc cum sic discernūt ⁊ venenū peccati cōmittūt. inducēdi sunt ad cōionē: vt remediū sumant ꝯ̄ morbū pctī: q: de ꝯse. di. 7. c. Añ bñdictione3. Ambro. ait.

Quicūq₃ mādūcauerit lʒ cor p⁹ fiet ei remissio pctōꝝ. glo. s. venialiū ꝛ mortaliū oblitorū. Si āt puer nō hʒ iudiciū in pdictis ānis discernēdi iter sacrm ꝛ panē mālē: neq̄q₃ cōicari dʒ nec ad cōionē iduci. Cōtra lʒ tñ qdā greci faciunt q irrationabil'r ēt pueros sine discretiōe cōicāt. ꝑut dic̄ Tho. in. 4. di. 9. ar. 5. q. 4. Et ēt Dioni. 2. c. de ecclesiastica ierar. dic̄ q̄ baptiçatꝭ dari dʒ sacra cōio: vbi ipē itelligit solū de baptiçatꝭ adultꝭ. nec obstat illō Jo. 6. nisi mādūcaueritis ꝛc. q₂ f₃ Aug. ad Bonifa. papā. Tūc vnusq̄s. ꝫ fidelissime corpis ꝛ sanguinis xp̄i spūal'r fit pticeps qñ i baptismo mēbrū efficit corpis xp̄i. ¶ Tertiū qō dʒ ɔsiderari in pueris est deuotio mētis: qa enim corp⁹ xp̄i deuota ꝛ iflāmata mēte assumi dʒ: nō si puer careat hac deuotiōe etiā si haberēt etatē ꝛ discretionē₃: non dʒ eis cōio dari. Ex quibus collige q̄ si pueri carent vno triū pdictoꝝ: v₃ aut etate: aut discretiōe: aut deuotione: cōicari nō dn̄t. Et sic p₃ ex pdictis septimū gen⁹ psonarū qb⁹ cōio nō dʒ dari. Octauū gen⁹ hoiu₃ vl' psonaꝝ qui digne cōicari nō possunt: ꝛ qbus cōio est oino deneganda sē oēs coriçātes seu coriçatrices. Quā vitatē ꝓbo p Alex. de ales in. 4. di. 16. dicētē. Cū q̄rit an coriçatrices debeāt cōicari. Rñdeo q̄ inter coriçatrices triplex est differētia. Quedā₃. n. sunt qbus ex vsu eaꝝ innotescūt malitia q̄ inde ꝑueniūt vl' ꝑp̄a industria vel expiētia vel cōscia vel pdicatiōe: ꝛ tñ exercitiū hmōi in ɔsuetudine hñt: ꝛ cū₃ suis gestib⁹ ꝛ cātib⁹ se ꝛ alios ad cōcupiscētiā sui vel alioꝝ libidinē ꝑuocāt: ꝛ tales dū in volūtate ꝛ ꝓposito hmōi excedi peccata intētiōe pseuerant nō dn̄t ad sacrā cōionē₃ accedere: q₂ dū sibi ꝛ alijs laqueos peccati mortalis voluntarie parāt ꝛ mortal'r peccant ꝛ in mortali culpa iugit existūt. Quedā vō alie sunt: que raro ꝛ q̄si inuite se immiscēt supradictis coreis: ꝛ de talib⁹ nec audeo diffinire q̄ peccēt mortal'r: nec illas asse curare a pctō mortali: cū ingerat se piculo assistēdi ꝛ associādi eas q̄ ꝑuocant alios ad libidinē. Nā vt dr̄ Eccle.

3. Qui amat piculuz peribit in illo. Si talibus tñ ɔ̄scia di ctaret q̄ nō irent ad p̄dictas coreas pro eo q̄ valde sunt p ne ad ɔ̄sēsuz libidinis ex aspe ctu iuuenū: si tūc irēt morta liter peccarēt: q2 ɔ̄ ɔ̄sciaz ad notabile piculū sue dānatio nis se exponerēt. pp q̄ð. 28. q. j. c. oēs. §. ex his. Et ex̄ de re sti. spo. c. lr̄as. dr̄. Oē q̄ð fit cōtra ɔ̄sciaz edificat ad gehē nā. Quedā alie sunt deniq3 q̄ ignorātes piculū ex tali ludo alicui ɔ̄uenire: ⁊ ex pura in tentione solū cā alicui⁹ sola tij vel recreatiōis ludūt. ⁊ ta les excusant a peccato mor tali nisi forte talē ludū seu co reas ducāt in ɔ̄tinuā ɔ̄suetu dinē coriçādo. s. in omni solē nitate ⁊ festo iugiter p totam diē q2 tūc mortal'r peccāt re spectu ɔ̄tēi⁹ cū ibi cōiter nō deficiat pctm̄ veniale respe ctu p̄ditionis tāti tp̄is q̄ð de bebat expēdi in redemptoris gl'iaz. Qð ɔ̄firmans Aug. 25. dist. c. vnū orariū. §. criminis ait. Nullū peccatuz est adeo veniale q̄ð nō fiat criminale dū placet. glo. i. p ɔ̄tinuū cō sensuz. Propterea ð tali mā ⁊ lōga ɔ̄suetudine. 8. di. c. ma la dicit̄. Mala ɔ̄suetudo non minus q̄3 p̄niciosa corrupte la vitāda est. Pretermitto q̄ hodie q̄si oēs exercēt has co reas respectu libidinis: aut mundane vanitatis: pp q̄ð in dico q̄si ipossibile q̄ hodier nis tp̄ibus q̄s vadat ad tales choreas ⁊ nō mortal'r peccēt precipue cū Hieronym⁹ in q̄ dā omelia dicat. Non credo viro si dic̄ se illesuz euasisse a spectaculis taliū: cuz Dauid electus a dño ex eo q̄ vidit Bersabee lauātē se ad libidi nē ɔ̄uocatus sit. hec ille. Et Bernar. dic̄. Cū mulieribus ⁊ iuuenibus diu cōuersari ⁊ nō peccare maius miraculū est q̄3 mortuos suscitare. hec Alex. finaliter ex p̄dictis etiā p3 octauū genus hominū seu p̄sonaꝝ q̄bus sacramentū est oino denegādū. ¶ Nonū ge nus hominū seu p̄sonaꝝ q di gne cōicari nō possunt seu q̄ bus cōio ē oino ðnegāda sūt oēs p̄cipue vsurarij publici q alioꝝ bona iniuste vsurpa uerūt. Et rō q̄re nō dn̄t cōica ri ē: q2 excōicati sunt a iure si cut cōiter notum est. Et iō in summa ɔ̄fe. li. 2. ti. 2. q. 47. dr̄ q̄ sacerdotes ⁊ curati circa

bidinē: dato q̄ nullus aliꝰ actus seq̄ret ēt mortalr̄ peccat ¶ Tertio qñ mulier ēt nō hē ret duo p̄dcā. Si videret tñ aut crederet al'r sciret vel intelligeret q̄ p suis vanis ⁊ superfluis ornamētis aliq scādalizant seu in ruinā mortalis peccati īciderēt: ipa mortalr̄ peccaret quia si dī ad Ro. 3. Nō sūt facienda mala vt veniāt bona: a fortiori nō sūt facienda mala vt sequāt mala. P̄termitto supbiā quā tales cōiter hñt cū studeāt totis viribus velle in talibꝰ ornamētis oēs alias mulieres supare: pp qd̄ scta sinodus. 21. q. 4. c. 1. ait. Oē qppe qd̄ nō pp necītatē suā: sʒ pp venustatēʒ accipit elatōis hʒ calūniaʒ: quēadmodū magnꝰ ait Basiliꝰ. h ille. Ex qbꝰ ēt pʒ dcimū genꝰ hoīuʒ cui cōio ē denegāda. Undecimū genꝰ hoīuʒ seu psonaꝝ qui digne cōicare nō pñt: seu qbꝰ cōio est denegāda sūt oēs ꝯcubine seu meretrices: q̄ actualr̄ cū ꝯcubinarijs se supponūt seu ī eoꝝ domo hītāt: d̄ qbꝰ Aug. 23. q. 4. c. Meretrices ait. Meretrices ⁊ ad meretrices accedēs ⁊ eas tenere p̄hibet dñs: qua rū publice venalis ē turpitudo. Et rō q̄re talibꝰ sic statibꝰ nō dʒ cōio dari est ḟm Tho. i 4. di. 9. arti. 3. q. 5. q: ad h q̄ aliqs digne cōicet oʒ q̄ hēat duo. ¶ Primū est vt x̄po cōiungat p amorē: qd̄ talis nequaq̄ hēre pōt cū amorē dederit ꝯcubinario suo. Propt̄ qd̄ Jero. 32. q. 4. c. In eo fornicant. ait. Hoc vnū scio q̄ q post fidē x̄pi fornicat violat tēplū ⁊ amorē dei. ¶ Secūdū est vt mens cōicātis ferat in actu ad dina: vñ sacerdos monet pplm̄ corda sursum ad dñm leuare: quod nequaq̄ talis facere pōt: q: per peccatum carnale mens humana deprimit vt ad supna ferri nō possit. Sed ponat casus ecce q̄ aliquis ciuis tenuit in domo vnam ꝯcubinam. nunc vero deliberat eam amplius non cognoscere. dic. Ego volo eam tenere in domo sicut sororem. ⁊ sic est vere intentio sua nunquid tali ⁊ etiam predicte mulieri debet communio dari. Respondeo q̄ nō etiā eoꝝ si quisq̄ hēret illā bonā voluntatē q̄ habuit Magdalena in sua ꝯuersione: nisi ad inuicē p̄us sepa

renť: ⁊ hoc duplici respectu. Primo respectu mali exẽpli nã psone que pterito cognoue rũt tpe q̄ simul stãtes ambo peccauerũt cũ nõ videãt secre ta cordis: indicabũt sic p̃mo q̄ simul peccẽt: ⁊ sic erũt in ↄtinuo scãdalo qḋ oio remo uere oz p sepatiões utriusq̄ ad h q̄ digne qlibet ipoꝝ sa cramẽtũ recipe debeat: ppea saluator Luc.12. ait. Sint lũ bi vestri pre. ⁊ lu. ar. i. m. v. Qḋ exponẽs Greg. in omelia ait. Lũbos .n. pcin. cuz car. lu. per cõri. coar. ⁊ luc. qppe ar. i ma. te. cũ p bona opa. p. nr̃is lu. exẽpla mõ. Et Mat. 5. ẽt saluator ait. Sic luc. lux ve. co. ho. vt vi. bo. v. o. ⁊ g. p. v. qui in celis est. Et apl's 2. corin. 8. ait. Prouidem⁹ .n. bona nõ so. co. d. sz ẽt corã oi bus hominib⁹. ¶ Scḋo nõ dz talib⁹ ↄmunio dari respe ctu piculi: si tales ad inuicez stãt nec separãť lz habeãt bo nã volũtatẽ: qa maximũ pe riculũ eis iminet ne redeant iterũ vbi sup. i. ad p̃mas no ctes. Sic carbo iã extinct⁹ si ponať apud carbonẽ accẽsuz necesse est q̄ iteꝝ reaccẽdať: sic talib⁹ oportet q̄ similiꝫ ca sus adueniat. Et iõ velle tenẽ talẽ in domo ẽ ppie tẽptarẽ deũ: cũ nec ẽt sancti i hac vi ta hoc facere ↄsiderẽt. Proinde ex de cohabita. clerico. ⁊ mu lie. c. Inhibẽdũ. eccl'ia pcipit di. Inhibẽdũ ẽ vt null⁹ sacer dos feminas de qb⁹ mala su spitio põt eẽ retineat: sz neq̄ illas q̄s canones ↄcedũt ma trẽ amitã ⁊ sororẽ: qa instigã te diabolo ẽt in illis scel⁹ ppe tratũ reperiť: aut ẽt in earũ dẽ pedissegs. Sz si q̄s ḋ his necessitatẽ habuerint p̃sbyte ri habeãt in vico aut in villa domũ lõge a sua ↄuersatiõe: ⁊ ibi eis q̄ sũt necaria submi nistrenť. h ibi. Noli ḡ o cura te cõionẽ talib⁹ dare: ẽt si iu rent se abstinere: qa si sic da bis tu cuz illis ẽt mortaliter peccabis. Et hoc p̃supposito publico scandalo. Ex p̃dictis igiť pꝫ vndecimũ gen⁹ homi nuz qb⁹ cõmunio ẽ denegan da. ¶ Duodecimũ ⁊ vltimũ genus hominuz seu psonarũ qui digne cõmunicarẽ nõ pos sunt: sunt viri ⁊ mulieres qui ante debitã sacramẽti susce ptionez matrimoniali coitu vsi sunt. Quã veritatez pbo per distin. Tho. in. 3. pte sum

me.q.80. ꝛ etiā sententialiter in.4.dist.9.ar.2.q.4.di. Cuz querit vtrū act⁹ coitus matrimonialis cōmunionez impediat. Rñdeo: ꝙ ad hoc vt hō digne ad sacr̄m accedat tria requirunt. Primo reqritur mūditia ꝯsciētie: que nō nisi per pctm̄ mortale tollit. Secūdo reqrit eleuatio mentis ad deuz per actualē deuotionē. ꝛ hoc interduz sine peccato amittit vt ꝑ mentis hebitudinē vel occupationez aut euagatiōez. Tertio reqritur mūditia corpalis vnde celebrātes vel etiā tractātes aliquod sacramētuz ꝓpter reuerētiā lauāt man⁹. Itaqꝫ p̄mo ꝛ p̄ncipaliter pctm̄ impedit Scd̄o indeuotio seu hebitudo mentis. Tertio corporalis immunditia. Hec autem tria quādoqꝫ occurrūt i coytu matrimoniali: quandoqꝫ duo: quandoqꝫ vnum tm̄. Et ꝫ hoc persona magis vel minus a comunione impeditur ꝛ ideo est distinguenduz. Nā si coytus coniugalis fit sine peccato: vtputa quia fit causa prolis generande vel causa reddendi debitum comunionem non impedit. nisi forte propter immunditiam corporalem: sed magis propter notabilē mētis distractionē hebitudinē vel indeuotionez. In tali tamē casu relinquēdi erūt ꝭm Greg. suo iudicio. si vero in cōiugali coytu p̄dn̄ata est voluptas ꝛ libido ꝓhiberi debēt ab hoc sacro. Que simul duo cōfirmat Grego.33.q.4.c.dix cū ꝓpria.di. Nec hoc dicētes de coytu culpaz putamus esse cōiugium: sed quia ipsa licita admixtio cōiugis sine voluptate carnis fieri nō potest: ꝛ voluptas ipsa sine culpa eē nullaten⁹ pōt nō eniz de adulterio vel fornicatione: sed de legitimo matrimonio contēptus erat q dicebat. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sū. Oportet itaqꝫ legitimam carnis esse copulam: vt sit causa prolis non voluptatis: ꝛ carnis commixtio creandorum liberorum sit gratia non vitiorum satisfactio. Si quis vero Cum sua coniuge Non cupidine Voluptatis raptus. Sed solummodo creandorum liberorum gratia Utitur: iste profecto de sumendo Dominici Corpo-

ris sanguinisq; misterio suo ē iudicio relinquēd⁹: q2 a nob ꝓhiberi nō dʒ xp̄i corp⁹ acci pere q in igne posit⁹ nescit ar dere. Cū vero nō amor ꝓcreā de ꝓlis sed voluptas dn̄at in ope cōmixtiōis habeāt etiā cōiuges de cōmixtiōe qđ de fleāt glo. q2. s. a cōione abstie re debēt ꝟ Greg. Oia supra/ dicta ꝯfirmat Alex. in. 4. sen/ tētiaꝝ di. 32. Addēs ꝙ exigēs infirmitate duct⁹ seu fragili/ tate licʒ moneri debeāt ne ad sacrm̄ accedāt: si tn̄ oib⁹ mo/ dis ex deuotiōe se igerit nō ē ꝓhibēd⁹ glo. etiā. c. ois hō. đ cō. di. 2. di. ꝙ illud qđ dr ibi de abstinēdo ab vxore p tres quattuor vl' quinq; vl' sex di/ es ante cōionē: ꝯsiliū ē nō p̄/ ceptū: ⁊ ꝟ p supdictū ca. vir cū ꝓpria. Sʒ certe sani⁹ iudi co ꝙ ante ꝯmunionē q̄sq; sal/ tē p. 3. vel. 4. dies a coitu ma trimoniali abstineat: vt mēs magl deuota ⁊ eleuata ad tm̄ sacramtū possit inueniri. Sic enimꝯciliū elibtanū ꝯsuluit đ ꝯse. di. 2. c. ois hō. dicēs. Ois hō ad sacrā cōmunionē acce dens a ꝓpria vxore abstinere debet trib⁹ vl' quattuor die/ b⁹ aut quinq; sex vl' septem. Qđ exp̄ssius significās Hie ro. 33. q. 4. c. sciat. ait. Sciat fratres kmi: qm̄ qcūq; vxori debitū reddit vacare nō pōt orōni: nec de carnib⁹ agni co medere dʒ q2 si panes ꝓposi/ tionis ab his qui vxores suas tetigerāt comedi nō poterāt: q̄to magis panis ille q đ ce/ lo descēdit nō pōt ab his qui cōiugalib⁹ paulo ante adhe/ sere cōplexib⁹ imolari atq; cō tingi. Nō ꝙ nuptias cōdēne mus: sʒ eo tp̄e q̄ carnes agni i. xp̄i mādūcaturi sum⁹ vaca re a carnalib⁹ opibus debea m⁹. ꝟ Hiero. Alex. aūt vbi s̄. addit ꝙ si alter ꝯiugū iuenia tur debitū reddere coact⁹ ⁊ nō expetere: illi soli videt ꝯce dēda cōmunio: eo ꝙ inuit⁹ de bitū reddidit. alteri v̓o nō re spectu indeuotiōis mētis: q2 spōte extorquet đbitū: qn̄ nō est extorquēdum. Cōstat. n. ꝙ alter illo tp̄e reddere debuit: si ꝓbabiliter de alteri⁹ incō/ tinētia timuit ipudic⁹ tn̄ val de apparet ⁊ indeuot⁹ q sal/ tē p aliqđ tp̄s ante susceptio nē sacramēti a coytu nō ab/ stinet: post factā āt cōmunio nē ꝟm Alex. nō licet eo die de bitū exigere nec reddere: nisi

cū difficultate: qd tn̄ si fieret respectu generāde ꝓlis vł fragilitatis dicit nō eē mortale. Ego āt credo q̄ aia h̄ agens male se haberet: ⁊ diuina gr̄a arida remaneret ob tātā irreuerētiā cū pp deuotiōez ⁊ reuerētiā tāti sacr̄i nō solū a tali imunditia: sȝ ēt a materiali cibo q̄ȝtū cōmode fieri posset abstinere deberēt. ꝓut habet̄ expresse tex. d̄ ꝯsecra. di. 2. c. trib⁹ gradib⁹. Et sic ex p̄dictꝭ etiā patet. 12. gen⁹ hoium cui nō dȝ cōmunio dari. Adde insup ſm Tho. in. 4. di. 9. ar. 5. q. 3. q̄ ēt nō dȝ dari sacr̄m demoniacis: maxie si ꝯstat q̄ ꝓ aliquo crimine a demone torqueant̄. Si āt ꝯstat oppositū nō est eis cōmunio denegāda Adde insup q̄ ēt histriōib⁹ vł ioculatorib⁹ notorijs ⁊ manifeste ifamib⁹ cōmunio nō debet dari nisi totalit̄ ad deum cōuertant̄ dicēte Ciprīāo de ꝯse. di. 2. c. Pro dilectiōe igt tua ꝯsulēdū me existiasti frater km̄e: qd mihi videatur d̄ histrione ⁊ mago illo q apud vos cōstitutus adhuc in artꝭ sue d̄decore pseuerat: ⁊ magister ⁊ doctor nō erudiendorū sed perdendorum puerorum id qd male didicit ceteris insinuat: an talib⁹ sacra ꝯmunio cū ceteris xp̄ianis dēat dari aut nobiscū debeat cōmunicar̄. Puto nec maiestati diuine nec euāgelice discipline ꝯgruere: vt pudor ⁊ honor ecclesie tā turpi ⁊ infami ꝯtagione fedet̄. hec ille. Ex p̄dictis oib⁹ pȝ: qualr̄ sūt. 12. genera p̄sonaꝝ quib⁹ dominicū sacramentū est denegandū: ⁊ per ꝯsequēs patet tertia conclusio de realitate dn̄ici sacramēti que dicit̄ specialitatis. Et insuper patet septima excellētia realitatꝭ. Rogem⁹ ergo oēs deuoto corde beatissimā trinitatē patrē: vȝ filiū ⁊ spiritū. s. vt nobis oia⁹ in p̄senti vita ꝯcedat pure ⁊ simpliciter credere. veritatē dn̄ici sacramenti: necnō ⁊ ipsum dominicū sacramentū digne ⁊ reuerenter ꝓut debitū est suscipere. Cui semp sit ois honor laus ⁊ gl'ia p eterna ⁊ immortalia secl'a seculoꝝ. Amē.

¶ Baruthi oppidum quod quondam multo maius fuisse ipsa ruina docet Miraculum grande quod superioribus annis hoc est. 1456. anno cōtingit nō possum nō refer-

re. Presertiz q idē p nr̄i ordi
nis fres dn̄s opari dignatus
sit. Cū itaqꝫ venisset istnc ex
africa Barbarus qdā artis
magice gnar⁹: saracenū apō
locū frum nr̄oꝝ bitantē ꝯue
niens. Si vis inqt docebo te
qūo possis paruo labore locu
plex ppetuo effici. Cui auri
cupidissim⁹ ille rn̄dit. Egdez
hoc maiorē in modū cupio ꝛ
vt me edoceas flagito. Dicit
ei barbarus. In penetrabili
b⁹ dom⁹ tue pmagn⁹ latet the
saurus: cui⁹ si me pticipē esse
velis mōstrabo tibi locū vbi
effodias. Nec moraꝰ p⁹ hoc
saracen⁹ qn magnū ꝯtinuo in
domū suā inducens. Jubet lo
cū ondi sibi: quē cum ille desi
gnassꝫ: ptin⁹ accito pistore q
dam vicino suo ꝛ amico atqꝫ
vxore humū exhaurire icipi
unt. Cūqꝫ terrā vigiti fere cu
bit⁹ defodissent repēte exiliēs
ignis fumusqꝫ teterrim⁹ fodi
entes qꝫ pmū ad se rapit ꝯuo
luitqꝫ miseros suffocatqꝫ vi
uētes. Atqꝫ exūdās in oēz vi
cinā fum⁹ mox pplm ad hui⁹
rei spectaculū ꝯcire ꝯpellit.
Qui digesto exinde paululū
fumo domū ingrediūꝰ despi
ciētesqꝫ in locū defossuz p al
titudine fouee ꝛ fumi atra ca
ligine: nihil oino videre qūnt
sed audiūt cūcti veluti incre
pitāti frixorio defunctoꝝ cor
pa assari: q formidātib⁹ cete
ris de fouea eximeꝰ vn⁹ eoꝝ i
trepide temerari⁹ ꝯfido inqt
me a ppha nullo iuuari. Pro
inde succintuz me funib⁹ de
mittite. Nec mora circūliga
tū hmōi funibus demittūt in
foueā. Uixqꝫ iā medius desce
derāt cū ptin⁹ clamitare in
cipit di. Eximite me hinc exi
mite qm̄ totus incēdo: subtra
hēresqꝫ eū repiunt crurib⁹ ac
pedib⁹ exustum adeo qdē vt
nec vsqꝫ in diē vno pede cura
ri potuerit. Un̄ ꝛ nūc vulgo
pes vstus vocaꝰ ab oib⁹. Ce
teꝝ saracenoꝝ cadi h est eoꝝ
ꝯsul rē hāc sic obtigisse ꝯspi
ciēs ꝛ saracenoꝝ neminē post
hac eē qui hāc foueā ingredi
audeat. Tādē ad nr̄i ordinis
fres audie ite pplo sic ait di.
Nū ꝛ vos q xp̄i fidē oib⁹ san
ctiorē putatis: aggredimini.
vt in hui⁹ pphe vr̄i noie ista
mortuoꝝ cadauera educatis:
Cui ex fribus nr̄is Marcus
laudenꝰ. ꝛ Leonardus fauen
tinus ꝯtinuo rn̄dent. In noie
xp̄i pphete ꝛ dei nr̄i h ꝛ ma

loꝛa aggredi nō dubitamus. Licet etſi qcq̃ noxij accidet id magis pp nr̃a pctā q̃ xp̄i fidē veriſſimā obueniſſe credēduz ſit. Ecce inq̃ p̄ſto ſum⁹ vt in xp̄i fide ac virtute iſta d functoꝝ coꝛpa exhumamus. Poſt hoc cuncto pplo rē hāc ſpectante ſubmiſſa ſcala ꝛ ſignantes ſe ſigno crucis inde foſſum locū quē aqua bn̄dictionis aſperſerant citius deſcēdunt accēſo lumine. Et ecce fouea in qua p̄us ardēs flā ma exalabat xp̄i v̄tute quaſi vēto roꝛis flāte ɔpꝛeſſa flāma refrigerata ē. Proin̄ fratres bi ſin̄ vlla ignis fumue moleſtia ligāt funib⁹ defūctoꝝ pedes ꝛ p grad⁹ ſcale aſcēdētes cūctis admirātib⁹ atq3 ſtupētib⁹ nō tn̄ ad xp̄i fidē ɔuertētib⁹ heſerūt coꝛpoꝛa q̄ ꝛ i mediū afferētes petūt vt huius rei geſte grā liceat ei de xp̄i tn̄ de diſſere: qđ renuētes atq3 ꝓhibēte cadi veluti rē ꝓpbanā atq3 nepbariā. Iſti h̄ igenti pacto miraculo domum reuerſi ſt̄. Illi in ſua ꝑdita fide obdurati ꝑmanētes defūctorū funera curauere. Sicut h̄ oia accepi a mercatoꝛibus uenatis qui rei huic dum gereretur intererant. Et qdem ab hac domo in qua tāti pꝛodigij res extitit. Quadraginta pene paſſuū via eſt ad locum fratrū noſtroꝛū q ſācti Saluatoꝛis titulo pꝛenotatur. ea videlicet cauſa ꝙ fuerit quōdam vulgatum illud maximum miraculum crucifixi lignei cuius ex latere a Iudeis per illuſionem fidei noſtre truculatiſſime pungeretur. tā tum ſanguinis pꝛofluxerit ꝙ plurima ſubiecta vaſa ex eo repleta ſint. Et hanc quoq3 iuxta vrbem monſtratur locus in quo beatiſſimus Geoꝛgius martyr lancea draconem tranſfixit a quo non modo regis filiam: ſed omnem pꝛoꝛſus ciuitatem liberauit ab illius voꝛaciſſima calamitate.

¶ Feria ſexta in paraſceue ſeu in die veneris ſancta de octaua excellentia ipſius ſacratiſſime fidei: que dicitur excellentia paſſibilitatis.

AT inclinato capite tradidit ſpiritum. Scribuntur hec verba Ioā. decimonono

ca. ꝛ in passione occurrentis
ferie. Postq̄ amantissimi ci
ues supioribus diebus suffi
cienter vt vidistis septimā ex
cellētiā de sacratissima fide
que dicta fuit excellētia rea
litatis dclaraui. Restat vt in
pñti feria mortis ꝛ passionis
saluatoris dñi nr̄i Jesu xp̄i
singulr̄ representatiua: octa
uā excellētiā sacratissime fi
dei: que dī excellētia passibi
litatis spālitex declarem⁹ in
qua singlariter mysteria sa
cratissime passiōis ad memo
riā nr̄az reuocabimus. Sine
cui⁹ memoria ois nr̄a redem
ptio p xp̄i mortē facta nobis
penit⁹ inutilis eēt ad salutez
q aūt tantū passiōis atq̄ re
dēptiōis mysteriū de necessi
tate salutis qsq̄ teneat ꝛ de
beat presertim hodierna die
ad memoriā sui cordis redu
cere ꝛ reuocare triplr̄ demō
stro. Prio auctoritate. Se
cundo rōne. Tertio silr̄tudi
ne. ¶ Prio demōstro aucto
ritate pascasij de ꝯse. di. 2. c.
Iterat quotidie. dicētis. Li
cet xp̄s semel passus in carne
per vnā eandēq̄ mortis pas
sionē semel saluauerit totum
mūdū: ex qua morte resurgēs
ad vitā mors ei vltra nō do
minabit. tñ hoc ideo fecit: vt
memoriā de ipso haberem⁹.
Quapropter semp mors xp̄i
est p seculi vitā posteris nun
ciāda ꝛ memorāda: vt discāt
qua charitate dilexit suos q
pro eis mori dignatus ē. Cui
oēs vicez debemus repēdere
charitatis: q2 ad hoc nos pri
or dilexit cū essem⁹ gehēne fi
li vt diligerem⁹ eū a morte iā
liberati. hec ille. Accipe que
so ꝛ aliā auctitatē. Au. de ꝯse.
dist. 2. c. Semel xp̄s mortuus
est pro nobis iust⁹ p iniustis:
ꝛ scim⁹ ꝛ certū habem⁹ ꝛ spe
immobili retinem⁹: q2 xp̄s re
surgēs ex mortuis iā nō mori
tur mors illi vltra nō dñabi
tur: tñ ne obliuiscamur vnq̄
qd semel factū est ꝛ in memo
ria nr̄a oī āno sit: iō pasca ce
lebrat: vñ anniuersaria recor
datio diei hui⁹ repsentat no
bis qd olim factū ē: ꝛ sic nos
admonitos facit tanq̄ videa
mus pñtez dominū in cruce.
hec ille. ¶ Scdo etiā demō
stro vnica rōne vz ppietatis
q. s. necesse est cuilibet psertim
hodie mortē ꝛ passionez
domini nostri ad memoriā re
ducere. Fundamentuz huius

rationis ponit phus in libro de pprietatibus rex dicens. Ubi desunt substātie: desunt et eax pprietates, pz hec regula. Si.n.alicui deest substantia ignis vel arboris pfecto illi etiā deerit eox proprietas que est calor et fructus. Similiter si aliqs caret medicina: q est cātiua alicuius sanitatis profecto carebit et eius pprietate.s.sanitate. Quo p supposito: certum est q sacratissima passio dñi nri pcipue habuit et hz triplicē effectuz et pprietatem vz remissionis culpe: exhibitiōis grē: et donationis glorie. Naz passio xpi remittit culpā gratiam exhibet: et gloriā donat. Prio qdē remittit culpā. Unde Apoc. pmo dr. Dilexit nos.s.xps. et lauit nos a peccatis nris in sanguine suo. et ad Romanos tertio Apostolus ait. Mortuus ē xps pp delicta nra: et resurrexit pp iustificationē nostrā. Et ad Hebreos nono ait Sine sanguinis effusione .s. xpi nō fit remissio peccatorū Et ad Collo. secundo. ait. Cōuiuificauit nos .s. pater celestis in filio donans nobis omnia delicta.s.per eius mortē. Et ad Hebreos.9. etiam ait. Sanguinis xpi qui per spiritū sanctū semetipsum obtulit immaculatū deo: mundauit ɔsciaz nostrā ab operibus mortuis.s.peccatis. Augustinus etiā lib. de agone xpiano ait. Fuso sanguie xpi sine culpa oium culpax cirographa qbus diabolo debitores eramus deleta sunt. Itē Leuitici. decimoseptimo. figuratiue dicit: Sanguis agni pro aie piaculo erit. Deniqz Augusti de cōsecratiōe dist.4.c. filius ait. Filius dei carnē suscepit et penā mortis sine culpa: vt in carne peccati et culpa solueret et pena. hec ibi. ¶ Secūdo insup benedicta passio christi gratiā fidelibus exhibuit. Unde Joan. primo dicitur. De plenitudine grē eius omnes accepimus. Et Joannes Criso. de cōsecratione distin. quarta. c. nō pōt ait. Nō pōt qs gratiā celestis vite accipere: nisi purgat⁹ fuerit ab omni sorde peccati per penitentie confessionez: per donū baptismi salutaris: et p mortē saluatoris domini nostri Jesu christi: qui est benedict⁹ in secula seculorū. Amē. hec ibi.

Item de ꝯsecratiōe distin. quarta ca. placuit: penultio dr̃. Placuit vt q cuȝ dixerit gratiā dei q̄ iustificamur per mortē Jesu christi dn̄i nostri ad solā remissionē peccatoꝶ valere q̄ iā cōmissa sūt: ꝛ nō etiā ad adiutoriū vēire vt nō cōmittant̄ anathema sit. h ibi. ¶ Tertio passio christi donat eternā graꝫ: q̄ ipediebat̄ ꝑpter originale peccatū post qd̄ collocauit de⁹ figuratiue cherubiꝫ ad portā paradisi terrestris: habētē gladiū igneū ꝛ v̄satilē ad custodiendū viā ligni vite. vt habetur. Gen̄. tertio. Un̄ ad Hebreos io. apostol⁹ ait. Habem⁹ fiduciā itroitū sanctoꝶ ꝑ sanguinē christi. Et ad Hebreos secūdo ait. Decebat. n. eū ꝑpt̄ quē oia ꝛ per quē facta sunt oia: vt multos filios in gloriā duceret ꝑ passionē auctoris salut| eoꝶ. Et ad Hebre. q̄nto. ait. Fili⁹ dei didicit ex hiꝭ q̄ passus ē obediētiā: ꝛ ꝯsū mat⁹ i mortē fact⁹ ē oib⁹ obtēperātib⁹ sibi causa salutis eterne. Ambro ꝑut recitat magistersentētiaꝶ i tertio di. 19. capi. Nūc igit̄. ait. Tātū fuit peccatū nr̄um vt nunq̄ꝫ saluari possem⁹ nisi vnigenitus dei fili⁹ ꝑ nobiꝭ debitori b⁹ mortis moreret̄. Hoc. n. figura tū fuit Numeri tricesimo quinto. vbi dr̃. Homicida mā̄ebit ibi. s. i ciuitate refugij donec sacerdoꝭ magn⁹ q oleo sācto iunct⁹ ē moriat̄: quo mortuo poterit in portā dom⁹ sue itroire. Quib⁹ premissis ꝯcludo. ꝙ exquo passio christi remittit culpaꝫ exhibet grām ꝛ dōat gloriam si qs nō ꝯuertit cor suum ad memoriā sue passiōis ipossibile erit oino ꝙ talis recipiat ei⁹ ꝑprietatē q̄ ē remissio culpe exhibitio gratie ꝛ donatio glorie. ¶ Tertio etiam demōstro similitudie. ꝙ. s. q̄s ꝗꝫ tenet̄ ꝛ p̄cipue hodie ad memoriā passionē sui redemptoriꝭ reducere: Nā Matt. sexto dicitur. Ubi est thesaurus tuus: ibi erit ꝛ cor tuuꝫ. Qd̄ patet de vsurario q cū iordinate diligat thesaurum mundanum iugiter die noctuqꝫ haber ad eum cor suum. Hoc idem facit philocaptus de aliqua. Similiter qui recipit aliquod beneficium iugiter recordatur de illo. Mulier autem cui⁹

vir est defunctus sepius de illo memoriā facit. q si predicte de predictis cōtinuā memoriā hñt multo magis quisq fidelis dz iugiter ꝛ pcipue hoc beneficiū mortis ꝛ passionis nři redemptoris ad memoriā reuocare ꝛ cū Hieremia ne ingratus existat Treno. tertio dicere. Memoria memor ero ꝛ tabescet in me aia mea. His oibus premissis. qm maxima reprehensione dignus haberet vel censeretur predicator quin saltez semel in anno ad memoriam reduceret populis mortem ꝛ passionē sui redēptoris: maximaq ingratitudine etiam populus argueret nisi semel in anno omnibus mundanis occupationibus a se reiectis cordialiter ꝛ deuote misteriū mortis ꝛ passiōis saluatoris sui audire disponerz. Hinc ē q cupiens ꝛ volēs iuxta gratiā a dño mihi cōcessam hoc mane spiritualiter tractare de stupenda mirabili atq pfundo misterio sacratissime amarissime nec non ꝛ acerbissime passionis ꝛ mortis salua toris angelica ptermissa salutatione q ad virginē ɔsuetu dinarie fieri solet fil'oc̄s p hodierna die ad sanctissimā crucē q tali die meruit sustinere ipm regē celoꝝ ꝛ dñm recurremus ipaz genibꝰflexis ꝛ humiliato corde cū eccl'ia salutādo atq dicēdo. O crux aue spes vnica hoc passionis tpe auge pijs iusticiā reisq dona veniā. Amē. Et inclinato capite tradidit spm̄. Iteꝝ vbi. s. Supra q v̓ba tria nob̄ hodie de sacratissima passione nři redemptoris mysteria cōtemplāda pponuntur. Quorum.

¶ Primū dr̄ misteriū necessitatis. ¶ Scd̄z dr̄ misteriū acerbitatis. ¶ Tertiū dicit misterium specialitatis.

¶ De triplici misterio sacratissime passiōis vz necessitatis: acerbitatis: ꝛ spālitatis. Et pmo de pmo dr̄ necitatis.

PRimū igit misteriuz de sacratissima passiōe ɔtēplādū dr̄ misteriū necessitatis. Accipe fidelis ꝛ deuota aia hāc veritatē indubitabilez ꝛ firmiter tene q nullus xpianus pt dici verus xpianus ꝛ esse veruz xpi membrum: nisi hodie singul'r

sentiat p cōpassionē in corde suo passionem dñi Jesu xpi. Nec xpianus dici poterit q hodie cordialr nō lachrymabit: ñ flagellabit ñ crucifiget. z nō moriat cū dño Jesu. Uerus.n. z fidel' xpian⁹ si mille vitas hret hodie singul'r si pbas esset p xpi amore illas exponere deberet. Cū dñs iesus hodie in cruce vitā suā oi vita mūdi nobiliorē pei⁹ amore tradiderit. Dico igit ɔclusionabiliter q nullus hodie sentiēs dolores z pēas z mortem saluatoris sui poterit ve dici xpianus: nisi cordialit et sensibil'r si pbas erit suscipiat i aia sua ci⁹ mortē dolores atq acerbissimā passionē. Et q qsq verus z fidelis xpian⁹ teneatur hodie pcipue sil' cordial'r velle pati velle flagellari velle mori z crucifigi cum xpo seu cū dño iesu. Quadrupl'r pbo. Primo auctibus. Scdo rōnib⁹. Tertio sil'itudinib⁹. Quarto exemplis. ¶ Primo pbo auctib⁹. q q libet verus xpian⁹ tenet hodie in corde suo p cōpassionē in se passionē z mortē sui saluatoris suscipe. Pria igit auctoritas inuitās z inducens vnūquēq ad sic faciēdū ē ipsius saluatoris Mat.10. dicētis. Qui nō accipit crucē suā .s. hodie z sequit me nō ē me dignus. Quasi dicat cū crux dicat a cruciatu: z ego hodie p mūdi salute a capite ad pedes z ecōuerso totus sū cruciat⁹: qcūq hodie p cōpassionē z charitatē i se ñ suscipiet cruciatū meū talis pfecto nū q erit me dignus.i. nūq dignus erit gr̄a z gl'ia mea. Et idē saluator ēt Ma.16. sic ait Si qs vult venire post me.s. in vitā eternā. abneget semet ipsū oēs.s. mūdi voluptates pp me ɔtēnendo: z tollat crucē suā vz me in cruce positum z morientem. Et subiūgit di. Qui.n. voluerit aiaz suā saluā facere.s. p ɔtētum crucis mee: pdet eā: q aūt perdiderit aiaz suā pp me.i. p cōpassionem hodie afflixerit. inueniet eā.i. saluabit eā. Et luc.9. ait. Si qs vult p⁹ me vēire ab.s. z tol.cru.suā quottidie z seqtur me. Et Luc.14. ait. Qui ñ baiulat crucē suaz z venit p⁹ me nō pōt meus eē discipul⁹ vbi glo. ait. Qui nō sentit penā mortis xpi nō sentiet gl'iaz d resurrectōe xpi. alia auctas

ad h inducēs ē Moysi Leui. 16. figuratiue dicentis. Aia q̄ non fuerit afflicta in hac die peribit d pplo suo. gl. i. exclu deť a pplo saluando. Alia au ctoritas ē apli ad phili. 2. di. Fratres h. n. sentite in vobis qd̄ ⁊ in xp̄o Jesu q ⁊c. Hūi liauit āt semetipsū. s. pri. p pter nos. f. o. v. ad mor. mor. aūt cru. h ibi. Itē. i. Pe. 4. c. dr̄. Christo igiť passo i carne ⁊ vos eadē cogita: ar. q: q pas sus ē in carne desijt a peccatis vt iā nō hoium ɔsiderijs: sed volūtati dei qd̄ reliquū ē in carne viuat tpis. h ibi. Item Exod. 25. figuratiue dr̄. Inspi ce ⁊ fac b̄z exēplar qd̄ tibi in monte. s. caluarie monstratū est. Et Jo. 12. saluator ait. Si qs mihi ministrat. s. p fidē: me sequať. s. p crucē ⁊ vbi sum ego. s. in eterna glia: illic ⁊ mi nister meus erit. Itē apls ad Ephe. 5. ait. Estote imitatores dei sicͭ filij carissimi ⁊ ambu late in dilectiōe sicut xp̄s di lexit nos: ⁊ tradidit semetip sum p nobis oblationē ⁊ ho stiā deo i odorē suauitatis. h ibi. Itē Aug. xj. di. c. ecclasti ca;. ait. Scriptura sacra q̄s libet fideles veros salutifere crucis xp̄i signaculo docet tā corpe q̄ȝ corde insigniri. h ibi. Itē. 56. di. c. dn̄s nr̄. Hierony mus ait. Qualicūqȝ mō na scamur: iō nascimur vt xp̄i ve stigia imitemur: ⁊ ab ipsius corpe nō sepamur: cuiꝰ p fidē mēbra effecti sumus. h ille. Itē. 12. q. j. c. clericus. Idem Hiero. ait. Qui dn̄ȝ vult pos sidere dȝ cum pp̄ha dicere. Pars mea dn̄s ⁊ nihil ex̄ deū hr̄e pōt. q si qcpiā aliqd ha buerit p̄ter dn̄m: ps eius non erit dn̄s. vbi gratia. si aurum si argētū si passiōes si variaȝ suppellectileȝ: cum istis pti bus non dignatur dominus fieri pars eius. Si autē ego pars domini sum ⁊ funiculꝰ hereditatis eiꝰ nō accipio ta les ptes: sȝ hn̄s victū ⁊ vesti tum his ɔtētus ero. ⁊ nudam crucem nudus sequar. h ibi. Idē q̄qȝ Hiero. 12. q. 2. c. glia epi. ait. Diues in iudea tēplū nō crucē sȝ mensas lucernas turribula. patellas siphos ⁊ mortariola auro fabricata hē bat tūc. n. hec pbanť a dn̄o. qm̄ sacerdotes hostias imo labant: ⁊ saguis pecudū erat remissio peccatoꝝ. Nunc vo cū pauptatē domus sue pau

p dñs dedicauerit:portemus eius crucē et delitias lutū pu temus. hec ille. Itē li. de dili gēdo deo ait. Dedecus ē et ꝯ rōnē q dñs tristef et moriaf seruus vo viuat et letef. Itez pme Petri. 2. dr. In h.n. vo cati estis:q2 xps passus est p nobis vobis re. ex. v. s. ve. ei9. Itē Treñ. 3. Hiere. in psona xpi ait. Recordare pauptatī mee absceintij et fellis. Item Treñ. j. i psona xpi ait. O vos o. q. t. p vi. at. et vi. s. per itel'e ctum et cordis cōpassionē. si ē do. s. sicut do. meus. Deniq Mat. xj. saluator ipse dulcit oēs inuitat vt oēs hodie p cō passionē cordial'r cū ipso mo riant et crucifigant. di. O vos oēs qui la. et. o. e. ve. ad me. et ego reficiā vos:tollite iugum meū sup vos. q. d. O pple me us. O gēs mea electa. o xpiāi mei. O filij et fideles q me mlt tipl'r offēdistis:peto vt h ma ne mihi detis corda vra p cō passionē: et aliquā lachrymas amore meo effundatis: et ego reficiā vos mia mea ipēdēdo vobis liberaliter remissionez oium pctōꝝ vestroꝝ nec non reficiā vos gratia mea et glia mea. Ecce fidelis aia cū qnta dulcedine et cordis teneritu dine te petit vt cōpatiaris ei Quis igif erit hodie tā insen sibilis:tā obstinatus et indu ratus:q videat dñm suū:tam afflictū et crucifixū: et nō mo ueaf ad lachrymas et cōpas sionē. Precipue cū Seneca i puer. suis dicat. Pena glia nos reddit in gloriosos:cum ab ei9 vestigijs dissimilitudine nos resoluim9. Ecce fidel' aia q iā habuisti auctēs:te hodie dulciter inuitātes et inducen tes ad sentiēdū cordial'r pe nas et dolores tui redēptoris ¶ Scdo ēt pbo qnq rōnib9 q qlibet verus xpianus tene tur hodie p cōpassionē in cor de suo suscipe penas dolores et mortē sui saluatoris. Pri mo rōne ꝯiūctōis. Scdo rō ne intētiōis. Tertio rōne ac qsitiōis. Quarto rōne trans formatiōis. Quinto rōe gra tificatiōis. ¶ Primo rōe cō iunctiōis. Fundamētū rōnis ponit ph. j. de regimine pn. di. Sil' ꝯiūcta nāl'r gaudēt et tristanf de eisdē: pz hec regu la. Nā q2 oculi sunt coniūcti cū capite et cū corpe hois ꝯiō si caput vel corp9 hz in se ali qd notabile vulnus statim p

cōpassionē lachrymas emit-tunt seu lachrymari cogunt. Similiter si caput lāguescat seu hēat intensum dolorem: statim oia mēbra corpis ei cō iuncta p cōpassionē suscipiūt cū eo tristiciā z dolorē. sic.n. dr.6.q.i.c.sunt plurimi.§.ve rum.z.c.ex merito.Capite lā guescente facilius reliq̄ cor-pis mēbra inficiunt sicut scri ptum est.Oē caput lāguiduz z oē cor merēs a plāta pedis vsq3 ad verticē:nō est in eo sa nitas.hec ibi.Silr mulier cō iuncta viro ēt si fuerit ꝯcubi na vel meretrix: si vir eius in firmet:statim z ipsa dolet et ꝯtristat. Quo presupposito. certū ē ꝙ dñs Jesus ē caput oium xpianoꝝ:xpiani vo sunt mēbra eius dicēte aplo ad ro ma.12. Sicut in vno corpore multa mēbra hēmus:oia aūt mēbra nō eūdē actū hñt: ita multi vnuz corpus sumus in xpo:singuli aūt alter alterius mēbra.Et ad Eph.1.ait.Oia subiecit pr sub pedib9 ei9 vz xpi z ipm dedit caput super oēm ecclia:q̄ ē corp9 ei9 z ple nitudo.Et ad Ephe.5.ait.Si cut vir est caput mulieris: sic xps ē caput ecclie z saluator

corpis ei9. Et rō q̄re xps dr caput nrm est fm Tho.in.3. parte sum.q.7. Quia sicut i nāli capite tria ꝯsiderant : vz ordo influētia: z directio.Or do.s.q2 oia alia mēbra ordinā tur ad ipsum:influētia q2 ca-put influit virtualiter in oēs sensus interiores z exteriores directio:quia dirigit oia alia membra. Sic a silr hec tria spūalr sunt in xpo tanq̄3 i ca-pite nro: q2 pmo oēs xpiani cū sint sub xpo ordinant per vitā ad xpm. Scdo ipse xps influit in xpianis grās suas spūales a deo.vt Joā.primo dicat.De plenitudine ei9.sc3 gratie oēs accepim9. Tertio ipse xps dirigit totā eccliam p viā veritatis z diriget vsq3 in finē mūdi ne incidat in er-rorē. Proinde Matthei.28. ipse pmisit di.Ecce ego vobis cū sum oibus diebus vsq3 ad cōsumationem seculi. Qd si sic est:q2 sic est ꝙ nos sumus mēbra xpi. xpus vero caput cū caput nrm. idest ipse xps sit hodie totum afflictum vel vulneratum z doloribus ple-nū:igit nos q sumus eius mē bra debemus precipue hodie oēs eē i corde afflicti vulnera

ti. Fūdamētū rōis pōit phus pmo Politicoꝝ di. Debemus simplr vti rebus ad id pp qd date sūt a sapiētissimo datore. pz hec regla. Si. n. papa ꝯstitueret aliquē in epm dando ei illud bñficiū vt pcipue hēat diligentē curā aiaꝝ: neqq̄ꝫ liceret ei postmodū exercere artē militarē seu armorum: ⁊ hmōi: q2 si sic faceret vtiqꝫ illo bñficio eē puaret. Nā bñficiū meret pdere qui illo abutit. Sic expsse hētur tex. 22. q. 5. c. de forma. circa finē. Et ex̄ de ex. pla. c. grauē Itē. xi. q. 3. c. puilegiū. Et ex̄ de puilegijs. c. tuaꝝ. ⁊. c. vt puilegia. Quo psupposito: peto o xpiane q̄re hodie dei filius voluit flagellari ⁊ crucifigi. Et certū est q hoc iō fecit nō tantū vt nos seu xpianos saluaret: sed insup vt xpiani q̄ꝫtū pñt imitent eū: q2 vt dz extra de elec. c. significasti. ⁊ 2. q. i. c. deus oipotens. Ois xpi actio nr̄a fuit instructio. Ulteri⁹ peto q̄re deus o xpiane dedit tibi cor intellectuale ⁊ rōnale: ⁊ claꝝ est q iō tibi dedit vt sibi sp ⁊ precipue hodie offeras illud p ꝯpassione. Ideo puer. 21. illud petit di. Fili pbe mihi cor tuū: peto insup cū ds posset facē te nasci de iudeo ⁊ iudea: de pagano ⁊ pagana: ⁊ d turcho ⁊ turcha: de saraceno ⁊ saracena: cur singulr te nasci voluit in xpianismo de xpiano ⁊ xpiana: ⁊ te p sacr̄ꝫ baptismi facē xpianuꝫ. Et certū est q iō ds pr̄ ex pcipua charitate ⁊ gr̄ate voluit eē xpianū: vt p charitatē ⁊ ꝯpassionē iugiter ⁊ pcipue hodie xpꝫ ei⁹ filiū crucifixū in corde portares. Peto pterea cur tibi ds pr̄ seu q̄ fine oculos dederit. Et certū ē q iō dedit vt lachrimeris mortē q̄ꝫtū pole est vnigeniti filij sui crucifixi dicēte i psona dei pr̄is Hiere. ppha. c. 6. Filia ppl'i mei accingē cilicio ⁊ cōspernere cinere: ⁊ luctū fac tibi vnigeniti. f. mei planetum amaꝝ: hoc. n. faciebat ppha Dauid qñ ps. 41. dicebat. Fuerunt mihi lachrime mee panes die ac nocte. d. d. mihi co. v. e. d. t. Quasi diceret: p uideo eū in cruce mortuꝝ: ⁊ subiungit hec recordatus suꝫ ⁊ effudi aiam meā ⁊c. hoc idē puidēdo Hiere. 9. c. dicebat. quis dabit ca. meo aquā bis oibus pmissis si ds pr̄ filium

voluit crucifigi: vt ad ɔpassiō
nē quēlibʒ induceret ⁊ insup
quēlibʒ fec xpianū vt ei pbe/
at cor suū p ɔpassionē: ⁊ isup
oculos dedit h fine vt qsqʒ la
chrymet mortē vnigeniti sui
ɔcludo q de necitate salutis
est vt qsqʒ iugit ⁊ pcipue ho/
die amplectat filiū dei cruci
fixū in corde ⁊ vulneratū p cō
passionē. Qd si aliqs nō fece
rit cū ingrat⁹ existat ⁊ ɔ intē
tōez ⁊ volūtatē dei pris faci
at: vtiqʒ ab ipso grauiter pu/
niet. Propterea ipe saluator
Lu.12. dicebat. Seru⁹ q scit
volūtatē dni sui ⁊ nō fac pla/
gis vapulabit multis. Et Be
da sup vba Mat.18. Reddit
vsqʒ ad minimū qdrātē. ait.
Tot singlares penas sustine/
bit qlibʒ infidelis xpian⁹ p i/
gratitudine sua quot singles
penas xps p ipso tulit. h ille.
O igr xpiana aia ɔpatē qso
filio dei morieti ⁊ flagellato:
⁊ cordialr lachrymare ne p i/
gratitudine tua tot penas hē
re merearis qn poti⁹ dicas
cū sanctissimo Job.23.c. Ue/
stigia ei⁹ vʒ passionis xpi secu
tus est pes meus. mā.n. custo
diui ⁊ n declinaui ab ea a mā
datis labioꝝ ei⁹ nō recessi: ⁊ i
sinu meo abscōdi vba oris illi
us. h ibi. Dicasqʒ cū Ezechia
rege. 4. Re.18. Adhesit dno id
est crucifixo cor meū ⁊ nō re//
cessit a vestigijs ei⁹ fecitqʒ oia
mādata ei⁹ q pcepit. ¶ Ter/
tio ēt pbo rōne acqsitiōis q
qsqʒ xpianus tenet de necita/
te salutis tristitiā ⁊ ɔpassio/
nē in corde suo hēre de morte
sui saluatoris. Fūdamētū rō/
nis pō t phe.3. Phisicoꝝ di.
Generatio vni⁹ est corruptio
alteri⁹: ⁊ ecōuerso. Sup q v/
ba Tho. ait. Ad gnationē ⁊ su
sceptionē nobilioris forē p p/
us reqrit corruptio poris for
me. pʒ hec rla qdrupliciter.
Primo nālr sic. Si n. lignū dʒ
accipe formā ignis nobiliorē
quolibʒ ligno: necesse ē vt for
ma por ligni corrūpat. Silr
si granū dʒ gnare plura gra/
na viua: dʒ q prius corrūpat
⁊ moriat dicente saluatore
Joā.12. Nisi granū frumēti
cadens in terra mortuū fue/
rit. i.s.m. si aūt. m.f.m. fru//
ctum af. Et apo. i. Cori. 15. ait
Insipiēs qd tu seias nō viui
ficat nisi pus moriat. Scdo
pʒ hec regula disciplinabilr
seu intellectualr. Nā videm⁹
q in discipulis seu in sciētijs

intellectualib⁹:nō p̄t q̄s ꝑficere ſeu ad nobilitatē ꝑfectōis eaꝝ deuenire:niſi ꝑus ſuſtineat marios labores atq; ſudores dicēte Salomōe Eccl'ieſ ꝑmo. Dedi cor meū vt ſcirez prudētiā atq; ſapiā:ꝛ cognoui ꝙ in his quoq; eēt labor ꝛ afflictio ſpūs:eo ꝙ in multa ſapia multa ſit indignatio:ꝛ q addit ſapiā addit ꝛ laborē hec ibi. Tertio p3 hec r'ła moralr̄. Nā videm⁹ ꝙ in virtutib⁹ moralib⁹ null⁹ venit ad carū hitus q valde eſt delectabil: niſi ꝑus grauat⁹ fuit labore mario ꝛ difficultate in acq̄rēdo ip̄s hitū. Nā guloſus ſeu luxurioſus q ſūt in his hituati:nequaq̄ acq̄rere p̄nt hitum abſtinentie ſeu pudicitie niſi cum magna difficultate. Quarto h̄ idē p3 artificialr̄. Nā vas vile put ē ferrū metallū ꝛ hmōi:nō recipiūt nobiliorē formā niſi ꝑor fuerit corrupta. Silr̄ mercator pauper anq̄ ꝑueniat ad magnū theſauꝝ:necē ē ꝙ die noctuq; valde inſudet ꝛ laboret. Quo ꝑſuppoſito cū in xp̄o fuerint duo vz mortificatio ꝛ gl'ificatio:necē fuit ꝙ an̄ acq̄ſitōem gl'ie corꝑis ei⁹ corp⁹ ip̄m ꝑus fuerit v̄berib⁹ attritum ꝛ ēēt mortificatū. Q̄ð ſi ſic ē ḡ impoſſ'e ē ꝙ aliq̄s vnq̄ xp̄ian⁹ ꝑticipet de gl'ia xp̄i niſi ꝑus ī hac vita fuerit ꝑticeps mortiſ ꝛ paſſiōis ſue recipiēdo. ſ. ip̄aȝ xp̄i paſſiōeȝ in corde ſuo ſaltē ꝑ ꝯpaſſiōeȝ:ꝑꝑea pau. 2. Coꝝ. i. di. Si ſocij paſſionū eſtiſ eritiſ ꝛ ꝯſolationū. Et alibi di. Si ꝯpatiamur ꝛ conregnabim⁹. Q̄ð ꝯfirmās Jero. ſup v̄ba Lu. vl. Nōne oportuit pati xp̄3 ꝛ ita itrare in gl'iā ſuā ait. Si xp̄3 deū ꝛ regē regū oportuit pati vt itraret in gl'iā ſuā:q̄to magiſ oȝ nos pati ꝛ ꝯpati:vt intrem⁹ in gl'iaȝ alienam:h̄ ille. Que oīa ꝯcludēſ ſal. io. i6. ait. Amē. a. d. v. q2 plorabitiſ ꝛ flebitiſ vos. ſ. paſſionē meā mūd⁹ aūt gaudebit: vos v̄o ꝯtriſtamini: ſ3 triſtitia vr̄a ꝯuertet̄ i gaudiū. Mulier cū parit triſtitiā h3 q2 venit hora ei⁹:cū aūt pepit pᷣuerū iā nō meminit p̄ſſure ꝑꝑ gaudiū:q2 natus eſt hō i mundū. Et vos igr̄ nunc q̄dem triſtitiam habetis:ſed iterum videbo vos ſcilicet dum fuero glorificat⁹ ꝛ gaudebit cor veſtrum ꝛ gaudium veſtrum nemo tollet a vobis. hec ille.

Ecce igit aia q nunq mereberis cu xpo glificari nisi pus in hac vita didiceris cordialiter cu tuo dno crucifigi: et bn de hoc ratione ponit Bona. in tertio di. q cu oe meritu xpianor simplr pcedat a merito passiois xpi: tato magis vel mino de merito etne glie qsq xpiano poterit accipere qto magl vl mino i corde suo recepit p cpassione amarissimas penas ipio xpi. Proptrea legit q apparez xps scto Alberto dixit: q octo erat ei magl grata q cera q fieri possent i hac vita ab hua na creatura. Unu illor fuit q dixit scito fili mi Albte q si qs sola lachrima effudit pp amore passiois mee li mihi e gratio qua si po hac vita fundet tot lachrimas amoi meo quot st gutte aq maris: et lachrimas effudeti dabo pmiu qd excedit oia simul bona psens vite q st erut et vnq fuert q si sola lachria amore passiois xpi emissa tm pmiu pmeret. qtu pmiu acgres. O aia xpiana: q no s. lu lachrima vna s plures lachrimas amoi dulcissimi Jesu hodie effudes?
¶ Quarto et pbo rone trasformatiois: q qsq vero xpianox pz diliges tenet hodie eio passione in corde p cpassione setire et lachriari. Fudametu rois poit Dionisio li. d di. no. di. Amor e qda vis trasformatiua copulas amate i amatu seu in silitudine amati. pz h regula. Na ponat q hic sint duo vi aici: clar e q si vni accidit aliqd tristabile seu dlectabile: statiz alio trasformat qsi in tristicia seu dlectatoes eadem: q si morit ei filio cu illo tristat d eio morte: si vo nascitur ei filio: cu eo dlectat d eio natiuitate: ppea phs. 9. Ethi. ait. Aico se hz in oibo ad amicu taq ad seipz: eo q aico e alter ego. Si at accideret q n doleret cu dolete: vel gauderet cu gaudete: pfecto talis cu n eet in silitudine sui amici trasformato: nequaq dice do eet vus aico s falso et ficto Quo psupposito: q vus aico trasformat in silitudine sui amati: ecce aia q dns Jesus hodie p te morit flagellat atq crucifigit. Aut igr codialr p cpassione cflagellaris et morieris: et sic eu ve diligis: cu eio silitudine in te suscipias. Aut ei n cpateris: nec d mor

te ei⁹ doles ꝛ lachꝛimaris:ꝛ sic cū nequaq̄ꝫ v̄e sꝫ ficte dili/ gis:cū in ei⁹ sil'itudinē n̄ trās formeris. Nā s̄ꝫ Greg.i ome lia pētħ. Probatio dilectōis exhibitio ē opis. Amoꝛ dei nū q̄ꝫ ē ociosˀ opat̄.n.magna si ē si āt opari renuit amoꝛ n̄ ē.h ille:ꝛ Jo.3.di. Filioli nō dili gam⁹ ligua neq̄ꝫ v̄bo sꝫ ope ꝛ v̄itate.heu ifelix aīa quomō xp̄ꝫ diligis:si dū vidēꝫ eū ho die moꝛientē ꝛ totū a capite ad pedes sāguinolētū ꝛ ꝑ ei⁹ amoꝛe nec vnā lachꝛimā fun dis. Certe si eū v̄aciter dilige res:sic fas eēt ifinitas lachꝛi mas emittēs. O domie Jesu quō te diligit aīa q̄ lachꝛima tur moꝛtē mariti filij fratris p̄ris atq̄ꝫ soroꝛis. Immo q̄ la chꝛiat̄ moꝛtē vl' ꝑditionē ali/ cui⁹ pecunie eq̄.asini:seu gal line:ꝛ hmōi. Nec tn̄ in moꝛte tua ꝛ passiōe solā lachꝛimaꝫ effūdis? An nō nobilioꝛ es tu in infinitū quolibꝫ patre.filio fratre:vxoꝛe:pecunia:eq̄s asi nis:gallina:ꝛ hmōi? clarꝫ ē q̄ sic:ḡ tāto magis diligēdus ꝛ in moꝛte tua es lachꝛimādusꝫ quāto magis ꝑdicta supasꝫ in oī valoꝛe ꝛ bonitate. ¶ Qui to hoc idē ꝓbo rōe gratifica/ tionis. Fūdamētū rōis ponit Seneca libꝛo de bn̄ficijs di. Quicūq̄ꝫ equalēs ꝑ bn̄ficio nō repēdit:vitiū ingratitudi nis incurrit.pꝫ h regula. Nā videm⁹ q̄ si q̄s paup̄ recepit aliq̄d bn̄ficiū seu s̄uus a dn̄o pluries expōit vt sit grat⁹ vi tā suā ꝓ illo ꝛ sāguinē fūdit. Hoc idē etiā faciūt canes ir ratōnabiles. Quo p̄suppos/ to:ɔsidera aīa ad h vt sis gra ta:an hodie coꝛdial'r debeas flere moꝛtē ꝛ passionē dn̄i tui Nā ipse xp̄ꝫ ꝑut ponūt doc. ꝛ scriptura.7.vicib⁹ amoꝛ̄ sa lutꝭ tue voluit flere ꝛ lachꝛy mari.p̄ q̄dē ꝑ te fleuit amare ꝛ lachꝛimat⁹ ē dicēs Jesus q̄n̄ exiuit d̄ vtero mr̄isꝫ seu vir ginis gl'iose.pp̄ q̄d Salomō in ꝑsona dn̄i Jesu Sapien̄. 7.ait. Primā vocē similē alt is emisit ploꝛās. Ecce O aīa xp̄iana p̄mū gaudiū ꝛ p̄maꝫ leticiā quā infantul⁹ Jesus tot⁹ q̄dē innocēs ꝛ imacula/ t⁹ ꝑ te suscepit dū fuit nat⁹. Si tn̄ quereres cur puul⁹ Je sus tūc sic fleret amare. Rn̄/ deo q̄ nō pp̄ oꝛiginalē culpā quā nō ɔtraxerat sicut cōmu niter ceteri faciunt. Sed q̄a aīa illius pueri cōiuncta cuꝫ

dinitate clar videbat oia pcā hoiuz p̄rita p̄ntia z fut a. Jō pp̄ h̄ flebat q2 p̄uidebat q in etate.33.āno.crucifigēd⁹ erat vt p̄ri suo satisfacerēt p pcis su p̄dcis. Jō poterat dicē inocē tissim⁹ Jhs.o aia dura.o aia obstiata.o aia ipia.ecce q p/ uul⁹ exñs p te lachrias acer bas z amaras fūdo z tu adl' tera z supba ōdignari amore meo solaz lachrymā effundē. ¶ 2⁹ ēt o aia p te amar̄ fleuit z lachrymat⁹ ē.d. Jesus i cir cūcisiōe .q2.n.dñs nr̄ vt dr̄ Mat.5.nō venerat legē sol/ uere sed adimplere. Jdcirco cū eēt p̄ceptum legis q o ēs masculi octaua die circunci/ derēt voluit z ipse circūcidi vñ Luc.2.dr̄. postq̄z impleti sunt dies octo vt circūciderē tur.p.v.ē.n.ei⁹ Jesus. Cum ergo in tēplo inciderent eius tenerrime z delicatissime car nes qs dubitat q cū sangui/ ne egrediēte nō simul funde/ ret puul⁹ Jesu ēt amaras la chrymas pie credēdū est q vltra h̄ q̄si sentiret dolores mortis. Si igit̄ dñs in octo dieb⁹ voluit lachrymas z sanguinē p te efundē :eris o aia bodie ingrata q saltē vl' vnā lachrymā nō effundas amore suo. ¶ Tertio ēt o aia p te amar̄ fleuit z lacrimat⁹ ē Jesus i deserto. Cum.n. vt habetur Mat.4.ibi steterit. 40.dieb⁹ z 140. noctib⁹ sine aliq̄uo cibo z potu mālí pie credēdū ē s̄m doc.q tūc tē/ poris q̄si die noctuq3 fleuerit peccata nr̄a. Si igit̄ Jesus 40.dieb⁹ z noctib⁹ p te vo/ luit flere: valde apparebis in grata aia si saltē hodie p ho/ rā vl' p partē hore amore suo nō fleueris. ¶ Quarto ēt o aia p te amar̄ fleuit z lachry matus ē Jesus in resurrectio ne lazari. Cū.n. vt habetur Jo.ij. Lazar⁹ frat̄ Marie z Marthe mortu⁹ eēt z q̄tri/ duan⁹ in monumēto ad p̄ces soroz iuit.d. Jesus ad monu mētū z ibi tria nobilissima si gna fecit dū eū suscitare vel let. Primo.n.vt ibi dr̄ infre muit dentib⁹. Scdo lachry/ mat⁹ ē. Tertio post lachry/ mas vocē terribilē emisit di. Lazare veni foras. Si Jesū p̄teres o aia q̄re hec tria si gna sup Lazaro fetido fecisti Rñdet Aug.i ei⁹ p̄sona q nō fleuit p̄pter mortē Lazari z fetorē s3 simpliciē p̄pter spi/

rituale morte animarum nostrarum & propter fetorem peccatorum nostrorum vt puta Fornicationem Adulteriorum Sodomie. & huiusmodi. O infelix aia si xps fleuit fetorem peccatorum tuorum nunquid poteris continere quod hodie no lachrymeris dum videbis inumerabiles guttas preciosissimi sanguinis sui a capite ad pedes fluentes in ira ¶ Quitro insuper o aia pro te amare fleuit & lachrymatus est. d. Jesus dnica preterita dum Hyerusalem igrederetur. Sicut eni dicit Lu.19. Cum appropinquaret Jesus Hierusalem videns ciuitatem fleuit super eam di. Quid si cognouisses & tu. duplici eni ex causa tunc fleuit Jesus. Primo fleuit perditionem aiarum que per hyerusalem iterpretantur: puidebat.n. quod hyerusalem que erat pulcherria ciuitas per Titum & Uespesianum debebat oio prosterni: ita vt lapis super lapidem no relinqueretur propterea dicebat pplo sibi obuiam venienti. Quia si cognouisses & tu: quasi diceret. O hyerusalem si videres quod video & itelligeres quod itelligo: videlicet non tantum destructionem ciuitatis tue per titum & vespesianum ininicos tuos. Sed insuper perditionem & psternationem aiarum i ciuitate existentium per demones inimicos vestros ad infernum deducendarum: mecum profecto amarissime fleres. ¶ Secundo insuper fleuit miseriam glorie humane cuius finis luctus est. Sic.n. dicit salomon puer.14. Risus dolore miscebitur & extrema gaudij luctus occupat. Ideo Job.30.c. dicebat. versa est in luctum cithara mea & organum meum i vocem flentium. Potest igitur pie credere aia quod ponens tunc Jesus manus ad oculos instanter plangebat. pplus vero & apostoli quasi de hoc mirantes dicebant. Cur plangit iste bonus homo cum magis gaudere debeat: videns totam simul ciuitatem cum tanto triumpho sibi obuiam aduenisse. Ipse aut si non voce saltem corde poterat cum Boetio respondere Non.n. quod ante oculos situm est sufficit ituueri. sed rerum exitus sapientia metitur. Ecce poterat dicere. O pple iudaice noli mirari si lachrymas fundo pro honore quem exhibetis mihi quia honor iste vertetur cito i vituperium meum. Ecce quod me honoratis nunc cum processionis proprijs dum personaliter obuiam mihi venistis & i hyerusalem me introduxistis: sed heu pre

uideo q feria.6. proxime futura oẽs de ciuitate hyerusalẽ nõ eqtãdo sz crucem portãdo me cõtumeliose eicietis: ⁊ insup crucifigeris. Ecce insuper q me honoratis cũ v̀bis laudis dũ me saluatorẽ deũ ⁊ regẽ appellatis. Saluatorez q dẽ dũ clamatis. Osanna qd interp̃tatur salua nos. Deuz quoqz dũ clamatis. Benedictus q venit in noie dñi. itan q̃z hñs rẽ ⁊ nomẽ veri dei. Regẽ etiã cũ subiũgitis. Rex hysrael. sz heu p̃uideo q feria 6. seq̃nti ampli⁹ multiplicabit ignominia mea: q2 q dixistis. Osanna postea clamabitis Mathe.27. sanguis eius sup nos ⁊ sup filios nr̃os. Itẽ q dixistis. bñdict⁹ q ve. in no. do. postea clamabitis oẽs. Crucifige crucifige eũ. Insup qui dixistis rex hysrael: postea clamabitis nõ habem⁹ regez nisi Cesarẽ. Ecce q me honoratis cũ opibus v̀tuosis dum scinditis ramos oliuaꝝ ⁊ palmaꝝ ⁊ flores ⁊ folia p̃sternitis in via: sed heu p̃uideo q palme ꝯuertent in v̀gas ⁊ flagella ⁊ rami oliuaꝝ ꝯuertentur in crucẽ. Flores cõuertentur in spineã coronam. Folia vero cõuertent in clauos. Ecce deniqz q me honoratis cum reb⁹ vr̃is dũ. s. cũ reuerentia ex vitis vos vestimẽta vr̃a ⁊ ea p̃sternitis sub pedib⁹ meis ⁊ sub pedibus aselli me ferẽtis. Sz heu p̃uideo q2 feria 6. sequẽti auferetis a me vestimenta mea ⁊ sortem mittetis sup ea. De his oib⁹ q̃ venient sup me p̃phetauit Isa.52.c. Ecce inq̃t intelliget seru⁹ meus ⁊ exaltabit in populis eleuabit ⁊ sublimis erit valde. Sed sic obstupuerũt sup euz multi sic inglorius erit inter viros aspectus ei⁹. hec ille. ecce popule causas mei fletus. Si igit xp̃s o aia fleuit p cõpassionẽ dispsionẽ tuã cur tu hodie p ꝯpassionẽ non defles passionẽ suaz. ¶ Sexto ẽt o aia pro te amare fleuit ⁊ lachrymat⁹ ẽ dñs Jesus in die Jouis sancta cũ eẽt in mensa cũ apostolis. Sic.n. dic glo. sup v̀ba. Jo.13. Jesus aũt infremuit ⁊ turbat⁹ ẽ spiritu. Dum sic fleret interrogat⁹ a discipulis cur sic fleret rñdit. Amẽ dico vobis q2 vnus vestrũ me traditurus ẽ. Quasi diceret nõ plãgo mortẽ meaz sz pct̃m traditoris. vbi Aug.

dicit q xps nō solū Iude sed oins traditoꝝ tūc plāxit peccata. o Iesu quot traditores sunt in mūdo. An nō traditores sūt illi q i baptismo dant fidē tibi semper seruire z post modū cūctis diebus vite sue dyabolo inimico tuo adherēt z seruiūt. o traditores xpiani: si Christ⁹ fleuit peccata vra: ergo z vos hodie deflete passionē suā. ¶ Septio deniqꝫ o aia pro te amare fleuit z lachrymatus ē Jesus dū eēt in ligno crucis. vñ ad hebre. 5. dicit cum clamore valido z lachrymis in dieb⁹ mortis sue exaudit⁹ ē p sua reuerentia. vbi z glo. dic. q tūc fleuit qñ Luc. 23. dixit. Pater ignosce illis qz nesciūt qd faciūt tūc eniꝫ accepit oēꝫ potētiā oēs vires atqꝫ oēꝫ vtutem vocis sue z cū lachrymis clamauit qtū potuit. O mi pater eterne o pr oipotēs o pater misericordiaꝝ. Recōmitto tibi populū meū ꝯmēdo tibi meas aias recōmēdo tibi xpianos meos vt eis miserearis. Et tūc credēdū ē q lachrymas funderet vsqꝫ ad terrā. Ecce igit deuota aia exq̄ septies p te dñs amar e fleuit: profecto ingratissima eris si saltē bodie semel pro amore suo nō lachrymaberis. Ex pdictis igitur gnqꝫ rōnib⁹ pꝫ qlr qsqꝫ verus xpian⁹ tenet hodie lachrymare passionē dñi Jesu. Tertio ēt pbo silitudinibus trib⁹ q. s. qsqꝫ verus xpian⁹ tenet hodie in corde suo per cōpassionē suscipe penas dolores z mortē sui saluatoris. ¶ Pria silitudo cū sit nālis talis ē. Cōsuetudo. n. ē vt vidimuꝫ z expiētia docet q qñ morit vn⁹ magn⁹ Rex seu domin⁹ potēs sapiēs iust⁹ clemens z tot⁹ bon⁹ totū regnū suū: oēs sui barones nobiles atqꝫ familia ingētes lachrymas fundūt: z vltra h nigris obscuris atqꝫ lachrymosis se induunt vestimētis. reiectis a se oib⁹ vestib⁹ vanis atqꝫ delicatis. h idē fit qñ vn⁹ bon⁹ pr familias q bene rexit z gubernauit familiā suā morit: qz tūc ois familia simul cū filijs z filiab⁹ amare suspirat z lachrymat. Ecce aia q hodie est dies illa in q̄ rex regum z dñs dominātiū q sua potentia cuncta de nihilo creauit sua aqꝫ bonitate z sapiētia oia regit ordinat z disponit mo

tuus est. z tu nunqd poteris te cōtinere qn lachrymeris? Certe qn hodie nō lachryma tur xpi morte z passionē ostē dit pfecto q nō ē de familia xpi. ¶ Scda silitudo habe tur de ecclesia q̄ hodie pp xpi sponsi sui mortē singulariter facit tria plena pietate z do lore. Pmo facit denudare z spoliare oia altaria ornamen tis suis. Scdo nō vult q so nent cāpane quaꝝ sonus est cātius letitie. Tertio nō vult q missa hodie hēat aliqd pn cipiū mediū z finē. Nō .n. dr ɔfessio z introitus nec insup hodie ɔsecrat nec insup in fi ne dicit ut moris ē Benedica mus dño. Pretermitto q fa cit tenebras in nocte z offici um trib⁹ dieb⁹ z insup q ta bule pro cāpanis pcutiuntur Que oia io facit. vt hodie si ne qsi vllo pncipio medio z fi ne qsqꝫ xpianus inducat ad flendū mortē dñi sui. ¶ Ter tia silitudo ē Hyero. sup ver ba zacha. 7. Posuerūt cor su um sicut adamātē dicentis. Adamās ē lapis durissimus z in tm durus vt oia metal la confringat ipse vō a nullo cōfringat. vñ z a grecis indo mabilis dr. Et si tñ durissim⁹ sit hircino tñ sanguine frāgi bilis est. Cor aūt ipsi⁹ obstina ti qd z carneū ē: ipso adamā te durius est qr a nullo frāgi pōt nec ēt xpi sanguine emo liri. hec ille. Si igit sanguis hyrci ɔterit durissimū lapi de: nunqd sanguis xpi hodie decurrētis in terrā tante po terit eē vtutis q cōterat cor da carnea xpianoꝝ vt etiā il la cōuertat in habūdātias la chrymaꝝ. Ex pdictis etiā tri bus silitudinib⁹ pꝫ q qsqꝫ ve rus xpianus dꝫ hodie ɔpati xpo iesu morieti: z p ei⁹ amo re acriter lachrymari. ¶ 4⁹ deniqꝫ pbo exemplis q qsqꝫ verus xpianus dꝫ hodie cor dialit flere z lachrymari mor teꝫ z passionē saluatoris sui. ¶ Primū exēplū habemus de sanctis angelis. Reꝫ stupē dā narrabo vobis: legi in quo dā lib. qd intitulat Orologi um sapiētie cui⁹ auctori ap paruit qdā angelus q hec si bi reuelauit. Angelus igit il le sibi appens in orone dixit. Scito frater mi q qñ salua tor xps plagat⁹ in cruce pen debat: multi angeli de padi so egressi sunt z corpa hūana

suscеperūt: stātesq; iuxta crucē fortiter lachrymati sunt. Qđ idō factū fuit vt implere tur pphetia Iere.33. dicētis Angeli pacis amare flebunt. Exēplo igit angelorum qsq; xpianus dz hodie singularit affligi ꝛ mortem dñi Iesu lachrymari. ¶ Scđz exēplum habemus de sanctis apostolis q lз ex timore passiōis tēpore a xpo se sepauerint: tn̄ mortē dñi sui amarissime flebāt. ¶ De qb⁹ cātat ecclesia Tristes erāt apl'i de nece sui dñi ꝛc. Fleuit tn̄ pcipue Petr⁹ de quo Mat.26. dr̄ egressus foras petrus fleuit amare. Et de quo dic̄ Inno. Qđ cōtinue portabat secū sudarium vsq; ad mortē. ꝛ si millies in die recordatus fuisset passionis xpi ꝛ negatiōis ei⁹ millies lachrymari conabat̄. Із idē cogita de reliqs apostolis Sз inter ceteros oēs amari⁹ fleuisse credit̄ Ioānes q iugiter cū v̄gine xpз vsq; ad mortē cōmitatus fuit. De Paulo qd dicā q lз xpm mortalē nō viderit: tn̄ post xpi ascēsionē q̄si iugiter ei⁹ mortē ꝛ crucez in corde portauit. pp qđ ad galla.2. dicebat xpo crucifixus sum cruci viuo aūt iam nō ego viuit vo in me xps: q aūt nūc viuo in carne in fide viuo filij dei qui dilexit me ꝛ tradidit semetipsuз pp me. Ђ ibi. Et ad galla.6. ait. Mihi aūt absit gloriari nisi in.c.d.no. Iesu xpi p quē mihi mū.c. est ꝛ ego mundo. ğ exemplo sanctoꝝ apostoloꝝ plāge ꝛ tu aia amare hodie mortem tui saluatoris. ¶ Tertiū exēplū habem⁹ de sanctis martyribus q pp xpm nō tm̄ lachrymas sз sanguinē ppriū effuderunt. De qb⁹ cātat ecclesia viri sancti gloriosuз sanguinē fuderūt pro dño amauerunt xpm in vita sua immitati sūt eum in morte sua. pretermitto constantiam sancti Iacobi intercisi cui cum membratim omnia membra vsq; penes cor precisa fuissent gaudens dicebat. O domine Iesu pro me crucifixe vtinaз haberem alia mille corpora quoniam omnia illa amore tuo exponerem morti precidenda. ¶ Quartum exemplum habem⁹ de sacris v̄ginib⁹ q oēs q̄rum fas fuit mortem christi fleuerunt: ꝛ plures ex eis pro ei⁹ amore sanguinē ꝛ vitā

perdiderũt. Respice q̄so virgine Caterinā q ſpreto regno ſuo ſpretiſq; nimis ꝛ vberib⁹ carnificũ: tādē ſanguinē capitis abſciſiōe ꝑ ipſo xp̄o fudit hoc idē dicas de btā Agata: Agnete. Lucia. cecilia ceteriſq; virginibus. ¶ Quintũ exemplũ hēmus de ſanctis cōfeſſoribus q oēs q̄ztū faꝫ fuit xp̄i mortē lachrymati ſunt: ſꝫ inter ceteros fuit btūs pr̄ nr̄ Frāciſc⁹ q vt habet in ei⁹ legēda adeo fleuit paſſionē xp̄i q̄ effectus q̄ſi cecus oculoꝝ lumē ꝑdiderat: cui cū medic⁹ diceret: Si vis ſanari oꝫ q̄ a lachrymis te ꝯtineas. R̄ndit potius paratus ſuꝫ mille oculos ꝑdere ſi tot haberē q̄z ceſſare plangere mortē ſaluatoris mei. O mirabil' amor Frāciſci ad dn̄m ſuuꝫ. Quid plura ꝓꝑ immēſam cōpaſſionem quā habuit ad paſſioneꝫ xp̄i: meruit a dn̄o ꝓprijs plagis ſtigmatizari. Proinde Apoſto. in ei⁹ ꝑſona ad Gal'. 6. ait. Decetero nemo mihi moleſt⁹ ſit. e. n. ſtig. do. Jeſu. i cor. m. p. Eccleſia de ipſo cātat Celorū. candor ꝛc. dic totū ſi plꝫ Exēplo ḡ ſctōꝝ cōfeſſoꝝ q̄ſq; oꝫ hodie xp̄i mortē plangere.

¶ Sextū exēplū hēmus de diuerſis generib⁹ hereticoꝝ Nā ad ſanctū ſepulchrū ſtāt octo diuerſa genera hereticorum diuerſas linguas hn̄tiū adeo q̄ nullus itelligit alium ꝛ ſūt oēs religioſi faciētes diuerſa officia ꝛ maximaꝫ penitētias: oēſq; hn̄t aliquā hereſim ꝑter fratreꝫ ordinis nr̄i q ꝓprie habitāt penes sctm̄ ſepulchrum ꝛ de ipſo cuſtodiā hēnt. Et p̄mi qdeꝫ dicūt greci q habitāt vbi xp̄s appuit Magdalene in modum ortulani. Secūdi dicunt Gorgij ꝛ hi habitant vbi xp̄s poſit⁹ fuit in cruce. Tertij dicūtur Endiani ꝛ hi habitāt vbi xp̄ꝫ apparuit Petro lachrymāti. Quarti dicunt Soriani ꝛ hi habitāt vbi xp̄s fuit ſpoliat⁹ Quinti dicūt Neſtoriani ꝛ hi habitāt q̄ſi penes fratres nr̄os. Sexti dicunt Abbaſſiti ꝛ hi habitant vbi xp̄s cecidit cū cruce. Septimi dicūt Jacopite ꝛ hi habitāt vbi xp̄ꝫ fuit dpoſitus de cruce. Octaui dicunt Maroniti ꝛ hi ſūt magis confor meꝫ fidei nr̄e q̄z oēs alie ſecte. hi oēs ſupradicti p totū annū dicūt officiū ꝛ ſepi⁹ lachymant xp̄i mortē

p̄cipue tñ in die veneris scīā pectora tōdūt nihil comedūt ꝛ q̄si iugit̄ lachꝛymāt̄. Si ḡ p̄dicti heretici sic plorāt pas/sionē xp̄i: quanto magis q̄sqꝫ verus xp̄ianus eādē mortem dꝫ lachꝛymari. ¶ Septimū exēplū hēmus de reb⁹ insen/sibilibus. q̄ hodie suo mō mor ti xp̄i cōpassionē ostenderūt. Cum. n. xp̄s in cruce moreret̄ statīꝫ vt dr̄ luc. 23. Sol obscu ratus est ꝛ tenebre facte sunt in vni. ter. ꝛ velū tēpli corruit ꝛ petre scisse sūt ꝛ monumen ta seu sepulchꝛa apta sunt. vt habet̄ Mat. 27. ꝛ de solis ob scuritate. ēt apoc. 6. dr̄. Sol fact⁹ ē niger tāqꝫ saccus cili cin⁹ q̄ oia ꝯ nāꝫ h̄ fecerūt vt creaturas rōnales ꝛ p̄cipue xp̄ianos ad cōpatienduꝫ xp̄o crucifixo inducerēt. Et certe bñ dura imo maledicta erunt illa corda xp̄ianorum que ho die nō flectentur ad plāgēdū mortem xp̄i: ex quo durissime petre pp eius cōpassionē scis se sunt. ¶ Octauum deniqꝫ exēplum hēmus de gloriosa virgine q̄ ēt fleuit xp̄i mortē. nōne si esset vna dn̄a vidua q̄ vnicū haberet filium bonum pulchꝛū sapiētē ꝛ iuuenē: ꝛ fi lius iuste crucifigeret̄ amaris sime fleret. Certū est q̄ sic mł tō magis fleuit hodie virgo Maria q̄ vidua remāsit: qm̄ Joseph maritus eius vt cre/dit̄ ante xp̄i morteꝫ mortuus erat. Precipue fleuit dū ho/die vidit vnicū filiū suū sapiē tissimū pulcherrimū ꝛ opti/muꝫ in etate florida. 33. anno ruꝫ sic vitupabil̄r mori ꝛ cru cifigi. Extende te ad practicā in oīb9 supꝛadictis vt vis quā relinquo bꝛeuitatis cā. Exēplo tñ virginis q̄libꝫ p̄ci/pue mulier dꝫ pp ei⁹ amorem xp̄i mortem lachꝛymari. Et adeo fuerunt eius lachꝛyme efficaces q̄ ēt nūc ꝑ vt retu/lerūt mihi fratres nr̄i q vide rūt: apparent adhuc i petris fixe in Hierusalem ꝛ ēt in ali quo quodā lapide q trāslat⁹ est in ciuitate Constātinopo/litana. Ex p̄dictis igit̄ aucto ritatibus rōnibus sil̄itudini bus atqꝫ exemplis audisti aīa xp̄iana primū misterium pas sionis xp̄i quod dr̄ misteriuꝫ necessitatis. Jn q̄ clar̄ vider̄ potuisti qūo null⁹ poterit di ci vere xp̄ian⁹ nisi hodie i cor de suo susceperit penas dolores atqꝫ āgustias sui saluatoris.

¶ De secũdo misterio sacratissime passiõis xp̃i qđ dr̃ misteriũ acerbitatis.

SEcundu3 insup misterium de sacratissima xp̃i passione ꝯtemplãdum dr̃ misteriũ acerbitatis postq̃3 vidisti fidelis aia necessitatem passiõis xp̃i.i. qualr̃ vnusqsq3 fidelis christianus tenet̃ compati xp̃o morienti nũc hẽo tibi oñdere maximã acerbitatẽ ipsi⁹ mortis ꝛ passionis xp̃i. vt ex hoc magis inducaris ad flendum ipsa3 xp̃i mortẽ ꝛ passionẽ. Accipe igit̃ cõclusionaliter ꝙ xp̃i mors ꝛ passio adeo fuit grauis amara et acerba ꝙ grauior . ait amarior ꝛ acerbior oi sil̃ morte atq3 passione oium simul martyrũ beatoꝝ. Et ꝑfecto si cõparent̃ mortes ꝛ passiões oium sil̃ martyru3 l3 fuerint acerbissime ꝛ grauissime morti ꝛ passioni dñi iesu xp̃i. q̃dã certe nõ tormenta sed refrigeria apparebũt . Et l3 oia gñã passionũ seu oẽ genus mortis non suscepit xp̃s in corpe suo: suscepit tñ nõ tm̃ equalẽtia3 sed q̃si in infinitũ supequiualentiã oẽs penas mortis vel p̄dictarum passionum ipsorũ martyꝝ. Qđ aũt xp̃i mors ꝛ passio fuerit ꝑ se grauior: acerbior amarior dolorosior atq3 crudelior oi sil̃ morte atq3 passione beatoꝝ martyrũ necnõ ꝛ sacratissimaꝝ virginu3 tripliciter ꝓbo. Primo auctoritatibus. Scđo rõnibus. Tertio distinctõib⁹. ¶ Primo ꝓbo auctoritatibus. Nã Jere. in xp̃i ꝑsona treñ.i. hoc asserit di. O vos oẽs q trãsitis ꝑ viã.a.ꝛ.vi. si est dolor sicut do. meus glo. sil̃is. nõ est inuẽtus dolor nec inuenient̃. Anselmus insup lib. cur deus hõ.c.4.ait. Quelibet parua lesio ẽt facta in corpe xp̃i peior ꝛ damnabilior fuit q̃3 eẽt destructio totius mundi: ꝛ q̃3 esset lesio quãtũcũq3 magna vel mors inflicta passibili cuilibet creature. hec ille. Deinq3 glo. Ambro. sup ṽba ꝓphete. Oẽs fluctus tuos induxisti sup me, sic ait. cũ triplex fuerit in xp̃o sũbstãtia v3 carnalis spũalis ꝛ diuina: q̃3uis diuina substãtia non sit passa. passa ẽ tñ sba corpis ꝛ suba inferior aie sup oẽm passibilem passionẽ. ¶ Scđo l3 idẽ ꝓbo duplici rõe. Primo rõe nobilitat̃. Scđo rõe ꝑsonalitat̃.

¶ Primo rõe nobilitatis. ꝙ passio xp̃i ꝛ moꝛs fuit acerbissima sup oẽm moꝛtẽ ꝛ passionẽ ipsoꝝ martyrũ seu aliarũ ꝑsonaꝝ. Fundamẽtũ rõis ponit phi. li. de sensu ꝛ sensato. di. Nobilioꝛes potẽtie sꝫ magis apprehensiue ꝓprioꝛuꝫ ꝛ oppositoꝝ cõtrarioꝝ. pꝫ hec regula. Cũ. n. oculus sit nobilioꝛ potentia manu: manusꝗ vo sit delicatioꝛ calcaneo. hinc ẽ ꝙ eadẽ ꝑcussio eq̃lr facta in predictis: grauioꝛẽ incõparabiliter penã ꝛ doloꝛẽ exhibebit oculo q̃ꝫ manui vl' calcaneo. Quo presupposito vꝫ ꝙ q̃to potentia vel cõplexio est nobilioꝛ tanto passio doloꝛis est in ea acerbioꝛ certuꝫ est ꝙ xp̃s habuit nobilissimam cõplexionem sup oẽs humanas creaturas. Nã nobilitas cõplexionis rñdet nobilitati aie Cum igiẽ xp̃s habuerit nobilissimã aiam ꝯcludiẽ necessario ꝙ ẽt habuit in sua moꝛte ꝛ passiõe maximã sup oẽs doloꝛes afflictionẽ ꝛ ꝯfirma istã rõneꝫ sic. Certũ est. n. vt dicit phs lib. de sensu ꝛ sensato. ꝙ oĩs pena est ꝑncipalr i tactu Quod sic pꝫ: qꝛ qñ ꝑsona hꝫ vnũ mẽbꝛũ freneticum vl' in doꝛmitatũ: nõ sentit quasi nihil vel modicũ puncturas in eo factas: ꝛ ꝓpterea hñteꝗ tactum nobilioꝛeꝫ magis sꝫ passibiles. Quo ꝯcesso ꝙ quãto sensus tactus ẽ viuatioꝛ tãto doloꝛ est acutioꝛ: ꝑp qd̾ i illis mẽbꝛis in qbus magis viget sensus tactus est doloꝛ acutissimus: claꝝ est ꝙ xp̃s habuit sensum tactus sup oẽs creaturas viuacissimũ ꝑ eo ꝙ coꝛpus eius fuit nobilissimũ: qꝛ virtute sp̃ũs sancti fuit foꝛmatum: ꝛ illa que fiunt immediate a deo sunt nobilioꝛa meliora ꝛ ꝑfectioꝛa. Sicut pꝫ d̾ vino facto in nuptijs: vt habeẽ Jo. ij. qd̾ si sic est ꝙ xp̃us habuit sensum tact⁹ viuacissimuꝫ sup oẽs respectu coꝛpis nobilissimi. ꝯcludiẽ ꝑ ꝯñs ꝙ doloꝛ ei⁹ sensibilis fuit acutissim⁹ ꝛ grauissim⁹ sup oẽs doloꝛes mũdi Et iõ qsq̃ ver⁹ fidel' tãto magis dꝫ moueri ad ei⁹ cõpassionẽ q̃to ꝯspicit coꝛp⁹ illd̾ nobilissimũ ꝑ sp̃ũs sci operationem conceptum maioꝛem sensisse penã ꝛ passionẽ

¶ Secundo etiam ꝓbo rõne personalitatis ꝙ quelibet etiam minima lesio vel ꝑcussio facta in coꝛpoꝛe chri

sti ē grauior oē simul passiōe ꝛ morte oiuz sanctoꝝ martyrū. Et ꝓ fundamento rōnis in forma q̄stiōis q̄ro vtrum christ⁹ fuit de⁹ ꝛ hō ꝛ ꝑ cōseques vna tātū ꝑsona ꝛ non plures Ad qđ breuit᷑ respondet Seraphyc⁹ Bona. in.3. di.7.ar.1.q.1.i corpore.q. di ꝙ sic. Cū q̄rit᷑ inquit de hac locutiōe de⁹ ē hō ꝛ ecōuerso vtrū sit vera ꝑdicatio. Rn̄deo dicēdū ꝙ f3 catholicā ṽitatē absq3 dubio necesse ē ꝯcedere hoiez eē deū ꝛ deum esse hoiez ꝓ eo ꝙ due nāe sunt ibi vnite simul in vnā ꝑsonā q̄ aūt in vno supposito vniūtur necessario de se inuicē predicāt᷑. Si accipiant᷑ ꝯcrete ꝓpter illā maximā philoso. in q̄ dr̄. Quecūq3 vni ꝛ eidē sunt eadē iter se sunt eadē: ꝑ quā etiā fūdari habet virtus silogismi expositorij ꝙ ꝓbat philosoph⁹ in libro ꝑoꝝ. Ea q̄ dicūt᷑ de vno ꝛ eodē ꝑdicari de se inuicē. Si igit᷑ vnus ē christ⁹ q ē de⁹ ꝛ hō: necessario oportet ꝯcludere deū esse hoiez: ꝛ hoiez esse deū. Est tñ in h̄ cū sit ꝑdicatio de⁹ est hō singulis modis ꝑdicādi. Nō.n.ē talis ꝑdicatio ꝑ essentiā nec ꝑ causas nec ꝑ inherētiā s3 ē ꝑdicatio ꝑ vniones. Ideo.n. hō ꝑdicat᷑ de deo qꝛ vnitur ei in vnitate ꝑsōe. Et qm̄ h̄ vnio ē singularis nō ē mirū si singularē modū exigit ꝑdicādi. Et ꝑ h̄ p3 ꝙ tal᷑ ꝑdicatio nō reducit᷑ ad alios mōs ꝑdicādi ꝯsuetos h3 tñ in se ṽitatē sicut ostēdūt ratiōes ad hāc partē inducte. Et h̄ quidē cōmuniter fatentur oēs doc. theologie: ꝛ insuper h̄ attestant᷑ sanctoꝝ auctoritates. vñ Athanasi⁹ i simbo ait. Sicē aia ratōal᷑ ꝛ caro vn⁹ ē hō: ita de⁹ ꝛ hō vn⁹ est xp̄s. h̄ Bo. verbal᷑r. Qđ asserēt Alex.3.ex̄ đ her̄. ca. cū xp̄s. ait. Cū xp̄s ꝑfect⁹ deus sit ꝛ ꝑfect⁹ hō: mādam⁹ sub anatemate nequis de cetero dicere audeat christū nō eē aliqd f̄m ꝙ hō: qꝛ sicut christus ver⁹ ē de⁹ ita ver⁹ ē hō ex aia ratiōali ꝛ hūana carne subsistēs. hec ibi. Idē asserit cēturio Mathe.15. dicēs Uere hic hō filius dei erat. quod ꝯfirmās isup Ber. lib. 5. ad Eugeniū ait. Tātā ꝛ tā expressā vniōis vi3 in se prefert ea ꝑsona qua deus ꝛ hō vnus ē christus: vt si duo de

se pdices nō erres. Hec Au. Et in Ench. ait. vtraqꝫ substātia diuina ꝛ hūana: filiꝰ ē vnicus dei patris. Rationē de hꝫ assignat Bona. vbi sup̄ ad ptē affirmatiuā dicēs. Mediū inqt ꝙ optime iungit extrēa ad vtrūqꝫ extrēoꝝ ꝯpaꝫ ſꝫ bitudinē subiciēdi ꝛ pdicādi. Si ergo chꝛystꝰ pfectꝰ ē mediatoꝛ dei ꝛ hominū vel iter deū ꝛ hoiez vt dr̄ p̄me thimo. 2. Et ad hebre. ii. ḡ deꝰ ꝛ hō talem habēt habitudinē respectu eiusdē. Sꝫ q̄ talē habent habitudinē respectu eiusdē dicunꝫ necessario de se inicē ḡ hō pdicaꝫ de deo ꝛ deꝰ de hoie. h ibi v̄balit̄. Alex. aūt i tertia pte sūme. q. vtrum deꝰ sit hō ꝛ ecōuerso. hꝫ idē confirmat qꝺ Bo. Et vlteriꝰ in. q. vbi q̄rit vtrū christꝰ ſm qꝺ hō sit psona. Rn̄det i coꝛpoꝛe q. di. ꝙ nō. cū. n. inqt psona dicat q̄si p se vnū sonās: dico ꝙ chꝛystꝰ ſꝫ ꝙ hō nō ē psōa ē tm̄ idiuiduū. vnde si q̄ritur vtrū chꝛystꝰ ſꝫ ꝙ hō sit qs: si hoc nomē qs suppōit generalit̄ sbaꝫ generalē dico qꝺ nō ē qs dicere: si supponaꝫ indiuiduū: dico ꝙ ē quis: si vero suppōaꝫ sbam singularē nō aliquādo digniori cōiūctam sꝫ distinctā ꝙ ē psona: dico ꝙ ſm ꝙ hō hoc mō nō ē qs. h Alex. v̄baliter. his oibꝰ pmissis seu hꝫ supposito ꝙ chꝛistus deꝰ ꝛ hō ē tm̄ vna psona. ponaꝫ nūc casus ꝙ fiat vna pcussio vl' lesio in coꝛpe xp̄i certū ē ꝙ nō pōt fieri illa lesio qn fiat in psona diuina: q̄ cū sit in īfinitū melioꝛ ꝛ nobilioꝛ oibus humāis psonis: necesse ē oino ꝑpter hoc ꝯcludere ꝙ grauioꝛ ē illa lesio p se q̄ꝫ simil' esse possent oēs lesiōes vl' pcussur̄ q̄ vnq̄ꝫ fieri possent in oibus humāis coꝛpoꝛibꝰ: qꝛ sicut pdixi nō pōt tāgi vl' ledi coꝛpꝰ chꝛisti qn tāgaꝫ vel ledaꝫ psona diuia. Quod cōfirmāꝫ Augusti. ꝑut recitatꝛ Mag. l. 3. di. 21. ca. Recedēte vero ait. Quicqd passus est hō nō pōt dici nō passus deꝰ qꝛ deꝰ erat hō. Quomō pōt dicere nō te passuꝫ iniuriam si vestis tua cōscindaꝫ q̄ꝫuis vestis tua non sit tu? Multo magis ergo quicqd patitur caro vnita v̄bo potest dici pati deus lꝫ v̄bū nec coꝛrumpi nec moꝛi potuerit. hec Augu. ibi. Si igiꝫ o fidelis aīa tam grauis fuit sola ꝛ minima

pcussio p iudeos. l christi cor pe facta: q̄nto magis credis q̄ fuerint simul grauiores inuc/ rabiles pcussiones q̄ cū ala/ pis spinis ꝛ flagellis facte sūt ei⁹ corpe bñdco? Certe vt dr̄. Isa. i. A planta pedis vsq̄ ad u'tice nō erat i eo sanitas Et Isa. 53. dr̄ vidim⁹ eum q̄si le prosū o pdicator sup his for/ tissimis fūdamēt̄ q̄ tibi feci potes te extēder̄ egregie per practicā inducēdo populum ad lachrymas p vt vis. Ex p̄ dictis igit̄ duabus ratiōib⁹ etiā patet q̄liter passio chri/ sti vere ꝛ realit̄ fuit acerbissi ma sup oēs passiones oium hoium mūdi. ¶ Tertio ꝯ idē pbo duab⁹ distinctionibus. Prima distinctio ē Alex. de alex. in tertia pte sūme in tra ctatu vbi agit de q̄titate paf sionis christi dicētis. Cū que rit̄ an dolor christi fuerit ma xim⁹ sup oēs dolores. Rn̄deo distinguēdo f3 Damascenum nām in christo ꝛ etiā ratione Si enim dolor christi ꝯside/ ret̄ f3 nām maxim⁹ fuit do lor sup oēs. Nā magn⁹ ē do/ lor q ē ꝯ nāȝ paciēt s: maior q magis ē ꝯ nāȝ paciētis vl̄ etiā ꝯ volūtatē. Maior igit̄ fuit dolor in xp̄o q: magis fu it ꝯ nām paciētis quā in ce/ teris. vn̄ cū corp⁹ etiā fuerit optime cōplexiōis sup oēs ꝛ optime ꝯueniēs aie aia maxi me doluit in eius flagellatiōe et separatiōe q̄ȝ dolere posset oēs alie aie Si vero ꝯsideret̄ maior dolor f3 q̄ dr̄ ꝯ volun tatē paciētis hoc ē duplicit̄. Nā ē volūtas naturalis ꝛ ē volūtas ratiōis vel rōnalis. ¶ Primo mō fuit maximus dolor in xp̄o. ¶ Scd̄o modo nō fuit dolor in xp̄o: q: nunq̄ fuit martir q tm̄ informatus charitate desideraret mori ꝛ hoc fuit meritū passiōis. Si aūt obijceres. passio q̄ magis h3 sibi cōiunctā delectatione minor ē ceteris: ꝛ q̄ maxime cōiuncta ē delectatiōi minia ē: s3 cū xp̄s semp frueret̄ di/ uinitate ergo minimā vr̄ ha/ buisse passionē inter marty/ res. Rn̄deo ꝛ dico q̄ delecta tio fuit in volūtate vt ē ratio passio vero in volūtate vt est natura ꝛ ideo nō ex eadē par te fuit delectatio ꝛ passio. vn̄ oportuit q̄ in vna pte habe/ ret summū gaudiū vt volūta rie ꝛ ex charitate ipleret paf sionē: ꝛ ex alia pte maximum

haberet sup oēs dolorē ⁊ hoc vult damascen⁹ cū loqͭ ō pas siōib⁹ ƀz nāz h Ale. verbalr. Aliā dist. pōit seraphyc⁹ Bo. i.3.di.16. ar.i.q.2.i corpe .q. di. Cū q̄rit vt ꝝ i xp̄o fuit do loꝝ sup oēs acerbissim⁹. Rn̄ deo ꝙ dolor passiōis xp̄i iter ceteros dolores ⁊ passiōes fu it acerbissim⁹ ⁊ h pz si illa cō siderēt q̄ doloris passionem acerbiorez reddūt h āt sunt tria.s.cā passiōis Mod⁹ pa ciēdi ⁊ ꝯditio paciētꝭ. Si cō sideretur cā ob q̄z xp̄s passus ē fuit i eo doloris afflictō ma gna nō.n. patiebat ꝑ culpa ꝓpria imo p aliēa nō ꝓ ami cis tm̄ ſz ēt ꝓ inimicis ⁊ ēt ꝓ his q̄s videbat igratos. Si aūt ꝯsideretur modus paciē di fuit in eo passio doloris acerbior tū pp generalitatem q2 in oībus mēbris affligeba tur: tū ēt pp cōtinuitatē quia suspēdiū eius cōtinuabat ⁊ claui adeo affligebāt pēdētez sic affixerūt qñ man⁹ eius ⁊ pedes ꝯfodiebat in qbus maxima erat afflictio pp ner uos ⁊ musculos ibidē ꝯcurrē tes: in qb⁹ ꝓcipue viget sen sus. Si vero ꝯsideret q̄litas siue cōditio paciens maxima vtiqz erat afflictio pp maxi mā cōplexionis eq̄litatē ⁊ pp sēsus viuacitatē. vn̄ q2 null⁹ potuit ei adeq̄ri nec i eq̄lita te cōplexiōis nec in viuacita te sensus. Idcirco dolor illi⁹ eiuz doloꝝ fuit acutissim⁹ ⁊ maxim⁹ ⁊ iō dei grās q̄ztas possum⁹ referam⁹: sꝫ q̄ mō donet nobis vt tā ḡuit patiē ti cōpaciamur. h Bo. vbalr. Ex p̄dictis igit auctib⁹ rōni bus atqz distinctionib⁹ vidi sti aia xp̄iana scdz misterium passiōis xp̄i qd̄ dr̄ misteriuz acerbitatis i q̄ clare itellexi sti ꝙ xp̄i passio fuit grauior acerbior ⁊ amarior atqz dolo rosior oīm simlr morte ⁊ pas sione btōꝝ martiꝝ. pp ꝙ tan to magis teneris ei cōpati quāto magis sup̄dcāz passio nē ꝓ amoī salutꝭ tue passus ē

De tertio misterio sacratissi me passionis xp̄i quod dicit mysterium specialitatis.

Tertiū deniqz myste riū de sacratissima xp̄i passiōe ꝯtēplan dū dr̄ mysterium spālitatis. Postq̄z itellexisti aia deuota necessitatē ⁊ acerbitatē pas siōis tui saluatoris hēo tibi nūc ondēr specialr q̄r ⁊ q fue

rint dolores illi acerbissimi q adeo ipm xpm angustiauerut q ipm crudelit mori cogerut hos tam dolores xpi acutissimos. o tu euagelice pdicator ca plixitat euitade tibi breuiter declarabo: et et tu breuiter trascurre poteris pdicador: qr sic fz platone i thimeo: Subiect bn dispositi statim et sine retardatioe forma ipri mit: sic facilit poteris iduce et quasi coge pplm ad lachrymadu: exquo sufficieter auditores p duo mysteria pcedetia ad fletu et lachrimas fuerut dispositi. Accipe igr o fidelis aia vt habudati ad lachrymas inducaris p ei passione ceteris omissis p nuc septe spales acerbissimos atq acutissimos dolores qs xps hodie p amore tuo atq salute sustinere dignat e. Quor pm di dolor satisfactionis. Scds dr dolor sepatiois. Terti dr dolor flagellationis. Quart dr dolor pfusionis. Quint dr dolor pculcatiois Sext di dolor abbreuiatiois. Septim dr dolor mortificatiois. ¶ Prim igr dolor acerbissim amarissim atq acutissim que hodie p te o pple xpiane sustinuit dns Jesus dr dolor satisfactois p q declarado sciedu e q in xpo fuit triplex diuersa sba. ¶ Pria fuit dina: et h hodie nec fuit passa nec pati potuit: vn Augu. put recitat March in. 3. di. 21. c. recedete. ait. Si qs dixerit aut crediderit dei filiu passu anathema sit h ille. ¶ Secuda fuit corpalis: et h vt iferi dclarabit acerbu dolorez passa est. ¶ Tertia fuit spalis q nihil e alid qz ei aia et h fz pte iferiore grauissimu dolore passa e: et adeo dolor metis xpi fuit grauis q minim dolor excessit incoparablr ocs dolores sui corpis: et h dolor metalis xpi tat fuit in ei aia pp offesioes p prez suu celeste factas na puidit aia xpi bndicta ab istati creatiois sue i vtero virginaliter vnione cu dino vbo oia peta hoiu ta pterita qua psentia et futura. Et h io fuit qa respicies in vbo in q oia relucet taqz in speculo qda: hui cognitioem oiuz rez pteritar psetiu et futurar. Qm igr oia peta pterita psentia et futura erat p honore vl inoffesione sui patris celestis: et et p aiar

salutē. Jō vt pr̄i celesti ꝓ ei⁹ offēsis satisfaceret q nequaq̄ volebat pctm̄ aliqd dimitter impunitū. ⁊ insup a morte ad eternā vitā aias reuocaret: voluit nimia deuict⁹ charitate in se ⁊ in aia sua tot singulares dolores suscipe quot singularia fuerāt pctā cōmissa seu in posterū cōmittēda. Et tm̄ insup ꝓ q̄lib3 culpa dolorē in aia sustinuit q̄tū grauis erat sui pr̄is iniuria. Et qa celestis pr̄ infinite erat bōitat̄. Jccirco culpa ꝯ eu3 cōmissa erat infinita: ⁊ p ꝯñs xp̄s vt pr̄i satisfaceret ꝓ q̄lib3 iniuria singulariter infinitū dolorē voluit sustinere. Et si dolor vni⁹ culpe tātus fuit ꝙ in infinitū excederet hoium omniū penas: cogita queso aia quāta fuerit pēa aie xp̄i q̄ ꝓ peccatis inumerabilib⁹ inumerabiles in se suscepit penas. ꝓinde de m̄ltitudine pctōꝝ v3 cordis oris ⁊ opis q̄ homines cōmittunt ꝓpha dic̄. Dinūerabo eos .s. hominū defectus ⁊ sup arenā m̄ltiplicabunt. Et ꝙ xp̄us in aia ⁊ corde suo hodie tot pēas dolores ⁊ vulnera susceperit quot sūt vel fuerūt oia pctā hominum p̄terita presentia ⁊ futura: siue sint pctā cōdis siue oris siue opis quadruplr̄ ꝓbo. Prio auc̄te. Scd̄o rōne. Tertio sil̄tudine. Quarto significatiōe. ¶ Primo ꝓbo auc̄te ꝙ xp̄s hodie satisfecit patri suscipiens in se singulr̄ tot penas quot fuerūt pctā hoium p̄terita p̄sentia ⁊ futura. Un̄ Jsa. 53. c. dicit̄. Uere lāgores nr̄os ipse tulit ⁊ dolores nr̄os ipse portauit: ⁊ nos reputauim⁹ eū q̄si leprosu3 ⁊ ꝑcussu3 a deo ⁊ hūiliatū: ipe āt vulneratus ē pp iniqtates nr̄as attrit⁹ ē pp scelera nr̄a. disciplina pacis nr̄e sup eū cui⁹ liuore sanati sum⁹ oēs nos quasi oues errauimus: vnusq̄sq3 in viā sua3 declinauit: ⁊ posuit dn̄s in eo iniqtatē oium nr̄m. hsibi. ꝓpterea Mat. 26. apl̄is in orto existētib⁹ dicebat. Tristis est aia mea vsq3 ad mortē vbi ēt glosa dic̄ tātā tristitiā in anima suscepit xp̄s: quātā peccati malitiā homines cōmiserūt. ¶ Scd̄o h idē ꝓbo vnica rōne v3 equalificatiōis. Fūdamētū rōnis ponit ph̄s. 5. ethi. di. Pena taxat̄ in ope iustitie fm quantitatē culpe. Quo ꝯcesso certū ē ꝙ culpa

tāto est grauior quāto psona ꝯtra quā ꝯmittit est nobilior ꝓut expresse hētur.xxiq.i.c. monet. Jtē.12.q.2.ca.gloria. Jtē.27.q.j.c.nuptiaꝝ. Et ex de sen.excō.c.illoꝝ. Sȝ claꝝ est ꝙ nobilitas patris celest〈is〉 ꝯtra quē culpe cōmittunt ē infinita: ḡ oportuit hodie xp̄ȝ tot penas pati quot pctā ho mines cōmiserāt ⁊ cōmissuri erāt: ⁊ ꝑcipue cuȝ pr̄ celestis vt dr̄ Job.24.nihil inultum pati volebat: ⁊ insup qa ipse xp̄s cuȝ eēt de⁹ ⁊ hō ⁊ per cō sequēs ṽtutis infinite soluȝ sa tisfacere poterat. Qd̄ totum cōfirmās Moyses d̄utero.25. dicebat. Scd̄m mēsurā deli cti erit ⁊ plagaꝝ modus. Co gita igr̄ h̄ o fidelis aīa. quot penas hodie. sagittas ⁊ vul nera in cord̄ suo xp̄ꝭ suscepit. ¶ Tertio h̄ idē ꝓbo silr̄itudi ne.s.ꝙ xp̄ꝭ vt pr̄i satisfaceret in se suscepit oēs penas pec catis nr̄is debitaꝭ. Nā pona tur ꝙ eēt filiuꝭ sūmi regis vl̄ impatoris q videret dilectuȝ patrē suū a vilissimis ribal dis p lutū ⁊ sterc⁹ p capillos ⁊ barbā cōtumeliose trahi: ⁊ pugnis ⁊ calcibuꝭ os ⁊ faciē ei⁹ cōtundi: quāta credis ꝙ̄ſo amaritudine repleret: vti ꝙ tanta quantū diligeret eū: ⁊ quāta i eo vulnera facta fuis sent. Qd̄ si sic faceret talis fi lius multo ꝑfecti⁹ hoc facit xp̄s cuȝ excederet in charita te oēs filios hominuȝ. O igr̄ quantos dolores: q̄ꝫtas sagit tas: q̄ꝫtas penas: quantasq̄ȝ amaritudines hodie domine iesu vt pr̄i satisfaceres: ⁊ nos redimeres in corde tuo susce pisti. ¶ Quarto deniq̄ȝ ꝓbo significatiōe. ꝙ.s. xp̄s hodie in corde suo inumerabiles ⁊ infinitas penas pro nobis ri baldis ⁊ peccatoribus susce pit. Nā p̄hs.2. prioꝝ dicit. Signuȝ est ꝓpositio demon stratiua faciēs fidē ⁊ p signa corporis nobis nota silogiza mus ingt dispositiones ani me nobis ignotas. Qd̄ sic pȝ Nā p sudores ⁊ signa que ap parent ab ex̄ in corpore infir mi iudicat sapiens medicus de infirmitatib⁹ que intrinse cus latent. Hoc modo quisq̄ȝ xp̄ian⁹ pōt iudicare quot ho die xp̄s intrinsecus in corde ꝓ pctīs nr̄is immensaꝭ susce pit penas duȝ cōspicit i p̄m ab ex̄ per corpuꝭ emittere im mensuȝ sudoreȝ seu immensas

guttas sanguinis. Lux enim vt habet Mat. 26. xp̄s ter in orto ab apostolis separatus orasset di. Pater mi si possibile est trāseat a me calix iste Statiz vt dr̄ luc. 22. Factus est sudor ei⁹ sicut gutte sāguinis decurrētis in terrā. Qui vtiq; sudor sanguineus per genas oculos ꝛ totuz xp̄i corpus egrediēs: vtiq; significabat maximas penas sui cordis quas ꝑ peccatis nostris tollerabat. Et licet sēsualitas ꝓpter timorez mortis iminētis sic dissolueretur: tamē nō faciebat sic corpus in sanguinez dissolui propter satisffactionē pctōꝝ nostroꝝ. Proinde Bernar. in sinōe de mirādis beneficijs hūane redēptionis. q incipit Jesuz nazarenū. sic ait. Angustias tui cordis dn̄e iesu certissime indicabat sudor ille sanguine⁹ ꝑ nobis effusus: q orationis tēpore abūdāter de carne tua sanctissima decurrebat in terrā Ut igit̄ amoris erga te ꝛ gratitudinis stimulos habeam⁹ veram ꝛ naturalez carnis infirmitatē his indicijs in te expressisti qbu⁹ doceremur: q2 vere langores nostros portasti ꝛ nō absq; sensu doloris vt quidam existimant passionuз sentes pcurristi. hec ille. Adde q licet magnas penas susciperet pro peccatis proximorum maxime tamen dolorez suscipiebat immensum ꝑ iniurijs ꝛ blasphemijs: quas videbat fieri debere ꝯtra matrem suam: precipue quia videbat q aliqui eam appellarent meretricē aliqui figerēt gladios in pectori ꝛ in oculos hymaginis ei⁹ ꝛ huiusmodi. Ex predictis auctoritate ratione similitudine atq; significatione vidisti anima primuз dolorem acerbissimuз tui saluatoris. In quo etiam lachrimas sanguinis pro te effudit vt ex hoc ꝛ tu saltem pro ipso lachrymas aquarū effundas qui dicitur dolor offensionis.

Secundus insuper dolor acerbissimus amarissimus atq; acutissimus: quem hodie suscepit Christus: dicitur dolor separationis. Immensuз quidem dolorem vltra predictuз christus suscepit: quando a dulcissima matre sua se propter nos saluandos separauit: sic eniз dicūt deuoti tractatores

ꝛ contemplatores dominice passionis. dulcissimus dei filius die mercurij trāsacta post ꝙ cenauit cū mr̄e sua dulcissima in domo marthe ꝛ Ma rie eadē sequēti nocte iugiter cū ipsa vigilauit. Cui singulariter totū cursū ꝛ misteriū sue mortis ꝛ passiōis apte reuelauit. Dicere nāqꝫ potuit. O amantissima mater o vgo benedicta q꜡ sequēti mane recessurus sū a te ꝛ velut agn⁹ innocēs ꝛ immaculat⁹ pp̄ humani generis salutē a iudeis suā mortē ꝛ crucifixionē crudelr̄ suscepturus. Decreui vltra mētales penas meas tibi oēs futuros dolores mei corpis pādere. Qui vtiqꝫ q̈si infiniti ꝛ innūerabiles erūt. Scis enim eē de me pphetatū Isa. primo. ꝙ a plāta pedis vsqꝫ ad vticem nō dꝫ in corpe meo esse sanitas. Hinc iccirco tibi ista tui reuelare vt cū ea videris constantius te munire possis armis patiētie atqꝫ ꝯstātie. vides igit̄ o intemerata mater vt a vtice incipiā hos capillos meos pulcherrimos ꝛ naçarenos quos ferrū nō tetigit quiqꝫ veluti fila auri apparēt certe crastina die ab ipsis pfidis ꝛ iniqs iudeis per modū triciariū i palatio cayphe ꝛ Pilati tota nocte trahent̄ ꝛ sic q̈si oēs euellent̄ q̄ euulsio tātos generabit in capite meo dolores quot capilli de ipo exhent̄. Et sic extio vnius capilli pp̄ delicātiā ꝛ teneritudinē capitis mei generabit in me inextimabilem dolorē: q̄ꝫtus ḡ erit dolor meus q̈si de oiuꝫ extione? cū h̄ videris habeas queso patiētiā. Uideo insup. O amātissima mr̄ caput meū delicatissimū nūc eē sine vllo vulnere ꝛ pena: sed heu me crastina die videbis ipꝫ mille spinis marinis pforatū: ita vt cerebrū de eo egrediat̄. Et insup videbis ipsū vulneratū cū arundinis ꝛ baculis. Et si sola spina ꝛ soli baculi ictus q̈si infinitā penā dabit in corde ꝛ capite meo: q̄ꝫto magis tot spine totqꝫ baculoꝝ pcussiōes. Cū hoc videbis patiētiā habeto queso. ¶ Uides ēt nūc dulcissima mr̄ aures meas q̄ audire solēt angelloꝝ cātus sine vlla pena eē: sꝫ heu crastina die audiēt iugiter a iudeis crucifige crucifige hic est malefactor ppl'iqꝫ seductor.

ℭ Uides ẽt mater nũc oculos meos letos esse claros ⁊ immaculatos: sꝫ heu cras videbis eos a iudeis velatos lãguentes lachrymosos ⁊ clausos in morte: ita vt te amplius videre nequeãt. ℭ Uides ẽt nũc v̇go bñdicta genas ⁊ maxillas meas immaculatas esse ⁊ sine pena sꝫ heu cras suscipiẽt q̃si alapas infinitas ⁊ luto sputoq́ꝫ putrido iudeoꝝ penitus deformabunt: cũ hec videris habeas patiẽtiaꝫ q̃so. ℭ Uides insup os meum omni dulcedine plenũ: sed heu cras aceto ⁊ felle amarissimo replebit. ℭ Uides nunc spatulas ⁊ humeros meos nihil hr̃e pene. sꝫ heu portabũt cras sup se grauissimã crucẽ pp quã vt videbis cadã i terra. ℭ Uides nunc brachia ⁊ manus meas sine pena eẽ: sꝫ heu cras brachia extẽsa erũt in cruce manusq́ꝫ eideꝫ cruci magnis ⁊ crudelibus clauis trãsfixe. ℭ Uides nũc pedes meos ⁊ dextrũ latus sine vllo dolore eẽ: sꝫ heu cras videbis latus pforatũ lãcea: pedesq́ꝫ magnis clauis cruci affixos. ℭ Uides insup barbã meam integrã esse: sꝫ heu cras videbis eaꝫ fere totã depilatam. ℭ Uides nũc totũ corpus meum sanũ eẽ: sꝫ heu cras videbis eũ f ꝫ Bernar. sex millibus sex cẽtis ⁊. 66. plagis ad colũnã vulneratũ. Quid plura? O mr̃ dulcissima hodie me vides viuũ: sꝫ heu cras me videbis in cruce capite inclinato ex nimio dolore d̃functũ. Cũ h oia videris q̃so patiẽtiã habeas. Que simul oia cũ diceret mr̃ audiẽs lugẽs lachrymas emittebat. Que lachryme erãt tot gladij tot iacula tot enses totq́ꝫ nouacula seu rasorij cor penetrãtes ip̃ius xp̃i ⁊ sagittãtes. Quibus dictis mr̃ pijssima dolore gladiata q̃si loq nõ valẽs: extẽdit brachia sua sup colum filij sui: ⁊ stringẽs eũ semimortua cecidit. Que ãplexatio ⁊ si dulcis videret tñ fuit amarior xp̃o oibus passiõibus presentis vite. Quoniã tũc vidit xp̃s ꝙ aĩa v̇ginis suscipiebat i seipã oẽs dolores suos. s. in aĩa sua ⁊ io xp̃s tũc reaccepit oẽs dolores mr̃is p ꝯpassionẽ. Reuersa tãdẽ postmodũ in se dicebat. O dulcissime fili vt qd te ꝯcepi ifelix ⁊ dolorosa mr̃: Erq̃ sic crudelr̃ flagellari de-

bes ꝛ mori. Si fieri pōt rogo te hāc sentētiā reuoces: tunc xp̄s cū iā mane factū eēt humiliter genuflexit ante mrem petēs ab ea bn̄dictionē, ꝛ di. Qȯ sic fieri necesse erat. Tūc mr̄ ingemiscēs dixit heu fili mi. Que vnq̄ȝ mr̄ esset q̄ filiū benediceret eiq̄ȝ licētiā daret vt iret ad furchas ꝛ suspēdium. Cui filius. Dilectissima mater qm̄ sic a p̄re meo diffinitū ē de duobus vnū elige. Aut benedic me vt crucifigi vadā ꝛ sic humanū gen⁹ saluabit: de quo nullus p sex milia ꝛ sex cētum annos potuit padisi portā ingredi pro peccato p̄mi parētis. Aut si non vis ꝙ crucifigar pp h̄ totum humanū genus dānabit. Cui vgo o fili mi qm̄ nimis diligo salutē humani populi iccirco ꝑ rōnē lȝ nō ꝑȝ sensualitatē contenta suȝ ꝙ moriaris ꝛ crucifigaris. Et si haberē mille filios tibi similes oēs illos vellē crucifigi vt sic humanū genuꝭ saluaret. Quid plura? Ecce ꝙ ego si necesse est etiaȝ tecū ꝓ humani generis salute para sum crucifigi. O charitas imēsa. O amor ineffabilis o dilectio incōpabilis virginis gl'iose circa nos. Quis est iste o vgo tā ribaldus. ꝛ infelix q te nō diligat? Quis ē q te de cetero amplius blasfemare presumat? His dictiꝭ extēsis brachijs benedixit filiū in oib⁹ mēbris suis a capite ad pedes ꝛ filr̄ oia eius mēbra nō sine maxio ꝓfluuio lachrymaꝝ dulciter osculata est. Sentiētes aūt Martha ꝛ Maria atq̄ȝ apl'i magnos singultus xp̄i ꝛ virginis gloriose venerūt ad eos. Et prostrata magdalēa dicebat. O magister bone qd ē h̄ quo viꝭ ire. An nescis q: iudei cōsiliū fecerūt vt te occidāt. Ecce si vadiꝭ in ierusalē crucifigēt te iudei. An noli queso ire propter amorē meū ꝛ pp amorē dulcissime matriꝭ tue: sed hic sta ad faciēdū pasca nobiscū. Cui xp̄ꝭ. O filia bn̄dicta magdalena ardēteȝ amorē tui cordis video: sed nō sapis que ꝓ salute humani generis necessaria sunt: scito igit ꝙ m e oȝ comedere pasca in ierusalem ex precepto patriꝭ ꝛ ibi oia q̄ de me scripta sunt adimplere vnum tm̄ a te peto ꝙ plus solito meā dulcissimaȝ mrem habeas ꝯmēdatam: ꝛ ei cum

sit paupcula amoꝛ mei subuenias. Nō. n. tibi ingrat⁹ existā. qb⁹ dictis vidēs ꝙ nō pficeret pstrata cū maximis lachꝛymis pedes dñi Jesu pstringens osculata ē ꝛ petens benedictionē a xp̄o eā benedixit. Hoc idē fec̄ Martha aliꝫ Marie totū collegium apostoloꝝ. Post hec cū postularet mater Martha ꝛ Maria vt eis pcederet ꝙ secum iret in ierusalē renuit oīo di. solū apostoli mei si volūt mecū venire possunt. Qui oēs dixerūt eamus ꝛ moꝛiamur cū eo. Tūc benedicēs mr̄i cū solis apostolis recessit dimittens tn̄ coꝛ suū in pectoꝛe matris sue: quia fm̄ Bernar. aia plus est vbi amat q̄ꝫ vbi animat. Uirgo āt q̄ꝫdiu poterat videre filiū post eū lachꝛymosa ꝛ lamentabili voce clamabat di. O fili mi. o amoꝛ me⁹ o spes mea vnica. o refugiuꝫ meū. o gaudiū aie mee. o dulce refrigeriū coꝛpis mei quo vadis? Que oīa v̄ba audiens fili⁹ penetrabāt aiaꝫ suam: ꝛ erant tot sagitte ei⁹ intima sagittantes: seu tot rasoꝛij coꝛ eius dulcissimum radentes. Ex pꝛedictis omnibus vidisti aia scd̄m doloꝛē acerbissimum tui saluatoꝛis: quē habuit ex eius separatioꝛ a sua matre benedicta: qui dict⁹ fuit doloꝛ separationis.

T Ertius insuper doloꝛ acerbissimus amarissimus atqꝫ acutissimus quem hodie p humani generis salute xp̄us suscepit dr̄ doloꝛ flagellationis: vltra pdictos doloꝛes imensum doloꝛē et xp̄s habuit dū crudeliter flagellatus fuit. tribus enim vicibus o fidelis anima p te xp̄s flagellatus fuit. seu triplex fuit xp̄i flagellatio. Pꝛima crudelis fuit. Scd̄a crudelioꝛ. Tertia crudelissima. ¶ Pꝛima igit̄ flagellatio crudelis quā xp̄s sustinuit facta fuit ei dū duceret̄ ab oꝛto vsqꝫ ad domū Anne post q̄ꝫ. n. xp̄s a matre discessit et in hierusalē deuenit: ꝛ ibi i cena fil̄ cū apl̄is pascalē agnū comedit: pedes discipuloꝛuꝫ lauit: coꝛpus ꝛ sanguinē suū eisdē apl̄is dedit: eisqꝫ sermonem post cenā fm̄ Joānē plenū charitate fecit postq̄ꝫ coꝝ dispersionē futurā eis pdixit postq̄ꝫ oꝛtū trās toꝛrētem cedron ingressus ter. patrē ex

orauit. Et in tertia oratõe an
gelū de celo eū ɔfortãtem ha
buit. Ecce q traditor Judas
cū magno exercitu armatorū
in orto aduenit ipsumq́ʒ xp̄m
osculatus est ⁊ salutauit di.
Aue rabi: ⁊ cū ip̄ʒ xp̄ʒ Judas
salutasset ⁊ xp̄s ipse dixisset.
Quē q̄ritis illiq́ʒ oēs clamas
sent iesuʒ nazarenū: statim vt
dr̄ Joan. 18. Oēs retrorsum
ceciderūt in terrā. post qd̄ fa
ctū cū xp̄s spōte in eoꝝ manı
bus pp̄ salutē nr̄aʒ se ponere
volēs dixisset: dixi vobis: qr
ego suʒ. Si ḡ me q̄ritis sinite
hos abire: statim post restitu
tā auriculam seruo pōtificis
quam ei Petrus absciderat.
Cohors vt dr̄ Jo. 18. ⁊ tribu
nus ⁊ ministri iudeoꝝ cōpre
hēderūt ip̄m Jesum ⁊ ligaue
rūt eū ⁊ adduxerūt eū p̄mus
ad domū anne qui erat socer
Cayphe q Cayphas pōtifex
erat anni illius. Dū aūt du
cerel ligatus vt dicit Jo. ab
orto ad domū Anne: cogita q̄
so aīa ꝑut dicūt deuoti tra
ctatores dn̄ice passiōis quot
ꝑcussiōes ⁊ flagella ꝑ illā lon
gā viā xp̄s sustinuerit. Cū. n.
eēnt pedes xp̄i nudi ⁊ discal
ciati ⁊ huc atq́ʒ illuc ab eisdē
ministris ducerel ⁊ traherel
pic credēdū est q sepi⁹ eū la
pides impingebat sacrum et
delicatū sanguinē ꝑ viā effū
debat. Cōsidera ēt q̄so q̄lr alı
qui cū bacculis ⁊ fustib⁹ seu
lanceis ꝑcutiebāt ei⁹ tibias
alij vulnerabāt eius brachia
eius humeros eiusq́ʒ sacratis
simū caput. ⁊ adeo grauiter
eū in p̄dictis ledebāt q quasi
ei⁹ tenerrima ⁊ delicatissima
ossa ɔfringebāt postq̄; aūt cū
p̄dictis ⁊ pluribus alijs per
cussionib⁹ ad domū Anne pō
tificis iesum deduxerūt: tunc
vt dr̄ Jo. 18. Anna pōtifex ip
suʒ interrogauit de doctrina
⁊ discipulis ei⁹. Cui cū rn̄dis
set iesus. Ego palā locut⁹ suʒ
mūdo ⁊ sꝑ docui in synagoga
⁊ in tēplo in quo oēs iudei cō
ueniūt ⁊ in occulto locut⁹ suʒ
nihil: qd me interrogas inter
roga eos q me audierūt. Sta
tim his dictis vnus assistēs
ministroꝝ vʒ Malchus cui
ipse xp̄s f̄m glo. auriculā ab
scissam sanauerat dedit ma
gnā alapam Jesu di. Sic rn̄
dens pōtifici pp̄ quā alapam
tā enormiter susceptā oēs ei⁹
dētes cū in tenerrimis ossib⁹
seu ganassa radicati eēnt con

tremuerūt ꝛ cōmoti sunt. Et cū sic eū pcutiētē posset facere statim a terra absorberet: nihil mali ei fecit sꝫ hūilr ei dixit. Si male locutus sum testimoniū phibe de malo: si aūt bñ qd me cedis. Morali ꝫa tu ṗdicator oia supradicta put tibi plꝫ. Ex prefactis igitur vidisti aia ṗmā flagellationem ꝛ pcussionē quā xp̄s in corpe suo amore tuo portauit ¶ Scd̄a flagellatio quā ēt o xp̄iana aia filius dei pro te suscepit facta fuit in domo cayphe. Nā vt Jo.18. dr̄. postq̄ꝫ xp̄ꝫ alapā suscepit i domo anne: statim Anna eodē sero misit eū ligatū vt ibidem dꝛ ad caypham pōtificē: ante queꝫ cū fuisset adductus produxit Cayphas ante ipsum multos testes falsos. Et cū nō eēt cōueniens coꝝ testimoniuꝫ: adducti sᵗ duo alij falsissimi testes di. Ecce audiuimus eum dicētē. Ego dissoluā tēplum hoc māu factū ꝛ post triduū aliud nō manu factū rehedificabo. Jtē dixit qꝛ filius dei sum ego ꝛ qꝛ nō lꝫ censum dare cesari. Et cū cōtra ṗdcōs testes nihil xp̄s rn̄deret: tunc exurgens sūmus sacerdos. i. Cayphas vt dr̄ Matth. 14. dixit ad iesum. Nō rn̄des qc q̄ꝫ ad ea q testificanᵗ ꝯtra te: Et cū xp̄o taceret rursus cayphas iterrogauit eū di. tu es xp̄s filius dei benedicti? Cui xp̄s rn̄dit. Tu dixisti qꝛ ego sum. Et iterū videbis filium hoīs sedētē a dextris virtutis dei ꝛ venientē in nubibus celi. Tūc cayphas scidit vestimēta sua ꝛ ait. Quid desideram⁹ testes. Audistiꝫ blasphemiā qd vobiꝫ vr̄. Tūc oēs clamauerunt. Reus est mortis. Quibus dictis xp̄s crudeli⁹ quā primo p totā illaꝫ nocteꝫ a ministriꝫ flagellat⁹ fuit. Nā quinqꝫ mala vt dr̄. Luc. 22. ꝛ Mat. 14. tūc ei fecerūt. Nā primo ministri de voluntate cayphe cedebāt eū vt dꝛ Luc. 22. i. acriter p totū corpus ei⁹ percutiebant. ¶ Scd̄o velauerūt oculos eiuꝫ. ¶ Tertio pcutiebāt ei⁹ faciē. ¶ Quarto illudebāt ei. dicēteꝫ. pphetiza qs est q te pcussit. ¶ 5⁹. vt dꝛ Matthei. 14. iugiᵗ conspuebāt in faciē ei⁹ hec qnqꝫ ponunᵗ in dictis euāgelistis Duo alia iniquissima mala ponit sanctus Antoni⁹ de padua in sermone veneris sacti

τ dicit q̄ per totā illā noctez post cayphas iuit dormituz serui eius dyabolici sub q̄z cura xp̄m cōmiserat fecerūt tricias de capillis Jesu longissimis: τ barba ei⁹. τ sic nudū p terrā hinc inde trahebāt Et tūc q̄si eū totū depillauerūt ac p singl'a lata capilloz extractoz sanguis recētissim⁹ egrediebant. Et addit q̄d postq̄z eū sic crudelit' vulnerauerūt stati nudū i vas seu doliū aq̄ frigidissima plenuz eū submerserūt pp q̄ nimis ex h angustiat⁹ patrē orabat di. illō ps. Saluū me fac deus qm̄ itrauerūt aq̄ vsq̄ ad animā meā. Addūt aliq dn̄ice passiōis cōtēplatores q̄ v'go quādo h fiebāt n̄ erat ibi sz i bethāia pp q̄ Joā. timēs ne christ⁹ pp nimia flagella moreret āte māe ad ip̄az iuit Que cū postularet qd esset d filio q̄si loq n̄ valēs vt cūq̄ respōdit dicēs Ayme o dn̄a paradisi ecce q̄ fili⁹ tu⁹ iā ē ad collū fūe ligatus totusq̄ flagellat⁹ sanguieq̄ cruētat⁹ τ oēs discipuli eū solū i māib⁹ illoz canū iudeoz reliquerūt. Tūc v'go semimortua postulauit Magdalenā τ alias marias. τ sil'r cū Joan. circa mane iuit ad domū Cayphe ibiq̄ inuēit petz foras extra atriū amar' flentē τ capillos cū barba p̄ doloz sibi extrahētē pectusq̄ suū acrit' pcutientē. Qd ideo faciebat q̄r ter dominū suū negauerat. Cui cū virgo diceret o fili petre qd actū est de filio meo ipse mdēs τ eā apud portā palatij ducēs flens dixit. Audi mr̄ qd fit de filio tuo. Tūc audiens virgo obprobria τ percussiones filij cū ingredi non posset nec sineret vt eū inuaret lachrymabil'r dicebat. o fili mi qs mihi det vt moriar p te. o frēs mei Judei estote q̄so hūani erga filiū meum τ alia multa dicebat. Extende te i p̄dictis put tibi plz. Ex p̄fatis ēt vidisti aia scdaz flagellationē crudeliorem p̄ma quā xp̄s in corpore suo amore tuo potauit. ❡ Tertia deīq̄ flagellatio quā o fidelis aia filius dei p te suscepit: τ que crudelissima fuit sup duas p̄dictas: facta fuit in atrio pilati. Sic. n. dr̄ Jo. 18. τ Ma. 15. scd̄o mane statim Cayphas cū ceteris seniorib⁹ τ scribis totoq̄ ɔcilio adduxit iesum

vinctū ⁊ ligatū ad pilatū vt eū sentētiaret ad mortē secū ducēs p̄dcōs falsos testes vt ꝯ ipsuz testificarent. Sciēs igit̄ Pilatus vt dr̄ Mat.27. ꝙ p̄ inuidiaz pharisei et xp̄m tradidissēt: voluit eū pluries liberare qḋ ēt diuersis mōis tēptauit. Pmo allegādo suaz innocētiā di. Ego nullā cām mortis inuenio i eo. Uidēs āt qꝛ hec cā iudeos ad irā āpli⁹ ꝓuocaret accepit scḋam viā trāsmittēdo eū ad herodē tā ꝗ̄ galienū ⁊ sibi ꝓpa dn̄atōe subm credēs ꝙ herodes n̄ iudicaret eū s₃ liberaret subditū suū. Cūqꝫ nec sic ꝓfecisset s₃ magis illi eū dignū morte acclamarēt tūc cogitauit saciare iudeoꝝ ipietatē: ⁊ ꝓpea vt dr̄ Jo.10. Jussit eū flagellari: ꝓp qḋ ad colūnā ligatuſ ⁊ tot⁹ ḋnudat⁹ a capite ad pedeſ fuit acrit̄ flagellat⁹. Que flagellatō crudelissima ⁊ amarissima fuit septēplici r̄spcū ❡ Pmo respcū teneritudis corpalis. cū .n. xp̄s hr̄et carnes tenerrimas ⁊ delicatissimas sup oēs creaturas: minima ꝑcussio i eis fcā eas miro mō dilaniabat. ❡ 2°. respcū argumētabilitat̄. Si .n. i ip̄is ꝓncipib⁹ sacerdotū scribis ⁊ seniorib⁹ ppl̄i i qb⁹ dēbat apparer̄ maxia discretio maturitas ⁊ grauitas ēt i iudicādo sceleratos tāt⁹ fuit furor ⁊ rabies ꝙ ēt i festiuitate sacroꝝ dieꝝ ꝯ oēz ꝯsuetudinē ⁊ mores nō erubuerūt ꝯ oēz iusticiā ꝯ xp̄z exurgere inocētissimū ꝗ̄tū credis q̄so furorē ministros diaboli oi vtiqꝫ itellectu ⁊ discretiōe ꝓuatos i flagellādo xp̄z hūisse. Relinq̄ h̄ tibi aie ḋuote cogitāda. Tertia flagel. xp̄i fuit crudelissima respcū cōplacētie: qm̄ ministri xp̄z flagellātes: tāto pl⁹ sciebāt se phariseis placer̄ ꝗ̄to acri⁹ xp̄i carnes lacerabāt Jccirco ꝓp h̄ oēz crudelitatē quā potuerīt i flagellādo xp̄z exercuerūt a q̄ꝝ nimia crudelitate ꝓph̄a dn̄i ait. Circūdederūt me vituli ml̄ti tauri pingues obsederūt me. Aꝑuerūt sr̄ me os suū sic leo rapiēs et rugiēs. ❡ 4°. fuit crudel. respcū libtat̄. qm̄ .n. xp̄ſ posit⁹ fuit i libtate p̄dcōꝝ mīstroꝝ ad flagellādū nec eis fuit data aliq̄ tpīs mēsura. Jccirco tāto crudeli⁹ xp̄i carneſ laniabāt ꝗ̄to iniq⁹ xp̄z odibāt ⁊ ꝯ eū malāvolūta. hēbāt. ❡ 5°.

fuit cru: resp. cupiditatis: quia nam spes et cupiditas lucri augendi vt dicit .2. ethi. mouet agentem ad fortiter operandum. Idcirco ministri diaboli tanto crudelius et fortius xpm flagellabant quanto si ex hoc maius lucrum a phariseis se habituros sperabant. ¶ Sexto flagellatio xpi fuit crudelissima respectu vniuersitatis a capite enim ad pedes vniuersaliter xps fuit flagellatus nam crura et coste corporis latera atque dorsum et humeri dura flagellatione afflicta fuerunt: ita vt superficies carnis sue tenerrime atque delicatissime lacerata penitus fuerit: brachia insuper dure fuerunt ligata atque constricta vt vene ei apirentur et hinc inde ante et retro contumeliose fuerunt retorta tam in orto quam in domo Anne Cayphe Pilati atque Herodis. In predictis .iiii. locis vbique ligatus ductus fuit. Os quoque afflictum fuit tam repletione sputorum fetidorum quam ex pugnorum percussione. Facies autem illa in quam angeli desiderant prospicere propter vulnera inflicta effecta est tota palida et vulcerosa: adeo quod leprosus extimaretur. Fuit insuper deturpata fetidis sputis impiorum. Gene eius afflicte fuerunt et tumefacte ac sanguine et liuore consperse propter diras percussiones pugnorum et alaparum: oculi insuper eius fuerunt velati et afflicti atque ex pugillis et alapis enormiter tumefacti et inflati. Quid plura secundum Ber. et Ansel. a capite ad pedes facta fuerunt in xpi corpore sex milia sex centa et .66. vulnera. O aia si sic vidisses dnm tuum cruentatum per cuius corpus vbique fluebat sanguis vsque ad terram: arbitror quod pro eius amore non tantum lachrymas funderes: sed insuper et sanguinem liberissime spargere velles. ¶ Septio denique flagellatio xpi fuit crudellissima respectu coronationis. Nam vt dicitur Jo. 19. postquam xps sic fuit in corpore flagellatus: milites statim fecerunt coronam de spinis et imposuerunt capiti eius et veste purpurea circumdederunt eum et dicebant genu flectentes. Aue rex iudeorum. Et dabant ei alapas percutiebantque vt dicitur Mat. 15. arundine caput eius et conspuebant in eum atque eius barbam depilabant hec oia euangeliste ponunt in locis preallegatis. Nota hic aia quod puncture spinarum facte in caput xpi mille fuerunt dicente Ber. in ser. q inci

pit. Jesuz nazarenū mille in/ quit pūcturis speciosū eius caput pforaf. Que spine acu rissimū dolorē capiti xpi infe/ rebāt: p eo q ppter ingētez pcussionē vel ipressionē arun dinis z baculoꝝ. nō tm̄ pellē carnē z os sed insup cerebrū penetrabāt. Jta vt etiā non tm̄ sanguis sed insup sacruz cerebrū de ei⁹ capite delica/ tissimo egrederetur. Preter/ mitto put dicif Joan. 19. q ad maiorē christi penā z ɔfu sionē nūc post ei⁹ flagellatio nē Pilat⁹ fecit christū foras adduci oi populo: habētē co/ ronā spineam in capite suo z purpureū vestimētū: pp qd z dixit. Ecce hō q̄si diceret. Jste nullū habet diuinitatis signū: cū sic euz despectum z villificatū oēs videatis. Ex p factis ergo oibus vidisti aia qualiter dn̄s iesus amoz tuo ter fuit crudelissime flagella tus. z p ɔn̄s vidisti. Tertium acerbissimū dolorē tui salua toris: qui dictus fuit dolor flagellationis.

Quartus insup dolor acerbissim⁹ amaris/ sim⁹ atq3 acutissim⁹ quē hodie p humāi generis salute christus suscepit dicif dolor ɔfusiōis. p cuius dolo ris declaratiōe in forma que stionis peto a te o christiana anima. que est vituperabili/ or dspectior ignominiosior co fusibilior atq3 abbominabili or mors q̄ cōmūiter possit fie ri aut malefactorib⁹ dari cla mās. Rn̄deo. La morte de la croce seu la morte d le forche. Et ppterea nihil ɔfusibilius pſōis dici potest q̄3 q vadat ad furchas. O respice o fide lis aia q̄to amore te christus dilexerit. Qui cū esset dei fi lius vt dr̄ luc. 1. z ppterea vt ibidē dr̄ in ei⁹ natiuitate an/ geli cātauert. z vt dr̄ isup. M. 2. Magi ab oriēte cū mūeri bus veniētes ipsuz adoraue/ rūt: et isup cū ess3 ille q creat oēs ratiōales animas ad ei⁹ imaginē z silitudinē. Quiq3 de nihilo creauit vniuersa: at q3 vniuersa in esse gubernat z q sol⁹ ē nobilior cūctis crea turis. Cui ēt soli ptinet pec/ cata remittere gr̄az ipēdere gl'iazq3 largiri: voluit tn̄ ho/ die amore salutis tue ebrius ɔfusionē crucis sustinere: tā q̄3 si dux esset: malefactorum oiuz z pnceps: z q inter cete

ra suspēdiū crucis turpissi-
mū sit audi Salomonē sapi.
2. dicētē. Dixerūt ipij apd se
nō recte cogitātes. Circūue-
niam⁹ iustū qm̄ iutilis ē nob
ꝛ opib⁹ nostris ꝛ iproperat
nobis peccata legis. Et diffa
mat i nos pctā disciplie nr̄e:
ꝓmittit se sciētiā dī habere
ꝛ filiū dī se nominat. Factus
ē nobis i ꝯdictiōe cogitatio-
nū nostraꝝ grauis ē nob etiā
ad vidēdū qm̄ dissimilis est
alijs vita illi⁹: tanq̄ nugaces
extimati sum⁹ ab illo ꝛ absti
net se a vijs nr̄is tāq̄ ab imū
ditijs. ꝛ ꝑfert nouissima iu-
stoꝝ ꝛ gloriaꝭ se patrē habeꝛ
deū. videam⁹ ḡ si ꝭmōes illi⁹
veri sūt ꝛ tēptem⁹ q̄ vētura
sūt illi ꝛ sciem⁹ q̄ erūt nouis-
sima illi⁹. Si. n. ē ver⁹ dī fili⁹
suscipiat illū ꝛ liberet eū de
māib⁹ ꝯrioꝝ: cōtumelia ꝛ tor
mēto afficiam⁹ eū ꝛ ꝓbem⁹
paciētiā eius morte turpissi
ma. i. crucis ꝯdēnem⁹ eū: erit
n. ei respect⁹ i ꝭmo. illi⁹. hec.
Et ēt Jere. ij. dr̄ cogitauerūt
sup eū ꝯsilia dicētes. venite
mutam⁹ lignū. s. crucis i pa-
nē ei⁹. i. i corp⁹ ei⁹ q̄ ē pāis
vite ꝛ eradam⁹ eū de terra vi
uētiū ꝛ nomē ei⁹ nō memore

tur ampli⁹. h ibi. Qd̄ autem
xp̄s hodie sup turpissimam
crucē tāq̄ malefacto: a iude
is posit⁹ fuerit testaꝭ Mar-
cus. is. c. vbi dic̄. q̄ vidēs Pi
lat⁹ rabiē iudeoꝝ ꝯ xp̄z ei ꝓ
posuit vt dimitterēt xp̄z aut
Barrabā homicidā cū sic eēt
ꝯsuetudo vnū dimittere i pa
sca. Qui cū postulassēt Bar-
rabā dimittēdū statī tradi-
dit illis pillat⁹ xp̄z crucifigē
dū: ꝛ ecce tres cruces facte
fuerūt vna ꝑ xp̄o: alie vero
due vt dr̄ Mat. is. ꝑ duobus
alijs latrōib⁹. Sz vt crude
li⁹ xp̄z tractarēt fecerūt qd̄
cruces duoꝝ latronū a mini
stris portarēꝭ: tertiā v̄o cru-
cē q̄ erat grauissima ꝛ pōde-
rosa p̄ ceteris posuerūt sup
hūeros xp̄i flagellis lacera-
tos: vt ex h maiorē ei dolorē
ꝛ ꝯfusionē iserēt. Data igiꝭ
sētētia a Pilato d̄ xp̄o cruci
figēdo cū latrōib⁹. Ecce aia fi
delis q̄ xp̄o i medio duoꝝ la-
tronū baiulat grauissimam
crucē q̄ crucis portatio fuit
sibi pēosissima triplici respe-
ctu. Uz respectu ponderatio
nis. Nā erat grauis ꝛ pōde
rosa nimis. Itē respectu tra-
ctiōis: qꝛ vt crediꝭ cū eēt li-

gat⁹ fune ꝛ laqueo ad collū violēt̄ ip̄z trahebāt: ꝛ sic stringebāt gut̄ ei⁹ ꝙ vix poterat respirar̄. Itē respectu ꝑcussiōis. Naꝫ plures ꝑcutiebant cū baculis pugnis ꝛ huiuſmodi i capite i brachijs ante ꝛ retro. Cū aūt egrederet̄ Ierusalē ꝛ q̄rulosis vocib⁹ ꝑ nimio pōder̄ crucis lamētaret̄ dī. Ayme. O fratres mei iudei habeat̄ mihi cōpassionē. Ayme nō posso piu. Ayme le mie spale. Ayme ch pēa sostegno io nel collo mio: e nella ꝑsona mia Quāto magiꝭ lamētabat̄ tāto crudeli⁹ paciebat̄ ꝛ trahebat̄. Secūdū aūt Gregoriū nazāzenū qñ xp̄s porta i ierusalē cū cruce sup hūeros egrediebat̄. v̄go maria q̄ ibi vt videret filiū aduenerat postulauit a Ioāne vt duceret eā ꝑ aliq̄ꝫ viā a ppl'o magi remotam vt sic videret eū vēiētē. Et respiciēs iesū q violēt̄ ceteros latrōes p̄ibat dixit v̄go ad Ioānē o fili Io. qñ vēiet fili⁹ me⁹. O si sic crudelit̄ duceret̄ sicē ille q hꝫ crucē tā magnā sup hūeros suoꝭ certe mortua caderē ꝑ dolor ꝛ nūc ecce ꝙ multū ꝯpacior isti pauꝑculo malefactori qui alios violēt̄ ꝓcedit dic q̄ueso mihi Ioā. Nūqd forte iste q antecedit ē fili⁹ me⁹. Cui Io. lachrymabilit̄ dī. O mr̄ mea nō cognoscis ip̄z: certe ipse ē fili⁹ tu⁹ iesus. Ille ē fruct⁹ vētris tui. Ille ē fili⁹ tu⁹ quē ꝯcepisti d̄ spiritu sācto queꝫ magi adorauerūt ꝛ quē portasti i brachijs tuis i egipto Et tūc cecidit i terrā v̄go p̄ angustia: ꝛ Ioā. cū magdalēa ꝛ ceteris marijs fecerūt ibi plātū magnū. Aspice o fidel̄ aia reginā celi flētē sup filiū suū ꝛ dicētē ad filiū cū ñ sineret̄ a iudeis eū iuuare. Heu mi fili dulcissime spes mea vnica vbi ē pulchritudo tua vbi color: vbi speciositas sup filios mulieꝝ. Ego ñ te cognosco fili qm̄ lepros⁹ vidris o fili mi qs dabit mihi vt ꝓ te moriar? ambular̄ ñ poteꝭ: portar̄ crucē ñ vales te iuuar̄ ñ sinor Et fratreꝭ mei iudi miſimini mei: pōite sup hūeros meos crucē fili mei. o iesu fili mi q̄ vadis. o refugiū cordis mei q̄ traheri. o spes amor gaudiuꝫ ꝛ letitia cordis mei q̄ duceri. Nūqd latro es tu. Nūqd traditor? nūqd hōicida. sꝫ ꝯsilia cū xp̄ꝭ audiuꝫ a sua dic.

matre statim cecidit in terra cū illa magna cruce: et tūc habuit maximū dolorē. Et, put dicit idē. Greg. Nazarē. xp̄s tūc sensit maiorē dolorē q̄ nūquā senserit vsq̄ ad illā horā et nō potuit pl⁹ portare crucē p eo q vidit ēt mr̄ez suā sibi cū ipso semimortuā cecidisse in terra. Et tunc vt dī Mat. 15. angariauerūt Simonē qndā ō villa venientez patrē Alexādri et ruffi. q eā vsq̄ ad locū portauit. Quādo v̄o fuer̄t i loco caluarie vbi capita malefactorū decapitabant eum velut i latronē ɔfusibil'r crucifixerūt. Que crucifixio. Triplici marie respectu xp̄o penosa fuit. ¶ Primo respectu associatiōis. nā vt dī Mat. 15. iudei crucifixer̄t simul cuz xp̄o duos pessimos latrones ponētes eū i medio. eoꝝ in altiori cruce: ad h̄ vt ab hoib⁹ veracit' rex latronū fuisse crederet. ¶ Scd̄o fuit crucifixio xp̄i penosissima respectu renouationis: anteq̄ eū crucifigerēt exuerūt eū vestib⁹ suis. mittētes sortē in eis iuxta sententiā pph'e dicēt' diuiser̄t sibi vestimēta mea: et sup vestē meā mi. sortē. Qm̄ aūt vestes ei⁹ erāt carni aplicate pp plagas et sanguinē, ex flagellatione effusū: iccirco dū eas violēter extraxerūt: oēs plagas in xp̄i corpore renouauerūt: q̄ plagarū renouatio cū sanguinis effusiōe nō fuit minoris doloris vt arbitror q̄ ppria eius flagellatio. ¶ Tertio crucifixio xp̄i fuit penosissima respectu modificatiōis. Nullā eni hūanitatē voluerūt hr̄e pfidi iudei in crucifigēdo saluatorē Cogitare. n. pōt anima q duz eū vellēt crucifigere: vn⁹ militū accepit eū impetuose p capillos q sibi remanserāt trahēs eū ad terrā sup crucem: que ibi iacebat: et accepit vn⁹ brachiū ei⁹ dextrū. alius tenēdo sinistrū ali⁹ vero furia plen⁹ fortit' trahebat pedes et sic signauerūt foramina in quib⁹ volebāt figere clauos. Quib⁹ pforatis vnius coꝝ a parte dextra dū manū crudeliter eleuaret: statiz rogatus fuit a dulcissima virgie Joāne Magd. ac ceteris marijs qui omnes genuflectebāt brachijs canzelatis: vt ictuz darent miniorez. Qui r̄ndens dixit Ecce dabo plane: et furore ebrius dedit ictuz fortissimū

q̄stuz potuit ꝛ sepius refirma uit pp q̄ clau⁹ ille cū eēt obtu sus .put credit᷑ lacerauit sibi totā pellē carnez neruos ve/ nas ꝛ ossa. Q̄ō mr̄ videns in terra mortua cecidit. O pes sime iudee q̄ʒ crudeliter ex il/ lo furibūdo ictu reginā celi ꝛ angeloꝝ in corde ꝑcussisti: cer te si fulgur maximū descēdis set si terribile tōitruū cor ei⁹ ꝑcussisset: si aqua maris tota sup terraz eleuata eēt: si ignis de celo magnus corruisset ita vt oēs mūdi hoies cōburet: si celuz fractuz fuisset ꝛ oēs an geli celoꝝ vsq̄ʒ in infernū cor ruissent. nequaq̄ʒ h̄ oia ita cor v̄ginis pijssime ꝛ bn̄dicte scin dissent sic ille fecit ict⁹ acerb⁹ Fixo clauo i dextra manu sta tim ali⁹ ab alia ꝑ te xp̄i manū corda trahere cepit vt ad fo/ ramē lōgius factuz ptingere posset. Stringētib⁹ ḡ dētib⁹ vi traxerūt brachiū ꝛ neruos iaʒ retractos ꝛ frāgētes car/ nē ꝛ neruos manū vsq̄ʒ ad fo ramē ptraxerūt: ꝛ accipiens vn⁹ clauuz cū malleo vōlēsq̄ʒ clauuz in ei⁹ manu figere sup crucē: rogat⁹ fuit a v̄gine ꝛ ce teris vt mitius daret quā pri mus fecerat. Qui oi pietate postposita v̄gini nō acqescēs crudelissimo ictu manuz iesu totā dilacerauit. Et tūc vt ꝓ phetauerat Symeon Luc. 2. animā v̄ginis gladi⁹ doloris ptrāsiuit, adeo q̄ v̄go ꝓstra/ ta q̄si insensibilis remaēbat. Fixo aūt scd̄o clauo affuit ꝛ ter tius diaboli minister cuz cla/ uo grandi ꝛ malleo: ꝛ posito vno pede xp̄i sup alio eo q̄ la t⁹ crucis erat strict⁹: cepit cū alijs xp̄i pedes fune violēter trahē: itaq̄ ossa stridebāt: ner ui frāgebant᷑: caro scindebat᷑ vene lacerabant᷑. Et adeo oia ossa videbāt᷑ q̄ numerari po terāt dicēte ꝓpha. foderūt ma nus meas ꝛ pedes. m. d. o. o. mea. Quib⁹ fact̄ malleū ele/ uans crudelissimo ictu tertiū clauuz pedib⁹ iesu infixit. Et tūc ab eisdē pedib⁹ sicut a sa cris manib⁹ sanguis q remā serat abūdanter de cruce ad terrā defluebat. Et ꝑfecto. o. anima. si p̄sēs fuisses: vidisses q̄ pedes ꝛ man⁹ iesu videban tur quasi quattuor canalia sā guinē iugiter effundētia. Ex/ tende te hic ad practicā .put libet. Ex p̄dictis ēt oibus vi/ disti sia quartū dolorez acer bissimuz tui saluatoris: quem

pro amore tuo in sua crucifi/xiōe sustinuit q dict⁹ fuit dolor confusionis.

Quintus insup dolor acerbissim⁹ amarissim⁹ atq3 acutissimus quē xp̄s hodie in cruce suscepit dicit dolor ꝯculcatiōis q dolor nō corporalis s3 mētal' fuit. Stās igr̄ dn̄s Jesus in forma iniquissimi latrōis in cruce ꝑ mūdi salute: ⁊ preuidēs ꝙ p ingratitudinē plurimi ⁊ q̄si inumerabiles cōcularēt p̄ciū sue mortꝭ ⁊ sanguinis p̄ciosi: ⁊ pp hoc pauci salnarent: tm̄ doluit q̄tū fuit p̄ciū sui sāguinis ex ingratitudine dep̄ditū. dicēte Aug. 21. de ciuitate dei. in amissiōe rerū necesse est vt tant⁹ sit dolor. q̄t⁹ ibeserat valor. Quātī aūt de tāto bn̄ficio sanguinis igrati existāt: audi ꝓphetā3 dicētē. Dn̄s de celo ꝓspexit sup fi. ho. vt vi. si est in. aut re. d. oēs declinauerūt ⁊c̄. Si igr̄ o fidelis aia a me q̄reres que fuit maior pena i xp̄o: an crudelis flagellatio ⁊ crucifixio: an ingratitudo aie ꝓ tāto bono. Clamās R̄ndeo ꝙ fuit ingratitudo qd̄ tripliciter ꝓbo. P̄rio auc̄te. Scd̄o rōe. Tertio silitudine. ¶ P̄rio ꝓbo auc̄te. ꝙ xp̄s in aia dolore3 suscepit maiorē de aiarū ingratitudine q̄3 de sua flagellatiōe morte ⁊ crucifixiōe: nā philippus canzelari⁹ parisiēsis in quadā ꝓsula valde notabili ꝑut pōit Bona. in tertio dist. 16. art. vltio. q. vl. sic dicit. O hō vide que ꝑ te patior: nō ē dolor sicut ille q̄ crucior: ad te clamo ⁊ ꝑ te morior: vide penas ql' afficior: vide clauos qb⁹ ꝯfodior ⁊ cū sit tātus dolor exterior: exiat interi⁹ plāct⁹ p̄grauior: te cū ingratū tm̄ expior. h̄ ille. ¶ 2⁹ hoc idē ꝓbo vnica rōne v3 finalitatis. Fūdamētū rōis ponit Tho. sup. 2. phi. di. Ex p̄ditione finis: magi⁹ auget dolor q̄3 ex p̄ditiōe eoꝝ que st̄ ad finē p3 hec regulā. Nā videm⁹ p experiētiā ꝙ qn̄ aliqs p totū ānū exsudauit ad laborandū agrū seu vineam: si postea adueniat tēpestas seu pruina auferēs fruct⁹ cāpi ⁊ vinū recolligēdū: talis graui⁹ d̄ hoc dolet q̄3 de labore ⁊ sudore totiu3 āni. Quo p̄supposito certū est ꝙ xp̄s h̄ fine voluit flagellari mori ⁊ crucifigi: vt qsq3 grat⁹ existat d̄ tāto bn̄ficio

⁊ p ꝯñs salueẽ. Et ppea cũ videt aĩas igratas: ⁊ p ꝯñs a salute excludi magis dolet pp hoc ꝙ doluerit d sua morte ⁊ passione. ¶ Tertio hoc idẽ pbo similitudine mercatoris. Uidemus. n. ꝙ mercator q p mare ⁊ terrã sudauit p trienniũ ad cõgregãdũ merces. 25. milliũ ducatoꝝ: si postea adueniat i mari tẽpestas q̃ nauẽ cũ merci. submergat: tm̃ i sc dolorez suscipit quãtũ extimabit valorẽ merciũ suaꝝ submersaꝝ. A sĩli fecit xp̃s qui cũ spatio 33. ãnoꝝ sp sudauit in penitẽtijs ⁊ tãdẽ in sanguinis effusione ꝓ saluãdis aĩabus. Uidẽs ꝙ per ingratitudinẽ eaꝝ pdit p̃ciũ sui sanguinis: tm̃ in corde doluit quãtũ erat p̃ciũ sui sanguinis effusi. Et si sola sanguinis gutta effusa cũ p̃ualeret toti sanguini martyꝝ ⁊ infinitis mũdis ꝓ eo ꝙ effũdebaẽ cũ infinita charitate: tm̃ dolorẽ de ei⁹ perditiõe in xp̃o generauit quãtũ credis ꝙ susceperit xp̃s dolorẽ ex pditione q̃si totius sanguinis sui. Extẽde te ad practicã in p̄dictis ꝓut tibi placet. Ex p̃fata etiã auctẽ rõne atq; sĩlitudine vidisti aĩa qñtũ dolorem tui saluatoris q dict⁹ fuit dolor conculcationis.

Ervus etiã dolor acerbissim⁹ amarissim⁹ ⁊ acutissim⁹ quẽ xp̃s hodie suscepit dr̃ dolor abbreuiationis. Qui dolor etiã fuit nõ corporalis sed mẽtalis. Quia eniz dñs Jesus habebat infinitã charitatẽ intelligere respectu p̃sone idcirco desiderabat stare fix⁹ in cruce cũ omnibus supradictis penis: non tantum vsque ad finem mundi: sed etiam vsque ad infinitum tempus. Uidens autem quod non poterat in perpetuum ex charitate sic cruciari: tm̃ doluit quãtuz soluz desideriũ implere nequiuit. ⁊ quãtũ se intelligebat sic dolẽdo mereri. Celestis tñ pater q plus ponderat voluntatem: ꝙ opus: precipue qñ deest necessitas ⁊ facultas opis: tm̃ sibi ex hoc p̄stitit meritũ: quãtuz si eternalr̃ fuisset cruciatus. Et ꝙ sic vellet in eternũ pro nobis cruciari: patet ex hoc ꝙ apparẽs Petro ex roma dum egressus carcerem esset ⁊ fugeret: dum ab eodem Petro interrogaretur: quo iret rñdit. Uado romaz itẽ

crucifigi.i.lz nūc ex quo sum gloriosus suz impassibilis: tñ adhuc volūtatē hēo q̄ iugiter si necesse ⁊ possibile foret iterꝫ pro aiab⁹ crucifigi vellē. O amor imensus: o charitas inextimabilis: o dilectio inaudita erga nos nr̄i saluatoris. Uidēs insup xp̄s in cruce q̄ paꝝ durat dilectio xp̄ianoꝝ erga ip̄z. ⁊ q̄ paruū vl' nullū hn̄t xp̄iani desideriū pro ip̄o patiēdi: ⁊ q̄ nec vel minime tētatiōi resistant pp ip̄m: nec minimā lachrymaz pro eius amore fundāt: tāto ꝑ his grauius hodie in cruce dolebat: q̄to nos esse remotissimos a sua charitate ꝯspiciebat. pp qd̄ Isa. in ꝑsona ip̄i⁹ dei. 54. c. dicebat. Nō.n. cogitatiōeſ mee cogitatiōes vr̄e: neqꝫ vie mee vie vr̄e dic̄ dn̄s. Sed sic exaltanf celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a vijs vr̄iſ. hec ibi. Ex p̄factis etiā vidisti aia sextū dolorē tui saluatoris q dictus fuit dolor abbreuiationis.

SEptimus deniqꝫ dolor acerbissimuſ amarissimus atqꝫ acutissimus quē hodie ꝑ te: o popule xp̄iāe sustinuit dei filius dr̄ dolor mortificatiōiſ. Cū enīz vt dicif. 3. ethicoꝝ. Morſ sit terribilissima oiuz penarum hāc penā maximā hodie xp̄s expt⁹ ē: dū ex sepatione aie a corpe veraciter mortu⁹ ē. Uerūtn̄ anteq̄ꝫ o aia moduz sue mortꝭ pādā scire debes q̄ ante ei⁹ mortē dū in cruce pēderet confusibil'r a iudeis veluti latro risu ⁊ v̄bis derisuſ fuit. Proide ꝑpha i ꝑsona dn̄i ait. Oēs vidētes me. d. me. l. ſ. l. ⁊. m. caput. Et Mat. 27. deridētes dicebāt. Alios saluos fec̄ seip̄z nō pōt saluū facere. Si rex isrl' ē descēdat d̄ cruce ⁊ credim⁹ ei: Et ibidem dr̄ p̄tereūtes blassemabant eū mouētes capita sua: ⁊ dicētes. Uah q destruis tēplū dei ⁊ in triduo rehedificas illud. h ibi. Et postq̄ꝫ siſtes confusiōeſ xp̄ſ suscepit anteq̄ꝫ veniret ad mortē septez ꝑtulit v̄ba q̄ succinte pcurro: q2 illa diffusi⁹ d̄clarabo i q̄dragesimali de fructib⁹ sacratissime fidei. ¶ Primū igif v̄buz sic habef Luc. 23. ꝑtulit cuz dixit. Pater ignosce illis q2 nesci. qd fa. ⁊ fuit v̄bum magne charitatꝭ. De h ꝑphauit Isa. 53. c. di. Ip̄e multoꝝ pctā tu-

sit: ꝛ p transgressorib⁹ orauit
vt nō periret. ¶ Scdm vbū
dixit Luc. 23. ad latronē. Cū
enim latro pendēs a pte sini-
stra ēt xp̄m blasfemaret ꝛ ali⁹
increparet eū di. Neqȝ tu ti-
mes deū: nos qdē iuste digna
factis recipim⁹: h ät nihil ma-
li fec: statim ꝯuersus ad xp̄m di
xit. Memēto mei cū veneris
in regnū tuū. Qui rn̄dit: amē
dico tibi: hodie mecū eris in
padiso. ¶ Tertiū vbū ponit
Jo. 19. vbi dr̄. Cū vidisset Je-
sus mr̄em ꝛ discipulū quē di-
ligebat dic mr̄i sue. Mulier
ecce filius tuus. Deinde dicit
discipulo ecce mr̄ tua. ¶ 4.
vbū ponit Mat. 27. vbi dr̄.
Circa horā nonā clamauit ie
sus voce ma. di. Hely hely la
maçabatani. h ē de⁹ meus de
us me⁹ vt qd dereliqsti me.
¶ Quintū vbum ptulit Jo.
19. vbi dr̄. Sitio: vas ḡ positū
fuit aceto plenū ꝛ obtulerūt
ei. ¶ Sextū vbū ponit Jo.
19. cū dixit. Cōsumatum ē vz
mysteriū passiōis mee. Se
ptimū vbū ponit Luc. 23. ca.
vbi cū mori vellet di. Pater
in man⁹ tu. cō. spi. me. h septē
vba cū dixisset stati cepit cū
insolito palore atqȝ tremore si
gna mortis ōndere. Sz heu o fi
delis aia anq̄ȝ aia xp̄i doloro
sa a corpe egrediat peto a te
o aia xp̄iana qs ē iste q nūc p
te in cruce morit. Et certū ē
ꝙ de⁹ ē ꝛ ꝙ nō tm̄ hō: imo de
us hodie veraciter mori dica
tur: qđ q̄drupl'r pbo. Primo
auc̄te. 2⁹ rōne. 3⁹ silitudine
4⁹ distinctiōe. ¶ Primo pbo
auc̄te eccl'ie in simbolo dicen
tis. Passus sub pōtio pilato
cruci. mor. ꝛ se. Hoc āt dr̄ de
filio dei: ḡ ꝛc. Itē Ambrosi⁹ in
q̄dā omelia ait. Tm̄ fuit pcm̄
nr̄m vt saluari nō possem⁹ nisi
vnigenit⁹ dei fili⁹ moreret p
nobis debitorib⁹ mortis. Idem
quoqȝ Ambro. in li. de spū. s.
ait. ꝙ vbi caro patiebat ma
nens in carne vbū in se totum
p corpis assumptiōe refere-
bat vt pati ꝛ mori diceret: qr
caro patiebat ꝛ moriebat. h
ille. Magister āt snia in. 3.
di. 21. c. recedēte ait. Sane si-
ne errore dici pōt ꝙ mortuus
est de⁹ ꝛ nō mortu⁹: passus ē
dei fili⁹ ꝛ nō passus: passa est
tertia psona ꝛ nō passa: cruci
fixū est verbum ꝛ non cruci-
fixum: fz alterā nām ē passum: ꝛ
fz alterā impassibilē. h ille.
¶ Scdo h idē pbo rōne sa-

tisfactiõis. Certũ ē .n. q̃ satisfactio p̄ pctõ nr̃o fuit per mortē xp̄i: sȝ nullus potuit p̄ pctõ nr̃o satisfacẽ nisi eēt deus. ḡ si p̄ nr̃is peccatis p xp̄i mortē pñ satisfactũ ē: p ɔñs dicēdũ ē q̃ vere dei filiꝰ hodie mortuus ē p̄terea vnio diuinitatꝭ cũ hũanitate facyna psonā solā sȝ pp sepationē aie xp̄i a carne verũ ⁊ necariũ fuit illũ hoieȝ mori: ḡ vere ⁊ realiter pōt mors attribui dei vbo: vt dicaẽ hodie dei filius mortuꝰ ⁊ sepultꝰ p̄ nob. 3ᵒ. idē p̄bo siltudie. Certũ ē.n. q̃ carne xp̄i nascēte ⁊ ɔcepta filiꝰ dei natꝰ dr̃ ⁊ ɔceptꝰ. sic eniȝ dr̃ Isa.9. Paruulus natus ē nobis: ⁊ filiꝰ datꝰ ē nob ⁊ factꝰ ē p̄ncipatꝰ sup humerũ eiꝰ: ⁊ vocabiẽ nomē eiꝰ deus fortis. h ibi. Qđ si sic ē: ḡ pari rõe carne xp̄i hodie mortua: filiꝰ dĩ dȝ hodie dici mortuus. ¶ 4ᵒ. deniq̧ idē p̄bo distinctiõe.d. Bona.in.3. di. 21.ar.2.q.2.in cor.q, dicētis. Cũ q̃riẽ vtrũ silr sit ɔcedēdũ q̃ bodie deꝰ mortuꝰ fuerit in cruce: r̃ndeo q̃ absq̧ dubio ɔcedēdũ ē filiũ dei p̄ nob hodie mortuũ fuisse: ⁊ h qdē sibi vere attribuiẽ nõ fm nãm diuinā: sȝ fȝ hũanā: nõ p eēntiā aut p inherētiā: sȝ p idiomatũ cõicationē: ⁊ h in nullo derogat diue dignitati: sȝ multũ ɔsonat pietati. Nullũ eniȝ vbũ maioris dignatiõis resonare pōt in auribꝰ cordis nr̃i q̃ȝ q̃ vnigenitꝰ dei filiꝰ hodie mortuꝰ fuerit p̄ nob debitoribus mortꝭ. Et iõ nõ tm̃ ē h credēdũ ⁊ asserēdũ tãq̃ȝ verū: sed ēt ab oibꝰ freq̃ntissime recollendũ. h Bona. vbalr q̃ si vt p3.o aia deꝰ hodie p̄ te moriẽ cogita q̃tꝰ fuit dolor suꝰ dũ vitā p̄ te pdidit. Quãta aũt fuerit pēa mortꝭ xp̄i audi q̃so Bona.i.3.di.16.a.j.q.j. i pē. ar.ad ptē affirmatiuā dñtes. Quãto maiꝰ ē ingt bonũ qđ amittiẽ tãto maiorē ifert dolorē ei q cognoscit ⁊ hȝ vsum rõnis. Sȝ vita xp̄i q̃ viuebat in carne erat vita dĩ ⁊ p ɔñs nobilissima sup oēs vitā creaturar: ḡ cũ p mortē crucis hodie pdidit talē vitā. clar ē q̃ talr mors ḡuior fuit q̃ȝ silr eēt mors oiuȝ creaturar. ⁊ iõ cũ deꝰ hodie p mortē dđit nobis vitā suā: dđit nob rē maiorē q̃ȝ si hodie amore nr̃o mori fecissȝ oēs silr rõales creaturas ⁊ isup oēs noue choros ãgelo

rũ dato q̄ mortales eẽnt. O igit̃ aĩa nũqd eris sic igrata q̄ vidẽs nũc i cruce deũ ꝑ te moriẽtẽ nõ fũdas saltẽ aliq̄s lachrymas amore suo? Quid plura? Ecce iã aĩa mortez dei tui: Nã nimis ex p̄dictis angustiat⁹ ꝛ afflict⁹ cepit fortit̃ lachrymari: cepit sudores mortis oñdere: cepit tremẽ: cepit pl⁹ solito palescere: cepit caput hic ide nõ sup plumariũ sꝫ sup durissimũ crucis lignũ reuolueñ: ꝛ cũ his ꝯuersuꝫ ad mr̃ez lassa tremula ꝛ lachrymabili voce ꝑut potuit di. O mr̃ dulcissima Ecce iã morior. O q̄ libenter te amplecterer ꝛ oscularer sicꝫ solit⁹ erã ꝛ non possuꝫ. Uale igit̃ ꝛ sta i pace spes cordis mei. Et ad Jo. dixit. Uale fili Jo. ꝛ ita i pace ꝛ ad Magd. di. Uale ꝛ tu filia mea Mag. ꝛ sta i pace. Et ad alias marias ceterosq̄ d̄uotos ibidẽ exñtes ꝛ eũ lachrymãtes di. Ualete ꝛ voꝫ o filie ꝛ d̄uoti oẽs ꝛ state i pace. q̄b⁹ dictis vt hr̃ Jo. 19. cũ clamore valido inclina. ca. e. spi. O d̄uoti xp̄iãi. O fideles aie o rõnales creatur̃ flere mortẽ dñi nr̃i. O pp̃le me⁹ si videres deũ tuũ hodie ꝑ te mortuũ ꝛ crucifixũ: si videres manꝰ ei⁹ laceratas neruos ꝯfractos ꝛ ossa: si videres brachia extẽsa ꝛ man⁹ tãq̄ canalia q̄dã sacrũ sãguinẽ i terra effudẽtes: si videres caput ei⁹ inclinatũ: si videres deiq̄ eũ lachrymosis ocul̃ crudel̃r morientẽ certe fortit̃ fleres: certe lachry. emitteres: certe et cõpassiõez hr̃es h̃ dicẽdo tu p̄di cator clã ꝛ rapti oñde crucifixũ si vis: finẽ faciẽs ꝛ pp̃lm bñdicẽs: ꝛ vad̄ i pa. Ex p̄dictis pꝫ ẽt septim⁹ dolor xp̄i acerbissim⁹: q̄ di dolor mortificatiõis. Et isup pꝫ. 3. myste. sacrati s. pas. xp̄i qđ di myste. spãlitatis. Et p ꝯñs ẽt pꝫ. 8. excellẽ. ip̄i⁹ sacratis. fidei q̄ dr̃ excellẽ. passibilitatis. Rogem⁹ igr̃ oẽs pio ꝛ d̄uoto corde salua. nr̃uꝫ Jesũ atq̄ dulcis. ei⁹ mr̃ez vt nob̄ ꝯcedãt sẽtir̃ ꝛ lachrymari i p̄nti passiõez ip̄i⁹ xp̄i p grãꝫ ꝛ i futuro: p gl̃iaꝫ.

¶ In sabbato scõ d̄ nona excellẽtia sacratissime fidei seu de descensu xp̄i ad limbũ.

PRe timore aũt ei⁹ exteriti sũt custodeꝫ ꝛ fcĩ sũt velut mortui. Scri. h̃ d̄. M. 28. ꝛi euã. o. f. p⁹ q̄: egre

gli cives hosterna die vidistis declarationē octaue excellentie q̄ dcā fuit excellētia passibilitatis: in q̄ ostēsū fuit ꝛ declaratū mysterium sacratissime passiōis xpi: ideo singulariter hodierna die nonā excellētiā ipsius sacratissime fidei ḋclarare: q̄ dr̄ excellētia discēsibilitatis: in q̄ p̄cipue videm⁹ ḋ xpi descēsu ad iferos: ḋ q̄ tractare volēs merito p̄fatū thema assumpsi vz: p̄ timore aūt eius .i. xpi ad iferos ḋscēdētis exterriti sūt custodes .s. ipsius inferni q sūt demōes ꝛ fci sūt velut mortui tā .s. pp limbi expoliatiōez q̄ꝫ ēt pp sue ptātis ab ipo xpo ablationē. In hac igr̄ nona excellētia i q̄ p̄cipue de xpi descēsu ad iferos tractādū ē tria mysteria de ipsius xpi descēsu sūt declarāda Quoꝝ p̄mū dr̄ mysteriū ṽitatis. Scḋm dr̄ mysteriū spālitatis. Tertium dr̄ misterium opabilitatis.

¶ De p̄mo misterio descēsus xpi ad inferos. Et p̄mo ḋ prio q̄ dr̄ mysteriū veritatis.

Primū igit̄ mysteriū de xpi descēsu ad iferos ḋclaradū dr̄ mysteriū ṽitatis. Firmit̄ .n. a q̄lz fideli tenēdū ē q̄ postq̄ꝫ aia xpi fuit p mortē crucis veracit a suo corpe sepata: statiꝫ ḋscendit cū innumerabili multitudine angeloꝝ ad ifernum: vz ad limbū scōꝝ patrū ꝛ ibi stetit cū scis prib⁹ vsqꝫ ad diē resurrectōis. Que eadē xpi aia iterū cuꝫ suo corpe reunita fuit atqꝫ ꝯiūcta. q̄ aūt xpi aia ṽacit descēderit ad iferos. q̄druplr̄ pbo. Prio auctib⁹. 2⁹. rōnib⁹. 3⁹. distinctiōe. 4⁹. figuris. ¶ Prio pbo auctibus q̄ xps veraciter post morteꝫ cū aia descēdit ad infernuꝫ: vn̄ apl's ad ephe. 4. ait. Qui ascēdit i celū qs ē nisi q ꝛ descēdit p̄mū ad inferiores ptes terre. q eniꝫ descēdit ipse ē q ascēdit sup oēs celos: vt adimpleret oia. h ibi. Item Act. 2. Petrus dic̄. Uiri israelite audite ṽba h. Jesuꝫ nazarenum viꝝ approbatū a deo i virtutib⁹ ꝛ pdigijs sic vos scitis: hūc diffinito ꝯsilio ꝛ p̄scia dei traditū p man⁹ iniquoꝝ affligētes iteremistis quē ḋs suscitauit a mortuis solutis prī⁹ dolorib⁹ iferni: iuxta q̄ impolē erat teneri illū ab eo. Dauid n. dicit in eū. qm̄ nō derelinques aiaꝫ meā i iferno. nec. d.

s.t.vi.cor.h ibi. Itē cū sit ar
ticulus fidei idcirco eccl'ia in
simbolo dic̄ dsc̄edit ad iferos
Et ēt Atha.in simbolo suo di.
Qui passus ē p salute nr̄a d.
ad ife.tertia die re.a mor.Da
mas.ēt ait.Descēdit ad infer
nū aia deificata.vt quēadmo
dū his q i terra st̄ ort⁹ ē sol iu
sticie ita his q sub terra st̄ in
tenebris z in vmbra mortis sup
lucesceret. Itē Job i psōa xp̄i
13.ait. In pfundū iferni de
scēdit aia mea. Dauid ēt ps.
106.d xp̄o pdixit. Portas ere
as z vectes ferreos cōfregit.z
suscepit eos de via iniqtatis
eo2.deniq3 Eccle.24.d xp̄o p
dcm̄ erat. Penetrabo oēs ife
riores ptes terre: z illumiabo
oēs sperātes in me. ℂ 2°.ēt p
bo qnq3 rōnib⁹ q aia xp̄i vē d
scēdit ad limbū. Prio rōne
amicabilitat̄. 2°.rōne eqtat̄
3°.rōne victoriositatis. 4°.
rōne exēplaritatis. 5°.rōe vi
tuositatis. ℂ Prio pbo rōe
amicabilitat̄. Fūdamētū rōis
pōit phs.9.ethi.di. Amico2
pn̄tia dlectabilis ē. z i bonis
fortūis z ifortunijs.alleuiat̄
.n.tristati cū dolētib⁹ z aicis
in talib⁹ auxiliari nālissimū
z dlectabilissimū ē.h ibi.Exē

plifica pnt vis. Quo cōcesso
q.s.lex nālis amicitie exigit
vt aicus visitet amicū exn̄tē
in pena z liberet eū a pena d
q se liberare nō pōt.certū est
q xp̄s fuit optimus z verus
amicus hoiu3 z scō2 pr̄3 q ip
su3 dilexerūt.z q i timore dei
pegrinatōe3 vite sue pegerāt
De qb⁹ dr̄ Jo.15.Uos amici
mei estis.zc̄. Q d si sic ē.g cu3
sci pr̄es eēnt in pēa sensus re
spectu loci subterrāei: z i sup
in pena dāni respcū puatōis
diuine visiōis: d q duplici pe
na seipsos liberar̄ nō poterāt
cōgruū fuit q aia xp̄i ad libū
descēderet atq3 illos visitaret
z sic a pdcā duplici pēa eos li
beraret. ℂ 2°. h ēt pbo rōne
eqtat̄. Bnāl'.n. iusticia vt dic̄
Anselm⁹ i li.cur ds hō exigit
q qn̄ aliqs p aliq̄ maleficio re
tinet̄ i carcere soluto pcio sta
tim a carcer̄ liberet̄. Quo cō
cesso cla2 ē q sci pr̄es detine
bant̄ i carcere inferni p pcō
Ade seu hūane nāe: s3 manife
stū ē q in xp̄i passiōe p tali d
bito z pcō facta fuit solo nō
qdē p corruptibile au2 z ar
gētū sic dr̄ pme Petri.j.c.s3
solū p pciū sanguis ipsi⁹ xp̄i
Ergo cōueniēs fuit pp hoc vt

ꝑ xp̄i descēsuz ad īfernū aīas scoꝝ pꝛ̄uz d̄ iferno exberet ꝛ liberaret. ¶ 3º. ꝓ idē ꝓbo rōe victoꝛiositatꝫ. Uidemꝰ.n.ꝙ cū aliqs ꝑfecte d̄ aliq̄ hoste triū phauit: tūc eū sibi subiecit. ꝛ oīa sua ꝛ q̄ iniuste d̄tinebat si bi eripit. Sꝫ claꝝ ē ꝙ xp̄s ꝑfecte d̄ diabolo triūphauit ꝛ victoriā būit. Et p̄ qdē ī d̄ser to. qꝛ dū eū ibi tēptaret eum sꝑauit. dū Mat. 4. dixit. va de retro Sathanas: ꝛ subdit ꝛ r̄liqt eū diabolꝰ. ¶ 2º. triū phauit ī mūdo d̄ diabolo. ꝑ eo ꝙ ī nullo sue volūtati se vnq̄ꝫ sbiecit. ¶ 3º. triumphauit de diabolo ī patibulo. Dū.n. xp̄ꝫ eēt ī cruce diabolꝰ credēs ipꝫ eē puꝝ hoīez tēptauit eū secū ducē sic ceteros ad īfernū: vñ Zacha. 3. dr̄. Stabat Sathā a dextrꝭ iesu magni sacerdotꝫ vt aduersaret̄ ei. sꝫ certe xp̄s eū deuicit dū pꝰ moꝛtē se d̄uꝫ ꝛ hoīez eē mōstrauit ꝑꝑea pau lo an̄ Jo. 12. p̄dixerat. Núc iu diciū ē mūdi: nūc p̄nceps hꝰ mūdi eiciet̄ foꝛas. Q̄d si sic ē ꝙ xp̄ꝫ de diabolo triūphauit ḡ ꝯgruū fuit vt ī īfernū d̄scen deret ꝛ aīas ibi detētas libe raret ꝑꝑea vt ī p̄s. dr̄. Clamāt angeli ḡ cū ipo d̄scēderāt ad

infernū d̄stes d̄mōībꝰ. Attol lite pōtaꝫ p̄n. v. ꝛ el. poꝛ. eter. ꝛ itro. r. gl. Quibꝰ cū d̄mōes clausis ianuis r̄nderēt: qs est iste rex glīe: r̄ndert̄. d̄s foꝛ. ꝛ po. dn̄s. p. ī p̄. nolēt ibꝰ adhuc ꝯsētir̄ iteꝝ āgeli clamauerūt Attollite poꝛ. ꝛc. Qui cū iteꝝ q̄rerēt: qs ē. J. r. g. r̄ndert̄ an geli. Dn̄s vir. ip. ē. r. glo. Et tc̄ xp̄s cū āgel' violent' itrauit ꝛ īfernū ꝑut īferiꝰ dicet̄ expo liauit. Et sic adiplerū fuit qd̄ ipse xp̄s Luc. xj. ꝑdixerat. cū foꝛtꝫ armatꝰ custodit atriū suū ī pace sct̄ oīa q̄ possidet. ſi āt foꝛtioꝛ illo supueniēs vice rit eū vniuersa arma eiꝰ aufe ret ī qbꝰ ꝯfidebat ꝛ spolia eiꝰ distribuet. ꝓ ibi. Moꝛaliter atriū diaboli erat libꝰ ad quē xp̄s diabolo foꝛtioꝛ accn̄s to tum expoliauit. ¶ 4º. ꝓ idēꝫ ꝓbo rōe exēplaritatꝫ. Cū.n. ni hil dirigat̄ ad aliquā ꝑfectio nē nisi ꝑ aliq̄ꝫ r̄gulā exēplarē queādmodū ēt ꝛ leōeꝫ domāt̄ dū vidēt caēs ī eoꝝ p̄ntia po sitos flagellari. Jdcirco ꝯue niēs fuit xp̄m ad īferos d̄scē der̄: vt nob̄ exēplū ꝛ regulā h̄ beret ad īferoꝫ freq̄nter saltē mētalr̄ d̄scēdendi: ꝛ ꝓ ꝑ ꝯside ratōēꝫ penaꝝ eternaꝝ: ꝑ quā

mētl a ppͥijs malitijs trahūt
vel dici pōt ꝙ xp̄s obuit ad i
feros ꝺſcēdē: vt tāt⁹ xp̄i ecīt ꝺ
ſcēſus q̄rt⁹ fuit liberādoꝝ ca
ſus. ¶ 5⁹. h idē ꝓbo rōe vitu
perositatꝭ. Jō. n. aīa xp̄i libuz
itrauit vt demōes deluderet
ꝛ vituparet. Nā ſꝫ Criſ. ꝑ. q
deſcēderāt ad libū p̄dicabāt
aiab⁹ ibidē exn̄tib⁹ xp̄z i libo
eē vētuꝝ ꝛ eas liberatuꝝ: ꝛ p̄
cipue Jo. ba. q paꝝ añ mortē
xp̄i i limbo ꝺſcēderat ꝛ inſuꝑ
Joſeph. ꝯiūx. ꝟ. glo. h idē eis
aſſerebāt. Demōes ꝟo h ñ cre
dētes totum negabāt: ꝛ pro-
pterea ſanctos patres deri-
debāt: vt igiẜ xp̄s ꝺmōes cō-
funderet ꝛ ēt ꝺrideret: ꝛ dcā
ꝓphaꝝ ꝟficaret realr̄ i libū ꝺ
ſcēdit. Ex p̄dcis rōib⁹ pꝫ q̄lr
xp̄s ꝟaciẜ ꝺſcēdit ad iferos.
¶ 3⁹. h idē ꝓbo diſtinctione
Bo. i. 3. di. 22. ar. j. q. 4. i cor.
q. di. Cū q̄riẜ vtꝝ aia xp̄i ad i
feros ꝺſcēderit. Rn̄d. ꝙ noīe
iferni aliqñ itelligiẜ pena: ali
qñ loc⁹ pene: ꝛ ſꝫ h dupl'r p̄t
aliqs dici ꝺſcēdē ad inferos:
aut q: ꝺſcēdit ad penā aut ad
locū pene. p̄ mō nō ꝯucit xp̄o
q: i eo nec fuit pena dāni nec
pēa ſenſus. 2⁹. ꝟo mō cōpetit
xp̄o. ꝺſcēdit. n. q̄tū ad illā p-
tē i q̄ erāt iuſti q ꝺtinebāẜ me
rito pcti p̄mi parētꝭ. q̄ ps cō-
ſueuit appellari lib⁹. Ad illaz
igiẜ ptē ꝺſcēdit nō cōpulſus
necītate: ſꝫ ſua volūtate ꝛ ptā
te. Rō āt qr̄ voluit ꝺſcēdē ad
eripiēdos illos q tenebāẜ illac
ꝯpediti: cū ēt h poſſꝫ facē nō
ꝺſcēdēdo fuit duplex: vꝫ ꝑꝑ
ꝯſolatōēz vinctoꝝ ꝛ ꝑꝑ ꝯfuta
tōēz aduerſarioꝝ: ꝑꝑ ꝯſolatio
nē vinctoꝝ: q: maxia fuit eis
ꝯſolatio ꝺ p̄ntia ipi⁹ aie Jeſu
xp̄i. ꝛ maxia fuit dignatiōis
ꝯñſio: i h ꝙ ipē pſonal'r voluit
ꝺſcēdē ad eos. Itē ꝑꝑ ꝯfuſio
nē aduerſarioꝝ. vt. ſ. ipi ꝺmo
nes ꝯfūderēẜ i ſua p̄ntia: ꝛ ſic
vicerat eos i tr̄a i nā aſſūpta
ſic aia eiuſdē ꝺ eiſdē triūpha
ret apō iferos: ipos iuites ex
poliādo. h Bo. ver. Ex q̄ ēt di
ſtinctōe pꝫ q̄lr aia xp̄i ꝺſcēdit
ad iferos. ¶ 4⁹. deiqꝫ h idē ꝑ
bo figuris. Pria fig. hr̄ Ju. 16.
vbi legiẜ ꝙ cū philiſtei circū
daſſēt oēs portas ciuitatꝭ Ga
ze vt ſāſonē app̄hēderēt: ꝛ po
ſuiſſēt tota nocte cuſtodes ad
portas p̄ſtolātes cū ſilētio vt
fcō māe ſāſonē exeūtē occide
rēt. ꝯſurgēs ſāſon ad noctꝭ me
diū ꝛ h ꝑpēdēs app̄hēdit ābas
foꝛes porte cuꝫ poſtib⁹ ſuis

ferra ipositisq͂ʒ hñeris porta uit ad vticē mōtis q respicit ebron. Per Sāsonē igit̄ por tas Gaze dissipātē violēter: intellige aiaʒ xp̄i violent̄ ifer ni portas ɔfringētē ⁊ ingre dietē: vt ab inde sāctos p̄res extraheret. Scd̄aʒ figurā ha bem⁹ Exod.3. de Moyse qui descēdit in egyptū vt libera ret ppl'm isrl'ō māu Pharao nis p Moysen itellige xp̄uʒ: p egyptū q iterpretat̄ tene bra intellige limbū tenebro suʒ.p ppl'ʒ isrl' intellige scōs p̄res quos ipse xp̄s de mani bus Pharaōis.i. diaboli li berauit. Tertia figura ponit̄ Geñ.37. vbi legit̄ ꝙ Jacob post vēditionem filij sui Jo seph a fratrib⁹ suis cū dixis set. Fera pessima deuorauit fi liū meū Joseph: statiʒ subiū git. Descēdā ad filiū meū lu gēs in ifernū vt videā eū. Si igit̄ Jacob pp amorē quē hē bat ad filiū suū Joseph vole bat in ifernū descēdere vt vi sitaret eū: a fortiori credēduʒ ē ꝙ xp̄s q ē pfectissim⁹ i cha ritate descēderit ad limbū vt scōs p̄res ibi detētos libera ret. Quarta deniq͂ʒ figura po nit̄ Dañ.6. vbi dr̄. Missus ē Daniel i lacū leonū allatusq͂ʒ ē lapis ⁊ posit⁹ ē sup os laci quē obsignauit rex anulo suo ⁊ exclusit dñs ora leonū vt ñ d̄uorarēt eū: q2 corā d̄o iusti tia inuēta ē i ipo. h ibi. Per Danielē q iterp̄tat̄ cā dei gd aliō nisi ip̄ʒ itelligimus: q vt cāʒ d̄i d̄fenderet tulit verba mortē ⁊ v̄bera: q tādē miss⁹ ē in lacū leonū: qñ p̄r celestis ip̄ʒ misit ad iferos i lacū ifer ni. De q̊ ʒacha.9. dr̄. Eduxi sti vinctos d̄ lacu i q̊ nō erat aq̄: q2 diabol⁹ leo rugiēs dr̄: vt hr̄.j. Petri.5. Sup hunc igit̄ lacū posit⁹ ē lapis: qñ in sepulchro geuit corp⁹ xp̄i: ⁊ aia ad iferos d̄scēdit: quē la pideʒ obsignauit rex regum de⁹ vt corp⁹ illō icorruptum p⁹ regressū xp̄i ad iferos aie copularet. Dēiq͂ʒ ɔclusit dñs ora leonū h ē ipsoꝝ d̄monum q2 nihil potuerūt ɔ̄ ip̄ʒ: q2 in xp̄o inuēta ē iustitia q media te totū furorē diabolice sup bie potuit ɔculcar̄. Sil'e hēt Dañ.14. vbi legit̄ ꝙ Cir⁹ rex psaꝝ vēit ad lacū i q̊ d̄euo po sit⁹ fuerat Daniel i medio leo nū ⁊ sic liberauit: ⁊ extraxit eū. Uide hystoriā ibi ⁊ dic oi no q2 aurea ē ꝙ p̄termitto pp

verbor pluritate. Ultra pdictas figuras accipe exeplū p silitudinē. Narrat.n. Ualeri⁹ maxim⁹ lib. q quedā vorago maxia Ro. apparuit q totā ciuitatē d putredie exeunte q̄s corrūpebat ꝛ pptrea multi moriebāt. vñ d h a dijs romāi ɔsiliū postulauerūt: q rñderunt. Pestē illā ꝛ voraginē nūq̄ cessaturā nisi valētior romāor i ipsā se pjceret: Qd cū p ciuitatē deuulgatū fuisset: stati qdā adolescēs nobilissim⁹ rōanor valde bñ armat⁹ i voraginē illā silr cū eq̄ se piecit: ꝛ subito cessauit pestis atq; vorago. Moralr ista vorago limb⁹ erat q oēs sctōs pr̄es deuorabat ꝛ molestabat. Christ⁹ aūt valētior oib⁹ i v̄tute: imo valētissim⁹ charitate armat⁹. mediāte eq̄ sancte crucis i ipsaz foueā libi descēdit: ꝛ cessauit pestis ꝛ vorago: q: tunc xp̄s libū reclusit: ꝛ omnes sāctos pr̄es ibide extrahēs ab eor molestia libauit. Ex pdict̄ igitur auct̄ib⁹ rōnib⁹ distinctione atq; figuris pʒ qualr aia xp̄i vacit ad iferos descēdit Et p ɔñs pʒ istd mysteriū de d̄scēsu xp̄i ad iferos d̄claran dū: q dr̄ mysteriū v̄itatis.

¶ De scdo mysterio d̄scēsus xp̄i ad iferos: qd dicitur mysteriū specialitatis.

Secūdo isup mysteriū d xp̄i d̄scēsu ad inferos d̄clarādū: dr̄ mysteriū specialitat̄. Cū.n. ifern⁹ sit multiplex seu multiplr accipiat: habeo nūc d̄clarar̄ vtrū xp̄s in oīni loco inferni d̄scēderit: ꝛ sic oēs aias ibidē exīstētes liberauit. An solum d̄scēderit in aliq̄ spāli loco: ꝛ sic spālr aias illi⁹ loci libera uit. Cōclusiōalr igr̄ accipe ƀʒ Ale. d ales l.3.pte sūme.q.9. ar.4.i cō.q.i.q. vtrū xp̄s descēderit ad infernū inferiorē q infern⁹ triplr accipit̄. s. rōne meriti: rōne supplicij: ꝛ rōe loci. ¶ P⁹ mō si infern⁹ accipit̄ rōe vel ex pte meriti: sic exñtes in peccato mortali dicūt̄ eē i inferno: ꝛ dicūt̄ d inferno erui: qñ illuminati de peccat̄ suis ad deū p pniam ɔuertūt̄ pp qd dicebat dauid p⁹ pniaʒ d adulterio ꝛ hōicidio fcāʒ. Eruisti ds aiaʒ meā ex iferno inferiori. ¶ 2⁹. aliqñ inferi⁹ accipit̄ rōe supplitij: ꝛ sic infern⁹ dr̄ pēa eīne dānatiōis: d q ñ ē liberatio

pp qd dmões existes in isto aere caliginoso dicūt ec in inferno rōne pene. Qd pbat Hierōym⁹ p exēplū d febricitāte di. Sic febricitās ēt si in lectis pōat eburneis: feruore tñ aut frig⁹ multi laboris negt euitar. sic demões ⁊ si in tēplis vl' idolis aureis colāt seu quocūqȝ mō p aerē sint vecti: igne tñ gehēnali sē p ardēt ⁊ ab h ñ pñt separari. h ille. ¶ Tertio mō accipit infern⁹ rōne loci. Et in h tenēdū ē q̄ in inferiorib⁹ ptib⁹ terre q̄ttuor sūt inferni loci. ¶ Prim⁹ loc⁹ inferni est infim⁹: ⁊ h ē loc⁹ dānatoꝝ: in q̊ sūt tria mala: vȝ carentia gr̄e. carētia gl'ie ⁊ pñtia sensibilis pene. vȝ ignis. ¶ Scd̄s insup loc⁹ inferni inuēit in q̊ ē carētia gl'ie ⁊ gr̄e ⁊ pene sensibilis ignis: Et iste loc⁹ ē sup locū dānatoꝝ: ⁊ vocat limb⁹ pueroꝝ q sine circūcisiōe in veteri testō dcesserūt: vl' q sine baptismo ⁊ cū culpa origínali i nouo testō decedunt. ¶ Terti⁹ loc⁹ inferni ē in q̊ ē carētia gl'ie vl' diuie visiōis ñ tñ gr̄e ⁊ in q̊ ē pñtia sēsibil' pene ignis. Et iste loc⁹ ē sup limbū pueroꝝ ⁊ vocat purgatoriū. ¶ Quart⁹ dēiqȝ locus inferni q ē sub terra: ⁊ sup 3. p̄dcā loca inuenit: in q̊ añ xp̄i descēsum erat carētia diuine visionis ⁊ pene sensibilis nō tñ gr̄e: ⁊ iste loc⁹ dicebat limb⁹ sctōꝝ p̄rūȝ: p eo q̄ sct̄i p̄res solū ibi detinebāt vsqȝ ad xp̄i aduētū. His declaratis si q̄rit an xp̄s descēderit ad oia. 4. p̄dctā loca: ⁊ sic liberauerit aias ibidē existes. ad h rñdet dñs Bona. in. 3. d. 22. ar. i. q. 5. in cor. q. ⁊ in solu. argu. Et ēt tho. in. 3. d. 23. ar. i. q. 2. q̄ xp̄s solū descēdit ad 4. locū supmū: vȝ ad limbuȝ scōꝝ patꝝ: qd intelligēdū est q̄tū ad eēntiā: p eo q̄ aia xp̄i q̄tū ad eēntiā nō dscēdit ad infernū dānatoꝝ: nec ad limbū pueroꝝ: nec ēt ad purgatoriū fm aliqs. Descēdit tñ aia xp̄i ad oia p̄dcā loca q̄tū ad efficaciā ⁊ pōaȝ. Sic ēt exēpli grā: papa fȝ suā psonā est tm̄ rome ⁊ ñ alibi. fȝ vo pōaȝ est i tota xp̄ianitate. Ex q̊ igr in p̄dcis locis nō descēdit: g̊ nec aias in eisdē locis existes neq̄qȝ extraxit fm Bona. vbi sup. Et p̊mo qdē ñ extrxit aias de inferno dānatoꝝ duplici respcū: vȝ respcū obstiatōis ⁊ respcū indispōnis. ¶ Prio respcū. s. obstinatōis: clarꝫ est

q pcēs nō dz tolli manēte cul pa:sz illi q sūt dānati in ifer/ no iugit' sūt ꝛ erūt in malitia obstiati sic ꝛ demōes:igr̄ ō pe na illa liberari ñ potuerīt.qd tñ ñ fuit ex insufficiētia libe/ ratꝭ. Scdo eos nō extraxit re spectu idispositiōis. Certū ē. n.q q sūt idispositi libari nō pñt sz q sī i iferno erāt hmōi Qd pz q2 illi aut fidē passio/ nis pcit⁹ ñ habuerūt sic ifide les:aut si fidē passiōis hēbāt nullā ꝯformitatē hēbant ad charitatē xp̄i patiētꝭ:vñ cū a pctis suis mūdati ñ fuerit:p ꝯñs a reatu pene ifernalis ñ fuerīt extracti.has duas rōes po. T.3.p.sū.q.52.a.6.i co. q. Si āt qrēs an xp̄s bñ fecerit nllꝫ ō dānatꝭ exhēdo. Rñ.q sic nā dñt iura q pcm̄ lese ma.ñ p̄t tm̄ pu.q̄ꝫtū mē.eo q tal'.s. Jmp.vl' p̄p ē pso.pub. ꝛ q̄ꝫto ma.publ'a tā.ma. aq̄uat pcz ꝛ offēsa. ꝛ hic ē q̄iudi rōabl'r a tito ꝛ Ue.fue.iterfci p⁹xp̄i mor.ēt si fuis.ifini.nec digne p xp̄i morte pūiri possēt:i in ferno ēt si ifinities mag! ipu nirē f:Et rō ē:q2 xp̄s erat pso na publica.imo publicissima Nā iquātū hō pñtabat totā nāz hūanā multo magl inq̄ꝫ/ tū de⁹:q2 erat creator ꝛ ꝯsua tor vniv̄soꝝ. Et h igit a sim dico q bñ fec xp̄s nullū ō in ferno exhēr:q2 oēs tales pso nā publicā ꝛ ifinitā.s. deū of fēderāt ꝛ ip̄petuū offēdissēt si i p̄petuū vixissēt. ¶ Scdo ēt dico q xp̄s ōscēdēs ad in/ fernū nullū inde extraxit ēt pueroꝝ cū pctō originali mo riētiū:put exp̄sse dic Bon.in 3.di.22.ar.j.q.5.in solu. vlti. argu. Tho. h idē pōit expesse in.3.di.22.ar.2.q.3. in cor.q. Nō aūt talis ē.null⁹.n. lib a tur p xp̄z s3 Tho. ꝛ Bo. vbi sup̄ nisi sit mēbrū xp̄i sz pue ri ōcedētes cū pctō originali nūq̄ꝫ fuerūt mēbrū xp̄i:g ꝛc. q aūt tales nūq̄ꝫ fuerūt mē/ brū xp̄i sic ꝓbo. Naz illi soli sūt mēbꝝ xp̄i q p fidē ꝛ chari tatē passiōi xp̄i ꝯiungūt ꝛ p h liberant.sz pueri q cū pctō originali decesserūt nullo mō fuerūt cōiuncti passioni chri sti per fidē ꝛ charitatē:quod pz q2 neqꝫ fidē ꝓpriam habe re poterāt quia non haubue/ runt vsum liberi arbitrij:nec per fidem parentum aut per aliquod fidei sacrm̄ fuerunt a pctō originali mūdati:g ꝛc. Aliquib⁹ tñ vltra sniam pre/ p̄dictoꝝ saluo semp catholi/ ce eccl'ie iudicio pie visuz est

q̄ ꝛ aĩa xp̄i p̄sonal'r visitaue/rit tales pueros ꝛ insup respe ctu actual' inocẽtie eoꝝ q̄truz ad lib'tatẽ arbitrij aliq̃le re/frigeriũ eis ītulerit: sic ẽt fina liter ꝯtingit in magnis dñis: q cũ hñt aliquã magnã victo riã ꝑ magno victorie gaudio ẽt īcarcerat abũdãtes elẏnas mittũt. ℭ Tertio deniq̄ di/co q̄ xp̄s ad inferos descen/dẽs nullã lib'auit aĩa ꝝ exñtiũ ī purgatorio hãc sñiaz tz tb. in.3.di.22.ar.2.q.4.in cor.q. In q̄one illa vtrũ xp̄s ad ife/ros descẽdẽs lib'auit eos qui erãt ī purgatorio. Et iteꝝ.3.p te sũme.q.52.ar.8.ī cor.q.q̄s uis aũt h̄ exp̄sse nõ inueniat determinatũ a sãct ꝑbabili⁹ aliq̄b⁹: ꝛ ẽt mihi visũ fuit: q̄ aĩas in purgatorio exñtes vi sitauerit p̄sonal'r xp̄us: ꝛ eas ab illis pẽis ex singulari ꝑui legio lib'auit. p̄cipue cũ sint ī grã: ꝛ ꝑ ꝯñs capaces gl'ie at/q̄ diuie visiõis: queãdmodũ ẽt solz ꝯtigẽ ī triũfo ꝛ victõa magnoꝝ p̄ncipũ: q solẽt īcar ceratos saltẽ ꝑ õbit libe rela xare. Et dato q̄ nũc ñ relaxet tũc tñ respectu noue victõe pie credi põt q̄ oẽz penã libe ral'r relaxauerit: ꝛ sic pz ex p̄ dict] oĩb⁹ q̃l'r aĩa xp̄i saltẽ in sp̄ãli ad libũ sctõꝝ patrũ de scẽdit: lz pie credat mõ sup/dcõ q̄ ẽt õscẽderit ad purga toriũ ꝛ forte ad libũ pueroꝝ: ꝛ ꝑ ꝯñs ẽt pz s̄z mysteriũ de xp̄i õscẽsu ad iferos õclaran dũ: qd̄ dī mysteriũ sp̄ãlitat].

ℭ De.3. missio õscẽs⁹ xp̄i ad iferos: q̄ dī myste. oꝑabilitat

Tertiũ dẽiq̄ mysteriũ õ xp̄i descẽsu õclarã/dũ dī mysťiũ oꝑabili tat. ī q̃ mysťio hẽm⁹ vidẽ qd xp̄s ī libo sit oꝑat⁹. 7. ḡ oꝑa/tiões ibi oꝑat⁹ ẽ: q̃ꝝ. p̄ma dr̄ oꝑatio illustratiõis. Scd̄a dī oꝑatio letificatõis. Tertia dī oꝑatio recitatõis. Quar ta dī oꝑatio ablatõis. Quin ta dī oꝑatio resurrectionis. Sexta dr̄ oꝑatio extractio nis. Septia dī oꝑatio reclu siõis. ℭ Pria igr̄ oꝑatio quã aĩa xp̄i in libo oꝑata ẽ dr̄ oꝑa tio illustratiõis. s̄z Au. sic hr̄ in legẽdario. Aĩa xp̄i diuinita ti vnita p⁹ seꝑatione a corꝑe statiz cũ inũerabili ꝛ q̃si infi/nita angeloꝝ mł'titudie libũ subterraneũ scõꝝ patꝝ igres sa ẽ: ꝛ cũ ibi eẽt duplex tene/bra: vz exterior respectu loci tenebrosi: ꝛ iterior ī mẽte scõꝝ

patrũ respectu incertitudis tpis future gl'ie ipoꝝ statiz h duplex tenebra p aductũ aie xpi ẽ expulsa: Nã statiz tot⁹ loc⁹ ibi ẽ mirabl'r illustrat⁹ tã ex claritate gl'iosa ãgeloꝝ ibi exñtiũ: q̃ ẽt ex ieffabili claritate ipi⁹ aie xpi atq̧ diuinitatis. Sil'r ẽt mẽs oĩuz scõꝝ patrũ mirabl'r fuit illustrata dũ rẽota oĩ dubitatiõe ꝺ sua beatitudĩe fuit certificata: de q̈ mirabili illustratõe Au. dic̃ sicut hr̃ in legẽdario in festo resurrectõis xpi. Sic lqt: aduenĩẽte luce solis oĩs tenebra in aere existẽs effugat: sic aduenĩẽte aĩa xpi in libo infern⁹ illustrat ⁊ Jsa. h ꝑdixerat. 9. c. Ppl's q ãbulabat in tenebris vidit lucẽ magnã: ⁊ ãbulãtib⁹ in regiõe vmbre mortis lux orta ẽ eis: q̃ magna ãt fuerit libi illustratio: põt ex h arguere. Nã Rẽigi⁹ sup vba Mat. 13. fulgebũt iusti sic sol. ait. singulos ãgelos cẽties millies sole splẽdidiores ꝑfecto noscam⁹: aĩas ãt in gl'ia ãgel' coequãdas ꝑfecto ñ dubitam⁹ h ille. Si igr̃ sol⁹ ãgel⁹ portauit i limbo lucẽ cẽties milies sole splẽdidiorẽ: quãtã credis lucẽ portauerit oẽs ãgeli aĩa xpi atq̧ diuinitas. De hac claritate sic dĩ i euãgelio Nicodẽi. Jbi. n. legit q Carin⁹ ⁊ Leõtius filij Simeõis senis siml' cũ xpo surrexerĩt ⁊ apparẽtes nicodẽo Joseph. Gamalieli ceterisq̧ multis narrauerĩt di. cũ eẽm⁹ in limbo cũ oib⁹ pr̃ib⁹ nostris in caligine tenebraꝝ: subito fact⁹ ẽ aure⁹ solis color purpureaq̧ ⁊ regalis lux sup nos. statimq̧ Adã hũani generis pr̃ exultauit di. Gaudete oẽs. Lux. n. ista auctor ẽ luis sẽpiterne q ꝑmisit nob̃ mittere coeternũ lumẽ suũ. cũ q̃ exclamãs Jsai. di. Vere h ẽ lux pr̃is fili⁹ dĩ sic cũ viuerẽ i terris ꝑdixi. Ppl's q ãbulabat in tenebris vidit lucẽ magnã. Tũc superuẽit genitor nr̃ symeon ⁊ exultãs di. Glĩficate dñz qa ego xp̃z ĩfantẽ natũ in manib⁹ suscepi in tẽplo ⁊ ꝯpuls⁹ spũ scõ dixi. Nũc dimittis ⁊c. Post h superuẽit qdã q̈si heremita q gaudẽs dixit. Securi estote ego. n. sũ Jo. q xp̃z baptizaui ⁊ añ faciẽ ei⁹ ꝑueñi parare vias ei⁹ ⁊ ip̃z oñdi digito di. Ecce agn⁹ dĩ ecce q tollit pctã mũdi: ⁊ ꝺscẽdi nũciare vob' qa in ꝑprimo debebat visitare vos. Tũc superueniẽs

Seth dixit: Cū iuissē ad portas padisi rogare dñz vt trāſmittēt mihi āgelū ſuū: ⁊ daret mihi de oleo mīe vt pungerē corp⁹ prīs mei. Adō cū eēt i ītmo. appuit mihi archangelus Michael di. Noli laborar lachrymās orādo pp oleū ligni misericordie q: nullo mō poteris accipe nisi p⁹ ꝯpleti fuerint qnqꝫ milia ⁊ qngēti anni q̄ ꝯpleti sūt. Hec audiētes oēs prīarche ⁊ pħē exultauerūt gaudio magno valdē dicētes. Uere hec lux ingreſſa ꝯuenit a pectore filii dei. h̄ in euāgelio. Nicodemi. Si tñ forte qreres vtrū lux illa ēēt illuminaret locū in q̄ dānati erāt sicē ⁊ limbū. Rñdit tho. i 3. di. 22. ar. 2. q. i. in corpe. q. ⁊ in solu. 2. ar. ꝙ nō. Cui⁹ rō est: ꝙ sicē pena ignis q̄ est pena inferni inq̄ꝫtū agit vt instrm̄ diuīne iusticie: ñ affligit nisi eos q hñt reatū pene: ⁊ si aliquis ali⁹ ibi eēt. Ita lux illa vt instrm̄ diue misericordie agēs illos tm̄ iluiat exteri⁹ q iteri⁹ illuminati erāt: sic p ꝯñs non illuminabat demōes nec animas damnatorꝫ. Ex pmissis patet prima operatio quam aia xp̄i opata est in limbo q̄ dicit operatio illustrationis.

¶ Scda insup opatio q̄ꝫ aia xp̄i in libo opata ē di: opatio letificatōis. Magnā eqdē penā ⁊ tristiciā habebāt oēs sācti prēs i limbo exñtes pp dilationē sperate glē: seu qa paradisū sine mora ingredi ñ poterāt: pp qd Prouer. 7. dicit Spes q̄ differt affligit aiaꝫ Et ad h̄ significādū dic Au. in smōe d passiōe. ꝙ lachrymabili obsecratiōe sācti prēs celestē patrē orabāt vt filiū mitteret: hāc igr̄ tristiciā ⁊ penā totā in limbo ꝯuertit xp̄s in leticiā ⁊ gaudiū: dū sanctꝫ patrib⁹ ⁊ animā suā ⁊ nudā diuinitatꝫ eēntiā i q̄ ois glīa paradisi ꝯsistit mōstrauit: pp qd Jo. 8. Judeis xp̄s dicebat: habraā pr̄ vr̄ exultauit vt videret. diē meū vidit ⁊ gauis⁹ ē. ꝙ āt xp̄s in libo oñderit sāctꝫ prib⁹ nō tm̄ animā. ſꝫ ēt eēntiā diuinitatꝫ: p quā eos veluti in paradiso: ⁊ beatificauit: ⁊ letificauit testat expsse dñs Bonauē. in. 3. di. 22. ar. j. q. 6. in corpe. q. di. Cū querit vtrꝫ statiꝫ p⁹ mortē xp̄s itroduxerit sāctos prēs in celū ⁊ padisū. Rñdeo ꝙ aie scōꝝ ñ statiꝫ p mortē xp̄i pducte sīt in celū

q̄ʒtū ad locū statiʒ tñ pº reso
lutionē aīe a corpe in xp̄i d̄scē
su ad inferos viderīt lumē et̄
nū ⁊ beate facte sīt: ⁊ patefa-
ctū ē eis celū q̄ʒtū ad p̄miū.
vñ in loco ifernali exñtes ha
buerīt paradisū ⁊ aptā d̄i vi-
sionē q̄ nō ē aliđ q̄ʒ paradisº
⁊ vita et̄na. Licʒ āt statiʒ pº
mortē xp̄i beatitudinē habue
rit: ñ tñ locū beatitudinis sta
tiʒ adepte sīt: qm̄ ip̄e xp̄s d̄bu
it in oibº p̄matuʒ tenere ⁊ p̄-
mogenitº eē in mlt̄i fratribº
tāq̄ʒ caput oiuʒ. Resurrectio
aūt xp̄i ⁊ eiº d̄scēsio differri
d̄buit pp̄ fidei nr̄e ɔfirmatio-
nē. Jō.n.dilata fuit resurre-
ctio vt oñderet̄ q̄ xp̄s v̄e mor
tuº fuerit: ⁊ iō ēt dilata fuit
ascēsio: vt p̄ mlt̄a argum̄ta oñ
deret̄ q̄ v̄e resurrexit f̄m q̄
dicit̄ Act.j.prebuit semetip̄ʒ
in mlt̄is argum̄tis apparēs
eis ⁊c̄. Qm̄ ergo nulla aīa in
celū debuit ascendere añ xp̄ʒ
⁊ xp̄i ascēsio pp̄ nostrā salutē
debebat differri hinc est qđ
anime sanctoꝝ nec statiʒ fue
rūt de limbo educte nec sta-
tim in celesti paradiso fuerūt
locate. hec Bonauētu. verba
liter. Tho. autē in tertio. di.
22. ar. j. q. 3. Et iteꝝ tertia p̄te
sum. q. 52. ar. 4. in cor. q. dic̄.
Cū queritur vtrū anima xp̄i
statim post mortem fuerit in
paradiso ⁊ simul cuʒ ipsa du
xerit sanctos patres p̄cipue
cum Luc. 23. latroni dixerit.
Hodie mecuʒ eris in paradi
so. Rñdeo q̄ triplex est para-
disus. Unus corporalis ⁊ ter
restris: in quo Adam positus
fuit. Alius corporalis ⁊ cele-
stis: scilicet celum empireum
de quo lucifer cecidit. Alius
spiritualis ⁊ diuinalis: qui
consistit in visione dei. De
isto tertio paradiso intelligi-
tur quod dominus dixit la-
troni hodie eris in paradiso:
quia statim peracta passione
⁊ ipse latro ⁊ omnes qui erāt
in limbo sanctorum patrum
deum per essentiaʒ viderunt
⁊ sic omnes beatificati fue-
runt. Quanta igitur leticia
de visione anime Christi ⁊ p̄-
cipue ipsius diuinitatis ha-
buerunt non est p̄bas expli-
care. Cogita tamen quod ad
ingressum anime Christi in
limbo: omnes sancti patres
vt puta Adam Noe Abra-
am Eua ceteriq̄ʒ omnes tria
singulariter fecerunt. Pri-
mo ipsū venerabilit̄ suscepe-

rūt. ¶ Scḋo vt deū veracit̄ adorauerūt. Tertio hymnuꝫ nouū ꝑ grāꝝ actiōe oēs gña liter ꝯcātauerūt dicētes for te. Jesu nr̄a redēptio ꝛc̄. seu ad cenā agni ꝓuidi ꝛc̄. Dic si placet q̄l'r Adā ꝛ Eua culpaꝫ dicebant aie xp̄i: ꝑ eo ꝙ fue rūt cā ꝑditiōis tātaꝝ aiaꝝ ꝛ ēt mortꝭ ꝛ passiōis sue. Quib⁹ xp̄s potuit dixisse illō qḋ cā tat eccl'ia. O felix culpa q̄ ta lē ac tm̄ meruit hr̄e redēpto rē. Dic ēt q̄l'r xp̄s fec̄ magnū solatiū puulis inocētib⁹ q ꝑꝑ ip̄ꝫ ab herode crudel'r occisi fuerūt. Ex p̄dictis ēt pꝫ scḋa opatio quā aia xp̄i i libo opa ta ē: q̄ dr̄ opatio letificatiōis. ¶ Tertia insup opatio quaꝫ aia xp̄i in limbo opata est dr̄ opatio recitatiōis. fꝫ .n. Aug. statiꝫ vt aia xp̄i fuit in limbo recitauit sanctꝭ prīb⁹ seu ostē dit oīa opa charitatꝭ q̄ in .33. annis in h̄ mūdo ꝑ eoꝝ alio rūq̄ꝫ salute fec̄. Incipiēs a cō ceptiōe sua vsq̄ꝫ ad morteꝫ in ligno crucis. Explica tu ma gnas abstinētias xp̄i ꝛ cursū passiōis sue ꝓut vis. Quar ta insup opatio quā aia xp̄i in limbo opata ē dr̄ opatio abla tiōis. Statiꝫ .n. vt xp̄s fuit in limbo alligauit sathanaꝫ seu luciferū nō cathēa ferrea: sꝫ auferēdo ei magnā ptātem ꝛ dn̄iuꝫ quā exercebat in oībus mūdi hoib⁹ ꝓ ꝗ̄o apoc. 20. dr̄. Uidi angelū .i. xp̄ꝫ ꝺscen dētē de celo hn̄teꝫ clauē abis si .i. inferni. ꝛ cathenam ma gnā .i. ptātē i manu sua: ꝛ ap prehēdit draconē serpētē an tiquū q ē diabolus vl' satha nas ꝛ alligauit eū ꝑ ānos mil le .i. vsq̄ꝫ ad tp̄s antixp̄i fm̄ glo. ꝛ misit eū in abissum ꝛ clausit glo .i. nocēdi ptātē li mitauit. ꝛ signauit sup illū .s. signaculo sanctissime crucis: vt nō seducat ampli⁹ gētes. glo .i. electos in diuersis gēti b⁹ dōec ꝯsumēt' mille āni gl. i. vniuersuꝫ tp̄s a passiōe xp̄i vsq̄ꝫ ad tp̄a ātixp̄i. h ibi. Ale. āt in .3. pte. sum. in. tra. ḋ effe ctu passiōis xp̄i dic̄: ꝙ tripl'r xp̄s alligauit potētiā ḋmoīs. ¶ P⁹ ꝑ inuocationē sui noīs vꝫ Jesu. ꝑꝑ qḋ Mat. vlti. dr̄ Jn noīe meo ḋmōia eijcient. ¶ Scḋo ꝑ signū sanctissime crucꝭ. Nā faciēdo signū cru. diabol⁹ vincit' sic hr̄ ḋ ꝯse. di. 4. c. postea. vbi ponit' in glo. exēplū de iudeo q fctō signo crucꝭ. vt dic̄ Greg. in dialogo

expulit eēs ōmōes de tēplo. ¶ Tertio diminuit ptās de mōis p eccl'iastica sacramēta pcioso sanguine xpi roborata Ex qb⁹ēt p3 qrta opatio quā aia xpi opata ē in limbo q dr opatio ablatiōis. ¶ Quinta ēt opatio quā aia xpi in limbo opata ē dr opatio resurrectiōis: vt aūt aia xpi in limbū ingressa ē pcepit multis aiabus ibi exñtib⁹ vt piūgerēt cū ppriis corpib⁹: ⁊ sic in die resurrectiōis sue cū ipso resurgerēt resurrectiōe pfecta qd ⁊ factū fuit. Uñ Mat. 27. dr Multa corpa scōꝝ q dormierāt surrexerūt: ⁊ exeūtes de monumētis p⁹ resurrectionem ei⁹ venerūt in scāz ciuitatez ⁊ appuerūt multis. h ille. Inter qs pcipue vt dr in euāge. Nicodēi surrexerūt Leōtius ⁊ Carin⁹ filij symeonis senis sić pdictū fuit in qbusdaz tñ libris grecoꝝ legit: q xps cū iuit ad limbū mltos mortuos suscitauit: ēt in sua viuētes in fidelitate: q p⁹ resurrectionē veri xpiāi effecti sunt ⁊ saluati pp qd ēt dicūt greci: q xps platonē ab inferno extraxit. nā cū qdā ingūt eius dicta ⁊ scripta legeret nec ea intelligere posset: cepit de eo maledicta dicere. Cui ipse Plato appēs ait. Cur me ita laceras ⁊ maledicis. Ego. n. salu⁹ sum qz xps de inferno me extraxit: vbi ēt me ⁊ nō nullos alios pp vitā nr̄az moralē illūiauit: qbus dictis dispuit. h tñ o pdicator apocriphū. i. dubia sic apocripha pplo pdicabis. Si tñ xps platonē saluasset forte incōueniēs nō esset. Cū etiā s3 cōiter oēs doctores saluat⁹ fuerit ex puilegio Traian⁹ impator ⁊ paganus p orōnez sci Grego. ⁊ pcipue cuz plato magl fuerit in hac vita d vitate illūinat⁹ q3 traian⁹. vñ ⁊ Aug. in li. cfes. expsse dic. q repit totū euange. Jo. in libris platonis. v3 In pncipio erat vbū vsq3 ad illa vba: Et vbum ca. fac. est. Alex. ēt. 3. pte sum. circa vltimā qōnez in. q. q icipit. vtrū phi sint dānati. cludit illos fore dānatos q sibiipis ex supbia ⁊ nō do sapiaz attribuebāt. Ecōtra vo dic illos suo iudicio fore saluos: q būilr viuebāt ⁊ sapiam ipi deo attribuebāt: p eo q credit q tales aut p angelū aut p aliquē pphaz aut p intrinsecā inspi

rationē fuerint de vitate fidei illūinati ꝛ p ꝯñs saluati. Ex p̄dictis ēt pꝫ q̄nta opatio quā aia xp̄i in limbo opata ē: q dr̄ opatio resurrectionis. ¶ Sexta ēt opatio quā aia xp̄i in limbo opata ē dr̄ opatio ex̄ctiōis. postq̄ aia xp̄i stetit in limbo q̄ꝫtum decuit sapiā suā: oēs sctōs p̄res: nec nō ꝛ illos vt pie a qbusdā creditr̄ q erāt in purgatorio violēter ꝛ ꝯ diabolicā volūtatē de ip̄o limbo obscurissimo extraxit. Sic.n. p̄phetauerat zacharias.9.c.di. Tu q̄q; in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos tuos de lacu: in q̄ nō erat aq̄. Et apl's ad Col.2. ait. Expolias p̄ncipatꝰ ꝛ ptātes trāsduxit eos ꝯfidēter palā triūphās ð illis in semetip̄o. Et Jsa.8. dr̄ ꝛ ecce dixit dn̄s ad me voca nomen eiꝰ.i. xp̄i. Accellera spolia detrahe ꝛ festina p̄dari.s.limbum. Et Osee.13.dr̄. Ero mors tua. o mors morsus tuꝰ ero inferne. Que v̄ba exponēs Bonauen. in.3.di.22.art.j.q.5.in cor.q. dic. Mors xp̄i mortē in elect̄ oino ꝯsumpsit apiēdo eis ianuā vite eterne. Cū āt subdit̄ ero morsus tuꝰ inferne. Jō dr̄ q: mors xp̄i morsus dr̄ inferni: q: sic morsus vnā ptē capit ꝛ aliam dimittit: sic xp̄s sua morte ꝛ d̄scēsu ad inferos electos inde eduxit: ꝛ reprobos dereliq̄t. Ex qbꝰ pꝫ sexta opatio quā xp̄s in limbo opatꝰ ē. ¶ Septia dēiq; opatio quā aia xp̄i in limbo opata est dr̄ opatio reclusiōis postq̄ xp̄s scōs p̄res vt p̄dictū ē de libo extraxit: ip̄ꝫ limbum reclusit adeo q̄ decetero nulla aia in ip̄ꝫ ingredit̄: q: statim vt aia ē purgata a culpa ꝛ pena aut in h̄ mūdo aut in purgatorio statiꝫ ꝛ sine mora ianuā celi ꝛ eterne vite ingredit̄: qḋ neq̄q̄ fiebat añq̄ ip̄ꝫ limbū ꝯclusisset. Ex p̄dict̄ septē opatiōibꝰ q̄s xp̄s opatꝰ ē in limbo pꝫ tertiū misteriū opabilitat̄ de xp̄i descēsu ad inferos qḋ dr̄ misteriū. Et p ꝯñs ex p̄dictis oibꝰ pꝫ nona excellētia ip̄iꝰ scissime fidei: q̄ dr̄ excellentia descēsibilitat̄. Rogemꝰ igit̄ dn̄ꝫ Jesuꝫ xp̄ꝫ vt sic viuamuꝰ in p̄nti p gr̄aꝫ: q̄ in morte sin̄ vlla purgatorij pēa trāseamꝰ ad eternā gl'iaꝫ cui sit sp̄ ois honor ꝛ gl'ia in sc.sc. Amen. ¶ Dñica in resurrectiōe dn̄i de.10.excellētia sacratissime

fidei: seu d̄ sacratissima resur rectione christi.

S Urrexit non est hic. Scribunt̄ h̄ v̄ba Mar. vlti. c. ⁊ in euāgelio oc currēt̄ solēnitat̄. Postq̄ amā tissi ciues mediāte diuia grā declaraui vt vidistis in supio. s̄mo. nouē mirabiles excellē tias sacratissime fidei: hodi erna die singulariter hēo de clarare decimā excellētiā de ip̄a sacratissima fide q̄ dr̄ ex cellentia vnitat̄. in q̄ p̄cipue hēo ꝓbare q̄l'r aia xp̄i ab ei⁹ corpe real'r sepata p mortem crucis: iterū v̄aciter p gl'iosaꝫ resurrectionē suo corpi ē reu nita atq̄ piūcta. Que mā ip sius b̄ndicte ⁊ gl'iose resurre ctiōis xp̄i ꝑfecto erit tā sua uis ⁊ delectabilis q̄ꝫ etiā ad mirabilis ad audiendū. Cir ca igit̄ hāc māꝫ atq̄ excellen tiam gl'iose resurrectiōis nr̄i saluatoris tria misteria nob occurrūt p̄cipue declarāda. q̄ꝝ Primū dr̄ misteriū neces sitat̄. Scd̄m dr̄ misterium veritatis. Tertium dicitur misterium Integritatis.

¶ De trib⁹ misterijs sacra tissime resurrectiōis xp̄i de clarandis. Et p̄io de primo quod dicit̄ misterium neces sitatis.

P Rimū igit̄ misteriuꝫ de gl'iosa xp̄i resurre ctiōe declarandū dr̄ misteriū necessitatis. Sic̄. n. sūme nec̄aria fuit xp̄i passio ⁊ mors ad nos redimēduꝫ sic ⁊ summe nec̄aria fuit xp̄i re surrectio ad nos saluādum ⁊ iustificādū. Et sic̄ nulluꝫ vnq̄ꝫ fuisset a culpa absolutus nisi xp̄s mortu⁹ fuisset: sic nullus vnq̄ꝫ gl'ificari potuisset nisi xp̄s resurrexisset: q̄d tripl'r ꝓbo. Prio auc̄tib⁹. Scd̄o rōnib⁹. Tertio distinctiōe.

¶ Prio ꝓbo auc̄tibus. q̄ re surrectio xp̄i fuit oino ad sa lutē nr̄aꝫ nec̄aria. vn̄ apl's. p̄. ad corꝝ. 15. ait. Si xp̄s nō re surrexit sic p̄dicat̄ inanis ḡ ē p̄dicatio nr̄a: inanis ē ⁊ fides nr̄a: adhuc sumus in pctiꝭ no stris ⁊ inuenimur falsi testes dei: qm̄ testimoniū dixim⁹ ad uersus deum: q̄ suscitauerit xp̄ꝫ quē non suscitauit. h̄ ibi. Itē Cris. sup Math. ait. Si xp̄s nō resurrexit: nō bō sil'r de⁹ cēset̄: si nō resurrexit: ois xp̄i actio ad salu. no. p̄s⁹ inu til' fuit. Itē gl. sup v̄ba. L. vl.

Quid turbati estis ꝛ cogitatiões ascēdūt i corda vr̄a? ait Si nō est vitas resurrectiōis xp̄i: null⁹ē fruct⁹ passiōis xp̄i ¶ 2⁹. ꝓbo r̄surrectōe3 xp̄i eē necia̅ qnqꝫ rōib⁹. P̄rio rōne ostēsiōis. 2⁹. rōe adipletōis 3⁹. rōne ꝑfectiōis. 4⁹. rōne ꝯfirmatōis. 5⁹. rōne exēplificatōis. ¶ P̄⁹. ꝓbo rōe ostēsiōis. Fūdamētū rōis pōit auctor in li. ꝺ cāis. di. Ois effect⁹ nāl'r ē ꝺmōstratiu⁹ sue cāe pꝫ ꝫ regl'a. Nā fruct⁹ spālis ducit nos in cognitione3 sue cāe q̄ ē spāl' arbor. Quo p̄supposito: certū ē ꝙ xp̄s erat ꝺs hō ꝛ ꝺs ꝺ ꝺs di. Atanasio i simb. suo. sic aīa rōnal' ꝛ caro vn⁹ ē hō: ita de⁹ ꝛ hō vn⁹ ē xp̄s: q: igit' xp̄s cognit⁹ fuit eē ver⁹ hō in vita sua ꝛ i morte accn̄rali: necē fuit vt p⁹ mortē per supnālē resurrectionē ēt se ꝺmōstraret eē deū vez. ꝙ si xp̄s nō r̄surrexit: clarū ē ꝙ null⁹ eū fuisse dn̄3 s3 simpl'r puz hoie3 credidiss3: ꝛ iō gl. sup illō p̄s. Que vtilitas in sāguine meo ꝛc. ait. Resurrectiōis assertio firma ē diuinitatꝫ testificatio. Et ꝯfirmat' ista rō. clarū est. n. ꝙ ad iusticiā dei ptinet illos exaltare q se hūiliāt pp ip3 ꝺ um: ꝛ eō hūiliare ꝛ deprimere eos q se exaltāt ꝯ deū: queād modū vgo gl'osa Maria Lu. j. i suo cātico p̄dixit. deposuit potētes ꝺ sede. i. supbos: ꝛ exaltauit hūiles. Qꝺ ꝛ xp̄s ip̄e Lu. 18. ꝯfirmat di. Qui se ex. hu. ꝛ q se hu. ex. s3 certū ē ꝙ xp̄s se hūiliauit vsqꝫ ad mortē crucis inq̄ztū hō pp deu3: dicēte apo. ad phi. 2. Hūiliauit semetipsum. s. xp̄s factus obediēs vsqꝫ ad mortē: mortē aūt crucis: ḡ ꝯgruū fuit ꝛ necessariū ꝙ exaltaret ꝺs ip̄m xp̄m p supnālē ꝛ gloriosa3 resurrectōe3 vt ex ꝫ ōnderet iusticiā suā qꝺ vtiqꝫ ꝛ fecit. Qꝺ ꝯfirmās ꝓpha in ꝑsona ipsi⁹ xp̄i. di. Dn̄e ꝓba. me ꝛ cogno. me: tu cogno. i. approbasti sessione3 meā. i. passionē mea3: ꝛ resurrectiōe3 meā. i. glorificatōe3 meā. ¶ 2⁹. ꝫ idē ꝓbo rōe adimpletiōis. Certu3 ē. n. ꝙ xp̄s an̄ mortē suam p̄dixerat apl'is. ꝙ tertia die resurgeret Sic. n. di3 Ma. 20. Ascēdens Jhs hierosolimā assumpsit. 12. discipulos suos ꝛ ait illis. Ecce ascēdim⁹ hierosolimam ꝛ fili⁹ hois tradet' p̄ncipibus sacerdotū ꝛ scribis ꝛ ꝯdēnabunt eū morte: ꝛ tradent eum

gentib⁹ ad illudendū ⁊ flagellādū ⁊ crucifigendū ⁊ tertia die resurget. h̄ ille. Q̄ð si sic ē ḡ nec̄e erat q̄ oīo xp̄us tertia die resurgeret. Q̄ð si ñ resurrexisset certe xp̄s m̄etit⁹ eēt ⁊ p ɔ̄ñs ⁊ fili⁹ diaboli ⁊ dānat⁹ fuisset. Nā di sap̄.j. qui loca falsa nō p̄teriet illū corripieꝫ iudiciū. ⁊ os qð m̄etiť occidit aīaꝫ suā. Que oīa cū sint impossibilia p̄cipue cuꝫ dixerit Jo.14. Ego sū via v̄itas ⁊ vita Et Jo.18. Pilato dixit. Ego i h̄ nat⁹ suꝫ ⁊ ad h̄ veni in mundū: vt testimōiū phibeā v̄itati. Et Mat.5. dixit. Nō veni soluere legeꝫ sꝫ adiplēr. Amē qppe dico vob̄ dōec transeat celū ⁊ terra iota vnū aut vn⁹ apex nō p̄te.a.le. donec oīa fi. Cōcludiť p ɔ̄ñs q̄ veracit̄ resurrexit: ⁊ necesse fuit q̄ r̄surgeret sic p̄dixit. ℂ 3⁹. hoc idē p̄bo rōne pfectiōis. Fūdamētū rōnis pōit ph̄s.2. Metha. di. Quicqd ē cā alioꝝ vt sint talia illð maxie dꝫ eē tale. pꝫ h̄ regula. Nā si p̄lati dirigūt subditos suos in viā moꝝum seu virtutū: a fortiori dn̄t ipsi esse moraliores ⁊ virtuosioreꝫ subdit̄ suis. pp h̄ Simac⁹ papa: j.q.j.c. vilissim⁹ ait. Uilissimus cōputādus ē nisi p̄cellat scia ⁊ scitateꝗ bonore ceteris p̄stātioꝛ est. Et hiero.j. q.j.c. Jn quoscūqꝫ. ait. Reuera hi q ad h̄ eliguntᷓ vt p̄sint ceteris: sic p̄ordinantᷓ dignitate/sic p̄eminere dn̄t v̄tute ⁊ sāctitate. Et Jdeꝫ Hiero.8. q. j.c. q̄lis. ait. Qualis erit edificatio discipuli si intelligat magr̄o se esse maioꝛeꝫ. Uñ nō solū ep̄i p̄sbyteri ⁊ diacones debent magnope p̄uidere: vt cūctū ppl'm cui p̄sident ɔuersatiōe sermōe ⁊ disciplina p̄eant verū etiā inferioꝛ grad⁹ hec ille. deniqꝫ Alex. terti⁹ ex̄ ð ele.c. cū in cūct̄. ait. Cū in cūct̄ sacris oꝛdinib⁹ ⁊ eccl'iasticis sint etat̄ maturitas, grauitas moꝛū ⁊ lr̄aꝝ scia inquirenda: multofoꝛtius in ep̄o h̄ oꝫ inqri q ad curā posit⁹ alioꝛum in semetipso dꝫ oñdere q̄liter alios in domo dei opoꝛteat ɔuersari. h̄ ille. Quo p̄supposito certū est: q̄ ðs ip̄e hāc pfectionem daturus hoī est: vt.s. fil' in aīa ⁊ coꝛpoꝛe resurgat dn̄te Job.19.c. Scio .n. q̄ redemptoꝛ meuꝫ viuit: ⁊ in nouis. die de ter. sur. sum. ⁊c. Et ap'ls.j.coꝛ.15. ait. Jn momento in ictu oculi: omnes q

dem resurgem⁹. Qđ si sic est ergo a fortiori vt xp̄s eēt pfect⁹ resurgere debuit: q̄ si nō resurrexisset vtiq̄ ipfect⁹ remāsisset p eo q̄ hō nō fuisset. Nā p illo tpe quo aia xp̄i fuit a corpe sepata: ⁊ econuerso xp̄s hō nō fuit: put dic̄ Bonauen. in. 3. di. 22. ar. j. q. j. in cor. q. ⁊ rō est: q: cū hō vt dr̄ 2. de aia simpl'r dicat̄ hō: q: cōposit⁹ ē ex aia ⁊ corpe: iō si remoueat̄ vnū ab alt'o sic̄ etiā3 veraciter fuit i xp̄o nequaq̄3 āpli⁹ hō erit nisi equiuoce pp qđ phs. 4. methau. dicit. Hō mortu⁹ nō ē hō: nisi equoce: ⁊ ↄfirmat̄: q: xp̄s in triduo vt dicit Bona. vt sup̄ nec videre poterat nec audir̄ nec loqui nec odorare nec gustar̄. q̄ si fuisset hō i illo triduo: ergo xp̄s fuiss3 hō cec⁹: hō surd⁹: hō mut⁹. Que oia cū fuissēt valde absurda. cōcludit̄ ide3 vt sup̄. Ut igr̄ xp̄s pfect⁹ existeret sic̄ ⁊ dicebat: q: aliter i derisū fuiss3: necesse fuit aia3 cū suo corpe: ⁊ ecōuerso iterū reuniri ⁊ ↄiūgi. ¶ Quarto hoc idē pbo rōne ↄfirmationis nr̄e: v3 spei ⁊ fidei. Fūdamētū rōis pōit Scot⁹ sup. 2. de aia di. Obiecta ppingora magl mouēt potētiā ad actū q̄3 remota. p3 h regula. Nā p̄sētia amici magl iflāmat potētiā volitiuā ad ei⁹ amorem q̄3 ei⁹ abn̄tia. dicente pho. 9. ethi. Amicoꝝ pn̄tia in oibus magis vtil'. ⁊ delectabilis videt̄ q̄3 abn̄tia. Quo p̄suppo sito: certū ē q̄ si xp̄s nō resurrexisset seu resurrectionē suā notabil'r distulisset: ois fides apostoloꝝ: ⁊ p ↄn̄s futuroru3 xp̄ianoꝝ deleta fuisset: q: nullus in ipsum xp̄m credidisset ⁊ nullus fidei xp̄i se subiecisset precipue cū sit supnaturalis ⁊ de nō vi sis: nullusq̄3 resurrectionē futurā credidisset. dicēte Paulo. j. co. 5. Si xp̄s nō resurrexit neq̄3 mortui resurgent. Et pph'a dicit in psona ipsius xp̄i. Que vtilitas i sanguine meo dū descen. in cor. vbi glo. ait. Si corruptu3 fuerit corp⁹ meū ⁊ sanguis me⁹ ⁊ non resurrexero: ⁊ nemini anunciabo. nulla vtilitas mihi erit: q: nullum lucrabo. h glo. Ecōtra vero dum xp̄s veraciter resurrexit q est caput nostrum: membra videntes caput resurgere. hoc idem firmiter credunt ⁊ sperant. Nam ex hoc christi fides in ap'lis

est ꝯfirmata: ⁊ in posteris cō/uersis ē āpliata. ⁊ pp̄ h̄ q̄si innūerabiles xp̄iāi martyrium susceperūt: ⁊ vlteri⁹ oēs veri xp̄iāi firmiť credūt ⁊ sperāt se resurrecturos. Que oīa vt p̄dixi nequaq̄ fuissēt nisi xp̄s a mortuis resurrexisset. ℭ Quinto h̄ idē ꝓbo rōne exēplificatiōis. Nam fuit necessariū xp̄z resurgeř pp̄ vite nr̄e istructionē. ⁊ h̄ quattuor modi ꝑut dic̄ Tho. 3. pte sū/me. q. 53. ar. j. in co. q. Primo qa sicut resurrexit a mortuis ita nos ēt debem⁹ resurgere a peccatis. Scd̄o q: sic̄ xp̄s p⁹ resurrectionē habuit nouā vitā ita ēt nos i nouitate vite ambulař debem⁹. Tertio qa sic̄ xp̄s resurgēs a mortuis iam ampli⁹ n̄ ē moritur⁹. Sic̄ dř ad ro. 6. Ita ēt nos exq̄ resurrexim⁹ a pctō: n̄ ampli⁹ debem⁹ morti pcti nos subijcere. Quarto q: sic̄ xp̄s mortē sustinuit vt nos liberaret a malis ⁊ resurrexit vt nos ꝓmoueret ad bōa: dn̄te apostolo ad Ro. 4. Mortu⁹ ē pp̄ delicta nr̄a: ⁊ resurrexit pp̄ iustificatiōz nr̄az. Ita nos mortui peccatis debem⁹ resurgē i gr̄a ⁊ de v̄tute in v̄tutē ꝓficere. Et ꝓpterea dic̄ apostol⁹ ad ephesi. 4. Renouāini spiritu mentis vestre ⁊ induite nouum hoiez q̄ s̄z deū creat⁹ ē in iustitia ⁊ sc̄tītate v̄itatis. Et. j. cor. in. 5. ait. Expurgate vetus fermētū vt sitis noua ꝯspsio sic̄ estis azi. Itaq̄z ep. n̄ in fermēto ve. neq̄z i fe. ma. s̄z i azimis sin ceritatis ⁊ v̄itatis. Et ad Ro. 6. ait. qūo xp̄s surrexit a mor. p glīaz dei patris: ita ⁊ nos in nouitate vite ambulem⁹. Et ad collo. 3. dic̄. Si consurrexistis cū Christo q̄ sur. sūt. q. vbi Christ⁹ ē in. d. dei se que sur. sūt sa. nō q̄ sup terrā. Et ꝑfecto hodie nō diceř membrū esse Christi q̄ spiritualiť non resurgit cum suo capite Christo p nouitatē vite a quo ⁊ nos christiāi dicimur: sicut habeř d̄ ꝯse. dist. 4. postquā ascēdit. Ex p̄dictis igiť rōnib⁹ p̄z q̄liter Christi resurrectio ad nr̄az salutē oio erat nec̄ia. ℭ Tertio ꝓbo resurrectiōez xp̄i nec̄iā fuisse vnica distinctiōe Alex. d̄ al. i. 3. pte sūme i. j. q. vbi agit d̄ resurrectiōe xp̄i. dicētis. Cū q̄riť an resurrectio xp̄i fuerit necessaria. Rn̄deo q̄ necessaria fuit resurrectio xp̄i ⁊ viatoribus ⁊

btis lȝ alio ꝛ alio mō. Uistori bꝰnecĩa fuit triplici rōe. Pri mo pp iustificatiōȝ vñ ad ro. 4. dr̃. Resurrexit pp iustifica tionē nr̃aȝ. Scd̃o pp grãm ꝛ recōciliationē ipetrãdã. Uñ Hebre. 9. dr̃. Ut appareat vultui di p nob. glo. i. vt in corpe: ꝛ aia patrē p nob dep cet. Tertia rō ē pp dispositio nē ampliorē ad suscipiēdum grãȝ. Nã xp̃s i assumptione hũane nãe accepit dispositio nē disponēdi nos ad grãȝ. In passiōe recepit maiorē dispo sitionē. In resurrectiōe vero ampliorē. qꝛ ē magis fm qd accepta do eiꝰ resurrectio q̃ȝ passio ꝛ icarnatio. Si at di ceres: ꝙ plēa remissio pene ꝛ culpe facta ē p passionē: ğ re surrectō nō videt nec̃ia. Rñ deo ꝙ plēa ē q̃tū ad sufficiē tiã nō tñ q̃tū ad efficatiã: qꝛ p solã passiōȝ nō crederet ꝙ xp̃s eēt deꝰ: sic credit p resur rectionē. Et ideo postq̃ Apl's di. ad Ro. 4. Mortuꝰ est pp delicta nr̃a: statiȝ subiũxit ꝛ resurrexit pp iustificationem nr̃aȝ. Itē beati erat nec̃ia re surrectō xp̃i dupl'r. Prio ad maiorē glïã spũuȝ ꝛ h ē cōis aiabꝰ ꝛ angelis: qꝛ glorifica ta hũanitate xp̃i: ē dupl'r de lectatio i xp̃o vna i ꝯtēplatio ne diuinitat. Alia i ꝯtēpla. hũa ni. in q̃ ãgeli desiderãt pspicē pmc. De. pmo. ꝛ h de pñti. Scd̃o ad resurrectionē cor pox. Resurrectio. n. xp̃i ē cã futur resurrectiōis: ꝛ h i fu turo. Uñ i psal. dr̃. Ad vespũ ōmorabit flet ꝰ ꝛ ad mat. .le. glo. Dñs mãe resurrexit idē nob. pmittēs p suã resurre ctionē q̃ ē efficiēs cã resure ctiōis nr̃e aie: vȝ ꝛ corpis. h Ale. ꝺbal'r. Et pdictis igit auc̃a tibꝰ rōnibꝰ: ꝛ distinctiōe pȝ qual'r resurrectio xp̃i nec̃aria erat ad salutē nr̃am. et p ꝯñs pꝰ pmũ misteriũ d xp̃i resur rectiōe dclarãdũ ꝙ dr̃ miste rium necessitatis.

¶ De scd̃o misterio sacratis sime resurrectiōis xp̃i decla rãdo: ꝙ dr̃ misteriũ ꝟitatis.

Secũdo isup misteriuȝ d gloriosa ꝛ bñdicta resurrectiōe xp̃i dcla rãdũ dr̃ misteriũ ꝟitatis. De mōstrata resurrectionis xp̃i necessitate. Nũc habeo de mōstrar eiꝰ ꝟitatē quō. s. xp̃s veracit resurrexit. Et lȝ qlꝫ verꝰ catholicꝰ ꝛ fidelis tenea tur simpl'r credere ꝙ xp̃s a

mortuis resurrexit .p eo q̄ e articul⁹ fidei:pp qd̄ ꝛ eccl'ia cātat in simbolo tertia die resurrexit a mortuis ſm scripturas:tm̄ ad maiorē roborationē fideliū .pbo xp̄s veraciter resurrexisse qttuor modis. Primo auctib⁹. Scd̄o rōnib⁹. Tertio apparitiōib⁹. Quarto testificatiōib⁹. ¶ Primo .pbo auctib⁹. Nā apl'us primo ad Corin.15.ait. Tradidi enī vobis qd̄ ꝛ ego accepi: qm̄ xp̄s mortu⁹ ē .p peccatis nostris:ꝛ sepult⁹ ē ꝛ resurrexit tertia die ſm scripturas hec ibi. Itē Inno.3.extra de sū.tri.ꝛ fi ca.c.firmiter credimus ait. Tādē vnigēit⁹ dei filius Jesus xp̄s a tota trinitate cōiter incarnat⁹: exinde sp virgine spūs sancti coopatione cōceptus:hō factus ex aia rōnali ꝛ hūana carne cōpositus:vna in duab⁹ naturis psona:viā vite manifestius demonstrauit qui cū ſm diuinitatē sit imortalis ꝛ ipassibilis. Ipse idem secundū hūanitatem factus est passibilis ꝛ mortalis:qui etiā pro salute humani generis in ligno crucis passus ꝛ mortuus:descendit ad inferos ꝛ tertia die resurrexit a mortuis ꝛ ascendit in celū.hec ibi:Deiqꝫ leo papa sic ait. Quis dubitat a morte redisse saluatorē cuius p̄sentia agnouit ocul⁹ attrectauit manus:ꝛ digitus pscrutatus ē. ¶ Scd̄o h idē .pbo quinqꝫ rationibus.

¶ Primo rōne dispositiōis.
¶ Scd̄o rōne autēticatiōis.
¶ Tertio rōne affirmatiōis.
¶ Quarto rōne opationis.
¶ Quito rōne significatōis.

¶ Primo .pbo rōne dispositiōis.q xp̄s veraciter resurrexit. Fundamētū rōnis ponit Scotus sup.2.de aia. di. Ex dispositiōe in agente a .pposito ꝛ paciente necessario sequit actio pꝫ h regula. De imp̄ssione alicui⁹ sciētie. naꝫ ponat q aliqs velit discere aliquā sciam:si talis est bene dispositus ꝛ cōplexionatus qꝛ vt dr̄ scd̄o de aia. Molles carne aptos ad sciaꝫ dicim⁹. Et similiter ipse magister habet bonā dispositionē ad docēdū:.p eo q scit vult ꝛ pōt eū docer̄ ꝛ docet:certe necessario seqtur effect⁹ q ille acqrat illā sciaꝫ. Quo p̄suppo sito certū ē q in aia xp̄i erat optima dispositio ad resurre

ctionē q: habebat appetitū τ voluntatē se reuniēdi cum suo corpore:similit̄ τ in corpore erat dispositio optima q: erat integrū τ deitati coniū ctū. In deo vero qui debebat esse causa agens τ effectiua resurrectiōis erat sp optima dispositio ꝓ eo ꝙ in deitate erat scire:posse: τ velle:seu sapiētia potestas τ voluntas. Quibus cōcessis necessario cōcluditur ꝙ veraciter resurrectio est secuta seu resurre//ctionis effectus ꝙ si forte opponeres hoc fuisse impossibile ꝑcipue cū phus dicat in post pdicamentis ꝙ a priuatione ad habitū impossibil' ē egressus. Rñdeo ꝙ sicut ista nō eēt vera τ bona cōsequentia dicēdo seru⁹ τ ācilla non pñt facere militē:ergo nec a fil'i dñs vel regia sic a fil'i nō ē bona cōsequētia.nā q̄ est q̄dā ancilla dei nō pōt illuminare cecū vel suscitare mortuū:ergo nec pōt deus hoc facere.immo oppositū cōcludit̄ q: sicut dñs τ regina pñt facere militē dato ꝙ hoc nō possint seruus τ ancilla sic a fil'i potuit deitas que h3 infinitā τ supnaturalē potestatē xp̄m resuscitar̄ dato ꝙ nā que ē limitata in potētia hoc nunq̄ȝ potuerit nec vnq̄ȝ potuisset. ¶ Scdo etiam ꝓbo xp̄3 veraciter resurrexisse rōne autēticatiōis. Fūdamētū rōnis pōit Alex.terti⁹.extra de fide instru.c.scripta vero. di. Scripta vero autētica si testes inscripti decesserint: nisi per manū publicā3 facta fuerint:ita qđ appareāt publica aut autenticum sigillu3 habuerit per qđ possint probari:nō vident̄ nobis alicui⁹ firmitatis robur habere. hec ibi.glo.autē sup illud verbū sigillū autēticū ait. Autenticū sigillū dicimus sigillū epi cui credit̄ q̄ȝ diu in cōtrariū ostēdat̄.sicut hēt̄ extra de ꝓba.c.post cessionē.Et .xi.q.3. c.cure. Ite3 sigillū capituli dicit̄ autēticū.vt ex̄ de ꝓba. c.tertio loco.Et.23.di.c.i nomine dñi. Ite3 sigillū alicui⁹ principis secularis cui creditur de cōsuetudine vt hētur extra de fide instru.c.cum dilectus.Et.19.q.3.c.statuimus hec glo. Hoc igit̄ ꝓsupposito quod litteris hñtibus sigillū autēticū alicui⁹ capituli seu alicuius pontificis vel pape

fides pleissima datur. Certū est ꝙ christus qui ē summus pōtifex oium pōtificū dicente aplo ad Hebre.4. Habemus inqt pōtificē magnū:q penetrauit celos Jesuz in resurrectiōe sua appuit sigillatus in corpore ꝓprio quinqꝫ sigillis autēticis suoꝝ vz sacroꝝ stigmatū que in cruce susceperat in pedibꝰ manibus ꝛ latere: ꝙ si sic ē: ergo multo magis debet fides exhiberi stigmatibus suis quam simul oibus sigillis autēticis principū capituli seu summorum pōtificū. qḋ aūt christꝰ in resurrectiōe cicatrices in corpore portauerit: ꝛ aplis oibus realit̄ oñderit pꝫ. Naꝫ Joan.20. dixit. Thome dubitāti de eiꝰ resurrectiōe in pñtia oium alioꝝ apostolorum. Infer digitū tuū huc ꝛ vide manus meas ꝛ affer manum tuā ꝛ mitte in latꝰ meū ꝛ noli eē incredulꝰ sed fidelis. hec ibi: Sup que verba theofilus dicit. qḋ prius fuerat infidelis postea optimū theologum se oñdit. di. Dñs meꝰ vbi confessus est naturā humanaꝫ: ꝛ deus meꝰ vbi cōfessus est naturā diuinā. hec ille. Et Gre. in omelia sup eadē vba Joā. sic ait. Plus eniꝫ infidelitas Thome nobis ad fidē quam fides credētiū discipuloꝝ ꝓfuit: quia dum ad fidē palpādo reducit̄: nostra mēs omni dubitatiōe postposita in fide solidat̄. hec ille. Uoluit ergo xp̄us cū cicatricibus resurgere secūdū Alex. de al'. in.3. parte sū. vbi agit de resurrectione christi: ꝛ etiam secundum Tho. in tertia parte sūme. q.54. articu.4. quinque respectibꝰ. ¶ Primo vt oñderet triumphū ꝛ gl'iam sue victorie. dicēte Beda super Lucā. xp̄us inquit nō ex impotētia cicatrices seruauit sed vt in ꝑpetuū glorie triūphū ostēdat. Et Crisost. sup mat. dicit. Crux ꝛ cicatrices xp̄i solaribus radijs luculentiores in iudicio apparebūt. ¶ Scḋo surrexit xp̄us cum cicatricibus ꝓpter cōfirmatiōnē fidei discipuloꝝ suoꝝ sicut patuit in Tho. ¶ Tertio surrexit cū cicatricibus ꝓpter placatiōnē patris celestis. quotiensc̄ūqꝫ xp̄s ostēdit patri cicatrices quas ꝓ humāi generis salute suscepit totiens mitigat pater

nū furorē dicēte Bern̄.super can.Securū accessū habes ad deū o hō vbi habes ante patrē filiū: ꝛ ante filiū matrē mr̄ ostēdit filio pectus ꝛ vbera.Filius ostēdit patri cicatrices ꝛ vulnera : nulla ergo poterit esse repulsa vbi sunt tot caritatis insignia.hec ille. ¶Quarto xp̄s surrexit cū cicatricibꝰ ꝑpter misericordiā ostendēdā vt.s. oñdat electis.quam misericorditer ꝑ illa stigmata sunt saluati. ¶Quinto surrexit cū cicatricibꝰ vt.s. ostendat in iudicio dānādis q̄꞉ iuste sunt dānati ꝑpter quod Aug.dicit. Posset xp̄s si vellet de corpe suscitato maculā cuiuslibꝫ cicatricis abstergere sed sciebat quare cicatrices in suo corpe reseruaret.Sicut enī mōstrauit Thome nō credēti vt tangeret ꝛ videret:ita ꝛ inimicis suis sua demōstraturus est vulnera nō vt eis dicat sicut thome:quia vidisti me credidisti.sed vt ꝯuincens eos veritas dicat.Ecce hōīnē quē crucifixistis : videtis vulnera que inflixistis agnoscitis latus quod pupugistis ꝛ ꝑꝑ vos apertū ē nec intrare voluistis.vbi ē tāta꞉ꝝ iniuria꞉ꝝ mea꞉ꝝ fructus? vbi est seruitus vestra quā ꝑ precio sanguinis mei dedistis mihi? Ego super oīa vos dilexi cū essem deus apparens hō et vos me oībus rebus vestris viliorē fecistis.hec ille.Et nō est mirū si in corpore christi cicatrices ꝑpetuo remāebūt quia etiā in corporibꝰ martyrū apparebūt.dicēte Au.li. de ciui.dei. Fortasse inqt vi**d**ebimꝰ in corpori. marty꞉ꝝ cicatrices q̄s ꝑ christi noīe pertulerūt nec erit in eis deformitas sꝫ dignitas ꝛ in corꝫ copore quedam corporalis pulchritudo fulgebit. h ibi. ¶Tertio etiam probo christum veraciter surrexisse ratione affirmationis vꝫ testiū veridicorū.Fūdamētū rationis habemus in iure extra de proba.c.quoniam contra falsam. Et extra de testi. ꝛ attesta.c.causam que vertitur.Et extra de testi.cogē.vl' non.c.Cum super causa. Et super Math.18.vbi dicitur. In ore duorꝫ vel triū testiū ydoneorum.s.stat omne verbum: id est ꝙ duobꝰ testibꝰ veridicis fides idubitanē est.

danda: Que regula probatur per experientiā quottidianā. Quo presupposito: quod duobus testibus fides debet dari: certū est quod resurrectionem xpi testes verissimi. vz angeli attestati sūt qui cum sint in gratia confirmati: et per cōsequens mētiri nō possint: magis est eis fides adhibēda quam omnibus hominibus mūdi: pro eo quod mūdani testes cū nō sint certitudinaliter in gratia confirmati possunt aut ex malicia aut ex ignorantia mētiri. Et quod angeli nō tm̄ duo sed quattuor vltra sufficientiaz xpi resurrectionē probauerūt pz. Nā Matth. 28. dr. Angelus domini descendit de celo et acce. re. la. et se. sup eū. dixitque mulieribus nolite expauescere. Scio enim quod Christū qui crucifixus est queritis non est hic: surrexit enim sicut dixit. hec ibi. Item Marc. 16. dicitur. Introeuntes mulieres in monumentū viderunt iuuenem sedentem in dextris coopertum stola candida: et obstupuerunt qui dicit illis: Nolite expauescere Christum queritis nazarenum crucifixuz resurrexit nō est hic. Hec ibi. Joan. 20. de duobus alijs angelis dicitur Dum ergo fleret Maria inclinauit se et prospexit in monumentuz et vidit duos angelos in albis sedentes: vnū ad caput et vnū ad pedes vbi positum fuerat corpus Jesu. hec ibi. De his duobus angelis facit mētionē Luc. vicesimoquarto capi. ¶ Quarto etiā probo xpz veraciter resurrexisse ratione operationis: videlicet miraculose. Fūdamētū huius rōis etiā habemus in iure. extra de reli. et ve. sanctorum. capi. Audiuimus: sed mlto melius ext de testi. et attesta. c. venerabili fratri nostro: vbi Honorius tertius dicit. Mādamus quatenus testes idoneos habeatis sup vita et miraculis pie memorie. M. abbatis monasterij supradicti producendos: et illos singillatim examinare cures cū ea diligētia que solet et debet in receptione testiū adhiberi. hec ibi. Quo concesso videlicet quod fides exhibetur miraculis ab ecclesia approbatis certū est quod resurrectio xpi fuit operibus miraculosis approbata. Naz vt dicit Matth. 28. in eius resurrectione terremotus factus est magnus

cōtra naturā. Et ibidē dicit. Pre timore autē ei⁹ exterriti sunt custodes ꝛ facti sunt velut mortui. Et insup vt ibi dicit xp̄s exiuit sepulchro signato ꝛ clauso: q: postmodū angelus descēdens de celo reuoluit lapidē. Et insuper miraculose vt dicit Mat. 27. Mlta corpora sanctoꝝ surrexerunt cū eo. Qd̄ si sic est ꝙ fides detur miraculis: ꝛ xp̄s in resurrectione sua mlta opa miraclosa oñdit: cōcluditur ex hoc ꝙ v̄aciter resurrexit. ¶ Quito etiā ꝓbo xp̄m veraciter resurrexisse rō ne sensificatiōis. Fundamētū rōnis ponit ph̄s lib. de sensu ꝛ sēsato di. Ois vera cognitio ortū habet a sēsu. patet hec regula. Nā qa video oculis aliqd esse nigrū ideo iudico etiā ꝑ intellectu illud veracit̄ eē nigrū. Quo presupposito: certū est ꝙ xp̄s resurrectionē suā sensibiliter demonstrauit quadruplicit̄. ¶ Primo per visum se visibilē apl'is ostēdendo sicut exp̄sse habet Luc. 24. Et Jo. 20. ꝛ 21. ¶ Scd̄o p auditū cū eis actual'r loq̄ndo sic̄ exp̄sse hr̄ Mat. 28. Mar. 16. Luc 24. ꝛ Jo. 20. Nā per. 40. dies vsq3 ad ascēsionē vt dicit Act. j. ei cū apl'is ꝛ discipulis loquebat. ¶ Tertio resurrectiōe3 suā sensibil'r ꝓbauit p gustu3 cu3 apl'is ꝛ discipulis sepiu3 comedēdo. Uñ Luce. 24. dicitur. ꝙ dū simul apl'i loquerētur xp̄us stetit in medio coꝝ ꝛ dixit eis. Pax vobis: ego su3 nolite timere. Et mirātib⁹ illis dixit. Habetis hic aliqd qd̄ māducet. At illi obtulert partē piscis assi ꝛ fauū mellis. Et cū māducasset corā eis sumens reliquias dedit eis. hec ibi. Et Joan. 21. etiā legit̄ ꝙ comedit. Et Actu. j. ca. qñ voluit ascēdere in celū dr̄. Et cōuescēs p̄cepit eis ab Hierosolimis ne discederēt. Si aūt quereres quō xp̄us vere cōedebat: cū in ei⁹ substātiā nō posset cibus cōuerti cū esset gl'iosus. Rñdit Alexan. de ales. in tertia parte sum. vbi agit de resurrectiōe ꝛ etiam Tho. 3. pte sum. q. 54. arti. 6. in solu. j. ar. ꝙ in susceptione cibi sunt q̄ttuor. s. masticatō cibi ꝛ traiectio. ꝛ ista duo vere fuerūt in xp̄o. Digestio vero ꝛ in comedēte ꝑ parte cōuersio in xp̄o non fuerūt. Uñ Beda sup Luc̄. Uolēs oñdere

modū quo xp̄us comedit ponit tale exēplū di. Aliter absorbet terra aquā sitiens. Aliter radius solis calens terra eniz absorbet aquā indigētia Radius vero solis potētia. Et sic aliter comedit xp̄us aliter nos: ꝛ aliter angeli. Nā xp̄s comedit nō ex indigentia deperditiōis. q2 talis indigētia nō est corporib9 beatis. Unde Aug. licet inquit xp̄s māducaret nullo mō cōuertebat cib9 in corpus eius: s3 iō pascere voluit ad insinuandū veritatez resurrectionis eius. q. s. haberet corpus vez nō fantasticū. hec ibi. Nos vero comedim9 ꝓpter restaurationē deperditi: que fit p cibū qui cōuertit in substantiā comedētis. Corpa aūt q̄ nō sūt viua nec animata nō comedūt licet cibus terāt ꝛ deorsū traiciant. Sicut fecerūt āgeli apparētes Abrahe: ꝛ angelus apparēs tobie. Si aūt quereret: qd ꝫ fiebat de illo cibo quem xp̄s comedebat. Rñdit Alex. vbi s̄ allegans Aug. libro. 83. qōnu3. ꝙ in spūalem naturā cōuertebat. Qd nō est intelligendū in spūalez naturā que fit corpis glorificati: s3 in spūalem naturam respectu materialitatis quam prius habebat cibus assumptus. Unde quemadmodum radius solis agens in aquam que grosse est nature conuertit illam non in naturam suam: sed in vaporē: cuius. scilicet est natura subtilis respectu nature aque: ita debet intelligi in parte ista. Hec Alexander.

¶ Quarto Christus monstrauit resurrectionem suam sensibiliter per tactum se palpabilem eis exhibendo. Unde Luce vigesimo quarto dicitur. Cum apparuisset apostolis: ꝛ illi extimarent se Spiritum Uidere: quid inquit dixit Jesus turbati estis. Et cogitationes ascendunt in corda vestra? Uidete manus: Et pedes: quia Egoipse sum: palpate et videte: Quia Spiritus carnem ꝛ ossa non habet sicut Me videtis habere. Et cum hoc dixisset. ostendit eis manus: ꝛ pedes: Ut tangerent. Hec ibi. Si autem quereretur Cum corpus Christi esset Gloriosum: Quomodo poterat palpari a non glorioso: Et eti-

am videri. Rñdit Alerã. vbi supra q corpus glorificatum nõ est palpabile nãlr: a manibus nõ glorificatis sic nec visibile ab oculis nõ glorificatis. Sz tñ corpus glorificatũ õ nã sue gl'ie: q si vult palpaf ⁊ si ñ vult ñ palpaf. Silr q videatur. Q̃ õ fec ⁊ btũs Bartholome⁹ nũdũ glorificat⁹: sz ille ex miraculo nõ ex nã videbatur hoib⁹ qñ volebat: ⁊ nõ videbaf qñ nõ volebat sic habetur in ei⁹ legẽda. Hoc tñ vt p̄dixi corp⁹ glorificatũ fac: nõ ex miraculo: sz ex nã gl'ie sue. Ex p̃dictis igif qnqз rõnib⁹ pз q̃lr xp̃s v̄aciter resurrexit erq̊ ẽt oĩ mõ possibili ⁊ sensibili se resurrexisse oñdit. 3°. p̄bo xp̃z v̄aciter resurrexisse diuersis apparitiõib⁹. Nam post resurrectionẽ xp̃s diuersis tpibus discipulis appuit qnqз tñ vicib⁹ in die resurrectiõis appere voluit. Appuit aũt in toto sicut inuen'f .16. vicib⁹. Et iõ act. p̊. dĩ. Quib⁹ ⁊ p̄buit seipsuз viuũ post passionẽ suã in mult̃ argumẽtis per dies. 40. apparens eis ⁊ loquẽs de regno dei. Primo igitur apparuit Marie magdalene. Sic. n. dĩ Matth. 16. Surgens Jesus mane pria sabbati apparuit primo marie Magdalene de qua eiecerat septem demonia. hec ibi. Et Jo. 20. Apparuit ei Jesus di. Mulier quid ploras? quẽ queris? Illa auteз existimãs quia ortulanus esset dicit ei. Dñe si tu subtulisti eũ dicito mihi vbi posuisti eũ: ⁊ ego eũ tollã. dicit ei Jesus. Maria. Cõuersa illa dic ei. Rabboni: qd̃ dĩ magr̃. dic ei Jesus. Noli me tãgere nundũ. n. ascẽdi ad p̃reз meũ. h ibi. Quaf prius appuit dñs magdalene: q̃ gerit tipũ penitentiũ q̃з ceteris apl'is ptrãseo: q: rõnes aureas de h ponaз deo duce in alio q̃dragesimali õ fructib⁹ sacratissime fidei. Suffic pro nũc: q in hac pria apparitione v̄ificata fuit snia pauli ad Roma. 5. di. Ubi suphabũdauit delictũ suphabũdauit ⁊ gr̃a. ¶ Scd̃o appuit mulierib⁹ seu alijs marijs redeũtibus a monumẽto. vñ Mat. vlti. dr̃ dũ irẽt nũciaf discipl'is Ecce iesus occurrit illis di. Auete. hec ibi. he mulieres tipum gerũt humiliũ qb⁹ dñs apparet tã rõne sexus tã rõne effectus: q: vt statim sub-

iungit Mat. vlt. Ille accesse runt ꝛ tenuerũt pedes eius ꝛ adorauerũt eũ. Tertio appa ruit Petro de quo. i. cor. 15. apl's ait. qꝛ visus ē p̊ cephe ꝛ post hoc vndecim . hec ibi. Cephas enim Petrus inter pretat. vñ Jo. i. dixit Jesus Simoni Tu vocaberis Ce phas ꝙ interpretat petrus vbi aũt ei appuerit nescit ni si forte qñ redibat a monumē to ꝛ diuertit a Joã. sic hētur Lu. vltio. vel forte apparuit qñ solus monumētũ intrauit sicut dr̃ in historia scolastica. vel appuit ei i spelũcha. Nã dr̃ in eadē historia ꝙ qñ xp̃m negauit fugit in caueam que mõ appellat gallicantus : in qua vt dr̃ p tres dies sp fle uit ex eo ꝙ xp̃z negauit ꝛ ibi xp̃s sibi apparuit ꝛ eũ cõfor tauit. Petrus aũt interpre tat obediēs ꝛ gerit tipũ obe dientiũ qb⁹ dñs libenter ap pet. ¶ Quarto appuit duo bus discipulis exñtib⁹ in ema us vt hētur Luc. vlti. Quos redarguēs dixit. o stulti ꝛ tar di corde ad credendũ. ꝛc̃. Et ibi ēt dr̃ ꝙ cognouerũt eũ in fractione panis. Quinto ap paruit discipl'is cõgregatis in vnũ in die resurrectionis: nõ erat tñ Tho. ibi cũ eis. vñ Jo. 20. dr̃. Cũ esset sero die il lo vna sabbatoꝝ ꝛ fores eēnt clause vbi erãt discipuli con gregati pp metũ iudeoꝝ: ve nit Jesus in medio eoꝝ ꝛ di xit eis pax vobis ꝛ ondit eis manus ꝛ latus gauisi sunt ꝫ discipuli viso dño . h ibi. he 5. appitiones in ip̃a die resur rectionis facte sunt . Sexto appuit post octo dies oĩbus discipulis ꝛ pñte thoma q̃ di xerat se nolle credeř. vñ Jo. 20. dr̃. post dies octo iterum erant discipl'i intus ꝛ Tho. cũ eis ꝛ venit Jesus ianuis clausis ꝛ dixit. Pax vobi. de inde dicit thome infer digi tũ tuũ ꝛc̃. hec ibi. ¶ Septio apparuit discipulis piscãti bus. vñ Jo. 21. dr̃. Manifesta uit se iteꝝ Jesus discipl'is su is ad mare tyberiadis. ꝛc̃. vi de ibi: qꝛ ad verbũ xp̃i mittē tes rethe cũ p totã noctē ni hil prendidissent impletũ fu it centũ q̈nquaginta tribus magnis piscib⁹ . ¶ Octauo apparuit discipulis in mõte thabor vbi cõstituerat illis. Je sus ꝛ videntes eum adoraue runt. h ibi. ¶ Nono appar

it vndecim discipulis recūbē tib⁹ in cenaculo. vn. m. 16. dr̄: Nouissime aūt recūbentib⁹ xi. discipul' apparuit illis Jesus ⁊ ex. p. incre. il. ⁊. du. cor/ dis ⁊c. ℭ Decimo apparuit discipulis existētib⁹ in mōte oliueti sicut habet' luc. vltio. ℭ Undecio apparuit quigē tis discipl'is dicēte apl'o. i. cor. 15. deinde iquit visus est plus q̄ʒ qngētis frib⁹ simul ex quib⁹ manent aliqui vsq̄ʒ adhuc. Quidā aūt dormiūt hec ibi. ℭ Duodecimo apparuit Jacobo minori q similis quasi erat christo q nunq̄ʒ comedit carnes nisi agnum in pascha nec barbā vnq̄ʒ icidit qui tm̄ orabat q̄ videbat' gemma cameli hr̄e cui soli cōcessuʒ erat intrare scā scōꝝ: qui prim⁹ cātauit missaʒ in Hyerusalē qui tādē gladio a Judeis occisus ē: De q̄. i. cor. 15. apl's ait. Deiñ visus ē Jacobo deinde apl'is oibus. hec ibi. ℭ Deciotertio apparuit Joseph ab Arimathia sic legitur in euāgelio Nicodemi. Naʒ cū audissent iudei q̄ Joseph corp⁹ dn̄i Jesu a pilato petisset ⁊ ipsū in monumēto suo posuisset: indignati eū ceperūt ⁊ in cubiculo clauso ⁊ sigillato clauserunt post sabbatū eū occidē volentes. Et ecce Jesus in ipsa nocte resurrectiōis ad eū intrauit faciē ei⁹ extersit osculū dedit ⁊ in domū suā in arimathiaʒ ipuʒ pduxit. ℭ Decioquarto appuit paulo post ascēsionē pp q̄. i. cor. 15. ait. Nouissime aūt oiuʒ tanq̄ʒ abortiuo vis⁹ ē ⁊ mihi Jes⁹. hec ibi. ℭ Decimoqnto appuit vt pie credit' p̄ oib⁹ sue matri virgini gl'ose. Et iō euāgl'iste nihil posuerūt q̄ꝛ p firmo hoc ab oibus tenēdū est. Rōes aūt de' tali apparitiōe in alio q̄dragesimali ponā. ℭ Decimosexto ⁊ vltio apparuit petro post ascēsionē de roma egredieti cui cū dixisset dn̄e quo vadis Rn̄dit. Redeo romā iteꝝ crucifigi. Ecce aia christiana q̄ ex tot ⁊ tātis diuersis apparitiōib⁹ diuersis diuersimode factis nihil habes de resurrectiōe tui saluatoris dubitare. ℭ Quarto deniq̄ʒ p bo xp̄ʒ veraciter resurrexisse testificatiōib⁹. vltra. n. angelicos testes alios testes hē/ m⁹ q testificati sunt xp̄ʒ v'aciter resurrexisse. Primi aūt te

stes fuerũt custodes sepul chri xp̃i: ꝺ qb⁹ Mat. 28. ꝺr. Qui cũ abijssẽt ecce qdã de custodib⁹ venerũt i ciuitatẽ ꝛ nũciauerũt pncipib⁹ sacer dotũ oia q̃ fca fuerãt: ꝛ ꝯgre gati cũ senioꝛib⁹ ꝯsilio accep to pecuniã copiosã dederunt militib⁹ dicẽtes. Dicite q: di scipl'i ei⁹ nocte venerũt ꝛ fu rati sunt eũ vobis doꝛmienti b⁹: ꝛ si hoc auditũ fuerit a p̃ side nos suadebim⁹ ei ꝛ secu ros vos faciem⁹. At illi acce pta pecũia fecerũt sic̃ erant docti ꝛ diuulgatũ ẽ v̊bũ illꝺ apꝺ iudeos vsq͡ʒ in hodiernũ diẽ. hec ibi. Ali⁹ testis fuit pi lat⁹ q testificatus ẽ Tiberio Imperatoꝛi xp̃z r̃surr̃xisse ꝑ quãdã epistolã sibi destiatã. Cui⁹ tcoꝛ v̊bal'r ẽ ille. Tibe rio Impatoꝛi su⁹põti⁹ pilat⁹ salutẽ. Nuꝑ accidit qꝺ ipe ꝑ baui iudeos se ꝛ suos poste ros i crudelẽ dãnationẽ ꝑ in iustitiã deiecisse. Nã cũ pꝛo missũ hẽrẽt qdã eoꝝ: ꝙ illis de celo mitt eret̃ sãctũ suũ q eoꝝ rex merito diceretur isti cũ habuissẽt ꝛ vidissẽt eũ ce cos illuiasse lepꝛosos mũdas̃ se paliticos curasse: demões ab obsessis fugasse: ꝛ ꝙ plus ẽ moꝛtuos resuscitasse. dixe rũt illũ pncipes sacerdotum isidiãtes ei magũ eẽ missiq͡ʒ eũ ꝑꝑ h̃ tradiderũt ꝛ alia ꝑ alijs mẽtiẽtes: ꝯ legẽ eoꝝ fe cerũt. Ego aũt credidi ita eẽ ꝛ flagellatũ tradidi arbitrio eoꝝ. At illi crucifixerũt eũ: ꝛ eidẽ moꝛtuo ꝛ sepulto custo des adhibuerũt. Ille v̊o mili tib⁹ meis custodiẽtib⁹ eũ die tertia cũ magno terrẽotu re surrexit. sʒ intãtũ exarsit ne gtia eoꝝ vt darẽt eis pecũias dĩtes dicite q: discipl'i eius nocte coꝛp⁹ ei⁹ rapuerũt: ve rũtñ milites cũ accepissẽt pe cuniã id ꝙ factũ ẽ tacẽ ñ po tuerũt. Nã ꝛ illũ resurr̃xisse veracit̃ testati sũt ꝛ se a iude is pecuniã sũt attestati acce pisse. Hec aũt ideo tibi scrip si ne aliqs alter referẽs men tiat̃ ꝛ existimes credẽdũ esse mẽdacijs iudeoꝝ. vale ꝛ dijs si placet meꝯmẽda. h̃ pilatus v̊balit̃ ꝑ vt i gestis romãoꝝ iuẽit̃. ¶ Tertij deniq͡ʒ testes xp̃z r̃surr̃xisse ꝯfitẽtes sũt moꝛ tui cũ xp̃o i die resurr̃ctiõis ei⁹ resuscitati ꝺ qb⁹ Math. 27. ꝺr. Mlta coꝛpoꝛa sancto rum qui doꝛmierãt surrexe runt ꝛ exeuntes de monumen

tis post resurrectionē ei⁹ venerunt in sanctā ciuitatem ꝛ apparuerunt multis. hec ibi. ¶ Ex predictis igit̄ auctari bus rōnibus apparitionibus ꝛ testificationib⁹ pꝫ q̄lr̄ xp̄us veraciter resurrexit. Et ꝑ cōsequēs pꝫ etiā ſꝫ misteriū de resurrectione xp̄i declarāduꝫ qd dr̄ mysterium veritatis.

¶ De tertio mysterio sacratissime resurrectionis christi declarando quod dicitur mysterium integritatis.

TErtiū mysteriū deniq̄ꝫ de gloriosa christi resurrectiōe declarādū dr̄ mysteriū integritatis. pro cui⁹ mysterij declaratione in forma q̄stionis q̄ro vtꝝ caro christi sanctissima dato q̄ aīa eius nūq̄ꝫ cōiuncta fuisset vel saltē solū tpe ḡnalis iudicij fuisset putrefacta corrupta ꝛ incinerata vel resoluta in elemēta quēadmodū accidit cōiter ceteris humanis corpibus. Et breuiter Rn̄dit Tho. 3. pte sum. q. 51. art. 3. in cor. q. Et ēt in. 3. sen. d. 21. ar. 2. q̄ nō. Et q̄ corp⁹ christi ēt ab aīa sepatū nūq̄ꝫ corruptū fuisset ſꝫ semꝑ integrū remāsisset triplr̄. Pⁱo auctīb⁹.

Scd̄o rōnibus. Tertio similitudinib⁹. ¶ Pⁱo probo auctoritatib⁹. Nā dicēte p̄s. 15. ait. Caro mea requiescet in spe: qm̄ nō derelinques aiam meā in inferno nec dabis sanctū tuū videre corruptionē. vbi glo. ait. Jō caro xp̄i i spe quiescit: q: secura fuit de macula incorruptiōis. Ambro. ait li. de vita beata. Tenēdū est inquit vt arbitror q̄ caro xp̄i deificata nunq̄ꝫ corrupta fuisset: ēt si vsq̄ꝫ ad mundi finem ab aia sua sepata perstitisset: hec Ambrosius. Scd̄o qdem ꝓbo duabus ratiōib⁹. Primo rōne cālitatis. Scd̄o rōe vnitatis. ¶ Primo ꝓbo rōe cālitatis. fundamentū rōnis ponit ꝯmētator lib. de substā tia orbis. di. Remotis causis effectiuis remouent̄ effectus subsequētes post hec regula. Nā remotis prauis humoribus a stomaco q̄ sunt cā potissima diuersaꝝ infirmitatū ꝛ mortis: remouent̄ ꝛ eoꝝ effectus vꝫ infirmitates ꝛ mors. Quo p̄supposito certū est q̄ peccatū originale est cā precipua non tantum mortis sed insuper corruptionis corporalis post mortē. Sed clarū

est q xps non traxit originale pctm̄ pro eo q fuit cocepta d spū sancto caro ei9. pp quod Mat.i.dr.Ecce angelus dñi apparuit Joseph.d. Joseph fili dauid noli timere accipere Mariā coniugē tuā. Qd enim in ea natū est de spiritu sctō est.hec ibi. Qd si sic est ergo p ɔñs non poterat caro xpi corrūpi:cū cās nō habe ret q̄ corrūpi deberet. ¶ Secundo hoc idē pbo rōne vnitatis. Fundamētū rōnis ponit auctor lib.6. principioꝝ. di. Actionis nālis ppetas est ex se in id qd subijcit similez inferre passionē.pȝ hec regula. Nā si forma alicui9 sigilli cere imprimat:statim:in cera suā silitudinē relinqt. silr ter si i vase bono vinū reponitur:statim vinū remanet odoriferū. Econtra vero si in vase putrido seu musido vinum ponat statim vinū fit insipidum. Quo presupposito certum est q deitas coniuncta erat corpori christi non tantum viuo sed etiā mortuo dicēte Damasceno. Anathema sit inqt qui dicit verbum deposuisse qd semel assumpsit. Et leo papa dicit. Tanta est vnio di ꝛ hominis vt nec supplicio posset dirimi nec morte distingui.hec ille. Hoc idē asserit exp̄sse Bona.in.3. di. 21.argumen.i.q.2. Sȝ clarū est q deitas corpis christi cōiuncta omnino erat corruptibilis g per ɔñs caro xpi sibi vnita nullatenus corrūpi poterat.si autē diceres q caro christi ɔposita erat ex quattuor elemētis cōtrarijs sicut ꝛ nr̄a g necesse erat q corrumperetur. Respondeo q putrefactio cuiuscunqȝ corporis ꝛ si proueniat ex cōtrarijs vel ex infirmitate illius nature q̄ nō potest amplius corpus cōtinere in vnum tñ hoc nō poterat ɔtingere in corpore xpi: quia vt predixi diuina virt9 sibi vnita eū roborabat ꝛ cōtraria suspendebat cōtra naturā ne corpus illud corrumpi permitteret. Nota tamen q christus alios defect9 humane nature spōte assumpsit ꝛ pati voluit:tum vt opus nostre redemptionis operaret: tum etiaȝ vt in his nobis mereretur. Et si predictos defectus assumpserit: noluit tamen corpus suuȝ sanctissimū putresceri ꝛ resolui duplici re

spectu. Prio respectu osten sionis sue virtutis. Scdo respectu nr̄e vtilitatis. vt .s. ex hoc habet̄ spes de futura resurrectione. Tertio ēt pbo silitudinibus q̄ caro xp̄i etiā mortua oino erat incorruptibilis. Primā silitudinē habemus de aie cōpatione. Certū est.n.q̄ aia quousq̄ est corpori cōiuncta: ipm naturaliter reseruat a corruptiōe. Quod si sic ē ergo multo magis deitas corpori xp̄i coniuncta cū sit in infinitū potior aia: ipsuʒ a corruptione p̄seruasset alr sequeret̄ q̄ aia esset nobilior ⁊ virtuosior deitate qd̄ vtiq̄ est falsissimū. Scdam similitudinē habemus de opatiōe balsami. Certū est.n.q: quod potest virtus finita determinato tempore: hoc etiā potest virtus infinita in finito lꝫ est semp. Sꝫ clarū est q̄ operatio balsami aliquo tēpore preseruat corpus mortuū a corruptione. ergo a fortiori multo magis virtus infinita deitatis corpuſ xp̄i ab omni corruptione preseruasset. Ex predictis igit̄ auctoritatibus rationibus ac silitudinibus pꝫ qualiter sanctissimū corpus xp̄i nunq̄ corruptū fuisset incineratū vel putrefactuꝫ: dato q̄ ei⁹ aia etiā vsq̄ ad fineꝫ mundi ab eo fuisset separata Et per ꝯn̄s pꝫ triplex mysterium de gloriosa xp̄i resurrectione declarandum qd̄ dicebatur misteriū integritatis. Et etiam per ꝯn̄s pꝫ ex predictis Decima excellentia ipsius sacratissime fidei que dicitur excellētia vnitatis. In q̄ ostensum fuit qualr aia xp̄i a suo corpore per morteꝫ realiter separata veraciter cū eodem corpore per suā resurrectionē fuit vnita ⁊ cōiuncta. Quā xp̄i resurrectionē cōcedat nobis pater celestiſ firmiter in presenti vita per gratiam querere: ⁊ in futuro p̱ gloriā eternaliter ꝯtēplari. Qui viuit ⁊ regnat in secula seculorum Amen.

¶ Feria secūda post resurrectionē dn̄i de.xj.excellētia sacratissime fidei: seu d̄ certitudine future felicitatis atq̄ vniuersalis resurrectionis.

O Stulti et tardi corde ad credendum in oib⁹ que locuti sunt ꝓphe

nõne h oportuit pati xp̃m & ita intrare in gl'iã suã. Scribuntur h verba Luc.24.ca. in euangelio occurrẽtis ferie post sacri euangelij litteralẽ & moralẽ expositionẽ egregij ciues exquo vt claruit in p̃cedenti sermone. Decimã excellẽtiã sacratissime fidei sufficienter vt vidistis declarauimus. restat vt hodie. Undecimã excellentiam de ipsa sacratissima fide etiam declaremus. Que qdem dr̃ excellentia certificabilitatis. in qua precipue oñdam certitudinez future vite seu future felicitatis. Quoniã igit̃ causa potissima & principalior: q̃ rõnales creature hodiernis tẽporibus in tot & tãtis peccatis atq; voluptatib9 submerguntur est profecto incredulitas & infidelitas: de ipa futura vita beatitudine & felicitate. iccirco decreui certitudinẽ demõstrare. Nã cogitauit mundana carnalis immo heretica creatura q alia nõ sit vita & felicitas q̃ presens: & q mortuo corpe simul & anima moriatur & deficiat. & sumit argumentũ q ois cognitio simpliciter est a sensu. Quod si a sensu aliquid deficit: iam credere nolunt dicẽtes: Quomodo credere possemus que videre & palpare nõ valemus. Et pp hoc se spõte iplicãt cũctis voluptatib9 p̃sentis vite: cũctasq; mora. & theologicas virtutes despiciũt & detestant̃. De talibus nẽpe Lactãtius lib.2. diuina. institu. ca. sic ait. Nã dũ nõnulli eximant deo nos nõ eẽ cure nec post morte esse futuros totos se libidinibus adijciũt & duz sibi licere putãt: hauriendis voluptatibus scicter incumbunt: p quas impudentes laqueos eterne morẗ iucurrũt. hec ille. Cũ quo ꝯcordãs Augusti. lib. de fide ad Petrum ait. Omnia siqdez hui9 mundi mala & peccata ideo proueniũt q2 fides de eterna vita tanq̃ dubia & incerta habetur. Si .n. homines futuraz vitam firmiter crederent nunq̃ peccarent: sed semper virtutibus adhererent. hec ille. Licet igitur ad cõfutandum hunc errorem pessimuz sufficiat pura & sincera fides que futuram vitam non cum conditione sed simpliciter & absolute credere facit. quo

niam vbi ponit̃ ꝯditio de fu-
tura felicitate ibi per ꝯñs po
nitur ⁊ infidelitas. Quia vt
dicitur ex̃ de here.c.j.Dubi⁹
in fide infidelis eẽ ꝯuincit̃ ta-
men ad firmiorẽ crudelitatez
⁊ certitudinez future vite p-
babo veritatez future felici-
tatis ẽt fortissimis ⁊ nãlib⁹
argumẽtis accipe ergo.o in-
crudela anima.14.argumen-
ta fortissima certitudinez fu
ture vite demonstrãtia.Quo
rum septem solum hodierna
die declarabo. Alia vero se-
ptem crastina die declarãda
reseruabo. Quorum septem
argumentorum.

¶ Primum dicitur argumẽ
tum assimilationis.

¶ Secundum dicitur argu
mentuz operationis.

¶ Tertium dicitur argumẽ
tum participationis.

¶ Quartuz dicitur argumẽ
tum appetitionis.

¶ Quintuz dicitur argumẽ
tum iustificationis.

¶ Sextum dicitur argumẽ
tum proportionis.

¶ Septimum dicitur argu
mentum pregustationis.

¶ De.7. argumẽtis ostẽdenti-
b⁹ certitudinẽ future felicita
tis ⁊ vite. ⁊ p̃mo de p̃mo qḋ
dr̃ argumẽtuz assimilatiõis.

Primũ igit̃ argumẽtũ
vnũquẽq; certificãs
de futura vita ⁊ feli-
citate dr̃ argumẽtũ assil̃atio
nis. In hoc argumẽto hẽo ostẽ
der̃ q̃lit̃ aĩa itellectiua cũ im
mediate ꝑcedat a deo p crea-
tionẽ ẽ imortal̃: ⁊ p ꝯñs corru
pto corpe ipa ñ corrũpit̃. Fũ-
damẽtũ huius argumẽti po-
nit p̃hus lib. de generatiõe ⁊
cor. di. Omne cuius cã ẽ cor-
ruptibilis vel icorruptibilis
ipsũ quoq; ẽ corruptibile vel
incorruptibile.pz hec regula
Nã q: aĩa sensitiua animali-
um pẽdet ab ipsa mã carnis
que vtiq; est corruptibilis:ic
circo corrupto corpe animali
um corrũpitur penitus eorũ
aĩa sanitas ⁊ scientia que ab
ipso corpore egrediunt̃ dicen
te p̃ho libr. de longitudine ⁊
breuitate vite.c.i.Corruptis
inquit animalibus corrũpit̃
⁊ anima ⁊ scientia ⁊ sanitas
in eis. Simil̃r q: arbor gene-
ratiua fructuũ ẽ corruptibi-
lis. Iccirco fruct⁹ ei⁹ corrũ
pit̃. Itez ignis egrediẽs a li-
gno corruptibili corrupto li-
gno corrũpit̃ ⁊ ipe ignis:op-

positū est de causa incorruptibili qm̄ producit effectum incorruptibilē.pꝫ.Cū.n. essentia solis ſm phm̄.2.d̄.ce. 7 mūdo sit incorruptibilis:iō effectus eius q ē lux 7 claritas vtiqꝫ incorruptibil' ē.quo p̄supposito certū ē q hō componitur ex secūda substantia vꝫ materiali que ē caro 7 formali que ē aia.Cū igit caro simpliciť genereť de substantia cōruptibili parētū.Iccirçō 7 ipsa corrūpiť post mortē.Ecōtra vero.q2 aia rationalis ꝓ vt dicit Bona.in secūdo.di.19.p creationē imediate a deo q ē causa incorruptibilis 7 imortalis ꝓcedit 7 infundiť corpori.Iccirco dato q corp⁹ corrūpať:neq̄ quā ipsa aliquo pacto corrūpi potest.Et ꝓpterea remāet ꝑpetua 7 imortalis.Et q aia intellectiua nō dependeat a corruptibili corpore:ſꝫ immediate a deo 7 p ꝯn̄s sit icorruptibilis audi phm̄ tertio de aia dn̄tem.Intellect⁹ inquit nō h abꝫ aliquod organum in corpore ſꝫ ē separat⁹ ab oi organo.Et 1 lib.de animalibus dicit.Sol⁹ itellect⁹ itrat in nobis ab extrinseco ꝓpter q idē phs p̄mo de aia ꝯcludit aiaꝫ intellectiuā eē incorruptibilē di.Intellect⁹.s.humanus ē quid diuinū ipassibile 7 incorruptibile.Et.2.de aia dicit.Intellect⁹ nr̄ esse alterꝫ genus aie.vnde cōtingit eū separari ab hoc.s.corpore sicut ꝑpetuū a corruptibili.Et 3.de aia dicit.Intellect⁹ est ꝑpetu⁹ 7 imortalis.Deniqꝫ 12.metafisice ait.Aia nō oisꝫ solū intellectualis māet post cōpositi corruptionē.Si igitur vt pꝫ p argumētū sc̄m aia ē imortalis 7 eterna a parte post:ergo postq̄ recesserit a corpe suo oportet oino cōcludere q habeat aut eternā felicitatē si bene egit in p̄senti aut si male egit eternā miseriaꝫ 7 calamitatē.Quod cōfirmās Athanasi⁹ in simbolo suo ait.Qui bōa egerūt ibūt in vitā eternam:qui vero mala in ignem eternum.

De secundo argumēto ōn̄sionis future felicitatis qd̄ dr̄ argumentum operationis.

SEcundū insup argumentū vnū quemqꝫ certificās de futura vita 7 eťna felicitate.dr̄ argumentū opationis.In hoc

argumento habeo oñdere:q̄li ter ex opatione quã aia facit post mortẽ seu post separatio nẽ a suo corpore:certitudina liter arguit eẽ aliã vitã ⁊ fe licitatẽ q̄ p̄ntẽ. Fũdamẽtum igit huiꝰ argumẽti ponit phi losophus.9.methaph.di. Ois actus ⁊ opatio p̄suppõit po tentiã ⁊ essentiã sue cause.p3 hec ṽitas. Nã si est inuenire pomũ:est etiã inuenire arbo rẽ. Silr̄ si inuenit gladiu3 vel pallaciũ necessario o3 in uenire cãm efficiente3 ipsius gladij vel pallacij. Similiter si inuenit filiꝰ necessario repe ritur pater ⁊ mater intellige naturalr̄. Quo presupposito dico q̄ aia in egressu a corpo re non videatur cu3 sit substã tia spiritualis oio impropor tionata sensibilibus oculis. Peto an anima ipa post mor tẽ cognosci possit eẽ imorta lis. Et certu3 est q̄ sic: ⁊ hoc ex operatione ⁊ effectibꝰ que post morte3 operat. vñ phs. j.de anima. ⁊ primo posteri. Et Ricar.in.4.di.48.ar.2.q. j.distinguũt dicentes q̄ du pliciter aliquid cognosci po test. Primo per suam forma3 ⁊ essentiã: ⁊ hoc modo non vr̄ anima naturaliter ante mor tẽ nec post mortẽ sicut nec de us a nob̄ eẽntialiter nũc non vr̄ nullo ẽt habitus mentis. Scd̄o mõ cognosci it aliquid per effectũ ⁊ p operationẽ ab extra ⁊ sic cognoscunt habi tus mentis p actus ⁊ actꝰ p obiecta vt dicit.2.de anima. Et insuper deus cognoscit p effectꝰ v3 p res creata3 ⁊ per ordinẽ eaꝝ ⁊ p motũ celoꝝ ⁊ ẽt i iuditio cognoscit a repro bis p penã ab ipso deo ex iu stitia eis inflicta. hoc etiã mõ cognoscit aia nostra añ mor tẽ ⁊ etiã post mortẽ. Añ mor tẽ quidẽ p sensu3 ⁊ motu3:q2 aia facit mouere corpꝰ vide re audire loqui odorare gusta re ⁊ huiusmodi. Que oia sũt effectus eius dicẽte pho.2.d̄ aia. Anima iquit est causa oi um motuũ ⁊ operationũ que fiunt naturaliter in corpore. Et.j.de anima dicit. Anima tu3 ab inanimato maxime in duobus differre videtur .s. motu ⁊ sensu ⁊ hec duo acce pimus a progenitoribu3 nr̄i3 post mortem etiam cognosci tur per effectum ⁊ operatio nem miraculorum que facit3 dicente Gregorio in.4.dialo

gorum. O petre inquit si vitā manentis i corpore deprehēdis ex motu mēbrorū: cur nō perpēdis aie vitam post corporis mortē per virtutem miraculorum. hec ille. Ecce vt practica vtar Dum sanctus Bernardinus mortuus esset aquile & existeret in cardeto in ecclesia fratresq3 ei vt mos est officium facerent: statim vidētibus fratribus quidam mēbris destitutus tangens corpus eius sanatus est. Similiter quidam paraliticus & quidā cecus eum ibidem tangentes statim sanati sunt. Pretermitto alia infinita eius miracula. Inter que. 400. in eius canōizatione coram papa Nicolao pbata sunt. De mortuis suscitatis taceo. quoniam vt fertur. i3. suscitauit. In legenda autem sancti Antonij habetur q. 17. mortuos suscitauit. In legenda vero sancti Andree apostoli. habetur q 40. mortuos in mari submersos simul & semel suscitauit. In legenda vero sancti Jo. euāgeliste legitur q Drusianam mortuam cū ad ecclesiā deferretur resuscitauit. Similiter ibidem legitur q quē dam Juuenem corā populo resuscitauit. Silr Cirillus in epistola ad Au. recitat qliter sanctus Hyeronimus in bethleē in presentia sua & ppli resuscitauit tres mortuos. Nā vt idem refert post mortē sancti Hyeronimi surrxerunt due hereses. Prima q anime nullatenus beatificabant ante iuditium velle: sed solum tunc simul cum corpore beatificarent. Secunda q nullum erat purgatorium. Cirillus autē tunc episcopus Jerosolimitanus fecit pter hoc populo & clericis facere orationes & Jeiunia. 3. dieb9 Quibus completis apparuit sanctus Hyero. beato Eusebio di. dic Cirillo episcopo q heri sūt mortui tres hoies nūdū sepulti fac q psente pplo faciat eos portare in bethleē ad psepium dñi: vbi iacet corpus meū: & tūc accipiēs sacculū meū tāgat illos mortuos & statim suscitabūt. Ipiq3 dicēt quomō aia purgata et ante iuditiū beatificat & quomō ē purgatorium. qm illos vbiq3 duxi. Quibus expletis auferentur hec due hereses. Quod psente populo totū vi

nota [illegible] purgatorio [illegible]

sibiliter fuit completum. Ex premissis igitur effectibus supernaturalibus quos operatur anima post egressum a corpore: arguitur necessario quod anima ipsa penitus est immortalis et incorruptibilis. Quod si sic est ergo per consequens necesse est concludere quod sit alia vita preter istam: in qua anima habet aut eternam felicitatem aut eternam penam vel calamitatem. Quod si opponeres. ego non vidi ista miracula. ergo non debeo credere animam esse immortalem et per consequens nec futuram vitam et felicitatem: Respondeo quod sicut non esset bona consequentia dicere non vidi papam ergo papa non est. Immo est et alij viderunt. Sic non est bonum argumentum dicere non vidi miracula ergo miracula credenda non sunt pro eo quod et si tu non vidisti viderunt alij. Et certe impossibile est quod tot miraculis que ecclesia etiam per testes approbauit saltem vnum verum non reperiatur quod cum inueneris animam vnam post mortem illud fecisse: necesse est quod confitearis esse immortalem et per consequens omnes alias animas eternas esse et immortales: quia vt .3. metha. omnes species equaliter predicantur de suis indiuiduis. Nec mireris si animam non vides egredientem de corpore: quia inter ipsam que est quid spirituale sicut et scientia: et inter oculos qui sunt quid materiale: nulla est conuenientia et insuper quia sap. 9. dicitur. Corpus quod corrumpitur aggrauat animam: et deprimit terrena inhabitatio sensum pura cogitantem. Et sic ex prefactis patet secundum argumentum demonstratiuum future vite et felicitatis.

De tertio argumento ostensiuo future felicitatis quod dicitur argumentum participationis.

Tertium argumentum vnumquemque certificans de futura vita et eterna felicitate dicitur argumentum participationis. Fundamentum huius argumenti ponit philo. 2. de anima. 5. phi. et .x. me. di. Medium naturaliter participat de natura extremorum. patet hec regula. Nam si homo ab vna parte sit conuersus ad ignem: ab alia vero parte ad frigidum aerem seu aquam vtique simul et semel

sentit frigus ꝛ calorem. hoc idē pꝫ de pomo in arbore exi‑stente: quoniā pars que lucē solis respicit fit alba ꝛ rubi‑cūda: ꝛ ecōtra pars alia que versus terraꝫ respicit rema‑net nigra palida ꝛ insipida. Hoc ideꝫ pꝫ in domino nostro Jesu christo qui cū fuerit me‑diator inter deum ꝛ homineꝫ vt sic eos ad inuicē pacifica‑ret iccirco pticipauit d vtro‑qꝫ extremo: q: fuit verus de‑us ꝛ verus homo dicēte apa stolo. j. thi. 2. vnus iquit deus ꝛ vnus mediator est dei ꝛ ho minum homo christus Jesus qui dedit redēptionē semet‑ipsuꝫ p nobis. Ibi. Et atha. in simbolo ait. Est ergo fides recta vt cre. ꝛ cōfi. q: dn̄s no ster Jesus xp̄s dei filius de⁹ ꝛ homo ē ꝛc̄. Similiter quia anima christi erat media iter deitatem ꝛ carnem que vtri‑qꝫ erat coniuncta: iccirco in cruce posita ꝰm partem supe riorez qua erat deitati vnita erat gloriosa ꝛ impassibilis. ꝰm vero parteꝫ inferiorem q̈ carni erat vnita erat doloro‑sa ꝛ patiebatᷣ. Quo p̄supposi to. ꝙ videlicet mediū partici pat de extremis. Certum est ꝙ triplex reperitur substātia in creaturis. Quedaꝫ est sub‑stātia pure corporalis: corpo ralis: sicut sunt elementa celi planete ꝛ huiusmodi. Quedā est substātia omnino incorpo ralis ꝛ spiritualis sicut sunt angeli dei. Quedā vero ē sub stantia cōposita: que. s. partiꝫ est spiritualis ꝛ hic est hō q corporalis est ex parte corpo ris ꝛ spiritualis ex parte ani me. Quarta substātia eē non potuit. s. ꝙ aliq̈ creatura eēt nec corporalis nec spiritualis Sed clarū est ꝙ creatura pu re spiritualis videlicet ange lica est immortalis ꝛ ppetua dicēte platone in thimeo. O dij deorum quorū opifex de⁹ est: vos opera estis natura q‑dem dissollubilia. dei tamen voluntate indissolubilia ꝛ p‑petua. Hec ille. Similiter ꝛ creatura seu substantia pure eorporea est etiam incorru‑ptibilis ꝛ eterna pro vt sunt celi corpora celestia sol luna sydera elementa ꝛ huiusmo‑di: dicente philosopho libro de motibus animalium. Cor‑pora inquit celestia necessa‑rio sunt incorruptibilia. Et. j. de celo ꝛ mundo ait. Celum

est ingenerabile etiam inalte
rabile ⁊ inaugumētabile. nec
est leue nec graue cum sit elō
gatus a contrarijs ⁊ non po-
test recipere pegrinas impres
siones in. hec ibi. Et commen
tator. 8. Methaphisice ait.
Corpora celestia non habent
materiam que est in potentia
ad corruptionē: sed materia
eorum est aliquid in actu. sci-
licet corpus: ideo dignius ha
bet hoc nomen subiectū vel
substantia q̄ꝫ materia. hec il-
le. Quod si sic est ꝙ substan-
tia pure spiritualis ⁊ pure
corporea sint perpetua: ergo
creatura media ex vtrisqꝫ cō
posita necessario similiter erit
perpetua ⁊ eterna. Aliter se-
queretur ꝙ media non esset
ex quo non participaret de
suis extremis. Et licet corpus
corrumpatur: ⁊ non anima
que participat de natura an
gelorum: tamen iterum resur
get ⁊ reintegrabitur in iudi-
tio generali: ⁊ coniunctum
cum anima simul recipiet aut
perpetuam gloriam: aut pe-
nam dicente apostolo. j. the.
4. Si enim credimus ꝙ Je-
sus mortuus est ⁊ resurrexit.
Ita ⁊ deus eos qui dor. per
Jesum adu. cum eo. Et infra
subiungit. quoniam ipse do-
minus in iussu ⁊ in voce ar-
changeli ⁊ in tuba dei descen
det de celo. ⁊ mor. qui in chri
sto sunt re. primi. Deinde nos
qui vi. qui re. su. simul rap.
cum illis in nu. ob. Christo in
aera: ⁊ sic semper cum domi-
no erimus. hec ibi. Et prime
cor. 15. ait. In momento in ic-
tu oculi i nouissima tuba ⁊c.
hec ibi. Que simul omnia cō
firmans Gregori. 4. dialogo-
rum dicit. Tres vitales spi-
ritus creauit omnipotens de
us. vnum qui carne non tegi
tur; ⁊ est angelorum. Alium
qui carne tegitur ⁊ cum car-
ne moritur ⁊ est brutorum.
Tertium qui carne tegitur:
sed non cum carne moritur:
⁊ est hominum: quorum ani-
ma perpetua est. Principi-
um quidem habuit: sed finem
non habebit. hec ille. Ex pre-
factis etiam patet tertium
argumentum demonstratiuū
future felicitatis.

¶ De quarto argumento os-
tensiuo Future felicitatis.
quod dicitur argumentum
appetitionis.

Quartum insuper argumentuz vnumquemqꝫ certificans de futura vita ⁊ eterna felicitate dicitur argumentum appetitionis. Fundamentum huius argumenti ponit philosophus quinto phisicorum.di. Omne quod mouetur ab alio mouetur q: motus omnis requirit quinqꝫ.scilicet tempus: terminum a quo: terminum in quem: mobile: ⁊ mouens proximum. patet hec regula in motu lapidis ad cuius motū requiritur tempus: requiritur terminus a quo moueatur: requiritur terminus in quem scilicet collocetur: requiritur ipse lapis: q: aliter in lapide non fieret motus demum requiritur necessario: hō vel aliquid aliud qui primus lapidi lapidē moueat. hoc idē exēplifica de motu hūani corpis qđ aīa mouet qm̄ p̄dicta.5.ēt reqrunť. Quo p̄supposito certū est ꝙ aīa moueť nāli appetitu: ⁊ desiderio ad volēdū eternā felicitatē ꝓ eo ꝙ siue vigilādo ⁊ dormiēdo siue laborādo ⁊ vacādo atqꝫ in cūctis opib⁹ sp naturale desideriū hoīs moueť ad appetē dum quandam eternam felicitatē ⁊ beatitudinem: dicēte Boe.psa.2.3.li. Ois mortalium cura quam multiplicius studiorum labor exercet diuerso quidez calle procedit sed ad vnum tantum beatitudinis finez nititur peruenire Id autem est bonum quo qs adepto nil vlterius desiderare queat. Et infra subdit. In est eniz mentibus hominum veri bōi naturaliter inserta cupiditas sed ad falsa deuius error abduc. hec ille. Et Aug. 20.de ciui.dei.c.j.ait. Dium certissima snia ē qui rōe quoquomodo vti pn̄t oēs hoīes velle eē beatos ⁊ felices. hec ibi. Et.14.de trini.ait. Oēs hoīes tā bōi q̄ȝ mali nāl'r appetūt beatitudinē. Et phs.j.ethi.ait bn̄ enūciauerūt.s.alij phi dn̄tes eē aliqđ bonū qđ oia appetūt: ⁊.7.ethi.dic di nū qđdā i se hn̄t oia a nā.j.inclinationē q̄ȝdā ad suū p̄ncipiū tāqꝫ ad finē a q̄ depēdēt: Et.2.de aīa ait. Esse dinū ⁊ ꝑpetuū oia nāl'r desiderāt vt ipo sp eē pticipēt. ⁊ cā illius agūt q̄cūqꝫ agūt.2.nāȝ: ⁊.3.tho.di.marie bōuȝ marie oēs apetūt.dēiqꝫ.12.me.ait p̄mū

bonū ē nālr ab oībus maxi/
me appetibile. ,ppħa hoc ēt
desideriū hēbat cū dicebat.
Quēadmodū ðsiderat ceru⁹
ad fontes aquaꝝ:ita deside/
rat aīa mea ad te deus. Siti
uit aīa mea ad deū fontē.vi.
q.ve. ꝛ appa. ante faciē dei
ꝛc. Quo ēt cōcesso ꝙ.s.nālis
appetit⁹ hōis mouet̃ ad ap
petēdū q̄dā eternā vitā ꝛ
felicitatē.peto qs mouet hu
manū appetitū ad volēdum
eternā beatitudinē vel quis
dedit hōi hoc naturale desi/
deriū. Et certū ē ꝙ ipse deus
dicēte pħo.3.de aīa. Mouēs
inquit ē duplex.s.mouēs im
mobile qđ ē appetibile ꝛ mo
uēs motū qđ ē potētia appe
titiua aīe.hec ibi. Et.ij. met.
dicit. Prim⁹ motor mouet vt
amatū ꝛ desideratū. Et aue/
rois li.de substātia orbis ait.
Oīs mot⁹ p̄supponit primū
mouēs qđ ē de⁹sine quo nul
lus ē mot⁹. Quod ꝯfirmans
apostol⁹.2.cor.3.ait. Nō su/
mus sufficiētes cogitare ali
quid a nobis.q̄si ex nobis sꝫ
sufficiētia nr̄a ex deo ē. Et ꝙ
sit deus mouēs appetitū ho
minis ad beatitudinē etiam
pħs.v.phi. ratiōe cōfirmat
di. In mouētib⁹ ꝛ motis non
est ,pcessus in infinitū sꝫ ē ve
nire ad primū mouēs imobi/
le quod sic pꝫ. Nā manus mō
uetur in virtute brachij bra
chiū in virtute cordis cor in
virtute aīe aīa aūt necessarie
mouet̃ in virtute ipsius dei.
Quib⁹ p̄missis qđ deus mo
uet hūanū appetitū ad volē
dū futurā ꝛ et̃nā vitā vltra
p̄ntē. Tunc vlterius q̄ro aut
futura vita ꝛ felicitas ē aut
nō. Si sic habeo intentū: qr
ē alia felicitas q̄ p̄sens si nō
ergo de⁹ ociose vane stulte ꝛ
frustra mouet appetitū hōis
ad volēdū illud quod nō est
ꝛ per ꝯn̄s fundat appetitum
nostrū super re falsa ꝛ impos
sibili. Sed hoc ē oīno impos
sibile qr vt dicit̃.3.de anima
ſc đo celi ꝛ mūdi:primo ꝛ.4.
phisicorū. Deus nihil facit
frustra nec deficit in necessa
rijs nec abūdat in superfluis.
Quod si sic est oportet ergo
cōcludere ꝙ sit alia vita ꝛ fe
licitas q̄ p̄sens.quod confir
mans commentator super.2.
metha.ait. Desideriū natura
le nō potest esse frustratoriū
Et philoso.j.ethicoꝝ. dicit.
Appetitus est rei nō habite

sed possibilis haberi. Quod si obiceres. Ille naturaliter inclinatur ad luxuriam ergo necesse ē q̄ sit luxuriosus: ne istud desideriū sit frustratoriū. Rn̄deo q̄ istō desideriū nō ē ex nā pura sed ex nā culpabili ɀ corrupta. Nō enim loquor de tali desiderio q2 tale desideriū pōt ɀ debet esse frustratoriū: s3 loquor de illo puro ɀ naturali desiderio innato ipsi aīe ex primordio ɀ origine ipsius humāe creature. Quod si vlterius diceres qō ꝫm phm. 3. ethicorū. c. 5. volūtas ē etiā impossibilium. Rn̄dit Ri. in. 4. di. 43. ar. j. q. j. in. cor. q. di. Licet appetitus volūtatis deliberatiue possit eē circa impossibilia ꝑut est appetitus volādi ɀ huiusmodi: hoc tn̄ de naturali apetitu nullo modo vere potest dici: quia nullus naturaliter appetit id quod impossibile est haberi. Et quamuis in aliquo frustret̄ naturalis appetitus ꝑpter aliqō accidēs vt in damnatis qui naturaliter appetunt felicitatē quā impossibile est eos cōsequi propter suaꝫ obstinationē. tamen nullus naturalis appetitus creature rationalis frustrari potest vniuersaliter ɀ ꝑ se: propter q̄ sicut videmus q̄ deus circa alios appetit9 nāles ne essent frustra ɀ varni ꝑuidit de remedio: vt appetitui māducandi ɀ bibendi prouidit de cibo ɀ potu: appetitui generādi ꝑuidit de coytu in sacramēto matrimōij. ɀ sic de singulis: sic a fortiori circa appetituꝫ beatitudinis qui est nobilior precedētib9 deus prouidit de remedio. ne scil3 talis appetitus frustra esset: q2 v3 sibi dabit eternā beatitudinē. Et sic ex p̄factis patet quartum argumentum demonstratiuum future felicitatis.

¶ De quinto argumēto ostēsiuo future felicitatis quod dicit̄ argumētū iustificatiōis

Quintū argumentuꝫ vnumquodq3 certificās de futura ɀ eterna felicitate dicit̄ argumentū iustificatiōis seu iustitie. Fundamentū huius argumēti ponit philosophus lib. de animalibus di. Omnis perfectio existēs in secūdis causis ꝑfectius est in prima causa. patet hec regula. Si eniꝫ

pater ⁊ sol vt dicit̃ scđo phi
sicorũ. hanc perfectionẽ ha-
bent ꝙ perfectũ hominẽ seu
filiũ generãt: a fortiori hec p
fectio inueniri debet in pria
causa que deus ẽ. ppꝫ qđ cele-
stis pater ab eterno genera-
uit filiũ suum omnibus filijs
in infinitum nobiliorem:

¶ Similiter si inuenitur virtus iustitie in rationali cre
atura: multo magis inueni-
ri debet in ipso creatore pre
cipue cum sit preclarissima
omnium virtutum morali-
um: vt dicit Philosophus
quinto Ethicorum. Immo
tanta est nobilitas iustitie ꝙ
prius debet deseri omnis a-
micitia quam ipsam iustiti-
aꝫ corrumpere velle: dicente
philosopho primo ethicorũ.
Duobus amicis existẽtibus
sanctũ est prehonorare veri-
tatẽ quia pro salute veritatis
⁊ iustitie necesse ẽ omnẽ ami-
citiã deserere. Et. 3. ethicorũ
dicit. Melius est mori q̃ꝫ fa-
cere contra veritatẽ boná. s.
iustitie. Quo presupposito
ꝙ tantus est amor iustitie in
pluribꝰ psonis ꝙ etiã omnis
amicitia ⁊ propria vita con-
temnitur certũ ẽ ꝙ in infini
tũ est maior amor in deo quã
in oibus simul creaturis qui
etiã ne iustitia perderet vo-
luit filiũ suũ oibus angelis
ceterisqꝫ creaturis nobilio-
rem crucifigi. Quod si sic est
clarũ ẽ ꝙ necesse est esse futu
rã vitã in qua fiat remunera
tio bonorum ⁊ punitio malo
ruꝫ. Quod si nõ eẽt futura fe
licitas q: scilꝫ mortuo corpo
re moreretur ⁊ anima o quã-
ta bona irremũerata remãe-
rent: ⁊ quãta mala impunita
Nonne videmus in hac vita
multos religiosos ⁊ religio-
sas qui propter deũ mundũ
cõtẽnunt: castitatẽ perpetuã
⁊ voluntariam paupertatem
obseruant quiqꝫ reiecta pro-
pria voluntate vsqꝫ ad sepul
turã obedientie prelatorum
se submittunt vbi est ergo tã
tarũ virtutũ ⁊ bonorum suo
rum remuneratio certe non
in hac vita: nõ in hoc seculo:
ergo in alio ergo anima ẽ im
mortalis: ⁊ per cõsequens est
alia preter istam eterna feli-
citas. Hoc idem intelligen-
dum est esse de virtuosis mũ
danis qui precepta dei ob-
seruant. aduersitates patien
ter tollerãt. quiqꝫ omnes mũ

danas delectatiões atqz peccata contẽnunt: preterea an non videmus in hac vita malos homiẽs pversos iniquos blasfematores superbos luxuriosos bonis tẽporalibus dignitatibus magnificentijs delectationib⁹ diuitijs atqz omni mũdana gloria abũdãtes? certe sic. Sed nunquid videm⁹ eos pro suis peccatis sicut iustitia exigit pcuti flagellari atqz puniri? Clarũ est qz nõ: vbi est igiẽ queso o de⁹ iustitia tua? certe non in hac vita: ergo ẽ in alia: ergo necesse est futuram vitam cõfiteri in qua z bona remunerentur z mala puniãtur. Quod confirmãs Salomon ecclesiastices vltimo. ait. Finẽ loquendi omnes pariter audiamus deuz time z mãdata illi⁹ obserua: hoc est aũt omnis homo. Et cũcta que fiunt adducet deus in iuditiũ p omni errato siue bonũ siue malum sit. hec ibi. Et apostol⁹ scðe co 15. ait. Omnes eni noz manifestari oportet ante tribunal christi: vt recipiat vnusquisqz propria corporis sui. p vt gessit siue bonũ siue malum. propterea Mat. 16. Saluator ait. Reddes vnicuiqz secundũ opera sua. Et certe si deus predicta m iustitiam non faceret. valde iniquus z iniustus existeret pro eo qz cõtẽptores ipsius dei: atqz trãsgressores suorum sanctorum preceptorũ preferret in hac vita amãtibus z timentibus eũ z seruãtib⁹ leges eius. In iustior aũt z iniqor apparet deus si nihil penitus etiã in hac vita daret amicis z cultoribus suis a quibus exigit tot z tanta seruare z custodire. Iniustissimus vero z iniquissimus profecto existeret si amicis suis in eorũ morte omnia auferret z quod plus est si eos ad nihilum redigeret atqz in eternum sua z angelorum societate priuaret. Que omnia cum sint impossibilia quia ad quodlibet parnum inconueniens in Deo: vt dicit Anselmus li. cur de⁹ homo. sequitur impossibilitas: necessario concluditur ex hoc esse aliam futuram z eternam vitam. Ex prefatis etiam patet Quintum argumentum demonstratiuum future vite z eterne felicitatis.

¶ De sexto argumēto ostensiuo future felicitatis qđ dicitur argumentū proportiōis.

Sextū argumētū vnū quenq3 certificans: ꝙ futura vita ⁊ eterna felicitate dicitur argumētū3 proportionis. Fundamentu3 huius rationis pōnit Scot⁹ super scđo de aia. di. Ex conditiōe ⁊ qualitate obiecti cognoscitur cōditio ⁊ qualitas sue potentie. patet hec regula. Si enim obiectū est corporale prout est color vel corp⁹ coloratū: ergo potētia visiua ipsius apprehensiua est corporalis. Si obiectū est spirituale sicut est sciētia: ergo potentia intellectiua ipsius apprehensiua spirtiualis erit. Si aūt obiectū corporale. i. spirituale magnū fuerit: ergo potentia eius apprehēsiua erit magna: ⁊ si obiectum est corruptibile potētia ipsiu3 apprehendens corruptibilis erit. Quo presupposito certū est ꝙ cu3 sit duplex potentia in anima videlicet intellectiua ⁊ volitiua. Obiectū potētie itellectiue est simpliciter vniuersalis veritas ⁊ icorruptibilis dicente philosopho scđo de anima. Intellect⁹ inquit est vniuersalium. sensus vero pticulariū. Et. 3. de aia dicit. Intellectus in hoie duplex est speculatiuus ⁊ pratici cus: ⁊ differūt in fine: quia finis speculatiui est simplr veritas pratici aūt finis ē op⁹. Sed clarū est vt pdixi ꝙ talis veritas est icorruptibilis sicut probat Augu. in soliloquijs. cū sit nature ꝙ ēt ipsa negatio veritat veritate3 ponit. dicēte philosopho. 1. posterior3 ⁊. 2. prio. Ex falsis bene sequitur verū sed ex veris non nisi ver3. Quod si sic est: ergo potentia intellectiua ipsam veritatē apprehendēs ē oino incorruptibilis: ⁊ p consequen3 sicut veritas est eterna sic aiam intellectiuam o3 eternam esse. Qđ confirmās Aug. vbi supra in soliloquijs ait: Dis substantia cōprehēsiua veritatis inq3tum est veritas: est imortalis. h ibi. Veritatem hic intellige essentiā rei inq3tu3 est abstracta a materia ⁊ ab oibus malis conditionibus prout est cu3 apprehenditur homo qui predicat de omnibus hominib⁹. Obiectū aūt potētie volitiue s3

eundem philosophū est vl'e ꝛ incorruptibile bonū ꝓpter quod cuȝ ipsa sit capax predicti boni vniuersalis ꝛ icorruptibilis: q2 vt dicit Augu. dr' aia imago dei est quo eius capax est ꝛ particeps esse pt: sequitur ex hoc ꝙ nō tm̄ aia nō est corruptibilis: sed vltra hoc oportet ꝙ si deus ordinate procedit repleat predictaȝ capacitatē humane voluntatis. Qd si nō repleret posset deus accusari vel de impotētia quasi hoc non possit facere sicut de eo qui cepit hedificare ꝛ non potuit ꝑficere: vel de malitia sicut de patre filium suū famelicū non pascente: vel de insipientia sicut de illo q credit habere modicuȝ vinuȝ tēpore vindemie ꝛ magnum vas prepararet hec aūt nullo mō sunt dicēda ď deo. Quia ipse est sūme potēs dicente propheta. Oia quecūqȝ voluit domin⁹ fecit in celo ꝛ in terra. Et sūme bonus. Mat. 19. Nemo bon⁹ nisi solus deus ꝛ summe sapiēs. ecclesiastici. i. Omnis sapiētia a dn̄o deo est. ꝓpter que omnia necessario cōcluditur ꝙ aia humana est incorruptibilis ꝛ insuper replebitur in futuro eterna felicitate ꝛ oib⁹ bonis. Cum beatitudo vt dicit Boe. prosa. 2. tertij lib. sit status oiuȝ bonoꝝ a gregatione perfectus: ꝛ per cōsequēs ex prefatis patet sextū argumentum demonstratiuū eterne vite ꝛ future felicitatis.

¶ De septimo argumēto oñsiuo future felicitatis qđ dicitur argumētū ꝓgustatiōis.

SEptimū argumentuȝ deniqȝ vnūquēqȝ certificans de futura vita ꝛ eterna felicitate ꝛ dicit̄ argumentum pregustatiōis. Fundamentū huius argumēti ponit philosophus. i. ď aia di. Accn̄tia cōferunt magnaȝ partem ad cognoscendum de sbo ꝙ quid est. patet hec regula. Nam medicus q̄ȝ plurimum ex accidētibus que adueniunt in corpe infirmi: cognoscit cām infirmitatis ei⁹ quaȝ aliter non cognouisset. Similiter astutus iudex cognoscit ex accidentibus apparentibus in facie latronis vel homicide ipsum latroneȝ vel homicidā sicut est cuȝ videt eū tremescere palescere: habere loquelam cōfusam. ꝛ

huiusmodi. Similiter mulier cognoscit plerunqꝫ se grauidam esse ex accidetibus q̄ sibi adueniūt licꝫ nihil fetus in corpe sentiat. Sicut i ē qn̄ non hꝫ appetitū consuetum: qn̄ veniunt sibi lascitates: qn̄ do appetit cibos cōtrarios ꝛ hmoi. Fallit tamē regula aliquādo in quibusdaꝫ: respectu matricis que cum sit ꝑna ad generandū facit replere ventreꝫ vēto vsqꝫ parius tēpus. Cognoui quandā vxorē magni militis que p nouē menses grauida videbaṫ: propter qđ iam fuerāt inuitati cōpatres ꝛ cōmatres ꝛ parata ēt fuerant oia ad nuptias necessaria. Que cum deberet parere fece vno fiolio puzolento: ouero vno saco de corege longe longe longe ꝛ nihil aliud peperit. Et hoc verissimū fuit. hec tn̄ recreationis grā ꝑ nunc dicta sint. Quo presupposito ꝙ videlicet accidētia ōnsiua sunt suaꝝ causaꝝ. Ecce ꝙ vnus iuuenis .25. annoꝝ est in mundo plenus diuitijs ꝛ omni genere delectationiꝫ ornatuꝗ vestimentis. ꝛ sic de singulis. Quid plura hꝫ oia ad nutum. hic aūt relinquit mundū imensas diuitias oēs mundi voluptates ꝛ religionem ingrediens pauperrime viuit: magis cōtentus paupertie ꝙꝫ sint oēs diuites ꝛ magnati oib⁹ diuitiis suis atqꝫ dignitatib⁹. Qui insuper facit ifinitas vigilias. Jeiunia ꝛ abstinentias cū tam̄ in mūdo: nec vna die ꝛ nocte posset ieiunare ꝛ vigilare. Cui ꝛ lachryme iuges prius amarissime: tunc fiunt super oēs voluptates mundi dulcissime dicente Jero. Dulciores inquit sunt lachryme penitētum: ꝙꝫ oēs simul delitie diuitū. Cui tandem oia que prius erant ei delectabilia: fiunt odiosa. Et extra oia que prius erant ei odiosa ꝛ videbanṫ impossibilia fiunt ei amabilia facillima atqꝫ delectabilia. his igr̄ premissis peto que fuit causa tante mutatiōis? nunquid talia facere est ꝫꝫ nām corruptam? certe nō: imo nā mūdi est contraria ꝑdictis. Nunquid natura exigit aliquē deserere bona q̄ habet pro his que non sunt certe non talia ergo facere ē omnino contra naturam. Si petis igiṫ que sit precipue causa tante mu

tationis. audacter dico q est quoddam accidés proueniens a deo in corde talis iuuenis: qd vtiq3 eú certificat de bonis eternis z felicitate futura: pp quá certitudiné oia supradicta relinqt vt eterna bona non amittat. Qd egregie cófirmans Greg. in omelia de cõi virginu3 sic dicit. Qui celestis vite dulcedine3 inqstú possibilitas admittit pfecte cognouerit: ea q i terris amauerat: libéter cuncta derelinquit: in cõparatione eius vilescunt oia deserit habita cogregata dispgit inardescit in celestib9 aius nihil in terrenis deforme cõspicit quicqd de terrene rei placebat spé. qz sola speciose margarite claritas fulget in méte. De cuius dilectiõe recte p Salomonem dicitur. cát. 8. Fortis est vt mors dilectio: qz videlicet sicut mors corp9 interimit: sic amoré re4 corporaliu3 eterne vite charitas occidit. Ná quem pfecte absorbuerit ad terrena foris desideria velut insensibilé reddit. hec ibi. Quod confirmans saluator Joá. quarto samaritane dicebat. omnis qui biberit ex aqua hac scilicet mundana delectatione sitiet iterum: qui autem biberit ex aqua quam ego dabo ei non sitiet in eternum: sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons aque salientis in vitam eternam. hec ibi. Super que verba Augusti. ait. Qui biberit d fluuio dulcedinis paradisi cuius gutta maior est oceano restat vt in eo omnis sitis mundane delectationis extinguat. hec ibi. Causa igitur precipua vt elicitur ex predictis quare multi voluptates mundi sequuntur est in experientia superni accidentis idest superne gratie que gratia est queda3 arra seu certitudo ipsius felicitatis. Econtra vero hec causa precipua quare multi se subtrahunt a predictis: est specialis quedam experientia diuine gratie p quam certificatur psona de futuris bonis. Et ideo philosophus primo metha. dicit. Experiétia facit artem inexperiétia vero casum. Et idem dicit. experientia nihil differt ab arte quantú ad agere: s3 expto4 magis pficere videmus hntib

bus ratione sine experientia ga experiētia est cognitio singulariū: ars vero vniuersalium. Et ideo exptī circa singularia iudicāt d re. inexpertis autē possibile est latere vtrū opus ⁊ res bene vel male fiat hec ibi. Et sic ex p̄fatis pꝫ septimū argumentum simul cū sex supradictis future felicitatis ostēsiuū. Quā futurā felicitatē concedat nobis clemētissimus deus experiri p gratiā in p̄senti: ⁊ per gloriā possidere in futuro: qui felix ⁊ gloriosus in celis ⁊ vbiq̄ regnat p infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria tertia post resurrectionem dn̄i. Itē de vndecia excellentia sacratissime fidei seu de certitutudine future felicitatis.

Quid turbati estis ⁊ cogitatiōes ascendunt in corda vestra: videte manus meas ⁊ pedes. q: ego ipse sum. Scribūtur hec verba luc. 24. caplo. ⁊ in euangelio occurrentis ferie. Post sacri euangelij litteralē ⁊ moralē expositionē spectabiles ciues: ex quo hesterna die sufficienter vt vidistis septē argumenta fortissima certitudinem future vite ⁊ eterne felicitatis declarata sunt: habeo in p̄senti sermone septē alia fortissima argumenta q̄ restant certitudinem future beatitudinis ostendentia singulariter declarare. Que q̄dem nō parue vtilitatis erūt cum errores pessimos forte a cordibus multoꝝ extirpabunt: ⁊ vltra hoc veras mentes fideliū in fide sua: ⁊ p cōsequens in bonis opibus miro modo roborauerūt: quorū quidē argumētoꝝ. ¶ Primū dicitur argumentū nobilitationis. ¶ Scdm dicitur argumentum fortificationis. ¶ Tertium dicitur argumētum oppositionis. ¶ Quartum dicitur argumētum perfectionis. ¶ Quintū dicit argumentum susceptionis. ¶ Sextū dicitur argumentum multiplicatiōis. ¶ Septimum dicitur argumentuꝫ obiectionis.

¶ De septem aliis argumētis ostendentibus certitudinem future felicitatis ⁊ vite ⁊ primo de primo quod dicitur argumentū nobilitatōis.

PRimū igiť argumentū s3 octauū in ordine vnūquēq3 certificās ꝺ̄ futura vita ⁊ eterna felicitate dr̃ argumētū nobilitatiōis. Ante declarationem hui⁹ argumēti : O incredula ⁊ bestialis ad destructionem erroris tui atq3 perfidie volo vti quodā argumēto q̇ vsus fuit quidā religiosus ꝯ quendā ph̄3 q oio negabat aiā3 eē imortalē: ⁊ p̄ cōsequēs non esse futurā vitā. Audi igiť q̄so me: aut anima ē mortalis: aut vere ē imortalis. Si aia ē vere mortalis ⁊ tu p̄ fidē credis firmiter eā esse imortalē nullū inde ⁊ ꝑpter boc ꝑueniet tibi malū ⁊ icōmodū. Si āt est imortalis ⁊ eā credis pertinaciter eē mortalē aliquod poterit ꝑpter boc tibi venir̄ malū ⁊ incōmodū in futuro. Quib⁹ ꝑpositis melius ē ex omni p̄te vt aia firmiter credať esse imortalis: ⁊ p̄ ꝯn̄s esse futurā vitā. ⁊ rō est: q2 ꝼm philo. in diuersis locis ⁊ p̄ci pue tertio thopi. ꝙ si es ꝑpositus duob⁹: ⁊ istius sit ꝯsecutiuū bonū: illius vero malu3 magis eligendū est id cuius ꝯsecutiuū bonū est q̄3 illō cuius ꝯsecutiuū est malū. Hāc eandē snia3 refert Tul. in li. de senectute. Catonē ad quosdā dixisse. Si aia inqt mortalis ē qui credūt eā mortales eē nō erūt post hanc vitā vt nos ꝯfundāt de ꝯ̄ria opinione. Si vo aia imortalis ē nos q sum⁹ hui⁹ opiniōis poterimus eos ꝯfundē ⁊ deridere: q sunt ꝯ̄rie opiniōis. his p̄missis dico ꝙ qcūq3 ē sani itellectus ēt sine alijs argumētis firmiter ⁊ indubitanť credet ⁊ aia3 eē imortalē ⁊ ēt aliā vitā ⁊ felicitatē vt tam̄ quisq3 firmi⁹ adbuc credere possit. Uenio ad declarationē argumētoꝝ p̄missoꝝ. Fūdamētū igiť primi argumenti qꝺ̄ dr̃ argumētū nobilitationis. ponit ph̄s. 17. de animalibus. di. Ois s̄ba viuens naturaliter ē melior ⁊ nobilior nō viuēte. p3 hec regula. Nā folium arboris vegetatiuum ē nobili⁹ naturaľr omni auro mūdi. vermiculus autē q vltra animā vegetatiuā babet sensitiuā est nobilior naturaliter omni auro ⁊ omnibus arboribus mūdi: loquor quātū ad naturā nō quantū ad vsu3. Similiter ecclesia

stes.9.hoc idē exemplificat: Salomō dicēs. Melior ē canis viuus quolibet leōe mortuo. Quo p̄supposito ꝙ substātia viuēs nobilior ē quālibet nō viuēte: peto an celi ēt corpora celestia hēant animā seu vitā: ꝛ certū ē ꝙ nō dicēte Damasceno li.2.c.5. Celi inquit sunt penitus inanimati ꝛ insensibiles. Et Bona. in.2. di.14.ar.3.q.2.in cor.q. dic. Cū querit̄ vtꝝ motus celoꝝ sit a ꝓpria forma ꝛ anima vł ab intelligētia. Respōdeo ꝙ quidā philosophi posuisse vident̄: ꝙ celi hn̄t animas: ꝛ ꝙ celū ē magnū animal ꝛ quod mouet̄ a ꝓpria forma perfectissima, sicut mouet̄ anima: ꝛ hāc aiaꝫ motricē posuerūt regi ꝛ dirigi a deo mediante intelligētia sꝫ hec positio falsa ē ꝛ erronea: q: celi sunt inanimati ꝛ isensibiles: ꝛ ꝙ dicit̄ deū aliquādo benedicere hoc ē dcm̄ per ꝓsopopeā et ista ē cōis sn̄ia scōꝝ. Jō Au. retractat illud verbū qđ dic̄ in lib. de imortalitate aie. ꝙ mūdus aiatur ꝛ celum. Et si aliq sancti hoc videāt̄ dicer̄ sicut Hieron. sup ezech. hoc totū intelligēdū ē eē dictum methaforice. Nō solū āt hec positio ē ꝯtra catholicos doctores sꝫ ēt ꝯtra phicos tractatores: q ponūt ꝙ sb̄a itellectualis nō vnit̄ corpori nisi mediāte vegetabili ꝛ sensibili. Et sic si celū ꝑficeret̄ a sb̄a spūali hēret sentire ꝛ vegetari: ꝛ ita nāliter posset corrumpi qđ falsuꝫ ē: ꝓpterea dicēdū ē ꝙ celi mouētur ab intelligētia seu ab angelis. h̄ Bo. verbalr̄. hoc idē dicit Ric. in 2.di.14. Et in.4.dist.43. ar. 1.q.1.in cor.q. Licet igit̄ vt p̄tactū ē celi sunt inanimati: tamē deus vt in hesterno s̄mone dictū fuit: cōicauit eis eē ꝑpetuū incorruptibile ꝛ eternū. Sꝫ claꝝ ē ꝙ hō ē nobilior omnib⁹ celis ꝛ mūdo: ꝓ eo ꝙ hō hꝫ triplicē animā vegetatiuā sensitiuā ꝛ intellectiuā ꝑꝑ quā nō tm̄ est nobilior celis sed ēt ꝯctis animātib⁹ dicēte auctore li.6.phi. Animātiora inqt sunt simpl̄r nobiliora ꝛ passibiliora: vt aial arbore: ꝛ rōnale non rōnali. Qđ si sic ē ꝙ hō sit nobilior omni celesti corpore: ꝗ si ista erūt eterna: multo magis ipse hō dꝫ esse eternus. Et ꝯfirmat̄ ista ratio. certū est eniꝫ

vt dicitur secundo phisicorū & tertio topicorum. quod finis est melior omnibus que sunt ad finem. Quod patet quia dominus ad quem ordinantur ancille & serui: nobilior est omnibus seruis & ancillis. Tunc vltra quero quare deus fecit solem sydera & celos cum omne agens vt dicitur. 2. phisi. agat simpl'r ppter finē. Et certū ē fm thom. in. 2. di. i. Et fm Bo. in. 2. di. 15. ar. 2. q. j. q ea de9 fecit duplici fine. pmo pp ostēsionē sue potētie sapiētie & bōitatꝭ: iuxta illō puer. 16. Oia pp teip suz operat9 es dñe. Scdo ea fecit simul cū oib9 inferioribus pp ipsuz hoiez. vt. s. sint ad suū auxiliū & ad suū adiumentū. pp q phs secūdo de anima dicit. Finis quodāmodo oiuz. s. animaliū rez inferioꝝ & corpoꝝ celestiū ē hō. Et pmo politicoꝝ dic. Nam fecit oia pp hoies. & ppha dicit. Oia subiecisti sub pedibus ei9. &c. Et q ēt iferiora sint facta pp finē hois. ratione assignat Ric. in. 4. di. 48. ar. 2. q. 6. di. Q ō post iuditiū oēs creature iferiores deficient & nihil ampli9 generabit eo q deficiēte cā. s. hoie ppt quē facte sunt: deficiēt & effect9. i. inferiores creature que erāt ad vsuz eius Quo etiaz concesso q hō est finis oium creaturaꝝ inferioruz. ergo p pñs p supdictā regulā ē nobilior eis. Quod si sic ē: ergo nobiliorē finē hre dz eis. Si āt diceres q deus simplicit' fecit hoiez. vt i hac vita comedat bibat finaliter moriatur: & vlterius de ipso non sit memoria: sequeretur hoc inconueniens qō terra elemēta arbores bestie celi nobiliora essent ipso homine: qō cum sit cōtra omnem philisophiam iccirco oportet concludere hominem futurum esse immortalem & perpetuum: quia frustra aliter conditus esset a deo: & de ceteris brutis & creaturis maior cura fuisset deo quam de rationabilibus creaturis: quod & certe falsissimum est. Dic michi queso. Nunquid aliquis dominus & pater non prouidebit filio qui tam diligenter prouidet seruo filij: certum est quod sic ergo a simili ē de anima & ceteris creaturis ppterea dominus iesus Matth. 6. uni-

nuare volēs maiorē curā esse deo de hominib⁹ q̄ȝ de oibus alijs inferiorib⁹creaturis di cit respicite volatilia celi q̄modo/nō serūt neqȝ metūt:ne qȝ cōgregant in horrea ⁊ pr̄ noster celestl pascit illa: ⁊ ita subdit. De vestimēto qd solici ti estis? Cōsiderate lilia cāpi q̄ūo crescūt. nō laborāt neqȝ nent. dico aūt vobis q̄m̄ nec Salomō i tota gl̄ia sua coop tus est sicut vnū ex istis. Si aūt fenū agri qđ hodie est ⁊ cras in clibanū mittit̄ deus sic vestit:q̄ȝto magis vos mi nime fidei. h ibi. q̄si dicere ve lit. Si deus habet tantā ca rā de irrōnabili creatura dā do ei finē suū:a fortiori hēbit de rōnali hoie ad hymaginē ⁊ sil̄itudinē facto:dādo ei no biliorē finē. Supradicta oia cōfirmātur p̄ textū aureū ⁊ egr̄giū Lactātij.7.li.di.isti. dicētis. Quis est.n.tam ine ptus:vel tā ociosus vt agre diat̄ aliqd facer̄ frustra:ex q̄ nullā vtilitatē: nullū ɔmodū speret. qui domū edificat nō ideo edificat vt tātummō do mus sit:sed vt in ea possit ha bitari. Qui nauē fabricat nō ideo assumit op̄aȝ vt tm̄ na uis appareat:s̄ȝ vt i ea naui getur. Itē qui vas aliqđ istu tuit ac format:nō p̄pea id fa cit vt tm̄ fecisse videat̄ sed vt vas illđ effectū capiat aliqđ necessariū. Sil̄r cet̄a quecū qȝ fiūt nō vtiqȝ insupuacuū: sed ad vsus aliquos vtiles la borant̄. Mundus igit̄ a deo factus est nō vtiqȝ p̄pter ip sū mūdū:neqȝ eniȝ aut calo re solis aut lune: aut aspira tiōe vento℞:aut humore ym briū:aut alimonta frugū cū sensu careat indiget. Sed ne illud quidē dici pōt q̄ p̄p se ipsuȝ fecerit mūdū: q̄m̄ pōt eē sine mūdo sic fuit antea. Ex his oibus q̄ in mūdo sūt: ⁊ q̄ in eo generātur deus ipe nō vtit̄. Appet ḡ aiantiuȝ cā mūdū eē constitutum:q̄m̄ re bus his q̄bus cōstat aiantes fruūtur:que vt viuer̄ ⁊ cōsta re possint: oia his necessaria tēporib⁹ certe subministrant̄ Rurs⁹ ceteras aiantes hois cā esse factas ex eo clarū est q̄ homini seruiūt: ⁊ tutele ei⁹ atqȝ vsib⁹ date sūt. ⁊ ifra. Si cut ergo mūdū nō p̄p se deus fecit q: cōmodis ei⁹ nō indi get:s̄ȝ p̄p hoieȝ q̄ eo vtit̄: ita ipsū hominē p̄p se. Que vtili

tas deo in hoie iquit Epicurrus vt eũ pp se facẽt.s.vt eẽt q opera ei⁹ itelligeret: qui ꝓuidẽtiã disponẽdi: rõez faciẽdi. virtutẽ cõfirmãdi ⁊ sensuz admirari ⁊ voce ꝓloq posset. Quoꝝ oiuz sũma h̓ est vt deum colat. Sꝫ colit q itelligit Js artificẽ reꝝ oiuz sc p̄rem suũ verũ debita veneratõe ꝓsequtur: qui v̓tutẽ maiestatis ei⁹ de suoꝝ opuz inuẽtiõe inceptiõe ⁊ pfectõe metit. Q ꝺ planĩ⁹ argumẽtũ ꝓferri põt ⁊ mũdũ hois: ⁊ hoies sua cã deũ fecisse: q̃ꝫ ꝙ oibuꝫ exaiantib⁹ sol⁹ ita format⁹ ẽ. vt oculi ad celũ directi: facieꝫ ad deum spectãs vult⁹ cũ suo parẽte cõiꝫ sit: videat ꝙ hominẽ de⁹ q̃si porrecta manu ab humo leuatũ ad ꝯtẽplationẽ sui excitasse. hec lactantius.

¶ De. 2. argumẽto ostẽsiuo future felicitatꝫ qꝺ dicitur argumentum fortificationis.

Secũdũ isup argumẽtuz sꝫ nonũ in ordine vnũquẽqꝫ certificanꝫ de eterna vita ⁊ futura felicitate dicit̓ argumẽtũ fortificationis. Fũdamẽtũ huius argumẽti põit phs li. de ai alib⁹. di. Fortiores potẽtie simpliciter sũt magis ꝯphensiue oboꝝ. patꝫ h̓ regula. Nã oculus aqle cũ sit vigorosior oculo hois ⁊ cuiuslibet aialis icirco videt clarius solẽ in rota q̃ꝫ ocul⁹ hois ⁊ ceterorum aialiuz. Sil̓r auris petri clarius pcipit sonũ ⁊ vocẽ q̃ꝫ auris Martini. ⁊ hoc respectu maioris dispõis. Sil̓r cũ in hoie sit ocul⁹ corpis: ⁊ ocul⁹ aie q est itellect⁹. clarũ est ꝙ itellect⁹ aie magis pcipit eẽntiã rei q̃ꝫ ocul⁹ nãlis. ꝓ eo ꝙ nomẽ intellect⁹ quãdã itimã cognitionẽ iportat. Proinde dicit̓ intellectuꝫ rẽ itelligẽ. i. q̃si intus legẽ: ⁊ hoc manifestat dñiaꝫ sensus ⁊ intellect⁹. Nã cognitio sensitiua vt nr̃a ⁊ brutoꝝ solũ occupat̓ circa q̃litates sensibiles exterioreꝫ vt videre colorẽ ⁊ nõ corpus: vl̓ sbaꝫ interiorẽ. Jtẽ gustare solũ saporẽ rei. Jtẽ aureis solũ audit sonũ ⁊ nõ penetrat verba. Cognitio aũt itellectiua penetrat vsqꝫ ad eẽntiam rei: ꝓ eo ꝙ obm intellect⁹ est qꝺ qd ẽ: vt dr̓ p posterioꝝ: ⁊ tertio de aia. Sũt aũt m̓lta genera eoꝝ q̃ interi⁹ latẽt. q̃ nõ nãlis ocul⁹ sed solũ itellectus penetrare põt. Nã sub

oibus accidētib⁹ latet vbiqꝫ nā reꝝ ſbaliū:ſub verbis latēt ſigcata vboꝝ. In figuris latet res figurata ſic ſb ligno crucifixi itelligit̄ ipē xp̄s. Similiter in cāis latet effectus vt in pōa gnātiua hoīs:latet fili⁹ gnāndus: ꝛ in arbore latet fruct⁹. Siſr in effectibuſ latēt ſue cāe. Que veritates a ſenſibilib⁹ oculis nō pcipiunt̄. Si eniꝫ dixeriſ aiali ſeu p̄ponas oculis nr̄is qd cōſiſtit ſub accn̄tibus hoſtie cōſecrate/nō pcipiūt. Itē ſi p̄ponas aurib⁹ nr̄is atqꝫ brutoꝝ qd ſignificēt iſta v̄ba de⁹ ē ſūmū bonū:ſonū qdē audiēt:ſꝫ v̄itatē nō pcipiēt. Quo p̄ſuppoſito:q.ſ.pfectior pōa magis eſt app̄hēſiua obi:certū ē q obꝫ cuiuſlibet hūani itellect⁹ eſt verū dn̄te pho.6.ethicoꝝ. Bonū ꝛ malū ſūt i reb⁹ verū ꝛ falſuꝫ ſūt in itellectu. Sꝫ claꝝ eſt q veritas magis app̄hēdit̄ ab vno itellectu q̄ꝫ ab alio:nō quia eſſentia vni⁹ intellect⁹ ſit ab origine nālit̄ pfectior altera:ſꝫ hoc ꝓuenit p triplex accidēs. vꝫ per accidēs pfectioris diſpōnis corporalis. p accidēs doctrine: p accidēs cōſuetudinis vl̄ experientie. De quo triplici accidēte.x.ethicoꝝ phs ait. Bonos ꝛ igenioſos nos qdā fieri exiſtimat: hi quidē a natura hi a doctrina. hi v̄o cū conſuetudine. Adde ꝛ q̄rtū accidenſ nobili⁹ ſupradictis videlicet accidēs infuſionis ſupnaturalis gr̄e dei. Q ō ſi ſic eſt q v̄itas alicui⁹ rei clari⁹ pcipitur ab vno itellectu q̄ꝫ ab alio Ecce q p̄pono tibi o icredule de futura vita ſolū itellectū Aug. ſeu Ambroſij ꝛ quero a te quis habuit maiorē intellectū tā per accidens nālis diſpōnis q̄ꝫ p accidēs doctrine vel ſciētie acqſite ꝛ inſup experiētie ꝛ qd̄ magis eſt infuſioniſ ſupnaturaliſ gr̄e an tu an ipſi. Et certū eſt q ipſi. Uade ꝛ trāſcurre eoꝝ inumerabilia opa q̄ cōpoſuerūt in qbus q̄ſi infinitas v̄itates poſuerūt ꝛ cognouerūt: ꝛ videbis ignorātiā tuā: ꝛ eoꝝ ſciaꝫ. Et etiā pcipies q nō tm̄ plus intellexerūt de veritatib⁹ reꝝ q̄ꝫ tu incōparabiliter:ſꝫ etiā pl⁹ q̄ꝫ fere inūerabiles hoīes tibi ſimiles. Q ō ſi ſic eſt quis dubitat qn magis veritatē vl̄ falſitatē de futura vita cognouerit Aug. q̄ꝫ qcūqꝫ alij cū oēs

quasi vt pz in [oib9 opibus su is in scia supnaturali diuino rū supauerit. Certe si futura vita nō eēt itellect9 Aug. val de subtilis pl9 ceteris hoc cognouisset. Nā vt. 4. dr meta. Sapiētis ppriū est opposita sic medicia speculat sanū speculari z egrū. O igit tu q milies min9 de vitate cognoscis futuroꝝ q̄z Aug. creo q̄ Aug. q millies pl9 veritatē future vite cognouit q̄z tu. Quid dicem9 d pfunditate intellect9 beati Jo. euāgeliste. lege q̄so euāgeliū suū z pcipue. In pncipio erat verbū vbi z Jero. in plogo ait. Si parū altius Jo. intonasset arbitror q totus mūdus cape nō potuisset lege z q̄so Apochalipsis quā ei xp̄s reuelauit i pathmos insula. dū ibi in exiliū a Domiciano impatore missus fuiss3 z videbis pfūditatē intellect9sui: pp qd Jero. in scdo pemio sup apocal'. ait. apocalipsis Joan. tot hz sacra quot verba: paꝝ eni3 dixit s3 p merito volumis hui9 la9 ois inferior ē. In vbis singulis mltiplices latent intelligētie. h Jero. Si igit Jo. sic fuit spectatiu9 in cognitōe vitatū: q quasi trāscēdit omnez humanuz intellectuz: cur nō magis ei credit seu creditis q̄z intellectui tuo? Qui etiaz nō intelligit nō tm̄ dei sed nec vnius vermiculi proprietatem. Taceo de intellectu pauli q cuz iudeus esset z doctus plurimū in naturali phia z iudeorum lege: per gamalielē tādē conuersus miraculose vt habetur actuum. 9. per vocem Christi sibi dicentem. Saule saule quid me psequeris: ego sum Christus nazarenus quē tu persequeris durū est tibi ꝯtra stimulū calcitrare non tantum per scientiaz naturalem sed per experientiam supernaturalis visionis z reuelationis cognouit quasi infinitas veritates de ipso deo z angelis eius: nec non z de futura felicitate prout in epl'is eius ꝯtinetur ppterea. 2. cor. 12. ait. Si gloriari oportet. nō expedit quidem. veniam autem ad reuelationes z visiōes dn̄i. Scio eni hominē in xp̄o añ āños. 14. siue in corpore siue ex corp9 nescio de9 scit raptū hmōi vsq3 ad tertiū celū in padisū: z audiuit archana verba q̄ nō l3 hoi loq p hmōi

autem gloriabor. hec ibi. dic mihi queso cui magis o heretice credendum est an paulo qui experientiam habuit & sciaz de futura felicitate: an tibi cum multis alijs qui nec scientiam nec experientiam de ipsa futura felicitate habes: & certum est quod paulo: pretermitto etiam intellectum subtilissimum sacrorum theologorum ceterorumq; catholicorum doctorum qui simul oẽs si non eẽt futura vita & felicitas magis credẽdũ ẽ q infinitis cognouisset q̃ tu. Quib⁹ p ɔñs magis credẽdũ ẽ ifinitie q̃ tibi cũ illi sapiẽtiores fuerũt in omni sciẽtia q̃ tu q stultissim⁹ es dũ fãtasiã solã ppone psumis collegio tãtoꝝ sapientissimoꝝ & doctissimoꝝ virorũ. Taceo q si duob⁹ vl' tribus testib⁹ fides plenissima adhibet̃ sic habet̃ Mat. 18. & ex̃ ð ꝓbatiõib⁹. c. qm̃ ɔ̃ falsaz. Et ex̃ de testib⁹ & attestatõib⁹. c. cã q̃ vertit̃. & extra de testi. cogẽdis vel nõ. co. c. cũ sup eã. A fortiori fides est adhibẽda tante mlt'itudini & tot testib⁹: quot sunt patriarche ꝓphete apostoli confessores ṽgines cũctiq; sacri ecclesie doctores atq; theologi q simul oẽs futurã vitã cõfessi sunt & ꝓ illa fecerũt q̃cunq; fecerũt. Itẽ si in capitul' & ɔsilijs maiori pti credit̃ sicut expresse tex. habet̃ extra de his q̃ fi. a ma. pte ca. c. cuz in cũctis ecclesijs & ex̃ de elec. c. licet. Cur nõ magis credendũ ẽ tot christiãis q sũt & fuerũt q̃ vni heretico. Immo ẽt cõmunit̃ vniuersitas paganorũ pteritoꝝ & ẽt ifideliũ psentiũ tẽuit & tenet futurã esse vitã & felicitatẽ ꝓ q̃ ẽt possidenda nõnulli se morti exposuerũt. Uñ Aug. li. 22. de ciuitate dei recitat qð qdã philosoph⁹ cui nomẽ erat Theombroc⁹ lecto libro platõis de imortalitate aie. de muro se pcipitẽ ðdit mortẽq; suscepit. Et lactãti⁹ tertio. de isti. ait. Multi ex his q aias eẽ eternas suspicabant̃ tãq̃ in celũ ad et'nã vitã migraturi eẽnt sibipsis man⁹ in mortẽ tulerũt: vt cleãtes & crisip⁹ & zenõ & empedocles q se in ardẽtis ethne specu itẽpesta nocte deicit: & cũ repẽte ñ apparuisset abisse ad deos crederet. h ille. Io. Cõclusiõaliter

tenēdū ē ꝙ īpossibile ē tātā multitudinē christianoꝝ ⁊ ēt infideliū posse errare q̄tum scilꝫ ad credulitatē future vite p̄cipue cū philosophus.7. ethicoꝝ dicat. Fama q̄ oēs famāt nō oino deperdit. Idcirco valde iniquꝰ ē imo stultus q tātis vt p̄dixi sapiētissimis viris credere recusat. Proinde Leo papa.24.q.3. c.quid autē. ait. Quid autē iniquus ē q̄ impia credulitate saper ⁊ sapiētioribꝰ doctoribusq̄ nō credere: sꝫ i hāc insipiētiā cadūt quicūq̄ ad cognoscēdā ỽitatē aliquo impediunt obscuro. hij nō ad prophicas voces nō ad apostolicas lr̄as: nec ad euāgelicas auctoritateſ sꝫ ad semetipsoſ recurrūt ⁊ iō magistri erroris existūt q: ỽitatis discipuli non fuerunt. hec ille.

¶ De tertio argumēto ostēsiuo future felicitatis. qđ dr̄ argumentum oppōnis.

TErtiū etiā argumētū sꝫ decimuꝫ in ordine vnūquēq̄ certificās de eterna vita ⁊ futura felicitate dr̄ argumētū oppositionis. Fundamētū huiꝰ argumēti pōit philosophꝰ secūdo de celo ⁊ mūdo. dicēs. Si ē reperire vnū ꝯtrariū in nā ē reperire ⁊ reliquū. pꝫ hec regula. Nā si reperitur tristitia ⁊ calor: etiā repit letitia ⁊ frigus. Similit̄ si repert obscuritas malū ⁊ mors repertur ēt claritas bonū ⁊ vita. Propter qđ ecclesiastici tricesimotertio. dr̄. Contra malū ē bonū ⁊ cōtra vitā mors. Quo p̄suppoſito certū ē ꝙ reperitur locus inferior vbi est vita plena oi miseria dicente Salomo. puer.9. In ꝓfundis inferni conuiue eius. Et Isa.7.dr̄. Locutꝰ est dn̄s ad Achaꝫ dicēſ. Pete tibi signū a dn̄o deo tuo in ꝓfūdū ifernī siue in excelsū sup̄. Et Isa. 14.dr̄. Detracta ē vsq̄ ad inferos supbia tua cecidit cadauer tuū subtus te: sternet tinea ⁊ operimentū tuū erūt vermes: quo modo cecidisti de celo Lucifer qui mane oriebaris corruisti in terram qui vulnerabas gentes qui dicebas in corde tuo i celū cōscēdā super astra celi exaltabo solium meū sedebo in monte testamēti in lateribꝰ aq̄lōis. Ascendā super altitudinē nu

biũ similis ero altissimo. Ue rumtñ ad infernũ ꝺtraheris in profundũ laci. hec ibi. Et apoc. 20. dicitur. mors ꝛ ifernus dederunt mortuos suos tẽpore iudicij. Et Job. 21. dr̃. Tenẽt tympanũ ꝛ cytharaꝫ ꝛ gaudẽt ad sonitũ orgãi du cunt in bonis dies suos: ꝛ in pũcto ad inferna descẽdunt. hec ibi. Qꝺ si sic est ꝙ infernus reperitur qui est plenus omni pena: ergo necesse ẽ reperire locũ sibi cõtrariũ qui est paradisus in quo inueniatur omnis letitia ꝛ beatitudo. q̃ simul duo cõfirmãs pro phet a dicebat. Quo ibo a spiritu tuo ꝛ quo a facie tua fugiam: si ascẽdero in celũ illic es si descẽdero in infernum ades. Que etiã duo loca contraria saluator ẽe testať luc. 16. per exemplũ diuitis epulonis ꝛ Lazari mẽdici di. Factum est autẽ vt moreretť mẽdicus ꝛ portaretur ab angelis in sinu habrae: mortuꝰ est autẽ diues ꝛ sepultus ẽ in inferno eleuãs aũt oculos suos cũ esset in tormẽtis vidit habraaꝫ a longe ꝛ Lazarũ in sinu eius: ꝛ ipe clamans dixit pater habraam miserere mei ꝛ mitte Lazarũ vt intingat extremũ digiti sui i aquaꝫ vt refrigeret linguã meã: qꝛ crucior in hac flamma. Et dixit illi habraam. Fili recordare quia recepisti bõa i vita tua ꝛ Lazarus similiť mala nũc autẽ hic cõsolať tu vero cruciaris: ꝛ in his omnibus inť nos ꝛ vos chaos magnũ firmatũ est: vt hij qui volũt trãsire hinc ad voſ nõ possint neqꝫ inde huc transmeare. hec ibi. Quod si diceres demões nõ vidi nec locũ infernũ: ergo per ꝯñs paradisuꝫ sibi ꝯ̃triuꝫ esse nõ credo. Rñdeo ꝙ velis nolis tẽ infernũ credes esse quando ipsi demones in morte tua ad ipsum infernum cũ ceteris incredulis ꝛ damnatis te deducẽt: sicut Mar. vltimo capitulo saluator testatur dicens. Qui crediderit scilicet vitaꝫ eternaꝫ: ꝛ baptizatus fuerit saluus erit: qui vero non crediderit condemnabitur: ꝛ merito tales debent damnari cum articulus fidei dicat: carnis resurrectionem in vitam eternam amen.

¶ De quarto argumẽto ostẽsiuo future felicitatis qꝺ dr̃

argumentū perfectionis.

Quartū argumentuȝ sed vndecimū in ordine vnūquenqȝ certificans de eterna vita ⁊ futura beatitudine: dr̄ argumētum pfectionis: vȝ charitatē. Fundamentū huiuȝ argumēti ponit phūȝ. 8. ethicoꝝ. di. Amicitia bonoꝝ erga bonos pmanet vsqȝ quo boni sunt. pȝ hec regula ēt erga bruta aialia. Nā equꝰ tā diu a dn̄o diligitur quousqȝ durat bonitas eius. hoc ideȝ facit erga seruū. Quo psupposito certū est vt in precedēti sermōe ondsum fuit. ꝙ aia est imortalis ⁊ eterna: ⁊ per ꝯn̄ȝ eius bonitas substātialis ⁊ ēt accidentalis pro vt est illoꝝ qui moriunt cū ꝟtutibus est eterna. Qđ si sic est ergo dilectio dei ad ipsam aiam dȝ eē eterna: qꝛ alr̄ imperfecta eēt. pp qđ Tulius li. de amicitia dicit. Perfecte ⁊ vere amicitie sempiterne sunt: ⁊ phs. 8. ethicorum ait. Amicitia bonoꝛuȝ ⁊ honestoꝝ est intransmutabilis ⁊ eccl'ia. 17. dr̄. Omni tpe diligit qui amicus ē. Proinde dio. li. de di. no. di. Amor dei est quasi quidā circulus principio ⁊ fine carēs: qđ si sic est ꝙ dilectio dei ad aiam imortalē est eterna: clarū est ꝙ talis dilectio nō eēt vera nisi eidem aie ēt cōicaret quandaȝ eternā felicitatē: pro eo ꝙ vera amicitia cōsistit in cōicatione bonoꝝ suoꝝ. Unde phȝ 9. eticoꝝ. Cōicatio bonoꝝ cū amicis est de essentia amicitie: qꝛ in bonis amicus se dȝ habere ad amicū sicut ad seipsum. Et Greg. in omelia pētēco. di. Probatio dilectiōis exhibitio est opis. Qđ si forte diceres. O exquo deus pmittit aiam cū corpe mori ⁊ corrumpi. Jccirco nō est necesse ꝙ tali aie deus det eternam felicitatē. Respōdeo dic mihi queso. Nōne in hoc mūdo quisqȝ fidelis amicꝰ si potestatē habeat amicū suuȝ a morte preseruat ⁊ defendit? certuȝ ē ꝙ sic: ergo a fortiori credēduȝ est ꝙ deus amicos suos seruat ab eterna morte in qua oino nō pereant: mors igitur corporalis amicorum dei nō ē mors sed potiꝰ somnus vel transitus qui ad meliorē vitā. pp̄ter qđ Jo. ij. dixit Christus. Lazarus amicus noster dormit. ⁊ Math.

22. dicit. Nõ est deus mortuorũ sed viuentium.

¶ De qnto argumento ostẽsiuo future felicitatis: qd dr argumentum susceptionis.

Quintũ argumẽtum sed duodecimũ i ordine vnũquenq̧ certificans de eterna vita et futura felicitate: dr argumẽtũ susceptiõis: videlicet mortis pro cuius argumẽti ọ̃claratione peto quid est hõi carius in hac vita super oia? certũ est q nõ sunt diuitie nõ dignitates tẽporales et spũales non vxor nõ multa familia nõ infinite possessiões et palatiũ nõ filij nõ parẽtes nec ceteri huiusmodi: sed simplr ppria vita est cuiuslibet carior oibus supradictis pro qua ọ̃seruanda daret homo infinitos mũdos si hrẽt: et vlterius citius pmitteret oẽs hoies mundi mori q̃ʒ velle ppriã vitã perdere. Que oia confirmant p illud Job. 2. Pellẽ pro pelle et cuncta q̃ hʒ homo dabit p aia sua. Et Boe. prosa. ij. tertij lib. ait. Oẽ aial tueri salutem desiderat: mortẽ vo pernitiẽq̧ deuitat. Et. 3. ethicorum. phs ait. Mors idest pditio vite est vltimũ terribiliũ scilicet penarum. Hoc igit concesso q vita cuilibet est sic cara: certũ est q multi martyres vitã pdiderũt pro acqrẽda eterna felicitate. Nec credendũ est q vitã tã nobilẽ pdere voluerint cũ prudẽtissimi essent pro dubia re vel pre falsa et incerta: quin potius pro re certissima firmissima: atq̧ verissima. Qd si alit fecissent vtiq̧ stultissimi fuissent ex eo q rem certã et verã pro re icerta et falsa tradidissent. Si igit petis. O Bartholomee apostole cur voluisti decoriari? Clamãs respondebit p eterna felicitate. Et tu o Laurẽti cur voluisti corpus tuũ super craticulã igne cremari? Rñdet pro felicitate eterna. Et tu o petre et paule cur voluistis. Unus crucifigi et alter decapitari. Respõdent pro felicitate eterna. Et tu gloriosa virgo Katherina cur regnũ tuum reliquisti: cur rotari et tandẽ decapitari voluisti. Rñdit pro eterna felicitate hoc idem dicas de beata Agnete Agatha et Lucia. Et tu o. beata virgo Ursula cur voluisti a pncipe barbarorum

vna cũ vndecim milibus virginibus sagittari ꝛ martirizari. Rñdit pro eterna felicitate. Et tu o gl'iosissime mauritij cur voluisti vna cũ tota legione tua thebea: vz sex milibus sexcẽtis. ꝛ. 66. a Diocliciano ꝛ Maximiano imperatorib⁹ trucidari ꝛ martyrizari? Rñdit pro eterna felicitate. Hi oẽs martyres cũ infinitis alijs qb⁹ vita sic erat preciosa sicut tibi o incredule de futura felicitate: nequaquã vitã perdidissent: si vitaꝫ aliã certitudinal'r eẽ non cognouissent dñte scõ Mario i sermone pl'ioꝝ martyrũ. Nouimus itaqꝫ inquit: qa nõ sine magno discrimine de religiõis veritate disputamus: quã tantoꝝ martyrũ sanguine confirmatã videm⁹ magni piculi res est si post pphãrũ oracula: post apl'oꝝ testimonia: post martyꝝ vulnera: vetereꝫ fidẽ quasi nouellã discutere presumas: ꝛ post tã manifestos duces in errore pmaneas: ꝛ post morientiũ sudores ociosa disputatione cõtẽdas. Et infra subdit. Mater inquã martyrij fides est: veneremur ergo in scõꝝ martyrum gloria fidẽ nostrã: quõ fidem nostraꝫ? Ab illis. n. dum mortis tollerãtia indubitanter excipit: spes imortalitatꝫ euidẽter asseritur. Nunqꝫ. n. hanc vitã tam cõstanter martyres expẽderẽt nisi esse alterã incõparabiliter beatioreꝫ pfecta diffinitione sentirẽt. H ille. Et Grego. 4. dialo. ait. Nunqꝫ sancti apl'i ꝛ Christi martyres sic psentem vitam despicerẽt: ꝛ in mortẽ carnis aias ponerẽt nisi vltiorem ꝛ meliorẽ aiaꝝ vitã subseq sentirent. H ille. Deniqꝫ q͛ oẽs martyres pro certitudine future vite pñtem vitã tradiderit: testat Aug. 22. c. suoꝝ soliloquioꝝ. di. Obsecro dñe vt oia mihi amarescant ꝛ solus dulcis appareas aie mee quĩ es eterna dulcedo scõꝝ tuorũ per quã cuncta amara dulcorantur. Tua. n. dulcedo Stephano torrentis lapides dulcorauit. Tua dulcedo craticulã Laurentio dulceꝫ fecit: pro tua dulcedine ibant apl'i gaudẽtes a cõspectu cõcilij qm̃ digni habiti sunt p noie Jesu cõtumeliam pati. Jbat Andreas ad crucẽ securus ꝛ gaudẽs: qm̃ ad tuaꝫ dulcedi-

nem pperabat: hec tua dulcedo ipsoꝝ aplo꞉ꝝ principes sic ipleuit: vt pro ipsa crucis patibulū vnus eligeret: alter vo ferientis gladio caput supponere nō timeret pro hac emēda pellē ppriā dedit Bartholomeus: pro hac gustanda veneni poculū intrepidus potauit Joānes. hāc gustauit Petrus quādo inferioꝝ oblitus tāq̄ ebrius clamauit di. Dn̄e bonū est nos hic eē: faciamꝰ tria tabernacula: hic moremur: hic te cōtemplemur: qa nullo alio indigemus: sufficit nobis dn̄e videre te: sufficit tāta dulcedine saciari. Unā stillam dulcedinis iste gustauit ⁊ oēm aliā dulcedinē fastidiuit, qd putas dixisset si magnā illā dulcedinē diuinitatis tue gustasset quā abscōdidisti timentibꝰ te hanc dulcedinē inefabilem gustauerat illa virgo de qua legimus q̄ letissime ⁊ gratulāter ibat ad carcerem ⁊ q̄si ad epulas iuitata agonē suū dn̄o precibus cōmēdabat. hāc vt reor ⁊ ille gustauerat qui dicebat q̄ magna multitudo dulcedis tue dn̄e quā abscondisti timentibꝰ te. Quiq̄ monebat di. Gustate ⁊ videte q̄ suauis est dn̄s. hec ē illa beatitudo deus nr̄ quam expectamus datuꝝ te nobis pro q̄ tibi cōtinue militamus ⁊ pro qua mortificamur tota die vt in eterna vita viuamꝰ. hec ibi.

¶ De sexto argumento cōsiuo future felicitatis quod dicitur argumentū multiplicationis.

Sextū argumētū s3 decimūtertiū in ordine vnūquēq̄ certificās de eterna vita ⁊ futura beatitudine dr̄ argumentū multiplicatiōis. s. incōuenientiū. Fundamentū huius argumēti ponit phs. 1. phy. di. Incōuenienti vno signato multa icōueniētia ꝯtingunt. p3 hec regula. Qui. n. sanus exn̄s cibū intēperatū sumit stati sequitur infirmitas ⁊ ex ꝯsequenti mors ⁊ p ꝯn̄s talis postmodū nihil boni pōt opari. Duo p̄supposito: certū est a fili, q̄ si dee hoc incōueniēs q̄ non sit futura felicitas subsequūtur q̄si infinita alia incōueniētia q̄ videre potes in sermōe immediate sequēti: inter cetera tn̄ accipe nūc tria quoꝝ. Primū dr̄ incōueniēs offensiōis.

Scdm dr incõueniẽs pditio nis. Tertiũ dr icõueniẽs fal sificatiõis. ¶ Pumũ icõueni ens qd sequeret si futura vita nõ eẽt dr offẽsiõis. Nã lice ret vnicuiqꝫ ipm dñm blasse mare: ei⁹ mãdata rũpere: ⁊ in sup primos suos in oi genere offensiõis offẽdere. ¶ Scdꝫ incõueniẽs qd sequeret si fe licitas nõ eẽt dr pditiõis. Si enĩꝫ nõ eẽt futura felicitas: frustra pr celesti fecisset filiũ suũ incarnari. 33. ãnis pegri nari ⁊ tãdẽ mori ⁊ crucifigi: qd nequaqꝫ credẽdũ est: cũ so la sanguinis gutta pualeat i pcio ifinitis mũdis. ¶ Terti uꝫ incõueniẽs qd sequeret si futura felicitas nõ eẽt dr in cõueniẽs falsificatiõis: vltra enĩꝫ hꝫ ꝙ oẽs ṽtutes false di ci possẽt sequeret ẽt hꝫ incõue niẽs ꝙ oẽs visiões ⁊ reuela tiões qs de⁹ sancti patribus veteris ⁊ noui testi oñdit de beatitudie futura aiaꝝ falsis sime fuissẽt: qd vtiqꝫ nephas eẽt dicere ⁊ credere. Pone h tu pdicator qs vis visiões ẽt in hac vita sancti ⁊ bõis aia b⁹ oñsis: ⁊ iter ceteras dicer potes mirabilẽ illã visiõeꝫ qꝫ xps i mõte aluerne in specie hois ⁊ seraphin pri nro Frã cisco oñdit: dũ ei ẽt sic eccl'ia approbanit ppria stigmata impssit: ppter qd eccl'ia can tat. Celoꝝ cãdor splẽduit ⁊c. Referã vltra predicta vnicã visionem quã parentes beate Agnetis viderũt: de qua sic dicit Ambrosi⁹ put recitat ec cl'ia in festo sancte Agnetis. ¶ Scdo igit inqt. dũ paren tes beate Agnetis assiduis p noctationibus vigilarent ad tumulum eius viderũt in me dio noctis silentio exercituꝫ virginũ que omnes auro tex tis cicladibus indute cum in genti lumine preteribant: in ter quas vident beatissimaꝫ Agnetem simili veste fulgen tem ⁊ ad dexteram eius an geluꝫ niue candidiorem. hoc itaqꝫ dũ viderent parentes eius: ⁊ qui simul erant stupo rẽ mẽtis incurrũt. Sꝫ beata Agnes rogat sanctas virgies parump gdum figere: ⁊ stans parẽtibus suis dixit. Uidete ne me quasi mortuã lugeatis sed cõgaudete mecũ ⁊ cõgra tulamini: qꝛ cũ his oibus luci das sedes accepi. Et illi sum iuncta in celis: que in terris posita tota animi intẽtiõe di

lexi: ꝛ his dictis ptrãsijt. Et h visio publice ab oib⁹ q vi- derãt quottidie diuulgabaẗ h ibi ṽbalr. Que tria incõue niẽtia cũ sint impossibilia ar guiẗ p ɔ̃ns ꝙ ipossibile ẽ ꝙ nõ sit futura felicitas.

¶ De septimo argumẽto ostẽsiuo future felicitatis: ꝙ dr̃ argumẽtũ obiectionis.

SEptimũ deniꝗ argumẽtũ sꝫ decimũquartũ in ordine vnũquẽꝙ de eterna vita ꝛ futura felicitate certificans dr̃ argumẽtũ obiectiõis. Fundamentũ huiꝰ argumẽti põit phs. j. physi. di. Forma ẽ qd diuinũ ꝛ optimum appetibile a mã mãm dignitate excedẽs. pꝫ hec regula. Nã forma domꝰ data lapidib⁹ ẽ nobilior q̃ essent lapides congregati ante susceptionẽ ipsi⁹ forme ꝛ rõ ẽ: qꝛ ꝑpter formã dom⁹ lapidib⁹ datã habitaẗ in domo ꝛ sic ɔ̃seruaẗ ab imbrib⁹ calore frigore ꝛ hmõi. Quo p̃supposito: certũ ẽ ꝙ hõ est cõposit⁹ ex mã ꝛ forma: corpore vꝫ ꝛ aia. Sꝫ claꝝ est qđ de⁹ singl'is potẽtijs humani corporis: qđ certe ẽ q̃si vasculũ qđdã oi fetore ꝛ putredie plenũ: ꝛ etiã cib⁹ futuꝝ omniũ dedit q̃si innumerabilia genera obiectoꝝ tã celestiũ q̃ terrenoꝝ: vtputa potentie visiue dedit diuersa gnã colorũ: sicut ẽ solis lune rosaꝝ lilioꝝ ꝛ hmõi. Potẽtie auditiue dedit diuersa gnã sonorũ cãtionũ ꝛ hmõi: Gustui dedit diuersa gña ciborũ. Tactui etiã dedit diuersa gña duroꝝ ꝛ leniũ calidoꝝ ꝛ fridoꝝ. Qđ si sic ẽ peto qđ est obiectũ aie ꝓportionatũ. Et certũ ẽ qđ nullũ ẽ de p̄dictis: sꝫ singl'r solꝰ de⁹. dñte Aug. lib. ɔ̃fes. Fecisti nos dñe ad te ꝛ iquietũ ẽ cor nostrũ dõec requiescat in te. Ergo si deus dat sua obiecta mortuo. Multo magis datur⁹ ẽ post hãc vitã suũ obiectũ aie i eternũ victure. Qđ obiectũ cũ sit eternũ eo ꝙ de⁹ ẽ necesse ẽ ɔ̃cludere aiam ipsã eternã esse. ꝛ p ɔ̃ns habiturã quãdã felicitatem eternã. Aliter sequereẗ h incõueniẽs ꝙ deo maior eẽt cura de corpore mortuo q̃ de himagine sua imortali ꝛ in eternũ victura. Qđ incõueniens saluator excludit Matth. io. cũ dicit. Nolite timere eos q occidũt corp⁹. aiam aũt non

occidũt corpus:aīaʒ aũt non possũt occidere:sʒ potiꝰ eũ timete ⁊c̃. Quod egregie ꝯfirmãs Aug.21.c.suoꝝ solilo.dic̃. O dñe ex visibilibꝰ his tua inuisibilia cõprehendimꝰ.si.n. p hoc corpe ignobili ⁊ corruptibili qđ te nõ cognoscit nec diligit tã magna ⁊ mira bñficia pstas a celo ⁊ ab acre a terra ⁊ a mari luce ⁊ a tenebris:a calore vmbra rore imbre vẽtꝰ ⁊ pluuia:a volucribꝰ piscibꝰ bestijs arboribꝰ ⁊ mľtiplicitate herbaꝝ ⁊ germinũ terre cũctarũq creaturaꝝ ministerio nobis successiue p sua tẽpora ministrantiũ vt alleues fastidiũ.q̃lia q̃so q̃ magna ⁊ inumerabilia bõa sꝭ q̃ ppara sti aie diligẽti te ⁊c̃. Uidđ hãc auc̃tẽ cõplete in ß q̃dragesimali fere post pmã dñicaʒ q̃dragesime in fine scđe rõnis. Ex pdictis igr̃ septẽ argumẽtis cũ alijs septẽ pcedentibꝰ clarissime pʒ qualr̃ ineffabiliter vltra pñtẽ ẽ alia futura ⁊ eterna felicitas. O igr̃ aia incredula:o aia hẽtica:o aia pfida:o ifidelis ⁊ isensata:o aia ptinax:o aia a fide catholica ⁊ a tota militãte ecc̃lia excõicata:o aia sismatica:o deniq aia a deo ab angelis ⁊ a tota celesti curia reprobata:nũqd de cetero visis tot fortissimis argumẽtis poteris de eterna felicitate dubitare? Nũqd đ cetero poteris credere aiam esse mortalẽ: ⁊ moriẽte corpe aiam mori asserere:⁊ eã silẽm volucribꝰ piscibus ceterisq aiantibꝰ brutꝭ diffinire? Ube tibi de cetero si credes. vhe tibi si deinceps huic opinioni adherebis. vhe tibi o aia dico si hoc vlterius falsa ⁊ temeraria ratiõe pdicare psumas. Si sic vlteriꝰ credes:magna pfecto apparebit supbia arrogãtia atq elatio tua:cũ pcipue nõ assentꝭ cõi oiuʒ ferẽ hoiuʒ opinioni. Nunqd tu sola prudẽtior atq sapiẽtior es oibꝰ hoibus mũdi? nequaq̃. Jmmo qđ peiꝰ est infelicior isipiẽtior iprudẽtiorq eris oibus hoibus mũdi q sũt fuerũt ⁊ futuri sũt:si i tuo errore pessimo pmaneas. Depone igiť queso o aia errorẽ tuũ:depone opinionẽ tuã.depone defectuʒ falsitatis tue:⁊ submitte te comuni fidelium ⁊ sanctorum patrum opinioni: firmiterque teneas. Jndubitanter credas ⁊ nullatenus du

bites aliaz esse vitā futurāq̄ꝫ felicitatē vltra pn̄tem: quam tibi simul ⁊ mihi oībusq̄ꝫ fidelibus cōcedat oipotens ⁊ clementissim⁹ deus in pn̄ti per grām: ⁊ in futuro per gl'iam qui felix ⁊ gloriosus viuit ⁊ regnat ꝑ infinita secula seculoꝝ. Amen. Patet insuper ex predictis vndecima excellentia ipsius sacratissime fidei: q̄ dicta fuit excellētia certificabilitatis: seu certificationis future vite. Amen.

¶ Feria quarta post resurrectionē dn̄i de duodecima excellētia sacratissime fidei seu de certitudine damnationis omnium infidelium.

Manifestauit se iteꝝ Jes⁹ discipulis suis ad mare tyberiadis. Scribūt hec verba Jo. 21. c. Et in euāgelio occurrēt̄ ferie. Postq̄ꝫ deuotissimi ciues fauēte diuina grā declaraui vt vidistis vndecim excellentias sacratissime fidei: habeo presenti die ⁊ in sequētibus singulariter declarare duodecimam ⁊ vltimam excellentiam de ipsa sacratissima fide: que dicitur excellentia damnabilitatis. In qua precipue ostēdere habeo quo modo certitudinaliter omnes inimici christiane fidei vt puta iudei teucri sarraceni atq̄ꝫ heretici in eternum damnabuntur. hoc ideo dico ad remouendum diuersos errores etiam a mentibus ipsorum fidelium. Nam sunt pleriq̄ꝫ erronei ⁊ a sua cecitate decepti qui occasione diuersarum leguꝫ atq̄ꝫ sectaruꝫ: siue ex verbis macometi aut alioruꝫ errātiū quasi firmiter credunt ⁊ opinantur vnumquemq̄ꝫ in sua fide seu secta ⁊ lege posse saluari: dūmodo credat eam esse bonaꝫ ⁊ iustaꝫ. Mirant̄ eniꝫ tales q̄ hi debeant damnari qui pro deo faciūt quicquid faciunt: arbitrantes in his se obsequiuꝫ prestare deo Mirantur quoq̄ꝫ potissime de his qui pro deo siue propter deum suppliciorum genus omne: tam patienter q̄ꝫ gaudenter substinent q̄ damnari debeant: sicut de multis hereticis patet: qui ignem ⁊ alia tormenta magis pro defendenda sua heresi q̄ꝫ ꝓpter deum libentius sustinuerunt

⁊ sustinent tota die. Contra tales igitur sic credentes seu dubitantes ⁊ opinantes erit hodiernus sermo cuȝ sequentib⁹: seu tota hec duodecima ⁊ vltia excellentia ipsius sacratissime fidei. Cui⁹ duodecime excellentie declaratio talis erit.

¶ De duodecima excellētia ⁊ vltia sacratissime fidei: que dr̄ excellētia dānabilitatis.

Duodecima igr̄ ⁊ vltima excellētia sacratissime fidei in ordie declaranda dicit̄ circunstantia dānabilitatis. Cogit eniȝ fides sacratissima vnūquēqȝ veruȝ fideleȝ firmiter ⁊ indubitanter credere ꝙ oēs infideles extra vnicā verā ⁊ catholicā xp̄i fidē existētes veraciter in eternum damnantur: ⁊ qui aliter crederet seu etiam dubitaret dato ꝙ sub christi fide esset ⁊ viueret simul cum ipsis tanqȝ infidelis dānaret̄ ⁊ qꝛ veraciter oēs infideles dānentur: nec eis aliquid ꝓsint eorum moralia opera ad salutem. quintupliciter probo. Prio auctib⁹. Scdo rōnib⁹. Tertio incōueniētijs. Quarto silitudine. Quito exēplo. ¶ Prio ꝓbo auctib⁹ ꝙ oēs qui non credūt in xp̄m nec tenent xp̄ianā fideȝ simul certitudinaliter dānabunt̄. Nam Deute. 18. dr̄. Prophetā suscitabo eis. glo. i. xp̄m ꝺ medio fratrū tuoꝝ sileȝ tui. Qui āt verba ei⁹. s. fidei que loquet̄ in nomine meo audir̄ noluerit: vltor ei⁹ existā i eternum. hec ibi. Que verba assumens Petrus Act. 4. ait. oiȝ aia que nō audierit ꝓpħam illum. s. xp̄m exterminabit̄ ꝺ plebe dei. Et subdit. Non. n. est in aliquo alio salus: nec nomē est aliud sub celo datū hominibus in quo oporteat saluos fieri credentes. h ibi. Item Jo. 3. dicit̄. Nisi qs renatus fuerit ex aqua. scilicet baptismi ⁊ spiritu sancto nō potest intrare in regnum dei. Et infra subiungit. Sic eniȝ dilexit mundū deus vt filiuȝ suū vnigenitum daret: vt ois qui credit in eū nō pereat sȝ habeat vitaȝ eternā. Nō eniȝ misit deus filium suuȝ in mūdum vt iudicet mundū: sȝ vt saluet̄ mundus per ip̄m: qui credit in eum non iudicatur qui āt nō credit iā iudicat⁹ ē: qꝛ nō credit in noie vnigeniti

filij dei:hoc ē aūt inditiū mū di:q2 lux venit in mūdū ⁊ di lexerūt hoies magl tenebras q̄ȝ lucē.hec ibi.Et Jo.etiam 3.dr̄.Qui credit hȝ vitā eter nā:qui aūt incredul⁹ est filio dei nō videbit vitā:sȝ ira dei manet sup eū.h ibi.Et Jo.8. dr̄:Si nō credideritis i me:q2 ego sū.s.filius dei:moriemi ni in pctō vr̄o.Et Jo.15. dr̄: Si nō venissē ⁊ eis locutus fuissē peccatū nō haberēt. Nūc autē excusationem non hn̄t de pctō suo.Et Mar.vl timo dr̄.Qui crediderit ⁊ ba ptizat⁹ fuerit ⁊c̄. Qui aūt nō crediderit ⁊ bap.⁊c.Jtē Au. li.d fide ad Pe.ait.Fides xp̄i ē bonoꝝ oiuȝ fundamētū hu mane salutis initiuȝ sine qua nemo pōt ad filioꝝ dei nume rū puenire:q2 sine ipsa nec in hoc seculo quisq̄ȝ graȝ iustifi cationis cōsequit:nec in fu turo vitā possidebit eternaȝ. Et ibidē ait.Neque antiquo rū quātūcunq̄ȝ iustoꝝ quisq̄ȝ potuit vnq̄ȝ pter xp̄i fideȝ sa lutē inuenire. Nemo eniȝ li beratur a dānatione que fcā est ab Adam nisi p fidem xp̄i. quotquot igitur extra xp̄i fi deȝ supsunt tot ⁊ dānāt.hec ibi:Jtē Jsa.60.dr̄. Gēs ⁊ re gnū qd nō crediderit ⁊ non seruierit tibi.s.xp̄o peribit. Jtē Anasta.in simbo.suo ait. Quicūq̄ȝ vult saluus esse an te oia opus ē vt te.ca.fi.quā ni.q.f.fir.q.cre.salu⁹ esse nō po.Jtē Greg.non⁹ ex̄ de fide ca.c.j.§.vna.ait:Una vero est fideliū vl'is ecclesia ex̄ q̄ȝ nullus oio saluatur in q̄ ideȝ ipe sacerdos ē ⁊ sacrificium. Jtē Aug.ex̄ de hereticis.c. firmissime.ait.Firmissime te ne ⁊ nullaten⁹ dubites oēm hereticū ⁊ paganū vel sisma ticū cū diabolo ⁊ angelis ei⁹ eterni ignis incēdio cōcremā dū:nisi ante finē catholice vi te fuerit incorporatus ⁊ rein tegrat⁹ eccl'ie. Omni igitur hōi qui nō tenet eccl'ie vnita tē neq̄ȝ baptismus:neq̄ȝ el'y naȝ q̄ȝtum libet copiosa.neq̄ȝ mors p xp̄i noie suscepta pfi cer̄ poterit ad salutē.hec ibi. Jtē.24.q.j.c.quicunq̄ȝ.dr̄. Quicunq̄ȝ ab vnitate fidei ⁊ societatis Petri apostoli qūo libet semetipsos segregaue rint:tales nec vinculis pctō rum absolui nec ianuā regni celestis igredi poterūt. Jdē q̄ȝ Aug.de pe.di.7.c.nullus

nit. Si quis ab omni pecca-to caueat & oem virtutē ope-tur nō pp deū & fidē xpi non saluat. h ille. Sil'r snia po-nit. j.q.j.c. cū Paulus dicat. Itē Greg. 24.q.j.c. qz ex so-la. ait. Nisi qs fidei xpiāe so-liditatē tenuerit diuinā pñti am nunq̃ agnoscet: de q̃ soli ditate dñs dic̄ Sup hanc pe trā edificabo eccl'ia meā. sola quippe est p quā sacrificium dñs libēter accipit: sola que p errātibus fiducial'r iterce-dit hec ille. Ex p̄dictis aucti bus pz ql'r erñtes ex̄ xpianā fidē: seu ip saz nō tenētes: sed in aliqua heresi se maculātes in eternū peribūt & cruciabū tur. ¶ Scdo h idē pbo tri-plici rōne. Primo rōne loca-litatis. Scdo rōne iproporti-tiōabilitatis. Tertio ratione equalitatis. ¶ Primo pbo rōne localitatis. q oēs infi-deles dānanf dato q credāt fidē suā esse bonā. Fundamen tum rōnis ponit phus. 2. de aia. 4. physico. & 4. de celo & mūdo. di. Loc⁹ continet sim pl'r & cōseruat locatū eo qd in proprijs locis nā maxime saluaf. pz hec regula. Nam videmus q res ex̄ locū suuz total'r deficit & morif: qd pz de piscibus: qui si existunt in aqua que est locus eoz viuūt & cōseruanf. si autē extrahū tur & ponanf in terra que nō ē eorū locus necessario mori-untur. Sil'r rosa q̃diu est in spina recēs ɔseruaf. Si aūt a spina decerpif & in manu ponif q nō ē pprius loc⁹ sta tim marcescit: & h est cā qua re leuia tēdunt sursuz & gra-uia deorsuz. put dr̄. 4. celi & mundi. qz vadūt ad ppria lo ca in qbus ɔseruanf & tanto fortius mouenf. Quo p̄sup-posito: certū ē q sic ē in spiri tualib⁹ sicut in corporalib⁹. Sed clarū ē q locus cōserua tiuus animarum in paradiso Christus ē q p ipsis sangui-nē fudit & mortuus ē: ppter qd Jo. io. dic̄. Amē amē dico vobis qui nō intrat p hostiū in ouile ouiū: sz ascēdit aliun de ille fur ē & latro q aūt in-trat p hostiū pastor ē ouium: & huic hostiarius apit & oues vocē eius audiūt & vocat eas noiatim: & infra subdit. Amē amē dico vobis: qz ego sum hostiū ouiū: p me si qs itroie rit saluabif & igredief & egre dief & pascua iuēiet. h ibi. cū

igitur oēs infideles τ hereti-
ci ex̄ hūc locū sint eo ꝙ in ip̄z
Christū nō credūt vel falso
credūt. necessario ꝯcludit̄ ꝙ
oēs simul a paradiso excludē-
tur τ eterna morte morient̄.
¶ Scdơ h̄ idē ꝓbo rōne im-
ꝓportiōabilitat̄. Fundamētū
rōnis pōit ph̄s. 2. de aia. di.
Inter obiectū τ potētiā req-
rit̄ ꝓportio. p3 h̄ regula. Cū
enī3 sol sit maxie τ acute cla-
ritatis: ideo reqrit̄ ad eū vi-
dēdū potētiā visiuā fortem τ
acutā: pp q̄d niticorax seu no-
ctua cū habeat debilē visum
nequaq̄3 vt dic̄ ph̄s. 2. methaꝭ
pōt eius radioꝝ intueri. Quo
p̄suppoſito certū est ꝙ obie-
ctū potētie intellectiue τ vo-
litiue ē v̄itas τ bōitas infini-
ta. Q̄d si sic ē ergo requirit̄
ꝙ hee due potētie habeāt ali-
quā infinitā v̄itatē q̄ possint
app̄hendere tale obiectū infi-
nitū. S3 cū fides oiu3 hereti-
coꝝ atq3 infideliū sit simplici-
ter acq̄sita τ nō a deo infusa:
τ p ꝯn̄s sit simpl'r finite τ ter-
minate v̄itatis. ꝯcludit̄ neces-
sario ꝙ ipossibile ē ꝙ vnquā
saluent̄. ꝙ si nō saluant̄ ergo
in eternū dānabunt̄. ¶ Ter-
tio h̄ idem ꝓbo rōne eq̄tatis.
Fūdamētū rōnis pōit Dioͤy-
siuꝭ lib. d̄ diu. no. di. Qui de
deo recte sentiūt oia ei attri-
buūt: idest oēs ꝑfectiones: τ
oia ab eo remouēt. i. oēs im-
ꝑfectiōes. Quo ꝯcesso certū ē
ꝙ iustitia q̄ reddit vnicuiq̄3
s̄m opa sua ē ꝑfectio quedā:
dn̄te Grego. 12. q. 2. c. cū deuo-
tissimā. Sūmū inquit i rebꝰ
bonū ē iustitiā colere: que so-
let vnicuiq̄3 sua iura seruar̄.
Q̄d si sic ē ergo necesse ē ꝙ si
deꝰ debet esse iustus ꝙ pū iat
incredulitatē ifideliū vel fal-
sitatē. S3 cū eoꝝ falsitas sit
durabilis post mortē in eter-
nū: ergo o3 ꝙ crucietur in et-
nū: pp q̄d ꝓpha dicit. Iustꝰ
dominus τ iu. di. equi. vidit
vultus eius. Et Matthe. 25.
saluator: dicit eis. Discedite a
me maledicti τc̄. Et Aug. lib.
de v̄itate credēdi ait. Si deꝰ
infideles saluaret i sua infide-
litate morientes nec xp̄o crede-
re3 nec eius euāgelio. ¶ Ter-
tio hoc idē ꝓbo. 12. inconueni-
entijs que sequerent̄ si ipse
deꝰ saluaret etiā infideles re-
cte operantes secundum eo-
rum fidem.

¶ Primum dicitur incon-
ueniens excusationis.

¶ Secundum dicitur incõ uenicẽs opatiõis. ¶ Tertiuz dr̃ incõuenicẽs laudationis. ¶ Quartũ dr̃ incõue. p̃mia tiõis. ¶ Quintũ dicitur in/ conueniens anibilationis. ¶ Sextum dicitur inconue ni. euacuationis. ¶ Septi/ mũ dr̃ inconue. defectionis ¶ Octauũ dr̃ incõue. consi liatiõis. ¶ Decimũ dr̃ incõ/ ue. ordinationis. ¶ Undeci mũ dr̃ incon. redemptionis. ¶ Duodecimũ dr̃ incon. of/ fensiõis. ¶ Primũ incõueni ens qd̃ sequeref si de⁹ salua ret aliquos ĩfideles q̃quis ex ignorãtia peccent dicitur ex cusatiõis. certũ ẽ eniz secun/ dũ phm. 3. ethi. q̄ ois malus est ignorã;. Et Aug. lib. d̃ ver bis dñi. ait. Nullũ pctm̃ cõ/ mittif q̄ aliqua ignorantia nõ cõmittatur. Quod si sic ẽ cum omnes peccãtes errent ⁊ ignorent: ⁊ tanto amplius quantoplus peccãt: sequitur qd̃ a filñ oia pctã ⁊ scelera cordis operis ⁊ oris etiaz ip sorũ xp̃ianorũ specifica put vis excusabilia erunt apud deum: ⁊ quod peius est maio ra ⁊ magis horribilia pecca/ ta magis excusabilia forent eo quod maiores errores ⁊ te nebras peccãtibus ingerũt. Quod profecto maximuz in conueniens apud deum cen/ seretur si tanta ⁊ tam horri// bilia peccata vellet omnino esse excusabilia ⁊ impunita. Contra quod incõuenicẽs cla mat apl's. j. corin. 14. Si qs ignorat ignorabitur. ¶ Se cundum inconueniens quod sequeretur si deus non dam/ naret omnes infideles: dato quod peccent ex ignorantia dicitur inconueniens opera/ tionis: concesso enim quod peccata tam fidelium quam infidelium respectu ignoran/ tie excusabilia forent apud deum: necessario sequeretur etiam hoc inconueniens qd̃ videlicet omnia mala essent operabilia apd̃ omnes: ⁊ pec cata etiam horribilia tam cordis quam oris ⁊ operis licita essent. Exquo nullus erat nec in credendo nec in operando: cum credendum sit vnicuique quod credit ⁊ operandum quod operatur. licitum igitur erit teucris et sarracenis secundum eorum legem ⁊ fidem. 12. habere vxo res, ⁊ iudeis secũdũ eorum le

gem in vsuris se exercere qd̄ incōueniens censeret maxima infamia apud deū. Contra qd̄ inconueniens clamat apl's ad Roma.8. Prudētia carnis mors est: et prudentia spūs vita: qm̄ sapientia carnis inimica ē deo. legi.n. dei nō est subiecta: q aūt in carne sunt deo placerē nō possūt: ergo fratres debitores sum⁹ nō carni vt fꝫ carnē viuamus. Si.n. fꝫ carnē vixeritis moriēmini. Si aūt spū scā carnis mortificaueritis viuetis. h ibi. Et Eccle.41. talibus di. Ue vobis viri impij q opādo iniqtatē dereliqstis legē dñi: qr si nati fueritis in maledictione nascemini et si mortui fueritis in maledictiōe erit pars vr̄a. h ibi. ¶ Tertiū incōueniēs qd̄ seqr̄ si de⁹ nō dānaret oēs ifideles q̄uis ex ignorātia peccēt di incōueniens laudatiōis. ph's.n.2.ethico. ait. Laudamur simpl'r fꝫ virtutes: fꝫ aūt malitias vituperamur. Hoc dictū ph'i vtiqꝫ falsuꝫ erit si de⁹ excusat male. et rō ē qr malū et peccatuꝫ ita laudabile erit sic v̄tus et bonū laude digna sunt: iō sic erit laudabilis superbia fm istū errorē: sic hūilitas: auaritia sicut largitas: luxuria sic castitas: infidelitas sicut v̄a fides: et sic de singulis. Immo fm istū errorē eque coleretur deus vitijs sicut v̄tutibus: et eque dei iudicio mores vitiosi et virtuosi eēnt laudabiles: postq̄ nō refert qd̄ vnusqsqꝫ agat vel q̄l'r sꝫ solūmodo qd credat se agere vel intēdat. Per hāc etiā vitā eque colendi erūt demones et idola sic deus si credant̄ eq̄l'r esse colenda: immo religiose et laudabiliter negabit̄ deus si credat̄ eē negādus: et sic laudandus erit q h impia perpetrabit atqꝫ honorādus sic ꝓpha ait. Laudat̄ peccator in desiderijs suis et iniquus benedicit̄. Contra qd̄ incōueniens ph's.4. ethico. ait. Honor et laus est simpl'r premiū virtutis et attribuit̄ bonis. Prauus autem existens non est dignus laude et honore. h ibi. ¶ Quartū incōueniens qd̄ sequeret̄ si deus acceptaret opa infideliū et eos nō dānaret di premiatiōis seu remuneratiōis. Si.n. vitia et peccata ita laudabilia forent sic et virtutes: certuꝫ est qꝫ eque

remunerarent a deo ꝛ equale meritū recipent: sicut ꝛ virtute: ꝛ q̄to grauiora eēnt tāto maius premiū a deo reciperent. Tale igit premiū merito recipet q demonē ꝛ idola adoraret: sicut q verū deū coleret. ꝛ tātā gloriā in celo haberet suꝑbia auaritia luxuria ꝛ hmōi. sicut hūilitas liberalitas ꝛ castitas. Que oia q̄ sint indecētia mens di screta aduertere pōt. Contra qd̄ incōueniens phs. io. ethi. ait. Felicitas est simplr̄ premiū virtutis; Et. j. ethi. ait. Felicitas hui⁹ vite extimat solū i bene viuere ꝛ bene operari. ¶ Quintū incōueniēs qd̄ sequeret si deus accepta ret opa infideliū ꝛ eos nō dānaret dī incōueniēs annihilatiōis. Si.n. deus tales saluaret certū est ꝙ virtus non esset virtus nec peccatū eēt peccatū. qd̄ sic pꝫ. Nā credenti de virtute ꝙ eēt vitiū vitiosū eēt agere virtutē: ꝛ ecōtra credēti de vitio ꝛ peccato ꝙ esset virtus virtuosū esset agere ꝯm vitiū ꝛ peccatū. ꝛ sic vitiū ꝛ virtus nihil essēt. Exēpli grā: iudei reputant virtutē cōcedere vsuras Econtra xp̄iani: silr̄ sarraceni reputāt virtutē habere plures vxores. ecōtra xp̄iani vitiū reputāt. ꝛ sic de singulis. ꝓp qd̄ necessario cōcludetur ꝙ non erit v̄tus castitas nō humilitas nō castitas nō charitas nō patiētia nō adoratio solius dei ꝛ hmōi. Immo nō erit peccatū superbia nō fornicatio ꝛ adulteriū nō vsura non homicidiū ꝛ sic de alijs. Et ꝙ plus ē erit virtus suꝑbia luxuria homicidiū ꝛ hmōi. Que vtiq̄ si sic essent maxima incōueniētia forent Sed cōtra hoc incōueniens clamat Isa. v. c. di. Ue qui dicitis malū bonū ꝛ bonum malū ponentes tenebras lucem: ꝛ lucem tenebras ponētes amarum dulce ꝛ dulce amarꝫ. hec ibi. Sextū inconueniēs qd̄ sequeret si de⁹ acceptaret opa ifideliū ꝛ eos nō dānaret dī euacuationis seu suꝑfluitatis. Si.n. deus hoꝝ saluaret opꝫ venire ad tantā demētiā vt pro lumine intellect⁹ nr̄i nulla necessario data fuerit lex: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nullus erit obligatus ad opera diuine legis: qd̄ sic patet. Cū.n. leges ꝓhibeāt peccata tāq̄

malū cōmendētq̄ꝫ ꝛ precipiant virtutes tāq̄ꝫ bonū si verum est qꝺ ꝓbatum est ꝙ .s. virtus possit esse pctm̄ ꝛ peccatū possit esse virtus : ergo nulla differentia videt̄ eē inter vitium ꝛ virtutē. ergo leges que ponūt differentiam maximā inter predicta : oēs erūt supflue ꝛ ꝑ ꝯn̄s a nullo obseruāde. Erit igit̄ supflua ꝛ euacuabit̄ omnis lex naturalis que nāliter abhorret peccatū ꝛ nāliter laudat virtutē. Erit supflua ois lex ꝓpħarum omnis lex antiqui testamēti: omnis lex euāgeliorū: omnis lex positiua ꝛ ciuilis: ꝛ omnis lex sacroꝝ theologorum atq̄ꝫ sanctoꝝ doc. q̄ oēs leges: vitiū vitupāt ꝛ v̓tutez cōmendant: exquo vitia sunt excusabilia corā deo: ꝛ ꝓ virtutibuꝫ habent̄. Cōtra qꝺ inconueniens pħs .3. de aia. dic̄. Deuꝫ nihil agit frustra. ꝛ .io. ethi. ait. Lex ē necessaria ad hoc ꝙ hoies boni fiant: q2 hꝫ coactiuā ptātez ꝛ est sermo ꝓcedēs ex aliqua prudentia ꝛ intellectū dirigēs ad bonū. hec ibi. Et Urban⁹ papa tertius .i9. q .2. c. due sunt. ait. Due sūt legeꝫ necessarie. vna publica alia priuata. Publica lex est que a pŕib⁹ sanctis scriptis est cōfirmata vt lex canonū. Lex vero priuata est que instinctu sancti spūs in corde scribit̄. Sicut de quibusdā dicit apl's ꝙ hn̄t legē dei scripta in cordib⁹ suis. h ibi. ❡ Septimū incōueniēs qꝺ sequeret̄ si deus nō dānaret infideles ꝑꝑ eoꝝ ignorantiā dicit̄ defectiōis. Si eniꝫ vitia ꝛ peccata vt supra patet sufficerēt ad salutem oēs virtutes tā morales q̄ꝫ theologice defectuose essent: ꝛ sic per ꝯn̄s non essent necessarie ad salutē. ꝛ rō est: Si .n. vitia ꝛ pctā sine virtutibus prout sunt imprudētia iniustitia intēperantia infortitudo sunt excusabilia operabilia laudabilia atq̄ꝫ ad salutē remunerabilia sunt: manifestū est ꝙ virtus prudentie tēperantie iustitie ꝛ fortitudinis ceterarūq̄ꝫ virtutū moraliū. nequaq̄ꝫ erit necessaria ad beatitudinē consequendā. ❡ Quinto hoc idē dico de virtutibuꝫ theologicis. Nam fides non erit necessaria ad salutez exquo idolatria ꝛ infidelitas ꝓ fide remunerant̄ apꝺ deū.n.

Similiter et spes de bonis E ternis atque diuinis non erit necessaria ad salutem: ex quo spes mundi carnis atque diaboli hominem beatificat. Similiter et charitas non erit necessaria ad salutem ex quo quisque potest saluari per contrarium. vnde non diligendo deum spes mundi carnis atque diaboli hominem beatificat: et sic vt patet nulla virtus tam cardinalis quam theologica erit necessaria ad salutem. Contra quod inconueniens Aug. in li. de fide ad Pe. ait. Quicunque habuerit omnes virtutes et morales et diuinales et deficiat in vna vtique reus erit tam pena eterna quam priuationis diuine visionis. ¶ Octauum inconueniens quod sequeretur si deus acceptaret opera infidelium. dicitur inconueniens consiliationis. Certum est enim quod si sic sunt operabilia vitia et peccata sicut sunt virtutes. nequaquam alicui persone erit ad salutem necessarium querere vel petere consilium ab altero inter lepram et lepram. ex quo indifferenter vtrunque perducit ad salutem: et sic non erit necessarium in bene faciendo nec in peccata fugiendo consilium predicatorum: consilium confessorum: consilium canonistarum: consilium peritorum iuris ciuilis: consilium theologorum consilium ceterorum rectorum: nec insuper correctio parentum seu aliarum personarum. Contra quod inconueniens philosophus. 3. ethicorum ait: Consiliatores assumimus in magnis et arduis discredentes nobis metipsis velut non sufficientibus dignoscere. Et. 6. ethico. ait. Bonum consilium querendum est per quod finis bonus adipiscitur. Et Salomon ait. Omnia consilio fac et post factum non penitebis. ¶ Nonum inconueniens quod sequeretur si deus acceptaret quelibet opera infidelium et sic illos saluaret: dicitur inconueniens custoditionis. Si enim etiam peccata sunt laudabilia et meritoria apud deum: nequaquam est necesse quod deus det in custodiam angelos bonos hominibus et iugiter in illis bonas inspirationes immittant. Nec insuper inspiratio dei continua et immediata necessaria erit ad salutem. Ex quo sine tali inspiratione et custodia quisque potest saluari. Contra quod inconueniens. 2.

corin.3.apostolus clamat di-
cens. No sumus sufficiētes
cogitare aliqd a nobis tanq̄
ex nobis sed sufficientia nr̄a
ex deo est. Et de angelorum cu-
stodia propheta dicit. Ange-
lis suis de⁹ mādauit de te.s.
per cōtinuam et bonas īspira
tionē. ¶ Decimū inconueni-
ens qd sequeret. si deus infi
deles saluaret. dr̄ inconueni
ens inordinationis seu susce-
ptiōis sacramētorum. Si.n.sic
saluanf non recipiētes sacra
mēta ecclesie: sicut qui illa re
cipiunt: manifestū est q oia
sacr̄a eccl'ie sicut sunt baptis-
mus ɔfirmatio penitētia ma-
trimoniū. ordines sacri: vz or
dines minores subdiaconat⁹
diaconatus et sacerdotiū eu
charistia atq̄ extrema vn-
ctio erunt vana et inutilia: ex
quo nō sunt necessaria ad sa-
lutē. Cōtra qd inconueniens
clamat Hugo li. de sacramē
tis. di. Sine fide sacramēto-
rum nō datur salus alicui nec
venia peccatorum. h ibi. ¶ Un
decimū inconueniens qd seq̄
retur si deus saluaret infide-
les dicif redēptionis. Si.n.
deus saluat infideles nsi te-
nentes fidem christi certū est

q totus cursus incarnatiōis
xp̄i peregrinatiōis atq̄ mor-
tis zc. superfluus fuit et inu-
tilis. Et rō ē: q: si peccata re-
putanf virtutes et vt virtu-
tes p̄mianf et solū peccata ex
iustitia debeāt puniri cū nul
lum iudicef seu imputetur a
deo est infidelib⁹ esse peccatū
sequitur q passio xp̄i inutilis
fuit et superflua. Et sic p ɔn̄s
xp̄s fuit stultus et īsipiens tā
tam penā sustinēdo. ex quo si-
ne illa quisq̄ saluari pōt. Cō
tra qd inconueniens clamat
apostolus ad Hebreos. 9. Si
ne sanguinis .s. xp̄i effusione
nō fit remissio peccatorū. Et
Greg. in p̄fatione clamat. O
mira circa nos tue pietatis
dignatio. O inextiabilis dile
ctio charitatis qui vt seruum
redimeres filium tradidisti.
¶ Duodecimū postremo in-
conueniēs qd sequeref si de-
us ex iusticia non dānaret in
fideles: dr̄ offensionis. p̄sup-
posito.n. q infideles saluanf
et peccata eorum sint excusabi-
lia apud deū cū non punian-
tur: necessario cōcludif q de
us est peccatorum. Et rō est. Nā
86. di. ca. facientis. dicif. Fa
cientis procul dubio culpam

habet qui negligit corrigere: qd potest emendare. Et extra de iniur. & dã. dato. ca. si culpa. Qui cãm damni dat dãnum dedisse vr. Qd si sic est. cum xps immo tota trinitas peccata tolleret & nõ puniat. per cosequens est cã peccati: ergo xps & pater & filius & spiritussanctus vtiqz essent peccatores: q si sunt peccatores: ergo cũ infidelib9 equaliter dãnari debet. qz vt dr. scda. q. i. ca. Notũ. Agẽtes & consentientes pari pena puniuntur. Cõtra qd incõnenies clamat Aug. li. 83. questionũ. di. Deo auctore hõ nunqz fit deterior Et plato in thimeo dicit. Deus liber est ab oi malo & ab oibus animi passionib9. Et auctor libro de cãis ait. Prima cã est pura & simplex bõitas. Ex pdictis igit inconuenientijs manifeste pz: q qlibet existens extra catholicã fidem necessario dãnatur. ¶ Quarto hoc idẽ pbo similitudine. Nã sicut tẽpore diluuij oẽs qui fuerũt extra archã Noe. vt habet Gene. septio. Mortui fuerũt. Econtra qui intus in archa noe salui fuerũt: sic nũc a simili nullus saluatur nisi dei ecclesie cõiungat & in corporet. sicut dicit Thomas in tertia parte summe. q. 73. arti. 3. ¶ Quinto deniqz hoc idem probo vnico exẽplo. Legitur. n. in legẽda sancti Macharij: q pergẽs per desertũ quoddã caput inuenit qd cũ adiurasset cui9 extitisset: clara voce rñdit. q fuit caput cuiusdã sacerdotis ydolorũ. Interrogatus an eẽt dãnat9 rñdit q sic & simul cũ eo oẽs ĩfideles qui fidẽ xpi nõ tenuerunt. Interrogat9 an de xpianis dãnarent. respõdit q sic & pcipue oẽs qui fidẽ xpi hñt: sed non opera. Interrogatus quis maiorez penã haberet: an infideles an mali xpiani. respondit q mali christiani erant in profundiori loco ĩferni atqz pena pz cã eorũ ingratitudinis. Quibus dictis disparuit. qd bene confirmans Hiero. in suo testamẽto ait. Heu quot hodie sacro renati baptismate christiani fungũtur noie: quibus foret melius non fuisse. Centuplo eni maior est pena malorũ christianorum: qz malorũ paganorũ. hec ille. Ex predictis ergo auctoritatibus & rõnibus i-

cōuenientijs similitudine atq̧ exemplo p3: qualiter veraciter scđm fidē catholicā oēs infideles extra christi fidē existentes necessario dānantur. Et sic per ɔ̄ñs p3 duodecima excellētia ipsi⁹ sacratissime fidei: que dicta fuit excellentia dānabilitatis. A qua eterna dānatione nos preseruet ⁊ liberet saluator noster Jes⁹ xp̄us: qui in trinitate perfecta viuit ⁊ regnat deus p infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria quinta post resurrectionem domini de causalitate: seu de nouē causis quibus iustissime a deo damnantur infideles.

HEc cum dixisset conuersa est retrorsum ⁊ vidit Jesum stantem ⁊ nesciebat q2 Jesus est. Scribuntur hec v̄ba Joā. 20. ca. ⁊ ⁊ in euāgelio occurrentis ferie. post sacrā euāgelij lrālez ⁊ moralē expositionē amātissimi ciues: exquo in p̄cedenti sermone ostēsum est qualiter certitudinalr̄ oēs īfideles extra catholicā fidē existentes dānātur q2 tñ aliq forte possent ð hoc dubitare. Et plurimum mirari dicentes cur deus tot aīas infidelium dānat cū si sciuissent q̧ fides xp̄i sola vera fuisset vtiq̧ eā suscepissent: decreui pp̄ter hoc vltra excellētias p̄dictas. 12. sacratissime fidei. cā satisfactōnis aliā excellētiā superaddere: que dicetur excellētia causalitatis. Jn qua excellentia penā nouē causas quib⁹ clare oñderet quō tales oēs iustissime ab ipso deo dānant. De qbus nouē causis tres sermones faciemus. tres causas ad quemlibet sermonem applicando.

Quorum.

¶ Prima dicitur cā Incircūspectionis.

¶ Scđa dicitur causa Inquisitionis.

¶ Tertia dicitur cā Supplicationis.

¶ Prima pars huius sermonis que est de prima causa damnationis omnium infidelium.

PRima ergo cā ostensiua qualiter deus iustissime dānat oēs in

fideles dicit cā Incircūspe-
ctionis. Licet.n.infideles ha
beant ignorantiā de vera xpi
fide:tñ ignorātia eorū nequa-
quā eos excusat apud deū q
merito dānari nō debeāt. & h
ideo qz eorū ignorantia ē spō-
tanea & voluntaria:q autem
talis eorū ignorātia sit inexcu
sabilis. & p ꝯsequēs dānabi-
lis quadrupliciter probo.
Primo auctoritate. Scdo
distinctione. Tertio ratiōe.
Quarto similitudine.
¶ Primo probo auctoritate
philosophi tertio Ethicorū.
Ignorantia que est in electio
ne non est causa inuoluntarij
sed malitia: vnde & penam
meretur. hec ille. Item ex-
tra de iniurijs. & damno da.
capitulo si culpa. dicit. Nec
ignorantia te excusat si scire
debuisti.
¶ Secundo hoc idem pro-
bo vnica distinctione. Alexan
dri de Ales in tertia parte
summe in tractatu de legi-
bus dicentis. Cum queri-
tur. Utrū infideles excusent
a dānatione propter ignoran
tiā vere fidei. Rñdeo q non.
Cū.n.duplex sit ignorātia q̄-
tum ad presens spectat. vide

licet inuincibilis & causalis:
aut ignorātia eorū est inuinci-
bilis:qz.s.nullo mō via & ra-
tione potuerūt peruenire ad
cognitiōez vere fidei: & tūc di
co q excusabiles essent: & si
deus ex hoc dānaret eos vti-
q iniuste eos dānaret qd ne-
quaq̄ deus vnq̄ facit. Aut
ignorātia eorū est causalis si-
cut quidē est. idest qz i se cāz
habet. prout est qñ diligenter
nō querit cū intellectu & vo-
luntate qd queri dz: & tunc
talis ignorantia penā iustissi-
me promeretur. Sicut philo
sophus ait. tertio Ethicorū.
Ignorantes inqt puniuntur si
in eis cā videatur ignorātie.
puta ebrius duplices prome
retur increpatiōes. Principi
um.n.ebriet atis in ipso est sil'r
& in aliis cum per negligen-
tiam scienter ignorant que-
cunque ignorare non debue-
runt. hec Alexander verbali-
ter dicit.
¶ Tertio etiam probo rōne
finalitatis:q deus iuste dam
nat infideles:dato q habeāt
vere fidei ignorantiam. Fun-
damentum rationis poni Cō
mentator super secundo phi.
di. Oia agentia rationabilia

nō incedūt in suis opationi/bus: nisi ppter finē boni. p3 hec regula. Qui enim fabri/cat domū: fabricat pp finem aut mūdani honoris aut cor/palis cōseruatiōis. Simili/ter q possessionē laborat ideo laborat vt ex ea fructū elici/at. Quo psupposito certū est q de⁹ dedit cuilibet infideli animā intellectiuā. Nō eni3 anima rōnalis τ intellectiua causat a semine viri τ mulie/ris. quēadmodū cetere bruto/rū aie: sed ab ipo deo in corp⁹ iā dispositū cū sit de nihilo creata infundit in mōmēto: dicēte philosopho tertio de aīa et. 17. de animalib⁹. In/tellectus inquit venit in no/bis ab extrinseco τ nō habet aliquod organū i corpore cū sit sepatus ab omni organo. Tūnc vltra qro qre deus de/dit eisdē infidelib⁹ intellectū τ certū ē q dedit eis intelle/ctū fm Ricar. in quolibeto pp triplicē finē. Primo ppt finē auersionis. Scdo pp fi/nem cōuersiōis. Tertio pp fi/nē adhesionis. Sicut etiā ex gratia qlibet intellect⁹ obli/gat ad tria cū in missa eleua/tur sacratissimū sacramētū. Primo obligat auertere ocu/los a qlibet vanitate. Scdo tenet cōuertere oculos ad ip/sa3 hostiā cōsecratā. Tertio tenet tota mēte totoq3 cona/tu xpo herere p deuotionē τ amorem in isto sacramento. Primo ergo dico in pposito q deus dedit cuilibet intel/lectū pp finē auersionis. vide/licet a falsitate. Nā primus actus ipsius intellect⁹ est se auertere qtu3 potest ab om/ni falsitate τ nolle credere ali/quid qd sit falsum. Et ratio ē: qr talis falsitas ē quoddā malū ipsius intellectus dicē/te pho. 6. Ethicorū. Uerū est bonū intellectus sicut vtus. Falsu3 vero ē malū intellect⁹ sicut vitiu3. hec ille. pp qd si/cut p similitudinē ipsa3 libe/ra volūtas tenet semp ab oi male volito se auertere τ nec p cōsensum ad illd se cōuerte/re: ita ipse intellect⁹ seu hūa/na ratio semp tenet ab omni falsitate se auertere τ nullo modo ei assentire. Qd vtiq3 ex pprio lumine ei possibile est vel etiā alieno. Ex proprio quidē. s. pprie inuestigatiōis. Ex alieno autē sicut ē diuine reuelatiōis vel humāe erudi

tionis. Quod si sic est q quilibet intellect⁹ tenet se auertere ab oi falsitate: clarū est q sicut humana voluntas dānabil'r in male volitū cōsentit: sic et intellect⁹ humanus in male creditū assentit. Quapropt' tenet vel ipse se corrigere vel correctionē p aliquā viarum quas diximus pcurare: ex quo bene patet q nūq̄ licet in talibus errare nec etiam talia ignorare. Et sic etiā p oīa pz primus finis pp quē de⁹ cuilibet homini intellectū dedit.

¶ Secūdo insup dedit deus cuilibet intellectū pp finē cōuersionis. s. ad vitatē. Nā secūdus actus ipsius intellectus ē se cōuertere q̄tū pōt ad omnē veritatē: seu se conuertere ad credēdū oē quod verū ē. Et ratio ē: q: talis vitas ē quedā bōitas z pfectio ipsius intellect⁹ prout dr. 6. Ethicorū. Unde sicut voluntas siue effectus tenet velle pp oē quod bonū ē. sic z intellectus p similitudinē tenetur credere: imo se conuertere ad oē verū q credēdū ē z cognoscēdū. Igit si error ē in veritate credēda z ignorātia neminē a pditiōe excusabit dicēte Job in psa taliū. 19. ca. Si ignoraui. s. veritatē mecū erit ignorātia mea. scz iniustaz pditionē. Ex quib⁹ et pz secūd⁹ finis pp quē de⁹ cuilibet intellectū dedit.

¶ Tertio deniq3 de⁹ cuilibz intellectū dedit pp finē adhesionis. Cū enim duplex sit verū fm Ricar. in quolibeto scilz creatū z increatū. Creatū prout sunt oia visibilia. Increatuz put ipse de⁹ seu put sunt bona inuisibilia tenet qlibz itellect⁹ magl adherē et p affectū z amorē cōcomitāter ad bonū z verū icreatū q̄; ad bonū creatū. Ad q inducēs ipa vitas xp̄s Mat. 6. pcepit. di. Nolite thesaurizar vobl thesauros in terra. s. p itellectū z amorē zc. Quod bn̄ obseruabat pphera cū dicebat. Mihi aūt adherē deo bonū ē z ponē in dño do spē meā. pp q apl'us pme Thi. 6. dicebat Diuitib⁹ h⁹ scl'i pcipe supbe ñ sapere nec spar in icerto diuitiaz suaz sz in deo viuo. h ille. Ex qbus et patet terti⁹ finis pp quē deus cuilibet taz fideli q̄; infideli intellectū dedit. Que simil'r tria cōcludens Aug. put recitat magister in

secūdo di. j. ait. Creauit deus creaturā rōnalē zc. Quibus oībus p̄missis cū oēs infideles tā p̄teriti q̄ p̄ntes oppositū faciāt. q2 sc3 nolūt ponere industriā intellect⁹ sui i cognitione vere z xp̄iane fidei: nec eidē adherere: nec insup a falsitate sua se auertere: iō pp hoc merito apud deū z totā celestē curiā inexcusabiles sunt atq3 dānabiles: p̄cipue cū dicat ph̄s p2io politi. Debemus inqt vti rebus ad id ꝑpter qō date sunt a sapientissimo datore. ¶ Quarto ꝓ idē ꝓbo siltudine. Nā posito qō quis vellet corporalit̄ ambulaē ad aliquē locū z p̄uidere nollet pericula ipsius vie. v3 p̄cipitia offendicula īsidias crudeles feras z alia hmōi. sed magis incōsiderate clausis ocu!is aut auersis a recta via incederē vellet: nō ne qcqd mali offensionis p2ecipitij z casus illi eueniret. sibiipsi z nō alteri iustissime īputari posset. Certū ē ꝙ sic. Poterat eni3 si voluisset per industriā intellectus oia huiusmodi picula declinare: ergo a sibi qui per semetipsum sponte se cōuertit ad falsitatē: z se auertit a veritate sibi ipsi merito iputari d3: propter qō z talis oio inexcusabilis ē. S3 manifestū ē ꝙ oēs infideles sic faciūt. ergo sunt iexcusabiles z per ꝯñs a dō iuste dānāt. ꝙ si qs dicēt ꝙ ē res difficil' īfidelib⁹ ad ꝯuertēdū iell'3 suū ad talē v̄itatē Rñdeo ꝓ ēe falsū. Et ratio ē nā vt dicit ph̄us scdo d aia. Unaqueq3 potētia facilio2 ē ad ꝓp2iū actū q̄ ad alienu3 sicut exēpli gratia. Ocul⁹ facilius videt q̄ audeat, auris vero facili⁹ audit q̄ videat: et lapis facilius descēdit q̄ ascēdat. Qō si sic ē: cū potentia itellectiua īfidliū sit creata ad v̄itatē z nō ad falsitatē pp hoc q2 cōtrarium faciunt ideo merito sunt inexcusabiles z dānabiles. Ex p̄dictis igit̄ auctoritate: distinctiōe: rōne: atq3 similitudine p3. p2ima causa ostensiua iustissime dānationis oium infidelium.

¶ Scda cā ostēsiua certitudinē dānatiōis infideliū, q̄ ē causa Inquisitionis.

Ecūda insuper causa ostēsiua q̄liter deus iustissime dānat oēs

infideles nec sunt excusabiles pp ignorātiā dr̄ causa inquisitiōis. Jdeo eniз iuste dānatur:qꝛ v̄itatē fidei cū possent ab alijs inqrer̄ noluerūt. Si aūt aliquis vellet eos excusare dicēs. Lū v̄itas vere fidei sit qd arduū ꝛ difficile ad intelligēdū ꝛ cognoscēdū:quomō possibile ē ꝙ intellectus humanus seu infidelium per seipsum deueniat in veram cognitionem talis fidei nisi forte alius eum doceat. Sic eniз dicit apostolus ad Rom. decimo. Quomodo credent ei quem non audierūt? Quomodo autem audient sine predicante? Ad hoc respōdeo qꝺ ꝛ si aliquādo intellectus per seipsum Et cum omni industria non possit percipere veritatem:potest tamen percipere per auditum aliorum si ad eos recurrat vt instruatur. Sic enim dicit philosophus libro de sensu ꝛ sensato. Auditus inqt plurimam partem cōfert ad prudētiā: ꝓmo enim audibilis causa ē disciplinē non ꝓm se sed secunduз accidēs:qꝛ nomina sunt significatiua veritatis rerū quam intellectus bene percipit per auditum; hec ibi. Et primo Methaфisice dicit. Auditum non habentia indisciplinabilia sunt sicut habētia auditū disciplinabilia: Si ḡ vt patet veritas fidei potest haberi per auditū alioꝝ ꝛ doctrinam:ergo tenetur quisqз infidelis querere q̄ꝫtum potest informari ꝺ veritate vere fidei ab his qui eiusdem fidei veram noticiam habēt. Quia igitur omnes infideles contrarium faciunt eo quod Judei sponte recusent audire verbum christi. Turchi vero ꝛ sarraceni non tantum recusant audire:sed isuper vt precipit lex eorum maledicta statim occidunt volentes eos instruere de veritate fidei. Jdcirco omnes sunt inexcusabiles:ꝛ iustissime a deo damnantur quod autem sint omnino inexcusabiles quia scilicet querē nolūt qui eos de v̄itate iformēt tripl'r ꝓbo. Primo auctoritatibus. Secundo ratione. ¶ Tertio similitudine. ¶ Primo auctoritatibus. Nam vigesimaseprima distinctiōe capitu; Jdeo prohibetur. dicitur. Elaborādum est sacerdotibus chri

stianis vt ignorantia a se q̄si quandam pestem abiciant: quia vt ait apostolus. Qui ignorat ignorabitur: quod de eo intelligendum est qui noluit intelligere vt bene ageret. vnde Augustinus in libro questionum. Non omnis ignorās immunis ē a pena. Ille. n. ignorās pōt excusari a pena p q̄ addisceret nō inuenit. Illis āt h̄ ignosci non poterit q h̄ntes a q̄ discerēt operā nō dederīt. hec ibi. Itē Ber. in suis s̄nijs ait. Tria sūt genera hoiuȝ pfecto iprobāda ꝛ detestāda. vnū ē opināntiū. i. eoꝝ q se arbitrāt scire q̄ nesciūt. Alteꝝ ē eoꝝ q sentiūt se nescire sȝ nō ita q̄rūt vt possint iuenire. Tertiū v̄o eoꝝ ē q nec scire se existimāt: nec q̄rere volūt. h̄ ibi. Et idē Ber. li. de. xii. gradib⁹ h̄ūilitatis ait. Frustra ō infirmitate blādiūt ꝛ se ō ignorātia excusāt q vt liberi⁹ peccēt libēter v̄itatē ignorāt: ꝛ eā addiscere recūsant. Et idē Ber. in q̄daȝ ep̄lā ait. Multa noscūt aut sciēdi desidia aut verecūdia: q āt h̄ȝ h̄mōi ignorātiā apō deū excusationē nō habēt. ꝛ Greg. i mora. dic. nescir̄ ignorātia ē scire potuisse ꝛ noluisse supbia ē. Aug. insup lib. de doctrina xp̄iana. ait. Tripliciter q̄sq̄ h̄ūilis circa v̄itatē ēē dȝ. p̄mo q̄tū ad h̄ vt nullā doctrinā cōtēnat. Sc̄ōo vt a nullo doceri erubescat. Tertio vt hō nō erubescat ꝯfiteri se nescir̄ q̄ nesciat ne dū sci re mētit: nūq̄ȝ scire mereat. Adde ꝛ q̄rtū: q̄a postula ea q̄ ignoras sp tibi a sciēte impti ri. h̄ ille. Déiq̄ ad Ro. x. ap̄lꝰ ait. Nō oēs obediūt euāgelio Esa. n. dic. dn̄e q̄s credidit auditui n̄ro ḡ fides ex auditu: auditꝰ āt p v̄bū xp̄i. Sȝ dico nū q̄d nō audierīt? ꝛ q̄dē. In oēȝ ter. exi. s. e. Et. i fi. or. ter. ver. eoꝝ. ¶ Sc̄ōo ēt pbo vnica rōne: vȝ. amicabilitat̄: q̄ nullꝰ infidelis ē excusabilis: si nō q̄rit totꝰ virib⁹ iformari ō vera fide. Fūdamētū rōis pōit ph̄s. 9. Ethi. di. Amicabilia q̄ sūt ad alterū: veniūt p̄us ex amicabilib⁹ q̄ sūt ad seipsuꝫ pȝ h̄ regula. Nā lȝ aliq̄s diligat vitā sui amici: magꝰ tn̄ diligit suā: p eo q̄ si daret casus citius sineret amicū mori q̄ȝ seip̄m. Quo p̄suppositto: peto an si q̄s videret amicū suū errātē in ista visibili via ꝛ mł

to magis in via moꝝ ⁊ ṽtutū oñderet ei vtrāq; viā salutife rā: vł reuocaret eū ab vtroq; errore. Et certū ē ꝙ sic aliter nō diligeret aicū suū sicut se ipm: imo peccaret grauiter: cū dicat̃. 86. distin. cap. Faci entis. Faciētis ꝓculdubio cul paꝫ hꝫ q qd pōt corrigere ne gligit emēdar̃. nec caret scru pulo cōcessionis occulte: qui māifesto facinori desinit ob uiare. h ibi. Qd si sic ē: ꝙ qs ꝗ ex nāli amicitia q̄reret ⁊ querere tenet̃ salutē corpis ⁊ aie amici sui: a fortiori tenet̃ magis ꝓpriā salutē q̄rere quā oiuꝫ simul aicoꝝ ⁊ ꝓximoꝝ. Si igr̃ infideles nec q̄rūt effi caciter iformari d ṽitate ṽr fidei: p quā saluari possēt sūt vtiq; iexcusabiles tā corā dō q̄ꝫ corā hoīb⁹ hui⁹ mūdi. ¶ 3° h idē ꝓbo silitudie nā ponat̃ ꝙ qs velit ire ad aliquē locū ⁊ ignoret viā q̄ ducit ad illū si p̄sto adsit q ei viaꝫ oñdat ⁊ ducatū itineris p̄beat neutrū q; istoꝝ hr̃e velit. i. nec vie oñ sorē nec itineris ducē: nōne si talis errat ei merito iputādū ē ⁊ iexcusabilis eē dꝫ? Claꝝ ē ꝙ sic: ḡ a simili cū ifideles p̄te riti ⁊ p̄ntes h fecerit ⁊ faciāt iexcusabiles sṫ: ꝓ eo ꝙ cū ha buerit ⁊ h ēant fideles xp̄ia nos oñsores ṽe fidei eos oino recusāt: nec eos audir̃ volūt. Sic. n. faciūt theucri ⁊ sar raceni: q ex iussiōe falsissimi machōeti nolūt audir̃ a xp̄ia nis doctrinā ṽe fidei: q̄ꝫ si au dire vellēt lumē ṽe fidei suffi ciēter agnoscerēt. Tales ḡ q̄ꝫ excusationē hr̃e p̄nt? ꝓfecto nullā. hoꝝ exēplo caueāt etiā xp̄iani q insensate ⁊ absq; vi te sue ꝯsideratōe viuūt q nec p̄dicatiōes frequētant nec fi delia ꝯsilia q̄rūt. Vā q nec ꝓ prio sēsu vbi eis suppetit: nec alieno vbi eis paratū ē ꝯsule re ꝑicula spiritualia dclinar̃ nō curāt merito eis ꝑꝑ suā ne gligētiā sūt imputāda. Et ex h nec ipi dignaꝫ excusationē hr̃e poterūt. De talib⁹ nāq; ꝓpha ait. Errauer̃t in solitu dine in inaquoso: ⁊ viā ciuita tis habitaculi nō iuener̃t. Ex p̄dictis igr̃ auctib⁹ rōne atq; silitudine pꝫ scda causa oñsi ua iustissime dānatiōis oium infideliū: que dicit̃ causa in quisitionis.

¶ Tertia causa ostēsiua dā nationē infidelium: que dicit̃ causa supplicationis.

TErtia deniq̄ cā̄ ostensiua qualr̄ deᵘ iustissime dānat oēs infideles. nec sūt excusabiles ꝓpter ignorantiā dicitur causa supplicationis: quia enim forte vltra predictas causas posset aliquis adhuc se excusare di. Ego quererē ꝛ audire vellez ab alijs libentissime q̄ sit vera fides ſ cū ego sim remotissimᵘ ab ipsis xp̄ianis ita ꝙ nūq̄ nec eos nec eoꝝ fidē audiui nomiare ſ mihi īpossibile fuit scire. Et si aliq̄n audiui de fide xp̄i nequaq̄ habeo possibilitatē veniēdi ī terris xp̄ianoꝝ in qbᵘ reciperē īformationē de fidei cū habeā cō tra hoc m̄lta īpedimēta ꝛ obstacula. Ex hoc videt̄ ꝙ si deus lucro dānaret euz iniuste dānaret ꝑsertiz cū dicat̄ ex̄ de reg. iur. lib. 6. ꝙ ad īpossibile nemo pōt obligari. Huic excusationi r̄ndeo ꝙ talis impossibilitas allegata seu excusatio facta nulliᵘ ē valoris. ꝛ ratio ē qa nullus est adultus infidelis etiā si sit a xp̄ianis remotissimus nisi forte sit mēte alienatus cuiᵘ intellectus nō sit capax dei. vz ꝙ deᵘ sit: dicēte Boetio prosa. x. tertij lib. Deuz inquit eē oīum regz principez cōis humanoꝝ cōceptio ꝓbat animorū. hec ibi Quo deo per motum orbiuz ꝛ pulchritudinem creaturarum seu per discretum mundi regimen cognito. clarum ē ꝙ statim tenetur ipsum venerari ꝛ adorare veluti creatorem suum. dicēte philosopho j. topico. Non oportet esse ꝓblema nec omnem positionem considerare an sit deus ꝛ debeat venerari. Nam qui dubitant vtrum deum oporteat venerari ꝛ parentes honorare vel nō pena indigent sicut qui dubitat vtrum nix sit alba vel non indiget sensu hec ille. In qua supplicatione tenetur quilibet ignorās petere ab ip̄o deo: vt illustret cor eius ad cognoscenduz veritatez vere ꝛ salutifere fidei ꝛ non fabricare sibi nouam fidem secundum fantasiam suam ꝛ proprium caput. Et ꝙ cognito deo teneatur quilibet infidelis de necessitate postulare ab ipso que sit vera fides: aliter inexcusabilis erit quadrupliciter probo. Primo auctoritate. Secundo ratione. Tertio similitudi-

ne. Quarto exemplo.
¶ Primo auctoritate apl'i. j.cor.10.c.dicētis. In carne eniȝ ambulātes nō s'm carnē militam⁹. Nā arma militie nostre nō sunt carnalia sȝ potētia deo ad destructiōeȝ municiōuȝ ꝯsilia destruentes ⁊ oēȝ altitudinē extollētē se aduersus sciaȝ dei in captiuitatē redigētes oēȝ intellectum nostrū in obsequȝ xpi: vbi gl. ait. Qui lumē vere fidei ignorat poscat ab auctore veritatis ⁊ impetrabit. ¶ Scđo lȝ ideȝ ꝓbo duplici rōe. Primo rōne mēsuratiōis. Scđo rōe argumētatōis. ¶ Primo rōne mēsuratiōis. Fūdamentū rōnis ponit Cōmē. li. de sba orbis di. Inter mēsurā ⁊ mēsuratū cadit simpl'r adequatio. pȝ hec regula. Si enim vas aliqđ dȝ esse susceptiuū totius aque maris: necesse ē ꝙ habeat tantam capacitatem ⁊ latitudinem quāta est magnitudo ⁊ profunditas aq̄ maris: ꝙ si ei⁹ capacitas minor ē: neq̄q̄ȝ maris ꝓfunditatē i se suscipiet. Quo p̄supposito certū ē ꝙ fides nō ē virt⁹ nālis: imo ē supnālis ⁊ quodda donū a deo supnāliter infusuȝ. dicēte August. libro retractationū. Fides xpi nō est virtus acq̄sita: sȝ ē donū dei infusuȝ. Et apl's ad ephe.2. ait. Gratia saluati estis ꝑ fidē: ⁊ hoc nō ex vobis. Dei.n. donū ē. qđ pȝ per rōneȝ. Si eniȝ fides eēt naturalis vtiq̄ȝ eēt eadē apđ oēs: nec esset tanta dissensio de ipsa fide cum tot diuersis sect] q̄ȝta ē. Qđ si sic ē ꝙ fides ē supnaturalis clarē ꝙ ē impossibile aliquē intellectū naturalē posse simplicit' ꝑ seipsuȝ ꝑcipe fidē supnaturalē: ergo ex hoc tenetur necessario q̄sq̄ȝ eā a deo humiliter petere q eā libētius ꝑstabit. ¶ Tertio hoc idē ꝓbo rōne argumētatiōis. Regula ē ꝓbi secūdo thopico. Si de quo minus ⁊ de quo magis. Quo concesso Boe. prosa.9. libro tertio ait. Sicuti in thimeo Plato ait. In paruis minimisq̄ȝ rebus diuinum p̄sidium semp debȝ implorari. Quod si sic est: a fortiori tenetur quisque inuocare diuinum presidium: vt ei infundat lumen vere fidei: sine quo nullus saluari potest. Quod vtique est quid maximum. propter qđ Boe.

vbi supra sequens ait. Quid nūc faciendū censes vt illius summi boni seculū repire mereamur inuocādū est rerum oium patrē: quo pretermisso nullū rite fundat exordium hec ille. ¶ Tertio insup hoc idē pbo silitudine. videmus enim p expientiā q sol mālis a nullo videri pōt nisi ex influentia sui proprij luminis vel splēdoris. Qō si sic est g a simili sol vere iusticie et intelligentia: vz deus a nullo videri pōt intellectu.s.per veram cognitionē nisi ipemet infundat lucē vere fidei p grāz suā in cordibus humāis. Qō vt faciat a quolibet infideli deprecādus est. ¶ Quarto hoc idē pbo exēplo. Naz Mar. 9. legit. q qdem pater demoniaci infidelis rogabat dñm vt ei fidem daret. di. Domine adiuua incredulitatē meaz et meruit exaudiri. Simile exemplū legit Act. 9. De cornelio infideli q cū iugiter deprecaret deū vt euz illuminaret de meliori fide: appuit ei angelus a deo missus dicēs ad eū. O corneli orationes tue et elemosyne tue salierunt in cōspectu dei: et sic baptiçat a beato Petro saluatus est. Ex premissis auctoritatib rōnibus silitudine et exēplis pz qlr q̄ sqs infidelis etiaz a fide xpiana remotissimus tenetur deum orare vt illuminet animuz suum lumine vere fidei. Qō si fecerit.i.si talēto intellectus sui tota diligētia fuerit bene negociat seu deū deprecat: facile recipiet i se donū vere fidei aut p inspirationē intrinsecā vel p doctrinaz seu pdicationē: qm credendū est deū neminē velle deserere q ei q̄tū in se ē veraciter studeat adherere. Et q deprecāti deū indubitāter infundat lumen ve et catholice fidei: q̄drupl̄r pbo. Pro auctoritatibus. Secūdo distinctionibus. Tertio silitudinibus Quarto exēplis. ¶ Primo pbo auctoritatibus. Naz ad Roma. 10. apls ait. Nō enim est distinctio iudei et greci. Nam idē dñs oiuz diues in oēs q inuocāt illū. ois.n. quicūqz inuocauerit nomen dñi saluus erit. pphā etiam ait. Prope est dñs oib inuocantib eū. Et Jacobi prio dicit Si qs indiget sapia postulet eā a deo nihil hesitans q dat

oib⁹ affluenter. Et Mat.7. di. Petite ꝛ dabitur vobis: querite ꝛ inuenietis: pulsa. ꝛ ap. vo. Omnis. n. qui. pe. a. ꝛ qui. q. inuenit: ꝛ pulsanti aperief. Aut qs est ex vobis hō quē si petierit fili⁹ suus panē nunqd lapidem porriget ei? Aut si piscez petierit: nunqd serpētem porriget. Si ḡ vos cū sitis mali nostis bona data dare filijs vr̄is: q̄to magis pater vester q est in celis dabit spiritū bonū petētib⁹ se: hec ille. Itē Sapien.7. dicitur. Optaui ꝛ datus ē mihi sensus ꝛ inuo. ꝛ ve. in me. s. sanc. s. vere fidei ꝛ ꝑposui illā regnis ꝛ sedib⁹. ¶ Scđo ħ idē ꝓbo distinctiōibus. vz ꝙ de⁹ infundat grāz suā petēti bus eū. Naz Ricar. in tertio disti.4. in. q. Utrū sancti patres meruerūt aduentū xp̄i. Et formali⁹ in.4. di.15. ar.4. q.7. Querit an de⁹ exaudiat oēs inuocātes tam fideles quā infideles: tā iustos q̄z peccatores. Et r̄ndit di. ꝙ q habet q̄tuor cōditiōes semꝑ exaudit. Pria cōditio est ꝙ petat fideliter nihil hesitāſ. Secunda ꝙ petat hūiliter: se videlicet indignū existimans. Tertia ꝙ petat ad salutez. i. necessaria sue saluti. Quarta ꝙ petat ꝑseuerāter. Ex q̄ distinctiōe pz: ꝙ cū qlibet infidelis possit hec q̄ttuor habere pōt ꝑ ꝯñs illuminari a deo de vera fide si eū cordialiter deprecef. Aliā distinctionem ponit Alexan. de ales in tertia ꝑte sum. in tracta. de articulis fidei circa finē. querens an plʼi infideles sint saluati vel dānati. Et r̄ndit di. ꝙ qui ꝑ supbiā sibiipsis ꝛ non deo sapientiā suā attribuebāt tales ꝓfecto in sua infidelitate dānati sunt. Sz si q fuerunt q a deo sapiētiā fore cognoscerēt nālr viuētes. i. facientes ꝓximis que sibi ab eisdē fieri vellēt ꝛ nō faciētes eis qđ ab eis sibi fieri nollent tales profecto saluati fuissent. Qꝛ vt idē dicit: Quicūqꝫ etiam infidelis viuit iuxta legē nāe ignorās fidē xp̄i illuminatur oīno de vera fide ab ipso deo: aut ꝑ intrinsecā inspiratiōez: aut ꝑ reuelationē angelicā: aut ꝑ aliquē fidelē seu ꝓphetaz. Ex qb⁹ etiā distinctionib⁹ pz: ꝙ de⁹ realiter infundit lumen verum xp̄iane fidei oib⁹ inuocātib⁹ eū. ¶ Ter-

rio pbo silr silitudinib⁹. Se cundū.n. Ricar. in quolibeto in.q. An tpe antixpi infundet de⁹ nouā grāз vere cognitionis inuocātib⁹ eū. Clarū est ingt ꝙ si seductor sicut cōtinget antixpi tpe sub pretextu veri catholici veriꝗз doctoris alicui simplici ꝛ indocto aliquē pdicēt errorē impietatis ꝛ talis aie simplex pure ꝛ instāter postulauerit auxiliū dei: deus pfecto cor ei⁹ conuertet p lumē noue gratie ne illi credat ꝛ faciet eū cognoscere falsas ꝛ puersas astutias tā ipi⁹ antixpi ꝗз falsoruз discipulorꝝ ei⁹ nisi forte ad h vel negligētia vel altera occulta vel manifesta culpa obstaculū prestet. Aliā silitudinē ponit ibideз: ꝙ qñ demon se trāsfigurat in angelū lucis in q̄ trāsfiguratiōe nihil apparere pōt homini p qd non videat esse xpus: si hō recurrit ad deū ei⁹ auxiliū implorādo pfecto illuminabit in cognitiōe ipsi⁹ demōis trāsformati. ¶ Quarto deniꝗз hoc idē pbo exēplis ꝛ pmo exēplo beati Job. Qui ſз Augu. in lib. de ciui. dei. Cū eēt de gente hydumena ꝛ nō proprie de populo dei electo ꝛ iugiter dñm oraret vt ei⁹ intellectū de vera fide illustraret moraliter viuēs ꝛ nāliter tandem meruit peruenire ad cognitionē vere fidei nō implicite sз etiā explicite. Ita vt per spiritū etiā cognosceret profunda misteria incarnationis xpi. Aliud exēplum habemus seu ponit in sententijs Sibille cumane: que cuз disputaret de trinitate cum qbusdā philosophis incredulis illis oino non credētibus genuflexa corā eis ꝛ celū respiciēs diuinūꝗз miraculuз sup hoc implorās: statim descēdit visibiliter globus igneus tēpatus in vnā substantiam se finaliter trāsformans. Quo viso miraculo fuerunt philosophi stupefacti. Ex pdictis ḡ auctoritatib⁹: distinctiōib⁹: silitudinib⁹: ꝛ exemplis clarissime pз: ꝙ qcunꝗз infidelis deū hūiliter depreca͠t mere͠t illustrari ab ipso deo de v̄itate vere fidei: ꝛ per pñs saluari. Sic.n. dr̄ Johelis scdo. Omnis qcūꝗз inuocauerit nomē dñi salu⁹ erit. Si igi͠t infideles remotissimi nō illuminan͠t hoc proue

nit: qr deũ hũilr nõ precanf: ergo eis imputãdũ est: pp qd ꝛ inexcusabiles sunt de sua dãnatiõe dicẽte Ber. lib. de diligẽdo deũ. Inexcusabilis est etiã ois infidelis si nõ diligit deũ toto corde tota aia ꝛ tota vtute. clamat nẽpe int⁹ ei innata iustitia: qr ꝙ ex toto corde se illũ diligere debeat: cui totũ se debere nõ ignorat. Et ibidẽ ait. Infidelẽ omnem vrget iustitia nãlis, se totũ tradere illi a quo se totuz habuit ꝛ ex toto diligere illum a quo se totum diligere recognoscit. Et sic etiam ex predictis pz tertia cã ostensiua iustissime dãnatiõis omniũ infidelium. Ecce igif aia qlr diuina iustitia vt pz ex p̃dictis trib⁹ causis iustissime oẽs dãnat infideles. Nõ igitur miretur eis si eos in vniuersali iudicio maledicet in eternũ. Rogem⁹ igif oẽs dominũ nostruz Jesum xp̃m vt eos oẽs simul nobiscũ illumi net in p̃nti p grãz ꝛ in futuro p gl'iaz. Per infinita secula seculorum. Amen.

¶ Feria sexta post resurrectionem domini de causalitate seu de causis quibus iustissime a deo dãnanf infideles.

Euntes ergo docete oẽs gẽtes baptizantes eos in nomine p̃ris ꝛ filij ꝛ spiritussancti. Scribuntur hec verba Mat. vltimo capitulo ꝛ in euangelio occurrentis ferie. Post sacri euangelij litteralem ꝛ moralem expositionem deuotissimi ciues ex quo vt claruit in precedenti sermone declaraui tres causas ostensiuas iustissime damnationis omnium infidelium in presenti sermone habeo singulariter declarãf tres alias causas ostẽsiuas damnationis eorum in quibus apparebit: ꝙ etiam eorum ignorãtia omnino redditur inexcusabilis. Quaruz quidem trium causarum.

¶ Prima dicitur causa Baptizationis.

¶ Secunda dicitur causa Tremefactionis.

¶ Tertia dicitur causa Elationis.

¶ Prima pars huius sermonis in qua ponitur causa damnationis infidelium que dicitur causa Baptizationis.

PRima igitur cā ſʒ q̄r ta in ordine oſtēſiua iuſtiſſime dānatiōis oium infideliū dr̄ cā baptizationis. Quia.n. aliqui infideles ēt vltra p̄dictas cās ſe forte poſſent excuſare di. Ecce deū orauimus vt nos illuminaret de vera fide. ⁊ tandē per diuinā inſpirationem de vera fide illuſtrati ſumus: ſed cum non habeamus moduʒ accipiendi ſacramentum baptiſmi quomō ſaluabimur. Nam Matth. vltimo dicitur. Qui baptizatus nō fuerit condemnabitur. Et Joā. tertio dicitur. Nam ſi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ ſpū ſancto nō introibit in regnuʒ dei. Et ꝓpterea in themate aſſumpto p̄cipitur apoſtolis. Euntes ergo docete oēs ⁊c. Huic excuſationi r̄ndens: dico ꝙ nullius eſt valitudinis: nec ꝓpter hoc excuſabunt̄ infideles ab eoꝝ dānatione pro eo ꝙ ſi habēt firmā voluntatem ſe baptizādi: ⁊ nullo mō poſſūt: certe excuſabiles ſūt ⁊ ſaluantur: ex eo ꝙ in tali caſu baptizant̄ a ſpūſſancto inuiſibiliter ſine aqua viſibili ⁊ forma verboꝝ: ꝙ aūt habentes talē voluntatē: ſed impoſſibilitatē ſe baptizandi excuſent̄ immo a ſpirituſancto baptizent̄: ⁊ ſic ſaluent̄. quadrupliciter probo. P̄rio auctoritate. Scđo rōe. Tertio diſtinctione. Quarto exēplo. ¶ Primo probo auctoritate Aug. de cōſecra. diſtin. quarta. cap. Baptiſmi vicem aliquādo implere paſſioneʒ de latrone illo cui nō baptizato dictū eſt. Hodie mecū eris ī paradiſo. beatus Ciprianus n̄ leue documētū aſſumit: qđ ēt atqʒ ēt conſiderās inuenio non tm̄ paſſionē pro noīe xp̄i id qđ baptiſmo deerat poſſe ſupplere: ſed ēt fidē contritionemqʒ cordis ſi forte ad celebrādum miſterium baptiſmi in anguſtijs tēporū ſuccurri nō pōt. Neqʒ.n. latro ille pro noīe xp̄i crucifixus eſt: ſʒ pro meritiſ facinoꝝ ſuoꝝ: neqʒ q: credidit paſſus eſt: ſed dū pateret̄ credidit: q̄ʒtum itaqʒ valeat ēt ſine viſibili baptiſmi ſacramēto. qđ ait apoſtolus. Corde credit̄ ad ſalutē in illo latrone eſt declaratum. Sed tūc implet̄ inuiſibiliter cum miſteriū baptiſmi nō contēptus regiōiſ ſed articulus ne

cessitatis excludit: ꝛ sicut i illo latrone quod baptismi sacraměto defuerat cōpleuit oi potentis benignitas: q: non supbia nō cōtemptu ſʒ necessitate ɔ̈fuerat. sic ꝛ in ceteris credendū est ꝙ traditū tenet vniuersitas eccl'ie. hec ille. Similiꝫ snia ponit̃ de conse. di. 4. c. cathecuminū: ꝛ glosa super v̇ba prophete. Cor contritū ꝛ humiliatū deus non despicies. ait. Uera humilitas ꝛ cōtritio cordis supplet defectū visibilis sacr̄i baptismi. ❡ Scđo hoc ideʒ probo vnica rōne: vʒ contēplatiōis. Fundamentū rōis ponit phꝫ ꝫ. Ethicoꝝ di 1 Uoluntate bn̄ disposita arguit̃ pfectio operis. pʒ hec regl'a: Nā si vnꝰ hʒ voluntateʒ bene dispositā ꝛ deliberatā faciendi elemosynā pro deo seu seruitiū amico: ꝛ adest oino ipossibilitas. Certū est ꝙ tam a deo q̄ʒ ab amico reputat̃ ac si elemosynam ꝛ seruitium accepisset. Quo p̄supposito cōcluditur a simili ꝙ si infidelis nō hn̄s possibilitatē se baptizandi: ſʒ voluntatē excusat̃ a deo qui neieʒ obligat nisi tm̄ quātuʒ pōt. ꝛ ꝑ ɔ̄ns spūaliter baptizatur a spiritusancto ꝛ ex cōsequenti saluat̃. ❡ Tertio hꝫ idem ꝓbo distinctiōe Ricar. in. 4. di. 4. ar. 2. q. 2. dicenſ. ꝙ triplici baptismo pōt aliquiꝫ baptizari ꝛ saluari: vʒ baptismo fluminis ꝛ aque quēadmodū est baptismus xp̄ianoruʒ. Jtē baptismo sanguinis vtputa cū quiꝫ credēs i christum anteq̄ʒ baptizet̃ occideretur: qđ ēt in paruulo p̄t verificari qn̄ occiditur ꝑꝑ odiū xp̄i. Exemplū pʒ de innocētibus occisis ab Herode rege: qui in sāguine suo sunt baptizati ꝛ saluati. Jtē baptismo flaminis. i. spiritussancti: vtputa cū quiꝫ infideliꝫ desiderat baptizari in aqua seu ad hoc est inspiratuꝫ: ꝛ tn̄ habʒ i possibilitatē: q: nō pōt habere qui baptizet eū taliꝫ vtiqꝫ sic moriēſ baptizatus est per spūm sanctū. ꝛ ꝑ consequēs saluatus. Ex quo vt predixit Aug. de consecra. di. 4. c. Baptismi viceʒ nō contēptuꝫ religiōis: ſʒ articulus necessitatis baptismi excludit. Quarto deniqꝫ hoc idē ꝓbo exēplo: vʒ ꝙ ēt moriēſ sine baptismo aque saluari pōt. Exēplū ponit Innocentiuꝫ tertius scri

bēs ep̄o cremonensi extra de presbytero nō baptizato.ca. ap̄lica. di. Presbyterū quem sine vnda baptismatis extremū diē clausisse significastu: q2 in scē m̄ris ecclesie fidez ⁊ xp̄i nomē perseuerauit ab ori ginali peccato solutū ⁊ celestis p̄rie gaudiū eē adeptū asserimus incunctanter. Lege sup hoc. 8. libro. Augu. de ci. di. vbi inter cetera legit. In uisibiliter baptismus ei mi strat quē nō ꝯtemptus religiōis sed termini necessitas excludit. librū ēt beati Ambrosij de obitu valentiniani idē afferentis reuolue. Sapi tis igit q̄ōnibus doctoꝝ: patrū s̄nias teneas ⁊ in eccl'ia tua iuges p̄ces ⁊ hostias d̄o offerri facias p p̄sbytero memorato. h̄ ille v̄baliter. Ex p̄dicta auctoritate: rōne disti. ⁊ exēplo p3: q̄liter ēt sine sacramēto baptismi p̄sona saluari pōt: dūmodo h̄eat volūtatē se baptizādi sed ipossibilitatē. Q2 igit infideles nec q̄runt baptizari nec volunt: idcirco inexcusabiles sunt ⁊ merito damnantur.

¶ Scd̄a pars huius sermonis in qua pōitur scd̄a cā dā nationis infidelium que dicitur causa tremefactionis.

SEcunda insup cā: sed quinta in ordine oñsi ua iustissime dānatōnis oīum infideliū dr̄ cā tremefactionis. Q̄m multi ex iordinato amore sui ⁊ timore pene vel mortis corporalis retrahunt ne cōuertant ad verā fidē xp̄i. Idcirco inexcusabiles sunt. q̄d ēt fiebat tp̄e ipsi⁹ xp̄i. Nā Joā. nono. De parētibus ceci nati dr̄ ꝙ interrogātibus iudeis: an eēt eoꝝ filius r̄nderunt ip̄m interrogate etatē h3 ipse de se loquatur. Hoc dixerūt parētes ei⁹ q2 timebāt iudeos. Jā. n. cōspirauerant iudei: vt si qs eū confiteret xp̄m extra synagogā fieret. hec ille. Et Joā. xi. Ipsi p̄ncipes sacerdotū: mūdano timore pleni xp̄m negātes dicebāt. Quid facim⁹: q2 hic hō m̄lta signa facit: si dimittimus eū. sic oēs credent in eū: ⁊ veniēt romāi ⁊ tollēt locū n̄rm ⁊ gētē. hec ibi. Sic a si'li ēt hodie plures iudeoꝝ atq3 sarracenoꝝ timore mortis non ꝯuertunt ad fidē xp̄i q̄3uis credāt illā fore veram. Hic āt timor vtiq3 ē malus ⁊

inexcusabilis: et per consequens qui tali timore ducti sunt seu ducunt iustissime dānant. Cū ēt videamus cives et servos pro amore et defensiōe dñi sui tpalis se morti exponere. quod autē quisqz infidelis teneat hūc timorē a se excludere: necnō et pro suscipiēda vera fide etiaz mortē suscipe tripliciter probo. Primo auctoritatibus. Secūdo rōnibus. Tertio exēplo ¶ Primo pbo auctoritatibus. Nā pme Jo. 4. dicit. Timor nō ē i charitate sz pfecta charitas foras mittit timorē. Et dñs luce. 12. ait. Ne terreamini ab his q occidūt corpus et post hoc nō hñt amplius qd faciāt. ondam āt vobis quem timeatis. Timete eū q postq̄ʒ occiderit hʒ ptātem mittere in gehēnā. Seneca ēt in proverbijs ait. Stultū est timere p vitare qd vitari nō pōt: tutissima res est nec ipsā mortē timere pter deū timidū nō facit aīum nisi reprehēsibilis vite ɔsciencia mala. hec ille. Itē. 32. q. 5. c. ita ne. dr. Certū est quod p fide salutē istā corpis ponere debemus. 23. q. 8. cap. cōvenior. dr. Tāta dʒ eē fideliū cōstātia vt potius vita q̄ʒ fides auferat. Et phs li. de secretis secretoꝝ ait. Prius eligēda ē nobis morʒ q̄ʒ offensio pclarissime virtutis. Deniqʒ Aug. sup Joā. verba. 12. Qui amat aīaʒ suā et c. ait. Cū aūt articulus casu venerit vt hec cōditio pponat aut faciendū eē ɔ dei pceptū et fidē: aut ex hac vita migrandū. quorum duoꝝ hō cogit alterū eliger cōmināte morē psecutore ibi magis elige deo dilecto mori q̄ʒ offenso viuere. hec ille. triplici rōne hoc idē pbo. Primo rōne offensiōis. Scdo rōne supatiōis. Tertio rōne dēpravatiōis. ¶ Primo pbo rōe offensiōis: quod qsqʒ infidelis inexcusabilis ē si timore pene sui mortis excludit a se fidē xpi. Fundamētū rōnis ponit cōciliū toletanū. 13. di. c. duo. di. Duo mala lʒ cautissime oino sunt pcauenda: tñ si piculi necessitas vnū ex his ppetrare cōpulerit: debemus resoluer quod minori nexu noscit obligari. hec ille. patet hec regula. Nam si proponerect alicui abscisio capitis vel brachij: clarum ē quod si posset vtrumqʒ malum fugeret. Si tamē necesse foret vnum ex his

sustinere vtiq3 potiº pͤligēt abscisionē brachij q̄3 capitis: Quo p̄supposito certū ē qđ in ifinitū ē minº malū mors vnius corpis imo oiu3 simul corporū q̄3 sit sola mortalis offēsio di q ē ifinitū malum. Quod si sic ē: ꝯcludit necessario ꝙ quilib3 d3 magl eliger mortē q̄3 fidē xpi ꝯtēnē vl̄ denegar. Scđo l3 idē ꝓbo rōne supatōis: petunt sacri. theo. vtꝝ bō vidēs aia3 ꝓximi sui ī piculo dānatiōis teneatur corpº suum morti exponē vt eruat aia3 illā a piculo illius damnatiōis sine tn̄ piclo sue salutis. Ad qđ dubiū Respō dit Alerā. de ales in. 3. pte sū me. in tractatu de charitate ꝓximoꝝ. ꝙ sic. Cū q̄ ꝯcordat dn̄s Bo. in. 3. di. 30. ar. j. q. j. Et. tho. 2. 2. q. 26. ar. 5. Et i. 4. di. 15. ar. j. q. 4. Et Ri. i. 4. di. 15. ar. 2. q. 5. Et hoc ꝓbant re spectu bōitatis. Nā bonū oē vt dr̄. i. ethi. nāliter ē diligibile. Quo ꝯcesso ergo magis bonū magl ē diligibile vt habet. 4. th. qđ si sic ē cū s3 eū dē pb3. 6. topi. Triplex sit bonū v3 fortune corporis ⁊ aie. ⁊ aia sit melior bono corporis ꝯcludit necessario ꝙ aia proximi magis deb3 diligi qua3 qđlibet corpº etiā ꝓpriū. S3 clarū ē s3 Gre. in omelia pen the. ꝙ ꝓbatio dilectōis exhibitio ē opis. pp ꝙ posito casu ꝙ aia ꝓximi stet in piculo dānatiōis tenet qsq3 ꝓ illa saluāda corpº suū expōere. Si igit qsq3 tenet ꝓ salute aie ꝓximi sui mortē suscipe multo magis tenet eādē mortē suscipere. Excluso a se oi humāo timore pro aie ꝓprie salute. Tertio hoc idē ꝓbo rōne depꝛauatiōis. Fūdamētū rōnis ponit pb3 lib. de regi. 'prin. di. hoc ama ꝙ bonū ē qđ vero malū ē deuita ⁊ amare desiste patet hec regula. Si eni sanitas ⁊ veritas tāquā qd bonū diligunt ergo infirmitas ⁊ falsitas odiunt tanquā quid malū. Quo cōcesso certū est ꝙ timor pene quo quis despicit fidē christi vtiq3 malus ē ꝙ si malus ergo p ꝯñs ē ab oi infideli deponendus. Et ꝙ talis timor oio malº sit p3 ex triplici respectu v3 respectu radicis a qua ꝓcedit respectu rōnis quā trāsgreditur: ⁊ respectu legis q iter dicitur. Primo dico ꝙ talis timor malus ē respectu radi-

cis a qua pgredit. Nã fructus a mala radice pgrediēs sp est mal⁹. Sȝ timor hūanus orit a mala radice. s. ab amore inordinato sui ipsi⁹. qd pȝ qa qlibȝ illa que amat timet amittere vt dic Au. lib. 8ȝ. q. vnde cū amor sui ipsi⁹ iordinatus q est cā ꝛ radix timoris humāi sp sit mal⁹ g timor pene seu hūan⁹ sp est mal⁹. Secūdo dico q talis timor ē malus respectu ratiōis quā trāsgredit. Nā ordo debit⁹ ē vt appetitus rōni subdat. Ratio aūt dictat aliqua eē psequēda ꝛ aliq̄ fugiēda ꝛ inter hec dictat aliq̄ eē magis vel min⁹ psequēda: vbi gra magis timēda sūt mala aie. s. peccata q̄ȝ mala corporis vel rez exterioz: Et iō si qs incurrat mala aie. s. pctā vt vitet mala corpis puta flagella vl' mortē aut sustineat mortē corpis talis timor sp pctm̄ ē. Nā sūt quedā pctōz opa ad q̄ faciēda nullo timore aliqs dȝ cogi. vt di. phs. 3. ethi. Cui⁹ rō ē: q: pei⁹ ē pctā cōmittere q̄ȝ penas quascūqȝ pati. Sic dicit tho. 2. 2. q. 19. ar. 3. Cū aūt appetit⁹ timēdo refugit id q ē s'm rōnē fugiēdi puta maiora mala. scilicet peccata ꝛ eligit miora. s. mōtē corpis ꝛ flagella seu dāna rez exterioz: talis vtiqȝ timor bon⁹ ē. Tertio dico q timor mūdan⁹ seu human⁹ mal⁹ ē respectu legis qua interdicit. Sicut. n. de⁹ nihil pcipit nisi bonū ita nihil phibet nisi malū phibet etiā dn̄s timorē mūdanū di. Mathe. x. Nolite timere eos q occidūt corp⁹ ꝛc: phibet āt dn̄s timorē mūdanū i pdicta aucte triplici rōe. ℭ Primo rōne hūane impotētie. ℭ 2⁹ rōne diuine prudētie. ℭ Tertio rōne resurrectōis future. ℭ Prio rōne ipotētie hūane Est rō talis. Ille hostis nō est timēdus q nō pōt ledere nisi in minimis. tyrān⁹ aūt ē huiusmodi. qd pȝ qa nō pōt ledere nisi corp⁹ solū ꝛ nō aiaȝ vt siquis scinderet vestē alteri⁹: illi qdē iniuriaȝ facit sed corpus nō patit detrimētū. Sic aia occisionis sentit dolorē: sed dānū mortis nō patitur in nā. Scdo phibet hūanū ꝛ mūdanū timorē ex cōsideratione diuine puidētie ꝛ talis ratio est. Si q̄ȝtūcunqȝ minima vt puta vita animalium irrationabilium diuina

prouidētia regūtur ꝛ ordinā-
tur. Et multo magis vita ꝛ
mors iustorū. vnde dicit ibi
dem. Nonne duo passeres ve
niūt dipondio ꝛ vnus eorū
non est in obliuione corā deo.
vbi Crisost. sic ait. Si passer
euētu non oritur nec moritur
q̄to magis nec hō iustus. Et
est ratio per locū a minori q2
si sine rōne nihil agit̄ in his
quoꝝ est precium vilissimum
q̄to magis in his quoꝝ p̄ciū
est sanguis Jesu xp̄i. Naꝫ vt
ibideꝫ dicit̄. Multis passeri
bus plures. i. maiores digni
tatis estis vos. Et hoc tripli-
citer. p̄ quo ad statuꝫ nē. secū
do quo ad statuꝫ gratie q2 p
adoptioneꝫ filij dei tertio q̄
ad statum glorie q2 in patria
sunt bn̄ficiendi. Tertio deni-
q̄ꝫ ꝓhibet timoreꝫ mundanū
ꝛ humanuꝫ ex consideratio-
ne resurrectionis future. Et
ratio talis est. Non est timen
dum de maioribus vbi est ꝓ-
uidentia de minimis. Sed
deo est prouidentia de capill'
qui in debito modo resurgēt
in corpore. vnde subdit. Ibi-
dem omnes capilli capitis
vr̄i nūerati sūt. ꝛc̄. Ex q̄ rō
ne pꝫ ꝙ cū talis timor mort͡ꝰ
oio malus sit: iō īfideles q ex
tali tiore nec sūt ꝯuersi nec cō
uertuntur ad deuꝫ oio sūt in-
excusabiles. Tertio deniq̄ꝫ ꝓ
bo exēplo ꝙ q̄sq̄ꝫ tenet̄ citi⁹
mortē suscipē q̄ꝫ a vitate ve-
re fidei declinare. Et p̄cipue
ꝓbo exēplo Socrat͡ꝰ ph̄i. nā
cū oēs veri ph̄i vnū deū cole
rēt ꝛ nō hydola vana p̄cipue
vnū Soc. colebat vacit̄ vn̄ ꝛ
ꝓhibebat fieri sacrificiū Apo
lini pp q̄d cū fuissꝫ accusat⁹
athēiēsib⁹ ꝙ deridebat canē
ꝛ hyrcū q̊s tāq̄ꝫ deos illi co-
lebāt capt⁹ fuit ꝛ incarcera-
tus ab eis. Detētusq̄ꝫ ē i car-
cere. 30. dieb⁹ vbi mirabilem
cordis ꝯstātiā se hr̄e oñdit. nā
carcer ꝛ mors nec vultus ei⁹
nec aiuꝫ ꝑturbar̄ vnq̄ꝫ potue
rūt: ꝛ cū ꝑsuasionē accepisset
a quodā ph̄o vt fugā arripet
Absit inquit a me Socrates
vt negē veritatē vni⁹ dei quā
asserui. Cū ergo vt ait Uale-
ri. li. 7. iudicat⁹ eēt ab Athe-
niēsib⁹ vt hausto venēo piret
delatū sibi poclꝫ mort͡ꝰ n̄ al'r
q̄ꝫ medicamētū imortalitatis
accepit. ꝛ de mort͡ꝰ cōtēptu
ꝛ de cultu vni⁹ dei vsq̄ꝫ ad vi
te exitū libero aio disputauit
Cū potiōeꝫ mortis de manu

carnific] accepisset apposito tā labijs poclo vxor ei⁹ Xātip pe q̄ illic aderat vociferans ait. h heu inocens hō perit. Cui letāt rñdit nūqd inocē ti mihi duxisti mori sācti⁹ eē. Mortu⁹ ē igr̄ socrates vene ni poculo ꝑ ꝯfessiōe vitat is vnius dei. Ex p̄dict] igr̄ auctri b⁹ rōnib⁹ ꝛ exēplo clarissime p3 ꝙ nll'ū l3 ob timorē3 pene sbter fugē vl'a se excl'dē vita tē sāctissime fidei. Qd cū fa ciāt q̄3pl'm ifideles: iō merito ꝛ iexcusabil'r dānabūt. Et sic ꝑ ꝯñs p3.5. cā ꝑ3 ordie3 oñsiua iustissime dānatōis oiu3 infi.

¶ Tertia ps huius s̄monis in q̄ ponit .3. cā dānatiōis ifi deliū q̄ dicitur elationis.

Tertia deniq3 cā s3.6. i ordie oñsiua iustissi me dānatiōis ifideli u3 q nec excusabiles sunt pp ignorātiā dr̄ causa elationis seu superbie. Nullus est eni3 vel fuit vnq̄3 infideliu3 q non sit vel fuerit plen⁹ magna su ꝑbia elatiōe atq3 arrogātia q̄ cū nihil sit pei⁹ i cōspectu di iuste ꝛ merito ab ip̄o deo dā nat pp ꝙ Bern. in suis s̄nijs ait nihil deo in cūctis vitijs magi] displice3 su ꝑbia: q̄ radix est ꝛ origo oiu3 maloꝝ ꝛ q̄ sū me luci dine gr̄e pcit⁹ aduer sat h ille. Quadruplex igr̄ ge n⁹ supbie valō dānosū diuer simode inuenitur in diuer sis generib⁹ infideliū. Prio dr̄ supbia scīitiua. Scdo dr̄ supbia itellectiua. Tertia dr̄ supbia curiosa. Quarta dī su pbia dyabolica. ¶ Pria su pbia alicui⁹ gener is ifideliu3 dr̄ scīitiua fuerūt. n. qdā infi deles q arguebāt allegātes il lud pbi. li. d sen. ꝛ sensa. v3 ꝙ ois cognitio o2ū h3 a sensu. pp qd nihil aliō credē volue rūt: nisi ꝙ sensibil'r corporeis sensib⁹ cōspexerunt nō intelli gentes ꝙ q̄tum distat celu3 a terra: ꝛ oriens ab occidente ꝛ multo plus tantum distant inuisibilia fidei ab ipsis sensi bus corporis. Cu3 sensus cor porei non possunt appropin quare inuisibilibus ꝛ super nālib⁹ virtutib⁹ fidei nec stu dio nec exercitatiōe iō nō est miꝝ si ea q̄ st̄ fidei cū sp̄ūalia ꝛ iuisibilia sint sēsib⁹ñ ꝯspexe rūt tales q fuer̄t, supbi oc; epi curri. q aliā fidē d fntur] bre noluerūt s3 solū in sensibilib⁹ ꝛ mālib⁹ felicitatē posuer̄t ꝑ ut ph's recitat. j. ethi. voluer̄t

ꝙ ſupbi epicurri ſcſū hre du cere ad oia credēda cū ſic vl' le magna cecitas forct ppea ſic poterāt Judicar̄ ⁊ diſpu tar̄ ꝺ v̄itatib⁹ fidei ſic ceci ꝺ varietate coloꝝ. Et iō Ber. ſup cā. ait. Qūo lux in caſſū circūfūdit oculos clauſos ⁊ cecos ſic aial' hō ⁊ carnal' nō pcipit ea q̄ ſt ſpūs ꝺi. Et au. i ſoliloqjs ait. De⁹ lux ē non corpoꝝ ſ; mētiū ⁊ q hāc lucē corpe vidē q̄rūt eā ſicuti ce ci neq̄q̄; vidē pn̄t. h ille. Se cūda iſup ſupbia alicui⁹ ge neris iſideliū dr̄ intellectia fuer̄t qdā alij q n̄ ſēſibil'r cre diderūt. ſ; ſpūal'r ⁊ itellectua lit' fidē ꝺ diuinis i ſe hūerūt. S; hij noluer̄t credē niſi ea q̄ ꝑꝑus itellect⁹ ⁊ ꝑꝑa fāta ſia ſibi miſtrabat: n̄ attēdēte; limitatū eē itellectū hūanū quē credebāt eē capacē p ſe ipſū oiu; q̄ ſūt ver̄ cogitōis ⁊ fidei iō crdider̄t nihil alıꝺ ēe niſi ꝙ ab ipſis capiebat. Sic ſi aliqs crederz circulu; ſoliſ oia ꝯtinē ipē crederz il la n̄ eē q̄ ifra circulū n̄ ꝯtinē tur. tal'. n. ſic limitatē hn̄tes itellectū auerſū a credēdis ⁊ ab his q̄ pn̄t hoie; iducē ad credēdū ſic amāt erroꝛes ſu

os vt ēt oia v̄a eis ꝯria vide anť. ⁊ n̄ velit cogitar̄ vl' audi re ea ꝺ qb⁹ puer. 18. dr̄. Nō r̄cipit ſtult⁹ v̄ba prudētie. ni ſi ea dixerī q̄ v̄ſať i corde ei⁹ ⁊ ibidē dr̄: Qui ꝯfidit i corꝺ ſuo ſtult⁹ ē. vbi glo. ait Nol le alijs v̄itatē iḡtā credē ſibi extrēa ſupbia ⁊ ſtultitia eſt. Tertia ſupbia alicui⁹ generi; iſideliū dr̄ curioſa h ē ſupbia illoꝝ q nihil credē volūt niſi p rōes ꝺmōſtratiuas; ꝙ vtiq; ſignū ē marie ſupbie. Cōtra q̄s ſeneca. qd iqt te torq̄s i il la q̄ſtiōe q̄; ſbtili⁹ ē ꝯtēpſiſſe q̄; ſoluē. Et Au. li. 2. de doc. xpiana ait. Diſputatōis diſ ciplinā ad oia gn̄a q̄ſtionū q̄ lr̄is ſacr; ſt penetrāda plim̄ū val; tn̄ ibi cauēda ē rixādi li bido ⁊ pueril' q̄dā oſtatō cū v̄ſutijs aduerſariū ꝺcipiēdi h ille. Itē glo. ſup v̄ba. 2. thi. 2. v; noli v̄bis ꝯtēdē ait. Con tēdē ē n̄ curar̄ qūo erroꝛ v̄ita te vicať. ſ; qūo ditio ditioni alti⁹ p̄ferať ꝙ fidei ſimplici tas pēit⁹ a ſe excludit. Cōtra q̄s ēt pħs. 8. met. ait. Certi tudo rei tm̄ q̄rēda ē iq̄tū r̄ei pit nā ipſi⁹ rei. Et. j. eth. dič. Certitudinē n̄ op; in oib⁹ ſili ter expetē: ſ; i ſingul' ſm ſbie

ctā nāz ⁊ i tm̄ q̄ tū ē ppuz nē ħ ille. Quarta supbia alicui⁹ generis ifideliū dr̄ dyaboli⸗ca ⁊ ħ fuit supbia pagāo₂um seu ēt alio₂ ifideliū q attribuunt honoꝛē đo ⁊ creatoꝛi đbitū hōib⁹ ⁊ creaturis: iō n̄ immerito dānanť. Nā Ma. 4. p̄cipi. Dn̄z deū tuū adoꝛabis ⁊ illi soli seruiēs Ubi Triplr̄ de⁹ dz a q̊libz adoꝛari fide spe ⁊ charitate. Oppositū faciunt sarracēi ⁊ theucri q ho⸗noꝛē hūc atribuūt machometo dū i eo ponūt oēz spē fidez ⁊ amoꝛē q̄ neq̄q̄z eis licitū ē cū sit creatura iniq̄ ⁊ pessi⸗ma vñ. 4. ethi. pħs ait. honoꝛē pmiū virtutꝭ ⁊ attribuiť bonis. p̄u⁹ āt exn̄s nō ē honoꝛe dign⁹. hec ille. ex ħ pz q̄ hūc honoꝛē auffert a xp̄o dū non ponūt i eo fidē spē ⁊ amoꝛem nisi foꝛte simplr̄ sicut simplici hōi ⁊ creature. Qꝛ tn̄ xp̄s fili⁹ dei ē imo ē de⁹ qꝛ vt ait Anasta. de⁹ pr̄ de⁹ fili⁹ deus spūs. s. vñ ꝯcluditur q̄ talis honoꝛ sibi debeť ⁊ nō machometo: q̄z hōoꝛaꝛ nihil pei⁹ eē pōt: qꝛ tc̄ creatura deificatur ⁊ creatoꝛ fit creatura. Ex hoc igiť iuste dānātur saraceni. iudei ēt ⁊ si machōetum nō adoꝛēt auferūt tn̄ a xp̄o dei filio honoꝛē sibi debitū: qꝛ vz n̄ ponūt i eo spē fidē ⁊ honoꝛez: cū credāt eū simplicem foꝛe creaturā cū tn̄ de⁹ sit cū dicat Ana. Nā sic aīa rōnalis ⁊ caro vn⁹ ē hō: ita deus ⁊ hō vn⁹ ē xp̄s. Jō xp̄s cū sit dei fili⁹ ⁊ p ꝯn̄s de⁹: clar₂ est q̄ dz adoꝛari ab ipsis iudeis fide spe ⁊ caritatē q̄ cū nō faciāt ex sua puersitate sequiť q̄ ⁊ ipi sic saracēi iustissime a đo dānanť. Sz nūqd antiq̄ gentiles q xp̄z nō adoꝛabāt cū n̄ cēt nec ēt machōetū cum nō cēt debuerūt dānari. Rn̄deo q̄ iustissime dānati sūt cū implicite saltē p⁹ pctm̄ p̄mi gētis qsq̄z teneť credere icarnationē filii dei futurā ⁊ sic adorare. Sed obmissa ista rōne dānari debuerūt: qꝛ honoꝛez latrie deo debitū hydolis attribuebāt ⁊ sibiipsis. i. auffe⸗rebāt a deo fidē spē ⁊ chari⸗tatē ⁊ pōebāt i hydol. ⁊ creaturis: ⁊ iō ipossibile erat q̊ deū adoꝛarēt pp q̄ Jo. 5. dr̄. qūo credē potestis q glīam admuicē recipitꝭ ⁊ glīaz q̄ a solo deo ē n̄ q̄rit. ħ ille. nā latria ƒz Au. ē sūme veneratōis cl̄t⁹ soli đo exhibēd⁹ vl̄ latria

ē volūtaria ꝓfessio dn̄e maie
stať. ydolatria vō ē cľt⁹ soli dō
ōbit⁹ exhibit⁹ creaturę. Et dr̄
ydolatria n̄ q2 ille cult⁹ sp ydo
lo exhibeať. s3 q2 freq̄nť vel
q2 ꝓ ydolo ē exhibit⁹. No
tan̄. tm̄ ꝙ ydolū q̄n3 dr̄ lignū
vľ alia res sic figurata. q̄n3 vō
dr̄ ꝯiūctū ex ymagie z dmōe
ꝑsidēte: z sic sumiť. i. co. 8. vbi
ait Au. ꝙ nihil ē ydolū i mū-
do. Illō. n. q ōputabāt eē ydo
lū. s. ꝑsonā sb̄sistētē ex simula
cro z spū ꝑsidēte nihil erat. i
sup ē nōdū ꝙ intr̄ ydola gētili
u3 q̄dā ymagies erant tm̄ ad
mēoriā z repn̄tationē aliq̄rū
in qb⁹ nihil nuis eē credebať
Alie vō erāt q̄ credebāť eē ha
bitacľa deoꝝ. i. dēonioꝝ. oēs
. n. dij gētiū dmōia i qb⁹ de-
mōes dcipiebāt hoies dātes
eis rn̄sa ac si i ipis hitarēt in
ducti ad h̄ sacrificijs bonoꝛi
b⁹ q̄ eis exhibebāť. In qbus-
dā ēt ymagib⁹ credebāt gēti
les aliq̄3 vturē ifusā eē eo qd̄
sub certꝭ oꝛis fūderēť sculpe-
rēť vľ fabꝛicarēť sic mathēa-
tici mtiūť hoies trahē morꝭ
ex h̄ tali hoꝛa z tali natitate
hy magines āt ꝑdcās quas n̄
credebant solum esse hyma-
gines vocauit mercuri⁹ dos

factitios scribēs librū d̄ deo
deoꝝ ꝓaui igt nr̄i inuenerūt
artē qua deos efficerēt: z q̄m
aīas facē n̄ potuerī iuocātes
aīas deoꝝ eas ididerī hyma
ginib⁹ fcis. hec ille. Octo tn̄
cāe ꝑcipue a doctoꝛibus assi
gnať ꝑꝑ q̄s hydolatria idēa
ē in deivit upliū. Pꝛia cā fuit
min⁹ doloꝛ d̄ āmissiōe alicui⁹
filij. pr̄. n. āmisso filio nimiu3
dolēs hymaginē filij fieri fe-
cit vt eēt ei q̄lecūq3 solatium
vn̄ sap. 14. acerbo luctu dolēꝭ
pr̄ sibi cito z apti filij feč hy-
maginē: ac illū q tunc q̄si hō
moꝛtu⁹ fuerat nūc tāq3 deu3
colē cepit: z ꝯstituit iter suos
suos sacra z sacrificia: deīn
intuēiēte tpe ꝯualescēte i ini-
q̄ ꝯsuetudie h̄ erroꝛ tanq3 lex
custodit⁹ ē: tirānoꝝ ipio cole
bāť figmēta. h̄ ille. hāc ꝑmā
cā3 hydolatrie on̄dit gre. sup
illō luč. n. in belzebub ꝑncipe
dmōioꝝ. di. Arri⁹ rex niniue
Bello pr̄e suo moꝛtuo statuā
q̄3 sūma vēcūdia hōoꝛauit ita
vt ēt reis ad eā fugiētib⁹ pce
ret vn̄ ꝓgressu tēpoꝛis hoies
ceperūt eā venerari vt deum
qdā vocauerūt eum Bel. alij
baal. alij balaali3. ali j belze
bub fm varietatē linguaꝝ. h̄

gre. Scda cā fuit vesana su-
pbia pncipū q n̄ attēdentes
īfirmitatē suā. voluerūt se vt
deos a ceteris hoib⁹ honora
ri. Sic Nabucodonosor q p
cepit holoferni pncipi mili-
tie sue: vt oēs deos t're exti̅mi
naret ⁊ ipe sol⁹ de⁹ dicēetur ⁊
ab oib⁹ natiōib⁹ adoraretur.
Judicū tertio. vn̄. sap. 14. dr̄
Tirānoꝝ iperio colebātur si
gnificata ⁊ hos q̄s i palā ho
norar̄ n̄ poterāt hoies pp hoc
q̄ lōge eēnt. e lōginq̄ figuras
eoꝝ allatā vidētes hymagi-
nē regis quē honorare vole-
bāt fecerūt: vt illū q aberat
tāq̄ p̄ntē colerēt. h̄ ille. Et gl.
ibidē ait. Alij. ēt vt diua stir-
pe nati viderēt diuinos ho-
nores sibi deferri iusserunt.
Tertia cā fuit adulatio vl' ō
sideriū q̄ habebant minores
acquirēdi gratiā maioꝝ vn̄
sap. 14. dr̄. Affectui aut regi-
b⁹ deseruiētes hoies incōmu
nicabile nomē lapidib⁹ ⁊ li-
gnis iposuerūt dū hoies gra
ti eē in suos pncipes cupiūt.
h̄ ille. Aug. ēt. 10. lib. d. ci. di.
Multa inqt vsurpata s't de
cultu diuio q̄ honorib⁹ defe-
runt hūanis siue hūilitate
nimia siue adulatiōe pestife-
ra. h̄ ille. Quarta causa fuit
amor reipublice vt dicit glo
sap. 14. ⁊ alio loco. Cicero di
cit. q̄ i plerisq̄ ciuitatib⁹ vir
tut' acuēde grā vt reipubli.
piculū adirēt: optiōis q̄q̄ vi
ros fortiū honor' doꝝ imorta
liū ꝯsecratos huic rōm cesa-
res ꝯsecrauerūt: ⁊ mauri su-
os reges. Quinta cā fuit de-
cor. vl' opis hūani vl' alteri⁹
creatur' d pmo sab. 14. dicit
multitudo hoīu3 adducta g
spē opis eū q ante tēpus tā
q̄ hō honorat⁹ fuerat nūc tā
q̄ deū extimauerūt. h̄ ille. de
2. sap. 13. dr̄. Quādo locutu-
rus ē de stellis sole ⁊ luna ⁊
subdit. Quoꝝ si ipse delecta
ti deos putauerūt sciantq̄ q̄to
his dn̄ator eoꝝ speciosior est.
Sexta cā fuit potētia q̄ cre-
diderūt supeminē his q̄s de
os putauerūt. vn̄ crediderūt
demōes ptātē hr̄e i hoies ⁊
res hūanas ⁊ in elemēta. vn̄
credebant demones tanquā
deos sanare lesiones corpoꝝ
dum ab eis cessabant: ⁊ eos
se dare mundi turbationes
dum eas facere cessabāt. Cre
debant etiam eos prenoscere
futura: quia predicebant eis
mala que dei pmissione ipsi

erant illaturi hoīnib⁹ huius erroris. Alia cā fuit qñ facere videbanť q̄dā opa q̄ vere nālia erāt sȝ imperitis videbātur eē sup nāȝ. Tale op⁹ ē subita gñatio ranaꝝ v̄miū ⁊ pediculoꝝ: in qb⁹ nā opať demonib⁹ tñ ꝓcurātib⁹: ꝙ h̄ citius fiāt ꝯiungēdo vel cōmiscēdo ipsas nā reꝝ ⁊ addēdo queqȝ sciētia necessarie: q̄ tardi⁹ opari ꝯsueuerat sic factū est in signis q̄ fcā sunt a magis pharaonis. Septia cā fuit ceca cupiditas hoīuȝ qui tñ sunt curiosi sciēdi vel cupidi aliq̄ acq̄rēdi vt seipos vēdāt demōib⁹: eos adorādo: vt sic cupiditatē suā impellere possint. ¶ Octaua ⁊ vltia cā hydolatrie fuit voluptas carnalis ⁊ lascivia q̄ erant iugiter in festis hydolatraꝝ: vacabāt.n. hydolatre oībus delitiis ⁊ ludis q̄ allicieb āt homines ad idolatriā. Sic eniȝ dī. j.cor.10. Et habetur exodi 32. Sedit populus māducare ⁊ bibere ⁊ surrexit ludere: ꝙ bene pȝ exēplo Salomōis ꝓut habeť.4.regū.xi. qui ob amorē mulieꝝ fecit fieri hydola ⁊ cū eis simul adorauit. Ex p̄dictis igiť oīb⁹ causis ꝑpter q̄s gentiles antiq̄ ⁊ pagani spōte impēdebāt honorē creatoris hydolis ⁊ creaturis cū sint pessime. arguiť ⁊ cōcludiť ꝙ iustissime oēs ipi cū p̄ntib⁹ iudeis ⁊ saracenis a deo damnanť. Nona postremo supbia alicui⁹ generis infideliū dī obstinata ⁊ h̄ supbia maledicta ē illoꝝ q fidē xp̄ianoꝝ sciūt eē verā. suā vero esse falsaȝ: ꝓut sunt iudei q nolūt ex supbia se humiliare ad fidē xp̄i accipiēdaȝ ⁊ suā deponēdā. Et ꝙ talis obstinatio sit qdā actus supbie pȝ. nā de pe. di. i. c. mensura. dī obstinatio est ai ⁊ ꝯfessionis cōtēpt⁹ ⁊ q̄dā mors ipietatis ⁊ lepra supbie. Et magister in secūdo sniaꝝ di. 43. c. si queriť ait: Obstinatio ē indurate in malitia mētis priuatia ꝑ quā fit hō impenitēs ⁊ indignus gr̄a dei. Jō tales vnq̄ȝ mereť veniā pctōꝝ nec gr̄aȝ vñ de pe. di. 3. §. sine dī. volūtarie ex malitia peccantib⁹ nō relingť hostia ꝓ peccato q: sic v̄a penitētia veniā ꝓmereť: ita simulata deū irritat: q: spūs. s. discipline effugiet fictū. h̄ ille. Jtē de penitētia. di. 3. §. Jtē exiti⁹. dī

hoc aūt scti pies irremissibile pctm̄ et blassfemiā et spm̄ sanctū dixerūt in sceleribus ex malitia vsqꝫ in finē vite pseuerare de salute sua desperare de potētia et mia dei et redēptoris sui diffidere. h ille. Quicūqꝫ igit infideliū in aliqua p̄dicte qntuplicis supbie macula inuenit vel inuentus est merito dānabilis ē cū oio indispositus sit ad diuinā gratiā accipiēdā qd tripl'r pbo. Prio auctoritatibus. Scdo rōe. Tertio silitudie. ¶ Pus pbo auctibus. Nā Jac. 4. dr supbis deus resistit. hūilibus aūt dat grāz. Itē Au. 7. lib. cōfessionū ait. Tūore meo sepabar a te: animis iflata facies claudebat oclos meos a grā tua. Itē Ber. sup cant. ait. supbo oclo vitas non videt sincero pz. Et gl'. sup vba Jere. 49. c. vz arrogātia tua et supbia cordis tui decepit te. Dic ois hereticus et infidel' arrogās ē: qr nō ignorātia sz supbia hēticū fac et infidelē. Et Gre. sup vba abacuc. 2. Quo vinū potātē decipit. sic erit supbus: ait. Tāto a dei luce hoies ex supbia lōge sunt q̄to apd se hūiles nō sūt. Deiqꝫ Isa. 66. dr. Su per quē requiescet spūs meus nisi sup hūilē et getū et cōtritum spū et timentē sermōes meos. Scdo h idē pbo vnica rōne vz impletiōis. Fūdamētū rationis pōit philo. lib. de inspiratiōe et respiratiōe di. Eadē mā sit' et sel' non est susceptiua diuersarum formarum. pz h regula. Nā idē vas est p tūc aliterius suceptiuum: Silr nec mā ferri hñs formaz cultelli nō ē p tūc alterius forme susceptiua. Quo presupposito certū ē vno liquore repletum nō qp cor infideliū plenū forma supbie et obstinatiōis non est susceptiuū accntal' forme diuine grē di. Gre. Tūor mentis ē obstaculū vitatis. ¶ Tertio h idē pbo silitudine. Nā apoc. 9. dr. Ascendit fumus de puteo. i. supbia de infidelium corde sic fumus fornacis magne et obscuratus est sol et aer. i. eorū intellectus et mens dz fumo ascēdente. i. de supbia se extollēte. pz h idē alia silitudine. q. n. turbidū hz oculū pilū q ab alijs vr ipe videre nō pōt: sic a sili q hz aiuz supbia tumidū nō ē sufficiēs cognoscere lumē vitatis. sic sūt omnes infideles q merito signifi

cant in belima mago q vt dr act]. 13. cu eet aduersari9 sancti Pauli vitate pdicatis statim cecus effect9 est. Hec mo nequeut ceci 7 supbi infideles ꝯprehedere veritate fidei. ppterea dns ꝯminat eis Isa. 5. di. vbe q sapientes estis in oclis vris 7 cora vobis metipsis prudetes ve q dicit bonu malu 7 malu bonu: ponetes tenebras luce 7 luce tenebras: ponetes amaruz dulce 7 dlce amaꝝ. h ibi. Ex pmissis igit trib9 cais etia clarissime pz qlr ignorátia infideliu e iexcusabilis 7 p ꝯns pz qlr iustissime a deo dnat a qua ignorátia. 7 dnatione nos pseruet Jesus xps qui e cordiu illustrato: q viuit 7c.

¶ Sabato post pascha de n. excellētia fidei seu de damnatione omnium infidelium.

Tulerunt dominu meu 7 nescio vbi posuerut eu. scribunt h vba Jo. 20. c. 7 in euāgelio occurrentis ferie, post sacri euāgelij lrales 7 morale expositionem pclarissimi ciues exq vt claruit in pcedetib9 duobus sermonibus sufficieter declaraui. 6. cās ꝯsiuas iustissime dnationis oiuz infideliu. heo in presenti sermoe pcipue declarare tres alias vltias causas q restant. h ide ondetes: qz. Pria dr cā despectiois. Scda dr cā falsificatiois. Tertia dr cā electionis.

¶ Prima ps in qua ponitur pma cā dnationis infideliu q di causa despectionis.

PRima g cā sz. 7. in ordine ꝯsiua iustissime dnatiois oium infideliu dr cā despectionis. vz scripture sacre. p hui9 igitur cāe declaratioe peto an q libet verus intellect9 teneat credere sacre 7 diuie scripture. seu viris 7 pphtis fide dignissimis in oib9 q ptinet ad vera fide 7 rndeo q sic. Et h ptra pessimos infideles q no credut diuine scripture 7 vltra h cotemnut sana doctrina sctoꝝ viroꝝ: nec no 7 miracula supnalia. Et qd negssimu est asserut morte sctoꝝ martyru oino fuisse dnosaz Et q predictis oib9 qsq saluādus teneat fide indubiam adhibere qdruplr pbo. Primo auctib9. Scdo ratioe. Tertio silitudine. Quarto

distinctiōe. Prio pbo auctori/bus. Nā Augu.lib.2.de doc. xpiana ait. ante oia cuilibet opus est dei timore ad cognoscēdū ei9 volūtatem. deinde opus est pietate.postremo necesse ē nō ɔ̄dicere diuine scripture nec sctōꝝ auctrib9: sed qsqꝫ credere poti9 dꝫ id eē melius ꝛ veri9 qd scriptura dic̄ ēt si lateat: q̄ꝫ id qd nos p nos ipsos sapere possum9. h ille. idē ibidē ait. nulla res magis memorie dāda est atqꝫ reuerētie q̄ꝫ illa v̄boꝝ loqutionum gnā q̄ ignoram9 vt cū peritior occurrerit q̄ri possit. qnqꝫ.n. aliqs p se scripturā ingrit: ꝛ tūc carenda est temeritas ne ignota p notis hēat hijsqꝫ temere assentiat. h.n. p̄sumptio est q̄ꝫ q effugere vult hūiliter scripturas pscrutabit: ꝛ alioꝝ intellectui adherebit. hec idē. Itē quoqꝫ Aug.li.de vtilitate credēdi ait. due sunt psone laudabiles in religione vna eoꝝ q iā v̄itatē iuenerūt q̄s ēt iudicare btissimos necesse ē: alia eoꝝ q studiosissime ꝛ rectissime eā ingrūt fanētqꝫ sic pn̄t sctōꝝ dictis primi sunt in ipa possessiōe. alij in via q̄ tn̄ certissime puenia/tur ad eā. h ille. Deniqꝫ Ber. ad fratres de mōte dei ingt. In oib9 scripturis cuilibꝫ legēti tā fideli q̄ꝫ infideli initiū dꝫ eē timor dn̄i ꝛ reuerentia cū credulitate. Ex qb9 auctoribus pꝫ q̄l'r qsqꝫ ēt infidelis tenet ex necitate sue salutis credere diue scripture atqꝫ se subijcere doctrie sctōꝝ viroꝝ. ¶ 2° h idē pbo vnica rōne vꝫ entitatis. fundamētū rōnis ponit phs.2.me.d. sic se hꝫ res ad ēe sic simpl'r dꝫ ab oib9 intelligi pꝫ h regula. cū.n. mel p nām veraciter sit dulce: si ab aliq iudicet amaꝝ: claꝝ est q̄ talis autē indispositus aut stultus reputabit. Quo presupposito peto vn̄ pcesserit scriptura sacra. ꝛ certū est q̄ traxit originem a spiritu sancto dn̄te petro prime petri: prio spū sācto ingt illūinati locuti sunt sancti dei hoies. Itē peto vn̄ venit veritas a sctis viris predicata. Respondeo q̄ simil'r a spiritu sancto dicente Ambro. veritas inquit a quocunqꝫ dicatur a spū sancto est. q̄ si sic est q̄ scriptura sacra ꝛ doctrina a sanctis viris p̄dicata sunt quidā effect9 spūs scti ɔcludit necc̄io

q quicunq; eā aut cōtemnūt aut alr intelligūt q; sit volū⸗tas spūs, s. psumptuosi sūt: τ p ɔñs merito dānādi. ¶ Tertio hoc idē pbo silitudine. pe to a te infidelis si te vrgeret iedia famis τ xpian9 vellet ti bi ipēdere cibū: nūquid non susciperes ab ipso panē: cer⸗tū est q sic. alr dignus esses morte. g a simili idē infidelis mlto plus tenet suscipe cibum aie: q vtiq; ē vitas fidei xpia⸗ne: cū aia nobilior sit oi hūa⸗no corpe. Quā silitudinē sal⸗uator ɔfirmās Mat. 4. dicit nō in solo pane viuit hō s; in oi vbo . quod pro. de. ore dei. ¶ Quarto deniq; hoc idē p bo distinctiōe beati tho. 2. 2. q. 2. ar. 9. τ in. 3. sen. di. 24. ar. 3. q. 2. dnš. credere alicui vbo sine deliberatione sine inspi⸗ratiōe τ sine motiuo sufficiē⸗ti ē leuitas mētis. si. n. dr ec⸗clesiastici. 19. q cito credit le⸗uis ē corde credere nō alicui cū discretiōe τ inspiratiōe τ motiuo sufficiēti. nō ē leuitas cordis. s; obligatio. hoc. n. fa cit qcunq; in xpianā fidē cre dit. talis. n. h; sufficiēs moti uu; ad credēdū. iducit n. au⸗ctoritatib9 diuie doctrine mi⸗raculis cōfirmate. τ āplius i teriori istinctu ipsi9 dei illumi⸗nātis. ɔ oia pmissa faciūt ifi⸗deles q nec spōte credūt diui ne scripture nec viris xpiāis eos de vitate ifomātib9 nec ēt scōꝝ martyrū miraculi. de qbus actu. 7. dr. dura ceruice τ icircūcisi corde: vos sp re stitistis spūi sctō. Et Job. 28. di. ipsi rebelles fuerūt lui. Et Job. 21. de eisdē dr. dixerunt dño deo recede a nobis scia; viaꝝ tuaꝝ nolum9. Qr igitur spōte pdicti sunt rebelles iō merito sūt iexcusabiles τ dā⸗nabiles. pinde phs. j. Ethi. ait ignar9 q p se nō intelligit: nec audiēs bñdicenti obedit: nec in aio ponit h: inutilis est vir τ idiget pena. Et Boe. li. d disciplia scolariū ait. Qui nō nouit subici alijs nūq; di⸗scet se magistrare nec ē dign9 scia τ vitate q in scie veritati insurgit auctori. Ex pdicis igr auctoritatib9 rōne silitudine; atq; distictiōe p; qliter iustis sime dānant infideles ex quo nolūt subijcere itellectū suu; scripture sacre.

¶ Scda ps h9 smōis i q po nit 2. cā dānationis ifideliu; q dr cā falsificatiōis.

SEcūda isup cā sz octaua i ordine ostensiua iustissime dānatio/nis infidelium dicitur causa falsificatiōis. O q miraris ō infideliū pductōe. peto nūqd mirareris si tpalis dn̄s a te expelleret oēs seruitores euz falso diligentes: nullāqz opa/tionē fm ei⁹ volūtatē facien/tes. certū e q̄ nō. imo potius mirareris si tales a se nō ex/pelleret: nō igif aliqs mirari dz si ipse de⁹ dānat ifideles ex eo q̄ ipi eo tpe quo spōte du/rāt in sua ifidelitate nunq̄ fa ciūt aliqd opus fm eius vo/lūtatē ⁊ insup cū falsitate di ligūt. Et q̄ ifideles nec deum diligāt nec isup aliqd simplr fm eius volūtatē faciant tri pliciter pbo: Pzio auctibus. Scdo rōne. Tertio distictio/ne. ¶ Pzimo pbo auctorita/tib⁹. nā pḣa de ipsis dic. dn̄s de celo psperit. f. f. ho. f. infi/deliū vt vi. si. c. irel. aut. 2. d. oēs ō. f. l. f. f. nō est. q. f. b. nō est vs. ad vnū. Et gl. sup vbuz pauli ad Ro. 13. vz: oē qd non est ex fide. pcm̄ ē ait. ois vita infideliū pctm̄ est. Itē. 28. q. j. c. oēs. §. ex his. dr̄. vbi eniz deest agtio eterne ⁊ icōmuta bil' vitatꝫ f'la semp ēt ē virt⁹ i optimis morib⁹. Deiqꝫ gre. j. q. j. c. cū paulus ingt. dicat q̄ fundamētū aliud bōi opis nemo pōt ponere p̄ter id qd positū ē. vz Jesus xp̄s. pn̄ter pbaf q̄ vbi xp̄s non ē funda mentū. nullō pōt eē boni ope ris supedificiū. h ille. ¶ Se/cūdo ēt pbo vnica rōne vz di uersitatis. q̄ ifideles deū ne/q̄q̄ diligūt. ⁊ p pn̄s eoꝝ opa sunt falsa ⁊ merito dānanf. fundamētū rōnis ponit pḣs p̄mo ō regi. pn. di. diuersitas appetit⁹ nālr est cātiua inimi citie. pz hec regula: Nā si pe tr⁹ appetit dlce. ⁊ Jo. ab'eo discordās dat ei amaꝝ clarū est q̄ tollef ab eis ois v'a ami citia. Quo p̄suppofito certuz est q̄ deus pcipit deuter. 6. ⁊ Mat. 22. ab oib⁹ se diligi to/to corde. vn̄ clarū ē q̄ cū oēs ifideles aduersenf ei⁹ volūta/ti neq̄q̄ pn̄t eū vere diligere. ⁊ p pn̄s merito dānanf. Et q̄ aduersenf diuie volūtati pz: q2 nec itellectū exercēnt ad i/telligendū verā fidē nec q̄rūt q doceat eos: nec deū pp hoc depcenf: nec credūt diuie scri pture monitisqꝫ scōꝝ viroꝝ: q̄ oia deus vult eos facere.

Cū igit͛ vt p3 spōte viuant ⁊ moriant͛ sine vera dei dilectōne: merito sunt inexcusabiles ⁊ dānant͛. ℭ Tertio hoc idē probo distinctiōe dn̄i Bona. i suo cētilogo dicētis. Erigit ꝙ n̄cario vera fides: vt q̄sq3 i se hēat verā dilectionē3 dei: verā opationē boni: rectā dilectionē primi: ⁊ ꝯstātē3 ppessionē mali: sine q̄bus fides nulli pficit ad salutē. h̄ ille. tho. aūt. 2. 2. q. 10. ar. 4. querēs an q̄lib3 actio infideliū sit pctm̄ rn̄dit ꝙ nulla actio ifidelium cū sit puata diuia gr̄a ⁊ amore bona ē q̄tū ad meritū. Et subiūgit ꝙ ois hit⁹ ⁊ ois actio que ordināt͛ ad obm infidelitatis eoꝝ semp pcm̄ ē. Ex pdictis auctatib⁹ rōne atq3 distinctiōe p3 scd̄a cā seu gr̄a in ordine ostensiua iustissime dānatiōis infidelium.

ℭ Tertia ps huius sermōis in qua ponit͛ tertia cā dānationis oium infidelium q̄ dr̄ cā electionis.

Tertia postremo cā s3 noua in ordie ōnsiua iustissime dānatiōis infideliū dr̄ cā electiōis. pro cuius cāe declaratiōe peto a te o ifidelis an pheligeres librā auri q̄3 librā ferri ⁊ certū ē ꝙ sic. imō Hiero. de ꝯse. di. 5. c. Nō mediocriter inq̄t. erāt q magno bono pferūtur mediocre bonū. Quo ꝯcesso certū ē ꝙ fides xp̄i melior ē ⁊ n̄cario oib⁹ diuitijs atq3 carnalib⁹ delectatiōibus pn̄tis vite. dn̄te Aug. li. de symbolo aploꝝ. fides igt ē optimū bonū inter oia pn̄t͛ vite bona. h̄ ille. Qd̄ si sic ē: ḡ oēs ifideles magis tenent͛ pheligere fidē xp̄i q̄3 simul oēs mūdi diuitias ⁊ carnis voluptates. S3 cū faciāt oppositū. p ꝯn̄s faciūt ꝯ nā3: s3 agens ꝯ ius nāle fm alex. 3. parte sūme mor. peccat: ḡ p ꝯn̄s oēs iuste dānant͛: ⁊ ꝙ faciant oppositū p3. nā cu3 dicat͛. i. Jo. 2. oē qd̄ ē i mūdo aut ē cōcupiscētiā carnis aut concu. o. aut. s. vite. h̄ tria pheligunt an̄q̄3 velle h̄re xp̄i fidē. Nā in dei pponūt ꝯcupiscētiā tpalē sbe ipsi⁹ fidei: q cū expsse videāt fidē xp̄anoꝝ eē verā: suā vo. f͛lam: cupi litate tn̄ ducti nolūt suscipe fidē xp̄i ne amittāt diuitias terrēas quas ex vsuris ꝯgregauerūt. Jō d̄ ipsis iudeis bona terre vere fidei pponētib⁹. dr̄ baruch. 3. filij agar exq̄sierūt prudētiā q̄ est de terra. pp h̄ fiūt ipsi⁹ dei inimici. vn̄ Ja. 4. dr̄ quicūq3

voluerit eē amic⁹ hui⁹ mūdi plusq̄3.s.fidei xp̄iane inimic⁹ dei ꝯstituet. Ex hoc p3 q̄ iudei merito dānant: sarraceni aūt ꝛ teucri p̄ponūt ꝯcupiscentiā carnis ipsi fidei: dū accipiūt tot vxores quot pascere pn̄t cū q̄bus accipiūt oēm carnis voluptatē q̄ obnubilat i eis oēm itellectū ꝛ rōnē dn̄te pho.7.ethicoꝝ. ꝯcu.abducit a rōne vnāquāq3 vitatē aie.ꝛ.3.thopi.ait.cōcupiscētia electiōi ꝯriat: q2 cōtinēs ē eligēs: ꝯcupiscēs āt nō. h ibi. Q2 ḡ tal' ꝯcupiscētia offuscat i eis itellectū ne discernāt lumē v̄e fidei: iō ē inimica ipi deo.di.ap'lo.Ro.8.prudētia carnis mors ē ꝛ prudētia carnis inica ē deo: ꝛ q i carne sūt deo placere nō pn̄t. h ibi. merito igr̄.q2 oēs theucri ꝛ sarraceni p̄ponūt carni3 voluptatē ipi fidei xp̄iane a deo dānāt.di.apo.ephe.5. Scitote q̄m ois fornicator aut imūdus nō h3 h'rditatē in regno xp̄i ꝛ dei. Pagani v̄o p̄posuerūt ꝯcupiscētiā supbie ipsi v̄e fidei dū honorē diuinū sibi ipsis ꝛ idolis vt p̄tactū ē attribuebāt. Que spēs supbie fuit filiis supbie luciferi q volut pōere sedē ab aglōe ꝛ sil'is eē altissimo. vt di isa.14.ꝯ tales dr̄.j.cor.3.si q̄s vr̄ iter vos sapiēs i h secl'o stultus fiat vt sit sapiēs. sapiētia.n.hui⁹ mūdi stultitia ē apud deū. scriptū est.n. Cōp̄hēdā sapiētes i astutia eoꝝ. h ibi. hii igr̄ supbiā eoꝝ fidei p̄ponētes: nō immerito sil'cū iudeis ꝛ sarracenis dānati fuerūt de q̄ꝝ triplici pestifera ꝛ dānosa sapiē ꝯcupiscētia. Ja.3.dr̄. Nō ē iquit sapia desursū s3 terrena aialis ꝛ diabolica. Ex p̄dicti3 igit.9.cāis clarissime visu3 ē q̄uo oēs ifideles inexcusabiles sūt ꝛ a dina iustitia iustissime dānant.ꝛ p ꝯn̄s ēt pat3 alia excel.sacratis.fidei q̄ dcā fuit excellētia cālitat̄.quā iō sbiūgere volui vt ois hūana mēs plenā hēat satisfactiōe3 d tāta ifideliū iustissima dānatiōe. Rogem⁹ igr̄ oēs cord cōtrito ꝛ hūiliato oipotētē deū ꝛ dn̄m nr̄m iesū xp̄3. vt fideliu3 corda illustret ad verā cognitōe3 nosq3 ꝯseruet i v̄a hic in pn̄ti p grām ꝛ in futuro p gl'iam. Qui gloriosus viuit i secula seculorum. Amen.

¶ Dn̄ica i.8. resurrectiōis d 12. excellētia fidei q̄ dr̄ excellentia p̄seuerabilitat̄ i bonis opib⁹ seu de diuino amore.

HEc autem scri/
pta sūt vt credat] q:
Jesus ē fili⁹ dei ⁊ vt
credēt^es vitā habeat̄ in noie
ei⁹. Scribunt h v̄ba. Jo.20.
ca. ⁊ in euāgelio ocurrēt] do
minice. Qm̄ p̄cordialissimi
ciues ⁊ patres amātissimeq̄
matres in xp̄o iesu sū corpo/
raliter recessur⁹ a vobis licȝ
corde sp̄ū amore ⁊ charitate
sim vobiscū cūctis dieb⁹ vite
mee ⁊ ēt vsq̄ ad p̄sumationē
seculi ⁊ vltra pmāsur⁹ cogita
ui q̄dā d̄uict⁹ dilectiōe itima
erga vos in forma sp̄ūalis te
stamēti ad ppetuā memoriaȝ
n̄re mutue dilectiōis ⁊ beni/
uolētie: vltra p̄dictas oēs ex/
cellentias sacratissime fidei
supiorib⁹ diebuſ q̄dragesime
vobis declaratas: aliā valde
mirabilē vobisq̄ sūme vtilē
⁊ necessariā excellētiā d̄ ipsa
sacratissima fide vob̄ ppone
re ⁊ declarare: sine q̄ nihil vo
bis pfuissent oēs p̄cedentes
quēadmodū nec nihil pfuissȝ
xp̄ȝ p nob̄ nasci nisi ⁊ p nobiſ
mortu⁹ fuissȝ: nosq̄ redemissȝ
q̄ p̄scō excellētia vocabit̄ ex
cellētia p̄seuerabilitat̄ seu p̄se
uerātie ⁊ p̄tinuatōis. i. q̄ excel
lētia p̄cipue mōstrare habeo
quāte necessitatis sit in bōis
opib⁹ atq̄ in v̄tutib⁹ fidei su
pradictis ipsa bn̄dicta atq̄
sanctissima p̄seuerātia neces/
sitatis cuius perseuerantie d̄
claratio talis erit.

De vltima excellētia san
ctissime fidei que dicitur per
seuerabilitatis.

ALia igr̄ postrēo ⁊ vl
tima excellētia de ip
sa sacratissima fide
vob̄ p nūc d̄clarāda d̄: excel
lētia p̄seuerabilitat̄ seu p̄seue
rātie. Accipe ḡ popule mi di/
lecte in h meo recessu hāc ve
rā ⁊ idubitabilē auctēticāq̄
v̄itatē. posito igr̄ cāu q̄ q̄sq̄
v̄rȝ ornat⁹ eēt cūctis v̄tutib⁹
oiuȝ āgelor̄ atq̄ sanctor̄ seu
cūct] v̄tutib⁹ theologicis at/
q̄ moralib⁹ vt puta. fide spe
charitate oiq̄ prudētia casti
monia iustitia fortitudie tēp
antia ⁊ hmōi. dico q̄ si in di/
ctis oib⁹ p̄seueraret vsq̄ ad
mortē: si tn̄ defficēt in p̄seue/
rātia soli⁹ v̄tut] atq̄ bōe opa
tiōis ipossibile eēt talē vnq̄
saluari posse: imo p oib⁹ an̄
dictiſ v̄tutib⁹ nihil meriti eēt
in futura vita atq̄ et̄na glo/
ria receptur⁹. q̄ aūt p̄seuerā

ria dulcissimi ciues et matres in vtutib9 et opibus bõis seu optimo pposito bñfaciēdi. q hac q̃dragesima q gr̃az di su scepistis sit vob vsq ad mortē et sepulturā oio necessaria ad salutē pbo quitupl'r. Primo auctib9. Scđo rõnibus. Tertio figuris. Quarto sili/tudinib9. Quinto exemplis. ¶ Prio pbo auctib9 q pse/uerātia in diuino amor i cha/ritate fr̃na i abstinētia a pec catis in obseruatiõe castitatis atq diuinoꝝ preceptorum et hmõi cuilib vr̃m necessaria sit ad salutē. nā Lactāti9 li. 5. di. insti. ait. Nemo đo paup ē nisi qui iustitia et virtutum perseuerātia indiget: et nemo pfectissim9 ē nisi q iugit oēs vtutū grad9 ipleuerit. h ille. Ber. ēt i epl'is ait. Scias dia bolū xp̄i miles soli pseuerantie iuidē et sp isidiari. quā so/lā vtutē nouit a deo corõari. Stude igit pseuerātie q̃ so/la tibi ptribuet palmā victo/rie. h ille. Jdē ēt Ber. in q̃dā alia epl'a ait. Nūq̃ iust9 ar/bitrat se pprehēdisse: nūq̃ di cit satis ē s sp esurit. sp sitit iustitiā vt đ bono i meli9 pficē et pseuerar coēt. h ille. Jdem q̃ Ber. ad quēdā mõachū scribēs ait: Unū ad vltimum ad mētē tuā reduco pseuera pseuera pseuera nā ñ corona bit nisi q legitie certauerit. Jlle qdē legitie certat q vsq ad finē i scõ pposito pseuerat q teste dño nõ q icepit s q pseuerauerit vsq i finē. h saluꝰ erit. h ille. Seneca aūt epl'a tertia ad lucillū ait. Necesse ē vt vtutū initia exitusq pue niāt. Jero. aūt ad furia ait. Jn xp̄ani's ñ q̃runt initia s finis. Paul9 male cepit et bñ fi niuit. Jnde vo laudant exor dia. S finis pditiõe dānat h ille. Et idem Jero. sup vba Mat. 24. Qui pseuerauerit vt docet saluator vtutē lõga minitat et patientie vsq ad mortē fore necessariā. Nõ. n. cepisse vtut ē s pfecisse. h il le. et Jsidor9 li. de sūmo bono ait. Sal9 solū pseuerātib9 da tur nõ. n. ē beat9 q bonū ice/pit s q icessabil'r facit. h ille. Aposto. aūt. j. cor. septio ait. vnūquēq ãbulat os sic voca uit de9: et vnusqsq in q̃ voca tiõe vocat9 ē i ea sp pmaneat. h ibi. Et. j. cor. 9. ait. Nescitis q hij q in stadio currūt oēs qdē currūt s vn9 accipit bra

niū:sic currite vel ↄp̄hēdatꝭ ois.n.qui in agone cōtendit. ab oibus se abstinet.Et illi q̄/ dē vt corruptibilē coronā ac/ cipiant nos āt incorruptā.h ibi.Et ad gal.5.dicit. state sp firmi ꝛ nolite iterū iugo serui tutis ↄtineri:ꝛ ad gal̄.6.ait. Bonū āt faciētes nō deficia/ mus tpe.n.suo metemus non deficiētes:ergo dū tp̄s hēm⁹ opemur bonū ad oēs. marie aūt ad domesticos fidei. Jo. aūt apoc.2.ait.Esto fidelis vſ q̄ʒ ad mortē ꝛ dabo tibi coro/ nam vite.Et.1.Jo.2.dicit.vn ctionē quaʒ accepistis a deo maneat semp̱ in vobis . Sal/ uator aūt luc.9.ait. Nēo mit tēs manū ad aratrū ꝛc.mat. ēt.10.ꝛ.14.ait. Nō q icep. sʒ qui.p.v.in fi.h.s.erit.Et pro/ uer.4.dr̄. Justoꝝ semita quā lux splendēs ꝑcedit ꝛ crescit vsq̄ʒ ad pfectū diē.ꝛ Gre.de pe.di.3.c.ait. Jncassū bonuʒ agiť si ante vite terminū de/ seratur:q: ꝛ frustra velociter currit q priusq̄ʒ ad metas ve nerit deficit.h ibi.Et idē gre. super ezech.ꝛ poz.17.q.1.c.q bona.ait.qui bona agūt ꝛ me liora agere deliberāt ꝛ post d liberata nō faciūt lʒ in bonis poribus pseuerēt in cōspectu tn̄ dei ceciderūt.h ibi. Jtē ex de renun.c.1. Alex. terti⁹ ait. indecēs oino ꝑbať prius sol/ uere militie cingulū q̄ʒ cedat victori aduersitas p̄lioꝝ.hec ibi.Deniq̄ʒ Aug. d pe.di.3.c. Jnanis ait. Jnanis est pnia quā sequens culpa maculat: vulnus intantū tardius sana tur.frequēter peccās ꝛ lugēs vix veniā merebiť nihil pro/ sunt lamēta si replicātur pec cata:nihil valet, veniā de ma lis poscere ꝛ velle denuo ma/ la iterare:psiste ergo in cofes/ sione:esto in patiētia fortiter cōfirmatus:vitā bonā quā ce pisti tenere nō desinas: ꝑpo/ situm bone vite iugiter serua. hec ille.Ex p̄dictis auctorita tibus pʒ qualř pplē meus p̱/ seuerātia in bonis opibus vſ q̄ʒ ad mortē cuilibet nr̄m est necessaria ad salutē. ¶ Se/ cūdo hoc idē ꝑbo septē rōni/ bus. Prima rōne bonifica/ tionis. Scdo rōne augmen/ tationis. Tertio rōne assimi/ lationis. Quarto rōne pfe/ ctionis. Quinto rōne gratifi catiōis. Sexto rōne perditō nis. Septio rōne remunera tionis. ¶ Prio ꝑbo rōe bōifi

catiõis q perseuerãtia in diuino amore et virtutib9 cuilibz ẽ necessaria. fundamẽtuz hui9 rõnis ponit Scotus in. 3. di. 27. di. bonitas rei est mẽsura amoris eius. pz hec rña. Si eni paruo vel lõgo tpe durat bonitas alicui9 vestimẽti seu equi. puo et lõgo tpe ẽt durat amor ad ea. Quo psupposito certũ est q bonitas rei: vt dr. j. ethi. seqr eẽntiã rei: q: ens et bonũ conuertũt. Sz clarũ est q eẽntia dei est eterna a parte añ et a parte post carẽs pñcipio et fine: ergo et bõitas ei9 est ẽt eterna: pp qd auctor li. de cãis dicit. pria cã oiuz cãrũ est eterna et sine tpe. et ibidẽ dr pma cã est pura et eterna et inuariabilis bonitas. Et Plato in thimeo dicit: sũm9 deus infinitus est nõ solũ loci exclusiõe: sz ẽt eterna nãe bonitate. Qd si sic est q bonitas dei est eterna et sine vllo fine: et qlibet bonitas tm̃ dz a quolibet diligi qntum durat: concludit necessario q quilibet bonitatẽ dei cõtinue dz eligere ẽt si infinitũ viueret in hoc mũdo. Sed cũ pbatio dilectionis exhibitio sit operis: ergo a simili tenet ẽt quisqz bñ opari. vsqz i finẽ: proinde. scd9 tus in. 3. di. 27. dicit q cũ bonitas dei sit infinita intẽsiue et extẽsiue idõ qlibet tenet cuz diligere et pro eo opari mõ infinito si possibile eẽt aduertãt: igitur insensati mundani qui nec per horã deũ diligũt: nec pro eo aliqd boni opant quã grauissimã penã et iudiciũ sũt a deo suscepturi. ¶ Scdo ls idem probo ratione augmẽtationis. Sententia est philosophi i. 2. et. 4. thopicorũ. q si qs tenet ad minus: multo plus tenet ad maius patet si eni qs seruit equo dñi: multo magis curã hre dz de ipso domino. Quo psupposito certũ ẽ q multi mũdani: vtputa cubicularij et seruitores dñorũ cõtinue vsqz ad mortẽ seruiũt dñis suis faciendo oia opa et seruitia possibilia qui dñi plerunqz pro vno verbo qd etiaz trufatorie dicũt cõtra illos: eos a se expellunt oino et aliquãdo suspendere faciunt vel decapitare. Qd si sic est ergo a fortiori tenetur quisqz velle spiritualiter seruire deo et domino dominorum cũctis dieb9 vite sue q neminẽ suspẽdit nec a se expellit nisi q sponte

hoc p se facere vellet. Quid dicā de cesare a q̄ ceteri oēs impatores Cesares sūt nūcu pati ꝺ ipo.n.legit̄ ꝙ vsq̄ ad mortē ꝓ mūdi gl'ia sp̄ cupiebat noua bella ⁊ nouos labores inuēire:vt ei⁹ v̄tus mūdo clarescē possꝫ. Uñ dū Pōpeiū suū aduersariū mortuū audissꝫ suspirās vehemēter ingemuit di.dolo vsq̄ ad mortē q: nō hēo decetero cū quo bellare. Si igr̄ tā generosus vsq̄ ad mortē fuit aius Cesaris pp mūdū:q̄lis q̄so eē dꝫ ⁊ tenet̄ i ꝯsil'ib⁹ aius cuiuslibꝫ fidel' pp deū: Quid plura dicā. Ecce ꝙ Jacob vt hr̄ geñ. 29. fuiuit. 14. ānis labā ꝓ rachel: ⁊ vt ibi dr̄ videbant̄ ei dies pauci p̄ amoris magnitudine. Si igr̄ iste ꝓ hñda pecia carnis corruptibilis ⁊ vermib⁹ deuorāda. 14. ānis fuiuit labā:q̄to magis tenet̄ qsq̄ pseuerar̄ in ꝺi v̄tute ⁊ amore ꝓ acqrēdo r̄gno celoꝝ:vbi sūt tot floride ⁊ pulcherrime v̄gines vt puta. Agnes margarita. Agatha Lucia Cecilia. ⁊ Chaterina: ⁊ ꝙ magis ē p̄miceria oiuꝫ v̄ginū gl'iosissima v̄go Maria cui⁹ aspect⁹ ēt p momētū supat oēs delectatiōes p̄ntis vite. ¶ Tertio ꝯ idē ꝓbo rōe assimilationis. peto a vob̄ o ciues an res sacre ꝓut st̄ vestimēta lapides ligna ⁊ hmōi sel' deputate eccl'ijs ⁊ mōasterijs debeāt ampli⁹ ad vsus hūanos trāsferri: ⁊ certū ē ꝙ nō. Sic.n. dr̄ ex̄ ꝺ re.iu.li.6. Sel' deo dicatū nō ē vlteri⁹ in vsus hūanos trāsferēdū. Jtē ex̄ de re ꝑp.c. mācipia. dr̄. Qꝺ semel ꝺo cōsecratū ē ad hūanos vs⁹ trāsferri nō decet. Jtē ꝺ ꝯse. di. j.c. vestimēta. dr̄. Uestimēta eccl'ie qb⁹ dño ministrat̄ ⁊ sacrata debēt eē ⁊ hōesta:qbus in alijs vsib⁹ nō decet frui q̄ꝫ eccl'iasticis nec debēt ꝯtingi aut offerri nisi sacrat̄ꝭ hoib⁹ ꝯ ibi. Jtē Jgin⁹ papa ꝺ ꝯse. cr. di. j.c. ligna. ait. ligna eccl'ie ꝺdicata: nō debēt ad aliud op⁹ iūgi nisi ad aliā eccl'iaꝫ vl' igni sūt ꝯburēda vl' ad ꝓfectū i mōasterio fratrib⁹ ponēda: in laicoꝝ āt opa nō debēt admitti. ꝯ ibi. Silis. snia ponit̄. 19. q. 3. c. q̄ semel. Quo ꝯcesso ꝙ ēt ligna ꝺo dicata nō debēt trāsferri āpli⁹ ad vsus mūdanos certū ē ꝙ hō se ꝯsecrat in baptismo: ⁊ ēt post baptismū p penitētiā

τ dedicat se ad fuitiũ τ amorẽ ipsi⁹ dei. Qḋ si sic est ꝙ nũꝗ̄ lꝫ alicui hoi retrahere corp⁹ suũ ab illo fuitio. τ cor suũ dino amore τ ꝯuertere ad mũdanas delectatiões τ carnales amores. Et iõ Isido. li. de sũmo bono. hꝯ ꝯfirmãs ait. Uera τ pfecta aicitia ad deũ nulla vnꝗ̄ arte excludit. nullo tpe abolet sꝫ vbicũqꝫ ipse se vtit sp firma ẽ: sp stabilis: τ pseuerãs. h ibi. Et Tuli⁹ li. ḋ amicitia ait. Uerẽ amicitie sẽpiterne st. τ Salomõ ꝓuer. 5. ait. vba ei⁹. s. dei iebriẽt te oi tpe: τ in amore ei⁹ delectare iugit. Et ꝓuer. 17. ait. oi tẽpoꝛ diligit q aic⁹ ẽ. ❡ Quarto ẽt ꝓbo pseuerãtiã eẽ necessariã i bõis opib⁹ rõe pfectionis: fundamẽtũ rõnis ponit ipse saluatoꝛ Mat. 5. di. estote pfecti. s. in amore τ operatione sicut pater vester celestis perfectus est. Quo concesso certum est: fm phm. 5. meta. τ. 3. phisicorum. ꝙ perfectũ est simplr cui nulla suarum ptium deest. τ. 2. Iconomice dicit. perfectum est simpliciter. quod habet principium medium τ finem. Quod si sic est clarum est ꝙ si quis habeat silr oẽs virtutes τ nõ habeat pseuerãtiã virtutuꝫ seu ipsaꝫ vtutẽ pseuerãtie. cũ tales virtutes eẽnt imperfecte vtiqꝫ eẽnt ꝯtra dei preceptũ τ voluntatẽ τ p ꝯñs essent insalutifer τ imeritorie ad eternam vitaꝫ: cũ nihil deus simplr acceptet eo ꝙ τ ipe pfectus sit nisi in se habeat omnimodã pfectionẽ. ❡ Quinto hoc idẽ ꝓbo rõne gratificatiõis. Fũdamẽtuꝫ rõis ponit seneca in pꝛio de bñficijs: di. beneficiat⁹ vt sit grat⁹ dꝫ equalis eẽ in bñficio erga benefactorẽ suũ. pꝫ h regula. nã si vnus ꝯtinue reciperet amorẽ τ bñficiũ ab altero ẽt si eẽt animal brutũ certũ est ꝙ ille talis teneret ꝯtinue illũ diligere τ ei iugiter grata opa rependere. Qḋ si alr faceret certe ingratissimus eẽt. vñte ipso seneca. li. 3. de beneficijs: ingrat⁹ est qui bñficiũ se accepisse negat qḋ accepit. ingratus q dissimulat. ingrat⁹ qui nõ reddit eq̄le. ingratissimuꝫ oiuꝫ q oblit⁹ est. h ibi. Quo psupposito certũ est fꝫ Bona. in. 3. di. 32. ꝙ deus ab eterno amauit quãlibet creaturã rationalẽ: τ eaꝫ ppetuo sine vl

lo fine ꝛ termino pseuerãter amabit sine interpollatione aliquorū annorū mensiuz ebdomadarum dierū horarum nec etiã alicuius momenti temporis. Quod confirmans Jere. in persona ipsius dei. c. 31. ait. Jn charitate perpetua dilexi te. Et leuiter. 6. dicitur. ignis iste. s. diuini amoris perpetuus est ꝛ ignis in altari meo semper ardebit. Quod confirmans Dioni. lib. de di. no. ait. amor dei est quasi quidã circulus principio ꝛ fine carens ꝛ vltra hoc nõ tantum perseuerat in amore: sed etiam continue cuilibet viuenti beneficia temporalia corporali ꝛ spiritualia incessanter administrat. quod si sic est q deus quemlibet pseuerantem amat ꝛ ei cõtinue beneficia prestat iugiter mouendo celos solem lunã ꝛ huius. Ex quo motu oia inferiora bona generantur ꝛ conseruantur ꝛ sine quo motu statim ois creatura corrūpetur ꝛ deficeret: ergo a simili concludo q quisq tenetur vsq ad mortem deum incessanter diligere: ꝛ ei iugiter famulari: propterea Boe. metro. 8. li. secundi ait. O felix hominum genus si vestros amicos amor quo celum regitur regat: si quis autem aliter facit non tantum initium ingratitudinis incurrit. Sed profecto meretur q deus statiz ab eo subtrahat omnẽ suuz amorem ꝛ etiam omnia beneficia que ei largitur incessanter. hic valenter exclama: si vis contra illos. Et illas qui parum perseuerant in diuino amore atq in diuinis preceptis: immo qui forte eum nec vnq̃ dilexerũt: nec ei vnq̃ seruierũt sed simpliciter mundo carni: atq diabolo. ¶ Sexto hoc idem probo ratione perditionis. naz siquis haberz omnes virtutes angelorum atq sanctorum ꝛ perseuerasset in eis centuz mille annis ꝛ contingẽt ad huc eum viuere per solũ diẽ nãlez imo per solã horã ꝛ nollet illa die ꝛ hora in eisdẽ virtutibus perseuerare: dico q talis statim perderet totum meritum omnium virtutũ precedentium quod habebat apud deum. Fũdamentuz istius rõis põit phs. 12. meta. di. q̃to aliquod principium perfectius cõsistit: tanto perfectius stãt in eo sui effectus ꝛ principiata: ꝛ quãto idem principium citius corrũpitur: tanto corrũpuntur ꝛ

in eo sui effectus vt pncipiata. p3 hec regula exeplo ipsi9 phi lib. de logitudine 7 breuitate vite dñtis. Corruptus aialib9 statiz corrupit omnis sciētia 7 ois sanitas in eis l3 idē p3 alio exeplo. Nā si corruperet aia alicui9 artificis corrūperēt 7 sil' oēs hydee. i. forme re artificialiū in ea existētes 7 ab ea depēdentes ¶ Quo psupposito certū est fm Bon. in. 2. di. 27. Et in. 3. di. 37. ar. 2. q. j. q meritū ciuz vtutū atq3 bono operuz depēdet a gra 7 charitate. q si sic ē maifestū ē q charitas 7 gra f3 Tho. 2.2. q. 24. ar. 12. 7 f3 Bona. in pmo. di. 17. ar. 2. q. 3. p solū peccatū mortale oio corrūpunt 7 anichilant. Et ratio est q2 pctm̄ mortale directe opponit gre 7 charitati. 7 p pñs aduenies in aia eas corrūpit s3 certū ē q qui deficit a pseuerātia bonoruz ope mortalr peccat cū agatur p̄ pceptū dñi luc. 18. dicētis. oportet semp orare 7 nunq3 deficere. vbi Crisosti. ait. ñ cessat orare qui nō cessat bñfacere: ergo p tale pctm̄ tollitur omnis gra 7 charitas ab anima: necessario ēt tollit ab ea oē meritū vtutū pcedētiū ab eadē gra 7 charitate puenies. o aia infelix o aia ceca o aia oio bestialis q̄ multo tempore multa bōa opa facis 7 postea ab vno ope deficis. Ecce q in pūcto ex dfectu pseuerātie oē meritū iā acqsitū iā depdis. Et cōfirmat ista rō. Nā ezech. 18. di. Aia q̄ peccauerit ipa morīet mōte. s. spirituali nō eēntiali. Quo concesso certū ē q sic se h3 mors corporalis circa bōa tēporalia sic se habet mors ēt anime spūalis circa merita spūalia.. S3 clarē q aduenien te morte corporali simul pdunt omnia bona tēporalia etiā in quinquagita anis acquisita: ergo a sili aduenīete morte spirituali in anima q̄ puēit ex dfectu pseuerātie: simul pdūt i pūcto oia merita spūalia iā mlt̄s tēporib9 acqsita. pp q Eze. 18. dr̄. Si auerterit se iust9 a iustitia sua 7 fecerit iniquitatem secundum omnes abhominationes q̄s operari solet impius: omnes iustitie eius: quas fecerat nō recordabuntur. hec ibi. Et ecclesiastices nono. dicitur. Qui offendit in vno. s. in per

seuerātia multa bona pdet. Et extra de re. iur. in regula defleat. dr. defleat peccator q2 offendēs in vno faci9ē omnium reus. Et Aug. lib. de moribus ecclesie ait. ēt si pseueraueris in oib9 bonis 7 deficias in vno iustitia dei iudicabit te: ac si nullū vnq̄ fecisses bonū. h ille. ¶ Septimo deniq3 hoc idē pbo rōne remūeratiōis. s. eterne vite. fundamentū rōnis pōit pħus. 2. phisicoꝝ di. finis imponit necessitatē oib9 hijs q̄ sunt ad finē. p3 hec regula. Nā si infirmus qsq3 desiderās finē sanitatis reciperet simul oia remedia 7 ꝯsilia medicoꝝ ad sanitatem pducētia 7 deficeret in vno remedio: talis pfecto finē sanitatis nūq̄ detineret Quo presupposito certū ē a simili q si qs habeat oēs virtutes 7 deficiat in pseuerātia q̄ est ꝯsumatio 7 pfectio oiu3 virtutū: impossibile est q obtineat vnq̄ finē desideratum eterne vite. dicēte Ber. in epistola ad ianuēses. absq3 perseuerātia nec q pugnat victoriā: nec palmā victor ꝯsequit nutrix est ad meritū: mediatrix ad pmiū. tolle pseuerantiā: nec obsequiū mercedem h3: nec bñficiū grāз neq3 laudē fortitudo: sola est pseuerātia cui eternitas ꝯcedit: vel potius q̄ eternitati homines reddit dñte dño. Qui pseuerauerit vsq3 in fi. saluus erit. h ille. Et ꝯfirmat ista rō. Nā Aug. de vbis dñi ait. meritū d3 correspōdere pmio. Quo psupposito certū est q deus dat cuilibet pmiū sine termino 7 fine: qd si sic est: q̄libet tenet pseuerare in diuio amore atq3 in opib9 bōis q̄tu3 in se est sine termino 7 fine: a q̄ si qs dficit cū meritū nō correspōdeat premio: seqt q talis non pseuerās nunq̄ poterit eterne vite pmium adipisci. S3 dic mihi queso o q nō pseueras in pceptis dei si tibi pmitteret vna sola gēma q̄ in se ꝯtinēt oia simul bona q vnq̄ desiderare posses: pero an quinq̄ginta annis iugiter pugnares 7 oē3 laborē susciperes: vt sic posses eā adipisci: certū ē q sic. S3 o misera creatura a fortiori teneris h oia incessanter opari: vt acqras tibi gēmā q̄ de9 est: q oia desiderabilia realr in se ꝯtinet sic exēplo sensibili p3. vi

dem⁹.m.q̄ ē aliqd qd̄ ꝯtinet in se oēs sensus.s.caput: ⁊ ali qd ꝯtinet in se oia mēbra sic corp⁹: ⁊ aliqd qd̄ ꝯtinet oēs potētias.s.cognitiuā sensitiuā ⁊ rōnalē sicut essentia anime ⁊ aliqd qd̄ ꝯtinet oia corpora sicut celū empireū: ⁊ aliquid qd̄ cōtinet p̄ misericordiā ⁊ aduocationē oēs gētes sicut virgo Maria: ⁊ aliquid qd̄ ꝯtinet oēs penas sicut infern⁹: ğ a silī necesse est q̄ pseueranti in v̄tute deē q̄dā beatitudo q̄ de⁹ est in se ꝯtinens oia bona desiderabilia qd̄ cōfirmās Boe. ꝓsa secūda tertij lib. beatitudo ait est stat⁹ oiuz bonoꝝ aggregatiōe pfectus. Et q̄ plus ē: cū corpus qd̄ corrūpit̄ aggrauat aiam ⁊ deprimat terrēa inhabitatio sensuū plura cogitātē vt dr̄ sap.9. impossibile ē q̄ tot bona desiderent̄ in hac vita gn plura dent̄ pseueranti in diuino amore in futura vita dicente Aug.22. de ci. dei. qd̄ de⁹ p̄parauit diligētib⁹ se fide nō capit̄ spe nō attingit̄ charitate nō ꝯp̄hēdit̄ desideria oia ⁊ vota trāsgredit̄. acqri pōt extimari nō pōt. h̄ ille. Ex p̄dictis ēt oibus vidisti pp̄le me⁹ q̄l'r necēe est ad salutem q̄ q̄sq3 v̄rum pseueret vsq3 ad morte̅ in bōis opib⁹ ⁊ diuino amore. 3⁹ h̄ idē p̄bo figuris. nā dn̄s leuiter.3. figuratiue precepit moysi q̄ filij aaron offerrēt in sacrificio totū adipez cū cauda q̄ cauda cū sit finis aial' d̄notat q̄ hō tenet̄ iugit̄ vsq3 i finē vite in bono ope pseuerare. q̄ si qs forte obijceret qūo ē possibile pseuerare in bono ope in oi tpe. R̄ndit tho.2.2.q.104. ar. 4. di. cū q̄rit̄ an pseuerantia sit i p̄cepto. R̄ndeo q̄ duplex ē pseuerātia vna ē ꝯtinuatio in bonis opib⁹: ⁊ ad hāc nullus tenet̄ q2 ipossibil' est ⁊ ad impossibile nemo pōt obligari. vt dr̄ d̄.re.iu.li.6. Alia est q̄ddā ꝓpositū pseuerādi i bono p̄ loco ⁊ tpe: ⁊ ad hāc q̄sq3 tenet̄. ⁊ de hac intelligit dn̄s cū dic̄ Mathe.10. Nō q incepit ⁊c̄. Et rō hui⁹ ē: q2 p̄cepta affirmatiua ⁊ si sp̄ obligant nō tn̄ ad sp̄ s3 p̄ loco ⁊ tpe vn̄ sic p̄cepta affirmatiua q̄ de p̄ria dant̄ sunt acceptāda s3 preparationē animi vt.s. hō sit patus ea adimplere cū opus fuerit ita ⁊ p̄cepta pseuerantie sunt accipiēda s3 p̄patio-

nē animi vt.s.qſcꝫ ſp opetur cū adeſt neceſſitas bene opā di. Alia figura hr̄ geñ.19.de vxore loth.q̄ iō in ſtatuā ſaliſ v̄ſa ē q: poſt egreſſuꝫ de malorꝫ ſocietate vꝫ ſodomorum nō pſeuerauit in p̄cepto angeli:ſꝫ retroſpexit: Qua figura daſ intelligi ꝙ q cepit deum amare ꝛ ꝓ ipſo bene opari ꝛ deiñ retro aſpicit ad mundanū ſe ↄuertēs amorē a deo reprobaſ. Tertia figura habeſ apo.4.de.4.aīalib⁹ q̄ erant plena oculiſ ante ꝛ retro que nō hēbāt regem die ac nocte ſꝫ iugit clamabāt ſanct⁹ ſcūſ ſcūs dñs de⁹ oīpotēs q ē ꝛ q erat ꝛ q vēturus ē.Qua ēt figura cū ceteris daſ intelligi o pplē me⁹ ꝙ qlibet ver⁹ dei amor nō dꝫ habere regeꝫ die ac nocte in opib⁹v̄tuoſiſ vſqꝫ in finem vite ſue. ¶ Quarto ēt pbo ſilitudinib⁹ pſeuerantiā cuilibet fore neceſſariam ſꝫ .in pbꝫ li.de celo ꝛ mundo q̄ꝫtūcūqꝫ celi inferiores iugiter diuerſis motib⁹ agiteſ celū tñ ſupremū qđ nos empireū ponim⁹ in nullo mouetur: nec a ſua qete perturbatur. Sꝫ pſeuerāter in ſua immobilitate pſiſtit. nā vt Bona.dicit in ſcđo di.2.ar.2.q.1.in q̄rto argu.celū empireū eſt luminoſuꝫ eſt ſpacioſuꝫ eſt vniforme ꝛ vltra h̄ eſt ſp immobile . Sic ḡ a ſimili dico ꝙ q̄ꝫuis potētie inferiores ꝛ ſenſitiue pturbenſ agitenſ ꝛ moueanſ inordinate ad bona ſenſibilia:tñ rō cauere dꝫ ne vnq̄ꝫ moueatur ꝛ diſcedat ab opib⁹ v̄tuoſis quin potius in eis vſqꝫ ad mortē immobilis pſeueret. Aliā ſilitudinē habemus de ſtellis.nā q̄ꝫtūcunqꝫ cetere ſtelle circa celi axeꝫ ꝛ cardinē moueanſ:cardo tñ ipſe a ſua qete nullatenus perturbaſ ſꝫ ſemp immobilis pſeuerat:ſic a ſili q̄ꝫtūcūqꝫ pſ ſenſualiſ vel aliqd aliđ vt putē mūdus ꝛ diabolus obuiet rōi : illa tñ ↄtinue vſqꝫ in finē dꝫ frui ſua qete vꝫ diui amoris . Item q̄ꝫtūcunqꝫ terra ꝛ aer inferior corpaqꝫ inferiora pluuijs ꝛ tēpeſtatib⁹ perturbenſ nunq̄ꝫ tñ eoꝝ pturbatio peruenit ad celū . ꝛ q̄ꝫuis inferior pars aeris plena vaporib⁹ terrenis pluat grādineꝫ:ſuperior tñ pars ſemp ſerena ꝛ clara pdurat.eo ꝙ nullas nebulas vel vapores ad ſe aſcendere pmittit . Quod

hoc modo phi phauerũt naʒ mons olim tãte altitudinis esse ferẽ. vt nullis pluuijs ⁊ nullis terrenis exalatiõibus pturbeẽ. in hunc altissimum montẽ pro tpe phi ascẽdebãt vt possent ibi de astris aliq̃ cõtẽplari. Sʒ pp nimiaʒ ibi aeris puritatẽ quo vegetari nõ poterãt: spongias aq̃ plenas ad nasuʒ ferebant. dũ in monte igiẽ eẽnt postq̃ʒ de stellis viderãt digito in plurib⁹ locis ibi scribebant q̃s litteras sequẽti anno cũ illuc accedebãt in nullo mutataƺ. Jõ a simili phi ipsi asserebãt ꝙ in pte supiori rõnis nulla debebat vnq̃ʒ libido vel cõcupiscẽtia ascẽdere: sʒ iugiter vsqʒ ad mortẽ ꝟtutibus moralibus adherere. Aliã silr̃itudinẽ hẽmus in arte oratoria. Naʒ si qs vt di. Tuli⁹ in rethorica scda in sua orone hẽret optimũ exordiũ optimã dispositionẽ inuẽtionẽ memoriã eloq̃ntiã narrationẽ pnũciationẽ ⁊ non hẽret bonã ⁊ solidaʒ conclusioneʒ talis oratio omnino priuaretur merito hũane laudis. Et rõ est: q: conclusio vt idem Tulius in pria rethorica que ars vetus dr̃. est totius orationis exitus ornatus determinatio atqʒ perfectio: ergo a simili siquis habeat omnes virtutes: ⁊ nõ habeat finẽ pseuerantie: priuabitur sine dubio merito celestiƺ glorie. Aliã deniqʒ silr̃itudinẽ habemus in sciencia logicali. Nam sicut ad habẽdũ vel faciendũ sylogismũ oino exigiẽ vniuersalis affirmatiua vel negatiua: eo ꝙ ex puriƺ particularibus nihil sequitur: sic a simili siquis debeat habere sylogismum ⁊ conclusionem vite eterne. oportet ꝙ vniuersaliter sit iustificatus ab omni culpa ⁊ omni preditus virtute. Ex predictis etiã similitudinibus patet qualr̃ perseuerantia bonorũ operuʒ vsqʒ ad mortẽ cuiuslibet est necessaria ad salutem. ¶ Quinto deniqʒ hoc ideʒ pbo exẽplis ⁊ precipue quadruplici exemplo. Prio exẽplo nãli creaturaꝝ que oẽs iugiter perseuerant in eo ad qd a deo sunt ordinate. Naʒ celum ⁊ singuli orbes planetarum a suo motu ⁊ influẽtia inferiora ad momentũ nõ desinunt: sʒ vniformiter perseuerant in eo quod ceperũt: donec ad finẽ puene

runt quē intendūt:nunqd sol ꝛ luna ꝛ stelle cessant illuminare. ignis calefacere ꝛ lucere:aer suis tpibus humectare ꝛ cūctis aialibus spiramē retribuere:certe nō. imo Judicum. v. dicitur. Sol ꝛ stelle semp manent in cursu ꝛ in ordine suo:nūquid mare desinit aquas p venas terre trāsmittere:certe nō. Nā insup aliarum aquaꝝ fluminū ꝛ fontium hoc seruat: qꝛ quottidie fluūt vsqꝫ ad termū suuꝫ. vñ ecclesiastici pmo dicitur. Ad locū vnde exierāt flumina reuertunt vt iterū fluant. Nūquid terra desinit fructus pducere nisi per accidēs. certe non:imo natura oium arboꝝ ꝛ plantarū semp pseuerat in opere ꝛ labore:quousqꝫ deueniat ad debitū cōplementū: similiter cor in quolibet aiali nunqꝫ cessat a motu ēt p momētū tpis. Si igitur natura sine rōne quis ab intelligentia regat semp perseuerat in ope suo: ignominiosuꝫ valde est qꝫ rōnalis hō deficiat ab opibus virtuosis. ¶ Scdo ēt pbo exēplo artificiali seu artificum. Nā oēs artifices iugiter laborant ꝛ perseuerāt in ope suo:quousqꝫ veniāt ad complementū operis. Et hoc faciūt pro acqrēdo vno marchero vel boleneno corruptibili. A fortiori debet quisqꝫ i arte virtutū ꝛ bonoꝝ opuꝫ p acquirēdo incorruptibili regno celoꝝ pseuerare. ¶ Tertio hoc idē pbo exemplo rōnali videlicet romanoꝝ ꝛ precipue exēplo fabricij qui in omni virtute plurimū perseuerauit:cuius laudē Boe. metro septimo li. ij. cōmemorat di. vbi nūc fidelis ossa fabricij manēt? De illo. n. fabritio narratur in historia romanorum que dicit eutropij li. ij. qꝫ cum Pirrus rex epirrotarum tarentinis venisset i subsidium cōtra romanos:cōpto qꝫ qꝫ Fabritius esset pauper qui erat vnus de legatis romanorum:nuntiis missis ad eū obtulit ei qrtaꝫ partē sui regni vt ad se trāsiret ꝛ simul cū hoc magnam auri quātitatem ei pstare voluit si proderet romanā ciuitatē. cui fabriti⁹ dixit regnū tuū simul cum auro tāqꝫ lutū despicio: existimās perseuerātiā fidei meliorē ꝛ nobiliorē esse oib⁹ regnis ꝛ auro mūdi. Interie

cto vo anno: missus est Fabritius cuz exercitu a romanis cõtra Pirrũ ad quẽ medic⁹ pirri veniens pmisit se pirrũ veneno occisurũ: si sibi aliqd vel minimũ polliceret. quem Fabritius vinctuz stati iussit reduci ad pirrũ: Pirroqz dici q̄ cõtra eũ medicus spopõdisset. Tunc rex Pirrus plurimũ admiratus dixisse fert. Ille est Fabritius q difficili⁹ a perseuerãtia sue honestatis ꝛ fidei q̃z sol a suo cursu põt auerti. Si igit hic paganus sine vlla expectatione premij celestis sic vsqz ad mortem in virtute perseuerare voluit quanto magis qsqz xpianus dz perseuerare in virtutibus hñs ex hoc certitudinez vite eterne. ¶ Quarto hoc pbo exẽplo sanctimoniali: vz scõrum ꝛ p̃cipue Job. qui. 27. c. di. donec deficiã nunq̃z recedã ab inocẽtia mea ꝛ iustificatiõem meã quã cepi tenere nõ deserã. Sile exẽplũ habemus de Paulo. 2. thi. 4. dist. bonũ certamẽ certaui cursuz cõsumaui ꝛc. Et ad Ro. 3. di. Nõ facio aiam meã p̃ciosiorẽ q̃z me: dũmodo cõsumẽ cursum meũ ꝛ ministeriũ verbi: qd accepi a dño Jesu. ¶ Aliud exẽplũ hẽmus pphe dicẽtis. Inclinaui cor meũ ad faciẽ iusti. tu. in eternũ pp retributionẽ. Itẽ dicebat. Juraui ꝛ sta. c. iu. iustitie tue. Optimũ ẽt exẽplũ hẽmus de. 40. martyrib⁹q pro xpi fide sil' oẽs in stagnũ frigidissime glatiei piecti: accidit q vnus eoꝝ spõte egressus est: nec cũ ceteris vsqz ad mortẽ pseuerauit. Janitor aũt respiciẽs vidit. 39. aureas coronas: ꝛ cuz essent 40. martyres dixit intra se. Ego pfecto quadragesimã coronã hẽo: ꝛ statim ingrediẽs cũ feruore stagnũ glatiei: coronã habuit quã ali⁹ nõ pseuerãs oino pdiderat. ¶ Deniqz hoc pbo exẽplo xpi bñdicti q vt hẽt ad phi. 3. Factus ẽ obediẽs vsqz ad mortẽ. Uñ no. q trigintatrib⁹annis cõtinuis noluit vnq̃z desistere a pseuerãti a nr̃e redeptiõis: nõ pp vllã tẽptationẽ: nõ pp penitentiã nec pp tribulationẽ: nõ pp anxietatẽ frigoris ꝛ caloris. nõ pp ingratitudinẽ nostrã atqz indecoꝝ. nõ pp acerbissimã penã tã aie q̃z corpis: nõ pp pietatẽ ꝛ p̃ces sue mr̄is magdalene atqz discipuloꝝ.

Sz semp̄ i p̄dicti usq̄z ad mortē nō defecit quousq̄z dixit ꝯsumatum ē. Et Jo. 17. di. opus consumaui quod dedisti mihi vt faciam. Et statim hoc dicto dixit. Jn manus tuas .s. nūc ꝛ nō añ ꝯmēdo spiritū meū. Quo exēplo daſ itelligi q̄ solū aiaz illā celestis pr̄ suscipiet i regno etn̄e vite q̄ pseuerauerit vsq̄z i finē i eius amoꝛ seu i opib⁹ v̄tuosis. ꝛ certe nimis igrat⁹ erit q pp xp̄i amorē nō pseuerat in ei⁹ p̄ceptꝭ ꝛ dilectiōe vsq̄z ad mortē exq̄ ipse pp nos oēs vsq̄z ad mortē in opib⁹ nr̄e redēptōis pseuerauit. ❡ Ex p̄dcis igiť auctib⁹ rōib⁹ figuris silitudinib⁹ ꝛ exēplis vidisti popule me⁹ q̄lr vnicuiq̄z saluādo necessaria ē pseuerātia in diuino amoꝛ ꝛ opib⁹ bonis: obsecro igr te oro ꝛ obtestor mi pple p̄cordialissime am̄ātissime ꝛ dulcissime: quē totis visceribus diligo vt pseueraꝛ velis in diuino amore i fraterna charitate in diuinis p̄ceptꝭ ꝛ opib⁹ misericordie spiritualis ꝛ corporalis: in cōtritiōe ꝛ abstinētia pctōꝝ in susceptione deuota sacramītoꝝ in pietate iustitia fortitudine tēperātia ceteri⁹q̄z v̄tutib⁹ vt simul oēs in v̄tute pseuerātie mereāur gr̄az dei in p̄nti ꝛ in futuro gn̄āli iuditio mereamini etiā colocari vos oēs simul ꝛ ego ad dextrā nr̄i veri ꝛ gloriosi iudicis xp̄i atq̄z ab eius ore dulciť audiꝛ v̄ba Mat. xxv. venite bene. pa. mei. ꝛc̄. Qđ vt fiat rogem⁹ oēs iugiter ꝛ deuote creatorē nr̄m vz p̄rez filiū spūz sanctū necnō ꝛ ip̄z saluatorē nr̄z iesū xp̄z fil' cū dulcissima ei⁹ mr̄e totaq̄z celesti curia in q̄ fil' cū eodē p̄re ꝛ spū sācto ois potestas ois bōitas ois clemētia ois iustitia ois magnitudo ois sapientia oē regnuz ꝛ impium ois charitas ois benedictio ois claritas ois gratiarū actio. ois laus: ois honor omnis virtus ois fortitudo in scl'a seculoꝝ amē. ❡ Si qd in h̄ q̄dragesimali nr̄o foret min⁹ bn̄dictū q̄ absit ascribať imp̄cie ꝛ ignorātie mee illō tn̄ hūiliť si necesse foret p̄latis nr̄i ordinis ꝛ oib⁹ me prudentioꝛib⁹ ꝛ sapiētiorib⁹: sz in p̄mis sācte ac catholice mr̄i ecclesie q̄ ē magistra ois virtutis bōis v̄itatꝭ ꝛ q̄ in sētētijs suis erraꝛ nō pōt cū a spū sā

cto ⁊ domino nostro iesu xpo qui ē infallibilis vitas ingit regat corrigēdū trado: si qd vero dignū laude ⁊ fructum in eo p me dictū ē: dño do nostro in cuius vitate oia sūt vera: ⁊ in cui⁹ lūine oia obscura patēt patri.s. ⁊ filio ⁊ spūi sancto in eētia vno in psōis trino: ex q̄ omnia p que omnia in quo omnia in quo viuimus movemur ⁊ sum⁹ q pncipiū ē oiu bonoꝝ: lumē oium rōnū sine quo nulla nā subsistit nulla scia instruit ⁊ null⁹ vsus expedit: tot sint laudes ⁊ gre quot officio nequeūt dici lingue. In infinitū.n. maior ē oi laude: oi rōne: omniq; narratiōe imo ē omni intellectui creato supior: vt ad ipm narrādū ⁊ digne laudādū ēt deficiāt oēs lingue: tā angelice q̄ hūane: q: quicqd creata intelligētia d ipo dixerit: in infinitū min⁹ erit q̄ ei⁹ dignitas reqrat. Sit insuper ⁊ apō deū ⁊ saluatorē nr̄z iesū xp̄z p̄ creaturis oib⁹ sp bndicta dei mater intemerata vz vgo Maria. vna cū seraphico p̄re meo frācisco cui⁹ vginis gl'iose merit ⁊ pce nō solū vt puto viuo corpe: sz ēt vt spo mēte ⁊ charitate: cui vgini gl'iose ⁊ seraphico meo p̄ri frācisco ēt dēuo me hūil'r ceterosq; cōmēdo vt tā i me q̄ in ceteris grāz suā augeat ⁊ ɔfuet ⁊ dicat oīs ppl's. Amē.

¶ Explicit q̄dragesimale de .12. mirabilibus excellentijs xpiane fidei editū cū ingenti studio ⁊ labore p Uen. Religiosū Fratrē Antoniū d Balocho Diocesis Uercellensis regularis obseruātie fratrū minoꝝ pfessorē ac p̄dicatorē apostolicū: Una cum tractatu ac virtutibus eiusdem.

Impressuz Uenetijs Per Albertinum De Lisona Uercellensem. Anno Domini. 1505. Die vero. 8. Januarij.

1 2 3 4 5 6 7 a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ɔ ꝝ AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL MM NN OO PP QQ RR SS. Laus Deo.

Omnes Sunt Quaterni.